3915/80

22837

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

1910.

ГОДИНА VI.

УРЕДНИЦИ:

ДОБРИВОЈЕ В. БАКИЋ, Д. Ђ. АЛИМПИЋ и МИЛОРАД ВУЈИЧИЋ

БЕОГРАД

ШТАМПАНО У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

1910.

САДРЖАЈ

I УКАЗИ:

О пренос Министарства, страна: 281.

О салву окружног скупштине, страна: 162.

О постављу, пременству, пензионењу и отчуђењу полицијских чиновника, страна: 17., 32., 49., 57., 58., 65., 81., 82., 97., 113., 137., 145., 152., 200., 201., 202., 203., 217., 233., 241., 257., 273., 281., 282., 289., 305., 321., 329., 337., 345., 369. и 377.

О разграничењу стараца и образовању нових општина, страна: 1., 42., 73., 97., 121., 185., 203., 217., 369. и 370.,

О одређају места од општине и проглашењу за село, страна: 337.

О одликовању, страна: 41., 200., 209. и 361.

О одобрењу одликања Министарству Унутрашњих Дела, страна: 65.

О пружању страшања у српско подиоиство, страна: 1., 41., 42., 50., 58., 73., 82., 129., 161., 177., 233., 273. и 297.

II ЗАКОНИ:

О измени и допуни у закону о уређењу округа и среза од 18. марта 1905. год. са изменама и допунама од 26. априла 1909. год., страна: 41.

III РАСПИСИ:

О кретању криминалитета, страна: 33.

О не тражењу пасоша од странаца поданика, који из Србије одлазе у иностранство или из иностранства прелазе у Србију, стр. 38.

О дужности полицијских власти приликом избора политичких чиновника, страна: 65.

О примени § 356. крив. зак. страна: 137.

О наплаћивању такси за виду чиновника и чиновника поданика који врше туђе власти, страна: 193.

О изолацијама укоњених болника за болешике, који траже духовну утеху, страна: 209.

О Циганима, да их се пеће у иностранству од дипломатских мисија издвата путни помоћ, страна: 217.

О санитетским мерама за сузбијање заразне болести колере, страна: 273.

О санитетским прегледу путника на лађама и жељезницама који долазе из заражених крајева колером, страна: 282.

О уништењу и сузбијању колере, страна: 282., 283., 284. и 285.

О укинућу трајања пасоша од оних путника који из Србије прелазе у Аустро-Угарску, стр. 313.

IV ДОПУНЕ:

Правила о односним слузи и чиновима лаза од 12. септембра 1904. г. И.Бр. 23.867. Правилник на основу § 556. б. казненог закона, страна: 320.

V ОБЈАВЕ:

О проглашењу Цариграда и острва — турске приморске обале за заражене колером, страна: 289. и 290.

О одлуци за уоз и о начину казненог суда ослоке рада на Рудници, страна: 290.

VI КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА:

За месец децембар 1909. год. страна: 17. и 18.
» » јануар 1910. » » 65. и 66.
» » фебруар » » 89. и 90.
» » март » » 138. и 139.
» » април » » 161. и 162.
» » мај » » 193. и 194.
» » јуни » » 225. и 226.
» » јули » » 257. и 258.
» » август » » 285. и 286.
» » септембар » » 321. и 322.
» » октобар » » 353. и 354.
» » новембар » » 377. и 378.

VII КАЖЊЕНИ ЧИНОВНИЦИ:

Страна: 290.

VIII СТРУЧНИ И НАУЧНИ ДЕО:

чланци и расправе

Неколико погледа на резултате хемијске анализе као доказни материјал при суђењу на тровање, од *Др. М. Јовановић-Батута*, страна: 1., 2., 3., 18., 19., 20., 34., 35., 42., 43., 58. и 59.

Полицијске наредбе, од Љ. Јоцића, страна: 3., 4., 5., 21., 22., 23., 35. и 36.

Предлог новог шпанијарског казненог законика, од Доб. В. Бакића, страна: 5., 6., 25., 26., 27., 43. и 44.

Криминална полиција, од Др. Луја Франа преведе са француског Душан Б. Алимпић, страна: 6., 7., 8., 9., 23., 24., 36., 37., 44., 45., 51., 52., 60., 61., 67., 68., 74., 75., 83., 84., 91., 92., 93., 98., 99., 106., 107., 108., 115., 116., 123., 124., 132., 133., 140., 141., 148., 147., 155., 156., 164., 165., 170., 171., 172., 179., 180., 181., 187., 188., 189., 195., 196., 197., 205., 206., 213., 220., 221., 228., 229., 234., 235., 244., 245., 251., 252., 260., 261., 262., 266., 267., 274., 275., 276., 291., 292., 293., 302., 308., 309., 310., 317., 318., 333., 334., 335., 348. и 349.

О личној и имовној безбедности, од Мих С. Зотовића, страна: 20. и 21.

Општине у односу правних гласача, од Александра Ј. Кумановића, страна: 24. и 25.

О новчаној казни, од Милоша Станојевића, судије, страна: 50., 59., 60., 67., 68., 74., 75., 82. и 83.

Нова мајсторија, од Мих. С. Зотовића, стр. 51.

Једна начелна одлука Касационог Суда, од Дим. С. Калајџића, страна: 90. и 91.

На примене § 471. грађ. судског поступка, од Дим. С. Калајџића, страна: 105. и 106.

Постоји ли задруга између ока и синова, од Дим. С. Калајџића, страна: 105. и 106.

Погрешно разумевање § 408. грађ. судског поступ., од Вит. Д. Крстића, страна: 106.

О продаји за напрнмене одлука судских, од Живојина М. Перића, страна: 112., 113., 121., 122. 129., 130., 139., 140., 144., 145., 153., 154., 162., 163., 168., 169., 177., 178., 185., 186., 194., 195., 203., 204., 209., 210., 217., 218., 226., 227., 233., 234., 241., 242., 249., 250., 258., 259., 265., 266., 298., 299., 305., 306., 314., 315., 324., 325., 329., 330., 337., 338., 345., 346., 354., 355., 361., 362., 370. 371., 379. и 380.

Каузија при јавним продајама, од Дим. С. Калајџића, страна: 114. и 115.

Примена закона о скупштинама, дан синдикалне г. Бриајма преведе са француског Душан Николић, страна: 122. и 123.

Приватни тужилац код дела одвођења, од Живана Тошаловића, страна: 130., 131. и 132.

Границе између државне и месне самоуправе власти код нас с обзиром на гадања закон о уређењу округа и среза, од Чед. А. Јовановића, страна: 154., 155., 163. и 164.

О прикривању лица или ствари, по Оагранд-у, од Милана Станојевића, судије, страна: 178., 179., 186., 187., 204., 205., 210., 211. и 212.

О истуцини делима по казненом законику и о вашовном извиђају и суђењу, написао Ал. Н. Стевановић, судија од Дим. С. Калајџића, страна: 189., 190., 197., 198., 206., 207., 276. и 277.

Криминалиц музеј, *Жандармеријске школе у Волну (Пруска)*, од В. Андрића страна: 218., 219., 227. и 228.

О конфискацији с погледом на наш кривични законик о њој, од Милоша Станојевића, судије, страна: 242., 243., 244., 250., 251., 259. и 260.

О тужби лица повређеног кривичним делом, *по кривичној тужби* од Др Тоне Живановића, страна: 273., 274., 290., 291., 297. и 298.

Одговорни уредник, *покушај одређивања лијека* од Дра Августа Мирићеа преведе са немачког Д-р Д. Арабиџић, страна: 300., 301., 302., 306., 307., 313., 316., 326., 327., 332., 333., 340., 341., 347., 348., 357., 358., 364., 365., 372., 373., 386. и 387.

Судска полиција у Француској, од Милоша М. Станојевића, судије страна: 307., 308., 316., 317., 327., 328., 341., 342., 355. и 356.

Судска фотографија, од Р. А. Рајса, преведе са француског Душан Б. Алимпић, страна: 313., 314., 322., 323. и 324.

Административна употреба оружја, *орган јавне безбедности и војске* од Д-ра Августа Валлијата преведе са немачког Добриоје В. Вакић, страна: 325., 326., 331., 332., 346., 346., 347. и 357.

Полицијска техника на универзитету у Лозани, од Душана Б. Алимпића, страна: 330., 331., 338., 339. и 340.

Полицијски пси, од А. Ј. Анђелковића, страна: 349. и 350.

На наших законо, *чл. 14. зак. о уређењу округа и среза* од Љ. Јоцића, страна: 362. и 363.

Један случај погрешне примене казн. закона, од Бор. А. Мијајловића, страна: 363., 364., 371., 372., 383., 374. и 385.

Један случај примене § 122. у вези са § 132. крив. зак. над председник општинског суда или имет примена натрогу злогнотреве своју власт, од Милоша М. Станојевића, судије, страна: 381., 382. и 383.

IX ПОУКЕ И УПУТИ:

Као вежбодилац се не сматра оно лице, које је као тровак протоколисало *отров*, као такво се хотимично на исправка приликом задуживања, а иако се баш вежбодилом, од М. Ј. Р. страна: 11., 12. и 13.

Уређај извета новом лицу у приватној кући на сами јавна је уређа казнама по § 213. казн. зак. а по просте уређа казнама по § 357. т. 2. казн. зак. од М. А. Р. страна: 28. и 29.

По чл. 108. зак. о непосредној порези држава за накнаду пореза и приреза може имати претеча у наплати без обзира на пореске објекте од кога долази дугованн порез само онда кад су, на и на рачун кога приватног залоговог или личног поверења продати сва добра дужникова, иначе само за порез и прирез, који дугује продати део имања, од М. А. Р. страна: 29.

Чиновник на којим начином иступио из државне службе, узима злату, која му кришда до дана коначног разрешења од дужности, од Ка. Ст. М. страна: 45. и 46.

Тровнар имања, који неће да котише такозу свом суседу са разлога, што је воме обухваћено и његово имање, слабиће у праву од онога, ако не поднесе доказе о праву својине спорног имања, од Јос. К. Ст. страна: 46.

За средају жалбе Министру Унутрашњих Дела, протиу решења полицијске власти, по предметима чисто административне природе, не иде прин оделак § 311. грађ. суд. пост. од Јос. К. Ст. страна: 46. и 47.

Приведбе Министра Финансија на окружне буџете обавезе су и законске по чл. 29. зак. о окружним среским и општинским буџетима, од Јос. К. Ст. страна: 55.

Председник општински, који је наибран за народног посланика и као такав положио заклетву у Народној Скупштини, задржава положај председника, ако се ко положеној посланичкој заклетви, одрече посланичког мандата, од Јос. К. Ст. страна: 53. и 54.

За правилно тромкоме свога сина, и то искључиво за његово задржавање у притвору и кутиу и подоцније тромкоме чиновника и вештака, одговара отац само онда, ако је с њим био у заједници и ако су дела учинена из користољубља, од Јос. К. Ст. страна: 54.

Решена Министра Грађевина донета на основу правила о општинским зградама, иако нарочито, већ подлеже расматрању Државног Савета ако жалби интересованог лица, од Јос. К. Ст. страна: 61. и 62.

Окружни одбор нема права о тромку округа тражити комисаре Главне контроле на преглед рачуна општинских председника и у опште касе, које нису окружне, од Јос. К. Ст. страна: 62.

И послашни среске скупштине као и чланови среског одбора, који су за места где се држи седница скупштинска односно одборска, имају права на дневницу од 4 дин. за време које проведу на скупштинском односно одборском раду, од Јос. К. Ст. страна: 62.

Председнику општине не може се уважити остатак, ако је за разрешење од дужности пао пре ове исте опомене, иако је ујмо је на кандидацију пристао, од Јос. К. Ст. страна: 62.

Решење Касационог Суда, о суђоу просветеном полицајском суду са земаљом тиоч. дунајској области, од М. А. Р. страна: 63.

Тајна није довољ о остатачкој дужности, и по томе, ако се иказа пазиу у дужности другога по основу у пресуди судској, полицијска власт дужна је сопственика по тајни упутити суду на казнину, од Јос. К. Ст. страна: 69.

Полицијска власт није дужна доносити решенје своје решенје решенје прикашна лицима, од Јос. К. Ст. страна: 69.

Један случај на § 62. железничко-полицијског закона и § 48. правилника за слобраћај, од Јос. К. Ст. страна: 69. и 70.

Месне власаоци право туђе се на по године од дана добивене уверења, ако се тих правом не послуже и у том року во водиме или не отвори кавана, од Јос. К. Ст. страна: 70.

Продају месних, попаџарских опанака, сем окатрара могу правити и бакали и дуђанџије, од Јос. К. Ст. страна: 70.

Начелник окружни није надлежан за расматрање одлуке окружне скупштине, којом разрешена од дужности окружног деловоду, од Јос. К. Ст. страна: 70.

И порез који чиновник плаћа и процепат за пенсиони зонд за удовицу и децу умрлих чиновника, имају се обустављати и наплаћивати из оне положене плате чиновнику, из које се врши и обустава за приватно осигурање, тако да једна положена систематска плата чиновнику остаје њему не окрњена за издржавање његово и његове породице, од М. А. Р. страна: 70. и 71.

И казнивање оптеђеника, а не само повређеног, узима се да је основ из чл. 5. § 121. крив. поступка, од М. А. Р. страна: 71.

Један случај неиздавности полицијских власти за расправу питања о својини покојетног имања, од Јос. К. Ст. страна: 75. и 76.

Један случај из § 492. грађ. суд. пост. од Јос. К. Ст. страна: 76.

Опомена из чл. 4. § 365. крив. законика не може се ставити као отежавна околност одузбиби на терет, поито радиа предпјећа, у комепуту узима удаа у саму кваличкваију дела, од М. А. Р. страна: 76. и 77.

За решене питања о службу општинског суда на суђеа ко иступини делима, чије пресуде, доносе под тим делима, расматра просветоиеи суд, надлежан је просветоиеи суд а не надзорна полицијска власт, од М. А. Р. страна: 77.

Приемнику права наслеђа, по § 867. грађанског закона, припадају сва права пресјеоа тог права крена сеића (сеђоиоиеа), из права која ветиу из задругарских односа, права задругарина пре иосиоа права, од Јос. К. Ст. страна: 84. и 85.

Застарелост за дела из § 356. б. кз. законика ночиае тиче од дана, кад је газа слугу отиусио, ако га дотле никако иије уписио, или по протеку времеиеог рока,ода застарелост ивчиае тоби од дана такоа коицеиог уииса, од М. А. Р. стр.: 85.

Прикиаљем оитуаиеоога, могу се иаае основа подозреиа, изиети противу ветн, доказиати, од М. А. Р. страна: 85.

Иреое суда из једне иартије окружног бурета у другу не може бити, ако се суме одобреие у буџету расхода иоту употребити само на оие ие-требе, за које су аоритио и одобреие, од Јос. К. Ст. страна: 93.

Млађе окружни чиаовиика (иисар) може бити одређен да врши дужиост окружног деловоде и да за то время прима плату онога, дан окружиик одиуде, у том случају, не може поставаати и другог млађег чиаовиика, зато ие будуту округ у ниме само једиог клаасе чиаовиика, иоито је гориим поставаеем то место ве попуаено, од Јос. К. Ст. страна: 93.

Код се свеиом зиедиичког живота и иикаа утврди постојаае задружног односа иивеђу задругара, онда је, зато ниеа сагласности о доби, да расиадаае тог односа ивдаеаи суд, а не ко-ркаа власт, од Јос. К. Ст. страна: 93. и 94.

Сеченье и отуђеае дрва у оитинским и среским шумама може се врити само путем оеетралне лицитације, од Јос. К. Ст. страна: 94.

Код се свеиом зиедиичког живота и иикаа утврди постојаае задружног односа иивеђу задругара, онда је, зато ниеа сагласности о доби, да расиадаае тог односа ивдаеаи суд, а не ко-ркаа власт, од Јос. К. Ст. страна: 93. и 94.

Сеченье и отуђеае дрва у оитинским и среским шумама може се врити само путем оеетралне лицитације, од Јос. К. Ст. страна: 94.

Када сопствена иатубленика, одиосно ивћеиих стиара, оспори иаходачу исих право на иаграду, изиоШеби да овај иије сиаеетак, полицијска власт удаа је увутити га, да то хуиа своје ко суда доиоае, од Јос. К. Ст. страна: 94.

Дрвана ина иваак и даае у сиеау уредбе о дрвамеа сиеаама (Збор. VIII. стр. 53.) иаплаћивати такое за времое сиоаама и ие дакати иод аазук, од М. А. Р. страна: 94.

Жалба уиуђена просветеиом суду на пресуду или решеае по иступиае делима алио оитинских ако ароиних или среских таке и полиц. ивна се предати и у правичан дан, ако је овај последеи дан рока за жалбу, и да се на то жалбе ие може да приееи § 15. крив. суд. пост. т.ј. да се такое жалбе по могу водити и иеиог дана по иаиимцу, од М. А. Р. страна: 94.

За расматраае решена суда оитиае града Београда, доиесоиих на основу грађеиског закона за варош Београд, без обзира да ли се ваиа расиравља глаиеа или скоредни питаае, иије иад лежаи Министар Унутрашиих Дела, ако иеоередие иадзорна власт над оитиеом Београдом, ие Управа града Београда, од Јос. К. Ст. страна: 99.

Државни Савет иије надлежан за расматраае решена полицијске власти, која се тичу питаае о обустави иаиреиа судских иресуда, од Јос. К. Ст. стр. 99. и 100.

Код је иаиреиом иресудом полицијске власти одређено одузимаае иеиоиретног имаае од једное иаиричаа, ка осуђеии ие ће сам да то имаае уступи у соиствеиост лици на уживаае свог иаиричаа, онда је ко-ма ајска власт дужна сама ово одузимаае, одиосно уступаае, изврити а не поиово изрекаити ствиу уживаае оди. уступаае тог имаае, од Јос. К. Ст. стр. 100.

Дрвана, по чл. 108. зак. о иеиоредиом порезу, има приеиствено право само за накаиту редовног пореза и прирева, ако и трошкова ово поиица и продаје, зато ие а за наплату иаиисоие пореза, од Јос. К. Ст. стр. 100.

Против решења о одузка надзорне власти,

преда председнику окружнском, онда нема места казни на према деловода, од Јос. К. Ст. стр. 135.

Је ли случај повреде кривичне чл. 158. закона о опитинама страна: 125.

Полицијске и опитинске власти дужне су, по изјављеним жалбама против низових решења и присуда, доносених по иступлим делима из III части кривичног закона, да воваду акта надлежном просветленом суду и без упутства у оној ствари да ни је жалба кровнским путем поднесена, од Јос. К. Ст. страна: 125. и 126.

Државни Савет није надлежан за расматрање одлуке опитинског одбора, којом на тражење надлежне власти, разрешава од дужности председника опитинског, од Јос. К. Ст. страна: 135.

Лицем неприкривеном члана треба да исти поглавје нужни именом, а тек онда да се одговара за дело учињено њиме, иначе за исти одговара одговорни уредник, од М. А. Р. страна: 135. и 136.

Одлуку збора опитинског о избори опитинске управе по грађане ради кривчева, дужна је надзорна власт задржати од објављивања, колико се заваљених низа или и спојено утрине, од Јос. К. Ст. страна: 143.

Једни случај казне председника опитинског за немарност и неурадност у вршењу законских наредаба државних власти, од Јос. К. Ст. стр. 143.

Кад збор дониесе одлуку о избори опитинске управе, па ту одлуку одобри и Државни Савет окиђ у кодели управе уступају сви грађани дотичне опитине, од Јос. К. Ст. страна: 149.

Одлука опите седнице Касац. Суда од 19. Јануара 1910. г. од М. А. Р. страна: 149. и 150.

Између стаје и воде редајнице чл. 55. з. закона о опитинама разлика је у томе, што се, по новој редајници, лица која су осуђивана за дела, набројана у том законском пропису, могу кандидовати за чланова опитинског тела по истеку времена од 5 година од дана кад су повратила грађанску част, док по старој редајници потребно им је само само да су у моменту бирања повратила грађанску част, од Јос. К. Ст. стр. 157. и 158.

Бер спектинчки угодбалаво се плати оставах чиновника. За направене набрана и осталих обуставе сте оно ниже за које је утрошено да је завршено, а за остало тек онда, кад слабија страна, уступена на свор, код суда доказе, да је завршено, од Јос. К. Ст. Страна: 166. и 167.

Државни Савет надлежан је да решава и о одуказма, које по чл. 57. закона о опитинама донесе варошки и односно сеоски састанак, а тичу се решења и отуђења варошког односно сеоског непокретног имања, или задужења варошке или сеа за чисто низове потребе, од Јос. К. Ст. Стр.: 167.

Мишљење опите седнице Касационог Суда од 4. маја 1910. год. № 5494, од М. А. Р. Страна: 167. и 168.

Одлуку о опротиђу потраживања преко 200 динара у сеоским опитинама доноси збор опитинске, а до 200 динара одбор опитински, од Јос. К. Ст. Страна: 173.

Један случај из чл. 152. Закона о опитинама, где је решењем надзорне власти задржана од извршења одлука збора опитинског, као штетна по интересе опитинске, од Јос. К. Ст. Страна: 173

Опитинска утрина није опитинско непокретно имање, о коме говори чл. 3. ст. 33. закона о опитинама, да би опитина могла са њим располагати на свој начин, већ је то опите добро, које се може отуђивати, само је одређено за заједничко уживање свију становника дотичне опитине за исхрст стоке, од Јос. К. Ст. Страна: 173. и 174.

У жалби надзорне власти против збора радне порезу се кажнеше кобрајати све неправилности, против којих се жали; иначе оне неправилности, које нису бише предмет оцене надзорне власти, не могу бити предмет расматрања на Државном Савету, од Јос. К. Ст. Страна: 174.

Опитински Суд о одбор по могу од лица, која на изјави продају земаљске производе и животне намирнице, наплаћивати врдану таксу, нити она долази у ред такса, предвиђених чл. 4. чл. 128. Закона о опитинама, од Јос. К. Ст. Страна 174.

Један случај уништаја избора због тога, што је од дана објаве о сазиваању збора па до дана избора протекло више од 20 дана и што је бирачки одбор неправилно састављен, од Јос. К. Ст. Страна: 174.

Одлуке збора одбора или опитинског суда, којима се ирећају права подједнака, надзорна власт може задржати од извршења само по низовој жалби, поднесеној у законском року, од Јос. К. Ст. Страна: 174. и 175.

Против збора опитинских одборника на вароши, које засебно бирају посланике, листа са највећим бројем гласова добија две трећине одборничких места, а остала једна трећина даје се другој листи, без обзира колико је гласова добила, односно остали листови, у сразмери садржаног количинског збрају добивених гласова појединих листа, од Јос. К. Ст. Страна: 175.

Један случај неиздавности Државног Савета, од Јос. К. Ст. Страна: 175.

Благајника опитинског бира опитински одбор, а не збор, од Јос. К. Ст. Страна: 175.

X. ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА:

Један случај поништаја избора због тога, што председник бирачког одбора није имао услове за председника опитине, од Јос. К. Ст. страна: 182.

Један случај поништаја избора због тога, што се бирачки одбор није састао у време пити на време заговореног доласка, и што је од дана објаве о сазиву збора па до дана збора протекло више од 15 дана, од Јос. К. Ст. страна: 182.

Један случај неправилности избора услед тога, што се бирачки одбор није састао у 7 сахата ујо подне, и што дворске бирачнице није било отворено, од Јос. К. Ст. Страна: 182.

Службенике при канцеларији Државног економа, остваља се у отпуста сам економ у границама одобреног му буџетског кредита, а не одузвати одбор, од Јос. К. Ст. страна: 182. и 183.

Чланови бирачког одбора за избор чланова опитинских јоку да одборника дотичне опитине, које опитински одбор коном бара из своје средине, од Јос. К. Ст. страна: 183.

Један случај поништаја избора председника опитине због тога што на дан избора није имао пуних 30 година, од Јос. К. Ст. страна: 183.

Председник бирачког одбора за избор чланова опитинског збора бити изнемоћ грамо гласови из дотичне опитине, иначе могова неисмеоност је разлог за уништај избора, од Јос. К. Ст. страна: 183.

Мишљење опите седнице Касационог Суда од 26. маја 1910. год., од М. А. Р. страна: 183. и 184.

Мишљење опите седнице Касационог Суда од 2. јуна 1910. год., од М. А. Р. страна: 184.

Лица, осуђивана на губитак грађанске части, не могу бити изабрана за опитинске чланове, док не прође пет година од дана кад су повратила грађанску част, од Јос. К. Ст. страна: 191.

Један случај уништаја избора услед тога, што од дана објаве о сазиву збора није протекло најмање 15 дана, и што у збори нису објављена имена чланова бирачког одбора, од Јос. К. Ст. стр.: 191.

Један случај поништаја избора због тога, што на дан избора није имао пуних 25 година, од Јос. К. Ст. страна: 191.

Ако су за опитинске чланове изабрани служаји опитинских добара или дружини опитинске касе по мишљењу кредајнице, онда сви могу остати као чланови само тако ако се они при одређиваању закона а они других потврђе намире опитинску касу, и то при увећану у дужност, од Јос. К. Ст. страна: 191.

Број лица пађених гласова по што је гласало гласача, разлог је за уништај избора само у том случају, ако је тај број од утицаја на резултат избора, од Јос. К. Ст. страна: 199.

Један случај неиздавности полицијске власти за расправу актова, која се тичу нарушења угоара, од Јос. К. Ст. страна: 199.

Кад се удовица која са двоје мушког пол женског, родитеља мушкараца или браћом и сестрама, на уживању добра мушкараца постала, не би могла са оних сложити, полицијска власт, дужна је уступити јој на уживање рахат део са истим законима наслеђивања, од Јос. К. Ст. страна: 214. и 215.

Један случај неправилности избора услед тога што један чланбирачког одбора није био прилаћена на кутију, то се за њу по збору није могло гласати, од Јос. К. Ст. страна: 218.

Један случај уништаја избора услед прекида рада бирачког одбора у подне, од Јосиса К. Ст. страна: 215.

У опитинска састављ ним на мирошки место избор кметова зрин се на мирошки односно сеоским састанцима засебно једно за другу у дано, које опитински одбор одреди, од Јосиса К. Ст. страна: 215.

Одлука опите седнице Касационог Суда од 4. маја 1910. бр. 5515, од М. А. Р. страна: 215. и 216.

Засеоски између краја да засебно, на сеоски састанцима, бирају себи кмета, од Јос. К. Ст. стр.: 222.

Одлука опите седнице Ка ационог Суда од 7. априла 1910. год. № 4024, од М. А. Р. стр.: 222. и 223.

У опитинска састављ ним ниже села, свако село може да бира свој једног кмета, и оних мора бити онолико колико има села, на којих је опитина састављена, од Јос. К. Ст. страна: 231.

Један случај поништаја избора услед тога, што опитински одбор није донео одлуку о избору кмета (вराде), где је се гласало, и о поновљеном чланова бирачког одбора, од Јос. К. Ст. стр: 238.

Број мане пађених куглица, ако је од утицаја на резултат избора, разлог је за уништај избора, од Јос. К. Ст. страна: 238.

Чланови опитински, који су по одлуци Државног Савета разрешени од дужности на основу чл. 148. закона о опитинама, не могу бити поново бирани по старом закону за две године, а по новом за три године од дана разрешења, од Јос. К. Ст. страна: 238. и 239.

Један случај уништаја избора зато, што се на дан избора кису на време сакупе у згради, где би бити гласано за чланове опитинског одбора, и што један члан бирачког одбора онако није на присутновоо реду збора, од Јос. К. Ст. стр.: 239.

Жалба против избора опитинских чланова пријављује се у року од нет дана од дан збора, ако је разгледају у рок дан збора, од Јос. К. Ст. страна: 239.

Жалбе против избора опитинских чланова могу подносити само они, који су на збору гласали, иначе жалбе опис, који на збору нису гласали, сматрају се као да су подносене од неиздавног лица, од Јос. К. Ст. страна: 239.

Један случај уништаја избора услед тога, што гласање није било непрекидно и што је рада, у којој је гласање вршено, није пилала отрадјене дворјете, од Јос. К. Ст. страна: 239.

Један случај поништаја избора услед тога, што збор за тај избор није сазван писменом објавом, од Јос. К. Ст. страна: 247.

Председник у сеоским опитинама, које имају преко 1000 кућних глава, мораћу бити именом, од Јос. К. Ст. страна: 247.

У случају доношења средстаа између појединих одборника избор мљађег по годинама старости нити ни, од Јос. К. Ст. страна: 247.

Сви кандидати за опитинске чланове мораћу бити купоправни чланова дотичне опитине и изјавити уредоа у избучни списак, од Јос. К. Ст. страна: 247.

Један случај уништаја избора због тога, што је кмет опитински био председник бирачког одбора, од Јос. К. Ст. страна: 247. и 248.

Жалба против избора опитинских чланова изјављује се и кмет по предаји пресудјо Државном Савету, од Јос. К. Ст. страна: 248.

Навод жалбе, да објава о сазиву збора на избор опитинског чланова није на време учињена, не може сам по себи да буде разлог за уништај избора поново је дан избора за опите избора опитинских чланова законом одређен (чл. 151-а. закона о опитинама), од Јос. К. Ст. страна: 254.

Грађани варошки или села, која се одвајају од своје дотадашње опитине, задржавају право гласа за избор чланова у овој опитини све док се коначно од не не одвоје, од Јос. К. Ст. страна: 254.

Кандидати за општинске чланове, који су од врховновог суда при которим листе изборацки, не могу у случају да та општинска листа буде изборана, бити оглашени за изборане, већ се на њихово место има понити нанадни избор у року од 10 дана, од дана кад тај избор постане правни, од Јос. К. Ст. страна: 254.

У многим општинама бирачи је одбор дужан огласити за изборане све кандидате са оне листе, који је, на дан избора, добила кроту већину гласова, од Јос. К. Ст. страна: 254. и 255.

Један случај поновнога избора услед неправилне радње бирачког одбора, што у знаковску није опстојао: кад је гласање закључено, колико је у којој кутији пиљено кугиша, и што није доцно одлуку о резултату избора, од Јос. К. Ст. страна: 255.

Кметове у општинама, састављени на два пан вина соле, не бира збор целокупне политичке општине, већ само свако посебно бира по једног кмета на свом сеоском састанку, од Јос. К. Ст. страна: 255.

У случају доказаног средства, по који су четвртог, а по гласбин и духовном простору до другог стекла закључно, изиђу председника и одборника ушек отпадају одборници, од Јос. К. Ст. стр.: 255.

Један случај понитања избора услед того, што је председник бирачког одбора био председник окружног одбора, који, као такав, није имао услове за председника општине, по времена тоже ни за председника бирачког одбора, од Јос. К. Ст. стр.: 256.

Председници, потредседник, кметови и одборници бирају се на три године, а избор оних, који су изабрани на општим изборима у смислу члана 181. в. закона о општинама важи за период 1910. до 1912. године, од Јос. К. Ст. страна: 363.

Власт, која је зграмла јавну продају непокретног имања, дужна је позвати купца, да у року предвиђеном, у § 453. односно у § 507. грађанског судског поступка положи изјавитраку цену, ка ако он то не учини, онда да изврши нову продају на његову штету, од Јос. К. Ст. страна: 270.

За укинуће јавних продаја надлежни су једино врховтелни судови, а по тоже власт, која је јавну продају вршила, не може сама ту продају поништити и оглашавати за неважећу, нити ваше одлуке о тоже могу у овоме произвести никаи правна дејства према интересованима, од Јос. К. Ст. стр. 271.

И на избору окружних посланика, чланови су бирачког одбора активни општински одборници, исто тако као и на избору окружних чланова — чл. 62. закона о уређеву округа и срезова и чл. 52. в. закона о општинама, од М. Д. П. стр. 293.

Окружни посланик може бити онај, који живи стално на територији округа који та бира, и сем тога да има и услова за кмета односно опште. одборника — чл. 58. зак. о уређеву округа и срезова, од М. Д. П. страна: 293. и 294.

Доле убкеста може се и без протокола сеђице утврдити, и другим доказним средствима, али само кто та друга доказна средства за постојање дела морају бити у тесној и непрадној вези једно са другим и са делом, које се суди, а једни друге потврђују и допуњују; а ако се једна и друга као логичке последице јављају и управо да се сви ти докази јављају као једна целина, од М. Л. Р. страна: 294., 295. и 296.

За окружног посланика не може бити изабран онај који није срски грађанин — чл. 58. закона о уређеву округа и срезова, од М. П. стр. 303.

У заклонству бирачког одбора над су имаоци изгони бити систавки елективовани, онда он не може да послуши као доказ малобних назова да се избор општинских чланова поништи, од М. П. страна 303.

На избору општинских чланова за све време гласања морају заседавати за бирачким столом најмање два члана бирачког одбора, међу којим увек мора бити или председник бирачког одбора или један општински одборник, који је члан бирачког одбора — чл. 54. т. закона о општинама, од М. П. стр. 304.

И за општинске приреза мања од 500, потребно је одобрење окружног збора, — чл. 33. закона о општина у вези са чл. 167. Устава, од М. Д. П. страна 311.

За окружног посланика не може бити изабран државни лекар, ако је он у исто доба срески лекар оног среза, који га је изабрао — члан 58. закона о уређеву округа и срезова у вези са чл. 71. закона о општинама, од М. Д. П. страна: 311. и 312.

Један случај сукоба о надлежности између Министра Унутрашњих Дела и Министра Грађанска, од Јос. К. Ст. страна 319.

Лица, која се бирају за окружног делегоћу, морају поред осталих услова имати на дан избора навршене 30 година старости, од Јос. К. Ст. страна: 319. и 320.

За отуђење сеоске шуме надлежан је да доноси одлуку сеоски зора села, а не збор целокупне општине, од Јос. К. Ст. страна 320.

Чиновник, који је уласи стаљен у односу у односу на навршена десет година службе, па је тај ушао коснио изјавити, ако према на ненсиу, и Главна Контрола ма му је одредити зрачна годинама службе, од Јос. К. Ст. страна: 343. и 344.

Мишљење опште седнице Касационог Суда од 17. Августа 1910. год. № 7642., од М. А. Р. стр. 351.

Мишљење опште седнице Касационог Суда, од М. А. Р. страна: 351. и 352.

Окружни школски одбор, а не збор општинских надлежан је да одлучује о системаћу и одређају школских општина, од М. А. Р. страна 359.

Одлука опште седнице Касационог Суда од 17. VIII. 1910. № 7876., од М. А. Р. страна 359.

За допунске куповачке одлуке у скупштинама среским и окружним, потребно је да седница прочитуује половина и једни воде од целокупног броја посланика, од Јос. К. Ст. страна 366.

Одређивање заступника председника и остали чланови општинског већа само у случају болести или осуства, иначе у свима другим случајевима одбор на своје средине одређује ни правоне дужности до окончања новог избора, од Јос. К. Ст. страна 366.

Општински одбор кочиће решења о начину употребе и ужицаку општинске утрине, од Јос. К. Ст. страна: 366. и 367.

Члан окружног одбора не може бити народни посланик, председник или кмет општински, лице у државној и општо кмљеној јавној служби, као и дворјанин или предузимач за рачун округа, од Јос. К. Ст. страна 367.

Да би општински чланови могли бити разрешени, потребно је због средства, који ово бити доказано и утврђено уверењем општинског суда, а не извештајем надлежног свештеника, од Јос. К. Ст. страна 367.

Против избора пуномоћника варошких или сеоских, жалба се изјављује надлежној власти, а не Државном Савету, од Јос. К. Ст. страна 367.

Ако за далеко дана, од дана кад је окружни скупштинаа одлуку доносио, не буде доћи одлука о вољној вранидности, самим тим одлука окружне скупштине постаје извршена и о њеном извршењу ма се старати начелник окружни најдоцо са окружним одбором, од Јос. К. Ст. страна: 374. и 375.

И за конституисање окружне скупштине потребан је кворум из чл. 74. закона о уређеву округа и срезова, од Јос. К. Ст. страна 375.

Кадра над општинским контролом за неодржавање редовног контаћеског спобрађаја и неуредно кривене дужности, не може се пресна на основу чл. 158. зак. о општинама, већ на основу правила о окружним поштама — чл. 126. зак. о општинама, од Јос. К. Ст. страна 375.

Мишљење опште седнице Касационог Суда, од М. А. Р. страна 375. и 376.

Државни Савет није надлежан за расматрање предмета који се тичу казне на надзаћу под закон недрвних станова, од Јос. К. Ст. стр: 390.

На кмеза општинског не може се примјенити прошо ка, 158. закона о општинама, већ он за неиздатно приеме своје дужности може одговарати само овоји преопостављеној власти од Јос. К. Ст. страна 390.

Окружни посланик чије је избор оспорен нема право да учествује на седницама Скупштине до одлуке у вољоном избору, ну без права гласа и подношења предлога од Јос. К. Ст. страна 390.

Сиспензија рада за набану слуге и службе нису дужни објавити и протоколисати сирне тих својих радова, од Јос. К. Ст. страна 390.

Самоуправна тела: окрузи, срезови и општине не смеју попиљивати на установи никакве приреза нијечну такву пан на казну другу двабину, ако на то немају права и одлаћења у кон земаљском закону, од Јос. К. Ст. страна 390.

Бирачки одбор нема права да кандидатске листе, потребне судом, мени и да их, бисо са које неправилности, одбацује односно не ставља на кутију рада гласова на збору од Јос. К. Ст. стр. 391.

Мишљење опште седнице Касационог Суда, од М. Д. Р. страна 391.

XI ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА:

О бесправном прикланку лица, страна: 13. и 14.

О избору општинских заменика, за одборнике, страна 14.

О примени § 471. грађ. суд. поступка, стр. 14.

О праву пензионера над су у општинској служби, страна: 29., 30., 37. и 38.

О избору сеоских куповачких, страна 30.

О одговорности родитеља, о пиљати итеог за горосеку коју учини њени малолетни синови, страна 31.

О избору општинских председника, страна: 31., 37., 54., 78., 86. и 214.

О надзаћу уверења, о сиротном стању, стр. 37.

О забрањама, које се стављају на дневнице, страна 37.

О исплати итоте за телеграмске линије страна 47.

О надлежности општинског суда за поновлаћа лица, по наредби среске власти, над је среска власт у истом месту где је општина, страна 47.

О начину спонитисања општинских председника, по грађанским спорошима, страна: 47. и 77.

О праву гласа лица, која су записта у гласачки списак својих општина, а траже да се уведу у гласачки списак друге општине, страна 54.

О праву службености на туђем имању, страна: 54. и 55.

О укинутој жалби на општинску пресуду, услед непоштовости листова, страна 63.

О свештеничким наградама, страна 63.

О разрешавању општинских чланова, страна: 71., 72. и 77.

О општинском прирезу, страна: 71. и 198.

О застарелости истуних пресуда, страна: 77., 142., 148., 149., 342. и 343.

О издавању под закуп, општинских прана и добара, чланарина општинских, страна: 77. и 78.

О задужењу општине код Управе Фондова, страна: 85. и 86.

О плати општинских деловода, страна: 86., 165., 166., 230. и 331.

О одређивању лица за општинске изборе, страна: 86. и 166.

О наплати државног пореза и прирева, страна: 86. и 87.

О праву узимања воћаних и жировнице, на шкарске воће од приватних лица, страна 95.

О издатим дрвима на општинском забрана школа за огрев, страна: 95. и 96.

О калаћиницама, страна: 102. и 103.

О извршењу пресуда продајом општинског имања за дуг, страна: 103. и 104.

О праву узимања општинских утрина, страна 110

О времену сеоског рада при општинским судовима, страна: 110. и 111.

О променљивој казни над малолетницима испод 12 година, страна 111.

О дужностима председника општине, кад је у исто време и председник школског одбора, страна 119.

О уводењу у дужност општинских чланова, страна 119.

О почетној казни, страна 119.

О избору општинског деловоде, страна: 119. и 120.

О надлежности општинских судова за наплату свештеничке награде, страна 120.

О наградама свештеницима с обзиром на туђ грађански данак и казнишу, страна 120.

О надлежности општинског одбора, за одређивање дућанске аренде, на канцелариска имања, страна 134.

О општинској утрини, страна: 134. и 135.

О надлежности општинских судова за убинтиљне приватних имања, страна 135.

О средству општинских чланова, страна: 135., 166. и 172.

О крајњој казни по основи дуљанској, страна: 142., 143. и 157.

О казненој кривичној пресуди код осуђено лице, водиоце лекарске уверене, страна 143.

О окружним дуљинама за улогу хоску, страна 149.

О надзиравању од варошна општинских одлука страна: 156. и 157.

О накнади општинског приреза, страна 157.

О закасрелости протестне на „Српске Новине", страна 165.

О избору општинског благајника, страна 172.

О дужности председника општине, за кажњене одлуке општинског одбора, страна 172.

О пошиљавању казнених и мехаиђија, за пријаву кутнике полицијским властима, страна 172.

О потиљавању уверена која издају општинске судови, страна: 172. и 173.

О општинским буџетима, страна: 181., 214., 295, 318., 319., 335. и 366.

О одузимању кумоњића од стоског кумоњника, страна: 181. и 182.

О ширењу новчане казне над општинским деловодима, — приказа ли општинској или државној каси, страна 182.

О уклоњи година старости ради ослобођења личне порезе, страна 182.

О увођењу лица у гласачке списке, страна 190., 373. и 374.

О казнама бачких родитеља што нису пустили своје деце у школу, страна 190. и 191.

О избору општинског деловоде, страна: 198. и 213.

О кажњају казне од општинских судова, над земљорадницима над раде тежачке послове у пратњиске дане, страна 198.

О доношењу зборске одлуке, страна 198.

О уредби општинског лекарства, за грађење нове куће, страна 213.

О житковској пресудби, страна 213.

О плаћању кривичних трошкова за ширивоне горосечу, страна 214.

О надзиравости општинског одбора, за избор крајњег тутора, страна 221.

О саопштењу општинских пресуда, страна 221.

О службеној пренаци, страна: 221. и 222.

О пјаву пакете за свештеничке награде, страна 222.

О одвајању села од једне општине и скајању са другом општином, страна 230.

О образовању нових општина, страна 231.

О дужности општинског одбора за избор, чланова у бирачки одбор, страна: 236. и 237.

О дужности председника општине, за кажњене општинског печата, страна 237.

О старешинству између свештеника и општинског суда, страна 237.

О бесплатном превозу аката и стварн члановна жупских комисија, страна 238.

О надзору општинских органа над домом, страна 238.

О учитељској дединици, за касе школе ко оснивају, или у учитељ постаља на скрајњој школској надгрнаћа, страна 246.

О накнати трошкова на улогу грађу од грађних лица, страна 246.

О избору општинског одборника на предсјеника бирачког одбора, страна 246.

О избору општинских чланова, страна: 78., 246 и 247.

О скупу општинског збора, страна 252.

О накнати дугоиних порезе, страна 253.

О избору општинског деловоде за школског одборника, страна 253.

О другским новама поред државних дугова, страна 253.

О накнати таксе, страна: 143., 253., 287., 329. и 380.

О надзиравости општинске власти, за водење истраге због самоваластог захватања општинске имуће, страна 253

О накнати сакатских трошкова, страна: 253. и 254.

О закатрелости пступно пресуде, код је изјављена жалба суду, страна 262.

О пјаву гласа лица које плаћа 15 динара непосредне порезе, страна 262.

О увођењу у гласачки списак, страна: 262.

О поротничким наградама, страна: 262. и 263.

О надзиравости општинских судова, код неко туђи дужну за закупе земље, страна 263.

О задуживању личном порезом, условно отказивања осуђеника, страна 263.

О пјаву пјаца у сајмиште, страна 269.

О избору чланова на школски одбор, страна 269.

О накнати ванредне пресуде за суд, страна: 269. и 287.

О пренесиваа туђе код општинских судова, страна 270.

О пјаву гласа за општинском збору, стр. 279.

О пјаву бранилца у кривичној ветрани, страна 279.

О замени казне новцем, страна 279.

О надзиравости кривичненог суда, за расматрање истуне казне, и § 375. за кроме судских одреда у које ниједу општинска судови, страна: 279. и 280.

О ослобођењу лица на клаћање општинској приреза, страна: 286. и 287.

О важности правила чл. 5. ч. 109. и ч. 110. закона о општинама, страна 295.

О кривици чл. 18. чл. 86. зак. о општинама, страна: 302. и 303.

О крадљивости издавања новца од зајма за оправку грађевина и каћарн, по одобрењу општинског одбора страна 303.

О надзиравању народних школа, од једне дванестине прикупљене општинског прихода или прирез, страна 310.

О пјаву учитеља за бранје у свим бесплатном стану својих родица, страна: 310. и 311.

О надзиравости кривичненог суда за расматрање општинске пресуде, страна: 335. и 336.

О саопштењу решења о стављању у притвор, страна 343.

О надзиравости општинског суда за одобрење састављања набраног суда, страна 345.

О пјаву пјаце житарица за корен код рок плаћану исте, страна 350.

О надзиравости општинског суда за издавање уверена о средству, страна 350.

О надзиравости општинског суда, за саопштење пресуде, код осуђено лице није у овом месту у коме је и власт која га је осудила, страна: 350. и 354.

О кривици чл. 89. и 83. закона о општинама, страна 365.

О старешинству између два уважа чиновника код су у једној истој власти, страна: 365. и 366.

О накнати трошкова од одговорног рачуноводјатва општинског, код овај нијам да нема свога пиљка, већ да живи на пиљку свога ока, страна 365.

О накнати хекшнског записа, страна 374.

О пјаву општинског суда, за ирадају хрвата на општинске куће, страна 374.

О пјаву општинског суда за стављање сумњивих ауди код полицијских надзор, страна 389.

XII ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО:

Новорођенче, Роберто Брало превео са француског М. Ст. В. Страна: 9. и 10.

Сестре, Жан Ивед, превео са француског М. Вучковић, Страна: 27. и 28.

Благајник господина Пепира, Л. М. Грос, превео са француског Мил. Ст. В. Страна: 52. и 53.

Плавови Бриса — Пјеситкина, Конан Дојл, превела са француског Станојлија Калајџића, страна: 116., 117., 118. и 119.

Казора, од Жоза Карера, превела са француског Станојлија Калајџића, страна: 133., 134., 140 и 141.

Сан, Луј-Фредерик-Сонж, превео са француског Ник. Ст. Матијевић, страна: 147. и 148.

Паук, Луј-Фредерик-Сонж, превео са француског Ник. Ст. Матијевић, страна: 212. и 213.

Полицијска ноћ, превео са руског А. Ј. Андоновић, страна: 229. и 230.

Провор, Морис Леној, превео са француског Нак. Ст. Матијевић, страна: 253. и 256.

Једно интересантно братоубиство, од Р. П. Вашићевић, страна: 267., 268., 269., 277., 278. и 293.

Свилене, од Дим. С. Калајџића, страна: 387., 388. и 389.

XIII ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА:

Богдан Малијановић, зв. „Кла" из Штубика, (са сл.), страна: 87. и 101.

Васиа Константиновско, из Галца, (са сликом), страна: 127.

Гвозден Милановић, из Бајдина, (са сликом), страна: 49.

Димитрије—Никола Гавалос, из Ларисе, (са сл.), страна: 127.

Димитрије Мисо, из Галца, (са сл.), стр. 127.

Димитрије Павловић, нарадник, (са сл.), страна 328.

Ђорђе Христо, из Цариграда (са сл.), страна: 127.

Ђорђе Шиномачић, из Ивока, (са сл.), стр: 112.

Живојин Јовановић, зв. „Шука", из Београда, (са сл.), страна 80.

Исидор Кобза, из Аустро-Угарске, (са сл.), страна: 296. и 368.

Јаково Церовић, из Крајн Ресо, (са сликом), страна: 49.

Коста Панајотх, из Цариграда, (са сликом), страна: 127.

Костандин-Јоаво Лијазопулос, из Патре, (са сликом), страна: 127.

Милан Поповић, зв. „Јагодинац" из Јагодине, (са сликом), страна: 80.

Милан Скиић, из Старе Србије, (са сликом), страна: 80.

Милан Јовановић, из Ваљева, (са сл.), стр. 144.

Милоје Караџић, из Ваљева (са сл.), стр. 87.

Милорад Николић, из Глобока, (са сликом), страна: 128., 132. и 240.

Никола Миловојевић, зв. „Прах" из Нина (са сл.), страна: 79.

Нешовата девојка, (са сл.), стр. 151. и 168.

Предраг Перанић, из Мучња, (са сликом), страна: 200.

Радо Жижић, из Косјанића, (са сл.), стр. 80.

Радомир Ђорђевић, из Бајочине, (са сликом), страна: 200.

Светолик С. Поповић, из Калајића, (са сликом), страна: 16.

Светозар Стојковић, из Истотина, (са сликом), страна: 55.

Сима Миленковић, из Нирота, (са сл.), стр. 55.

Твосав-Тихомир Марјановић, из Стрмова, (са сл.), страна: 64.

Франц Бушек, столарски радник, (са сликом), страна: 32.

Христо Алексијев, из Лерина, (са сликом), страна: 48.

Христо Мавов-Балалов, из Солуна, (са сликом), страна: 56.

Чедомир Новковић, из Церовца, (са сликом), страна: 72.

XIV ПОТЕРЕ:

Аврам Јовановић, кожар, страна 199.

Алекса Ђорђовић, цигански коритар, стр.: 48.

Алекса Стојковић, из Горње Гоје, стр.: 191.

Алекса Ђорђовић, цигански кој итар, из Катуна, страна: 208.

Алекса — Александар Дедовић, из Бачовца, страна 392.

Алексија Н. коћкар, из Сарајрада, стр.: 271.

Александар Ошо, зуперски радник, стр: 296.

Александар Ранковић, слуга, стр.: 312.

Албина Фабек, страна: 256.

Андрија Митић, пјанина, страна: 128.

Анђа Јовић, из Ваљева, страна: 160. и 192.

Антон Клузер зв. „Зулејо Тумак" портир из Беча, (са сл.), страна: 272. и 280.

Антонија Милосављевић, бив. пилар, из Покарочка, страна: 376.

Арсеније Миленовић, из Тиловића, страна: 88. и 127.

Арсеније Михаиловић, из Росника, страна 208.

Арса Јовановић, отљенац, страна: 240.

Ахмет Омеровић, турски војни бегунац, страна: 240.

Бенјамин Пахини аустријски пешадијски поручник, страна: 15.

Бера Шкора, трговачки пријатељ, из Београда, страна: 56.
Благоје син Михајла С. Јовановића, из Мирајева, страна: 88.
Благоје Ђорђевић, из Нерине, страна: 192.
Бождар Васић, бив. кнежевског механ.-кафеџија, садашњи, (са сл.), страна: 15. и 31.
Бождар Поповић, шегрт, страна: 184.
Борисав Марковић, тежак, из Малог Крлијара, страна: 30.
Божко Николић, скитачки пјанина, стр.: 271.
Боровак Чолићић, осуђеник из Недељице, (са сл.), страна: 280. и 287.
Божидар Илијевић, осуђеник Београдског Казненог Завода, (са сл.), страна: 360. и 368.
Божин Пантовић, трговачки помоћник, из Пожаревца, страна: 296.
Бранко Ђурђ. из Шашинића, страна: 15.
Васа—Васко Лукић, тежак из Лубоње, стр.: 64
Васа Ранчићевић, ковџија, из Зарисова, Аустро-Угарска, страна: 111.
Васа Пушин, угарски дрводелиђија, стр.: 224.
Васа Ђорђевић, скитачки пјанина, страна: 64.
Василије Радосављевић, тежак из Јасикова, страна: 88.
Велимир Веселин, страна: 101.
Вићентије Балчић, капетанија, из Студоница, страна: 288.
Владимир Марићевић, бив. практикант, стр.: 15.
Владимир Зирковић, зв. „Црни Пајдић“ из В. Оранија, (са сл.), страна: 96. и 111.
Владимир Кадијевић, из Ровца, страна: 280.
Владимир Петровић, кмет. Управе државних дугова, (са сл.), страна: 304.
Владко Лазаревић, скитачки пјанина, стр.: 32.
Владко Стојић, тежак из Шушајића, стр.: 127.
Војислав Јанковић, из Крушевца, стр. 32.
Војислав Атанасијевић, бив. коресп. стр. 232.
Војислав Бајадиновић, бив. осуђеник Пожар. Каз. Завода, (са сл.), страна: 352.
Војин Скојић, из Бобова, страна: 336.
Вукадин Величковић, калеф стовар, стр.: 104.
Вукадин Илић, из Д. Видова, стр.: 159.
Вукман—Вуле Свадић осуђ. из Обреча, (са сл.) страна: 360. и 368.
Гавра Брабац, из Шалинца, страна: 15.
Гавра Поршић, страна: 120.
Гавриа—Гаја Кајић, из Бачинка, стр.: 271.
Гвозден П. слуга из Братуљевца, страна: 32.
Грујица Мијичић, бив. пожарник и служитељ чинов. задруге, страна 344.
Дамјан Пајаовић, бив. касеч. из Крушевца, страна: 64.
Дамјан Караџоћдовић, из Гостиваря, стр. 96.
Данило Жанковић, слуга из Пољице, стр.: 104.
Даринка Сачић, цигоика, страна: 312.
Деса М. Илић, из Мрамора, страна: 352.
Давид Пасин, трг. агент. страна 48.
Димитрије Калчев, бугарски војни бегунац, страна: 111.
Димитрије Ничић, из Црне Горе, страна: 128. и 144.
Димитрије Перић, цигоика, из Ковачевца, страна: 128.
Димитрије Ђорђев—Младеновић, бугар. војни бегунац, страна: 216.
Димитрије Стојановић—Станојевић, стр.: 320.
Димитрије Зиковковић, бив. агенција из Београда, страна: 359.
Добросије Илић, калеф сајџијски, страна: 231.
Драгомир Ристић, скитач. цигоика, стр.: 32.
Драгомир Јовановић, зв. „Пикаин“ надничар из Пећинке, страна: 104. и 111.
Драгомир Н., касапски радник, страна: 184.
Драгомир—Драгиа Филиповић, бив. ковач, страна: 231.
Драгиа Радовић, осуђеник из Заблаћа, (са сл.), страна 160.
Драгиа Велковић, зв. „Гимназ“ осуђеник из Београда (са сл.), страна: 272.
Драгутин Илић—Шешлиа, зв. „Поћ“, из Средњева (са сл.), страна 288.
Драгутин Андрејевић, из Дубравице, стр. 392.
Драгутин Ристановић, из Бовкаша, стр. 312.
Драгутин Милосавић, из Рашевца, страна: 367.
Драгољуб Срећковић, из Младеновца (са сл.), страна 392.
Дуван Васиљевић, цигоика из Заблаћа, (са сл.), страна: 128.
Дуван—Гиза Јанковић, цигоика из Прахова, страна: 288.
Дуван Стојић, из Богатића, страна: 344.
Ђорђе Радосављевић, пиљиник из Матијевића, страна: 32.
Ђорђе Јанковић, скитачки пјанина, стр.: 32.
Ђорђе Митровић—Николић, страна 111.
Ђорђе Тодоровић, тежак из Јокаћ, стр. 168.
Ђорђе Костић, ковџија из Арвајлодоница, страна: 280.
Ђорђе Нешић, осуђеник, страна 280.
Ђура Поповић, аустр. војни бегунац, стр.: 271.
Ђура Илић, аустр. војни бегунац, страна: 271.
Ђура Сашић, цигоика, страна: 312.
Ђура Красојевић, собар, (са сл.), страна: 352.
Еванђел Полак, (са сл.) страна 256.
Ернест Алем, поручник морнаре из Шведске, (са сл.), страна 176.
Жарко зв. „Мајор“ ковџар и каралија, страна: 336.
Живојин Радоновић, келнер из Таблића, страна: 15.
Живојин Златковић, осуђеник, (са сл.), страна: 232.
Живојин Јовановић, калеф трговк из Поља, страна: 248. и 264.
Живојин Павловић, осуђеник из Алексинца, страна: 272.
Ж ван Дилиа, надзиц. из Београда, стр.: 72.
Живота Зелић, бив. мајор монмол. надзор. у Прокуплу (са сл.) страна: 136 и 151.
Жак Жилсон, торгски помоћник из Брисла, (са сл.), страна: 224.
Жанна жена Миладина Комутића бакстовна дунеска ковница, страна: 224.
Жанко Марковић, осуђеник из Београда (са сл.), страна: 263. и 320.
Животије Станојевић, осуђеник из Лукачине, страна: 199.
Иван Чарковски, зв. „Шашка“ ковџар из Зајечара, (са сл.), страна: 56. и 79.
Илија Ђорђевић из Нетотина, стран: 15
Илија Гарин, з'мљ. из Јасенова, стран: 48.
Илија Лазаревић, осуђеник, из Врановца, страна: 199
Илона Пик, страна: 336.
Јакоб Самуило, трг. агент, страна: 48.
Јанко Грујић, мокар хлебарски, страна: 231.
Јелка жена Јеврем Бешића, из Врелаца, страна: 15.
Јеврем Антић, бив. финан. стражар, стр.: 304.
Јесиф Ристић, надничар из Скаро Србије, страна: 56.
Јован Брмбер, осуђ. из каменог завода у Мирковцу, и Каменице А.-Угарска, (са сл.), страна: 136. и 160.
Јосиф Кресић, из Ст. Вероје, (А. Угарска) (са сл.), страна: 143. и 208.
Јо ан Лев—Јорк—Сутерланд, из Лондона (са сл.), страна: 136
Јован Крстић, агент путника за Америку, страна: 176.
Јован Бауровић, А.-Угарски војни бегунац, страна: 216.
Јован—Јован Грегоровић, осуђеник слободног Пишког на земљ. завода из Котора, страна: 224.
Јосиф Вендлингер, из Америке, (са сл.), страна: 199. и 200.
Јованка Милановић, из Пасјоваца, страна: 312.
Јосиф Карл Хеса, чашчиста из Беча, (са сл.), страна: 312.
Јуда Монтанија, сајџијски радник, страна: 312
Јулка Тодоровић, с'ужанка, страна: 360.
Кадра а син Рамида трг. из Ниша, стр.: 192.
Коста Н. столарски радник, страна: 30.
Коста Николић, столарски радник из Ужица, страна: 96.
Коста Петровић, тежак из Грабовца, страна: 111. и 136.
Костс Христић, ковџар (са сл.), страна: 352.
Константин Велковић, страна: 312.
Крсто Мачвић, калеф берберски из Пирота, страна: 144. и 168.
Крста Илић, из Сјеружца, страна: 199.
Кршто Дамјанов, рударски радник из Бугарске, страна: 111.
Лазар Тодоровић, слуга из Брадова, стр.: 104.
Лазар Митровић, житарин, страна: 216.
Лазар Ђорђевић, скитачки пјанина, страна: 216.
Лазар Богдановић-Сарић, из Селенца, стр.: 248.
Лазар Мирковић, осуђеник из Селенца, (са сл.), страна: 263. и 296.
Лајош Локи, месарски радник (са сл.), страна: 30., 144., 248. и 288.
Леонсав Андрејевић из Дубровице, стр. 392.
Леонсав Нешић, из Кузарића, страна 152.
Љубомир Николић, из Оћилна, стр: 72. и 78.
Љубомир Јоксимовић, жлез. радник, стр. 336.
Љубомир Благојевић, зовом „Кулаба“ (са сл.), страна: 368.
Љубица Дивић, калеф берберска, страна: 72.
Мата Бјелица, из Јошових Ливаца, страна: 39.
Манојка Петровић, служавка из Црне Горе, страна: 104.
Манојло Нинчевић, ковџар, помак из Ваљева, стр. 392.
Марко Вуловић, страна: 120. и 144.
Марко Николић, вијалер, из Београда, стр.: 152.
Марко Петровић, зовом „Парадајдо“, страна: 191. и 208.
Марко Стојановић, тежак из Остре, стр.: 344.
Марко Велковић, ковџар из Ниша, стр.: 367.
Марино-Марко Марковић, осуђеник из Накулаза (са сл.), страна: 160.
Мадин Павловић, из М. Лаоа, страна: 224.
Максим Мирошеску, (са сл.), страна: 224.
Максим Букомановић, келнер из Зајечара, страна: 296.
Маринко Драгутиновић, сит. пјанина, стр.: 32.
Милан Јовановић, слуга, страна: 15.
Милан Ђорђевић, бивши жандарм и кмезија, страна: 39.
Милан Јовановић, ужар из Београда, стр.: 39.
Милан Тасић, бивши матрос из Смедерева, страна 48.
Милан Живановић, страна: 48.
Милан Николић, цигоика, страна: 263.
Милан Вуковић, ковџар из Београда, стр. 280.
Милан Ивановић, осуђеник, страна: 288.
Милан Вујковић, осуђеник казн. завода у Митровици, А.-Угарска (са сл.), страна: 304.
Милан Цвејовић, хлебарски помак, страна: 336.
Милан Јовановић, бив. пратт. контр. мера, из Београда, стр.: 352.
Милан Калеа, страна: 359.
Милан Петровић, из Зајечара, стр.: 367.
Милутин Анђиновић, бивши бојничар из Брусинца, страна: 15.
Милутин Ристић, бив. српски економ, (са сл.), страна: 15.
Милутин Ђорђевић, цигоика, страна: 176.
Милисије Тошановић, келнер из Лесковца, страна: 39.
Милисије Грујић, радник, страна: 56. и 104.
Милисије Рунцић, (са сл.), стр.: 231.
Милисије Петровић, келнер из Шахца, стр.: 271.
Милорад Лукић, тежак из Кокарића, стр: 39.
Милорад С. Пајдић, из Гагара, стр.: 111.
Милорад Јовановић, из Дубоког, страна: 199. и 216.
Милорад Николић, из Прелаца, стр.: 248.
Миломан Мирковић, рударски радник из Сеновоа, стр.: 39.
Миломан Величковић, трг. ковоа, из Лужнице, страна: 88.
Миломан Ристић, ковџар, из Штебера А.-Угарска, страна: 143.
Миломан Петровић, келнер из Шахца, стр.: 296.
Милоје Марковић, земљодјелац из Рашковића, страна: 48.
Милоје Јовановић, страна: 367.

Ми лало Кодјак, поћар на Ужици, страна 56.
Михајло Мијетић, из Ошлаве, стр.: 72. и 78.
Михајло Јовић, дунђерац, страна 152.
Михајло Мед ченић, из Врбоваца, страна 192.
Михајло Дивљановић, дунђерски радник, страна 288.
Милосав Обрадовић, из Бргуља, страна 96.
Милосав Н. слуга, страна 104.
Милосав Вукићановић, пантарија на Студеници, страна 288.
Милосав Марић, ђак, страна 120.
Милосава жена Јаковија Мијлојевића, пиљарица — ковача на Божићдараћа, страна 191.
Милош Алексић, из Перовца (са сл.) стр. 132.
Милош Стојановић, из Краљева Села, стр. 72.
Милош Калиновић, слуга на Свилајнци стр. 256.
Милош Бојовић, из Доње Трешње, страна 328.
Милош Симић, страна 167.
Мита Лалић, осуђеник из Алексинца, стр. 104.
Мита Наумовић, бив. наредник, страна 360.
Мита Трајковић, тесар на Горње Отуше страна 376.
Миодраг Ранчић, слуга, страна 15.
Миодраг Јовановић, трг. воћарски из Краљева, страна 78.
Миодраг Милисојевић, казанџија радјенја на Јагодине, страна 376.
Мише Стојановић — Бабић, из Грделице, страна 160.
Митар Бибердић, из Ваљева, страна 160.
Мишко Миладиновић, осуђеник, страна: 240. и 256.
Миладин Маковићевић, осуђеник из В. Цркуће, (са сл.), страна: 250. и 263.
Милунка Брајић, из Доње Трешње, страна 328.
Младен Ђорђевић, кићанин, страна 240.
Младен Цветковић, из Медјешана, страна: 271. и 304.
Младен Радосављевић, страна 312.
Младен Стојанов, страна 359.
Младен Јовановић, радјенк из Београда, страна 392.
Недељко Петровић, земљ. из Белике, стр. 88.
Недељко Марић, страна 152.
Нешка Теодоровић, теж. из Врбоваца, стр. 224.
Никола Радојичић, тесар на Бошнце, стр. 15.
Никола Петровић, „Грабовска“ страна 64.
Никола Петровић, шпијарски сенаџ, стр. 111.
Никола Зубановић, осуђеник, (са сл.), страна: 192. и 200.
Никола Дреновац, кочијар, страна 288.
Никола Богдановић из Милошевца, страна 312.
Никола Ивер, трг. агент из Коморана, стр. 336.
Новака Марковић, рабџија на Вуковару, страна: 56. и 104.
Новака Лајковић, из Шума, страна 248.
Паун Младеновић, тежак из Гаврилграда, страна: 29. и 48.
Паун Трајковић, из Мусићевића, страна 208.
Павао Стојановић, шпијар општине шабачке, страна: 192. и 208.
Павао Јорговић, осуђеник из Лисовића, (са сл.), страна 263. и 392.
Павле Здравковић, тежак, страна 280.
Панта Стојовић, бив. чувар жељезничке пруге, страна 152.
Петар Мошировић, из Шашинаца, А. Угарска, страна 15.
Петар Рајић, бив. пиварилац опш. београдско, страна 96.
Петар Барбуловић, пиварилац опш. београдско, страна 127. и 160.
Петар Новаковић — Дрекер зв. „Трезор“, осуђ. кан. завода у Митровици (А. Угарска), страна 223.
Петар Милановић, осуђеник из Слатине, (са сл.), страна 263.
Петар Милутиновић — Јовић, страна 288.
Петар Василић, страна 359.
Петровоје Животић, из В. Полјана, стр. 152.
Пеја Сиљић, из Ст. Загоре (Бугарска) жен Костје Новковић, из Скопља, страна 359.
Радован Стојковић, браварски радјенк, стр. 15.
Радоман Стевановић, из Дивковића, страна 64.
Радоман Тодоровић, бив. кондуктер београдске воћне, страна 78.
Радоман Поповић, обућарски радјенк, стр. 141.
Радоман Кнежевић зв. „Чекан“ (са сл.), страна 120.
Радомир Ђурић, из Кораћине, страна 30.
Радомир Недељковић, слуга из Младеновца, страна 280.
Радомир Јовановић без занимања, страна 344.
Радојје Ружић, бив. пајсер на Ужица страна: 111. и 151.
Радиша Хаџић, хлебарски момак страна: 184. и 320.
Раста Бркић, осуђеник из Дубоке, (са сл.), страна 271.
Раста Алексић, из Бресника, страна 120.
Ранко Тадић, сметачки пјатанин из Лешнице, страна: 328. и 344.
Радиша Младеновић, кочијаш из Поповића, страна 344.
Рудолф Хајзерс из Шпаца у Тироју, (са сл.) страна 312.
Сава Шћепић, из Селенца, страна 152.
Сава Бојановић, из М. Митровице, стр. 216.
Светозар Живковић, осуђеник нишког кан. завода, из Прокупља, страна: 208. и 232.
Светозар Ј., ајмарски радјенк, страна 48.
Светозар Тапалски, бив. кавеџ., страна 96.
Светозар Ђорђевић, ајмонер на Бошнадворцу, страна 101.
Светозар Станојевић, осуђеник нишког кан. завода, из Прокупља, страна: 208. и 232.
Светислав Карагуновић, колеџанчар, стр. 152.
Светомир Ратајац, хелдер, страна 344.
Славко Ј. Цвејић, ајлаз берберски из Лесковца, страна 128.
Сиђ Чеко Луђа, из Портенаћоре — Италија, (са сл.), страна 104.
Селима Дервиш — Соблеж, (са сл.), страна 224.
Сима Лецић, пекар, момак из Ваљева, стр. 392.
Сотир Симеуновић, хоџа из Нишу, стр. 152.
Спасоје Николић, ајродиак лесковачки, стр. 192.
Спасоје Ђ. Игњатић, собарица из Шапца, страна 367.
Стевин Миленковић, војник из Ладишнца, страна 91.
Стеван Ђорђевић, сметачки пјатанин, стр. 32.
Стеван Н., цигаљин из Гуљона, страна 32.
Стеван Николић, сметачки пјатанин, страна 64.
Стеван Зеленовић, фотографски радјенк, страна 111.
Стојан Милић, портар из Бјелешева, стр. 88.
Стојан Цветковић, страна 184.
Стојан Богдановић, из Доње Реке, страна 192.
Стојан Стојисављевић, из Грабовице, страна: 199. и 216.
Стојан Мунић, осуђеник из Трешње, (са сл.), страна 240.
Стојан Стојиловић, слуга на М. Лаћа, стр. 392.
Стојимир Ристић, бив. робијаш из Мајдјанпека, страна 120.
Стојимир Видојковић, осуђеник пожар. кан. завода, из Мајдјанпека, (са сл.), страна: 120. и 168.
Стојимир Милосављевић, из Свилајнца, страна 256.
Станко Миленковић, из Тиловаћа, страна: 88. и 127.
Станко Иван Димитријевић, из Бјелеша, страна: 312. и 336.
Стојко Јовановић, царински стражар, стр. 344.
Сретен — Срећко Арсић, из Себеченица, (са сл.), страна: 248. и 296.
Тапасоје Бујић, осуђеник кан. завода у Митровици (А. Угарска), (са сл.), страна 176.
Тома Брашновић, из Шајтиорана, страна 120.
Тома Мијаиловић, из Дрежанина, страна 136.
Тодор Бабић, шегрт из Прекопчића, стр. 199.
Тодор Жиковић, столарски шегрт, стр. 224.
Тодор Јовановић, шпијун, (са сл.), страна: 256. и 272.
Тодор Антић, осуђеник из Зајечара, стр. 78.
Тодор Маргитић, кочијаш из Нараћина, страна 296.
Тодор — Тоша Ђорђевић, — Чакарјанац, ајуруџија на Турске, страна 120.
Трифун Петковић, слуга на Лапова, стр. 111.
Трифун Лекић, страна 288.
Тодосије Вујановић, из Турске, страна: 336. и 344.
Тиосав — Тихомир Марјановић — Ђорђевић, из Стрмоша, (са сл.), страна: 120. и 136.
Ћира Ћирановић, кесиџ., страна 248.
Цветко Марковић, ајсарски слуга, страна 15.
Цоко Исаков, деловодја Сремске општине, страна 104.
Чалик Катарина, служавка из Београда, стр. 15.
Чедомир Стојановић, бив. ђак стоварске школе, страна 248.
Чедомир Николић, из Дудића, страна 208.
Чедомир Бебић, из Маковишта, страна 344.
Џон Ц. Калуел, из Ну Јорка, (са сл.), стр. 197.

XV ТРАЖЕ СЕ:

Аксентије Арсенијевић из Доње Реснице, стр.: 156. и 176.
Александар син Ђорђа Живановића, радјенка из Београда, стр. 63.
Александар Стаменковић — Шарковић, из Орлина стр. 271.
Алекса зв Јовић, Аустро-Угарски војник бегунац, стр. 271.
Андреја син Фетина К рашића, из Слатовки, стр. 151.
Анка кћи Томе Поповића, абаџијског радјенка из Београда, стр 151.
Аранђел Николајевић, из Кучерје, стр. 271.
Благоје Крстићевић, тежак, из Вучана, стр. 112.
Благоје Новаковић, шегрт, из Ваљева, стр. 312.
Борисије Радовановић, поћар у остацима, из Лесковца, стр. 576.
Божидар Лаћевић, земљ., из Рожаца, стр. 38.
Бранко Гајовић, из Љубића, стр. 267.
Владислав Милојковић, обућарски шегрт, из Београда, стр. 175.
Грујица Новаковић, бив. осуђеник, из Мучајевића, стр. 16.
Дејмир Николић. из Ужица. стр. 320.
Десимир Марковић, ђак, из Београда, стр. 352.
Димитрије Ђорђевић, бив. шегрт, из Београда, стр. 239.
Добросије Лакићевић, шегрт с бубњарки, стр. 248.
Драгољуб Самојловић, из трг. берберски, из Голубца, стр. 48.
Драгољуб син Косте Ко тића, из Мајдјанпека, стр. 35
Душан Стојковић, шегрт, из Београда, стр. 144.
Душан син Ђорђа Вујошевића, из Лабушнца, стр. 152.
Драга кћи Никсаје Милошевић, из Текије, стр. 223.
Бура Симоновић, кочијаш, из Јагодине (са сл.), стр. 38.
Едуард Гал, Аустро Угарски војник бегунац, стр. 104.
Ружа Балож, из Ст. Вашоша, стр. 392.
Живојин — Жикица Стевановић, из Сирмоша, стр. 159.
Живојин Дукић, шегрт, из Скедерева, страна 328.
Зарија Петровић, бакал, из шегрт, из Београда, стр. 368.
Зорка кћи Јована Стојанића, из Београда, стр.: 16. и 369.
Зорка кћи Софије и Драгутина Петровића, надничара, из Београда, стр. 36.
Зорка кћи Марка Стојановића, занимљивића, из Београда, стр. 48.

Зорка жена Алексе Јовановића, из Прокупља, стр. 295.

Иван Николић, обућарски шегрт, из Београда, стр. 240.

Илија Јовановић, тежак из Рашовца, (са сл.), стр. 16.

Иконија Драгачек, из Александровца, стр. 120.

Јакко Вулетић, трговац, стр. 209.

Јанко Вуленић, трговац, стр. 271.

Јеремија Илић, из Дебелиће, стр. 38.

Јеремије Белићовић, радник, из Београда, страна 216.

Јохан Мудрок, Аустро-Угарски војни бегунац, стр. 168.

Јованка жена Дим. Жујића, из Богренице, стр. 392.

Катарина Милосављевић, из Пландова, стр. 159.

Константин син Александра Павловића, чиновник, из Крагујевца, стр. 280.

Коста Весковић, земљ., из Врчина, стр. 288.

Лазар син Ђуре Стојковића, из В. Изора, стр. 239.

Лепосава И. служавка, стр. 231.

Љубомир Миросављевић, из Лутиње, стр. 151.

Љубомир син Јанка Милојковића, из Дражиња, стр. 200.

Љубомир Ракић, чиновник, осигурат. друштва Ну-Јорк, страна: 239.

Милан Цветковић, из Уровице, страна: 120.

Милан Васиљевић, из Падежа, страна: 239.

Милан И. страна: 263.

Милан Перић, ђак основне школе, из Београда, страна: 320.

Милан Сајић, свитачки занатлија, страна: 38.

Милош Ристић, из Врбице, страна: 96.

Милош Павловић, шегрт ковачки, из Заплоћаћа, страна: 207.

Милорад Ристић, сточарски шегрт, страна: 32.

Милорад Ристић, обућарски шегрт, стр.: 223.

Милорад син Ђорђа Паунковића, из Баковића, страна 248.

Милутин Мерашовић, из Бапе, страна: 144.

Милутин син Димитрија Тодосијевића, из Прохора, страна: 168.

Милутин син Ђуре Стојковића, из Вел. Изора, стр. 239.

Милић Вукосављевић, бив. осуђеник из Котриће, страна: 16.

Миодраг Божовић, ђак, страна: 78.

Мојат Пантић, тежак из Шушкоца, страна: 112. и 120.

Мојанка кћи Љубише Игњатовић, из Гор. Милановца, стр. 151.

Мојсије Ђурић, бакалски шегрт, страна: 223.

Михајло Ђорђевић, обућарски шегрт, из Београда, страна: 231.

Мита Бабић, шегрт, из Београда, страна: 248.

Мирјана Вићентијевић, из Пауна, страна: 288.

Мирјана Остојић-чиф, бив. лажиња, из Пожаревца, стр. 304.

Миладин Бурачић, из Бачевице, страна: 320.

Наталија Дијић, из Ђукрије, страна: 159.

Наталија Стојановић, служавка, из Београда, страна: 271.

Наталија жена Петра Бумбеше, из Дубоке, страна: 295.

Настасија — Луна берка Дине Тодке занатлија из Трибода, (са сл.), страна: 336.

Новица Ђорђевић, сваћарски шегрт, из Гор. Милановца, страна: 239.

Никола Милосављевић, ученик, из Соко Бање, страна: 175.

Обрад Зарић, шегрт берберски, страна: 248.

Одга кћи Ђорђа Бурковића, служитеља бакал. окр. начног, страна: 239.

Пантелија Сич ћ, из Шевче, страна: 175.

Павле Халмаш, из Шолта, Аустро-Угарска, стр. 239

Петрија Сеској, дојкиња матерњевог удружења, стр. 112.

Рашисав син Милована Стојановића, из Аћибегована, страна: 151.

Радивој Јанић Анте Потешић, из Београда, стр. 239.

Радован Савић, бивши опанчар, из Београда страна: 248.

Радослав Васиљевић, из Шајка, страна: 328.

Росанда кћи пок. Василија Аврамовића, из Горњег Горњевца, страна: 55.

Рукија Пилановић, служавка, из Шиљеговца, стр. 159.

Сава Врвајковић, берберски шегрт, из Лесковца, страна: 352.

Светозар Ђорђевић, из Баје, стр. 16. и 39.

Светозар Чалић, бојаџија, из Шајка, стр: 38.

Светозар Марковић, продавац живежа, из Београда, страна 112.

Светозар Перић-Арсовић, из Штитара, стр. 368.

Светозар син Марка Великировића, из Такова, страна 151.

Светозар Мајер, обућарски шегрт из Београда, стр. 291.

Светислав Зечевић, бронзер, шегрт из Сивлајца, стр. 175.

Сенија жена Милана Сикића, из Бранеч, стр. 63.

Славко син Живана Јапоновића, обућара из Београда стр. 104.

Срећен Мијатовић, шегрт из Соколца, стр. 352.

Срећен Сиплановић, бакалски шегрт из Београда, стр. 231.

Стеван Пејић, бив. занатлија из Пирота, ст. на 55.

Станко Анимовић, занатлија из Корита, стр. 136.

Станија кћи Илије Тошића, из Бело-Реке, стр. 144.

Сулејман Сулејмановић-Окировић, из Ниша, стр. 248.

Тапанко Мијатовић, из Селушића, стр. 72.

Тихомир син Уроша Ђанића, из Ражановца, стр. 223.

Христина Барић, из Београда, стр. 280.

Чедомир син Свети-Јована Мишковића, тежак из Бошњана, стр. 87.

Чедомир син Милана Радића, из Лозовика, стр. 151.

XVI СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА:

Анка Милићевић — Марјановић, из Шикоша код Осеча, (са сл.), страна: 288.

Благоје Николић, свитачки занатлија, страна: 176.

Бранко Панић и Штајн, трговци из Београда, страна: 208.

Влајко Ђорђевић, свитачки занатлија, страна: 176.

Влад. Малутиновић, земљодел. из Чешљака, страна 184.

Војислав Новаковић, бив. осуђеник, страна: 15.

Душан Квентановић, из Кочелева, страна: 288.

Душан Сиротановић, из Београда, страна: 368.

Јулија ж. Воје Поповића, адв. приправн. (са сл.), страна: 159. и 168.

Карло Молдован, из Кокиња, (са сл.), страна: 287.

Лазар Ђорђевић, тежак из Губеровца, страна: 184.

Лазар Ђорђевић, свитачки занатлија, страна: 176.

Марко Бошковић, из Трлића, страна: 287.

Марко Трајковић, страна: 384.

Мита Јовановић, конципист, страна: 368.

Милутин Бошкаковић, железничар из Београда, страна: 224.

Милан Николић, из Бугарске, (са сл.), страна: 232.

Милош Недељковић, из Трлића, страна: 287.

Милоје Матић, из Перошина, страна: 360.

Морис Аберман, из Гајша, (са сл.), страна: 232.

Пасоин опанчиде Добрићев, страна: 272.

Марко Вујкић, кројач из Кладинића, (са сл.), страна: 376.

Петар Обрадовић, из Јеловине, у Првој Гори, страна: 112.

Печат опанчиде плаваске, страна: 184.

Радоје Николић, свитачки занатлија, страна: 176.

Радивоје Ђаић, занатлија из Ћићева, страна: 360.

Сава Трајковић, из Решића у Херцеговини, страна: 112.

Станислав-Аја Радков, из Ратнуца, (са сл.), страна: 47.

Стојан Цветковић, из Поника, страна: 176.

Цветко Туфегџија, земљ. из Гор. Бадњак, страна: 296.

Чеда Живковић, трговац из Београда, страна: 368.

НЕПОЗНАТИ КРАДЉИВЦИ:

Страна: 14., 15., 32., 38., 49., 48., 55., 64., 72., 78., 80., 88., 96., 104., 111., 112., 119., 128., 136., 144., 152., 160., 168., 176., 184., 192., 199., 208., 216., 224., 231., 232., 240., 256., 272., 280., 288., 296., 304., 312., 320., 328., 344., 360., 376., 392.

НАЂЕНИ ЛЕШЕВИ:

Страна: 48., 112., 136., 151., 184., 192., 207., 208., 216., 224.

УБИЈЕН ХАЈДУК:

Трајко Прекуловић, страна 256.

СЛИКЕ НЕПОЗНАТИХ ЛИЦА:

Страна: 38., 96., 391.

УХВАЋЕНИ:

Богољуб Сијић, осуђеник пожег казненог завода, страна: 31.

Глиша Костић, зв. „Чворак“ страна 15.

داјан Мајуновић, страна 168.

Коста Благојевић, осуђеник, страна 63.

Љубомир Живановић, бив. осуђеник, страна 15.

Милорад Ранђеловић, из Вукашинвца стр. 55.

Милош Петровијевић, литографски ученик, страна 104.

Обрад Божидаревић, осуђеник пожег казненог завода, страна 144.

ПОЗИВ НА ПРЕДАЈУ:

Жиниа Ивановић, тежак из Вел. Села (са сл.), страна: 88., 120. и 192.

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА:

Статистика казненог завода у Сремској Митровици, страна 10.

Новаредна смртна за самоубиство страна 10.

Рекорд у самоубиству, страна 11.

Несрећан узрок самоубиству, страна 11.

Лажан врач, страна: 11.

Наследство злочинчића: наклоности, стр. 11. Учешћо судијеје, страна 11.

Мала епидемија колера у Јапану, страна: 11.

Злочинац у борби против дакалоисоније, страна 11.

Криминалитет у Француској у 1907. години, страна 159.

Условно осуди у Русији, страна: 150

Нови електрични апарат за потрагу малолетних-нестрпљивих, против се еразмуског Д ина Николић, страна 151.

Прогнства удружена за заштиту безбедности, страна 245.

Разбојници на морском лађама, од А. Ј. А. страна: 278. и 279.

Интересантна порнина у Порту, од А. Ј. А. страна: 335.

Мајмунска проказала убицу, од А. Ј. А. страна: 358.

Крађа и телефон, од А. Ј. А. страна: 358.

Пламајуће знамче, од А. Ј. А. страна: 358.

Дедектиов пси, од А. Ј. А. страна: 358.

Ново оружје, од А. Ј. А. страна: 358.

Осигурање кеса, од А. Ј. А. страна: 366.

Контрола јаја, од А. Ј. А. страна: 365.

Труп у сандуку, од А. Ј. А. страна: 365.

Фабрика леопарда, од А. Ј. А. страна. 365.

РАЗНО:

Отвори за комплете „Полицијског Гласника“ из год. 1908. и 1909. страна: 16., 40., 72., 80., 96., 112., 128., 216., 256., 264., 296. и 328.

Ближени огласи страна: 360.

БРОЈ 1. и 2. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 17. ЈАНУАРА 1910. ГОДИНА VI.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се плаћа у напред, а то најмање за пола године од свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединих бројева **„Полицијског Гласника“** не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., одобрено је решење Народне Скупштине, сазване у редован сазив за 1. октобар 1909. године на LII састанку 11. децембра 1909. год. које гласи:

„да се варош Трстеник одвоји од своје садашње општине трстеничке, округа крушевачког, и да за себе образује општину под називом: општина варошн Трстеника, у истом срезу и округу“.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 19. децембра 1909. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., одобрено је решење Народне Скупштине, сазване у редован сазив за 1. октобар 1909. године на LII састанку 11. децембра 1909. год. које гласи:

„да се општина боринска и брасинска у срезу јадранском, округа подринског, своје и образују нову општину под називом: општина боринска у истом срезу и округу.“

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 19. децембра 1909. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., одобрено је решење Народне Скупштине, сазване у редован сазив за 1. октобар 1909. године на LII састанку 11. децембра 1909. год. које гласи:

„да се села Доњи Врх и Бабина Пољана одвоје од своје садашње општине пропечке у срезу пчињском, округа врањског, и са селом Старим Глогом образују нову општину под називом: општина старо глогска, у истом срезу и округу.“

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 19. децембра 1909. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., одобрено је решење Народне Скупштине, сазване у редован сазив за 1. октобар 1909. године на LII састанку 11. децембра 1909. год. које гласи:

„да се село Царев Део одвоји од своје садашње општине столске у срезу дужничком, округа нишког, и придода општини камичкој у срезу нишавском, истог округа.“

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 19. децембра 1909. г. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 2. јануара 1910. године Бр. 8474, донесено на основу члана 144. тачке 9. Устава, које гласи:

„да се Сава Кнезевић, трговац из Београда, родом из Мутеница у Хрватској и поданик угарски, по својој молби прими у српско подаништво, изузетно од § 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из својег досадашњег подаништва“.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 7. јануара 1910. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 22. децембра 1910. године Бр. 7974, донесено на основу члана 144. тачке 9. Устава, које гласи:

„да се Димитрије Чомић, трговачки помоћник из Крагујевца, родом из Маловишта у Турској и поданик исте државе, по својој молби прими у српско подаништво заједно са својом женом Дариньком и малолетном децом: Настасијом и Ружицом, изузетно од § 44. грађанског закона“.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 7. јануара 1910. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

НЕКОЛИКО ПОГЛЕДА НА РЕЗУЛТАТЕ ХЕМИЈСКЕ АНАЛИЗЕ КАО ДОКАЗНИ МАТЕРИЈАЛ ПРИ СУМЊИ НА ТРОВАЊЕ

1.

Резултат хемијске анализе јесте важан доказ, али није пресудан.

При сумњи на тровање и истраживању таких спорова у полицијској и судској пракси иштекују полицијске и судске власти — а често баш и заступници приватних странака — *најважнији, управо пресудни део доказног материјала од лекара и хемичара. Лекару је* у таким случајевима *задатак*, да испита почетак, ток и завршетак оних телесних појава, које су самој смрти сумњиве особе претходиле, на њу — може бити — и изазвале. Одмах за тим утврдиће, је ли у то исто време било и на другој којој особи у кући или на какој домаћој животињи истих тих или бар сличних телесних појава (евентуално истих таких смртних случајева), а обратиће особиту пажњу и на све друго, што би му тај случај могло расветлити — н. пр. на сумњине остатке јела, пића или лекова; на оно, што је умрли избављао или иначе узимао; на судове, из којих је јео и лекове узимао, или оне, у које је блувао и изметао; тиче ли се случаја какве трудне удовице или девојке итд. Сем тога биће му дужност, да при спољашњем прегледу лешине утврди, је ли на њој каких необичних знакова, који би могли још боље утврдити сумњу на тровање — н. пр. (од каких јачина) разједених и нагрижених места на самим уснама или оно уста (варочито од усних углова па на ниже); каког необичног прелива, модрила или жутила коже; наших пега и петиња; каког необичног мириса; каког светлуцања у сумраку итд. Најпосле има да (прописно извршеном секцијом или обдукцијом (нарањем) дела тачно проучи и објективно опише стање унутрашњих

органа — евентуално: да констатује болесне или (насилно) отровом произведене промене у њима (нарочито у желуцу и цревима), па да онда према одредби закона (§ 64. судског поступка у кривичним делима)[1]) а по нарочитом правилнику[1]) спреми потребне делове лешине и друге сумњине објекте, како би се могли упутити хемичару ради хемијске анализе. — *Хемичару* (аналитичару) је опет задаћа, да савесном и тачном анализом упућених му објеката утврди, има ли у њима отрова — па ако га има: које је врсте (евентуално: у каком једињењу), и у којој је количини. Тек над се све то пропише изврши, напрћује лекар свој провизорно закључак секцијони протокол и даје своје дефинитивно мишљење о томе: постоји ли тровање или не — евентуално: тиче ли се тровања као злочина, самоубиства или несрећног случаја.

Према томе *тежиште полицијског и судског истраживања* таких случајева лежи управо *у стручном раду лекара и хемичара*. Од њих највише зависи, хоће ли то истраживање те врло често тако тамне, замршене и загонетне спорове брзо и правилно решити, или ће они (и поред сих напора власти, да дође до објективне истине) остати вечита тајна. Без њих би и најнештија и најсавеснија истрага и судија био спутан и немоћан — много немоћнији, него ма у ком другом спорном питању, а без њих би и приватне странке и њихови заступници имали тежак положај. То је, у усталом, већ и у природи самог спорног предмета, на је зато и законодавац о томе водио нарочита рачуна. Како што смо видели, одредба § 64. суд. пост. у крив. дел. издаја тровање од свих других злочина и норма за њега нарочити, строжији поступак. Не задовољна се само са једним лекаром као вештаком и с једним хемичаром, него тражи за решење таких спорова — по могућству — одмах њих 4 т. ј. *поред два лекара још и два хемичара* — а то је јасан доказ, колика се важност приписује раду тих вештака у истраживању таких спорова. У нашој полицијској и судској пракси одступа се, истина, од те строге законске одредбе, т. ј. махом се не тражи она два лекара и хемичара, што их закон у таким приликама предвиђа; али се ипак зато надлежни органи власти — у главном — доста тачно (по гледаоа и суштине тачно!) придржавају начела, да се спорови о тровању могу правилно решити само уз саучешће лекара и хемичара као вештака — дакле у главном: извршеном секцијом сумњива леша и хемијском анализом неких његових делова и других сумњивих објеката.[2])

Али и ако је засним оправдано, што се и по законској одредби и по уобичајеној полицијској и судској пракси при истраживању таких спорних питања даје највећа *важност доказном материјалу од стране лекара и хемичара*, ипак ваља имати на уму, да и тај материјал у неким извесним приликама губи од своје доказне снаге, и ако су вештаци свој посао савесно извели. То би се могло десити у толико пре, у колико се доказни материјал једнога од тих вештака (н. пр. лекара) не баш сасвим на овај оног другог (н. пр. хемичара), или на друге (истраживањем тачно утврђене) чињенице; у колико се с њима не би поклапао; или најпосле: у колико би се с њима баш косио. *Апсолутне доказне вредности тај материјал*, дакле, *нити има нити у опште може имати*, а релативне само у толико, у колико се не слаби или не потпре другим несумњено утврђеним чињеницама.

На жалост против тога принципа се неко време и у науци и у пракси много грешило, а греши се по гдекада још и данас. Било би много примера из прошлости полицијског и судског истраживања, на којима би се то могло очигледно видети, али ја нисам имао намере, да то питање у такој оширности расправљам. Хтео сам само да истакнем оне случајеве, где се при решавању спора о тровању може замашна *непретка учинити, ако се једнострано и безобзирно пресудује само по резултату хемијске анализе*.

Као што ће бити познато, вештаци старијега времена осивали су свој дефинитивни суд у питањима о тровању позивајући на резултату хемијске (односно хемијско-микроскопске) анализе. Шта више, било их је, који су *хемијску анализу менили као једини поуздан доказ тровања*. Тако нпр. стари Пленк (Plenk) нарочито вели: „*Unicum signum certum* dati veneni est notitia botanica inventi veneni vegetabilis, et analysis chemica inventi veneni mineralis“. Према такој оцени доказног материјала тровање је, дакле, могло бити само онда објективно утврђено, ако је хемичар хемијском или хемијско-микроскопском анализом отров доиста нашао и одредио. Где се то — ма из кога узрока — није постигло, ту није могло бити речи о тровању, на све друге прилике јасно доказивање, да га је несумњиво морало бити.

Јасно је увидети, да је тако схватање вредности хемијске анализе у споровима о тровању претерано, дакле погрешно, и да је тога ради морало убрзо пасти. И доиста, већ у почетку прошлога века наступио је знатан обрт у томе правцу. И научници и практични радници у тој области спорова почиње се одлучно противити том сувереном положају хемичара у питањима о тровању; том апсолутном диктатуру хемијске анализе у доказивању тровања. Екзактним опитима и појединим случајевима на пракси почеше утврђивати, да има прилика, где се дело злонамерног, намерног или случајног *тровања може несумњиво и објективно доказати и самим лекарским прегледом или секцијом леша, а без хемијске анализе*. Исто тако је необорива доказано, да се и порез позитивног резултата хемијске анализе не мора с апсолутном сигурношћу закључивати, да доиста дело тровања и постоји. Најпосле утврђено је и то, да ни негативни резултати хемијске анализе нису увек апсолутан доказ, да тровања доиста и није било. Нарочито је то почео бранити и утврђивати Мердзорф (Mertzdorf) почетком прошлог века, па онда за њим и многи други научници и практичари — нпр. Христисон (Christison), Тејлор (Taylor), Соненшајн (Sonnenschein), Тардије (Tardieu) и др.

С напредовањем и усавршавањем хемијских и других метода мисљили су се, наравно, све више примери, којима се та истина све јаче утврђивала, и ми данас већ имамо читав низ разноврсних, тачно посматраних и потребним научним доказима поткрепљених случајева, где је нпр. хемијска анализа сумњивих објеката позитивно испала т. ј. где је *отров несумњиво констатован — и ако у ствари није могло бити речи о тровању у правом смислу тога појма*. Исто тако има веома много и засним екзактно изведених научних опита, а поред тога и практичних (полицијских или судских) случајева, где је хемијска анализа врло честих и поуздано аналитичара дала *негативне резултате*, а онаго се на други, исто тако екзактан начин (не гдекада баш и опет хемијском анализом) *могло објективно доказати, да је тровање постојало*.

Нема сумње, да је тај напредак у оцени резултата хемијске анализе у случајевима тровања имао снажна утицаја и на полицијску и на судску праксу. И тога начела дриле се сада не само истраживаоци и судије, него и заступници странака (приватни тужиоци и бранилоци), па баш и саме странке. Гледоа је и најмање повода, да се ко од њих на то начело може позвати, он то и чини. По себи се разуме, да и у томе правцу има често и неоправданих захтева и претеривања — нарочито од стране приватних тужилоца и бранилаца — али је и то по пропусуље од мање штете, него да преко мере основане сумње муком пређе. Боље је да се истраживање и продужи, на баш и коначна расправа одложи, него да се што пропусти, што би било у стању, да и последњу сумњу уклони и спорно питање са свих страна обасни.

Ако се запитамо, *како стоји код нас са проценом спорова те врсте*, мораћемо признати, да се начело о правом дигнитету хемијске анализе као доказа у случајевима тровања слабо примењује. И у полицијској и у судској пракси врло честа наилазимо на случајеве, где стручњак у таким питањима мора доћи до убеђења, да се на поза пута стало — само за то,

[1]) § 64. *судског поступка у кривичним делима* гласи: „При подозреју тровања нису се, ако је могућно, поред два лекара и два хемика употребити. Истраживања самог отрова може се чинити и од самих хемика у месту за то подесном.

[2]) „*Правилник за изрезане судске секције и подношај лекарских извештаја* — са једним прилогом о изиласку лекарских сведочаба за душевне болесте“. — Београд: „Правда и уштеда у одгајавању органа на хемијско испитивање и микроскопску преглед“. — Министарство унутрашњих дела: Санитетско Одељење — Београд 1898. — Тај правилник је увођен и објављен министарским расписима од 24. фебруара 1899. (Бр. 2025, и од 6. априла 1899. Бр. 3582.

Сем тога види: „Како се отправљају органи на хемијско испитивање“ — од *д-ра Д. М. К. Милојковића*. — „Срп. Арх. за чеок. Лекарство“; год. 1898., стр. 284.

[1]) При сумњи на тровање увиђа је у пракси овај поступак. Полицијска или друга власт шаље одређује лекара (или лекаре) за прегледа и обдукцију (евентуално исукумацију) сумњиве леша — ако од стране парија неко нарочитих захтева. Она шаље и лешинске делове (или друге сумњиве објекте) ради хемијске анализе — било непосредно Држ. Хем. Лабораторији у Београду, било посредно преко Министарства унутрашњих дела (Санитетско Одељење).

што се није ни покушало, да се резултати хемијске анализе друкче тумаче, него што они „дословце“ гласе. Шта више по гледаа стручњак добија утисак, да се већ од почетка истраживања се ишчекивало — од хемијске анализе, па да су се у том ишчекивању превидели и упропастили многи други важни и пресудни моменти истраживања, а само истраживање свело на просто прибирање материјала, који је за хемијску анализу потребан. По тој пракси хемијска анализа, дакле, има код нас и онда *последњу и пресудну* реч, кад би је спиљен рад, снажна разлоза и тачно утврђени подаци лекара, тужиоца, бранилоца, истраживача или судије могли ласно оборити [1]).

Ја нећу да наводим поједине случајеве те врсте из наше полицијске и судске праксе; нећу ни да тражим праве узроке тој појави — оба та питања оставлам за другу коју прилику — али морам нагласити, да то тако не сме остати. С тога сам и покренуо ово питање — у намери, да с њиме детаљније *упознам се, који се за нега интересују, а нарочито наше правнике.*

II

Случајеви, где хемијска анализа не може да констатује отров и ако трованье постоји

Хемија је данас једна од најнапреднијих и најсавршенијих грана природних наука — и у теорији и у пракси. Примена њена на спорне случајеве из полицијске и судске праксе веома је разноврсна и честа, а могло би се рећи: махом и поуздана. Нарочито се у томе одликује аналитична хемија са својим епохалним тековинама новијега доба. Њени методи и техника њихових извођења тако су усавршени, а резултати у њеним случајева тако прецизни, да се на њих с поуздањем можемо ослонити.

Па ипак има случајева, где нам ни данашња поуздана хемија није у стању дати тачна одговора на постављена питања: где је, дакле, и *хемијска анализа немоћна.* Тако се нпр. може десити, да се у полицијским или судским споровима о трованју *отров не може ни хемијском анализом констатовати,* и ако *трованье доиста постоји.* Тај факат истиче већ Тејлор тврдећи, да је неко могао од отрова умрети, а да му се ипак зато отров у лешини не нађе. У истом том смислу наражава се и касније класичар у судско-медицинској оцени спорних питања — проф. Хофман — овим речима: „Ergibt die chemische Untersuchung ein negatives Resultat, so ist damit der Vergiftungstod keineswegs ausgeschlossen [2])... а истину тих речи доказује и свакидашња судско-медицинска пракса. Има нпр. по некада случајева, где се и лекарским прегледом, секцијом и свима другим околностима утврди како је неко извесно лице доиста отровано, па да ипак резултат хемијске анализе испадне негативан, тј. да хемичар не може отров у деловима отроване лешине да констатује. И ако су случајеви те врсте ретки, ипак зато заслужују нарочиту пажњу свих оних, који се споровима те врсте баве. *Јер ко би таке случајеве превидео или намерно потајио, могао би учинити у полицијским и судским споровима те врсте веома замашну погрешку.*

Пре свега ваља знати, да међу отровима *има и таких једињења, којима још ни хемичари не знају праву састав и праву природу* — које, дакле, ни хемијска анализа не може од других једињења разликовати и издвојити — на према томе ни судско-медицински констатовати. Овамо спадају нарочито неки отрови органске природе — дакле отрови, који су својим пореклом из биљног или животињског царства. Гледајући би се, дакле, тиђало трованья таким отровима, ту би, наравно, судско-медицинска анализа могла испасти и негативна, и ако је трованье постојало.

Али баш и у оним случајевима, где је природа отрова науком и праксом тачно одређена и хемичару добро позната; где за њу постоје и поуздани аналитични методи за разликовање од других једињења; ипак се може десити, да ти методи баш у судским споровима омаху и изневере. Тако се н. пр. неки отрови биљнога порекла тачно дају хемијским путем констатовати само онда, кад су сами за себе, или кад су у смеси са извесним једињењима, а *чим се дело у лешом или мртвом телу човечјем и његовим продуктима, није их могуће поуздано наћи и несумњиво доказати.* У таким приликама је хемичару — поред осталог — отежан посао већ и с тога, што су та једињења махом тако жестоки отрови, да већ и најмање количина изазивају смрт. А где је таки случај, ту хемичар анализом хемијских делова махом не може наћи тако знатних количина отрова, да их може надвојити и квантитативно одредити. Ту особину имају готови сви алкалоиди, и зато су баш те врсте трованья за истраживање најтеже.

Хемијску анализу неких отрова — нарочито оних, који се ласно разлажу и у своме саставу мењају — *отежавају и неке промене на самој лешини.* Утицајем лешинских отрова и једињења — т. з. птомајина и девкомајина — мењају неки отрови и своју хемијску природу — тако да их више оних методима и хемијским реагенцијама, којима их хемичар иначе лако доказује, сала не може наћи и констатовати. Тако се н. пр. по гдекада дешава, да се у случајевима трованья бруцином или ацетатом морфија ти отрови хемијском анализиом у лешини не могу наћи и доказати.

Хемијском анализиом неће се моћи отров доказати у лешинским деловима ни оним случајевима, где је тај *отров већ за живота сувише особе имао прилике, да се из тела на неки начин изгуби или измучи — укратко: да за тело на себе елиминише.* Тако је н. пр. познато, да има отрова, који већ својим јким дејством на жедуђу и црева изазивају појаве жестоког бљувања или прољева (гастроентеритиду), те се баш тим натолошним, токсичним појавама — поред остале садржине тих органа — тело опрости и великог дела самог опог отрова већ пре него што би он могао доћи до ресорпције (усисавања у лимфне и крвне судове). И у таким случајевима може отров своје дејство извршити и смрт изазвати, па да га ипак хемичар хемијском анализом лешинских делова не може доказати.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Д-р М. Јовановић-Батут.

[1]) Доказ може потврдити то промишљање резултата хемијске анализе, показуће овај погрешно изведен пример вештења.

Порутка В. учио је на сумњом, да је отрован. Нарочита је окоолмација (неповољне) и свиђа по*тонуо лиш.* Лекари су у свом сведочењу протоколу лаки своје „приватномо мишљење“ — с нарочитом *нагласком,* да нису сувише обраћали рани хемијске анализе, а да је овај довољан суд дати тек онда, кад добију резултат те анализе. Наше учини врема тражеку лекара и добије извештај о резултату анализе у негативном смислу. Ако у место да сад тај извештај пошаље лекарима, да преда њему и они дају своје вештено мишљење, нити би се исправно могло правилно вештавати, пошт прекеда своку радњу истрагу по томе делу.

[2]) „И ако хемијска анализа показа негативан резултат, ипак зато још нисмо није тамо искључена смрт тровањем“: (Dr. E. R. v. Hofman: Lehrb. d. gerichtl. Medicin; VII. Aufl. S. 647.

У свима уставним земљама законодавне власти не функционишу непрекидно. Сесије скупштинске трају ограничено време. Законодавац, према томе, није у физичкој могућности, да регулише те односе, којих у свако време за регулисање има и који се одмах морају регулисати. Оставити их, опет, нерегулисане до састанка скупштине, значи оставити маха самоволи и субјектима грађана. У земљама, у којима законодавна власт непрекидно функционише, регулисање тих односа одиело би још све време. При том, треба имати на уму, да су ове наредбе, на да имају општи карактер, у већини случајева намењене регулисању друштвених односа у извесном месту и ограниченом кругу. Законодавне регуле, међутим, по правилу имају општи карактер, и важе за целу земљу. Законодавац, даље, не може знати оне друштвене односе који се у извесном месту развијају.

Све то, дакле, увутиио је законодавца, да овласти другу власт, да те односе регулише. Дати то право судској или извршној власти било би опасно и неоправдано. Опасно због велике власти коју би имале и могућних злоупотреба; а неоправдано због природе власти коју имају и коју врше. Природно је, дакле, што су се законодавци зауставили на полицијској власти. Полиција је она установа, која је са друштвом највише везана и која са друштвом напоредо иде; она обезбеђује мир и ред у држави; она обезбеђује личну и имовну безбедност грађана; она обезбеђује правилно функционисање свих других власти у држави. И услед те своје високе и деликатне службе, када правилно функционише, полиција је и јак културни фактор[1]), јер напретка само онде може бити, где има реда и безбедности личке и имовне.

Ти разлози, који су руководили законодавце осталих држава, руководили су и нашег, те је донео § 326. крив. законика, који гласи:

„У случајима, који нису у овом законику, ни у другим специјалним законима предвиђени, и за које није казна прописана, моћи ће месна полицијска власт надавати наредбе и у њима одређивати казну од десет до сто недесет динара или од једног до двадесет дана затвора, за лица која би противно оним наредбама радила".

„Све наредбе имају се тицати сигурности лица и имања, уредности и угодности јавног саобраћаја на друмовима, путовима, улицама и у опште јавним местима; сигурности и уредности на приватним саобраћајним средствима: приватним железницама, лађама, трамвајима, омнибусима и томе подобно; одржавању чистоће и свега онога што би било на корист и заштиту здравља грађана, лица и спокојства како појединих лица, тако и целе општине; чување јавног морала; на послетку свега онога, што је потребно за одржање реда у местима и приликама где се много света скупља, као што су: сабори, вашари, пијаце, весеља и светковине, јавне игре и забаве, представе и томе подобно."

Правилност у овоме поступку законодавца, које је то овлашћење дао полицијској власти, нема никакве везе нити може служити за доказ о правилном раду нашег законодавца, што је полицијској власти наметнуо другим законима и функције извршне власти и функције судске власти. Услед тога ово издавање наредаба има код нас великих незгода. То су аномалије нашег законодавства, које треба што пре уклонити, те да једном нестане оне народне пословице: „Кадија те тужи, кадија ти суди." А, ако игде у свету кадија тужи и суди, то је код нас случај са полицијом. Она има право издавања наредаба, право суђења иступа и право извршивања пресуда и по кривичној и по грађанској части.

*

Да разгледамо детаљније овај § 326. крив. законика, јер то захтева његова неоспорно врло велика важност, велика примена у пракси и врло често рђаво тумачење.

Дајући полицијској власти ово овлашћење у § 326. крив. законика, законодавац га је условно извесним погодбама. То условљавање погодбама природна је последица сваког овлашћења, јер му поставља границе. Неке од тих условљених погодаба виде се из самог законског прописа — § 326. крив. зак.; а неке, као опште, но само се природи подразумевају.

Ове, које је сам законодавац поставио, јесу:

1. да такве наредбе могу регулисати оне друштвене односе, који нису регулисани ни кривичним нити којим другим специјалним законима, и за које није казна прописана, — да се могу, дакле, односити само на случајеве, које је законодавац у другом одељку § 326. крив. законика поверио — ratione materiae;

2. да их могу само издавати месне полицијске власти за свој делокруг рада — ratione loci; и

3. да на она лица, која противу тих наредаба поступе, не може бити примењена већа казна од 20 дана затвора или 150 динара новчано, нити мања од једног дана затвора или 10 динара новчано.

Ове, пак, које се, као опште, но само природи подразумевају, јесу:

4. датум издања наредбе, званична нумера, печат и потпис органа власти, који их је издао;

5. објлана и означене зак. прописа — § 326. крив. зак. — на основу кога су наредбе издате чл. 116. Устава; и

6. да су издате у општем интересу; Да разгледамо редом све погодбе.

1. Ratione materiae.

Погодба ова је Устава, коју је законодавац ставио полицијској власти при давању овлашћења из § 326. крив. законика. Сваку власт прво и извршују људи, а у природи је људској тежња за проширењем права. Органи полицијски без ове установе били би свемоћни. Регулисаћем односа, које је законодавац регулисао у кривичном или у другим специјалним законима, створило би се једно друго законодавство, а отуда и пометња, који закон преди и кога се треба придржавати. Наредбама полицијске власти, које би регулисале такве односе од законодавца регулисане, оскудевала би основа — законитост. Такав рад полицијских органа ово би очито присвајање законодавне власти, коју по чл. 33. Устава прво једино Краљ и Народно Представништво заједнички.

Због тога је и сам законодавац сматрао за потребно да у § 326. крив. зак. то изречно каже. Он је отишао још и даље, јер је и даље ограничење неопходно потребно било. Застати само на томе значило би: дати полицијској власти права, да регулише и оне односе, које законодавац услед случаја или других узрока није регулисао, а који несумњиво спадају у његову надлежност. Ту би могло доћи регулисање случајева, који по подели кривичних дела долазе у дела лаичне или преступне природе. Ван дискусије је, опет, да је законодавац имајући, да регулисање тих односа остави полицијској власти. Отуда и ово изјашњавање у другом одељку § 326. крив. закона, на које се све случајеве могу полицијске наредбе односити. Из тога одељка § 326. крив. законика види се, да су то кривична дела од мање важности. Из места, пак, где је то овлашћење дао: из величине казне, коју је прописао као такиши; и из надлежности власти, која има права да по њима суди, — види се, да су то дела иступе и чисто полицијске природе.

2. Ratione loci.

Наредбе по § 326. крив. законика морају бити издане од власти за то надлежне и за делокруг — реон — у коме дејствује та власт. Сам § 326. крив. зак. казује, да законодавац није ово право дао свакој власти, већ само *месној полицијској*. Према томе, наредбе, које би друге — административне, судске или извршне власти издале на основу § 326. крив. закона, биле би незаконите и представљале би узурпирање власти.

Па која је то месна полицијска власт, која по моменту законском овлашћењу има права да издаје наредбе?

Код нас у Србији, поред државне полицијске власти, које има у свима окружним и среским местима, а где-где и ван тих места — полицијски комесари —, постоје и општински судови као полицијске власти — чл. 94. тач. 1. зак. о општинама. У местима где се поред општинске власти налази и државна полицијска власт, по закону о општинама и § § 2—4. Полиц. Уредбе и једна и друга врше месну полицијску службу. И, како је овлашћење из § 326. крив. закона генерално, да ове наредбе издају месне полиц. власти, значи, да их и једна и друга могу издавати: за окружне вароши окружни начелник и он-

[1]) Интересантно је потврдити, да је ову улогу полиције још 1840. год. правилно схватио професор Велике Школе у Београду поч. Јаков Новаковић. У својим предлозима о управној власти пок. Вујановић оцењена као дужност управне власти — полиција — и то: старање, да код грађана буду благо, кратке и такс праване, те да се тако добровољно законима повинују. В. „Полицајски Гласник" од 1906. год. стр. 122. и 123.

питински суд окружне вароши (у Београду управник Града Београда и општ. суд); у среским местима среска начелник и општ. суд; у општинама где нема државне полицијске власти општински суд; полицијски комесари за свој реон.

Друго питање, које треба расправити јесте: обим — територија — на коју се ове наредбе простиру и у којој имају важности. Да ли те наредбе имају важности у целој земљи — држави — и за све грађане, на ограничен простор а који; за све грађане који на тој територији живе, или за све који се на њој нађу?

Одговор на ова питања може дати правилно схваћање значења речи месна из § 326. крив. законика. И граматичко и логично тумачење те речи казује, да наредбе, које прописује полицијска власт на основу овог законског овлашћења, имају вредности само за ону територију — реон — у коме та полицијска власт дејствује као полиција. Не важе, дакле, те наредбе за целу земљу — државу — већ за један ограничен простор; у општинама састављеним на једне вароши, варошице или села за ту варош, варошицу или селе и њихов атар; у општинама састављеним на више села за сва та села и њихове атаре. И како су ове наредбе везане за *поменуту* надлежност полицијског органа који их је издао, природно је, да важе за свако лице које се у реону где оне важе нађе, без обзира да ли оно у томе реону живи стално или се случајно нађе. Изван тога реона, према томе, оне немају апсолутно никакве важности, нити су их се грађани дужни придржавати, и то, како грађани осталих места, тако и они, који стално живе у месту за које су прописане. Из самога нарећења § 326. крив. закона и начина његове спољашње изјаве, даље, као логично тумачење и то, да се делокруг важности ових наредаба може ограничити само на известан део помесне надлежности органа полицијског, који их је издао — прописао. То има своје вредности нарочито у варошким општинама, где се важност тих наредаба може ограничити не само решином на реон варошки, него и на известан део тога реона.

На овоме месту треба поменути и прошис чл. 37. закона о уређењу округа и срезова. По томе зак. прошису дато је право начелницима среским, да својим наредбама могу регулисати и оне случајеве, које је законодавац у § 326. крив. законика поменуо, и то у целом срезу или у извесним деловима среза, везујући то овлашћење једино за услов: у колико регулисање тих односа није извршила у коме месту сама месна полицијска власт својим наредбама. Као санкцију за испуњење тих наредаба законодавац је предвидео и казне из § 326. крив. зак., позивајући се изречно на тај зак. прошис.

Овим чл. 37. зак. о уређењу округа и срезова проширен је значај речи месна у § 326. крив. закона, у колико се на среске начелнике односи.

3. Величина казне.

Поред ограничења у ratione materiae и ratione loci казали смо, да се при издавању ових наредаба налази ограничење и у величини казне, коју је законодавац одредио за лица, која им противно раде. Из § 326. крив. закона види се, да је максимум те казне 20 дана затвора или 150 динара новчано. Минимум је, у колико се на затвор односи, законски — § 311. крив. зак. — један дан, рачунајући 24 сахата у дан. Што се тиче новчане казне законодавац је ћутајући од законског минимума и прописао њену минималну казну. Док је по § 313. крив. зак. она 5 динара, дотле најмања новчана казна, по § 326. крив. закона може бити десет динара.

Из самога овлашћења и речи, којима је то право у одређивању казни дао месној полицијској власти, види се и намера законодавца, да, одређујући минималну и максималну границу величине казне, самој месној полицијској власти остави право, да у тим границама може одређивати казну колику хоће. Није дакле месна полицијска власт дужна по 326. крив. законика у сваком случају за иступнике против својих наредаба одредити као максималну казну 20 дана затвора или 150 дин. новчано. Може она одредити као минимум њену казну од 1 дан затвора или 10 динара новчано, а тако исто као максимум њену казну од 20 дана затвора или 150 динара новчано; може, даље, одредити једну или другу од тих двеју казни; или, напад, обе у правој сразмери, — и то све према месним приликама и важности односа које регулише.

Разуме се, да је полицијска власт при замени затвора новцем или обратно, ако су наредбама предвиђене само казна затвора или казна новчана, дужна увек да води рачуна о величини новчане казне или казне затвора из § 326. крив. закона.

Оне казне, предвиђене § 326. закона имају сва правна дејства, која имају у опште иступне казне по крив. законику. Општа нарећења §§ 312., 315., 316., 318., и 321.—325., крив. зак. важе и за ове казне и за лица, која против полицијских наредаба ито учине. То сам истрао за потребно нарочито да поменем за то, што сам приметио погрешну праксу код многих полиц. органа, нарочито према иступницима против полицијских наредаба у попрату. Држећи се законског нарећења из § 326. крив. закона, да за иступнике против полицијских наредаба не може бити већа казна од 20 дана затвора или 150 динара новчано, многи полицијски органи мисле, да се и у случају попрата над таквим иступницима не смеју изрећи веће казне од тих. Тако схватање погрешно је.

Нарећење о попрату из § 324. крив. законика генералног је карактера и односи се на сва иступна дела, изузев: крађе, утаје и преваре преко 10 гроша чаршијских — § 391. крив. зак. Према томе оно се односи и на дела из § 326. крив. законика и у случају попрата казне се могу увећати са још једном половином од максималне предвиђене казне.

4. Потпис, печат и т. д.

Несумњиво је, да су потпис, нумера, печат и датум издања наредаба битни услови за важност и законитост.

Потпис показује на први поглед, да ли је наредбу издао онај полиц. орган или она полицијска власт, која је законом овлашћена да такве наредбе издаје. Нумера дезходиог протокола и печат надлештва сведоче о званичности рада. Једна полицијска наредба издата *службено* била би доказ, да се то велико право издавања наредаба схвата необазливо. Полицијска наредба, на којој не би било потписа, печата и званичне нумере не би била обавезна за грађане, јер се не би знало која је у власт издала и што не би била доказ обавештености и званичности рада.

То исто важи и за датум издања наредаба, када се има на уму, да код сваке наредбе има превентивно да се цени законитост њеног постанка; а даље, да ли је ту законитост задржала услед измена законских и да није доцнијим наредбама измењена или укинута. (наставиће се)

Дј. Јоцић.

ПРЕДЛОГ

НОВОГ ШВАЈЦАРСКОГ КАЗНЕНОГ ЗАКОНИКА

Крајем прошле године изнели смо у „Полицијском Гласнику“ изводе и неколико критичке напомене на предлоге нових казнених законика аустријски и немачке царевине. Да бисмо допунили сдику најновијих реформа у казненом законодавству, изнећемо у кратком изводу и предлог швајцарског казненог законика, који је предат јавности у другој половини прошле године. Овај предлог од нарочитог је интереса и за то, што је, одступајући од немачког и аустријског, усвојио двојну поделу казнених дела на *злочине* и *иступе*.

10. јула 1903. године швајцарски департман правде и полиције предао је јавности рад једне стручне комисије којој је било стављено у дужност, да изради један пројекат, како би се швајцарски казнени законик од 1896. године имао ревидарати у извесним одређењима по казним тачкама. На тај начин добивено је мноштво извештаја, стручних критика, напомена и приговора, и сва су ти радови поновна предати нарочитој стручној комисији, која је имала све то да среди и да у предлог унесе све новине модерног казненог законодавства.

Резултат рада те комисије јесте овај предлог који носи име „Предлог швајцарскога казненога законика“ од априла месеца 1908. године. И њега је као што поменусмо, прошле године предао јавности швајцарски департман правде и полиције, такође у циљу да се последњи пут подвргне јавној критици пре но што се преда Савезном Већу дефинитивни предлог швајцарског казненог законика.

Предлог је подељен на *две књиге*:

Прва књига: *О злочинима* (Општи део; посебни део).

Другу књига: *О иступима* (Општи део; посебни део).

Цео предлог подељен је на на 291. члан, од којих 232. члана иадају на прву књигу: о злочинима, а остали на другу: о иступима.

Прва књига: О злочинима.

Општи део.

У првом одељку одређује се надлежност, простирање казненог законика и време кад се има судити по овом закону. Овај закон важи и за војна лица, с тим да се задржава право за нарочите одредбе војног казненог законика. Истим је одељком регулисано суђење за злочине Швајцараца извршене у иностранству, а најинтересантнија је одредба о навођењу злочинима странаца у иностранству. Њу опредељује члан 8. тачка 3., која гласи:

„Странац, који у иностранству изврши злочин тровање са женскињем, који произведе опасност злочиначком употребом распрскавајућих материја и распрскавајућих бомби или који фалсификује новац, банкноте, еинсионе папире, кажњава се по швајцарском казненом законику, ако се налази у Швајцарској и није издат политичној држави".

Члан 9. опредељује место извршења дела овако: „Учинилац чини злочин тамо, где га је извршио или где га је покушао извршити, и тамо, где је наступила последица дела или где је по његовој намери требало да наступи".

Други одељак говори *о злочину*.

Како су за реформу казненог законодавства једно од најважнијих питања: *малолетници*, то ћемо изнети у целости сва четири члана који говоре о деци, младом и малолетницима.

Члан 10. *Деца*. 1. Изврши ли које дете испод четрнаест година дело које је казнимо као злочин, неће се кривично судити. Судија има да утврди стање ствари и да узме тачне навештаје о телесном и душевном стању здравља детињег и о његовом васпитању.

2. Ако је дете напуштено или морално покварено или изложено опасности, судија ће га предати управној власти да га ова збрине.

3. Захтева ли стање детета нарочито поступање, нарочито ако је дете душевно болесно, слабоумно, глувоњемо или епилептично, судија ће га упутити управној власти. Управа ће взаст наредити овакво поступање, како то захтева стање детиње.

4. Ако дете није напуштено, нити је морално покварено, нити му прети опасност, и ако не потребује никакво нарочито поступање, судија ће га предати школској власти. Ако школска власт нађе да је дете погрешило, онда ће га укорити или ће га казнити школским затвором.

Члан 11. *Младолетници*. Младолетник је онај ко је напунио четрнаесту, али још не осамнаесту годину живота. Изврши ли младолетник које дело казнимо као злочин, с њим ће се поступати на основу ових принципа:

1. Ако је он напуштен или морално покварен, судија ће га упутити у један завод за принудно васпитање, који ће само том циљу служити. Он ће остати у заводу све дотле, док то захтева његово васпитање, али ипак најмање годину дана. Ако је, пак, напунио двадесету годину, коначно ће се отпустити из тог завода.

2. Ако је младолетник толико морално покварен, да се не може примити у који завод за принудно васпитање, или да не може да остане у заводу за принудно васпитање, онда га судија предаје корекционом заводу за млађе људе, који служи искључиво томе циљу. Он остаје у том заводу док се не поправи, па ипак, по правилу, најмање три године и највише дванаест година.

3. Надлежна власт решава о превременом отпуштању васпитаника из завода за принудно васпитање или из корекционог завода; о томе узима мишљење од чиновника заводских. Она се, са заступницима заштитног надзора, брине о његовом животу и надзирва га. Злочинац треби ли отпуштени слободу пре истека једне године, биће праћен у завод; у противном случају сматра се као потпуно отпуштен. Ипак му, и после тога времена, заступници заштитног надзора указују помоћ и заштиту.

4. Захтева ли стање младолетника нарочито поступање, ако је он душевно болестан, слабоуман, глувоњем, епилептичан, или ако је необично заостао у свом духовном и моралном развитку, судија ће наредити поступање какво захтева само његово стање.

5. Ако малолетник није ни напуштен ни морално покварен, судија ће му, ако нађе да је крив, досудити укор или ће га казнити особеним затварањем, најмањим три дана и највећим два месеца. Затварањем ће се вршити у згради, која не служи као казнени завод или као кућа за принудни рад. Малолетник ће се умерено оптеретити радом.

Судија може да одложи затварање и да пружи осуђеноме пробног времена најмање шест месеца и највише годину дана, ако се по његовом карактеру и владању може очекивати, да ће се тиме одстранити од злочина и поправити. Оправда ли он очекивање до истека пробног времена, затварање отпада; у противном случају има се извршити.

6. Рокови за застарелост смањују се на половину.

Члан 12. *Изузетак за младолетнике*. Ако је младолетник на дан судске пресуде напунио осамнаесту годину, а не може се упутити ни у завод за принудно васпитање, ни у корекциони завод за младе људе, судија ће га осудити као малолетника (члан 13).

Члан 13. *Остали малолетници*. Ко је у време извршења дела напунио осамнаесту, а још није двадесету годину, биће суђен по овим нарочитим одредбама:

1. На место доживотне робије долази робија не мања од пет година.

2. Ако је за изнесан злочин предвиђена казна лишења слободе одређеног трајања, судија није везан за ту одредбу.

3. Кад постоје олакшавајуће околности судија може изрећи место робије тешког затвор од најмање шест месеца и највише пет година, а место тешког лаки затвор.

4. Осуђивање се не може изрицати одузимањем грађанских права.

5. Рокови за застарелост смањују се на половину.

6. Ови се осуђеници у сваком случају потпуно одвајају од других осуђеника, докле год су малолетни.

У одредбама за неурачунљиве и умањено урачунљиве злочинце нема нарочитих новина, сем код извршивања казне над умањено урачунљивима. Та одредба гласи: Ако је отпао разлог, који је био повод обустављању извршења казне над којим умањено урачунљивим злочинцем, суд има да одлучи, да ли и у колико има да се још изврши казна. При том суд има да саслуша и стручњаке.

Интересантан је пропис о заблуди у противурачунљивости: Ко изврши какво злочин у неровању да има право на то дело, може бити блаже кажњен.

Од интереса је члан 24. који овако говори о *кривичној тужби*:

2. Ако је извесно дело казнимо само на тужбу, сваки ко је њиме повређен може у року од три месеца да тражи кажњавање учинилоца. Рок почиње чим повређени сазна за дело и ко је учинилац.

Ако је повређени неспособан за рад, на тужбу има право његов законити заступник. Ако је повређени стар шестнаест година и није душевно болестан, он може и самостално подићи тужбу.

Умре ли који повређени, на његово место долазе сродници.

Ако је због једног дела подигнута кривична тужба, истрага се мора водити према свима сауделсницима.

2. Кривична тужба може се повући, док не буде објављена пресуда прве судске инстанције.

Повуче ли се тужба према једном окривљеном, повучена је према свима окривљеним. (наставиће се)

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА *)

Др. Луј Фраи

Полицијски романи уживају данас нарочити кредит. Нећемо овде испитивати да ли је то оправдано, или констатујемо, да њихове невероватне историје пасионирају масе. Догађаји стварног живота, међутим, су од много већег интереса за пажљивог посматрача јер, и поред свег стваралачког духа писаца ових романа, машта и фикција ипак застају иза узбудљивих комбинација, које трагедије и драме стварног живота посведневно стварају. Шарл Дикенс и Едгар По били су иницијатори ове врсте литературе. Прави тип полицијских романа створен је, међутим, у Немачкој. Ј. Д. Ц. Тем, бив. истражни чиновник, приказао се пера пошто је напустио своје судске функције. Његови полицијски романи садрже један део истине, јер често износе успомене из службе. Габорио и Понсон ду Терај у Француској, а од скоро Артур Конан Дојл у Енглеској, творац Шерлока Холмса, полицајна проницљивост и остроумност, учинили су ову литературу популарном. Мора се, међутим, признати, да стварност навесних злочина превазилази најбоље измишљотине фантастичних и, на први поглед,

*) Наслов је ове студије у оригиналу: „*Le crime de la rue des Bérandiéres — Étude de police criminelle*" Paris, 1909.

невероватних романа. Полицијски роман ствара једну фикцију и разрешује замишљену мистерију. У невезености, узбуђењу и ужасу многобројних перипетија, акција се развија разнолико. Појављују се људи одлучни, са кристалним мозгом и челичном енергијом, који усред помрчине налазе извесну истину, помоћу које откривају прави траг. Ови људи увиђају се не варају; они терају траг кроз лавирте лавиринта, налазе на злочинца, гоне га као дивљач, боре се с њим на живот и смрт и обично увек излазе из борбе са тријумфом победилаца. У ствари се ове полицијске историје, чији су хероји непогрешни, разликују битно од стварности. Док писац романа сам и по вољи комбинује најмање детаље акције својих личности, дотле, напротив, у стварном животу истражни чиновник или шеф полиције ради са непознатим чињеницама; они не стварају прилике, већ од њих зависе, и писац, као писац романа, господари решења. Задатак шефова сигурности не може се никако поредити са задатком писаца, јер је од овога много тежи. Чак и у самој француској судска полиција очигледно је још недовољна, јер се у земљи класирају 58 аферa. У Паризу, међутим, одељење сигурности ствара права чуда. Оно је у току 1906 год. имало посла са 101.800 афера, од којих су 54 биле сензационе: огромне крађе и убиства. У свакој од ове 54 афере постигнут је потпун успех, јер су кривци пронађени и предати суду на осуду што се може сматрати као савршенство репресивног система. Противно овом, може се слободно рећи, да одељење сигурности и судска полиција и не постоје у Белгији. Белгијско правосуђе није успело да, саме собом, расветли ниједну сензациону, или ма и најмање компликовану аферу, нити да метне руку на кривца.

Намера нам је, да овде предузмемо као приватно лице, истрагу по једном гнусном и срамном злочину, који је до данас остао неказњен, а који је унео страх и ужас у популацију Брисла. У самој варошн одведена је, око 7 часова у вече, једна девојчица од 8 год., а отприлике у поноћи нађен је, на два корака од центра, један пакет, у коме је био исечен, исечен на комаде. Дете је било силовано. Полиција и правосуђе показали су се потпуно немоћни у својим истраживањима. И ако се ова афера (афера Ван Галк) може у будуће сматрати као класирана са гледишта званичног истраживања, она ће, са гледишта морала, и даље остати у очима јавне свести, те чуварке истине и правде и сувереног оцењивача актова правосуђа, као нерешена. Како и зашто, изложићемо искрено, без насиље, без страха и без мржње. То никако нису дух критичке суђете ни жеља за омаловажењем због којих ово чинимо, већ много узвишеније сваташе: љубав ка истини, истраживање правде, брига о одбрани друштва против оскврнитеља детињства и жарка жеља да осветимо један злочин увреде човечанства.

Наша истрага није полицијски роман; она се од њега потпуно разликује и по студирању аката, и по методи, и по суштини. Ми морамо почети од званичне истраге, изнаћи њене погреске и покушати њене празнине. Ми смо анализирали факта, ценили сведоџбе и критички прегледали и проучили познате елементе. Да би дошли до непознатог, ми смо употребили научну методу, јер је наука најјача сила и, у духу логике, тражили смо у резоновању објашњење факата и путева за истину. У скима доменима, у осталом, бриљантна анализа, дедуктивна логика и рационална метода, једина су средства помоћу којих се може открити непознато. Ниједан писац, мора се признати, није до данас покушао, да своју научну методу претпоставе неодређености, лутању и узаврлим напорима одељења сигурности, да би успео да открије истину у каквом чувеном и пасионираном злочину, који је до данас остао тајанствен и ненажелен. Ово ново, деликатно и смело дело ми предузимамо без страха, у својству обичног грађанина, по примеру *Quidis ex populo* који је ставио у покрет народну акцију у процедури старог Рима.

Одмах сутра дан по смрти мале Жане Ван Галк, још у почетку саме истраге, показало се, да бриселска полиција почиње рђаво, и да лишена иницијативе и одређених правца, жалосно лута. Један факт нарочито нас је заинтересовао за ову истрагу. Чим смо сазнали, да је жртва једно ванбрачно дете, из радничке класе, одлучили смо да га осветимо, јер питање о овој деци није престало да нас занима још од 1887 год. када сам ја пред правним факултетом у Бечу бранили нашу докторску тезу о проблему ванбрачне деце. Радикалну и дефинитивну солуцију ове сложене, интересантне и жалосне проблема, који смо озбиљно и детаљно проучавали, изложићемо укоро у новом делу, које је готово довршено. Ако је тачно, по речима Александра Диме сина, да нема никакве разлике у тешкоћи око изналажења одног ванбрачног детета и проналаска једног кривца или злочинца, онда и реципрокитет мора бити тачан. Ми који од пре 20 год. изучавамо средства истраживања и начине доказивања патернитета, према многобројним обичајима и разноликом законодавству, сматрамо да нам неће бити теже пронаћи отмичара Ван Галкове но открити неног оца. Овог дрогог посла прихваћамо се у присуству потпуне недовољности и доказане немоћи наших власти, да би спасли част наше вароши и осветили један гнусан злочин увреде човечанства.

Наша прва дужност била је, да проучимо услове детиње егзистенције и специјалне прилике и узроке неног последег изласка, да би утврдили околности под којима се догодило нено одвођење, и да анализемо тачно и до ситница топографију и особености регијона злочина. Наша прва похода терена злочина проузроковала нам је огромно изненађење јер смо видели бриселске патроглаше како под предвођењем судских агената, испитују, по крововима кућа на сенском буљевару, служе за одводјење воде, у циљу изналаска ногу и обуће несрећне девојчице. Мало даље, изнесли људи испитивану у истом циљу, базене морског канала. Било је очигледно, да правосуђе и полиција лутају без икакве идеје руководиоце и плана у истраживању, да раде лаконмислено, без реда и методе, трошећи своје драгоцено време на бесконачна истраживања, у место да концентрају своју пажњу и своје напоре на деликатно посматрање прикобитних и несопорних факата, и да у тачном резоновању траже најбољу оријентацију у истраживању, и прави пут ка истини. Лутајући насумице, поводећи се за клеветама и анонимним доставама, истражна власт приступила је многобројним и несованим хапшењима. За оним, засићена сталним неуспесима, повукла се, сматрајући овај злочин као неразрешиму загонетку.

За онога који уме да размишља, ниједан људски проблем није неразрешим. Силом размишљања човек може успети, да реконституише елементе сваког злочина, да утврди епизоде криминалне акције, да одреди кретање злочинчеа, да одреди место злочина, а нарочито — као што је овде случај — над је злочин извршен у центру вароши, у веома ограниченом реону.

Код моралног и просвећеног народа, отворне и одбрањене силе доброг генија треба да су јаче од деструктивних снага, често пута несвесног зла. Према овоме и полицијски и судски чиновници треба увек у свом истраживању да се руководе науком, тим најмоћнијим сувереном, и да за своје путове и средства акције траже упутства од бусоле разума. Зато нису ваше овим непогрешним правцем, наше судске власти искрпеле су се у неразнишљеним и бесплодним напорима да би се, још једном више, констатовала пиохова потпуна немоћ.

После више дана размишљања, истраживања и испитивања терена, ми смо дошли до истине. Пошто смо је оценили и контролисали, покушали смо да, као човек и грађанин, извршимо нашу дужност, упућивајући и правосуђе са резултатима нашег рада. Наша интервенција била је хојална, објективна и без икаквог интереса; она није била диктована никаквим мотивом мржње, личне освете, злобе или задње намере. Апсолутно никакав материјалан интерес није нас одлучио нити би нас могао одлучити на овај рад, јер у времену наше одлуке још није биле ни речи о награди од 20.000 дин. коју је држава обећала ономе, који помогне правосуђу да изнађе виновника овог злочина. Инспирисани искључиво осећајем хуманитета, ми смо и у овој прилици, као и увек, радили са најбољом намером и нимало незаинтересовани. Наш једини циљ био је, да у службу правосуђа, истине и друштвене одбране унесемо нешто мало науке и оштроумности, и да осветимо једно несрећно ванбрачно дете из народа, жртву наших друштвених поремећаја — један злочин који је остао неказњен због извесне неспособности. И у место да нашу интервенцију радо и са захвалношћу приме, да најбрижније проуче траг који сто означили, да под разним изговорима претресу места које смо осумњичили и да обилно испи-

тају осумњичена лица, те да на овај начин дођу до позитивних и несумњивих доказа, ваљати су на бојазни за свој монопол, а увређене у својим кастинским осећајима поносе, сујете и непогрешности сматраће овај акт као непозвано мешање у њихове важне функције. Један истражни чиновник чак је писао и мислио, ми смо вољни да верујемо да је то било несвесно — једни напише у коме је наша акција таксирана као „бесомучно худило.“ Ово неваљалство није нас много узбудило нити изненадило. Противу сличних напада ми смо се већ одавно осигурали евгурним оклопом. Познато је у осталом, да се људи који се уздижу нешто мало више изнад обичног живота, појављују увек као помало непримљени у туђим и тамним очима масе и елите кретена. Скоро је очигледно, да се опструоисност сматра често као штетна: понекад је чак сравњују са злочином.

Пошто је мароканско царство данас предмет више међународне политике, то ћемо у њену потражити једну интересантну историју, веома згодну за ову праксу, која показује да се човек може изложити великој опасности ако види боље и даље но један шеф полиције. Ми учтиво молимо наше правнике, психијаре и лекаре на душевне болести да пажљиво прочитају ову лепу мароканску историју *о Јеврејину Абнеру који није ништа видео*, јер ће она послужити као најбољи увод синтему наших истраживања.

* * *

Јеврејин Абнер шетао се једног дана у околини Феца, кад се одједном изненада појави главни султанов коњушар, у врашњој лепе груде коњушара, и рече му: Јеси ли, Филистињанине, видео једног царског коња, оседланог и заузданог, који је побегао?“

Абнер одговори: „Без сумње, најбољи коњ тркач који може постојати, са копитама лепим и малим, удом од најбољег сребра, длаком златном која сија као велика поклеђ у синагоги, стасом од 15 шака, репом дугачким $3^1/_2$ стопе и златним њемовима од 23 карата“.

„То је тачно тај коњ!“, повика главни коњушар. „То је он!“, додаде хор коњушара. „То је наш Емир!“, повика један стари витез. Бар десет пута базао сам приврду Абдалаху, да Емира не јаше без тренизе; ја познајем Емира, ја сам предсказао да ће збацити свог јахача, и да ћу ја морати платити главом болове принчеве; понављам, да сам све то предсказао. Али, реци брзо, на коју је страну коњ отишао?

За злобним осмехом Абнер одговори: „Како вам могу казати на коју је страну побегао царски коњ кад га никако нисам ни видео“.

Изненађени овом контрадикцијом, господа царски коњушари хтедоше продужити испитивање Абнера, кад се један од њих дођаји, Чудноватим случајем, као што се то у животу често дешава, у истом тренутку кад и коњ, побегао је и пето царичино, и једна група дрних робова дотрча вичући: „Јесте ли видели мало и омиљено пето царичино?“

„То није пето, већ, кучка, господо, рече Абнер.

„Да, да повика одушевљено прва ушкопљенчић, али где је Алина?“

„Једна мала кучка, продужи Абнер, која се скоро оштенила, са дугачком длаком и репом у виду четке, и која паралажује на предњу десну шапу“.

„То је она, повика хор принаца; то је Алина! Њено Величанство Царица, добије грчеве чим јој нестане Алине. Алина, где си ти? Шта ће бити од нас ако се вратимо у харем без тебе? Реци одмах, на коју је страну отрчала?

„Ја нисам видео пето, одговара Абнер, нити сам знао да моја Царица, Бог нека је чува, има такво пето“.

Царски људи на коњушице и харема побеснеше од љутње на ову, по њиховом мишљењу, безобазирност Абнерову, који тереше шегу са царском сопственошћу и, поред очигледне невероватноће, посумњаше да је он крадљивац пета и вона. И док остали људи одоше да продуже истраживање, главни коњушар и врни роб ухапсише Јеврејина, који се у оној страху полу-злобно смешиле, и одведоше га пред Цара.

Султан Исмаил Мулеј, сраховито разљућен кад је сазнао шта се догодило, сазвао је дворски савет, и то под својим председништвом, с обзиром на важност ствари.

Дебата је почела наредбом султановом да се окривљеном удари 50 штапова по табанима. Увлуд је Абнер викао, плакао, тврдио да је невин, обећавао да објасни како се све догодило, и цитирао стахове из Библије и Талмуда, а нарочито ово: „Нека твоја рука не удари, ако су ти очи и уши затворене“. — Исмаил Мулеј клео се пророковом брадом, да ће Филистињанин платити својом главом болове принца Абдалаха и грчеве Царичине, ако одбегле животиње не буду ухваћене.

Царски марокански двор одјекиваше од запомагања јадног Абнера, кад стиже глас да су и коњ и пето нађени. Тада Мулеј Исмаил позва Абнера да објасни своје попашање. Сиромах Јеврејин најзад доби, и ако мало доцкан, прилику да се оправда. Он то и учини овим речима, пошто је претходно три пут додирнуо земљу челом:

„Моћни Царе, Краљу Краљева, Господару Истока, Звездо Правоснђа, Огледало Истине, Бездану Мудрости, Ти који сијаш и одсјаш као злато, Ти који си блистав као дијамант а јак као гвожђе, изволи ме саслушати, пошто је Твоме робу дато, да подигне свој немоћни глас пред Твојим сјајним лицем. Кунем се Богом мојих Очева, Мојсијем и Пророцима, да моје очи нису виделе ни Твог поште достојног коња, ни љубезно пето моје милостиве Царице, већ слушај како је било:

„Да бих се одморио од брига и посла, шетао сам се, немислећи ни на што, по жалој шуми, у којој сам имао част, да се сусретнем са Н. В. Главним Коњушаром и Твојим Коњушарима, и са Узвишеним и Обазривим Чуварем твога благословеног Харема. Шетајући се, опазио сам у оном песку, између палми, отисак од ногу једне животиње. Ја, који познајем отиске животиња, видео са одмах да су то отисци једног малог пета. Између отисака шапа, у песковитој земљи налажаху се и други ознаки, вијугави отисци: то су отисци сиса кучке која се скоро оштенила, закључих у себи:

Поред отисака предњих шапа песак је био мало очишћен, из чега закључих, да је животиња имала деце и висеће уши. Још сам опазио, да је у дужим интерналама песак само очишћен у јачој мери, што значи да је животиња имала деп реп, обрастао дугачком длаком, који је лагано на једну врсту метле, и помоћу кога је животиња ударала по песку овде онде. Шта више, мојој пажњи није измакло ни то, да отисак једне предње шапе у песку није био тако дубок као остали, због чега нисам могао сакрити, да пето моје милостиве Царице, ако је допуштено рећи, храмаше по мало.

„Што се тиче коња Твојег Величанства, знај да сам, шетајући се по алејама шуме, опазио отиске од коњских копита. Тек што сам видео малу и племениту копиту, рекао сам у себи: овуда је прешао један коњ најплеменитије расе. Пошто суотисци копита били правилни и у равномерном и великом одстојању, закључио сам да је животиња благородно галопирала, и да је једини мали цар достојан да има такиог коња. Још сам се сетио на бојног коња за кога се у Јоновој књизи вели: „Његов врат је покривен густом и великом гривом; он шаче као скакавац; његово оходо ужасе производи страх и трепет; он копа земљу и ужива у својој снази; он се устрмљује пред оружје, пркоси страху и не умиче пред ножем. На њему одјекује тоболац са стреле и сјаје копље и шпда. У жестини он прождире земљу, а на звук трубе јури напред. Још издалеки он назире битку, громки глас поглавица и ратне узвике“.

„Видећи, да се на земљи нешто светли, сагнем се по обичају и опазим један комад мермера, на коме је потковица Твога летећег коња урезала једну линију. Пошто познајем трагове свију племенитих и неплеменитих метала, то сам констатовао да је Твој коњ имао потковице од најбољег сребра. Алеја, у којој сам се шетао, била је широка седам стопа, а овде овде прашина са њима беше скинута, што значи, да је коњ имао репом, који је морао бити дугачак најмање три и по стопе да би могао очистити лишће од прашине. По дрвима, чија је круна почињала од прилике на пет метара изнад земље, опазио сам скоро откинуто лишће, које је коњ у великој брзини својим леђима по откидао; ево, рекох, једнога коња који је висио 15 шака. Под оним истим дрвима нашао сам мале пламеноте длака, који су се сјајали као сунце; то је, дакле, један златан алат. Излазећи на шуме, паде ми у очи један златан траг; ти мораш, рекох, знати откуда је овај траг и шта ово значи? На једном камену, који беше углављен у стену, налажаше се веома фини и деликатан златан траг, који је морао проћи од златног ђема на уди Твога плаховитог коња, који је у своме

трку окрнуо овај кажи. Твоја сјајност, Краљу Краљева, позната је, као год што се зна да би и најмлађи од Твојих коња сматрао за срамоту да у својим племенитим устима држи други јем сем златног. Ено, овако је било.“

Тако ми Меке и Медине повика султан Немарја Музеј, ево шта се може назвати очима. Ти, Главни Ковчупару, избегао би сваку штету са сличним очима, и уштедео би, шта више, пар благородних паса, а ти би, Министре Полиције, са њима могао видети много више но сви твоји комесари, ефендије, агенти и достављачи. Назад, Филистиванине, нојни смо да с тобом благо поступамо, пошто су нас твоје изванредне особине очариле. Недесет удараца, које си примио, треде несумњиво 50 цекина, и ти си уштедео ову суму, јер ти остаје да Нам платиш 50. Извади кесу, платн и немој се у будуће ругати Нашој сопствености. Сад, отиди, Ми ти остајемо веома благонаклони“.

Пошто се Н. В. благонаклоно удалити, за најдубље поштовање целог двора, министар полиције и праде приближи се Абнеру и рече му: „Пажња, којом те је Н. В. обасуло, за тебе је права почаст, с којом се ти можеш с правом поносити. Ова изузетна почаст налаже ти једну мудру резерву. Да си ти створен по подобију Алаха, да проналазиш од Пророка или, као ми, од његове расе, ја се не бих устезао, с обзиром на указану ти царску милост и твоје изванредне способности, да молим Н. В. да ти повери једно важно место прокуратора или управника полиције. Али пошто су невенитане намере Провиђења створиле од тебе само једног презреног Јевреја, то са реанимацијом снеси своју судбину. Помешај се у чопор хришћана, или те лај у друштву свију оних паса, који су својим доласком унели перед у царство, некада тако мирно, нога поштованог Господара. Као пријатељ сапетујем ти, да у будуће будеш обазривији, и да мање говориш. Задржавај се у будуће од откривања трагова весника Н. В., јер у случају поврата бићу приморан да те, и поред своје воље, предам великом криминалном суду због шпијунаже и увреде величанства. Царска полиција, чији сам врховни шеф, притежана довољно науке, иницијативе, спреме и праксе, и с тога нема никакве потребе за услугама једног јеврејског ђубанџије. Пошто она не може трпети никакву узурпацију своје власти, то се више немој мешати у њене функције“.

Пошто је Абнер био у могућности да се повуче, приближи му се министар-краљ благајне. Његова екселенција пристала је да, у знак нарочите благонаклоности, прими лично казну од 50 цекина, којом је Његово Величанство изволело казнити необазривог Јевреј новог, а за тим, у име државне благајне, затражи још један мали додатак од 50 цекина за изванредни сазив дворског савета.

Плачући и уздишући, Абнер извади полако из кесе 100 цекина, додирујући и испитујући сваки цекин својим осетљивим прстима у знак опроштаја. На знак мегаша приближи се дворска будала Шнури и упита Абнера: да ли сви цекини из његове кесе могу надокнадити пробу на камену, о који је златан алат принца Абдалаха испробао свој јем, а за тим додаде: „Твоја мудрост пожељела је данас славу, или се ја смем опкладити да би та вожа да си ћутао. Знам шта вели пророк: „Реч, која једином измакне са усана, не може се више повратити на колима са четири коња трчака ни најбржим хртовима“. Допративши Абнера до излаза из двора Шнури му, у знак опроштаја, рече: „У мојном и непобедном царству Феца и Марока, правосуђе његовог Величанства беспристрасно је, правично, брзо и јевтино: о томе си се и сам могао уверити, па с тога буди задовољан, незахвални Абнере. Зар то није почаст за тебе кад сваки ђубиџак, због кога трпи наш милостиви Суверен — Бог нека га чува — производи тугу у твојој осетљивој души? — Ако ми обећаш пристојну напојницу, ја ћу учинити да у будуће будеш поштеђен од сличних непријатности. Па читав сат пре но што мојим Господар Истока буде изгубио какав предмет, ја ћу дотрчати у твој дућан и известити те. Та тада нећеш напуштати свој стан до заласка сунца, већ ћеш добро закључати и пригласити врата. На овај начин нећеш се никад мрднути нити што видети, невиђени своје очи и неокинајући своје ноге. Услед овога опет, весели гласници врховног чувара благословеног харема, парени ковчупари и озбиљни ефендије правосуђа и полиције, који не воле — како што си видео — да приватна лица знају више од њих, неће никад више доћи у непријатељ да због тебе буду посрамљени пред Господарем. Немајући више због чега да се узнемирују, они ће и даље остати агенти обазривости и буктиње сунца у Св. Царству паралитичара и слепаца Његове Светлости“. Тако је говорио Шнури, дворска будала, и то је историја Јевреј на Абнера, који није ништа видео.

* * *

Абнерова историја учи нас двема стварима: прво, да овај, који види боље но други, и даље од врха свога носа, ривакује увек да не буде најмлађи и да буде рђаво награђен; друго, да је једино његова аналитичка метода добра за изналажење трага и отривање елемената. Абнер је веома опторумно и фино применио теорију вероватноће; он је нашао два трага, откриво оне који су их оставили и одредио карактерне црте обе животиње помоћу њихових отисака. Његово резоновање почивало је на опоме што наука назива „објективним вероватноћама à posteriori“. Изгледа, да су ове речи веома претенциозне с обзиром на марокапсу историју. Ништа, међутим, није проетиије од теорије вероватноће. Ево неке њене фотографије, коју је формулисао Лаплас, највећи математички гениј на свету, после Нутона:

„Готово сва наша знања само су вероватна, и у малом броју ствари, које можемо знати са извесношћу, ва и у самим математичким наукама, главна средства за доспевање до истине: индукција и аналогија, почивају на вероватноћи, према чему ја и цео систем људских знања у вези са теоријом вероватноће.

Индукција и аналогија хипотеза, заснованих на фактима, и коригованих без престанка новим опсервацијама, један сређан такт, произведен природом и утврђен многобројним упоређивања његових индивидуа са искуством, и деликатна логика, — то су главни принципи за доспевање до истине.

Теорија вероватноће у основи није ништа друго до добар разум, сведен на рачунање; помоћу ње се са тачношћу утврђује оно што опторумни духови осећају неком врстом инстинкта, незнајући често ни сами како. Чак и у нашим стварима, које се не могу потчинити разуму, она теорија даје најтачније оцене, које нас могу руководити у истим закључцима. Она захтева *тачност посматрања* и *сваренство знања*.

Да би се помоћу вероватноће открила истина: да би се помоћу расуђивања, логике и разума оценило или упознало оно што се никако не може видети физичким средством очију, потребан је сређан такт, дубоко и правилно расуђивање, фина и деликатна логика Јевреј на Абнера, који ништа није видео; потребне су, назад, оштре очи које, као Рентгенови зраци, продиру кроз најгушћу помрчину, по изгледу непробојну, да би у њој произвели сјај јасне светлости. (наставиће се)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

НОВОРОЂЕНЧЕ

— Роберто Брако —

Најзад, пред зору, разбојник нађе мало посла.

Обескуражен и заморен дугим тумарањем, пошто је тако дуго узалудно вребао, сео је на влажан тротоар, близу Каврових башта, усамљених у оно доба ноћи и мрачних као гробље; он је ронтао на своју зду срећу и посматрао је двоножице како се лагано, уз шум својих великих точкова по рђавој калдрми, крећу од величанствених палата старе, велике улице Де форма ка улицама Мизео и Константополи. И кад он, сасвим изненада, сиђе једну личност згодну за напад, последња кола беху већ нишчала, а ни једна се више не указиваху.

Имајући довољно времена да изврши свој напад, он се устреми и нечена за гушу пролазника, који је корачао сањив, уморан, и, држећи га чврсто, повика:

— Деде! Дај ми што имаш при себи!

То беше неки мали, мршав човек који и не помисли да се брани.

— Немој ме убити! — прекиньаше он, цвокоћући зубима и клецајући коленима. — Узми моје сахат и ланац, али ме немој убити нити мучити!

— То је мало, сат и ланац!

— Од злата је.

— Мало је. Дај ми твој новац.

И он му стаде врх ножа под гушу. Потом му претресе џепове, где нађе једну мараму, кључ, цигарете и новчаник. Врати му кључ и мараму, и отпусти га са највећом мирношћу:

— Одлази својим путем, и не окрећи се! Лаку ноћ!

Жртва умаче, а разбојник, нестрпљив да претресе новчанике, прескочи ограду од жиже, која ограђиваше баште, и спусти се у једну побочну алеју, где би могао испитати своју плачку без бојазни да буде примећен.

Јесева ноћ беше светла. Звездано небо јасно је сијало. И он, чучнувши, стремаше се баш да отвори новчаник, кад сенка једне жене, која је ту у близини клечала између дрвећа, учини да се он трже пренеражен. Али у истом тренутку жена, такође престрашена, устрани се и проговори:

— Не, не, ти ме нећеш одати, ти то нећеш учинити! Ја сам још ту, још нисам отишла; нисам га напустила. Ти ме нећеш проказати!

У једној руци у земљи, са оним близу, он примети један завежљај.

— Ах, где! — повика лопов, угушујући увиик који му се оте; ти си га убила.

— Жив је! — рече она да се оправда.

— То је мушкарац, мушкарац који је још жив.

— Покажи ми га!

— Не дирај га, спава.

— Спава?

— Родио се дан и снажан, и како га нисам смела одвојити од себе, четири дана држала сам га скривеног, јер се нисам могла дићи, а другарица, која ми поможе при порођају, не могаде ме заменити код њега. Међу тим ја нисам хтела, нисам имала храбрости да га убијам.

— И тако... ти си хтела да га укопаш живог?

— Не, не!.. Хтела сам да га поверим случају. Мислила сам: „можда ће му милостиви Господ помоћи!“

— А ова јама, зар би могла рећи да је ниси ти исконала?

— Закленем се, да је ја нисам исконала. Нашла сам је. Могло би се рећи као да ме је она очекивала.

— И ти си на оваквој хладноћи хтела напустити ово невиниште које је при крв твоје? На оваквој хладноћи!

— Ти ме нећеш одати, нећеш ме одати, јер га ја нисам јоп напустила.

— Ти си најгаднија створ на свету. Робија је сувише мала казна за твој злочин. Хајде са мном!

Он је шчепа за руку да је одвуче. Она се није бранила, али му запрети:

— Ако ме ти одаш, ја ћу те оптужити за разбојништво.

Он је пусти и уђе се за прсте. Затим је, мираи, запита:

— Видела си ме?

— Ја сам се онде увукла с другог краја баште, који је мрачан. Наједанпут те опазиих на тротоару. Нисам хтела да бежим; бојала сам се да ниси полицајац. Могао би ме чути како бежим, и била бих изгубљена. Ја се сакрих иза ове клупе и очекивах да одеш. Кад си пишао онога човека, рекох у себи: „То је разбојник! У толико боље!“ Тада се дигох. Дон си ти вршио свој посао, метух шалог у руку, јер и не помислих да би ти могао доћи с ове стране. Али види се да смо нас двоје грешници, и да ђаво хоће да пропаднемо! Ти си дошао, и сада ако нећеш ти да ћутиш, нећу ни ја. Отићи ћемо обоје на робију!

— Нећу ништа казати. Ти имаш право. Нас двоје: ја, бедник, који, ризикујући свој живот, крадем да бих исхранио своју жену која је честита, и ти, нечасна жена која законаваш живо створење које си посиса у утроби, — ми смо заиста два грешника.

— Ја немам никога да се брине о мени. Немам ни мужа, ни оца, ни брата, ни љубавника. Онај који ме је преварио умро је. Сатирем се радећи, да бисмо могли живети ја и моја мати. Кад би се сазнало да имам дете, не би ми ниједан давали посла. И после, но би га чувао? Ко би га хранио? Ја сам слабог здравља: бабица ми је казала да би најмању несмотреност платила скупо, умрла бих. А шта би тада било од моје матере, која је без ногу и која се не миче са столице?

— Ех! — изјави он, мало умирен. — На свету не бива све онако како ми желимо. Искусио сам ја то!

Он подиже капу и почеша се по глави. Промисли се мало, затим се наже над јаму, нежно подиже платно и угледа детињу главу. Очи му беху затворене, а доња усна приниса се за десни. Наслони ухо на груди, и после неколико тренутака промрмља, умирен:

— Није мртав, дише.

Диже се, отвори новчаник, преброја брижљиво новчанице које беху у њему, и рече у себи:

— Добро је.

Тада поновн жени речи, којима је обично испраћао људе које похара:

— Одлази својим послом, и не окрећи се!

Шта ти је пало на ум? — питаше жена, тихим дрхтавим гласом, у коме се огледаше зебња.

— Хоћу да га однесем — одговори он, не гледајући је и набн капу до ушију. — Биће му боље код мене, него да је закопам живо. Имам новаца да му купим млека. За остало бринуће се моја жена. Дала би она очи своје само да добије једно дете. Љута је на мене, јер не може да схвати да се ствари не догађају по нашој вољи. Ово дете није она, истина, родила, али то је у поклон од мене. Толико ми је пути говорила како би усвојила какво сирочe! Кад буде чула да је ово мајком, радоваће се.

Он се поново наже, и врло лагано, паљаиво да не би пробудио бебу, узе је у наручја.

И како жена стајаше као закопана поред њега, лица које изражаваше крајње чуђење, он нагаоа, с извесном нежношћу:

— Хоћеш ли ићи или не?

— Идем.

— Али, пази! Имај на уму да се ми више не познајемо. Јеси ли разумела? Ја те никад нисам видео, нити си ти мене видела. Јеси ли разумела?

— Разумела сам.

— Одлази својим послом, и не окрећи се! Она се удаљи, не окрећући се.

Разбојник се саже и целива дете у чело.

С француског Мил. Св. В.

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Статистика казненог завода у Сремској Митровици. — У Сремској Митровици налази се један од најмодернијих казнених завода, коме је директор д-р Милан Костић, који је ту скоро штампао „Статистику криминалитета у краљевској земаљској казници у Митровици“. Он је узео 683 осуђеника (колико их је било у заводу почетком 1909. године), па иако се у митровачки завод не упућују осуђеници из само једне покрајине, да би се могло чинити поређење са статистиком становништва, он је на тих случајева извео какви су главни социјални и индивидуални узроци тим злочинима.

У 1908. години укупни прираштај осуђеника био је 1556, али је у току године остало 867, те их је остало 683.

У великој мери претежу крвни злочини: убиства, са и без предумишљаја, (293) и тешке телесне повреде (121), те према томе тих 414 случајева према целокупном броју осуђеника чине да 60.61% пада на крвне злочине.

По трајању осуде био је 101 осуђеник осуђен на 1 до 6 месеца, 70 на 6 месеца до 1 годину, 343 на 1 до 5 година, 96 на 5 до 10 година, 62 на 10 до 20 година и 11 њих на цео живот.

По годинама старости било је њих 160 од 14 до 20 година, 129 од 20 до 24 године, 145 од 24 до 30 година, 138 од 30 до 40 година, 98 од 40 до 60 година и 13 преко 60 година.

Од целокупног броја осуђеника њих 207 било је раније осуђено због преступа или иступа, 130 их је било један пут већ осуђивано због злочина, и 92 су била већ два или више пута осуђивана због злочина. Од ових последњих 222 повратника њих 88 били су повратници на користољубља.

По занимању је било 16 чиновника, 124 трговаца, 192 надничара и слугу, 326 земљоделаца и 25 свештника.

По рођењу је било 45 ванбрачно рођених осуђеника; 297 их је било ожењених, а 286 нежењених, 33 удовца и 67 који су живели у конкубинату.

По школском образовању од 683 осуђеника њих 212 није имало никакву школску спрему, 391 имао је основну школу, 9 средњу школу, 1 вишу школу и 70 осуђеничку школу.

Од целокупног броја осуђеника њих 415 извршило је дело у пијаном, а 268 у трезном стању. Тако налази, да је код 60.76% главни разлог делу био пиће.

*

Изванредна спретња за самоосакаљење. — Један необичан догађај изнео је пре извесног времена Archives d' anthropologie criminelle. Један безброј пута кажињаван, тетоврани војни осуђеник у једном француском казненом заводу у Тунису, хтео је да се ослободи тамнице, па је умолио и обратио једнога друга осуђеника, да му овај забоде једну иглу у десно око, не би ли тако ослепио. Двадесет минута доцније отишао је поново томе свом другу, рекао му, како још види,

и молио га, да га потпуно ослени. Ова му сад попова, на исти начин, прободе још три пут исто око и оно потпуно ослени.

Војник је тврдио своме претпостављеноме, да је се повредио на парчету стакленета, али то му се није поверовало. Тако је и даље остао у казненом заводу.

Неколико месеца доцније добије вољу да и друго своје око на исти начин ослени, и најзад паде човека, који му то учини, али за то буде осуђен на осам година принудног рада. Ослепели, спасан човек од 25 година, оплакивао је своју судбину и тврдио, како је желео само привидно и привремено да ослепи, али сведоцима је утврђено да је то била лаж. У осталом, он је у ствари и постигао шта је желео, јер је по том био пуштен, пошто је помилован.

Овај догађај подсећа на случај који је недавно изнела штампа, како је један човек легло поред железничких шина и дао да му воз одсече обе ноге, не би ли тако дошао до инвалидске пензије. Али ипак је просто нечувено, да се један млад човек на тако доследан начин, скопчан са тако много бола, лишава очњега вида!

*

Рекорд у самоубиству. — Под овим насловом недавно је изнео поменути Архив једну са свим кратку бележку о томе, како је једна очајна Американка употребила класичну угаљ (chassique charbon, валда треваће угљеним оксидом) у циљу самоубиства, пошто се пре тога већ *деадесет и шест* пута покушавала убити угљеним оксидом, опијумом, отровом за пацове, стрихнином, дављењем у води и ножем.

*

Нечувен узрок самоубиству. — Можда је остао незапажен случај који је у своје време саопштио исти Архив, као пример до сада нечувених узрока самоубиству. Догађај се датира из времена кад се водила изборна кампања за Рузевелта, председника Сједињених Америчких Држава.

Један се Негар опкладио и путем уговора обавезао, да ће скочити у Мисисипу и удавити се, ако Рузевелт не буде постао председником Сједињених Америчких Држава.

Негри, као и Монголи, много лакше жртвују и мање цене свој живот него ли бели људи; свакако да у погледу нагона за самоодржањем играју нешку улогу раса и култура.

*

Лажни прач. — Д-р Виникер износи ову интересантну историју у „Wiener med. Presse".

Пре кратког времена стајао је пред париским судом као оптужник један елегантан прач. Он је признавао све што му је судија стављао на терет; али кад му је судија рекао, да га мора осудити што је будима указано лекарску помоћ немајући за то стручне спреме нити законског права, он је, смешећи се, извукао из џепа своју докторску диплому париског медицинског факултета.

Табло!

Његово је објашњење било просто и запањавало је судију. Он је се најпре био настанио у предграђу као лекар, али ни један му пацијент не закуца на врата. У том случајно падне на мисао, да изиграва прача, те у вароши наими стан, направи огромну рекламу и т. д. и једна је стизао да завлада праксу! При том је задржао и даље у предграђу свој лекарски стан са докторском фирмом и само је ишао кад је хтео да се одмара, пошто га ту ни један пацијент није узнемиравао.

Судија га је морао ослободити, али га је оптужени ипак умолио, да не објављује да је он заиста лекар, јер би му иначе са пракса пропала.

*

Наследство злочинчаних наклоности. — „Frankfurter Zeitung" донеси су ову необично интересантну бележку о догађају једном, који се десио у Колмару, *Петогодишњем* дечко Густав Бем домаћио је једну четворогодишњу девојчицу на суседне авлије, одвео је на поток и без икакног повода гурнуо је у воду, која је била прилично дубока. Један старији дечко примети шта је Густав учинио, те пада ларму и неким будима воће за руком, да извуку девојчицу из воде, још живу.

Густав Бем је на исти начин *у прошлој години*, дакле кад му је било четири године, четири године старог дечка Хирна гурнуо у помајару, где је напао сиро утушивши се.

Мали злочинац сви је чувеног разбојника и убице Бема.

*

Ужасно сујеверје. — „Leipziger Neueste Nachrichten" недавно су донеле ову ноћицу:

Један случај ужасног и одвратног сујеверја откривен је апшењем поседника Огровског у Мошину код Позена. Именовани је ишао ноћу на гробље, ископавао лешине, одсецао им главе и иначе их још парчао. У стану су му нашли пуно таких делова лешева, које је употребљавао у сузудом сујеверју, да кад њима ходи штаде, да ће из њих истерати нечистице и зле духове и тако одржати здрав стогу.

*

Мали кепенички капетан у Јапану. — Сапетник апелационог суда у Сендају (Јапан) Исао Схитара саопштава у Гросовом Архиву овај интересантан криминални случај:

Једне недеље шетао је се неколико нових војника у Асакуса-парку. У том им праће један жандарм и рече:

„Ја сам жандарм Н. Н. и имам нешто да вас питам".

Отрпатио их је у једну чајџиницу и ту продужио:

„Војник не сме имати код себе више новаца но онолико колико од државе добија. На овај начин војници добављају себи новца од родитеља са села, и то повеће суме, тако да су се родитеља жалили, како не само да су лишени за дуго времена синова, већ како их то стаје и огромног новца. Ако ви имате при себи више новаца од онога што сте добили од државе, онда је природна ствар, да сте га изискали од родитеља или браће са села, и зато морате бити кажњени. По саопштењу команданта претрешену ваше ношчанике".

Нови су се војници, наравно, уплашили, јер су завета добили поћеће суме новаца од куће са села, и ако им је то забранио командант. Тако лепо навадише и положише сав свој новац пред жандарма. Овај преброји новце, узме их себи, запише суму и заповеди им:

„Сад је јасно, да сте погазили ниову заповест, те идем да пријавим од команданта заповест, како да поступим са вама. Ви ћете остати овде док се ја не вратим!"

По том отиде. Жандарм, наравно, није био прави, и, по себи се разуме, није се више ни вратио.

*

Злочинци у борби против дактилоскопије. — Дактилоскопија и нема примена у борби против злочинаца, све је непријатија овима, у колико се више обраћа пажња збиркама отисака прстиј и у колико се више увиђају њихове практичне користи.

Никакво чудо није, што злочинци умеју правилно да оцене колика им опасност отуда прети, те се старају да је сним могућим средствима отклоне. Познато је, да интелигентни и предострожни чланови злочиначког света при извршењу припремљеног злочина извршују дело у рукавицама, да не би отисцима прстиј оставили у исто време и своју визит-карту на месту дела. У последње време датили су се једног новог средства, да би заиграли истражнике, омели прави траг и тако створили себи прилике и времена за бегство. При том ми служи као помоћно средство једна танка плоча од гуме за радирање. На њу, помоћу масти или крви, пренесу отиске кога човека, који ради лако може да докаже свој алиби, и на згодним местима утисну гумом туђе отиске на месту дела. Истражници за то морају бити у своме послу и у овом правцу предострожни.

ПОУКЕ И УПУТИ

Као земљоделац се не сматра оно лице, које је чек трговац протоколисало фирму, па такође се потписивало на исправама приликом задуживања, а иначе се бави земљорадњом

Овакво је решење Касационог Суда следовало услед појављеног спора код пожаревачког првостен. суда, због статуса или благодејања из § 471. грађанског судског поступка.

Тужилац М. тужио је стецишну масу свог ода Л. и тражио да суд пресуди, да он има права на благодејање по §. 471. грађ. е. пост. т. 4. на изаовине очеве масе, наводећи да је његов отац А. по занимању земљоделац, а да није трговац ни механичар, о чему је као доказ поднио уверење надлежног општинског суда; а то, што се његов отац у времену задуж-

жења потписивао као трговац, не може бити доказ да он није земљоделац, кад се он није фактички занимао трговином.

У овај спор уметао се и стечајни дужник А. тражећи за себе и другог сина такође да се примени §. 471. т. 4. грађ. суд. поступка.

Бранилац стечајне масе навео је, да је дужник А. и у време задужења и у време пада под стечај био трговац а не земљоделац, о чему је поднео као доказ оглас о објави отварања стечаја.

Приоштепени је суд био пресудио, да тужилац и умешач А. имају права на благодејање из §. 471. т. 4. грађ. пост. на имаовине стечајне масе умешачеве, пошавши да је умешач земљоделац, пошто се поднетим уверењем суда општинског трда, да је умешачу од увек главно занимање било земљорадња.

Апелациони Суд је, пресудом од 9. јуна 1909. год. Бр. 2884, која је донета по приседбама Касационог Суда од 24. марта 1909. год. Бр. 3662, одбио тужиоца и умешача од тражења, налазећи да они нису ничим доказали да је умешач земљоделац, док се на против из акта спора види да је умешач — стечајни дужник А. објавио фирму своје трговачко-механичајске радње и да се као трговац потписивао, те се према томе има сматрати, да му је механисање главно занимање, па ма да је он поред тога упражњавао и земљоделство као споредно занимање.

По жалби тужиоца М. и умешача А. Касационом је Суд, приседбама својим од 23. октобра 1909. г. под Бр. 11181, поништио поменуту пресуду Апелационог Суда са разлогом:

„Апелациони Суд није у свему поступио по приседбама овога суда од 24. марта 1909. год. Бр. 3662, ма да је оно био дужан учинити према § 330. грађ. суд. пост., над их је већ упозио. Тако, кад је поменутим приседбама датим на пресуду тога суда Бр. 5687/908, између осталога, суд био упућен, да спорни факат, да ли су тужиоци земљоделци, или се по закону за такве не могу сматрати, оцени с погледом на тач. 1. Правила Г. Министра Правде оштампаних испод текста тач. 4. § 471. грађ. суд. поступка, по чијем се нарећењу за земљоделце сматрају и она лица, која се земљоделством не би искључиво занимала, само ако би им оно било главно занимање, којим би себе и своју породицу издржавали, — и, да је услед тога суд дужан да нађе, да ли тужиоци, и ако би се другим чим занимали, нису таква лица, којима је земљоделство главно занимање, као што они наводе. Према томе је Апелациони Суд био дужан, да у смислу § 166. грађ. суд. пост. по званичној дужности прибави потребне доказе о овоме, а од власти, која је за издање истих једино надлежна у смислу тач. 11. поменутих правила, и да с обзиром на исте оцени факат и тужбено тражење расправи, а не да то чини и без овога извиђања и прибављања доказа. Разлог суда да су тужиоци сами били дужни, да о томе поднесу потребне доказе, услед тога што су својим ранијим поступцима сами противу себе дали доказа да нису земљоделци, не може опстати по закону, кад је благодејање на поменутог законског прописа, које је дато земљоделцу, јавног карактера, и као такво не може бити остављено појединцима, да га они сами бране и доказују, већ су судови дужни да о њему по званичној дужности воде рачуна. То, нас, што је тужилац А. протоколисао фирму за трговачко-механичајску радњу на своје име, и што се на својим обвезама као трговац потписивао, није разлог да се он не може сматрати за земљоделца, за какаог се сада надаје, једно за то, што је поменутом тач. 11. Правила Г. Министра Правде јасно казано, који су законски докази о томе, да ли је извесно лице земљоделац или није, а друго и за то, што само протоколисање фирме трговачке, није доказ и о томе, да се дотично лице, које је фирму протоколисао, заиста и бавило трговином, а још мање може бити доказ о томе, да му је она трговина била обично занимање, да би се у смислу § 1. трговачког законика за трговца могло сматрати.“

Апелациони Суд није прихвио ове приседбе Касационог Суда, већ је дао следеће противразлоге од 29. октобра 1909. год. Бр. 4589.:

„Касациони Суд приседбама свог II. одељења Бр. 3662. од 24. марта тек. год. поништио је пресуду Апелационог Суда Бр. 5687, поред осталог и са разлога, што пресуда није све доказе цениła, због чега Апелациони Суд није тада ни дао своје противразлоге на поменуте приседбе, на их је усвојио и исте упутио приоштепеном суду, да би се и паричари могли упознати са садржином поменутих приседаба и да би дали потребну реч на дослеђењу.

По свршеном дослеђењу Апелациони је Суд, као судећи суд, дао своју оцену о свима доказима у својој садашњој пресуди и сматра да је та оцена не само правилна, но да је и у духу закона донета, јер ово и овако гледаште Апелационог Суда у судској пракси до сад је било стално и непромењено. Дужност доказивања оспорених факата баца је на тужилачкој страни и она је требала за своје тражење поднети несумљиве доказе, којима би и суд убедила у истинитост навода. Тужена страна спори да је уметач А., отац тужиоца М., земљоделац, јер је поднеса доказе, који несумљиво утврђују да А. није земљоделац, нити се за оваквог може сматрати по закону, а без утицаја је на пресуђење, да ли се А. бавио земљоделством, као и то да ли му је земљоделство било главно или споредно занимање. Уметач А. објавио је своју фирму о вођењу радње механско-кафанске у селу Т., и у огласу, потврђеном код надлежног суда, сам уметач А. именовао је лице за деловођу радње, пошто је он био другим трговачким послом заузет, те су у радњу није могао лично водити, а кад то стоји, онда Апелациони Суд није имао законског основа, да и механско-кафански рад појединаца огласи за споредно занимање, јер такав се рад и то занимање није никад сматрало за споредно, на то се ни сада овом пресудом није могло учинити, баш и да је тужилац доказао, да се свакодневни земљоделством бавио, а да у овој механско-кафанској радњи није ни улазио.

Због тога је и позивање приседаба Касационог Суда на правило Г. Министра Правде уз т. 4. § 471. грађ. суд. пост. неуместно, јер се та правила на овај конкретан случај не могу применити: једно, што механско-кафанске радње та правила (тач. 1.) не помињу и не обележавају као радње споредних занимања, а другог, што је јасно и несумљиво да је А. са тим радом у механско-кафанској радњи имао приносе (зараде), када је себи одредио и деловођу те ново-отворене радње, а тај посао кад је рентабилан и има доходака, не може никако бити безанчајан, нити се може сматрати као угредно, споредно занимање.

Пре него је изрекао своју пресуду, Апелациони Суд је нашао, да је спор довољно извиђен и да проверавање факата о статусу тужилачке стране није било потребно да чини сам лично, пошто је несумљиво утврђено, да је А. трговац и да је имао механско-кафанску радњу до свог пада по стечај. Једно то, а друго, што је Апелациони Суд донесећи своју пресуду имао у виду, да му је дужност да очува и трговачком реду и појединцима ону веру, коју имају у судски рад и рад друге државне власти (на пр. која је дала А. дозволу за отварање механске радње) и да они не дођу до убеђења, да су их и судови и друге државне власти, које су пуноправне исправе давале да је А. трговац, подражавати у обману и заблуди, да је А. трговац, а то онда, према приседбама Касационог Суда, — да није.

Оглас о вођењу механске радњеداде је, да је А. у времену потврде тога огласа био трговац — јер су власти такву потврду дале — и да је као такав добио дозволу надлежне власти за држање механске радње, а тај оглас био је убедљив доказ за свакога повереника А. овог, да је пословна трговачка веза између повериваца и А. била пословна веза са трговцем А., а не са земљоделцем А.

Начедо, које је поставио законедавац у § 537. грађ. законика, овде у овом случају несумљиво има своје примене.

Тужилац А. при прављењу дугова и давању обвезе по разним уговорима, свуда се издавао и потписивао као трговац, што је властитчки и био. И над би се успојило то гледиште, да је прибављање доказа за тужиочев статус јавног карактера, а у циљу том да би се заштитило благодејање, које законодавац даје земљорадницима — онда шта би се могло рећи за рад тужиоца и однос, који је он у пословном раду као трговац имао и с властима и појединцима: у давању обвеза и примању новца. Зар тај рад, који је он као трговац чинио у пословању није био јаван и за сваког убедљив, да прављење обвезе и примање новца не чини земљоделац А., но капетана и трговац А.

Зар се еме дозволити ма којој државној власти, на и судовима да иду на руку и таквима, који на рачун свог богаћења употребљују и таква средства, да би своје повериоце држали у заблуди

и обмани, како би што више на своју корист извукли. То нити могу дозволити судови, нити закони дају права судовима да тако што чине. Цитирани законски пропис из § 537. грађ. законика говори у прилог оваквог мишљења Апелационог Суда. Противно кад би се узело, онда би било да је обмана и забљуда тужилачкој страни користила, а судови ни такав рад за исправни признали, што никако не може бити.

Према овако датим противразлозима Апелационог Суда, општа седница Касационог Суда, решењем својим од 28. новембра 1909. г. Бр. 13267 одбацила је примедбе свога одељења, и усвојивши поменуте противразлоге Апелационог Суда оснажила је поменуту његову пресуду.

М. Л. Р.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине рипањске, актом својим Бр. 4497, пита:

„Судови општински учтиво моли уредништво за следеће обавештење:

Механџије у овој општини, овлашћене су опште, суду навесна лица за бесправно крчмљење вина и ракије, и суд је те тужбе узео у поступак, на је чињеним испитивањем нашао да је ово дело казнимо по § 22. мех. уредбе, а према распису Министр. Унутр. дела од 25. септ. 1904. год. Пбр. 27407 (тач. 6.), за то што су продавци продавали вино и ракију, „точећи ово из својих буради у судове купаца, (т. а. номен. расписа), те су, према томе, дотична лица и осуђена пресудама овога суда, од којих једну — пресуду — Бр. 4161. суд шаље у препису на увиђај. Ну, по жалби осуђенога, начелник срески поништио је ову пресуду са ових разлога:

а.) што све кривице по уредби о механама и каф. извиђа и суди само полицијска власт;

б.) што је истрагом утврђено, да не постоји овде дело казнимо по мех. уредби, већ да стоји дело из § 392. крив. зак.

И како је у „Полиц. Гласнику" раније расправљано о надлежности власти по мех. уредби, суд иман истине о овоме своје мишљење с погледом на овај конкретни случај, с молбом, да га уредништво узме у оцену, и према њему да своје мишљење.

Полицијска уредба важи као поступак, по коме ће полицијске власти извиђати и судити казнима аступна дела (§ 1. и 2. уредбе), а у ред тих полицијских власти убројани су, на првом месту „примирителни судови општина" § 3. уредбе). А та првенственост општинским судовима, да они прво узимају у поступак сваки аступ, означена је у § 4. пол. уредбе. А да општински судови раде судску и полицијску власт, види се још и из § 4. а) алинеје 1. полиц. уредбе и чл. 95. зак. о општинама. А кад се узме у обзир, да је полиц. уредбом од 18. маја 1850. год., која је по своме постанку старија за 11 година од мех. уредбе, дат општинској власти и карактер полицијске власти § 3.), онда излази, да је том уредбом указан пут општинским властима, да оне могу, у својству полицијских власти, по том поступку извиђати и судити и све аступе доцнијега постања, на и оне по уредби о мех. и каф., која је постала истом 31. марта 1861. год. Јер, ако се узме у обзир, да се под текстом „полицијске власти" у мех. уредби подразумева буквално само полицијска — среска, окружн. власт итд., онда по чл. 9. исте уредбе општинска власт нема права надзвати никакве наредбе у смотреању механа, нити се таквих наредаба морају механџије, у смислу § 17. додатка и уредби о мех., придржавати, према чему чл. 95. т. 7. и чл. 97. т. 7. зак. о општинама постају излишни. Јер, кад је општинском суду, као полиц. и државној управној власти, додељено чл. 95. т. 7. зак. о општ. право надзора над механама, као и да ли се извршују законски прописи и наредбе о томе, онда је суд, као полицијска власт, позван да аналого простире свој надзор и над оним лицима, која поступају противно тим прописима, прописама мех. уредбе за бесправно крчмљење пића. А право надзора над неким не да се замислити без принудних средстава, којима се непокорни гони на извршење зак. прописа. — Без казне би свако право надзора било илузорно. А у прилог томе да су општ. судови надлежни за извиђање и суђење аступа по механској уредби, говори и један низ, општинских, интерес. Јер, бесправним крчмљењем пића штете се, у првом реду, општ. интереса, за то, што се тиме смањује закупна цена механама, које општине издају под закуп. А у прилог овом тврђењу речито говори још и околност: што је општини много лакше, да извиди те аступе бесправног крчмљења и да одмах ту, у месту, нађе corpus delicti кривице. Уз је овај, дакле, мишљења, да је надлежан и за аступе овакве врсте.

Што се тиче разлога среског начелника за поништај ове пресуде, која се Уредништву ту увиђај шаље, да је истрагом утврђено да не постоји овде дело казнимо по мех. уредби, већ по § 392. крив. зак., суд је мишљења, да не може овај разлог опстати, пошто у распису Министра Унутр. дела од 25. IX. 1904. Пбр. 27407. јасно стоји... „морају се казнити за бесправно крчмљење пића по *уредби о мех. и каф.*" (т. б. а.) и они која буду „продавали своје властите производе — вино и ракију, на 1. литар и више, *точећи* ово из својих буради у судове купаца" (т. 3.). А овом је пресудом баш такан начин крчмљења — претакање из суда у суд — утврђен.

Казна из § 392. каз. зак. не може се у овој општини применити за то, што се акциз не наплаћује према количини источеног пића, већ од механџија према закупној кирији, а иначе код лица, која бесправно крчме, не може се ни установити количина источеног пића, према којој би се могао одмерити акциз. Надаље, та је казна толико незнатна, да би сваки бесправни крчмар њу радо и радо платио, само да може крчмити, а да не сноси друге пореске и општ. дажбине. Суд је мишљења, да је ова казна саставна са оном из § 22. мех. уредбе, јер ова казна иде, по § 313. крив. зак., у корист општ. или држав. касе, а ова из § 392. кр. зак. у корист мех. арендатора.

Према свему томе сад настаје питање:

1. Ако је суд општ. надлежан за ову кривицу, која се представља у овој пресуди, треба ли исту пресуду да упути на надлежност полиц. власти, пошто је ова кривица, према поменутом распису, казнима по § 22. мех. уредбе?

2. Каквом у опште мером може општ. суд суђивати бесправно крчмљење пића, јер код среских власти слабо ће се те кривице и утврдити, за то, што се следоци не закључу. А ако би се поступило по § 392. крив. зак., то би онда био рђав преседан: да сваки, са мало дажбине за казну, постане крчмар."

— На ово питање одговарамо:

„Полицијска Уредба" донесена је 18. маја 1850. године, и важила је као поступак за извиђање полицијских *преступака* (сада аступа), који су били предвиђени Казнителним Законом од истога дана, од кога је и сама уредба.

§-ом 3. ове уредбе дато је било право суђења ових *преступака* и примирителни судовима општина (сада општинским судовима) ако казна за дотично дело није била већа од три дана, или 10 ударца.

Кад је 29. марта 1860 године укинут Казнителни Закон, који је предвиђао полицијске *преступе*, „Полицијска Уредба" остала је као поступак за кривице из III части садашњега Кривичног Закона.

Изменама § 4. ове Уредбе, где је проширена надлежност и општинских и полицијских власти (среских и окружних) изречно је напомењуто, да општински судови могу судити само о аступима из III части кривичног закона, и да су они само за те кривице овлашћени да врше полицијску месну власт.

То им право није проширено ни чл. 94. тачке 3. под б. закона о општинама.

Према овоме, кад је општински суд овлашћен да суди само дела из III части кривичног закона, и кад је *Полицијска Уредба поступак* само за ова дела, онда општински суд не може навести за себе право надлежности да суди и она дела, која су предвиђена специјалним законима, кад у тим законима није изречно речено да то право имају и општински судови и да је Полицијска Уредба поступак и за та дела, као што је и, нр. случај са законом о уништавању штетних животиња (чл. 6.) законом о риболову (чл. 28.) и тако даље.

Она околност, што је „Полицијска Уредба" раније од Уредбе механске са 11 година, не мења суштину ствари у корист општинских судова, него, на против, казује то, да је законодавац нашао разлога да питање о механама и надаље регулише засебно, и оно је тада већ постојао и садашњи кривични законик и „Полицијска Уредба" као његов поступак.

Ово не може изводити у толико пре, што су општински судови, за време доношења § § 11. и 22. механске уредбе,

према § 3. „Полицијске Уредбе, могли судити, свега до три дана затвора, а онде је казна много већа.

Остаје, дакле, да кривице из § 11. и 22. механске уредбе, извиђају и суде само државне полицијске власти (среске и окружне) на које је и помишљао законодавац при доношењу оних законских наређења и њихових измена од 25. маја 1864 године, с обзиром на тадашња уређења оних од 12. маја и 8. јула 1839 године.

Не може да остане ни оно резоновање суда, да наређења чл. 95. т. 7. и чл. 97. т. 7. закона о општинама, постају беспредметна ако се општинским судовима не призна право суђења кривина за крчмљење пића.

Не може, велимо, јер се право надзора по тачци 7. чл. 95. јавља у двојаком облику.

Тако оно је изи само у улоги надзора без права кажњавања, како што је случај са крчмљењем пића, у ком случају примећене неуредности и кривице суд доставља полицијској власти као надлежној, или је у улоги надзора са правом кажњавања као што су случајеви из § 372. кривичног закона, јер је ово последње право дато општинама тачком 7. чл. 97. закона о општинама, с обзиром на чл. 94. тачке 3. под б. поменутога закона, пошто је у чл. 9. уредбе механске нарочито речено, да се ове кривице казне по § 372. кривичног закона, дакле по ономе делу, на који се и „Полицијска Уредба“ односи.

Према ономе, разлог из тачке 1. одлуке начелника среског, којом је уништио пресуду тога суда, уместан је и на закону основан.

Што се тиче разлога из тачке 2. на ме, да овде у опште не постоји случај из чл. 22. механске уредбе, него дело из § 392, ми налазимо да је он погрешан.

У радњи дотичног лица, како је престављено пресудом тога суда Бр. 4161, стоји дело из чл. 22. механске уредбе, јер је онтужени кривио пиће у смислу тач. 3. и тачке а. расписа г. Министра унутрашњих дела од 25. септембра 1904 године № 27407.

Наређења из § 392. говоре о случајевима продаје пића који не носе вид беспрекорног крчмљења, него претпоставља случајеве из тач. 6. поменутога расписа, у колико она законска одредба у опште може бити примењена после закона од 7. марта 1907 године, којим је питање о акцизу другчије регулисано.

По томе, у колико се ово дело може догодити и у другим случајевима, оно би чинило засебно дело од дела из § 22. механске уредбе.

Као резултат свега овога налази: да за свако беспрекно крчмљење треба испитивати надлежну полицијску власт, која има дужност да крчмљење најопштије судбија, утврђујући ово било личним хватањем било испитом сведока, које мора закључати према § 35. Полицијске Уредбе и распису г. Министра унутрашњих дела од 19. јуна 1887 г. № 5653 и од 25. јула исте године Бр. 8785.

II

Суд општине гладањске, актом својим Бр. 25. пита:

„Изменама чл. 70. закона о општинама, који одређује број одборника, ништа се не вели хоће ли бити и заменика, као што је до сада било, или не.

Како први избори нису далеко, то се моли уредништво за обавештење, хоће ли се уз број одборника ставити и потребан број заменика, као што је до сада рађено или неће?“

— На ово питање одговарамо:

Изменама чл. 70. закона о општинама, од 24. децембра прошле године, повећан је број одборника, а заменици су укинути.

Према томе, од сада се заменици у опште неће бирати.

III

Ст. Д. Спасић, полицијски писар, пита:

„У тач. 4. § 471. грађ. суд. поступка предвиђено је, да се земљоделац, за наплату приватних дугова, не може продати пет дана земље, а тако исто кућа са зградама и кућним placem од 1 дана орања.

Но за наплату: пореза, прореза и кривтрошкова, као и других општ. трошкова, земљоделац се може и то продати. — али но измиреву свих тих трошкова, ако остане извесан претек, који буде већи од 20 дин. законодавац је изреком казао, да се тај претек новца може надати ономе, чије се имање продаје само тада, ако поднесе доказе власти да је он купио какво друго имање.

Међу тим, често се дешава, да је тај претек у суми од 200—300 дин. највише; а да онај, чије је имање продато има још два-три дана орање земље и кућу, а нема тегленку стоку за обраду остатка земље, па подносећи препете сточе насоме о куповини стоке, моли извршну полицијску власт, да му тај претек нада за куповину стоке.

Полицијске власти, с обзиром на прописе поменутог § 471. тач. 4, одбијају ова лица, и тако овај претек новца бесплодно се проваћи кроз девојте неколико година, док се опет не нагомила дужне порезе, и нети на ту цеп изда пор. одељења, а све на штету дужника, који, бесумње кад би добио овај новац и стоку купио, не би ово толико оштећен као на овај начин, јер би земљу зиратио и порезу своју исплаћивао.

Кад је законодавац у истом ставу § 471. тач. 4. дао могућности и права земљоделцу, да се на случај елементарних непогода, као што су: поплава, пожар или неродица, или ако би му стока угинула, може задужити и интересити своје имање све до 2 дана земље, кућу и кућњег плаца, од једног дана, онда зашто аналогно ономе не би извршне полицијске власти, издавале овај претек оним дужницима, који уверењем општ. суда докажу да немају стоку, а сточним насоном утврде, да су заиста стоку купили рада орања земље?!

Ако је бојазност, да ће они тиме шпекулисати, на по пријему новца и куповини стоке, коме другом продали исту, и на тај начин себе и власт обмањивали, — за сваку сигурност, извршна власт да би им тим изиграванима стала на пут, могла би им насоите одузети, и код себе их држати све дотле, док другу стоку не купе, и то опет насоима утврдити, па онда им оно издати итд.

На основу расписа г. Министра финансија, Бр. 16.926/905. и Бр. 27.765/909. год пореска одељења на овај начин издају тај претек у толико, у колико докажу да су стоку купили.

Да би се оно питање једном протумачило, а молим уредништво „Полицијског Гласника“ за обавештење по овој ствари у свом првом наредном броју „Полиц. Гласника“.

— На ово питање одговарамо:

Наређења § 471. грађанског судског поступка, у колико се односе на ово питање, јасна су, и она не само што не споре право полицијским властима, да преостатке од продатог имања продају сопственицима, *кад год докажу да су за те новце купили друго имање*, него им то баш у дужност стављају речима: „Него ће се предати земљоделцу чије је имање продато, и то тек онда, кад власти донесе доказе, да је за тај новац купио друго такво имање“.

Ако би власти на речи: „такво имање“, изводиле закључак: да се на место продате покретности и стоке мора купити само покретност и стока, а место продате непокретности само непокретност, она би оне биле у заблуди, јер прво ова законска одредба говори о продаји и једне и друге врсте имања, те се на обе односи и у ономе своме делу који је онде цитиран, а друго што онде може бити и аналогије, те и по томе основу ово питање може бити увек решено у корист дотичног лица.

Кад год, дакле, онај, чије је имање продато докаже: да је за претекну суму купио стоку, на се и сама власт о томе уверио, као и о томе да му је стока потребна ради обдеавања онога имања, које му је преостало, онда ће му она враћати претекне суме, и за њу у таквој радњи нема никакве одговорности.

Купљену стоку дотични не може отуђити, јер би власти, које такву продају овере и утврде одговориле за повреду своје дужности, пошто су наређења § 471. грађ. суд. поступка донесена у јавном интересу.

Таква би, у осталом, продаја могла бити увек уништена на протест на кога члана породице или кад сам суд или власт сазна, те тако сваки онај, који од оних лица купује стоку, може очекивати да буде оштећен.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Непознати злиходци, ноћу између 3. и 4. овог месеца у селу Јарину пресекли су Симу Првуловићу, тежака из истог села, а пошто су га на пуше убили одвели су му коњску длаке вранс, матору 5 година на носу пресасту и у десну задњу ногу пушту. — Деница начелника среза студеничког Бр. 182.

Непознати крадљивци ноћу између 9. и 10. овог месеца разбили су судницу општинске мраморачке и украли обитавајте о пошеновеј

храни и измиту сточних пасоша серије „CCC IV“ од броја 17401—17600. — Дешета начелника среза јасеничког округа ужичког Бр. 601.

Непознати крадљивац 31. прошлог месеца из отворене хоџика украо је Хофману Францишеку, учитељу гимнастике из Београда, један кратак, угасит горњи капут, са монограмом „Х. Х“ и један мешан, мллав, зелен шешир. — Акт Управе града Београда Бр. 448.

Чалик Каталин, служавка из Београда, извршила је 31. прошлог месеца крађу ствари и тоа прилином одлеа: једу машинерију из једне шивачке машине, два шточака шешира, четири прсветска чаршава, три јастучне навлаке и гуме од велосипедских точкова. Она је стара 22 године, млаб, сув, бледа, косе смеђе. — Акт Управе града Београда Бр. 187.

Милан Јовановић, слуга извршио је крађу своме газди Петру Јовановићу, земљоделу из Београда и тоа прилином одлеа: дне сатаре, пет комада жутих тегоза, један тег од $^1/_2$ килограма од туча и 7 динара у разној новци. Милан је стар 17 година, млав, у грађанском оделу од сегелтуха. — Акт Управе града Београда Бр. 66.

Радован Стојковић, браварски радник побегао је пошто је злонамерно произвео експлозију казана на стругари Митра Симовића, из Обреновца. Радован је стар 20 година, висок, сув, по лицу богиљан, косе црне. — Дешета начелника среза посавског округа ваљевског Бр. 243.

Живојин Радовановић, келнер, родом из Тобоџана среза трећинчког, извршио је крађу у Крушевцу, па побегао. Он је стар 25 година, млав, средњег раста, малих плавих брковa, кривих ногу, у оделу грађанском, са шубаром на глави. — Дешета начелника округа крушевачког Бр. 15222.

Јелка, жена **Јовице Белића**, из Врелаца среза колубарског, одговара за дело детоубиства. Она је стара 18 година, смаљена, у лицу смеђа, у сељачком оделу. — Акт начелника среза колубарског округа београдског Бр. 19591.

Никола Радојичић, земљанин из Бељине среза посавског, има да издржи месец дана затвора за кршењу просту крађу. Он је стар 25 година, раста средњег, примањалст. — Дешета начелника среза колубарског округа београдског Бр. 20106.

Владимир Марићевић, бив. практикант, који одговара за превару, побегао је 30. прошлог месеца из крагујевачке болнице. Он је стар 26 година, средњег раста, косе и брковa црних, у лицу сув, у оделу грађанском. — Дешета начелства округа крагујевачког Бр. 26703.

Милутин Аврамовић, б. болничар окружне болнице у Горњем Милановцу, управо је Алексе Пупелићу, трговцу из Чачка, један сребрн сат серије „Браћа Антонијевић“ из 1875. године, са тешким златним ланцем и једном златном шаром на њему; сем тога украо је и једне кальобарске бронзане са 62 зрна. Он је родом из Брушнице, стар 18 година, раста високог, висан, у сељачком оделу. — Дешета начелства округа чачанског Бр. 18252.

Петар Мошировић, стар 24 године, раста високог; **Бранко Зделар**, стар 50 година, раста омаленог, и **Гавра Брабац**, стар 24 године, мањег раста, сви из Шашинаца у Аустро-Угарској, побегли су из притвора комесара митровичке полиције 21. прошлог месеца. — Дешета комесара полиције у Митровици Бр. 761.

Божидар Васић, бивши књиговођа „Механско-кафанске задруге“ покрао је задрузи следеће хартије од вредности: 141 комад акција „Српског бродарског друштва“ са купоном за 1909 годину; 8 комада акција „Народне Банке“ са дивиденским купоном Бр. 26 и памћењем купоном Бр. 51; 48 комада нових акција „Државне Банке“ са купоном за 1909 годину; 53 комада акција „Механско-пивнице задруге“ са купоном за 1909 годину; и заложну меницу од 4000 динара са акцептом високе жене Кнегиње. Цела покрађа износи 32000 динара. Божидар се налази у бегству. Он је стар 37 година, раста средњег, пун, смеђ, обријан, кораћа тромо, у оделу у дипломат и са подуцилиндером на глави. Осим српског говори још и немачки. — Акт Управе града Београда Бр. 897.

Милутин Ристић, бивши срески економ, одговара ход начелника среза ивањског за утају у законској дужности, па се налази у бегству, те се износи његова фотографија ради лакше проналажења. Он је стар 29 година, висок, плавих очију и косе, ријих ретких бркова; по лицу је чистио, у оделу грађанском. — Акт начелника среза ивањског Бр. 23708.

Цветко Марковић, земљарски слуга, украо је 110 динара своме газди Давиду Цветковићу у Крагујевцу и побегао. Цветко је стар 19 година, средњег раста, у лицу плав, у оделу грађанском. Дешета начелства округа крагујевачког Бр. 1469.

Илија Ђорђевић, родом из Неготина, извршио је проневеру родајнијем листа „Македонија“ као лиц скупљач претплате. Он је стар 20 година, приземљаст, раста високог, на леђа имаа кратак земски капут и сомотени прслук; на ногама има ципеле од бомса и на радне Војислава Алексића. — Акт Управе града Београда Бр. 58722.

Бенјамин Пахани, аустријски пешадијски поручник, 31. прошлог месеца на преварам начини изузео је из благајне слога гарнизона у Сарајеву 6000 круна и побегао. Сарајевски гарнизон врши сад поје потраге по овом лоду и на његову молбу изнесе се она потерница. Бенјамин је стар 29 година, 1·64 м. висок, снажна телесна градба, прне косе, округла лица, затворено-смеђих очију, ниских, подсечених бркова. На врату има рана од чирева, а на белегу и на задњој страни десне руке; има беле, лепе зубе, ластичног је хода, врлинчног држања. Говори немачки и српски потпуно, а мађарски и чешки по мало. Одело има на себи прво грађанско, са енглеском путничком капом на глави, коју обично носи нахерено. — Акт Управе града Београда Бр. 1727.

Миклош Ранков, слуга у босноној Колета Вилхелма у Крагујевцу, разбио је јелан вагонет Колетов и покрао 91 босноносну слику, један такут-мотор, један апарат за преламање слика и једну продајну лампу — све у вредности 45.000 динара, и побегао. Неке су слике проналажене у Софији, али остале ствари нису се после пронаћи, нити се могло сазнати где је Миклош. Он је стар 25 година, сув, млог раста, јако прикмаљаст, по народности Бугарин. — Дешета начелства округа крагујевачког Бр. 1501.

Непознати крадљивац 31. пр. месеца разбио је врата на стану Анке Кончаревић, из Београда, и покрао из оромана 100 динара у новчаницама од по 10 динара, 150 динара у ситном сребру, четири беле женске кошуље, од којих једна има монограм „А. К.“, шест пешкира са истим монограмом, четрнаест салвета и два креветска чаршава. — Акт Управе града Београда Бр. 449.

Непознати коџкар 18. пр. месеца, изукао је Љубомиру Спанићу, болничару у болници за душевне болести 130 динара из сиоњег џепа од капута над је овај био у Главној пошти ради пријаве упутнице. — Акт кварта варошког Бр. 21521.

Непознати крадљивац на дан 27. прошлог месеца, украо је Милану Петровићу, бив. трговцу, у Народном Позоришту, где је био на представи, један пар ножни новчаник у коме је било: 150 динара у српским новчаницама од по 10 динара; једна половина страног лоза; $^1/_4$ српске државне лутерије Бр. 19356; једна заложница Ваљевске Задруге под Бр. 2315 од 200 динара, и нека писма без вредности. — Акт кварта варошког Бр. 2193.

Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да за свима побеглим личностима учине вариналу потеру, и у случају проналска стражарско их унуте властима које су потернице изашле, с позивом на сточеке бројеве акта или дешења.

УХВАЋЕНИ

Љубомира Живановића, бивши осуђеника, који је 9. новембра прошле године побегао из притвора проистекског крагујевачког суда и чију ему потерницу изнели у 46. броју „Полицијског Гласника“ од прошле године, ухватила је полицијска потера ноћу између 6. и 7. ових месеца у селу Буковику, те је престала потреба за даљим његовим траженем. — Дешета начелника среза јасеничког округа крагујевачког Бр. 28644.

Глиша Костић, звани „Чвора“, чију смо потерницу изнели у 42. броју од прошле године, ухваћен је 31. прошлог месеца у Београду и спроведен власти која је потерницу вредила, те је престала потреба за даљим његовим траженем. — Акт Управе града Београда 46641.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Војислав Новаковић, који је 1898. године био старешина пастуске станице у Ражњу, издаје се сада за чиновника Министарства Народне Привреде и бившег професора земљеделске школе у Букову; ако такав обмањује липоверне сељане и спитујеке чаршије, да као изасланик Министарства прегледа штале, како би сопственике добрих штала прецоручио да им држава уступи приплодна грла: кобиле, краве и бикове узимајући од сељана по 1 динар на име уписнине. Војислав је стар 30 година, висок, плав, великог носа, малих бркова, носи шајкачу, а на ногама има исоке чизме. — Дешета начелника среза ивањског Бр. 105.

Непознати крадљивац ноћу између 11. и 12. овог месеца покушали су да обију касу суда општинске трбушничке, и том прилином одлеа су беле сточке пасоше са серијом „CC IV“ и

то од броја 7080 до 7200. — Депеша начелника среза колубарског упућена београдском Бр. 452.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

У месецу децембру прошле године Управа гр. Београда сазнала је, да жевнено лице, које се називало као Мијаја Н., залази, по разним сомнљим кафанама где селјани свобрађају, лажна уверења о сиротињском стању, на основу којих су после од железничке дирекције узимате пу-

тничке карте са повлашћењем или се употребљавала за друге циљеве.

Када га је полиција почела тражити, он је то благовременно сазнао и нестао са сплошно. Трагањем се, међутим, утврдило, да је то био **Светолик С. Поповић**, бив. општински писар, родом из Кнјића у срезу јабланичком, и да је на скоро по том успело да буде постављен за пограничног финансијског стражара у Гроцкој, одакле је стражарно добављен и притворен.

Светолик је признао кривицу, но како је он и из ранијег позната као ненправан човек, јер је у војсци осуђиван за крађу, а одговарао је и за убиство Лазара Стојановића из Бувина у ср. јабланичком, то изношено његову фотографију и молимо све полицијске власти, и и приватна лица, да ако Управи гр. Београда ако би знали за коју другу његову кривицу.

ТРАЖЕ СЕ

Зорка, кћи **Јована Станића**, из Београда, 2. т. м-на отуђила је од своје куће и до сада се не зна шта је с њом. Она је стара 18 година, прилично висока, зеленкастих очију, у приватном грађанском оделу са шеширом на глави. — Акт Управе града Београда Бр. 1210.

Грујица Новаковић и **Милић Вукосављевић**, бивши осуђеници, имају за задоке полицијски надзор, и то први једну, а други две године, ако се не зна где се они сада налазе.

Грујица је Циганин, родом из Мрчајевца, по занимању ковач, стар око 20 година, малог раста, сувоњав, правомаласт, без браде и бркова, говори сем српског још и циганским језиком, у оделу је сељачком, сивомрк, затворске боје.

Милић је родом из Катрге, по занимању тежак, стар 57 година, високог, танког раста, риђе косе и бркова, зелених очију, других образа, брија се, великих је ушију; иза говори отеже. — Акт начелника среза лубићског Бр. 20952.

Светозар Ђорђевић, из Бања, на дан 31. пр. месеца нестало је на путу између Тумара и Куршумлије, и до сада се не зна шта је с њим било. Светозар је сакат, узет у десну руку и десну ногу, стар око 50 година, средњег

је стар 63 године, висок, косе и бркова седих, брија се, у оделу је сељачком. Лева му је рука у лакту изломљена, то је не може да испружи. — Акт начелника среза ниског Бр. 23708.

Нека све полицијске и општинске власти живо потраже нестала лица и провајђена упуте именованим властима, које су тражене захтевале.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати крадљивци украли су 20. прошлог месеца Градимиру Спасићу из Лесковца једног вола, матерог 4 године, длаке беле, ронашеног у десно ухо, са правим и великим рогожима. — Акт начелника среза ваљевског Бр. 19037.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ову крађу и крадљивце.

МАНГУП СТОКА

У општини петничкој нашли се једна мангуп кобила, длаке пушасте, на челу шпиласта, у десну задњу ногу путаста, без жига. — Акт начелника среза ваљевског Бр. 19450.

НА ЗНАЊЕ

Комплети „Полицијског Гласника“ за 1908. и 1909. год., у елегантном тврдом повезу могу се добити у предпитству по цену од 20 динара за једну годину. Комплети у меком повезу за 1908. и 1909. год. могу се добити по цену од 15 за једну годину, или оба заједно за 25 динара.

Илија Јовановић, тежак из Равања у срезу ћићанском, чију слику износимо, као бивши двадесетогодишњи осуђеник има по осуди да надзиру пет година полицијског надзора али му се не зна место становања, нити је се пријавио којој власти за извршавање надзора. Он

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије уредник **Добривој В. Бакић**

БРОЈ 3. и 4. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 24. ЈАНУАРА 1910. ГОДИНА VI.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у вароши, а то ван друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединих бројева **„Полицијског Гласника“** не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за полицијског писара прве класе Управе вароши Београда Раду Ђорђевића, полицијског писара исте класе среза рачанског — по молби, и

за полицијског писара треће класе среза јабланичког Гаврила Николића, полицијског писара исте класе среза левачког, — по потреби службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 19. јануара 1910. г. у Београду.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу децембру 1909. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда, у току месеца децембра прошле године извршено је у Србији:

1. **Убистава** 29
2. **Детоубистава** 1
3. **Нехотичних убистава** . . . 3
4. **Покушаја убистава** 32
5. **Разбојништава** 9
6. **Тешких телесних повреда** . 10
7. **Паљевина** 75
8. **Опасних крађа** 185
9. **Злонамерних поништаја туђих ствари** 7

Од наложених дела пронађено је:

Убистава	28	или 96	%/₀₀
Детоубистава	1	„ 100	%/₀₀
Нехотичних убистава .	3	„ 100	%/₀₀
Покушаја убистава . .	32	„ 100	%/₀₀
Разбојништава	9	„ 100	%/₀₀
Тешких телесн. повреда	10	„ 100	%/₀₀
Паљевина	8	„ 106	%/₀₀
Опасних крађа	65	„ 35	%/₀₀
Злонамерних поништаја туђих ствари	1	„ 14	%/₀₀

Највећи број убистава извршен је помоћу *ватреног оружја* (15), затим помоћу *оштрог оруђа* (8), *тупог* (3), *задављивањем* (2) и *тровањем* (1).

Узроци њиховом извршењу леже: у *међусобној свађи* и *данашњој расипи* за 18 случајева, у *осети* за 6, у *еротској заљубљености* за 1 и у *користољубљу* за 1 случај. За 3 случаја узроци су *непознати*.

Посматрана према местима, наложена убиства извршена су: у срезу расинском **6**, у срезу пожаревачком **3** (1 непронађено), у срезу посавском округа београдског **2**, у срезу јабланичком **2**, у срезу лесковачком **2**, у срезу гружанском **2**, и по **1** у срезовима: грочанском, неготинском, нарађанском, деспотовачком, нишком, моравском округа пожаревачког, подунавском, бољевачком, прокупачком, косаничком, златиборском и у вароши Пожаревцу.

Детоубиство (пронађено) извршено је у срезу нижешком.

Нехотична убиства (сва пронађена) извршена су по **1** у срезовима: подгорском, неготинском и нишком.

Покушаји убистава (сви пронађени) извршени су у срезовима: посавском округа београдског **4**, у срезу гружанском **3**; по **2** у срезовима: тамнавском, мачванском, таковском, орашком и добричком; по **1** у срезовима: нарађанском, оба моравска, нишком, љубићевском, прокупачком, ужичком, врањском, пожешком, жичком, студеничком и у вароши: Крагујевцу, Смедереву, Ужицу и Београду.

Узроци овим делима махом су у међусобица свађа и осета.

Разбојништва (сва пронађена) извршена су: у срезу зајечарском **2** и по **1** срезовима: крајинском, ћ.учком, поречком, нарађанском, љубићевском, бољевачком и пожешком.

Тешке телесне повреде (све пронађене) извршене су у срезу трстеничком **2** и по **1** у срезовима: посавском округа београдског, колубарском округа ваљевског, лесковачком, гружанском, крагујевачком, рамском, љубићевском и прокупачком.

Паљевине су извршене: у срезу деспотовачком **11** (2 пронађене), у срезу деспотовачком **6** (1 пронађена), у срезу јабланичком **4**, у срезу косаничком **4**, у срезу врачарском **3**, у срезу нарађанском **3**, у срезу сврљишком **3** (1 пронађена), у срезу звишком **3**, у срезу орашком **3** и у срезу драгачевском **3**; по **2** у срезовима: грочанском, посавском округа ваљевском, крагујевачком, трстеничком, подунавском, златиборском и у вароши Пожаревцу; по **1** у срезовима: пчињском, власотиначком (пронађена), јасеничком округа крагујевачког, крајинском, браоналичком, понишавском (пронађена), левачком (пронађена), алексиначком, подгорском, млавском, таковском, бољевачком, тимочком (пронађена), добричком, рачанском, грњавском, моравичком и у вароши Зајечару.

Вредност ових паљевина износи око **13.500** динара.

Опасне крађе извршене су: у срезу ресавском **17** (5 пронађених), у Београду **13** (8 пронађених), у срезу бољевачком **9**, у срезу посавском округа ваљевског **8** (2 пронађене), у срезу лепеничком **8** (1 пронађена) у срезу алексиначком **8** (5 пронађених), у срезу пожаревачком **7** (1 пронађена), у срезу зајечарском **7** (3 пронађене), у срезу ваљевском **6** (1 пронађена), у вароши Пожаревцу **6** (2 пронађене), у срезу посаво-тамнавском **6** (2 пронађене), у срезу љубићевском **5** (све пронађене), у срезу гружанском **4** (1 пронађена), у срезу нарађанском **4** (2 пронађене), у срезу нишавском **4** (1 пронађена), у срезу звишком **4** (2 пронађене), у срезу жичком **4** (1 пронађена), у срезу врачарском **3**, у срезу грочанском **3**, у срезу колубарском округа београдског **3** (1 пронађена), у срезу јасеничком округа крагујевачког **3** (1 пронађена), у срезу неготинском **3** (1 пронађена), у срезу крајинском **3** (1 пронађена), у срезу млавском **3**; по **2** у срезовима: космајском (1 пронађена), лесковачком (1 пронађена), пчињском, жупском (обе пронађене), темнићевском, лужничком (1 пронађена), рамском (обе пронађене), орашком (обе про-

нађено), тиночком, зајечарском, пожешком (обе пронађене), и у варошима: Крагујевцу (1 пронађена) и Ћуприји (1 пронађена); по 1 у срезовима: подгорском, масуричком, крагујевачком, брзопаланачком, ражанском, моравском округа нишког (пронађена), сврљишком (пронађена), ћићанском, рађевском, голубачком (пронађена), јасеничком округа смедеревског (пронађена), добричком, косаничком, ужичком (пронађена) и у варошима: Неготину, Нишу, Пироту и Ужицу (пронађена).

Вредност свих ових крађа износи око **17.000** динара.

Злонамерни покушаји туђих ствари извршени су по **1** у срезовима: власотиначком, брзопаланачком, жунском, зајечарском, бољевачком, зарласком и у варошима Београду (пронађен).

Вредност уништених ствари износи око **1.200** динара.

Сем изложених дела у току месеца децембра прошле године извршено је у Србији још и **11 самоубистава**, и то у Београду **2** и по **1** у срезовима: врачарском, расинском, рађевском, тиночком, моравичком, жичком и у варошима: Ваљеву, Зајечару и Чачку.

Ова су самоубиства извршена: *неговањем* 6, *натровањем оружјем* 4 и *тровањем* 1. Узроци њиховом извршењу јесте: *у душевном растројству* за 4 случаја, у *страху од казне* за 2, у *домаћим непригодама* за 2, у *старачкој немоћности* за 1, у *очајању* за 1 и у *љубави* за 1 случај.

Општи преглед до сада изложених дела оказан је:

Тачка броја	ОКРУЗИ	Убиства	Детоубиства	Покушаји убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Тешке телесне повреде	Нанесене	Оказане крађе	Покушајних покуш. крађе туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	3	—	—	6	—	—	1	5	11	—	1	—
2	„ ваљевски	—	—	1	—	—	—	1	2	15	—	1	—
3	„ крушевски	1	—	—	—	—	—	1	6	5	1	—	—
4	„ крагујевачки	2	—	—	4	—	—	2	15	18	—	—	—
5	„ крајишки	1	—	1	—	2	—	—	2	4	1	—	—
6	„ крушевачки	6	—	—	—	—	—	—	3	3	1	1	—
7	„ моравски	2	—	—	1	1	—	—	10	23	—	—	—
8	„ нишки	1	—	—	3	—	—	—	4	11	—	—	—
9	„ пиротски	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—
10	„ подрињски	—	—	—	2	—	—	—	1	6	—	1	—
11	„ пожаревачки	5	—	1	1	—	—	1	6	25	1	—	—
12	„ руднички	—	—	—	3	1	—	1	4	5	—	—	—
13	„ смедеревски	1	—	—	3	—	—	—	5	3	—	—	—
14	„ тимочки	1	—	—	—	2	—	—	3	70	2	2	—
15	„ топлички	2	—	—	5	—	—	1	5	2	—	—	—
16	„ ужички	1	1	—	4	1	—	—	3	4	—	—	—
17	„ чачански	—	—	—	2	—	—	2	5	4	—	2	—
18	Управа града Београда	—	—	—	1	—	—	—	—	13	1	2	—
	Свега:	**29**	**1**	**3**	**32**	**9**	—	**10**	**75**	**185**	**7**	**11**	—

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 18. јануара 1910, године Абр. 144, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

НЕКОЛИКО ПОГЛЕДА НА РЕЗУЛТАТЕ ХЕМИЈСКЕ АНАЛИЗЕ КАО ДОКАЗНИ МАТЕРИЈАЛ ПРИ СУМЊИ ЗА ТРОВАЊЕ

(НАСТАВАК)

Али бљување и пролив не морају бити увек знак прног и непосредног дејства унета отрова. Има случајева, где се отров ресорбује, тј. у крв и тело пређе, па тек онда и опет на жедуљаз и црева тако дејствује, да у њима изазове бљување и пролив (т. з. *секундарно проливање и бљување*). Разуме се, да се и тим начином може отров из тела тако елиминисати да га после хемијска анализа не може констатовати. Тај начин елиминације из тела доказан је већ за неколико врста жестоких отрова — пир. за арсен и живу.

Неких врста отрова може *из тела нестати и евапорисањем* (испарењем, хлапљењем). Нарочито се на тај начин могу из тела изгубити врло хлапљиви отрови — било то већ за време последњих часова живота отроване особе, било после њене смрти. Тако се пир. из тела врло лако евапорисањем губи хлороформ, етар, цијановодонична киселина итд. А чим је то могућно, онда је сасвим природно, да и у таким случајевима тровања хемијска анализа лешњаских делова може остати негативна, и ако је сумњиво лице доиста од тих отрова умрло. С тога неки стручњаци (Шраеман) саветују, да се при сумњи на тровање хлороформом или цијановодоничном киселином поред осталих делова лешњаских пошаље на хемијску анализу и мозак — као орган, који је кожним и коштаним покривачем својим (лобањом) од евапорације најбоље заштићен; — у коме ће се, дакле, тако хлапљиви отрови најдуже задржати.

Има опет отрова, који *се лако и брзо разлажу и прометом материје у живом телу на мета елиминишу*. Ту особину имају нарочито отрови, који се лако растварају, или који су у гасовитом стању. Тако се пир. дисањем свежег ваздуха и разним оксидацијоним процесима у крви при тровању „њумуром" претвара моноксид угља (CO) у диоксид угља (CO_2), па се онда на плућа (а нешто и на кожу) из тела тако истуча, да га после извесног времена хемијском анализом (спектроскопски) није могућно у крви констатовати, и ако је он поуздано своје отровно дејство извршио. Слично, и ако спорије, губи се оксидацијоним процесима у ћелијама тела и фосфор, чим тровано лице дуже у животу остане.

Други отрови елиминишу се опет — кад раније кад касније — *комплицираним, виталним процесима прометa* — погашто на бубреге (жоврањом), па онда на жлезде и њихове секрете (пир. из уринчком, млеком, жучи), на кожу (знојем) итд. Тако се пир. брзо ресорбишу и брзо и елиминишу кураре и калијеве соли (ако их на уста унесемо), па их зато после и не можемо у лешњаним хемијски констатовати. Шта више, и сам арсен (сичан, минимор) може се на жива тела сасвим елиминисати, само ако је за то имао довољно времена — а то ће рећи: ако је отрована особа дуже живела, па тек онда од тровања умрла. Где би се, дакле, тицало лешњаа, које су под тамним приликама тровање и отровање, да им се отров још за живота прометом материје могао из тела сасвим или делимиће елиминисати и изгубити: ту ће, наравно, и хемијска анализа дати или сасвим негативан или врло сумњив и непоуздан резултат — нарочито у квантитативном погледу.

На исход хемијске анализе може утицати и та околност, што *се трошкови особина дају и лекови, којима је задаћа, да што поздаљије и брже неутралишу или униште отровну природу унетог отрова*, те тако ублаже или сасвим спрече његово дејство (т. з. *антидоти или утучи отровима*). Ти лекови су, наравно, такот хемијског састава, да у извесним приликама мењају и хемијски карактер отрову, чим се с њим сместају, па тиме и његово физиолошко и патолошко дејство. Ако, дакле, тако измењен отров дође на хемијску анализу, онда се може десити, да га хемичар никако не може ни констатовати.

Сличне измене у саставу отрова могу наступити и у оним случајевима тровања, где би се *непосредно или у брзо иза једног отрова увео у тело и други који* —редимо од стране каквог упорног самоубице. Тако би се пир. у свом дејству и у својој хемијској конституцији донекле

реметали и неутралисали сулфат бакра (плава или модра галица) и фосфор.

У том истом смислу могу да изазову извесне промене у саставу отрова каквим *додаци или смеше лешинским деловима*, па да тиме отежају хемичару посао, или да му га баш сасвим онемогуће. Има пир. лекара обдуцената, који ће лети лешинским деловима додати алкохола или друг ког средства, које органске материје конзервише или десодорише, како путом не би од трулежа страдали, те гасовима распадања и саме судове разбили — па и то може бити од значаја по ток хемијске анализе и њен исход. Тако се пир. зна, да додавање алкохола лешинским деловима јако отежана тачну хемијску анализу код сумње на тровање фосфором и карболном киселином.

Најпосле ваља имати на уму, да и најсавршенија регулатив правилника за секцију лешева и пошиљање лешинских делова ради хемијске анализе лиак не може да предвиди све *евентуалности, које се за време истраге могу као важне истаћи, на које, дакле, ваља нарочиту пажњу обратити*. Да не спомиљем све честе случајеве, где обдуцепат аналитичару пошиље тако мало материјала, да се на њему не може тачно и поуздано квалитативна и квантитативна хемијска анализа извести,[6]) или да не пошиље све, што је обично за тако анализе неопходно потребно, или да пошиље тако, како би се сумњиви материјал могао из судова извадити, на другим заменити — јер то би већ била погрешка против правилника, који је у важности — ваља се сетити и оних прилика у томе питању, које не зависе толико од одредаба званичних правилника, колико од спреме, увиђавности и смишљене иницијативе самога обдуцента, а у гдекојим случајевима баш и исходишта. Тако се пир. за хемијску анализу обично шаљу само горњи делови апарата за варење (једњак, желудац и горњи део танког црева), а има прилика, где је за исход анализе и правилну процену самога случаја баш доњи део од много већега значаја (пр. при дуготрајном тровању фосфором, при апликацији отрова клистиром на задње пренс итд.). Исто тако ретко се кад шаље хемичару садржина мокраће бешике из лешине, или новећа количина крви, а и једно и друго могло би у извесним случајевима врло згодно послужити тачном испитивању какног случаја тровања. По гледа се може отров само још у мокраћи констатовати, а познато је и то, да се тровање гасовима — нарочито монокеидом угља (CO) — може хемијско-спектроскопски доказати само на новеће количине крви.

Као што се види, хемичару може много што-шта сметати, да својом анализом дође до позитивних резултата у оним случајевима где је тровања несумљиво и било. Али тај већ по себи тежак положај постаје тим тежи, ако хемичара већ резултати лекарског испитивања и ток целог претходног истраживања не буду унутили извесним, одређеним правцем, којим му ваља ударити. На жалост на то се мало где обраћа пажња — нарочито, где и те прилике нису законом или правилником регулисане. Махом се дешава, да *хемичар добије на преглед и хемијско испитивање само лешинске делове* (евентуално и друге сумњиве објекте) с врло кратким актом, који само означује, чији су то делови, од куда су[1] и на што има хемичар одговарати — а све му је друго непознато. Нема ни наговести, на коју врсту отрова се сумња, а камо ли, шта се већ претходним истраживањем утврдило. Таме се, правно, хемичару посао јако отежана, а у извесним случајевима може баш то да буде узрок, зашто је хемијска анализа негативан резултат дала. С тога би ваљало нарочитим одредбама утврдити, и у праксу увести, да се и хемичару, уз објекте, који су му за анализу потребни, омогући и увиђај у сва акта истраживања, а нарочито у секцијони протокол.

III

Случајеви, где хемијска анализа констатује отров, и ако тровања није било.

Као год што може бити полицијских и судских спорова о тровању, где хемијска анализа не може да констатује отров у сумњивим лешинским деловима (или у другим сумњивим објектима), и ако је тровање постојало: исто тако може се десити, да *резултат хемијске анализе нешто позитивно* — тј. да се нађе отров — и *ако је опет другим доказима утврђено, да тровања није било*. Ова привидна неусглашеност између резултата хемијске анализе и других доказних средстава даје се махом јасно протумачити, па тиме и исправити. Ваља само имати на уму, да *констатовани отров може бити и другог порекла, а не само од тровања*. Може се пир. доказати, да је отров, што га је хемијска анализа констатовала, доспео, истина, у живо тело сумњиве особе, али на неки други начин, а не тровањем — или у другој којој намери, а не ради тровања. А што је још много важније: у извесним приликама може се помишљати и на оне случајеве, где је отров доспео у тело сумњиве особе *тек после саме смрти* — дакле, у време, кад већ није могао извести своје физиолошко и патолошко дејство — било да је у њега намерно или злонамерно унесен, било да је доспео као случајна примеса лешинским деловима из непосредне околине њихове. Тек кад све то узмемо у рачун, тек онда можемо позитивне резултате хемијске анализе правилно проценити. Тек пошто искључимо све могућности, којим је отров могао доћи до тела и кад не може бити речи о тровању; — тек онда смемо у судској или полицијској пракси на позитивност налаза хемијске анализе извести закључак, да се тајнало тровања — било као злочина, било као самоубиства, било као несрећног случаја — и ако у случајевима, где је наша Државна Хемијска Лабораторија добијала лешинска делове и без тога обавештења — дакле без пратног акта.

[6]) И код нас се понекада случајева, да је обдуцепат послао на хемијску анализу само извесне лешинске материјала, колико је могао стати у — 2 обичне епрувете.

[1]) Дешавало се и случајева, да је наша Државна Хемијска Лабораторија добијала лешинска делове и без тога обавештења — дакле без пратног акта.

правичан број, па зато се и ваља с њиме побажне упознати.

Пре свега ваља знати, да неких извесних *отрова има већ у телу и преформисаних* — дакле као нормалних и сталних, управо саставних делова човечјег тела. Тако се пир. у Медицини већ давно зна, да у извесним органима и ткањима човечјег тела — поглавито у мозгу и јетри — хемичар може (истина у минималним дозама) констатовати фосфор као сталан састојак. Исто тако доказао је недавно француски научник А. Гетије (Armand Gautier), да у једној жлезди на предњем делу врата — у т. з. жлезди „штитњачи" (glandula thyroidea) — увек има и и најмањих количина арсена (сичана, мишомора), и како је то жесток отров за човечје тело. Где би се, дакле посумњало на тровање тим отровима, па би се ти отрови и пронашли хемијском анализом констатовали, могао би се тај позитиван резултат хемијске анализе — бар у извесним приликама — и у томе смислу тумачити и објаснити. Могао би се схватити само као потврда оног искуства, да и у нормалним ткањима човечјег тела хемичар може наћи неких извесних врста отрова.

Где је искључена могућност да је отров већ у телу преформисан, па се мора претпоставити и прихватити, да је у њега с поља доспео, ту може опет бити спора о томе: је ли то *било за живота* сумњиве особе, или је наступило тек *после саме смрти*. Доспе ли отров у лешину сумњиве особе, онда је већ по себи јасно, да у таким случајевима не може бити ни говора о тровању. Докаже ли се пак, да је за живота у њега улет, онда тек ваља искључити могућност, да је другим којим начином у њега доспео, а не тровањем. И у једном и у другом случају исказане, паравно, хемијска анализа позитивно, па ипак зато неће имати доказне снаге и пресудног значаја у томе смислу. Да је то доиста тако, најбоље ће објаснити примери.

А. — *За живота може у човечје тело какав отров доспети* и обичном, свакидашњом његовом храном, или његовим пићем, или баш и другом којом врстом његових дневних намирница. Ми се у кући служимо махом судовима и другим прибором за јело и пиће од отровних метала, — или прибором таке израде, да може имати у себи отрова. Подсећам вас само на наше судове и друге ствари од бакра, калаја, лима, олова или њихових смеса и легура (бакрача, тенсија, ибрика, казана, калајлија, бронзаних или пакленских кошина итд.), па онда на бакарне судове, који се махом рђавим калајем калајишу; или на земљано посуђе (гриначију) са лошим глеђом; или на певи, левкове, сланине и кутије од олова или оловом заливене итд.: — па ће одмах и сами увидети, да се временом и честом употребом такога прибора могу ти отрови и неприметно у тело унети. Најпосле нису ретке ни оне прилике, где им нашем јелу или пићу (бољег изгледа или куса ради) намерно додајемо какав отров — пр. крашавајма из сирћета или другим зеленим конзервама бакар, да добију интензивно зелену боју; вину куршум-шећер (оловни

шећер) да буде слаје; ракији одолеон корен (Radix Valerianae); ниву балук или рибљу траву да боље опија итд. И у таким случајевима могла би, дакле, хемијска анализа (па и само квалитативно) неке од тих отрова у лешинским деловима (или другим објектима) констатовати, и ако се у ствари није тицало ни једне врсте тровања.

За живота може у *човечје тело доспети какве отрове и у облику каквога лека*, а баш та су случајеви за полицијске и судске спорове о тровању од великог интереса. Тако је нпр. познато, да се врло често као лек узимају једињења олова, бакра, живе, фосфора, арсена итд.; — па онда читав низ отрова из биљног царства или хемијски препарати њихови. Ако би се, дакле, у лешини болесника, који је болеовао од које дуготрајне кожне болести или од маларије (наступне грознице), или од малокрвности, на тога ради дуго узимао арсен на у ком облику (нпр. као т. з. зајски инсулин, „Фаузеров раствор", „Лекиноводу" итд.) нашли трагови тога отрова: — онда би се, наравно, тај позитиван резултат хемијске анализе морао сасвим друкче тумачити. Исто тако тумачење заслуживали би и случајеви, где би се нпр. у лешини каквог сифилитичара нашло живе, каквог неврастеничара морфијума итд. Такви случајеви могу бити тим сумњивији, што се често дешава, да баш таки болесници (са којом хроничном болешћу) узимају свој уобичајени лек и без знања лекарева, на често баш и у таким дозама, које далеко премашају меру обичних лекарских прескрипција. А ако би се тај начин лечења годинама отегао, онда би се могло још десити, да се ти болесници на те отроје сасвим навикну, па да их после и у великим дозама ласно подносе. Где би се, дакле, тицало таких случајева, ту би, наравно, и позитиван резултат хемијске анализе у споровима о тровању тим отровима изгубио велика део своје доказне снаге.

Отровима се служе људи и у другим приликама свога живота, да нама *подмире неке своје свакидашње потребе или навике*. Тако је нпр. познато, да се много жене беле — махом све врстама таких белила, којима је свакад или најчешћи или главни саставни део који отров — као што су неки препарати олова (наша „чера", cerussa), живе (наш сирћук или сулимет), низмута итд. Исто тако и велика део кособоја — а нахона је употреба баш код нас јако распрострањена — има често у себи отровних једињења, нпр. препарата олова, бакра и сребра. — Да им се рашири зеница а сузи дужица отворене боје, па да се на тај вештачки начин претвори око у „гараво" и „наравто", узимају редовно гладне жене у Италији и Шпанији једну врсту жестоког отрова из биљног царства — т.з. „беладону" (Atropa Belladonna, „лепа госта", зелебиље) — Искуство сточара, да коњи добију глатку, сјајну и много лепшу длаку, а уз то још и неки особити „ватрен" израз у очима, ако им се редовно (у храни или после оброка) даје арсена (сичана), навело је гладне жене на навику, да и оне редовно узимају тај отров, не би ли и њима коса постала глатка и сјајна, а израз ова ватрениј. — Горштаци у Штајерској и Тиролу, а нарочито они, који (за новац) стално прате путнике по висовима Алпа као веште путоводе, узимају арсен — у уном уверењу, да ће њиме најбоље одржати своју отпорну снагу за време највећих напора — па се најпосле на тај иначе жесток отров тако навикну, да га у великим количинама троше — управо једу („арсенофаги". — Страсне, неодољиве навике може да буде и у употреби морфијума или кокаина (т. з. „морфинисте", „кокаинисте"), па и у томе се може временом и сталном употребом далеко детерати. — На далеком Истоку (у Хини и Индији) треши се опет веома много опијум или хашиш — као средство, којим се људи радо опијају — од прилике исто тако, као што се наше пијанице често опијају ракијом, вином, пивом или другом којом врстом алкохолна пића. Страсници те врсте троше те отрове на разне начине и у разним облицима: — или их једу, управо жвачу („опијофаги"), или их као напитак пију у виду разних чајева, или их на нарочити начин пуше — као оно ми дуван. — Разуме се, да у свима тим приликама дугом употребом и навиком на отров може организам да постане много мање осетљив, па да га такође подноси и у оним дозама, у којима би он за обичне особе био смртоносан. Код таких особа могле би се, дакле, десити, да се дугом употребом отров у телу гомила и слаже, па да се после приликом хемијске анализе лешинских делова констатује, и ако та особа није од отрова умрла.

С многим отровима долазе у непосредан додир и радници у разним занатима и индустријским предузећима или радионицама друге врсте — било да их саме прерађују, било да их при преради другог ког материјала као помоћно средство служе — па и то су приликe, где отрови полако и непримећено доспевају у човечје тело. Тако се нпр. често дешава, да слагачи и други штампарски радници, па онда словослици и типографи, било непосредно из самих слова или других типова, било прашином, која се у радионицама обично накупи, временом непримећено приме у свој организам толико олова, да се тај отров у њиховим лешинама може хемијски констатовати, и ако су ти радници од какве друге болести умрли, а не од тровања оловом. — Олова или живе може се наћи и у лешинама радника, који раде с разним бојама или с материјалом, који је бојадисан — нпр. у лешинама молера, бојаџија, лакирера, тапетара итд. — јер неке врсте белих и црвених боја нису ништа друго, него једињења олова или живе. Ти исти радници примају у своје тело и знатније количине арсена (сичана), јер има читав низ боја (нарочито зелених) у којима је главни саставни део арсен. — С арсеном имају много посла и кожари и крзнари — у опште сви радници, који прерађују сирове (вештачене) коже и крзна — јер је арсен најобичније средство, којим се таке коже конзервишу. С арсеном раде често и радници, који се баве са конзервисањем органских материја — нпр. препаратори у јестаственичким музејима, вештаци, који пуне тице и друге животиње итд. И код њих се може десити, да им се у лешинама нађе арсен, и ако нису тим отровом ни тровани ни отровани. — Код казанџија и радника, који прерађују бакар, мед или друге емесе бакра, могло би се опет десити, да прерадом таких материјала временом призе у своје тело знатније количине тога отрова, које би се после њихове смрти могле у њиховим лешинама наћи — и ако за живота није било ни трага од тровања бакром.

Најпосле и *радници у рудама* имају прилике, да дођу у непосредан додир са разним отровима, па да их у своје тело приме. Тако нпр. радници у рудама, где се вади олово, бакар, сичан, жива итд. у току свога живота кожом и слузокожама уста, ждрела, носа, жедуца и цревa толико од тих отрова приме у своје тело, да се при хемијском прегледу њихових лешинских делова ти отрови могу јасно констатовати, па на основу тога погрешно као знаци тровања тумачити и оценити.

Према свему овоме биће приличан број случајева, где ће и лекар и хемичар и правник при оцени позитивних резултата хемијске анализе у случајевима сумње на тровање имати прилике, да *каход отрова и друкче тумаче*, а не као тровање у облику злочина, самоубиства или несрећног случаја. По себи се разуме, да се и у таким приликама не сме тај скептицизам до крајности терати — као што то на шкрет често чине правници у својој дужности као заступници приватних партија. У осталом том скептицизму најбоље се може доскочити верно прибрањим подацима тачно извршине и прецизиране хемијске анализе, доказним материјалом, што га лекар сабира, и другим подацима испеченка.

(наставиће се)

Д-р М. Јовановић-Батут.

О ЛИЧНОЈ И ИМОВНОЈ БЕЗБЕДНОСТИ

Ово питање о личној и имовној безбедности има своју историју. Од постанка света па до данас и ово се упоредо развијало са развићем људског друштва. Што је јединац народ у држави културнији и просвећенији, то ће у тој држави бити и мање рђавих људи и мањи број кривичних дела. Тако исто, што су боље у једној држави уређене, спремније и организованије општинске и полицијске власти, то ће се све ниже суђбајати рђави људи у извршењу злочиних дела. И за то треба полагати много на културно и просветно образовање народно и на савременије уређење и организовање општинских и полицијских власти. Никакве материјалне жртве, утрошене на ову циљ, не могу бити скупе, јер је лична и имовна безбедност у правно уређеној земљи при и најнижијем услов за одржање и културно напредовање једнога народа.

Али иман при свем том, докле год траје света, доћи ће увек бити и рђавих људи. И према томе лична и имовна безбедност не може се никад и нигде апсо-

лутно обезбедити, само се може релативно спести на мањи број кривичних дела.

Има много разних узрока са којих се прво злочина дела. И оно ће питање остати још дуго времена предмет теоријских испитивања и расправа. У опште се мисли: да су непросвећеност и сиромаштина скоро најглавнији узроци наклоностима за вршење кривичних дела. Али, поред тога држи се, да на природу људску утичу и друге околности, које изазивају наклоност на вршење злочиних дела, као што су: клима, вера и народност. Дакле, ови узроци могу бити двојаког карактера: унутрашње и спољашње природе. Но за државне полицијске власти ове теоријске расправе су од споредног значаја. За нас су важнији практични резултати помоћу којих се суђајају рђави људи у вршењу кривичних дела. И према томе, да би се са великим успехом код нас могла обезбедити у довољној мери лична и имовна сигурност, потребно је, да се одмах и што скорије предузму и установе ове законске мере:

1. да се законским одредбама што више суђаје мајанство у народу, јер је покуством доказано, да се велики број кривичних дела извршује у напитом стању;

2. да се установи пољска крстарења жандармерија, која ће бити под војничком дисциплином и надзором полицијских власти;

3. да се законом обезбеди што дужа сталност бар полицијских шефова по срезовима ради познавања људи, живота и обичаја, те ће се на тај начин моћи успешније вршити полицијска дужност у суђајању и предупређењу кривичних дела;

4. да се од полицијских власти одузме извршни одељак и исљедење преступних и злочиних дела и преда у рад стручним судским органима. На овај начин постигла би се двојака корист. Полицијски органи имали би више времена, да се посвете своју праву, искључиво полицијској дужности. А брза кривична истрага, коју би могли одмах и живо предузети начочити стручни органи, утицала би много на сумњиве и рђаве људе и на предупређење кривичних дела у опште;

5. да се што скорије групишу и организују општинске власти у велике и јаке самоуправне јединице, јер би се у великим груписаним општинама могло наћи спремних општинских чланова за рад; а и они би се чланови могли боље платити, тако, да би могли све време посветити ревносније вршењу своје дужности. У овако великим груписаним општинама могло би имати и више плаћених општинских органа, који би се употребили на одржање личне и имовне безбедности;

6. да се све среске канцеларије и велике груписане општине вежу телефонском линијом и стоје у вези са канцеларијом окружног начелника; и

7. да се законом уведе јача контрола над продајом пушчане муниције за приватну потребу, кад је бар за сада немогуће са свим одузети од народа ватрено оружје. И да се законом, под строгим и великим казнама, забрани, да нико не сме испалити пушку без дозволе власти или доказате нужде и потребе. Држава би на овај начин могла узети у своје руке и продају пушчане муниције, те би се тако могла водити строга контрола и списковн о продаји исте приватним лицима. А полицијским властима ставило би се у дужност, да од времена на време извршују попис ватреног оружја и пушчане муниције. Те тако, кад би се у коме месту извршило злочино дело из ватреног оружја, — такође би било иследним властима, да истрагом пронађу правога кривца.

На овај начин, извесно је, да би се знатно смањио број злочиних дела извршених ватреним оружјем.

Питање оно о потребним законским мерама за успешније обезбеђење личне и имовне сигурности код нас, често је већ у озбиљну оцену и од стране Господина Министра Унутрашњих Дела. Али ми знак нанесмо ове кратке напомене своје, које могу послужити у неколико као материјал за боље решење ове ствари. И према томе желети је, да се живље заинтересују за ово и остали меродавни фактори у земљи, те да се ово питање у интересу нашег народа и државе што пре реши и приведе у дело.

Мих. С. Зотовић,
окр. начелник

Ужице.

ПОЛИЦИЈСКЕ НАРЕДБЕ

(НАСТАВАК)

5. Објавања наредаба.

Исти они разлози, који су нашег Уставотворца руководили, да у чл. 116. и 117. Устава доносе наређење, да ни један закон не може важити док се не објави, руководили су га да то исто нареди и за наредбе државне власти у опште, па, такође и полицијске. Објавања наредаба предвиђена је, такође, Уставом и један је тако битан елеменат, да наредбе, које нису објављене — обнародоване — немају апсолутно никакве обавезне снаге за грађане, нити у опште какве вредности. Устав каже, да то обнародовање бива начином, који је закон прописао. Не мањше се, који је то закон, али се из чл. 116. и 117. нада, да се то обнародовање врши на један исти начин, па било да се обнародују закони, било наредбе. Једину разлику Устав чини у томе, што је за обнародовање закона казао, да се мора поменути, да је на тај закон пристала и Народна Скупштина; док се, преза другом одељку чл. 116. Устава, при објавани наредаба мора означити закон, на основу кога су издате.

На који се начин и како врши обнародовање наредаба?

Казали смо, да Устав не прави разлику у начину обнародовања наредаба и закона. За обнародовање закона и данас важи решење од 1837. г. Бр. 1928 Зб. XXX. стр. 192., које има снагу закона и исто начин: *Представљање Народној Скупштини Сиасовској и објављу Српски Новина* и *објавлењу пресби земаљски посредством* исти.

По томе *Представљању* сваки закон мора се објавити преко Српских Новина. И придржавајући се Устава, а имајући у виду оно што сам до сада поменуо, јасно је, да и свака наредба месне полицијске власти мора бити објављена преко Српских Новина, и да тек том објавном садобија извршну снагу и постаје обавезном за грађане.

Ова констатација врло је важна, јер се објавна наредаба месних полицијских власти врло ретко врши преко Српских Новина. Сматра се, да је обнародоване свршено тиме, што ће се такве наредбе добошем објавити, литографиране растурити и прилепити по јавним местима или оштампати. Овај начин објаване није недопуштен, и, шта више, користан је, јер служи нто бољем упознавању грађана са наредбама, — али је сам за себе недовољан и само тако објављене наредбе нису обавезне за грађане.

Да поменемо још, да на основу Високчајшег Решења од 23. новембра 1850. г. Бр. 1548 све наредбе полицијске, као и закони, добијају обавезну снагу, тридесетог дана од дана када су обнародоване, изузев случаја, када је у самим наредбама друкчије наређено и одређен други дан од кога почиње важити. Природно је, опет, да би било очито изигравање закона користити се непотпуношћу овог Високчајшег Решења од 1850. год. и важност наредаба одредити у дан објаване или пре тога дана, тако, да грађани немају времена, да се са наредбама упознају.

6.

Да видимо и последњи погодбени услов, који се мора испунити при издавању оних наредаба. Као што смо напред поменули, он се састоји у томе: *да су те наредбе издате у нашем интересу и да су сразмерне потреби ради које су издате.*

Свака наредба, као и сваки закон, мора имати свог основа у потреби друштвеној. Само онда и онда има места издавању наредаба и регулисању извесних друштвених односа, када потреба и општи интерес то захтевају и диктују. То начело из науке умето је и у наш § 326. крив. законика, што се најбоље види на оних случајева, које је законодавац побројао и којих се односа те наредбе имају тицати. Општи интерес и заштита његова јасно провирује из свих оних случајева, па чак и онда, када на први поглед нагледа, да те наредбе имају за циљ заштиту појединаца.

Чим је, међутим, наредба издата ради заштите појединца, или јеј оскудева онај главни основ *заштита општег интереса*, она није законита наредба, већ приведгија, којих по нашем Уставу нема, нити се коме грађанину могу дати. Таква наредба, дакле, била би неуставна и према томе без вредности.

При свем том, и ако свака наредба мора бити издата у општем интересу, ипак она мора бити сразмерна потреби која је у назавала и циљу, који се жели постићи. Да то објасним:

Свака полицијска наредба преставља извесно ограничење слободе, извесно служење права грађана. Наредба је у том

погледу исто што и закон, јер она што је дотле било слободно, забрањује; ограничава слободу кретања у изнесеном правцу; намеће нове дужности и т. п. Међутим, те ограничење није противправно, јер се врши на основу закона, који представља општу вољу и потребу друштва, а ради заштите општег интереса. Али, и ако се оно врши у општем интересу, треба да буде само у оној мери извршено, у колико је потребно, да се општи интерес заштити. Чим те правилне сразмере нема, полицијске се наредбе јављају као безразложни напади на права појединаца; и ма да не губе своју законитост, постају нецелисходне и штетне.

*

Да после онога разгледамо још неколико важних питања из ове теме о полицијским наредбама:

Ко је надлежан код нас за оцену законитости издатих наредаба?

При прописивању и издавању ових наредаба природно је, да су месне полицијске власти подложне и грешеву, било услед незнања и неразумевања закона, било услед других узрока.

Могу, дакле, ове издати и наредбу, која је противна коме позитивном закону или Уставу; могу њоме повредити без потребе приватна права појединаца; или могу издати законату наредбу, али не испунити један од оних битних услова, које смо напред поменули. Питање је: има ли инстанце надлежне за оцену законитости и правилности издатих наредаба и која је?

Казали смо, да те наредбе имају права да издају месне полицијске власти, у које долазе општински судови и државне полицијске власти за свој делокруг.

Да прегледамо редом.

По нашем закону о општинама општинске власти стоје под непосредним надзором државне полицијске власти у свима пословима, изузев њихове судске функције, коју врше по разним законима — чл. 114. зак. о општинама. Право издавања наредаба не потиче из те њихове судске функције, већ из права и законског овлашћења, да врше и дужност полицијске власти. Према томе су ове наредбе, кад их општински суд издаје, једна обична одлука општинског суда као месне полицијске власти. По чл. 152. зак. о општинама, опет, сваку такву одлуку општ. суда, кад би била противна на коме закону или законским уредбама, надзорна власт има права да задржи од извршења, остављајући право општинском суду да се по чл. 170. зак. о општинама може жалити Државном Савету, те да он расправи то питање о законитости наредаба.

За наредбе, које срески начелници издају за општине где им је седиште или за цео срез или известан део исто (чл. 37. зак. о уређењу округа и срезова), надлежан је за оцену законитости, по чл. 11. зак. о уређењу округа и срезова, окружни начелник.

А, за оцену законитости наредаба, што их издају окружни начелници. Управник Града Београда, суд општине београдске и полицијски комесари надлежан је Министар Унутрашњих Дела по чл. 7., 10. и 27. Устројења Централне Управе, чл. 27. Устава и чл. 142. зак. о општинама.

Као што се из онога види, код нас нема једне инстанце, која би била једина надлежна за оцену законитости полицијских наредаба у целој земљи. Услед тога и на тај начин стварају су разне јурисдикције, а отуда и разна мишљења која се потенцирају непотпуношћу закона још више. Никојим законом ни зак. прописом н. пр. није наређено, да су окр. начелници, општинска судови и полиц. комесари дужни послати своје наредбе на оцену оним вишим инстанцијама, које смо поменули као надлежне. Једини изузетак учиљен је са наредбама среских начелника у чл. 42. зак. о уређењу округа и срезова. Ова се незгода може једино избећи довољном законском, а дотле увиђавношћу самих оних органа, који наредбе издају. Та увиђавност и тактичност у раду унутиње их, да своје наредбе увек пошаљу на оцену надлежнима, те да на тај начин дођу и сами до неке сигурности и законитости истих.

Поред ових инстанција, које смо поменули, постоје и друге, а то су *пресстепени судови* (у које долази и суд пресстепени за варош Београд).

По наредби §§ 15. и 16. Полицијске Уредбе пресстепени судови надлежни су за разматрање свих одлука полицијских власти — а оне су у Србији *судске* за дела нетупне природе — донетих по делима из III части кривичног закона. Како се полицијске наредбе издају на основу § 326. крив. закона, а казне, које се тим законским прописом предвиђају и изричу, нетупне су природе, пресстепени судови надлежни су и за разматрање свих одлука полицијских власти, донетих и по тим полицијским наредбама у свом делокругу. И, разматрајући те одлуке, суд пресстепени у исто време има и дужност и право да цени законитост наредаба, на којима су одлуке основане.

Да резимирамо све ово, што смо до сада казали о инстанцијама надлежним за оцену законитости полицијских наредаба. Тих инстанција има две врсте: једне, које имају права да цене законитост издатих наредаба пре примене; и друге, које имају права само за време примене, и у колико су примењене у конкретним случајевима. У прве долазе надзорне власти по закону о општинама, Министар Унутрашњих Дела и Државни Савет. У друге пресстепени судови.

Преимућство првих је у томе, што могу спречити увођење у живот наредаба полицијских власти, које би биле противне закону или законским уредбама.

Преимућство других је у томе, што је њихова одлука о томе, да ли је једна одредба полицијске наредбе законита или не, дефинитивна и коначна.

Дејство и једних и других, у случају када нађу да су изнесене наредбе месне полицијске власти незаконите, исто је и састоји се у анулирању тих одредаба. Само је анулирање од стране пресстепених судова дефинитивно и у толико јаче, што се простире и обавезно је и за оне одредбе, које су прве инстанце могле за законите огласити.

Док прве инстанце расматрају све одредбе једне наредбе и могу их једном одлуком све анулирати, дотле пресстепени судови немају тога права, већ, у случајима да се наредба састоји из више чланова, одредаба, могу анулирати, само ону одредбу наредбе, која је примењена и на којој је одлука основана. Остале одредбе те исте наредбе суд нема права да расматра и да цени њихову законитост све до случаја њихове примене, и разуме се, жалбе онога на кога су примењене, јер се истуине пресуде у опште не шаљу на расматрање суду по званичној дужности.

Назад, између ових двеју врста инстанца за оцену законитости наредаба полицијских власти има разлике и у оцени других факата, важних при доношењу ових наредаба, н. пр. њихове користности и целисходности, да ли је таква наредба застарела и у противности са друштвеним односима који постоје, или са месним обичајима, који владају, а нису противни законима и т. п. И док прве инстанце имају права да цене и та факта и да наредбе, којима и такви услови оскуденају, пониште, дотле пресстепени судови тога права немају. Оцена користности, целисходности и т. п. једне наредбе једино је право месне полицијске и њених надзорних власти.

Дејство ових наредаба.

Казали смо, да регулисањем ових друштвених односа, чије је регулисање законодавац останио месним полицијским властима, оне потпомажу и обезбеђују правилан ток друштвеног живота. Те наредбе полиц. власти од врло су велике важности и утицаја на само друштво, нарочито код нас у Србији, кад се има на уму ова огромна власт и велика улога полиције у готово свима правцима нашег друштвеног живота.

И баш због тога великог утицаја и дејства тих наредаба није лака ствар правилно их написати; јер рад на томе послу претпоставља: тачно познавање општих и специјалних закона и дух њихов; познавање друштва за које су намењене и односа који у њему владају; познавање месних обичаја; тачно одређен циљ, који се жели постићи. Код нас се, на против, друкчије ради, и сваки полицијски орган мисли, да је способан да напише наредбу. Рекорд у томеносе општински судови нарочи и нарошица по унутрашњости, чије су наредбе јединствени примери збрке и непознавања закона.

Још теже је једну написану наредбу унести у живот и извршити је онако како треба. Ако закон треба вршити са духом, наредбе треба извршивати са духом и деликатношћу. Циљ се не може постићи строгим и суровим извршивањем, већ непрекидним старањем и суделовањем; тактичним и паметним поступањем. Треба грађанима показати корисност тих наредаба, омилети им их и показати, да су оне донете ради општег добра свих грађана, ради њихове сигурности и безбедности, ради њиховог здравља и т. д.

И ни у ком другом погледу, у многобројним својим функцијама, улога полиције се не јавља у толиком погледу васпитна, као при примени полицијских наредаба. При свем том, та њена васпитна улога не сме показивати слабост и безразложно попуштање, које би се као слабост могло тумачити. Такт, јака воља и непрекидан рад истих органа неопходни су услови за правилну примену и уношење у живот једне наредбе.

И у том погледу код нас не стоји добро. Довољно је погледати наш полицијски персонал и ступањ његове образованости, нарочито код општинских власти, и имати у виду честе премештаје и промену тих органа, — па увидети, да се под тим и таквим условима ништа паметно не може створити, а и ако се створи, да је осуђено у напред на кратак живот. Мисли се, да је довољно постигнуто, што је Уставом огарантована самост и независност судија. О полицији и њеном узвишеном и тешком задатку нико данас не мисли. А ја наглашам, да ако је якојој установи потребна самост и независност, да је то полиција, и да је у том погледу она претежнија од судске власти. Не спорим, да и судовима треба дати самост и независност, али не буни онако поступања са органима оне установе, која има тако узвишене задатке и тако велике дужности.

Услед тих честих промена полицијских органа и искудице правилног руковања и чувања издатих наредаба и оне су осуђене на кратак живот. Обично се губе са органом власти, који их је издао, и иду у архив. По правилу оне се данас сматрају као акти обични, пролазни, — тако, да их често ни онај који их је издао у нашим неуређеним архивама не може да нађе. Наћи ћете данас надлештава, где је о истом предмету издато по неколико наредаба, од којих су неке једнаке, а издаване само за то, што надзвалац доцнијих није знао, да су такве наредбе већ издате. Заборавља се, дакле, да су те наредбе одређене за дуже време и да се таквим радом сам углед власти руши.

На кад се овако ради са овим наредбама од стране власти, шта се онда може очекивати од грађана, којима оне намећу нове дужности, сужавају права која су имали итд. Разумљиво је, да ће се они трудити, да се што пре забораве.

Суноб при надзвању ових наредаба.

Право издавања полицијских наредаба, имају, као што смо раније поменули, општинске судови и државне полицијске власти. Врло често ири томе раду општинске и државне полицијске власти могу доћи у сукоб било услед разних поимања о томе, да ли и како треба известан однос регулисати, било у случајима када једна од те две власти издаје наредбе, које је друга већ издала. Овај други случај специјално нас овде интересује као прави сукоб. Иста обично издавају државне полицијске власти на тај начин, што својим наредбама регулишу оне исте односе и случајеве, које је општински суд већ регулисао својим наредбама. На тај начин, и без обзира на то, што ће државни полиц. орган у предазном наређењу својих наредаба казати, да ступањем у живот тих наредаба губе вредност наредбе општинског суда, стварају се забуне и пометња код грађана. На праксе знам, да се тако ради; али наглашам, да је такав рад државних полицијских власти незаконит. Право издавања полицијских наредаба дато је општинским судовима, као месним полицијским властима, законом. Ово што је коме законом дато, може му се само и једино законом одузети. Ако Државна полицијска власт наглаша, да су наредбе општинског суда незаконите, непокорне или нецелисходне, она, као надзорна, по закону о општинама има права да општински суд натера, да то наредбе укине, измени или поправи; али зато она нема права да их своји наредбама увиђа.

(свршиће се)

Ђ. Јоцић.

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

I. Факта.

Фебуара 7. год. 1906., у вече, нађен је један велики пакет у улици „Hirondelles“, пред кућом бр. 22, на два корака од центра Брисла. Јозеф Арленбош, машиниет у позоришту „L' Alhambra“, враћајући се са својим сином из позоришта кући, у ноћ мање четврт, налази путем на чудноват пакет и, сумњајући у његову садржину, посла свога дечка да потражи какног полицијског органа, а он остаде да чува пакет. Одмах по овоме нађе и Петар Поел, фигурант и шеофер у истом позоришту, коме Арленбош показа пакет. Тачно у 11 часова и 45 минута појави се један полицијски агент улицом „Fleurs.“ Дадоше му знак и он се приближи. То је био дежурни агент Густав Вондам, бр. 506, који је надзиравао седамнаесту и осамнаесту станицу треће полицијске дивизије. Дошапни на лице места, агент приступа испитивању пакета, подиже га, додирује и пипа га. Онај из једном крају нешто округло, он долази до закључка да је то укварена холанска сир. По својој деликатној природи, и руковођен известним чудноватим предосећајем, Арленбош се не усуђује да додирне пакет, дон га Поел, тај човека из народа, подиже пажљиво, и изјављује: „Изгледа ми да је унутра једна рука.“ Вондам тада поново испитује сумњиви пакет, и додаје: „Изгледа да се унутра налази и једна глава; то је, може бити, какво крваво месо.“ Верујући да је ово нека мистификација или рђава шала бриселских адраповаца и гамена, а бојећи се да све не падне на његов рачун, агент се одлучује да на лицу места не отвара пакет, и да га лично не носи у полицијски биро, већ да то учини преко каквог другог лица. Поваћо је, да се даје нарочита награда, од 50 сантима до 3 долара, личностима које предаду полицији какву сумњиву или нађену ствар. Позвао од Вондама, Поел, пристаје да сам носи мистериозни пакет, и тако се сва тројица крену у полицијски комесаријат III дивизије. Три детета, у пола успавана: један Арленбошов и два Поелова сина, враћаху ову групу. Поел, велики и јак младић од својих 36 год. носаше пакет у рукама, помоћу омче, и зајстајкиваше готово на сваком кораку, да би га премести из руке у руку, пошто му канап, којим пакет беше увезан, засецаше прсте. „За једну грубу шалу и сувише је тешко“, додаде назад он обраћајући се Вондаму. „Свеједно, одговори Вондам, ви ћете ипак добити вашу награду, и нећете имати разлога да се много жалите. Ако то доиста буде нека гадна шала, ви нећете ником ништа казати, а шалиници, који су се хтели смејати на ваш рачун, могу се смејати на рачун свога пропадаска.“

После хода од четврт сата, група је приспела у комесаријат. Било је 5 минута прошло поноћ. Агент се пожури да навести шефове о своме сумњивом налазеку, али дежурни официр Хенц не сматраше за потребно да устане и види пакет, већ нареди да га отворе у канцеларији дежурног агента Десмеда. Садржина пакета била је најбрижљивије спакована у хартију угасито-црне боје и увезана доста дебелим канапом: једном по дужини, двапут по ширини, тако да је цео пакет био подељен на шест одељака. Пакет је био у облику обичне путничке торбе, и снабдевен омчом за ношење, брижљиво уплетеном од два конопца.

Пакет је, најзад, однет у канцеларију дежурног агента и спуштен на пагос, али агент Десмед остаје и даље седети поред свога стола за писање, обог чије висине ништа не види, те тако Вондам и Поел сами приступају његовом отварању. Због узбуђења и страха Арленбош се не усуђује присуствовати овој сцени, већ са троје деце остаје у дежурној сали. Пошто Вондам, због своје умиворке, не може да се сагиње, те сам Вондам отпочиње дрешити пакет. После скинуте хартије, показује се штоф од поставе, прекривен извесном тканином. „То су старе, бачене хаљине,“ изјављује Вондам. „Много је тешко за старе хаљине,“ одговара Поел.

Нови, штофана пакет беше такође брижљиво увезан, али само по једанпут у дужину и ширину. Један агенат, који се враћаше са дежурства, улази овог тренутка у салу, и нервозно сече конопац својим пеоресом, јер већ беше време да се једном спрци са „шалом“. Чим је конопац пресечен, груб штоф једног огртача, услед природне реакције, шири се и развија сам од себе, и пред уплашеним погледима гледалаца оне страховите сцене појављује се лепо једног детета. Дуге, плаве косе окружавају лепу фигуру једне девојчице, чије црте лица не изражавају ни патњу ни очајање. Лепе, плаве очи, чији су капци били у пола затворени, изгледају као да су утонуле у нешто мантање слаткога сна. На устима жртве налажаху се њене дугачке, угасате чарапе, а преко целог њеног лица беху бачене, као нека врста покривача, њене мале гаћице. Око уста налажаху се танке крваве бразде, а на лицу три крваве модрице, и једна модрица под десним оком. Никаквих других спољних повреда није

било: никаквих трагова дављења, никаквих модрица, ни најмање огреботине. Рука несрећне мртве још је била топла. Тело је било нагрђено и ненормалне дужине. Носа подиже малу хаљину, извуче жилон и кецељу детињу, и тада се гледаоцима указа страховит призор: месо живо и крваво, бутиње несвесне на комаде, правилно и по истом изану. Крвава кецеља детиња била се прилепила уз месо и образовала неку врсту завоја. Тело је било обучено у кошуљу и блузу; злочинац га је, судећи по свему, морао пратити од куће и удешавати му тоалету.

Пошто је пропао тренутак запрепашћености, Вондам отрча и извести о свему дежурног официра, који се најзад решава да изађе из своје равнодушности, и долази да види мртво тело. За ово време стиже и полицијски комесар Бизон, који о страховитој новости извештава преко телефона државног тужиоца и новинарске редакције. Најблажи лекар, Д-р Ленаер, позван одмах, констатује смрт и силовање детета. Три прва сведока: Ајленбом, Носа и Вондам одмах су саслушани и отпуштени у један час, али су у три по часа изјутра поново позвани. Државни тужилац, истражни судија, агенти, судске бригаде, као и сви дивизијски агенти који су се могли наћи у становима, беху у оно доба сакупљени у полицијском комесријату III дивизије, спремни да отпочну истраживања.

* * *

Идентитет мртвог детета био је брзо утврђен. Нешто мало после пола ноћи дођоше у комесријат два човека и мољаху за извешће да ли се што зна о њиховој девојчици, које беш нестало од 7 часова у вече. Кад су испитани они људи, видело се, да опис њиховог несталог детета одговара тачно несрећној жртви злочина. Саопштиме им у чему је ствар, и позваше их да виде тело, које беше у суседној сали. Они уђоше у салу и, на, жалост, видеше да је то њихова девојчица.

7. фебруара, у 7 часова мање 10 минута у вече, једна девојчица од 8 год. доста велика и добро развијена према својим годинама, са дугачком уковреном косом која јој надаше до рамена, Жана Ван Голк, рођена у Бриегу 17. септембра 1897. год. беше изишла из стана свога деде, код цега је становала, и пошла својој мајци, која је живела одвојено, али до мајке овог вечера није дошла.

Жана Ван Голк беше жртва наших социјалних поремећаја и очигледне неправде наших неморалних закона. Била је ванбрачно дете Франсоазе Ван Голк и Петра Ј... типографа. Родитељи Ван Голкове опростише своју кћери њену погрешку и старају се, шта више, да је сами поправе и умаче јој непријатне последице. У овом циљу они прознаше дете своје старије кћери, у њену руку усвојише га, и неговаху га као и осталу своју децу.

Породица Ван Голк састојала се из часних и поштених занатлија. Деда, Жан Ван Голк, данас стар 53 године, заузима једно часно место у генералном друштву спомоћних железничара. Да би умножио своје приходе, он је вечером пришао дужност контролора у еламонском полорипту. Његова жена, стара 52 год. управља кућом. Породицу сачињавају седморо деце: четири кћери и три сина. Кћери су Франсоаза, стара 30 год., мати несрећне Жане; Хенријета, стара 23 год.; Жана, стара 18 год. и Марија, стара 9 год. а синови: Алберт, стар 28 год., Мишел, стар 25. год. и Вељем стар 20 год. Изузев две последње кћери, од којих једна помаже матери у кући а друга иде у школу, сва остала деца изађу сталне професије и сама подмирују своје потребе. Франсоаза је кројачица и станује одвојено од фамилије, али ипак у непосредној близини; Алберт је ожењен и занима се штампањем трамвајских билета у штампарији г. Хомена; Михел је молер-декоратер, а Вељем је механичар и овог момента налази се у Француској.

Сваког дана, изјутра и по подне, мала Жана одлазила је у школу са својом тетком Маријом, која је била старија од ње годину дана; обе похађаху исти разред. Дванут дневно, пре почетка предавања Жана редовно напушташе кућу свога деде и одлажаше да загрли своју мајку. Исто тако и сваког вечера, кад год није било рђаво време, она, после вечере, иђаше код матере и остајаше код ње читав сахат, помажући јој у послу. У вече дете никад никад није излазило само: један од укућана увек ју је пратио до мајке, која ју је доводила сама доводила једнпо кући.

Жан Ван Голк излазио је из канцеларије сваког дана тачно у вет часова по подне, али се ово несрећног вечера преко обичаја задржао због једног изузетног и непредвиђеног посла, кад је дошао кући, дена већ беху вечерала. Да би на време стигао у позориште вечерао је и он на брзу руку, пресукуће се и обрија се. Намеравао је, да устут поведе и Жану до мајке јој, али му ова рече: „Зашто, мама, да се задржавате, када сте и иначе закаснили, а и мама се може бринути што не нема; овог пута ја ћу њи сам". И не чекајући једино одобрење, она истрча на улицу.

При поласку на стана Жана је од одеда имала на себи: дугачак и тежак огртач од угасито-плавог штофа, обичну штофану хаљину, каирану црвено и бело, а преко ње белу кецељу, чоје нунено-памучне пантљике, боје угасите, са гранатим прутама, дугачке 2·10 м. а широке 0·30 м. падаху преко рамена на огртач у облику звезде; на глави је имала малу капу отворено-црвене боје, а на ногама старе, прне ципеле на шнирање. (НАСТАВИЋЕ СЕ)

ОПШТИНЕ У ОДНОСУ ПРАВНИХ ГЛАСАЧА

По члану 6. закона о општинама од 5. јуна 1903. године, свака општина мора имати најмање две стотине пунолетних грађана, а по допуни томе законском пропису од 22. децембра 1903. године, са особених разлога, општине могу имати и испод две стотине пунолетних грађана.

Ова законска наређења, новим изменама и допунама у закону о општинама, пису измењена, на ни самим пројектом законским није била предвиђена њихова измена.

Какав је нас био однос између места, општина, и броја правних гласача при доношењу нових измена и допуна у закону о општинама, на дан 10. новембра 1909. године, види се из следећих таблица:

I. Бројни однос места и гласача:

У:	Има места са бројем правних гласача:					Свега места:
	До 20 гласача	Од 20 до 50 гласача	Од 50 до 100 гласача	Од 100 до 200 гласача	Преко 200 гласача	
Београду	—	—	—	—	1	1
Округу београдском	—	4	16	42	67	129
Округу ваљевском	1	17	53	80	49	200
Округу врањском	18	107	160	133	41	459
Округу крагујевачком	—	7	36	61	73	177
Округу крајинском	1	2	2	25	51	81
Округу крушевачком	16	63	96	80	34	289
Округу моравском	1	9	45	86	71	212
Округу нишком	—	18	61	107	58	244
Округу пиротском	2	18	54	62	35	171
Округу подринском	—	8	35	83	91	217
Округу пожаревачком	—	3	13	46	126	188
Округу рудничком	—	2	23	58	27	110
Округу смедеревском	—	—	1	12	45	58
Округу тимочком	—	2	20	38	64	124
Округу топличком	18	91	106	47	8	270
Округу ужичком	—	5	43	84	34	166
Округу чачанском	1	19	79	105	16	220
Целој Србији	58	375	843	1149	891	3316

II. Бројни однос места и општина:

У:	Има општина од:						Свега општина:
	1 места:	2 места:	3 места:	4 места:	5 места:	више од 5 места:	
Београду	1	—	—	—	—	—	1
Округу београдском	74	11	7	3	—	—	95
Округу ваљевском	21	23	9	9	7	5	74
Округу врањском	10	7	10	16	11	36	90
Округу крагујевачком	65	27	14	4	—	—	110
Округу крајинском	69	6	—	—	—	—	75
Округу крушевачком	21	17	19	16	5	9	87
Округу моравском	76	30	12	3	2	3	126
Округу нишком	29	24	16	12	10	3	94
Округу пиротском	11	19	14	5	3	7	59
Округу подринском	48	29	13	10	4	2	106
Округу пожаревачком	140	21	2	—	—	—	163
Округу рудничком	16	13	10	3	4	1	47
Округу смедеревском	56	1	—	—	—	—	57
Округу тимочком	69	14	6	1	1	—	91
Округу топличком	1	2	5	4	7	22	41
Округу ужичком	29	20	12	7	4	3	75
Округу чачанском	7	25	26	12	5	2	77
Целој Србији	743	289	175	105	63	93	1468

III. Бројни однос општина и гласача:

У:	Има општина:	Има општина са бројем правних гласача:					
		До 100 гласача	Од 100 до 200 гласача	Од 200 до 300 гласача	Од 300 до 500 гласача	Од 500 до 1000 гласача	Преко 1000 гласача
Београду	1	—	—	—	—	—	1
Округу београдском	95	1	17	36	28	13	—
Округу ваљевском	74	1	1	22	27	23	—
Округу врањском	90	—	2	16	26	42	4
Округу крагујевачком	110	1	18	38	41	10	2
Округу крајинском	75	—	23	16	25	10	1
Округу крушевачком	87	—	10	21	43	12	1
Округу моравском	126	3	33	34	40	16	—
Округу нишком	94	—	7	22	38	26	1
Округу пиротском	59	—	4	18	24	11	2
Округу подринском	106	1	6	27	36	32	4
Округу пожаревачком	163	1	32	53	46	28	3
Округу рудничком	47	1	4	11	22	9	—
Округу смедеревском	57	1	12	12	11	15	6
Округу тимочком	91	—	16	22	35	15	3
Округу топличком	41	—	3	5	17	14	2
Округу ужичком	75	1	8	23	28	15	—
Округу чачанском	77	—	8	29	31	9	—
Целој Србији	1468	11	204	405	518	300	30

А. Ј. К.

ПРЕДЛОГ

НОВОГ ШВАЈЦАРСКОГ КАЗНЕНОГ ЗАКОНИКА

(НАСТАВАК)

Трећи одељак прве књиге обухвата *казну и превентивне мере сигурности.*

Најкраће трајање казне *робије* може бити годину дана, а најдуже петнаест година. Само у случајевима које закон изреком предвиђа, робија може бити и доживотна. Ова се казна има извршивати у згради одређеној искључиво за тај циљ.

Трајање *тешког затвора* може бити најмање две године, а у случајевима, које закон предвиђа, пет година.

За извршење казни робије и тешког затвора важе ове опште одредбе:

1. Извршење казне може се прекинути само из важних разлога.

2. Осуђени се мора занимати радом. По могућству треба да ради такве послове, који одговарају његовим способностима, и који му стварају могућност да осигура себи издржавање у слобода.

3. Првих три месеца држаће се у самачкој ћелији. Суд и надзорна власт могу продужити задржавање осуђеника у ћелији.

4. После тога времена осуђени има да ради у друштву са другим осуђеницима; ноћни одмор и остало време одмора проводиће у самачкој ћелији.

5. Ако је осуђеник издржао две трећине и најмање једну годину осуде, надлежна власт може га отпустити из завода, ако може узети да ће се добро владати, и ако је, према својој могућности накнадио штету, за коју је судски утврђено да је произашла његовим злочином.

Ако је на доживотну робију осуђени злочинац издржао двадесет година казне, надлежна власт може га отпустити из завода за пет година, ако буде да ће се добро владати.

Надлежна ће власт од чиновника заводских прибавити мишљење о превременом отпуштању осуђеника из завода.

Злоупотреби ли такав осуђеник слободу, надлежна ће га власт вратити на робију или у тешки затвор. Време, које је провео на отпусту, неће му се рачунати.

Буде ли се осуђеник добро владао за све време условног отпуста, сматраће се као коначно отпуштен.

Превентивним мерама овај предлог придаје много важности и за то им даје опширне одредбе за поступање са повратницима, покваренима и неурадним људима, као и са страсним пијаницама.

Ако неко, ко је због злочина био осуђен на казну лишења слободе и ко је већ више пута казни лишења слободе издржао, показује наклоности ка злочину или ка разузданости или неради, суд га може на место казне лишења слободе упутити у нарочити завод за *повратнике*, који служи искључиво поправци повратника. Повратник се има овтеретити радом, и то по могућству онаким који одговара његовим способностима и доводи га у стање, да у слободи може наме стећи пристојно издржање.

Повратник остаје у заводу у сваком случају до истека времена осуде, а нај-

мање пет година; ако је већ један пут био у заводу за повратнике, опет остаје у њему најмање десет година. После тога времена надлежна власт може га условно отпустити за три године, ако није да више неће падати у злочин; о томе имају да даду мишљење и чиновници завода. После двадесет година повратник ће бити коначно отпуштен, у сваком случају.

Ако условно отпуштени повратник у току три године понова изврши злочин, суд га може понова упутити у завод за поправку повратника.

Ако условно отпуштени повратник у току три године не изврши никакав злочин у повату, биће коначно отпуштен.

Ако се оваква пресуда не изврши у току за двадесет и пет година, постаје неважећом.

Ако је учинилац, који је због злочина осуђен на тешки затвор, разуздан или нерадник, и ако његов злочин стоји с тим у вези, а у исто време ако је способан за рад и за ј. се може употребити, суд га може упутити у нарочити васпитни завод за рад, који служи искључиво томе циљу, а извршење казне одложити му. Суд има најпре тачно да испита његово телесно и душевно стање и да прибави тачне податке о његовом васпитању и раниј ем животу.

Ко је једном већ издржао казну робије, не може се упућивати у поправни васпитни завод за рад.

Деликвент ће се обучавати у заводу таквом раду, који одговара његовим способностима и који ће му у слободи моћи служити да њиме прибавља себи пристојно издржање. Душевно и телесно образовање, нарочито занатлијско образовање, усавршавање се путем наставе.

Ноћни одмор и остало време одмора деликвент ће проводити у самачкој ћелији.

У васпитним заводима за рад не сме се трошити никакво алкохолно пиће.

Деликвент остаје у заводу најмање једну годину. После тога времена надлежна власт може га за годину дана условно отпустити, ако се може узети да је готов и навикнут на рад; о томе морају дати мишљење чиновници завода. Постане ли он за време отпуста опет разузман и нерадан, надлежна власт може понова вратити у васпитни завод за рад, и тада му се не рачуна время проведено на отпусту, или може предложити суду извршење осуде. Тај предлог надлежна власт може учинити и ако се у току прва три месеца покаже, да се осуђеник не може васпитати за рад.

Буде ли се условно отпуштени деликвент за све пробно време добро и приљежно владао, сматраће се као потпуно отпуштен. И казна тада отпада.

Ако се казна не изврши у току пет година, она постаје неважећа.

Кад је због злочина на затвор осуђени деликвент страсна пијаница, кад његов злочин стоји с тим у вези и кад се може претпоставити да је од тога још належим, судија га може упутити у завод за лечење пијаница и извршење казне одложити му.

Суд отпушта осуђеника из завода за лечење чим оздрави. После две године отпустиће се из завода у сваком случају. Пре но што се осуђени пусти из завода суд одлучује да ли и у колико се има још да изврши казна тешког затвора.

Тако исто суд може упутити у завод за лечење пијаница и оног страсног пијаницу, кога је ослобођено од казне као неурачунљивог.

За ове случајеве суд има узети лекаре за вештаке.

Ако се пресуда не изврши за пет година, постаје неважећа.

О *новчаној казни* и накнади швајцарски предлог поставио је ове принципе:

1. Судија осуђује окривљеног на новчану казну казну, која ће одговарати његовом приходу и имању и за коју се може претпоставити да ће према његовим личним односима бити заиста осетна казна за његов злочин.

Нико не сме бити осуђен на новчану казну коју не би био у стању платити а да то не буде на уштрб потребног животног издржања за њега и његову породицу. Ако се приликом осуђеног знатно погоршају после пресуде, судија може умерено ублажити новчану казну.

Ако је окривљени без средстава и неспособан за рад, судија ће га упутити полицијској власти за сиротињу.

2. Најмањи је износ новчане казне три динара; ако закон не предвиђа дручије, највећи износ новчане казне може бити пет хиљада динара.

3. Судија оставља осуђеном рок од најмање четрнаест дана и највише три месеца за исплату новчане казне. Ако осуђени нема у Швајцарској сталног места пребивања, може бити приморан, да одмах исплати новчану казну или да за ј. даде потребну гаранцију.

Судија може сиромаху одобрити:

да новчану казну плаћа почесно, при чему ће износ и време плаћања одређивати према стању осуђеног; или

да новчану казну одреди слободним радом, нарочито за државу или општину.

У овим случајевима судија није везан за рок од три месеца.

Не плати ли осуђени новчану казну у одређеном року или је не одради, судија наређује принудно извршење ако отуда може очекивати успеха.

5. Умре ли осуђени, новчана казна отпада.

Ако неко изврши злочин из користољубља, судија га може *поред* казне лишења слободе осудити и на умерену новчану казну.

Губитак грађанске части овако је регулисан:

1. Ко је изгубио грађанску част, неспособан је у јавним стварима да гласа и да бира, а и да буде бран. Он не може бити чиновник, старалац или тутор.

2. Ко буде осуђен на казну робије, изгубиће грађанску част најмање за дне, а највише за десет година.

Ко буде осуђен на тешки затвор, а дело му показује општу грубост, изгубиће грађанску част најмање за једну, а највише за пет година.

Повратник који је био у заводу за повратнике, губи грађанску част за десет година.

3. Време надржавања осуде, као и време проведено у горе поменутим специјалним заводима, неће се урачунавати.

Ако се неко злочином учиниво недостојним за *родитељску* или *старалачку* власт, судија ће му је одузети и прогласити га неспособним за вршење родитељске или старалачке власти.

Ако је неко злочином грубо повредио дужности свога позива, заната или трговачке радње, и ако постоји и даља опасност од такве злоупотребе, судија ће му *забранити вршење позива* или *трговачке радње* најмање за једну, а највише за петнаест година. Ако је окривљени осуђен због злочина на казну лишења слободе, време надржавања осуде неће му се урачунавати у рок трајања забране.

Странац, који је осуђен на робију или на упућивање у завод за повратнике, може бити *протеран из земље* најмање за три, а највише за петнаест година. Прогонство је извршено кад осуђенике буде коначно пуштен из завода.

Ако је осуђени условно отпуштен из завода и ако се за то пробно време добро владао, суд може обустанити прогонство из земље.

Ако се узрок извесном злочину има приписати прекомерној употреби алкохолних пића, судија може поред казне да *забрани* окривљеном *посећивање кафана* за најмање шест месеца и највише две године.

Постоји ли опасност да ће неко извршити злочин којим је претио, или ако се нада неко, ко је био осуђиван за злочин, а нарочито за злочин против тела и живота или против части, да има намеру да поново злочин, судија може да узме од њега *обећање* да *неће извршити злочин* и принудити га да за то да јемство.

Не буде ли хтео да да обећање или не даде ли злонамерно, у одређеном року, јемство које му је тражено, суд га на то може принудити *превентивним затором*, само не дужим од шест месеца.

Изврши ли такав човек злочин у току две године од како је дао јемство, оно припада државу; у противном случају јемство се враћа особи која га је и дала.

Ако то захтева општи интерес или ако то налаже интерес повређеног, судија ће *обзнанити пресуду путем јавности*, на рачун осуђеника.

Ако је у интересу јавности или онога ко се пресудом ослобођава, судија ће наредити њено обзнањивање путем јавности на државни рачун.

Судија ће обзнанити пресуду у једном службеном листу Савеза или кантона и у једним или више новина.

Судија *одмерава казну* учиниоцу према његовој кривици: при том узима у обзир побуде за дело, раније живот и личне односе учиниочеве.

Ублажавајуће околности према овом предлогу ове су:

1. Судија може ублажити казну:

ако је учинилац извршио злочин из побуда које заслужују поштовање,

у тешкој невољи,

под утиском тешке претње,

по заповести свог претпостављеног, или

по наговору личности од које је зависан;

ако је тренутно нагнан на извршење злочина због низског раздражења или увређености, којима није он дао повода;

ако је доказао пристојно кајање због злочина, а нарочито ако је према својим могућностима накнадио штету коју је произвео злочином;

ако је злочин за време вођења истраге скоро имао да застари.

2. Ако је закон већ нарочито узео у обзир коју такву ублажавајућу околност, казна се више неће ублажавати.

Предлог је нарочито предвиђео окежр ублажавању казне за случајеве кад се признаду ублажавајуће околности, и то:

Доживотна робија може се смањити: на робију не мању од десет година;

Робија не мања од десет година: на робију не мању од пет година;

Робија не мања од пет година: на робију не мању од две године;

Робија не мања од три или не мања од две године: на робију.

Робија: на тешки затвор најмањи од шест месеца и највећи од две године;

Тешки затвор не мање од године дана: на тешки затвор не мањи од три месеца;

Тешки затвор одређеног трајања испод шест месеца: на тешки затвор;

Тешки затвор не мањи од месец дана: на тешки затвор;

Тешки затвор: на лаки затвор.

Ако судија има слободан избор између робије и тешког затвора, он ће у случају ублажених околности изрећи тешки затвор; а може спустити и казну тешког затвора, коју је законодавац предвидео за то дело.

Овлашћује ли закон судију нареком, да ублажује казну по слободном умерену, тада судија није везан за врсту дела и овиђ казне који су предвиђени за злочин.

Ако судија има слободан избор између робије и тешког затвора, он ће изрећи робију ако је дело у опште грубо и показује покварен карактер учиниоца.

Код *поврата* постоје ове одредбе:

1. Ако је неко због злочина осуђен на казну лишења слободе, а за време дела још нису прошле три године од како је издржао казну лишења слободе већу од шест месеца или од како је на место ње био у заводу за васпитавање на рад, судија ће му сразмерно повисити казну; он није везан за највећу меру казне која је предвиђена за дотично дело, али не сме прекорачити највишу законску меру те врсте казни.

2. Инострана осуда засниваа поврат, ако је учинилац осуђен у иностранству за злочин, због кога би по шпанијарском праву могао бити издан страној држави.

Ако је неко са једним или са више дела заслужио више казни лишења слободе, судија ће га осудити на казну за најтежи злочин, и ову ће сразмерно повисити. Судија може повисити највећу меру предвиђене казне но изнад највише за једну половину. При том је ограничен на законско трајање те врсте казне.

Истражни притвор може се сав или делимице урачунати осуђеноме у казну.

Осуђенима, који су упућени у специјалне заводе, урачунавање се у казну време бављења у тим заводима.

Кривична истрага и казна отпадају кад учинилац умре или ненаслеђу душевно оболи, или кад буде помилован.

Застарелост злочина овакна је:

1. Злочин застарева:

за двадесет и пет година, ако се кажњава доживотном робијом;

за двадесет година, ако се кажњава робијом не мањом од десет година;

за петнаест година, ако се кажњава робијом не мањом од пет година;

за дванаест година, ако се кажњава робијом мањом од пет година;

за осам година, ако се кажњава робијом или тешким затвором или тешким затвором не мањим од једне године;

за четири године, ако се кажњава другом којом казном.

2. Застарелост почиње:

на дан кад је учинилац извршио злочиначку радњу;

ако је злочиначку радњу извршио у разна времена, на дан кад последњу радњу извршио;

над злочин проузрокује последицу, од дана када је последица наступила;

ако злочиначко држање траје, од дана када је то држање престало.

3. Надржава ли учинилац у иностранству коју казну лишења слободе, застарелост не тече за време извршења казне.

Свака радња за извршење казне прекида застарелост.

Злочин је у сваком случају застарео, ако је редован рок застарелости прошао за једну половину.

За *застарелост казни* вреде ове одредбе:

1. Казне застаревају:

Доживотна робија за тридесет година;

Робија од десет или више година за двадесет и пет година;

Робија од пет до десет година за двадесет година;

Робија мања од пет година за петнаест година;

Тешки затвор већи од једне године за десет година, и

Свака друга казна за пет година.

2. Застарелост почиње од дана осуде, а код условне осуде после пробног времена.

Свака радња за извршење казне прекида застарелост.

Казна у сваком случају застарева, ако је за половину прешао редовни рок застарелости. (НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

СЕСТРЕ

— Жак Ивел —

Једног снежни, мрачног јутра у јануару, стара судска кола одоше да приме са воза који је долазио из Париза, једног врло младог човека, који беше наименован за истраживач судију у овој префектури.

Желан да успе у свету, Жорж Пјервил измишљаше све услове да постигне успехе у друштву: беше пријатне спољашности, лакоћ и елегантног изражавања, и имађаше навике великог света. Сви салони републиканске аристократије отварају му се, а њему је стајало на вожу да бира, више пута преко недеље, или да се посади за сто на којем се игра брич, или да пређе ноте на пијану богатих наследница.

Пјервил је најрадије посећивао малионара Лерикара, оца двеју младих, врло лепих девојака. Лусијене и Марте, које беху, истина, само сестре по оцу, али које су се инак веома слагале. — Дакле, човек може већ да предвиди шта се догодило; обе се заљубише у галатност судију, који је био подједнако пажлан и према једној и према другој.

Међутим, Пјервил се колебаше у свом избору: Лусијена, старија, изгледаше му као тада на грани, која непрестано скакуће и цвркуће, док Марта беше више резервисана, са мало меланхолије, што увеличаваше чар њених очију.

Али, назад, судија одлучи у њену корист: он је затражи и дадоше му је.

У очи венчања, Марта осети изненадно слабост која не престаде одмах, што је примора да легне у постељу. Домаћи лекар, поваи хитно, констатоваше, пренеражен, симптоме тровања. Он енергично предузе лечење; зло ничесе, да се појави опет осам дана доцније, али јаче. Лекар поново дотрча, али овога пуа његове лечеље оста неуспешно, и Марта умре у жестоким боловима.

Сахрањене је једнога мајског дана у белој венчаничкој хаљини, док се пролећна химна птичаја мешала са псалмима свештениковим.

Недељу дана после укопа, један месни журнал, који је дотле ћутао на пристојности сасма поједиње, врати се на случај ове чудноватне смрти, овиривајуће истражног судију да није у овој пратиоа вршио своју дужност; јер од две је стваре једна: или се гђа Марта Лерикар, мучена неким тајним болом, сама отровала, и то је онда требало објанити; или се човек овде, што је вероватније, назаи пред једним злочином, и у том случају судија је пренебрегао своју дужност што није трагао за кривцем.

Свакодавни своју тугу, Пјервил нареди истрагу у вуби, у којој се неће осам дана није престало с плачем; и сам проваље, под једим фотељом у библиотеци, један хист ишчупан из књиге, на коме се распознавало мало белог праха, који анализом би утврђен као арсеник.

Који је апотекар продао тај прашак? Које је то чудовиште што га је купило, да би остварио своју наклену намеру?

То се брзо утврди. Лице које је продавало отров, беше лекар код кога Лерикарови обично узимаху лекове, и оно што га је купило, беше Ана, млада собарица двеју сестара.

Собарица не одрицаше куповину арсеника, наименовог, како говораше она, на утамањивање мишева, који јој веома досађиваху у њеној собици, горе под кровом.

Пјерина је скептички ћутео главом.

— Решите ви, да да сте употребили сав прашак, да бисте се отарасили тих мишева?

— А не, господине судија; остало ми је готово више од половине. Чекајте, сад ћу та потражити.

Она се брзо пење горе, потом се још брже враћа, машући руком у џепу је држала један празан шишек. Она викаше промуклим гласом!

— Господине.... господине судија... украли су ми га!!

Пјерина се смешкаше:

— То сам и очекивао.

Не разумевајући, запита га:

— Шта мислите?

— Мислим — изговори он лагано — да сте ви тровачица.

Ана се трже. Страшне речи, које падаху на њ, учинише да јој крв узаре. Она дрхташе:

— Ви се шалите, господине, је л' те?... То је шала... само шала?

— Доста, не играјте дуже комедију... Признајте, то ће вам служити као олакшица.

— Комедија?... Признање?... Шта то значи? И наједан мах се освести.

— Дакле, истина је? Ви ме држите за тровачицу? Али зашто бих ја отровала своју госпођицу, коју сам толико волела?

— Шта ја знам!... Завист или лакомство... али ви ћете то већ објаснити поротном суду. Порота ће ценити...

Ана хтеде да умакне.

Судија даде знак; два полицајца зграбише једну собарицу...

Судије не осудише строго ову несрећницу, која ни свог гласа доказиваше своју невиност. Она би осуђена на неколико година затвора.

Процес је направио сензацију. Дуго је био предмет по салонима, и док једни осуђиваху Ану, други је сажаљеваху.

Затим се говорило о другим стварима.

А идућег маја, када се указа цвеће на Мартиновом гробу, Жорж Пјерини венча се са Луси̇јеном Лериканр.

Они се Јубљаху страсно, да је цео свет завидео њиховој срећи.

Три године тако прођоше у џепоју и бескрајној идили. Они имађаху једно дете, које беше ишчекивано као Месија и дочекано као принц. Њихова милованја се не умножаваху — то беше немогуће — али овај малишан би за њих чист извор нових радости.

Једно вече Пјерина, враћајући се из суда раније но обично, пође дојмњу — једну велику, пуну севанку — поред колеске бебине, задубљену у књигу, бесумње врло интересантну.

Он узе свеску, преврта је, и у мало што је не испусти, тако му рука дрхташе: приметио је да књиги недостаје један лист, лист који је ишчиљан.

Он однесе књигу, која је била Луси̇јенина, у свој кабинет. Ту пађе он међу старим актима лист у који беше увијен арсеник. То беше лист који је ишчиљан из те књиге. Једна му сумња, ужасна сумња, проструји кроз главу. Он покуша да је одагна, али не успеде.

У томе трепутку отворише се врата и Луси̇јена се појави. Она му пружи усне да их пољуби, али је он одгурну сурово.

Неправдан пред њом у судијској нози, он је запита:

— Ово је твоја књига, Луси̇јено?

Она погледа књигу, и рече:

— Да да, пријатељу.

— Дакле, ти си ишчупала овај лист?

И како она, бледа у лицу, не одговараше, он навали, такође страшно бледа:

— Дакле, ти си украла арсеник ово јадној Ани, ти си га завила у ову хартију? Ти си отровала своју сестру?

Она покуша да слаже, али је он гледао тако оштро, тако проницљиво, да она признаде, гушећи се:

— Јест, ја сам скривила, ја сам убила моју сестру... Ох! опрости... опрости! Ја сам те волела, волела до худила. Кад сам видела да ти њу више волиш, и да ми, презреној, остаје да живим животом пуним суза и муке, учинидо ми се да је то непрано... да ми је Марта отела мој део земаљског раја... Тада, ја не знам шта се догодило у мени. Једна жеља, јача од мене, стави ми отров у руке... ја га изручих у шољу теја... једанпут... двапут... Ја сам погрешила... скривила!..

Он јој добаци оштро:

— Одлазите, одлазите!... Ви ме ужасавате!

Она изађе, очију унезверених, покрета непрестано прекиљуђих.

Кад остаде сам, Пјерина мету лист који је кривца проказао у свежањ аката, потом хитну књигу у камин где она нагоре. Сврششви ову неопходност, он дохвати са стола слику свога чеда и хтеде да је пољуби; али је одмах одбаци далеко од себе: то беше плод једне неваљале креатуре, то гадно дете.

На једно ћутање извади револвер, па без оне слабости која чини да у таквом часу и најхрабрији оклева, просвира куршум себи кроз десно око.

С француског.

ПОУКЕ И УПУТИ

I

Одлука опште седнице касац. суда

Увреда нанета неком лицу у приватној кући на слави јавна је увреда кажњива по § 213. казн. зак., а не проста увреда кажњива по § 357. т. 2. казн. зак.

Л. С. био је оптужен пред суд за округ београдски, што је на слави у кући В. М. нанео увреду разним погрдним изразима М. жени Ж. А. Пресудом је суд по свршеном испитивању предмета нашао: да у томе, што је оптужени изговорио погрдне речи за тужитељку у кући В. М. стоји дело увреде из тачке 2. § 357. казненог закона, јер место, на коме је оптужени изговорио увредљиве речи, нема карактер јавног места по II. одељ. § 210. казн. зак., то да би увреда била јавна и казнива по § 213. крив. закона.

Према томе налазећи да је ово дело, као проста увреда, застарило, пресудом суд је оптуженога решењем својим од 27. октобра 1909. год. Бр. 38065, пустио иснод суђења.

По по жалби заступника приватне тужитељице, касациони суд је у I. одељењу свом решењем од 23. новембра 1909. год. Бр. 13068, поништио решење пресуденог суда за округ београдски а са разлога:

„Кад је и сам суд нашао, да је сведоцбом сведока у смислу § 229. крив. суд. поступка утврђено, да је оптужени Л. говорио тужитељици такве речи, које се као увреда части појављују, и кад је то, по сведоцби сведока, било на слави у кући В. М., онда је суд погрешио, кад је усео, да ово није било на јавном месту, те да по томе не постоји јавна увреда из § 213. већ увреда иступне природе из тач. 2. § 357. казн. зак.?

„Опште је познат обичај, да се о слави скупља код свечара више света, на како је исљедењем утврђено, што и суд констатује номен. решењем својим, да је тужитељици увреда нанесена у таквој прилици о слави и пред гостима, то се мора узети, да је увреда нанесена на месту тада отвореном и сваком госту слободном, а то значи да је такође јавно учињена, јер на славу може доћи свакі ко припада реду свечареном, и онда кад се овде увек скупља више света, јавност се у томе састоји, што су сви они, који на славу долазе, могли чути инкриминоване погрдне изразе, на су и чули они који су се тада ту десили, те је тако тужитељица тада пред њима била предмет грдње исмевања и вређања.“

Пресудеени суд за окр. београдски није усвојио номен. примедбе касационог суда, већ је са позивањем акта дао следеће противразлога:

„Разлози са којих пресудеени суд остаје на гледишту, да у радњи оптуженог стоји кривично дело из тач. § 357. крив. зак., а не дело из § 213. крив. зак. поред оних изнетих у решењу Бр. 38065 следећи су:“

„1.) Што §§ 213. и 357. тач. 2. подједнако квалификују дело увреде, само што казну опредељују с обзиром на то: да ли је дело учињено на јавном *опште приступачном месту* или на ком другом месту.“

По § 210 крив. зак. под јавним местима разумеју се само она места, која су свима приступачна, као и јавне скупштине у коју се ни у ком случају не могу убројати приватни домови појединих грађана.“

„Кад је Уставом чл. 15. стан проглашен за неповредим, онда се он нма сматрати у најстрожијем смислу речи за приватно место у који никоме неповаљоме није приступ слободан. Кад то стоји, онда таме што се у стан приватног лица скупи више људи не може се стан прогласити за јавно место.“

„Према овоме не стоји разлог касационог суда, да је опште познат обичај, да се скупља код свечара више света, и да је тада кућа свечарева отворена и сваком госту слободна, *јер на славу може доћи свакі ко припада реду свечареном.*

На против опште је позната ствар, да

на славу долазе само званице, гости, које домаћин нарочито позива и његова близка фамилија *дакле да ни о слави куће сеочарева није јавно место.*"

„Суд налази, да ни из тога што су сви они, који на славу долазе могли чути инкриминоване погрдне изразе, на су чули они који су се тада десили не може уведама дати карактер јавне увреде, јер се све увреде и јавне и приватне могу једино доказивати сведоцима, именешима и ликовима, те би онда по гледишту касационог суда све вербалне увреде части биле једино и искључиво јавне увреде, а то законодавац није хтео."

Према овим противразлозима касациони суд у својој општој седници од 19. децембра 1909. год. расмотрио је акта, примедбе и противразлоге, на је решењем својим Бр. 14452 усвојио примедбе спога I. одређена као на закону основане, а противразлоге пиоотеп. суда одбацио, и препоручио суду, да по примедбама поступи.

II

Мишљење опште седнице касац. суда

По чл. 108. зак. о непосредној порези држава за наплату пореза и прирева може имати пренетва у наплати без обзира на порески објект од кога долази дуговани порез само онда, кад су, ма и за рачун кога приватног заложног или личног повериоца, продата сва добра дужникова иначе само за порез и прирез, који дугује продати део имања.

Г. Министар Правде у акту своме од 19. јануара 1909. год. навео је, да је чл. 108. зак. о непосредној порези у својој примени разнолико тумачен од стране судских и административних власти: тако прво — судске — су власти узимале, да се ово право пренетва државе у наплати односи само на случајеве кад је продато целокупно имање навесног дужника, а не и онда, кад је продат само навестан део имања, и да у овом последњем случају држава има право пренетва наплате само за онај порез, који пада на продати део имања. Док су напротив административне власте мишљења, да држава има права пренетвене наплате за целокупан порез и остало и онда, кад није продато целокупно имање већ само један део.

И због овако разног тумачења г. Министар правде помен. актом је и тражио да му касациони Суд да своје мишљење о правном значају и домашају чл. 108. зак. о непосредном порезу, а на ово о томе: „*да ли држава има права пренетвене наплате за целокупан порез и порез навесног дужника и онда кад је продат само један део његовог имања, или јој на против то право припада само онда, кад је продато дужникова целокупно имање, а да у случају делимичне продаје имања држава има права пренетвене наплате само за порез и прирез, који дугује продати део имања?*"

Према овом тражењу касационог суд у својој општој седници од 17. фебруара 1909. год. састављеној по тач. 2. § 16. спога устројства, узео је у оцену и проучио ово питање, па је нашао:

Да је овде у питању разумевање прве алинеје члана 108. закона о непосредном порезу, која гласи:

„Право државно на наплату пореза и прирева, као и на трошкове око пописа и продаје, у свима случајима пренетвено је, и искључује све друге повериоце, без обзира на њихова обезбеђења."

Касациони суд мисли, да би погрешно било узети да речи: *у свима случајевима* које су ту употребљене, значе: без обзира на порески објект од кога је дуговани порез, било да је овај баш од продатог или на ког другог добра дужникова. Да би такво разумевање било погрешно, казује сам горе наведени законски текст, у коме се речи: *у свим случајима*, налазе одмах затим објашњене речима: *без обзира на њихова* (т.ј. других поверилаца) *обезбеђења*. И онда смисао овог законског наређења тај је: да држава за дуговани порез и прирез *од продатог добра* увек има пренетвено право у наплати на продаје цене тога добра било да има на том добру и заложног приватног повериоца или не, и, ако га има, било да је његова залога ранија од пописа за рачун наплате државног пореза или доцнија, или, напосле, да исто добро није ни узимано у попис за рачун наплате пореза и прирева државног. Да за дуговани порез и прирез и од осталих добара дужникових држава има пренетво у наплати на продатога добра, потребно је, да је по времену пописа на продатом добру била рапија од приватног заложног повериоца на истом добру.

Поред тога што се овако разумевање управо намеће самим наведеним законским текстом, кад се овај пажљиво чита, оно једино одговара и добром правном поретку, којега мора бити кад је питање о реду у наплати из новаца од неког продатог добра. Јер ако би се како смисао закона узело оно прво, по налоЈењу касационог суда погрешно, разумевање, пашло би, да заложни поверилац, па чији је рачун добро продато, код сигурне своје залоге ређе често не добија ништа за своје измирење, и да буде упућен на друга добра дужникова и тиме у наплати са свим паједначен са осталим личним, незаложним повериоцима дужниковим, а то значи да, на штету своју, нта више побољшана положај ових у наплати њиховој, пошто је из његове залоге измирен и порез који та друга добра дужникова дугују и за који би они били дужни доиуштати држави пренетвену наплату.

Држава за наплату пореза и прирева може имати пренетва у наплати без обзира на порески објект од кога долази дуговани порез само онда, кад сама и за рачун кога приватног, заложног или личног повериоца продата *сва* добра дужникова, јер после тога држава не остаје ништа на чега би се могла за порез наплатити, а закон, баш тиме што у случајевима горе наведеним упућује државу за наплату пореза на друга добра дужникова, казује, да у случају, кад дужник никаквих добара више нема, не допушта, да држави *пренадне* порез на корист приватних поверилаца.

Наравно да под продајом, о којој је реч у чл. 108. закона о непосредном порезу, има се разумети само јавна продаја, јер у случају кад пресели дужник сам продаје или на другог преноси своје непокретно добро, преди наређење чл. 100 зак. о непосредном порезу, по коме је продавац или уступитељ дужан доказати да, без разлике пореских објеката, ништа, осем последњег четвороиесеца у тој години, не дугује држави на име пореза и прирева.

М. Л. Р.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине конарешке, актом својим Бр. 2158, пита:

„Част је суду учтиво замолити Уредништво, да у своме прном наредном броју изволи дати обавештења за следеће:

По последњој измени и допуни чл. 107. став 5-ти закона о непосредној порези, заштићено је земљоделцу, да му се реза, заштићено је земљоделцу, да му се на наплату дужне порезе не може продати извесно земљиште, као и један пар тегљеће стоке; два вола, односно две тегљеће краве итд. итд.

На ма случај, где се деси да порески дужник има само једно грло, онда ствр ли му се у попис узети и продати за наплату пореза?"

— На ово питање одговарамо:

Постављајући ограничење у чл. 107. закона о непосредном порезу шта се земљорадинку не може узети у попис за наплату пореза, законодавац је имао намеру да земљорадника не лиши стоке потребне за пољопривредне послове.

Тиме, што је тамо набрајао само паРове, не говорећи ништа о јединама, он није имао намеру да пољопривредника казни што увек нема пар ове или оне стоке, и да дозволи продају кад је само једно грло, него је хтео да каже колики је највећи број заштићен.

Према овоме, не сме се узимати у попис и продати за порез макар било само једно грло, јер пољопривредник може често пута, да се послужи и једним грлом било путем спреге, позајмице било како друкчије; а лавше му је, у осталом, набавити једно грло него два.

II

Суд општине барјачке, актом својим Бр. 32, пита:

„У чл. 105. и последњи одељак закона о општинама стоји, да пензионари за време службе у општини немају права на пенсију.

Моли се уредништво да обавештење: да ли се ова одредба односи само на оне пензионаре, који су са службом у општини београдској, или то важи за све општине у Србији."

— На ово питање одговарамо:

Члан 105. закона о општинама (измене од 24. децембра прошле године), поставља услове за општинске чиновнике у целој

земаља, у колико одељито не говори о општини београдској, па се, по томе, последњи став односи на све општине у Србији, јер иде изречно речено да то важи само за београдску општину, нити би се, у остатом, нашло разлога за један такав изузетак.

Према овоме, пензионери, ма у којој општини они били, немају право на пензију док су у општинској служби.

III

Суд општине витановачке, актом својим Бр. 75. пита:

„1. У измененом члану 86. тач. 6. закона о општинама стоји, да општински одбор бира пуномоћнике како за заступање пред судом у општинским споровима, тако и за остале специјалне општинске послове, и даје им потребне пуномоћије.

У чл. 51. стану трећем, стоји онет оваква одредба: „У случају избора варошких и селских кметова или пуномоћника, сматра се за изабраног“ итд.

Према овоме настаје питање: да ли ће избор, који учи одбор према чл. 86. тач. 6. морати да одобрава и збор, и како то треба, онда шта ће бити кад збор неће да бира исто лице, које је изабрао одбор, ма да му је он већ и пуномоћије дао?

2. У овој општини има око шездесет правних гласача, који имају земље преко Мораве, дакле у другој општини, и тамо плаћају порез на исто.

По распореду бр. 6. они у овој општини не плаћају толико пореза и прирезa, да би имали право гласа на општинском збору, али кад би им се урачунао и овај порез, што га плаћају на своја имања преко Мораве, они би имали право.

Настаје питање: сме ли суд да урачуна и овај порез, што га плаћају на имања у другој општини, па да им призна право гласа и уведе их у гласачки списак, наравно над пореским књижицама доказу количину тога пореза, јер закон о томе не говори ништа; и

3. По члану 32. тачка 3. под II, немају право гласа на општинском збору, они, који су у затвору или притвору за злочинства или преступе поменуте у тачкама 1. и 2. ове законске одредбе.

У закону се ништа не вели, да ли имају право гласа они, који су судским решењем стављени под суд а бране се на слободе.

Потребно је знати: имају ли они право гласа или не, јер у овој општини има шест лица која су стављена под суд а бране се на слободе?“

— На ово питање одговарамо:

1. Питање ово није ни мало спорно, и суд га је, види се, учинио само зато, што није прочитао све измене и допуне закона о општинама од 24. децембра прошле године.

Јер да је то учинио, онда би видео, да чл. 86. т. 6. говори о пуномоћницима кад је у питању заступање целе општине, било у каквом спору, било у каквој другој потреби, без обзира да ли је општина састављена из једног или више места.

Међутим, чл. 51. говори о случајевима кад се бирају сеоски пуномоћници или оних вароша, који чине општину са још којим селом, који имају да заступају засебне интересе села или вароша, а не целе општине.

На пример: једна општина, која је састављена из једне вароши и једног села, има да води спор са суседном општином о спору или чему другом. У том случају пуномоћника бира одбор.

Али, ако ово село, које је у саставу варошке општине, има да води парницу баш са оном вароши, у чијем је саставу, због утрине или чега другог, онда ово бира за себе пуномоћника са сеоском саставку, а варош опет на своме варошком — чл. 56., 57. и 58. закона о општинама.

Пуномоћија, која издаје одбор, морају бити утврђена полицијском влашћу или неспорним судијом, а пуномоћства варошких и селских пуномоћника издаје општински суд на основу чл. 58. последњег става;

2. Члан 30. зак. о општинама тражи да неко у опште плаћа најмање 15 динара непосредног пореза са сталним државним прирезом, па да има право гласа.

Да би је тај порез везан за имање само у једној или више општина, закон, истина, не говори ништа, али кад он изречно није условно да мора бити само на једне општине, него поставио опште правило о количини пореза, онда се мора узети у обзир и овај порез, који се плаћа у другим општинама.

Према томе, кад год известан грађанин докаже пореском књижицом или уверењем, да плаћа порез и на страни друга општина на његов порез на места са овим другим износи 15. динара, њега треба унести у гласачки списак и признати право гласа.

Под сталним државним порезом рачуна се прирез од 75%, о коме говори чл. 76. закона о непосредном порезу; и

3. Чланом 32. тачке 3. закона о општинама измене од 24. децембра прошле године одузето је право гласа онима, који су у *затвору или притвору* за кривице, о којима говоре тачка 1. и 2. поменуте законске одредбе, односно да су у затвору или притвору за дела *злочинства или преступе који повлаче губитак грађанске части*.

Према овоме, кад год је неко под судом за дела, која не повлаче притвор и из слободе се брани он има право гласа.

На против немају право гласа они, који су под судом за злочинства или бешчашћене преступе, а налазе се у слободи по томе, што су пуштени на јемство по § 170. кривичног судског поступка.

IV

Деловођа општине језерске, у срезу деспотовачком, пита:

„По члану 102. закона о шумама, за штету, коју учине малолетници, лица под стратељством, слуге, шегрти, ђаци и радници, одговорни су родитељи, стараоци, газде, мајстори, и то само онда, ако нису свој довољним надзором довољан надзор. У том случају они ће се заједнички са кривицама осуђенатa на плаћање накнаде штете и осталих трошкова. Та ће се осуда наплатити од њих онда, ако кривци нису у стању да плате или никако или од части.

Према јасном и изричном наређењу овога законског прописа, родитељ мора бити за свога малолетног сина, а остали заостала у овоме законском наређењу поменута лица, осуђени од стране надлежне власти ако нису водили над њима довољан надзор, па тек онда да се наплата од оца — односно родитеља, стараоца, газде, итд. изврши, иначе кад они нису изречно осуђени, или није имало места осуди, наплата се од њих тражити не може, а још мање да се на њихова имања продајом изврши, кад је случај да осуђени није у стању да плати, као што пом. законског наређења говори.

Ослањајући се на ову јасну законску одредбу, ја сам као деловођа суда, по једном предмету, где је син, који је са оцем у задрузи, а још малолетан, и нема никаквог имања, на још ни оног о коме говори § 517. кривичног закона, пало са судом и одбором уверење о немаштини, и то послао начелнику ср. деспотовачког, ради окончања предмета наплате по његовој осуди.

Начелник среза актом својим од 9. септембра пр. год. Бр. 13.039, — под подписом извршног писара, наредио је општинском суду, да наплату по чл. 102. закона о шумама изврши од оца осуђеног малолетника, и новац пошаље.

По тој наредби, суд је признао оца осуђеног, потражио наплату, и он је одговорио на протоколу саслушања да нема новца, нити у опште пристаје да плати ову наплату свога сина, наводећи јоиа и то: да није на то осуђен.

Према изговору оца осуђеног, суд је под потписом председничким и деловође, вратио предмет начелнику среза, позивајући се на чл. 102. закона о шумама, назајући: да нема места наплати од оца осуђеног, кад није на то осуђен, и да суд у томе случају не сме да изврши наплату, јер би као извршна власт, над би продају извршио, учинио кривицу казниму судски, § 122. кривичног закона.

Начелник среза актом својим од 18. децембра пр. год. Бр. 19.937, вратио је поново предмет суду с позивом на чл. 105. закона о шумама, који о наплати и не говори, и поново наредио да се наплата од оца осуђеног изврши и ако није осуђен, јер наводи, он мора по томе законом наређењу штету да плати.

Према опакном стању ствари, ја молим уредништво да што пре преко листа одговори:

Сме ли се наплата вршити по предмету горе сеге од родитеља итд. које чл. 102. закона о шумама предвиђа, кад нису на то осуђени они не, и ко би био одговоран, кад би наплату општински суд по наредби начелника среза продајом од родитеља итд. извршио, суд или начелник среза, ако уопште може бити и каква кривица кад се свар судски поведе.“

— На ово питање одговарамо:

У члану 102. закона о шумама предвиђа се, да ће за штету, коју учине малолетници и остали, бити одговорни родитељи, стараоци итд. али само тада, ако

се утврди да над својим подчињенима нису вршили довољан надзор.

Да ли су, пак, они вршили „довољан надзор", и да ли они треба да плате штету, то има да цени она власт, која осуду изриче, и да у пресуди нарочито каже, да ли ће они платити штету, ако се она не може наплатити од оних, који су учинили кривицу.

Кад пресудом надлежне власти није расправљено и то, да ће они одговарати за штету, онда никаква власт не сме ову од њих ни наплаћивати.

Према томе и захтев начелника среза деспотовачког, да се ова наплата изврши из имовине оца осуђеног, не одговара закону.

Како по чл. 28. Устава, сви органи одговарају за своја незаконита дела без обзира на то, чију су наредбу вршили, то би и суд одговарао кад би извршио продају имовине родитеља, који није изречно осуђен на плаћање штете.

Како, опет, с друге стране суд стоји пред захтевом надзорне власти да се то изврши, то суд нека учини употребу од § 13. закона о чиновницима грађанског реда, па ако надзорна власт ипак остане при своме захтеву, онда нека суд узме имање у попис и пошље попис надзорној власти да она сама врши продају.

V.

Деловођа општине велико-лупашке пита:

„По чл. 105. закона о општинама, за председника општине, у општинама које имају преко 1000 пореских глава, може бити изабран сваки онај, по поред свију осталих услова буде и писмен.

Како општина моја, у којој сам ја општински деловођ, има преко 1000 пореских глава, и како дознајем да се за кандидате спремају лица, која су писмена само толико, што могу подписати своје име и презиме, а друго да пишу и читају не могу, то изиђе час најпоузданије умолити уредништво за објашњење у следећем:

1. Могу ли се кандидовати на и бирати за општинског председника, у општинама које имају преко 1000 пореских глава, лица, која могу само своје име подписати и ништа више, и може ли се таково лице за писмено сматрати или не;

2. Како ће се писменост кандидатова доказивати, да ли се уз кандидатску листу треба донети доказ о писмености кандидата и какав ће тај доказ бити, а поред тога како ће се доказивати писменост кандидата који су самоуци, а школу нису учили; и

3. Ако првостепени суд приликом потврде кандидатских листа, доказ о писмености кандидатовој не тражи, већ листу потврди и без тога доказа, онда где се и на који начин треба протестовати за поштовање предње законске одредбе, ако за председника општинског буде изабрато неписмено лице или полуписмено, и какав се доказ уз учињени протест о неписмености изабратог лица треба поднети?"

— На ово питање одговарамо:

Кад је у члану 105. закона о општинама постављен и тај услов, да у општинама преко 1000 пореских глава председник буде још и писмен, онда се хтело постићи то, да тако велике општине имају на чему своје управе да уде, који ће довољан интелектуалним особинама бити изнад других.

Ту се у истини замишљала писменост, која би пружила гаранције за правилно разумевање и примену закона, за разумно газдинство у општини, за боље вршење послова и штићење општинских интереса итд.

То се, велимо, све морало претпоставити кад је унесен овај услов о писмености, и на овесним грађанима лежи дужност да тој тежњи одговоре при кандидацији личности за председнике.

Али, како се једна законска одредба не може увек тумачити само по ономе, шта је могао бити крајњи циљ законодаца њеним стварањем, него се мора водити рачуна и о начину, на који је та намера изражена, онда се у овом случају мора допустити могућност и другчијег разумевања ове законске одредбе.

То се мора допустити у толико пре, што закон није изречно обележио степен писмености ни по броју свршених школа, ни по чему другом, него је речју „писмен" узео најобичнији појам и значај те речи.

Узимајући, пак, обичан значај те речи, ми као писменог човека морамо сматрати сваког оног, који уме да чита и пише, макар то било у најужим границама онога посла.

Према овоме, кад год неко има основне појмове из писања и читања, узиђа се да је писмен.

Од тога се могу изузети само они, који су научили само да напишу своје име и презиме, а не знају ништа више.

Писменост ова може се доказивати или свршеном школом, или таме, што ће кандидат сам написати пристанак у смислу чл. 53. д. закона о општинама, ако не би утврдио лекарским уверењем да је болешљу опречен да ово учини.

Листа се у опште не сме потврдити кад нема писменог пристанка, или ако би првостепени суд пиан учинио ту погрешку, те не би тражио доказе о писмености, онда то може бити разлог да се изјави жалба на избор и тражи његов уништај, којом ће приликом надлежне власти наћи начина да утврде је ли дотична писмен у смислу закона или не.

VI.

Деловођа општине мокро-горске у срезу златиборском пита:

„Грађани општине, у којој сам ја деловођа, намерни су да кандидују за председника једно лице, које се налази у државној служби, а које није члан ове општине, и ако је одавде родом, јер плаћа порез у општини, у којој је са службом.

Да не би било какве грешке молим за обавештење: може ли оно лице бити бирано за председника општине кад није њен члан и нема га у забучном списку, као и може ли оно бити бирано док не да оставку на државну службу, ако да пристаје да ће државну службу напустити чим избор буде оснажен?

— На ово питање одговарамо:

По чл. 53. под г. закона о општинама за председника, кметове и одборнике узимају се пуноправни чланови ове општине, за коју се избор врши.

Пуноправни су, пак, чланови општине они, који су за такве признати по чл. 16. закона о општинама и уведени у главачке списокe (чл. 30., 53., 71. и 105. поменутога закона).

Према овоме, лица која као државни службеници живе у другим општинама, не могу бити бирана за председника, јер нису чланови општине.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

УХВАЋЕН

Богољуба Сијића, осуђеника пиротског казненог завода, чију сво потерницу износи у 51. и 52. броју од прошле године, ухватио је начелник среза косаничког, те је према томе престао потреба за даљим његовим тражењем. — Акт Управе пиротског казненог завода Бр. 167.

ПОТЕРЕ

Стевана Миленковић, војник I чете I батаљона 3. пешадијског пука, који је био послан код свог командира, побегао је из команде воју између 15. и 16. овог месеца и тог приликом украо своме командиру 700 динара у разној новцима. Он је родом из Ладишта у срезу зајечарском, стар 22 године, висок, без браде и бркова, добро развијен; на десној руци има свеже рана од нешоваља, у оделу је грађанском, а говори добро и румунски. — Дежурна начелства округа пиротског Бр. 1221.

Божидар К. Васић, бивши кметовођа „Механско-Кладовске Задруге," како нам смо у прошлом броју јавили, одговара код извршног

торлајешког за проневеру Задрузи у суми од 32.000 динара. Износе се сада фотографије Божидарева ради лакшег проналажења. — Акт извршног торлајешког Управе града Београда Бр. 420.

Светозар Живковић, осуђеник нишког казненог завода, чију слику износимо, побегао је са рада 19. тек. м-ца. Он је родом из Градишта у срезу белопалачком, стар 28 година, средњег раста, црне косе и бркова, црне мисли, у црном, сунишном сељачком оделу са шајачком на главу, који су у 1901. години стављали у Лапушњи у срезу ћићинском, решењем врховног лесковачког суда стављени су под суд за дело из § 114. закона о шумама, али се до сада никако иису могли пронаћи, нити се до сада место пребивања, те се у циљу

на главу и опанцима на ногама. На лепом образу има седам белега од оспетотина. — Дешета нишког казненог завода Бр. 180.

Непознати крадљивци ноћу између 15. и 16. овог месеца, провалили су зид на дућану Василија Здравковића, трговца из Крушевца и из истог украли: 60 динара шкољкасто новца, нешиком бутирепог; 18 кутија дувана по 0·80 динара; 80 кутија по 0·50 динара; 10 кутија шпагета од 100 комада по 2·25 динара кутија; једну кутију папира од 0·20 динара и 3 кутије папира од 0·5 динара. — Дешета качества окружног крушевачког Бр. 562.

Гвозден Н. слуга, родом из Крагујевца 17. овог месеца ноћиао је свога господара Маћа Фрајмана, резервног свештеника из Београда, и том приликом однео му: 15—16 динара у сребру; два женска златна прстена; један мали женски златни сат, са два шина; четири старинска сребрна мушка сата, без шина, и своју службешску исправу. Он је стар 22—24 године, средњег раста, сунчаног, косан у оделу подбаном са пачкотом на глави. — Акт Управе града Београда Бр. 2353.

Војислав Јанковић, родом из Крушевца, одговара код казнене спаваонице за просту крађу. Он је стар 18—20 година, плав, косан, закумукује кад говори; у оделу је грађанском. — Акт Управе града Београда Бр. 2120.

Ђорђе Радисављевић, Цигани, који одговара за опасну крађу, побегао је из притвора начелника среза лесковачког. Он је родом из Доњих Матејевца у срезу нишком. По занимању је ковач, стар 20 година, оплетен, правоугаст, врло малих, црних бркова, уснка неома залеђалих; од одела има на себи: капут и подеране чакшире, на глави шубару и на ногама опанке. — Дешета начелника среза лесковачког Бр. 1250.

Марија Драгутиновић, стар 29 година, **Влајко Лазаревић**, стар 32 године, **Драгутин Ристић**, стар 24 године, **Ђорђе Јанковић**, стар 50 година, и **Стеван Ђорђевић**, стар 23 године, — сви сиптаци Цигани, који су у 1901. години стављали у Лапушњи у срезу ћићинском, решењем врховног лесковачког суда стављени су под суд за дело из § 114. закона о шумама, али се до сада никако иису могли пронаћи, нити се до сада место пребивања, те се у циљу

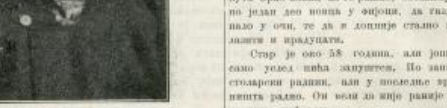

ухвата провалиоца и њихова пронађаска изнесе ова потерница — Акт врховног лесковачког суда Бр. 37881.

Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да за свима побеглим личностима учине пажљиву потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте властима које су потерницу издале, с позивом на одговарајућ бројеве акта или дешета.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Пре неколико дана Радован Јенковић, бакалин београдски у Краља Милановој улици преко пута од хотела „Лондона", представио је извршу

позивалога господ., који се после три-четири дана и појавио, само не ноћу кано се очекивало, већ у недељу 17. тек. месеца управо у подне, када је свет обично поређен због ручка. Крадљивац је као и увек дошао на задње врата из дворишта, налазом опрезно и изгурао кључ из браве, али тако да не испадне сасвим из браве и направи дупу, већ да остане висећи о брави. По том је налазом отворио врата, ушао у дућан, отворио две фиоке, узео из њих једна део ситна новца и тиха када је хтео да извуче исиочи среда и са напереним револвером још раније у руци прикривени полицајац, подвикнувши му: Стој, нећеш мене!

Препаркени крадљивац једва је дошао к себи. Одведен у изврат, где се утврдило да је то **Франц Бушић**, столарски радник, једна бедна индивидуа, иако га и сама слика приказује.

Франц је признао да је пре тога још три пута крао новац из те радње, остављајући увек по један део новца у фиоци, да гради не би пало у очи, те да и доцније стално може долазити и крадуцати.

Стар је око 58 година, али још препун, само уздел мала запуштен. По занимању је столарски радник, али у последње време није нешта радио. Он вели да није раније никад ни за шта осуђиван.

Ако би ко што знао о Францу, што би имало у прилог истраге која се води против њега, нека се да то достаити надлежној полицијској власти било усмено или писмено.

ТРАЖИ СЕ

Милорад Ристић, столарски шегрт, који је 17. овог месеца отуиарио из Београда, до сада се није вратио својој кући. Он је стар 12 година, сув, жуте смеђе и кратко шишане, очију црних. На себи има два коперана од војничке чоје, један модар а други пепеле, и на глави шајачу такође од пепеле чоје. — Акт Управе града Београда Бр. 2477.

Нека све полицијске и општинске власти живо потраже нестало лице и пронађено упуте именованој власти, која је тражење захтевала.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

уредник **Добривој В. Бакић**

БРОЈ 5. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 7. ФЕБРУАРА 1910. ГОДИНА VI.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свијуललеквијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединих бројева **„Полицијског Гласника"** не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за начелника друге класе округа рудничког Живојина Пандуровића, начелника исте класе округа крагујевачког, — по потреби службе, и

за начелника четврте класе округа крагујевачког Антонија Видојевића, начелника исте класе округа рудничког, — по потреби службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 23. јануара 1910. г. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Д-р Јован Ј. Јовановић, шеф гинеколошко-бабичког одељења и управник бабичке школе на основу § 70. закона о чиновницима грађ. реда стави у стање покоја, са пензијом, која му припада по годинама службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 27. јануара 1910. г. у Београду.

РАСПИС
Свима начелствима и Управи града Београда

И ако је расписом мога претходника Бр. 10618 од 29. априла 1905. године тачно опредељено, како се имају подносити месечни извештаји по струци полицијској: о кретању криминалитета и о раду полицијских власти у погледу проласка злочинаца, ипак ми многа начелства шаљу непотпуне и несређене извештаје. Придајући велику важност овим извештајима, нашао сам за потребно да обновим и проширим поменути распис, с тим, да се начелства — Управа — од јануара месеца ове године имају тачно придржавати ових наређења:

1. Извештаји по струци полицијској подносиће ми начелства — Управа — најдаље 10. текућег месеца за прошли месец. Они ће у том циљу прибавити потребне извештаје од среских начелника — кварова — најдаље до 5. текућег месеца.

2. Начелства — Управа — дужни су да према добивеним извештајима среде податке и напишу засебан извештај по струци полицијској, а то по реду ниже наложених дела:

убиства,
детоубиства,
нехотична убиства,
покушаји убистава,
разбојништва и насилне напуде.
тешке телесне повреде,
силовања,
одвођење девојака,
злонамерне паљевине,
пожари,
опасне крађе,
крађе стоке и земљоделских алата,
злонамерни поништаји туђих ствари,
утаје и проневере,
преваре,
просте преступне крађе,
самоубиства,
покушаји самоубистава,
случајне смрти,
елементарне непогоде.

3. Свака од ових тачака има се детаљно описати, са тачним назначењем времена када су дела извршена и среза или вароши у којима су извршена.

Нарочита се пажња сврећо на то, да код свију казнених дела буде означено, да ли су начина извршиоци пронађени или познати, какве су биле последице и штете од дела и којим се средствима послужило за њихово извршење.

Код свију убистава и њихових покушаја има се опширно изложити узрок и оруђе којим је дело извршено (ако је за дело употребљена секира, треба назначити, да ли је употребљена као оштро или тупо оруђе), а ако они нису познати, ваља означити за што се то није могло утврдити.

Код злонамерних паљевина, пожара, опасних крађа, крађа стоке и земљодеских алата, злонамерних поништаја туђих ствари, утаја, проневера, превара и простих преступних крађа мора се за свако дело назначити количина штете са предношењу у новцу, према представци оштећеног или оцени вештака.

4. За извршиоце казнених дела потребно је подносити ове податке:

а) име и презиме,
б) место рођења,
в) занимање,
г) године старости,
д) грађанско стање,
ђ) карактер и навике, а нарочито употребу алкохола и да ли је дело извршено у напитом стању,
е) раније осуде,
ж) породични односи,
з) стање душевног и телесног здравља.

Сви ови извештаји морају бити са свим тачни, и, по могућству, открепљени службеним подацима (нарочито у погледу ранијих осуда).

5. Код самоубистава и њихових покушаја ваља тачно подносити извештаје о узроцима, начинима и средствима извршења, као и о доба старости, стању душевног и телесног здравља и занимању самоубице.

6. Сем изложеного, у месечне извештаје уносиће се нарочите рубрике о томе:

а) колико и где има непронађених казнених дела,
б) колико их је пронађено у току прошлога месеца,
в) колико је криваца и по колико дела спроведено суду на осуду,
г) по колико је предмета прекинута кривична истрага и са којих разлога.

7. Саопштавајући овај распис свима начелствима и Управи града Београда, препоручујем им да га се у свему тачно придржавају и наномињем, да ћу за сваку неблагопремеиост, нетачност и непотпуност у месечним извештајима чинити од-

говорним лично начелника окружног, односно управника града Београда.

АБр. 257.
25. јануара 1910. год.
у Београду.

Министар
унутрашњих дела.
Ђ. Јовановић с. р.

СТРУЧНИ ДЕО

НЕКОЛИКО ПОГЛЕДА НА РЕЗУЛТАТЕ ХЕМИЈСКЕ АНАЛИЗЕ КАО ДОКАЗНА МАТЕРИЈАЛ ПРИ СУМЊИ НА ТРОВАЊЕ

(НАСТАВАК)

Б. — Отров би могао у неким приликама и *после смрти* у човечје тело доспети. И у таким случајевима могла би хемијска анализа лешинских делова или њихових остатака позитивно испасти, и ако није било тровања. Ти су случајеви, истина, ретки, али су ипак по правилно решење спорних питања тако важни, да се и лекар и хемичар и правник мора с њима поближе упознати.

После смрти може отров у човечје тело доспети на више начина. Или га може друго како лице у извесном циљу *намерно у лешину унети*, или може *случајно* (даље без намерног, туђег саучешћа) *да ме доћи*, а у извесним повољним приликама и у њену унутрашњост продрети. И у једном и у другом случају могао би, дакле, тај отров изазвати или баш и утврдити сумњу, да се тиче тровања у правом смислу те речи.

а. — *Отров је намерно у лешину унесен.* — Пре свега дешавају се по гледају случајеви, да је неко природном смрћу умро, али да му је својта и околина још и у последњем часовнику онако полумртвом или већ мртвом силом лекове давала, не би ли га како у живот повратила. Тако се н. пр. дешава, да се већ полумртвом или баш и мртвом човеку силом у уста сипа или под кожу убризгава етер или друго које средство, и ако без успеха. У таким случајевима могао би се онда десити, да лекар или хемичар нађу трагове отрова у устима, жрдељу, јетљаку и желуцу, или баш и у лешинским деловима, и ако та особа тај отров није за живота у себе примала.

Најчешће и најобичније додаје се намерно лешинама каква јачина или какав отров у оним случајевима, где смо ради, да *мртвацу одржимо што дуже свежа* — т. ј. да га *сачувамо од трулежи и смрада*. Нарочито се то чини лети при јаким врућинама и са лешинама особа, које су здраве, снажне и годајне напрасно умрле — дакле баш у оним приликама, кад би се с неким правом смело помишљати и сумњати на насилну смрт тровањем. Исто се то чини и у приликама, кад лешина мора дуже време путовати, или кад се укаже потреба, да се мора са сахраном мртвац неко време чекати. У свима тим приликама служимо се ми обично против распадања лешине и смрада баш оним срестима, која спречавају насељавање и размножавање микроорганизама у мртвим органским материјама — т. з. сапроста — и њихових дејства (распадања и разијање смрадних гасова) — а то су махом нестоки отрови. По себи се разуме, да се из низа отрова, који појединако спречавају напредовање сапроста или их убијају, најрадије за тај циљ узимају баш они, који што мање мртво тело мењају; који се, дакле, на њему или у њему не налазе ни бојом, ни мирисом, а при том су још и јевтини. У ту врсту отрова рачуна се на пример месту сублимат (сичнак), на онда арсен и хлорни цинк, и најпосле сулфат гвожђа или бакра (зелена или модра галица) — а то су у нети мах и једињења, која често служе и за тровање.

Још су чешћи случајеви, где се та средства против трулежи и смрада — средства консервирања и десодоришућа — не примењују на саму лешину, него се њима само пска или натапа непосредна околина њена. Тако је н. пр. већ давно ушло у обичај, да се лети на врућинама, а нарочито код гојазних мртваца, прекиђу или натапају раствором сублимата, сичана, хлорног цинка, зелене или модре галице и т. д. оне *струготине* или оно *иверје, којим се обично постељу и крију мртвачки сандуци*, како би на њима мртво тело што чвршће почивало. А то се чини у претпоставци, да ће ти растворе допрети и до саме лешине, и да ће својим дејством спречити њено прерано распадање. Разуме се, да се ти растворе у таким приликама не штеде, него немилице и толико троше, да се после извесног времена могу хемијском анализом и у лешини наћи, на онда погрешно као доказ за тровање узимати.

И *сечатчко консервирање или „балзамовање“ мртваца* више лекари махом тим нетам или сличним срестима. Мацерирају, импрегнирају или инјицирају (убризгавају) мртво тело разним хемијским једињењима и јачинама, које имају ту особину, да спречавају насељавање и размножавају сапроста, а тиме и распадање органских материја. У иноу тих једињења махом су најподеснија за тај посао она, која су и за човека отровна; која се, дакле, најчешће као отров и употребљавају. С тога се у судској пракси дешавало, да се у таким случајевима посумња на тровање и онде, где је отров само ради конзервисања леша, дакле после смрти у тело доспео. Да би се таке погреске избегле, постоје у неким државама нарочита санитетско-полицијска наређења, којим се конзервисане човечје леша неким отровним једињењима (н. пр. једињењима живе, арсена и цинка) или сасвим забрањује, или се њихова употреба за тај циљ само под извесним могућама дозвољава. Али како се лекари тих наредаба ипак увек не придржавају, предиђеде су неке државе одредбу, по којој лекари морају један део оног препарата, којим су мртво тело конзервисали или „балзамовали“, у нарочити згодан суд брижљиво затворити и — контроле ради — заједно (у једном сандуку) са конзервисаном лешином сахранити. Та мера служи онда као доказ, да тај отров није доспео у тело за живота, него после смрти — при вештачкоп консервисању или „балзамовању“.

До лешине могу допрети разни отрови и кад владају какве епидемије — за време какве јаче заразе и морје. Као што је познато заразне клице могу се неко време и на мртвом телу заразене особе живе одржати, те на здраве пређи на их заразити. С тога постоје готово у свима уређеним државама и општинама нарочите санитетско-полицијске одредбе, како се за време трајања епидемије има поступати при опреми и сахрани лешина оних особа, које су од заразе умрле.

Обично се у тим правилницима наређује да се *лешине од заразених особа одмах савесно десинфикују*, а десинфекција се врши и опет — отровима. Завије се н. пр. у чаршаве, натопљене у раствор какког јаког десинфикујућег средства — као што је сублимат, сичан, хлорни цинк, зеленена или модра галица, карболна ит.д. — па се тек онда даље опрема и сахрањује. Та средства бирају се за тај посао и с тога, што су најдешћа, те се могу јаке и за сиротињу набављати. Ако би се, дакле, у таким случајевима после извесног времена појавила сумња, да та особа није напрасно умрла од природне смрти заразом, која је у то доба владала, него је отрована: онда би се при завршној опени позитивног резултата хемијске анализе увек морало узимати у рачун, да је нађени отров могао бити употребљен као средство за десинфекцију, те после смрти доспети у тело, које је испитивано. То ваља у таким приликама имати на уму и с тога, што су многи подиви код наведених, акутних (брзих или наглих) заразних болести веома слични појавама неких врста акутног (брзог или наглог) тровања, те и последњи часови у животу заражене особе могу бити тако, да бан потврђују сумњу на смрт тровањем. Тако се н. пр. код многих и то баш код најжешћих случајева инфекције дифтерјом, шарлахом, богињама ит. д. давља по гледају упорно бљување и нагло опадање снаге у тај мери, да необавештена околина болесникова може с правом посумњати на тровање.[1]) Код тифа (врућица) и других заразних болести у времена давља се опет по гледала уз јак прлиш и жестоко бљување, а пролиш и бљување су веома често при, на гледала и једини знаци тровања. Најпосле ваља нарочито истаћи, да има инфекција, које се по својим симптомима врло често потпуно слажу са појавама неке навесне врсте тровања. Најбољи пример томе је заразна колера. Појави њени тако су слични појавама при тровању арсеном, да и искусан лекар може да прво време бити у недоумици.[2]) — У

[1]) По спољ стигнати и јесу та појави знаци тровања или интоксикације — токсинима, које заразне клице спољах животах у теу имају.

[2]) Сличност између појава код колере и појава при тровању арсеном тако је очигледна и потатна, да се у и сами лекарих у свој возраст употребљавала. Тако се н. пр. зна за једну врлетну жаренцу оне врсте. Владала је колера. У редовој богатој породици помре од колере у сразмерно кратком времену премда готово сви њени чланови — тако, да их сво наследи једна жена. С почетка, наравно, то није високо упаде у очи, јер је колера доста бесила и читаве породице сатирала, али се касније велика сумња, да је та жена — наследства ради —

свима тим случајевима могло би се, дакле, десити, да баш поједини саме инфекционе болести код необавештених људи изазову сумњу на тровање, па да они — на основу те сумње — траже лекарски преглед и секцију леша са хемијском анализом лешничких делова. Хемијска анализа би, наравно, могла констатовати ону врсту отрова, која је при опремањ леша служила као средство за десинфекцију, и ако та особа није тована.

Најпосле ваља нарочито истаћи, да иза случајева и *злочинског или кривичног подметања и потуривања отрова у леђину* или лешничке делове *туђом руком* — и то у разним циљевима. Тако се н. пр. дешавало, да су убијеђ у леђину своје жртве, коју су другом којом претом насилне смрти умориди, отров подметали, не би ли се касније истрагом и хемијском анализом у њој констатовао, па тај случај као самоубијство тровањем окарактерисао. Слични случајеви дешавају се и приликом спорова о каквом великом наслеђу. Заинтересована лица покушавају и, пр. на све могуће начине, да свога противника (рецимо удовицу каквог умрлог богаташа, којој је он велики део своје имовине останио) искључе из наслеђа. У тој намери воју по гденада и на мисао, да пред судом подмету тровање тестатора намерним потуривањем каквог отрова у његову леђину. — Најпосле има и тако покварених индивидуа, да ће из просте завиде, омраде или низме намерно потурити отров у леђину каквог (природном смрћу) умрлог члана породице, само да могу кривицу на оражену особу наметнути, и тиме ње привачну тужбу подићи.

Начин, како таке особе злонамерно *унесе отров у објекте*, који делазе на хемијску анализу, у главноме је двојак. Или га подметну непосредно у саму леђину пре него што су исказали сумњу на тровање, па тек онда траже кривично испитивање, сексумацију, секцију и хемијску анализу, — или је сумња већ напред нарочена, па да се исказањем потврди, траже се и њу се при самом шиљању лешничких делова за хемијску анализу згодне прилике, да им се отров дода. — По себи се разуме, да ће такви злочинци своју намеру тим лакше и поузданије извршити, ако се исследник и обдуценат не би строго придржавали правилника при прибирању и шиљању материјала за хемијску анализу, те тај материјал тако осигурали, *да му се ништа не може ни одузети ни додати*. С тога би им увек била дужност, да тај материјал пошљу само у чистим, (аванично) запечаћеним, а при том још и таким судовима, који се ни с које друге стране (н. пр. са дуге или дамџета) не би могли отварати. На жалост баш код нас постоји у томе правцу толики нехат и немар, да би се случајеви злонамерног подметања отрова у лешничке делове могли често понављати.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Д-р М. Јовановић-Батут.

ПОЛИЦИЈСКЕ НАРЕДБЕ

(свршетак)

Писане и неписане наредбе.

Наш закон познаје само писане полицијске наредбе и једино о њима и говори у § 326. крив. законика и чл. 43. зак. о уређењу округа и срезова.

Вредно је, међутим, поменути, да поред ових писаних наредаба има и неписаних, усмених, које закон нигде не предвиђа, али их живот показује и на крају и закон прећутно признаје. То су оне усмене наредбе, које у случајима преке опасности издају полицијски органи у општем интересу, и које морају да се изврше, јер имају и санкције. Истина та санкција не састоји се у казни, већ у *принуди, мисленом изгриту*, за то што су те случајеви такве природе, да се под формуле не могу подвести и што је, најзад, и сама принуда, као једна форма полицијске делатности довољна. Да поменемо, примера ради, један од тих случајева, који је и код нас врло чест: *пожар* или *поплава*. Вода или ватра отму толикот маха, да се само брзим мерама може општа опасност отклонити. Овим полицијским органима, који су у таквим случајима функционисали, познато је, да има сопственика, који неће да оставе своје добро, већ на очајана хоће да умру са њим. Усмене наредбе полицијских органа, да се таква лица силом уклоне са тих опасних места, нису нигде законом предвиђене, али се морају извршити. Ако сопственик неће да их сам изврши, или да се њима управља, полицијски органи, у општем интересу, имају право и дужност, да их силом изврше. Таким наредбама, кад-и-кад, може се предати и привидно право поједиваца, нпр. при пожарима, кад ватра отме маха, срушити извесну кућу до куће која гори, да ватра не би обузела остале. И ма да такве наредбе показују очиту повреду приватних права, оне ипак незаконите све дотле, докле су у сразмери са величином опасности која је претила и докле су вршене у општем интересу, интересу друштва. За оцену питања о томе, у случају жалбе приватних чије је право повређено, надлежан је по нашим законима суд, који ће увек морати таквог чиновника и у опште органа полицијске власти, ослободити одговорности, када ваље, да је та мера била потребна. У таквим случајевима треба имати на уму и то, да је полицијски орган, који је такву наредбу издао, био представник друштва, које, као и сваки појединац, има право одбране од опште опасности.

Ове усмене, написане, полицијске наредбе долазе у ред најтежих и најделикатнијих функција полицијских органа и поклапају одмах правог полицајца.

Некомпетентне наредбе.

а.

Поменуо сам, да многе полицијске власти имају обичај, да при издавању ових наредаба прекораче границе датог овлашћења из § 326. крив. законика и да својим наредбама регулишу и оне случајеве, које је већ законодавац регулисао. Примера ради да наведем чл. 40., 41., 44. и 71. Полицијских Наредаба за Београд од 26. јуна 1902. Бр. 18324., да и не помињем полицијске наредбе власти по унутрашњости. Летимичан поглед на § 329. тач. 8. прив. зак. показаће, да су сви они случајева на поменутих чланова наредаба обухваћени овим законским прописом и да су, према томе, ови чланови незаконити.

б.

Делокруг важности ових наредаба ограничен је. Обазана тих наредаба, као што се сада врши, није Уставу сообразна. Међутим, њихова важност обавезна је за све грађане, који се у реону где оне важе њиу и против њих што учине, па ма они били и из других места. Претпоставимо случај, да су те наредбе обзањене и преко Српских Новина и да су у опште испуњени сви услови и облигације за што боље упознавање грађана са њима, — па ипак правичност захтева, да се има законских обзира према грађанима из других места, када против њих поступе.

Могућност, којој су таква лица изложена да против наредаба погреше, далеко је већа, него код грађана из самог места, за то, што они не могу знати, све наредбе, које се преко Српских Новина обзањују. Кад-и-кад је таквим наредбама забрањено оно, што је у месту где он живи, слободно: и кад-и-кад и оно, што он, по своме ступњу образованости, не може да замисли, да се може забранити.

Зато би и било неправично такве случајеве третирати онако исто, као и случајеве, када грађани из места што учине против наредаба. Треба имати на уму, да је знање ван знања iniuria.

в.

Многи полицијски органи имају чешће обичај, да у специјалним случајима, а нарочито у оним, где какав поступак грађана нема карактерних знакова ни једног кривичног дела, подлоге га под § 326. крив. закона и доносе пресуде. Такав случај обично је један од оних, које је законодавац побројао у § 326. крив закона. Забрањва се у таквим приликама, да треба испунити и многе друге услове из § 326. крив. зак., па да такна радња извесног лица буде кажњива.

Тако, потребно је да се такви случајеви нарочно *наредбама* забране, да те наредбе буду правилно донете, обнародоване итд. и да тек по испуњењу свога тога, таква радња приватнога може бити кажњива.

Један карактеристичан пример такве напаке примене § 326. крив. законика налази се у Збирци Одлука Државног Савета од г. М. Вукићевића, а састоји се у овоме:

своје сродници отровали. На основу те сумње и неких доказа у томе правцу донеде се кривично решење, нарди сексумацију, секцију и хемијску анализу леша, која су баш у жетви, и констатује присуство извесне и знатне количине. Оптужена жена је довела своје рођаке отровала арсеном — у спрамној мери, да би се находа нагла смрт под знацима симптома, који личе на епидемску холеру, сматрати као смрт од холере.

Н. Н. из Београда имао је станове за издавање у Београду. Стручна комисија нађе, да су ти станови неисправни и кварт на основу тога мишљења и § 326. крив. зак. решењем забрани Н. Н. издавање под закуп тих станова. Ово решење одобри Управа града Београда. Министар Унутр. Дела и Државни Савет одлуком својом од 2. марта 1904. № 1335., ма да је Н. Н. сасвим правилно објашњавао, да се § 326. крив. закона не може односити на овај случај као специјалан.

Ту и такву одлуку, као што се види, одобрио је Савет, који у то исто време, у другим случајевима сасвим правилно о § 326. крив. зак. каже ово: да је тај законски пропис само једно овлашћење дато месној полицијској власти, да може издавати наредбе и њима регулисати извесне закониме нерегулисане правне односе из јавног живота, који носе карактер општности.

г.

Раније сам поменуо, да су приоштени судови касационим у погледу оцене законитости ових полиц. наредаба. Разни погледи, који могу код полицијских и судских власти постојати о томе, шта је законито, а шта не, могу често довести до великих незгода. Питање о оцени законитости дошао пред суд, казали смо, онда, када је наредба већ примењена, — онда, дакле, када је лице на које су примењене, у извесним случајима, већ лишено слободе, јер се по § § 15. и 16. Полицијске Уредбе пресуде за дела из § 326. крив. законика могу одмах извршивати.

Неопортуно је, према томе, хитати и без велике потребе, бар у правим случајима примене наредаба, користити се правом из § § 15. и 16. Полиц. Уредбе, док се не види како ће суд оценити њихову законитост.

д.

Законодавац може усвојити и озаконити правне принципе противне правном појмању, може регулисати друштвене односе противно правним обичајима; може донети непопузарне законе на физикалних и других узрока и т. п., — па ипак негодовање према таквим законима биће мање него према наредбама полицијске власти, које су противне правном појмању, на којих се не види корисност њихова по опште добро, и које се извршују суровo и без скрупула. Треба увек имати у виду, да те наредбе издаје полицијска власт, она иста, која врши код нас и масу других за грађане непријатних послова; која по тим истим наредбама и суди и пресуде извршује, — на ће се појмити, да и добре наредбе ретко наилазе на добар пријем код грађана само за то, што их издаје неомиљена полиција.

Љ. Јоцић.

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

Дете је са собом носило једну кутију за рад: дугачку 20 см., широку 15. см и високу 10 см., чији је поклопац био повијен јастучићем за чиоде од велике чоје. У кутији су биле ове ствари: плетиво од ирвено вуне, започетих везашких радова, неколико побожних слика и један старих молитвеник са изгуваним листовима, штампан у Зеховој штампарији у Бреи де Конте.

По изласку на улицу, Жана се зауставила пред кућом и тада су јој пришли неколико школских другова и другарица и провели с њом у разговору неколико минута. Овом приликом Жана је отворила кутију за рад и показала им своје ствари, а потом се с њима опростила и поиурала матери. Док су деца настављала прекинуту игру и необрађујући више пажњу на своју другарицу, дотле је Жана, радосна и весела, хитала кроз вечерњи сумрак да за навек ишчезне у необјашњиву мистерији једног гнусног и одвратног злочина.

* * *

Жана је напустила кућу и пошла матери у 7 часова мање 10 минута; пред кућом је, као што смо видели, застала неколико тренутака у разговору са друговима и другарицама, а потом је отишла и ишчезла. Ово је било први пут, да је она сама отишла у вече од куће.

Пошто се овог вечера дете не беше вратило кући до $8^1/_2$ часова, стара Ван Галкова посла своју трећу ћер Жану код Франсоазе да види шта је са малом. Девојчице тамо не беше. Може се већ појмити материна узбуђеност, страх и очајање. Две сестре вратише се одмах у родитељски стан. Радост и мир напустише са свагда ову, раније тако мирну и срећну кућу, и уступише место брзи, очајању и жалости.

Прва бриге жена била је, да о свему известе људе, и с тога су одмах отишле и нашле старог Ван Галка и синове му: Мишела и Вијема. У исто време очајна мати јурила је грозничаво по целом кварту, и по дућанима и крчмама распитивала за несталу Жану, али узалуд: дете не беше нигде виђено. У $9^1/_2$ часова Франсоаза извести о нестанку детета спомоћну полицијску станицу у улици „La Fiance“. Стари Ван Галк, међутим, напушта своју дужност у позоришту и, по допуштењу дежурног полицијског официра, извештава преко позоришног телефона све полицијске станице о Жанином нестанку. Бројећи се канце отише или остаде стари, после овога, одлази са сином Мишелом у стан Жаваног оца, који изјављује да девојчицу није ни видео, и позива Ван Галкове да му прегледају стан. Видећи га озбиљно узбуђеног, стари Жак му верује на реч и враћа се натраг. За ово време његова жена беше отишла са једном Јерком у болницу Сен - Жан, одакле је преко телефона тражен извештај од свију болница по предграђима о томе: да ли је овога вечера у коју од њих донето какво болесно или рањено лице? Одговор је био негативан. Несрећне жене вратише се кући исцрпљене и сломљене.

Тачно у поноћ, млађи Ван Галк, Вијем и Јулиус Кипр, син једне глумице из фламанског позоришта, стигоше у полицијски комесаријат III дивизије. Мистериозни пакет већ је био донет и отворен. Пошто су познали леш Жанин, напустише у очајању комесаријат и одурише да страховиту новост саопште сапијлија. И Франсоаза се вратила, али од ње крају истину: саопштавају јој само да је нађена, и да је због повреда по ногама морала бити пренесена у болницу.

У поноћ и четврт, стари Ван Галк и Мишел враћаху се из Моленбека. На углу улице „Laeken“, готово пред самим њиховим вратима, очекиваху их два господина.

— Ви сте, без сумње, деда нестале девојчице... Излишно је да и даље трагате... Дете је нађено... Ово је жртва једног малог несрећног случаја... Изволте с нама у комесаријат; тамо га можете видети.

Човек, који је ово говорио, био је Жонсен, официр судске бригаде.

Стари Ван Голк и Мишел пођеше на полицајцима у полицијски комесаријат, где им открише један дио истине. Сломљен од бола и туге, стари не имађаше снаге да последњи пут види грчо драгог детета. Иидентитет Жанин званично је утврђен наказима њених ујака: Алберта, Мишела и Вијема, и познаника: Јулија Кипра и ђце Валерије, сусетке Ван Галкових. У $1^1/_2$ час по поноћи полиција је отпустила све ове личности, а у $3^1/_2$ часа изјутра сви Ван Галкови беху поново позвани у полицијски комесаријат, у коме се већ налазахху: државни тужилац Нанеј са својим помоћником; истражни судија Хаво; лекар Јулије Лепер; судски лекари: Д-р Лебрун и Хекер Жилберт; шефови полиције и судски агенти.

Истрага отпоче. У 5 часова изјутра стари Ван Галк, за време испита, сазнаде истину у свој њеној страхоти. У 9 часова изјутра, власт допусти Франсоази да се повуче, са налогом: да се одмах, и то околним путем, избегавајући улицу „Laeken“, врати у свој стан.

* * *

Новост о злочину још изјутра била је позната целом Бриселу. У тесној улици „Hirondelles“, пред зградом државног тужиоца, одмах се скупила маса света. У $9^1/_2$ часова једна жена пађаше нервозно и узнемирно улицом „Laeken“ ка фламанском позоришту. Опазивша надалеко гомилу, приближи јој се и, радозналца, упита једног господина за узрок њеног скупљања.

— На овом је месту ноћас нађен један пакет, у коме је био леш једне мале и плаве девојчице од 8 год., која је сакована, убијена и исечена на комаде, — одговори непознати.

Чу се један промукао и очајан узвик: „Жана“, а потом жена подиже руке у вис и паде као маса, громом погођена. Пренесоше је одмах у једну оближњу кућу. Кад је после неколико часова дошла себи, била је у стану својих родитеља.. Ова жена беше Франсоаза Ван Галк, мати Жанина. Она је, као што се види, сазнала за сирт свога детета на начин достојан канибала примитивног Конга.

* * *

На 8 дана после извршеног злочина 15 фебруара, у 4 часа по подне, два таљанаша оваквиме у улици „Médori“, у малој шумици, званој „Краљева Башта“, један добро увезани пакет. На радозналости, замоливше уличног позорника за допуштење да пређу преко ограде и виде шта је у пакету. По добивеном допуштењу, један од њих прекорачује ограду и узима пакет, који је био увијен у новине и увезан танким канапом. Кад су га отворили, нашли су њиме старе дечиње чипеле.

— Е добро, шта ћеш да радиш с њима? упита други кочијаш.

— Ни сам не знам, одговори први. Дићу их коме; можда ће требати неком сиромаху.

После овог разговора таљанаши продужише свој посао и не мисеећи више на овај догађај.

У вече, по свршетку посла, човек код кога беху остале ношене чипеле, оде у кафану на чашу пива, и том приликом неприча осталим гостима шта је нашао.

— То су, без сумње, чипеле мало Ван Галкове, приметн један од слушалаца.

— Доиста, то може бити истина, а ја на то нисам ни помислио: сутра ћу их однети у полицијска биро, — одговори спокојно таљанаш.

Кад је сутра дан полицијски официр примио од таљанаша чипеле и известио о томе свога шефа, овај му нареди да их покаже Ван Голновима. Пре него што их је и видела, стара Ван Галкова пружила је један елеменат неоспорне идентификације: мала је имала жуљ на десној ногу, и провидна парочити јон од картиље. Чим су јој показали чипеле, она их је одмах познала, и на једне од њих живо изваднла овај јон, направљен од једних немачких, илустрованих новина. Извештен о овоме, државни тужилац нареди да се однах предузме истраживање по баштама, које су се граничиле са местом на коме су нађене дечиње чипеле.

Овог истог дана, у петак 16 фебруара, у 2 часа по подне, баштован Бизен нашао је још два пакета у парку краљевог ферма „Stuyvenberg“, на 100 м. од места где су нађене чипеле, с леве стране улице „Médori“. Ова два пакета морала су бити бачена преко ограде по свој прилици 15 фебруара по подне. Они су били дугачки по 40 см, широки по 20 см, имали су облик шуме и били су добро увезани дебелим канапом. Као год и први пакет са трупом детињим, и остала три: овај с чипелама и ова два с бутинама, надали су у очи начином на који су били упаковани и везани, и који је био апсолутно свршен.

Детињи огртач, појас, кутија за рад и њена садржина остали су непромењени. Вероватно је, да је злочинац сагорео и уништио ове предмете, који су га могли компромитовати, пошто их није смео дуже времена чувати код себе као трофеје своје победе. (наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине ратајске, актом својим бр. 176. пита:

„У чл. 2. тач. 8. става 4. зак. о таксама јасно је казато, да сваки жена раздвојена од мужа пресудом духов. суда (§ 417 гр. зак.) има право на сиротиво уверење, узимајући оне, које имају имање на своје име, на које плаћају пиће од 5 динара непоср. пореза. Али у овој општини има случај такав, да се једна девојка удала за једног момка, па се после, пресудом духов. суда раздвојили, и вратила кући свога живог оца, да тамо живи. — Имп отац нема никаквог мушког потомка већ њих неколико девојака.

Сад ова женска тражи сиротно уверење од ово — општ. суда, у смислу закона о таксама, с' правом да нема никакво имање и да је она раздвојена од мужа. Суд моли уредништво за објашњење, има ли она право на сиротно уверење, и неће ли се косити са расписом Господина Министра Финансија од 1. октобра 1909 г. Пр.Бр. 20395., пошто је она наследница, и живи у задрузи код свога оца?“

— На ово питање одговарамо:

Расписом својим од 1 октобра прошле године Пр.Бр. 20395, г. Министар Финансија објасниo је значај тачке 8. чл. 2. закона о таксама тако, да сваки члан једне задруге, која плаћа преко 5 динара непосредног пореза без приреза и личног пореза, мора плаћати таксу кад води спор.

Како молиша, о којој је овде реч, не само што живи у заједници са својим оцем, него је још и наследница његовог имања, то се њој, у смислу поменутог расписа, не може дати уверење о сиротном стању.

У осталом, суд јој може дати уверење, у коме ће констатовати канав је њен положај у кући њеновга оца и обавиром на закон о таксама и на њено брачно стање, па ће власти, којима она поднесе то уверење ценити: хоће ли га примити као доказ о сиромаштини или не.

II

Раденици нишке радионице питају: да ли њихова зарада може бити у опште предмет забране, и да ли су власти које ову наплаћују, дужне да ово обуставе?“

— На ово питање одговарамо:

Наређења § 471. грађанског судског поступка, као изузетак од општег правила, ништа не говоре о томе: да ли се може ставити забрана на зараду надничара, дневничара — коју примају од приватних лица или установа, било истога дана за који су радили, било недељно, месечно или како другчије.

И како код овог изузетног правила не може бити аналогије, без обзира што њој у грађанском праву има места, ми налазимо, да би ова зарада могла бити предмет забране у опште.

Али како сваки од ових радника може осујетити извршење забране на тај начин, што би одмах по стављеној забрани напустио рад, то су надлештва, односно приватна лица у немогућности да судске одлуке о забранама изврше.

Тако нпр. једном је раденику нишке радионице стављена забрана на надницу, јер су сви раденици по чл. 6. Службених прописа за радинке нишке радионице *надничари*, без обзира на то што ову примају нетнаестодневно, али он одмах напустн посао по чл. 18. поменутих правила.

У овом случају управа радионице одмах извештава суд, да се забрана није могла извршити и предмет оставаља у архив.

Ма тај начин са том је забраном свршено, и по њој се не може вршити наплата ако би радници после извесног времена опет ушао у посао, пошто његова нова дневница није опај објекат, на који је забрана стављена и који је од стране повериоца факсиран као предмет залоге у смислу § 378. грађ. суд. поступка.

Из ових разлога и приватна лица и управе завода могу да одбију извршење забране, које се стављају на дневнице, истичући нетаисну немогућност њиховог извршења.

III

Судови општина: жучке актом бр. 1521; александровачке бр. 197; биночке актом бр. 40; ћепошке актом бр. 201; крушичке актом бр. 102; ауботинске актом бр. 277; нисканске актом службеним; и О. Бановић на Д. Коњувца питају:

„1. каква се писменост тражи за председника општине;

2. шта се рачуна под сталним државним прирезом;

3. може ли бити председник који нема 30 година старости; и

4. да ли кандидат за председника или одборника може једновремено бити и предлагач на истој кандидатској листи?“

— На ова питања одговарамо:

1. Како треба разумети ону одредбу из чл. 105. закона о општинама о писмености, објашњено је у бр. 3. и 4. овога листа за ову годину под V на питање општине вилово-луканске. Треба прочитати то објашњење, и тамо ће се наћи потребан одговор;

2. Под сталним државним прирезом разуме се само 75% колико се наплаћује на сваки динар према члану 76. закона о порезу;

3. Председник општине мора имати 30 година старости; и

4. Сваки правни гласач једне општине, ако га има у азбучном списку, може бити предлагач, на исто тоне могу бити предлагачи и сами кандидати листа.

Објашњење последње тачке чл. 105. закона о општинама.

Поводом питања суда општине баричке актом Бр. 32. које гласи: Да ли се последњи одељак члана 105. закона о општинама, по коме пенсионери за време службе у општини немају права на пен-

овају, односи само на пенсионере, који су у служби општине београдске, или то важи за све општине у Србији — и поводом одговора на ово питање, које је дат међу „Поукама и обавештењима“ под II у 3. и 4. броју Полицијског Гласника од 24. јануара 1910. године — дајемо следеће објашњење:

У члану 105. закона о општинама прописани су извесни услови за председнике општинске и кметове у општи, а поред тога, последњим ставом истог члана, регулисан је, изузетно, положај председника, потпредседника и чланова правника у општини београдској, изражен у односу ових лица према правима, скопчаним са државном службом. Последњи став поменутог члана закона о општинама гласи: „Председнику, потпредседнику и кметовима правницима у општини београдској, године проведене на овим положајима, рачунају се у године укупне службе кад ступе у државну службу, било да су пре тога били у овој, било да у њу при пут улазе. Ове године важиће за пенсију породице кад ступе у државну службу, ако улазе улог прописан законом о пенсионом фонду за удовице и децу умрлих чиновника, за све време како службе у општини, тако и оно де ступала у државну службу, ако у ову не долазе непосредне са општинске службе. Ако су у општинску службу ушли из државне, или као пенсионери, и редовно плаћали улог у удовички фонд, онда неће плаћати нов, у колико су га платили. Пенсионери за време службе у општини немају права на пенсију.“

Према томе, последња тачка: „Пенсионери за време службе у општини немају права на пенсију“, не односи се на пенсионере у служби општинској у општи, већ само на пенсионере у служби општине београдске, јер, да се хтело, да се то законско наређење односи на све општине у Србији, оно би се надовезало у засебан став, а не би се додавало овом ставу, који говори само о чиновницима општине београдске.

Поред тога и историја постанка овог последњег става члана 105. закона о општинама упућује нас на тумачење: да се последња тачка тога става, по којој пенсионери за време службе у општини немају права на пенсију, односи само на пенсионере у служби општине београдске — а то се закључује по овоме:

Цитиран став постао је из наших одлатих делова. Приликом свеобухватне дебате у Народној Скупштини, на првом и другом читању предлога о изменама у закону о општинама (састанак 32. и 56. редовног сазива скупштинског од 1. октобра 1909. године), пошто су се извесни народни посланици ставили на гледиште, да чиновника општине београдске не треба сматрати изузетан положај у погледу рачунања година, у општини проведених, за пенсију у службу државну у опште, одлучено је, да као умерене права, која се признају чиновницима општине београдске, дође наређење законско, да пенсионери за време службе у општини немају права на пенсију. Ово наређење добило је вид засебног и последњег става у члану 105. закона о општинама. Али, да не би било сумње, да ли се тај пропис односи на све општине у земљи или само на општину београдску, то је уношен предлог, да се тај пропис дода као последња тачка последњем ставу чл. 105. закона о општинама, који став има у виду једино општину београдску, — те је на тај начин овај став озакоњен онако, како смо га горе навели. Приликом дебате у Народној Скупштини о овом ставу г. Министар унутрашњих дела, који је измене у закону о општинама спроводио кроз Народну Скупштину, нарочито је нагласио, да се сва наређења из последњег става чл. 105. закона о општинама односе само на Београд. Ово налази свога оправдања и у томе што се на овај начин олакшава одлазак пенсионера, као способних администратора, за чланке општина по унутрашњости Србије.

Према свему напред изложеноме, пенсионери за време службе у општинама у унутрашњости земље немају права на примање пенсије, јер им то право није одузето наричним законским наређењем.

А. Ј. К.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

КО ЈЕ ОВО?

У Софији је ухваћено на покушају једне крађе и притворено ово лице, које је тамо изјавило да се зове **Добросав Рачић**, син Богдана и Маре Рачића из Пожаревца, рођен 1873. године; по занимању, пиво је, да је навођена и да је у последње време живео у Пожаревцу. Међутим начелство округа пожаревачког тврди да такво лице тамо није познато.

Ако би ко што знао о овом лицу, нека се да о томе извести Управу града Београда с позивом на Бр. 3128.

ТРАЖЕ СЕ

Светозар Чачић, бојџија из Шапца, отуђивао је позивно пуд јот 6. пр. месеца и до сада се није могао сазнати шта је с њим.

Он је стар 36 година, средњег раста, смеђих брчова, дугих образа. — Девета начелства округа подринског Бр. 211.

Милоша Садиља, скитачког Цигањина, тражи начелник среза посавског ради извршења једне монополске пресуде вид ниже. — Девета начелника среза посавског Бр. 7596.

Зорка, кћи Софије и Драгутина Петровића, пазиварка из Београда, отуђивала је 16. прошлог месеца незнано куд и до данас се није јавиох родитеља. Она је стара 14 година, раста малог, приновљеног и сува. Од одела има из себе: затворено плав жакет и сукња, на глави шпу марану и на ногама црне чараче и ципеле. — Акт Управе града Београда Бр. 3428.

Буру Симоновића, полара из Загубице, који је пре 6 месеци напустио своју породицу, раднју и нуду тражи начелник среза белочког. Он је стар 35 година, средњег раста, добро

рашћен, брнова и носи сметних, брда се, у оделу је грађанском. У џепу лишног проналазе износи се и жигосана фотографија. — Акт начелника среза белочког Бр. 1542.

Јеремија Илић, из Добљанице, који по пресуди шабачког привременог суда има да издржи и 2 године полицијског надзора, тражи се ради извршења пресуде. Он је стар 38 го-

дина, средњег раста, носе плаве, брнова мањих, без брада. — Акт начелника среза тимочког Бр. 474.

Божидар Лапчевић, земљоделац из Рошаца у срезу жупском, 24. прошлог месеца побегао је из болнице за душевне болести, где је био на лечењу. Он је стар 37 година, средњег раста, на лицу обраду има оспицаи од раке. На себи има државно одело од плаве чоје. — Акт Управе града Београда Бр. 3305.

Нека сва полицијске и општинске власти живо потраже нестала лица и проваљену ствре именованим властима, које су тражене захтевале.

ПРЕСТАЛА ПОТРЕБА

Зорка, кћи **Јована Станића,** из Београда, чије смо тражење донели у 1. и 2. броју од ове године, јавиш је се својим родитељима, те је престала потреба за даљим њеним тражењем. — Акт Управе града Београда Бр. 2811.

Светозар Ђурђевић, из Бања, мађон је врнао 11. прошлог месеца, те је престала потреба за даљим његовим тражењем. — Акт начелника среза пропучачког Бр. 1292.

СКИЦЕ СЕ ПОЖЊА

Лајош Лоци, осуђеник београдског казненог завода, 21. пр. мца изрдао је осуду и као стран поданик прогнат је са свита у Аустро-Угарску. Лајош је родом из Жабља у Банату, по занату пекарник, а пре осуде живео је у Шанцу. Шабачки кривични суд дао пут

га је осуђивао због опасних крађа; при пут ка нет, и други за седам година робије. Скице се нашла свима полицијским, а нарочито пограничним властима, да на повратак Лајошев у Србију пазе и да га у случају повратка у Србију поново прогоне. У том циљу имају се и слетова фотографија, које је снимљена по пресудом пазењу са осуде. — Акт Управе града Београда Бр. 1698.

Непознати крадљивац ноћу између 16. и 17. пр. месеца украо је Живоману Дробњаковићу, домаћину из Ужице, домаћу пушку система „Мазер“ модел 1880 г. серија „II“ № 6781. — Донета начелства окрузи ужичког Бр. 501.

Непознати крадљивац ноћу између 19. и 20. пр. месеца украо је Живадину Кужићу, домаћину из Трбања домаћу пушку система „Мазер“ серија „3“ № 1916. — Донета начелника среза крајинског Бр. 753.

Непознати крадљивац украо је Теодору Јанковићу, из Курића у срезу студеничком, домаћу пушку система „Мазер“ серију „Г“ № 6349. — Донета начелника среза студеничког Бр. 1175.

П О Т Е Р Е

Стеван Н., Цигани, родом из Гуњова у срезу начерском, одговара код начелника среза поцајанског окрузи београдског за крађе жиног новца. Он је стар 25 година, висок, плав, плавих, танких бркова. Од одела иза се себи: тун од шајка, прне штоваше пантаоне, на гини шубару и на ногама опанке. — Донета начелника среза поцајанског окрузи београдског Бр. 987.

Мата Бјелица, из Доњих Дивада у срезу пропучачком, 19. пр. месеца убио је своју жену Петра Бјелицу на затим побегао. Он је стар 23 годину, средњег раста, косе смеђе, очију жуикастих, без бркова, на чему има белегу од посекотине. У оделу је сељачком. — Донета начелника среза пропучачког Бр. 1027.

Паун Младеновић, тежак из Гамзиграда у срезу зајечарском, одговара за убиство извршено над Павлом сином Петра Калиновића из истог села. Он је стар 24 године, раста средњег, у лицу приковиљаст, очију прних, нога правог, чела високог, малих бркова и браде, у оделу сељачком. — Акт полицајног пуђе зајечарског пресудеског суда Бр. 1350.

Радомир Ђурић, из Корабиње, извршио је опасну крађу, па побегао. Он је стар 30 година, раста малог, у лицу сувоњав, у оделу сељачком. — Донета начелника среза косјерског Бр. 1517.

Миљојо Тешановић, пекмер, родом из Лозовице, одговара код кварта теразијског за крађу, ако се нађе у бегству. Он је стар 32 године, плав, очњеа и доста пуп. — Акт Управе града Београда Бр. 2922.

Борисав Марковић, тежак из Малих Крсмара у срезу левеничком, извршио је крађу Богосаву Недићу, опанчарском раденику, која стапује у месту топчидерске полиције и том приликом одиео ну: један пар мушког одела; један половаи шарен шлем; један половаи шеперер; два пресетска чаршава; један пар мушких и једна женских ципела; један сат будилник; један половаи пешоник отрган и узимку књижицу „Прошетне Бајне“ но којој је уложено 7 динара. Борисав је стар 25 година, плавих бркова, у сељачком оделу, са чизмама на ногама. — Акт Управе града Београда Бр. 1919.

Милан Ђорђевић, бив. жандарм и пензионер из Зајечара, одговара за крађу код начелника среза пожаревачког, у лицу приковиљаст, очију прних, нога правог, чела високог, малих бркова и браде, у оделу сељачком. — Акт полицајног пуђе зајечарског пресудеског суда Бр. 1350.

Милорад Љубић, тежак из Комирића, одговара за ниже злочина или се нађе у бегству. Он је стар 28 година, висок, малих прних бркова, брија се: у сељачком је оделу. — Донета начелника среза рађевског Бр. 1032.

Милован Марковић, рударски радник из Соколовице, украо је ноћу између 23. и 24. прошлог месеца Бошку Бркошићу и Благоју Цркошићу рударским радницима на истог села два сребрна сата, два пара новог одела, један пар нових ципела и 60 динара у новцу. Он је стар 19—20 година, раста високог, образа округлих, очију смеђих, без бркова и браде. — Донета начелства окрузи тимочког Бр. 893.

Милан Јовановић, ужар из Београда, иза ја одговора код кварта палилулског за дело из § 203 казненог законика ако се нађе у бегству. — Акт Управе града Београда Бр. 3643.

Светозар Поповић, тежак из Мионовица, иза ја се тиме на одговор за ниже утаје у земљиној заједници ако се нађе у бегству. Светозар је стар 45 година, косе и бркова врних, без браде, омалеа, доњемеђет, у оделу је сељачком. — Акт начелника среза ћупрског Бр. 1106.

Коста Н., стаиарски радник, ноћу између 27. и 28. прошлог месеца извршио је опасну крађу у Аранђеловцу у том приликом одиео: један пар новог пошкастог одела; један револвер за пет метака. Он је стар 20 година, раста средњег, косе риђе, очију плавих по лицу роса. У оделу је грађанском, са шубаром на глави, а на ногама има ципеле „ђадумбо.“ — Донета начелника среза јасеничког окрузи крагујевачког Бр. 3131.

Два непознаћа зликовца 17. прошлог месеца напали су на ноћу Мијаила Петровића, из Рудовица, и том приликом разбили су сандук и из истог одјели: 800 динара у новчаницама од по 10 динара; један велики дукат од 75 динара и један дукат од 12 лира. Једна је зликовца стар 23—25 година, висок, дугих образа, сувоњав, танких бркова, у сељачком оделу, са шајкачом на глави; други је стар 25—27 година, раста средњег, плав, бугуљет, малих бркова, брија се: у сељачком је оделу, са шубаром на глави, а оно врата има обешену ману торбу. — Донета начелника среза колубарског окрузи београдског Бр. 1021.

Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да за свима побегли личностима учине вајмаљу потеру, и у случају проналаска стражарно их ухуте властима које су интересане изјаве, с позивом на означене бројеве акта или дописа.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Ноћу између 20. и 21. пр. месеца извршена је опасна крађа у сеоској радњи браће Пинисе и Штајн. Крадљивац је обио врата из дворишта, ушао у дућан, насилно отворио касију и из ње украо 50 динара.

Брзом истрагом, коју је водио шварт теразијски, убрзо се ушло у траг крадљивцу, који

е већ сутра дан био у рукама власти. То је овај **Јанко Церовић**, земљоделац из Краве Реке у округу ужичком, стар 25 година. Он је једном због крађе већ био на осуди, пошто га је, по његовом казивању, ужички апостелени суд пре 3 године осудио на 9 месеца затвора.

Јанко је дошао у Београд крајем септембра прошле године и врло је мало радио, нарочито последњи месец и по дана, те је спрадајна

сумња да је још коју крађу извршио. У осталом он је једну већ признао иследној власти, и то крађу Љубомиру Станковићу, пашњаку под „Рајићевог Вешца“ на Дорћолу, где је насилно отворио кујисна врата, на крају шубер из кујне ушао у кафану и из фиоке дигао 9 динара у новцу и толико у дувану.

Ако је ко ово лице приметио на местима где су после крађе извршене, моли се да то и што би се друго знало о њему, доставе иследној власти.

Гвозден Милановић, конобар, родом из Београда, стар 22 године, ставлен је под истрагу

дорћолског под тежашку истрагу и у притвор, што је своме свати Макеу Фрајману, под. јеврејском свештенику, извршио крађу новца и ствари, као што сам јавили у 3. и 4. броју.

Гвозден је и прошле године био извршио једну крађу где је служио и за то казнен пресудом квартa дорћолског од 11. априла 1909. год. Бр. 3494 са двадесет дана затвора. Он је професионални конобар — лопов; погоди се за службу, обично не преда исправе господару, иде само или без препишета и чим му се укаже прилика краде и бежи. Тако је и сад ухваћен тек после неколико дана по извршеној крађи.

Сврхе се шаљу на ц. лице је могуће да у њему по уносна учиниоца још какви дела.

КРАЂЕ СТОКЕ

Ноћу између 20. и 21. пр. месеца непознати крадљивци украли су Лазару и Стојци Миленковићу из Паланке и то: Лазару једног коња маторог 6 година, длаке зелене са знаком „О“; Стојци два коња: једног маторе 9 година, длаке доратасте, шкрасног у леву задњу ногу путастог, високог 140 с. м. са знаком =; другог маторог 15—16 година, доратастог, пиштастог, са знаком „О“. Са коњима су повраћени заман и узо. — Депеша начелника среза јасеничког округа смедеревског Бр. 1559.

Непознати крадљивац украо је Василију Мијоисављевићу, из Горње Ковиће, једног вола и једну краву. Во је матор 4 године, длаке сивожене, рогова малих, а крава длаке зелене, рогова средњих. — Депеша начелника среза прокупачког Бр. 1006.

Ноћу између 13. и 14. пр. месеца украдена је Арсенију Обрадовићу, земљаку из Вукмановића, једна угојена крава, матора 7 година, длаке жуто-мрке, без рогова. — Депеша начелника среза левачког Бр. 324.

Ноћу између 8. и 9. пр. месеца украдено је Милоју Стојановићу из Модре Стене једно коњ, матор 5 година, длаке зелене. — Депеша начелника среза ужичког Бр. 214.

Ноћу између 19. и 20. пр. месеца непознати крадљивци украли су Ђуру Јаковићевићу из В. Моштанице једног ћуна и ћунцу. Ћунаи о матор 2 године, длаке мургасте, на челу цветаст, а ћунина је матора 3 године, длаке сиве. — Депеша начелника среза посавског округа београдског Бр. 1122.

Ноћу између 21. и 22. пр. месеца непознати крадљивци украли су Животи Мајићевићу, земљаку из Кушиновца, два вола матора по 5 година; један је по длаке жуте, рогова увијених, а други длаке жућкасте, рогова пешких и шилестих. — Депеша начелника среза посавског Бр. 1238.

Код Љубомира Н. Вучковића, из Кушиновца, зајен је један коњ пастуш, матор 3 године, длаке отворено доратасте на челу цветаст, на гребену са обе стране и на репу по мало бео. Ирак се да је украдеп, јер му је билет лажан а украдеп из свеже сточних пасеова општине кушиновачке. — Депеша начелника среза ресавског Бр. 1221.

Ноћу између 31. прошлог и 1. овог месеца непознати крадљивци украли су Радосаву Мијутиновићу, из Дрежничкога, два вола матора по 6 година. Један је длаке жуте са тамним роговима, а други је длаке беле са дебелим и кратким роговима. — Депеша начелника среза деспотоваческог Бр. 1850.

Непознати крадљивци украли су Јаниићеју Здравковићу, из Превалиће, једног бивола, маторог 3 године, и једну биволицу, матору 8 година. Обоје су длаке браве, малих рогова заногасти са Е/2. — Депеша начелника среза прокупачког Бр. 1480.

Обраћа се пажња свима полицијским и истражним властима на ове крађе и крадљивце.

НА ЗНАЊЕ

Комплети „Полицијског Гласника“ за 1908. и 1909. год., у елегантном тврдом повезу могу се добити у предплатитеу по цену од 20 динара за једну годину. Комплети у меком повезу за 1908. и 1909. год могу се добити по цену од 15 за једну годину, или оба заједно за 25 динара.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

уредник **Добривој В. Бакић**

БРОЈ 6. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 14. ФЕБРУАРА 1910. ГОДИНА VI.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и пише пуна недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у окиту 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви **„Полицијског Гласника“** не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

МИ

ПЕТАР I

по милости Божјој и вољи народној

Краљ Србије

проглашујемо и објављујемо свима и сваком, да је Народна Скупштина, сазвана у редован сазив за 1. октобар 1909. године, на LXXI редовном саставку 4. фебруара 1910. године, решила, и да смо Ми потврдили и потврђујемо:

ЗАКОН

о

измени и допуни у закону о уређењу округа и срезова од 18. марта 1905. год. са изменама и допунама од 26. априла 1909. год.

који гласи:

Други одељак члана 68. зак. о уређењу округа и срезова замењује се овим:

Избор окружних посланика за целу земљу, за четворогодишњу периоду извршиће се 25. априла 1910. године, а дотле ће важити раније извршени избори.

Ова измена постаје закон, кад је Народна Скупштина усвоји и Краљ потврди, а ступа у живот од дана објаве у службеним новинама.

Препоручујемо Нашем Министру унутрашњих дела, да овај закон обнародује, а свима Нашим Министрима, да се о извршењу његовом старају, властима пак заповедамо да по њему поступају, а свима и сваком да му се покоравају.

5. фебруара 1910. год.
у Београду.

ПЕТАР с. р.

(П. П.)

Водио и станио државни печат,
чувар државног печата,
Министар правде,
К. Л. Тимотијевић с. р.

Председник
Министарског Савета,
Ник. П. Пашић с. р.

Министар
иностранних дела,
Дж. М. Ђ. Миловановић с. р.

Министар финанасија,
Стој. М. Протић с. р.

Министар
просвете и црквених послова
Ј. М. Жујовић с. р.

Министар правде,
К. Л. Тимотијевић с. р.

Министар
народне привреде,
Ј. М. Продановић с. р.

Министар
унутрашњих дела,
Љ. Јовановић с. р.

Министар војни,
грађевинарства и земаља,
Мил. Мариновић с. р.

Министар грађевина,
В. Н. Вуловић с. р.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, одликован је:

Орденом Светог Саве

пятога реда:

Арсеније Вељковић, среска начелник у пензији.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 7. фебруара 1910. г. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 19. јануара 1910. године Бр. 419, донесено на основу члана 144. тачке 9. Устава, које гласи:

„да се Август Клапер, бивши пивар из Крагујевца, родом из Вајевасера у Шлезији и поданик аустриски, по својој молби прими у српско подаништво заједно са својом женом Јелисаветом, изузетно од § 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из својег досадашњег подаништва“.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 31. јануара 1910. г. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 15. јануара 1910. године Бр. 235, донесено на основу члана 144. тачке 9. Устава, које гласи:

„да се Јевтинија Чавдаревић, свештеник у Д. Душнику, родом из Берона у Старој Србији и поданик турски, по својој молби прими у српско подаништво заједно са својом женом Панагијом, малолетном децом: Даринком, Радмилом и Властимиром и матером Катарином, изузетно од §. 44. грађанског закона“.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 31. јануара 1910. г. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу чл. 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 15. јануара 1910. године Бр. 420, донесено на основу чл. 144. тач. 9. Устава, које гласи:

„да се Стеван Хенерт, кројач из Крагујевца, родом из Земуна и поданик угарски, по својој молби прими у српско подаништво заједно са својом женом Хермин-

ном, изузетно од §. 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из својег досадашњег подаништва".

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 31. јануара 1910. г. у Београду.

Указима Његовог Величанства Краља Петра I. одобрена су решења Народне Скупштине, сазване у редовни сазив за 1. октобар 1909. године, од 3. фебруара 1910. године, која гласе:

„Да се село Равни До одвоји од своје садашње општине тамнавичке у срезу белопаланачком, округа пиротског, и да се споји са општином островичком, у срезу и округу нишком".

„Да се село Горње Требешиње одвоји од своје садашње општине преображенске у срезу ћићког округа врањског и да се споји са општином доњо требешињском у истом срезу и округу."

„Да се село Угриновци одвоји од своје садашње општине бољковачка и образује нову општину под називом општина угриновачка у срезу качеровом округу рудничком."

Из канцеларије министарства унутрашњих дела 7. фебруара 1910. г. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

НЕКОЛИКО ПОГЛЕДА НА РЕЗУЛТАТЕ ХЕМИЈСКЕ АНАЛИЗЕ КАО ДОКАЗНИ МАТЕРИЈАЛ ПРИ СУМЊИ НА ТРОВАЊЕ

(НАСТАВАК)

Као што сам већ раније наговестио, *отров може у лешину или њене остатке неке и случајно доспети*, па при хемијској анализи изазвати сумњу на тровање. По гдекада је баш спор о томе, је ли отров случајно у лешину доспео или је намерно у њу унесен, или га је сумњива особа још за живота у себе примила главно питање, око кога се све прве — дакле управо тежиште целога истраживања. С тога је потребно да се и у томе правцу обавестимо.

б. Прилике, као отров може случајно доспети до лешине или њених већ трулих делова и остатака, нису баш тако ретке. Пре свега може се десити, да се мртвац сахрани у оделу, које у себи садржи извесне количине каквог отрова. Модерна индустрија и техника теже, истина, за тим, да своје текстилне производе израђују тако, како неће човеку шкодити — дакле без отровних сумеса — али још није у томе потпуно успела. Још и данас има тканина, у које — било при само) преради, било при даљем промету и њима — доспе нека извесна ма и мања количина каквог једињења, које је отровно, а које се баш и као отров често употребљава. Тако је н. пр. познато, да се при прању вуне, при апретирању, *бојадисању*[1]) и слагању или консервисању разних вунених тканина по гдекад употребљавају и једињења арсена, олова, бакра итд. — дакле баш најобичније и најпознатије отрови.[2]) Ако би, дакле, била у питању лешина, која је сахрањена у каквој тканини те врсте, онда би хемијска анализа могла констатовати отров, и ако та особа није ни трована ни отрована.

Још чешће се дешава, да се мртвац сахрани са каквим *накитом* или другим којим објектом, у коме већ има каквих отровних материја, или у коме се тек касније — за време распадања лешине у гробу — утицајем влаге и других агенција с воља могу развити отровна једињења. Тако се н. пр. врло често деца и младеж сахрањују с китама и венцима од *вештачког (мртвог) цвећа*, а познато је, да је баш вештачко цвеће врло често бојадисано бојама, у којима има једињења сичана (арсена[3]) или олова. Исто се тако може десити, да се с лешином сахрани и какав други предмет или накит — н. пр. *икона, амајлија, крст, прстен, гривна, минђуше (обоји), или — џепсовица, чешаљ, шарта, требија, сахат, ланац* и т.д. — у којима може бити олова или бакра и њихових отровних једињења, па да се касније нађу као сумеса у леш̇ивима и остацима лешинским. Сем тога постоји код нас још и обичај, да се с мртвацем у гроб закопавају и поједини други предмети, којим се покојник обично служио — н. пр. кадаји или бакарни чанчићи, оловне кашике, метални чешљеви, оловне или бојадисане *играчке* (код деце) и т. д. Најпосле постоји код нас и веровање, да мртвацу ваља *очи старим бакреним новцем покрити*, па му уз то још такога новца и у сандук или у гроб бацити. У свима тим приликама могло би се, дакле, десити, да се у лешини или у њеним гњилим остацима после извесног времена нађе отров, и ако та особа није тована ни отрована.

И с *мртвачког сандука* — нарочито металног — могао би у извесним приликама какав отров до лешине и њених гњилих остатака допрети. Данашњи „лимани" или метални мртвачки сандуци грађени су из разних метални композиција, па из поједиих делова тих композиција могла би се временом у земљи створити једињења, која би се при хемијској анализи као отрови показали. Сем тога се *сандуци* још и нарочито *„залемљују"* или „залемљују", а ваљ̇ лем служи по гдекада смеса олова са другим којим металом (лимом), па и та смеса може касније као какво отровно једињење до лешинских делова и њихових остатака доспети. А што је још најобичније: мртвачки сандук може бити *бојадисан, лакиран или глеђосан* каквом отровном смесом, која би се исто тако касније могла јавити у лешинским деловима и њ̇ним остацима. Најпосле може по гдекада бити каквог отрова и у словима и „златним" или „сребрним" ресама на трагама од венаца природног цвећа, на словима и *шарама по покловцу*, на позлати ногу, на окову у угловима и т. д.

И земљ̇ите, у коме је сумњива лешина била закопана, може у себи садржавати неке извесне врсте отрова, па онда изазвати спор, је ли тај отров могао проћи у лешину или не. Као што је познато, има прилика, да се и њ̇ен простори земљ̇ишта загаде каквом нечистоћом, која у себи садржи отрова — било да тај отров доспе у земљу у каквој нечистој течности, или да се на њега кондензацијом сталожи из какве отровне паре. Нарочито се то може десити у близини њ̇ених фабрика, занатлијских радионица, ливница и т. д. у опште: свуда где се какве отровне материје прерађују или где се при преради другог каквог материјала отровна једињ̇ења употребљавају.[1] Сем тога посипају или просе пољопривредници своје њиве арсеном, да би их од пољских мишева сачували, или их ђубре вештачким ђубретом, у коме по гдекада има и знатних количина арсена (нечистим фосфатима и перфосфатима). Најпосле дешавало се и случајева, да арсен доспе у гробљанско земљ̇ište из *базамовских*[2]) или баш и из отрованих лешина. Ово последње може се десити у већој количини само у гробљ̇има великих вароши, која су већ неколико пута прекопавана.

Али и сем тих случајева, где по гдекоји отров доспе у земљ̇ište вештачким начином, има прилика, где је *земљ̇ите већ по природи такоз састава*, да стално садржи у себи извесне количине каквог отровног једињ̇ења. Нарочито се то дешава с арсеном. Исто овако, као што има крајева, где вода извесних извора стално држи у раствору неке минималне количине арсена (као што је н. пр. Рочченско или Левако); исто тако може бити и читавих области, где се при анализи и површних и дубљ̇их слојева земљ̇ишта може констатовати арсен. Тако је н. пр. до сада нађен арсен у гробљанској земљ̇и у Брауншвајгу, Кијеву, Берлину, Франк-фурту[3]) Волину (Wollin), Позњану (Posen) и т. д. и пре неколико година и у једном сеоском гробљу у Хрватској.

Питање о томе, *може ли арсен из околног земљ̇ишта проћи у сахрањену или иначе закопану човечју или животињску*

[1]) Нарочито зеленом, жутом, црвеном, белом и црном бојом.

[2]) У новије време почела је нешовска индустрија и производ и силу користи и тровати разним сумсима. Да буде „тоња" и „вунија", а ко оно сјајија, новце је раствором неког планског једињ̇ења, које је отровно.

[3]) Арсена има по сваким и у поједиој роби, која је при бојадисању. Тако се н. пр. спомиње један сучај случ̇ај, где је лешина имала на себи при чарапе, у којима је хемијска анализа констатовала арсен. (Видх: Prof. Dittrich; Viertelj. für gerichtl. Medicin; III Folge; VIII Bd. Supp: 1894.

[1]) Тако н. пр. наводи Бранцоф (Brancoff), да је у околини собрана „Шварцуртоки зеленила" у Немској констатовани арсен у земљ̇ишту. Исто тако нађен је арсен у земљ̇ишту из околине једне творнице лешинских боја у близини Лајпца.

У Шпанској било је неколко балканских тако у вода, за је само једне годиоо — 1872 — баложивало 110 лешина. При том бальзовању трошио се неимиће арсен — просечно по 278 грама на једну лешину. Према томе упио је у земљ̇ите шпанског гробља само за годину преко 60 кг. арсена, а то је већ огромна количина. Грешке је тај начин бальзовања тог. 1876. у Шпанској забранио — и тиме је престао опасност, да ће се земљ̇ите гробља све више и више арсеном заиваљивати.

[2]) Види: Popp S. „Der Arsengehalt der Frankfurter Friedhoferde" — Hygienische Rundschau: 1906. S. 1011.

лешину, занимало је и старије научаре и практичаре. Већ Орфила (Orfila) је скренуо пажњу на ту околност, да и у земљишту гробља може бити арсена, па је тога ради чинио опите, да реши питање, може ли тај арсен временом прећи у лешину или лешинске делова. За њим је пошао Соненшајн (Sonnenscheïn), па онда читав ред других експерименатора. И сви су добили један и исти резултат: — *да је арсен у земљишту у нерастворљивом стању* — махом везан за креч или гвожђе — *па да с тога не може продрети у поједине делове лешине* — све дотле, док се они сасвим не распадну, те се с њиховом кашом и земљиште не смеша.

Од прилике исто то добили су и практичари тачним хемијским проучавањем лешина, које су годинама у земљишту с арсеном лежале, па тек онда екскумиране. Ако се тицало особа, које за живота нису у себе арсен примале — које дакле нису ни троване ни отроване — никада се у њима није могло наћи ни трага арсена, ма колико да су у земљи закрпљене лежале — сем ако се и оне и њихови одетачи и покрвници нису тако расували и у гњилдану или кашу претворили, да су се морале с отрованим земљиштем смешати. А ако се баш у самој лешини нашло трага од арсена, онда се замачно тицало случаја, где је арсен још за живота — трованем или другим којим начином — у тело доспео.

Класична *потерда том искуству, да арсен баш и у ерло повољним приликама не може на земљишта у законски леш прећи*, публикована је приликом спора о смрти неког Николе Вобеза. И он и жена му беху на близу (2 метра) једно од другога сахрањени — у гробљу, за чије се земљиште знало, да у себи садржи извесне количине арсена. Неко време после смрти њихове породи се сумња, да су обоје отровани и суд нареди екскумацију оба леша и хемијску анализу њихових делова. Код Николе је одмах констатован сићан, а код жене његове не беше ни трага томе отрову. Штта више: кад је свршена секција, затрпан је женин леш онако го непосредно оном земљом, у којој је било арсена, а која је баш у то време од каше јако оваквена. И кад су ту исту лешину 6 месеци касније због неког доспелења морали и опет екскумирати и делове њене хемијској анализи подврћи, нашло се, да ипак нема у њој арсена, и иако је било згоде и прилике, да у њу пређе.

Према томе утврђено је у судско-медицинској пракси уверење, да *из земљишта, које садржи арсена, тај отров не може у законану лешину прећи*, ма колико она у њој лежала, и ма колико кишнице и снежнице земљу пљакало и у гроб попирало. Једини изузетак чини онај случај, што сам га мало час навео [где се лешински делови у кашу претворе и са отровним земљиштем смешају], или земљиште таког састава, где има извора с особитом врстом воде, која већ у себи садржи арсена. Тај арсен је уз примоћ нарочитих сумеса њених у њој већ потпуно растворен, те се онда може и у лешину пренети.

Веома интересантан и инструктиван *случај те врсте* споштио је пре 9 година покојни проф. д-р Бошњаковић, судски хемичар у Загребу.[1]) Ево у кратко тог судског спора.

Године 1892. умре у селу Будровцима (општина Пишкаревци у близини Бакова) Блаж Балић, честит домаћин. Пред смрт је боловао неко време, а тужио се непрестано на желудац, пљува и дрхтање. Како је имао лепушкасту а „шарену“ жену, за коју се знало, да живи с мештанином Иваном Вуковићем у недопустивом односима, и како се још за време Блажева боловања десио чудан случај, да се Инова жена и сваствика отровном ракијом мал' не отроваше: пала је одмах сумња на жену Блажову Стазу, да га је она отровала. Та сумња била је тако јавна и општа; да је чак и у колу у песми пибила.[2])

И за чудо, иван за тај случај власт се дуго није дознала. Тек год. 1899. — дакле 7 година касније — изађе дело на видело. Те године пријави један пријатељ Блажов тај случај суду, а суд одмах нареди екскумацију леша, секцију и хемијску анализу. *Анализа је констатовала арсен у лешинским деловима* [пиктијасте масе из трбушне дупље, желуца јетре и косе], али како се исто тако нашло арсена и у трулим пешкама од мртвачког сандука и у тканини, коју је Блаж имао око паса, на најпосле и у земљишту самога гроба и околине његове: то је проф. Бошњаковић — *болег уверена рада — испитао и друге две лешине тога гробља*. Анализа је исте такве остатке још два друга леша из истог гробља, а и земљиште на околине њихових гробова. У земљишту нашао је исто толико арсена као и у оном, где је Блаж лежао, али у остацима оних других лешена није могао констатовати ни трага од арсена — и ако су и те лешине лежале у том гробљу исто толико, колико и Блажова (7 год). Разлика је била само у томе, што се позитивно знало, да су та два друга лица умрла природном смрћу, а Блаж под сумњом, да је отрован. На основу тога „враз, земаљ. Здравствено Вијеће“ у Загребу дало је своје завршно мишљење овако: „*да држи доказаним, да је Блаж Гјалић у истину за живота свога узивао арсена, і да је недвојбено услед узитка тог отрова і умро*“.

(свршиће се)

Д-р М. Јовановић-Батут

ПРЕДЛОГ

НОВОГ ШВАЈЦАРСКОГ КАЗНЕНОГ ЗАКОНИКА

(свршетак)

У предлогу је предвиђено и *условно одређивање казне*, и то су ове одредбе:

1. Ако неко, ко до тада ни у Швајцарској ни у иностранству није осуђиван због злочина, буде осуђен на коју казну лишења слободе мању од године дана, суд може одложити извршење на пробно време казне од две до пет година, под претпоставкама:

да се према ранијем животу и карактеру осуђеног може очекивати, да ће га то одстранити од даљег вршења злочина, а да ни побуде учињене ни околности самога злочина не противуречe тој претпоставци, и

да је осуђени накнадно судски констатовану штету, у колико му је то било могуће.

2. Суд ставља осуђеног под заштитни надзор, ако нема нарочитих околности које би биле разлог изузетку од тога правила. За пробно време могу му се дати извесна упутства за владање, н.пр. да научи извесан занат, да се бави у извесном месту, да се уздржи од алкохолних пића, да накнади штету у одређеном року.

У пресуди се морају утврдити околности, које оправдају условно одлагање казне, разлози, који су суд руководили, да осуђеног изузетно не ставља под заштитни надзор, као и упутства судје за владање осуђеника.

3. Суд ће наредити извршење пресуде, ако осуђени за време пробног времена изврши хотимичан злочин или ако ради против упутства суда и поред формалних опомена од стране власти која прши заштитни надзор.

4. Ако је осуђени издржао пробно време, казна отпада.

Повраћај у грађанска права може се стећи путем судске одлуке. Судија може онда вратити кривца у грађанска права, ако их је изгубио за више од три године и ако је прошао три године од како је издржао казну лишења слободе на коју је осуђен, — све то, ако служује по свом владању и ако је накнадно судом утврђену штету, у колико му је то било могуће.

Исто то може бити са повраћајем у права да биши кривац може бити бирач за извесна звања или да може попова вршити родитељску или старазачку власт. О свему томе има суд да да своју одлуку, по оцени свију прилика и законских услова.

Сличан су томе и прописи о скинућу забране да се може обављати извесан посао, трговина или занат.

У закључним одредбама општега дела објањују се речи и изрази који су употребљени у овом законском предлогу, као што су: чиновник, женска, сродник, рођак, сила, новац, емисионе хартије, исправе. Најзад се опредељује, да се као дан има сматрати време од двадесет и четири часа, а да се месец и година имају рачунати по календару.

Посебни део састоји се из деветнаест одељака. Како би нас далеко одвело да цитирано изводе на сваког одељка, ограничићемо се на набрајање свију одељака, те да се из тога види како је учињена подела свију злочина. Те су ови одељци:

Први одељак: Злочини против тела и живота.

Други одељак: Злочини против имовине.

Трећи одељак: Злочини против части.

Четврти одељак: Злочини против личне слободе.

[1]) Bian: Zanimivi slučaj iz sudbeno-kemijske prakse otrovanje arsenom. — Liečniški Vestnik. — 1901; str. 182, 233 i 275.

[2]) „Ово ће лубав“, само вели Стазу, Јер је Стаза отровала Блажа.

Пети одељак: Злочини противу благостања.

Шести одељак: Злочини противу породице.

Седми одељак: Злочини опасни по општност.

Осми одељак: Злочини противу јавног здравља.

Девети одељак: Злочини противу сигурности јавног саобраћаја.

Десети одељак: Злочини противу трговачког и новчаног саобраћаја.

Једанаести одељак: Злочини противу јавног мира.

Дванаести одељак: Злочини противу знања.

Тринаести одељак: Злочини противу државе.

Четрнаести одељак: Злочини противу народне воље.

Петнаести одељак: Злочини противу државне власти.

Шеснаести одељак: Злочини противу кривичне истраге и извршења казне.

Седамнаести одељак: Злочини противу судског доказа.

Осамнаести одељак: Злочини противу пријатељских држава.

Деветнаести одељак: Злочини у званичној дужности.

У злочине опасне по општност спадају: паљевине, експлозије, поплаве итд.

У злочине противу знања спадају: неморална дела свештеника, неморална дела декара, лажна лекарска уверења и повреда позивне тајне.

Друга књига: О иступима.

И ова се књига дели на два дела.

Општи део садржи начела која владају у примени овога закона за иступне кривице, и за то ћемо га донети у целости.

Што је прописано за опште за злочине, важи и за иступе са оним изменама:

Деца. Изврши ли дете испод четрнаест година какво дело које се казни као иступ, оно ће се предати истражној школској власти. Школска ће му власт изречи укор или школски затвор, ако нађе да је оно криво.

Ако је дете напуштено, морално покварено или од његове покварености прети опасност за другу децу или му је потребно нарочито поступање, школска ће власт наредити како треба збринути такво дете.

Младолетници. Ако је извршио дело, које се казни као иступ, какав младолетник, који није напуштен, ни морално покварен, нити коме је потребно нарочито поступање, судија ће га, ако нађе да је крив, укорети или ће га казнити особитим затварањем од једног до осам дана.

Иступи у иностранству. Ко изврши какав иступ у иностранству, у Швајцарској се неће казнити.

Покушај. Покушај иступа не кажњава се.

Лакш затвор. Најкраће трајање лаког затвора може бити три дана, а надуже три месеца.

Осуђени ће издржавати казну у сачувској ћелији и сразмерно ће се интерести радом.

Новчана казна. Најмањи износ новчане казне може бити један динар, а ако закон није изричо друкчије предвидео највећи износ новчане казне може бити пет стотина динара.

Споредне казне и мере сигурности. За иступе не важе одредбе о професионалним злочинцима, о губитку грађанских права, о забрани рада, о прогонству и о јемству за невршење казнимих дела. Остале сличне одредбе важе само у случајевима где их је закон изричо допустио.

Застарелост. Иступ застарева за годину дана, а казне за иступ застарева за две године.

Посебни део обухвата све иступе, и садржи се из ових одељака:

1. *Иступи противу тела и живота:* Давање ножевишта за двобо). Недавање помоћи у случају опасности или нужде. Ударци или радње без последица по тело и здравље. Давање алкохолних пића деци.

2. *Иступи противу имовине:* Узимање туђе ствари незнатне вредности. Незнатне утаје. Незнатно оштећење имања. Самоплашење поверилаца.

Намерно избегавање обавеза (н. пр. плаћање: пожиле на лађама, железницама, узаврица за позоришта и т. д.). Неплаћање хотелских трошкова. Лажне вести о имовном стању ког акционарског друштва. Држање коцкарских банака или лутрија. Непослушност дужника код извршења забране или стечаја. Непослушност приватних лица у такним случајевима. Неправилно вођење и чување трговачких књига.

Иступи противу части: Просте увреде и грђења.

Иступи противу слободе: Објављивање недопуштених вести.

Иступи противу морала: Неморално јурење за женскињем. Допуштање блудничења у становима за издавање. Обзнањивање приника за неморал.

Иступи противу породице: Напуштање породице.

Иступи опасни за општност: Немарна држка над душевним болесницима. Држање дивљих животиња. Пушкање животиња на ђуде.

Иступи противу јавног здравља: Лажна роба и неупотребљива новац, Подржавање новца, банкнота и званичних објава у циљу игре или шале. Ситна фалсификовања исправа. Фалсификовање исправа без намере за штету.

Иступи противу јавног мира: Ремећење јавног мира. Узнемиравање народа.

Иступи противу друштвеног реда: Јавно пијанство. Скитничење и просјачење. Мучење животиња.

Иступи противу државне власти: Оиирање од легитимисања. Непослушност полицијских позива. Цепање званичних објава. Обзнањивање тајни из истраге.

Иступи противу извршења казне: Иступ по забрани похођења казана. Недопуштено обављање извесног позива, заната или трговине. Неплаћање новчане казне.

Иступи противу полицијских наредаба: Уклањање лешева. Непријавља нађених ствари. Нештампање места и имена штампарије и редактора.

Д. В. Б.

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

II

Сведоибе.

Злочин у улици „Hirondelles" својом страхотом и грубошћу ужаснуо је становништво Брисла, док је немоћ власти, са своје стране, изазвала гроничаво узбуђење, срџбу и гнев. Раздражена маса захтевала је пошто пото жртву. У својој неспесности она је отишла толико далеко да је оиколила стан једног неправедно осумљиченог лекара, у намери да га ухвати и линчује. Надражена душа масе манифестовала је свој гнев и своју срџбу у свим могућим облицима. Власт беше преплашена законинним писмима. Било их је преко 350, и свако од њих проверено је поиособ. Као што се већ могло предвидети, то је био узалудан посао. У исто доба власт дође до неколико ретких сведоџаба, од којих поједине послужише као основ за истрагу. Пошто цела афера остајаше неразрешима загонетна, поникоше разне легенде. Уобразиља масе, охрабрена негативном и безусиешном акцијом власти, пронађе своју тајну злочина на улице „Hirondelles". Није никакво чудо што у једној католичкој земљи, у којој морално и религиозно васпитање потпуно почива на догми и мистеријама, маса оставља мистерији оправдање оних сензационих факата и догађаја, које није у стању да схвати и разуме, и који због тога постају ванприродни и необјасним за њен неразвијен менталитет и њену слабу интелигенцију. Овај факт није сам по себи ни мало чудноват. Напротив, он је веома разумљив пошто је човечја душа, нарочито у нижим и неразвијенијим класама, врло мало разнолика, и радо претпоставља изванредне и фантастичне измишљотине стварности обичних, позитивних и сасвим природних ствари. Као год у најбољој и најраспрострањенијој легенди, исто тако и у историји злочина у улици „Hirondelles" ми налазимо, као увод или пролог, понашање тајне о ованћоњу.

— Објасните нам, питаху ме, како је то могло бити да агент Вандам, који је нашао пакет са трупом, буде навештен од једне жене из народа, на неколико часова раније, да ће се један страшан злочин извршити над једном малом девојчицом?

Отпочели смо да испитујемо пореклу и изворе ове прве легенде, и ево шта смо нашли:

Пре свега, то никако није био Вандам, већ један други агент, који је примио доставу од једне непознате жене. На дан извршеног злочина, око 8 часова у вече, агент Де Пов, који је дежурао пред Вандамом, био је, близу улице „Laeken", пресретнут од једне непознате жене, која му је достављала да се један сумњив човек шуна поред улице „Hirondelles". Одмах по извршеном злочину агент је ово достаиио државном тужиоцу, који му је наредио да се пресвуче у цивилно одело и да по кварту потражи достављачицу. У овом тражењу Де Пов је провео више дана, али без успеха.

У овом случају постоји једно просто подударање факата, и ништа више. У великим варошима срећу се на сваком кораку непознати и сумњиви људи. Човек, на кога је скренута пажња агенту Де Пову, не може имати ништа заједничког са нашим лукавим и нештим злочинцом, који је свима својим актима доказао да је био и суштине обазрив да би тако лако пао у очи. Поред овога, и одвођење Жанино није извршено у овом регијону, већ на противној страни.

Око 9½ часова, један други агент, са службом у улици „La Fiancée", известио је од једне жене о нестанку Жанином. Ова друга жена нема никакве везе са овом, нити овај њен поступак има какав мистериозни карактер. Поменули смо раније, да је то била Франсоаза Ван Гали, мати Жанина.

Она два факта народ је погрешно довео, а торокуше су их разгласиле и новоконтаирисале на свој начин. На овај начин факти су трансформисани, а народна машта приближила је елементе између којих није било никакве везе нити односа. Тумачећи рђаво факте, који су до његовог сазнања допрли нетачно и непотпуно, народ је у овом тумачењу отишао толико далеко, да их је обично мистериозним велом. И отуда ова легенда, ова мистерија о овапљењу од које, после изложеног, очигледно ништа не остаје.

Ено нас код сведоџаба. Претходно једна општа примедба. У овој афери, као и у сваној другој, полисходно је да се свака сведоџба прима обазриво и са резервом, и да јој се поклања само релативна и ограничена вредност.

Чак и сведоџбама сведока очевидаца треба придавати само опоолико вредности, колико то допуштају њихов менталитет, степен њихове интелигенције, њихова моралност и њихово физичко здравље; даље: ако су услови и прилике, под којима је сведоџба постала, тачно прецизирани; ако сведоџба сведока није инуколико у противности са психолошком вероватноћом и, најзад, ако се сведоџба потврђује каквим објективним елементима, или каквим доказом материјалним или физичким, који се не може нападати нити оспорити. Већина сведока, који тврде да су видели, жртва су узбуђења њихових чула или аутосугестивних елемената. *De bona fide* они измишљају, варају се и лажу. Примери неистинитости и непотпуности сведоџаба сведока очевидаца веома су многобројни и интересантни. Енглеска нам је недавно пружила један, који је веома интересантан и типичан, прави модел. Корисно је записати га и никад га не заборавити. У децембру 1906 год. истражни чиновник у Хамптеду, близу Лондона, отиочео је истрагу поводом смрти једне личности, која је извршила самоубиство дављењем. Једна изданачица станова похитала је да изјави, да у лешу познаје свога кирајџију Фердона. За овим је дошла једна млада девојка и изјавила, да је самоубица њен отац, Едвард Фердон. Ову изјаву потврдили су још неколико чланова Фердонове фамилије, као и неколико његових другова. На овај начин 9 сведока познали су самоубицу и утврдили његов идентитет, услед чега је смрт званично констатована и издато допуштење за сахрану. Приступило се већ и погребу, кад ево ти пракор Фердона жива и здрава. Читајући у новинама о свом самоубиству, он се вратио кратко у Хамптед, да би доказао да је још у животу. Претпостављамо да је онде био у нетаку какав злочин. На основу сведоџаба 9 заклетих сведока, чије су се сведоџбе у свему подударале, окривљени Фердон био би несумњиво осуђен. Кад се рођена деца и посведневни пријатељи овако грубо варају, и једног сасвим непознатог сматрају за оца или друга, зар онда нема разлога узнемиравати се? Није баш овога боље ценити сваку сведоџбу прецизношћу критичког духа, и не примати као јеванђељске речи безначајна причања хистеричних жена или уображених девојака, које дају власти неверовatan лично опис личности, које су једва могле видети у вече или ноћу, по свршетку напорног дневног рада, која је несумњиво ослабио њихова чула и њихову моћ посматрања.

У афери Ван Галкове наша власт је, међутим, заснована свој рад исључиво на оваквим причањима.

Наш велики министар г. Жиз Ле Жен, човек неосторно частан и поштен, казао је са својом сувереном компетенцијом: „сведоџбе су мала ствар; оне се никад не броје већ увек мере."

По уобичајеној пракси, полиција прима и региструје изјаве сведока. Примајући исписану хартију, оверену потписом полицијског чиновника, истражни судија одмах јој придаје карактер аутентичности. Испитујући од своје стране сведока, он га просто пита да ли је тачно казао истину. Прочитавајући му сведоџбу, он не испитује да ли су елементи сведочанства веровatни, нити истражује узроке због којих је сведок сведочио код полиције. На овога се рађају многобројне заблуде и неуспеси у тежим и компликовaнијим истрагама.

* * *

Разне сведоџбе појавиле су се пред влашћу у афери Ван Галкове. Да би их лакше анализали и разумели, поделићемо их у три рационалне и логичке групе с обзиром на три сукцесивна и видљива акта злочина: одвођење девојчице, проналазак трупа и проналазак ногу.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И УПУТИ

Чиновник, на којим начином иступио из државне службе, умиже плату, која му припада до дана начног разрешења од дужности.

Указом од 24. марта 1908 год. стављен је у пензију г. Љ. П. окр. начелник, а од дужности ове разрешен је 19. априла исте године. Пошто је разрешен, прикупио је потребна документа, ради регулисања пензије и обраћајући се Гл. Контроли тражио је, да му на основу поднетих докумената одреди пензију имајући при том на уму, да је од дужности разрешен 19. априла, до кога му дана има и плата припасти.

Ову молбу са свима документима Гл. Контрола, актом својим Бр. 15862/908 и 44277/908, упутила је на примедбу Министру Финанасија, према чл. 109. зак. о њеном уређењу, и пошто су иста без примедбе враћена, то је Гл. Контрола решењем својим Бр. 16616 одлучила: да г. Н. припадне на име пензије 2078·05 дин. и да му се она има рачунати и издавати не од 20 априла (пошто је 19. био разрешен од дужности), већ од 5. априла.

Незадовољан овом одлуком Гл. Контроле, г. Н. изјавио је жалбу Касационом Суду, који је решењем својим Бр. 8333 поништио решење Гл. Контроле са ових разлога:

„По чл. 31. зак. о чином. грађ. реда, чиновник на којим начином иступао из државне службе, уживаће плату, која му припада до дана коначног разрешења од дужности. Па како се из уверења Министра Унутр. Дела Бр. 7706, а које је жалилац у тужби Бр. 10487 поднео, види, да је он — жалилац — разрешен од дужности 19. апр. 1908 г., онда му суд, према горе наведеном законском пропису, није могао одредити пензију од 5. апр. 1905 године.

Неумесно је позивање Гл. Контроле, у разлозима њеног решења, на чл. 76. зак. о буџету, јер се исти односи само на оног, кога је дужност била, да жалилац г. Н. од дана указа о пензији, на за 10 дана разреши од дужности, а никако не г. Н."

Гл. Контрола, према овим обавезним примедбама, у општој седници својој Бр. 21249 решила је: да г. Н. пензионисаном окр. начелнику припада из државне касе на име пензије 2078·05 дин. годишње, која му се има рачунати и издавати од 20. априла 1908. год. итд.

На основи овога извршног решења г. Н. обратио се новом молбом Министру Унутр. Дела тражећи, да оповоле акт благајне Министарства Бр. 4571 којим је наређено Начелству, да му се неизвата плата од 4. до 20. априла не изда, и изда други, да му се ова, према горњем решењу, изда.

Но Министар Унутр. Дела остајући при своме правобитном гледишту, решењем ПБр. 21994 одбио је г. Н. са ових разлога:

„1. да по чл. 76. зак. о државном буџету чиновник, који се на случај пензионисања или отпуштања, удаљава с положаја, мора бити разрешен од дужности најдаље за 10 дана од дана указа. Само руководиоци касе и материјала могу разрешење од дужности добити најдаље за 30 дана од дана указа;

2. да је жалилац указом од 24. марта ПБр. 6197 стављен у стање покоја с пензијом, која му припада по годинама службе;

3. да је наредбом од 29. марта 1908. год. ПБр. 6197 коју је Начелство примило 30. марта под Бр. 3411 наређено, да се указ о пензионисању одмах и у свему изврши, и да је исти саопштен жалиоцу 31. марта, а дужност предао 19. априла

4., да се у актима не назиру никакве наредбе, којом је жалиоцу наређено, да са предајом дужности чека на долазак новопоставленог начелника."

На ово решење г. П. изјавио је жалбу Државном Савету, који је на саслушану своме одлуком Бр. 8134 поништио решење Министра Унутр. Дела са ових разлога.

Као што се из предстанке жалиочеве од 15. септ. 1908 г. Бр. 11867 види, жалилац је молио Министра Унутр. Дела за наредбу, да се опозове акт благајнице тога Министарства од 1. септем. 1908 г. ББр. 4581 којим је наређено Начелству, да му не издаје плату, која му припада као окружном начелнику од 4. до 20. априла 1908 г. па се то покренуто питање има и да расправи, пошто жалилац том представком није тражио, да му Министар призна право на плату за то време, као што је то у реферату ожалбеног министровог решења погрешно наведено.

Ценећи тражење жалиочево, Савет налази, да се актима овога предмета и уверењем Министра Унутр. Дела ББр. 7760 потврђује, да је жалилац тек 19. априла разрешен од дужности и ако је указом од 24. марта 1908 г. стављен у пензију и ако је претписом Министра Унутр. Дела од 29. марта 1908 ББр. 6197 наређено Начелству, да указ о тој пензији одмах у свему изврши.

По 1. одељку чл. 76. зак. о буџету Начелство је дужно било, да жалиоца разреши од дужности 4. априла, јер он није припадао категорији оних службеника, који су побројани у другом одељку поменуте законске одредбе.

Кад то није учинило, него је Начелство неправилно допустило, да он остане и даље на дужности до 19. априла, онда се жалиоцу има издати плата за наведено време, јер по § 31. зак. о чинов. грађ. реда, та му плата припада до дана коначног разрешења од дужности.

Никаква одговорност на спрам чл. 76. зак. о буџету не може се ставити на рачун жалиоца, јер се по истом пропису може та одговорност приписати указном службеном органу, кога је била дужност, да жалиоца г. П. од дана указа о пензији, па за 19 дана, разреши од дужности.

И кад је по чл. 20. зак. о уређењу округа и срезова била дужност секретара Начелства, да се стара о правилном извршењу Министрове наредбе, о извршењу указа, о тачној примени чл. 76. зак. о буџету, онда се оправдано не може за то учинити одговорним жалилац г. П. нити се по том основу може он одбијати од тражена плате. —

Министар Унутр. Дела није усвојио ове разлоге Државног Савета, већ је дао против разлоге, наводећи између осталога: да секретар окр. Начелства није могао разрешити од дужности г. П. мимо његове воље, па да би могао спасити материјалну одговорност због неблаговременог разрешења окружног начелника, и пошто је једино г. П. крив, што од дужности није разрешен на време, јер окружни начелник дужност старешине надлештва врши све до момента разрешења, те је за све послове он једино и одговаран.

По Државном Савету у својој општој седници од 8. јануара т. г. оснажио је одлуку свога одељења, којом је поништено решење Министра Унутр. Дела.

Вл. Ст. М.

Граничар имања, који неће да потпише тапију своме суседу са разлога, што је њоме обухваћено и његово имање, слабији је у праву од овога, ако не поднесе доказе о праву својине спорног имања.

Актом од 23. августа 1908 год. № 4195. обратила се Мара А. Б., овд. удова, суду општине београдске и навела, да је рада убаштинена њеног непокретног имања на топчидерском брду, близу бањичког логора, спремила тапију, коју су потписали сви суседи, сем Јосића М., који за то нема никаквог разлога, јер је и решењем комесара топчидерске полиције № 1928/907 год. доказано, да му није заузела никакво земљиште, — па је с тога молила суд, да у смислу § 466. грађ. суд. поступа и тако треба да јој се тапија потпише.

Саслушан по овоме Јосић, изјавио је, да тапију неће да потпише зато; што је претпоставио молиљивој земљишта заузет и један део његове земље, и кад му она тај део земље да, потписаће тапију.

Суд општине београдске нашао је, да Јосић ничим није доказао право својине спорног земљишта, тим пре што му исто молила Мара не признаје и што се решењем комесара топчидерске полиције № 1928., које је донето по тужби Јосићевој односно заузећа тог спорног земљишта, констатује, да се није могло утврдити, да је молитељка Мара заузела што од тужиочевог имања, већ на противи испитаним сведоцима да је утврђено, да она има спорно земљиште у државним води низа година. С тога је решењем од 13. септембра 1908 год. № 4347. упутио Јосића да у року од 15 дана од извршности решења путем спора код надлежног суда докаже право својине оспореног земљишта, о чему ће суду поднети и уверење о томе, у противном суд ће сматрати, да је спорно земљиште својима молиље Маре, и наредити да тапију у име његово, као суседа, потпише један члан суда, после чега ће се иста и потврдити.

Противу овог решења, Јосић је изјавио жалбу Министру Унутр. Дела. Ну суд општински нашао је, да је иста према општинским прописима, по § 16. грађ. суд. пост. неблаговремена, па ју је као такву решењем од 27. октобра 1908. год. № 5099. одбацио.

По изјављеној жалби Министар Унутрашњих Дела својим решењем од 5. децембра 1908 г. ПМ 22664. поништио је ово решење № 5099 са разлога, што се ово решење № 4347 не расправља спор грађанске природе, за који је општински суд по § 6. грађ. суд. пост. надлежан, те да би рок за жалбу био онај из §§ 15. и 16. грађ. суд. пост., неће се тим решењем жалилац Јосић на основу § 466. грађ. суд. пост. упућује надлежном суду, под кога ће се тек повести спор чисто грађанске природе, који ће се регулисати по грађанском закону, а за који случај важи рок за жалбе из § 311. грађ. суд. пост. Стога налазећи, да је жалба благовремена, упутио се у расматрање решења суда општинског № 4347. и нашао, да је исто на закону основано, па га с тога и одобрио, а жалбу као неумесну одбацио.

По изјављеној жалби, Државни Савет такође је нашао, да је ожалбено решење Министрово правилно и на закону основано, па је стога одлуком својом од 20. фебруара 1909. год. № 1122. одбацио жалбу као неумесну.

За предају жалбе Министру Унутрашњих дела противу решења полицијских власти, по предметима чисто административне природе, не важи прин одељак § 311. грађ. суд. пост

Решењем начелника среза посавског, од 2. маја 1907. год. № 10655, упућен је Видоје Т., из П.....; да путем спора докаже, да приносак, који је по пресуди судског узет у попис ради наплате приличних трошкова његовог сина Рајка, није својина овога — Рајкова — већ његова. То решење оснажило је и начелство окр. београдског решењем од 4. јуна 1907 год. № 4050.

Противу овог решења начелства Видоје је изјавио жалбу Министру Унутрашњих Дела, и исту послао поштом непосредно Министарству, где је заведена 9. јула 1907. год. № 12197. Ту жалбу Министарство је послало начелству и ово ју је примило 11. јуна 1907 год.

Начелство је нашло, да је Видоје решење начелства № 4050. примио 25. јуна 1907. год. и аналого § 311. грађ. суд. пост. и чл. 11. зак. о уређају округа и срезова жалбу је требао послати у року од 15 дана власти, против чијег се решења жали, а међутим његова жалба примљена је у начелству шеснаестог дана, — па је с тога решењем од 19. јула 1907 г. № 5137, одбацило ову жалбу као неблаговремено поднесену.

Решење ово оснажио је и Министар Унутрашњих Дела решењем од 24. августа 1907. год. № 13716.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да ожалбено решење Министрово не одговара закону из ових разлога:

Као што се из акта овог предмета види, жалитељ је решење начелства од 4. јуна 1907. год. № 4050. противу кога је био изјавио жалбу Министру, примио 25. јуна исте године, и жалбу на исто предао Министарству унутрашњих дела 9. јула исте године под Бр. 12197, које је опет исту упутило начелству, где је заведена 11. јула 1907. год. под Бр. 4966.

Како у чл. 11. зак. о уређењу округа и срезова, за предмете овако чисто административне природе, није прописан нарочити поступак за предају жалбе, то је жалба жалитеља на решење начелства № 4050, благовремена, јер је у Министарству примљена у законом року, пошто се први одељак § 311. грађ. суд. пост., који важи за предају жалби противу судских одлука, не може на овај случај применити. Према томе, Министар није имао права решењем одлуке, да незаконито решење

начелства од 19. јуна 1907 год. № 5137, оснажи ожалбеним решењем.

Писмом од 28. фебруара 1909 године ПЉ 4177. Министар унутрашњих дела известио је Државни Савет да се са напред изложеним гледиштем Државног Савета слаже и да ће у смислу истога жалиоцу издати друго решење.

Одлука Државног Савета од 3. марта 1909 г. № 1468. **Јос. Е. Ст.**

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине доњо-милановачке, актом својим Бр. 2699. пита:

„1. Начелник сремски актом Бр. 6116. саопштио је суду акт Поштанско-телеграфског одељења министарства грађевина Бр. 22571, којим оно тражи од ове општине 252·50 динара, за почињене штете на телеграфским линијама у реону ове општине, па је нагласио, да општина ову суму унесе у буџет за 1910 годину, ако случајно нема у прошлогодишњем буџету позиције за ово, или ако нема готових пара.

Моли се уредништво за обавештење:

Да ли је суд дужан да плати ову штету без судске пресуде по једностраној процени поштанско телеграфских органа?

Ако мора и нема новаца, може ли то учети у буџет за 1910 годину, или да прода један део свога шумског земљишта, па да шумска комисија још није ограничила државну шуму?

2. Нема дана, а да среска власт не нареди суду, да јој упути ова или она лица, па да је седнице среске власти у истом месту где и општина, и ма да она има неколико својих служитеља, који познају мештане као и служитеља општинска.

Овим позивањем задаје се општини огроман и непотребан посао на штету других хитнијих послова.

Да ли послови ове врсте спадају у надлежност општинских судова, или их они могу отказати? и

3. Начелник сремски наредио је овоме суду, да му из своје касе пошаље 75 динара на име таксе, те да може послати акте првостепеном суду по делу краће коња навесним лицима из ове општине.

Како суд мисли, да се краће извињају по званичној дужности, и да покрадена лица немају право на накнаду штете од општине, би ли одбио да положи таксу, али начелник сремски тражи и по други пут, претећи иначе казном општинским чаеницима.

Суд је извео закључак, да не мора плаћати штету, из одлуке Касационог Суда од 4. августа 1900 год. Бр. 5851. Моли се уредништво да и по овоме изнесе своје мишљење".

— На она питања одговарамо:

1. По члану 13. закона о телеграфу и телефону, од 3. децембра 1898 године, свака штета учињена на телеграфској или телефонској линији, накнађује се од општине, у чијем је атару учињена штета: а њој се оставља право да кривца пронађе, од њега штету наплати и државној га власти преда на осуду.

За ово плаћање није потребна судска пресуда, него је довољно решење Поштанско-телеграфског одељења министарства грађевина у смислу § 465. грађ. судског поступка, узимајући утврђене цене по таксатору.

Према овоме, нека суд одмах пошаље новац сремској власти, ако у буџету постоји позиција за то, а ако тога нема, онда да у буџет за 1910 годину унесе тај издатак.

Општинска шума у општи се не би могла продавати за овако безначајне издатке, а још мање би то могло бити кад још није извршено ограничење државних шума, са којима је она у додиру;

2. Уместо би било, да среска власт сама позива људе из места, где је њено седиште, те да на тај начин олакша и иначе пословима оптерећене општине.

Али ако код ње нема те увиђавности, општински суд не сме отказати извршење ових наредаба, јер су оне и ако неуживање инак законите, пошто надзорна власт може позивање да врши и на овај начин преко општине, као ниже полицијске јединице, у колико се она у овом својству јавља;

3. Из чл. 12. и 18. закона о накнади штете учињене злонамерном пљачкином и намерним противзаконим понашањем ствари, јасно се види, да се такса, дијурна и сви остали трошкови, што их предвиђа чл. 23. истог закона, плаћа у напред.

Како се по чл. 1. овога закона даје накнада штете и за учињену крађу, то је суд дужан да се одзове захтеву среске власти и да пошаље тражену суму.

Ако суд не би имао готовине или буџетом предвиђену позицију, онда нека се донесе одборска одлука, да се та сума нађа из позиције непредвиђених потреба (чл. 133. зак. о општинама), а ако је и ова позиција исцрпљена, онда да тај издатак учини приморено из касе, а да у буџет одмах унесе и ову суму.

На случај да је буџет већ готов нека тражи накнадни кредит у смислу чл. 10. закона о окружним, среским и општинским буџетима.

III

Делиоџа општине јаковљанске пита:

„Расматрајући судија алексиначког првостен. суда, решењем од 1-XII-1909 г. № 17936. поништио је једну пресуду суда општине јаковљанске из разлога што саопштење парничарима није у смислу § 13 грађ. суд. пост. у присуству два сведока. Суд општински није успојао ове примедбе већ је на основу § 20. б. грађ. суд. пост. дао против разлоге под 22 децембра 1909 г. № 2091, у томе: да примедбе напред поменуте не стоје, јер председник општ. суда који је уверно саопштење парничарима писмен а то је доста према § 13 трећег става гр. суд. пост. Но пуна седница истога суда, решењем од 8 децембра 1909 г. № 34805, одбацила је против разлоге општ. суда и нашла да су примедбе судијине умесне.

Да ово поменем за расправу најважније ме је то изазвало, што је тај исти расматрајућа судија раније пресуде овога суда расматрао па и одобравао и ако је оверене подписао само исти председник општ. суда — писмен без присутних сведока.

Налазим да је радња суда првостепеног противна § 13 грађ. суд. пост. и зато молим уредништво да о овоме изнесе своје објашњење."

— На ово питање одговарамо:

По § 13. грађанског судског поступка, кад је председник општинског суда одсоно његов заменик писмен, саопштавање пресуде неће се вршити у присуству два писмена сведока, него ће то оверавати председник или заменик.

Кад је председник или члан суда неписмен, онда се саопштавање врши у присуству два писмена сведока.

Према овако јасној законској одредби уредништво налази да је саопштење пресуде у овом истакнутом случају било сасвим закону, и не може да нађе разлога који су чак и судски колегијум определи да одржи одлуку свога расматрајућег судије.

Али како је одлука првостепеног суда обвезна за општински суд по § 20. под б. поменутога закона, то општински суд треба да је одмах изврши.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Станислав Ат. Рајков, родом из Рушчука у Бугарској, чаленинатор, побегао је пре кратког времена на једног бугарског актора, и сумња

се да је пребегао у Србију, те се у том циљу иносе његове фотографије. Он се налази под лажним именима, као: Васа Георгијев, Велан

Георгиев и др. Стриче се пажња свима полицијским властима, а нарочито пограничним комисарима, да овог лопова у случају проналаска притворе и спроведу Управи Београда с позивом на Бр. 5449.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Почетком прошле године дошао је у Београд ово лице, које се приказало под именом Тодора Ђорђевића, продајног радника, и покоре је нашло посла у Официрској Задрузи.

Пре неки дан украдеш је златни сахат са ланцем г-ђе Јелени Татић, удати из Београда. Поседном истрагом утврђено се, да је сахат украдо ово лице, а исто тако утврђено се и то, да му горње име није право, већ лажно, и да се оно у ствари зове **Христо Алексијев**, родом из Лерина у ослуном вилајету.

Иначе да ће ово бити природан крадљивац, јер се на његове крешке жиди да га и полиција у Солуну трпи због неких кривичних дела, због чега је санкано и ина промешу.

Иначе, такође, да ће ово лице бити оно исто, што је августа месеца прошле године ухваћено у Сталаћу у крађи 23 наполеондора у злату, које се тада казао као Христо Иванов, продајач из Солуна, па је успело да из тамошње општинске суднице побегне.

Оне који би што ближе знали о овом лицу жели се да о томе известе Управу града Београда с позивом на Бр. 5118.

НАЂЕН ЛЕШ

Бугарске надлежне власти известиле су наше Министарство Иностраних Дела, да је 30. децембра пр. год. на пет километара далеко од утока Тимока у Дунав, на бугарској обали, нађен један мушки леш и да је лекарски утврђено, да смрт није наступила од дављења, већ од ухваћаћеве изнутрица и од раке на челу. Леш је човека старог око 30 година, средњег раста, плавих бркова, без браде, у матросном оделу са плавим и белим пругама, са панталонама од истог сукна. Он је стар 40 година, малог раста, црних бркова, у оделу сеоском. Она је стара 16 година, висока; од одела има на себи без зубун од сеоског сукна, а преко њега црну антерију од сукна. — Депеша начелника среза ресавског Бр. 2406.

и приватника, ако би што знали о овом лешу, да о томе известе Антропометријско Полицијско Одељење Министарства Унутрашњих Дела с позивом на Бр. 433.

ПОТЕРЕ

Алекса Ђорђевић, Цигањин, корпар, који се налази у бегству, одговара за више крађа стоке и прављење лажне исправе. — Акт начелника среза левачког Бр. 1717.

Светозар Н., месарски радник, извршио је крађу новца своје газде Драгутину Јеротићу, месару из Београда, па затим побегао. Он је стар 19 година, приномањет, по лицу мајан, у грађанском оделу. — Акт Управе града Београда Бр. 4866.

Милоје Марковић, земљоделац из Рашковића у срезу посавском, одговара за превару, па се налази у бегству. Он је у лицу плав, очију плавих, косе и бркова плавих. Од одела има на себи: гуњ, фермеи и чизмиде од шајка, на погиа шарене чарапе и опанке, а на глави шајачу, и оно врата прикоцут шал. — Акт начелника среза врачарског Бр. 2095.

Паун — Павле Младеновић, земљак из Гвозденграда у срезу зајечарском, који одговара код зајечарског просветеног суда за убиство извршено над Павлом Калиновићем, оплашћом, налази се у бегству. Он је стар 24 године, раста високог, приномањет, бркова плавих, у сеоском оделу. — Акт Управе града Београда Бр. 2861.

Јакоб, Самуило и Давид Нисим, браћа трговачки агенти, који одговарају код начелства округа нишког за више утаја и превара, налазе се у бегству. — Акт начелства округа нишког Бр. 27396.

Илија Гараш, земљоделац из Јасеновца, одговара за одвођење и пљачку се у бегству са Божаном, кћером Тоше Јанковића земљодеца из истог села. Он је стар 40 година, малог раста, црних бркова, у оделу сеоском. Она је стара 16 година, висока; од одела има на себи без зубун од сеоског сукна, а преко њега црну антерију од сукна. — Депеша начелника среза ресавског Бр. 2406.

Милан Тасић, бивши матрос из Смедерева, који је извршио опасну крађу новца у меседу 7. и 8. овог месеца, налази се у бегству. Он је стар 33 године, средњег раста, косе и очију црних. — Акт начелства округа смедеревског Бр. 1063.

Непознати крадљивац новца између 23. и 24. прошлог месеца украо је са лађе дунавског паробродског друштва, капетану лађе г. Милану Јелићу, један златан сат са ланцем. Сат је са капцима без шара и мало улубљен; а ланац је састављен од златних, плоснатих и дугуластих алинца. На средини ланца нема једне алинце, те је ту ланац састављен концем. — Акт Управе града Београда Бр. 4672.

Милан Живановић, притворник пироштепеног зајечарског суда, који је осуђен за више опасних крађа, побегао је из притвора. Он је раста високог, добро развијен, приномањет, црних црних бркова, без браде, у лицу румен, од одела има на себи: капут шарен, од шајка и прне пантаоне. У ходу му се помена ударају и згибају унутра, а стопаје иду у расторене. — Депеша начелства округа тимочког Бр. 1466.

Непознати крадљивац, који је ухваћен после извршене крађе, побегао је новцу између 7. и 8. овог месеца из притвора квартиа врачарског. Непознати је стар око 32 године, раста малог, малих постепаних бркића, у оделу грађанском. Баз је притворен изјавио је да се зове Алекса Марковић, по занату бравар. — Акт Управе града Београда Бр. 5275.

Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да за свима побегалим личностима учине нарочиту потеру, и у случају проналажења стражарно их упуте властима које су потерницу издале, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

ТРАЖЕ СЕ

Зорка, кћи **Марка Стефановића**, занатлијина из Београда, одбегла је 8. овог месеца од своје рођаке Милене Јевтић, из Обреновца. Она је стара 12 година, приномањета, у женском чоханом оделу и са рукавчетом нецелом. — Депеша начелника среза посавског округа ваљевског Бр. 1913.

Драгољуб Спасојевић, шегрт берберски, родом из Голужа, 4. овог месеца отуђио је од своје газде Милијана Стефановића, берберина из Београда. Он је стар 15 година, раста средњег, смеђ; на себи има: прапан капут, талијанске панталоне утаснте боје и на глави путничку качкету. — Акт Управе града Београда Бр. 6190.

Нека се полицијске и општинске власти жиле потраже нестала лица и пронађене упуте месноовним властима, које су тражене захтевале.

КРАЂА СТОКЕ

Ноћу између 5. и 6. овог месеца, непознати крадљивац украо је Благоју Милојковићу, из Бобашинта, једну клатиету побиту, у задње ногу чарапасту, са знаком положено „К.“ — Депеша начелника среза алексиначког Бр. 1990.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ову крађу и крадљивца.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

уредник Добривој В. Бакић

БРОЈ 7 У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 21. ФЕБРУАРА 1910. ГОДИНА VI.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у вакрсе, а то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и окружна надлештва, а за све друге претплатнике у износу 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви **„Полицијског Гласника“** по продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за начелника прве класе среза пожаревачког Милана Лазића, начелника исте класе среза подунавског, — по потреби службе;

за начелника друге класе среза деспотовачког Љубомира Јоцића, секретара исте класе начелства округа крагујевачког, — по потреби службе;

за начелника друге класе среза орашког Милана Пантелића, начелника исте класе среза јасеничког, округа смедеревског, — по потреби службе;

за начелника друге класе среза златиборског Живојина Г. Бедошвића, начелника исте класе среза алексиначког, — по потреби службе;

за начелника друге класе среза подгорског Благоја Радовановића, начелника исте класе среза јадранског, — по потреби службе;

за начелника друге класе среза јасеничког, округа крагујевачког, Михаила Мијовића, начелника исте класе среза пожаревачког, — по потреби службе;

за начелника треће класе среза моравског, округа нишког, Сретена Недића, начелника исте класе среза моравичког, — по потреби службе;

за начелника треће класе среза пчињског Вељка Рамадановића, комесара сеоске полиције у рангу среског начелника исте класе, — по потреби службе;

за начелника треће класе среза ћићког Косту Ђорђевића, начелника исте класе среза крајинског, — по потреби службе;

за начелника треће класе среза крајинског Петра Милеиновића, начелника исте класе среза ћићког, — по потреби службе;

за начелника треће класе среза подунавског Бранка П. Вукојевића, начелника исте класе среза орашког, — по потреби службе;

за начелника треће класе среза посавског, округа београдског, Милорада Тутунџића, начелника исте класе среза жупског, — по потреби службе;

за начелника треће класе среза жупског Михаила Достанића, начелника исте класе среза посавског, округа београдског, — по потреби службе;

за начелника треће класе среза пригорског Душана Богдановића, начелника исте класе среза колубарског, округа ваљевског, — по потреби службе;

за начелника треће класе среза гочанског Ђорђа Матејића, начелника исте класе среза златиборског, — по потреби службе;

за начелника треће класе среза таковског Ђорђа Ст. Костића, начелника исте класе среза пригорског, — по потреби службе;

за начелника треће класе среза колубарског, округа ваљевског, Живка Лазаревића, начелника исте класе среза подгорског, — по потреби службе;

за начелника треће класе среза јасеничког, округа смедеревског, Војислава Анђелковића, начелника исте класе среза гочанског, — по потреби службе;

за начелника треће класе среза јадранског Јована Спиридоновића, начелника исте класе среза колубарског, округа београдског, — по потреби службе;

за начелника треће класе среза колубарског, округа београдског, Андреју Ј. Живковића, позајмљеног писара прве класе среза лепеничког;

за начелника треће класе среза алексиначког Димитрија А. Христића, среског начелника у пензији;

за начелника треће класе среза моравичког Стевана М. Каначког, начелника среског у пензији;

за начелника треће класе среза лужничког Косту Ст. Петровића, бившег позајмљеног писара;

за секретара друге класе начелства округа тимочког Живојина Будимировића, начелника друге класе среза таковског, — по потреби службе;

за секретара треће класе начелства округа крагујевачког Петра Мијићевића, секретара исте класе начелства округа тимочког, — по потреби службе;

за комесара сеоске полиције, у рангу начелника среског треће класе Милана Јанковића, начелника исте класе среза деспотовачког, — по потреби службе, и

за комесара пиротске железничке полиције, у рангу среског начелника треће класе, Петра Протића, комесара исте полиције у рангу полицијског писара прве класе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 9. фебруара 1910. г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за лекара среза моравског, у округу нишком, Д-р Миливоја Петровића, лекара среза крајинског и брзопаланачког, по молби;

за лекара среза крајинског и брзопаланачког Д-р Стевана Клингера, лекара среза белопаланачког, по потреби службе, без права на накнаду путних и селидбених трошкова;

за лекара среза белопаланачког и лужничког Д-р Јована Ј. Панајотовића, лекара среза лужничког;

за лекара среза качерског Д-р Божидара Бановића, лекара среза деспотовачког, и

за лекара среза деспотовачког Д-р Милана Запиновића, лекара среза качерског, ову тројицу по потреби службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 9. фебруара 1910. г. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је, да се

Драгољуб К. Нешковић, начелник прве класе среза пчињског, и

Милан Пурић, начелник треће класе среза моравског, округа нишког, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда стави у стање покоја с пензијом, која им према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 9. фебруара 1910. г. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету

одобрено је решење Државног Савета од 29. јануара 1910. год. Бр. 668, донето на основу чл. 144. тач. 9. Устава, које гласи:

„да се Јелта Папазаисе, трговац из Београда, родом из Селице у Турској и поданик исте државе, по својој молби прими у српско подаништво заједно са својом женом Анком, изузетно од § 44. грађанског закона“.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 5. фебруара 1910. г. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О НОВЧАНОЈ КАЗНИ

У чему се састоје новчане казне. Историјска еволуција ових казни. Могу ли новчане казне заменити затвор и под којим условима?

Новчане се казне састоје у *смањењу* (diminutio) *имовине*, на које закон опрашта̂ује ако казну за какво нарушење. Оне су две врсте: час је њиховo дејство да учине државу сопственником каквог предмета у натури који је припадао осуђеном, час да је учине веровником каквe суме у новцу: према томе да ли се овим казнама *преноси својина* или *ствара обавеза*, на штету осуђеног, оне носе име „*конфискације*“ или „*новчане казне*“. Али је есенција ових казни да својина која је пренесена, или тражбина која је створена није намењена накнади приватне штете, и разликује се тако од реституција и накнада штете које се дугују услед кривичног дела. Кад би било другчије, онда би оне била једна врста *накнаде* пре него ли *казна*.[1])

Ово је разиновање јасно изражено и у нашем кривичном законику, који је новчану казну уврстио у *казне*, на које се по § 12. кр. зак. приваћ може осудити. („Кривац се може осудити на следујуће казне: 1. на смрт, 2. на робију, 3. на заточење, 4. на затвор, 5. на лишење звања, 6. на *новчану казну*“. § 12.). Специјални закони, као што су разни финансијски закони, и. пр. закон о непосредном порезу, трошарини, царински закони, зак. о монополима, и многи други, такође прописују разне новчане казне за делита̂ка која се учине противно њиховим одредбама. Употребу ових новчаних казни и њихов карактер испитаћемо доцније, кад будемо излагали разлику између новчаних казни које имају казнени карактер од других њених казнених санкција.

Новчане казне имају врло старе порекло.[2]. Управо, оне су постојале у свима временима. Али у историјском развитку казненог права, оне се показују са два различна карактера. Код старих народа и код модерних народа, то су праве казне, оне се састоје у плаћању граду или држави, као казне, у извесним стварима, које сачињавају према епохама, главни предмет богатства, воловима, овцама, драгоценим металима од којих се ковали новци. Али, у традицијама германских народа и у њиховим обичајима, суме које је деликвент плаћао увређеном под именом *wergeld*, биле су цене мира т. ј. напуштање права освете увређеног или његове родбине, и суме које је деликвент плаћао старешини племена под именом *fredum* биле су цена заштите која му је давана против освете увређеног. Ове новчане казне нису дакле имале карактер правих *казни* пошто је *wergeld* био *накнада* а *fredum*, *хонорар*. Кад је под утицајем нових потреба и нових идеја, калено право, рашириво своју власт, извршио се преображај. Телесне казне заузеле су све шире место у систему казнимости. Новчана казна постала је обична казна за сва ова делита̂ка на која ми примењујемо данас затвор; то што је дало повода Лоајселу да каже „на свако недело пада само новчана казна“. Али је конфискација остала у употреби, нарочито са политичким карактером, и као средство да се обогаћавају приватели власти и осиромашавају њени непријатељи. Данас, новчана казна и конфискација заузеле су у систему казнимости, њиховo право место: оне су намењене као нека врста добро сређене одмаздe, накнађивању повреда туђе својине.

Али могу ли новчане казне да замене затвор, у случајевима у којима би затвор био или одвећ строг према малој озбиљности нарушења, или корумпитиван због своје организације. Ово је питање много занимало криминалисте. Новчане казне нису извесно идеалне казне. Без сумње, саме по себи оне би биле довољно осетљиве, али под двојаким условом, да њихова количина буде утврђена тако да их сваки осуђени осети но ипак да не буде коме сатрвен и да њена наплата буде осигурана од осуђених који се протине да је плате или су инсолвентни. Ту су два проблема на која ћемо опет наићи и извесно је да ће од њихове солуције зависити увек вредност новчаних казни. Без сумње, резултат коме би требало тежити, био би да се затвор кратког трајања замени новчаном казном било законодавним путем, било судским одлукама над текстови то допуштају.

Новчана казна и друге новчане санкције. Употреба новчане казне у нашем казненом систему. Разне последице казненог карактера новчане казне. Фискалне новчане казне. Мешовити карактер који је правозаштитно предало овим казнама. Поступак у утврђењу новчаних казни. Коме припада корист новчане казне. Наплата новчана казне.

Новчана казна је казна која се састоји у обавези плаћања државе једне суме у новцу. По § 27. нашег кривичног закона: „новчана казна узимаће се у државну касу осим случаја где је законом другчије наређено“. Новчане казне за штетна дела која се казне по кривичном законику наплаћују се у корист општинске касе, ако су у првом степену судије општинске власти, а у корист државне касе ако су у првом степену судије државне власти“ — § 313. кр зак. Осим тога и поједини специјални закони чине изузетак од горњег правила о наплати новчане казне у корист државне касе. Тако, новчане казне за кривице које се казне по закону о чувању јавног имања, изтуне шумске кривице које извајају и суде општинска судови, иларчу се у корист општинске касе.

Новчана казна има увек три карактера који је разликују од других новчаних санкција, које могу бити последица повреде права.

а) Она се изриче на основу једног *закона повреде*, која забрањује или наређује извесна факта под претњом новчане казне: она се разликује тако од *казнене клаузе*, која резултује на једне *погодбе*, чије је дејство да детерминише у напред количину накнаде штете коју дугује верховику дужник који не би извршио своју обавезу или који би је извршио непотпуно. Казнена клауза има просто карактер погодбе коју закон допушта странама да уговоре као грађанску санкцију њихових обавеза.

б) Новчану казну, коју закон тако везује за какву акцију или какву нечинију, треба да изричу *судије* после претходне констатације *кривице* деликвента. Јер, ако она резултује на основу законске одредбе која је прописује, на самог иступа, тако да судије имају да интересишу само у случају спора о њеној егзистенцији или њеној количини, новчана казна била би *грађанска* а не *казнена*. Такав карактер имају неке фискалне казне за иступе које се тичу фиска, а казне се по неким специјалним законима, као што је казнена такса која се наплаћује по чл. 36. зак. о таксама на исправе на којима није пралепљена прописна или никаква такса; казне због непријаве (протоколисања) фирме, и др. које се наплаћују као таксе којима ове казне гарантују наплату. Ове новчане казне не припадају дакле казненом праву. Али такав карактер немају фискалне новчане казне које се изричу за дела која се учине по царинским законима и зак. о непосредном порезу, зак. о трошарини, житовини, које изриче надлежна административна власт после претходне констатације *кривице* деликвента, а то су казне у правом смислу те речи. Видећемо само да ли се њихов казнени карактер не ублажава у извесној мери.

в) Да би новчана казна имала казнени карактер, треба да буде изречена за *нарушење* у правом смислу, т. ј. злочин, преступ, иступ. У овоме се репресивне новчане казне разликују од *грађанских* новчаних казни и казни *поступка*, као и од *дисциплинских* новчаних казни.

Новчана казна која има све ове услове извесно је казна, било да је изричу грађански судови или казнени судови, јер јурисдикција којој је дужност да је изриче не мења јој карактер. Новчана казна примењује се час сама као *главна* казна, час ексцесорно уз казну лишења слободе као *допунујућа* казна. (наставиће се)

Милош Станојевић

[1]) Garraud. — Traité théorique et pratique du droit pénal français, стр. 771.

[2]) Исто. Сва остала теоретска излагања о овом предмету узета су из овог дела.

НОВА МАЈСТОРИЈА

Николије Марјановић, на Радованда у среду пожешком, у времену од пре две године дана упућиван је два пута Пастеровом Заводу у Ниш, ради лечења од уједа бесних паса. Разуме се, да му је на ову цељ издаван трошак ради путовања и лечења на рачун општине и округа. А кад је други пут у прошлој години упућен у Ниш у Пастеров Завод, он је упропастио издати му новац ради лечења, за што је и отпужен од стране начелства.

Николију је омиљело ово путовање на рачун општине и округа, па је пре неколико дана измислио, да га је на сред пута уједо за образ и руку опет некакво жуто псето и некуда побегао; па се већ као извежбани занатлија у овоме послу јавно спојој општинској власти и начелству са изговором, да га је и по трећи пут опет уједо бесно псето, не би ли дошао до трошка, да се проведе до Ниша. Али овога пута навео је на грех и Алексија Божовића, свога сељака на Радованда, те је и овај код власти представио, да је и њега уједо за руку некакво жуто псето, у исто време кад и Николија.

И општинској и полицијској власти нало је ово у очи. И пошто се јасно видело, да оне незнатне повреде на Николију и Алексију нису паниле од зубаћ, него да су то биле мале и врло незнатне греботине од поката, — они су обојица подвргнути лекарском прегледу. Овим прегледом утврђено је: да те незнатне греботине нису од уједа зубаћ, него од поката или другог какног оруђа. Те према оваком стању ствари, а у вези других околности, које обојицу одају као врло сумљиве људе, доказато је: да су они хтели да обману власт на користозубљивих намера.

Према свему овоме Николије и Алексије окривљени су за обману власти, те ће имати приликe да у затвору размишљају о пропичној судбини, која их је постигла за ово незаконство.

Међутим и општинске и полицијске власти на овога примера имаће једно искуство више: те да у будуће обраћају озбиљнију пажњу на предстаке појединих лица од уједа бесних паса; и да у подобном случају добро испитају све околности, на основу постојећих наређења, приликом упућивања ованих лица за Пастеров Завод.

12. фебруара 1910. год.
у Ужицу.

М. Јеговић,
нач. окр. ужичког.

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

1. Сведоџбе које се односе на одвођење девојчице.

Власт је, у овој ствари, примила две ванне сведоџбе, али је она сву њиову обратила само на једну, и то на ову неверватнију.

а) Сведоџба Марије Метер.

Девојчица Марија Метер, стара 13½ год. помагачица своје матере у продаји воћа, на стаиом у улици „Сапон“ бр. 16, изјавила је:

„Да је онај вечера, кад је извршен злочин, а у времену детињег нестанка, 7. фебруара, у 7 часова мање 2 минута, изведа Жану Ван Галк у улици „Commerçants“, према улици „Pélican“, у разговору са једном женом, која је овако изгледала:

Стара отприлике 20 година; стаса 1 м. 58 до 1 м. 60; лица дугуљастог; изгледа болесног; косе и обрва црних; са фризуром „à la Vierge“ која јој је покривала један део чела; одевена просто у једну прну сукњу и један отворено-сур палето, врте „castck“, са прним шеширом на глави. Ова жена носила је један пакет, дугачак отприлике 45 см., широк 25 см. а висок 15 см., који је био завијен у усгасту хартију. У тренутку када је ова жена ућута у разговору са малом Жаном, Марија Метер чула је како је дете изговорило на француском језику ове просте речи: „Не, не.“

Могућно је да је ова сведоџба искрена; сумњиво је да је истинита; највероватније је да је проста измишљотина.

Критичка анализа ове сведоџбе.

У прилог сведоџбе Марије Метер постоје два вероватна елемента, али се, с друге стране, сусреће скуп озбиљних елемената неверватнијих, који је чине сумњивом и назаку да се она, ако не сасвим одбаци, а оно бар прими са највећом резервом.

Елементи вероватноће.

1. Марија Метер није се могла преварити у погледу идентитета Жане Ван Галк, т. ј. није могла какво друго дете сматрати за малу Жану, те с тога, ако је казала истину, то је доиста била Жана коју је видела у разговору са непознатом. И доиста се Жана са својим дугачким, специјалним и карактеристичним огртачем могла врло лако познати. Поред овога, Марија Метер виђаше Жану сваког јутра и познаваше је врло добро, пошто је с повнамна стајала преко пута стана њене мајке која јој је, из сажаљења, слала свако јутро по Жани шољу топле каве. Марија Метер, према овоме, познавала је врло добро лево лице, физиономију и ход Жанин, те се с тога никако није могла преварити у њеној личности.

2. Улица „Commerçants“ није била непозната Жани, те с тога није имала разлога да се плаши, да ће у њој залутати, пошто је сваког четвртка по подне пролазила на једну канцију, која је излазила у ову улицу, према кући бр. 29., и ишла у завод „Девојака Мудрости“ ради слушања веронауке.

Ово су два елемента вероватноће у сведоџби Марије Метер.

Елементи неверватноће.

Мала Ван Галк била је силована, што Марија није знала приликом давања своје сведоџбе. Према њеном исказу, Жана је имала бити предата каквом блудницу или развратнику од једне жене, старе 20 год. Међутим, од кад постоји човечанство, приминали знали не помињу ни један случај у коме је девојчица од 8 год. украдена од стране какве жене и предата блудницу ради силовања. У доцнијој анализи свију хипотеза злочина, доказаћемо немогућност хипотезе о подводачици од 20 год. Ова хипотеза почива на психолошкој неверватноћи и потпуно је неоснована. Њена немогућност требала је да буде доказана за одбацивање приче Марије Метер. Белгијско правосуђе, коме је неповнато све што се односи на догађај и човечје срце, није могло разумети ову психичку и материјалну немогућност.

2. У сведоџби Марије Метер налазе се очигледне несугласице и контрадикције. Једном изјављује да је Жана стојећи разговарала са непознатом женом, а другим пут да су оне ишле једна пред друге и разговараде. Изнесе личности, које су с Маријом ближе и познатије, увиђеле су одмах да је она измислила своју причу, пошто је није могла подједнако испричати двапут узастопце. И сама Франсоаза Ван Галк, која добро познаје Марију, убеђена је да она лаже.

3. Жана, непозната жена од 20 год. и Марија Метер, по казивању ове последње, мораде су се срести на крају улице „Commerçants“, на раскрсници коју са овом улицом образују улице: „Saint — Jean — Néponucèn“ и „Pélican“. Жана и непозната жена пође су левим тротоаром од „place d' Anvers“ на сенском булевару. Жана је ишла с леве стране, до чуђа, а непозната с десне, до кадрге. Марија Метер ишла је противном страном, средином тротоара, и тако су се среде пред последњим прозором кафане: „La Distillerie du Bonheur“, која заузима број 1 улице „Commerçants“ и бр 31 улице „Pélican“. Мала Метер ишла је у правцу „place d' Anvers“. Окренувши се у ходу, опазила је добро непознату жену и видела како је она са Жаном отишла у правцу на сенском булевару. Правац ових улица, међутим, после је исправиван, а кафана „La Distillerie du Bonheur“ налази се у згради, која има облик испученог окука. Мала Метер, илуђи својим путем, није могла видети, да ли су се Жана и непозната жена упутиле право сенском булевару, или су ударише касо, у лево, улицом „Pélican“ ка булевару „Anvers“. Постоји апсолутна материјална немогућност, која се доказује конверграцијом вобројаних улица, због које Марија није могла видети Жану и непознату жену на означеном месту.

4. Према сведоџби Маријиној, она се срела са Жаном и непознатом женом у 7 часова мање два минута. И ако сведок нема сата, ипак је у стању да прецизира време пошто је, због воћа, морао бити тачно у 7 сати на „place d' Anvers“, где је стигао на време, а ово означује према варошком електричном сату. С друге стране, опет, стари Ван Галк дотерује свој џепни и њихов сат такође према варошком сату, и то веома тачно, с обзиром на службу у полициству. То је, дакле, исти сат према коме су и Ван Галкова и Марија Метер рачунали време. Жана је отишла

из куће у 7 часова мање 10 минута и, као што смо видели, пред кућом се зауставила у разговору са друговима и другарицама, те је услед овога изгубила око 5 минута. Да би једно дете стигло од куће „Pierres de Taille“ до источног краја улице „Commerçants“, потребно му је 3 минута. То је, дакле, 7 часова мање 2 минута. Једној непознатој жени, на бици ова подводачица или не, која би хтела да заведе једну девојчицу, потребно је да говори врло много, и да прича читаве историје да би задобила детиње поверење, а за ово, опет, потребно је много времена. Апсолутно је, дакле, немогућно, да је сусрет био у времену које је сведок означио.

5. Један други елемент невероватноће сведоче Марије Метер, лежи у очевом преиспитивању детаља. Факт, што је она око 7 часова у вече видела Жану на улици са једном женом од 20 год., не би сам по себи изгледао ненормалан и чудноват, али је невероватно да је она могла једним брзим погледом ока уочити детаљан опис лица и одела једне стране и непознате жене. Ово не би могао учинити ни сам краљ детектива.

6. Још једна друга невероватноћа Маријино сведочење проистиче из њеног тврђења, да је чула како је Жана на француском језику изговорила: „Не, не“, из чега би излазило да је конверзација вођена на овом језику. Несумњиво је, међутим, да је Жана увек говорила фламански, и да је била неспособна да конверзира на француском језику поштто га је тешко разумевала.

7. Марија пролази у вече поред своје мале пријатељице, која иде неуобичајеним путем и у друштву са једном непознатом женом, али и не помиња да се за тренут заустави и упита Жану где ће, већ поред своје пријатељице и добротворке пролази као и поред сваког непознатог створења; она јој чак не назива ни добро вече.

8. Место тобожњег сусрета није, истина, тако живо, али није ни пусто ни усамљено. То је раскрсница од 5 улица, на којој се налазе више дућана, крчми и пиваница, а и куће су пуне становника. Жана и непозната жена иште су у правцу сенског булевара, који је још мање пуст. Нико, међутим, на раскрсници ни путем ка сенском булевару није опазио Жану и непознату жену.

9. Непозната и мистериозна жена, чији је лични опис познат прецизно и у детаљима, не стапује, без сумње, у каквој сиромашној подземној пећини. Она мора живети као и остала створења, мора имати стан ако већ нема каквог занимања; она, дакле, мора имати суседа, познанике, газду од куће; мора ићи на пијаце и у продавнице животних намирница; мора, најзад, излазити из куће, јер не може живети усамљена и затворена. Иницијативом истражног судије њен лични опис објављен је во свима местима, а и сва бедгијска штампа репродуковала га је. Награда од 20.000 динара привлачила је пажњу свију друштвених класа. Нигде, међутим, није се наишла ни сенка трага од једне такве жене. Историја ове жене од 20 год. са бледим и болесним лицем, црним косом, фризуром „à la Vierge“, сурим огрлачем и црним шеширом, која је остала непрепознатна и поред стотина апела штампе, полицијског трагања па, најзад, и трагања целе популације, исто је толико вероватна колико и цела измишљена прича Марије Метер.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

БЛАГАЈНИК ГОСПОДИНА ПЕЛИРА

— Л. М. Грон —

Господин Јозеф Пелир био је уважени гвожђарски трговац у улици Сен-Денис који је знао вешто да купује скупе ствари по јевтину цену, па да их продаје доцније по скупљу. Он је имао и других особина: био је миран и вредан муж, добар отац, грађанин који је поштовао законе, и врло вешт играч на билијару.

Али је од свију тих особина била најмања та што је умео брзо да упозна људе. Њему је био довољан само један поглед, па да прозре личност, да оцени његову моралну и интелектуалну вредност, да види, једном речју, с ким има посла, иако се он иваралазо. Ова претеранија стварање му немиле авантуре које га нису ништа опаметиле, што је давало повода г-ђи Пелир, његовој жени, да га прекорева.

— Видиш, Жорже, понављала је она неуморно, видиш ли куд нас водиш твојом манијом, што се прво не обавештаваш о људима!

И она га подсети на случајеве који је он проценио, благ-ареби тој своје „особине“, као ваљану и честиту, а који је побегла једнога дана са украденим новцима.

— Те је заблуда, објасни г. Пелир, шта ли! Можда је сироту девојку убио какав разбојник и украо новац, а сакрио јој...

Ово јогунство ражљути жену и она узвикну:

— А твој старе ортак који је сматран за члана фамилије, која се сматрао за добра човека, богата!.. Како си се хвалио кад си с њим везао уговор о ортаклуку!.. А како ли ти је било кад је он отпутовао у Белгију са твојим новчаницама?..

— Овога си пута, господо Пелир, савсим неправедна, викну громко гвожђар. Ја сам увек говорио, да је тај човек морао имати нечиту пасију за путовања...

Али гвожђарка, једном захуктана, није се могла више зауставити, није могла опростити Пелиру ни једну од његових заблуда. Она је причала, не заборављајући на једну причу, о свима онима чије понашање не беше оправдало суд, који је о њима нарекао г. Пелир.

Г. Пелир слеже раменима. Њему је, наравно, било лако да побије својим непобедним аргументима ово женско причање, али га је мрасло да одговори, осећао се уморан да се брани...

Једнога дана непомирљива супруга, незадовољна да претреса увек ствари из прошлости, поче о садашњости:

— А овај благајник Паоло, кога си узео и не познајући га, коме поверавали толике суме! Он није ништа за мене, тај човек са подмуклим погледом и талијанским акцентом. Он пре има изглед једног кочкара него поштена чиновника! Ја се кладим да ће нам се десити још нека несрећа с њим!...

Овога пута г. Пелир се наљути:

— Е, то је сувише! викну поцрвенивши од гњева. Ја знам шта кажем и шта радим. Познајем ти да је тај Паоло врло поштен човек, узор од поштења. Ја сам то прочитао на његовом лицу, као што читам овај журнал (и он затресе лист). Његова једина мана је што је сувише добар и поверљив.

Обично у оваквим приликама свађа је ова два супруга, прекинута доласком какве муштерије или чиновника, продужила би се и даље и свршавала би се опорим речима и грдњом. Међутим данас, баш кад је свађа најјача била, упаде сам благајник о коме је говор, у биро где се г. и г-ђа Пелир жестоко препирају.

— Убите ме! убите ме!.. повика он, улазећи.

И баци се на колена пред забезекнутим супругама.

— Ја сам бедник!.. настави он.

Он шкрипну зубима, заплака се и поче се ударати у груди; лупао је челом о земљу; склапао је руке и дизао их к небу, и чинио хиљаду сличних глупости, изражавајући, без мрве сумње, најдубље очајање и најгорчиву грижу савести.

— Сто хиљада динара! сто хиљада динара! узвикиваше дивљим гласом.

— Како? запита гвожђар. О којим хиљадама говорите ви? Да није о оним банкнотама које сам јутрос узео од свога потара и ја вама да их однесете у завод?..

— Да, да, ја говорим о тих сто хиљада динара... Изгубљено... Ја сам их изгубио!...

Г. Пелир дрекну промукнуто, док г-ђа Пелир осећаше како јој се у души буди један осећај који јој, у прилог огромном болу услед губитка толике суме, стварање то задовољство: што је могла констатати — једва једанпут! — да је она у праву. Међутим гвожђар испитиваше јадника који силно јецаше, прућен по земљи колико је дуг, лицем ка земљи.

— Не знам... не знам!... Изгубио сам их!... Убите ме!... Ево!...

Непрестано је само то понављао.

— Али до ђавола! говораше гвожђар, трчите у полицију!.. Тражите!..

У том се наједанпут отворише дућанска врата, а иконце више њих залепоше.

— Видите, Жорже! повика са свога места г. Пелир, тоном „трговачким“, како је он то обично чинио.

Човек који јеушао беше висок, виткав, потпуно исправан, али чије обеш тало одело и позлабана обућа одаваху неку беду. Он се упути биро и запита снажно:

— Г. Пелир?

— Ја сам, господине.

— Онда ова торба свакако вама припада...

И он пружи једну врећу кесу на којој је златним словима стајало: „Пелир, гвожђар, улица Сен-Денис“.

Благајник се подиже једним скоком, баш се око врата непознатоме и обасу га ниодушевљеније хвалама, грлећи га да га угуши.

— Мој спасилац, мој спасилац! викаше он. Ох! како је то лепо! како је то узвишено! како племенито!..

— Господине, рече г. Пехир, немам речи да вам заблагодарим и да вам честитам; али допустите ми да вам понудим ово, као незнатну награду за вашу честитост...

Пошто ује нет хиљадарни, пружи их непознатом који се, изгледало је, један тренутак устеваше, али се брзо решн, и уже их, говорећи:

— Ах! господине, ја сам чинио само своју дужност, нисам заслужне награду. Али ја имам четворо деце, сем тога сиромах сам човек...

— Четворо деце! Благи боже! И сиромах! Какво дивно створење! викаше Паоло одушевљено.

Али „дивно створење", коме се, како изгледаше, журило, поздрави их, скрозио одби да каже своје име и адресу, и ништа као што је и дошао.

У вече, при хамби, Г. Пехир безобзирно тријумфоваше, а г-ђа Пехир готово жаљаше што сто хиљада беху нађени, и што Паоло није загао. Али се оба супруга сложише односно непознатог, који је донео кову:

— То је заиста дивно створење!

За то време „дивно створење" и верни благајник за столом у једној кавани у предграђу, делили су правично нет хиљада динара добивене награде.

С француског
Мил. Св. В.

ПОУКЕ И УПУТИ

Примедбе Министра Финансија на окружне буџете обазеве су и пуновазне по чл. 29. зак. о окружним, сресним и општинским буџетима.

Окружна скупштина округа моравског још у 1908. год. донела је одлуку, да од П. П., предузимача онд., купи за 25000 дин. зграду са изградом за сместај окружног начелства и његових одељења, ради чега је и унела у буџет 1909. године суму у 15000 дин., а за реста у 10000 дин. да прими дуг код Управе Фондова.

Министар Финансија, расматрајући буџет окружни за 1909. год., стаиио је примедбу на ту позицију у 15000 дин., на је казао, да се та сума може издати, ако на куповину тог имања нема шта да прими Министар Унутрашњих дела; а у противном да се нета сматра као уштеда у буџету.

Поводом овога, окружни одбор донео је одлуку, да не налази за потребно, да се тражи одобрење од Министра Унутрашњих дела, пошто окружна скупштина није ни купила ово имање за сместај начелства; а у толико пре, што је тапија од истог имања већ пренесена на округ.

И окружна скупштина, сазвана у ванредан сазив на 1. март 1909. год., усвојила је ово гледиште окружног одбора, па му и препоручила, да према одлуци окружне скупштине из прошле године исплати продавцу куповну цену.

Начелник окружни, расматрајући ову одлуку скупштинску, нашао је, да је противна закону, на јер се тога задржао од извршења са ових разлога:

1. што претходно није испуњен услов, да се куповина тог имања требала да врши према закону о подизању јавних грађевина, јер по чл. 3. истог закона окружна имања долазе у ред јавних грађевина, па ма зашто она била употребљена;

2. што према чл. 37. истог закона нису прибављени планови зграде са тог имања ни пре куповине на ни после;

3. што према истом законском пропису ову куповину није одобрио Министар унутрашњих дела, пошто је зграда са осталим купљена за потребе окружног начелства;

4. што су по чл. 29. зак. о окружним, сресним и општинским буџетима примедбе Министра финансија обавезне како за скупштину, тако и за одбор, те се и исплата не може да врши, док се претходно по тим примедбама не поступи.

Министар унутрашњих дела нашао је да је решење надзорне власти правилно, па је стога писмом од 5. марта 1909. г. № 4744. цео предмет достави Државном Савету на оцену и решење.

Државни Савет такође је нашао да је решење надзорне власти правилно и на закону основано, па га је стога на основу чл. 14. зак. о уређењу округа и срезова одобрио.

Одлука Државног Савета од 13. марта 1909. год. № 1710.

Председник општински, који је изабран за народног посланика и као такав положио заклетву у Народној Скупштини, задржава положај председника, ако се, по положеној посланичкој заклетви, одрече посланичког мандата.

Ж. Ш., као општински председник, изабран је за народног посланика, и због упражњеног места његовог претходника са исте листе, позван је да дође у Народну Скупштину.

Ж. Ш. дошао је у Скупштину и, по оверeном избору 27. јануара 1909. г. положио заклетву у Скупштини за посланика. Али под 30. јануара 1909. год. дакле после три дана, поднео је оставку на посланички мандат, и та његова оставка сконштена је и примљена је знању у Народној Скупштини 3. фебруара 1909. год.

По добивеном извешћу од стране Народног Представништва 7. фебруара 1909. г. № 645, Министар унутр. дела упутио је један акт начелству округа н...., у коме је изложио наведено стање ствари, и да је према томе председник Ж. Ш., још под 27. јануара 1909 год. — дакле, дана кад је положио заклетву на мандат посланички — према чл. 98. Устава и чл. 26. зак. о изборима народних посланика, *изгубио положај председнички*, без обзира на ту околност, што је доцније дао оставку на посланички мандат. С тога је препоручуо начелству, да се нареди дотичном начелнику сресном, да се у Л..... општини нареди да изврши нов избор председника, а ако би председник овим био незадовољан, да му власт нада решење, како би могао, ако би хтео, да употреби правно средство.

Начелник сресни, пре него би издао формално решење председнику Ж. Ш., узео је реч од овога, у којој је поред осталога навео, да је акт — претпис Министра унутрашњих дела, којим налази, да му је место председника упражњено, противан чл. 92. закона о изборима народних посланика, који предвиђа рок од три дана за изјашњење о пријему или непријему мандата посланичког; а по том је начелник сресни донео своје решење од 26. фебруара 1909 год. № 4120., у коме је хронолошки навео ток целе ствари, о чему је и Ж. Ш. извештен.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да решење надзорне власти не може остати у снази из ових разлога:

Разрешење председника општинских судова према чл. 98. Устава, у вези са чл. 16. и 3. ал. чл. 92. зак. о изборима народних посланика, везано је у овом реду за слободну вољу дотичног лица, односно за његову изјаву, коју има дати као изабрани и утврђени посланик пред Народном Скупштином, којега се положаја прима: посланичког или дотадашњег, председничког.

Жалитељ је у овом конкретном случају правилно поступио, јер је написмено у законом року од три дана поднео Народној Скупштини своју изјаву, у којој је изреком казао: да се посланичког мандата одриче, да би задржао положај председника општине Л...., као што то тврди и преиис те изјаве од 30. јануара 1909 год. накнадно оверен од стране скупштинског секретаријата 7. марта 1909 г. с тим, да је та изјава прочитана 3. фебруара 1909 год. на 38. састанку Народне Скупштине, када је и примљена к знању.

На тај је начин и у законом року жалитељ задовољио захтеве чл. 16. и 92. зак. о изборима народних посланика, и тиме је осигурао односно задржао дотадашњи положај председника у својој општини. Ово стање створено горњом његовом уредном изјавом није ни у колико промењено тиме, што је он у међувремену, позван од Народне Скупштине, положио посланичку заклетву, чиме је он извршио и последњи акт, који та однособзана, да као посланик може имати неосорани мандат и ниме самостално распоолагати — који мандат није, дакле, жалитељ задржао, већ га се одрекао у корист свога дотадањег председничког положаја.

Према томе, из факта положене заклетве није се могао извести закључак, да је тиме жалитељ ма и прећутно напустио свој председнички положај. Следствено, надзорна државна власт није ни могла наређивати, да се жалитељ са председничког положаја уклони, као што је то наређено претписом Министра Унутрашњих дела од 15. фебруара 1909, год. № 3422., а непосредно извршено „решењем" начелника сресног од 26. фебру-

ара 1909. год. № 4120, којим је решењем жалитељ Ж. Ш. извештен, да је престао бити председник општине Л....

Ну и без обзира на овакав так овог предмета и разрешења жалитеља од дужности председника општинског, сам сближ, којим је то поменутим решењем надзорне власти учињено, противан је и не одговара прописима закона о општинама, јер кад захтев за разрешење потиче од стране надзорне власти, ма на ког повода, онда је захтев, према чл. 148. зак. о општинама, имао бити упућен општинском одбору, да га он у дело приведе и председника од дужности разреши, ако за то законских разлога има.

У овом случају није тако поступљено, већ надзорна државна власт из разлога, у свом решењу наведених, просто извештава жалитеља, да је престао бити председник општински.

Са ових разлога, а на основу чл. 170. зак. о општинама, Државни Савет одлуком од 10. марта 1909 г. № 1664, поништио је решење надзорне власти.

За кривичне трошкове слога сина, и то искључиво за издржање његово у притвору и путне и подносне трошкове чиновника и вештака, одговара отац само онда, ако је с њим био у заједници и ако су дела учињена из користољубља.

Presudom нишког првостепеног суда од 17. новембра 1906. год. № 21733, Љубомир син Ђ. К. ослобођен је казне из недостатка доказа за дело из § 145. II. одељ. крив. закона, али је осуђен да плати кривичне трошкове у 167·70 дин.

Како Љубомир није имао свог имања, то је начелство окр. нишког донело решење 13. августа 1908. год. № 14496, и њиме, на основу § 325. *а* крив. суд. пост. и § 466. грађ. суд. пост., одлучило, да се поменута сума кривичних трошкова наплати од његовог оца Ђ. К., с киме је у заједници.

По изјављеној жалби од стране Ђ. К., решење начелства одобрио је и Министар Унутрашњих дела својим решењем од 23. октобра 1908. године № 30864.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да оказбено решење Министрове не одговара закону из ових разлога:

По § 325. а. крив. суд. пост., трошкови, означени у тач. 4. и 5. §§ 322. и 325., а то су: трошкови за надржавање осуђеног, као и путни и подносни чиновника и вештака, наплаћиваће се из имања осуђеног, а ако овај нема засебног имања, већ је у заједници с оцем, онда ће се ти трошкови наплатити из имања очева, ако су дела учињена из користољубља.

Како се из „намерена", закљученог између жалиоца и сина му Љубомира, које је потврђено код начелства окр. нишког 26. марта 1903. год. Бр. 5365, види, да се Љубомир оделио од жалиоца и примио свој део у новцу, а из акта суда општ. нишке од 28. августа 1908. год. № 15187, упућеног начелству, види, да Љубомир није у задрузи с оцем и братом, онда је начелство неумесно узело у попис за продају покретност жалиочеву, чинећи га одговорним за притворски трошак Љубомиров, а Министар је неумесно такву радњу начелства оказбеним решењем одобрио.

Писмом од 18. јануара 1910. год. Пр. 676, Министар Унутрашњих дела известио је Државни Савет, да се с предњим гледиштем Савета слаже и да ће жалиоцу, у смислу примедаба Савета, издати друге решење.

Одлука Државног Савета од 26. јануара 1910. год. Бр. 576. **Јос. К. Ст.**

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине биновачке, актом својим Бр. 119, пита:

„Актом овога суда Бр. 40. мољено је уредништво за обавештење чл. 105 зак. о општинама, којим је питањем тражено обавештење у неколико тачака.

Уредништво је у своме листу бр. 3 и 4 од ове год. под V објаснило значај овога члана у свима његовим тачкама, сем тачке 1. под *а* где је законодавац определо но може бити председник општ. суда која гласи:

„За председника општине могу бити изабрани они који могу бити одборници, ако поред тога имају још и ове услове:

„*а*) У сеоским општинама до 1000 пореских глава да плаћају најмање они или њихове задруге 25 дин. непосредне порезе" итд.

Дакле овде није поменуто, да се у ову суму непосредне порезе има урачунати стални држ. прирез, као што је ово у овоме закону код других чланова поменуто.

Моли се уредништво за обавештење: да ли се у суму непосредне порезе има рачунати и стални државни прирез или само чиста непосредна пореза".

— На ово питање одговарамо:

Ако би се узела у обзир наређења чл. 84. и 162. Устава, где је за општинске, посланичке и окружне изборе стални државни прирез узет као саставни део непосредног пореза, онда би се могао извести закључак, да то правило треба применити у свима случајевима, где је реч о непосредном порезу.

Али ако се обазремо на чл. 95. Устава, који поставља услове за народне посланике, онда се види, да је законодавац имао намеру, да државни прирез учини саставним делом непосредног пореза само за право бирања, а не и за право избора.

То се још јасније види ако упредимо наређења чл. 71. и 105. закона о општинама.

Тако, у чл. 71. говорећи о томе, ко може бити изабран за одборника, законодавац изречно вели, да у суму од тридесет, односно петнаест динара непосредног пореза улази и стални државни прирез.

У члану, пак 105. те изречне напомене нема, него се и тамо, као и у чл. 95. Устава, говори само о суми непосредног пореза.

Чист, овај, непосредни порез, према чл. 1. закона о непосредном пореза, јесте она сума која се плаћа:

1. на земљишта;
2. на зграде;
3. на приход од капитала;
4. на приход од радња и личног рада;
5. на обрт у радњи; и
6. на личност (чл. 71 и 72)

Да је законодавац имао намеру, да и за ово право избора урачунава стални државни прирез, он би то у чл. 105. изречно рекао, као што је учинио у члановима: 30. и 71. поменутог закона.

Кад, међутим тако није учињено, онда кандидат председнички, односно његова задруга, мора плаћати у сеоским 25 а у варошким општинама најмање 30 динара чистог непосредног пореза.

Ово је уједно и одговор суду општине љубовишке на акт његов Бр. 345 и суду општине уровачке на акт Бр. 271.

II

Суд општине балта-беривоначке, актом својим Бр. 134, пита:

„У члану 17. закона о општинама вели се: „За службенике, који службу врше по округу или срезу под местом службе разуме се место сталног становања најмање три месеца."

У округу ове општине налазе се као службеници, код појединаца, навесна лица као: келнери, трговачки помоћници, итд. и подносе доказе ономе суду, да су записани у гласачким списковима својих општина, и може суд да их уведе у гласачки списак, да би гласали и они, поштo, веле, немогуће им је да гласају у њиховој општини, због удаљености, а живе већ овде по годину и више дана. Моли се уредништво по овоме за потребно обавештење — да ли суд има право да их уведе у гласачки списак?"

— На ово питање одговарамо:

Последњи став чл. 17. закона о општинама, говори само о службеницима државним, као што су контролори дувана, финансијски стражари, железнички службеници итд. а никако о онима, који су у служби појединаца.

Према томе, он се и не односи на лица, која суд помиње у своме предњем питању.

III

Делеповђа општине буковске, пита:

„Пореска власт, за наплату дужне порезе, продала је навесно непокретно имање, и купац истог добио је од суда тапију.

У тапији не стоји да у том имању има бунар исконан и подзидан, али га мера тапијина заузима и он је сопственост купца.

Исти бунар бивши сопственик имања исконао је ортачки са још 4 ортаца, ранијих година.

Пошто је бив. сопственик имања лишен својине истог, остали ортаци сада бунар довршују а за ортака купца тога имања, где је бунар, не примају, са изговорима да овај право на ортаклук нема, пошто није исти радио и ако је сада у његовом имању.

Пошто је купац то имање, где је бунар, законито прибавио, и постао неограничени господар, сме ли он то имање да загради по мери тапијиној, а да бунар остане његова својина, пошто ортаци при премеру овога имања нису протестовали да они имају право на бунар, а још мање нити нису пре допринели?

Ако не сме, онда могу ли ортаци да сами тај бунар довршују на овом имању а да купца истог не питају, и да га на ортаклука на нети искључе?... И најзад, пошто је купац постао господар имања пре но што је бунар доприн., може ли он уговор о ортаклуку бунара, закључен од стране лица које је лишено сваког права на имање, раскинути, па да свим свој део од камена и остатог материјала дигну и из имања изнесу, како би купац купљено имање сам уживао, а не с ортазима оним с којима никакав уговор о ортаклуку нема?

Молим учтиво уредништво да ми ово објасни преко листа „Полицијског Гласника".

— На ово питање одговарамо:

Кад је имање продато на јавној лицитацији без икаквих терета и права службености, па купцу већ и тапија издата, онда је он неограничена господар истог са свим оним, што се на њему и у њему налази.

Ако би ко полагао право на службеност на које врсте на овом имању, он то мора да утврди путем редовног спора код надлежног суда.

Према овоме, не само што ортаци пређашњег сопственика не могу ништа даље радити на започетом бунару без пристанка садашњег сопственика, него не могу без његовог пристанка ни у само имање ући.

Саветујемо је да суд настане, да се ова ствар исправна путем споразума између једних и других, јер водећи спор и бал се добије, опак скупо кошта и једну и другу парничну страну.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

УХВАЋЕН

Милорад Ранђеловић, из Вукашинца, који је 31. августа 1908. године убио своју жену, ухваћен је, те је престала потрага за њим његовим гражењем. — Акт начелника среза алексиначког Бр. 2448.

ТРАЖЕ СЕ

Росанда, кћи пок. **Василија Азрановића**, из Горње Горјевнице, 6. овог месеца отумарала је незнано куд. Она је стара 10 година, приманьаста, у оделу сеоском. — Акт начелника среза лубићког Бр. 1747.

Драгољуб, син **Косте Костића** из Мајдановца, 30. децембра прошле године отумарао је из родитељске куће и до данас се није кратко. Он је стар 18 година раста средњег, косе и бркова смеђих, у оделу сеоском. — Акт начелника среза лубићког Бр. 1406.

Стеван Пејић, бивши заменик монополске управе, побегао је 25. прошлог месеца из болнице за душевне болнице, где је био на лечењу. Он је родом из Пирота, стар 29 година, оженен и неженјенат, бркова прних, малих; у оделу је грађанском, са качкетом на глави. — Акт Управе града Београда Бр. 5942.

Нека све полицијске и општинске власти ово потражне листа лица и пропаћена упуте именованим властима, које су тражење захтевале.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Ова два лица: **Сима Миленковић**, из Пирота, стар 28 год. и **Светозар Станојевић**, из Неготина, стар такође 28 год., ухваћени су се у Београду од пре три месеца.

Својим начином живота: дружењем са сумњивим лицима, бесповесћењем, честим путовањима и расипањем животом који су у очи упадајућим органима, те су они дали повод сваки посао, да се баве трговинама са белим робљем — одношењем и продајом девојака за проституције радње на Истоку. Ради тога су често прелазили у Угарску и преко у Турску и Бугарску.

Код њих су нађене и кривично пошне за коцкарске игре, које су биле с једне стране натопљене жиком да би што чешће на туђину падале — дакле бивали су се и коцком на превари ношени.

Утврђено се даље, да је Светозар крајем претрошле године био ангажован у Араду са чувеним румунским лоповом и коцкаром *Хајрадом Поморанц-ом*, да су у последње време овде ноћавали са *Христом Мановим* — *Бакалеом*, родом из Солуна, а жителем Русчука у Бугарској, опасним лоповом и ножевинатором, чију фотографију такође износимо. Светозар је путовао са наведеним на ово Крете Кичева трговца из Трнова, издавна у бугарском посланству у Букурешту.

Своје начинов живота: дружењем са сумњивим лицима, бесповесћењем, честим путовањима и расипањем животом који су у очи упадајућим органима, те су они дали повод посе

Има знакова да су ирили праће и по позовима. Оборина су пре доласка у Београд живели по иностранству, највише у Бугарској и Румунији, где су, изгледа, биле осуђивани, као

једном дуговрају у једном београдском забавном локалу приведени Управи града Београда.

Одмах се видело да сумња није била неоснована. Утврђено се да не раде никакав чи

што се прича и то, да је Светозаров брат Жикко „Цар" убијен у неком лоповлуку између Јом Паланке и Видина у Бугарској. Оборина су казнена највећом полицијском мером, а Ру

гарни Христо Мано сада се налази негде у Хусто-Угарској, одакле треба да дође лиц да се прати. На њега се обраћа особити пажња пограничним комесарима — ако нађе да се одних ухапси и Управи града Београда спроведе.

Христо Манов.

За праћу двојицу који су у актеру моле се сви они који би што о њима знали да то достане београдској полицији, како би се са њима поступило по закону.

ПОТЕРЕ

Иван Чајковски, кочијар, који се до 1905. године стално налазио под именом **Алекса Марковић „Шваљче"** (тада му је према слици у „Полицијском Гласнику" утврђена идентичност) извршио је једну опљачку крађу у реону непрекидног облина, величине 1 см.; десна лактна кост јако му је испупчена и укочена. — Акт Управе града Београда Бр. 6454.

Новица Марковић, рабџија, родом из села Буковице у срезу моравичком, који је

Иван Чајковски — „Шваљче".

кварти сакривајући, а сем тога осуђиваћен је још и за више других крађа у реону истога кварта.

Иван је такође вођу између 7. и 8. тек. м-па извршио опљачку крађу у београдском хотелу „Славија", ухапшен на делу и исте ноћи побегао из притвора кварта врачарског. Иван је стар 26 година, родом из Зајечара; за 3 см. изнад средње десне обрве има белегу од убода, преуздом кварта врачарског осуђен на 10 дана затвора за просту крађу, побегао је 9. овог месеца из комесријата београдске железничке полиције, где је био на раду. — Акт Управе града Београда Бр. 5524.

Јосиф Ристић, надничар, родом из Старе Србије, има да одговара за крађу или је у бегству. Он је стар 16—18 година, смеђ, у десну ногу шкаст, у оделу мађелонском. — Акт Управе града Београда Бр. 5668.

Непознати крадљивац 25. прошлог месеца похарали су касу суда општине жарковачке и том приликом одвели: 24 помадне кутија Месарске Банке са купонима од 1909. до 1932. године под Бр. 4219 до 4243; сем тога одвели су и два државна зајма 2½ са купонима од 1910. до 1928. године Сбр. 6132 № 22 и Сбр. 3456 № 25. — Акт начелника среза врачарског Бр. 2597.

Непознати крадљивац 1. прошлог месеца украо је Димитрију Михајловићу, из Старе Србије, на железничкој станици у Нишу један мотос у коме је био Димитријев пасош и два чека од по 300 турских лира. Чекове је издала банкарска радња Тоше Дачо, из Скопља. — Акт Министарства Унутрашњих Дела Бр. 2231.

Миливоје Грујић, радник, који одговара за крађу, налази се у бегству. Он је стар 19 година, средњег раста, смеђ, косан; у оделу грађанском. — Акт Управе града Београда Бр. 5520.

Берош Шварц, бав или трговачки путоводја, родом из Београда, крајем децембра месеца прошле године украо је у нашем пословању у Софији два коња и у Софији их продао, па затим побегао. — Акт Управе града Београда Бр. 4783.

Михајло Кодић, кочијар, родом из Ужица, побегао је из притвора начелника среза пожешког, где је био притворен због крађе. Он је стар 28 година, средњег раста, дежмекаст, очију зелених, у говору тешко изговара слово р, у оделу сељачком. — Акт начелника среза пожешког Бр. 1309.

Непознати крадљивац на дан 6. прошлог месеца покрао је огромну количину берзанских предећих папира берзанском трговачком агенту Марку у Лијежу у Белгији. Сазнало се, да је овај крадљивац 6. текућег месеца пешке прешао преко дунавске ћуприје од Новог Сада до Петроварадина. Лично му је опис: висок 170 см., угнасито лице косе, малих, правилних брвова, стар 25 година, у ходу избацује ноге у страну, а руке стално држи у џеповима од горњег капута; родом је из Русије, а говори немачки, холандски и по мало енглески са немачким акцентом.

Лицу, које ухвати овог крадљивца, биће исплата награде од 5000 франака. — Акт Управе града Београда Бр. 6187.

Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да за свима побеглим личностима учине жарилу потеру, и у случају проваљивања стражарно их ухвате властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве аката или депеша.

КРАЋЕ СТОКЕ

Ноћу између 10. и 11. овог месеца непознати крадљивац украо је Јоцу Матоју, из Јабуковца, једног коња, маторог 2 године, длаке дорастасте, без шага и ровиша. — Депеша начелника среза брчкоталичког Бр. 1418.

Ноћу између 12. и 13. овог месеца непознати крадљивац украо су Миливоју Николићу, из Водља, две краве. Једна је матора 5 година, длаке пругасте и скучених рогова; друга је матора 6 година, а длаке је беле. — Акт начелника среза полужанског Бр. 2090.

Ноћу између 16. и 17. овог месеца непознати крадљивац украо је Живоји Николићу, земљаку из Ропочева, једног јуна, маторог 2 године, длаке шуте, рогова разваљутих, без ровиша. — Депеша начелника среза посављског Бр. 3547.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове крађе и крадљивце.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије уредник Добривој В. Бакић

БРОЈ 8. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 28. ФЕБРУАРА 1910. ГОДИНА VI.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и пише пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године од свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви **„Полицијског Гласника“** по продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за инспектора треће класе антропометриско-полицијског одељења Министарства унутрашњих дела Душана Ђ. Атанчића, управника треће класе вароши Београда; и

за секретара треће класе Министарства унутрашњих дела Добривоја В. Бакића, секретара четврте класе антропометриско-полицијског одељења истог Министарства.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 26. фебруара 1910. г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за полицијског писара прве класе среза подунавског Војислава Ристића, полицијског писара исте класе среза посавског, округа београдског, по молби;

за полицијског писара прве класе среза трстеничког Драгомира Мунића, полицијског писара исте класе среза моравичког, по потреби службе;

за полицијског писара прве класе среза азбуковачког Михаила Васиљевића, полицијског писара исте класе среза пожаревачког, по потреби службе;

за полицијског писара прве класе среза пожаревачког Атанасија Николића, полицијског писара исте класе среза врачарског, по потреби службе;

за полицијског писара друге класе среза расинског Живка Вукојичића, полицијског писара исте класе среза јабланичког, по потреби службе;

за полицијског писара друге класе среза јадранског Светислава Драговића, полицијског писара исте класе начелства округа ужичког, по молби;

за полицијског писара друге класе среза моравичког Радисава Ђорђевића, полицијског писара исте класе среза ариљског, по молби;

за полицијског писара друге класе среза бољевачког Јована Симића, полицијског писара исте класе среза поречког, по потреби службе;

за полицијског писара друге класе среза посавско-тамнавског Вељка Јеничића, полицијског писара исте класе среза јадранског, по потреби службе;

за полицијског писара друге класе среза посавског, округа београдског, Стевана Павловића, полицијског писара исте класе среза подунавског, по потреби службе;

за полицијског писара друге класе начелства округа ужичког Андрију Цветковића, полицијског писара исте класе среза ужичког, по потреби службе;

за полицијског писара друге класе среза грузанског Ђорђа Миленовића полицијског писара исте класе начелства округа ваљевског, по потреби службе;

за полицијског писара друге класе среза рачанског Николу Милошевића, полицијског писара исте класе среза подгорског, по потреби службе;

за полицијског писара друге класе среза посавског округа београдског, Јована Јовановића, полицијског писара исте класе среза подунавског, по потреби службе;

за полицијског писара друге класе среза лепеничког Милана Цветковића, полицијског писара исте класе начелства округа ваљевског, по потреби службе;

за полицијског писара треће класе среза мачванског Владимира Живановића, полицијског писара исте класе среза деспотовачког, по молби;

за полицијског писара треће класе среза јасеничког, округа крагујевачког, Мирослава Жуњевића, полицијског писара исте класе среза мачванског, по потреби службе;

за полицијског писара треће класе среза ариљског Љубомира Ж. Јовановића, полицијског писара исте класе среза јасеничког, округа крагујевачког, по потреби службе;

за полицијског писара треће класе среза врачарског Доброслава А. Брајовића, полицијског писара исте класе среза рачанског, по потреби службе;

за полицијског писара треће класе среза рачанског Милоја Недића, полицијског писара исте класе среза азбуковачког, по потреби службе;

за полицијског писара треће класе Управе вароши Београда Михајла Н. Куртовића, полицијског писара исте класе среза звишког, по молби;

за полицијског писара треће класе среза звишког Милоша Рашића, полицијског писара исте класе Управе вароши Београда, по молби;

за полицијског писара треће класе среза крајинског Стевана Вучковића, полицијског писара исте класе среза тимочког, по потреби службе;

за полицијског писара треће класе среза поречког Љубивоја Богдановића, полицијског писара исте класе среза крајинског, по потреби службе;

за полицијског писара треће класе среза ужичког Божидара Кретића, полицијског писара исте класе среза трстеничког, по потреби службе;

за полицијског писара треће класе начелства округа ваљевског Душана Живковића, полицијског писара исте класе среза грузанског, по потреби службе;

за полицијског писара треће класе среза деспотовачког Владимира П. Костића, полицијског писара исте класе среза расинског, по потреби службе;

за полицијског писара треће класе среза подгорског Војислава Новаковића, полицијског писара исте класе среза посавско-тамнавског, по потреби службе;

за полицијског писара треће класе среза звишког Милана Јанковића, полицијског писара исте класе среза хомољског, по потреби службе;

за полицијског писара треће класе среза трстеничког Милутина Кокановића, полицијског писара исте класе среза звишког, по потреби службе;

за полицијског писара треће класе среза подунавског Жарка Јанићковића, полицијског писара исте класе среза посавског, округа београдског, по потреби службе;

за полицијског писара треће класе среза моравског, округа нишког, Љубомира Костића, полицијског писара исте класе начелства округа врањског, по потреби службе;

за полицијског писара треће класе начелства округа врањског Душана Матића,

полицијског писара исте класе среза левачког, по потреби службе;

за полицијског писара треће класе среза левачког Милутина Томића, полицијског писара исте класе среза моравског, округа нишког, по потреби службе; и

за полицијског писара треће класе начелства округа ваљевског Милорада Качаровића, практиканта истог начелства.

Из канцеларије министарства унутрашњих дела 16. фебруара 1910. г. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је да се:

Владимир Ст. Максимовић, секретар Министарства унутрашњих дела прве класе, на основу §. 70 закона о чиновницима грађанског реда стави у стање пок-ја с пензијом, која му припада по годинама службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 20. фебруара 1910. г. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 9. фебруара 1910. године Бр. 1028, донесено на основу члана 144. тачке 9. Устава, које гласи:

„да се Д-р. Алфонс Сабатини, лекар, родом из Фиренције у Италији и поданик италијански, по својој молби прими у српско подаништво изузетно од §. 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст на својег досадашњег подаништва.“

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 16. фебруара 1910. г. у Београду.

РАСПИС

Свима окружним начелствима и Управи вароши Београда

У циљу озбиљнија међународног саобраћаја, одлучио сам, да наше власти у будуће не траже пасош и путне исправе од оних наших и страних поданика, који на Србије одлазе у иностранство, или на иностранства прелазе у Србију.

С тога препоручујем начелству — управи — да се ово моје одлуке придржавају с подручним органима. Ово важи према свима суседним земљама. Начелство — управа — стављаће ван пасошима оних путника, који то своју вољу затраже, а наше подаднике упућиваће, да се снабду пасошима кад путују у земље, где се пасоши траже при прелазу границе.

Нека начелство — управа — саопшти ово подручним властима ради управљања.

П.Бр. 3115.
19. фебруара 1910. год.
Београд.

Министар
унутрашњих дела,
Љ. Јовановић с. р.

СТРУЧНИ ДЕО

НЕКОЛИКО ПОГЛЕДА НА РЕЗУЛТАТЕ ХЕМИЈСКЕ АНАЛИЗЕ КАО ДОКАЗНИ МАТЕРИЈАЛ ПРИ СУМЊИ НА ТРОВАЊЕ

(СВРШЕТАК)

У лешину или у поједине лешинске делове може који отров случајно с пола доспети и у оним прилицама, где лекарева послуга при секцији није позвана, те не пази на ред и чистоћу. Тако се н.пр. дешавало, да у лешину или у лешинске делове доспео који отров са нечиста стола, на коме је лекар секцију вршио или са старих, зарђавих и загађених секционих инструмената (ножева, маказа, длета, тестера, чекића итд.), којима се при обдукцији служио, или најпосле и из прљавих судова, у којима му је вода доношена; у којима је поједине лешинске делове посебице прегледао или оставио, или с којима су ти делови и иначе у додир долазили. Тај случајеви су, истина, врло ретки, али их ипак ваља имати на уму, кадгод то и друге прилике буду захтевале. Бранioци, на жалост, на то много не пазе, него их или сасвим превиде, или их по својој потреби истичу врло често — и у оним случајевима, где им никако места није.

Исто тако може се десити, да обдуцент *при одвајању и сирењу лешинских делова за хемијску анализу* не употреби сасвим нове, чисте и за тај посао *подесне судове (и запушаче)*, па да онда по гдекада и из тих сумњивих судова (или запушача на њима) преко извесне количине каквог отрова и на објекте, који су за хемијску анализу одређени. Нарочито се то може десити на селу, где се ретко кад могу наћи нови, згодни, стаклени судови за тај посао,[1] него се лекар-обдуцент мора послужити и накнитим старим одузапцама из дванаше домаће употребе — и. пр. лиманом кантама, земљаним ћуповима и т. д. Тако се н. пр. може десити, да се олово из лема какве старе потрошеумске тенеђке или из лошег гаћа каквог земљаног суда раствори у соковима и гњиздини лешинских делова, па да онда и у њихову унутрашњост продре.

Дешава се по гдекада и то, да се лешинским деловима, које ваља дати на полужни пут отправити — консервисана и десодорације ради — *додају неке течности (н. пр. алкохол)* или друга каква једињења, на да том приликом из тих додатака у њих доспе и који отров. О тим средствима за консервисање и десодорацију рекох већ раније, да по гдекада мењају састав отрова, који се у тим деловима налазио, па да тиме муте јасност резултата хемијске анализе, али их може бити и такког састава, да у себи садрже и неку извесну врсту отрова. С тога је увек боље, да се — ако је то икако могућно — *лешинским деловима ништа не додаје*, него да се на хемијску анализу отправе онако, како их је обдуцепат у лешини нашао и lege artis (по правилу) из ње извадио. Где се баш то не може избећи, него им се мора додати какво конзервишуће средство, ту неки аутора саветују, да се — контроле ради — хемичару пошаље у засебном и добро запушеном суду и једна проба чистог тог средства. А да се с те стране избегне свака сумња и уштеди излишан посао хемичару, најбоље би било, ако би се у таквим приликама лешинским делови слали на анализу у судовима, обложеним ледом.

Најпосле да споменем још једну прилику, кад би се могло десити, да отров случајно у лешинске делове доспе, или кад би се на то могло посумњати. Као што је познато, *на хемијска једињења нису увек хемијски апсолутно чиста*, него по гдекад у себи садрже кад веће кад мање количине каквих страних сумеса и нечистоћа, а по гдекада баш и отрова. Ако би се, дакле, судски хемичар *при анализи сумњивих лешинских делова служио реагенцијама, које нису претходно тачно испитане*, јесу ли сасвим чисте, или нису у себи још и других каквих, па — може бити — и отровних сумеса (рецимо арсена): онда би, наравно, могла сумња избити, да су трагови отрова, који би се касније хемијском анализом у лешинским деловима констатовала, својим порекном из самих хемијских, аналитичарских реагенција. Ту сумњу хоће по гдекада бранioци нарочито и с намером да истакну, не би ли њоме ослабили доказну снагу позитивног резултата хемијске анализе, па је онда мучно и за судско-медицинског вештака и за сам суд — ако не би могли хемичара од ње одбранити. С тога је по гдеде у судској пракси стално правило, да судски хемичари своје реагенције често испитују, јесу ли чисте и беспрекорне, и да при издавању својих извештаја о резултату хемијске анализе свакад тачно и детаљно опишу метод, по коме су анализу вршили и све реагенције, којима су се том приликом служили. Шта више, има хемичара, који — сваке сигурности ради — никад неће пропустити, а да одмах у почетку свога извештаја нарочито не нагласе, како су се *служили чистим и у свему сасвим исправним реагенцијама*. То чине често баш и стални, заиста судски хемичари, који већ својом заклетвом јамче да ће свој посао вазда савесно вршити — а имају и право. Том напоменом избију бранioцима згодно оружје из руке, да не могу приговоре чинити — и онде, где им није места.

IV

Према свему оном, што сам до сада саопштио о дигнитету хемијске анализе у случајевима сумње на тровање, може се рећи, да нас она сама често оставља у недоумици, како да спор решимо. С тога нам се и нехотице наиђе питање, *има ли Судска Медицина другог пута и начина, да и у таквим случајевима може доћи до објективне истине?*

Сем тога што сам већ напред изнео о важности података, добивених лекарским прегледом и секцијом лешине, има још неколико помоћних средстава, којима

[1]) Обазрини лекари тога ради напред се постарају за такве судове.

се могу сумњиви или нејасни резултати хемијске анализе донекле допунити или баш и кориговати. Далеко би нас одвело, а не би одговарало ни циљу ове расправе, да потанко залазимо у појединости тих начина, али ће бити од интереса и за правника, како се уносна бар са најобичнијим и најлакшим од тих метода судских допуна модерне Судске Медицине у таким случајевима.

Где постоји основана сумња, да се у извесном случају доиста тиче тровања, и ако је хемијска анализа негативно испала, онде ће судско-медицински вештак у извесним згодним приликама употребити и т. зв. *физиолошки опит*, којим су се лекари (нарочито раније, док још хемијска методика није била усавршена) често служили (Orfila, Magendie, Christison и сам Tardieu). Покушаће да испита, како ће на животињу (пса, мачку, куњаћа, гољуба итд.) дејствовати, ако јој се којим начином унесе у тело извесна количина сумњивих делова и остатака лешинских (или њихових екстраката), па ће онда по томе дејству проценити, је ли могло бити тровања или не. И ако се данас (из разних узрока) већ не ме тврдити, да је тај метод увек поуздан, ипак се у неким извесним случајевима ниме могу постићи сасвим поуздани резултати.

По гледању се као допуна и коректива хемијској анализи може згодно употребити и *микроскопско-бактериолошки*, па и најновији *серо-дијагностички метод*, да се у нејасним случајевима дође до објективне истине. Нарочито се ти методи могу згодно употребити у оним приликама, где се појави тровања тачно подударају са симтомима које познате заразне болести — на пр. колере, тифуса, срдобоље, тетануса итд. — с једне, а тровања арсеном, сублиматом, кантаридама, стрихнином итд. — с друге стране.

У случајевима, где је хемијска анализа позитивно испала, и ако све друге околности говоре против тровања, има још наше и још много поузданијих судско-медицинских начина, којим се до објективне истине може доћи. Тако се и. пр. у неким случајевима *по подели отрова у телу* може решити питање, да ли се тиче отрова, који је за живота као лек или другим којим начином случајно у тело доспео, или намерно као отров у њега унесен. Обично је, да мале, незнатне количине отрова, нађене у лешини, више доказују, да је могао бити употребљен и као лек, него као отров. На против велике количине отрова у желуцу и цревима у сразмери са незнатним количинама њеног отрова у осталим деловима тела показују опет, да се тиђало акутног тровања, а не споре и постепене резорпције, какве се обично јавља, кад се тиче особе, која је какав отров за живота дуже времена као лек употребљавала или иначе у себе примала.

Још поузданије може се сумњива хемијска анализа извесним судским-медицинским методима допунити и објаснати у оним случајевима, где се тиче сумње, *да је отров тек после смрти у лешину доспео*. Ево неколико примера и те врсте.

Као један од најјачијих доказа, да је отров тек после смрти сумњиве особе у тело доспео, истиче се појава, да је отров без икакве *виталне реакције* кроз ткања прошао. Тако се и. пр. зна, да нанесени отрови — и. пр. сичан, сублимат, олово итд. — остављају карактеристичне трагове у појединим органима и ткањима, ако су још за живота на њих дејствовали. Где се, дакле, та трагови виталне реакције не нађу, и ако се у лешини велике количине отрова констатују; где се још и то докаже, да није могло бити спорог и хроничног тровања сувише малим дозама отрова дакле ни т. з. акумулације — онда се може с поуздањем рећи: да је отров тек у мртво тело доспео, па с тога без виталне реакције остао.

Један нарочити облик виталне реакције на зато и поуздан доказ, да је отров на живо тело дејствовао, јесте и т. з. *ресорпција отрова из „прених путева у друге“* — и. пр. из желуца и црева у друге органе. Као што је познато, унесени отров прихвати живо тело читавим системом лимфних (мезаранних) и крвних судова и разнесе га — не само по суседним органима и областима, него и по најудаљенијим деловима. С тога се поједини отрови, унесени за живота, могу — кад пре кад касније — хемијски констатовати не само у јетри, слезини, бубрезима и мишићима, него чак и у мозгу, мокраћи, костима, коси и ноктима. Ресорбовани отров разношао се целом мрежом лимфних и крвних судова до њихових крајњих разграњања и до сваке ивице ћелије. Где се, дакле, нађу поједи ресорпције у лешини, ту се може поуздано рећи, да је отров за живота у тело доспео.

Од ресорпције отрова у живом телу ваља тачно разликовати т. з. *имбибицију или дифузију* његову у лешину. Као што је познато, већ је Орфила (Orfile) доказао, да отров, унесен после смрти у тело животињско или човече, може са свог првобитног места или механички или механичким путем на суседне органе. Он се може имбибирати и у мртво ткање, а и дифузијом кроз та ткања продрети и у удаљеније области. Исто то потврдили су (приликом из судске праксе и нарочитим опитима) и други научници. Тако је и. пр. Штраусман (Strassmann) показао, да арсен имбибирањем и дифузијом може већ за 12—20 дана продрети и у удаљеније крајеве лешине. Питање је, дакле, *може ли се судско-медицинским методом витална ресорпција отрова, унесеног у живо тело, разликовати од постморталне (посмртне) имбибиције или дифузије?*

Главна *разлика између ресорпције* отрова у живом телу и *имбибиције или дифузије* после смрти јавља се и опет као једна врста виталне реакције. Као што већ наговестих, отров се у живом телу ресорбује уз неке видљиве, карактеристичне промене на органима и ткањима, а имбибицијом или дифузијом може проћи и велике области његове, а да не остави ни трага за собом.[1] Сем тога ресорпција отрова у живом телу иде у правцу и по току лимфе и крви — дакле центрифугално — т. ј. од места, где најпре дође, према периферији, а имбибиција или дифузија отрова кроз лешинске делове сврхана се просто механично по закону теже. — Ако је, дакле, и. пр. арсен доспео у живо тело — рецимо у желудац и црево — онда ће га хемичар по свој прилици убрзо наћи у јетри и бубрезима, па баш ако је отровано лице дуже живело и у костима, коси и ноктима. Ако је пак доспео у тело тек после смрти, констатоваће га једино у оним суседним деловима, који су га по закону теже и континуитетете могли само имбибирати или дифузијом у себи примити.

Најпосле има још једна разлика између ресорбованог отрова у живом телу и имбибираног или дифундираног у лешини. Као што већ рекосмо, отров се у лешини разилази имбибирањем и дифузијом по закону теже и континуитета (per continuitatem), дакле непосредним и појединачним прелазом из једнога органа или области у другу, а ресорбован отров подељен је у теду са свим неправилно и неједнако. При ресорпцији отрова у живо тело јавља се она необична појава, по којој изгледа, да нанесени органи имају неку особиту привлачну снагу или апетит према нанесним отровима, а други не. У живом телу отров, дакле, није свуда подједнако раздељен, него има т. з. избраних или предилекционих места, где се нарочито скупља. С тога се у таким случајевима може десити, да се отров не нађе у најближој околини овог места, где је најпре доспео, него да се нађе у органима или деловима, који су далеко од тог првог отровног извора.

Д-р М. Јовановић-Батут

О НОВЧАНОЈ КАЗНИ

(НАСТАВАК)

Наш кривични законик примењо је новчану казну само за преступна и иступна дела пропису̂јући код оних дела као казну: затвор и новчану казну, и то негде само затвор, а негде новчану казну или затвор и одређиво њену количину. Тако н. пр за дело из § 103. кр. зак. законодавац одређује новчану казну: „од двеста до три хиљаде динара, *или* затвор од три месеца до три године“; дело из § 104. б. казни се новчано до недесет талира или затвором до три месеца. Даље, за дела из § § 105., 122., 123., 173., 180., 183., 184., 185. и др. такође је као казна прописана новчана казна *или* затвор. Код свих оних дела код којих је закон одредио као казну: новчану казну или затвор, према правилу које је постављено у § 30. „суд ће осуђивати на новчану казну само у благ„ајим случајевима“. Код других неких дела, као н. пр. дела из § 116. кр. зак., новчана је казна примењена као *допуњујућа* казна уз казну затвора: „да се „казни затвором од шест месеци до две „године, а поред тога новчаном казном, „која неће бити већа од трећине, на мања „од десетине досуђене накнаде за штету.“ Најпосле новчана казна примењена је као *допуњујућа* казна и за дело из § 255 а

[1] Има, истина, и неких отрова, који на у живом телу не остављају видљивих трагова, или су то отрови ретки.

кр. зак. које је злочине природе да казну робиње која је прописана за ово дело, но и то само за ово дело. (§ 255 а: „ко у намери преваре какву од патре осигурану ствар запали, или који учини да се даља, која је или сама или на њој находећи се товар осигуран потони или „разбије, да се казни робијом до десет „година, а у исто време и новчано од „недесет до хиљаду талира.“) Француски кривични законик [чл. 164. 172. 174. 437.] примењује је и у предмету лажне исправе, разрушења грађевина, или само као *допунујућу* казну, док у преступима делима, као и наш законодавац примењује је било саму, било уз казну затвора.

И поједини специјални закони као што су закон о штампи, о општинама, и др. такође примењују новчану казну за делікта која се учине противно њиховим одредбама, негде као главну и једину казну, а негде акцесорно казни лишења слободе, и одређују њену висину. Тако, за дело из чл. 21. зак. о штампи законодавац је прописао као казну затвор од два месеца до једне године и новчану казну од 300—1000 дин.; дело из чл. 18. истог закона казни се новчаном казном од 100—200 дин. а поред тога и затвором од 10—20 дана. Дела из чл. 159. закона о општинама казне се са 500—1000 дин. и затвором од једног до три месеца; дела из чл. 167. истог закона са триста до шест стотина динара и затвором од једног до три месеца. И у другим специјалним законима налазимо примењену новчану казну акцесорно казни затвора, као н. пр. у закону о акционарским друштвима (чл. 99. 100. 101.); закону о заштити фабричких и трговинских жигова (чл. 24. и 25.), закону о заштити модела и мустара (чл. 18. и 19.), али је и у специјалним законима новчана казна махом примењена као главна казна, допуштајући власти која ариче казну право избора између новчане казне и казне затвора у свима оним случајевима у којима је закон као казну прописао новчану казну *или* затвор. — (Чланови: 6. 7. 10. 13. 14. 18. 25. 28. 31. 39. зак. о штампи; чл. 164. зак. о општинама, и др. само што по чл. 31. зак. о штампи: „где је год у закону одређена најпре „новчана казна па онда затвор, ту ће редовно суд осуђивати оптуженог на новчану казну, казавши у пресуди са колико ће му се дана затвора она казна заменити при чему се дан затвора има рачунати са 10 дин.“).

Ово раздвајање у употреби новчане казне изгледа рационално. Са репресивног гледишта доиста, новчане су казне скоро увек без дејства против нарушења која резултују из жестоких страсти: оне су нарочито корисне у деликтима која имају на побуду алкохолизам, и такође треба да се употребљују само са извесном обазривошћу, стављајући судији на расположење казне које више бешчасте, да би се избегла негода неосетљивости новчане казне, што ће се догодити услед крајње немаштине или крајњег богатства делинквента.[6])

[6]) Garraud. Стр. 225.

Осим изложених случајева у којима је закон применио за поједина делікта новчану казну као главну казну или као допуњујућу казни лишења слободе, законодавац предвиђа осуду на новчану казну и уз друге казне које закон доноси. То је случај стицаја делікта за које закон доноси новчану казну са делима (преступима или злочинима) за која закон прописује друге казне. У таквом случају кривац ће се осудити и на новчану казну и на ове друге казне (§ 69. г. кр. зак.), само што ће се у овом случају извршити замена на начин прописан у § 29. крив. зак. „Кад се кривац осуди на новчану „казну уз робију или заточеље, па му по „§ 28. треба ову заменити, то му се она „неће заменити затвором него робијом „или заточењем, промењивши најпре новчану казну на затвор по § 28. па онда „затвор на робију или заточеље по § 22.“). Исто тако ово сливање казни у једну има се извршити и у стицају нступа за које закон доноси разне казне: новчану и затвор „но тако да казна у којој се остале „претварају, не сме прећи своју највишу „степен који је прописан у §§ 311. и 313.“ (§ 323. кр. зак.).

Општи минимум и максимум новчане казне за иступа дела законодавац је поставио у § 313. кр. зак.: „казна новчана „најмања је нет динара а највећа три сто„тине динара и налажаће се у корист „општинске касе; ако су у првом степену „судије државне власти.“ Али остајући потпуно у овим *општим границама* закон, говорећи о сваком иступу утврђује често са више прецизности другу минимум и други максимум. Тако, иступи предвиђени у § 334. кр. зак. казне се у новцу од недесет до тристотине дин. или затвором до тридесет дана; иступи из § 364. казне се у новцу од 10 до 50 дин.; иступи предвиђени у § 368. и 369. кр. зак. казне се новчаном казном од 50 до 150 дин.; иступ из § 370. новчаном казном од 10 до 25 дин., иступи из § 371. казне се новчаном казном од 25 до 50 дин. итд.

У преступном делу за које закон сматра: „оно дело, за које закони доносе „затвор дужи од месец дана, или лишење „права, или новчану казну више од три„десет талира,“ [7]) (§ 1. кр. зак.), никакав општи максимум није индициран законом. Он варира према деликтима, тако да се код § 255. а кр. зак. неће до хиљаду талира. Обично баш нарочити минимум одређен је специјално за сваки делікт: тако, дело из § 103. кр. зак. казни се: „у новцу од двеста до три хиљаде дин.; дело из § 185. казни се: „у новцу *од* недесет до три стотине талира“, итд. јер је законодавац хтео да индицира границе у којима судија може у принципу да се креће да би утврдио количину новчане казне. У неким пак случајевима закон одређује само *максимум* новчане казне до које она може доћи за какво дело, а не одређује нарочити минимум. Тако: дело из § 104 б. „казни се новчано *до* недесет талира„ или затвором до три месеца“; за дела из §§ 120. 121. 122 а. прописана је новчана казна *до* сто талира, а специјални минимум није одређен. Колики је онда специјални минимум новчане казне код оних дела код којих он није нарочито одређен већ само максимум до кога може њен новчана казна? Одговор на ово питање налазимо у § 62. кр. зак. по коме: „ако се код преступљења, за која закон доноси затвор или новчану казну, признају олакшавајуће околности, затвор се може спустити до „на један дан, а новчана казна *до* на *један „талир*.“

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Милош Стојановић

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

10. Пошто смо прочитали сведоку опис одела, које је мала Жана имала у очи злочина, и то онај опис који је полиција објавила, замолили смо га, да се добро промисли и одговори нам, да ли што не достаје овоме опису? После његовог одговора да је прочитани му опис тачан и потпун, скренули смо му пажњу на један детаљ одела око врата. Попова нам је одговорио, да је опис потпун, а то не стоји у истини. У забуни и првом болу Ван Галкови су пропустили да помену ешарпу, коју је девојчица носила око врата. Овај недостатак у полицијском опису Марија Метер није, дакле, запазила, и ако смо јој ми на њега скренули нарочиту пажњу.

11. Назад ово уништи малу Метер: како је, и у којој је руци непозната жена носила свој пакет, и она нам је одговорила да га је непозната носила у десној руци, с којом је у исто доба придржавала и своју сукњу. У овом одговору налази се једна нова невероватноћа и немогућност. У нашој земљи, у Бриселу као и у Паризу, свака жена има обичај да придржава сукњу левом руком; десном то она чини само у овим случајевима кад у левој носи какав предмет. У ходу и приликом шетње, никад жена неће придржавати сукњу оном руком у којој има пакет, а другу руку останити слободну, јер то би било досадно и кварило би равнотежу нормалног хода. И само ношење каквог већег пакета онемогућава, у опште, придржавање сукње. Мала Метер видела је, међутим, ову невероватну и немогућну ствар.

12. Још један детаљ који је, као и остали, измакао из пада оштроумљу истражних чиновника, чини невероватном сведоџбу Метерове. Реч је о новцу који је Жана сваког дана, а понекад и више пута дневно, добијала од својих сродника за бомбоне. У очи злочина, нешто мало пре изласка из куће, стара мајка дала јој је, као и обично, два сантима, и овај новац нађен је недирнут и непотрошен у њеном малом новчанику. Жана, дакле, није имала времена да оде до продаваца бомбона, код којих их је посведневно куповала, што, опет, значи, да је одмах по изласку из

[7]) Погрешно. Треба да стоји: „више од триста динара“, јер је изменом од 17. Јануара 1904. г. § а 1. кр. зак. за иступе прописана новчана казна до триста дин. а то је више од тридесет талира, према чему је требало учинити поправку и у трећем ставу § а 1. крив. зак.

куће пресретнута и одведена другим путем, а не оним којим је обично шла. Да је заиста била у улици „Commerçants“ она би, на сваки начин, сватила успут у који познати јој дућан и купила бомбоне, али пошто је новац код ње нађен значи да није шла даље од османског позоришта, и да није прекорачила степу између овог позоришта и улице „Commerçants“.

Поремећо ове сведоџбе.

Потражимо сада како је она сведоџба поникла и на који је начин доспела до власти.

Одмах сутра дан по извршеном злочину, 8. фебруара, око 9 часова изутра, Марија Метер дошла је код своје матере, која се, као и обично, налазила на углу „place d' Anvers“, пред кафеном: „La Cour de Tihnon“, да јој помогне у продаји новина. Затекао своју мајку где плаче, упита је за узрок тога.

— Зар не знаш узнику мати јецајући, да је наша мала пријатељица, красна Жана Ван Галк, која нам је свако јутро доносила кафу, мртва? Убили су је прошле ноћи и исекли на комаде. У 7 часова мање 10 минута она је изашла из куће и пошла код мајке, али код ње није стигла. У ноћни нађен је, у улици „Hirondelles“, један пакет, у коме су били остаци њеног меса, завијени у угљени хартију.

— Мала Жана... Синоћ... Али ја сам је видела у 7 часова мање 2 минута са једном непознатом женом, одговори узбуђено Марија.

Тек што је Марија изговорила ове речи кад један човек, који је, тобож случајно, стајао поред њих, упита мајку Метер да ли познаје девојчицу која говори.

— Како да је не познајем! То је моја кћи.

— Кад је тако, онда ћојте одмах са мном код државног тужиоца. Њена сведоџба од велике је важности. Она је једино лице, које нешто констатује, и које је последњи пут видело Жану Ван Галк.

Маријина мајка отпоче протестовати и доказивати како она не може напустити свој посао и свој хлеб, и како има још мале деце о којој се мора старати.

— Ако стоји само до тога, одговори непознати човек, онда ми поверите вашу кћер; ја ћу је лично одвести државном тужиоцу.

Непознати беше агент судске бригаде, нарочито постављен на ово место да би слушао разговоре купаца новина. Постојала је нада, да ће се злочинац вратити на место злочина у циљу осматрања.

Марија Метер доведена је пред власт, која целу ствар узима врло озбиљно, и сведоку придаје нарочиту важност. Мала се прави важна, говори, прича, показаља своју причу, прецизира је. Она је једини сведок истине, и ниво на свету не може јој противречити. Она то она, јер су јој то унапред казали.

И власт прима ову сведоџбу, необрађујући на најмању пажњу на прилике и услове под којима се она давала, и удржавајући се од контролисања елемената веродостојности и објективности. Она је прима као речи Јеванђеља, и хита да свуда објави нелинвански овде подводачице од 20 година.

Природа измишљотине.

Пашто ова измишљотина? Зашто је и како је Марија Метер измислила своју причу? Да ли је лагала зато да би омела прави траг и завела власт на погрешан пут, или је лагала на покаренности и невољавства, или у каквом интересу, или из осете? Не стоји ни једно од свега овога.

Марија Метер има скоро 14 год., што ће рећи да је у пуној кризи сексуалне формације. То је доба почетка менструације, које одговара доцнијој еписи њеног престанка. У обе ове епохе констатују се често лави нерани поремећаји, који се најчешће манифестују у лажи и измишљотинама. Мати јој је саопштила грубо и без никаких обзира смрт њене младе пријатељице, услед чега се мала стресла од страха; једна халуцинациона мука продаси и ремети њен слаб мозак. Каква старија и хладнија личност, која је у стању да резонује, одговорила би: „Ја то видим одавде.“ Марија Метер, неспособна за размишљање због свога доба, своје природе и свога узбуђења, узвикује: „Ја сам видела“. Али, и сами елементи њене приче, који показују све карактере невероватноће и измишљотине, показују такође и аутосугестију. То су њене сопствене мисли и лични и сугестивни елементи њеног бића у духу којих она говори и даје лични опис непознате жене. Пашта није чудноватије од овога. Марија виђа Жану како иде са једном непознатом женом, која има фризуру „à la Vierge“, сур огртач и која носи један пакет. Жана мирно допушта да је ова жена води и противи њене воље, и само плашљиво протестује речима: „Не, не. Пре свега зашто баш жена?

Марија Метер, кћер и синовица продавца новина, знала је, да је кратко време пре извршеног злочина сретала пажљиво деца да се чувају једне младе жене, која је прихваћала девојчицама и одузимала им ситнице које су са собом носиле. С друге стране, опет, Марија никад није излазила сама после првог сумрака, већ увек сама у друштву са својом матером. Случајно се, међутим, десило, да је онога вечера, кад је Жана пошла сама матери, и Марија Метер била изашла сама, и то прав пут у живот. Уображавајући да, као и обично, иде с мајком, она назире Жану са крадљивцом деце. Марија Метер поштено је, честито и пашно дете, које је увек држано под добрим надзором. Пошто никад није излазила сама, већ увек са мајком, била је сачувана од утицаја рђавог друштва на улици и у радионици; она је потпуно невина и нема појма о сексуалним односима; од ње се брижљиво крије да је Жана била силована. Пошто није знала шта је човек, она није могла ни мислити на њега. У својој наивности и уображаји она види Жану одвучену од крадљивице деце, јер зна свега за две жене: за своју мајку и за ову крадљивицу. Описујући непознату жену — крадљивицу деце — она мисли на своју мајку, која је болешљиве природе. Она прецизира врсту огртача непознате, и вели: „Garick“ отворено-сиве боје. Испитујући како је она могла тачно познати, и то још у вече, баш ову врсту огртача између хиљаде других, сазнала смо да је она, на неколико дана раније, присуствовала пробе једног сличног огртача, који је био рађен за њену тетку, и да јој је том приликом кројачица у детаљима објаснила облик и врсту „Garrick“-а. Страна реч задржала се у њеној памети. Да би себи придала што већу важност и показала своје разумевање у тоалетама, она ју је употребила описујући непознату подводачицу.

(наставиће се)

ПОУКЕ И УПУТИ

Решења Министра грађевина, донета на основу правила о општинским поштама, иису извршна, већ подлеже расматрању Државног Савета по жалби интересованог лица.

Петар С., председник општине грњанске, оптужен је, што према пропису чл. 50. правила о општинским поштама, није заклео на дужност поштоношу Павла И. и поштара В. Р.

Начелник срески, налазећи да је Петар овим учинио две кривице по чл. 45. поменутих правила, пресудом од 6. маја 1908. год. № 9240. казнио га је са 40 дин., а пресудом од истог дана № 9236, са 50 дин.

Министар грађевина нашао је, да су ове пресуде на закону основане, па их је, на основу чл. 8. зак. о поштама и чл. 2. и 71. правила о општ. поштама, оснажио својим решењем од 24. маја 1908. год. ПТБр. 15015 и 15036.

По изјављеној жалби, Државни Савет претходно је ценио питање о својој надлежности, па је нашао, да ожалбена решења Министрова иису извршна и да подлеже расматрању Савета на ових разлога:

Правила о општинским поштама Министар је прописао на основу чл. 125. зак. о општинама. Прописујући их на основу овог закона, он је прекорачио круг законом одређене му власти — чл. 48. тач. 3. зак. о пословном реду у Државном Савету — кад је одредио, да је решење његово, донето на основу правила о општинским поштама, извршно, пошто се по закону о општинама, против сваке одлуке и решења надзорне власти, у смислу чл. 170. зак. о општинама, изјављује жалба Државном Савету, чак и кад је казна опомена, дакле много лакше природе.

Сем тога, Министар је прекорачио круг законом одређене му власти и тиме, што је одредио казну од 50 дин., кад је према чл. 158. зак. о општинама највећа казна губитак нетнаесто дневне плате, која по селима не може изнети 50 динара.

У овом случају у толико пре је Министар неправилно огласио своја решења по овом закону за извршна, што је за сличне кривице, код државних пошта, према чл. 50. а закона о поштама, накомадна казна 30 дин.

На основу ових разлога, Државни Савет упутио се у расматрање ожалбених

решења Министрових, на је нашао, да исти не одговарају закону на ових разлога:

По успојеном начелу у нашем кривичном законодавству, а поимепце у §§ 69. и 323. крив. зак., кад се ко за више кривица има судити, онда се исте расправљају једном пресудом, тако, да казна не може прећи највећу меру, предвиђену за ту кривицу.

Из акта овог предмета види се, да је начелник среске, најпре пресудом од 6. маја 1908. г. Бр. 9240, казнио жалитеља са 40 дин. зато, што није заклео поштоношу своје општине, а затим пресудом од истог дана № 9236, казнио га са 50 дин. зато, што није заклео на дужност поштара. Обе ове пресуде засноване су на чл. 70. правила о општинским поштама од 16. септембра 1902, год. ПТБр. 33415.

Како је по поменутом пропису чл. 70., за кривице наложене у њему, максимална казна 50 дин., то је среска власт, према напред наведеном, прекорачила највећу меру казне, и Министар је погрешно такву неправилну радњу одобрио ожалбеним решењем.

С тога је Држ. Савет одлуком од 22. децембра 1909. год. № 8344. поништио решења Министрова.

Окружни одбор нема права о трошку округа тражити комесара Главне Контроле за преглед рачуна општинских председника и у опште каса, које нису окружне.

Окружни одбор окр. м..., на свом састанку од 4. децембра 1908. год. донео је одлуку, да се комесару Главне Контроле, који је захтеван од стране истог окр. одбора, нада на окружне благајне 360 дин. на име дијурне ради прегледа утрошених прихода у општини гл....., с тим, да се тај издатак расходује на партаје на непредвиђене трошкове; а ако комесар утврди неправилности и Главна Контрола досуди да одговорни рачуполагачи накнади њену суму, надату на ине дијурне, онда ће се окр. каса за толико на тога и поништити.

Начелник окружни, расматрајући ову одлуку Одборову, нашао је, да не одговара закону, па је је с тога решењем својим од 8. децембра 1908. год. № 12554. задржао од извршења са ових разлога:

Члан 50. закона о уређењу окр. и срезова предвиђа као циљ, дужност и задатак самоуправног округа све оне послове и радове, који се односе на културно унапређење и материјално благостање округа и његових становника. Преглед паса појединих председника општинских, није случај из горњег законског прописа, те се тај преглед не може вршити о трошку округа, нити је окружна скупштина на ту цељ буџетом ветирала коју суму.

Сем тога чл. 108. истог закона предвиђене су све дужности окружног одбора, међу којима није предвиђено, да окр. одбор може и да има права на рачун о трошку округа тражити комесара за преглед рачуна појединих општинских председника, већ то могу чинити чланови окружног одбора само као приватна лица, као и сваки други, и у ком случају, на случај негативне истраге, они су и дужни да сносе трошкове око прегледа, а не округ као целина. Јер кад би се установило преседан да округ, као тело, може о трошку округа тражити комесаре за преглед паса *које нису окружне*, онда би се могли чинити надаци на рачун округа, којима би био мотив: лична мржња, партијска интолеранција итд. према појединим одговорним рачунополагачима.

Ово решење одобрио је, на основу чл. 113. зак. о уређењу окр. и срезова, Министар унутрашњих дела својим решењем од 10. децембра 1908. г. № 24374.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да је решење Министрово правилно, па је с тога одлуком својом од 23. јануара 1909 г. № 479. одбацио жалбу као неумесну.

И посланици среске скупштине као и чланови среског одбора, који су из места где се држи седница скупштинска односно одборска, имају право на дневницу од 3. дин. за време које проведу на скупштинском односно одборском раду.

Сресна скупштина среза л..... на свом састанку од 18. децембра 1909. год. донела је одлуку, да се по подношеном рачуну исплати члановима среске скупштине неисплаћена дневница за долазак и повратак на седнице среске скупштине у 1188 дин. а чановима среског одбора 900 дин., с тим да се та сума исплати на среске готовине, која се покаже на крају године, а која се има пренети као депозит у дневник пореског примања за 1910 годину. Исплата пак да се изврши кад ову одлуку одобри и Министар финансија. Поред овога, среска Скупштина одлучила је да се и чановима среске скупштине и одбора, који су из самог среског места, за време рада издаје по три динара као дневница.

Надорна власт решењем својим од 15. јануара 1910. год. № 381, задржала је ову одлуку од извршења зато, што је поме донето решење, да чланови среске скупштине и одбора, који су из места, имају право на дневницу а међутим они по закону то право немају. С тога је предмет достављен Министру унутрашњих дела.

Министар је нашао, да је решење надорне власти правилно још и стога, што иоје утврђено, који посебице чланови одбора и скупштине имају права на дневнице — чл. 152. зак. о уређењу округа и срезова, — и што је у једно време рачунато и путовање, противно поменутом пропису у вези са чл. 88. и 119. зак. о уређењу округа и срезова, и чл. 105. и 144. правила о пословном реду у окружној и среској скупштини, за које времена чланови среске скупштине и одбора немају права на накнаду, кад им то није изричио признато законом с обзиром на кратковоћу пута.

Стога је писмом од 20. јануара 1910 год. Пж 290. ово предмет достављо Државном Савету на коначно решење.

Државни Савет нашао је, да решење надорне власти не одговара закону, јер срески начелник, као непосредна надорна власт, није навео члан устава или законски пропис, коме би одлука среске Скупштине била противна, као што је то према чл. 40. закона о уређењу округа и срезова био дужан учинити.

Прописи закони, које је навео Министар Унутрашњих дела у акту своме од 20. јануара 1910. год. № 990., којим је спровео овај предмет Савету на решење, не могу се примењити и на чланове среске скупштине и среског одбора, јер се из чл. 88. зак. о уређењу округа и срезова јасно види, да он важи само за окружне посланике, који нису из места, где се држи окружна скупштина; а чл. 152. истог закона говори о дневници чланова среске скупштине или среског одбора, без обзира на то, да ли су они из места, где се држи седница скупштинска или одборска.

С тога је, на основу чл. 40. зак. о уреј. округа и срезова, одлуком својом од 29. јануара 1910 год. № 768. поништио решење надорне власти.

Председнику општине не може се уважити оставка, ако је за разрешење од дужности навео оне исте околности, под којима је на кандидацију пристао.

Милосав Б., председник општине м....., упутио је одбору исте општине молбу, у којој је навео више узрока и разлога, са којих му је немогуће и даље остати на положају председника те општине, па је тражио, да га одбор разреши од дужности.

Одбор општински на свом састанку од 19. новембра 1909. год. није му уважио оставку, позивајући се за то на одредбе чл. 80., 83., 86. и 107. закона о општинама.

Противу ове одборске одлуке, Милосав се жалио Министру унутрашњих дела, наводећи, да му је одбор требао уважити оставку, са разлога наведених у молби, пошто се иначе овакним приморавањем иде на то, да од њега не буде никакве користи, ни по друштво, ни по општину па ни по државу.

Расмотривши овај предмет, Министар је нашао, да је одлука одборска на закону основана јер је жалилац у дужност председника у уведен тек 5. новембра 1909. године, а на кандидацију је пристао под истим околностима, у којима се и данас налази и са којих сада тражи разрешење од дужности, који дужност треба да врши до скорих наредних избора општинских чланова. С тога је на основу чл. 107. зак. о општинама својим решењем од 15. децембра 1909. год. Пж 26828. одобрио одлуку одборску, а жалбу одбацио као неумесну.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да је ожалбено решење Министрово правилно и на закону основано, па је, на основу чл. 170. зак. о општинама, одлуком од 29. јануара 1910 год. № 770. одбацио жалбу као неумесну.[1])

Јос. К. Ст.

---

[1]) Код овог предмета постојало је и мишљење мањине: да ожалбено решење Министрово не одговара закону, јер код чланова збора одбора, да му је, са оправданих породичних разлога, немогуће и даље остати на положају на коме је, онда одбор нема права, да та своју патерн да отвраћа једну дужност, за коју је навео оправдане разлоге, да је даље не може вршити.

Решење Касационог Суда о суђењу проростепеног војвеачког суда са командант. тимоч. дивизијске области.

За суђење кривице извесног лица, које је учинило кривицу за време одслужења свога рока, надлежан је грађански суд, ако се то кривично дело не односи на повреду службених војних дужности.

Проростепени војвеачки суд навео је у свом акту № 8866 од 28. маја 1909. г., да је њему начелник среза тимочког спровео са актима на суђење Н. К. за то што је овај као војник сталног кадра у месецу септембру 1907. год. удешењем кључем отворио сандук војнику В. Р. и на истог украо му један сат са ланцем у вредности по процени 12·50., Суд је решењем својим од 27. априла 1909. г. № 6944, био нашао, да по § 12. и 13. зак. о устројству војних судова, није надлежан за извиђање и суђење овога, дела већ војени суд — В. 13 крив. с. пост. и за то је вратио предмет нач. среском. Према овакој одлуци нач. ср. тимочког 13. маја тек. г. под № 4338. вратио је она акта овога предмета команданту тимоч. дивизије, а командант је иста вратио среском начелнику наводећи да није надлежан војни суд, што се кривица по овоме делу не односи на повреду службених војних дужности и нач. срески послао је иста акта суду.

Па како је проростепени суд сматрао да је инак невалдежан, то је послао акта Касационом Суду на основу § 41. крив. пост. да реши питање о овом суђењу.

Касациони Суд расмотрио је ове акте по предмету овога суђења па је под 1. Јуном 1909. № 6635 нашао:

По § 13. зак. о поступку војених судова у кривич. делима војника по одслужењу свога рока подлеже суђењу војених судова, за кривице, које су учинили за време службе, а које се односе на повреду службених војних дужности.

Из акта овога оптужења види се, да је оптужени Н. извршио дело опасне крађе за време одслужења свога рока у сталном кадру; али се поменуто дело, за које је оптужен, не односи на повреду службених војних дужности, у коме би случају тек оптужени подлежао суђењу војних судова. Према томе, дакле, надлежност војних судова односно расправе кривица, које војник учини за време одслужења свога рока у кадру престаје од момента кад војни обвезници буду отпуштени по свршеном одслужењу свога рока, нежбе или сазива, *ако се учињена кривица не односи на повреду службених војних дужности.* Са наведених разлога Касациони Суд је и решио да је у овом конкретном случају за расправу поменуте кривице надлежан проростепени зајечарски суд а не војни суд тимочке дивизијске области.

М. Л. Р.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине суводолске у срезу подунавском, актом својим Бр. 189, пита:

„По тужби извесног лица за самовлашће, суд овај, пресудом својом Бр. 1569, осудио је два брата са по петнаест дана затвора и накнаду трошкова.

Пресуду је суд саопштио и тужиоцу и осуђенима 30. децембра прошле године, па је осуђене одмах лишио слободе.

За рачун осуђених извесно је жалбу њихов задужни брат, и она је стигла суду у законском року — 1. јануара ове године.

На дан 2. јануара, дакле пре него што би акта била спроведена проростепеном суду, дошао је у суд тужилац па је изјавио, да се са осуђенима измирио и да им казну прашта, а они да напусте његову земљиште, које су заузели.

Како тога дана деловодља није ово у суду, него у VIII пуковској команди, а кметови су, међутим, неписмени, они закључе да је изјављена жалба, која је већ била озаначена, поцепају, и да тако ствар приведу крају, па то и учине и осуђене пусте кућама.

Кад је деловодља, по повратку, објасњено кметовима, да није требало цепати жалбу која је озаначена, они се поплаше и целу ствар представе проростепеном суду, шаљући и акта осуде.

Проростепени суд актом својим Бр. 464, вратио је цео предмет нерасмотрен, назвавши да се без жалбе не може упустити у разматрање пресуде у смислу § 15. и 16. Полицијске Уредбе.

После овога одговора, суд је послао акта среској власти са жалбом да она да упутства за даљи рад, и она је наредила да се акта попова пошаљу проростепеном суду, на кад он реши питање о законитости пресуде, да јој се врате акта, те да према кметовима, који су поцепали жалбу, поведе кривичну истрагу за уништај акта.

По овој наредби суд је опет сло предмет проростепеном суду, али он је опет вратио предмет нерасмотрен као и први пут, као што се види из његовог акта Бр. 4964.

Да не би неписмени кметови ишли у затвор за ову ствар, и да би се ова у опште могла привести крају, суд шаље уредништву сва акта на увиђај и моли га за упутство: шта ће и како да ради."

— На ово питање одговарамо:

На сваки начин погрешка је, што су кметови уништили жалбу, која је већ била заведена и представљала један званичан акт.

Али како су они то учинили стојећи у уверењу, да је то најпродлија последица опроштене казне од стране тужиоца, то у њиховој радњи нема никакве зле намере, па би и одговорност према томе била ценена и сведена на заблуду.

Да би се, међутим, ствар привела крају сообразно закону, нека суд поступи овако:

Нека једним рефератом констатује: да је жалба била поднесена, и да је на показани начин уништена.

Нека, за тим, констатује да је приватни тужилац под 2. јануара опростио казну, па нека о томе узме од њега и накнадно саслушање, и нека на позивању те његове изјаве донесе решење, да се опроштена казна у смислу § 397. тач. 2. неће на извршивати, називајући да су кривци пуштени из затвора још 2. јануара.

На тај начин поступање се захтев тужиочев, а сообразније се цела ствар и законским прописима.

После овога, нека суд пошље акта среској власти према њеном ранијем наређењу, те да се и она упери, да је раније погрешка исправљена.

Да би суд правилније поступио по овоме, нека прочита објашњење дато у бр. 5. „Полицијског Гласника" за 1909. годину под I. о праву опроштаја казне.

Како се из акта и представке суда види, он је осуђене лишио слободе одмах по саопштењу пресуде, па да на то није имао права по § 15. и 16. поменуте уредбе, јер је осуда дошла по тужби приватног лица, то му се скреће пажња на ово, да други пут не би падао у исту погрешку.

II

Један свештеник из унутрашњости пита:

„Један општински суд у мојој парохији, преписао је тарифу из закона о уређењу свештеничког стања, оверио је, па приковао за зид у двема видљивим местима, не истичући побуде зашто то чини.

Моли се уредништво за обавештење:

Сме ли суд ово чинити, кад се зна како се закони штампају и објављују народу, и да ли је суд одговоран за овакав поступак?"

— На ово питање одговарамо:

У радњи општинског суда, што је сам из својих властитих побуда публиковао тарифу свештеничких награда, нема никакве кривице и неумесности, пошто на њему леži и иначе дужност, да своје грађане обавештава о њиховим дужностима и праву.

Нарочито да овај поступак не може бити одговоран, јер је при доношењу овога закона и његовом првом публиковању издато нарочито наређење, да се тарифа истакне по свима публичним местима, и грађани са њом што боље упознају, јер су то захтевале прилике, које уредништво неће да истиче сада.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

УХВАЋЕН

Коста Благојевић, осуђеник београдског казненог завода, који је 6. јуна прошле године побегао из завода, а чију сво слику и потерницу донели у 24 броју од прошле године, ухваћен је 22 овог месеца у Крагујевцу, те је престала потреба за даљим његовим тражењем.

ТРАЖИ СЕ

Сенија, жена **Милана Симића**, из Брњева, одбегла је од свога мужа и са собом одвела и женско дете Стану, стару 8 година. Она је стара 27 година, смеђа, у селачкој одећи. Дете има на десној руци 6 прстиј. — Девојка начелника среза подунавског Бр. 2158.

Александар, син **Ђорђа Живковића**, рођена из Београда, отуђарао је још новембра

месеца од својих родитеља. Он је стар 15 година, средњег раста, приномашаст. — Акт Управе града Београда Бр. 6924.

Нека све полицијске и општинске власти живо потраже нестала лица и пронађена упуте именованим властима, које су тражење захтевале.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Тиосав — Тихомир — Ђорђевић, родом из Страшна, среза рачанског, округа ужичког, чију слику износимо, притворен је од

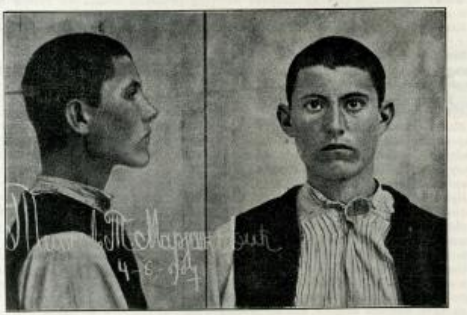

начелника среза левачког као но све сумњиво и опасно лице.

Према мишљењу антропометријског полицијског одељења, Тиосав је пресуђен кољевачког пробисленог суда од 5. марта 1907. године Бр. 15416. бло осуђен на две године затвора, због опасне крађе. Од ове осуде Тиосав је издржао једну годину и 4 месеца, па је условно отпуштен у слободу, али се у родном месту није задржао већ је побегао у Бугарску.

Јула месеца текуће године, пешио је из Бугарске у Србију са Јанком Ивановим из Бактиниће, али су обојица ухваћена у реону среза зајечарског и притворени од среске власти и пта је даље са њима било одређену је непознато.

Тиосав је стар 21 годину, средњег раста, смеђе косе, жућкасто зелених очију; од особених знакова има: на десној руци белегу од инсекотине у облику праве линије, правца хоризонталног, величине 1 см. удаљена 1·5 см. испод корена палиниста; младеж величине житног зрна удаљен за 2 см. испод гра; белегу од инсекотине у облику праве линије правца хоризонталног величине 2·5 см. на десној обрве; белегу неправилна облика 3/2·5 см. на средини превоја десне стопаље.

Ко би о овоме лицу што више знао, а нарочито ако је било извршиоц дела учинилаца, нека о томе јави начелнику среза левачког с позивом на Бр. 3002.

П О Т Е Р Е

Васа Ђорђевић и **Стојан Николић**, скитачки Цигани, ноћу између 22. и 23. овог месеца украли су Авраму Матејићу из Белих Вода једну кобилу, матору $2^1/_2$ године, длаке доратасте, квечасте, мало бриљасту, у десну задњу ногу путасту. — Депеша начелника среза расинског Бр. 3782.

Непознати крадљивци ноћу између 14. и 15. овог месеца извршили су опасну крађу Илији Јовановићу, трговцу из Раче, и том приликом однели му: 2860 динара у злату, 4 велика златна новца од по 48 динара, 11 бугешких и 5 небугешких дуката од по 12 динара, једну турску мишулију од 116 гроша, 20 динара у сребру, један мали женски златан прстен са две кивилиће, два покретна дугмета са шиљком у средности 100 динара и један мали пиштол. — Депеша начелника среза левачког Бр. 4170.

Васа — Васко Лукић, тежак из Љубаје, општине ковјушке, има да издржи две године полицијског надзора по пресуди јагодинског пресудственог суда од 1. децембра 1904. године № 21851, али се налази у бегству. Личне ствари непознате су. — Акт начелника среза расинског Бр. 2323.

Дамјан Павловић, бакал из Крушевца, има да издржи по судској пресуди годину дана полицијског надзора, али је нешто огумарао, и сада се не зна где је. Он је стар 20 година, родом из Жиљова среза копаоничког. — Депеша начелства округа крушевачког Бр. 1219.

Никола Петровић, „Грабовска“ матрос, 20 овог месеца украо је са лађе Николе Жуповића, приватног једну ловачку пушку дво-цевку, калибра № 16, један пар чизама са високим сарама, пар женских чарапа и једну матросску капу са кокардом на за тим побегао. Он је стар 27 до 30 година, висок, добро развијен, приватаст, кратких сасвих бркова у одеду матроском. — Акт Управе града Београда Бр. 6894.

Радован Стевановић, из Дашковића, 20 овог месеца убио је из пушке свога брата Ђорђа па за тим побегао. Он је родом из Цене Горе, стар 30 година, плав, жутих бркова. У одеду је сељачком похабаном и сиваћеном је пасошем за Црну Гору. — Депеша начелника среза косјеричког Бр. 2147.

Непознати крадљивац ноћу између 21. и 22. овог месеца обио је собу Мари Кремер, неваћица из Смедерева, и из исте украо: 106 динара у сребрном новцу, једну заставу широку бриљантну са медаљоном у коже је слико њеног мужа, један сребрн брош са дијамантима и 4 плава камена, један сребрн мушки сат са три шина и 12 златних протеноса: један од 8 дијаманата и са једним зеленим каменом; један од 2 прева камена и 2 дијаманта; један са правим каменом; један са дијамантом и плавим каменом; један са великим дијамантом; један са малим дијамантом; један са малим правим каменом; један са једним дијамантом и турским нарох на закачку; два мала претена без камена и два мала претена сломљена. — Депеша начелства округа смедеревског Бр. 1495.

Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да за свима побеглим личностима учине најмилу потеру, и у случају пронласка стражарно их упуте властима које су потерице издале, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

КРАЂЕ СТОКЕ

Ноћу између 18. и 19. овог месеца, непознати крадљивац украо је Трифуну Пантићу, из Осјаковице, једног коња, матором 9 година, длаке зелене, бриљастог у десну задњу ногу путастог, са жигом „К“. — Депеша начелника среза подунавског Бр. 1481.

Ноћу између 15. и 16. овог месеца, непознати крадљивац украо су Драгомиру Мићићу, тежаку из Лисовића, једну краву, матору $2^1/_2$ године, длаке зелене, стасту и без рожаца. — Депеша начелника среза косјеричког Бр. 3633.

Ноћу између 16. и 17. овог месеца непознати крадљивац украо су Животу Шиковићу, из Ровченца, једног јунца, матора 2 године, длаке жуте, рогова разваљених, без рожаца. — Депеша начелника среза косјеричког Бр. 3542.

Ноћу између 17. и 18. овог месеца непознати крадљивац украо су Раденку Милићу, из Дубоице, два вола, оба матора по 6 година, један длаке боле а други жуте и оба рожаца у десно уво. — Депеша начелника среза ресавског Бр. 3199.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове крађе и крадљивце.

МАНГУП СТОКА

У општини Суботичиној нашли се један мангуп коњ, матор 9 година, доратаст, на челу квасаст, у оба предње десну задњу путаст. — Депеша начелника среза ресавског Бр. 3017.

Код начелника среза зиничког нашле се две мангуп кобиле. Једна је матора 10 година, длаке боле, без жига, а друга је матора 11 година, плаћаста, на челу цветаста такође без жига. — Депеша начелника среза зиничког Бр. 2551.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије уредник Душан Ђ. Алимпић

БРОЈ 9. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 7. МАРТА 1910. ГОДИНА VI.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државне и општинске надлештва, а за све друге претплатнике у овим 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви **„Полицијског Гласника“** не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је да се:

Михаи И. Поповић, полициски писар друге класе начелства округа подринског, на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусти из државне службе у интересу исте.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 2. марта 1910. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 19. фебуара 1910. године Бр. 1252, донесено на основу члана 144. тачке 9. Устава, које гласи:

„Одобрава се Министру унутрашњих дела да на преправку десинфекционе зграде при болници у Крагујевцу може по ревидисаном и одобреном предрачуну и лицитацији, одобреној од стране Министра Грађевина Бр. 8399/09 и 128/910. год. утрошити 2400 динара и издатак ставити на терет „Ванредних расхода“ а под I. Санит. буџета за ову годину на справе и доправке болничких зграда.“

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 28. фебруара 1910. г. у Београду.

РАСПИС

Свима окружним начелствима

Закон о општинама даје право грађанима, да по прописима тога закона врше избор општинских чланова потпуно слободно. Према томе, ту не може и не сме бити никакве утицаја од стране власти ни општинске ни државне. Зато је и чланом 167. б. реч. закона прописана казна губитак службе за оне полицијске чиновнике, који би утицали на састављање кандидатске листе или на избор кандидата. А чл. 163. ист. закона казна од 100 до 500 динара за оне општинске чланове, који, у циљу да кога од бирача спрече да се својим бирачким правом користи, не би вршили своје дужности, тим законом одређене им.

С тога, а руководећи жељом Краљевске Владе да чиновници и општински судови строго и једино врше закон, — ја, на основу чл. 142. закона о општинама наређујем:

да се нико од подручних ми полицијских чиновника не меша у изборе општинских чланова, који се имају извршити на дан 28. марта текуће године, ни својим понашањем и опхођењем према грађанима изазива сумњу у непристрасност власти. Полициски чиновник, као орган надзорне државне власти над радом општинских власти, има право да свој глас употреби и гласа за кандидата за кога он хоће — чл. 30. зак. о општинама, а друга радња полицијског чиновника, којом би се ишло на састав кандидатске листе, утицање у корист овог или оног кандидата — противна је закону, те ћу за овако тако поступање према дотичном чиновнику употребити најстрожије законе мере: и

да сви органи општинске власти врше строго и на време све оне дужности, које су им стављене законом о општинама, а којима је циљ да се избори изврше слободно и правилно, пазећи при том да се ни једног бирача право неокрши.

Препоручујем начелству да ову моју наредбу достави свима општинским судовима и на потпис је саопшти полицијским чиновницима подручног му округа ради знања и управљања по овој наредби.

За сваки случај противног поступања од стране полицијских чиновника, начелство ће ме дешењом известити, те како бих према таквом чиновнику могао предузети законе мере. А ако општински судови не би према закону и овој наредби поступали — окружни односно срески начелник с места ће предузети законе мере према одговорним члановима у колико је то закон о општинама ставио у надлежност надзорној власти.

За нетачно или лабаво вршење ове наредбе лично ће ми бити одговоран окружни старешина.

Пбр. 3613.
26. фебруара 1910. год.
у Београду.

Министар
унутрашњих дела,
Љ. Јовановић с. р.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу јануару 1910. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда, у току месеца јануара ове године извршено је у Србији:

1. **Убистава** **23**
2. **Детоубистава** **5**
3. **Нехотичних убистава** . . . **3**
4. **Покушаја убистава** **27**
5. **Разбојништава** **5**
6. **Силовања** **7**
7. **Тешких телесних повреда** . **15**
8. **Паљевина** **45**
9. **Опасних крађа** **182**
10. **Злонамерних поништаја туђих ствари**[1] **18**

Од изложених дела пропућено је:

Убистава	22	или	95·6	%
Детоубистава	3	„	60	%
Нехотичних убистава .	3	„	100	%
Покушаја убистава . .	26	„	96·3	%
Разбојништава	4	„	80	%
Силовања	6	„	85·6	%
Тешких телесн. повреда	15	„	100	%
Паљевина	10	„	22·2	%
Опасних крађа	75	„	41·2	%
Злонамерних поништаја туђих ствари	4	„	22·2	%

---

1) У јануару месецу пр. год. било ових дела је:
1. Убистава 33
2. Детоубиства 1
3. Нехотичних убистава 3
4. Покушаја убистава 30
5. Разбојништава 7
6. Тешких телесних повреда 16
7. Паљевина 31
8. Опасних крађа 129
9. Злонамерних поништаја туђих ствари . 19

Највећи број убистава извршен је помоћу *ватреног оружја* (13), затим помоћу *тупог оруђа* (6), и *оштрим* (4), а узроци њиховом извршењу леже: у *међусобној свађи* и *домаћој распри* за 11 случајева, у *осети* за 5, у *користољубљу* за 4, у *љубомори* за 2, а за 1 случај узрок је *непознат*.

Посматрана према месима, изложена убиства извршена су: у срезу расинском **3**, срезу гружанском **2**, у срезу таковском **2**, а по **1** у срезовима: посавском округа ваљевског, јабланичком, крајинском, деспотовачком, беличком, параћинском, алексиначком, лужничком, рамском, млавском, звишком, добричком, прокупачком, косаничком, студеничком (непронађено), и моравичком.

Детоубиства су извршена по **1** у срезовима: гружанском, неготинском (непронађено), качерском, трнавском и у вароши Београду (непронађено).

Нехотична убиства извршена су по **1** у срезовима: ковановичком, трстеничком и рамском.

Покушаји убистава извршени су у срезовима: колубарском округа београдског **3**, јасеничком округа крагујевачког **3**, добричком **3**, моравском округа нишког **2**, прокупачком **2**, и по **1** у срезовима: грочанском, врачарском, ваљевском, колубарском округа ваљевског, мачванском, крагујевачком, разинском (непронађен), ресавском, левачком, беличком, голубачком, орашком, зајечарском и моравичком.

Узроци овим делима махом су у међусобној свађи и осети.

Разбојништва су извршена по **1** у срезовима: колубарском округа београдског (непронађено), јасеничком округа крагујевачког, гружанском, крајинском и у вароши Крагујевцу.

Силовања су извршена: у срезу деспотовачком **2**, и по **1** у срезовима: нишавском (непронађено), мачванском, бољевачком, прокупачком и у вароши Београду.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу орашком **2**, у срезу јасеничком округа смедеревског **2**, у вароши Врању **2** и по **1** у срезовима: ниш-ставничком, параћинском, зубићевском, добричком, прокупачком, златиборском, пожешком и у варошима: Пожаревцу и Београду.

Паљевине су извршене: у срезу звишком **5**, у срезу јабланичком **3**, у срезу левачком **3** (2 пронађене), у срезу моравском округа пожаревачког **3** (2 пронађене), у срезу пожаревачком **3**, у срезу космајском **2**, у срезу посавском округа београдског **2**, у срезу жупском **2**, у срезу бањском **2**, (1 пронађена), у срезу подунавском **2**, и по **1** у срезовима: врачарском, лесковачком (пронађена), крагујевачком, крајинском, поречком (пронађена), лужничком, хомољском, орашком, загаславском, добричком (пронађена), косаничком, пожешком, црногорском, рачанском, жичком и у варошима: Нишу (пронађена), Пироту (пронађена) и Зајечару.

Вредност оних паљевина износи око **12.000** динара.

Опасне раџе извршене су: у Београду **15** (9 пронађених), у срезу лужничком **8** (7 пронађених), у срезу моравском округа пожаревачког **8** (1 пронађена), у срезу неготинском **7** (2 пронађене), у срезу ресавском **7** (1 пронађена), у вароши Пожаревцу **7**, у срезу звишком **6**, у срезу златиборском **6** (2 пронађене), у срезу гружанском **5** (2 пронађене), у срезу темнићком **5** (4 пронађене), у срезу пожаревачком **5**, у срезу подунавском **5**, у срезу космајском **4** (2 пронађене), у срезу броваланичком **4**, у срезу зубићевском **4** (2 пронађене), у срезу зајечарском **4** (2 пронађене), у вароши Крушевцу **4**, у срезу колубарском округа београдског **3** (2 пронађене), у срезу колубарском округа ваљевског **3**, у срезу тамнавском **3** (1 пронађена), у срезу лесковачком **3** (све пронађене), у срезу ражањском **3**, у срезу беличком **3** (2 пронађене), у срезу мачванском **3** (2 пронађене), у срезу посавском округа ваљевског **2** (обе пронађене), у срезу подгорском **2** (обе пронађене), у срезу пожаревачком **2**, у срезу лепеничком **2**, у срезу левачком **2** (обе пронађене), у срезу деспотовачком **2** (1 пронађена), у срезу параћинском **2** (1 пронађена), у срезу нишавском **2**, у срезу орашком **2** (обе пронађене), у срезу јасеничком округа смедеревског **2** (обе пронађене), у срезу добричком **2** (1 пронађена), у срезу црногорском **2**, у вароши Неготину **2**, у вароши Нишу **2** (1 пронађена), и по **1** у срезовима: врачарском, пчињском (пронађена), јасеничком, округа крагујевачког (пронађена) крагујевачком (пронађена), крајинском, (пронађена), кључком (пронађена), расинском (пронађена), трстеничком (пронађена), жупском (пронађена), алексиначком, белопаланачком, азбуковачком (пронађена), јаранском, посаво-тамнавском, млавском, голубачком (пронађена), хомољском (пронађена), качерском, пожешком, рачанском (пронађена), жичком, моравичком, трнавском (пронађена) и варошима: Врању (пронађена), Крагујевцу (пронађена), Куприји (пронађена), Пироту (пронађена), Шапцу и Смедереву.

Вредност свих оних раџа износи око **16.500** динара.

Злонамерни покушаји туђих ствари извршени су: у срезу жупском **4**, у срезу гружанском **3**, и по **1** у срезовима: посавском округа београдског (пронађен), колубарском округа београдског (пронађен), крајинском, брзопаланачком, левачком, параћинском, нишавском (пронађен), ваглавском, пожешком, златиборском и у вароши Београду (пронађен).

Вредност уништених ствари износи око **5.400** динара.

Сем изложених дела у току месеца јануара ове године извршено је у Србији још и **8 самоубистава** у срезовима: подгорском, пчињском, беличком, лужничком, млавском, пожаревачком, драгачевском и у вароши Нишу.

Ова су самоубиства извршена: *вешањем* **6** и *натреном оружјем* **2**, а узроци њиховом извршењу леже: у *душевном растројству* за **3** случаја, у *дугој болести* за **2**, у *пијанству* за **1**, у *чистољубљу* за **1**. За *један* случај узрок је *непознат*.

Покушаји самоубистава извршени су: у срезу колубарском округа ваљевског **1**, вешањем, због дуге болести; у вароши Зајечару **1**, вешањем, из очајања, а у Београду **1**, натреним оружјем, због рђавог живота.

Општи преглед до сада изложених дела оваван је:

Текући број	ОКРУЗИ	Убиства	Детоубиства	Нехотична убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Тешке телесне повреде	Паљевине	Опасне раџе	Злонамерни покушаји туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	—	—	—	5	—	—	—	5	8	2	—	—
2	„ ваљевски	1	—	—	3	1	—	—	—	10	—	1	1
3	„ врањски	1	—	—	1	—	—	3	4	7	—	1	—
4	„ крагујевачки	2	1	—	4	1	—	—	1	10	3	—	—
5	„ крајински	1	1	—	—	1	—	—	2	15	2	—	—
6	„ крушевачки	3	—	2	1	—	—	—	2	10	4	—	—
7	„ пиротски	3	—	—	5	—	2	1	3	22	2	1	—
8	„ нишки	1	—	—	2	—	—	—	3	3	—	1	—
9	„ пиротски	1	—	—	—	—	1	—	2	12	1	1	—
10	„ подрински	—	—	—	—	—	1	—	—	7	—	—	—
11	„ пожаревачки	3	—	1	1	—	—	1	12	29	—	2	—
12	„ руднички	2	2	—	—	—	—	1	—	5	—	—	—
13	„ смедеревски	—	—	—	1	—	—	1	3	10	—	—	—
14	„ тимочки	—	—	—	1	—	1	—	—	2	1	1	1
15	„ топлички	3	—	—	5	—	1	2	2	2	—	1	—
16	„ ужички	—	—	—	—	—	—	2	5	10	2	—	—
17	„ чачански	2	—	—	1	—	—	—	1	3	—	—	—
18	Управа града Београда	—	1	—	—	—	1	1	—	15	1	—	1
	Свега:	23	5	3	27	5	7	15	45	182	18	8	3

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 27. фебруара 1910. године Абр. 574, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О НОВЧАНОЈ КАЗНИ

(НАСТАВАК)

Какав је карактер новчане казне? Како је она утврђена? Коме припада њена бенефицијја? Како се она наплаћује? То су четири општа питања на која се разделују проблеми које покреће организација новчане казне.

Новчана казна је *казна:*[1]) ова квалификација резултује несумњиво из одредаба кривичног законика које смо цитирали. Отуда треба закључити да се карактери својствени казнама примењују и на новчану казну.

I. Тако, прво, као свака казна, новчана казна треба да буде *лична*, т. ј. да може бити досуђена само *виновнику* или *саучасницима* нарушења и она треба да буде *сразмерна виновној кривици*. То је основна идеја из које произлазе следеће последице:

1. Ако новчана казна није била изречена пре смрти окривљеног, она се не може изрећи против његових наследника који нису *криви* за деликт. Јавна акција за примену какве казне, лишења слободе или новчане, угашена је смрћу виновника нарушења т. ј. кривца. (§ 17. нашег кр. пост.). Отпочети или продужити спор да би се добила осуда на новчану казну после смрти деликвента било би у ствари водити или процес против успомене на деликвента, што би било апсурдно, или процес против његових наследника, што би било неправедно. Али, ако је новчана казна била изречена против окривљеног *пре његове смрти*, presudom која је изречена, може ли се наплата тражити од наследника? Доктрина и правосанство допуштају афирмативно на ово питање из тог мотива што осуда, пошто је створила *основ новчане обавезе на терет патримоније* кривца, ова је обавеза пренесена на наследнике са самом патримонијом. Овакву солуцију ових питања допустило је француско правосанство. „У дискусији „која је била у Државном Савету приликом чл. 2 француског крив. поступка на питање о томе: да ли је наследник ослобођен плаћања новчане казне и других „новчаних осуда... Merlin прави разлику између случаја у коме је новчана казна „изречена и случаја у коме није изречена: „у првом случају, осуда треба да има „дејства; у другом смрт окривљеног, чи„њени да се он сматра као невин, спречава да се ма каква казна, баш и новчана, може на њега применити. Cambacérès рече: да су то били прави принципи. Објашњење г. Merlin-а, додаје он, пошто је забележено у протоколу, отклоњене сваку сумњу и утврдиће сигурно „чланова. Разумеће се, да ће пресуда која „изриче новчану казну добити своје из„вршење, без обзира на смрт осуђеног.

Али, и поврх аргумента који се црпи на припремних радова, неки су аутори оспоравали солуцију француског практичног правосанства, која намеће наследницима осуђеног обавезу плаћања новчане казне (Cfr. Carnot, t. I стр. 60. Paringault. Rev. prat. 1857, стр. 305, Rauter, t. I. стр. 277.). Али правосанство није никада варирало и увек је сматрало да су наследници обавезни за новчану казну која је дефинитивно изречена против виновника. Исту солуцију формално је дао § 3. немачког казненог законика. Али су је одбили белгијски казнени законик од 1867 чл. 86., италијански казнени законик од 1889 г. чл. 85. и холандски казнени законик од 1881. § 75.[1])

Наш кривични законик у § 31. изрично каже: „новчана казна може се по смрти „кривца из његовог посмртног имања на„платити само онда, ако му је пресуда „пре него је он умро извршном постала“, — и према томе не може бити сумње о овом питању које он као што се види решава афирмативно.

Ма како да је, преношење новчане казне, која је *изречена*, на терет наследника изгледа противно принципу персоналитета казни. Примењавали су доиста, да по праву које му припада да ренунцира или прими под бенефицијом пописа наслеђа осуђеног, наследник не би имао никад да плати *де ено* изречену новчану казну. Али с једне стране овај аргумент не доказује ништа, пошто доказује сувише: могла би се, заиста, утврдити и оправдати на исти начин општа конфискација; с друге стране, то није кривац који је умро а није платио новчану казну, овај који је „франиран казном, већ су то његови наследници који се лишавају добара која су им припала наслеђем и који постају сиромаси дејством једног деликта за који нису криви. Одржавање права извршења новчаних осуда после смрти осуђеног у контрадикцији је дакле са природом која је својствена казни која конституише реакцију против деликвента а не против трећих лица која нису учествовала у деликту.

2. Кад су више лица учествовала у истом нарушењу, пошто су сви учинили повреду закона, треба да сваки од њих поднесе целокупну новчану казну која је одређена казненом одредбом, исто онако као што сваки од њих одржава лично и потпуно казну затвора, коју би могао заслужити. Исто тако, судије не треба да изричу једну *једну* новчану казну против свију сапривача укупно, него *индивидуалну* новчану казну против сваког од њих. Право је, заиста, да сваки од осуђених буде кажњен једном новчаном казном и да то буде у мери његове кривице. Правило о *индивидуалитету* новчане казне правосанство је данас јасно утврдило; оно резултује, доиста, као потребан додатак из казненог карактера новчане казне. Али обично оно има два изузетка за која држимо да су основана само са извесном резервом.

При изузетак био би онај који се тиче случаја над је новчана казна изречена против *колективног бића*, такког као што је једно друштво, и ако су чланови друштва индивидуално ушлетени у ствар, могла би и требало би да буде изречена само једна новчана казна против самог друштва. Али ми не допуштамо да једно колективно биће може бити предмет репресивног гоњења и казнене одговорности, осим на основу једне формалне законске одредбе. Међу тим у ономе последњем случају, пошто је одговорност колективна, новчана казна имаће очевидно овај карактер и биће изречена *en bloc* против друштва или корпорације.

Други изузетак тицао би се случаја у коме закон одређује новчану казну према материјалној тежини дела или важности недопуштене користи која из њега резултује за његовог аутора. Али у чему би она оновлност изменила карактер новчане казне и учинила је, тако као што то изражавају извесне одлуке правосанства, *реалном* пре него *личном*? Судија ће у овом случају утврдити просто количину новчане казне коју заслужује сваки од сакривача, тако да укупна цифра свакој досуђене казне буде, као што то хоће закон, у односу са материјалном тежином дела, или са количином штете коју је причинило нарушење. У томе видимо само специјалан начин одређивања *казне* која се досуђује кривцу, да би била сразмерна деликту; али нашта не ограничује да се казни више или мање деликвент према томе да ли је он радио сам или са једним њеним или малим бројем сакривача или саучасника. Без сумње, кад новчана казна има карактер грађанске накнаде и кад закон пропорционише њену таксу било према користи коју је деликвент реализовао, било према штети коју је жртва претрпела, укупна цифра изречених новчаних казни не треба да пређе дате границе. Али у свима овим самим случајевима, судија ће прво требати да оцени предност штете и да раздели за тим целокупну штету на толико делова колико има деликвената, па да изрече индивидуалну новчану казну против сваког од кривца. Ако је новчана казна наплата у погледу на интересовану администрацију, она је казна према деликвенту.

3°. Новчана казна не треба да буде изречена против лица која нису учествовала у деликту, која су само *грађански* одговорна. Одговорност за дело другога распростире се само на „реституције, накнаде штете и трошкове“ досуђене оним лицима је нарушење причинило какву штету. Интересантну примену, са овога гледишта, казненог карактера новчане казне учинио је чл. 206. француског шумског законика, који овако гласи: „мужеви, очеви, „матере и тутори, и у опште сви господари и налогодавци одговорни су грађански за деликте и испуте које су учи„нили њихове жене, малолетна деца и ну„дници, које станују с њима и невољници, „радници, возници и други слаћи, са пра„вом рекурса према њима“. Ова се одговорност распростире на реституције, накнаде штете и трошкове, ну, без примене принудне наплате затвором, осим у случаја који је предвиђен чл. 46.[2]

Сличну одредбу о грађанској одговорности горњих лица садржи и наш закон о шумама у чл. 102. која гласи: „за штету

[1]) Garraud. Стр. 226. Све ово дало излагање чисто творјеско, узето је на његовог дела, није сво ни потпуно.

[1]) Garraud.

[2]) Garraud.

„коју учине малолетници, лица под старатељством, слуге, шегрти, калфе и радници, одговорни су родитељи, стараоци, „ганде, мајстори и то само онда, ако нису „над својим потчињенима пришли довољан надзор. У том случају они ће се „заједнички са кривцима осуђивати на „плаћање накнаде штете и осталих трошкова. Та ће се осуда наплатити од њих „онда, ако кривци нису у стању да је „плате или пиљако или од чести".

(наставиће се)

Милош Станојевић

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

Марија изјављује, да је непозната жена носила један већи пакет, завијен у утасвту хартију. Али, зар јој нису казали, да је исечен Жанин дан нађен у једном великоме пакету, који је био увијен у сличну хартију? Халуцинација мале Метер јесте халуцинација туге, туге једног детета, које само види црно и бело. Непозната жена са бледом бојом лица и црном косом, у отворено-сурвом огртачу, црној сукњи и са црним шеширом. Она је још и побожно дете те с тога, сазнавши вијесту за смрт Жанину, она у уобразиљи своју види своју малу пријатељицу како одлази на небо у друштву једне жене са фриауром „à la Vierge". Требало је још мало, па да то буде лично Св. Богородица, која је сишла на земљу да би одвела Жану.

Измишљотина Метерове обична је дечиња лаж, и то лаж детета критичног доба, лаж спонтана, невина и инстинктивна; то је тренутна измишљотина наивности, која се није нарочито смишљала, и која је готово без везе. Најзад, то је лаж девојчице према својој мајци, тако рећи лаж фамилијарна, која нимало није нечасна, и која је донекле чак и за поштовање. Марија затиче своју мајку у плакању и јецању. Да би је заинтересовала и одвратила од плача, она јој прича једну историју. Оваква лаж објашњава је, разумљива и извинљива. Она је изишла на уста преплашене и ужаснуте девојчице. Говорећи интимно са својом мајком, Марија није могла веровати да је неко прислушкује и шпијунише; да један представник закона стоји поред ње, спреман да озбиљно региструје њено детињасто и ветреносто брбљање. Нико и не помишља да јој противречи. Напротив, власт једна дочекује њену измишљотину и даје јој суверени патент несумњиве аутентичности. Видећи да је ствар схваћена озбиљно, и да јој се све на реч верује, девојчица се не усуђује да се поврче и да призна своју заблуду и обману. Она чак и данас тврдоглаво остаје при свом првом казивању.

Сведоба мале Метер проста је измишљотина још и због тога, што је она апсолутно неспособна за озбиљно посматрање. Према обавештењима која ово добиласм од њене бивше учитељице г-ђице Ван Ланди она је непод средње интелигенције и потпуно способна за измишљотине.

Сведоба Де Рашел Ван Ланди.

Рашел Ван Ланди, стара 8 година, са станом у улици „Laeken", школска је другарица Жане Ван Галк. Поред онога, два детета беху мале пријатељице, које су се готово посведневно играло, после школе, пред фламанским поворištем, преко пута стана Ван Галкових. Чим је сазнала за злочин, мала Рашел испричала је својим родитељима ово:

„Неколико пријатељица и Рашел налазиле су се око 7 сати пред кућом Ван Галкових и играле школе. Жана се појавила на прагу куће, носећи у рукама кутију за рад. Девојчице су јој пришле и назвале јој добро вече. Жана се упустн у разговор с њима, отвори кутију за рад и показа им своје побожне сенке, а за овим остави другарице и оде матери. Деца наставише игру. После кратког времена, Жана се поново појави и прође поред куће. Овог пута она је била у друштву једног човека, који јој је одвео у правцу кеја „Pierres de Taille" (т. ј. у правцу Запада). Они су продужили пут у овом правцу, и Рашел их је изгубила из вида. Човек је водио Жану с десне стране, пребацивши јој руку преко стаса и, сагнут према њој, говорио јој нешто живо. Овај човек имао је на глави мек шешир од вальане длаке, прх одела горњи капут од угасите боје; изгледао је млад; носио је доста кратку и брижљиво потресану браду: лице му је било пуно и налик на лице сведококог оца".

И ако, у принципу, дечје сведоџбе треба примати са резервом, и придавати им само релативну вредност, у овом случају морамо примити казивање мале Рашел, јер оно потиче од детета разумног и достојног поверења, и садржи све карактере веровањоће, а нема ни трунце невероватноће, контрадикције и претераности.

Који су елементи веровањоће?

1. Рашел Ван Ланди не оптужује никакву одређену личност. Она са довољном прецизношћу помиње факта, која је дете њеного доба у стању да уочи. Она означује пранац којим је злочинац отишао, његов тип, начин његовог хода поред Жане, и ништа више.

2. Поштo је Рашел видела Жану тренутак раније пре него што је прошла са непознатим човеком, па се још с њом разговарала и разгледала јој слике, то се није могла преварити у погледу њеног идентитета. То је, дакле, доиста била Жана, коју је Рашел видела.

3. Казивање мале Рашел тачно је и са једног другог гледишта. По њеном тврђењу, Жана се појавила са непознатим човеком убрзо пошто је напустила другарице, што значи, да није имала времена да купи бомбоне. Из овога, опет, излази, да је она пресретнута одмах по изласку на куће, и да није могла бити одведена далеко.

4. Извесно је, да је Жану одвео човек, а не жена, као што су судска и полицијска власт у наивности веровале.

5. Индивидуа, која је одвела Жану, није губила своје време у објашњењу и дискутовању са дететом, нити му је предлагала сремне ствари. Она, исто тако, није смела употребити силу у једној живој улици.

6. Начин, на који Рашел излаже факта, јесте тачно описивање акта одвођења девојчице, и одговара у свему актима једног завођача. Завођач мале Жане сагиње се и говори јој: он јој пребацује руку преко стаса и на овај начин гура је поред себе, а у исто доба прича јој интересантне ствари. Невино, наивно и радозално, дете га пажљиво слуша. Залуђено и омађијано лепим господиновим говором, оно, погуривано његовом руком, корача несвесно и неразмишљено, и незнајући где иде. Оно, најзад, нема разлога да се плаши, пошто га господин води поред рођене куће и школе, и иде путем који је оно добро познавало.

7. Правац пута, који је означила мала Рашел, једина је могућан и вероватан. Жана је пошла од куће у намери да иде кол мајке. Да би остварила овај пут, требало је да иде у правцу Северо-Истока. Пошто није приспела до своје мајке, то је, несумњиво, враћена са овог пута, и што је највероватније, одведена у противном правцу, у правцу Југо-Запада, што ће рећи тачно у оном правцу који сведок означује.

8. Пошто нико није видео Жану са њеним завођачем, и ако време око 7 часова у вече није тако позно, значи да је завођач водио дете кроз најсумљивија и најмрачнија места у кварту, а такво је место кеј „Pierres de Taille", који је само с једне стране окружен грађевинама, у којима су смештене школе и велики магазини. На овом кеју налазе се свега две до три мале криме, које само преко дана посећују зајари, а које су увече потпуно празне. Скоро је извесно да је злочинац ишао овим мрачним и немим путем, водећи Жану у свој стан.

9. У прилог Рашеловe сведоџбе иду и други, доста јаки морални елементи. Њен отац ради сам за себе каменорезачки посао, у коме га потмоваже и његова жена. То су честити људи, и потпуно здрави како у погледу моралном тако и у погледу физичком. Овог вечера кад је злочин извршен, мала Рашел остала је дуже на улици, у игри са другарицама, и вратила се кући тек у 7½ часова. Њен отац опомиње се добро, да ју је због овога озбиљно изгрдио, и забранио јој да у будуће остаје тако дуго на улици. Кад је сутрадан чула за злочин, извршен над Жаном, мала Рашел испричала је родитељима како је у очи злочина видела Жану са једним непознатим човеком. У овом свом казивању она је остала постојана, и никад га, доцније, није мењала.

10. Рашел Ван Ланди иде у женску основну школу, која постоји у улици „Canal" бр. 53. Њена учитељица, гђца Белиси, и управитељица школе гђца Перде, дале су нам, на нашој молби, ова обавештења о њој: дете плашљиво, али није лажљивица нити има јаку уобразиљу, интелигенције обичне и нормалне, која се може уврстити у бољу групу средњих.

Због свега изложеног сведоџба мале Рашел изгледа нам истинита.

Закључак.

За тумачење и могућност сведочаба Марије Метер и Рашел Ван Ланди могућне су оне три хипотезе:

Прва хипотеза. — Оба сведока лажу. Овој хипотези нема места, пошто у потпуно природној сведоби Рашелове не постоји ни један сумњив или невероватан елеменат. Овом честитом детету, обичне интелигенције, које не лаже, може се поклонити вера.

Друга хипотеза. — Оба сведока говоре истину.

Ова хипотеза има врло мало изгледа да буде тачна. Допустимо, једно време, да се називана оба детета могу измирити. Какво би значење имали факти у овом случају? Никако, да је непозната жена била подводачица. Жана излази из куће, зауставља се на прагу, говори са својим малим пријатељицама, показује им своје слике, узима од њих збогом и одлази. Одмах после одоа један човек је просрече и одводи. У почетку је води у улицу „Commerçants", и моли је да га за један тренутак очекне на улици. Он за оно време улази у кућу једног интимног пријатеља, и саопштава му да је овог вечера заузет послом и да га с тога не може примити. На овај начин, а као предострожан човек, он унапред отказала једну досадну посету, која би га доцније могла узнемиравати у његовом послу. За оно време, пак, прошла једна жена, наилази на Жану која очекује, иде с њом неколико корачаји и пита је зар се не боји да сама стоји на улици. „Не, не", одговара Жана. У овом тренутку прошли Марија Метер, слуша ове речи и одлази. Непозната жена напушта дете и продужује свој пут, а човек се враћа, налази Жану и одводи је. Праћена својим заљубљеног, Жана се враћа еламанској позоришту и одлази у правцу кеја Pierres de Taille". Мада Рашел Ван Ланди виђа је, и ниједнајсе посматра човека који одводи њену пријатељицу. Она их у почетку прати очима, затим их губи из вида и наставља игру....

Факт што је непозната жена остала непрнађена, и што се крила, и ако није имала никаквог удела у злочину, објашњавао би се просто њеним страхом да не буде окривљена за злочин над мајом Жаном, пошто би јој уопшко било да докаже своју невиност; она би била без одбране и, у крајњем случају, остала би под сумњом.

Ако би се оса невероватна хипотеза, примила, значило би да злочинац има једног присног пријатеља у улици „Commerçants", и то у оном њеном делу који се налази између улица: „Lacken" (place d' Anvers) и „Pélikan", што би било врло важно за истрагу.

Трећа хипотеза. — Обе сведоџбе су неизмирљиве и противречне.

Извесно је, да Жана Ван Ланди није могла бити одведена у једно исто време од две разне личности и у два разна правца. Очигледно је, даклe, да један од сведока измишља и лаже. Апсолутној истини приближује се она сведоџба, која у себи не садржи ни нелогичности, ни противречности, ни невероватноће, ни материјалне или моралне немогућности, а таква је сведоџба Рашел Ван Ланди, и с тога се треба примити. Другу сведоџбу, која је испуњена противречностима, невероватношћу, бесмислицама и материјалном и моралном немогућношћу, треба одбацити. Закључак: Рашел Ван Ланди говори истину: Марија Метер измишља и лаже.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И УПУТИ

Тајна није домаћ о фактичној државини, и по томе, ако се имаће налази у државини другога по основу у пресуди судској, полицијска власт дужна је сопственика по тајној упутити суду на парницу.

Љубисав О., земљоделац из Сибиње, моли је среску власт, да му земљу, зв. у „Шупљој Стени", која се налази у уживању Стевана М.; онд., преда на уживање, пошто иста њему припада по тајној просторној суда окр. београдског од 5. јуна 1895 год. № 14655.

Саслушан по овоме Стеван, изјавио је, да је поменута земља његова спојина по пресуди изборног суда од 17. августа 1887 год., донетој по предмету његове деобе са задружном му браћом; и та земља, у његовом посуству, погрешно је продата за наплату болничких трошкова његовог брата, којом је у приликом молиоца Љубисава купио. Кад се вратио, повео је спор, који је окончан извршном пресудом суда општине сибичке од 11. априла 1905. год. № 516., по којој је поменута земља уступљена њему у својину, а молилац Љубисав упућен да противу онога, кога одговорним сматра, спор за накнаду евентуалне штете поведе.

Среска власт је нашла, да је државина Стеванова тврда по § 209. грађ. закона, јер је правична, пошто има основ у пресуди судској, као јавној исправи. Пошто Љубисав има тапију, то се овде јавља као спорно питање о праву на државину; али како Љубисав и сам признаје, да Стеван ствар држи, а по § 202. грађанског закона сматра се, да је на опсега страни право, који ствар држи, то је одбила молиоца од тражења и упутила суду на спор за накнаду штете.

Решење среске власти одобрило је начелство окружно, а решење овога одобрио је Министар унутрашњих Дела својим решењем од 23. августа 1908. године № 15446.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да је жалбено решење Министрово правилно и на закону основано, на је с тога одлуком својом од 22. децембра 1909. год. № 8287. одбацио жалбу као неумесну.

Полицијска власт није дужна дозволити преглед својих регистара приватним лицима.

Катарина Ј. С., из Зајечара, обратила се начелству окр. тимочког актом од 4. августа 1907. г. и молила за дозволу, да у његовој архиви прегледа регистре од 1885. до 1906. год. закључно, ради проналажења кривичних дела, по којима су одговарали било пред општинским, било пред пробостеновим судом, било пред полицијом: Ц. М. и Н. С., као и да дотична акта расмотри и копира.

Решењем начелства од 4. августа 1907. год. № 7685, саопштено јој је, да се изјасни, која су јој акта, за која лица, за каква дела и за коју годину поименично потребна да их расмотра и преписује, јер се, без такве одређене назнаке, начелство не може упуштати у оцену питања: да ли ће јој односна акта и моћи ставити на расположење по карактеру самога дела, нити јој у опште по оваквој молби може допустити да прегледа и расмотра регистре начелства за читав период, пошто би се таквом радњом компромитовала тајна канцеларијских послова, у колико се они односе на друга лица, која се молиле не тичу, јер регистри нису свршене рачунске књиге, о којима говори тач. 19. таксене тарифе.

Ово решење одобрио је и Министар унутрашњих дела својим решењем од 17. августа 1907. год. № 14465.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да се предмет ове жалбе не тиче административног спора у смислу тач. 2. чл. 48. саветског пословника, већ питања о допуштењу прегледа регистра, за шта Државни Савет према чл. 5. зак. о Своме уређењу није надлежан, на је с тога одлуком својом од 9. јануара 1909. г. № 142, а на основу чл. 25. закона о пословном реду у Државном Савету, одбацио жалбу као ненадлежној власти поднесену.

Један случај из § 62. железничко-полицијског закона и § 48. правилника за сврбаћа.

Према реферату комесара железничке полиције у Нишу, да је 10. фебруара 1907. год. нашао у возу код Милана А... 4. комада пушака и 400. метака, који је на саслушању изјавио, да му је нете дао Јанићко А... да их однесе у Врање и тамо прода, а који је с њим такође тог јутра допутовао, начелство окр. нишког узело је на одговор поменутог Јанићка и овај је изјавио, да је те пушке купио у радњи Д. З. у Београду, а по поруци Д. П., адв. из Ниша, те да му их је са тим Мизаном, који му се сам понудио, донео пошто је иначе тада имао извесан спор у Нишу, због чега је и допутовао, а не да је хтео прошверцовати пушке.

Наводе ове потврдио је и именовани Д. П. адвокат.

Начелство је нашло, да је Јанићко оним поступком учинио кривицу из § 62. железничког полицијског закона, јер је носио у вагону запаљиве предмете, на га је пресудом од 20. фебруара 1907. г. № 4088, на основу тога и § 48. правилника за сврбаћај казнило са 50 дин. као и да плати 378·15 дин. на име конвенционалне казне.

Пресуду ову оснажио је и Министар унутрашњих дела својим решењем од 11. априла 1907. г. № 5930.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да се предмет ове жалбе не тиче административног спора, у смислу тач. 2. чл. 48. закона о пословном реду у Државном Савету, већ питања о казни, која је

изречена на основу § 62. желеничког полицијског закона и § 48. правилника за саобраћај од 3-ег августа 1884. год. с погледом на тач. 1. одељак 1-ви тарифе срп. држав. желеница за возарбу путника и робе од 14. јануара 1891. год., а за расправу такових питања Државни Савет, према чл. 5. зак. о свом уређењу и чл. 144. тач. 6 Устава није надлежан. С тога је одлуком својом од 9. јануара 1909 г. — № 141., а на основу чл. 25. саветског послованика, одбацио жалбу као неналежној власти поднесену.

Месно кафанско право губи се за по године од дана добивеног уверења, ако се тим правом не послужи и у том року не подигне или не отвори кафана.

Н. Т., овд. месару, на његову молбу од 12. септембра 1906. год., решењем Министра унутрашњих дела од 23. септембра 1906. г. № 20146, а на основу § § 7. и 8. уредбе о кафанама и § 13. уредбе о механама, одобрено је, да на свом плацу, на углу Н., и М., улице, подигне кафану, чиме је на означеном плацу задобио месно механско право.

Молбом од 1. јула 1907. год. Н. Т. се обратио Министру унутрашњих дела и навео, да му је немогуће било, да подигне једну модерну кафану за тако кратко време, на је с тога молио Министра, да му, на основу чл. 9. уредбе о кафанама, продужи рок за подизање кафане још за годину дана.

Министар је нашао, да по § 9. уредбе о кафанама ко добије месно кафанско право, мора се тим правом послужити за по године од дана, кад му је предато уверење, ако му Министар унутрашњих дела, на његову молбу, тај рок не продужи. Ко за ово време не подигне или не отвори кафану, губи добивено месно кафанско право, и ако доцније жели отворити кафану, мора са сим изнова поступити по § 7. овог закона, као да то право и није добио и мора платити наћона пропису таксу.

Молиоцу је предато месно кафанско право на дан 4. октобра 1906. год. и по томе њему је рок за подизање и отварање кафане био 4. априла 1907. год., а он дотле кафану није подигао ни отворио, већ је поднео молбу за продужење рока тек 3. јула 1907. год., када му је дато право утрошено.

С тога је на основу § 9. уредбе о кафанама решио, да се молиоци одбије од тражења као противзаконог, и да изгуби дато му месно кафанско прапо под 23. сентем. 1906. г. № 20146, с тим, да ако жели да поново ово право задобије, има се за то поново обратити молбом и таксу поново платити.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да је решење Министрово правилно и на закону основано, па је с тога одлуком својом од 9. јануара 1909 год. Бр. 136. одбацио жалбу као неумесну.

Продају месних, неизрађених опанака, сви опанчари могу вршити и бакали и дућанџије.

Еснаф опанчарски у Параћину обратио се начелнику среском молбом, у којој је представио, да на штету законских мајстора, противно свима прописима законским и еснафској уредби, сви без разлике бакали и дућанџије продају месне опанке, па је молио за заштиту опанчара.

Начелник сремски нашао је, да у Параћину постоји еснаф опанчарски, који својом зарадом подмирује не само варош но и околину, па и то да је среска власт још 22. јануара 1896 г. № 275., на основу еснафске уредбе, забранила трговцима, који нису опанчари, продају месних опанака на ситно. С тога је решењем од 6. марта 1908. г. № 14555. на основу § 3. и чл. X. додатка к уредби о еснафима, с погледом на прописе тач. 1. и 2. § 73. и тач. 2. § 83. уредбе еснафске, забранио свима трговцима, дућанџијама и бакалима, који нису чланови еснаф. да у својим дућанима могу продавати на ситно говеђе и свињске неизрађене опанке, већ само могу продавати целе коже на квантум.

Решење ово одобрило је начелство окружно решењем од 20. марта 1908. г. № 2840, а решење овога одобрио је Министар народне привреде својим решењем од 23. маја 1908 г. № 4318.

По изјављеној жалби од стране два трговца, Државни Савет нашао је да решење Министрово не одговара закону из ових разлога:

По § 83. уредбе еснафске од 14. августа 1847 год. и доцније истог параграфа од 29. јануара 1849 год., еснафски трговци могу у својим дућанима, осим еснафа од њиме нарочите трговине, држати и продавати готове израђене послове од оних заната, који се у земљи никако или мање и лошије раде; а тако исто и оне урађене послове, које би од наших земаљских мајстора узимали и у комисион примали да их продају, — но ово само по одобрењу полицијске власти. А по § 82. исте уредбе, може сваки од поменутих еснафских трговаца још и спекулирати и трговати ранон, живом стоком и производима од сваког рода осе стоке, као што су коже, маст, и т. п.

Продавање говеђих и свињских коža на мање делове није забрањено ни овим, ни другим одредбама еснафске уредбе, јер осечене ваше од кожа нису израђени опанци, него материјал за израђене опанака. По томе ни начелник сремски није имао законског основа да ту продају жалиоцима забрањује, нити су начелство окружно и Министар могли такву одлуку среске власти одобрити.

С тога је Државни Савет одлуком својом од 16. јануара 1909 г. № 298. поништио решење Министрово.

Начелник окружни није надлежан за расматрање одлуке Окружне Скупштине, којом разрешава од дужности окружног деловођу.

Окружна скупштина округа ц... на свом VIII. састанку од 25. септембра 1907. год. № 73. решила је, да се окружни деловођа П. М. разреши од дужности окружног деловође.

Против те одлуке П. М. жалио се начелству, и тражио, да се она задржи од извршења. Ну начелник окружни, наслаће, да по закону о уређењу округа и срезова, а ни по ком другом законском пропису, начелник није овлашћен да расматра овакве одлуке окружне Скупштине, пошто овде није случај из чл. 14. помен. закона, те да се може упутити у расматрање одлуке окр. скупштине, решењем од 2. октобра 1907. № 16118. одбацио је жалбу као неумесну.

Ово решење оспажио је и Министар унутрашњих дела својим решењем од 1. новембра 1907. № 20157.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да је решење Министрово правилно, а жалитељ ако налази да је повређен уговор, закључен између њега и округа, њему не стоји ништа на путу, да се обрати надлежном суду, ако хоће и успеху се нада.

С тога је одлуком својом од 20. јануара 1909 г. № 415. одбацио жалбу као неумесну.

Јос. К. Ст.

Одлука опште седнице Касационог Суда.

И порез, који чиновник плаћа и арменат за пенсиони фонд за удовицу и децу умрлих чиновника, имају се обустављати и наплаћивати на оне половине плате чиновничке, на које се врше и обуставе за приватне повериоце, тако да једна половина систематске плате чиновничке остаје њему неокрњена за издржавање његово и месове породице,

Господин Министар правде, актом својим од 29. јануара тек. год. № 16238/909, тражио је да Касациони суд услед захтева г. Министра финансија, од 6. децембра 1909. г. № 20016, донесе одлуку о томе: „*шта се у случају забрана и других обустава од чиновничке плате има рачунати као половина плате, на које се приватне не могу наплаћивати а са обиром на порез и проценат за пенсиони фонд, то јест, да ли се порез и речени проценат имају одбијати од целе плате чиновничке или се се наплаћивати само на оне половине, које се обуставља за рачун приватних поверилаца*“.

Касациони је суд, на основу тачке 2. § 16. свога устројства, у својој општој седници проучио ово питање и нашао:

„По тач. 7. § 471. грађ. суд. поступка, више од половине плате односно пенсије не може се у попис узети без и да сам дужник одобри, сем случаја предвиђеног у § 58. закона о чиновницима грађанског реда“.

„Кад, дакле, сам закон нарочито наглашује, да само у случају § 58. закона о чиновницима грађанског реда, може бити речи о обустављању већег дела чиновничке плате, а ни у ком другом случају више од половине, онда Касациони Суд налази, да је смисао закона тај, да чиновнику у сваком случају, сем горе поменутог изузетка, има остати једна половина плате неокрњена, што се даје правдати и јавним интересом, јер се чиновник, имајући на овај начин обезбеђену половину плате за издржавање своје и своје породице, може сав посветити половина државне службе“.

„Са наведеног Касациони Суд сматра, да се ни порез ни проценат за удовички

фонд не могу задржавати од оне половине плате, која је чиновнику загарантована напред поменутим законом од сваког пошиса, јер сем случаја § 58. зак. о чиновницима грађанског реда, закон није предвидео друге случајеве, да се и она половина плате може интересити каквим напластама".

„И држава, дакле, за порез и пенсиони фонд за проценат појављују се као повериоци, према којима чиновник стоји у обавези по самом закону, те се и обуставе за њихов рачун имају извршивати као и све друге обуставе уговорних поверилаца т. ј. из оне друге половине, која чиновнику није заштићена".

„То нам, што је у закону казано, да ће се друга половина плате моћи употребити за измирење приватних поверилаца, не значи, да они имају права на целу ту другу половину плате, без обзира на претходне тражбине као што су порез и поменути проценат, већ само то, да закон ту другу половину чиновнику не штити и не брани од пошиса са његове обавезе, па биле оне ма какве природе, јер нигде у закону није изричито казано, да једна половина плате припада повериоцима приватним за њихово намирење, као што је, према напред наведеном, казано, да се сем случаја § 58. закона о чинов. граф. реда, једна половина плате, не може чиновнику обуставити и у пошис узимати".

„Са изложених разлога Касациони Суд је мишљења: *да се порез, који чиновник плаћа и проценат за пенсиони фонд за удовице и децу умрлих чиновника, имају обустављати и наплаћивати из оне половине плате чиновнике, из које се врше и обуставе за приватне повериоце, тако да једна половина систематске плате чиновнике остаје њему неокрњена за задржавање његово и његове породице*".

Одлука опште седнице Касационог Суда.

Н казивање оштећеног, а не само повређеног, узима се да је основ из тач. 5. § 121. крив. поступка.

Начелник среза расинског спровео је тужбом два земљоделца из Цркваће зато, што су у забрану З. М. поселили 98 растових дрвета и тражио њихову осуду. Првостепени пругшевачки суд је оптужене ослободио стављања под суд решењем од 7. марта 1909. год. № 8322, налазећи да нема никаквих доказа да су они ову горосечу извршили.

Но по жалби приватног тужиоца Касационо Суд примедбама својим од 19. августа исте год. № 8494, поништио је решење поменутог првостепеног суда са следећих разлога:

„Кад је повређени у своме праву, приватни тужилац З. подижући тужбу определено изјавио: да су горосечу у његовом забрану извршила оба оптужена, онда првостепени суд погрешно налази, да она представка повређеног означава само сумњу његову, да су му оптужени исекли гору у забрану, већ на против она је довољно јасна и определена, те, као таква, и чини основ подозрења противу оптужених из тач. 5. § 121. крив. суд. пост. Ово у толико јаче, што повређени у жалби под обећањем заклетвом, тврди, да је оба оптужена на леду горосече ухватио".

„Па како је овај основ довољан по § 161. крив. суд. пост. да би се оптужени могли ставити под суд, то је, према овоме суд погрешно што их је ослободио од стављања под суд".

Крушевачки првостепени суд није примио оне примедбе, већ је под 24. августом исте године дао следеће протиразлоге:

„У тач. 4. § 121 и тач. 3. § 123. крив. суд. пост. законодавац једновремено истиче и „повређеног" и „оштећеног" стављајући између њих речицу „или". Лесно је, дакле, да је на тај начин хтео да прави разлику између *лица* телесно повређеног, и *лица*, које је у својој имовини претрпело уштрба средством каквог кривичног дела — *оштећен*.

Да се ова два израза имају сматрати као два одвојта појма, доказ је и то, што се у горњим законским прописима увек вели „повређена" или „оштећени", јер да је законодавац хтео да поменутим изразима разуме једно исто он би, без сумње, употребио један или други израз, посебице, а то најпре „повређена", јер је свакако и „оштећени" повређен у своме праву својине те и израз „оштећени" као повређени улази у генерални израз „повређени".

„Да је овакво мишљење правилно види се из тога, што је у тач. 8. § 121. крив. пост. израз оштећени употребљен уз материјални израз „ствари" и то без израза „повређени", који се нак против овоме засебно спомиње у поменутој тач. 5. § 121. крив. суд. пост. и то уз ствари које једино могу бити повређене лично телесно повређеном и то само у моменту самог извршења дела".

„Према свему томе, кад се израз „повређени" у тач. 5. § 121. крив. пост. може односити само на лице телесно повређено, а не и на оштећеног онда у овом случају изванлаг приват. тужиоца — оштећеног З. ни под обећањем заклетвом не може да служи противу оптужених као основ подозрења из те тачке, а најмање да се они на основу истога стављају под суд нашта горње примедбе погрешно упућују овај суд".

Касациони је суд у својој општој седници од 18. септембра 1909. год. № 9434, нашао да су примедбе одељења касац. суда на закону основане и на то их је и усвојио, а противразлоге првостен. крушевачког суда одбацио.

М. Л. Р.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине луковске, актом својим Бр. 434, пита:

„1. Истакнуто је питање: да ли председници, кметови, одборници и заменици, треба да се од дужности разреше, ако не буду поново изабрани на изборима 28. марта т. г., по чл. 101. зак. о општинама, или их треба разрешити тек онда, кад поново изабраним избор постане извршан по чл. 181. *а*. а да чл. 101. важи за изборе који настају после ових;

2. По чл. 131. зак. о општинама, будући општински, ако стопа прирева не прелази преко 50%, не требају се, поред одобрења — решења — одборског, износити на одобрење и збору, док међу тим Господин Министар финанасја расписом ПБр. 234, у смислу чл. 33. зак. о општинама у вези са чл. 167. Устава наредио је, да се буџети који предлажају стопу прирева и испод 50%, износе на одобрење збору општинском:

3. Суд овај саставио је Азбучни списак за целу општину, па поред истог и за свако село понаособ — пошто је ова општина састављена од 3 села — и заједно послао на потврду Књажевачком првостепеном суду.

Првостепена суд потврдио је списак за целу општину а за села није — већ исте вратио непотврђене. Суд овај попова је исте вратио првостепеном суду позивајући се на распис г. Министра упутрашњих дела од 15. јануара т. г. ПЖ 954, и објашњења у Бр. 5. Српских Новина ПБр. 28146. од 31. децембра пр. год. да су они списковни потребни и да их првостепени суд треба потврдити.

Суду овом част је умолити уредништво за објашњење: — на тачку прву — када треба разрешити председнике, кметове, одборнике и заменике ако попова не буду изабрани, да ли по чл. 101. или 181. *а*. зак. о општ. — на тачку 2. — да ли да се суд управља по чл. 131. или распису г. Министра; и на тачку 3. шта треба суд да ради ако и овога пута првостепени суд врати списковне непотврђене.

Пошто су сва ова питања нужна на што краће време, то нека изволи уредништво што пре и изнети своје мишљење.

— На ова питања одговарамо:

1. Члан 101. закона о општинама, регулисана положај општинских чланова у случајевима редовних општих избора у земљи, који ће наступити тек на крају 1912. године у смислу чл. 174. закона о општинама.

Садашњи општински чланови остају на својим положајима, у смислу последње тачке чл. 181. *а*. поменутога закона све дотле, докле се не уведу у дужност новоизабрани чланови:

2. Ако би се за оцену питања под 2. гледало само на наређења т. 2. чл. 33. закона о општинама и чл. 167. Устава, онда би било тачно гледиште, истакнуто у распису г. Министра Финансија од 16. фебруара ове год. Б.Пр.Бр. 234.

Али како је то питање нарочито регулисано чл. 131. и 132. закона о општинама у са овим другом правну, на име, да за приреде до 50% није у опште потребно одобрење збора, онда се треба редовним путем обратити преко надлежне власти и тражити, да се распис доведе у склад са законским наређењима.

Може се рећи, да су наређења чл. 131. и 132. у сукобу са оним из чл. 167. Устава и из чл. 33. зак. о општинама,

али би тај приговор био неоснован, јер су законодавцу била позната наређења уставна, на кад је он иначе донео оваква наређења у чл. 131. и 132. поменутога закона, онда се мора узети, да је он нашао да уставне одредбе овако треба разумети, на се закон као доцнији мора тачно вршити. Одредбе, нак. на чл. 33. ако би било у сукобу са оним из 131. и 132. не важе, јер се узима, по познатом правном начелу, да је оно воља законодавца, што је у последњим одредбама утврђено: и

3. Чланом 23. и осталим, закона о општинама, г. Министар унутрашњих дела овлашћен је да пропише формуларе азбучног списка.

И кад је он, наслањајући се на поменуто овлашћење, прописао и списке за места (формулар 3.) у своме распису од 31. децембра пр. год. Бр. 28148, на то поновио и расписом № 954, онда простепени суд неће имати разлога да отказе потерду таквих списака, с обзиром на остала наређења закона о општинама, која говоре о списковима.

Нека суд не заборави, да су ови одговори за сва питања субјективно мишљење уредништва.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Чедомир Нешковић, родом из Церовци у нарту свилеревском, стар 26 година, нога је простепени суд за варош Београд у 1907. години осуди на четири године робије за заговнаст, после пуштања са осуде ноћес је почетак да узнемирава београдску полицију, пријећи преваре. Кад је пропше годнне притворен јелан иностранац београђанин, он је отишао кући месовој и од његове госпође у ино једнога судије тражио новац. Но том је преварио неколико народних посланика, измамивши на на лажан начин по коју суму новаца.

Због тих и сличних ствари кажњаван је и протеривана иноо пута из Београда, или пако се он опет враћао натраг, то му износимо сада његову фотографију, како би га полицијски органи што боље упознали, а и остали свет да га се чува. Поменути пут је кажњаван и протеран из Београда по просуди кварта прачарског од 15. тек. месеца Бр. 1728.

ПОТЕРЕ

Милош Стојановић, из Краљева Села, има да издржи три године полицијског надзора по просуди кнежевачког простепеног суда, Бр. 1871, 1904. године. Он је стар 46 година, висок, нак. — Дешета начелника среза пиротског Бр. 1770.

Михајло Милетић и **Љубомир Николић**, оба из Ошлана, по извршеној опасној крађи побегли су. Михајло је стар 22 године, висок, крупан, приповаљет, бриса малих прних. Љубомир је стар 22 године, раста средњег, сувоњав. — Дешета начелника среза тимочког Бр. 2099.

Непознати коцкари 24. прошлог месеца на преварен начин узели су 760 динара у срисним новчаницама Гаји Гашићу, занатлији из Шапца. Оба су средњег раста; један је стар око 30 година, или, у лицу прави; други је стар 40 година, приповаљет. — Дешета начелника окрута подринског Бр. 3509.

Жикан Дукић, надничар из Београда, одговара код кварта шкалијског за крађу. Он је родом из Голубинаца у А. Угарској, стар 50 година, раста средњег, сувоњав, у свакдашњем оделу и бакарњавим опанцима на посама. — Ант Управе града Београда бр. 7839.

Љубиша Дикић, радна берберски 1. овог месеца украо је Живорину Игњатовићу, берберину из Параћина једну машину за бријање система „Парискс“; једну машину за шишање и један пар јаких шпица, све у вредности 70 динара, па затим побегао. — Дешета начелника среза параћинског Бр. 5264.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за сима побегли начелника учине пажљиву потеру, и у случају проваљивања стражарно их упуте властима које су потерине изиђе, с позивом на означене бројеве акта или дешета.

ТРАЖИ СЕ

Такаско Мијатовић, земаделац, из Селудља, још 29. децембра прошле године отишао је од своје куће и није се до данас вратио нити се зна где је сада. Он је стар 59 година, добро грађен, приповаљет, висок, говори брзо. — Ант начелника среза студеничког Бр. 3032.

КРАЂЕ СТОКЕ

Ноћу између 23. и 24. прошлог месеца непознати крадљивци украли су: Димитрију Мисосављевићу ждребу матору 6 година, доратасту и жиреву; Добросаву Живановићу; једног коња маторог 4 године, длаке зелене: Радомиру Нешићу једног коња — пастуа, — маторог 4 године, длаке доратасте. Сва опредељена стока без жига је и роваша. — Дешета начелника среза деспотовачког Бр. 3724.

Ноћу између 27. и 28. прошлог месеца непознати крадљивци украли су Павлу Орсовићу, из Богошине, два вола, оба матора по 5 година; један је длаке сиве а други жуте; оба без роваша. — Дешета начелника среза бољевачког Бр. 3414.

Непознати крадљивци украли су Савеју Прибићевићу, из Сувог Дола, 2 коња. Један је матор 3 године, длаке доратасте, а други је матор 10 година, доратаст и бриљет. — Дешета начелника среза косаничког Бр. 2503.

Ноћу између 27. и 28. прошлог месеца, непознати крадљивци украли су Ђурн Саввићу, из Сјатине, једну ждребу, матору 10 година, длаке златасте, високу 151 см., лисасту, са белегом од белих длаки на гребену; и једног жреопца, маторог 2 године, високог 149 см. лисастог и у левој задњој ногу чарапастог. — Дешета начелника среза посмајског Бр. 4534.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове крађе и крадљивце.

МАНГУП СТОКА

Код начелника среза жужког нађен је једна мангуп кобила, матора 6 година, длаке доратасте. — Дешета начелника среза жужког Бр. 1499.

Код Спаска Јовановића из Деспотовца, нађен је једна мангуп јуница, матора 4 године, длаке жуте и без роваша. — Дешета начелника среза деспотовачког Бр. 3724.

НАЗНАЊЕ

Комплети „Полицијског Гласника“ за 1908. и 1909. год., у елегантном тврдом повезу могу се добити у уредништву по цену од 20 динара за једну годину. Комплети у меком повезу за 1908. и 1909. год. могу се добити по цену од 15 за једну годину, или оба заједно за 25 динара.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

уредник Душан Ђ. Алимпић

БРОЈ 10. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 14. МАРТА 1910. ГОДИНА VI.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се вазде у напред, и то најмање за пола године од свију полицијских власти, а новац: 20 динара на годину за домаћа и окружна надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

МИ

ПЕТАР I

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ

Краљ Србије

Пошто ћемо бити неко време изван Отаџбине, то на основу чл. 53 Устава објављујемо:

да ће Нас у пришењу уставне Краљевске власти заступати Његово Краљевско Високочанство Наследник Престола Краљевић Александар.

7. марта 1910. год.
у Београду.

ПЕТАР с. р.

Председник Министарског Савета,
Ник. П. Пашић с. р.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., одобрено је решење Народне Скупштине, саздане у редован сазив за 1. октобар 1909. године на XCI седници 1. марта 1909. год. које гласи:

„да се село Доња Соколовица одвоји од своје садашње општине бучјанске и образује нову општину под називом доњо соколовачке у срезу заглавском, округа тимочког.“

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 5. марта 1909. год. у Београду.

Указима Његовог Величанства Краља Петра I. одобрена су решења Народне Скупштине, саздане у редовним сазиву за 1. октобар 1909. године, од 3. марта 1910. године, која гласе:

„да се село Белотић одвоји од своје садашње општине комарићске, у срезу рађевском, округа подринског, и споји са општином бело-прпанском у истом срезу и округу“.

„да се село Грабовац одвоји од своје садашње општине крушевачке, у срезу прокупачком, окр. топличког, и споји са општином горњо-коњушком у истом срезу и округу“.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 5. марта 1910. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу чл. 6. закона о местима решено је:

да се село Кривељ, које сачињава општину кривељску у срезу зајечарском, по изјављеној жељи његових становника, прогласи за варошицу под називом: Кривељ.

Из канцеларије министарства унутрашњих дела 5. марта 1910. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу чл. 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 23. фебруара 1910. год. Бр. 1561, донесено на основу чл. 144. тач. 9. Устава, које гласи:

„да се Михаило Кијаметовић, учитељ у Ристовцу, родом из Вучитрна у Старој Србији и подјник турски, по својој молби прими у српско подјанство, заједно са својом женом Алемијом, и малолетном децом: Драгољубом и Светиславом, изузетно од § 44. грађанског закона“.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 2. марта 1910. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 26. фебруара 1910. године Бр. 1687. донесено на основу члана 144. тачке 9. Устава, које гласи:

„да се Вељеслав Нига, капелник музике XII пешадиског пука у Крушевцу, родом из Игхаве у Моравској и подјаник аустријски, по својој молби прими у српско подјанство, заједно са својом женом Марјом, изузетно од §. 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из својег досадашњег подјанства“.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 5. марта 1910. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О НОВЧАНОЈ КАЗНИ

(наставак)

4. Новчана казна, услед свог карактера, може се изрећи само против кривца. Све околности које оправдавају казнимо дело или које искључују кривицу делинквента не слажу се са изрицањем новчане казне. Тако, један малолетник који је радио без разбора, један окривљени који је признат као душевно оболео, не могу бити осуђени на новчану казну баш ни у иступном предмету.

5. Најпосле цифра новчане казне деди се на ступње према *степенима кривице*. Ово је један од оних елемената, о којима су судије дужне да воде рачун да би определили количину новчане казне коју изричу. Пресудну примену ове идеје учинио је франц. крив. законик у чл. 69. који редуцира казне на половину, кад је окривљени млађи од шеснајест година, ако је признато да је радио с разбором. Наш крив. законик у § 57. такође редуцира казну за малолетнике „који би имали пуних дванајест година, али још не би навршили шеснајесту годину, па би се доказало да су учинили дело с разбором „за преступе на половину оне казне на коју би се осудили да су старији, но, у овом случају може им се досудити и мање од онога, што закон најмање доноси за дело које су учинили ако суд „нађе да још по чему то заслужују“.

II. Као свака казна тако и новчана казна може бити изречена само на основу једног закона који је донесен и промулгиран пре нарушења. Без сумње, често се дешава да су новчане казне изречене као санкција административних уредаба, или под условом, да је управна власт добила делегацијом од законодавца, право да нареди или да забрани какав акт под санкцијом новчане казне.

III. Акција за осуду на новчану казну и акција која тежи за извршењем изречене новчане казне, пошто имају казнени карактер, тасе се истим околностима које

гасе јавну акцију или казну, застарелошћу, амнестијом, смрћу, и т. д.

IV. Из тога што је новчана казна, казна, резултује такође да као свака казна она подлежи правилу а не стиже у злочином а преступном делу [чл. 366. франц. кр. зак.] и правилу о стицају у предмету који суди нижа полиција. Ово питање данас не подлежи више дискусији и његово је испитивање у вези са теоријом коју ћемо дале изложити.

По нашем кривичном закону, као што смо то већ видели у случају стицаја „преступлења за које свако закон доноси „новчану казну, кривац ће се осудити да „плати за свако“: [§ 69. г. кр. зак.] „но, „ако се таква преступлења стеку са „преступима или злочинствима, за која закон „друге казне доноси онда ће се осуђивати и на новчану казну и на оне друге казне“, само што ће се у овом случају извршити претварање казни по § 28. кр. закона.

* * *

Поред новчаних казни, било искључиво казнених било искључиво *грађанских*, чије смо карактере одредили, зар не постоје новчане казне које су наречене у нити мах као казна и као накнада? Овај мешовити карактер јуриспруденција је придала фискалним новчаним казнама које су прописане у материји *царине, посредних пореза, трошарине*, право, из те консидерације што је за исутне по пореским законима, поито се они казне само због штете коју причињавају фиску а не због њихове унутрашње неморалности. Фискална новчана казна наречена много више за то да би се накнадила штета него да се казни кривац. Овим се у осталом, објашњава што администрације царинске и посредних пореза имају у исти мах, као представник фиска, право да поведу јавну акцију ради примене новчане казне и право да се ранијој о овој казни било пре, било после наречене осуде. Ова асимилација фискалних новчаних казни са накнадама поставља је у скоро свима одлукама и оспина се на неколиким текстовима позајмљеним из фискалног законодавства. „Сопственици робе биће *грађански одговорни*, за дело њихових „фактора, агената, слугу и домаћих, за дажбине, „конфискације, *новчане казне* и трошкове“ чл. 20. франц. зак. о царини).

Међу тим је она асимилација карактера накнаде са казненим карактером фискалних новчаних казни контрадикторна. Новчане су казне у фискалној материји *казне* или накнаде; треба бирати, јер карактер казне искључује карактер накнаде. „Ја сматрам[1] дакле, да је представљена „са овим генералитетом примене, теорија о мешовитим новчаним казнама нетачна, јер члан 10. крив. зак. каже нам „да је осуда на казне које је законом утаначено увек наречена *без штете, за реституције и накнаде штете које се могу дуговати странкама*“ и да финансијске администрације имају у принципу право, „*које ни накнаде текст не одузима* на„ричио, да суде не само о примени казне, „него и осуди преступника на накнаду „штете. Ово што је истина, јесте то, „да постоје *специјалне одредбе* које за „поједине фискалне новчане казне нагледа „да одстрањују једно или друго од дејстава која проистазе из искључиво ре„пресивног карактера казне“.

Така новчане казне не може бити утврђена *à priori* законом. Ма колика да буде њена цифра, била би увек или одвећ неимаћна за богате или сувише нелина за сироте. Али да би се утврдио пропорционалитет може се базирати, према најразличнијим казненим концепцијама, час на *кривици*, час на *имовини* осуђених. Она се може утврдити такође и *комбиновањем* ова два елемента. Начини утврђења новчане казне који су било практиковани, било предлагани своде се на пет.

1°. Цифра новчане казне одређена је самим законом. У овоме случају новчана казна зове се *утврђена*: она не варира ни према кривици, ни према имовини делинквента, ни према околностима делинта: она је увек подједнаке суме. У старом француском праву казне које пису биле произвољне, биле су у опште утврђене. Данас налазимо само неколико ретких примера утврђених новчаних казни.

2. Така новчане казне утврђена је законом, али њену цифру процењује судија. Овај начин утврђења сусрета се било код је цифра новчане казне базирана на штети која је причињена жртви, било кад је базирана на користи коју је делинквент извукао. Овај начин утврђења новчане казне има предност над претходним у том смислу што води рачун у извесној мери о озбиљности делинта, али се не бави довољно било субјективним кривицом делинквента, било његовом личном имовином.

3. Цифру новчане казне одређено је потпуно слободно судија; тада је новчана казна *арбитрарна*. Така може бити утврђена, у сваком случају, водећи рачун не само о околностима дела и кривици учиниоца, него још и нарочито о његовом имовном стању. Систем арбитрарне новчане казне био је опште права старе француске. Данас је нечезао услед тријумфа легалитета казни и у ретким случајевима у којима би закон прогонсирао новчану казну а није одредио њену цифру, имала би се обезбедити на основу општег система казни, граница власти судије.

4°. Цифру новчане казне утврђио је судија, али у границама које је одредио закон *à priori*. Ове границе могу бити шире или мање шире. Систем који преовлађује у законодавствима састоји се у утврђењу једног максимума и минимума. Судије могу тада према околностима да пређу максимум, или минимум, или максимум, било једну средњу цифру између ове две крајње границе; али они не би могли ни да сиђу испод минимума без декларације олакшавних околности, пити да пређу максимум. Ове две границе нагледа, у духу закона, да су намењене да играју у материји новчане казне исту улогу као и у материји лишења слободе, т. ј. да њену казну према озбиљности учињеног дела, не баеећи се имовином делинквента. Истина је, да судија може да води рачуна о овом елементу и да је дужан да о истом води разумно рачуна. Али су поједини да је то могућно судији, да он има право и воју да то чини довољно. Зар овај поступак утврђења новчане казне између једног минимума и једног максимума, који је обичан посучиан наших закона нема за резултат доиста да валоши казне чији је мминимум бити увек одвећ тежак за сиротиог а чији је максимум бити скоро излуоран за богатог? Ова критика није основана, јер треба приметити с једне стране, да декларација олакшавних околности, кад је могућа, допушта судијама да редуцирају скоро неопредељено новчану казну испод њеног законског минимума; с друге стране закон изричне скоро увек у исто време кад и новчану казну, казну затвора; и судије могу тако разумном комбинацијом и умереном применом ове две казне, да ублаже појединакост репресије која је нераздвојна са утврђеном и изолованом новчаном казном.

Дошавши се над што, — и то је прост варијетет обичног система, — да уместо да се даду судији две утврђене цифре *à priori*, закон овлашћује судију да нареде једну новчану казну која варира између оноликог или оноликог дела недопуштене користи која је прибављена делинквентом или штете коју је делинквент причинио жртви. Тако француски кривични законик у материји лажне исправе у чл. 163. допушта судији да нареде новчану казну: „до четвртине недопуштене „користи коју је лажна исправа прибавила или била намењена да прибави ва„новинцима злочина или делинта, њиховим „сауучасницима или онима који су учи„нили употребу лажне исправе. Наш кривични законик у § 284. за лихоимице садржи сличну одредбу. „Новчана казна „може се до три пут онолико досудити, „колико од лихоимца неправедно прибављене или намерне користи износе, а по„ред тога у повторном случају затвором „од три до дванаест месеци“).

(свршиће се)

Милош Станојевић

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

Сведоџбе које се односе на налазак пакета о лешом.

И у овом правцу власт је примила две важне сведоџбе, и ову важну поклоњена оној неверовати.

Сведоџба Жана Батиста Де Кониника.

Занатлија, Жан Батист Де Коник, стар 22 год. који је у времену извршеног злочина становао у улици „Fleurs“, бр. 23., у Бриселу, дао је пред судијом ову озбиљну изјаву:

„7. фебруара, око 11¾ сата, ноћу, то „ће рећи на неколико минута пре но што „ја нађем сумњив пакет. Де Коник је „видео једну индивидуу, која је носила „један пакет, сличан ономе у коме је био „леш детиња. Де Коник је дошао од „place du Samedi“, дакле с Југа, и пробао „се улицом „Laeken“ у свој стан, у улици „Fleurs“. Носилац пакета такође је ишао

улицом „Laeken“, али у противном правцу, од Севера ка Југу. Идући својим путем, Де Коник је ушао у улицу „Hirondelles“. Заинтересован сумњивим ходом човека са пакетом, сведок је продужио овим улицом ка „place de Brouckère“, у месту да отвори лево, у улицу „Fleurs“ и дође директно у свој стан. Кад се мало измакао, окренуо се и отпочео иза себе посматрати сумњивог човека. Још посебни свој пакет овај је, како се сведоку учинило, испитивао место, а кад је стигао на средину улице „Hirondelles“, према улици „Fleurs“, он се одједном отпочео враћати натраг, крећући се поред продавнице катраг, крећући се поред кућног бр. 14. Усред ворке написаде пред кућном бр. 14. Усред овога, Де Коник га је изгубио из вида за неколико тренутака. За оним се изненадиа опет појавила и ударила косо, средином улице, али сада без пакета. Кућа под бр. 22 ове улице, пред којом је био оставлен пакет с лешом, налази се тачно у близини места које сведок означује. Пошто се индивидуа опростила свога терета, удаљила се брзим корацима на улици „Laeken“, камо је сведок није пратио.

Носилац пакета човек је средњег стаса, живог хода, по изгледу још млад (око 30 год.), на себи је имао горњи капут и округао мек шешир, а на ногама кожне ципеле. Његов детаљни лични опис није се могао добити.

Покушавало се, да се ова сведоба одбаци, или бар да јој се вредност умањи, под изговором да је Де Коник мешао своје исказе. Ово тврђење полиције тачно је и намишљено. Де Коник је стално и на исти начин потврђивао сву материјалних чињеница, које је видео, и који су предмет његове сведоџбе. Ово, пак, што је могло бити повод рђавом мишљењу о његовој сведоџби, јесте један његов физички недостатак, због кога на први поглед изгледа умно ограничен; он муца, и врло тешко говори пред непознатим личностима, или кад му се необазриво поставља питања. Довољно је, у осталом, само просто посматрати, једног тренутка, па му одузети свако поверење за правилан говор, и назвати га на муцање.

Ми, напротив, сматрамо његову сведоџбу за потпуно истинитну, и примамо је, без резерве, за читаву серију главних основа:

1. Де Коник је син честитих родитеља, нормалних и здравих духом и телом. Његова мати нарочито је интелигентна жена, која је добила извесно образовање; она има сјајан поглед, и притежава одличан вид. Суседи Де Коникови, његов газда од куће, његови другови и патрони, у знаке сви који га познају од дужег времена, сматрају га за озбиљног, чесног, мало нашљивог, али неспособног на хвалу и лаж.

2. Сведок ништа није причао уопштеа, нити се хвалио, да је једини он видео чудноватe ствари, нити их је директно и сноштано саопштио полицији. Он чак није ни појмио огромну важност онога што је видео.

Два дана после злочина, у суботу 10. фебруара, најутра, Де Коник је, као и обично, гајчао стакло у стакларској радњи г-ђе Базил, на северном булевару. Усред разговора о тајанственом злочину, Де Коник сасвим нагло испрча магацинеру и служаници шта је видео. Он лично не придаваше никакву предност својим констатацијама, и сматраше их без икакве практичне користи. Разговор овај би одмах достављен оцу г-ђе Базил, г. Сместеру, који се такође налазио у магацину. Г. Сместер, стара помоћник полицијског комесара, који је служио у полицији 22 год., човек пун искуства, паметан и разуман, одмах је исјмио огромну важност Де Коникових казивања, те га је с тога одмах позвао и испитао. Увидев да је његово казивање искрено и врло важно, г. Сместер се повукао до свему одмах извести свога старог колегу, суседа и пријатеља, комесара Фрошвила, секретара главног полицијског комесара у Бриселу г. Буркоа. Истражна власт похита, за безлуде и узалуд, да од сведоки добије прецизан лични опис индивидуе, која је носила пакет. Сведок је, међутим, сву пажњу био обратио на три главне ствари: а) на правац пута поноса пакета; б) на његово сумњиво кретање, жива ход и младићски изглед, и в) на облик и величину пакета, који је носио ово поноћи.

3. Де Коник је потпуно неписмен, што никако не значи да је кретен. Он је кратке време походио основну школу у улици „Schaerbeek“, али у школи није ништа радио, нити је што научио. У времену његовог детињства није постојала специјална школа за децу непрималну. Умно ограничену и са физичким недостацима. У обичним основним школама учитељи су раније дизали руке од ове деце, која су захтевала специјалне бриге, и никад их нису хтели пропитивати, да не би реметили ред у разреду. Са овим стране, опет, овакви ђаци осећали су се врло незгодно у средини својих млађих другова, од чијег су се немилаво плашили, и с тога, обескрабрени, претпостављају напуштање школе. Данас је ситуација измењена. Умно ограничени добијају нарочиту наставу у специјалним школама, под управом искусних учитеља и стручних лекара.

Муцање, у осталом, није никакво тешко болесно наслеђе, нити каква забављна мана, већ један обичан недостатак који се, захваљујући методи Шервановој, може умањити, па и излечити. У место да иде у школу, Де Коник је један део свога детињства провео у шетњи и бесциљчењу. Усред онога он је, боље но сваки други, навикао да посматра уличне ствари.

4. Оне ноћи кад је злочин извршен, Де Коник је испитиван изјавлена, са нарочитим интересовањем и пажњом, од непознатог човека, који је носио пакет. Он је мислио да је овде у питању будалштина какви шаљивчине, којих има и сувише, који се најчешће предострожношћу остављају на јавним местима пакете са старим дроњима и каменом, да би имали задовољство да посматрају пашке и радовање који се, нерујући да су нешто нашли, журе да одреше драгоцени пакет. Де Коник се није хтео трудити због пакета сумњивог човека. Бојећи се да не исиадне жртва закрадње, он му се чак није хтео ни приближити, већ се задовољио да изјавлена и са задовољством посматра „мајоторију“ непознатог. Ко је, у осталом, могао претпоставити страховиту реалност, и посумњати да је индивидуа на самој улици, у центру вароши, остављена исечени леш једне девојчице?

5. Де Коник је врло добро видео ствари, и тачно их је испричао. И поред своје неинформисаности и муцања, он је интелигентан, и у ствари је да буде савесан посматрач. И доиста, сведок је по занимању стаклорезац, и његови патрони потпуно су задовољни његовим радом. Овај запат захтева пуну пажњу и врлу обазривост. Сваког часа стаклорезац ривнуће да се посече. Поред онога, он мора добро пазити да не разбије стакло, а кад га сече, мора то чинити са извесном предострожношћу и прецизношћу. С друге стране, опет, код личности са физичким недостацима психички живот знати је интензивнија, а способност чула, која нису болесна, много развијенија. То је изванредстација закона компензације благотворне и великодушне природе. И по прецизности, и по професионалној вешти, Де Коник је, дакле, у ствари, да ствари посматра брижљиво и тачно.

6. У описивању личности, која је носила пакет, један детаљ мора изненадити сваког разумног посматрача. Према исказу сведока, ова личност ишла је живим ходом и носила пакет под левим пазухом. Овде постоји подударност закона. Човек је у истини морао носити пакет на овај начин, јер га није могао носити у руци помоћу омче од канапа. Да га је овако носио, он би ишао споро и тешко, а сем тога и канап би му исекао руку.

7. Пут којим је Де Коник ишао, јести његов обичан, природан и правилан пут. Овог вечера кад је злочин извршен, он је присуствовао представи у Шумановом циркусу. При повратку кући ударио је централним булеварима. Дошао до „place de Brouckère“, ударио је, косо и у лево улицом „Augustins“ до place du Samedi“, и заустанио се у својој уобичајеној крчми: „La Brasserie du Samedi“ да попије чашу пива пре спавања. У овој малој крчми налази се, на видном месту, сат, регулисан према варошком сату. У 11 часова и 45 минута Де Коник је напустио крчму и пошао улицом „Laeken“, у пратњи је одмах опазио човека са пакетом, који је дотлеко противним правцем. (наставиће се)

ПОУКЕ И УПУТИ

Један случај ненадлежности полицијске власти за расправу питања о својини непокретног имања.

Актом од 30. јануара 1908. год. № 1923, Трифун Ј., трг. из Ј., обратио се среској власти и навео, да је по тапији од 5. маја 1903. год. Бр. 23067, купио земљу под питом гором од Управе Фондова, коју је била својина Миленка П., па ју је Управа, као своју залогу, на продају купила; ну да исту држи и ужива Борисав Д. и неће да му је уступи. С тога је молио власт, да му то нађе уступи у својину, а Борисава на спор упути.

Саслушан по овоме, Борисав је изјавио, да неће то имање да уступи тужиоцу Трифуну без пресуде, пошто је исто он купио од Стојадина Ђ. по тапији јагодинског првостепеног суда од 12. октобра 1905. год. № 13442.

Чињеним увиђајем на лицу места утврђено је, да је имање, које Борисав држи и од ког је поднео тапију, и имање означено у тапији тужиоца Трифуна, једно исто имање.

По овоме је среска власт, налазећи да је тужилац Трифун поднетом тапијом доказао својину траженог имања, као и да се из уверења Управе Фондова од 17. децембра 1907. год. Бр. 28393, види, да је Миленко П. то имање задужио код Управе у 1867. год., — решењем од 26. марта 1908. год. № 5391, на основу § 327, 328, 329. и 330. грађ. зак., одлучила, да тужени Борисав у року за нет дана уступи то имање тужиоцу Трифуну, а њега је упутила на парницу за својину против Управе Фондова.

Решењеово оснажило је начелство окружно, а решење овога Министар Унутрашњих дела својим решењем од 5. маја 1908. г. № 7981.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да решење Министрово не одговара закону са ових разлога:

По Глави XVIII. грађ. суд. пост. полицијска власт надлежна је да при извршењу по извршним судским одлукама, као и у случају § 465. истог закона, и да у смислу § 466. пом. пост., кад се при извршењу појави расправа о својини, слабију страну упути на парницу.

Без пресуде судске, само у случају самоодбране, које се казни по § 375. з. крив. зак. она је дужна да заштити наводнуто право, и да одлучи код кога ће остати спорно имање, а слабију страну на спор да упути.

Као што се види из акта, овде не постоји ни један од тих случајева. По акту Бр. 1923. тужилац Трифун тражио је, да среска власт жалиоца Борисава из спорног имања, како његове својине, истисне и упути на спор суду. За доказ поднео је тапију, која гласи да је Управа Фондова, за наплату свог прилиња, на дан 25. септембра 1901. год. натоварила била продаји непокретно имање Миленка П., на га она и купила и добила тапију 5. маја 1903 год.; затим, да је то исто имање продала тужиоцу Трифуну за 310 дин. и извршила на њ пред судом пренос 7. новембра 1907 год. Бр. 23067.

Напротив, тужени Богосав бранио се да је то његово имање и поднео тапију на које се види: да је пореско одређене ср. беличког 6. октобра 1898. год. за наплату дужне порезе наложило било продаји непокретно имање Јове Станојловића и уступило га у у својину Спиридону О., на му о том и тапију издао суд јагодински 27. августа 1899. год. № 14062; да је Спиридон то имање продао тужеоме Борисаву и да је тај пренос и првостепени јагодински суд одобрио 12. октобра 1905. год. № 13442.

Полицијским увиђајем на лицу места од 7. марта 1908. год. № 5391, утврђено је, да је имање, које тужени Борисав држи и од ког је поднео тапију, и имање означено у тапији тужиоца Трифуна, једно исто имање. Али како се овде појављује спорно питање о својини, за расправу кога је надлежан само суд по § § 201. и 208, грађ. зак. и чл. 146. Устава, то се полицијска власт неиздлежно упустила у расправу овог предмета и заснивала своје решење на § § 327—330. грађ. зак., који говоре о залози, већ је требала тужиоца Трифуна да одбије и упути на спор суду.

Како тако није учињено и како је Министар ожалбеним решењем одобрио тако неправилну радњу нижих полицијских власти, то је Државни Савет одлуком својом од 3. јануара 1909 г. № 27. поништио решење Министрово.[1]

Један случај из § 492. грађ. суд. пост.

Актом од 19. марта 1908. год. Драгиħ М. тражио је од среске власти, да му, према поравнању код суда општине смилеуској од 15. децемара 1897. год. № 1639, наплати од Ивана Н., земљ. из Смилеуше, 436. дин., за колико му је продао извесне имање, или му врати исто, пошто га није платио.

Саслушан по овоме Иван изјавио је, да је то имање платио, и да не пристаје да се уступи Драгиħу: а поверилац Драгиħ на то у акту Бр. 5657. одговорио је, да му није плаћена цена, па је тражио, да му Иван, по поравнању, врати имање.

Начелник сремски нашао је, да се поднетим поравнањем утврђује, да је Иван дужан био молиоцу Драгиħу положити 436 дин., као и да Иван није ничим доказао, да је поменуту суму положио, па је стога решењем својим од 16. августа 1908 год. Бр. 5957, а на основу §§ 462, 463. и 492. грађ. суд. пост., одлучио, да се Иван истисне из имања, означеног у поравнању, и исто уступи молиоцу Драгиħу.

Ово решење оснажило је начелство окружно, а решење овога Министар Унутрашњих Дела својим решењем од 2. јуна 1909 год. № 10342.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да ожалбено решење Министрово не одговара закону из ових разлога:

По § 492. грађ. суд. пост., ако је ствар у руке другога прешла и овај је предати не би хтео, онда ће власт онога, коме је досуђена, бесплаћом на пресуди о томе известити (§ 221. грађ. зак.).

И када је жалитељ, у жалби начелству Бр. 2646., против решења среске власти од 16. августа 1909 год. Бр. 5657., навео, да су поменуте земље, којих се уступљење тражи, прешле у разлену на Петра М., бив. из Смилеуше, што се види и из уговарa од 2. фебруара 1904 год. № 223., поднесог у истој жалби, онда је начелство погрешило, што је, и не цењећи поменути доказ, оснажило решење среске власти, већ је претходно требало да нареди да се узме реч од Петра М., па ако овај не хтедне имање да даде, онда да се по наведеноме § 492. грађ. суд. пост. поступи.

Како тако није поступљено, па и Министар такву неправилну радњу оснажио, и ако је жалилац у жалби Бр. 4473. истицао ту исту околност, — то је Државни Савет одлуком од 2. јануара 1910 год. № 8457. поништио ожалбено решење Министрово.

Јос. К. Ст.

Одлука опште седнице Касационог Суда

Отежања из чан. 4 § 65. крив. закона не може се ставити као отежавна околност оптужби на терет, пошто радња предвиђена у поменутој тачци улази у саму квалификацију дела.

Неготинском првостепеном суду били су оптужени: Ђ. и С. М. и С. удова пок. С. зато што су и то: опт. Ђ. што је ноћу 17. јануара 1909. убио тојагом свог оца С., а саучесници у овом делу били су и: оптужени С и оптужена удова С. и државни тужилац тражио је да се сви казне по § 157. прив. законика.

Првостепени је суд по свршеном испитању, утврдио, да је учинилац овога дела само оптужени Ђ. и нашао да приликом одмеравања казне има му се узети у обзир и отежавна околност из тач. 4 § 65, он је пресудом својом од 13. фебруара 1909. г. № 3127, осудио оптуженог Ђ. на 12 — дванаест година робије у тешком окову а оптужених С. и удову С. ослободио казне као невине.

Апелационо суд је пресудом својом од 24. фебруара 1909. год. № 926, одобрио поменуту пресуду првостепеног суда.

По жалби државног тужиоца и осталих, касационо је суд примедбама I одељења од 14. марта 1909. № 3279 поништио пресуду апелационог суда а са разлога:

„Погрешно апелационо суд, одобравајући пресуду првостепеног суда, узима, да оптужени Ђ. по делу, по коме одговара, има у отежању казне и околност из тач. 4 § 64. кал. законика, дакле то, што је убијајући свога ода С. погазио више дужности, пошто тарла радња његова улази у саму квалификацију дела оцеуби-

---

[1]) Код овог предмета постојало је и питање мањине, да је решење Министрово правилно и из разлога основано, из ових разлога:

Доказе је по §§ 201. и 208. грађ. зак. и чл. 146. Устава да расправу питања о својини једино надлежан суд. Али до доношћене расправе тога питања полицијска власт, као административна, дужна је до одреде привремено једно начелно стање. У том погледу она има да заштити онога, који је у јачем праву, т. ј. онога, који има јаче доказе о својини или изворну судску пресуду, или поравњање, или тапију. И ако једна страна поднесе које од ових доказа, онда је она несумњиво јача од противне, која исто нема.

Али ако се деси случај, какав је овај, да обе стране као доказ о својини спорног земљишта поднесу тапију, онда полицијска власт има да сматра привремено за сопственика онога, чија је тапија по времену судске потврде новија. Па како је овде тапија тужиоца Трифуна примљена на снагу 7. новембра 1907. год. дакле доцније: а датума од такође наведене, која је судом потврђена 12. октобра 1905. год., то је он и јачи у праву од жалитеља, па и тај је и решено, који се жалитељ упућује на спор, правилно.

Наврда и Министар унутрашњих дела 12. јуна 1881 год. № 8402. Полиц. Зборник стр. 1271. иначе је свака полицијска власт на снагу рашпо, да у питањима грађевне заштите имаља по праву сопствености, које се основа на уредној такође, рано опано, како је изложено напред.

ства, које се као такво према § 157. казн. законика кажњава строжије но обично дело убиства без предумишљаја".

Апелационни суд није усвојио ове примедбе већ је 20. марта 1909 г. под № 1407. дао следеће противразлоге:

„До закона о изменама и допунама од 13. маја 1902. год. за дело оцеубиства из § 157. крив. зак. била је прописана казна смрти. По тим изменама и допунама у место смртне казне, прописана је казна двадесет година робије, и на тај начин, казна за ово дело изједначена је са казном прописаном за обично дело убиства без предумишљаја из § 156 I одељ. крив. закона."

„Према овоме, гледиште касационог суда, да отежавна околност из тачке 4. § 65. крив. зак. улази у саму квалификацију дела, могло је бити тачно, само док је важила стара редакција одредбе § 157. крив. законика, јер је онда несумњиво ово дело строжије кажњавано, него обично убиство, али од како је казна смрти за ово дело замењена двадесетогодишњом робијом, то гледиште губи сваки основ, пошто казна за оцеубиство без предумишљаја, није ни у колико строжија од казне за обично убиство без предумишљаја, те је с тога потребно, да се та строгост казне појача отежаном околношћу из тач. 4. § 65. крив. зак."

Ако би се гледиште касационог суда усвојило и после ових измена и допуна у закону, да моменат отежавна околност улази у квалификацију дела, поред тога, што се то не огледа у прописаној казни, онда би значило, да се дело оцеубиства не само не строжије кажњало, већ чак шта више оптужени би за то дело релативно било блажије кажњен од оптуженог за обично убиство, пошто му се та околност, што је убио свога оца, не би сматрала на терет."

„Гледећи на први поглед, да се већа строгост казне за дело из § 157. крив. зак. огледа у томе, што се у тој законској одредби каже „са двадесет година робије", али то би се могло тако тумачити само онда, кад би се оптужени за дело из § 157. крив. законика увек и редовно кажњавао са 20 година робије. Међу тим, како ни једним законским прописом, није забрањено, да се и за дело из § 157. крив. зак., над оптуженим има више олакшавних околности, спушта казна испод 20 година, као што се то чини и код дела из § 156. I. одељка, онда та разлика у стилизацији, без икаквог је утицаја на истакнуто питање, нити се на те разлике даје логично закључити, да је отежавна околност из тач. 4. § 65. крив. зак. улази у квалификацију дела § 157. крив. зак."

„Према наведеноме, кад између обичног убиства без предумишљаја и оцеубиства без предумишљаја, нема никакве разлике у казни, онда апелационн суд налази, да према садашњој редакцији § 157. крив. зак. отежавна околност из тач 4. § 65. крив. зак. не улази у квалификацију дела, те с тога не може да прими примедбе касац. суда."

Према овим противразлозима касац. суд је одлуком опште седнице од 4. априла 1909. год. под. № 3926, нашао, да су примедбе I одељења касац. суда на закону основане и за то их је и усвојио, а противразлоге одбацио.

Одлука опште седнице Касационог Суда

За решење питања о изузеку општинског суда из суђења по иступном делима, чије пресуде, донесене по тим делима, разматра пресудено суд, надлежан је пресудити суд а не надварна полицијска власт.

Поводом сукоба о решењу реченог питања између алексиначког привременог суда и начелника среза моравског, касационн је суд расмотрио акта истог, и увидев, да је В. М. из Крушја тражио изузеће суда општине јаковљанске из суђења његове кривице из § 375 а казненог законика, због заузећа земљишта, нашао је: да је за доношење ове одлуке по реченом тражењу надлежан тај суд са тога разлога, што се из акта молиочевог и његовог саслушања види, да он тражи изузеће реченог општинског суда из суђења његове кривице из § 375 а казн. законика, на коју га кмет општине оптужује, а како пресуде општинских судова по овим делима изречене, подлеже расматрању привремених судова према § § 15. и 16. полиц. уредбе, то је тај суд надлежан и да расправи и питање о изузећу општинског суда, код кога се та кривица на расправи налази, и са тога је касационн суд и послао акта алексиначком привременом суду да питање о овом изузећу расправи и реши.

М. Л. Р.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Г. Војислав Новаковић, полицијски писар, пита:

„Молим уредништво, да ми у једном од наредних бројева „Полицај. Гласника" изволи дати следеће објашњење:

Да ли извршен попис, по извршеном иступним пресудама, за наплату новчане казне, прекида застарелост пресуде и, да ли нета почиње тећи од дана извршеног пописа као последње радње власти? Нарочито: како се у томе смислу има разумети члан 109. став последњи закона о шумама?"

— На ово питање одговарамо:

По § 396. кр. закона, застарелост иступних пресуда прекида се само у једном једином случају, а то је кад кривац побегне из руку власти.

Према томе, извршен попис за наплату новчане казне *не прекида* застарелост пресуде, која застарелост тече од дана, када је пресуда постала извршном.

Како и за прекид застарелости кривица, о којима говори чл. 109. закона о шумама важе одредбе криминалног закона, то и код њих не може бити другчијег прекида застарелости.

О застарелости иступних пресуда, треба прочитати објашњење дато у бр. 28. овога листа за 1908 годину, и онда ће се добити тачно сазнање: кад застарела кривица а кад пресуда.

II

Суд општине кочетинске, актом својим Бр. 253, пита:

„Марта месеца прошле године, одбор општински, на предлог среске власти, разрешио је од дужности општинске чиснике на основу чл. 148. закона о општинама због неуредног вршења своје дужности и чувања јавне безбедности.

При прављењу гласачког списка за 1910 годину, општински суд није увео у исти ове разрешене часинке, јер је кашао, да они у смислу чл. 53. в. закона о општинама не могу бити бирани.

Како, међутим, они нису учинили кривицу о којој говори чл. 32. поменутога закона, то настаје питање: да ли је суд правилно урадио што их је изоставио из списка, и ако је погрешно, онда да ли их сада може накнадно увести, јер је пропетечени суд већ потврдио списак без ових лица.

Моли се уредништво за потребно обавештење по овоме".

— На ово питање одговарамо:

По чл. 150. закона о општинама, лица, која су као општински часници разрешена од дужности у смислу чл. 148. овога закона, не могу бити бирана за тамо одређено време, али им се никако не одузима право гласа, нити се она у опште могу убрајати у ред оних лица, о којима говори чл. 53. в. поменутога закона.

Према томе, општински суд је погрешио, што их није увео у гласачки списак, а тако исто учинио је погрешку и пропетечени суд, што је такав списак потврдио, кад је из незабучног списка могао видети, да та лица имају право гласа.

Општински суд може решити, у смислу последњег става чл. 26. овога закона, да се ова лица уведу у списак, ако није већ протекао рок, о коме говори чл 24. поменутог закона, па ће пропетечени суд то оверити кад му се пошаљу спискови у смислу чл. 27. д. реченог закона.

III

Суд општине суводолске у срезу подунавском, актом својим Бр. 230, тражио је накнадно обавештење о номе, које је дато у бр. 6. овога листа за ову годину.

— На ово питање одговарамо:

Кад општински суд није сагласан са мишљењем уредништва, да приватни тужилац може опростити казну у смислу друге тачке § 397. криминалног законика, онда нека остане при своме мишљењу, па нека сам нађе излаза и из ситуације коју је сам створио, пошто би објашњење о новом питању могло бити такође излишно, ако суд нађе да и са њиме није сагласан.

IV

Суд општине баричке, у срезу голубачком, актом својим Бр. 213, пита:

„Општина ова има непокретно имање, које је разделила у 421 — деонице и издала га под закуп јавном лицитацијом.

Ове деонице закупили су грађани ове општине, и нема никакиво правих гласача, који нису закупци.

По чл. 71. и 105. закона о општинама, одборници, председници и кметови не могу бити општински лиферанти, предузамачи или закупци општинских права и добара.

Према овоме, кад су готово сви правни гласачи ове општине закупци општинских добара, онда настаје питање:

1. да ли претпоследњи одељак чл. 105. закона о општинама важи само за часнике општине београдске или за часнике свију општина у Србији;

2. може ли општински суд раскинути закуп са онима, који се буду кандидовали за општинске часнике, или их принудити на добровољни одустанак од закупа; и

3. може ли бити задружни син одборник, кад му је отац закупац, или отац одборник кад му је син закупац, или муж одборник, ако је жена закупац?

Моли се уредништво да что скорије одговор.*

— На ово питање одговарамо:

1. Претпоследњи став чл. 105. закона о општинама, није везан само за часнике општине београдске, него за све општинске часнике у земљи;

2. И последњи став чл. 71. и овај из чл. 105. постављају правило, да они, који су већ изабрани за одборнике, председнике и кметове, не могу после бити једновремено и закупци општинских права и добара.

Према томе они не забрањују, да се они могу кандидовати, али чим буду изабрани, морају напустити лиферације, предузимања и закупе општинске.

Уговор о закупу може се раскинути над год се на то сложе уговоричке стране, а може се и једнострано раскинути, кад се једна страна реши да накнади штету, која из овога раскида наступи; и

3. пошто је оно ограничење учињено у тој намери, да се за положај општинских часника онемогуће сви они, који би и даље хтели остати закупци и арендатори, и пошто се заједница интереса оца и деце, даље мужа и жене, не може подвојити, то се мора узети, да закон не жели да на положају председника, кмета или одборника седи отац, чији је син закупац и обрнуто, као ни овај, чија је жена закупац или арендатор општинских права и добара.

V

Г. Ђира Базовић, учитељ у Д. Коњувцу, пита:

„Према закону о општинама тражи се, да председник општинског суда мора имати 25 динара непосредне порезе не рачунајући ту стални државни прирез.

Моли се уредништво да изволи објаснити:

Када досадањи општински председник има непосредне порезе 17 дин. и неколико пара, а на рад — плату своју плаћа 10 дин. и неколико пара, да ли му се ова пореза на рад рачуна као стални непосредна пореза и има ли услова да може бити кандидат поново за председника, пошто овамо не би имао право према пореза да га није овај закон затекао као председника, јер му се пореза пуни са овом — на плату?"

— На ово питање одговарамо:

Порез од личног рада саставни је део непосредног пореза према чл. 1. закона о непосредном порезу.

Према томе, кад са тим порезом укупан непосредни порез садашњег председника износи онолико, колико се тражи чл. 105. закона о порезу, па ће толико износити све до дана разрешења од дужности, дакле и за време избора, онда он има право да буде бира.

VI

Старешина манастира Лепчинског пита:

„У члану 105. стану 7. закона о општинама стоји, да кмет не може бити млађи од 25 година, везујући то за услове, које мора имати одборник — чл. 71. поменутог закона.

Моли се уредништво на обавештење: да ли онда и одборник мора имати 25 година или не?"

— На ово питање одговарамо:

Општинским одборником може бити сваки пунолетан грађанин једне општине, који има право гласа на збору, а плаћа он или задруга му 15 динара непосредног пореза, рачунећи ту и стални државни прирез, и ако није у неузбољу према другом стану чл. 71. закона о општинама.

Према томе, кандидат одборнички не мора имати 25 година старости.

VII

На питање суда општине овсишке по акту Бр. 206. и суда општине честанске по акту Бр. 444. одговара се, да су истакнута питања расправљена у бр. 5, 7. и 9. Полицијског Гласника за ову годину, па нека тамо потраже потребан одговор.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

П О Т Е Р Е

Тодор Антић, осуђеник — слободњак, побегао је са ада на Дунаву где је био на раду. Он је родом из Јошанице среза бањског, стар 40 година, висок, сувоњав, у оделу сељачком. — Дешава начелства округа моравског Бр. 1124.

Радован Тодоровић, бивши кондуктер београдске поште, који је осуђиван за злоупотребе, а сада одговара под кварта-сваналистом за фалсификат, нађен се у бегству. — Акт Управе града Београда Бр. 8351.

Четири непознита алкоиоша, 26. прошлог месеца, у вечо, између 6 до 7 сати, ваљали су на кућу Петра Гавриловића, економа из Дарошаве, и од његове жене изкушали, под претњом убиства, 15000 динара у новцу и разних ствари у вредности 37 динара. После овог дела пресрели су на дрљавном друму Бранислава Ранковића, тежака из Дарошаве, и отели му једну торбу са стварима и један нож. Затим су на истом друму пресрели Милутина Симића, тежака из Трбушнице, и изкушали му новчаник, у коме је било 4·15 динара.

Један од злиноваца стар је око 25 година, онбиен, бркова мањих и скеђих, обријан, у оделу сељачком од зеленог шајка; други је стар око 25 година, висок, сув, приземљаст, такође у сељачком оделу од зеленог шајка као и прва; трећи је стар око 25 година, плав, онбиен, у сељачком оделу и са бамбинком око врата. Прва има шубару а друга двојица шајкаче на главци. Опис четвртог злиноваца непознат је. — Акт начелника среза колубарског округа београдског Бр. 3328.

Непознати крадљивац, ноћу између 1. и 2. овог месеца, разбиа су кућу Петру Плештину, из Раденина и украли му 4000 динара у сребру и два вола, матора по 8 година, од којих је један, мањи, шарен, а други, већи, брљаст и цветаст. — Дешава начелника среза авалског Бр. 3024.

Миодраг Јовановић, трговачки помоћник, родом из Краљева, ноћу између 25. и 26. прошлог месеца украо је Челомиру Стојановићу, из Крушевца, 50 динара и један кишлени турски сат у вредности 20 динара, па затим побегао. Он је стар 20 година, висок, плав, косав; на себи има кишлено одело, а на глави зелен шешир. — Дешава начелства округа крушевачког Бр. 2588.

Непознати крадљивац, 2. овог месеца, украо је г. Живојину Симићу, директору гимназије у ношњи, из месног стана у Молерској улици број 5, један дуварски сат „Уранија". Сат је за набијање и без капка, а доњи је капак сребрни. — Акт Управе града Београда Бр. 8583.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за свима побеглим личностима учине најживљу потеру, и у случају проналажења стражарно их упуте властима које су потеранице издале, а позивом на означене бројеве акта или дешења.

Т Р А Ж И С Е

Миодраг Божовић, ђак IV разреда гимназије 3. прошлог месеца, отишао је од своје мајке Добриле Грунчић и није се више вратио нити јој се јавио где је. Он је стар 14 година, у лицу пропмаљаст, уста великих; на себи има дугачак капут пепелаве боје и шајкету на главу. — Акт Управе града Београда Бр. 8586.

ПРЕСТАЛА ПОТРЕБА

Михајло Милетић, и **Љубомир Николић**, чије смо потеранице донели у прошлом броју, нашли се у рукама власти, те је према томе престала потреба за њиме њиховим траженем.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Од децембра месеца па до фебруара, извршено је у Београду више крађа. По начину извршења видело се, да те крађе врши добро организована дружина, на чије се чело ставио какви дрски и стара возјаних београдске полиције. О томе се успоро и уверали београдска полиција, кад јој је 20. прошлог месеца пао шака најмањи члан те лоповске дружине **Ни-**

кола Миливојевић, који је пред умешним истрагом кварта сераљског, ночио, после малог успавања, признавати једну по једну крађу, које је вршио по изструнијима своје „шефа“ **Ивана Чајковског** старог лопнара, које већ 12 година са успехом обавља свој занатски занат.

Иван је родом из Зајечара, стар је 27 година, средњег раста, косе и брисове плавих, у општо плав ради чега га другови и зову „Шиваче“.

Пуних 10 година Иван је живео под именом Алексе Марковића, и са тим именом два пута је за крађу судски осуђиван и то: први пут пресудом нишког апостепеног суда године 1895. са 16 месеци затвора, од кога је издржао 14 месеци и други пут пресудом зајечарског апостепеног суда у години 1899. са 2 године робије, са које је пуштен после годину дана. Тек 1905. године кад му је пашао слика у 19 броју „Полиц. Гласника“ сазнало се се, да је његово право име Иван Чајковски; да је син Влајка Чајковског, бив. инжењера из

Зајечара, и да је по народности Полак. После тога њему је остајао у Србији био немогућан, и од тада је он провео пуних шест година путујући по Аустр.-Угарској, за које је време обишао Загреб, Фијуму, Праг, Беч, Пешту, Будимпешту, Панчево и Земун.

Кад је мислио, да је већ заборављен у Србији, он се из Земуна вратио у Београд и одмах после врвих крађа увукао се са **Радом Живићем**, ципарским радником, који станује на „Душановцу“ у улици Јоне Ћирића број 33, и који му, као „искусан“ човек на том послу, предложи да се под њега властима, а да ће му он правити ствари као и њега самог добро чувати. „Шваче“ прими предлог Живићев и од тада настуде серија крађа по Београду. Једну од већих крађа извршио је баш на Св. Николу прошле године, и то у Сарајевској улици број 81, пада је понео Новала Стојића, чистача машина на железничкој станици, и поред осталих ствари одиво му и новчанице од по 10 динара и 4 динара у сребру.

Ова крађа створила му је могућност да оствари свој давашњи жељу, да обиђе своју мајку која живи у Крагујевцу, а у исто време да се и Живићу одужи за „гостопримство“. Бојећи се, да за београдском станицом не буде опажен од полиције, он се обрати своме пријатељу Живићу, да му нађе једног опајкеристу, који би га одвезао до Аваља, одакле би сишао на рипањску станицу и овај му то и пошаље. Престављајући се опајкеристи као благајник рипањске забрине пемента, „Шваче“ се одвезао до „Лашчаре“ близу Аваља. Ту он отпусти опајкеристу и спусти се на рипањску станицу, одакле отпутује за Крагујевац.

У Крагујевцу је остао код своје матере 9 дана, а после се вратио у Београд и опет се настанио код Живића. Сад је већ помислио да разгрева свој посао, и зато споменути Живићу да ће му у стан донести и једног „шегрта“ који ће му носити ствари из пароних, јер је сразмота за њега као старијег човека да сам и ствари носи.

После неколико дана он му је донео у стан Николу Миливојевића, кога је нашао у кварту скадарлијском, где су обојица били притворени због спитње. Са Николом је узео, за врло кратко време, да изврши 14 крађа и то махом шина. Као Никола на своме саслушању поче прави су где су шта стигли, а нарочито се Никола старао да се што боље понаше пред своји новим „господаром“. Но све су то „Шваче“ биле ситна посла, и он је помислио на

крупније крађе, али за то му није био добар Никола, већ је требао њиме старије и искусније лопове. С тога он Николу отпусти из „службе“ и потражи друге, који такође нађе у полицији

и то: Милана Поповића, „Јагодиче“ и Живојина Јовановића „Шуцу“. Ту се они договоре да се вратане код Живића чим се из прогонства врате. И тако је било. Нису се још ни њихови спроводници вратили у Београд, а они су се већ код Живића састали. Од тада су почели вршити заједно најразноврсније крађе по Београду. Наравно, да је то изазвало најпоречитије гоњење од стране полиције, и они, предвиђајући опасност да буду похватани, реше се да напусте Београд, па по предлогу „Шпанчетовом“ и Орбију, те с тога крену једне ноћи за Обреновац. Угред провале ноћ на једној кошари код Душановца и од те крађе пределе по 71 динар. Кад су одатле стигли у Обреновац извршили су крађу у кафани „Зора“ и због те крађе стакленили су сва тројица у притвор и истрагу.

Кад је Никола примио своје и Шпанчетове крађе, онда је наређено те су сва тројица спроведена из Обреновца и сад се налазе код квартта теразијског под истрагом.

За сада је утврђено да су извршили 44 крађе са „Шпанчетом“ и да су његови помагачи:

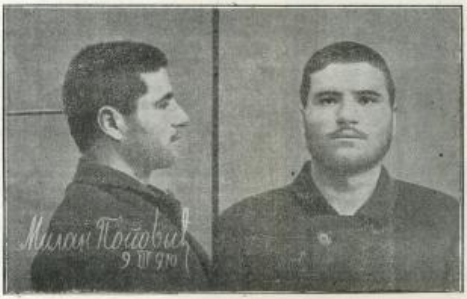

1. **Никола Милојевић**, звани „Цраи“, родом из Ниша, стар 16 година, неосуђиван, ступио касније, по запуту је пиосерски шегрт. Запут је изучавао у Берлину, где је био преглашен „отмибуком и уледа чега има велику белегу на левој носи на десној ноге;

2. **Милан Поповић**, звани „Јагодиче“ родом из Јагодине, стар 22 године, осуђиван пресудом јагодиновог првостепеног суда № 13784 у години 1905. са пет година робије за опасну крађу;

3. **Живојин Јовановић**, звани „Шуца“ родом из Београда, стар 18 година, осуђиван у 1909 години за крађу;

4. **Рада Живић**, надничар у фабрици шпиритуса, родом из Косанчића у срезу јабланичком, стар 35 година, ожењен; и

5. **Милан Симић**, пиљар, родом из Старе Србије, стар 47 година, помагао је овој компанији у продаји крадених ствари.

Наносећа њихове фотографије молимо све полицијске власти као и приватна лица, да ако би још штогод знали о овим крадљивцима, доставе Управи града Београда.

КРАЂА СТОКЕ

Ноћу између 5. и 6. овог месеца непознати крадљивци украли су Лазару Милошевићу из Александровца, два вола, мајстора по 7 година, црни рујет и на чему шаренет; другу је рудет и на чему бунет. — Дежура шајкашка среза моравског округа поћаревачког Бр. 4015.

Обраћа се пажња свима полицијским и истражним властима на ову крађу и крадљивце.

НАЗНАЊЕ

Комплети „Полицијског Гласника“ за 1908. и 1909. год., у елегантном тврдом повезу, могу се добити у уредништву по цену од 20 динара за једну годину. Комплети у меком повезу за 1908. и 1909. год. могу се добити по цену од 15 за једну годину, или оба заједно за 25 динара.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије уредник Душан Ђ. Алимпић

БРОЈ 11. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 21. МАРТА 1910. ГОДИНА VI.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се исплаћује у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у износу 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви **„Полицијског Гласника“** се продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

У име Његовог Величанства Краља Петра I., Његово Височанство Наследник престола, Александар, благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за секретара прве класе начелства округа моравског Драгутина Пантелића, начелника друге класе среза рамског;

за секретара прве класе начелства округа пожаревачког Михаила Мајовића, начелника друге класе среза јасеничког, округа крагујевачког;

за начелника треће класе среза рамског Светислава Марковића, секретара исте класе начелства округа моравског, по потреби службе; и

за начелника треће класе среза јасеничког, округа крагујевачког, Милана Л. Прудовића, комесара железничке полиције у Ристовцу, у рангу секретара начелства окружног исте класе, по потреби службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 11. марта 1910. год. у Београду.

У име Његовог Величанства Краља Петра I., Његово Височанство Наследник престола, Александар, благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за физикуса округа параћинског Д-р. Николу Ђорића, физикуса округа подринског, по потреби службе; и

за физикуса округа подринског, са седиштем у Шапцу, Д-р. Теофила Мирковића, физикуса округа ужичког, по молби.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 14. марта 1910. год. у Београду.

У име Његовог Величанства Краља Петра I. Његово Височанство Наследник престола, Александар, благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за лекара среза лепеничког Д-р. Велимира Пазарца, лекара среза ваљевског, и за лекара среза ваљевског Д-р. Милана Вукићевића, лекара среза лепеничког, обојицу по потреби службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 11. марта 1910. год. у Београду.

У име Његовог Величанства Краља Петра I. Његово Височанство Наследник престола Александар, благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за полицијског писара прве класе среза пригорског Илију Поповића, полицијског писара исте класе среза врачарског, — по потреби службе;

за полицијског писара друге класе среза љубићског Чедомира Марићовића, полицијског писара исте класе среза јасеничког, округа смедеревског, — по потреби службе;

за полицијског писара друге класе среза посавског, округа београдског, Михаила Штуловића, полицијског писара исте класе среза јасеничког, округа крагујевачког, по потреби службе;

за полицијског писара друге класе среза јасеничког, округа смедеревског, Јевту Бекрића, полицијског писара исте класе среза грушанског, — по потреби службе;

за полицијског писара друге класе среза врачарског Стевана Павловића, полицијског писара исте класе среза посавског, округа београдског, — по потреби службе;

за полицијског писара друге класе среза лужничког Владимира Стојадиновића, полицијског писара исте класе среза параћинског, — по потреби службе;

за полицијског писара треће класе среза јасеничког, округа крагујевачког, Драгомира Јовановића, полицијског писара исте класе начелства округа тимочког, — по потреби службе;

за полицијског писара треће класе среза љубићског Михаила Станића, полицијског писара исте класе среза пригорског, — по потреби службе;

за полицијског писара треће класе среза грушанског Светислава Јанковића, полицијског писара исте класе среза љубићског, — по потреби службе;

за полицијског писара треће класе начелства округа тимочког Василија Брачића, полицијског писара исте класе среза љубићског, — по потреби службе;

за полицијског писара треће класе среза ключког Милутина Кокановића, полицијског писара исте класе среза трстеничког, — по потреби службе;

за полицијског писара треће класе среза трстеничког Божидара Крстића, полицијског писара исте класе среза ужичког, — по молби;

за полицијског писара треће класе среза грушанског Душана Живковића, полицијског писара исте класе начелства округа ваљевског, — по потреби службе;

за полицијског писара треће класе среза параћинског Светислава Ђорђевића, полицијског писара исте класе среза ужичког, — по потреби службе;

за полицијског писара треће класе начелства округа подринског Димитрија Нешића, дипломираног правника; и

за полицијског писара треће класе среза таковског Тихомира Вујовића, дипломираног правника.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 11. марта 1910. год. у Београду.

У име Његовог Величанства Краља Петра I. Указом Његовог Височанства Наследника престола Александра, на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је да се:

Димитрије Михаиловић, секретар друге класе Министарства Унутрашњих Дела, на основу § 69. закона о чиновницима грађанског реда стави у стање покоја с пенсијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 9. марта 1910. год. у Београду.

У име Његовог Величанства Краља Петра I. Указом Његовог Височанства Наследника престола Александра, на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је да се:

Љубомир Вуловић, секретар друге класе начелства округа пожаревачког, на

основу §. 69. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја с пенсијом, која му према годинама службе припада.

На канцеларије Министарства унутрашњих дела, 9. марта 1910. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 26. фебруара 1910. године Бр. 1688, донесено на основу члана 144. тачке 9. Устава, које гласи:

„да се Josef Фрид, обућар из Београда, родом из Кицбера у Аустро-Угарској и поданик угарски, по својој молби прима у српско подaнство заједно са својом женом Јозефином и малолетном децом: Жаком, Јованком, Шарлотом и Леленом, изузетно од §. 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из својег досадашњег подaнства.“

На канцеларије Министарства унутрашњих дела, 5. марта 1910. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О НОВЧАНОЈ КАЗНИ

(свршетак)

Новчана казна, пошто је то казна која се састоји у стварању једног дуга у текућој монети, која је осуђени дужан да плати каси државна припада држави. Али држава не задржава увек дефинитивну корист. „Новчана казна“, по §. 27. крив. зак. „узимаће се у државну касу осим случаја „где је законом другчије наређено“. Тај случај предвиђа § 313. кр. зак. по коме се новчана казна наплаћује у корист општинске касе, ако су у првом степену судиле општинске власти, и чл. 4. зак. о чувању пољског имања по коме наплаћене новчане казне такође припадају општинској каси. Поједини специјални закони чине одступања од ових општих принципа и наменљују неки део новчане казне као награду агентима која су констатовали делиот. Тако по чл. 114. зак. о непоср. пореза од сума које се у име казне по овом закону наплате, припада $^1/_3$ потказивачу, ако при самом потказивању изјави да тражи потказивачку награду. Сличне одредбе о специјалној намени неког дела новчане казне потказивачима, хватачима пријумчарских предмета налазимо и у закону царинском, зак. о монополу дувана, о трошарини, о шумама. У француској употреба новчане казне била је регулисана до последњих година орлоанском од 30. децембра 1823. и 10. фебруара 1824. Ова орлоанска правила у разлику између новчане казне за злочинства која је остајала у државној каси, новчане казне коју изриче нижа полиција која је припадала општини у којој је истуа био учинио, и новчане казне за преступе, која је улазила у општи фонд. Финансијски закон од 26. децембра 1890. уједињено је ово раздвајање. Придати десетни делови државни су. Главно новчане казне припада држави до 2% процената: остатак пада у општи фонд. Средства овога општег фонда служе прво за подмирење трошкова гоњења и надлатке који нису могли бити наплаћени; сума које припадају писарима за изводе пресуда који су спремљени ради наплате; награде службеницима који извршују наплату ако томе има места. Остатак је разделен по чл. 45. финансијског закона од 28. априла 1893., једна четвртина на помоћ деце којој је потребна помоћ; три четвртине општинама по таблици поделе коју саставља комисија департмана према извештају и предлозима префекта.

Француско законодавство не наменљује никакав део новчане казне накнади штете причињене нарушењем. Питање о томе да ли би имало места и у каквој форми послужити се у овоме циљу производима новчаних казни у вези је са општијим питањем о накнади која припада жртви делиста.[1])

У нашем законодавству о новчаној казни налазимо једну одредбу у закону о заштити фабричких и трговинских жигова по којој је новчана казна наменљена накнади штете која је причињена оштећеном услед делиста по овоме закону. То је одредба чл. 24. по коме: „у место накнаде штете, оштећени може тражити „да се се кривац осуди на казну од 50 „до 300 дин. у његову корист и судови „над ствар исследе ову ће му казну као „накнаду досудити.

„Ова казна не искључује и казне прописане чл. 23. 24. и 25. овог закона“.

* * *

Како се наплаћује новчана казна? Економска казне записане од мера које буду предузете у овом циљу. Сама пресуда образује основ. Чим је она постала извршна, власт која је исту пресудила, ако сама није надлежна за њено извршење, шаље је надлежној извршној власти, а то полицијска, да је изврши. Она позива осуђеног да плати и ако осуђени сам не плати, наплату новчане казне извршује полицијска власт узимањем у пошне имовине осуђеног и продајом исте.

§ 289. кр. суд. пост. прописује: да се „казне новчане и одузимање појединих предмета одмах извршују“, ну, поједини специјални закони одређују рокове извршној власти у којима се има извршити она наплата. Тако чл. 155. закона о монополу дувана одређује извршној власти рок од тридесет дана за извршење пресуда које изриче монополска управа по овом закону; закон о шумама такође одређује свој рок.

По § 28. кр. зак.: „ако је новчана казна „велика, да је кривац не може исплатити „трећином свога имања, то ће му се она „заменити затвором, узимајући за један „до два талира један дан затвора; само „ако је новчана казна већа од трјета та„лира, онда се може једним даном затвора „заменити до три талира“. За исту ствар која се казне по општем кривичном законику замена новчане казне у случају несолвентности осуђеног узима се на један дан затвора од 3—10 дин. Поједини специјални закони садрже нарочите одредбе о овој замени новчане казне затвором у случају несолвентности осуђеног, које кад што дерогирају у погледу на количину имовине из које се може извршити новчана казна, од општег правила у § 28. кр. зак. Тако по чл. 156. зак. о монополу дувана за извршење осуда по овоме закону може се осуђеном узети само једна трећина непокретног имања које му остане *преко онога* што му се по § 471. т. 4. а грађ. пост. не може продати. Казне које се ниричу по закону о непосредном порезу могу се извршити и изменине осуђеног онако као и наплата пореза без обзира на § 28. кр. зак.

Ако осуђени одбије да плати новчану казну на коју је осуђен, нека законодавства, као француско, допуштају да се на то може *принудити* затвором. *Принуда* наплате новчане казне *затвором* (la contrainte par corps) у вези је уиуоправно са сваком осудом на новчану казну.[1]) У кривичном и преступном предмету, трајање је ове принуде од два дана до две године; у предмету који суди нижа полиција, она не може прећи пет дана (закон од 22. јуна 1867.) Иницијатива за примену принуде плаћања затвором припада разним властима, према томе да ли се тиче солвентних или несолвентних осуђених. У првом случају, администрација посредних пореза има да ради; у другом, прокуратор републике. После извршена пресуде, осуђени се не сматра ослобођен осуда. По овоме карактеру који је чини начином извршења, *принуда* плаћања затвором разликује се од *субсидијарног* затвора који су организовала извесна законодавства, у које спада и наше, као што смо видели, којим се замењују новчане осуде које се не могу да наплате.[2])

Статистике констатују да су новчане казне плаћене нарочито велике новчане казне изречене против богатих осуђених и све минималне новчане казне. Из тога чињеница јасно излази да су новчане казне готово увек извршене кад су у односу са имовином осуђених. То би била дакле реформа, која би реагирала на наплату новчане казне, као она која би постанљала еразмеру, у свакој врсти, са средствима егзистенције деликвента. У свима случајевима, принуда плаћања новчане

[1]) В. о овоме питању у чланку „грађанска одговорност и накнада штете учињене кривичним злочином“, у бр. 44. овог листа пр. год.

[1]) Garraud. Стр. 747.

[2]) У Немачској, осуђени може бити држан у затвору, према томе да ли се тиче новчане казне за злочин или преступ или новчане казне коју изриче полиција, од једног дана до једне године у затвору за преступе или (*Gefängnis*), или од једног дана до шест недеља, у затвору ниже полиције. Дан субсидијарног затвора може да репрезентира новчану казну од три марке до петнаест марака. У свима случајевима, субсидијарна казна лишена слободе не може никада имати трајање дуже него казна лишења слободе, која је прописана законодавством за исту новчану казну коју је суд досудио. (Нем. закон § 28. 29.) За Белгију: кр. зак. чл. 16. 41. У Италији се новчана казна преобраћа у затвор десет лира у један дан или једном од десет лира; овај затвор не може никад прећи трајање од једне године. Кр. зак. чл. 19. 24.

казне затвором, ма у каквој форми да се показује (принуда затвором — la contrainte par corps —, субсидиарни затвор), треба да буде употребљена само у недостатку сваког другог средства. Предлагали су, и та је идеја прокрчила пут, да се новчана казна може отказати казненим кулуком. Овај систем појавио се при пут у чл. 210. француз. шумског законика од 1827. Речено је у овоме тексту: „да ће администрација моћи допустити индивидуалним делинквентима, да се ослободе новчаних осуда, грађанских накнада и трошкова, кулуком, који се састоји у радовима на одржању и побољшању у шумама или на општинским путовима. Главни савет утврђује за општину вредност дневног кулука. Кулук се може и бутуре извршати. Ако кулук не буде завршен у року који су одредили шумски органи, приступиће се извршењу наговешњем на кулук. Једна уредба даће администрацији одређене атрибуцију онис, који имају право на отказ кулуком који „одобрава овај члан.“

Систем кулука, налазан у осталом, на извесне тешкоће организације. Донета, није довољно декларирати да се новчана казна може претворити у кулук; треба имати рада који би се дао осуђенима и учинити да се они навикне. Са ове две тачке гледишта замерке у којима су неки претерували, нису изгледале неотклонime. Једну примену идеје из које је постао чл. 210. шум. зак. учинио је талијански казнени законик. Овај законик разликује две врсте новчаних казни, *multa* (чл. 19), која припада деликтима, *ammenda* (чл. 24), која се примењује на исуте. Он задржава затвор као субсидиарну казну новчане казне, али допушта осуђеном да траži да замени дане затвора данима рада у корист државе, општине или провинције. При свем том, једном контрадикцијом, која се тешко објашњава, он не даје дану рада исту вредност отказа као дану затвора. При ослобођ.ању са нет лира, други са десет лира.[1])

(По Garraud-у)

Милош Станојевић

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

8. Пракса, којим је ишао човек с пакетом, према казивању Дж Кониковом, мора одговарати стварности. Овај човек доласио је са Севера и ишао у правцу Југо-Истока. Зločинац није ни могао ићи другим путем, пошто је полицијска патрола 17 полицијске станице, у времену пада је пакет био остављен, између 11 часова и 42 минута и 11 часова и 47 минута, била затворила и блокирала све источне угловe улице до места на коме је леш нађен. Полицијска патрола морала је бити тачно у 11 часова и 45 минута на углу сенског булевара и улице „Cirque“. Истинитост Дж Кониикове сведоџбе утврђена је, дакле, и овим званичним путем.

9. Сведоџба Дж Кониикова у оном њеном делу, који се односи на прецизирање времена у коме је он присуствовао остављању пакета, потврђена је и другим поузданим сведоџбама. Да прецизирано време, т. ј. моменат остављања пакета.

Полицијски агент Раппелберг, са станом у улици „Hirondelles“, бр. 22, на чијем је прагу пакет био остављен, пратио се кући по свршеној служби у позоришту, нешто мало после 11½ часова. У ово доба пакет још није био пред кућом, нити је Раппелберг опазио какаог сумљивог пролазника.

У 11 часова и 42 минута агент Вандам ишао је улицом „Hirondelles“ и прошао поред куће бр. 22, али ни он није ништа опазио.

У 11½ часова, Josef Аџенбош, машинист у позоришту „L' Alhambre“, напустио је позориште по свршеној служби, и на позадини излаз изишао у улицу „Fleurs“. У друштву са својим сином сврати је у једну оближњу кафану да се прихвати. Из кафане је изишао после четврт сата, ударио улицом „Hirondelles“, и нашао на сумљив пакет пред кућом бр. 22 у 11 часова и 46 минута. Видели смо већ, да је Аџенбош био послао свога сина да потражи какаог полицијског агента, и да је после кратког времена нашао Петар Ноел, фигурант истог позоришта. Аџенбош и Ноел познавали су се добро. Враћајући се увече кући истим правцем, они су врло често ишли заједно. По тврђењу Ноеловом, било је нешто мало више од 11¼ сата кад је он прошао. Сведоци су пропели у чекању најзаде један минут, јер су тачно у 11 часова и 47 минута видели на углу улице „Fleurs“ једног полицијског агента. То је био Вандам, који се по свршеној патроли враћао у своју станицу. Аџенбош га позива. Агент прилази и испитује пакет. На испитивање пакета, између опсервација и очекивање повратка Аџенбошовог сина утрошено је три до четири минута. Надаље се сви крећу ка полицијском комесаријату III дивизије, ударајући улицом „Laeken. Морали су њи полако из ова два разлога: Ноел је с тешком муком носио пакет, а од троје деце, која су их пратили, двоје је скоро поспавало. Ишли су отприлике 5 минута док су стигли на крај која „Briques“, на чијем се углу налазио варошки електрични сат. Кад је Аџенбош, ћут због ове афере која га задржаваше од повратка кући, погледао радознало и налазило на ову сат, била је поноћ мање 5 минута. Дакле 11 часова 55—5—3—1 = 11 часова и 46 минута.

Из ових неспорних и тачних констатација излази несумњиво, да је пакет с лешом био остављен у улици „Hirondelles“ између 11 часова 42 и 11 часова 46 минута, а и Дж Кониик је тврдио, да је пакет био остављен у 11¾ часа. Казао је, дакле, истину.

10. И најзад, опсервације Дж Кониикове озбиљно су потврђене и једним необоривим, физичким доказом, који ћемо доцније анализати. Дж Кониик може бити само оно двоје: дезиканат посматрачаи или генијалан лажљивац. Лаж његова у овој ствари не би се могла објаснити; она би била без повода и разлога. С друге стране, опет, Дж Кониик је потпуно неимеран и, као такав, нити је у школи научио, нити је могао читати у каквој расправи о физичким законима паралелограма сила, које примењује у својој сведоџби. Он је просто један одличан посматрачаи уличних ствари.

Преза свему овоме, ми морамо без резерве примити његову сведоџбу, јер су опсервације, које она садржи, обичне, сасвим природне, вероватне, исправне без хвалисања начином изгредним, индиректним и готово наивним Сведоџба сведока, која се појављује као скромна, тачна и прецизна, без претераности, нелогичности и противречности, пуни све карактере вероватноће. А кад је она уз ово још и ојачана читавом серијом објективних и необоривих доказа, као и једним неспорним физичким доказом, онда се ова сведоџба мора сматрати као искрен израз истине.

Сведоџба Делфине Дисар.

Г-ђца Делфина Дисар, рођена у Паризу, од белгијских поданика, 1. јуна 1882 год., но занимању ћурчијска радница, са станом у улици „Rempart des Moines“, у Бриселу, дала је пред влашћу једну врло интересантну сведоџбу, коју ћемо најбрижљивије проучити, с обзиром на нарочиту важност коју су, и полицијска власт, и државни тужилац; и истражни чиновник, поклонили овом важном и у њиховим очима тако драгоценом сведоку. Ено како та сведоџба гласи:

„Оног вечера кад је извршен злочин, око 11 часова и 40 минута, г-ђца Дисар, пролазећи улицом „Hirondelles“, опазила је, према улици „Fleurs“, једног човека, који је носио један велики пакет, увијен у гуасите хартију. Овај човек доласио је од сенског булевара, и једно време застао је. Изгледао је стар оно 30 година.; био је високог стаса и обичне развијености; коса му је била црна, а бркови при и смеђи; од одела носио је: горњи капут угасите боје, панталоне угасите и пругасте, на ногама је имао ципеле на дугмета, а на глави, округли при шешир. Пошто је г-ђца Дисар бина застала и отпочела посматрати овог човека, то јој он стаде претити грубим изразима да ће је ударити ако не продужи свој пут. После ове претње сведок се повукао ка улици „Laeken“, одакле је поново посматрала и видела индивидуу како је без пакета изашла из улице „Hirondelles“, скочила на трамвај у улици „Laeken“ и отишла у правцу Андерлехта“.

[1]) Законник Фрибурга, Валеса, Вода, Невшатела, примењују исте принципе. Види о овоме питању: Bonneville de Marsangy, *De l amélioration de la loi criminelle*; t. II. стр. 301. Les discussions au Congrès pénitentiaire de Rome en 1885. Она су дискусије бивше изложене законом казнама Вода од 17. марта 1875., чија је основна идеја нашла два бранioца у г. г. Cestevon и Garofalo. При свем том, конгрес је ипак одобрио, предлог француских делегата, који су тражили чисто и просто укидање система општег права кривичног законика, добро је забележио: од тада је питање прочуваног у разним конгресима и састанцима, врло темељно у 1893. у општем друштву затвора (la Société générale des prisons) поводом извештаја Bonllaire-а о казнама које би могле супституисати затвор. (Rev. penit. bel. cit). Отказ новчане казне кулуком био је предмет једног предлога који је поднео француском сенату г. Michaux, предлог који је улет у расматрање 12. децембра 1885. али изгубио скорО.

Критичка анализа ове сведоџбе.

Казивање Делфине Дисар у апсолутној је контрадикцији са сведоџбом Де Конинковом, коју смо анализали и оценили, и код које смо констатовали све гаранције искрености. Доиста је немогућно, да су две личности, које су биле супротним правима, оставиле један исти пакет, на истом месту, и у исто време, а још је мање немогућно да се два сведока, који су констатовали идентичне факте у истој улици и у исто време, нису срели, нити међусобно знали. Поито два слична злочина нису извршена у исто време, то ни два злочинца, два носиоца пакета, нису могли останити своје пакете у исти мах, или суцесивно, на прагу исте куће. Из овог факта излази, да се један од двојице сведока вара, или измишља и лаже.

Потражимо на којој је страни измишљотина или заблуда.

У казивању г-ђице Делфине Дисар нема ни једног елемента вероватноће. Напротив, она је препуна невероватноће и бесмисленица, које на први поглед надају у очи.

Да прегледамо укратко ове елементе невероватноће.

1. Могућно је, да су оба носиоца пакета прошла улицом „Hirondelles“ оне ноћи кад је злочин извршен, и да је Де Конинк видео једног, а г-ђа Дисар другог; могућно је, да у други носилац пакета претио г-ђи Дисар грубим изразима; могућно је, најзад, још и то, да је она видела индивидуу која је у улици „Laeken“ скочила на трамвај и отишла у правцу Андерлехта, али се са овим завршује вероватноћа, могућност, и разумна и допуштена стварност. Човек, кога описује Дисар, није и не може — ако постоји — бити злочинац. Она није видела, нити је могла видети, да је овај човек оставио пакет на улици, и ово је права измишљотина. Злочинац, који је силовао и ништарчио једно дете, чији леш носи под мишком, може имати само једну мисао: да се што пре ослободи свог трагичног терета, и то потајно, крајом и немо. Он би несумњиво тражио да се што боље сакрије; он би нарочито избегавао да на себе скреће пажњу и изазове какав догађај или скандал, а старао би се да својим пасивним понашањем избегне сваку интервенцију публике и полиције. Извршилац злочина над малом Жаном свим својим активним доказао је своју ману и обазриву умешност, као и своју препредену вештину. Никад он не би учинио ту несмотреност и глупост да се обраћа г-ђици Делфини Дисар, једној страној, непознатој и за њега потпуно равнодушној личности; да је грубо вређа и прети јој, и то све без икакког повода, а по прво скупу цену: да одмах буде ухапшен због ноћне ларве, и то у тренутку кад је под мишком носио леш своје жртве. Све ово, доиста, прелази крајње и допуштене границе вероватноће.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И УПУТИ

Приближавању права наслеђа, по § 867. грађанског закона, припадају сва права преносиоца тог права према самима (отдаонцима), па и права, која истичу из задругарских односа, према задругарима преносиоца права.

Мијкан Г., земљ. из Ђурђевца, као пријемник права Љубомира и Велисава М., молбом од 21. фебруара 1907 год. обратио се начелнику ср. колубарског и тражио, да власт обравље изабрани суд ради поделе имања са Маријом Т., које је ова са Љубомиром и Велисавом наследила од мајке пок. М. Ђирића.

По овом тражењу, а по оцени поднетих доказа и саслушању заинтересованих, начелник среска донео је био решење 15. јуна 1907 год. № 8776, о саставу изабраног суда, одређујући и за противну страну судије, и ово решење оснажило је и начелство окружно.

Ну по жалби Маријиној, то решење поништио је Министар Унутрашњих дела примедбама од 21. августа 1907 год. Бр. 14762., са разлога, што овде није било сагласија парничара, пошто Марија није на деобу пристала, те је начелник срески донео друго решење 12. маја 1908. год. № 6208. и њим одбио жалитеља од тражења састава изабраног суда, упућујући га суду, да то право путем спора задобије.

Решење ово оснажило је начелство окружно, а решење овога Министар Унутрашњих дела својим решењем од 28. јуна 1908 год. № 11356.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да оваљбено решење Министрово не одговара закону из ових разлога:

Као што се види из акта овог предмета, решењем неспорног судије просвећеног ваљевског суда од 17. новембра 1905 год. Бр. 32412, за наследнике масе пок. М. Ђирића оглашени су били Марија Т. једне половине имања, и Љубомир и Велисав М. друге половине.

По уговору од 12. јануара 1906 год., потврђеним неспорним судијом ваљевског првостепеног суда 20. фебруара 1907. год. Бр. 7189., Љубомир и Велисав продали су свој део наслеђа жалитељу Мијкану.

Како је жалитељ овим уговором по § 867. грађ. зак. ступио у сва права помен. наследника, то је он на закони начин задобио и право да тражи деобу имања пок. М. Ђирића средством изабраног суда, те да му се једна половина преда на уживање и искључиво располагање, јер не стоји разлог у решењу начелника ср. колубарског од 12. маја 1908 год. Бр. 6208., које је изречено у смислу примедаба Министра Унутрашњих дела од 21. августа 1907 год. Пбр. 14762., да нема места саставу изабраног суда, што жалитељ Мијкан није задругар тужене Марије, те да је онда неумесна и примена §§ 434. и 437. грађ. суд. пост., по којима је полицијска власт овлашћена била да састави изабрани суд и да за тужену Марију одреди судије, кад то пуномоћник њен није хтео да учини, — јер ако жалитељ Мијкан није задругар, њему инак, по именованом законском пропису, припадају сва права, која истичу из закљученог уговора између њега и наследника Љубомира и Велисава, према туженој Марији, па и она права која истичу из задругарских односа тих наследника према Марији. А у та права несумњиво припада жалиоцу и право, које су уступиоци његови имали по §§ 492. и 496. грађ. закона.

Због тога је неоснован и овај разлог, да је требало унутрити жалиоца да тражи, да продавци наслеђа Љубомир и Велисав према њему испуне уговор, који је између њих и жалиоца закључен о куповини и продаји наслеђа, јер се тај уговор не оспорава од интересованих лица, па по томе не може ни бити предмет спора и какве друге и одвојене расправе.

Најпосле, и разлог, да се не зна, да ли су Љубомир и Велисав, с обзиром на § 471. тач. 4. грађ. суд. пост. могли пренети непокретно добро, које су наследили, на жалитеља Мијкана, неумесан је по томе: а) што је неспорни судија, приликом потврђења уговора о куповини и продаји наслеђа између именованих лица, ценио по законској наредби и ту околност: б) што застава изабраног суда и деоба имања, према томе, није се ни могла условавати том околношћу, и, в) што је жалитељ Мијкан, као што се види из акта, баш по наредби начелника среза колубарског од 20. маја 1907 год. Бр. 7648, поднео уверење суда и одбора општине Л.... од 23. фебруара 1906 год. Бр. 455., којим се тврди, да Љубомир и Велисав имају преко 25 дана — плуга земље и два плуга плаца, на коме им кућа и остале зграде постоје, што им по закону као изглавица остаје, рачунећи сваки плуг по 1600 □ хвати или 5755 □ мет., сем земље, коју су продали жалитељу Мијкану.

Са наведених разлога жалитељ Мијкан не може се одбити од тражења састава изабраног суда и деобе имања.

Али, како је пуномоћник тужене Марије, на саслушању од 5. маја 1907 године № 5126., изјавио, да не може бирати судије за изабрани суд, јер се из тужбе не види, које се имање и у којим границама — у метрима — има делити са Мијканом, то је, при изрицању решења о саставу изабраног суда, потребно, да се именовану пуномоћнику саслуша, има ли и шта да примети на овај списак имања пок. М. Ђирића, који је по наредби старатељског судије од 17. децембра 1904 год. Бр. 34524. учињен, и које је жалитељ Мијкан у својој тужби под № 2366. поднео, а из којег се види, да је изобјашњено све непокретно имање пок. М. Ђирића, па пошто се и ова околност испиши, да се приступи оцени и решењу питања о саставу изабраног суда, јер изабрани суд по §§ 433, 434. и 436. грађ. суд. пост. мора имати тачно одређен предмет, о коме има да суди.

Према овоме, среска власт неумесно је решењем од 12. маја 1908 год. Бр. 6208, одбила жалитеља од тражења изабраног суда и упутила га суду, да то право путем

спора доказује, те на ожалбено решење Министрово, којим је такав рад среске власти оснажен, не може опстати.

Писмом од 30. децембра 1909. године IIN 27980, Министар унутрашњих дела известио је Државни Савет да се са оним посматрањем слаже и да ће жалиоцу у смислу предлых примедаба издати друго решење.

Одлука Државног Савета од 2. јануара 1910 год. № 8462.

Мишљење опште седнице Касац. Суда од 6. феб. 1910.

Застарелост за дела из § 356 б. казн. законика почиње тећи од дана, кад је газда слугу отпустио, ако за доцне никако није уписао, а ако та је уписао, али по протеку прописног рока, онда застарелост почиње тећи од дана таког одређеног уписа.

На захтев господина Министра Правде од 2. јануара 1910. год. № 16969/909, Касационом Суду услед представке ваљевског првостепеног суда о неједнакој примени § 396 казн. законика у погледу застарелости кривица из § 356 б истог закона, да своје мишљење о томе: од кад почиње тећи застарелост код дела из § 356 б казн. законика, да ли од последњег дана када је требало слугу уписати или од дана када је газда слугу отпустио — Касационни Суд на основу тач. 2. § 16. свога устројства у општој својој седници проучио је ово питање па је нашао:

Природа је свих оних важнијих дела, која су у извесном *трајном* чињењу или нечињењу (пропуштању), да су завршена последњим актом тога чињења или пропуштања, те према томе од тог последњег акта само и почиње ток застарелости. То је и нарочито речено при крају последњег става § 75 казн. законика за злочине и преступе, па се по себи разуме и за исупе. А исупне кривице из § 356 б казн. законика, па ако кад газда слугу за 15 дана од пријема у службу не упише, па и после тога све дан по дан пропушта то учинити, јесу трајне кривице. За то је Касационни Суд мишљења: да застарелост за дела из § 356 б казн. законика почиње тећи од дана кад је газда слугу отпустио, ако га доцне никако није уписао, а ако га је уписао, али по протеку прописног рока, онда застарелост почиње тећи од дана таког одређеног уписа.

Одлука опште седнице Касац. суда 24. ав. 1909. г.

Признањем оптуженога, могу се више основа подозрења, изнетих противу њега, доказивати.

Пресудом Апелационог Суда од 8. маја 1909. г. № 2291, ослобођен је казне из недостатка довољних доказа С. Г., који је био оптужен лозник. првостеп. суду за покушај убиства са предумишљајем, јер је апелац, суд нашао, да се признањем оптуженога не може доказивати и основ подозрења из тач. 1. и из тач. 7. § 121. крив. пост., већ само основ подозрења из тач. 7. помен. §а. Но по жалби држав. и приз. тужиоца и бранилца оптуженог, Касациони Суд примедбама својим од 11. јуна 1909. № 7129, поништио је ту пресуду са разлога:

„Разлог Апелационог Суда, да противу оптуженог С. не стоји и основ из тач. 1. § 121 крив. суд. пост. (што је по своме признању имао пушку, дакле онако оруђе каквим је дело покушаја убиства извршено) само за то, што је тај основ утврђен његовим признањем, као што је утврђен и ранији основ из тач. 7. реченог § 126., дакле једним истим доказним средством, не може опстати, баш ни према пропису § 237. реч. зак., на који се Апелациони Суд позвао. Јер смисао овог наређења није тај, који му даје Апелациони Суд, већ му је смисао да, сваки основ подозрења мора особиту околност садржавати, а не и да једна околност може чинити више основа, обележених у § 121 до § 123 крив. суд. пост., и даље, да један исти догађај (збиће) не може састављати више основа подозрења. Према томе у овом наређењу није изложено и како ће се поједини основи утврђивати, као што Апелац. Суд погрешно узима. То је одређено у §§ 223, 224, 229, 236 и 239. поменутог закона, а ови прописи пак не *забрањују* да се *признањем оптуженога* могу утврђивати више основа подозрења, јер кад признање оптуженог може по § 225 крив. суд. пост. бити потпун доказ о кривичној одговорности његовој, онда је, са свим природно, да се признањем могу утврђивати и непотпуни докази — више основа подозрења, као што је то и овде случај: да је оптужени био на лицу места основ из тач. 7 § 121 крив. суд. пост. и да је имао оружје — пушку — дакле онакво, каквим је и дело извршено — основ из тач. 1. § 121. ист. зак., разуме се, ако иначе ништа не стоји што би давало повода за сумњу.“

Ове примедбе Апелационог Суд није примио, већ је под 4. августом 1909. дао следеће протуразлоге:

„По § 237 III. одељак крив. пост. свако ће се поједино збиће само један пут моћи узети у призрење, нити ће једно исто збиће састављати више законских основа подозрења. Овај пропис у вези са прописом § 118 крив. пост. одређује у каквој вези треба да стоји околност са лицем и делом да се може узети као основ подозрења. А у § 239. крив. пост. изречено је опште начело да основи подозрења треба да су доказани тако, да се о њима не може сумњати, као и да је сваки основ подозрења само од поједног, и то за сваки основ од другог сведока потврђен био дело ће се за доказано сматрати“.

„Дакле, према овом и признање изнесених околности од стране оптуженог С. не може се цепати на више дела и од сваког поједног дела стварати докази о засебним основима подозрења, него се оно може само једанпут ставити на терет оптуженом за једну од околности, које га терете.“

„Ако би се узело како Касациони Суд примедбама траži, онда овако цепање признања може бити опасно и услед невгодног стицаја околности мене се склонити саставни доказ и против невиног, што би било противно циљу крив. поступка.“

„Ово своје мишљење, да се признањем оптуженог они околности, које сачињавају основе подозрења не може добити саставни доказ, Апелациони Суд заснива и на одредби § 225 крив. пост., који прописује поглобе, какво треба да је признање на да се добије правни доказ о делу и кривич. одговорности оптуженог, а такво признање није оно, које садржава признање околности, које сачињавају основе подозрења. Противно схватање доцније би до тога, да би кривична одговорност оптуженог била утврђена признањем оптуженог и онда, кад тог признања апсолутно и нема, дакле и у случају кад он извршење дела категорички пориче, кад дакле нема не само признање него ни ништа какво се траži по § 225 кр. пост, те да би могао бити правни доказ.. На тај начин пропирује се на штету оптуженог доказ са признањем, а то није допуштено по § 231. крив. пост. Без утицаја је у расправи овог питања то, што се правни доказ може прибавити и по основима подозрења, јер је овде у питању само то, да се признањем основа подозрења од стране оптуженог не може добити саставни доказ, но могу се дакле они доказивати признањем, већ се све признате околности ма колико основа подозрења садржавале, могу сматрати само као један основ подозрења, — што се јасно види из одредбе § 123. т. 1. кр. пост. и по коме признање које нема са својства признања, какво се по закону за потпун доказ узима, може бити само ближи основ подозрења, а не може се из признања, које нема са својства признања какво се по закону за подпун доказ узима, конституисати потпун правни доказ.“

Касациони суд је у општој седници уважио примедбе свога одељења, а противразлоге Апелац. Суда одбацио (одлука од 24/VIII. 1910 г. № 8767.) **М. Л. Р.**

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине јарменовачке, у среду качерском, актом својим Бр. 445, пита:

„У 1908. години, општина ова поднеса је молбу Управи Фондова за зајам од 15.000 дин. за исплату новоподигнуте школске зграде, на подлози сталног прореза 30% који је пореза и задужење одобрено од збора и надлежних власти.

Од тога времена до данас, 40—50 сељака, положили су цео део свог дуга за школу, велећи: „нећемо да дугујемо“ и то је у отплати школе дато.

Како сада изгледа да ће се ускоро овај зајам и остварити, суд моли уредништво за објашњење.

1. Мора ли суд примити свих 15.000 дин. зајма или за онолико мање, колико су горе поменути сељани свој део дуга отплатили;

2. Чиме они могу бити осигурани да им се доцније не наплаћује пореза 30%

за одужење овог дуга, пошто је дуг заснован на подлози сталног прираза; и

3. Хоће ли за то памити аборска одлука да се донесе да се прарез 30% разрезује само на оне, који свој део дуга за школу нису платили, до потпуне исплате, и по ком законском пропису.

Моли се уредништво за одговор у првом наредном броју Полиц. Гласника, јер од тога зависи одговор Управе Фондова за задужесе."

— На ово питање одговарамо:

Ако Управа Фондова није донела коначну одлуку о одобреном зајму, онда њој ништа не смета да одобри оволики зајам, колико је сада општини потребно по одбитку сума, које су поједини грађани већ дали.

Пека је, дакле, суд извести да је сада потребан мањи зајам, на ће она у томе смислу и донети своју одлуку.

На случај, да је зајам већ коначно одобрен, те би сада било незгодно мењати одлуку, онда суд може узети цео зајам, на да код прве отплате преда Управи целу суму, коју је прибрао од својих грађана, као отплату дуга у смислу чл. 66. Правилника Управе Фондова.

На тај ће начин још у првој години дуговања смањити суму дуга.

Како су извесни грађани у напред положили целу суму, коју би према непосредном порезу што га сада плаћају, имали дати на име отплате и интереса према времену задужења, ако је, наравно, то тачно обрачунато, то збор може донети одлуку, да се потребна сума на њих не разрезује, него само на оне грађане, који свој део нису исплатили.

О таквој могућности не постоји баш нарочита законска одредба, али збор може јристи то право из чл. 33. т. 7. закона о општинама.

Само треба имати на уму, да ове грађане треба накнадно оптеретити, ако би њихов непосредни порез доцније постао већи, и то само на ону разлику, јер је обвеза општа и само према суми непосредног пореза.

Наравно да према Управи Фондова стоје у обвези сви грађани општине, и да према томе, она подела има да буде само унутрашња ствар општине.

II

Деловођа општине јриторавске, пита:

„Учтиво молим уредништво да у свом листу, у циљу обавештења изнесе своје мишљење о тумачењу чл. 118. закона о општинама, који регулише минимум плата општ. деловођа, а који гласи: „Плата деловођи општине не може бити мања у општини до 300 пореских глава од 480 динара: од 300—600 пореских глава од 720 динара; од 600—900 пореских глава до (ено „до" подвлачим) 960 динара; а у општинама преко 900 пореских глава од 1200 дин.

Општина јриторавска, које сам ја деловођа, има 618 пор. глава. Дакле сада у категорију општина, према горњем члану, које имају од 600—900 пореских глава.

У даваншњој седници, приликом претресања и решавања буџета, одбор је буквално протумачио овај члан, на плату деловођи одредио испод 960 динара, јер вели да је оном законском одредбом.... „од 600—900 пор. глава до 960 динара" одређен максимум плате за општине чији број пореских глава варира између 600 и 900, — док за све *остале* општине одређен је само *минимум* плата.

Ја не могу за ово решење толико кривити општински одбор, који је сасвим буквално разумео ову законску одредбу. Али зато мислим има кривице до самог законодавца, ако је он поставио ово „до" и ако не буде штампарска или преписачка погрешка.

Кад се цео чл. 118. прочита, а нарочито прва реченица: „*Плата деловођи општине* **не може бити мања**...." Онда по логичком тумачењу никако не може бити места оном „до", но би се морало претворити у „од", којим је цео овај и претходни члан 117. проткан, јер је овим члановима законодавац одредио само *минимум* плата; а да је хтео поставити и *максимум*, он би то друкчије стилизовао, јер у српском језику има довољно речи да се то објасни.

Не сматрам себе компетентним да могу тумачити законске нејасности, противуречности и двосмислености, али у колико имам појма о логици и граматици и на основу здравог разума строго стојим на гледишту, да она реч у чл. 118 „до" која чини толике поједине, апсолутно не може опстати. Да на овакном гледишту останем даје ми повода и то: што је у Народној Скупштини у дебати о овом члану (види протокол XXXIII редовног састанка, од 24. новембра 1909 г. Срп. Нов. за 1909 г. бр. 262) говорено само о минимуму плата општ. деловођа, а ни једне речи нема о максимуму.

За то учтиво молим уредништво за што скорије своје мишљење по овоме питању, како би се избегле евентуалне распре при решавању општ. буџета, који се у опш. одборима морају претресати од 1. марта до краја истог месеца а пре великог броја општина у Србији спада у категорију (између 600 и 900 пор. глава) којих се ово питање тиче".

— На ово питање одговарамо:

И само уредништво дели то мишљење, да се никако није хтело ово, што је сада утврђено чл. 118. закона о општинама, јер се до очигледности види да је место **до** требало бити **од**, пошто се напред говори о минимуму плата.

Али како је, било грешком у преносу, било каком другом случајношћу, и у оригиналан закон унесено оно *до*, те тако се сада стоји пред једним законом, који је добио силу и већ прописно промулгован и обнародован, онда се његове одредбе морају поштовати и тумачити онако како гласе, без обзира на то, како су постале, све дотле, докле се законодавним путем не учини исправка.

III

Суд општине плочке, актом својим Бр. 287, пита:

„Чланом 181. н. закона о општинама одређен је дан за прве општинске изборе 28. марта ове године.

У члану 34. стоји да збор сазива општински суд, али нигде не стоји, да ли тај салаш врши непосредно општински суд, или му претходи одлука општинског одбора.

Моли се уредништво за потребно објашњење по овоме.

— На ово питање одговарамо:

Због тога, што је за прве изборе по новом закону о општинама, самим законом одређен дан избора, изгледа да не би била потребна одборска одлука.

Али ако се узме у обзир то, да је њему стављено у дужност чл. 86. т. 19. и чл. 148. закона о општинама, да у редовним приликама одређује дане збора, па се томе дода и то, да он и за све изборе има да одреди чланове бирачког одбора према чл. 52. а и 52. в. онда је свакано потребно да и овим изборима претходи одборска одлука, само што одбор неће моћи мењати дан избора.

IV

Деловођа општине адранске пита:

У првом ставу чл. 53. г. закона о општинама, поред осталога стоји и ово: „У сеоским општинама, састављеним на више села, за председника ће се узети члан из те општине".

Моли се уредништво за обавештење: да ли се предња одредба има тако разумети, да председник може бити само из онога села, по чијем се имену назива општина, или он може бити и кога му драго села једне општине?"

— На ово питање одговарамо:

За председника се може узети лице, које има законске услове, из кога му драго села једне општине, а никако избор није везан за село, по чијем се имену назива општина.

V

Суд општине годачичке, актом својим Бр. 446, пита:

„Гружанско пореско одељење, актом својим од 8. јула ове год. Пор.Бр. 2404, послало је суду овоме упутницу од 87 динара, која је сума добивена од продатог имања Станка и Благоја бр. Марковића овд. и наредило је, да се ова сума уведе на одужење порезе и прираза дотичних, и да се акт као готов новац приликом предаје пореза донесе одељењу.

Благајник овог суда, при развођењу ове суме, увео је на одужење порезе именованих 6·40 дин. а 80·60 дин. на одужење дугова. општ. прираза, и ако ова лица дугују порезе још преко 200 динара, а ово зато, што је у овоме месецу општинска каса располагала са мало прираза те није другим начином могла да покрије издатак школи, који је морала учинити а по постојећим расписима о издржавању школе.

Гружанско пореско одељење, сматрајући да је овим опште̂ена државна каса, а по саслушању дотичног благајника, решењем својим од 13. фебруара тек. г. Пор.Бр. 5007, ослободило је касу дотичног овог општинског суда, односно благајника овог суда, да из општ. касе изузме 80·60 дин. из општинског прираза и овом

сумом одужи порезом Станка и Благоја Марковића, да тиме поврати држави 80·60 динара, наводећи: да је отеловљене непокретне имање продало само за државну порезу, а не за општински прирез.

Моли се уредништво за објашњење: да ли је решење отеловља на закону основано, и по ком закону оно у овакном случају може осудити јавну касу да издатке чини у корист државе, и ако је решење незаконито шта суд — благајна треба да чини?"

— На ово питање одговарамо:

Пореско отеловљене продало је имовину Браће Марковића за наплату државног пореза, а не општинског приреза, јер по чл. 40. закона о окружним, среским и општинским буџетима, наплату општинског приреза прше сами општински судови.

Пореско отеловљене, како сам суд признаје, јасно је и определено наредило, да се послатом сумом од 87 динара, одуже Браћа Марковићи у отплату *државног пореза и приреза*, који се на овом сумом укупно не измирује.

Оно је, у осталом, ову суму послало суду само зато, што су код њега распореди и дневник пореза, те само није могло извршити одужење.

И над овако стоји ствар, на је благајник опет противно наредби отеловља употребио послату суму у отплату општинског приреза, онда је отеловље имало дужности у смислу чл. 107. и 108. закона о порезу, да стане на пут овој самовољи општинског благајника и заштити државни интерес.

Оно је на то имало права и по поменутим законским одредбама и по чл. 105. поменутога закона, као и по чл. 17. закона о Пореској Управи, пореским одборима и порезницима.

Отеловље је овде учинило само једну погрешку, што благајника није казнило по чл. 115. закона о порезу, па да други пут врши наредбе старијих власти онако како гласе, јер га не може правдати ни она околност, што није имао чиме исплатити школски прирез, јер је суд требао да се постара да уредним прибирањем својих прихода то онемогући.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ТРАЖИ СЕ

Чедомир, син **Светислава Мишковића,** тежака из Бошњана у срезу тешићевском, ђак I разреда крушевачке гимназије, из страха да не буде истеран из гимназије, отуварао је 6. ов. месеца из Крушевца и до сада се не зна где је.

Он је стар 13 година, сувоњав, средњег раста, очију врних. У оделу је сељачком. — Доношу начелника среза расинског Бр. 5108.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Милоје Карапић, професионални пошпар, ухваћен је у кварту теразијском без занимања, ради чега је кажњен са 20 дана затвора и проговством у место рођења. Он је на своме саслушању признао, да нема никакног стаљног занимања, већ да живи искључиво од пошкања и то са маркираним картама, те тако воли „поље" без пошка. Осим тога признаје, да је безброј пута кажњаван истуђо и да је добро познат у пошкарским „кругоима", што сведочи и низак, који су извршили прошле године пошкари на једног полицајског чиновника у кафани у Јованову, где је и овај Милоје учествовао.

Како је ово прво његово „познанство" са београдском полицијом, то износимо његову слику очекујући да ћемо добити још више података о његовој личности, која је добро позната полицијским и општинским властима у унутрашњости.

Он је родом из Ваљева, стар 20 година, висок 1·79 метара, очију зеленкастих и мало булкавих, косе црне и густе, на десној руци има осмејан од ране, величине и облика кукурузног зрна између првог зглобова средњег и кажиперста; на десној страни чела белега од новијетине у облику праве линије правца косе унутрашњег величине 2 с. у.; и на десној величине просечног зрна за 1·5 с.м. испред унутрашњег угла левог ока; и на грудима малдог величино пшеничног зрна за 1·5 с.м. изнад и у лево од леве сисе.

Богдан је родом из Штубика у срезу брзопаланачком, стар 22 године, висок 1·71 метар, косе и бркова (малих) плавих, очију жућкасто плавих и уплах, лоша уснина задебљала, чело велико. На лицу има три брадавице; прву на десној страни носа у величини малог сочива за 1.5 с.м. испред порона десне обрве; другу величине кукурузног зрна на средини десне обрве и трећу величине кукурузног зрна испод десне јагодице. Поред ових знакова, на левој

рупи има и тетовиран знак на којој је исписано: „1909 год., исход године лентер в исход лентера „Б. М“.

Према подацима који се налазе у Антропометријско-полицијском одељењу, он је и раније осуђиван за крађу пресудом поготаничког просторешевог суда од 13. априла прошле године Бр. 7921, са шест месеца затвора.

ПОЗИВ НА ПРЕДАЈУ

Решењем начелства округа пожаревачког Бр. 4096, од 10. тек. м-ца, утврђено је, да се **Живко Ивановић**, тежак из Великог Села, чију слику доносимо (из 1905 године) одметнуо испод ово земаљских власти у намери да самовољно живи и наплиним дела чини — да хајдукује.

Стога у смислу члана 9-ог зак. о јавној безбедности, начелство ово окружно позива Живка Ивановића, тег. из Вел. Села, да се у року од (20) двадесет дана, рачунајући последњу објаву у „Српским Новинама“ пријави надлежној полицијској власти или председнику суду, што ако не учини начелство ће та по моменутом закону осмесити за хајдука.

Живко је стар 35 година; раста високог; правоносац у оспите; косе грогуване; малих црних бркова; говор му је тепан — врезан.

На левој руци има белегу од посекотине у облику праве линије, правца хоризонталног, величине 2·5 см. и за 2 см. изнад превоја ручја на страни палцеровој.

Од одела има ципе кожне; гунче од шајке; чанцире од сељачког сукна; на глави шајачу, коју по потреби мења.

Наоружан је бројностним пушком, а има и седмометну и револвер са белим поршама.

Према подацима који се налазе у антропометријском полицијском одељењу, Живко је први пут осуђиван пресудом бујарејског просторешевог суда од 3. октобра 1906. године № 23002, на 2 године затвора, за крађу стоке; и други пут пресудом просторешевог пожаревачког суда од 19. фебруара 1901. године № 10518, на 6 година робије, у закон овог зби опасне крађе и тешке телесне повреде.

Из канцеларије начелства округа пожаревачког Бр. 4096, од 10. марта 1910. године у Пожаревцу.

ПОТЕРЕ

Стојан Милић, портир у гостионици „Касина“ у Кнежевцу, ноћу између 9. и 10. овог месеца украо је Димитрију Чолеску, трговачком путнику, 985 динара у сребру па затим побегао.

Он је стар 18—20 година, средњег раста, правоносац, носи у оделу сељачком. — Дешења начелника среза зајечарског Бр. 6801.

Миломан Величковић, трговачки помоћник у гвожђарској радњи „Мирковић и Шпа-

Ноћу између 13. и 14. овог месеца непознати крадљивци украли су П. Растићу из Грбаце, две краве, матроре по 6 година; једна длаке мрко-плаве, а друга длаке сиве. — Дешења начелника среза тамошњег Бр. 2034.

Ноћу између 10. и 11. овог месеца непознати крадљивци украли су Живку Крстићу, тежаку из Врчина, једну кобилу матору 8 година, длаке зеленкасто-беле, у једно уво рожаћену, са жигом „Т“, а исте ноћи украдоо је Николи Ивићу, из истог села једна пастуа, матор 5 година, длаке браве, и кобила матора 7 година, доратета са жигом „Т“. — Акт начелника среза грочанског Бр. 2275.

Ноћу између 12. и 13. овог месеца непознати крадљивци украли су Живоји Јелићу, из Лазе, једну кобилу, матору 8 година, длаке зелено са жигом положено „Б“. — Дешења начелника среза јасеничког Бр. 6066.

Ноћу између 10. и 11. овог месеца, непознати крадљивци увело је Богдану Велаковићу, из Мечијег Дола, једну кобилу, матору 4 године, длаке затворено доратасте без жига и рожаца. — Дешења начелника среза сарајлијског Бр. 2754.

Ноћу између 8. и 9. овог месеца непознати крадљивци украо је Милошу Милошевићу из Грабовице једног јунца, матарог 2 године, длаке зелене. — Дешења начелника среза деспотовачког Бр. 4570.

Ноћу између 3. и 4. овог месеца непознати крадљивци украли су Љубомиру Ранковићу из Бајевца, једну кобилу матору 8 година, длаке мрко-доратасте, на челу мало шпетасте, са жигом „В“ и „О“. — Акт начелника среза тамнавског Бр. 4083.

Ноћу између 14. и 15. овог месеца, непознати крадљивци украли су Тасе Милојићу из Скробинце, једног коња, матарог 6 година, длаке зелене; и једну кобилу, матору 9 година, длаке зелене. — Дешења начелника среза зајечарског Бр. 7164.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ову крађу и крадљивце.

КРАЂЕ СТОКЕ

Ноћу између 13. и 14. овог месеца непознати крадљивци украли су П. Растићу из Грбаце, две краве, матроре по 6 година; једна длаке мрко-плаве, а друга длаке сиве. — Дешења начелника среза тамошњег Бр. 2034.

Ноћу између 10. и 11. овог месеца непознати крадљивци украли су Живку Крстићу, тежаку из Врчина, једну кобилу матору 8 година, длаке зеленкасто-беле, у једно уво рожаћену, са жигом „Т“, а исте ноћи украдоо је Николи Ивићу, из истог села једна пастуа, матор 5 година, длаке браве, и кобила матора 7 година, доратета са жигом „Т“. — Акт начелника среза грочанског Бр. 2275.

Ноћу између 12. и 13. овог месеца непознати крадљивци украли су Живоји Јелићу, из Лазе, једну кобилу, матору 8 година, длаке зелено са жигом положено „Б“. — Дешења начелника среза јасеничког Бр. 6066.

Ноћу између 10. и 11. овог месеца, непознати крадљивци увело је Богдану Велаковићу, из Мечијег Дола, једну кобилу, матору 4 године, длаке затворено доратасте без жига и рожаца. — Дешења начелника среза сарајлијског Бр. 2754.

Ноћу између 8. и 9. овог месеца непознати крадљивци украо је Милошу Милошевићу из Грабовице једног јунца, матарог 2 године, длаке зелене. — Дешења начелника среза деспотовачког Бр. 4570.

Ноћу између 3. и 4. овог месеца непознати крадљивци украли су Љубомиру Ранковићу из Бајевца, једну кобилу матору 8 година, длаке мрко-доратасте, на челу мало шпетасте, са жигом „В“ и „О“. — Акт начелника среза тамнавског Бр. 4083.

Ноћу између 14. и 15. овог месеца, непознати крадљивци украли су Тасе Милојићу из Скробинце, једног коња, матарог 6 година, длаке зелене; и једну кобилу, матору 9 година, длаке зелене. — Дешења начелника среза зајечарског Бр. 7164.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ову крађу и крадљивце.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

уредник Душан Ђ. Алимпић

БРОЈ 12. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 28. МАРТА 1910. ГОДИНА VI.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се колиже у напред, и то најмање за пола године код свију валадијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и окружнска надлештва, а за све друге претплатнике у овим 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви **„Полицијског Гласника“** не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу фебруару 1910. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда, у тому месецу фебруара ове године извршено је у Србији:

1. **Убистава** 38
2. **Детоубистава** 4
3. **Нехотичних убистава** . . . 5
4. **Покушаја убистава** 30
5. **Разбојништава** 9
6. **Тешких телесних повреда** . 33
7. **Паљевина** 76
8. **Опасних крађа** 180
9. **Злонамерних понаштаја туђих ствари** 24

Од изложених дела пронађено је:

Убистава	37	или	97·3%
Детоубистава	3	„	75 %
Нехотичних убистава .	5	„	100 %
Покушаја убистава . .	30	„	100 %
Разбојништава	7	„	77·7%
Тешких телесн. повреда	33	„	100 %
Паљевина	11	„	14·4%
Опасних крађа	64	„	35·5%
Злонамерних понаштаја туђих ствари	7	„	29·2%

Највећи број убистава извршен је помоћу *оштрог оружја* (17), затим помоћу *оштрог оруђа* (11), и *тупим* (10), а у више њихових извршену леже: у *међусобној свађи* за 25 случајева, у *користољубљу* за 5, у *освети* за 4, у *нужној одбрани* за 1, у *вршењу службене дужности* за 1, у *страху од казне* за 1, а за 1 случај узрок је непознат.

Посматрана према местима, изложена убиства извршена су: у срезу лубићевском 4, у срезу полужничком 3, у срезу посавском 2, у срезу јасеничком округа крагујевачког 2, у срезу златиборском 2, и по 1 у срезовима: грочанском, посавском округа ваљевског, ваљевском, подгорском (непронађено), тамнавском, јабланичком, гружанском, лепеничком, неготинском, бољевском, моравском округа нишког, мачванском, поцерском, рамском, ужичком, јасеничном округа смедеревског, орашком, зајечарском, бољевачком, прокупачком, косаничком, рачанском, драгачевском, и у варошима: Пожаревцу и Смедереву.

Детоубиства су извршена по 1 у срезовима: расинском, нишавском, студеничком, и у вароши Београду (непронађено).

Нехотична убиства извршена су по 1 у срезовима: власотиначком, деспотовачком, рамском, млавском и полужничком.

Покушаји убистава извршени су у срезовима: колубарском округа ваљевског 3, посавском округа ваљевског 3, добричком 3, јабланичком 2, лепеничком 2, полужничком 2, у вароши Београду 2, и по 1 у срезовима: колубарском округа београдског, пожаричком, оба јасеничка, прајинском, нишавском, ужичком, мачванском, хомољском, лубићевском, ужичком, трнавском, и у вароши Крушевцу.

Узроци овим делима већином леже у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена: у срезу полужничком округа београдског 3 (1 непронађено), и по 1 у срезовима: тамнавском, расинском, ресавском, пожаревачком, таковском и жичком (непронађено).

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу тамнавском 4, у срезу орашком 3, у срезу грочанском 2, у срезу подгорском 2, у срезу полужничком 2, у срезу добричком 2, у срезу трнавском 2, у срезу жичком 2, и по 1 у срезовима: колубарском округа ваљевског, пчињском, лепеничком, неготинском, браћалачком, кучачком, ресавском, левачком, алексиначком, јабланичком, рамском, качерском, бољевачком и у вароши Београду.

Паљевине су извршене: у срезу грочанском 6, у срезу крагујевачком 4, у срезу посавском округа ваљевског 3, у срезу нишавском 3, у срезу моравском округа пожаревачког 3 (2 пронађене), у срезу полужничком 3, у срезу јасеничком округа смедеревског 3, у срезу колубарском округа ваљевског 2, у срезу левачком 2 (1 пронађена), у срезу деспотовачком 2, у срезу ресавском 2, у срезу бољевском 2, у срезу бечопалачком 2, у срезу млавском 2, у срезу звишком 2, у срезу хомољском 2, у срезу загланском 2, у срезу добричком 2, у срезу драгачевском 2, и по 1 у срезовима: косанићском, врачарском, ваљевском, подгорском, тамнавском, пчињском, власотиначком, (пронађена), лесковачком, масурићком, (пронађена), пожаревачком (пронађена), пожаричком, гружанском (пронађена), браћалачком, поречком, ражањском, расинском, трстеничком, параћинском (пронађена), алексиначком, нишком (пронађена), посаво-тамнавском (пронађена), пожаревачком (пронађена), таковском, бољевачком, прокупачком, црногорском, жичком и у вароши Нишу (пронађена).

Предност свих ових паљевина износи ово 22·500 динара.

Опасне крађе извршене су: у срезу колубарском округа ваљевског 10 (5 пронађених), у срезу моравском округа пожаревачког 10 (2 пронађене), у срезу подгорском 9, у срезу тамнавском 7 (4 пронађене), у вароши Београду 7 (5 пронађених), у срезу левачком 6 (све пронађене), у срезу хомољском 6, у срезу гружанском 5 (1 пронађена), у срезу лепеничком 5 (све пронађене), у срезу нишавском 5 (2 пронађене), у срезу златиборском 5 (1 пронађена), у срезу пракарском 4, у срезу косанићском 4 (3 пронађене), у срезу посавском округа ваљевског 4 (2 пронађене), у срезу деспотовачком 4 (1 пронађена), у вароши Ћуприји 4 (2 пронађене), у вароши Нишу 4, у срезу пожаревачком 4, у срезу млавском 4, у срезу звишком 4, у срезу голубачком 4, у срезу подунавском 4 (1 пронађена), у срезу неготинском 3 (1 пронађена), у срезу браћалачком 3 (1 пронађена), у срезу ресавском 3 (2 пронађене), у срезу посаво-тамнавском 3, у срезу качерском 3 (1 пронађена), у срезу јасеничком округа смедеревског 3 (све пронађене), у срезу орашком 3 (све пронађене), у срезу грочанском 2, у вароши Ваљеву 2 (1 пронађена), у срезу полужничком 2, у срезу јасеничком округа крагујевачког 2 (1 пронађена), у срезу параћинском 2 (обе пронађене), у срезу бољевском 2, у срезу поцерском 2, у вароши Шапцу 2 (1 пронађена), у вароши

Пожаревцу **2**, у срезу загдавском **2**, у срезу бољевичком **2**, у срезу жичком **2** (обе пронађене), и по **1** у срезовима: ваљевском, пчињском, власотиначком, врагујевичком, ражанском (пронађена), третеничком, расинском, алексиначком (пронађена), тимочком (пронађена), ариљском, пожешком (пронађена), грнавском (пронађена), драгачевском, и у варошима: Врању, Неготину и Смедереву.

Вредност свих ових крађа износи око **30.000** динара.

Злонамерни покушаји туђих ствари вршили су: у срезу подгорском **4**, у срезу пупском **3**, у срезу гружанском **2** (1 пронађена), у срезу лепеничком **2** (оба пронађена), у срезу третеничком **2**, и по **1** у срезовима: космајском, врачарском, полужарском округа ваљевског, тамнавском (пронађена), власотиначком, пожаревачком (пронађена), копаоничком, бањском, лужничком (пронађена), мачванском, зајечарском (пронађена).

Вредност уништених ствари износи око **10.000** динара.

Сем изложених дела у току месеца фебруара извршено је у Србији још и **10 самоубистава** и то: у вароши Београду **2**, у срезу бољевичком **2**, и по **1** у срезовима: масуричком, гружанском, лепеничком, рађевском, прокупачком и пожешком.

Ова самоубиства извршена су: вешањем **6**, *натрвањем отровом* **4**, а утроци њиховом извршеном деце: *у болести* за **3** случаја, у *душевном растројству* за **3**, у *материјалним непригодностима* за **2**, у *домаћој расиру* за **1** и у *чистољубљу* за **1**.

Покушаји самоубистава извршени су по **1** у срезовима: гочанском, оштрим, због дуге болести; беличком, оштрим, страх од казне; прокупачком, оштрим, душевно растројство, и у варошима Београду, натрвањем, домаће неприлике.

Опити преглед до сада изложених дела овакав је:

Текући број	ОКРУЗИ	Убиства	Детоубиства	Недозвољена убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Тешке телесне повреде	Пљачке	Остали крађе	Злонамерна оштећења туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	3	—	—	1	3	—	2	8	10	2	—	1
2	„ ваљевски	1	—	—	8	1	—	1	8	25	6	—	—
3	„ пожешки	1	—	1	3	—	—	1	5	5	2	1	—
4	„ крагујевачки	1	—	—	3	—	—	1	5	13	4	2	1
5	„ крајишки	1	—	—	1	—	—	3	2	7	6	—	—
6	„ крушевачки	—	1	—	1	1	—	—	3	3	—	—	—
7	„ моравски	—	—	1	—	1	—	2	7	10	—	—	—
8	„ нишки	2	—	—	—	—	—	1	5	7	1	—	—
9	„ пиротски	—	1	—	2	—	—	—	5	5	1	—	—
10	„ подрински	2	—	—	1	—	—	1	1	7	1	1	—
11	„ пожаревачки	3	—	2	1	1	—	1	10	15	—	—	—
12	„ руднички	5	—	—	1	1	—	1	1	3	—	—	—
13	„ смедеревски	6	—	1	2	—	—	5	4	11	—	—	—
14	„ тимочки	2	—	—	—	—	—	1	3	5	1	2	—
15	„ топлички	2	—	—	2	—	—	2	3	—	—	1	1
16	„ ужички	3	—	—	1	—	—	—	1	3	—	1	—
17	„ чачански	1	1	—	1	1	—	1	2	5	—	—	—
18	Управа града Београда	—	1	—	2	—	—	1	—	7	—	1	1
	Свега:	38	4	5	30	9	—	33	76	180	24	10	4

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 22. марта 1910. године Бр. 760, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЈЕДНА НАЧЕЛНА ОДЛУКА КАСАЦИОНОГ СУДА

У 3. и 4. броју овога листа, за ову годину, публикована је одлука опште седнице Касационог Суда од 17. фебруара ове године, о разумевању чл. 108. закона о непосредном порезу.

Ова одлука Касације, по нашем нахођењу, није резултат правилног схватања чл. 108. поменутог закона, и директно је управљена против државних интереса.

Да нам се не би пребацило, како ово говоримо без оправданих разлога и олако, ми ћемо цитирати овде и саму одлуку, у колико је то потребно, и нарећена законска, која својим значајемديаметрално одударају од онога, што се одлуком узима као законито, на ћемо после покушати да оправдамо оно, што смо напред рекли.

Да изнесемо прво како гласи чл. 108. закона о порезу, јер ће то бити и правилније и прегледније за саму оцену.

Дакле, чл. 108. гласи:

„*Право државно на наплату пореза и прореза, као и на трошкове око пописа и продаје у свима случајевима* превентивно *је, и укључује све друге повериоце, без обзира на њихова обезбеђења.*

Ово треба да пореске тражбине, које наступе кад овај закон ступи у живот, а за оне дугове и наплате, које овај закон затече као неизвршене, пређе одредбе постојећих закона".

Међутим, одлука Касационог Суда гласи:

„Касациони суд мисли, да би погрешно било узети да речи: *у свима случајевима* које су ту употребљене, значе: без обзира на порески објект од кога је дуговани порез, било да је овај баш од продатог или ма ког другог добра дужникова. Да би такво разумевање било погрешно, казује сам горе наведени законски текст, у коме се речи: *у свим случајевима*, налазе одмах затим објашњене речима: *без обзира на њихова* (т. ј. других поверилаца) *обезбеђења*. И онда смисао овог законског наређења тај је: да држава за дуговани порез и прирез *од продатог добра* увек има превентивно право у наплати из продајне цене тога добра, било да ова на том добру и заложног приватног повериоца или не, и, ако га има, било да је његова залога раније од пописа за рачун наплате државног пореза или доцније, или, најпосле, да исто добро није ни узимано у попис за рачун наплате пореза и прореза државног. Да за дуговани порез и прирез и од осталих добара дужникових држава има превентиво у наплати на продатога добра, потребно је, да је по времену пописа на продатом добру била раније од приватног заложног повериоца на истом добру.

Поред тога што се овако разумевање управо намеће самим наведеним законским текстом, кад се овај нажаливо чита, оно једино одговара и добром правном поретку, којега мора бити кад је питање о реду у наплати из новаца од неког продатог добра. Јер ако би се као смисао закона узело оно прво, по нахођењу касационог суда, погрешно, разумевање, изашло би, да заложни поверилац, за чији је рачун добро продато, код сигурне своје залоге врло често не добија ништа за своје измирење, и да буде увређен на друга добра дужникова и тиме у наплати са свим изједначен са осталим личним, незаложеним повериоцима дужниковим, а то значи да на штету своју, шта више побољшана положај ових у наплати њиховој, пошто је из његове залоге измирен и порез који та друга добра дужникова дугују и за који би они били дужни допуштати држави превентивну наплату.

Држава за наплату пореза и прореза може имати превентива у наплати без обзира на порески објект од кога долази дуговани порез само онда, кад су, ма и за рачун кога приватног, заложног или личног повериоца продата сва добра дужникова, јер после тога држави не остаје ништа из чега би се могла за порез наплатити, а закон, баш тамо што у случајевима горе наведеним увиђује државу за наплату пореза на друга добра дужникова, каже, да у случају, кад дужник никаких добара више нема, не допушта, да држави *проваде* порез на корист приватних поверилаца.

Наравно да под продајом, о којој је реч у члану 108. закона о непосредном порезу, има се разумети само јавна продаја, јер у случају кад порески дужник сам продаје или на другог преноси своје непокретно добро, преди нарецање чл. 100 закона о непосредном порезу, по коме је продавац или уступитељ дужан доказати да, без разлике пореских објеката, пишта, осем последњег четворогодишњег у тој години, не дугује држави на име пореза и прореза".

Као што се види: чл. 108. јасан је и разумљив до те мере, да он, по нашем схватању, у опште није ни требао објашњења.

Речима: **„у свима случајевима превентивно је"** он јасно утврђује, да је држава, по потреби одржана, а по праву свога суверенитета, присвојила себи у овом погледу најшире привилегије, не дозвољавајући, да прио превентива наплате пореза дође у питање у ма коме облику и ма над.

Овакав се закључак мора извести о значају ове законске одредбе и из реда речи које су и како су употребљене, и из целокупне његове садржине.

Узети који му драго од оних начина тумачења, што су у опште познати правној науци, мора се доћи до закључка: да држава има прече право наплате целог пореза, без обзира на то, да ли је продата само једна парцела или целокупно имање пореског дужника, и да она одредба ни једним словом словом не дозвољава овакво произволно тумачење, какво је у првом делу одлуке Касационог Суда.

Нас доводи до чуђења, да је Касација из речи: *„без обзира на начина обезбеђења"*, могла извести овај закључак, кад баш ове речи дају овој законској одредби са свим други значај.

Оваквом схватању Касације нема места ни по томе, што се порески објекти, поменути у чл. 1. закона о порезу, *узимају само као основица за израчунавање количине пореза једног пореског обвезника*, а иначе се пореска обвезник по књигама води као дужник једном општом сумом, и за њу су залога и покретна и непокретна добра његова у смислу поменуте законске одредбе.

Нарочито је то случај са земљиштем и зградама, где се сав порез онога облика уписаћица тако, да се после пореза појединачних парцела и кућа може занаћи само нарочитим прорачуном, а никако се из расподела не може занаћи тај детаљ.

Тражења, после онога, узроке, који су могли определити Касацију да прида оваквм смисао чл. 108. у првом ставу своје одлуке, ми их назајмо у другом ставу њене одлуке.

Из речи: *„ово једино одговара и добром правном поретку"*, ми видимо да је Касација имала намеру, да онемогући неправде, које су чињене појединцима од стране управних власти, па зато и дала оваквм значај поменутим нарецањима.

И са те стране посматрана њена одлука, могла би бити оправдана, кад већ не би постојао закон, који ове неправде и субјиђа и онемогућава.

Али њеној бојазни, „да заложни поверилац, за чији је рачун добро продато, код сагурне своје залоге врло често не добије ништа за своје намирење, и да буде упућен на друга добра дужникова, и тиме у наплати са свим изједначен са осталим личним **незаложним** повериоцима", нема места, јер тај случај не може да наступи, пошто је он регулисан засебним законом са свим другчије.

Ево ми ћемо навести у целини тај закон, па ће се однах видети, да је наше тврђење тачно.

Дакле, тај закон гласи:

„Попечитељствима финансија и правосудија".

„Поводом предлога Попечитељства финансије од 23. ор. мја бр. 719. је сам, сагласно са закључком Совета од 4. тек. № 515, издао и издајем следећа правила:

„У случају оном, кад би се од каквог лица данак или какви општински трошкови наплатити имали, које би лице истина преваздужено било, али стецајте над њим још отворено није, него је само непокретност интабулацијама преоптерећена, а покретност секвестрана — наплата данка и општинских трошкова свада на сва заложена добра равномерно, и по томе, поличајна власт има право како данак, тако и општинске трошкове, и то само за једно пропало и једно текуће полугодиште, наплатити продајом онога имања, које она за исходиште нађе. Но овај интабулант или секвестрант, кога би се заложено добро за данак и општинске трошкове продало, *стиче у право правителства* или општине са оном сумом, која се по сразмерности имања, наплатити има; зато ће поличајна власт оном интабуланту, кога је залога за данак и општинске трошкове продана, писмено издати *да није се ње никаква такса плаћати, у коликој суми ма накнаду на остала заложени добара, да би се овај приликом продаје, остало: имања из овог, у место правителства, или општине, правилно наплатити могао.*

„Исто тако и у оном случају, кад би дужник само једно, било покретно или непокретно добро имао, па би и то за рачун ког приватног поверитеља узапћено било, имаће се из тог добра најпре данак и општински трошкови за горе означено време наплатити, а тек остатак на име залоге употребити.

Попечитељству финансије наложи, да објавши ово решење, и нареди да се по њему поступа.

Бр. 840.
14. априла 1861. год.
у Београду.

Михаило М. Обреновић III.
Кнез Српски

Кнежевски Представник
Попечитељ Унутрашњих Дела
Ф. Христић с. р.

Овај закон важи и данас, јер он није укинут ни нарочито ни доцнијим доношењем других закона, који би били противни његовим одредбама.

Он је додирнут чл. 108. закона о порезу само у толико, што се право државно на превентво пореза не своди на једно пропало и на једно текуће полугодиште, него је помакнуто на рок, о коме говори чл. 126. закона о порезу.

У оном његовом делу, да интабулисани поверилац, чија је залога продата за порез, улази у право дражве преда осталим *интабулисаним* повериоцима, он, рекосмо, важи и данас, и према томе је правни поредак у овом погледу потпуно ограничен овим законом, те је, према томе, и овај други део одлуке Касационог Суда беспредметан.

Али и ми признајемо, иначе има случајева, где управне власти чине неправду појединцима.

То је онда, кад пореске власти не продају саме имање дужниково за порез, него кад то учини полицијска власт за приватна потраживања, па пореске власти баву са захтевом да одатле наплате порез, и ако дужник има још повратног и непокретног имања, одакле би се порез могао наплатити без штете за ма кога.

У таквим случајевима, где је немарност пореских власти у прибирању пореза била несумњива, или где оне гледају да на олак начин дођу до извесног успеха, треба им стати на пут, и унутити их да саме више наплату из осталог имања, а да из продатог, од стране полицијских власти, наплате само оволико, колико специјално на то добро припада, што се може засебним прорачуном изнаћи.

Такве случајеве треба да суђија сама централна пореска власт, постављајући нарочита правила, јер је то њена дужност, као год што у њене атрибуције, по нашем нахођењу, улази и право распрашавања о пречем праву наплате, јер се држава у наплати пореза не јавља као приватноправна личност, него као отличене државне силе и моћи.

Дим. С. Калајџић.

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

2. Дељина Дисар најављује, да је брижљиво посматрала поспада пакета, и да се, после његових претњи, повукла у улицу „Laeken" у циљу тражења помоћи од једног пролазника. Пошто је овог пролазника, на несрећу, нестало, она се зауставила на тротоару улице „Laeken", спроћу улице „Hirondelles", одакле је, после кратког времена, видела како је сумњив човек изишао, без пакета, из улице „Hirondelles", а по том скочио на трамвај у улици „Laeken" и отишао у правцу Андерлеха. Ако је ово казивање тачно, г-ђа Дисар морала се, сасвим природно, занитати шта је било са пакетом, и похитати, инстинктивно, у улицу „Hirondelles". Било би сасвим природно да су је њен посматрачки дух и њена женска радозналост тамо одвели. Требало је само да оде у ову улицу и да пажљиво погледа, да да однах угледа заговетан пакет, главни предмет њене пажње. Али се идеја, да на два корака од себе потражи сумњиви пакет, који је нарочито будио њено неповерење, није давила у духу ове

радовале и оштроумне жене, и тако деликатне посматрачице. Пакет је, међутим, био ту, на 20 метара од ње, и то на видном месту, у осветљеном делу улице „Hirondelles„. Делфина се налазила на супротној страни од места где је био Г. Копник, други сведок. Њеном погледу није могла сметати налазећа пред кућом бр. 14, нити сенка коју је она бацала, као што је то било код Де Копника. И кад једна жена, тако вешта у посматрању и испитивању, није ништа видела, значи да није имало шта да се види.

3. Претерана тачност личног описа злочинчевог, који даје Делфина Дисар, пружа јоп један елеменат невероватноће. И поред свеће са овим човеком, и поред жутње и губитка хладнокривности, она је имала времена да дубоким погледом осмотри његово лице и одело. У тренутној и врло јакој светлости, њено рисово око уочило је и запамтило све особености носеног пакета. Колико је само изванредне и чудноване бистрине у овој мгновитости! Делфина оцењује и констатује доба старости сумњивог човека (30 год.), његов стас, његову развијеност, боју његове косе, облик, дебљину и боју његових бркова, боју чоје његовог горњег капута, пруге на његовим панталонама, дугмета на ципелама и облик његовог шешира. Овде морамо имати у виду све четири главне ствари:

а) 7. фебруара 1906. год., око $11^3/_4$ часа у вече, густа магла покривала је приземни део вароши, и ометала да се види јасно и посматра у детаљима оно што сведок тврди;

б) Нерви Делфинини морали су бити ослабљени око поноћи, не само због обичног умора од дневног посла у радионици, већ још и због задовољства које је ово вече имала у друштву са љубавником;

в). Моћ посматрања задобија се навиком и искуством; врло је мали број личности које су воме обдарене и које је притежавају. Она претпоставља и захтева нарочите особине у методи, раду, тачности и правилности. Сва сведочанства, која смо прибрали, потпуно се слажу у томе, да се Делфина свагда и увек одликовала својом несталношћу и небрижљивошћу, те с тога није у стању да буде тачан и савесан посматрач.

г). Делфина је далеко од тога да има очи као у риса. Она је кћи матере, која је готово слепа. И она сама дуго је патила од очију, нарочито док је ишла у основну школу. И ако њене очи нису тако болесне, као у матере јој, ипак су у толикој мери слабе да она не може јасно видети, нарочито ноћу и у мгновитом времену.

4. Човек, који је носио пакет, по тврђењу Делфинином доласио је од сенског булевара. Видели смо, међутим, да је пут са ове стране био поседиут полицијском патролом, која се у 11 часова и 45 минута налазила на углу сенског булевара и улице „Cirque". Злочинац, дакле, није могао доћи правцем од Истока, јер је зато постојала апсолутна материјална немогућност.

5. Питали смо Делфину Дисар, због чега је посумњала на човека са пакетом; какав је предосећај имала, зашто га је посматрала овако пажљиво и у толикој мери да је могла назвати сваку на јавном месту? Ево шта нам је одговорила:

Индивидуа јој је изгледала сумњива зато што се ноћу налазила на улици, са огромним пакетом у руци. Мислила је, да се налази у близини крадљивца кожа из магазина г. Нордена, који је очекивао саучесника да му преда пакет. Поштс се ова индивидуа била зауставила, то ју је могла пажљиво посматрати.

Човек је стајао на улици, зауставио се. Обратимо пажњу на ову тачку, по ову нову верзију, јер она садржи једну невероватноћу више. Злочинац, који има у руцима пакет од 17 килограма, и која га носи, не без опасности — јер је у њему лепи девојчиће коју је силовао и ничечрено на комаде — нема кад да се зауставља у путу. Бранна је његова права гаранција за успех. Да би успео, он је морао радити са највећом обазривошћу, поменапом донекле са дрскошћу; он је најбржим путем морао отићи до места на коме је намеравао оставити пакет; он није смео изгубити ни једног минута, нити се успут где задржавати. Факт о заустављу на улици, о коме говори г-ђа Дисар, невероватан је, дакле, и апсурдан.

6. Још једна апсолутна контрадикција: ако је Делфина могла констатовати, да је носилац пакета доласио од сенског булевара, онда је он морао њи а не стајати. Ако је, с друге стране, он стајао, и лично на крадљивца који очекује саучесника, Делфина није могла уочити правац његовог хода.

7. Делфина је пожурила у улицу „Laeken" да би зауставила помоћи од једног пролазника, кога је опазила. Кад је, после једног минута, приспела до угла улице, пролазника је нестало. Према овакном стању ствари, овај пролазник могао је бити само какав оближњи сусед који је становао у непосредној близини. Утврђено је, међутим, да се ни један становник из околине није у ово доба вратио кући ове ноћи кад је злочин извршен.

8. Према тврђењима Делфине Дисар, сумњив човек, чим је оставио пакет, вратио се у улицу „Laeken" и ускочио у трамвајска, који је ишао у правцу Андерлена. Ниво од кондуктера и путника није, међутим, опазио какву сумњиву личност, која је 7. фебруара 1906 год., око 11 часова и 40 минута у вече, ускочила у трамвајска кола према улици „Hirondelles". Сам овај факт довољан је, да уништи сведоџбу Делфине Дисар.

9. Питали смо г-ђицу Дисар шта је радила оног вечера кад је злочин извршен; због чега је ишла улицом „Hirondelless" у 11 часова и 40 минута; шта је тамо тражила у ово доба; у које је време и где отишла из ове улице, и кад је у њу приспела? Ево њеног одговора.

Вече је провела у Шербеку са својим љубавником. У $11^1/_2$ часова залубљени су се растанили, и Делфина се трамвајем вратила у варош. Са трамваја је сишла на станици „Finstère", на северном булевару, одакле се улутила кући улицом „Hirondelles". Кући је приспела у поноћ и четврт.

Овај пут, којим је Делфина тобож ишла, фантастичан је и бесмислен, и ни у ком случају није могао бити њен директни, нормални и прави пут. Безобзирна и сасвна лаж очигледна је у овом њеном тврђењу.

Трамвајска карта, коју је она платила последњим новцем, давала јој је права да иде до Берзе, а и њен прави пут то је захтевао. Да је ово учинила, остало би јој да пешице пређе врло кратан пут: од Берзе улицама: „Auguste Orts", „Chartreux" и Notre-Dame du Sommeil", јер је она становала готово на почетку последње улице и њеном пресеку са улицом „Rempart-des-Moines".

Не заборавимо, при том, да је ово било једног непријатног зимеког вечера, после 11 часова, а вече 7. фебруара 1906. год. било је хладно и влажно. Сетимо се још, да је Делфина несрећна мала радница, која с тешком муком излази на крај, да по цео дан ради а вече проведе с љубавником; да је нежног телесног састава; да је вероватно морала бити уморна; да је сутра дан имала рано њи на посао, и да је с тога хитала да се што пре врати кући и легне у постељу. И кад ствар овако стоји онда, сасвим природно, настаје питање: зашто она није потпуно искористила трамвајску карту, коју је платила од своје сиротиње, и са којом је имала права да се још воза на трамвају, већ је без разлога и циља сишла с трамваја раније?

Ако је Делфина довела иша путем, која означује, онда је она једно неразумно створење, прост идиот, несрећна луда, чија сведоџба опет не би имала никакве предности. Ако ли је, пак, иша својим нормалним и правим путем, она, у овом случају, није могла проћи улицом „Hirondelles".

10. Што се тиче времена Делфина тврди да је присуствовала остављању пакета у 11 часова и 40 минута. С друге стране, опет, она изјављује, да је напустила свога љубавника у 11 часова и 30 минута. Ово тврђење противречно је и двогубо немогућно.

Пре свега, Делфина није могла видети да је пакет остављен на улици у 11 часова и 40 минута, пошто је ово било у 11 часова и 45 минута. Поред овога, она је била у материјалној немогућности да буде у улици „Hirondelles" у 11 часова и 40 минута. Према њеном казивању, она је напустила свога љубавника у $11^1/_2$ часова. Трамвају из центра потребно је, да би обишао две секције: „Verboeckhoven-Hord" и „Nord Bourse", обично 18 минута. За средњи прелаз, од „place du Pavillon" до станице „Finstère", потребно је 12 до 14 минута. Једној жени потребно је три до четири минута да би од станице „Finstère" стигла до источног краја улице „Hirondelles". Пошавши од „place de Pavillon" у $11^1/_4$ часова, Делфина није могла приспети до места где је пакет био остављен, у најбољем случају, пре 11 часова и 46 минута. У овом случају она би се срела, лице у лице, с Арденбошом, а један минут доцније упознала би се са Петром Неслом, а затим и са агентом Вандамом. Она би, најзад, видела гомилу од 7 до 8

радозналаца, која се брао била скупила. Само контреисање пренета довољно је да обуци Деловоју Дисар, и да докаже њену обману.

наставиће се

ПОУКЕ И УПУТИ

Преносе сума из једне партије окружног буџета у другу не може бити, већ се суме одобрене у буџету расхода могу употребити само на оне потребе, за које су изричо и одобрене.

Окружни одбор округа београдског одлуком својом од 16. новембра 1909 год. № 1032, одредио је награду своме самоуправном чиновнику — писару Р. А. П. за вршење дужности окружног деловоја за месец дана у 416·66 дин., али стим, да плату писарску за новембар 1909 год. врати, пошто ју је већ био наузео.

Истога дана тај исти писар Р. А. П. поднео је оставку на писарско звање, и окружни одбор уважио му је оставку под 17. новембра 1909 год. одлуком № 1033., постављајући у исто доба, на основу чл. 123. зак. о уређењу округа и срезова, на његово место, за писара Ж. Ђ., деловоју општине К..., с тим, да у исто време врши дужност окружног деловоја са платом од 416·66 дин. на месец, стављајући га под исту позицију окружног буџета на бр. 3. Ову одлуку примила је к знању и надзорна власт.

После свега онога, овај нови вршилац дужности окружног деловоја Ж. Ђ. тражио је 30. новембра 1909 год. плату за 12. дана вршења те нове дужности.

Окружни одбор одлуком својом од 30. новембра 1909 год. № 1079. дао му је пре свега ненадату писарску плату за новембар у 100 дин. са партије буџета бр. 4., а сем тога 66·70 дин. из партије ове буџета № 73. на непредвиђене издатке.

Начелник округа београдског, као надзорна власт, нашао је, да ова одлука не одговара закону из ових разлога:

Кад окружни одбор истом одлуком није означио дан, од кога се ова плата Ж. Ђ.-у има рачунати, онда значи, да му се нета има рачунати када дотична буџетска позиција расхода буде ослобођена — односно, од дана, када дотадашњи млађи самоуправни чиновник и вршилац дужности окружног деловоја, кога је он заступао, буде од дужности разрешен, пошто два окружна самоуправна чиновника не могу из једне буџетске позиције расхода, предвиђене на плату једног таквог чиновника, плату примати. Даље, на извештаја окружног одбора № 1099. види се, да је нови писар и вршилац дужности окружног деловоја Ж. Ђ. уведен у дужност 18. новембра 1909 год. и дотадашњи Р. А. П. разрешен од те исте дужности 30. новембра 1909 год. Одбор је имао два чиновника млађа, што је противно чл. 99. тач. 3. чл. 108. тач. 6. и чл. 123. закона о уређењу округа и срезова, — те би услед тога, ако би се пустила у извршење одлука окружног одбора № 1079., округ београдски био оштећен са 166·70 дин.

Надаље, одлука одборска противна је и чл. 138. зак. о уређењу округа и срезова, по коме се суме, одобрене у буџету расхода, могу трошити само на оне потребе, на које су изричо и одобрене, и не може бити преноса сума из једне партије буџета у другу, као што је окружни одбор овом одлуком урадио, употребивши партију расхода бр. 73. „на непредвиђене потребе“ на исплату плате самоуправних чиновника, за чију је плату предвиђена нарочита позиција расхода.

С тога је решењем својим од 5. децембра 1909 год. Бр. 11028. задржао од извршења ову одлуку одборову и спровео предмет Министру унутрашњих дела на оцену и решење.

Министар је нашао, да је решење надзорне власти правилно, а да је одлука одборова незаконита и противна чл. 129. и 138. зак. о уређењу округа и срезова, па ју је решењем својим од 8. децембра 1909. године № 26682. поништио.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да је ожалбено решење Министрово правилно, и на закону основано, па је с тога, на основу чл. 113. закона о уређењу округа и срезова, одлуком од 12. јануара 1910 год. № 284. одбацио жалбу као неумесну.

Млађи окружни чиновник (писар) може бити одређан да врши дужност окружног деловоја и да за то време прима плату овога, али окружни одбор, у том случају, не може постављати и другог млађег чиновника, ако по буџету овог има само једног млађег чиновника, пошто је горњим постављењем то место већ попуњено.

Под 16. новембра 1909 год. окружни одбор окр. београдског уважио је оставку млађем окружном самоуправном чиновнику Р. А. П., и под 17. новембра исте године, а на основу тач. 6. чл. 108. зак. о уређењу округа и срезова, поставио на то упражњено писарско место Ж. Ђ., деловоју општине К.... и у исто време, а на основу чл. 123. истог закона одредио, да Ж. Ђ. врши дужност окружног деловоја и да зато прима плату у 416·66 дин. месечно из окружног буџета, партија бр. 3, докле год врши дужност окружног деловоја.

Под 30. новембра 1909 године бивши млађи окружни чиновник — писар Р. А. П. молио је окружни одбор да га опет постави за свог млађег окружног чиновника, и окружни одбор тог истог дана донео је одлуку № 1074., којом молиоца Р. А. П. поставља за млађег чиновника са платом од 100 динара месечно, с тим, да му се плата издаје од 1. децембра 1909 год. из окружног буџета, а на партије бр. 4.

Начелник округа београдског, као надзорна власт, нашао је, да је ова одлука противна закону из ових разлога:

По буџету за 1909 год. округ београдски има два чиновника: старијег са 5000 дин. на годину, и млађег са 1200 дин. на годину.

Место старијег чиновника — деловоје — упражњено је смрћу пок. С. Ђ. С., а за млађег чиновника постављен је одлуком одборском од 17. новембра 1909 г. Ж. Ђ., деловоја општине к..... и одређен да врши дужност окружног деловоје. Према буџету за 1909 год. место млађег чиновника, на које је 30. новембра 1909 год. постављен Р. А. П., и не постоји јер је постављењем Ж. Ђ. за млађег чиновника попуњено место истог чиновника, које по буџету постоји, те се према томе не може узети да је Р. А. П., на то место постављен, већ се мора узети, да је овом својом одлуком окружни одбор утврдио нове окружне звање и тиме закорачио у надлежност окружне скупштине, чиме је повређен пренос чл. 99. тач. 3. закона о уређењу округа и срезова.

С тога је решењем својим од 5. децембра 1909 г. № 11011. ту одлуку задржао од извршења и цео предмет послао Министру унутрашњих дела на оцену и решење.

Министар је нашао, да је посматране надзорне власти по закону основано, пошто се по окружном буџету не може учинити издатак, који се наређује поменутом одлуком окружног одбора — чл 129. и 138. закона о уређењу округа и срезова, — на је стога на основу чл. 113. истог закона, решењем својим од 8. децембра 1909 год. бр. 26687. поништио поменуту одлуку одборову № 1074, а решење надзорне власти одобрио.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је да је ожалбено решење Министрово правилно, па с тога одлуком од 12. јануара 1910 год. № 283. жалбу одбацио као неумесну.

Кад се смешом заједничког живота и имања утврди постојање задружног односа између парничара, онда је, ако нема сагласности о деоби, за раскидање тог односа надлежан суд, а не полицијска власт.

Цветко Ж., тежак из Осипаонице, обратио се молбом среској власти и у њој навео, да га зет Станимир, који станује у његовој кући, намерно злоставља, вређа и потиркада, на је молио, да власт силом избаци Станимира из његове куће.

Саслушан поводом овог тужења, Станимир је изјавио, да је он у задрузи са Цветком од 1896. год., кад се венчао с његовом Јерком, и да је, ступајући у задругу, донео исто све своје лично имање. Сем тога, он је за 11 година задруге привређивао, те сада не може бити просто избачен из куће, већ, ће на исте извући тек по извршеној деоби.

Среска власт је нашла, да молилац Цветко није поднео никакве доказе за своје тужење, а да се из исказа Станимировог, и на факта да је он већ у задружној кући са мајацем, има узети, да између њих постоји задружни однос, за чије раскидање среска власт није надлежна, пошто нема сагласности о деоби, већ суд према § 507. грађ. закона. Стога га је одбила од тужења својим решењем и упутила суду.

Решење ово одобрило је начелство окружно, а решење овога Министар Унутрашњих дела својим решењем од 5. августа 1908. год. № 13789.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да је ожалбено решење Мини-

строво, из разлога у њему изложених, правилно и на закону основано, па је с тога одлуком од 9. фебруара 1910. год. № 901. одбацио жалбу као неумесну.

Сечење и отуђење дрва у општинским и сеоским шумама може се вршити само путем оферталне ликитације.

Збор општине вел. лукањске на дан 20. децембра 1909. год. донео је одлуку, да се из шуме села Павлешиће посече извесан број дрвета и прода К. Т. за 420 динара, ради подмирења сеоских потреба.

Окружна шумска управа дала је поводом овога мишљење, да, с погледом на позној и наквоћу горе, нема никаких законских сметњи противу продаје ове шуме са гледишта шумско-техничког.

Шумарско одељење Министарства Народне Привреде актом од 27. јануара 1910 год. ШБр. 2460, известило је Државни Савет, да не постоје никакве законске сметње за неодобрење отуђења ове шуме; али је сама одлука противна чл. 69. закона о шумама, по коме се ова шума не може уступати К. Т. испод руке за 420 дин., већ је претходно треба изгосати, извршити процену, па изложити продаји путем оферталне ликитације.

Усвајајући ове разлоге шумарског одељења, Државни је Савет, на основу чл. 33. зак. о општинама, решио, да се зборска одлука о отуђењу ове шуме не одобри.

Одлука Државног Савета од 12. фебруара 1910. год. № 1936.

Жена сопственик изгубљених, односно нађених ствари, оспори налазачу истих право на награду, изводећи да овај није савестан, полицијска власт дужна је упутити га, да то путем спора код суда докаже.

Младен М., земљоделац из Мојсиња, предао је начелству округа рудничког једну ташну са накитом, коју је нашао, и тражио, да се преда сопственику, пошто му се претходно исплати награда.

На објављени оглас преко „Српских Новина* јавио се Обрен П., трговац на Мрчајевцу, тврдећи, да је поменути накит његове жене, али је оспорио награду налазачу, пошто сумња да је савестан.

Како је Обрен и доказао, да је поменути накит заиста његове жене, то је начелство окружно донело решење од 29. септембра 1908. год. Бр. 7815, да се нађене ствари предају њему као сопственику, и да се упути на спор, да у року од 15 дана, од дана пријема решења, путем парнице докаже, да је налазач несавесан у праву на награду, а у противном да ће начелство депоновану награду издати налазачу.

Ово решење одобрио је и Министар унутрашњих дела својим решењем од 22. децембра 1908. год. Бр. 24804, с том изменом, да је парницу код суда дужан повести у року од 15 дана од дана извршности горњег решења, а не од дана пријема истог.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да је оваквоћ решење Министрство, из разлога у њему изложених, правилно и на закону основано, па је с тога одлуком од 9. фебруара 1910. год. № 901. одбацио жалбу као неумесну.

Мишљење опште седнице Касац. Суда од 6 феб. 1910.

Држава има права и даље у смислу уредбе о државном скелама (збор. VIII. стр. 53.) наплаћивати такође за превоз скелама и поте давати под закуп.

На захтев господина Министра Правде од 5. фебруара 1910. г. № 1930, да Касациони Суд по тражењу г. Министра Финанси од 29. јануара 1910. г. № 670, дй своје мишљење о томе: „да ли је законом о слободном преласу на мостовима (збор. 51. стр. 1.) замењена и уредба о државним скелама (збор. VIII. стр. 53.) или није, и има ли држава права и даље наплаћивати такође горњом уредбом предвиђене за превоз скелама, или је та такса укинута поменутим законом о слободном преласу на мостовима*. — Касациони Суд је на основу тач. 2. § 16 свога устројства, у својој општој седници ово питање проучио, на је нашао:

Уредба о државним скелама постоји још од 17. фебруара 1855 год. Она је тада изазвана потребом регулисања преласа скелама, давања истих под закуп и наплаћивања таксе на тај прелаз. Пу је затекао у важности и закон од 8. априла 1881 год. о допуни тач. 7. § 9. закона о суводземним јавним друмовима, којом је допуњен нарећено, да држава и мостове издаје под закуп и наплаћује таксу за прелаз преко истих, онако како је то прописано и за скеле уредбом о државним скелама од 17. фебруара 1855 год.

Као што се види, овим законом поменута уредба није замењена, већ су само њена нарећења проширена, па наже и за мостове у погледу њихових давања под закуп и наплаћивања таксе за прелаз преко истих. Она је од тада, дакле, примењивана не само на скеле него и на мостове. И онда је изван сумње да, над је државе законом о слободном преласу преко мостова од 18. јануара 1896 год. укинуто давање мостова под закуп и наплаћивање таксе за прелаз преко истих да. је онда и поменута уредба о државним скелама престала важити само у толико, у колико је важила и за мостове, а да је и даље остала у оној важности у којој је била до закона о допуни тач. 7. § 9. закона о суводземним јавним друмовима, дакле да је остала да и даље важи само за скеле, јер над ова уредба поменутом допуном није била замењена већ само проширена и за мостове, онда и престанак те допуне не може имати за последицу укидање деле речене уредбе, која је засебно постојала као закон.

То се нарочито види и из чл. 8. закона о слободном преласу преко мостова, где се нареком вели, да престаје важити одељак III и IV. допуне тач. 7. § 9. од 8. априла 1881. год. закона о суводземним јавним друмовима, а то су баш они одељци, који пропише уредбе о државним скелама проширују и на мостове.

За то Касациони Суд налази, да поменута уредба о државним скелама није замењена законом о слободном преласу преко мостова од 1896. год., нити се овај закон на њу односи, те је према томе мишљења: *да држава има права и даље у смислу речене уредбе наплаћивати такође за превоз скелама и поте давати под закуп.*

Мишљење опште седнице Касационог Суда

Жалба против пресуде, суду на пресуду или решење на иступним делима каква општинских или варошких или сеоских тако и полиц. власти, има се предати и у празничан дан, ако је овај последњи дан рока за жалбу, а да се на те жалбе не може да примени § 15. крив. суд. пост. т.ј. да се такве жалбе не могу поднети и прог дана по празнику.

Поводом захтева Господина Министра Правде од 22. фебруара 1910. Бр. 3643. да Касациони Суд на основу тач. 2. § 16. свога устројства да своје мишљење о томе, да ли се с погледом на чл. 90. закона о општинама, жалба против. суду на пресуду или решење општинског суда у вароши или варошици има поднети и у празничан дан, ако је овај последњи дан рока за жалбу, или се жалба може поднети прог дана по празнику у смислу § 15. крив. суд. пост., — Касациони Суд проучио је ово питање у својој општој седници и на основу тач. 2. § 16. свога устројства поднео је г. Министру следеће мишљење:

„По § 15. и 16. Полицис. Уредбе, против саме пресуде или решења по иступним делима, за која закон прирећује казном већом од три дана, односно тридесет динара, имају право стране жалити се против. суду, а жалба се изјављује да три дана од саопштења пресуде или решења, и предаје се оној власти, која је пресуду или решење изрекла*.

„Кад, дакле, поменути прописи законски Полицијске Уредбе а која је кривични поступак за извађање по иступним кривицама, не предвиђа случај како ће се предавати жалба кад дан рока падне у празничан дан, и кад полиц. власти, како сресе тако и општинске било у варошима, варошицама или селима — чл. 90. зак. о општинама — раде и у празничне дане, онда је јасно да се на предавање жалби изјављених на пресуде или решења по иступима, не може применити § 15. крив. суд. пост., који предвиђа да се за дан рока, кад овај падне у дане кад суд не ради — празничан дан, има узети први дан по празнику. Ово још и зато, што законик о кривич. суд. поступку поставља правила по којима ће се злочинства и преступаља истраживати и пресуђивати, а не и кривице по иступним делима — § 1. крив. суд. поступка.

„Према овоме Касациони суд налази: *да се жалба против пресуде суду на пресуду или решење о иступним делима, како општинских или варошких или сеоских, тако и полиц. власти, има предати и у празничан дан, ако је овај последњи дан рока за жалбу, а да се на те жалбе не може да примени § 15. крив. суд. пост. т.ј. да се такве жалбе не могу поднети и прог дана по празнику.*

Суков

За поновно испитивање противу кривца који је раније пресудом судском ослобођен на недостатка довољних доказа надлежна је полицијска власт, а не пресудјени суд.

Начелник среза трстеничког у акту № 19749. навео је да је М. С. у 1908. год. поднео тужбу крушевачком првостепеном суду противу Т. Л. за дело тешке повреде, коју му је нанео још 1903. а кога је поменути суд пресудом од 13. јануара 1905. год. ослободио за ово дело на недостатка доказа, па је тражио да суд ово дело поновно испитује. Првостепени крушевачки суд огласио је себе за ненадлежног за испитивање и послао среској власти акта. Тада је начелник срески наложио, да је за испитивање и доношење одлуке надлежан првостепени крушевачки суд, тражио да о овом сукобу донесе своје решење Касациони Суд.

Поводом овог сукоба Касациони је суд расмотрио акте овога предмета па је нашао:

По § 342. крив. суд. пост. за поновно онтужење и предавање онтуженога суду од стране онтужне власти важе исти они прописи, као код би се онтужени при нут суду на пресуђење предавао.

По § 6 и 7. крив. суд. пост. сва злочинства и преступљења осим чиновничких кривица на казненог законика, судови само на тужбу полицијске власти испитују и пресуђују, ако није случај на § 22. крив. суд. поступка, а само она дела сами судови испитују, која су се пред судом догодила; даље по § 157. и 158 крив. суд. поступка полицијска власт дужна је да свако злочинство и преступљење изиди, па, ако није случај § 29. крив. пост., а дело би судски било казњиво, да кривца са актима испитана спроведе надлежном суду на пресуђење.

Према овоме, кад приватни тужилац тражи поновно суђење, износеће и доказе којима иде на то да се кривица раније ослобођеног онтуженога утврди, онда је полицијска власт, као истрага, дужна да у том погледу учини потребно испитање и то тим пре, што полицијска власт има да се у смислу I става § 344. крив. суд. пост. обрати суду тужбом за поновно суђење онтуженога, пошто претходно испади оне поте околности и доказна средства, на основу којих се тражи поновно суђење, па да исте изложи суду у својој тужби за поновно суђење и за осуду, како би суд могао после о томе решити допушта ли се исто или не са обзиром и на то што се онтужени у овом случају неће налазити на робији за теже дело.

Са свиу, дакле, ових разлога Касац. Суд налази, да је и у овом конкретном случају за испитивање надлежна полицијска власт среза трстеничког, па зато је на основу § 41. крив. суд. поступка послао овај предмет на рад начелнику среза трстеничког.

М. Л. Р.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Г. Драгиша Ј. Кујунџић, полицијски писар, пита:

„Чланом 151. зак. о шумама од 30. марта 1891. год. укинуто је „Највише решење о манастирским шумама од 26. новембра 1846. год. ВБр. 1999. СБр. 729 (од 1847 године).“

На основу овога највишег решења, расправљен је однос између манастира Каленића и сељана села Каленићског Прњавора, и по „*протоколу притјажанија*“ тај однос овако је регулисан:

„Прњаворцима се дозвољава у шуми манастирској стоку на попашу и свиње на жиреве пуштати, као и суву дрва за огрев њихових кућа, а непродавати, из манастирске шуме узимати, без да што манастиру плаћају зато; што они манастиру кад кад драговољно помажу у раду пољском. А што се тиче сирове горе несмеју узимати без дозволе и погодбе манастирског старешине.“

По чл. 77. зак. о шумама, манастирском шумом рукује манастир и све користи и приходи од шуме припадају манастиру.

Прњаворци, држећи да је „протокол притјажанија“ за њих и сада, после укидања Највишег решења о манастирским шумама, из којега је „протокол притјажанија“ произашао, у важности и обавези, уживају попашу, жиропађу и огрев од сувих дрва.

Управа манастира сматра да су Прњаворци, укидањем Највишег решења о манастирским шумама, а на основу тога да је и „протол притјажанија“ укинут, изгубили свако право уживања попаше, жиропађе и огрева, и да је управа манастирска господар манастирске шуме и прихода од шуме, те с тога и онтужује Прњаворце за попашу, жиропађу и крађу суве горе.

Среска власт налази да је манастирска управа у праву и по њеним доставама казњава Прњаворце.

Првостепени суд неки пут одобра пресуду, а неки пут поништа, сматрајући да Прњаворци право уживања попаше и др. нису изгубили.

Молим Уредништво да изволи објаснити: имају ли Прњаворци после укидања Највишег решења о манастирским шумама чл. 151. друга алинеја зак. о шумама) право уживања попаше, жиропађе и сувих дрва за огрев својих кућа из манастирске шуме, или немају, и чија би одлука о овоме питању за све била меродавна“.

— На ово питање одговарамо:

На основу једнога закона који је постојао, Управа манастира Каленића и сељани каленићког Прњавора, направили су у своје време уговор, који је садржао у „*протоколу притјажанија*“, и тим је уговором манастир примио на себе обвезу, да Прњаворци имају право попаше и жировнице своје стоке у манастирској шуми као и брања сувих дрва за сопствену потребу, а да сељани морају помагати манастиру у образи његовог имања.

Ово уговорно стање није, како се види, раскинуто вољом обеју уговорних странака, нити се вели, да једна страна не испуњава примљене обвезе.

Према томе, како и рок овом уговорном стању није одређен, оно постоји и данас, у толико пре, што су Прњаворци чак и по основу застарелости стекли једно право уживања.

Из тих разлога, Прњаворци имају и данас и сва права и *све дужности*, о којима говори „*протокол притјажанија*“, и ако је Високаћше решење од 26. новембра 1846 године ВБр. 1999. укинуто законом о шумама.

Ако би манастир имао разлога да се овај уговор раскине, он то може учинити једино путем редовног спора код надлежних грађанских судова.

Суд је једина власт, која има да каже своју реч по овоме, кад манастир поведе парницу, или кад се манастир буде жалио на пресуде среске власти, над она буде ослобођавала онтужене Прњаворце (чл. 126. зак. о шумама), јер према оваком стању, она не би изнала законског основа да Прњаворце казњава.

II

Суд општине дубонске, актом својим Бр. 383. пита:

„У будуће школе дубонске за 1910 годину, на огрев школе предвиђено је 400 динара, и нити надлежно одобрен.

Општина дубонска, по одобрењу г. Министра народне привреде и шумске управе, исекла је неки део свога општинског зборана; раскрчила за пират, и по наређењу Министра Привреде има се школи за огрев издати на забрана дрва бесплатно за 1910 годину.

Дрва су школи на целу годину издата.

Суд ово општински тражио је од управитеља и благајника школе нити на издата дрва, како би тих 400 динара, предвиђених на огрев школе, могао унети као напредни приход касе општинске.

Благајник школе са управитељом, не пристаје дати нити, неће намерава да од тих 400 динара образује школски фонд.

Моли се уредништво за обавештење о томе:

Има ли суд права тражити нити од школе на дата дрва, а предвиђених 400 динара задржати као напредни приход општинској каси.

А има ли права школа тај новац унети у своју касу као приход и образовати фонд школе дубонске.

Општина је исекла свој зборан због наплате пореза општинског и да снабде са дрвима школу и судницу. А сиротиња је те не може образовати школи фонд, већ би тај новац издала за подмирење других потреба општинских, пошто их предходно унесе у касу као напредни приход.“

— На ово питање одговарамо:

Школа би има права тражити ових 400 динара, предвиђених буџетом на огрев школе, само у томе случају, кад не би од општине примила огрев у натури.

Овако, ако се утврди проценом да примљена дрва нијесе предност од 400 динара, она нема права ништа да тражи, ма да би од општине било лепо кад би приномогла да се образује школски фонд, који би служио разним племенитим и хуманим задацима школе и наставе.

Ако, дакле, школска и општинска управа не могу доћи до пажљивог споразума по овој ствари, онда нека целу ствар изнесу на решење окружном школском одбору, који по чл. 64. т. 2, 4. и 5. закона о народним школама расправља сукобе, па како он реши, онако и нека буде.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Владимир Здравковић, звани „**Прни Влајкић**“ чију слику износимо, опасан кошар и крадљивац, који одговара код кварта тера-

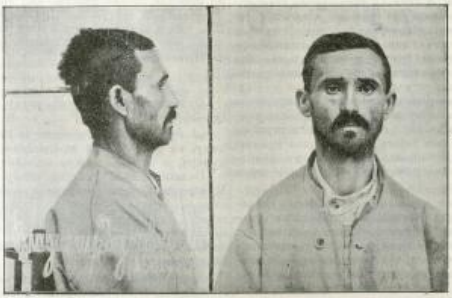

зијског за више опасних крађа, назван се у бегству.

Он је родом из Вел. Орашја (окр. смедеревска), стар 38 година; висок 1·61 мет.; сувопада; приковазит; чела угнутог; очију жутозатворених; испод десне сисе има бракљицу облика и величине зрна од сочива; браде и брнова прних и пешто проседих; неизбријан; брнова му паду на устима.

Он је до сада осуђиван пет пута сво за истом крађу, а последњи пут у 1897. год. на 20 година робије.

По казнама се налазе и за Владимира Милошановића, из В. Плане, жаљодећа да је по затвореној пара кувар, чета радећи врло често носи пиштољ. — Ант кварта теразијског Бр. 2723.

Петар Ристић, бив. вршитељ београдске општине, одговара под квартом варошког за утају пореза у званичној дужности. Он је стар 35.—37. година, приземљаст, расте средњег, добро развијен, носи пушкер. — Ант Управе града Београда Бр. 9809.

Коста Николићевић, столарски радник из Ужица, 16. овог месеца покрао је свога газду Грујицу О. Антонића, столара из Лешнике, и 56 година, раста високог, очију плавих, образа дугих, брнова ријетких, обријан. Од одела има на себи: сукњу, чапшире, шубару и чизме. — Депеша начелника среза тамнавског Бр. 4761.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за свима побегли личностима учине најжељу потеру, и у случају проналаска стражарно их увуте властима које су потерницу издале, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

КО ЈЕ ОВО?

У притвору начелника среза моравичког нашао се једно лице, које је ухапшено у моменту кад је купило нож револвер и редовни са 50 метака. На саслушању је изјавио да се зове **Урош Адамовић**, а да је пребегао пре више година на Турске. Изјављује се разне и за Милоша Бошковића и Јована Петровића из Херцеговине. То је лице старо 26 година, високо, носе смеђе, брнова плавих и удиљестих на горе, очију плавих, носа полиног правилног, обријано. На левом палцу има скинути од посекотине. Од одела има на себи: старе чакшире на форму панталона, попаран од сунца; формен нов, на глави шубару а на ногама опанке.

Ако би когод на шта знао о овом лицу, треба да то одмах достави начелнику среза моравичког с позивом на Бр. 3003.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

16. овог месеца непознати крадљивац упао је Жанку Алексићу, кавџији из Београда ово купове: 10 комада Палмуше Задруге и то: од броја 289 до 298; 5 комада Клаичиног Друштва од броја 21231 до 21235; 2 комада Механске Задруге под бројем 1831 и 1832. Сви су ови купони за прошлу 1909 годину. — Ант Управе града Београда Бр. 10293.

ТРАЖИ СЕ

Милош Ристић, из Врбице, који је отуварио од своје куће, није се ни до данас вратио. Он је стар 45 година, крупан, смеђ, обријан; у селачком оделу. — Депеша начелника среза тамочног Бр. 3303.

КРАЂЕ СТОКЕ

Непознати крадљивац украо је Милану Павловићу, трговцу из Алексинца, једну кобилу, матору 16 година, дакле боље, у десно око нораву. — Депеша начелника среза алексиначког Бр. 3939.

Ноћу између 13. и 14. овог месеца непознати крадљивци украли су Николају Тодоровићу, трговцу из Волина 2 женска ждребета. Једно је матоpо 3 године, дакле млеше, цветасто; друго је матоpо 2 године, дакле пластасте. — Депеша начелника среза јасеничког окрута смедеревског Бр. 4261.

Ноћу између 17. и 18. овог месеца непознати крадљивци украли су Живојину Петровићу, земљу из Ражанице, једну кобилу матору 8 година, дакле доратасте, у коју могу путеву да жигом положено „Т.“ — Ант начелника среза посавског Бр. 9105.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ову крађу и крадљивце.

НА ЗНАЊА

Комплети „Полицијског Гласника“ за 1908. и 1909. год., у елегантном тврдом повезу, могу се добити у предплатитеу по цену од 20 динара за једну годину. Комплети у меком повезу за 1908. и 1909. год. могу се добити по цену од 15 за једну годину, или оба заједно за 25 динара.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије уредник Душан Ђ. Алимпић

БРОЈ 13. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 4. АПРИЛА 1910. ГОДИНА VI.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска издавања, а за сва друга претплатнике у износу 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединим бројеви **„Полицијског Гласника“** не продају се. Рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

У име Његовог Величанства Краља Петра I. Његово Височанство Наследник престола Александар, благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за секретара четврте класе Министарства унутрашњих дела Александра Јов. Кузмановића, секретара исте класе антропометриско-полицијског одсека Министарства унутрашњих дела у Пожаревцу, — по потреби службе; и

за писара друге класе антропометриско-полицијског одсека Министарства унутрашњих дела у Пожаревцу Драгутина Васића, комесара железничке полиције у Нишу у рангу писара друге класе истог Министарства — по потреби службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 27. марта 1910. год. у Београду.

У име Његовог Величанства Краља Петра I., Његово Височанство Наследник престола, Александар, благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за комесара железничке полиције у Нишу, у рангу секретара треће класе Министарства унутрашњих дела, Манојла Мрвића, административног чиновника друге класе железничке Дирекције; и

за комесара железничке полиције у Ристовцу, у рангу среског начелника треће класе, Душана Борђевића, бившег комесара београдске савске полиције.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 27. марта 1910. год. у Београду.

У име Његовог Величанства Краља Петра I. Његово Височанство Наследник престола, Александар, благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за полицијског писара прве класе среза левачког Александра Грујића, полицијског писара исте класе среза жупског, — без права на путне и селидбене трошкове;

за полицијског писара прве класе среза расинског Косту Пешића, полицијског писара исте класе среза жупског — без права на путне и селидбене трошкове;

за полицијског писара треће класе начелства округа ваљевског Драгишу Бујуџића, полицијског писара исте класе среза левачког — по потреби службе; и

за полицијског писара треће класе среза жупског Александра Југовића, и полицијског писара исте класе среза расинског — по потреби службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 27. марта 1910. год. у Београду.

У име Његовог Величанства Краља Петра I., Његово Височанство Наследник Престола, Александар, благоволео је, на предлог Министра унутрашњих Дела, а на основу чл. 6. закона о местима решити:

да се Врњачка Бања са својим реном, по изјављеној жељи становника, прогласи за село под именом: село Врњачка Бања — а тим, да и даље остане у саставу општине врњачке.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 27. марта 1910. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ИЗ ПРИМЕНЕ § 471. ГРАЂ. СУДСКОГ ПОСТУПКА

Најчешће и најважније питање, са којим се сретају полицијске власти при извршењу пресуда, јесте оно о занимању — статусу — дужника, у вези са питањем, да ли се благодејање из § 471. односи на време учињеног задужења или на време извршења осуде.

И ако она законска одредба постоји већ толико деценија, ипак је горње питање све до сада остало нерешено и отворено, јер га и судови и административне власти разнолико решавају.

Многобројне су одлуке судске и административних власти, где се један пут пошло да је благодејање, о коме је реч, везано за статус дужника из времена задужења и за имање које је у то доба имао; а други пут, опет, да се само пора гледати на његово занимање у доба пописа имања, и на број пореских глава, које се тада затекну.

Кад би изнели у целини одлуке Касационог Суда од 15. октобра 1902. год. Бр. 7767; 8. маја 1903. г. Бр. 2980; 22. августа 1903. год. Бр. 5319; 10. августа 1902. год. Бр. 4950; 10. јануара 1901. год. Бр. 259; даље одлуке Државног Савета од 28. маја 1903. г. Бр. 4645 и 11. августа 1906. г. Бр. 5167. које моментано имамо пред собом, онда би се видела сва неједнакост оцене онога питања.

Сам тај факат, што се једна законска одредба може овако разнолико тумачити, казује, да је она нејасна, и да својом недоређеношћу пружа могућност, да се у оцени њеној греши, те се самим тим истиче и потреба, да се она објасни законодавним путем, а докле то не буде, онда бар свестраном оценом и начелном одлуком Касационог Суда у смислу чл. 16. његовога устројства.

То је потребно, видимо, колико за један добар правни поредак, толико и за заштиту интереса полицијских чиновника, који врше продаје имања, и долазе у тај несгодан положај, да ни продаје буду ништене и они осуђивани на плаћање трошкова.

Ма које гледиште заузела начелна одлука Касационог Суда, она ће утврдити једнообразност бар за оно време, докле се не дође до законодавног објашњења, а то је голема добит и за веру у правни поредак и за јавни кредит, пошто ће се одређено знати и положај оних који се задужују, и очекивања законске заштите оних, који новац дају.

Како, у осталом, ово питање посведневно забавља и одузима времена и централним административним властима и самој Касацији, очекивати је да ће се оно ускоро привести крају.

Али како његово правилно решење није везано само за интересе, које само напред истакли, него има један много шири значај за наш целокупни државни живот, ми налазимо, да ово треба бити и предмет оцене шире јавности.

Због тога ћемо и сами изнети шта мислимо и како ми гледамо на благоде-

јање, о коме говори поменуто законско наређење.

Даље, признавајући и сами, да од познатих одлука судских и административних власти, њенна нагиње томе мишљењу, да су статус дужника и благодејање везани за време задужења, ми ипак налазимо, да то гледиште не одговара ономе задатку, који се хтео постићи оним наређењем § 471. грађ. суд. поступка, које, противно принципу ехододног распозарања имовином, чини познатa ограничења.

Полазећи одатле, да наређења § 471. грађ. судског немају свога извора у начелима грађанског права, нити су ресултат правичности у опште, ми им постанак налазимо у обазрама пуности и целисходности.

На име, да би се наше социјалне прилике, створене после ослобођења Србије, одржале и развијале у правцу који би спречио материјално опадање нашег сељачког сталежа, узакоњена је она политичко-економска мера, да овај нити може задужити, нити сам отуђити извесно своје имање.

Та тежња претпостављена је јавном кредиту, и остављено зајмодавцима да се према ономе ограничену управљају, не забрањујући им да и даље кредитирају сељака, ако рескирају да буду оштећени ако својом несмотреношћу даду зајам и онима, који немају више имања он наплате (онога што им закон штити), или ако дозволе да одуговлачењем наплате дођу у тај положај.

Узимајући, да је законодавац имао тежњу, да у највишим границама изведе ову заштиту сељачког сталежа, ми се никако не можемо измирити са тим, да је он статус дужника и благодејање везао за време задужења.

Јер, ако би се наређења § 471. тако разумеза, онда би се одмах морало признати, да је тај циљ промашен још при самом доношењу закона.

Ако би се, понављамо, узело: да је заштићена од продаје само она *имањина*, која је била потребна оној прилином задужена, а да се те заштите лишавају његови синови, који се као пунолетни затеку у доба извршења пресуде о наплати тога дуга, онда би она економско-политичка мера била бесмислена, јер не би спречила сељачки пролетаријат, који би се из године у годину умножио и постојао опасан на државни живот, пошто се индустрија није развијала упоредо са његовим рашћењем те да га прихвати и створи могућност за његову егзистенцију.

Кад овоме додамо и ту околност, да § 471. поменутога закона говори само о *тренутку* пошто за извршење пресуде, не говорећи ништа о томе од кад је и како дошла осуда, на том приликом стаља познату заштиту имовине за све пореске главе, онда се мора и узети да он и статус и благодејање везује за време извршења наплате, а не за доба задужења.

Само тако схваћена ова одредба одговарала би и тежњи законодавца онога времена и савременој потреби нашега друштва.

Само тако, понављамо, јер потреба одржања сељачког сталежа постоји и данас скоро у истој мери, у којој је постојала при доношењу поменуте економско-политичке мере.

Без ње, и ако овако погрешно разумевање, ми би имали легијоне сељачког пролетаријата, који би потресао основе државе.

Нама није странo, да многи споре значај овој одредби и налазе да је она више штетна за наше финансијско јачање, јер ограничана стварање великих поседника и јаких пореских извора, али ми смело тврдимо да је ово заблуда, и да је ово ограничење имало благотворног утицаја на наше економске прилике, и да ће их имати све дотле, докле се индустрија не развије у земљи дотле, да овај, који остане без имања није хлеба у фабрици.

Истина о овоме нема никаких ближих статистичких података, али за овакву оцену они чак нису ни потребни, јер је поменути факат несумњив.

Ми и сами не идемо тако далеко у тврђењу, да ће ова мера моћи остати вечита, и да ће она спречити процес економскога пречишћавања, који је у другим земљама већ завршен, али треба да нам је тежња да га потиснемо што даље од садашњости.

Надижући заштиту сељачког сталежа, још за дуго време, као један од великих општих државних интереса, ми налазимо да у ономе нећемо бити усамљени.

Дин. С. Казајић

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

11. Да је Делфина Дисар доиста видела факте, које саопштава; да је говорила истину као честита и саисена жена, она би се пожурила да своју сведоџбу одмах достави власти, а не би се устезала скоро недељу дана. Доцније ћемо видети мотив овог устезања и узрок који је у принудио да се пријави полицији у циљу сведочења. Овај дуг размак времена, у коме је Делфина ћутала, претпоставка је неискрености у њеном казивању.

12. Полицијски официр г. Спител, који је саслушао Делфину, наразио се о њој једног дана, али сувише доцне, овим речима: „То је угурсуз жена. Кад је човек ништа не пита, она говори без престанка. Чим јој се постави какво прецизно питање, она не зна шта да одговори, или одговара чудновато и околишно. Показали смо јој једну слику и питали је: да ли у њој познаје човека са пакетом? Одговорила нам је: „Лице тешко могу да познам, али има једна спар које се добро сећам: човек је носио пиштоле на дугмета.“

Овај одговор најбоље показује стање сведокове душе и његову савремену несвесност.

Поремећај сведоџбе.

Испитајмо сада генезу ове сведоџбе, и потражимо којим је путем и у коме моменту дошла до власти.

Оне ноћи кад је злочин извршен, Делфина се вратила кући у ноћи и четврт. Одмах је легла у постељу и заспала правим, тешким и дубоким сном. У 2 часа изјутра њено собно друштво било је изненада пробуђено. На улици се чула лајка и вика. Шарлота, њена млађа сестра, буди се прва, устаје нагло, отвара прозор, посматра и слуша. На улици стоји, у потпуној спреми за службу, један полицијски агент, по изгледу узбуђен. Она у њему познаје „Ріоlevoet“-а, који беше дошао да хитно позове свога колегу „Господина Виктора“, који је становао поред Дисарових. Агент Виктор појављује се на прозору и пита за узрок изненадног узнемиравања. „Обујте се одмах и похитајте у дивизијска комесаријат. Извршен је страховити злочин. Једна млада девојчица сахована је, убијена и исечена на комаде. Један део њеног тела нађен је ово ноћи у улици „Hirondelles“, пред кућом бр. 22, а према улици „Fleurs“, у једном пакету од угашите хартије. Дођите што пре. Цела полиција је мобилизована да би се извршила потера по кварту“.

Шарлота млада девојка од 22 године, показала оно што је чула с прозора: „Страшан злочин. — Улица „Hirondelles“, улица „Fleurs“. Дете силовано и убијено... исечено на комаде... Пакет“. Ту је и Делфина у заједничком кревету, држећи поред себе своју кћерчицу. У пола пробуђена, сломљена од умора, ужаснута од страха, под утицајем страховите море, и она понавља: „Једно дете... силовано... убијено и један пакет.. улица „Hirondelles.. улица „Fleurs“. И у место да каже: „Да то видим одавде“, она узвикује нагло и неразмишљено: „Ја сам то видела“. У оном тренутку она говори истину, јер је доиста видела, али само у мислима и у машти, а никако у стварн. Њена фамилија заинтересована и радознала, наваљује на њу с питањима; она је већ потпуно будна. Брат, сестра, мати, сви су неотрпљива. Како, Делфина, ти си видела? Е, онда, причај. Како да нисам видела? Зар ви не знате? Улица „Hirondelles“, на углу улице „Fleurs“, то је преко пута г. Нордена. Ту је пакет остављен. Да, да, видела сам човека. То је он... Делфин човек са густим и подигнутим брковима,.. Добро сам га видела. Дакле је то што сам се с њим свађала.

— Како, Делфина, ти си се свађала с њим?

— Ја се нисам бојала тога човека. Посматрала сам га. Он ме запита: „Шта ме тако гледате?“ Одговорих му: „Зато што хоћу“. Он додаде: „Торњајте се нашим путем, иначе ћу вас распалити“. „Пробајте једном да видите шта ће бити“, добацих му. Ја сам после овога отишла, али сам из улице „Laeken“ видела како је оставио пакет.

Узбуђена и грозничава, Делфина одушевљено прича и понавља своју причу у најинтимнијем фамилијарном кругу. О извршеном злочину готово још нико и не зна; она је од првих који су за њега сазнали. У овом тренутку, у 2 сата по ноћи, она није могла ни слутити да власт неће пронаћи кривца. Она говори, баска, измишља, шали се; она хоће да изгледа интересантна у очима својих, и ништа више. Она је далеко од претпоставке да

њено интимно, детињасто и несвесно брбљање може имати озбиљних последица. Несрећом по њу, сутра дан није нађен никакав траг од злочина. Љубопитљива фамилија затражи од Делевине да јој понова исприча јуначку сцену између ње и злочинца, и Делевина поновн своју причу. Пошто још ништа не беше откривено мати њена, иеома честита жена, отиоче сапетовати Делевину да саопшти властима оно што је видела. Делевина ово одби, под изговором да њена обавештена немају никакве важности, и да власт може бити и без њих. „Она ће и без мене добро урадити", одговорила је она одлучно. Немогући претпоставити шалу и неозбиљност код своје кћери, а имајући у виду полицијски неуспех у проналаску крвнца, мајка је посведневне тера да сведочи, или се она одупире, оклоши и понавља да су њена сазнања без предности. Мати, међутим, наваљује и доказује јој, да њена обавештења могу бити од врло велике предности по истрагу. Делевина и даље остаје пасивна. Назад мати, сита ове равнодушности, а у жељи да помогне власти, нарећује и прети. „Ако овог јутра не одеш у полицијску комесаријат и не саопштиш шта си видела, ја ћу лично тамо отићи и доставити те". Нехотећи се понизити у очима својих, призванајући да ни је у пољу сну, у 2 сата изјутра, причала само једну лепу и измишљену историју. Делевина назад, под материном претњом, одлази у комесаријат и сведочи. Ето под каквим је условима, на 5 дана после извршеног злочина, полицијски официр г. Спитеа прамно и озваничио Делевинину приповетку. Мало доцније, истражни судија г. Хаве у својој „Важној Објави" од 24. фебруара 1906 год. објавио је целом свету дефинитиван опис злочинчев, утврђен према сувереној сведоби г-ђице Делевине Дисар.

Природа измишљотине.

Зашто је и како је Делевина Дисар измислила своју причу? Измишљотина, сама по себи, није ни неваљала, ни накосна, ни интересантна; она је избила спонтано и несвесно, под утиском страха и запрепашћености. Делевина је једна мала жена, живе природе, нервозна, узбуђљива, раздражљива, са јаком маштом и хистеричном сентименталношћу. По својој природи, она је тих брбљивице и заћаволивице. Преневражена изненадном новошћу о страховитом злочину, гушена мрачном и страховитом мором, она у свом пренету, у 2 сата изјутра, прича сензационну историју, која је доцније постала њеном сведоџбом. У овој њеној историји налазимо сједињене све елементе невероватноће и аутосугестије. Њена прича резултанта је четири лична елемента, који су имали мрочитог утицаја на њен дух; она представља асоијацију четири материнске идеје. Делевина, у пола успавана, чује ове речи: „Ужасан злочин... Једно дете силовано, убијено и исечено на комаде... Улица „Hirondelles", улица „Fleurs".

Да разчланимо њену измишљотину.

Прва идеја. — Девојчица силована, убијена, исечена на комаде... Једно дете... једно дете напуштено. Инстинктивно, Делевина однах помишља на своје дете, на своју девојчицу од 4 год., која је у кревету поред ње, и коју загрева спојам несрећним или дирљивим миловањем. Чувши за страховита злочин, она се, на мах, осетила као да јој је утроба ишчупана, и отпочела да предиђа са ужасом несрећну будућност. Њена мала, лишена него и надзора, биће такође изложена узличним опасностима. Због свог детета Делевина је већ много патила. Каква ли је страховита годгота очекује у будућности? У детету напуштеном, заведеном, силованом и срамно убијеном, њена уображазиа види њену сопствену девојчицу. Она тада почиње дрхтати, узнемиривати се, лутити се, жалостити се и измишљати. Њена измишљотина је хистерична, и потиче од срца напуштене матере.

Друга идеја. — Улица „Hirondelles", према улици „Fleurs". Делевина ово види тачно, она врло добро познаје ова места, и она правно место где је пакет био остављен. У епоси извршеног злочина она је радила у Ђурчијској радионици г. Филина Нордена, у улици „Fleurs" бр. 2, на углу улице „Hirondelles", тачно преко пута куће где је пакет нађен. Сваког дана Делевина је овуда пролазила најмање четири пута, идући на посао и враћајући се кући. Магновено она је видла, не својим очима већ у својој уображаји и у својим мислима, место које посматра и гази ногама четири пута дневно.

Трећа идеја. — Једна препирка. Видели смо, да је противно психолошкој вероватноћи да се злочинац, који под мишком носи јеси своје жртве, зауставља на путу и губи своје драгоцено време, тражећи свађу са равнодушним и бесполезним пролазником. Али, и ако ова свађа није могла постојати у намери и актима злочинчевим, она, напротив, увек постоји у Делевинином духу и карактеру. По природи жива и експанзивна, она је по темпераменту инцајца и кавгаџија. На кратко време пре извршеног злочина, ђица Делевина радила је у радионици г. Витрајена из које је, због ужасне свађе са једном од другарица, била отпуштена, заједно са оном. Ова свађа била је узрок погоршању беде код Делевине и њене породице. Према ономе, није ни мало чудновато што се идеја о свађи појавила у њеном мозгу.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И УПУТИ

За расматрање решења суда општине града Београда, доношених на основу грађевинског закона за варош Београд, без обзира да ли се њима расправљају главна или споредна питања, није надлежан Министар Унутрашњих дела, нао непосредна надзорна власт над општином београдском, већ Управа града Београда.

Д-р Ст. М. П., овд., пресудом суда општине београдске од 8. октобра 1909. год. КБр. 3999, а на основу чл. 3. и тач. 1. чл. 4. грађевинског закона за варош Београд, кажњен је са 100 дин. за беправно зидање зграде.

Против ове пресуде кажњена Д-р Ст. изјавио је жалбу, преко општинског суда, Управи града Београда.

Суд општине града Београда, решењем од 15. новембра 1908. год. КБр. 5973, а на основу §§ 15. и 16. полицијске уредбе, одбацио му је ову жалбу као неблагоремено поднесену, с тога, што је њену пресуду саопштена 6-ог а он жалбу предао поште на повратни рецепис тек 16. новембра 1908. год.

Министар Унутрашњих дела нашао је, да је навод жалитеља, да је жалбу предао 10-ог новембра с тога, што је последње дана за изјаву и предају жалбе 9-ог новембра — био празник, неумесан и без предности по томе, што се овде не може по аналогији применити § 15. крив. суд. пост. пошто судови варошких општина, по чл. 20. закона о општинама, раде сваког дана, па је с тога решењем својим од 2. јануара 1909. год. Пр№ 25339, а на основу § 10. устројства централне државне Управе и чл. 142. зак. о општинама, одобрио решење општинског суда.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да ожалбено решење не одговара закону из оних разлога:

Као што се из акта овог предмета види, жалитељ је на основу чл. 3. грађевинског закона за варош Београд пресудом општинског суда од 8. октобра 1908. год. КБр. 3999, кажњен са 100 динара зато, што је на своме имању оздаде зграду са шине одезеда, не тражећи дозволу, потребну по тач. 1. чл. 4. истог закона.

Против ове пресуде жалитељ је изјавио жалбу, коју му је општински суд решењем од 15. новембра 1908 г. КБр. 5973, одбацио као неблагоремено поднесену, а ово решење општинског суда одобрио је и Министар ожалбеним решењем.

По члану 35. грађевинског закона за варош Београд, против решења општинске власти и грађевинског одбора полиоси се жалба Управи града Београда, а против решења ове Министру грађевина.

Према томе, Министар унутрашњих дела и ако је по чл. 142. зак. о општинама надзорна власт над општином града Београда, опет по грађевинском закону није био надлежан за расматрање решења општинског суда КБр. 5973, и ако је њиме расправљено споредно питање — питање о благоремености изјављене жалбе против пресуде КБр. 3999.

Министар унутрашњих дела писном од 10. фебруара 1910. год. Пр№ 2162, известио је Државни Савет, да предње разлоге усваја, и да ће у смислу истих издати жалиоцу друго решење.

Одлука Државног Савета од 12. фебруара 1910 год. № 1364.

Државни Савет није надлежан за расматрање решења полицијских власти, која се тичу питања о обустави извршења судских пресуда.

По осудним решењима пречеженог смедеревског суда од 24. августа 1898. год. № 18235, и од 12. септембра 1898. г. № 18254, Јаниће К..., трговац из Сме-

дорена, имао је да власти Браћи Х. 1250 динара дуга са осталим трошковима.

По обадва дуговања Јанићеју су, сем осталога, узете баке у вонис и акције Смедеревске Задруге.

Актом од 26. септембра 1907. године Јанићеје се обратио начелству округа смедеревског и навео, да је своје повериоце са свим исплатио, на чак и више дао, те је с тога тражио, да му се нов. акције врате.

Како су се повериоци противили томе, наводећи да још нису потпуно измирени, то је начелство, приступајући прорачуну, нашло, да молилац има да исплати повериоцу још 135·37 дин., па је с тога решењем од 15. јануара 1909. год. № 26, одлучило, да се за наплату тога дуга изложе продаји три акције Смедеревске Задруге, које се налазе у депозитној каси начелства.

Ово решење оснажио је и Министар унутрашњих дела својим решењем од 13. фебруара 1909. год. № 2956.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да се предмет ове жалбе не тиче административног спора у смислу тач. 2. чл. 48. саветског пословника, већ питања о обустави извршења пресуде, за решење кога Државни Савет, према чл. 5. зак. о своме уређењу и чл. 144. Устава није надлежан, а жалитељу, ако налази да је оштећен, не стоји ништа на путу, да се путем спора обрати суду за накнаду штете од лица, кога одговорним сматра, ако хоће и успеху се нада. С тога је одлуком својом од 19. фебруара 1910. год. № 1482. одбацио жалбу као ненадлежној власти поднесену.

Када је извршном пресудом полицијске власти наређено одузимање непокретног имања од једног паричара и уступање другом паричару, па осуђени иако сам да то имање уступи у сопственост или на умивање свом паричару, онда је полицијска власт дужна сама ово одузимање, односно уступање, извршити а не понова наређивати одузимање одн. уступање тог имања.

Старици масе пок. Живка Д., из Змињака, отпужили су Игњата Ј., ожд., среској власти, да је на самовласан начин присвојио масену земљу звану „Ливада", па су тражили, да се за дело самовлашћа казни, а заузету земљу врати маси.

Пресудом начелника ср. мачванског од 23. маја 1907. године № 9150, Игњат је био ослобођен казне за дело самовлашћа, али му је наређено, да спорну земљу уступи маси у року од три дана од дана извршности пресуде.

Пресуду ову одобрио је и правоснажни шабачки суд одлуком од 9. јануара 1908. год. № 36994.

Главни старалац масе тражио је по том од среске власти, да спорну земљу уступи маси, подносећи и тапију од те земље.

Начелник среза донео је решење 2. априла 1908. год. № 742, и њиме наредио Игњату, да спорну земљу још одмах уступи маси пок. Живка.

Ово решење среске власти оснажило је начелство окружно, а решење овога Министар унутрашњих дела својим решењем од 18. октобра 1908. год. № 20399.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да жалбено решење Министрово не одговара закону из ових разлога:

Као што се види из акта, по тужби стараоца масе пок. Живка Д., за дело самовлашћа, начелник среза мачванског пресудом од 23. маја 1907 год. Бр. 9150, коју је оснажио и шабачки правоснажни суд одлуком од 9. јануара 1908 год. Бр. 36994, ослобођен је био жалитеља казне због дела из § 375. а. кривичног закона, услед застарелости, али му је наредио да спорну земљу уступи маси у року од три дана од дана извршности пресуде, а ако налази да је у праву, онда да води спор код суда.

На тај начин овај је предмет једном свршен, и среска власт, по тражењу стараоца масе да се спорна земља уступи маси, није могла понова, решењем од 2. априла 1908 год. Бр. 742, наређивати жалитељу да спорну земљу одмах уступи поменутој маси, већ је у смислу § 493. грађанског судског поступка, имала само да изврши поменуту извршну пресуду среске власти Бр. 7150, те према томе ни начелство и Министар нису могли одобрити, да се понова решава о једној свршеној ствари коју је суд расправио.

Писмом од 1. фебруара 1910, године № 1491, Министар је известио Државни Савет, да се са предњим примедбама слаже, и да ће у смислу истих издати жалиоцу друго решење.

Одлука Државног Савета од 9. фебруара 1910. год. № 928.

Држава, по чл. 108. зак. о непосредном порезу, има превентивно право само за наплату редовног пореза и прореза, као и трошкова око пописа и продаје, али не и за наплату казненог пореза.

Пресудом пореског одељења среза голубачког од 16. септембра 1903. године № 860, а на основу чл. 111. зак. о непосредном порезу, кажњен је Ђорђе Б., са 1195·01 дин. због непријаве извесне радње за разрез пореза.

Ову пресуду одобрио је Министар Финансија, а решење онога Државни Савет.

Пошто Ђорђе није имао готовог новца, то је пореско одељење за наплату ове казне узело у попис и продало једну његову кућу, коју је купила његова жена Перса за 3500 дин.

По тражењу пореског одељења, да купац Перса положи излицитирану цену, она се актом од 27. децембра 1907 год. обратила одељењу и у њему представила: да ова излицитирану цену неће да положи, пошто је на купљеном имању била интабулисани повериоца, па у суму од 3000 дин., па је, пристајући да исплати Управу Фондова, као првог интабулисаног повериоца, и редовну дужну порезу на продато имање, тражила, да јој се тапија на купљено имање изда без подлагања излицитиране цене. За доказ својих навода, поднела је оверен уговор облигације, по којој јој њен муж дугује 3000 дин. од примљеног мираза, и решење правоснажног неготинског суда од 1888 год. о стављеној интабулацији на продато имање за обезбеду горњег дуга.

Пореско одељење нашло је, да се молитељка Перса не може користити §§ 483. и 489. грађ. суд. пост., пошто продају имања није ни вршило за наплату њеног потраживања, већ за наплату редовног и казненог пореза, дакле за рачун државног пореза, који је по чл. 108. зак. о непосредном порезу превентивно и искључиво све повериоце, без обзира на њихова обезбеђења, па је у с тога решењем својим од 7. маја 1908 год. Пр.Бр. 4931., а на основу чл. 107., 108. и 109. пореског закона и §§ 465 и 484. грађ. суд. поступка одбило од овог тражења, с тим да се изврши нова продаја на штету њену.

Ово решење одобрио је и Министар Финансија решењем од 7. октобра 1908 г. Пр.Бр. 16823.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да жалбено решење Министрово не одговара закону из ових разлога:

Не стоји тврђење пореске власти, да Држава и у овоме случају има превентивно право наплате у смислу чл. 108. пореског закона, јер је овим законским прописом предвиђено, да Држава има прече право наплате само у погледу редовног пореза и прореза, као и трошкова пописа и продаје, али не и у погледу наплате казненог пореза.

Према томе, жалитеља, као интабулисаног повериоца и купац продатог интабулисаног имања, које јој је по §§ 326. и 327. грађ. закона служило као залога за подмирење њеног прижања, није по § 483. грађ. суд. пост. ни дужна положити целу излицитирану цену у готову новцу, већ само онолико, колико достиже за измирење редовне порезе на продато имање и Управе Фондова, као првог интабулисаног повериоца, пошто се подметним приложима у акту њеног тражења (облигацијом и решењем прв. неготинског суда утврђује, да је њено обезбеђење много раније од односног права државног на наплату овог казненог пореза.

Министар финансија писмом од 3. децембра 1909 год. Пр.Бр. 30061, известио је Државни Савет, да предње примедбе усваја и да ће у смислу истих издати жалитељи друго решење.

Одлука Државног Савета од 8. децембра 1909. год. № 7712.

Противу решења и одлука надзорне власти, којима се одобравају или не одобравају одлуке збора, одбора или општинског суда, жалбе се изјављују Државном Савету, а не Министру Унутрашњих Дела.

К. М. Н., благајник из Ч..., упутио је једну молбу, којом је молио суд и одбор општине ч...., да поправи калдрму у једном делу улице, у којој је његово имање, те да се не би отицањем воде правила штета његовом имању.

Одбор општински поводом овога донео је одлуку, да је општина своју калдрму начинила како ваља, а пошто молилац нађе хтео подићи земљиште наспрамним песка, то му се сада ставља у дужност, да он своје земљиште подасне.

По жалби, надорна власт одобрила је одлуку одборску као по закону основану, а жалбу одбацила као неуместну.

Противу решења надорне власти К. М. Н. изјавио је жалбу Министру унутрашњих дела, и Министар је нашао, да за расматрање овог предмета није надлежан са ових разлога:

По чл. 152. зак. о општинама за расматрање решења општинског суда и одбора надежна је надорна власт, која је, у овом случају, по својој надлежности и поступила.

По чл. 170. истог закона, жалбе противу решења и одлука надорне власти изјављују се Државном Савету, према чему за расматрање и оцену оваквог решења надорне власти Министар није надлежан.

Са тих разлога решењем од 12. децембра 1909. год. № 26568, одбацио је односну жалбу као ненадлежно упућену му.

По изјављеној жалби, III. одсек Државног Савета нашао је, да је оваквоме решењу Министрово правилно и на закону основано, па је, на основу чл. 170. зак. о општинама, одлуком од 11. марта 1910 год. № 1743. одбацио жалбу као неуместну.

Све жалбе по закону о општинама изјављују се у року од пет дана од дана саопштења одлуке или наредбе, а противу радње збора, од дана кад је био збор, не рачунајући у рок дан саопштења или дан збора.

Одбор општине прио-траске на свом састанку од 21. августа 1909. год. донео је одлуку, да одобрава Јовану Ц., столару онд., да на реци Чемерштици подигне једну стругару. Ову одлуку одбор је донео на основу чл. 30. тач. 2. става II. закона о водама, и исту одобрила и надорна власт решењем својим од 5. септембра 1909 год. № 12971.

Противу овог решења надорне власти изјавио је 6. јануара 1910. год. жалбу Државном Савету одборник општински Мијча С., наводећи да је решење неправилно и да не одговара закону.

Трећи одсек Државног Савета одбацио је ову жалбу као неблагоревремено поднесену, пошто се из акта види да се жалитељ, према чл. 171. закона о општинама, није жалио у року од пет дана.

Општински кошеви морају се подићи само на имању у непосредној близини општинске зграде и на местима са повољним техничким условима.

Збор општине јовањске на дан 3. новембра 1909. год. донео је одлуку, да се општински кош подигне на плацу Павла П., механџије ондашњег, стим, да се Павле обавезе, да никада од општине никакву кирију неће тражити.

Надорна власт решењем својим од 12. јануара 1910. год. № 462. обуставила је од извршења зборску одлуку са разлога: што је противна чл. 13. закона о општинским кошевима, јер је решено да се кош прави на приватном имању и поред ове одлуке; а сем тога, што изабрано земљиште не одговара техничким захтевима.

С тога је сва акта овог предмета заједно са својим решењем доставила Министру унутрашњих дела, а Министар, наслеђи, да зборска одлука не одговара чл. 13. закона о општинским кошевима, по коме се општински кошеви морају подићи на имањима у близини општинске зграде и на местима са повољним техничким условима, — послао је, на основу чл. 152. зак. о општинама, сва акта Државном Савету на коначно решење.

Трећи одсек Државног Савета нашао је, да је решење надорне власти правилно и на закону основано, па га је с тога одлуком од 11. марта 1910. год. № 1891, одобрио.

Јос. К. Ст.

Одлука опште Седнице Касационог Суда

И по изгуманим делима, кад провостепени суд доноси пресуду, има се кривична одговорност натраженог ценити по крив. суд. пост. а не по полицијској уредби.

Код смедеревског провостен. суда, одговарали су Ж. С. и М. С. за дело опасне крађе, казњиво по § 223 т. 2. крив. зак. По свршеном извиђању на претресу суд је утврдио, да не стоји дело из § 223 т. 2. већ иступно дело крађе казњиво по § 391. крив. зак. и ценећи одговорност оптужених по полиц. уредби оптуж. Ж. осудио је на 20 дана затвора, а оптуж. М. ослободио казне као невиног.

Апелациони Суд је својом пресудом № 3737, одобрио пресуду провостен. смедеревског суда. По по жалби држав. тужиоца Касациони Суд примедбама својим № 11802, поништио је пресуду Апелационог Суда са разлога:

„Према § 220 крив. суд. поступка, суд има само оно за истинито сматрати, што је по прописима кривичног судског поступка доказано, без обзира на то, по каквом делу оптужени одговара. На како је суд противно наведеном законском пропису поступио, јер је кривичну одговорност оптуженог Ж. и М. по делу из § 391. I. одељ. казн. законика ценио по полицијској уредби, то ни пресуда, која је заснована на таквој оцени доказа не може опстати".

Апелациони Суд није примио поменуте примедбе Касац. Суда већ је дао противразлоге под № 111.

„Ван сваке је сумње, да се по § 220 крив. суд. поступка има за истинито сматрати само оно, што је по прописима закона о кривич. судском поступку доказано. Али како суђење иступних кривичних дела у случајевима из § 210 крив. суд. поступка спада у надлежност провостепених судова како изузетан, Апелациони Суд налази да се кривична одговорност оптуженог Ж. и М. не треба да цени по законику кривичног судског поступка, који предвиђа поступак за дела, која спадају под редовну судску расправу и редовно суђење, већ по полицијској уредби, као поступку, који једино важи за извиђање и суђење иступних дела".

„Овако схватање: да за кривичну одговорност оптуженика за иступе крађе, и ако исте суде судови, важе прописи полиц. уредбе, има наслона у гледишту, што се према закону о шумама кривична одговорност дотичног оптуженика цени по закону о шумама, који прописује, кад се има узети за доказано да је ко учинилац горосече и осталих дела, која се наше по том закону."

„У осталом, не може се на замислити, да је законодавац хтео да кривце ослободи казне за иступе, које би судови провостепени судили зато, што вајкова кривична одговорност није доказана по кривичном поступку. Кад би се тако узимало, онда давање истинних кривица у суђење провостепених судова не би могао бити ни чим оправдано и имало би рђавих последица, да би се кривци, и ако им суди строжија суд, изјављали испод заслужене казне".

„Правилност овакног схватања Апелационог Суда утврђује и досадања пракса судова, по којој су провостепени судови за иступе употребљавали доказе по полицијској уредби, па то и Апелациони и Касациони Суд одобравали.

Са наведених разлога Апелациони Суд налази, да је полицис. уредба овде правилно примењена."

Касациони Суд у својој општој седници усвојио је примедбе свога I. одељења, а противразлоге Апелац. Суда одбацио, и према оваквој одлуци, Апелациони је Суд пресудом № 2161 ослободио оптуженог Ж. из недостатка довољних доказа, коју је и Касациони Суд решењем № 10010 одобрио.

Одлука опште седнице Касационог Суда.

Да би постојало дело из § 125. крив. зак., није довољно да је чиновник кога само оклеветао, већ да га је тучао или туђи дао, која радња долази под појам злостављања.

Провостен. врушевац. суду био је оптужен А. Ј. писар среске, што је иступао М. С. земљ. који је на пулуну био, и при коме је оптужени настојавао. Државни тужилац га је оптужио за дело из § 125 кал. законика, но провостепени суд је по извиђању на претресу нашао, да у радњи оптуженог стоји дело јавне увреде казњиво по § 213 у вези са § 131 крив. зак. и казнио је оптуженог новчаном казном. Апелациони Суд је нашао да овде стоји дело из § 125 крив. зак., јер га је оптужени учинио у званичној дужности као писар полицијски, а за појам овога дела није потребно да постоји и повреда тела на оном лицу, које је било предмет самовласне туче или прекорачења границе власти законом одређене од стране чиновника или службеника општин. као што то погрешно узима провостен. суд. И према оваквој квалификацији казнио је оптуженог затвором.

По по жалби држав. тужиоца и бранioца оптуженога, Касациони Суд примедбама својим № 1882, поништио је пресуду Апелац. Суда са разлога:

„Пресудом ирвостен. суда констатовано је, да је признањем оптуженога, које се слаже са осталим околностима, по § 225 кривичног судског поступка доказано, да је оптужени *оклеветао* приватног тужиоца, и то тек онда, кад му тужилац, који је хтео побећи с кузука, не само није хтео казати своје име, него му безобразно и увредљиво одговарао, па и претио што га за име пита. Ту констатацију усвојио је и Апелационни Суд као што се на његове пресуде види. Према томе погрешна је квалификација Апелационог Суда, по којој би она радња оптуженога чинила кривично дело из § 125. казн. законика, јер под изразима: *гукао или туђи дао*, који се налазе у том законском пропису, има се разумети само таква недопуштена радња, која делази под појам *злостављања*, а не и кад се неко само опамари или ћуши, што по нашем закону, јесте увреда делом (реална инјурија). У вези с овим, Апелационни Суд признајући оптуженоме казивачког од стране приватног тужиоца, имао би, даље, да цени колико је оптужени тиме од стране тужиоца нагнан на оваквог свог поступак, као и да оцени увредљиве одговоре тужиочеве, који су претходили, и тај поступак оптуженога казивали, на према томе и одлуку своју да донесе у смислу § 215. крив. зак."

Апелационни Суд није усвојио ове примедбе већ је дао следеће противразлоге:

„Кад оптужени А. сам признаје, да је као писар полициски над кулучарима на кулуку среском водио надзор, и да је том приликом приватном тужиоцу ударао два шамара, што му одмах није казао име и презиме, него му је безобразно и увредљиво одговарао; онда је оптужени, вршећи званичну дужност учинио дело као јавни службеник и таква радња, која је скопчана са званичним радом и злостављањем јесте дело из § 125. крив. зак. а не дело из § 213. крив. зак. као увреда, делом нанесена, као што је то Касациони Суд узео."

Под појам злоставе Апелационни Суд сматра да улази и злостава и туча од два шамара, јер се изриче из § 125. крив. зак. „*гукао и туђи дао*" другчије не могу разумети него као злостављање, а нарочито кад је то потекло од чиновника, приликом вршења његове званичне дужности."

„У крајњем случају Апелационни Суд налази да овде може стајати само још и дело из § 122. крив. зак., а никако јавна увреда, коју наш законодавац није унео у главу XI. крив. зак. у којој је прописао нарочите казне за чиновнике, који се у својој дужности не понашавају закону и законским одредбама, већ је јавне увреде стално у главу XXII. крив. зак.

Касациони суд у својој општој седници од 12. Јуна 1909. г. № 7217. усвојио је примедбе свога одељења а противразлоге Апелационог Суда одбацио.

Мишљење опште седнице Касационог Суда

Застарелост за административне или дисциплинске кривице, као ни за казне за те кривице по специјалном закону изречене, не постоји, ако она није изречена предвиђена тим специјалним законом.

Поводом захтева господина Министра правде од 25. фебруара 1910 г. № 3068, а на тражење господина Министра просвете и верских послова од 2. фебруара 1910 год. ЦХ 291, да Касациони Суд на основу тач. 2. § 16. свога устројства да своје мишљење о томе: да ли административне кривице предвиђене специјалним законима, и по тим кривицама изречене казне застаревају онако како је прописано у § 396. казн. законика, по протеку три месеца, ако специјалним законом није предвиђена нарочита застарелост за њих, или ако застарелост за њих није там законом нарочито искључена. То питање господ. Министра везује се нарочито за кривице и казне ове врсте по закону о прикривним властима у погледу на свештенике.

Касациони Суд у општој седници своју, састављеној на основу тач. 2. § 16. свога устројства, проучио је ово питање па је нашао:

„Застарелост дела, као и застарелост изречене казне", прописана у § 396. казн. законика, тиче се само дела и казни из III чести казненог законика; примењује се, дакле, само на кривичне истуне и за њих изречене казне, а не може се, бар без нарочитог законског ограничења, примењивати и на административне или дисциплинске истуне и казне по њима изречене. Ово зато што су у опште кривице из казненог законика природе са свим друкче и по предмету свом битно се разликују од административних и дисциплинских кривица. Због тога ни подела административних и дисциплинских кривица није изведена као код кривица кажњивих по казненом законику у коме је, према тој подели, одређена и застарелост дужа или краћа за поједине категорије.

Из тога излази ово: да застарелост за административне или дисциплинске кривице, као ни за казне за те кривице, по специјалном закону изречене, не постоји, ако ово није нарочито предвиђено тим специјалним законом. То, дакле, важи и за ове кривице свештеника, кажњене по закону о прикривним властима као и за дисциплинске кривице по закону о чиновницима грађанског реда.

Решење Касац. Суда о сукобу војне власти са Управом вароши Београда о томе: ко је надлежан за извиђање дела која учиње војни свештеници вршећи своју дужност.

По предмету сукоба појављеног између Управе града Београда с једне и војне власти у Београду с друге стране, о надлежности по делу оптужена г. В. М., војног протеа а због дела из § 113. казненог законика, Касациони Суд расмотрио је како акта о појављеном сукобу тако и акта поменутог оптужена, па је нашао, да је како за истрагу тако и за суђење овог дела надлежна војна власт, односно војни суд и то са ових разлога:

Што је оптужени као војни протојереј, дакле као војно службено лице, у погледу његове војне службене дужности подлежао свима правилима, законима и прописима војним, и стајао под надзором своје претпостављене војне власти те по томе и за све своје кривице, учињене у овој својој службеној војној дужности потпада под војну власт, односно војни суд по § 14 зак. о пост. вој. судова у кривичним делима.

„Према томе, дакле, кад је оптужени примио легат за војну цркву Ружицу као војни протојереј на руковање, у којој је прави он као војно свештено лице и као њен старешина по наређењу војне власти чиноедјетствовао, и сам њеном инаовином руковао и за вршење своје службе војној власти одговарао стојао, онда је за поменуто дело, како за истрагу тако и за суђење по горенаведеном законском пропису надлежна војна власт."

А што је оптужени поменути легат примио по оплашћењу београдског духовног суда, то није од утицаја на решење надлежности за истрагу и суђење овог дела оптуженога, једно по томе, што је он био надлежан, за пријем истог легата као одређени старешина и заступник цркве Ружице на руковање, и по томе као такав и оплашћен за пријем истог легата од Духовног суда, као надзорне прикривне власти, по закону о прикривним властима, а друго по томе, што је оптужени као свештено лице, стајао под надзором духовне власти само у погледу вршења чисто верских обреда и његовог моралног понашања и поведења у цркви и ван ове, зашто само и подлежи одговорности духовној власти по правилима и прописима о прикривним властима и канона, а за све остале повреде своје дужности има да одговара по војним законима."

М. Л. Р.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Г. Бранко П. Сретеновић, деловођа општине варошице Младеновца, пита:

„По чл. 39. зак. о уређењу касаница, општине, које не дају своје касанице под аренду, већ остављају сваком право да може клати стоку, само са обавезом, да за то општини одређену таксу плати, могу у својим правилима, која ће јавно објавити, прописати казну за онога, који би се ухватио да крипом стоку коље, неплативши претходно општини припадајућу таксу. Ова казна да може бити до четворострукe таксе на закланo крипом марниче итд."

По § 326. кривичног закона, у случајима који нису у кривичном законику, а ни у другим специјалним законима предвиђени, и за које није казна прописана, моћи ће месна полицијска власт надавати наредбе и у оним одређивати казну од 10 до 150 дин. или од 1 до 20 дана затвора, за лица која би противно оним наредбама радила.

Дакле, као што се види: ни законом о уређењу касаница, а ни кривичним

законом нигде није прописана казна за оне, који ван реона онога места у коме живе, купују месо и уносе га у своје домове за личну потрошњу.

Како се ван реона ове општине налазе две сеоске касапнице, у којима се стока коље и месо лекарски не прегледано продаје, јевтиније него у вароши, то и поједини грађани ове општине често пута, тамо одлазе, месо купују и за своју домаћу потрошњу у варош уносе не плаћајући својој општини за то никакву таксу, на да је спаковне у овоме месту слободно стоку клати и месо продавати али под условом да на свако 1 к. гр. меса плати општини 0·10 н. дин. такве поште касапница није надата под аренду.

Овим поступком, појединих грађана штети се општинска каса, а постоји и бојазан да се услед тога, што се ва тим сеоским касапницама месо лекарска не прегледа, продаје може бити и покварено, — не појаво у вароши какве заразне болести.

У чл. 94. и 95. зак. о општинама, поред тамо побројаних дужности, суду општинском стављено је у дужност и то: „да чува и потиомаже општинске интересе, да се стара о унапређењу општине и њених чланова у сваком погледу а поглавито: просветном, привредном, здравственом и моралном, као и да се стара о одржању здраља људи и стоке у општини и да контролише све оно што је од утицаја на здраље људско итд.“

Да би општински суд одговорио овим своји дужностима, он је на основу § 326. кривич. закона, наредбом својом од 2. марта пр. год. Бр. 830, коју је јавно објавио, забранио својим грађанима да у овд. вароши уносе са стране месо, било за своју домаћу потрошњу или препродају, и да ће свако оно лице које се ухвати да и поред ове наредбе месо у варош уноси, а није на исто општини одређену таксу платило, бити кажњено од 25 до 50 дин. у корист општ. касе.

На основу ове наредбе, председник овог суда, реферисао је у два маха испесна лица из ове општине што се ове наредбе нису придржавали, већ су месо ван реона купили и у варош за личну потрошњу унели крином, без да су кланичну таксу платили. Тако, прве реферисао је 21. августа пр. год. те су стога пресудом овог суда бр. 3253 од 28. авг. пр. год. кажњени са по 25 дин. у корист општ. касе, коју је пресуду по жалби једног од осуђених колегијум II-ог одељ. врхост. суда опр. београдског одлуком својом од 17. октобра пр. год. № 29.155, као законату одобрио, са разлога што је иста заснована на § 326. кривичног закона.

Друге пак, реферисао је 28. авг. пр. год. те је и ове општински суд пресудом својом од 8. октобра пр. год. Бр. 3296, казнио са по 25 дин. у корист општинске касе, но по жалби оба осуђена I-во одељ. врховтеног суда окр. београдског одлуком својом № 449. од 7. јануара т. г. поништио је ову пресуду као незакониту са ових разлога:

„По члану 39. (зак.) о уредби о касапницама, лица која се огреше о тај прописе казне се „до четворострукe таксе, која припада на закланo крином марвинче“, према чему, мора се знати, колика је такса и по њој казна може бити до четворострукe таксе, а никако не произвољно од 25 до 50 дин. када се таква казна не осмина из закону.

Исто тако, и сама наредба тога суда о казни није основана на закону по чл. 39. уред. о касапницама, но на § 326. каз. зак. док тај законски пропис не предвиђа и не даје овлашћење да се могу издавати наредбе за такве недозвољене радње, као што је уношење меса у варош и кланье стоке, и надаје да суд размисли да ли у опште овде у томе што су оптужени унели неколико килограма меса у варош, може бити у опште каквог кривичног дела према чл. 39. уред. о касапницама, нада тамо то није забрањено“.

Овај суд са актом својим Бр. 523. вратио је обе ове пресуде поново пр. суду окр. београд. и молио га да поште су оба дела једне исте природе или да обе пресуде поништи или обе одобри, али су оба оделена врхост. суда остала при ранијим својим одлукама, назајући да су оне према § 15. и 16. Полицијске Уредбе извршне.

Као што се овде види, једна је пресуда одобрена а друга поништена, и ако су дела једне исте природе и по моме личном мишљењу неправо је да се од једних казна наплати а од других не, на с тога молим уредништво за обавештење у првом наредном броју „Полицијског Гласника“ о томе: која је судска одлука правилнија, и шта би се могло да учини, да обе оне пресуде буду једно-образне. Ово у толико пре, што незнам како треба у сличном случају да се као деловодља општински (неправник) управљам, кад се правници у два судска одељења у мишљењима разилазе.“

— На ово питање одговарамо:

По закону од 22. фебруара 1869. године (Зборник XXII. стр. 20), општине које не издају своје касапнице под аренду, могу прописати правилима казну само за оне, који би се ухватили да крином коље стоку у обиму дотичне општине, „не плативши претходно општини припадајућу таксу, а не и за оне, који уне месо у суседној општини, па га у ову пру уносе.

Ова последња радња у опште не би била кажњива ни по уредби о касапницама, ни по криминалном законику, јер се не предвиђа казна за исту.

Али, над је општинским суд, по праву које му даје § 326. кр. законика, *на чисто здравствених обзира* одлучио ову радњу за кажњиву, старајући се тако, да се у Младеновац не уносе месо од угинуле и болесне стоке, онда је његов рад и законит и уместан, кад кажњава оне, који месо купују на страни па га у Младеновац уносе.

Према томе и поступак II одељења врховтеног београдског суда, што је одобрио пресуду општинског суда, саобразан је закону.

Како су и пресуда коју је одобрио II одељење и она коју је поништио I одељење, постаде извршне у смислу § 15. и 16. Полицијске Уредбе, то се оне нису ни могле мењати, али то не одузима право општинском суду да и даље кажњава оне, који поступају противно његовој наредби, заснованој на § 326. а вероватно и I одељење врховтеног београдског суда неће мати разлога да остане при једном погрешном мишљењу, које је раније заступало.

Другог излаза у опште нема, јер тражити да о овоме питању доноси начелну одлуку Касационн Суд, било би неумесно, пошто је право суда, да надаје овакве наредбе несумњиво, што се види и из текста § 326. која између осталога гласи: „*одржавања чистоте* и **среча онога** *што би било* **на корист и заштиту здраља грађана**“.

II

Суд општине дрaунске, актом својим Бр. 164, пита:

„Ова општина добила је школу и школски плац у селу Дрaупи од поч. Јована Матића биз. из Дрaупе, пресудом врховтеног суда од 13. децембра 1906. године № 36120, и иста пресуда је одобрена решењем Касационог Суда од 4. децембра 1907 год. број 12688, *без никаквих дугова*.

Но полицијска власт среза космајског, наредбом својом од 1. фебруара 1910 г. бр. 2388, тражи да се овај школски плац узме у попис за рачун г. Боривоја Анђелковића адн. из Београда, а по дугованьу почившег Јована Матића биз. из Дрaупе.

Суд овај, актом својим од 11. јануара 1910. године Бр. 37, известио је начелника среза космајског, да ова општина нити школа не дугује на шта г. Боривоју Анђелковићу, адн. из Београда, нити је ма какав дуг овој општини познат, нити суд овај све чинити попис општинске имовине за туђе дугове, а противу прописа чл. 97, тач. 1. зак. о општинама.

Но полицијска власт поновним наређењем тражи искључиво да се само школски плац узме у попис за дугованье поч. Јов. Матића, биз. из Дрaупе, и још претећи казном суду за неизвршене наредбе.

С тога се учинио молим уредништво за следеће објашњење:

1.) кад општина има извршну пресуду врховтеног суда окр. београдског од 13. децембра 1906. год. бр. 36120, на школски плац, које је општина добила од п. Јована Матића биз. из Дрaупе без *никаких дугова*, да ли се покрај таке пресуде може чинити попис тога имања за рачун и за дугове поч. Јована Матића, а противно § 188. грађ. суд. пост.?“

— На ово питање одговарамо:

Школа и школски плац могли би се продати за дугове пок. Матића само у том једном случају, ако је на то имање стављена интабулација или пребеспка пре него што је оно прешло у својину школске општине, јер према § 327. 328. и 329. грађанског закона, по праву следовања, дуг је везан за заложено имање, и наплаћује се из истог без обзира на то, у чијим се рукама имање сада налази.

Ако није овакав случај, онда ово имање у опште не сме бити предмет продаје за дугове Јованове.

Међутим, како је задуживање и отуђивање школског имања везано за одобрење г. Министра просвете, према ставу другом чл. 18. закона о народним школама, то о захтеву среске власти треба известити и њега, на ће он наредити да ће даље да се ради, било да је ово имање залога за дуг г. Анђелковића било да није.

У осталом, општински суд, да би избегао казну среске власти, може и извршити попис, саме да пуномоћник општински на протоколу пописа изјави: да је имање школско, на ће и сама среска власт морати извидети право школе пре него што би приступила продаји, као што мора водити рачуна и о наређењима чл. 18. поменутога закона.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Машинка Петровић, служавка, родом из Цраве Горе, извршила је крађу новца своме господару г. Војину Радосављевићу, артиљеријском пиротехнику из Београда, па је за тим побегла. Она је стара 25 година, висока 1·68 м. очију кестењавих, косе прско-сјајне, чела широког, носа и уста великих. У оделу је штофаном постављено боје.

На молбу овлашћеног италијанског посланства, које мисли да се Смај налази у Србији, износимо његову слику са препоруком свима полицијским и општинским властима да за њиме надзиваљу потеру учине. — Акт Министарства Унутрашњих Дела Шбр. 6133.

Вукадин Воличковић, калфа столарски, имао да одговара код начелника среза болеважског за лажу повреду тела, па се налази у бегству. Он је стар 26 година, раста средњег, дежмонаст, смеђ, малих бркова, очију великих. — Акт начелника среза болеважског Бр. 19860/909.

Велимир Беслин, имао да се пратворн за захтев а-угарске конзулата у Београду за дело фалсификата извршеног у Кикинди. — Акт Управе града Београда Бр. 11123.

Мита Лазић, Цигањин, осуђенин, побегао је 27. прошлог месеца са аде код Ћуприје, где је био на раду. Он је родом из Алексинца стар 27. година, раста средњег, сувоњав у оделу осуђеничком. — Дешиша Управника стаћарског завода у Ћуприји Бр. 1897.

Лазар Тодоровић, слуга, одговара за крађу извршену своме газди Драгутину Јаковљевићу, тежака из Б. Потока. Лазар је родом из Краљева, стар 48 година, раста средњег, очију црних, косе смеђе, у оделу сељачком. — Акт начелника среза врачарског Бр. 4253.

Милосав Н. слуга Ђоке Тодоровића тежака из Лештана, извршио је крађу своме газди на побегао. Том приликом однео: 1 чаршиве од шајка воли; једно гуњче од шајка вино, 2 пара нових ковуша; једне опанке са кајишима; једно ново чарапе; једну шубару нову; један пешкир сет без шапа и у новцу 3·50 динара. — Акт начелника среза врачарског Бр. 4271.

Данило Живковић, слуга, покрао је свога газду Марка Николића, тежака из Кнежевца па за тим побегао. Том приликом однео му: једну узелицу кнјиге „Прометеј Бакне" од 1000 динара, у којој је било и 60 динара у новчаницама од по 10 динара. Он је родом из Поћане у срезу пожаревачком, стар 14 година, раста средњег, плав у оделу сељачком. — Акт начелника среза врачарског Бр. 2282.

Непознати крадљивац ноћу између 23. и 24. прошлог месеца обио је пуцер г-ђе Наталије Марковић, из Паша, и украо јој: три златне траке; два пара нивеуша; неколико златних прстенова; једну мешину од 20000 динара; једну мешину од 1250 динара; једну прслучицу за 250 динара и у готовом новцу један наполеондор. Све у вредности 22350 динара. — Акт начелства округа пашког Бр. 6763.

Драгомир Јовановић, звани „Пивлаш" пиљевичар из Пајазина, покушао је да изврши крађу Стевану Крстићу, трговцу овдашњем, па пошто је спречен побегао је. Он је стар 25 година, висок, крномањит, малих прних бркова, у оделу сељачком. При говору врска. — Дешиша начелника среза јасеничког округа смедеревског Бр. 7077.

Станислав Недељковић, момак пекарски, ноћу између 27. и 28. прошлог месеца покрао је Димитрија Чикарића, пекарницу из Ниша, па за тим побегао. Његов је опис непознат. — Акт начелства округа пашког Бр. 6941.

Цоко Иванов, делиоица сомиђске општине, упрао је у совјеском окружном суду ниш обилазиоца у суми 6800 лева, па за тим побегао.

Он је стар 35 година, раста средњег, косе, очију и обрва смеђих, у лицу реса. На себе има дуг зимски капут, панталоне сиво боје и на глави мој прни шешир. Сем бугарског говори мало и румунски.

Како бугарске власти сумњају да се Цоко крије по Србији, то се препоручује најнемрлчнијe тражење свима полицијским и општинским властима. — Акт Министарства Унутрашњих Дела Шбр. 6395.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за свима побеглим личностима учине најнужнију потеру, и у случају пронласка стражарно их упуте властима које су потеривне издале, с позивом на означене бројеве акта или дешиша.

УХВАЋЕНИ

Богдан Мановојловић, звани „Вла" чију смо слику и потерницу донели у 11 броју од прошлог месеца, ухваћен је у Неготину и спроведен кварту теразијском.

Милијоје Грујић, радник, чију смо потерницу изнели у 7. броју овога листа, ухваћен је у Пожеци и спроведен Управи града Београда, која ће даље са њиме поступити по закону.

Новица Марковић, притворник Управе града Београда, чију смо потерницу изнели у 7. броју листа, ухваћен је на Чукарици и са њиме ће се поступити по закону.

Према томе, престаје у потреба за даљим тражењем горњих лица.

Милош Петровић, интоврвски ученик, чију смо потерницу донели у 36. броју листа од прошле године, ухваћен је и са њиме ће се поступити по закону.

ТРАЖЕ СЕ

Едуард Гаа, а-угарски војни бегунац, може је одређено место становања у округу топличком, отуварао је познано куд без одобрења власти. Он је раста средњег, косе и бркова смеђих, очију плавих, добро развијен. Говори добро немачки и мађарски и мало српски. Он занимању је пријеки ошкар. — Дешиша начелства округа топличког Бр. 2231.

Славко, син Живана Јанковића, обућара из Београда, отуварао је од свога родитеља и до данас се није вратио кући. Он је стар 17 година, раста средњег, косе плаве, у оделу грађанском. — Акт Управе града Београда Бр. 11598.

КРАЂЕ СТОКЕ

Ноћу између 25. и 26. прошлог месеца непознати крадљивац украо су Димитрију Лепчанину, свештенику из Пожаревца, једног коња, маторог 9—10 година, дугке доратасте, без ровања са жутом „Ж". Дешиша начелника среза деспотовачког Бр. 5806.

Обраћа се нажња свима полицијским и општинским властима на ову крађу и крадљивце.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

уредник Душан Ђ. Алимпић

БРОЈ 14. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 11. АПРИЛА 1910. ГОДИНА VI.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и неке пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године сем свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви **„Полицијског Гласника“** се продају се. Рукописи се не враћају

СТРУЧНИ ДЕО

ПОСТОЈИ ЛИ ЗАДРУГА ИЗМЕЂУ ОЦА И СИНОВА

Наше полицијске власти стоје скоро свакога дана пред питањем: да ли постоји задруга између родитеља и деце — оца и синова — или не?

Ове су пред тим питањем и онда, кад имају да врше наплату приватних дугова, које су учинили синови у заједници са оцем, а много су чешће пред њим кад имају да извршују кривичне пресуде за разна кривична дела из кривичног закона, даље по закону о шумама, по закону о монополу дувана, соли, и установи нових монопола, царинском закону и многим другим специјалним законима.

И што је интересантно, и како се са овим питањем сретају тако често, опет оно није јасно и чисто за један огромаи број полицијских и општинских чиновника, него једни раде овако, а једни онако.

То се лепо види на многобројних питања, која су упућена уредништву „Полицијског Гласника“, а и из многих одлука донесених по овакиим случајевима.

Да би се ова разноликост, у оцени овога питања, отклонила, ми ћемо изнети овде како оно стоји с обзиром на законске одредбе, које о њему говоре.

Да би правилно одговорили на исто, ми морамо прво да констатујемо: да се за појам задруге, према § 57. и 507. грађанског закона, тражи смеша заједничког *живота* и *имања* свезом *сродства* и *усиновљења*.

Понављамо: заједничког *живота* и *имања*, јер где оскудева један од ова два услова, ту нема задруге у смислу поменутих законских наређења.

Износећи овако, елементе, који условљавају задругу, одмах видимо, да код оца и синова оскудева један од њих, на име: нема *смеше имања*, па по томе ни задруге, јер све оно, што је отац стекао, то је његова властита својина, а не и његових синова.

Доказа за овакво гледиште називаемо у наређењима § 121. грађанског закона, по коме: „*што год деца под родитељском влашћу и њиховим управљањем прибаве то родитељима својим прибављају, као год што исправно родитељи за своју децу имање прибављају и њима остављају.*“

Кад се овоме законском наређењу дода и оно из § 150. поменутог закона, по коме пуноletна деца могу напустити кућу свога оца кад хоће, и обрнуто отац их може из куће истерати кад хоће, онда је до очигледности јасно, *да ту задружног одношаја нема.*

Али, ако би се и за часак двоумили, да ли све поменуте одредбе ј.сно казују одношај оца и деце, ми не можемо посумњати у тачност овога гледишта кад узимемо у обзир чл. 67. закона о непосредном порезу од 1885 године, која је одредба, истина, отпала доцније из овога закона; али је одржана ставом судским такође 8. чл. 2. закона о таксама, *где се законодавац отворено изјасно:* **да између родитеља и деце не постоји задружни одношај у смислу § 507. грађ. закона,** те га он изузетно од он га ствара за случајеве примене закона о порезу и таксама.

Из овога што смо довде изнели јасно се види, *да између родитеља и деце не постоји задружни однош*ај, односно да деца немају право на имовину свога оца докле је он жив, те према томе нити се на његове имовине могу наплаћивати приватни дугови његових синова, нити њихове кривичне осуде, нити пак они сами могу тражити деобу имања са оцем, каквих случајева такође има врло често.

Изузетак од овога учињен је у изменама § 325. а. закона о кривичном судском поступку, од 25. јануара 1901. године, само за наплату оних трошкова, који се помињу тачкама 4. и 5. § 322. и 325. поменутог закона, јер се они могу наплатити и продајом очеве имовине кад је принила учињена из *користољубља* и за време, довде су синови били у *заједници* са оцем.

Исто тако учињен је изузетак и чл. 102. закона о шумама, који предпоставља: да ће за штету, коју учине малолетници и остати тамо побројани, бити одговорни родитељи, стараоци и т. д. али само тада, ако се утврди, да над својим потчињенима нису вршили довољан надзор.

Наравно, да се њихова имовина може продати само тако, ако су они изречно осуђени пресудом на накнаду штете, по претходној оцени њихове одговорности по овоме, а никако ако такве пароче осуде нема.

У ове изузетке свакако се имају уврстити и случајеви, о којима говори § 122. грађанског закона, јер имање, прибављено на тамо побројани начин, остаје својина оних, који су га прибавили.

Како се из одношаја оца и деце истиче још једно питање, на име: какав је положај оних пуноletних синова, који остану у заједници са оцем, на се од њиховог пуноletства и уз њихову сурадњу прибави ново имање, то ћемо и о њему рећи коју реч.

Данас, нису ретки случајеви, да синови и после пуноletства остану код свога оца, јер нити су они нашли разлога да свога оца остављају, нити је он имао повода да их од себе тера.

Радећи, тако, у заједници, са оцем, синови много пута руководе кућом и знатно умножде имање, прпеђи, наравно, увек извора у очевом имању.

У томе положају, они могу или учинити задужење на своје име, или учинити какву кривицу, која повлачи за собом плаћање штете.

Како они немају свога одвојитог имања, одавде би се извршила осуда према њима, власти долазе у недоумицу шта ће да раде, јер се са противне стране истиче захтев, да се продa оно имање, које је приновљено од њиховог пуноletства.

И како се не може поклонити са правичношћу, да синови, који су провели свој век у кући свога оца, немају никакна права на имовину, иак ми наглашамо, да власти не би радиле по закону, ако би имање, које се води на очево име, улазиле у попис и продавале за рачун синовљих осуда, *јер право на наплату на приновљено имања, треба да се утврди судском пресудом за сваки случај посебице,* наравно, на тужбу интересованог лица.

Судску одлуку треба тражити у толико пре, што је ово питање спорно и у нашој судској пракси.

Тако, има судова који налазе, да је останком синова у заједници са оцем и после пунолетства, заснован задружни однošај, и да деца имају право на раван део имања са оцем; има судова који такође признају, да је но пунолетству настао задружни однošај, али како није било смеше имања, јер га синови до пунолетства нису ни имали, то нема признају само право на *приноман* учињен од дана пунолетства, и на послетку има судова, која апсолутно не признају да између родитеља и деце може бити задруге, над деца нису имала засебног имања, без обзира на то, што су и даље остала у кући очевој по пунолетству.

Ова разноликост судских оцена није само код нижих судова, него је и сам Касационни Суд доносио разнолике одлуке.

Тако, одлуком својом од 12. септембра 1878. год. Бр. 1689, он је нашао, да син не може имати право на приноваљени део имања, а одлуком, опет, од 5. марта 1886 год. Бр. 455, нашао је, да син има право на део приноса од пунолетства.

На сваки начин ми смо мишљења, да се у смислу § 123. грађанског закона може признати право пунолетним синовима на део приноса, јер ако од пунолетства није било задруге у смислу § 507. поменутог закона, оно је иман била једна заједница, из које они могу тражити право на награду према уложеном труду да се до тога приноса у опште дође, само што се то, понављамо, увек мора утврдити судском пресудом.

Дин. С. Калајџић

ПОГРЕШНО РАЗУМЕВАЊЕ § 466. ГРАЂ. СУД ПОСТ.

У § 466. грађ. суд. пост. налази се и овакав један став: „Ако би дужник за ствар, која се нашла у његовом притежању казао да није његова, него неког другог, извршна ће власт њу иначе узети у попис, а ујаву дужника на протокол ставити и о томе саслушати оно лице, које дужник за господара именује". У овом параграфу најважнији је овај став, нарочито овај део тога става који вели да ће извршна власт и оне ствари пописати, за које дужник буде казао да нису његове, а нађене су у његовом притежању у моменту пописа.

Овај пасус је од важности за то, што се намеће питање: да ли је законодавац хтео да се и туђе ствари узимају у попис за дуг какног другог лица, а које су нађене код њега кад му је попис пришао, или не.

Ето, то нас питање интересује, те ћемо се постарати да га објасњамо онако, како је законодавац хтео да га рекне.

Кад се прочитају прописи грађанског законика, који говоре о својини, онда се о њој може добити оваква дефиниција: својина је искључна и највиша власт једног лица над једном стварју. Ова дефиниција о својини важи донде, док на њој нема какве ограничености, која се не претпоставља, већ се увек мора доказати, као што прописује § 214. грађ. законика. На над је својина искључна и највиша власт над једном ствари, онда могу ли се ствари другог лица, које су нађене код дужника за време пописа, увек узети у попис за тај туђ дуг? Одговор је негативан. Не могу.

Ово потврђује и § 471. тач. 1. грађ. суд. пост. који наређује да се туђе ствари не могу узети у попис, као што се туђа ствар не може на заложити — § 314. грађ. законика.

Па за што онда § 466. каже да ће се узимати у попис ствари за које дужник каже да нису његове, већ неког другог лица и шта тај пропис подразумева над овако прописе?

Дужник изјављујући при попису да код њега — у његовом притежању — има ствари туђих, може показати основ — justus titulus — по коме их држи, или га не може да покаже. На овај је други случај законодавац мислио у поменутом параграфу и за то је казао, да ће се те ствари пописати и појављени господар упутити на парницу, наравно ако изјави да су ствари његове, јер кад дужник не може да докаже да су те ствари, које су нађене код њега, туђе, онда је претпоставка, пошто су већ код њега, да су његове, те се за то и потписују. Сасвим је логично, што се и овај, који изјави да су ствари његове, а о томе нема доказа, јер би их иначе и дужник изјао, да их и он има, упућује туђу на парницу да утврди своју својину тих ствари.

Стоји ли при случај: да је дужник показао по ком основу држи ствари за које вели да су другог лица, онда те ствари нису његове и извршна их власт не сме пописати, јер би тим својим радом прекрајала туђе право својине, а због тога би одговарала и грађански и кривично.

Да ли се § 466. примењује онако, како ми мислимо да треба, а нарочито да се забавимо његовом применом код наших извршних власти.

Одмах можемо констатовати да наше извршне власти овај пропис врло рђаво примењују. То далази отуда што још немају пречишћене појмове о државини.

Како од јасног и правилног схватања појма државине, зависи и правилна примена § 466, то ћемо укратко изнети шта вели теорија да је државина и који су елементи потребни за државину.

Државина је танак материјални додир лица са извесном стварју, при коме се оно појављује као сопственик те ствари и ову употребљава на начин, како то сопственик једне ствари има права чинити.

Из овога се види да се државина ствари састоји из два елемента. Једног материјалног, који се састоји у факту, да је једна ствар заиста у рукама једног лица, да је са њим заиста у материјалном додиру. И једног интелектуалног, који се састоји у томе, што једно лице изјављује једну ствар у својим рукама, ону држи као своју, као њен сопственик. Технички термини за први елеменат је: corpus, а за други: animus domini.

Под corpus-ом подразумева се фактична власт, материјални однос са предметом државине. Не тражи се да је та фактична материјална веза директна, па да може бити говора о државини; довољно је да је она таква, да се лицу даје маха, да над стварју продужава оне радње, које проистичу из права својине, или још боље које проистичу из факта да се једна ствар у своје име држи.

Шта се разуме под animus domini, који је интелектуални елеменат, речено је напред.

Тек кад се оба ова елемента сједине у једном лицу имамо државину, која је као фактична власт над једном стварју, битна претпоставка и атрибут својине. У случају да један елеменат недостаје, нема ни државине у правном смислу.

Сем тога, што код наших извршних власти није пречишћен појам о државини, код њих још нема јасног појма о детенцији или придржинитву. Код детенције или придржинитва лице има извесну ствар у фактичној власти; али је не држи као своју, већ у име другог, као туђу.

Када код извршне власти буде тачно разлике између државине и придржинитва и јасне престане о појму државине у правном смислу, а не како се то узима у обичном говору, а и о детенцији, онда се неће дешавати да се и туђе ствари узимају у попис. Извршна ће власт при попису констатовати да ли се ствари, које се пописују, а налазе код дужника, налазе у његовој државини, и ако то буде, онда ће их пописати, јер је државина претпоставка својине; или ће утврдити да су те ствари у детенцији и онда их неће пописати, јер их дужник држи као туђе, а туђе се ствари не смеју узимати у попис.

Према томе и оне ствари, за које дужник каже да их држи у туђе име, да су другог, а то не може да докаже, налазе се у његовој државини и оне ће се узети у попис. То је хтео да каже у почетку питирани став, § 466. а не да ће се узети у попис ствари које су у детенцији о чему се не води рачуна нарочито од стране извршних власти.

Надамо се да ћемо овим нашим радом допринети да се у будуће не чине грешке од стране извршних власти и узимају у попис туђе ствари, а све услед тога што се није правилно схватило шта је државина, а шта придржинитво.

Вит. Д. Крстић
шпар Управе града Београда

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

Четврта идеја. — Један човек, свађа са човеком, један човек са гуслим и уздигнутим брковима, развајености обичне, са пругастим панталонама и ципелама на дугмета. Питали смо се: ко може бити овај човек? Истраживали смо, и нашли смо. То је тобожњи отац неког детета, с којим је она имала огромну, полузаконичну и јавну свађу. Овај човек чиновник је поштанске администрације у Бриселу, и Деленна га је била оптужила његовим шеровима. Услед наређене истраге, чиновник је признао да је ванпутна имао са њом односа, али да је увек изјављао

њену љубав. Одрицао је, да је отац, а двојица од његових другова потврдили су под заклетвом да су у истој опсни, кад и опљужени, били у интимном познанству са тужиљом. После овакног објашњења, Делфинина тужба одбачена је. Делфина тврди, да је њен бивши љубавник лагао, и да су се његови пријатељи лажно заклели за љубав пријатељства. Ово је мотутно. У сваком случају њено је срце преплуно горчине и презрена према своме ниском заводнику. Опис злочинчев, који је она дала, одговара потпуно опису њеног бившег љубавника. У својој нервозној раздражености, у 2 сата по поноћи, она долази на идеју да је он могао извршити злочин над малом Жаном пошто је, по њеном мишљењу, способан зато, јер је миљерија, гад, подлац, чудовиште.

Овде је, даље, Делфина дриско лагала. Она, у осталом, изиа жалосну репутацију лажљивице. Њени бивши патрони, другови, другарице, суседи и сви у опште који је познају, сматрају је као лажљивицу по навици. Један од њених бивших патрона признао нам је, да се приликом читања личног описа „човека са густим брковима“ морао насмејати и узвикнути: „Ах, новост је добра лаж Делфинина. Доћета је ово жена непоправима“.

Испитани смо пропшост Делфинину у школи, па смо нашли да је и тада била ованка иста као и данас. По повратку из Париза она се, септембра месеца 1893 г. уписала у основну школу, у улици „Saint François“, у разреду г-ђе Ем Пенјанк Витман. Проваљили смо ову стару учитељицу, жену добру и интелигентну, која се радо подвргла нашем испитуу у интересу истине.

Ево наших питања и њених одговора:

Питање. — Можете ли ми, госпођо, дати неколико тачних података о моралним и душевним особинама једне ваше бивше ученице на 1893 и 1894 год.?

Одговор. — Појмићете, господине, да ће ми после тако дугог размака времена веровати бити врло тешко да се сетим једне бивше ученице. Кроз наше разреде прошли толико много девојчица, да их се ми једва можемо сећати. Али, о којој је реч? Може бити да ћу се сетити.

Питање. — Сећате ли се случајно Делфине Дисар, из Париза, једне мале извануше, која је због своје важне сведоџбе индиректно умешана у аферу Ван Галкову?

Одговор. — Опомињем се, да сам читала у новинама о сведоџби неке г-ђице Дисар, али нисам знала да се то односи на нашу Делфину... Делфина Дисар.. сирота мала Делфина... Али, како? Сећам је се врло добро. Њена слика јасна ми је у памети, као да је то јуче било. Чини ми се, да је још гледам пред собом.

— *Питање.* — Да ваша сећања буду тако жива после толико дугог времена, мора постојати какав специјални узрок. Према томе, ви ћете, на сваки начин, моћи дати неколико обавештења о карактеру Делфинином. Да ли је ова млада девојка волела истину док је била у школи?

Одговор. — Нарочиту важну обраћала сам на ову ученицу с обзиром на велику беду у којој се налазила. У свима разредима и у целој школи она је била најсиромашнија, с тога сам према њој осећала дубоко сажаљење и тражила да је помогнем колико могу. Сваке суботе, кад сам морала остајати у школи ради надзирања доручка, слала сам Делфину кући да ми донесе јело. У кући су разумевали шта ово значи, и с тога су ми слали по два оброка, да би и Делфина могла са мном јести. На овај начин имала сам прилике да је ценим и оценим боље но сваку другу ученицу, а и она је била поверљива према мени. Изгледала ми је више добра, без неваљалства; у погледу физичком увек јој је секундевала најелементарнија нега. Сећам се њених бедних руку и њених жалосних очију. Због живе маште, још тада је имала склоност ка претерању. Волела је да увеличана факте, и да их представља на начин више драматичан. Била је уверена у причању узбудљивих ствари, у сликању своје сопствене беде са узбуђењем које је цепало душу. Директорка школе, видећи полику пажњу поклањам овом детету и његовом казивању, опомињала ме је више пута да будем обазрива. „Ви не увиђате да је ова мала једна лажљивица, која се усиљава да буде интересантна, да би побудила ваше сажаљење, и да само хоће да нас експлоатише“. Сећам се врло добро ових директоркиних речи.

Питање. — Велите да је Делфина волела да претерује и драматише. Али, да ли је лагала и да ли сте дошли до каквог очигледног доказа о томе?

Одговор. — Да. Једног дана ухваћена је у очигледној лажи.

Питање — Хоћете ли бити добри да ми тачно означите под којим је приликама то било?

Одговор. — Једно после подне, за време школске 1893—1894 год. директорка школе г-ђа Линдекен среда је Делфину на улици за време школских часова, и заинтала је за узрок тога. Неустежући се ни најмање, Делфина јој је одговорила да сам је ја послала мојим приватним послом. Директорка се хтела о овоме уверити, па је с тога узела Делфину за руку, довела је у школу и упитала ме: стоји ли у истини њено казивање? Одговорих јој, да никад себи не би допустила, да Делфину или на коју другу ученицу употребљујем ма и за најмање приватне ствари, нарочито за време школских часова. Позвах сама Делфину да каже истину. Потпуно збуњена, признала је пред снима ученицама и директорком да је лагала, после чега се директорка није могла уздржати а да не узвикне: „Ах, гадна лажљивице. Нисам ли сам казала да грешите што верујете њеним историјама. Сада се, госпођо, и сами можете уверити да сте грешили што сте веровали овом детету“. То није било поверење — одговорих — већ сажаљење које сам према њој осећала“.

Да би се само навукла из једне своје незнатне грешке, Делфина се, даље, није устручавала да опљужи своју наставницу, која је према њој била толико добра и милостива. Навесио је, да не треба преувеличавати важност ове детиње лажи, која само доказује обично несвесност и глупост ученице. Још у школи Делфина се показала као лажљивица, па је таква остала и у доцнијем животу. То је наш закључак.

Г-ђа Делфина Дисар тврди сада, да је афера Ван Галк била узрок њеној и њено фамилије беди. Више од сто пута она је, вели, била позивана код државног тужиоца, или код истражног судије или код позицаје, због чега је морала прекидати посао и изгубити многобројне наднице. Поред овога, многи патрони отпуштали су је због неуредности у послу, која је проистицала због њених честих одлазака властима. Што се тиче овог последњег казивања, уверила сам се да је апсолутно неистинито, али је знак навесио, да су чести полицајски и судски послови били од штете по Дисарове. Кад је но цео дан остајала код власти, Делфина је примала незнатну данчубу сведока, али ово није могло надокнадити њене изгубљене наднице.

Руководећи се вишим интересом истине, сматрали смо за потребно да Делфину представимо у правој боји, да откријемо њену лаж и да докажемо, да ни један интелигентан и разуман човек не може веровати њиним речима све жене. Било би недостојно једног бранвоца интереса жена,[1] да против једне несрећне радинце гаји ма и један атом злоноље или пакости. У осталом, зашто? Делфина је лажљивица, али није рђава; у многим погледима она чак заслужује и поштовање.

Жалосној и сиротиној беди Дисарових није никако узрок афера Ван Галкова, већ јој је узрок много ранији, дубљи и жалоснији. Делфинина мати, готово слепа, оптерећена са петоро деце, била је напуштена од развратног мужа, који је отишао да живи са једном другом женом. По изласку из школе, Делфина се морала подухватити тешког посла да издржана целу фамилију. Њена слаба зарада, једва довољна за егзистенцију једног лица, требала је да буде довољна за њих шесторо. Слично стање ствари, толерирано нашим јединственим законима и изворизирано нашим обичајима, недостојно је једне напредне и паметне цивилизације. Жалосна беда, нечистоћа, недостатак ваздуха, одсуство игајене, недовољна храна, оскудица у свему и жалосна средина само су могли погоршати Делфинину раздражљивост и увећати њене недостатке. Њена сведоџба, кад јој се она прави узрок, није никуплако нечасна, и ако је проста измишљотина. Она доказује изванредну чистоћу њене мајке, која је приморана да помогне власти; она, исто тако, доказује Делфинину релативну часност, јер се она пуних пет дана одупире својој матери само да не би омела власт својим фантастичним причањем. Назад који је једностран, није могао схватити прави мотив Делфинине измишљотине. Навесна лица оптужују наивно несрећницу, да је примила знатну суму — добро обавештени они чак процењују: 17,000 дин. — да својом сведоџбом одбрани Dr X.... Но другима, она подвалачица од 20 год. била је Шарлота, сестра Делфинина. Истина и стварност простије су и природније. Делфина

[1] Овде је навесио неко научних доба у прилог свом. *Пр.*

је лагала; по својој навици она је причала једну историју, немисленој на последице своје измишљотине. По несрећи, њена лаж, у принципу незнатна, окренула је рђаво, и имала озбиљних и непредвиђених последица. Закључком испитом сведоџбе, која је потицала од једне несвесне лажљивице, прави злочинац, покривен лажним личним описом псеудо-злочинца, могао је прикосити властима, и избећи, чак и до данас, неказњивост. Али ово, што је нарочито чудновато у овој афери, то никако није важно и бесмислено брбљање Дечанке Дисар, већ она крађа лакоћа с којом су власти њену свесловбу примиле, без анализе и контроле, зајући овим сраман доказ о потпуном одсуству разума и расуђивања.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И УПУТИ

Питање о томе, да ли чиновник, који је, на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда, отпуштен из државне службе, с тим, да му се за ниме помоћи издаје 30% годишње од његове плате, па се примиља те помоћи одређо, може то одрицање помоћи порицати, спорно је, и за расправу истога надлежан је суд.

В. П., као судија пространственог суда на расположењу, указом од 10. децембра 1903 год. отпуштен је, на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда, из државне службе с тим, да му се у ниме милости издаје 30% годишње од његове плате.

У акту од 20. децембра 1903 год., који је упутио Министру Правде, В. П. названо је, да се дате му помоћи горњим указом одриче.

Министар Правде напао је, да се В. П. може одрећи ове помоћи зато, што закон ово не забрањује, а и с погледом на интерпретационо правило: да се закон, који садржи неко доброчинство (бенефицијум) за извесно лице, не може тумачити у томе смислу, да он у место на корист буде на штету тога лица. С тога је решењем од 20. децембра 1903 године № 15741, одлучио, да се ово одрицање помоћи од стране В. П. уважи.

Мозбом од 11. новембра 1909. год. В. П. обратио се Министру Финансија и тражио, да Министар нареди Главној државној Благајници, да му се од 3. новембра исте године издаје помоћ у 30% од његове систематичне плате у 4000 дин., која му помоћ припада по указу од 10. децембра 1903 год.

Расмотривши акта по овом предмету, Министар је нашао, да се молилац В. П. актом од 20. децембра 1903. год. дате му помоћи одрекао, и да му је ово одрицање помоћи уважено решењем Министра Правде № 15741, 1903 год. С тога га је решењем од 16. новембра 1909 г. ДРБр. 18415, известио, да му по горњој молби не може дати задовољења.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да се предмет ове жалбе не тиче административног спора у смислу тач. 2. чл. 48. закона о пословном реду у Државном Савету, јер као што се на жалбеног решења Министровог види, Министар није ни решавао о праву жалиточном, већ га је само известио, да на по траженју не може дати задовољења зато, што се дате помоћи одрекао. Па како је питање о праву жалиточном на помоћ од 30% о његове бивше систематичне плате спорно, јер има да се утврди, да ли своје одрицање на помоћ може поништити, а за расправу тога, по чл. 146. Устава, надлежан је суд, коме жалитељ може са траженјем и да се обрати, ако хоће и успеху се нада, — то је Државни Савет одлуком од 2. марта 1910 године № 1855, одбацио жалбу као ненадлежној власти поднесену.

Полицијска власт дужна је претходно да извиди и оцени све околности из времена задужења дужниковог, које утичу на одређење његовог статуса, па тек онда да приступи доношењу своје одлуке.

Стојањко III., трговац на Смедерева, обратио се начелству округа смедеревског и поднео на извршење решење смедеревског пространственог суда од 24. јануара 1901 год. № 2327, гражећи, да му начелство од његовог дужника Петра Н., из Михаиловца, наплати 600 дин. дуга са интересом и трошковима продајом његовог плаца и куће у Смедереву, наводећи, да је дужник Петар у времену задужења упрашњавао опанчарски занат.

Кад је начелство приступило наплати овога дуга, суд општине михаиловачке уверењем својим од 18. децембра 1908 год. № 3212, утврдио је, да дужник Петар живи у селу Михаиловцу на имању женином од пре 25 год. и да не ради занат опанчарски нити другу какву раднју, већ да живи од земљоделства.

Начелство окружно, налазећи да се земљоделцу, у смислу § 471. грађанског судског поступка, не могу продати нет плугова земље и плац са кућом, а дужник, сем плаца и куће, другог имаља нема, — решењем од 8. јануара 1909 год. № 12584, известило је молиоца Стојиљка о немогућности наплате дуга.

Решење ово оснажио је и Министар унутрашњих дела својим решењем од 30. јануара 1909 год. № 1626, с том допуном, што је жалитељ, пошто оспорава статус дужников у времену задужења, остаје право, да путем спора код надлежног суда докаже, да дужника не штити пропис § 471. тач. 4. грађ. суд. поступка.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је да ожалбено решење Министрово не одговара закону, јер је противно § 176. грађ. суд. пост. на недовољном извиђању донесено, са ових разлога:

По тач. 4. § 471. грађ. суд. пост. односно алинеје 1. код ове тачке правила Министра Правде од 4. фебруара 1874 г. № 345, (Зборник XXVI. стр. 14.) под именом земљоделца разуме се не само онај који у селу живи, већ и онај, који у варошн живи, али би му иначе земљоделство било главна радња, којом себе и породицу издржава. Овде нарочито долазе они, који живеће у варошн какав занат раде, по тај им без земљоделства не донеси такав приход да себе и породицу издржавати могу; такови су ногзавто ципчари, ужари, покровиће (мутавиће) крпачи разних заната, одређ незнатни бакали, бербери, рабџије и т. д.

На уверења суда општине михаиловачке од 18. децембра 1908 год. Бр. 3212., у акту Бр. 12584. види се само, да дужник Петар не ради опанчарски нити ма какав други занат, већ да живи на имању своје жене, Али, како жалитељ Стојиљко наводи, да је дужник Петар био опанчар — мајстор у времену задужења, и како се из уверења суда општине смедеревске од 2. марта 1907 год. № 1203, не види тачно, шта је дужник у времену задужења био, јер ово потврђује само то, да је дужник заиста радио опанчарску раднју на своје име у варошн Смедереву, то је начелство погрешило, што је, пре него је извидело: је ли се дужник Петар занимао опанчарским занатом у Смедереву као мајстор у времену задужења своме поверитељу и жалитељу Стојиљку, и, је ли се Петар тада занимао и земљоделством, као и да ли му је ово била главна радња, којом је себе и породицу издржавао, — донело решење, којим је жалитеља, и без изнађаја и оцене ових важних околности, упутало, да се за одређење статуса дужниковог обрати суду.

Писмом од 20. фебруара 1910 године № 2937. Министар је известио Државни Савет, да се са предњим посматрањем слаже, и да ће жалиоцу према томе дати друго решење.

Одлука Државног Савета од 23. фебруара 1910 год. № 1662.

Кад се при убаштињењу појави спорно питање о својини земљишта између општине и онога који на њ хоће да се убаштини, општински суд је дужан, по саслушању општинског пуномоћника и оцени доказа, упутити слабију страну на парницу за доказивање својине спорног имања.

Р. П. Л., ОВД. адвокат, као пуномоћник Л. Л. ОВД., обратио се суду општине града Београда и молио, да његовог властодавца убаштини на један део земљишта, који се налази под улицом „Косанчићев венац“ испред његове куће и плаца, а који је остао на улици услед извршене регулације, наводећи, да по тапији од 13. септембра 1893 год. К 11801, и ово земљиште њему припада.

Суд општине варошн Београда нашао је, да је молиоцу потврђено убаштињење на овај део плаца, који је у његовој државини. На овај део земљишта, који се под улицом налази, не може му се издати тапија, пошто тај део служи јавном саобраћају и у државини је општине.

Према § 1. закона о експропријацији и §§ 20. и 217. грађанског закона, ни општина ни држава не могу приватно имање заузети, доде сопственику претходно не даду одговарајућу накнаду за исто. И како је молиочево имање, на које жели да се убаштини, већ давно у државини општине, то се ма узети, да је оно прешло у општинске руке и да је општина сопственик истог.

На основу тога општински суд решењем од 2. априла 1909 године № 4145, одбио је молиоца од тражења.

Ово решење одобрио је и Министар унутрашњих дела решењем од 14. маја 1909 год. ПЕ 8345.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да ожалбено решење Министарово не одговара закону из ових разлога:

Као што се из акта овог предмета види, овде се појављује спорно питање о својини имања, за које жалитељ тврди да је његово по тапији од 13. септембра 1883 године № 11801., а општински суд опет да је пренео у својину општине путем експропријације, за коју се претпоставља да је накнада дата.

За расправу тих питања надлежни су пресутепени судови у смислу чл. 146. Устава, те зато општински суд није могао одбити жалитеља од тражења убаштинења, већ је требао да саслушa и пунопомоћника општинског, па по том, а по оцени поднетих доказа, слабијој страну увути суду на спор, ради доказивања својине спорног имања.

Како овако није поступљено, то ни Министар није имао основа у закону, да овакву погрешну радњу општинског суда жалбеним решењем оснажава.

Писмом од 20. фебруара 1910 године ПЕ 2938. Министар је известио Државни Савет, да се са напред изложеним посматрањем слаже, и да ће у том смислу издати жалиоцу друго решење.

Одлука Државног Савета од 23. фебруара 1910 год. № 1571.

Јос. К. Ст.

Решење опште Седнице Касац. Суда од 12/II 1910.

Крађа кајиша и осталога прибора са вршаће машине, крађа је из § 221 а или 223 б. крив. зак. према вредности као крађа земљодел. алата, а не као проста крађа из § 221 крив. зак.

Код шабач. пресутеп. суда били су оптужени О. М. и Ж. И. што су ноћу између 3. и 4. Августа 1909. г. са гуном Б. Г. украли машински кајиш, који је стајао поред вршаће машине. Пресутепени суд је нашао да је дело кажњиво по § 221. крив. зак. и пресудом својом од 28. новембра 1909. № 42951, осудио је О. М. на две године затвора а Ж. И. ослободио казне као невина. Ову је пресуду апелациони суд својом пресудом од 17. децембра 1909. № 5613 одобрио. Но по жалби државног тужиоца Касационог Суд у свом I. одељењу примедбама од 23. Јануара 1910. № 924, поништио је пресуду апелационог суда са разлога:

„Кад је испитањем по овој кривици утврђено, да је приватном тужиоцу са гуном украден један машински кајиш од вршаће машине, која приватном тужиоцу служи као средство за њихову земљорадничку производњу, а крађу овакве ствари, као земљодеделског алата, с обзиром и на њену вредност у овом случају, предвиђа пропис § 223 б. крив. закон; онда је Апелациони Суд, одобравајући пресуду пресутепеног суда шабачког погрешно, што је при квалификацији дела ову крађу кајиша подвео под пропис § 221. казн. закона, којим је баш оваква крађа земљодеделског алата изузета од крађа осталих ствари.

Апелациони Суд није правио ове примедбе Касац. Суду, већ је дао следеће противразлоге:

„И ако у времену издања казненог закониа (1860 год.) није било у Србији парних машина за вршење, ипак се и Апелациони Суд слаже са нахођењем Касационог Суда да се крађа вршаће машине као једне целине има сматрати као крађа земљодеделског алата и да према томе долази под одредбу § 223 б. крив. зак., а са разлога што вршаћа машина служи у опште као једно средство за рационално обделовање земљодаље, према чему се основано има узети да и она долази у ред земљодеделских алата.“

„Али како кајиш, који је оптужени О. са вршаће машине тужиоца украо не чини (не саставља једино он) машину, не може Апелациони Суд да усвоји гледиште Касац. Суда да крађа тога кајиша представља крађу земљодеделског алата, нити се по томе што је крађом кајиша онеспособљена машина за рад и постала неупотребљива, може узети да овде стоји дело крађе земљодеделских алата, јер је оптужени узео на притајежања тужиочеог и себи противзаконо присвојио само кајиш, а само кајиш представља предмет крађе, а не вршаћа машина, пошто вршећу машину оптужени није узео на притајежања тужиочеог и себи противзаконо присвојио, што се тражи за појам крађе, већ је иста машина остала и даље у притајежању тужиочевом.“

„Да се крађа појединих делова земљодеделских алата у опште, не може узети као и крађа тога целог алата, најбоље се илуструје тиме, што је законодавац сматрао за потребно да у одредби § 223. г. крив. зак. наведе да се једино код плуга крађа појединих делова, и то само означених делова (а не ма кога дела са плуга), има сматрати као крађа целог плуга“.

„Имајући у виду да је аналогија у кривичном праву и законику забрањена, поменути изузетак код крађе делова плуга мора се у најужем смислу узети и не сме се применити и код крађе кајиша као дела вршаће машине; а ово у толико мање, што у времену издања кривичног закона није ни била у Србији позната вршаћа машина, и то парна.

Признајући да је данас парна машина за вршење од врло велике користи у нашој земљоградничкој производњи Апелациони Суд је скромног мишљења да би се требало обратити познатим путем да се донесе потребна допуна закона и за крађе делова вршећих машина.“

Према овако датим противразлозима Касационог Суд је у својој општој седници од 12. фебруара 1910 год. расмотрио акта овога предмета, па је усвојио примедбе свога одељења као слобразне закону, а противразлоге апелационог суда одбацио.

Одлука опште Седнице Касац. Суда од 19. Јан. 1910 г.

Крађа мазнушена ноћу на прост начин — без обијања, ускапања, проваљивања и т. д, није опасна крађа кажњива по тач. 2. § 223. крив. зак. већ проста крађа.

Ј. С. био је оптужен шабач. пресутеп. суду за опасну крађу кажњиву по тач. 2. § 223. крив. зак. за то, што је ноћу између 15. и 16. марта 1907.ушао у затворену шталу Н. М. и из исте украо 100 кгр. зобе. На претресу приватни тужилац је изјавио, да штала, из које му је крађа извршена, није била закључана већ само реза натурена. Шабачки пресутепени суд и ако је тужба овако измењена нашао је, да ипак стоји дело опасне крађе кажњиво по тач. 2. § 223. крив. зак. и оптуженог је осудио на робију. Но по жалби држав. тужиоца и бранилца оптуженог, Касациони Суд примедбама својим од 15. децемб. 1909. поништио је ту пресуду шабачког суда са разлога: „Кад је поротни суд изнесе карактерне знаке, под којима је ова кажњиво дело извршено, нашао, да је крађа извршена из тужиочеве штале, која није била закључана, већ је само реза била натурена, онда су државне судије погрешиле што су се заједно са поротницима упустили и у оцену одговорности оптуженога, пошто моменути карактерни знаци јасно обележавају да простор на кога је крађа извршена није био затворен, те да би по смислу наређења § 224. у вези тач. 2. § 223. казн. законика могло постојати кажњиво дело опасна крађа, при свем том што је ова крађа извршена ноћу.

Према овоме државне су судије требале да поротнике у смислу наређења чл. 34. зак. о пороти на даљег суђења искључе, па да по том саме ово кажњиво дело расправе, узимајући у оцену да вредност покрађе, по процени, износи 5 динара“.

Шабачки пресутепени суд није правио ове примедбе, него је дао следеће протиразлоге:

„Шабачки пресутепени суд држи, да је за оцену питања, да ли у том случају постоји дело из тач. 2. § 223. крив. зак. битно то, да је крађа, из тамо побројаних места, извршена ноћу, а није битно и то, да је крађа извршена и на начин предвиђен у § 224. крив. зак.

Ово своје мишљење суд заснива на овоме:

1. Што и у самом тексту законском у тач. 2. § 223. крив. зак. изречно стоји *кад крадљивац ноћу* . . . и т. д..

2. Што се начин извршења предвиђен у § 224. крив. зак. као битан елеменат узима за квалификацију дела из тач. 1. § 223. крив. закона.

3. Што се, према томе, објашње дато у § 224. кр. зак. односи искључиво на тач. 1. § 223. крив. зак., а не и на тач. 2. § 223. истог зак. прописа, иначе, ако би се ово објашњење тицало и тач. 2. § 223, онда би цела ова тачка друга била потпуно излишна, јер онда између њих не би било апсолутно никакве разлике, а излишност се у закону не може претпоставити, и

4. Ако би за квалификацију дела из тач. 2. § 223. крив. закона било битно то: да ли је дело извршено на начин предвиђен у § 224. крив. закона, онда се не да разумети, зашто је законодавац у оп-

ште и предвиђао ону другу тачку изр бар зашто је стављао реч *нову*".

Према овако датим противразлозима, Касационн Суд је у својој општој седници од 19. јануара 1910. год. расмотрио акта овог предмета, па је усвојио примедбе свога I одељења као сагласне закону, а противразлоге шабачког апелационог суда одбацио.

Решење Касационог Суда о сукобу полицијске власти и апелацион. суда.

Начелство окр. чачанског преставило је Касац. Суду, да је начелник среза студеничког, по оптужењу Ј. А. због горосече увутио на грађан. парицу тужиоца М. А., да тим путем докаже својину забрана где је горосеча извршена, да је то решење одобрило, начелство, по Министар Унутрашњих Дела поништио је решење начелства, налазећи да начелство није било надлежно за расматрање решења пресе власти. Према овоме нач. срески послао је акта апелацион. краљев. суду на расматрање и решење по жалби, но краљевски апелационн суд сагласно се за ненадлежност и вратио је акта начелству. Како се овде појавио сукоб, то је начелство молило да Касационн Суд донесе своје решење.

Касационн Суд расмотрио је акта овога сукоба о надлежности за расматрање решења начелника ср. студеничког од 25. августа 1908. год. № 11433, на је нашао: *да је да расматрање овог решења надлежан апелационн суд, а не окружно начелство, а са разлога:*

„Истеднике у кривичним делима, и ако је полицијски чиновник, ради као орган судске власти онако, како је прописано у закону о поступку судском у кривичним делима. Његове су одлуке, због тога, изван домашаја административног решавања. По томе, расматрање истедникових одлука не долази у надлежност старије административне власти, у овом случају начелства. Она на то не може имати ни права ни дужности ни по ставу седмом чл. 11 закона о уређеју округа и среза, на који се пропис законски позвао краљевски апелационн суд, да би од себе одбио и на начелство округа чачанског пренео надлежност за расматрање поменутог решења. Решење, о коме се у том законском пропису говори, тиче се питања која су на области административних спорова и у опште пражене законских прописа, који иду у домен административног права. Зато се ту и каже: према одредбама специјалних закона; међутим нема ни једног специјалног закона на коме би се могла заснивати надлежност административних власти да расматра истедникове одлуке у кривичним делима, донесене по законику о кривичном судском поступку.

У кривичним делима док је претходна истрага у току, а то је све до предаје оптуженога суду, рада решења питања о стављању под суд по § 161 и 162. кривичног судског поступка, надлежност апелационог суда у расматрању и решавању сведена је на она два случаја: на расматрање решења о притвору по § 131. кривич. суд. пост. и на расматрање решења о прекидању истраге по чл. 3. закона о ограничењу властима. Решењем о коме је овде реч, упуће је се приватни тужилац на засебну грађанску парницу за својину земљишта на коме је гора посечена, пошто од тога записи решење кривичнога питања, а, по нахођењу истедника, то питање треба расправити засебно, а не у овом кривичном процесу. Нијме се, дакле, прекида кривична истрага, и ако не дешавитивно, а опо привремено, до расправе једног грађанског спора, који се има повести, те по томе, у смислу члана 3. закона о ограничењу властима, апелационн суд је позван, да умесност и овога прекида цени и решење истедниково расмотри по изјављеној жалби.

М. Ј. Р.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Један деловођа општински пита:

„У првој реченици тачке 3. чл. 86. закона о општинама, где се говори о изменим правима и дужностима општинских одбора, стоји и ово: „и решава о начину употребе и уживању општинске утрине".

У другој реченици оне тачке одмах се поставља правило, да утрине морају задржати своју приобатну намену, сем случајева експропријисања по одобрењу Министра Народне Привреде, те се тако, право одбора ограничава.

То се ограничење после повазља у становима трећем и четвртом поменуте треће тачке тако, да одбор нити може решавати о подели утрина, нити може ове издавати под закуп.

Доводећи у везу прву реченицу са становима трећем и четвртом, намеће се питање: који је то начин употребе и уживања утрине, о чему може да решава одбор, кад он не може ни да их преобрати у зиратна земљишта; ни да их да под закуп, нити да их подели појединим грађанима?

Моли се уредништво да о овоме изволи дати своје обавештење, а нарочито да нагласи то, да ли је уживање општинских утрина бесплатно или не?"

— На ово питање одговарамо:

Указањем шумске уредбе од 4. априла 1861. године КВБр. 732 и СБр. 468, којом је било регулисано питање о општинским утринама, утрине су остале без законске заштите.

После овога, много су општине стадале у заблуди, да су утрине неограничена општинска својина, са којом оне могу располагати по својој вољи, па су, по одлукама **одборским**, дељене читаве утрине појединим грађанима или свима у опште, и преобраћане у зиратна земљишта, па је ово или са свим пренешено у својину дообичара, или је напаљивана арендa.

На тај начин уништена је првобитна намена утрина, и онемогућено одржавање сточарства у појединим општинама.

Налазећи, да утрине нити су биле апсолутна својина оних генерација које су прошле, ни ових које су сада, нити да припадају само оним које је ближе, него да су опште добро свију чланова једне општине са одређеним задатком у напред, држава је допунои т. 3. чл. 86. закона о општинама од 27. децембра 1909 године, стала на пут даљем упропашћавању утрина, и отргла од општинских одбора право располагања са оним, преносећи та права у навесним деловима на општинске и сеске зборове, незујући, наравно, и њихове одлуке за одобрење државних власти.

То је, у осталом, и оправдано и умесно према ономе што се до сада радило са утринама, а то одговара и нашим економским потребама, јер су утрине један од врвних услова за подизање и одржавање сточарства, о коме држава мора водити обзирна рачуна још за дуги низ година, управо све дотле, докле се сточарство не потисне којим напреднијим и кориснијим газдинством и подузећем.

Према овоме, општински одбори одиста немају више права да деле утрине, да их преобраћају у зиратна земљишта и да их издају под закуп.

И над се узме у обзир, да грађани једне општине имају право бесплатне паше своје стоке према т. 1. уредбе од 29. марта 1857 године (Зборник X стр. 26) на општинским утринама, са дужношћу плаћања пореза у смислу чл. 12. закона о порезу, онда се улога одбора има свести само на то, да одлучује: да ли ће се цела утрина ставити на расположење и уживање грађанима, или само један део њен, с обзиром на величину ове и број стоке, а да се за остатак чини предлог збору да се издаје под закуп онима, који држе стоку за трговину, било да су из исте општине или из суседне.

Ово нарочито важи за општине, које имају више утрина, па би употреба свију оних била сувишна за сам домаћин њених грађана.

Даље, његово је право да одлучује: да ли ће се једна врета стоке пуштати у једну или све утрине, или у један део ако је само једна, с обзиром на приликне места и потеса и ограничења закона о чувању пољских имања.

Његово је, на послетку, да одређује: који ће се део утрине употребити у смислу тачке 3. и 6. поменуте уредбе, као и све оно остало, што се може давити као потреба одлуке одборске у погледу употребе и уживања, према месним приликама, а не прелази у права зборова општинских и сеоских.

II

Суд општине брошке, актом својим Бр. 507, пита:

„По чл. 90. зак. о општинама, општински судове раде сваки дан, над имају предмете за решавање, иначе у општинској судници, даћу кад је време судског рада, морају бити председник општине или један кмет са деловођом.

Како овим чланом, а и ни једним другим чланом закона о општ. није одређено време судског рада, то суд учтиво моли уредништво за објашњење: кад је време судског рада по општинским судовима, да ли треба одредити канцеларско време, и како треба онда ко је надлежан и на основу кога законског прописа?"

— На ово питање одговарамо:

Законом није нарочито одређено време канцеларијских часова за општинске судове.

Али, како се они јављају и као месне полицијске власти, онда и за њих мора бити оно исто време канцеларијских часова, које је и за полицијске власти утврђено уобичајеном праксом, јер потреба службе изискује, да су и они на послу упоредо са овим првим.

Часове рада одређује председник општине у смислу чл. 103. закона о општинама, водећи рачуна о часовима рада надзорних власти и величини послова у општини.

III

Г. Драг. В. Пауновић, полицијски писар, пита:

„По пропису § 55. казненог закона „Деца, која немају пуних 12 година, неће се осуђивати, за злочинства и преступљења, која би учинила, него ће се дати родитељима или туторима, да их они казне".

По пропису § 29 тач. 6. крив. суд. пост. „Испуњење неће се отпочињати, а отпочето прекинуће се, кад се докажу дела и околности, које спаку казну искључују, по казненом законику."

Према овоме, мишљења сам, да кад иследне полиц. власти буде отпочело какво лице за злочинство или преступљење, које нема пуних 12 год., да је она дужна, према пропису § 55 кас. закона, а на основу § 29, тач. 6. крив. суд. пост. прекинути кривичну истрагу и отпуженог малолетника предати родитељима или туторима да га они казне.

Међутим алексиначки првостепени суд, у оваком случају, не само што нипити решење овосреске иследне власти, донето на основу изложених законских прописа, о прекиду кривичне истраге, већ у једном злочином делу, по коме има више кривица, међу којима је један испод 12 год. старости, што је изводом из књига рођених утврђено, а који је само стављен под кривичну истрагу, тражи, да се и он ставе у притвор, из разлога, да иследна полиц. власт није надлежна, да цени малолетност, но само Суд.

Молим уредништво за објашњење, о правилности мишљења у оваким случајевима води будућег управљања."

— На ово питање одговарамо:

Кад је у § 55. криминалног законика речено, да се деца, која немају пуних *деванаест* година, *неће осуђивати* за злочина и преступна дела, онда се никако не да претпоставити, да је законодавац имао намеру да их хишава слободе и држи у притвору за време претходне истраге, нарочито у случајевима, где је доба њихове старости утврђено пруштеницама, као јавним исправама.

Према овоме, захтев суда, да се дотични кривац испод дванаест година притвори, не би одговарао духу закона, у толико пре, што иследна власт има права и по § 29. и по § 157. кр. суд. поступка, да прекине поведену истрагу кад се утврди: да се окривљени не сме казнити по закону — т. 6. § 29.

Судски захтев, да полицијска власт не прекида истрагу, био би оправдан само у том случају, ако је тужбом тражена накнада штете, па би од истраге зависило; хоће ли се она моћи утврдити и ставити на рачун одговорних у смислу § 807. грађанског закона или не.

Али, кад је решење о прекидању истраге већ поништено, а праведбе су судске, међутим, обвезне за истражну власт, онда она нека иследи дело и кривца спроведе суду са тужбом, не доносећи решење о притвору, па ће тако и избећи евентуалну одговорност за незакониту поступак према малолетнику и одговорити захтеву суда.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Никола Петровић, виварски сенаш, одговара за дело утаје новца, па се пашао у бегству. Он је стар 30 година, раста средњег, плавих бркова и браде. У оделу је зелене боје. — Акт вароша сабанског Бр. 2475.

Радивоје Ружић, бивши шлосер, извршио је у фабрици „Гочевић" крађу разног алата за тим погло. Он је родом из Ужице, стар 27 година, раста високог, проносмајст, малих црних брова, у одело оно разрон, у оделу грађанском. — Акт комесара топчиДерске полиције Бр. 603.

Трифун Петровић, слуга, родом из Лапова, 19. фебруара побегао је из затвора начелника среза лепеничког. Он је стар 45 година, крупан, просед, малих црних брова, обрија у селачком оделу. — Дешења начелника среза лепеничког Бр. 7101.

Непознати крадљивци ноћу између 3. и 4. овог месеца, па опасни начин извршили су крађу Чедомиру Ранковићу, из Раче, и одвели му: ваше душеке, јастука, јорганских чаршава, килимова, тепиха, пешкира, мушког и женског одела. — Дешења начелника среза лепеничког Бр. 8034.

Милорад С. Николић, из Ратара, побегао је 29. прошлог месеца незнано куд. Сумња се да је извршио убиство над Алексом Радојчићем, из Ратара, који је нађен убијен ноћу између 28. и 29. прошлог месеца. Милорад је стар 25—26 година, средњег раста, проносмајст у оделу је селачком. — Дешења начелника среза ваљевског округа ваљевског Бр. 4411.

Непознати крадљивци ноћу између 29. и 30. прошлог месеца, украли су Душану Петровићу, закупцу кубе у хотелу „Таково" следеће ствари: једне панталоне од црног кадифа; један женски сат са једним каишом и једним ланцем од челика; једну ручну торбу у којој је било: 24 круне у разној новци, један нов пешкир, два брдјча, два перна с шлоковним лоховима „Пренцеп Креч" два резерва с актом отпаштаа радја Ж. Петровића, мешача из Београда за узете лопове и лесис механичко-лакавско прало, које гласи на Душана. — Акт ваарта теразијског Бр. 3584.

Ђорђе Митровић — Николић, пашаоа је председом Самостаоне Моноволоне Управе са 30 дана затвора, а плаћаоне трошкова, или се вајаи у бегству. Личаи опис непознат је. — Акт начелника среза лесковачког Бр. 30402/909.

Димитрије Калчов, бугарски војни бегунац, коме је одређено место за становање Уб, отуђивао је незнано куда. Он је стар 22 године, висок, нос и брада врних, очиу врних, у оделу је грађанском са шубаром или шајачком на глави. — Акт начелника среза тамнавског Бр. 5114.

Стеван Земановић, фотографска радника, учрао је овоме граду 150 дана на побегао. Он је стар 23 годиа, средњег раста, слабуњав, косе сиђе, у опште лаа. Од одела има на себи: браон одело, при шбериигер, зелен шешир и по ногама чизме. — Дешења начелника среза гоцубачког Бр. 2729.

Коста Петровић, тежак из Врбовца, убио је 2. овог месеца свога рођеног брата Јована на за тим побегао. Он је стар 35 година, висок, суводаа, плав, погурен. — Дешења начелника среза пожаревачког Бр. 6174.

Крста Дамјанов, рударски радник, учрао је своји друговаа — рапшиама — у Сеиском Руднику 250 дааара, на побегао. Он је родом из Бугарске, стар 25 година, висок, сиђ, у оделу грађанском и шајкаама на шиир. — Дешења комесара Сеиског Рудника Бр. 155.

Васа Раниновић, кочијаш, родом из Јарковина у А. Угарској, 22. прошлог месеца покрао је своја газду Марка Томића, пасоиоиу из Земуна, и одвео му: једну новчаниу аустријску од 1000 круна; 7 новчаница аустријских од по 100 круна; 20 круна ситног новца; 10 кутоша Босанско-Херцеговачке Земаљске Банке и један челичаи сат без горњег капка. Он је стар 20 година, омалеа, дежмеаст, косав, плешат, великих уста, врних ногу и лоховима у оделу је поносном. — Акт Управе града Београда Бр. 12533.

Непознати крадљивац 2. овог месеца украо је Петру Пајићу, гимназисту из Београда, један шбериигер, боје зелене са монограмом „П.П." Акт ваарта дорћолског Бр. 1729.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да из свиа побеглим личностима учине најжељу потеру, и у случају пронласка страиарно их упуте властима које су потраживе жававе, с поиоиом на означене бројеве акта или дешења.

УХВАЋЕНИ

Драгомир Јовановић, чиу ово потерницу донели у прошлом броју листа, ухваћен је те је према томе престала потреба за даљим његовим тражењем.

Владимир Здравковић, зваи „Прин Ваљко", пошпар, чиу ово слику донели у 12. броју од ове године, ухваћен је у Сиедереву и отуда спроведен кварту теразијском који га је и тражио.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Ђорђе Шимоњић, аустријски војни бегунац, помо је одређен да стално живи у Јесеновцу, али може се тиво виђе доваљано, него је одатле дошао у Београд, 29. прошлог месеца, ухваћен је од стране органа кварта сазаналског пред жељезничком станицом, где је продавао једно небо оцрнетстника. Кад је приведен кварту он је изјавио, да је то небе добио да га прода од неког Милана, чије презиме не зна, а са киме је радио у зебрини платни. Како је на небету био жиг млина „Захарија“ то је одмах позвао сопственик млина и он је поцнао своје небе и изјавио: да су му те поћи нестала да небета и један зелоцвиел, и с тога за све тужи Ђорђа, који је јан раније ступио у млин као шлосерски радник и пошто је врлино смотрт у Нај Кавказа, он се увео престанити у хотелу, у коме је фелдмаршал био, пло његов посиаци, и ту је за рачун негови бачено неколико ноћи. И кад је једне ноћи напраено један ситне ствре одговорности, он је морао побећи у Србију. Ђорђе је родом из Ниша, стар 26 година, средњег раста, од особених знакова има на десној руци тетоваран знак у виду змијера, над којим је исписано његово ime.

крају изврши он виде шине на доваљо на посао.

Ђорђе је најенергичније одрицао крађу велосипеда све дотле, док се виђе појавио као сведок један Бенабија, може је Ђорђе нуди тај нови велосипед да прода за 80 динара, но иако је наиђао један жандарм. он, бојећи се да буде ухваћен, пристаје велосипед узе зид и одатле побегне.

Дајом вештом истрасом утврђено је, да је Ђорђе, ноћу између 23. и 24. јануара ове године, изврши крађу електре сатк са лајцем г. Милану Јелића, бродарском капетану дунавског бродарског друштва. И поштo је сат нађен у једном заводу заложенн, он је признао и ову крађу.

Како је Ђорђе признао да се у Београду бавио још од јануара месеца, и како он признаје само ове крађе, за које се несумњиво утврди његова кривица, то је искључена могућност да је он изврши још коју крађу баш овде у Београду или у унутрашњости, с тога му се износи слика с молбом да сваки но би на пта ниво о њему, јави то Управи Града Београда или кварту саваналском.

Колико је превредио шекалаџиј, нема послужи и ово. Кад је пребегао у Србију он је изјавио да је то учинио из великог патриотизма, међутим, један од његових другова из војске тврди, да је он и тамо био особа покварен, и главни повод његовом бегству био је овај случај: кад је бивши фелдмаршал аустријске војске, Грба,

Светозар Марковић, продавац женске из Београда, отуђрано је од своје куће још прошлог месеца и до данас се није вратио. Он је стар 44 године, раста средњег, брковна великих плећа. У оделу је грађанском са чизмама на ногама. — Акт комесара топчидерске полиције Бр. 950.

Благоје Кремановић, земљак из Вучка, отуђрано је ноћу између 2. и 3-ег овог месеца од своје куће. Сумња се да је изврши самоубиство због луте болести. Он је стар 65 година, раста средњег, косе беле, у сеоском оделу. — Дешена начелника среза расинског Бр. 7107.

Петрија Секић, удовица материјског у друженна, која је без отказа напустила службу, отуђрала је ципуа, а удружењу оставила своје дете.

Она је стара 30—35 година, раста средњег очију плавих, уста великих зуба веома покиваних. — Акт кварта врачарског Бр. 3334.

ТРАЖЕ СЕ

Мијат Пантић, земљак из Шуљковца, које је 26. прошлог месеца отуђрано нешто пуда. Није се до данас вратио своју кући. Он је стар 68 година, мањег раста у оделу сеоском. — Дешена начелника среза белочког Бр. 9384.

НАЂЕН ЛЕШ

6. овог месеца Дунав је избацио на обалу у атару острошчке општине један човечији леш, који је сав распаднут, стар је 22—24 године средњег раста, са здравим зубима без олова. — Дешена начелника среза рамског Бр. 5426.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

У Доњем Милановцу ухваћена су два лица без путних исправа. Једно је изјавио да се зове **Петар Обрадовић**, из Јеловице у Црној Гори, старо је 20 година приномашено у чохаком оделу, Друго је **Сава Трпковић**, из Решна у Херцеговини, старо 25 година, приномашено у штофаном оделу.

Ако би ко што знао о њима нека јави начелнику среза ћорачког са позивом на Бр. 2806.

КРАЂЕ СТОКЕ

Ноћу између 1. и 2. овог месеца, непознати крадљивци украли су Михајлу Антићу, земљу из Сушице, два вола матора по 7. година. Један је длаке плаво а други шареко. — Дешена начелника округа моравског Бр. 3687.

Ноћу 30. прошлог месеца непознати крадљивци украо је Велимиру Радојичићу, из Ривановића, једну побијла длаке златасте, у задњу ногу путасту са знаком „К“. Дешена начелника среза посавског Бр. 6787.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ову крађу и крадљивце.

МАНГУП СТОКА

У Паланци среза јасеничког округа смедеревског, нађена су 2 вола: један је длаке црне, а други длаке бело-жуте у десно оно борно. — Дешена начелника среза јасеничког округа смедеревског Бр. 6902.

У општини лесковачкој нађене се две мангупи побиле, једна длаке кулмасте а друга доратасте, на челу цветасте. Обе су без жига и матере 3 године. — Дешена начелника среза посавског Бр. 7158.

У Крушевцу 4. овог месеца нађен је један мангуп дунав, матор 2 године, длаке жуто сиве. — Дешена начелника округа крушевачког Бр. 3669.

НЕСТАЛА СТОКА

20. прошлог месеца, Јовану Југновићу, бившем бакалину из Београда, нестало је једно женско ждреле, матора две године, високо 140 см., длаке црне, шетасто, ако уста розушасто и лице, по трбуху розушасто, на левој плећки белега од раде без длака, рена подсечено. — Акт кварта врачарског Бр. 3311.

3. овог месеца Драгутину Тимајевићу, из Сремчице, нестало је побиле длаке златасте, цветасте, у две ноге путаста у десно ово чапараста са знаком „К“. — Дешена начелника среза моравског округа београдског Бр. 4918.

НАЗНАЊЕ

Комилети „Полицијског Гласника“ за 1908. и 1909. год., у елегантном тврдом повезу, могу се добити у уредништву по цену од 20 динара за једну годину. Комилети у меком повезу за 1908. и 1909. год. могу се добити по цену од 15 за једну годину, или оба заједно за 25 динара.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије

уредник Душан Ђ. Алимпић

БРОЈ 15. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 18. АПРИЛА 1910 ГОДИНА VI

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а врема потреби и више пута недељно. Претплата се плаћа у напред, а то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за сва друга претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви **„Полицијског Гласника“** не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, решено је:

да се Михаилу М. Марјановићу, начелнику треће класе округа београдског, уважи оставка, коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 9. априла 1910. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, решено је:

да се Крсти Љ. Милетићу, полицијском писару друге класе Управе вароши Београда, уважи оставка, коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 9. априла 1910. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

ОДЕЉАК ДРУГИ

О јавној продаји и о њеном уништају[1])

3°. *Место и време продаје.*

Место продаје. — Место продаје схвата се у два смисла: у једном смислу, тај израз се односи на *политичко место* у коме се продаја има извршити, а у другом на место *физичко* где ће, у политичком месту, бити продаја.

Политичко место продаје. Грађ. Судски Поступак говори о месту продаје само у одредбама у којима је реч о огласу продаје, и неки, у § 476., да се продаја има објавити „у самом месту продаје“, а у § 477. да ће, у огласу, бити, између осталога, означено и „*где*“[2]) и кад ће се продавати“ пописано непокретно имање. У овим последњем параграфу стоји, у другом ставу, да „Скупоцену ствар треба тачно описати и назначити, колике је вредности, *где*,[3]) и кад ће се продавати“. Међутим, Грађ. Суд. Поступак не садржи одредбе о месту у коме јавна продаја треба да се изврши. Он само каже, надесно мало час, да је то место извршни орган дужан назначити у огласу продаје, али које је то место, о томе нам законодавац не вели ништа.[4])

Изгаси ли ма тога да извршна власт може произвољно одредити политичко место у коме продаја има да буде, да, другим речима, она ту није везана никаквим законским прописима? Ни најмање. Продаја јавна, ради извршења одлуке судске, јесте, као што знамо, један моменат из судског спора, специјално из онога дела овога који се зове извршење (Executionsstadium), што ће рећи да се и на тај моменат, као и у опште на судску процедуру, имају применити законски прописи о надлежности. Они се имају применити и на овај случај, то јест код питања о месту јавне продаје, зато што законодавац од њих овде није одступио.

Какви су сада прописи, односно релативне надлежности — јер о апсолутној надлежности није овде реч[1]) — код јавних продаја?

То су прописи које назасмо у § § 35, и 37. и која садрже одредбе о надлежности познатој под именом forum rei sitae. Те прописе имамо да применимо и овде, и рећи ћемо да је, за јавну продају навесних добара, надлежна она извршна власт[1]) у чијем се делокругу та добра налазе. На пример, за продају једног непокретног имања које се налази у селу Вишњици, надлежан је начелник среза гročанског округа београдског, пошто се у његовом подручју налази село Вишњица. Отуда, и продаја тога имања мора бити у томе подручју а не у неком другом срезу. Ово се види и из §-а 498. у коме се вели: „Ако се продајом имања у једном округу не би могла пресуда потпуно извршити, онда ће полицијска власт обратити се полицијској власти оног округа, где дужник добара има, и ова ће поступити по наведеним прописима о јавној продаји“. Дакле, ако би се судска одлука имала извршити из више непокретних добара која се не би налазила у истом округу, онда би морало бити онолико разних и одвојених продаја, колико у таквом случају има округа. Исто ће тако бити, ако би се та имања налазила, истина у истом округу, али не и у истом срезу [В. и § 45. Зак. о Стец. Пост.].

Исто ово важи и за покретне ствари. Ако се, и, пр., такве ствари налазе у ресору Општине Крагујевачке и ако оне не прелазе вредност преко које је општински суд, код грађанских спорова, ненадлежан (§ 6. у вези са § 13. стан први), њих ће продати, ради извршења изнесене одлуке судске, Суд Општине Крагујевачке као

[1]) У овом одељку, као што се из његовога наслова види, обрађиваћу се, најпре, оне одредбе Грађ. Суд. Поступка које говоре о самој јавној продаји. Од тих одредаба коментисаћу сад, у бројевима 11. и 12. *Полицијском Гласнику* из године, 1909., годину, оне одредбе које се тичу дела способних одношо непособност за наметање на јавним продајама као и такође.

Напомињем да параграфи без означена закона чији су члани тиши су из Грађ. Суд. Поступка.

[2]) Курсив је наш.

[3]) Курсив је наш.

[4]) У осталом, она ако сарагрпаш, § § 476. и 477., говориће о месту продаје, но уопште оу рог у истом смислу. Јер, док се у § 476., под том речи, мисли на политичко место („оглашуje се у самом месту продаје“), дотле § 477. мисли на физичко место продаје — прошеки, који ако ито кажемо, ни о техничко страно пису говорекорем.

[1]) Курсив је наш.

[2]) § 483. каже: „За извршење надлежна је полицијска власт оног округа, у коме осуђени стаиио живи“. Ти је надлежност изражена у римском правном правилу: Actor sequitur forum rei, правилу поставлено под нас, за суду судска (Erkenntnisstadium), у § § 7. тач. 1. и 2., А.ов, § 183. ако се применте, ако добра из којих судска одлука има да се изврши нису у округу, односно срезу ким сиитиже, у коеу осуђени стаиио пребива, зеб ће ви тада применити правило: Forum rei sitae. И ако је, код извршења, главно: где се живе осуђеника налази, а ви сте се ви лично налазе, то је законодавац требао овде и да постави, ако првиши, да ће бити надлежна извршна власт оног округа, среза или општине где се добро или добра осуђеника налазе. § 183. ипа у тешко ствиарану зависност у колико је оно или ова да се, по правилу стаиу § а 183., треба пре почиа (односно осуђеника и приходнаа, да несеке страна, добара која жели да се ствиу у поиису) надлежна да изврши извршна власт места где лушник живи.

forum rei sitae, а не који други општински суд.

Што се тиче питања, *у којој ће* политичкој општини извршна власт непокретно имање продати, и њега треба расправити аналогно томе што смо малочас казали за полицијску власт релативно надлежну за принудну наплату. Другим речима, власт ће продаји непокретног добра приступити у оној општини у којој непокретно добро лежи; и када § 477., у своме првом ставу, каже да ће се, у огласу продаје, назначити где ће се непокретно имање продавати, он мисли на ту општину. Власт не би могла, дакле, продају непокретног добра извршити изван те општине, а ако би то учинила, продаја би била неуредна по § 501. који, као разлог уништења даве продаје, наводи и повреду §-а 477.. Продаја непокретних добара мора бити у општинама у којима се она налоде зато што то захтева интерес и дужника и повериоца. Интерес тај састоји се у томе да се, на дан и на месту продаје, стече што већи број надметача, како би добро што више на продаји изнело. Нема спора, да ће тај стицај лицитанта бити много знатнији, када се продаја непокретног добра врши у општини где је оно, него када би то било у некој другој општини: у овом случају, мора бити више надметача стога што ће, по правилу, једно непокретно добро желети да купе они чија се имања налазе у близини његовој; већ је случај да неко купује непокретности у другим општинама. Разлог чисто економски: лакше је управљати једним непокретним имањем и експлоатисати га, када се оно налази у истој општини где и ми обитавамо, него када би оно било у другој општини, дакле од нас удаљено.[1])

Осим тога, становници општине где непокретно добро лежи боље ће бити упознати са положајем и вредношћу његовом него становници друге које општине, због чега ће они, познавајући предмет продаје, пре бити склони да на ову као лицитанти дођу. У осталом, и интерес је власти, била она полицијска или фискална, да су непокретна добра тамо где и њихови сопственици: послови власти тада су много упрошћенији и закони.[2])

Ово исто преди и за покретна добра: и она се имају продати у општини где се налоде и где су пописана. Од овога правила постоји изузетак за свупоцене ствари за које имамо овакву одредбу у § -у 473., други став: „Скупоцене пак ствари, ако у месту где се налоде, не би стварі, ако у месту где се налоде, не би стварі, ако купца, власт ће, ако захте повериоце или дужника, трошком захтевалоца послати власти у друго место, где се боље ценом продати могу“.[3])

Физичко место продаје. Није довољно да извршна власт у огласу означи политичко место продаје, означи општину у којој ће се она обавити, већ је потребно да она, у огласу, назначи и само оно физичко место на коме ће се продаја извршити. Ово нам може ће се продаја извршити. Ово нам значеће долази међу најважније мере пуљ блицитета које прате јавну продају, јер оно омогућава добру посету лицитације; поштто заинтересовани знају где је место на коме се врши наметање, то ће они имати се могућности да на лицитацију дођу и надмогућности да на лицитацију дођу и надмеђу се. Ми смо и малочас нашли, тежи што већем се, код принудних наплата, тежи што већем јубликитету стога да би се, што јачим публицитету стога да би се, што јачим стицајем лицитанта, обезбедила боља продаја цела новисаном имању, а то је, наравно, у интересу обеју страна, и повериоца и дужника. Осим тога, јавност продаје, присуство публике при надметању, отклања и евентуалне неисправне поступке и злоупотребе које би се, иначе, могле десити, било са учешћем власти било без њега. Зато, означење физичког места продаје мора у огласу бити толико прецизно да, у том погледу, не буде никакве забуне. Недовољно означење тога места могло би имати за последицу уништај продаје, на тога разлога што она није била вођена потребним публицитетом (§. 501.).

(наставиће се)

Ж. Перић

---

[1]) Међу побудама због којих законодавац дође врло задатака да ако у непокретностима добара налазе (сваки уредаа запутаго) неколико у месту (решење од 28. Новембра 1899., год. XII., стр. 84.) јесте, несумњиво, и жеља да, на непокретних обиђе непокретна добра не буду много удаљена из сваких властина. Ово би се чешће, у случају примене законске одредбе, дешавало, у случају наслеђивања од стране задужених повериоца, иначе се оне, нахом, уколикоје имају опшине по чести и жиоо среди и опреза, где су редоеа пак бар где ко да се запрета.

[2]) И грађанској Касационоа Суда је у том смислу. Тако, у једном случају пјет је извршила продају на у Остружници, где се је пописано имаше налазити, већ на Ужици. Но малби општинска продаја добра, Просторешни Суд Окр. Београдског решио је ово да је продаја ипак била уредна, по том основу што по једним законским прописом нијо утврђено да се продаја мора вршити баш у опшоо месту где је извршо (решење од 28. Septembra 1902. год. бр. 23.740). Али то је решење поништио Касационоа Суд, у своме III-ем Одељењу, на ових разлога, и с основом на § 3.:

„Да стаи је одређено, да се извоне продаје у месту у коме се налоаи, јер у месту може бити ваше надметоа, која зоаје ваша и потребно ко је, те је по томе и надметоа јачо, но је ово не корисе дужнику.

„По § 473. трећ. пет. у огласу: поред осталога, треба се објавити: *каде ће се и где имаше продати*, а за мсто продаје мора бити ваш оно, у коме се непокретно ваиаде налоаи, јасно се каже из прописа § 473. помоћуте поступак, по коме се покретна свупоцена ствар, ако у месту у коме се налаза, нема купца, по захтеоу повериоца или дужника може пренети и у друго место, где се може за продаје по бољу цену; и прописа § 476. по коме се продаја ствари до халаду аваиде остаје у самом месту продаје.

„По томе суд је погрешио, кад је ако, а нако нигде по прописа, где ће се непокретно ваиаа прем оаиаде, те по то, ако ономе пистоа у Остружници, а продаје је на Ужици, ваде по § 501. трећ. поступка „ураоо за уништај продаје“. С. Јаиић, Грађанско Судска Поступак протумачен начелним одлукама, одлукама опште седнице Касационог Суда и одлукама и од ранијег времена власти, Полицијска Гласник, год. 1904., број од 15. Августа, стр. 256.. У овом смислу, исто тако С. Јаиић (ор. сит., Полицијски Гласник, годоа 1905., број од 15. Августа, стр. 256.), поиоиоа је и одлука од 30. Августа 1902. год. бр. 8135. (Уиоаио, С. Јаиић мисли оаа на Касационоа Суд).

[3]) А. Торђевић, Теорија Грађанског Судског Поступка, Друго Поиоиоа, свеска I., стр. 513. и 515..

„Да би се се овај спаоаио поје се, по § 146., о., мора одредити поиоиоом стварно (изузев случаја ваа поеоаиаи ваиеио ваоте, ва ово оставу, до продаје, ако дужника), могао одредити ва ниеа врста општине, а ни оне у којо се налаза покретна добра, тако да се продаја тих добара оиаоа, тада, бити у староеетној поеоаиаи, ако месту где се одаа стварно налаза? Ма мислимо да треба одговорити негативно: ти поиоредаи ва извршна власт немаје право уиеаваати тромоеоо еоаиеуаје кроиоом поиоаоаних ствари из самстаа где се оне налаза у другу месту поиоаиау.

КАУЦИЈА ПРИ ЈАВНИМ ПРОДАЈАМА

Као и код многих других законских одредаба, тако је судска пракса недвојака у вези примене § 484. у вези са §§ 481. и 465. грађанског судског поступка.

Управо, још није изведено на чисто питање: да ли купац, који не положи изјављиваву цену у року, који предвиђа § 483. истога закона, одговара за штету само положеном кауцијом или и осталом својом имовином, ако би имаће на новој продаји било продато за ману цену од оне, која је на првој продаји изашла.

До допуне § 481. од 14. јуна 1878 године, која је гласила: „Положена кауција враћа се одмах после свршене лицитације свима осталим надметачима, осим оног, на коме је имаће остало, поштто ће се кауција његова употребити или на изнајмене налицитиране цене у смислу § 483. или на накнаду штете у случају § 485. (погрешно а треба 484) грађ. судског поступка“, питање оно било је чисто, јер је купац за штету гарантовао својом имовином.

Од оне допуне такође се остало при оваме гледишту, и врло су били ретки случајеви, да су судови у опште заступали противно мишљење.

Од измене, пак, § 481. која је дошла 14. јула 1898 године, ово је питање, као што рекосмо спорно и код административних и код судских власти.

Тако имамо случај, да је један председник суд, пресудом својом од 2. марта 1902. г. Бр. 5940, нашао, да купац одговара за штету само положеном кауцијом, а иначе и осталом својом имовином.

Ту пресуду поништио је Апелационо Суд, налазећи да купац одговара и кауцијом и својом имовином, јер величина кауције није ограничила величину штете, нити су новом редакцијом § 481. поништена нарећења §§ 484. и 465.

Ову пресуду Апелационог Суда одобрио је и Касационо Суд решењем својим од 24. октобра 1902. Бр. 8278.

Противно овим одлукама, Шабачки Председник Суд, пресудом својом од 12. децембра 1902. године Бр. 28357, нашао је, да купац одговара само величином своје кауције а не и осталом својом имовином, и опажну његову пресуду одобрио је Касационо Суд решењем својим од 22. априла 1903. године Бр. 2596.

Стојећи пред овако недвојаком приненом ових законских одредаба, полицијске власти, у већини случајева, прибегавају ономе што је за њих безопасније, на ино узимају само кауцију као објект наплате и штете.

Наравно, да то изазива многобројне жалбе и комплицира и иначе сложену и до бесправности незгодну процедуру ово извршења пресуда.

Ма, међутим, налазимо, да купац одговара и својом имовином а не само положеном кауцијом за евентуалну штету, која би наступила ако би купац-но имаће било продато на другој продаји, за ману цену, услед неположене куповне цене.

Такав закључак изводимо ми из ових факата:

Као што смо напред рекли, до допуне § 481. грађ. суд. пост. од 14. јула 1878. године, она одговорност била је неоспорна, и значај § 484. био је само тај, да се купчево имање може продати за штету — разлику — која се појави услед поте продаје.

Такво схватање, рекосмо, остало је све до измена ове одредбе од 14. јула 1898. године, а тек после ових измена настало је друкчије схватање § 481.

Ако би узроке овој промени у схватању потражили у оним новим изменама, онда их ту не можемо оправдано наћи, јер их у истини нема, поште и она раније допуна и ова доцнија измена, само другим речима, везују кауцију за штету о којој говори § 484. нигде не условљавајући да само она стоји као гаранција за ову штету, нити сужавају значај § 484. ма у коме погледу.

И данас, као и пре ових допуна и измена, § 481. ставља купцу на терет целу накнаду штете, узимајући у првом реду кауцију као предмет наплате штете, а за овим и осталу имовину.

Да је законодавац имао намеру, да за накнаду штете служи само положена кауција, он би то нарочно рекао у § 481. или би у томе смислу изменио досадашњу редакцију § 484.

Кад он, међутим, од тога свега није ништа хтео учинити, онда значи да је § 484. одржао онај исти значај, који је имао и до допуна од 14. јула 1878. год. и до измена од 14. јула 1898. године.

Шта више, законодавац чак не би могао ниће одржати у важности ни тачку 6. § 465. поменутог закона, јер ако би за накнаду штете служила само положена кауција, онда у опште не би могло ни бити реча о продаји купчевог имања, те би и даље постојале ове тачке 6. било беспредметно.

А да она није укинута оваквом редакцијом садашњег другог става § 481. више је него извесно.

На послетку, тачност нашега гледишта потврђује се и тиме, што се она, да кауција није ни установљена при пут у тој намери, да само служи као гаранција за накнаду штете, него је главни циљ имала у томе, да сузбије навалу несолидних лицитаната, јер се зна, да је до њене установе могао лицитирати сваки који се на продају наврати, те су на тај начин као купци подистали и они, што немају ни где ништа, а тако осујећавано извршење.

Да би се осујетило ово изигравање продаја и извршења у опште, морао је Министар Унутрашњих Дела издати чак и један расиис под 28. августа 1865 године Бр. 6206, којим је наредио да се за обману казни сваки онај, који би лицитирао имање, а међутим нема нигде ништа од имања, које би служило као гаранција за накнаду штете.

Наравно да је кауција ону навалу сузбила, нарочито доп су процене савесно вршене, јер је требало прво имати кауцију, па доћи на лицитацију.

Према свему овоме, ми понављамо, налазимо, да су ове одлуке судске, које само кауцију узимају као објекат наплате штете, у сукобу са законом, и да би Касационни Суд требао да донесе начелну одлуку у смислу т. 2. § 16. свога устројства ради једнообразности.

Како уз ову ствар, иде као нераздвојно и питање: да ли се може продати за накнаду штете, која дође из примене § 484. и имање земљодеља, које му служи као *неплаћица* и стоји под заштитом § 471. т. 4. грађ. суд. поступка, ми сматрамо за потребно да нагласимо, да овај случај не спада у ред оних, које набраја тачка 16. § 471. и да према томе, земљоделчево имање, које је под заштитом поменуте законске одредбе, не може бити предмет продаје у случајевима о којима је реч.

Дим. С. Калајџић

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

Закључак.

За тумачење и могућност сведоџбе Де Конинкове и Дисарове, могуће су ове три хипотезе:

Прва хипотеза. — Оба сведока лажу. Она је хипотеза немогућна. Приликом анализе Де Конинкове сведоџбе није се појавио ни један сумњив, бесмислен и невероватан елеменат.

Друга хипотеза. Оба сведока говоре истину.

Овој хипотези нема места, поштo је сведоџба г-ђице Делсине Дисар, један силет неверотоћа, бесмислица, контрадикција и немогућности. Све доказује немогућност и одсуство искрености оне сведоџбе. Сведок је несвесан, нервозан и лажљив те је, према овоме, и његова реч без вредности.

Трећа хипотеза. — Сведоџбе: Де Конинкова и Делсинине у противречности су, и не могу се измирити. Једина ова хипотеза могућна је, а и оперена је. Било је доцета, немогућно, да су две личности, које су доказале са противних праваца, оставиле један исти пакет, на истом месту и у исто време, а још је немогућније да се два сведока, који су констатовали идентичне факте у истој улици и у исто доба, нису среди ни недеља. На први поглед види се, да се један од сведока вара, или измишља и лаже. Сведоџба у којој нема ни недоговорности, ни противречности, ни неверoватноће, ни материјалне или моралне немогућности, израз је истине. Сведоџба Де Конинкова претежана све ове услове, и с тога треба да је примимо. Друга сведоџба преуна је неверoватноће, бесмислица, материјалних и моралних немогућности, и с тога треба да је одбацимо. Закључак: Де Конинк говори истину, и с тога му се мора веровати; Делсина Дисар измишља и лаже, па с тога не треба поклонити вере њеном казивању.

Сведоџбе које се односе на проваљивање пакета са новцима и цивелама.

У погледу трећег акта злочина — одбацивање ногу и цивела Жане Ван Гали, власт је дошла само до једне сведоџбе.

Сведоџба Дидоне Векман.

Дидоне Векман, стар 53 год., по занимању модерски радник и вртар, пружио је власти читаву серију обавештења, која је за нас изволео прецизирати.

„У четвртак 15 фебруара, на 8 дана после злочина, око 4 часа по подне, сведок је бавећи се својим модерским послом у улици „Saeken,“ опазио на пресеку улице „Franeman“ са новом улицом „Cloitre“ једну личност сумњивог хода, која је нагледала норвозна, збуњена и узнемирена. Ова личност носила је дугачак горњи капут са вертикалним џеповима унапред, у којима је држала руке; у џеповима са стране капута налазио се по један пакет, а један дугуљаст и двострук пакет индивидуа је прикривала испод горњег капута, пребацивши му крајеве преко рамена. Векман је овог непознатог човека видео с пролећа, који је био сличан његовом. У оном моменту кад га је Векман опазио, непознати је улицом „Cloitre“ пресецао улицу Franeman“ За овим је окренуо лево и ударио булеваром Емила Бокетола до његове крајње тачке, где се један тренутак зауставио према цркви Хајвел испитујући околину, а затим је ударио косо и у десно, и журно пошао улицом „Médori.“ Терен овог дела новог кварта у односи злочина био је ненасељен. Налазећи се на згодном месту, Векман је могао посматрати покрете сумњиве личности. Неколико минута доцније ова се личност, која се извесно време није могла видети због једне шумице, појавила се поново, али се сада враћала натраг, и то без пакета. Поштo је изишла на улице „Médori,“ прешла је Бокетелов булеварс и десном страном цркве прошла поред улице „Repes-Vreven,“ одакле је морала ударити лево у улицу „Franeman“ којом је отишла Брислу источним правцем. Векман је још једном, после 20 минута, видео овог човека, али издалека.

Посилац пакета, кога је видео Векман, овако је изгледао:

Стар 24 до 26 год., висок отприлике 1м.70, развијенопи слабе, лица дугуљаста и бледог, звоздина пренектих, бркова малих, прних и мало подигнутих, косе прне; од одела имао је: горњи капут на један ред дугмета, панталоне прне и узане, оке врата узасто — плаву мараму, на глави прн шешир, а на ногама једноставне ципеле.“

Шта треба мислити о овој сведоџби? Ево наших опсервација:

1. Векман је честит човек, предан радник, у сваком погледу умерен, добар супруг, отац и примеран муж, који не посећује кафане и не излази никуд по пратку с рада. Жена му је врло добра и изврсна домаћица, која је у кући завела ред достојан сваке хвале. Афера Ван Галкове узбудила је, по несрећи, дух Векманов. Довољно је да га човек ма и најмање упита о овом злочину, па да увиди како он бесмислено говори. Он уображава да му је у овој ствари дедсетна нека висна мисија. „Још они не познају Векмана, али ће га доцније познати. Он ће срушити и кастрати треба.“ Извесно је, дакле, да је ова афера имала врло великог утицаја на сведока, и да

е тога његовим најзанма треба предавати само релативну предност.

2. Исказ сведокова полазни великој сумњи. За време истраге он је потврдио, начином апсолутним и формалним, да је окривљен Емил Де Кок оно лице, које је он видео с пакетима. Де Кок је, међутим несумњиво доказао свој alibi, по коме никако није било могућ бити оно лице, које је сведок видео у Хајдеју 15 фебруара у 4 сата по подне.

3. Извесно је при том, да је један човек прошао оним местом и у оно време, које означује Векман. Однах после паласка пакета с ногама, ми смо лично трагали за сумњивим пролазницима. Закупац бакалнице Браће Дена и Комп., која постоји на углу улице „Cloître" и улице „François", означила нам је, и без нашег почетног питања, пранац којим је она индивидуа ишла. Она и још једна друга жена опазили су је, али издалека, и после прошла. Закупац нас је увутио да се обратимо једном мозерском радњику, који је у морао боље видети. Овај закупац изјавио јеociнје код полиције, да није ништа видео, што је лаж. Сведоба Векманова, у колико се односи на пранац пута сумњивог човека, утврђена је дакле.

4. Ништа не доказује, да је пролазник, кога је видео Векман, довста оно лице, које је однело и оставило пакете са ногама и цевлама. Можда је ово један случајна подударност.

5. Нико није видео човека кад је остављао пакете, и ако се у оно време налазило више од 50 радника близу места на које су пакети бачени.

6. Векман признаје да је човека видео тек поштo је он прошао, и то само с профила и издалека. Према овакном стању ствари, и детаљан лични опис овог човека, који је сведок, мора бити сумњив.

7. Цинеле Жанине нађене су 15 фебруара, у 4½ часа по подне. Векман тврди да је видео човека пре 4 часа. Не може тачно да прецизира време, јер му сат ради неправилно и застаје, по његовом тврђењу, пола сата. Време, које је тако важно у овој ствари, не може се, дакле, прецизирати.

8. Мало је чудновато да Векман, сумњајући на овог човека, није ни покушао да му се приближи у циљу бољег уочавања, и да гаослови кад се по други пут појавио у улици „François"

9. Сведоба Векманова садржи још једну очигледну заблуду. Човек, који је носио детиње ноге, трудио се према показу сведоковом, да под свој дугачки гораи навут сакрије један дугачак, двострук пакет, пребачен преко рамена (то су била два пакета у којима су биле ноге); шта више, по један пакет налазио се и у џеповима са стране. Видели смо, међутим, да су цинеле биле само у једном пакету, а и у Хајдеју су нађена три растављена пакета, док је Векман видео четири.

10. Ако је индивидуа, коју је видео Векман, доиста носила пакет с детињим ногама, њен лични опис не одговара лично оном човеку који је однео Жану оног вечера кад је злочин извршен. У овом случају, носилац ноге био би случајник. Доцније ћемо испитати у детаљима ово питање о случајности.

11. После очигледне заблуде, коју је учинио Векман приликом познавања Емила Кока, његова сведоба не може имати ни релативне предности, већ само може послужити као прост чврст за даље трагање.

12. У сваком случају Векман је несумњиво честит човек и соју сведоку дао је *bona fide*. Он се може преварити, али је апсолутно неспособан за сваку лаж.

(наставиће се)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ПЛАНОВИ БРИСА — ПАРТИНГТОНА

Конан Дојл

Успомене господина Шерлока Холмса.

Густа магла простирале се над Лондоном. Једва смо могли да видимо суседне куће са наших прозора из Бакер-Стрита.

Прног дана Холмс црташе крст на својој ногној кљаи, другог и трећег прочитаваше један предмет њему драгоцен — музику средњега века. Али кад је то и четврти пут поновио, мој се пријатељ не могаше више уздржати, пређе нестрпљиво преко собе, и пошташе на спој нераз.

— Пајаз ово новости! рече он, видећи да улази његов слуга са једном депешом у руци.

— Шта ли ово значи? узвикну он неома зачуђено, мој брат Микрофт ће доћи код нас.

Он ми пружи депешу и ја прочитах ове речи: „Морам с вама да говорим због Кадогана Веста. Долазим одмах. Микрофт".

Кадоган Вест?... Сећам се да сам негде чуо ово име.

— Ви сте ми казали да је ваш брат један мали државни чиновник?

— Још шаље него то, Ватсоне, рече Холмс смејући се. Мој брат је способан и у појединим случајевима он представља енглеску државу.

— Шта кажете?

— Микрофт, настави Холмс, зарађује годишње од прилике сто хиљада динара. И ако је по изгледу потчинен, он је ипак најнотребнији човек у држави. С тога се питам шта ли је то пагнало тога Јупитера да ме посети. Пре свега, ко је тај Кадоган?

— Кадоган Вест, рекох ја, пошто сам пренисао све новине које лежаху на дивану, Кадоган Вест је овај младић, нога су нашли убијеног прошлог четвртка у тунелу.

— Ствар постаје озбиљна, рече замишљено Холмс, јер кад се мој брат потрудио да се номе деранжира, мора бити нешто важно. На овак случај је био прост. Младић се је убио падајући с воза — несрећан случај или самоубиство.

Истрага по томе унела је светлости у ствар. Овај човек био је сведочанин у арсеналу водвичком, имао је 27 година и био је нежењен. Беше изишао прошлог понедеоника са својом вереницом, госпођицом Вестбури, коју је одведнут оставио око пола осам сати. Не зна се за узрок његовога бегства, изгубили су његов траг, и налазе га мртвога испод алдгатског тунела, око шест часова ујутру. Био је испрузнен преко шина, са ужасно опакаженом главом.

— Чудновато, заиста. Да није био покрадан?

— Кво вам дасте предмета нађених код њега: један портмоне у коме су биле две књиге, један бележник са чековима, помоћу којих су утврдили његов идентитет, две карте за водвичко позориште и један мали пакет државних хартија.

— Сад знам, Ватсоне, узвикну весело Холмс: државна, акта, Микрофт, ствар је чиста. Али ово га Микрофт, ако се не варам.

Мало после уђе у собу Микрофт, висок и достојанствен. Његово интелигентно лице беше *у нети мах фино и енергично*. С њиме беше и наш стари пријатељ Лестрад, чувени детектив из Скотланд-Јарда.

— Непријатна ствар, Шерлоче, рече Микрофт. Ја не волим да мешам своје навике, то већ знате, а садашњи положај Сијама захтевао би пре да сам на својој дужности. Али се десио један важан догађај, који је учинио читав преврат у министарству. Што се тиче адмиралства, тамо брују као у кошници. Знате ли ви већ о томе?

— Наравно. Али шта је било са актима?

— Ах! где! Срећом о томе се ништа не зна. Хартије, које је овај несрећник носио са собом, биле су подмерени планови Брис Партингтона.

Микрофт Холмс се изражаваше са озбиљношћу, која доказиваше озбиљност ствари.

— Ви знате, настави он, да су они планови од велике важности, и да су они од свију државних тајна најбражњиње чувани. Пре две године, држава је купила за огромну суму новца патент за овај проналазак. Планови су упех били закључани у каси једне од канцеларија Арсенала. Ни под каквим изговором нису могли бити изнесени из канцеларије, и сад одједаред их налазе у џеповима младог попа, који је умро у средини Лондона. Помислите ви на ову катастрофу?

— Јесте ли их бар ви опет нашли?

Не, Шерлоче, не! Од десет украдених листова, нашли смо само седам у џепу Кадогана Веста. Шта мислите Ви о томе, Шерлоче?

— Опишите ми све најопширније, ва ћу Вам рећи.

— Ја сам прибележио на овој хартији имена свију оних, који нам могу бити потребни. Садашњи чувар касе је Сер Јам Валкер; у њега је други кључ од касе. Ја могу да потврдим да су све хартије биле у каси у понедељак, и да се је Сер Јам вратио око три сата у Лондон, носећи са собом кључ. То вече је провео код адмирала Синклера у Барклаї-Скверу.

— Код кога је овај други кључ?

— Код једног свештеника, Сер Сиднеј Џонсона, вешта уваженог човека због своје честитости.

— А Кадоган Вест?

Он је био у служби већ 10 година, и уживао је глас поштеног, плаховитог и витреног човека.

— Он је често радио близу Џонсона, а његово запажање га је често доводило у додир са плановима.

— Ко је закључио планове тога вечера?

— Сиднеј Џонсон.

— Изгледа јасно да је Кадоган Вест крив.

— Тако је, Шерлоче, али зашто би он украо те хартије?

— Да сасвим просто, да их прода важном страном агенту. Кад се правио на Волвича убили су га и бацили на вагона.

— Само једно питање рече Микрофт. Зашто би он понео хартије са собом?

— Претпоставимо, рече Лестрад, да није могао да се погоди са агентом за цену, па је овај имао за њим, убио га у возу, бацио га на вагона и украо хартије.

— Добро, Лестраде, рече Холмс, примамо вашу теорију. Сад или је надајућа умро или су подморски планови на копну. Шта нам остаје да чинимо?

— Треба радити, Шерлоче, треба радити, узвикну Микрофт. Мој инстинкт одбија ваше објашњење. Идите на место злочина, разговарајте се с људима, превршите небо и земљу, никад нећете наћи тако лепу прилику да послужите својој отаџбини.

— Хајдемо рече Холмс, одите Ватсоне, и ви Лестраде, учинате ми ту част да ми правите друштво. Прво ћемо отићи на станицу аддгатску. До виђења Микрофте.

Трагање Шерлока Холмса

После једног сахата ишли смо ја, Холмс и Лестрад аддгатским тунелом за једним румењим господином, који беше представник железничког друштва.

— На овом су месту нашли тело, рече он, показујући једно место на неколико зорачаја од пруге. Ми мислимо да једино може бити да је пао са воза, и то са онога који у по ноћи пролази.

— Да ли сте прегледали вагоне?

— Брижљиво смо прегледали, али нисмо нашли никакву хартијицу, и сва врата су била закључана.

— Имате ли какву идеју, Холмсе? упитах ја.

— Имам бар још једно обавештење, непотребно је да се задржавате више. Господин Лестраде, наша истраживања ће нас одвести у Волвич.

У Лондон Бриџу, Холмс посла своме брату овакав телеграм:

„Пошаљите ми потпуну листу страних шпијуна, који су сад у Енглеској, и њихове адресе. — Шерлок.“

— Имам једну замисао која нас може далеко одвести, рече ми он. Он није био убијен у тунелу, његово су тело били метли на кров једнога вагона.

Кад је видео моје изненађење, он додаде:

— Сврштак истраге ће доказати да ли сам ја имао право, или не.

После тога је ћутао све до волвичке станице, где дозва једног ујакеристу, и даде му адресу Сер Јама Вајтера.

Чувени чиновник становаше у једној диној вили, окоњеној зеленим пољима која се пружаху до Темзе. Пла магла, која почињаше да се разилази, проваваху бледи сунчани зраци.

На звук звона истрча вратар и отвори нам капију.

— Сер Јам, рече он, Сер Јам је умро јутрос.

— Како? узвикну забезекнути Холмс, Сер Јам умро? Како је умро?

— Хоће ли господа да се разговарају са братом господиновим, чиновником Ватантином?

— Да.

Уведеше нас у један велики салон, у који одмах уђе и млађи брат покојников. То беше дет човек од својих 50 година. Уневерене очи, бледо лице и његов нестрпљив изглед показиваху његов бол.

— Ах! Господо, каква ужасна несрећа! прошапта он. Мој брат Јам био је тако осетљив у питањима части, да није могао да преживи ову ужасну аферу. То га је погодило у срце.

— Ми смо се надали да би нам он могао дати обавештења...

Ја мислим да нам он не би ништа казао; инстинктивно је осећао да је Кадоган кривац. Што се тиче мене, осим онога што сам читао, или што су ми причали, ја не знам ништа друго.

— Ево једнога неочекиваног открића, рече Холмс, кад смо сели у кола. Сад се питам да ли је сер Јам Вајтер умро природном смрћу. Али пратимо се на Кадоган Веста.

Његова мати становаше у једној малој, али добро очуваној кућици изван вароши. Стара госпођа била је и сувише убијена тугом, а да би могла да нам буде од какве користи, али са њим је становала једна млада девојка, која нам се представи под именом Мис Виолете Вестбри.

— Ах! господине Холмсе, узвикну она. Артур је био највећи патриота од свију које познајем; он би пре дао да му се одсече десна рука, него што би учинио какво нечасно дело, ја не могу да верујем да је он крив.

— Па ипак, докази су ту, Мис Вестбри.

Да, да, признајем да они говоре против њега.

— Да ли му је био потребан новац?

— Ни најмање; он је много зарађивао, и није му *био потребан новац*. Чак што више, он је уштедио неких сто ливара, и требали смо да се венчамо о новој години.

— Није на њему биио никаких знакова душевног поремећаја? Госпођице Вестбри, молим Вас кажите истину.

Бистро око моја пријатеља беше се хаво помрачило. Она поцвеће, оклеваше за један тренутак, па затим рече:

— Често је био забринут.

— Одавно?

— Од прилике пре недељу дана постао је ћутљив и нерасположен. Једнога дана замолих га да ми то објасни, и он ми признаде да нешто узнемирује његов живот. Сећам се још да је ударао гласом на „потребу да чува једну тајну“; чак је додао да би један страни шпијун много дао да дозна ову тајну.

— Причајте ми о последњој вечери, коју сте провели с њим.

— Требали смо то вече да идемо у позориште; отишли смо тамо пешице, и од једанпут, кад смо се приближали арсеналу, он ме остави и не врати се више. Ја сам га чекала један сат, па сам после отишла кући.

Сутра дан сам чула о ужасном догађају. Ах! Господине Холмсе, повратите му изгубљену част! Он је толико полагао на своју част!

Холмс тужно климну главом.

— Хајдемо у арсенал, Ватсоне, рече ми он.

Господин свештеник Сиднеј Џонсон нас прими са знацима поштовања, које је ме мога пријатеља назанвао. То беше један мали човек уплах образа, који непрестано махаше рукама.

— Рђаво, врло рђаво, господине Холмсе, рече он тужним гласом. Господар је мртав, Кадоган мртав, хартије су украдене. Ко би могао мислити да је Кадоган способан за такво гадно дело?

— Ви мислите да је он крив?

— Дабоме, а иначе сам у томе младићу имао поверења као у самом себи.

— У колико се часова затвара канцеларија понедеоником?

— У пет часова. Ја излазим последњи, пошто прво закључам планове.

— Кад би неки свештеник хтео да прода ове планове, зар их не би он преписао?

— Ја то би требало добро познавање.

— Али ја мислим да сте Ви и сер Јам ту ствар добро познавали.

— Наравно, господин Холмсе, али молим Вас да ме не мешате у ту аферу. У осталом доказано је да су планови нађени код Кадогана Веста.

— Да, али је немогућно да би он узео оригинал, да је могао да се докопа копије. Свака даље истрага замрзава ствар.

Холмс разгледа брану од гасе, врата и гвоздене канце од прозора. Један лавор близу прозора беше згажен, сломивен. Он затвори канце од прозора и примети да се не састављају, и да се с поља може врло добро да види унутра.

— Хајдемо у Лондон, рече он, после ових посматрања немамо више шта да видимо овде.

Један контролор на станици сећаше се да је видео Кадогна да улази у воз у 8 час. 15. Пала му је у очи његова нервоза и исприча да су му руке дрхтале док је узимао билету.

— Резултат наше истраге у Волвичу је неповољан по Кадогана, рече Холмс, али докази са прозора воде нас ка једној другој претпоставци. Претпоставимо, на пример да му је неки страни агент предложио да му прода планове, али да овај није имао прилике да их сними. То би оправдало оне речи, које је рекао вереници. Претпоставимо да је, идући са вереницом, видео страног агента, који се је унутро арсеналу. Као хитар и плаховит

човек он је послушао гласе дужности, пратио је тога човека, стигао га, присуствовао крађи, и пошао у потеру за лоповом. Све се то разуме.

— Даље?

— Али сад долазе тешкоће. Зашто Кадоган није знао у помоћ? Да није то био какав ниски официр? То би могло објаснити његово понашање. Или, да му није лопов умакао, користећи се маглом? Вест, да би га престигао, пошао је за њим до његове куће.... Овде губимо траг. Али помоћу листе са адресама које нам је дао Микрофт, моћи ћемо да ухватимо лопова, и следовати двама трговцима у место једнога.

Један поштени лопов.

У Бакер-Стриту очекивао нас једно писмо. Холмс га прочита, па ми га пружи. У њему писало:

„Број личности за које се подозрева да су агенти велики је, али их је мало који су способни за тако смело дело, осим Адолфа Мајера, 13 Грот Жорж Стрит, Вестминстер; — Луја Ла Ротера од Кинстон Мансиона, Ротинг, Хил; Хуга Оберштајна, 13 Голенд Гарденс, Кенсингтон. Овај последњи је пропао понедеоника отпутовао из Лондона.

Микрофт.

— Добро је, ја идем, рече Холмс; али не бојте се, неће ништа отићићати без вас. У осталом, кроз један сахат ћемо се видети.

Очекивао сам га целога дана. Најзад ми донесоше око девет часова ову цедуљу:

„Вечераћу у ресторану Голдиш, Глучестер Вад, Кенсингтон. Дођите и понесите један лоповски есењ, једно дете, и један револвер“.

Ја изврших заповест свога пријатеља, и ваљ сам у гле седи за једним малим столом у ресторану.

— Јесте ли понели алат, Ватсоне?

— Да, у моме капуту је.

— Добро, сад ме слушајте. Ватсоне, очевидно је да су тела били метнути на кров од вагона.

— Како су могли тамо да га метну?

— То је баш и требало да се пронађе. Могло је бити само једно разрешење загонетке. Ви знате да воз пролази кроз много тунела. Сећам се да сам видео на једноме од тих тунела, и то баш иза моје главе, прозоре. Претпостављамо да се је воз зауставио испод једнога прозора, и да су кроз њега убацили тело на кров од вагона.

— Невероватно.

— Сам није толико невероватно, као што вама изгледа. Чак шта више врло је вероватно, јер је Оберштајн, међународни агент, који је сада напустио Лондон, становао у горњи кућа, које допиру до железничке пруге.

— Ах! то се слаже!

—Да, сад сам пронашао један нов траг.

Почео сам своје операције на станици Глучестер Рада, где је један чиновник био тако услужан, да ме је пратио дуж целе пруге. Могао сам констатовати не само то, да пропори тајних басамака Голенд Гарденса гледају на железничку пругу, већ и да се на томе месту често по неколико минути задржавају возови, због укрштања двају великих пруга.

— Дивно! узвикнух ја.

— Затим сам разгледао кућу. То је једна огромна празна зграда. Оберштајн је ту живео сам, са једним слугом, који је узимао његове потпуно поверење. Али знајте насигурно да Оберштајн није отпутовао због тога, да би нам измаказао шака, него да би склонио плен. Ми ћемо се користити његовим одсуством, да га потсетимо.

Ја ноћох за њим у једну сазу, од које он затвори врата, а затим прођоше кроз један мрачан ходник, који се пружаше до једних виђуђних степеница. Одједанпут мала лампа осветли један прозор на воду.

— Сад смо на лицу места, Ватсоне. Он отвори прозор и зачу се једна исправа потмула, а затим јасна тутњава. То пролажаше један воз. Холмс заклони светлост.

— Видите тамо, су без сумње, спуштали тело, ено чак и једне праване мрље додаде он сагнувши се над ивицу од прозора. Ево су и друге, на степеницама. Останимо овде, док се неки воз не заустави.

По своду одјекну писак воза, и он стаде на месту где се пруге укрштаху, баш испод вашег прозора.

— Овај је поглед свршен, Холмсе.

— Али нам остаје још много других ствари. Пођите за мном.

Он се попе кушевим степеницама и обиђе све собе иброја спрата. Последња мора бити да је била канцеларија, јер је била препуна књига и хартија. Холмс разгледаше књиге и орнане. Али не нађе ништа. Напослетку он отвори помоћу дајета једну малу металну вутију. Унутра је било неколико запијених хартија, на којима Холмс примети шиљте, и геометријске слике, које су могле да се односе на подморске планове. Његову пажњу привукоше неколико исечака из новина, који беху у коверту.

— Шта је ово? Нека преписка у „Дејли Телеграфу.“ Нема датума, али одговори доводе смисао у везу. Чини ми се да је ово почетак:

„Надао сам се браком одговору, пристајемо. Напишите ми на карти целу адресу. — Пијеро.“

За тим:

„Врло је дугачка за писање. Треба потпун извештај. Штуг нас чека са оном стварн — Пијеро.“

За тим:

Хитно је, мора да понуче понуду, док уговор не буде готов, потврдиђу. — Пијеро.“

Најзад:

„Понедељак у вече после девет часова, два удара, само ми, пазите да нас нико не прати. Плаћаћу по пријему — Пијеро.“

— Читана лира, Ватсоне. Само кад бисмо могли онога ухватити!... Сад хајдемо у „Дејли Телеграф.“

Сутра дан дођоше Микрофт, Холмс и Лестрад заједно на доручак; Шерлок им исприча шта је откриo и они га обасуше комплиментима.

— Јесте ли прочитали јутрос преписку „Пијеро“! рече он узимајући „Дејли Телеграф.“

— Како, зар има још?

Ево: „Вечерас, у исто доба, на истом месту, два удара, врло важно. Ваш је живот у опасности. — Пијеро.“

— Можете ли ви да идете са мном око осам часова у Голенд Гарденс; могућно је да ћемо одржати победу, рече Холмс.

Око девет часова већ смо били скупљени у канцелари Голенд Гарденса, очекује лопова.

Прође један, на два сахата, и већ смо били почели да очајавамо, кад Холмс, који беше у заседи, прошапта:

— Ево га.

Зачу се један тих корак, затим два кратка удара... Холмс устаде да отвори врата. Једна црна прилика уђе. Тада Холмс затвори врата, и како се човек са узвиком страха и изненађења окрете, он га ухвати за јаку и гурну нагло у канцеларију.

Човек устаде, посрте, и паде на под, шешир му паде с главе, и ми познадосмо пуковника Валантена Вахтера.

Холмс мало зазвижда од чуђења.

— Можете да ме назовете магарцем, рече он, то није овај човек кога сам очекивао.

— А кога сте очекивали?

— Мањега брата Сер Јама Вахтера, директора подморске области. Остаћете ме да га испитам.

— Шта то значи? Ја сам дошао код господина Оберштајна, прогуђа невољалац.

— Знам све, пуковниче Валтере, рече Холмс, али само не могу да разумем да се један центјмен могао тако понашати. Знамо како је умро Кадоган Вест. Знамо да сте се дописивали са Оберштајном у „Дејли Телеграфу“, да сте у понедеоник били у арсенаху, да је Кадоган пошао за Вама, да је присуствовао крађи, за тим да је пошао за вама до куће Вашег брата, у Лондону, јер је врло добро знам да сте Ви код њега отишли. Тамо је он хтео да се умеша и спречи крађу и ви сте онда, осим надаје учинили, један прин злочин.

— Не, не, купим Вам се да писам, узвикну несретник. Требало ми је новаца. — дуговао сам Шток — Еванжу. Оберштајн ми је понудио 5000 ливара. Захвалујући њему могао сам да избегнем провест. Ја сам присуство. Али што се тиче убиства, ја сам невин, купим Вам се.

— Докажите.

— Кадоган је сумњао на мене, пошао је замном, и хтео је да дођа шта ћу ја учинити са хартијама. Тада га је Оберштајн убио једним ударцем по глави. Затим Оберштајн прегледа хартије и узеде три најважније. Што се тиче других, он их је метнуо у Кадоганов џеп, и сети се да га спустимо на први воз, који се буде зауставио у тунелу.

— Где је тај Оберштајн? запита напослетку Микрофт.

— У Паризу. Хотел Лувр. Тај ми је човек учинио и сувише зла, а да бих га

поштедео; он је узрок моје пропасти, и моја бешчашћа.

— Ево један лист хартије и мастило, рече Холмс, пишите што Вам будем диктирао.

„Драги Господине, зацело сте приметили да смо заборавили једну важну појединост. Ја имам могућности да поправим ту заборавност, али ми за то треба сума од 500 динара. Не шаљите их на пошту, ја ћу примити само злато. Чекаћу Вас у сали за пушење у хотел „Шаринг — Кросу", у суботу на подне." И заиста, Обериштаја се ухвати на улицу, те га осуђене на 15 година затвора. У његовој ручној торби нађоше планове *Бриса Партингтона*, које беше понудио спима бродарскам друштвима у Европи.

Пуковник Вахтер умре идуће године у затвору... Што се тиче Холмса, он задовољно настави монографију *пчелових полиболичних навика* Ласисонах, која је носе тога била штампана, и пожела највећи успех.

С француског

Станислава Калајџићева

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Деловођа општине вратаричке пита:

„Овдашња школа вратаричка има свог школског благајника, који чини примања и издатке, у место школе, по књигама. Председник ово општинског суда, који је у исто време и председник школског одбора, оверава квите по којима школски благајник врши примања и издавања, као председник школског одбора.

Моли се уредништво за следећи одговор.

1. Да ли председник општин. суда, као председник школског одбора, на квите поред свога имена — потписа треба да ставља печат општинског суда, или печат школски, пошто се потписује на овим квитама као председник школског одбора, а не као општинског суда, и

2. Да ли ове квите да оверава као председник општин. суда или као председник школског одбора.

Пошто је ово питање хитно, то учтиво молим уредништво да ми на исто да свој одговор у првом наредном броју Полицијског Гласника"

— На ово питање одговарамо:

Кад год председник општинског суда дејствује у својству председника школског одбора, према чл. 56. закона о народним школама, а у погледу послова побројаних у чл. 58. истога закона, он то треба да чини као председник школског одбора, а не као председник општине.

Исто тако, на исправе, које он оверава као председник школског одбора, треба да се ставља печат школски, а не општинског суда.

II

Суд општине мирјевске, актом својим Бр. 573, пита:

„У члану 102. *а* закона о општинама стоји, да се новоизабрани општински чланови уводе у дужност у року од пет дана, од дана кад је избор постао извршним, у случају кад жалбе није било.

Како се ове жалбе не доносе суду, као до сада, него непосредно Државном Савету, и како овај суд у одређеном року нити је добио какав извештај од Савета да жалба постоји, нити му је то с које друге стране саопштено, он је, да би одговорио наређењима чл. 102. *а* разрешио старе чланове и увео у дужност нове, пошто су претходно положили прописну заклетву у смислу чл. 108. поменутог закона.

Међутим, 9-ог овог месеца дошао је акт од Државног Савета, којим тражи изборна акта, јер постоји жалба на избор новоизабраних чланова.

Суд сада не зна шта ће да ради и моли уредништво, како претпалтне листа, за обавештење:

1. Како је суд могао знати да постоји жалба кад то законом није регулисано;

2. Да ли је суд смео пропустити да не изврши наређења чл. 102. *а*, кад није знао да жалба постоји;

3. Шта ће суд радити сада са уведеним члановима; и

4. Има ли и какве одговорности до суда за овакав рад?

— На ово питање одговарамо:

Члан 102. *а* закона о општинама јасно каже, да ће се нови чланови увести у дужност у року од пет дана само онда, кад избор постане *извршан*, у случају кад жалбе није било, а у случају жалбе у том року, рачунајући од дана пријема изборних аката од Државног Савета.

Како је, дакле, увођење у дужност нових чланова везано за *извршност* избора, а суд, међутим, зна, да се жалбе по чл. 170. и 172. поменутог закона подносе непосредно Савету, онда је на њему лежала дужност, да се обрати Државном Савету и пита: је ли поднесена жалба против избора у законском року, на тек кад би био извештен да жалбе нема, могао је увести у дужност ново чланштво.

К д он од свега овога није ништа учинио, него увео чланове у дужност и ако жалба постоји, онда је сада најправилније, да уведене чланове разреши од дужности и врати старе, стварајући тако стање, које је и пре било, и које треба да остане све до коначне одлуке сапетске у смислу чл. 181. *а*, овога закона.

У радњи оних, који су увели нова чланштво у дужност, може бити одговорности из чл. 163. закона о општинама, што су пропустили да претходно испитају: има ли жалбе против избора или не?"

III

Суд општине осладићске, актом својим Бр. 847, пита:

„Суд ово-општински, пресудом својом Бр. 464. казнио је једно лице — грађанина — из своје општине, за дело из § 327. тач. 4. крив. закона са 35 динара, и ову казну по §§ 15. и 16. полиц. уредбе извршио одмах.

По жалби оптуженога, врхост. вал. суд, решењем својим од 15. марта 1910. год. Бр. 9779. поништио је ову пресуду на разлога: што овај законски пропис не предвиђа новчану казну.

По пошто је суд овај ову казну наплатио и у дневник касе увео, то се моли уредништво за што скорије објашњење по овоме, како ће суд по овоме да поступи, те да не би дошао до одговорности?"

— На ово питање одговарамо:

Пошто је суд поништио пресуду, она онда више и не постоји, па зато се и казна, унесена у касу, мора вратити ономе од кога је и наплаћена.

Повраћај се мора извршити једним нарочитим рефератом и одлуком општинског суда, како би се издатак правдао пред контролом

Ако приврада дотичног лица није затаграла, суд може изрећи према њему казну затвора, одређујући уједно пресудом са коликом ће му се сумом затвор заменити, ако не жели да затвор издржи, и онда би могла нета сума да се утврди, па ако пресуда остане у снази, да се повраћај и не чини.

IV

Суд општине стојничке, актом својим Бр. 402, пита:

„Према чл. 113. закона о општинама, свака општина мора имати најмање једног деловођу и по потреби послова потребан број писара.

Деловођу општине бира и отпушта, на предлог председника суда, општински одбор.

Моли се учтиво уредништво за што скорије објашњење: да ли општински одбор према чл. 113. пом. закона може поставити за деловођу и оно лице, које председник суда не буде предложио одбору?

— На ово питање одговарамо:

До измена чл. 113. закона о општинама од 24. децембра пролле године, деловођу општинског бирао је и отпуштао сам општински суд.

У тежњи да се положај деловође, као важне чиновнике међу општинским органима, одстрани од личног утицаја општинских чланова, законодавац је последњим изменама пренео његово бирање и отпуштање на општински одбор, као контролно тело над радом општинског суда.

Али, да не би долазило до тога, да се, много пута, за деловођу доведе лице, које би било апсолутно немогућно за тај положај с обзиром на личне или друге односаје са председником, као представником општине и суда, унесено је да то буде договорно са њим, наравно, не искључујући таме апсолутно право одбора да он прими или не прими предложене кандидате, или да одбије предложено отпуштање.

Управо, речи: „на предлог председника општинског суда" имају се тако разумети, да он предлог за отпуштање и пријем чини независно од општинског суда, али да је одборско право бирања и отпуштања несумљиво и апсолутно.

Али, познајамо: како је положај деловође у општинском суду врло важан, и како је добар и спошљив односај из-

моћу лета и председника у првом реду, а осталих чланова одмах затим, неопходно потребан, то одбор треба да буде веома обазрив у употреби свога права и да се увек стара да се рад у општини не спречава личним сукобима и свађама, и да послови увек буду исправни и законити.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ОГЛАШЕН ЗА ХАЈДУКА

Живко Ивановић, теслар из Великог Села, чију слику доносимо (из 1905 године) позван је на позив решењем начелства округа подгоревачког од 10. прошлог месеца Бр. 4096, па пошто он то није ни до данас учинио, понуђено начелство огласило га је за хајдука решењем својим од 10. овог месеца Бр. 5580, упућивши га уједно са 500 динара.

Према томе, сада је законом слободно убити Живка, а ухвати ће добити онај по ко Живка убио, прошао власти па жива ухватио.

Он је стар 35 година, раста високог, приномањат, косе згрнуте, малих црних бркова горе уплетених, говор му је тешан — врекан. На десној руци има бележу од посекотине у облику праве линије правца хоризонталног, величине 2·5 см. и за 2 см. изнад средње руке на страни постојарској.

Од одеће има жут кожух; гунче од вуне; чанчире од сукна; на глави шајачку, коју по потреби носи; наоружан је брзометном пушком, а има и седмометну и револвер са белим корицама.

ПОТЕРЕ

Тома Бранковић, из Штитарца, у среду заглавском, нема да се узме на кривични испит па се нашао у бегству.

Томи је стар 42 године, приномањат, обрађан, коса шиљастог у оделу сеоачком. — Акт начелства округа нишког Бр. 5653.

Станимир Ристић, бивши робијаш, родом из Мајданпека, који је пуштен с робије пре 20 дана, изгрешио је 1. ов. м-ца три убиства па затим побегао.

Он је стар 35 година, малог раста, приномањат, обрађан, малих црних бркова. — Доноша начелника среза рабљанског Бр. 7162.

Непознати хајдук, 6. овог месеца, кроз отворен прозор ушао је у стан г. Мијаила Станимировића, чиновника Управе фондова у Београду, и из истог узео једну прту ташну, у којој је било 12 динара. Акт начелства варошког Бр. 4409.

Марко Вуловић, одговара за опасну крађу па се налази у бегству. Он је стар 20 година, добро развијен, смеђ, великих бркова. — Доноша начелника среза жупског Бр. 5506.

Тиосав — Тихомир — Марјановић — Ђорђевић, родом из Страпона, чију слику доносимо, ноћу између 12. и 13. овог месеца побегао је из притвора начелника среза левачког, у коме је био због опасне крађе. Тиосав је стар 24 године, средњег раста, смеђе косе, жућкасто зелених очију; од особених знакова има: на левој руци бележу од посекотине у облику праве линије, правца хоризонталног, величине 1 см. удаљена 1·5 см. изнад корена палиште; надеж величине житног зрна, удаљен за 2 см. испод брда; бележу од посекотине у облику праве линије, правца хоризонталног, величине 2·5 см., на руци десно обрве; бележу испрашаних облина 3/2·5 см. на средини предње леве стопаље. — Доноша начелника среза левачког Бр. 5011.

Гаврa Поршић, притвореник начелника среза жичког, ноћу између 11. и 12. овог месеца побегао је из затвора.

Он је стар 45 година, малог раста, дежмекаст, бркова густих смеђих, косе кратке, кад чекоп дуже, у оделу сеоачком. — Доноша начелника среза жичког Бр. 6530.

Препоручује се позивајским и општинским властима, да за свима побеглим личностима учине најмању потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте властима које су потернице издале, с позивом на позивне бројеве акта или доноша.

ТРАЖЕСК

Мијат Пантић, из Шушковца, отуђивао је 26. прошлог месеца, од своје куће, и до данас се није вратио нити у опште дошао. Он је стар 68 година, оклеп, дежмекаст, у лицу рован од краста. — Доноша начелника среза ваљевског Бр. 9908.

Милан Цветковић, син Анке Цветковић из Удовица, отуђивао је од своје куће јуна септембра месеца прошле године, и није се до данас вратио својој кући. Он је стар 27 година, оклеп, дежмекаст, очију зелено жутих, косе смеђе, на горњој усници има бележу с десне стране, а служи се левом руком, у оделу сеоачком. — Акт начелства округа смедеревског Бр. 2850.

Иконија Драгачек, родом из Александровца, 20 прошлог месеца, отуђивала је од своје мајке, која станује у Београду и није се до данас вратила својој кући. Она је стара 16 година, средњег раста, добро развијена, косе смеђе, на образу има оожиљак од ране. — Акт начелства нишавског Бр. 2282.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

уредник Душан Ђ. Алимпић

БРОЈ 16. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 25. АПРИЛА 1910. ГОДИНА VI.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у каврд, и то најмање за пола године код свију колекцијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви **„Полицијског Гласника“** не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., одобрено је решење Народне Скупштине, сазване у редован састав за 1909. годину донесено на CIV састанку I. априла 1910. год. које гласи:

„да се општина прњиловачка у срезу моравеном, округа нишког, коју сачињавају села: Прњиловица, Доњи Адровац, Моравац и Житковац, односи од садашње општине прњиловачке и да села: Прњиловица и Доњи Адровац образују општину под називом општина прњиловачка, село Моравац да образује општину под називом општина моравачка, а село Житковац образује општину под називом општина житковачка, све у истом срезу и округу.“

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 9. априла 1910. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ПОРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Што се самога физичкога места продаје тиче, њега има извршна власт да одреди. При томе, дужност је њена да се стара да то место буде сваком приступачно.[1])

У осталом, равнодушна је ствар, да ли је продаја била у затвореном или отвореном простору. Ако је први случај, улазак у зграду у којој се врши надметање мора бити сваком слободан, а сам простор, пак, мора бити толики да може обухватити знатан број лицитаната колики дође. Отуда, начелно говорећи, одлука Касационога Суда од 8. Августа 1903. год. бр. 4728., којом је решење једног првостепеног суда који је било оснажено једну јавну продају поништено зато што је продаја извршена „у кавани, а не пред кавеаном“,[2]) није тачна, пошто, као што смо и горе приметили, сам тај факат што је продаја била у затвореном простору, овде у кавани, не значи још да надметање није било сваком могућно и слободно. Ако је кавана била отворена, или, бар, ако је сваком приступ у њу био слободан и ако је она била довољно пространа да су у њу лицитанти могли стати, продаја је, са гледишта места где је вршена, била правилна. И, обрнуто, може једна продаја бити вршена на отвореном простору, па да опет буде питање о њеној уредности нестакнуто, специално онда ако је, за трајања продаје, била таква атмосферска непогода да лицитанти нису били у стању то надржати, као што је, н. пр., јака зима или киша. Бар се говори о приступачности места на коме се обавља продаја, ту се не мисли само на приступачност у обичном значењу те речи, већ на приступачност *lato sensu*; мисли се на све оно што надметање може ставити у физичку немогућност да буду на месту где се врши лицитација.

Продаја у затвореном простору врши се нарочито под принудне наплате по покретних добара приликом стечајне процедуре. Ми мислимо овде на егзекутивну распродају робе дужника под стечајем. Махом се, у том случају, роба, после пописа, не среће ни раније или магацина у коме је била, већ се она ту и продаји излаже. Такво једно место продаје није увек пробитачно за слободно надметање, јер се обично тада, услед стицања купаца, улаз у радњу или магацина тако знузме да онима који лоцирају ради лицитирања доћу није могућно ступити у унутрашњост зграде где се роба налази. На тај начин, они су лишени свога права да лицитирају и купе. Али, како се, по §. 506. (став први) јавна продаја покретних ствари не може тражити накнада штете, то би, за уредност једне продаје таквих добара, био ирелевантан тај факат што, због великог стицаја надметача, неки појединац није био у стању приступити близе извршном органу и надметати се. Изузев, наравно, „ако би било злоупотребљена и поштења од стране извршитеља продаје и купца“ (§. 506., став први, *in fine*), ако би се, другим речима, утврдило да је извршни орган нарочито са извесним лицитантима улепавао ствар тако, да слободно надметање омете, у том циљу да би ти лицитанти имали, у лицитирању, повлашћени положај, управо моновол.

Извршна власт одређује, казали смо, место продаје. То је обично оно место где се публика највише скупља и где ће, највероватније, највећи број лицитаната и доћи, као што је, н. пр., сеоска кавана, судница. Али, продаја би била уредна, и ако би се она извршила на неком другом месту а не код кавана или судница, под условом да то место испуњава, у погледу одређености и приступачности, услове горе поменуте.

Ко се може жалити против неуредности продаје у случају када, због неприступачности места на коме је она вршена, лицитирање није било слободно? Свугдно је да то могу чинити и повериоци и дужник, пошто је, услед слабијега надметања, пописано добро на продаји изнело мање него што би то било, да је лицитирање било слободно. А да би право на жалбу има овај који је био спречен да се надмеће? Овим ћемо се питањем бавити доцније, када будемо говорили о уништају јавне продаје.

Време продаје. — I. Када ће продаја бити, то одређује извршна власт. Додајемо однах да она овде не може поступити дискреционарно. На првом месту, продаја не сме бити пре него што је истекао овај рок који, по §. 475., треба

[1]) Посланик Суд (III. Одељење), својом одлуком од 7. Августа 1904. год. бр. 4475., потврдио је решење претседника суда пирот је јавна продаја била извршена, из свога разлога: лажном су, у својој жалби против извршене продаје, биле истакли и тај узрок уништаја, што је продаја била у суботи пословну у коју такав посао био спасно докуртон. У својим примедбама, Касационо Суд сврхе новом суду налаже да „одређу § 475. грађ. зак. да се на јавној продаји може свима надметати и да ак је она могућно власти, да се продаја врши у суботи у којој је пиротски бео хановаи, и да пред суботом.“ В. С. Јанић, Грађанска Судска Поступак протумачен законским образима, одлукама опште седнице Касац. Суда и одлукама и одлукама управних власти. Полицијски Гласник, годину 1904., број од 29. Августа, страна 267..

[2]) С. Јанић, op. cit., Полицијски Гласник, год. 1904., број од 29. Августа, стр. 267..

да протече од огласа до продаје. Затим, ни по истеку тога рока власт не може, односно момента када продаја треба да се изврши, поступити произвољно, пошто је, као што нам је то већ познато, „Полицијска власт дужна пресуду или решење у свему извршити из покретних ствари најдаље за шест недеља, а из непокретности најдаље за три месеца, баш да би се највећа непокретна добра и у више страна продавати имала.“ [§. 464.].[1]

(наставиће се)

Ж. Пешић

ПРИМЕНА ЗАКОНА О СКИТНИЦАМА

Две иницијативе г. Брајића.

Г. Брајан додао је 16. главе буџета Министарства правде (трошкови за ревизије кривичних процеса и за накнаде дате жртвама судских заблуда) један кредит од 10.000 динара намењених давању накнаде „лицима, која затворена са скитњу буду пуштена у слободу после проваравања њиховог идентитета и утврђења њихове часности, или у корист лица која су користила „d' un lieu“ (да нема места да се стане под суд) или која су предата суду пуштена иеспод суђења“.

Ова нована врло корисна у ствари и врло срећна заслужује мало коментара.

Она поставља принцип да држава за оне три категорије ослобођених даје накнаду. До сада су их помагала добротворна друштва за заштиту средстсви заједничке помоћи свима пуштеним, било осуђеним или не, набављајући им рад, снабдевајући их оделом, стварима, понад чак малом помоћи или поправљањем кућа. Нека друштва у великом заузимању надвајала су засебно оне, које су ослобођени као жртве судске заблуде или што није било места да се стане под суд или што су пуштени испод суђења, али иначе они су сви збијани у масу пуштених. Помоћ која је овима давана смањиваше се у толико, у колико је давана и другим многобројним пуштеним. Осим тога она не низајаше ни у колико карактер поправке погрешке које су они били жртве.

Упошеве једног кредита у државни буџет у корист ових трију категорија ослобођених, даје, на против, суми новца, коју ће они по изласку из затвора примити, карактер поправке. У ствари држава се не налази самим тим, што је ову суму унела у буџет, обавезном да даје оштету жртвама ових погрешака. Заиста никакав поступак не ће бити провисан у корист ослобођених из ових категорија, нити ће бити означено какво надлештво за надлежно да решава о делу који би им требало дати. Суме биће просто стављене на расположење једном нашем административном надлештву, које ће их делити срезовима. То надлештво одређиваће срезовима суме у границамаредита одређеног од скупштине тако, да пуштени не могу бити незадовољни. На тај начин карактер поправке судске погрешке јасно је утврђен, а то је врло важно, и то је, без сумње, само први корак на путу правих признавања на накнаду.

Пуштени, који могу најправичније захтевати ову накнаду, јесу личности, које су, затворене за скитњу, пуштене у слободу „после проваравања њиховог идентитета и утврђења њихове исправности“. То су једини у ствари чија је невиност апсолутно доказана кад се пуштају у слободу, једини који су у свима случајевима били жртва извесне заблуде.

Они, пак, на које су примењени non lieu или acquittement (они за које нема места да се ставе под суд или који су пуштени испод суђења) улети укупно, јесу личности против којих није доказано довољно околности, према решењу, да су учинили дела за која беху оптужени. Тек изузетно може се десити да ослеђене утврди њихову невиност, на пример, после утврђена њиховог alibi, или извршеном вештачењем. Али у већина случајева њихова кривична одговорност није доказана, и како оптужба треба да да докаже, то се non lieu и acquittement просто намеђу.

Стављајући и ове пуштене међу умањене редита од 10.000 дин. Г. Брајан једначи их практично са првима. Та је практика врло оправдана. Истина признаниште од дужег времена дискутују ово питање: Треба ли овим пуштеним признати право на накнаду? И ма да неки међу њима сматрају као немогућно признати то оном, који је се користио једним повољним предубеђењем, у практици, коју уводи г. Брајан, накнада биће без сумње додељивана само овим ослобођенима који према приложаној процеса буду огласили за невине.

Међутим навесно је да пуштени на прве категорије, часни радници, сматрани као скитниче и жртве ове мере јавног реда, који је огласио скитничење као кривицу, чине једну категорију чисто засебну. То је једна категорија људи којима је једна мера јавне сигурности прикачена кад они не представљаху никакву опасност за јавну безбедност и која су жртве инне полицијске погрешке него заблуде судске, правно казнене.

Има много времена кано је изведни суд занасно да овим несрећницима, који у тако великом броју продазе кроз тај суд, треба признати неку накнаду.

Да се боље разуме положај личности у корист којих ће овај кредит бити у будуће унесен у буџет, треба се сетити прописа нашег казненог закона о скитничењу и познавати практику судова.

У начелу, у казненој материји, оптужба треба да да доказа, од куда следује да ласт треба да докаже да лице окривљено за скитничење нема на стана, ни средства за живот, нити уредног занята или какног другог занимања, или једна негативна ствар се не доказује. У практици окривљени је дужан да докаже, да има стан, средства за живот и да редовно ради. Не докаже ли ово он споси последице законске.

Разуме се да је ова обавеза навор безброј неправди. Болесници без новца и стана, радници без прихода и рада, јесу ipso facto под руком правде и бивају притварани и послати суду на саслушање. А како обавештача често стижу доцкан, они спасе ваше дана друшно злочинаца у затвору, који је за већину времена, у прикос прописа законских, општи затвор.

Такве су тешке последице те мере јавне сигурности која стаиза сваком у дужност да докаже да има средстава за живот и да ради. А може бити да овај несрећник ни за тренутак није био прав! Тако, болесник, који је затурио своју исправу по палаћу из бојнице; или, баш ако је и радио, није могао са разлога често независних од њега, снабдети се исправом о раду. Са овог гледишта да човек чак заиаци за старом радничком књиговом у рубрике које требаше газда потврдити природу и трајање посла који је њему извршен.

Бива да је један велики број радника хапшен а после пуштен и да им до сад никакна накнада није давана. Нема места, додуше, бунити се за случајеве доста изузетне, за раднике, који будући у тражњи посла у извесном реону около њиховог становишта, изнонада остану без средстава, новац потроше, и буду затворени док се не утврди да имају домицил. Тај је случај доста редак, али иак бива да радник „помах“ често надржи неколико дана затвора.

Много чешће се дешава да радник, пуштен из затвора, где је његова исправност утврђена, попова буде ухваћен и затворен за то, што нема исправу да је пуштен, коју небрижљив чувар заборави да му да. Има сревова у којима на десет задржаних лица, доведених судији и затворених, нет треба да буду после неколико дана ослобођени као уредни радници.

Полицијске мере, каже се, сиречавају само слободу злочинаца и не сметају часним људима, али то сигурно није за ову меру сигурности о кажњавању скитница. Треба, дакле, похвалити новину г. Брајана која ће им накнадити страдања због ових мера.

Треба приметити, међутим, да ће, кад ова новина о скитничењу, која је сад на решавању у судском одбору за реформу судства, буде озакоњена, — проваравање трајати много мање времена. Судија ће решавати као у извесним странним законодавствима. Личности без исправа не ће бити без сумње вођене шефу среза, већ шефу кантона који ће извршити испитање. Чак ако изгласани закон дедели надлежност суду за поправку, биће навесно могућно допустити председнику да изврши прво испитање.

Има ту једна ствар вредна разгледања.

Новина ће се примењивати само на личности ухваћене, затворене од шефа за скитничење, затим пуштене у слободу пошто је се утврдило да они уредно раде. Али један распис министарства од 2. маја 1899. прописује да се шаљу суду за поправку само они оптужени за скитњу за

[1] Не §-у 475., пов што знамо, за потпуст дана, од дана жалба, дужна је полицијска власт, код приузде кандаа на пошјених вобора, пристуаити пељеву. Продаја покретности се убраних у случају предвиђеном у §-у 479., при став (замена од 14. Јула 1898. год.) у коме стоји ово: „Стари роје се могу укварити, ако на одраслые којих се мора трошити, макар се и дужина правно чувана а продаја морају се продати најдаље за шест дана од дана пеиа“. В. и §. 46. Закона о Стеченном Поступку.

које су власти уверене „да су неисправне и укорењене навике“, „Гоњена треба нарочито да захватају, додаје овај расиис, професионалне скитнице и просјаке који се баву по путевима и живе с дана на дан од милостиње“. Кад је држава тужилац употребио власт која му је додељена, делинквента, која се могаше поправити, бивао је још од њега пуштен у слободу. Разуме се да то није личност којој чувар државног печата хоће да да део кредита уиесеног у буџет. Овај расиис је примењивао само од истраживе власти [le parquet] на и ту је у највише случајева неизводљив. Осим неколико сасвим изузетних случајева, државни тужилац не ће да узме на себе одговорност да пусти неког у слободу, кад је он осјашен законом као скитница и да стреми да одговара после као тај скитница учини какав злочин или преступ.

*

Нажња чувара државног печата није била заинтересована само овим последицама примене закона о скитничењу. Он је се заузео такође за примену онога закона на малолетнике. Казнени закон казнио је у чл. 271, тач. 2. скитање малолетника од 16 година казном полицијског надзора, која је укинута пре кратког времена и заменена данас забрањивањем бављења до навршене 20 године, сем ако пре овога доба они не буду редовним путем ушли у војску, сухоземну или морску. Овај члан треба да буде сматран са општим начелима члана 66, која налажу да малолетник може бити ослобођен ако је радио без размишљања, и, са начелима закона од 1899. који дозвољава се да се малолетник повери државној помоћи (à l'assistance publique) или некој личности или каквом хуманом друштву.

Десило се, да је због напретка криминалних наука законодавство, које кажњава малолетнике од 16 година, изгубило свој казнени карактер и постало једино заштитником деце. Сад је аксиом да дете, сматрајући да је његова криваичност резултат његовог непотпуног васпитања и његових рђавих инстинката, није криво, те да буде кажњено, већ грешник за помагање и подизање. Малолетник од 16 година био је предмет испитивања које је имало за циљ да одреди узроке који су малолетника навели на скитничење, да би суд могао предузети најзгодније мере да га поправа. Између друштва за заштиту и власти оваквијем за кажњавање утврђује се врло тесна сарадња кад раде као заштитници деце. Државни тужилац, истражни судија, суд, све су више и више губили, у ономе што се тиче деце, карактер казне власти, а узимају карактер заштитника. Ова појава, истинита за малолетнике — кривце, нарочито је се наглашавала за скитнице које нису учиниле никакав преступ и на које очевидно место мера [d'assistance] помоћи треба да буду примењене мере јавне сигурности које се примењују на пуполетне.

Али то, што су органи који су одређени за кажњавање функционисали као органи за заштиту мораше одвести злоупотребама. Баш да је закон строго тумачен, и да, будући је скитничење кривица, они случајеви примене требаху бити ограничени на случајеве предвиђене законом, мимозаконска пракса је установљена, која је проширила појам скитничења за малолетнике у интересу опах, или променила поступак општега права. Непоштене женске, морално напуштена деца сматрани су као скитнице. Било је једно безакоње које је функционисало као установа јавне помоћи. И г. Бријан је хтео одупрети се овој тенденцији.

И не само да министар унутрашњих дела мишљаше да интервенисање за заштиту малолетника, чије скитничење није доказано, прилазда више њему него правди, него он даваше својим обавештењима општи круг, не признавајући право стављати малолетнике, чак и скитнице, у превентивни затвор у прикс прецизним одредбама члана 94. крив. суд. пост. То је непрекидна пракса са снима малолетницима од 16 год. ма да чл. 94. крив. суд. пост. изгледаше да је у контрадикцији.

Дакле, питање је јасно изведено: треба ли малолетник од 16 година — скитница да буде штићен репресивним органима, т. ј. затворен, или повеpен de plano[1] државној помоћи (à l'Assistance publique)? У полиске се има сматрати за једног малолетника од 16 година као битни елемент кривице, то, што он не ради стално никакав занат, нити има занимања, ни средстава за живот, и што нема стално становање, ако он није још у добу да може зарађивати, ако је напуштио очеву кућу за то што је она недостојна, равнодушна или непријатељска? Очевидно државна помоћ је погрешна остављајући les parquets et l'Administration pénitentiaire да се приме једне улоге заштитничке која им није додељена.

Без сумње, Државна Помоћ је та која се стара о деци која су јој поверена судом, али после извесне процедуре — оптужне, затварања и извођења пред суд — која обухвата цео поступак кажњавања, који допушта извођење детета пред суд и врло често бављење у затвору, а тако исто и мешавину саслушања и збрку у затвору, једном речи све оно што по природи срамоти доброчински ефекат заштите која ће га прихватити. Помишљало се да оне установе функционишуће у циљу за који нису установљене могу функционисати неправо и дати убитачне резултате за децу. Може се чак тврдити да ова радња, без сарадње од почетка једне друштвене помоћи, може бити само непотпуна. На крају, малолетник од 16 година — скитница не би био вођен ни parquet и ако скита од дужег времена, и ако га је морални немар, којега је он жртва, оставио за дуже времена изложена свима заразама. Помоћ државне помоћи била би неминовно рањаја и кориснија.

Даље реформа треба да се састоји у замењивању мера јавне сигурности, које су променљиве само за пуполетне, мерама помоћи. Систем кривичног закона беше једноставан. Члан 271. казненог закона у својој првој алинеји предвиђаше да пуполетни буду кажњени од 3 до 6 месеци затвора и стављени за 5 најмање а највише 10 година под полициски надзор. Друга алинеја беше у сагласју са првом. Али данас она је некажњавање скитница — малолетника до 16 године. Они су пуштани за то што нема „разбора“, а то даје могућност за примену мера заштите. То је отежавано тим што се до тога долазило судом, и што те одлуке имају доживотнивни карактер, не могу бити донесене условно, и том, што су оне добијане у истим формама како се примењује казна. Побољшаве би се постигло или у поправци стања сазаве ствари или у потпуној измени поступка.

Не постиже се ништа тим ако се хоће, да суд, у прикс свих грубих ограничења издатих за кажњавање, функционише као установа за заштиту.

С француског
Душан Николић

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

Сиитеза Сведочаба

Најбржа и најјаснија анализа сведочаба, коју смо извршили, допушта нам да формулишемо ове закључке:

I. Сведоџбе Марије Метер и Делфине Дисар треба сасим одбацити, пошто су обе без вредности.

II. Сведоџбе Рашел Ван Ланди и Жана Батиста Де Конинка треба примити без резерве.

III. Сведоџбу Диедоне Векман треба примити са нарочитом резервом; она може да послужи само као упут за трагање.

На подударности сведочаба Рашел Ван Ланди и Де Конинкове, као и на осиа елемената сведоџбе Векманове, који се могу примити, излази, као последица, један скуп чиница, који се могу сматрати као истинити и утврђена. Ови факти просте су полазне тачке за правац трагања и за идентификацију.

Полазне тачке за трагање.

а). Злочинац, који је одвео Жану Ван Ланди 7 фебруара, у 7 часова у вече, одвео ју је кајом „Pierre de Taille“ у правцу Запада.

б). Злочинац, који је оставио пакет у улици „Hirondelles“ оне ноћи кад је злочин извршен, вратио се улицом „Laeken“ идући у правцу Југо-Истока.

в). Да би оставио дечиње ноге и ципеле, злочинац или његов саучесник пошао је, 15 фебруара, најдиректнијим, најмање живим и најсигурнијим путем.

Ове полазне тачке за истрагу допуштају да прецизирамо општи правац пута којим је злочинац пошао, да одредимо простор који је прешао, и да утврдимо, помоћу незнана главних тачака, зону одвожења девојчице и одбацивања леша и ногу. Зона сједињена ових трију тачака јесте извесно регион, у коме се мора наћи средња тачка, или кућа злочина.

---

[1] Без казне и одмах. пр.

Полазне тачке за идентификацију.

а). Злочинац, који је одвео Жану Ван Галк, човек је млад, по изгледу око 30 год., снажан, средњег стаса, живог хода, пуног лица, кратке и брижљиво откресане браде. Изгледао је као „Господин", а не као здрављаван или радник. На себи је имао горњи капут од угасите боје, на ногама кожне ципеле, а на глави шешир од уваљане длаке са малим ободом (путнички) кад је одвео девојчицу, а округао шешир ед исте длаке кад је пошао да остави пакет са лепом.

б). Ништа не доказује да је личност, који је Векман видео 15 фебруара, донети носила пакете с ногама и бутинама Жане Ван Галк. У противном, она није злочинац, већ сауучесник. У овом случају злочинац би имао интимног пријатеља, чији би пресек профила наличио веома карактеристичном профилу Векмановом.

* * *

Из анализе сведоџба излази у главноме, да ни један од сведока није пружио власти опбиних и тачних обавештења ни у погледу места злочина, ни у погледу злочиначког идентета. Да би на помрчине пашиле на светлост, потребно је да ноћемо сасвим другим путем. То су други начини истраге, које треба употребити, да би се дошло до сакривене и закључане истине.

III

Погрешке судске истраге.

У сваној материји, било да је реч о математици, или о чистој науци, или о примењеним наукама, или о истраживањима на које врсте, прво, просто, основно и елементарно правило састоји се у тачном и јасном одређивању проблема. Важно је, пре свега, да се изнађу елементи познати, или они који се могу одмах утврдити; да се тачно побеледе, објективно анализиу и брижљиво контролишу и групишу по реду и методично. Познати и уверени елементи могу беспристрасном истраживачу послужити као оријентација на непознатом које, са великим изгледима на успех, може открити. Треба, дакле, увек почети са дефинисањем и утврђивањем проблема. Тачно описивање једне ствари обично је најбољи пут и начин за њено објашњење. Истина је велика дама, која је свесна своје предности и лепоте; она се не баца у наручје прише који нађе, већ се открива и даје само онима који је траже стрпљиво, будно и страсно; она се осмејкује, или не слепима, већ живом и светлом оку логике и разума; она, назад, сама никад не излази на својих дубина, те се о тога мора изнаћи, открити и присвојити.

У аферу Ван Гајковој, међутим, и полицијске и истражне власти нису су погрешним путем и лутале насумице, јер су радиле без правца и методе. Пробитне и познате чиниоце, и на поврШно и нетачно. Да бисмо дошли до истине, примерани смо да укажемо на све погрешке у истрази, и да их исправимо. То никако није сентиментарски циљ критике због кога ово чинимо, да би себи прибавили платонско задовољство у отаравању туђих погрешака. Нами је потребно да раскрчимо и очистимо терен, и да из њега брижљиво почупаме коров који је истрага посејала, и који, у својој наивности, мисли да сачува као ретко биље.

У овом циљу прегледаћемо хронолошким и логичним редом основне и битне погрешке судске истраге.

Прва погрешка — О нестанку Жане Ван Галк извештене су све полицијске дивизије око 10 часова у вече, дакле на 2 сата пре наласка пакета с њеним лепом, на иак полиција није предузела никаке мере за проналазак детета. Агенти на служби чак нису били ни извештени о ономе да би могли удвојити своју пажњу. Довољно је, међутим, било блокирати кварт постављањем агента на извесна стална места и раскрчење главних улица, а у блокирани регион пустити, у циљу истраживање, неколико агената велосипедиста. Да је овако учињено, злочинац би, на сваки начин, био ухваћен и ухваћен у времену док је носио свој пакет. После открића злочина мобилисана је цела полиција, али је то било сувише доцкан, пошто је злочинац већ био у сигурности. Одговорност бриселске полиције у овој ствари огромна је, јер је својим радом дала доказа о својој неопростимој немарности и небрежљивости.

Друга погрешка. — У комесаријат се донеси један непознат, тежак и сувише пакет, али се дежурни официр због овога неће да „узнемирује," и ако је у то вечера на мистериозни начин нестало једно дете. Да је он, по својој дужности, испитао одмах Вандама, Аџенбоша и Ноела, они сведоци одмах би погодили да су у комесаријат донели тело сироте мале Жане. Није ли Аџенбош већ имао један сличан предосећај? Зар није Ноел, при јачи пакет, напипао једну руку, а Вандам неку врсту главе? Примајући чудноватн пакет, који је био остављен ноћу на улици, полиција је имала дужност да га брижљиво испита, измери, опише и да га фотографише у спима његовим положајима и у сваком периоду његовог распакивања да би добила и сачувала доказ о начину злочиначког рада. У место свега овога, она паређује једном обичном испитивачу и неизвежбаном агенту да распакује пакет. У ствари, то је било једно приватно лице, један случајни продавац, који је ово извршио. Овај поступак наше полиције био је сраман и злочиначки. Један искусни и извежбани посматрали, у ствари је да открије и види и оно, што је невидљиво и без вредности за обичне људе. На пакету су се н. пр. могле наћи длаке злочиначке косе или браде, које би биле веома корисне за истрагу, јер би се на основу њих могла утврдити боја злочиначке косе и браде. Тако исто могли су се наћи и отисци злочиначких прстиЈу на хартији којом је дете био упакован, или на детињој кецељи, пошто су и једна и друга биле крваве. Ови ситни и финн детаљи могли би бити од неоцењене користи у рукама вештих детектива. Наш добри Брисел, који има 450 милијона дин. дуга на 198.610 становника, сигурно је веома осиромашио, кад није био у стању да набави један обичан сто за увезан од најважнијих полицијских комесаријата, те се с тога отаравање пакета морало принити на пољном патосу. Овај, добро снабдевен комесаријат, нема ни ножа ни мајкала, с тога се морало чекати на случајни доказак једног услужног агента, који је својим сопственим пероросом пресекао конопац, којим је пакет био увезан. Један савесни полицијски официр наредио би, међутим, да се овај конопац важнио одреши, и сачувао би га и нетакнутог као евентуални доказ.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И УПУТИ

У општинама, које имају једно гласачко место, гласачки одбор за све зборске радње, сем избора општинских чланова, састављају председник општинског суда, који збору и председава, и четири правна гласача из дотичне општине, које бира општински одбор за сваки збор.

Збор општине б....., коме је председавао председник општинског суда и два члана гласачког одбора, донео је одлуку, да се општинске деонице у „С....." уступе у својину грађанима б.....

Државни Савет, коме је ова одлука у емисиу чл. 9. чл. 33. зак. о општинама послата на одобрење, нашао је, да одлука не одговара закону, јер је збору заседавао гласачки одбор на председника општинског суда и два члана, а међутим, према чл. 38. закона о општинама, за све зборе радње, сем избора општинских чланова, гласачки одбор састављају председник општинског суда и још четири правна гласача на дотичне општине, које бира општински одбор, бирајући им у исто време и два заменика (чл. 86, тач. 17. закона о општинама).

С тога је, на основу чл. 33, зак о општинама, решио, да се ова одлука не одобри.

Одлука Државног Савета од 13. марта 1910. год. № 2149.

По изменама и допунама у закону о општинама од 24. децембра 1909 год., за неизвршење наредаба или показану немарност и неуредност у извршењу закона и законских наредаба државних власти (чл. 158.) чланови општински могу се казнити само поменом или новчано од 10. до 100 динара, а не губитком плате.

Државним законом среза јесеничког, актом од 17. децембра 1909. год. Бр. 642, достанио је начелнику среском, да су сви општински судови у оном срезу, према наредбама среске власти, били дужни да до 1. децембра 1909 год. пренуне сву кошевску храну по закону о општинским кошевима, и да по тим наредбама суд општине голобочке није поступио, јер је према броју пореских глава требало да принуди 60390 кгр. хране, а он је прикупио само 28364 кгр. С тога је, нала-

ћењи да је за неизвршење горњих наредаба одговоран лично председник поменуте општине, Коста Ж. М., тражио, да га среска власт узме на одговор и са њиме по закону поступи.

Увет на одговор председник (општински) изјавио је, да је храна дата на позајмицу махом сиротињи, те је е тога тешко било покупити је. Обећао је, да ће се постарати да покупи што је могуће више хране.

Надзорна власт нашла је, да се председник оним поступком огрешио о чл. 158. закона о општинама, па га је пресудом од 2. јануара 1910. год. № 28386, казнила одузимањем плате за шест дана у корист државне касе.

По изјављеној жалби, III. одсек Државног Савета нашао је, да ожалбена пресуда не одговара закону с тога, што је на жалитеља примењена казна губитком плате, а међутим према изменама и допунама у закону о општинама од 24. децембра 1909 год., који је ступио у живот 29. истог месеца, по чл. 158. поменутог закона таква се казна не може примити.

С тога је одлуком од 6. марта 1910 год. № 1521, поништио пресуду надзорне власти.

Један случај задржања од извршења одлуке засебног збора једног села а одлажњу од општине којој припада и образовању нове засебне општине.

Збор сељана села Св....., на дан 27. фебруара 1910 год. донео је одлуку, да се одвоји од општине ч..... у циљу образовања нове општине Св.....

Надзорна власт решењем од 17. марта 1910 год. № 6588, задржала је ову одлуку од извршења са разлога, што се на односних месте не види, да су испуњени услови чл. 34., 35., 85., тач. 18. и 19. чл. 86. и последњег става чл. 145. закона о општинама, услед чега је и зборска одлука неумесна.

Министар унутрашњих дела, налазећи и сам, да је зборска одлука противна закону са разлога изнетих у решењу надзорне власти, писмом од 21. марта 1910 год. Бр. 6009, достанио је Државном Савету сва акта овог предмета на коначно решење.

III. Одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано, па га је, на основу чл. 152. закона о општинама, одлуком од 24. марта 1910 год. № 2472 одобрио.

Над за неизвршење наредаба надзорне власти, по чл. 158. зак. о општинама, нема места казни према председнику општинском, онда кема места казни ни према деловођи.

Поводом наређења окружног школског одбора, по предмету грађења школске зграде у Причиновићу, начелник среза мачванског, наредбом од 17. августа 1909. год № 17795, наредио је општини причиновићској, да одмах позове школски одбор у седницу, да по тач. 9. чл. 86. закона о општинама реши: да ли ће се ради зидања ове школе преклачити цигла кулуком, или ће се пренос плаћати новцем, — па да извештај о томе пошаље до 22. августа 1909. год.

Како по овој наредби није у остављеном року поступљено, то је среска власт узела на одговор председника општинског и деловођу.

Председник на свом саслушању изјавио је, да по горњој наредби није поступио с тога, што није могао сазвати довољан број одборника за пуноважно решавање.

Деловођа пак изјавио је, да за извршење горње наредбе није он крив и одговоран, јер по чл. 80. зак. о општинама одбор у седницу позива председник а не деловођа. Председник је пре неки дан позвао одбор у седницу, али како није дошао довољан број одборника за решавање, то је сазвана за сутра друга седница, на којој ће се по наредби у свему поступити.

Надзорна власт нашла је да је одбрана деловође неумесна, јер ако се, услед не доласка довољног броја одборника у седницу, није могла извршити наредба, онда је деловођа у остављеном року био дужан о томе поднети извештај о томе, да се наредба није могла извршити. С тога је, ослобађајући казне председника општинског, на основу чл. 158. зак. о општинама, пресудом од 10. октобра 1909. год. № 19653, казнила само деловођу одузимањем плате за пет дана.

По изјављеној жалби, трећи одсек Државног Савета нашао је, да ожалбена пресуда не одговара закону, јер кад је надзорна власт нашла, да се председник општинског суда треба да ослободи од казне за горе поменуто дело, онда нема разлога, да се и деловођа казни, пошто то не би било сагласно са прописом чл. 158. закона о општинама.

С тога је на основу чл. 170. закона о општинама одлуком од 6. марта 1910. год. № 1449, поништио пресуду надзорне власти.

Један случај неумесне примене чл. 158. закона о општинама.

Ноћу између 14. и 15. фебруара 1910. год. извршена је крађа једном грађанину општине рачанске. Надзорна власт налазећи да је јавна безбедност у овој општини угрожена, као и да је томе узрок, што наредбе њене, издате у том циљу, нису извршиване од стране општинског суда, узела је на одговор председника општинског и месног кмета.

На испиту председник општински је навео, да је по наредбама надзорне власти поступао и јавну безбедност у општини чувао, пошто је на то и законом позван. Даље је навео, да су кметови по реду сваке ноћи дежурали, и он их увек контролисао, а међутим није видео, да је надзорна власт, која је са седиштем у Рачи, ма и једне ноћи контролисала општинску власт. Надзад изјавио је, да за ову крађу не може он одговарати, пошто се крађе дешавају и у Београду, па и у Паризу, где је куд и камо већа безбедност.

Кмет је пак навео, да је своју дужност око чувања јавне безбедности савесно и потпуно извршио. Што је при свем том она крађа извршена оне ноћи, кад је он био дежуран, не може за то бити одговоран, пошто пред сванцјом њиме не може стражарити.

Надзорна власт нашла је да су ове одбране неумесне, јер овај случај извршене крађе у пред вароши утврђује, да је њихова јавна безбедност лабава, слаба па и никаква, и да тиме нису извршили наредбе своје претпостављене државне власти, које су на закону основане у погледу чувања јавне, личне и имовне безбедности. С тога је, на основу чл. 142. 146. и 158. зак. о општинама, пресудом својом од 16. фебруара 1910. год. № 4049, председника и кмета казнила са по 50 дин. новчане казне.

Трећи Одсек Државног Савета, по изјављеној жалби, нашао је, да ожалбена пресуда не одговара закону с тога, што се само из тог факта, што је извршена крађа Илији Ј...., трг. оп., ноћу између 14. и 15. фебруара 1910. год. не може навести закључак, да је у општини рачанској јавна безбедност лабава, слаба и никаква, пад се то не утврђује и каквим другим доказима.

С тога је, на основу чл. 170. зак. о општинама, одлуком од 6. марта 1910. год. № 1793, поништио пресуду надзорне власти.

Полицијске и општинске власти дужне су, по изјављеним жалбама против њихових решења и пресуда, доносених по испуњеним делима из III. части кривичног закона, да пошљу акта надлежном претпостављеном суду и без упућивања у оцену питања да ли је жалба прописним путем поднесена.

Пресудом начелника среза пријепољског од 17. септембра 1908. год. № 8909, кажњена је Јелена М., из Косјерића, са четири дана затвора, због дела из тач. 7. § 357. кривичног закона.

Против ове пресуде Јелена је изјавила жалбу и исту, преко поште, упутила ужичком апелационом суду, који је послао начелнику среском на надлежни поступак.

Начелник сремски нашао је, да је жалба Јелена, према §§ 15. и 16. полицијске уредбе, требала жалбу предати среској власти, те да је она, као надлежна, са актима, пошаље суду, а она тако није поступила, па је стога решењем од 29. септембра 1908. год. Бр. 9315, одбацио односну жалбу, као ненадлежно упућену му.

Ово решење оснажило је начелство окружно, а решење онога Министар унутрашњих дела својим решењем од 22. новембра 1908. год. Пбр. 22704.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да ожалбено решење Министрово не одговара закону из ових разлога:

Као што се види из акта, жалитеља је пресудом начелника среза пријепољског № 8909, кажњена била на основу § 357. тач. 2. крив. закона и § § 34. и 35. полицијске уредбе са четири дана затвора, и против исте пресуде поднеса преко поште жалбу ужичком апелационом суду, који је суд послао начелнику среском на надлежни поступак, а начелник је, на основу § § 15. и 16. полицијске уредбе, решењем својим од 29. септембра 1908

год. Бр. 9315, одбацио као ненадлежно упућену му.

Како су не измени и допуни §§ 15. и 16. полицијске уредбе од 1904 год. за опсну решења и пресуда полицијске и општинске власти, донесених по изступним делима из III. части кривичног закона, надлежни првостепени судови, то је сресска власт ненадлежно решењем Бр. 9315. одбацила жалбу жалитељину, већ је требала жалбу са актима да пошаље надлежном суду на решење.

Како је такав рад среске власти оснажило и начелство окружно па и Министар, који је на тај начин прекорачио круг законом одређене му власти, — то је Државни Савет одлуком од 23. фебруара 1910. год. № 1660. поништио решење Министрово.

Јес. К. Ст.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине лугавачке, актом својим Бр. 358, пита:

„Свештеник онд. поднео је овом суду списак лица на ове општине, која му дугују извесне суме новаца, све испод 20 динара, за извршена им разна чиподејства, која ради нису хтела сама платити, — на је тражио да суд наплату изврши по званичној дужности, без да зато полаже таксу предвиђену по § 6 грађ. суд. поступка.

У поднетом списку има задужених и таквих лица, од којих се наплата не може извршити без повреде § 471 грађ. суд. поступка; а суд сматра, да је ово приватан дуг, и да у овом случају земљодедника штити § 471 грађ. суд. поступка.

Да не би суд упао у грешку и искусио казну предвиђену чл. 9. зак. о уређењу свештеничког стања, моли се уредништво за обавештење:

1; Има ли суд права, да од свештеника наплаћује таксу предвиђену § 6 грађ. суд. поступка?

2; Сматра ли се тражење свештеника, као приватно или као званично на и ако се појављује спор, пошто није своју свештенику плаћено и по чему?

3; Како се има ујати пропис чл. 8 и 9 закона о уређењу свештеничког стања у овом случају? и

4; Штити ли дужнике свештеникове § 471 грађ. суд. поступка (пошто су земљодедници) или не? и по ком законском пропису у овом случају.

— На ово питање одговарамо:

По члану 9. закона о уређењу свештеничког стања, општински судови дужни су да наплаћују за рачун свештеника све оне таксе, које они сами нису могли наплатити од својих парохијана.

Рок за ову наплату остављен је од два месеца.

За ове таксе свештеници не морају подносити редовне тужбе против својих парохијана, јер се то баш нарочито хтело избећи с обзиром на однošај свештеника према парохијанима и обрнуто, него је довољан обичан захтев, на којега би се видела сума дуговања и од чега проистиче.

Ако дотични парохијани не поричу постојање овога дуга, што увек треба утврдити писменим саслушањем, онда треба донети одлуку да се они осуђују да ту суму плате, па им то саопштити и наплату извршити.

Ако би, пак, који порицао постојање дуга, онда се свештеник мора упутити на редован суд.

Од оних, који нису порекли постојање дуга, наплата ће се вршити с обзиром на наређења § 471. грађ. суд. поступка, наравно ако су земљодедници, пошто наплата ових такса улази у ред приватних потраживања.

Свештеници морају тражити ове таксе на време, јер застарелост и овде није искључена, пошто чиподејства долазе у ред годишњих услуга у смислу § 928 под д. грађ. закона.

II

Суд општине дринске, актом својим Бр. 413, пита:

„Суду је част умолити уредништво да изволи у једном од својих бројева Полицијског Гласника дати објашњење:

Колика се сума непосредне порезе рачуна у пун данак код чл. 8. тач. 11. закона о свештеницима, а колико се може рачунати да је испод пуног данка, као и да ли се ово рачуна лично порез или само непосредни порез на земљиште?

Ово је суду веома потребно из разлога, што су чести случајеви да суд општински мора да изврши наплату свештенику за неко чиподејство, па да не би неправилно или незаконито ове наплате вршио од дотичних грађана?"

— На ово питање одговарамо:

Према закону о данку од 1864. године, који је сада укинут, али према коме је уђешен закон о уређењу свештеничког стања од 31. децембра 1882 године, под „главницом" се разумевао данак од три талира, а „пун грађански данак" износио је шест талира.

По новом динарском течају и чл. 127. закона о непосредном пореду, под „главницом" се разуме порез преко 15 динара, а под „пуном грађанским данком" порез преко 30 динара, јер један талир има 5·5·2 динара.

Према овоме, више од главнице плаћа онај, који плаћа преко 15 динара рачунајући ту и порез на личност; испод главнице онај који плаћа испод 15 динара, а главницу или потпун данак плаћа онај, који плаћа тачно 15 динара.

Овако долази сада због тога, што је нестало оних пореских класа, које је предвиђао ранији закон о данку.

Под речима: „или још нису уведена у данак", треба разумети она лица, која су у задрузи а још нису пунолетна, нити имају какве одвојене радње, која по старом закону о данку чл. 5 под II и III, нису била пореске главе.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Милорад Николић, чију слику доносимо, родом је из Гоњобоња у срезу јасеничком округа смедеревског, и сад се налази у притвору начелника среза јасеничког због извршене опасне крађе. Он је раније већ осуђиван за крађу, те није искључена могућност да је извршио још коју крађу, за коју се не зна; а тога се може сазнати полицијске и општинске власти, као и пријатка лица, да ако поменутом начелнику ако би на шта знали о Милораду, како би се са њиме могло поступити по закону.

Пред прошли Божић десило је се неколико крађа новчаника у главној београдској пошти

и на железничкој станици. Утврђено је било још тада, да продавнице нису биле од лажних или приме коване од учутиничог одељења нестало исколико новчанина. По опису се опет

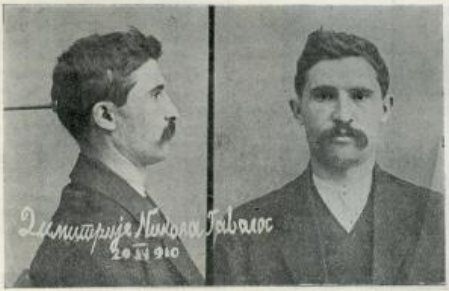

поцкара. Они су се бавили само три четири дана за празнике, па их је нестало.

Сада пред Усиром опет је исколико лица, која су долазила у гавану пошту да предају позајмљивало оно исто лице, које и пред Божић, са чијом су појавом новчанини нестајали.

У исто време полицији су шла у очи најпре два лица, приказана у једном од болих хотела као трговци, чије је понашање и начин живота давао повода да се на њих мотри. Одмах се видело с ким се има посла. По другим новим хотелима опет су примећена друга нова страна лица, за које се такође посумњало да су непрани људи.

Када су нека од оних осумњичених лица приметила да су праћена од стране детектива, покушала су да утекну, но тада су притворена. То су:

1. **Константин Јоано Лијакопулос**, „трговац", родом из Патре у Грчкој, стар 34 год. висок, крупнијег.

2. **Димитрије Никола Гавалос**, по свему родом из Ларисе у Грчкој, па да не зна грчки да говори, по занимању, нем, шофер, стар 26 година, средњег раста, плав.

3. **Коста Пенајоти**, „сиромах", из Цариграда, стар 15 година.

4. **Васиљ Костантинеско**, из Галца, стар 28 година, „келнер" по свему и

5. **Димитрије Масо**, из Галца, „ројач".

Сем ове историне била су још два лица која су успела да побегну.

Један од њих био је пријављен као **Ђорђе Христо**, „трговац" из Цариграда, а **другоме** се није могло сазнати ни шта је и тај је на ничеваичкој лађи, у очи Ускрса, дигао хитан сат о ланцем Павлу Папелићу, предузимачу у Св. Петра у предности 1200 дин. Тај непознати коњар био је повисоког раста, смеђ, танких црних бркова, стар око 36 год. Ухваћених пет коњара казнени су вештино, а Гавалос ће бити стављен а под истрагу пошто је за њега утврђено да је извршио исколико крађа. Ако би ко што о њима знао или позно извршене овке крађе, нека се да о томе навести Управу града Београда.

УХВАЋЕНИ

Арсеније и Станко Милиновић, из Тиловића у округу чачанском, чија је потерница изнесена је у 11 броју овога листа, ухваћени су, то је тако престала потреба за даљи тражењем њихови.

ПОТЕРЕ

Влајко Стокић, тежак из Шуваја у среду голубачком, стар 41 годину, раста средњег, смеђ, без особених знакова, па да издржи 15 дана затвора по пресуди среске власти. — Решена начелника срез. голубачког Бр. 2876.

Петар Барбуловић, Цигански из Новоселана у среду деспотовачком, кажњен је са 150 динара новчане казне за крађумчарење дувана, и да плати 20 дин. на ине таксе. На случ

да казну не може платити, има да издржи 30 дана затвора.

Власт која га провиђе, треба да изврши казну и о томе да извести и начелника среза деспотовачког, и поновом на његов пут од 15. овога месеца Бр. 6863.

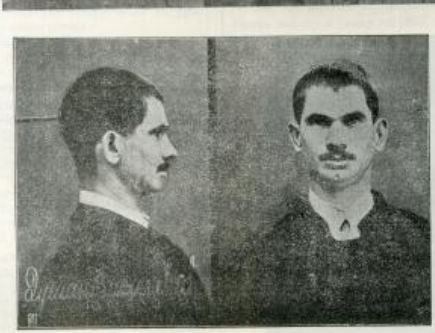

Непознати крадљивац, украо је Димитрију Једнимировићу, обућару из Београда, један пожарник у коме је било 23 динара. Непознати је стар 14 година, плав у похабаном оделу са шубаром на глави. — Акт квартта сахамијског Бр. 2565.

Непознати крадљивац, ноћу између 6. и 7. овог месеца, на опасан начин, украо је из фабрике соли пок. Антона Фина у Београду 31. помак сиромо у предности 93 динара. — Акт квартта врачарског Бр. 3755.

Непознати крадљивац украо је један војничин чамац у Митровици у А.-Угарској, и држи се да је превезен на нашу страну.

Чамац је дугачак 8 метара, обојен црним тером; има два седишта позади. С леда су урезана слова S. J. D. — Акт Управе среза Београда Бр. 13941.

Славко Ј. Цекић, гаћа берберин из Лесковца, украо је 240 динара у сребру Филипу Стојковићу, берберину окр. на побегао.

Он је стар 19 година, висок, приманљаст. — Депеша начелника среза лесковачког Бр. 8650.

Димитрије Нинчић, редом из Црне Горе, има да одговара за опасну крађу, па се налази у бегству. — Депеша начелника среза тимочког Бр. 3475.

Димитрије Порић, Циганин из Ковачевица ср. беличког, побегао је 16. ов. месеца из окружног затвора. Он је стар 22 године, оваљен, бркоса и косе црних, брија се, у оделу сукненом, на глави шешир и на ногама опанци. — Депеша начелника округа моравског Бр. 4473.

Душан Васиљевић, Циганин, из Заблаћа, чију слику шаљемо, и **Андрија Алимпић**, Циганин из Лајковца, одговарају за крађу коња код начелника среза колубарског, округа београдског, па се налазе у бегству. — Депеша истог начелника Бр. 6693.

Препоручује се полицијским и окружним властима, да на свима побеглим личностима учине пажљиву потеру, и у случају провалиђа стражарно их упуте властима које су потеривање изиле, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

НА ЗНАЊЕ

Комплети „Полицијског Гласника“ за 1908. и 1909. год., у елегантном тврдом повезу, могу се добити у уредништву по цену од 20 динара за једну годину. Комплети у меком повезу за 1908. и 1909. год. могу се добити по цену од 15 за једну годину, или оба заједно за 25 динара.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије

уредник Душан Ђ. Алимпић

БРОЈ 17. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 2. МАЈА 1910. ГОДИНА VI.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се плаћа у напред, а то најмање за пола године под овој полицијској власти, и износи: 20 динара на годину за државна и окружна надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви **„Полицијског Гласника“** не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 23. марта 1910. године бр. 2427, донесено на основу члана 144. тачке 9. Устава, које гласи:

„за се Вањем Штајмле, чиновник Дирекције Српских Државних Железница, родом из Гилдешбака у Виртемберг и подданик исте државе, по својој молби прих и у српско подданство заједно са својом женом Вилхелмином и малолетним кћерима: Маргитом и Јелисаветом, изузетно од § 44. грађанског закона“.

Из канцеларије министарства унутрашњих дела 14. априла 1910. г. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Оне роковне, о којима се, у самој ствари, ретко води у прожси рачуна, полазиште због преоптерећености полицијске власти као и због недовољне организације ње, могу бити продужене принципом поверљивости, а на саме онда ако би се учинио оно што му наређује §. 476. став друга (замена од 14. Јула 1898. год.), у коме стоји: „Такође за оглас полаже у напред поверилац које је тражио извршење. Ако је поверилац више, онда оне ове таксе полажу заједнички....[1]) Ми знамо да је извршење други део грађанскога судског спора, а правило је да власт, у приватно-правним спорошма, функционише тек по претходној исплати, од стране заинтересованих појединаца, оних такса које је законодавац за дотичне процесно-правне радње, прописао. За разлику од обичних, непосредних, пореза, који не морају бити плаћени на да појединци могу тражити од државе власти услуге које му је ова дужна, као такиа, учинити (н. пр. да им пружи потребну личну и имовну безбедност), овај, посредни, порез који се зове такса мора најпре бити положен, на да тек дотични појединац има право на услугу, од стране државне власти, која је за то полагање позвана (в. чл. 5. став први Закона о Таксама од 6. Децембра 1896. год., са допунјам измјенама и допунама). Изузев, наравно, случајеве у којима се такса у опште не наплаћује (в. чл 2. и 3. Закона о Таксама) или у којима се она плаћа нападно (в. чл. 8. пак. о Таксама). Но овом, даиле, о општем правилу, и поверилац која је тражио извршење своје тражбине мора прво, ако хоће да власт извршењу приступи, положити огласну таксу. Иначе, извршна власт, не само да неће предузети потребне мере за егзекутивну наплату поднесене јој одлуке судске, већ она то не би смела ни учинити, онако исто као што ни суд не сме уђи у извиђање једног приватно-правног спора, ако тужилац није спорну и напирну таксу положио. Требао би поверилац да буде у једном од оних случајева у којима је законом ослобођен од претходног полагања таксе (као што је, н. пр., случај из чл. 2. тач. 8. Закона о Таксама: Таксу не плаћају „сиромаси, по уверењу надлежне власти, које вреди само за годину дана“), па да извршна власт може и треба да продајној процедури приступи и без претходног плаћања, одстране повериоца, огласне таксе. Разуме се да, зато што је поверилац положио унаред огласну таксу, она на њега не пада дефинитивно: њу снси дужник, као што се то види из §. 476., други став *in fine*: „Из продајне цене такси се после извршетка продаје, огласне такси“ (Мих. Вукашиновић, Збирка одлука Домаћег Савета, стр. 15.). Пошто се решење истога Савета од 4. Маја 1904. год. бр. 3789, по коме „Само на основу извесних доказа о жељама судске осуде полицијска власт може обустити извршење“ (Мих. Вукашиновић, ор. cit., стр. 45.) неизмиреньем дуга, дужник учинио нужном принудну наплату, то би морао спосити и трошкове које је ова проузроковала.

Када су испуњени сви услови да се продаја може одредити, полициска власт не може ову више одуговлачити нити, нав. одређену продају обуставити. За одуговлачење продајног поступка, извршна власт одговара, као што нам је то већ познато, по §. 500. а. (Доцуна од 14. Јула 1898.). Што се тиче обустављања принудног извршења, било оно почето или не, за то важи пропис §-а 478. а. о коме смо раније говорили и на коме се, због тога, овде не морамо више задржавати.[1])

Извршна власт не би могла сопјом иницијативом, а изван случаја предвиђеног у § 478. а., одгодити продају на по том основу што би налазила да она не би дала повољних резултата због повчане оснудице која, дотичнога момента, влада у народу. На пример, она не би смела продају, коју би требала да изврши у пролеће, оставити за лето или јесен, када сеет, нарочито у селима, боље у погледу новца своји. И у опште, ма како биле тешке прилике у земљи, то не би могао бити разлог за извршење одлука судских. Постојање и остварење једног права није условљено повољним или неповољним економским у држави. По нашем Уставу, чак, не би се извршење продаја могло обуставити ни законом. Такав закон, који продужује рокове приватно - правним трабвинма, зове се мораторијум, и он би биио противан чл. 36. Устава по коме „Закон нема повратне силе на штету права стечених

[1]) Такса за оглас то је она из тач. 63. Закона о Таксама. Уз ову таксу има још и она од 5.60 динара, установљена законом од 22. Априла 1860 год. (бр. XIII., стр. 46.). Даље каже, код принудне наплате, сва такса: тач. 23. Закона о Таксама (допунски такси, тач. 8). исто и Закон (такса за извршења). Оне све поменуте таксе не наплаћују се унаред, већ по свршеној продаји „из новца који се кроз то продато добра“ (чл. 15. Закона о Таксама). В. *Полицијски Зборник* (редио Димитрије Бакић), стр. 104.).

[1]) Разуме се да се § 478. а., по коме продају може обуставити само поверилац који је покренуо тужбу, не односи на случај пад продаје стоје на сметњи, н. пр., поједа спора односно исплате, после доношења судске одлуке, опога дуга који је предмет те одлуке и који би имао поступцем да се исплати. О редном гаком случају имамо и решење Домаћиога Савета од 1. Јануара 1901. год. бр. 1375, по коме је „Полицијска власт дужна поћати на разом на извршењу исплате извесне приватне дуга, по пореклу на основу судске одлуке, па се при извршењу продаје спорно питање о исплати дуга после осуде“ (Мих. Вукашиновић, Збирка одлука Домаћеног Савета, стр. 35.). Пошто и решење истога Савета од 4. Маја 1904. год. бр. 3789, по коме „Само на основу извесних доказа о жељама судске осуде полицијска власт може обуставити извршење“ (Мих. Вукашиновић, ор. cit., стр. 45.)

ранијим законима.“ Право поверљивоћа да се, принудним путем, његова тражбина, која је предмет извршне одлуке судске, наплати јесте његово стечено право (§ 162.) које му на закон не би могао одузети. Наравно да, ако би се такав закон ипак донео, он би био обавезан за судове и извршну власт, пошто они нису надлежни да цене материалну уставност једног закона (чл. 117. и 146. Устава), или то ништа не смета да би такав закон био Уставу противан. Из овога излази да се закон о мораторијуму не би могао, без повреде Устава, донети на за време рата. Може се, сумње нема тај систем критиковати, али је он код нас такав.

Да ли би полицијска власт могла одредити, као дан продаје, недељу или који од оних дана који се, по државном календару, сматрају као празнични дани?

Код овога питања могли бисмо стати на једно од ова два гледишта: једно се односи на природу посла о коме је овде реч, а друго се тиче саме власти која тај посао врши.

Када станемо на прво гледиште, могли бисмо одговорити, на горње питање, негативно, то јест рећи да се јавна продаја не би могла обавити у недеље и празничне дане. И заиста, извршење одлуке судске, као друга фаза грађанскога спора, спада у послове судске, а они се, по § 510., не врше „у дане, које је прива за светковине одредила, а осим тога два дана пред Божић, на велики четвртак, петак и суботу.“ Пта више, по истој основу, извршења не би требало предузимати ни „од 16. Јуна до конца Јула закључно“, будући, по истом пропису, § у 510., за то време судови не раде, време које се зове велики судски одмор (распуст, ферије). Изузимајући се, наравно, они судски послови који дозвоље у надлежност дежурног судије и који се, по §-у 511., врше и за трајања судскога одмора, и међу којим пословима се не налази и рад на извршењу судских одлука. А ако би, противно овом излагању, полицијска власт одредила за продају један од оних дана када судови не функционишу, тада би се она имала извршити баш дан по томе дану, под условом, разуме се, да тај дан долази међу дане када судови раде, сообразно §-у 128. по томе: „Ако последњи дан рока падне у дан празнични или у дан одмора, или ако се погрешно одреди рочиште у ове дане, онда се узима први радни дан по празнику или одмору за дан рока или рочишта“.

Ако се, пак, држимо другога гледишта, ако, то јест, имамо у виду саму власт која је, код нас, надлежна за извршење одлука судских, онда ћемо рећи да продаја јавна може бити и у недељу и у празничне дане, а тим пре и у дане судскога одмора. Ово стога што полицијска власт — ми се задржавамо на њој, зато што је она, у главном, извршна власт кад принудне наплате — нема празника ни одмора. Она нема празника ни одмора, стога што је она најважнија власт у држави, а најважнија је, јер је прва и постала. Она је прва и постала зато што је најважнија. Са задатком да одржана у друштву ред и јемчи за безбедност у њему — ово чему се, у принципу, и тежа у држави, ово што се, у први мах, и хтело у самом почетку државног живота — полиција је постала када и држава: то су, тано да се изразимо, два близнаца. Једина, у то време, власт у држави, полиција је имала у рукама тада све власти. Доцније је и код ње, као и у другим друштвеним манифестацијама, наступило диференцирање, на ње су се, као на некога извора и правости, развиле и све друге власти, али је у њеним атрибуцијама остала и даље она њена пробитна власт, власт која гарантује мир и безбедност, задржала је најкарактеристичнију од свију државних власти, због чега полиција и јесте управо симбол државне власти, она је власт у правом смислу те речи, она је, подупрта војском, она сила која даје праву његову практичну вредност, осигурајући му санкцију.[1] (наставиће се)

Ж. Перић

ПРИВАТНИ ТУЖИЛАЦ КОД ДЕЛА ОДВОЂЕЊА

У нашој земљи врло је чест случај, да се на сеоским саборима загледају момци и девојке и да, ако родитељи брак не допуштају, момак са својим друговима на села или одмах на сабору или доцније од куће украде или отме девојку од њених родитеља и поди је своју кућу. Кад девојка бар једну ноћ провоља у момачкој кући, онда се она сматра као осрамоћена и њезини су родитељи тиме пагнали да даду накнадно одобрење за брак. Баш ван много случајева да момак фактичкиددорише девојку, јер у томе види најбољу гарантију да му њезини родитељи брак морају дозволити. То он не ради ни у каквој другој намери до ради тога: да осигура брак.

Редовни је случај да родитељи девојачки, принуђени силом околности, дају накнадно одобрење за брак. Цео ез посао око закључења брака тада спрашава врло брзо, о тој се ствари органи власти и не извештавају, те и не долази до кривичног поступања због извршеног дела одвођења. Али деси се да посредством трећих лица ствар дође до знања полицијској власти и она отпочне кривично истраживање. Нама су познати случајеви да је полицијска власт забрањивала венчање одведене девојке са момком, наређивала лекарски преглед девојке а безразложно држала у притвору момка. Особена правна природа деликта одвођења изгледа као да није довољно јасна извесним органима истражне власти. Нарочито као да није јасно: шта је процесна претпоставка акције полицијске власти, над, у ком случају, она може предузети истрагу, управо навела је гужеба подлога овоме процесу.

Остаћајући на страну битна обележја самога деликта, ми ћемо сада говорити само о његовој процесној претпоставци, дакле о тужби, којом се истрага заснива.

[1] В., у овом са овим, исцрпну расправу Д. Т. Аленкића, *Историјски развитак полицијских власти у Србији (1793—1868)*, стр. 3. и 15..

*

Општа замерка неодређености и несистематизаности као да би се под делинта одвођења нашем К. З. нарочито мала ставити. Он је навесне случајеве одвођења ставио у главу XX која говори о злочинствима и преступањима против личне слободе, а друге, у *супротном* месту, у главу XXI која говори о деликтима против благонаравија. Ми ћемо мало ниже показати да су у ствари сви деликти одвођења деликти *против личне слободе*.

Шест параграфа К. З. говоре о одвођењу: 187, 188, 189, 190, 197 и 200. Од ових § 190 процесуалне је природе а остали предвиђају особене деликте, те ћемо их разанковати према разлици заштићених правних добара.

§ 187. предвиђа случај у шуци К. Права познат под именом „краће деце“, која још нису навршила 16 година и то у циљу да се употребе на користољубиве и неморалне намере. Одвођење женских ради тога да се са њима ступи у брак или да се са њима бајдуо живи није по овоме параграфу кажњиво, јер је та радња као специјалан делинт даље предвиђена. Правно добро које је овде, код краће деце, нападнуто, јесте *лична слобода лицана*. То је јасно, ако је дете одведено силом или превараом, или нети је случај ако је дете отишло по своме пристанку. Јер и у том случају извршена је „повреда фамилијарног права“ а ту поредо закон хоће да забрани. Дете од 16 год. нема права да собом слободно располаже, те отуда оно и не може дати пуноважан пристанак на одвођење. Повреда личне слободе детиње, која је у родитељским рукама, извршена је и тада, када је дете пристало да са одвођачима иде. Овај облик одвођења назвали се по званичној дужности. Тај карактер се не зна ни у случају става II § 187. Тамо се вели: „Но ако се одвођење чисто у циљу одведеног клоњило, и ако је том његово стање заиста побољшано, неће се казнити, ако у слеетву тога родитељи или заступници одведенога дошиље то одобре.“ Кло што се види: накнадно родитељско одобрење има за последицу да уништи *претходност радње*. После тога одобрења нема више кривичног дела. Док то одобрење, пак, недостаје постоји кривично дело и оно се казни само по званичној дужности.

§ 188. предвиђа случај на преварну или насиљем изведеног одвођења женске, у циљу да се са њом венча или бајдуо живи. Од оваквог одвођења заштићена је свака „женска“ — девојка, удовица, разјуштена и удата жена — т. ј. женска која има жива и неразведена мужа, а предвиђа § 187. заштићено је од одвођења свако *лице* и женско и мушко.

Поито је женска одведена силом или превараом, то је повређено правно добро њезина лична слобода.

Али женска може бити одведена у циљу венчања или бајдуог живота и по њеном *пристанку*. И тада постоји кривично дело. У том погледу предвиђа закон три разноврсна случаја: ако је по својој вољи одведена *неудата* женска која није још навршила 15 година и то без знања

или одобрена нежних родитеља или тутора, онда је то дело из § 189. кас. зак.; ако је одведена *удата жена* без знања и одобрења мужа, онда је то дело из § 197, а ако је свољевољно одведена *девојка* која је навршила 15, али не и 21 годину, без одобрења родитеља или тутора, онда је то дело из § 200. К. З.

Које је право добро законом заштићено у овим случајевима? Женска је на одвођење пристала, оно није извршено на силом ни превором. Лична слобода у колико она њоме лично располаже није јој повређена. Али на произвољно распоређивање том слободом напред наведене женске немају права. Њихова лична слобода находи се још и у рукама њихових тутора и родитеља или њихова мужа. Над децом до њихове навршене 21 године траје *родитељска власт* и на односа зависности од родитеља или тутора баш и над хоће у брак да ступе, до тога доба деца не могу знати. Жена је већ кроз цео живот дужна живети само где и њен муж живи, и никако није нежно лично право да иде куда хоће и коме хоће. *Горњим законским прописима заштићена је дакле та установа родитељске и мужевље власти.* А кад се на овај једино правилан начин природа делиста схвати, онда се ни у одређивању приватног тужиоца неће правити погрешке.

Делиста који се учине тиме, што се одведе силом или претњом ма која женска, или са нежним сагласјем но без одобрења тутора или родитеља неудата женска испод 15 година, казне се по знаничној дужности. Али по § 190 К. З. ако би се отмичар са одведеном девојком венчао, суд ће само на захтевање оних лица, која имају право уништење брака захтевати, дело истраживати и пре него се брак уништи, не сме се опужити осудити на казнити.*

У овакоме случају за казну су нужне две претпоставке: 1) да се закључени брак разреде — 2) да „лица која имају право уништење брака захтевати“ поднесу приватну тужбу. Венча ли се заиста, отмичар са отетом женском онда се дело одвођења из §§ 188. и 189. казни само по приватној тужби.

Закључени брак није основ, који би ништио противправност или кажљивост разнеја делиста одвођења, већ је он само једна процесна сметња, коју најпре треба уклонити па се тек онда може отпочети кривично поступање. Закључени брак треба дакле најпре развести. Што се тога тиче, ваља разликовати случајеве: да ли је женска одведена силом или превором, или је она пристала на одвођење а њој је мање од 15 година.

а) Ако је женска силом отета и за време трајања те силе извршено венчање, онда се по § 76. грађ. зак. сматра да такав брак *у опште није ни постојао*. Он је ab initio ништав, а свештеник, ако је за силе знао, па ипак венчао, може бити кажљен максималном мером затвора по § 138. К. З.. Поито се дакле такав брак сматра као и да не постоји то чим се утврди, евентуално у кривичном процесу против свештеника, да је брак уз насиље или противу воље закључен, може се одмах отворити и кривично поступање противу отмичара, али сад тек у том случају, ако постоји тужба оних лица, која имају право уништење брака захтевати.*

б) Ако је женска испод 15 година пристала на одвођење, па са њом брак закључен, онда важност таквог брака по § 72 грађ. зак. зависи од опроштаја надлежнога архијереја. Ако архијереј да опроштај брак ће вредети, раскида дакле не може бити, па се не може ни отварати никакво кривично поступање. Ако пак архијереј опроштај не да, онда ће се такав брак уништити и после његова уништења може се почети кривична истрага противу одвођача, али и тада само на тужбу лица, која имају право уништење брака захтевати*. „Дат пак архијерејски опроштај или не, свештеник ће се, ако је само за малолетне девојчиро знао, казнити по § 136 К. З.

Која су то лица „која имају право уништење брака захтевати?“ То су она иста лица чији је пристанак за склапање брака нужан, Поименице одговорићемо на питање доцније.

На случај одвођења жене по § 197 К. З. право на подношење тужбе има само *муж*. Ако би такву тужбу поднело ма које друго лице: брат мужев, задругар или задружни старешина, не може се не таквој тужби ништа радити. По § 110 грађ. зак. „супруга пак дужна је мужа свога слушати, наредбе његове извршивати, за њим иби где он за добро нађе, с њим *онде живети*.“... Породични или задружни старешина нема према жени свога задружног сина никакна права. Он је то право изгубио пропашћу старога римског манусног брака.

Ако са својим пристанком буде одведена девојка, која још није навршила 21 годину, али има пуних 15 година, онда се по § 200 К. З. кривично поступање противу одвођача може предузети само на тужбу *родитеља или тутора*. У ствари то су лица која дају пристанак за ступање малолетнице у брак и која имају права подизати захтев за раскид брака. Напред наведеним казненим законским прописима, као што смо видели, заштићено је ово њихово право *одобравања брака*. А која су то лица поименице, ми можемо дознати само разгледајући о томе прописе грађанскога закона и закона о старатељству.

*

Брак је формални уговор између два лица разнога пола — § 60 грађ. зак. као и за сваки други уговор, по коме се стичу права и обавезе и за закључење брака потребна је правна способност саговорача за закључење тога правнога посла. Малолетници су истина правно способни, могу бити субјекти права и обавеза, али они немају нужну способност за правну радњу. Они се по § 39. грађ. зак. држе за недоврене и стоје под особитом „заштитом и обраном закона“, који се састоје у томе што се муневажно могу обезвати само уз пристанак њиховога старатеља. Законски заступник своје малолетне деце по § 126. г. з. јесте отац, ванбрачној деци законски је заступник мајка — § 129. г. з. — а ако мајке немају онда њихов хранитељ — § 132. г. з. Заступници пак деце која не стоје под очинском влашћу родитеља јесу старатељи, постављени по закону о старатељству.

Поито уговор о браку за собом повлачи обавезе, то га малолетници без одобрења својих заступника не могу закључивати Ово тврђење не обара ни § 150. г. з. у коме се вели: „како пунолетност детета настане тако и родитељска власт престаје .... *иби од 18 година може се удати, нити јој родитељи забранити или на пут стати могу.*“ Изгледало би на први погled да женска напад 18 год. може закључивати брак и без одобрења родитељског, управо да у погледу на брак нежно пуноletство наступа са навршеном осамнаестом годином. Такво би мишљење било погрешно. Ако би женска напад 18 година могла сама дати пуноважан пристанак за брак, онда по којој би погледу могао законодавац казнљивати неког одвођача, кад је она сама пуноважно пристала да са њим иде? Протумачен у вези са § 69. в. г. законодав. решењем од 24 окт. 1860. г. Н. 194. уз тај § овај пропис у § 150. г. з. значи: родитељи не могу забранити, спречити девојку напад 18 год. да ступи у брак. И кад она то хоће а родитељи неће да јој даду пристанак, онда се она може за одобрење обратити *општинском суду* („управительном“) и добијена дозвола отуда замениће јој родитељско одобрење.

Кад у брак хоће да ступи брачно дете, онда му је до пуноletства нужан пристанак очев; — ако у брак ступа ванбрачно дете, онда пристанак *материн*, а ако она нема живе матере или се она о њему не стара онда *хранитеља* — § 69. в. г. з. у в. са § 132. г. з. Ако у брак хоће да ступи брачно дете које нема ода, онда одобрење дају *тутори* т. ј. стараоци и то главни старатељ и старатељски судија — чл. 75. тач. 2. зак. о старат., или је том приликом судија дужан да саслуша и мишљење „пупилних у земаља жиљских пунолетних сродника по први или по тазбини“ — чл. 93. и 94. тач. 2. зак. о старатељству. Ако она лица неће да даду пристанак за брак између малолетника, онда се они, ако и једно и друго, и момак и девојка, имају по пуних 18 година могу обратити за одобрење општинском суду и његово одобрење замењује родитељско или старатељско — § 69. тач. в. г. з. у в. са реш. од 24. окт. 1860. г. Н. 194.

Ова иста лица, која дају пристанак за брак, могу, поред женика, на случај потребе захтевати — развод брака. А та пак иста лица *једино су и овлашћена да водиоце кривичну тужбу за дело одвођења, ако се оно казни по тужби приватног лица.*

Кривични закон у § 189. и 200. помиње родитеље „и“ „тутора.“ Родитељи су и отац и мајка. Али ако *отац* допусти женику да воли његову брачну кћер, онда мајка не може тужити за дело одвођења. Ако то мешутим код живог ода мајка допусти, онда отац може тужити. Исто тако не може ванбрачни отац тужити, ако *мајка* допусти одвођење ванбрачне кћери, као што на оба ванбрачна

родитеља не могу чинити, ако они нису хранитељи детета, а *хранитељ* је као допунитеље за одређење. Али овај израз „родитељи“ иак може добити свој правни значај. На пиме, ако брачно женско дете остане са матером и стараоцу му се не поставе, не образује се маса на мати допусти одређење, онда кривично дело не би постојало. Ми мислимо да би у том случају пристајала матерни бно доводљи и за закључење брака у смислу § 69. тач 8. г. з.

Ако буде одређена малолетница која је под старатељством, онда право на подношење тужбе има само *тутор* — *главни* стараоц. За то му, мислимо одобрење старатељског судије не треба. Старатељски је судија надзорна државна власт над тутором и његово је одобрење за тутором рад нужно тамо где га закон изрично тражи. За овај посао то није случај.

Ако се брачно женско дете налази код кога као код хранитеља, на ма му он био најблизи сродник, није он овлашћен за подношење тужбе противу одвођача. Он то право може стећи: ако после очеве смрти постане детиљи стараоц, или ако за живота очина, *усвојењем* по прописима грађанског законика, стече очинску власт над дететом.

Право на подношење кривичне тужбе за дело одвођења имају само она лица, која су по прописима грађанског законика носиоци очинске власти над децом и мужа.

Да им не би решила код судова надала полицајске су власти дужне да пре него што почну рад по тужби за дело одвођења најпре добро испитају: које је то лице што тужбу подноси и је ли оно по закону овлашћено на ту процесну радњу.

Живко Топаловић
судски писар.

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

Треба потрошка. — Да је међу шефовима полиције и државног тужилаштва био само један интелигентан и хладнокрван човек, злочинац би био ухапшен у своме стану, на један сат после извршеног злочина. Ствар је била врло проста, готово и за децу обична. Довољно је било: а) имати мало памћења о криминалним аферама и послужити се методом која је употребљена у Алзас-Лорену, у једном скорашњем случају, и б) познавати подручни полицијски персонал.

Јуна 4. год. 1904, у 7¼ часа ујутра, у вестибилу једне куће вароши Шлестад (Алзас-Лорен), нађен је убијен поштански кондуктер Крет. Руковођена духом реда и методе, којим се одликују Немци, полиција је радила одјачно, брзо и логично. Пријаве и услови злочина одмах су реконституисани. Идентитет злочинчев тврђе је одмах утврђен и потера за њим организована. Државни тужилац из Колмара пошаљ возом дотрчао је у Шлестат и одмах узео у помоћ пса осмог ловачког батаљона. Пошто су им претходно дали да оњуше постељне ствари, у којима је злочинац спавао, пустили су их да траже злочина. Само што је ово било наређено, јер је у овом тренутку државни тужилац добио извештај да је злочинац Емил Бем ухваћен и ухапшен од потере у једном селу близу Шервајера. Злочинац је осуђен на смрт 18. новембра 1904 год.

У афери Ван Галковој требало је поступити на исти начин и употребити најбоље полицајске псе на Шербека и Сен Жиза, или оне друштва пастирских паса из Гренендела. Употреба паса била је већ одлакшана таме, што се међу особљем треће полицајске дивизије налазио агент Либрехт, који је осмајлаи и дресер клуба пастирских паса. Паједан од шефова није се сетио овог детаља.

На два дана по извршеном злочину, г. Фелике Фукс, државни вице гувернер Конта и председник апелационог суда у Бему, срео је случајно краљевог прокуратора г. Нажела и том приликом мајано му своје чуђење због неуспешне истраге у афери Ван Гајк, подсетивши га у исто доба и на употребу полицајских паса. Тек после овога, г. Нажел се решио да позове агента Либрехта, и да му предложи да се користи својим псима. Покушај је извршен у петак, 9. фебруара, у вече. Либрехт је употребио изврсно псето Фолета, старо 3 год. које је произишло од Сатане, најчувенијег сен-жилеског пса. Псето је одведено у улицу „Hirondelles“ и код написаде, где је злочинац једно време био спустио свој пакет на земљу, пушкало је и гребло. Кад су га упутили у правцу улице „Laeken“, оно се зауставило пред кућом бр. 22, на месту где је лешт с пакетом био нађен. За овим су га одвели у правцу улице „Fleurs“, на које је оно отишло у улицу „Pont-Neuf“, ту застало и пушкало пред једном капијом, а затим је отишло у правцу Болуеионог булевара и шеталишта „Anvers“ и застало пред кућом Жанине мајке. Кад су га вратили на старо место, оно је нагло отрчало пред кућу бр. 2, на коју „Pierre de Taille“, у којој станују Ван Галкова. Покушај овај понављен је и у суботу, али без иикаких других резултата.

Покушај са Фолетом остао је, по несрећи, без резултата само зато што није био изведен као треба: пре свега, он је предузет сувише доцкан, а и сам начин на који је извршен скроз је погрешан. Било је апсурдно узимати за полазну тачку место на коме је лешт био оставлен. Између оне тачке и места злочина није постојала веза, нити је исето могло нањи на какав траг, пошто на међупростору између ове две тачке девојчица није додирвала земљу, а и злочинац је, као што сио видели, носио под пазухом пакет с лешом. Траг се могао наћи само између места одвођења и куће злочина. С тога је за полазну тачку истраживања требало узети кућу Ван Галкових, из које је дете последњи пут изашло. Да би се псету олакшао посао, требало му је претходно дати да оњуши детиње постељне ствари, играчке, чараше и ципеле и т. д. Као многобројни ловачки пси, Фолета би нашла лако кућу злочина, пошто су се у њој још налазиле детиње ноге, ципеле, кутија за рад и огртач. Шта више, да је Фолета паживо ушкребала одмах чим је полицајца извештена о нестанку Жанином, злочинац је могао бити ухваћен у своме стану за време касапљења детињег леша. И ако су нашој полицији и нашој истражној власти стајали на расположењу тако драгоцени помоћници и тако одлично дресирани пси, иако су оне биле неспособне да се њима користе због сваког одсуства иницијативе и расуђивања.

У једном скорашњем случају немачка полиција дала нам је веома поучну лекцију за употребу паса.

На Божић, 1908 год., нађен је у Гисену, у поља наг леш младога Хајнриха Абеља, кога је било пестало у очи Божића. Дете је било жртва гнусног атентата, после кога је удављено. Шеф варошке полиције посумњао је одмах на обуђара Рајеа, који је пиле пута био осуђиван због сваких истих дела, а посљедња пут на 8 год. робије, коју је казну тек био одржао. Осумњичени није могао доказати где је био у времену кад је злочин извршен. Пред овога, његова одговори били су противречни. Одвели су га на место извршеног злочина, али је он и у присуству жртве продужио одрицати. Тада су га одвели у шуму, далеко од места где је злочин, био извршен. Вешлар, псето жандарма Јакова, пошто је претходно окушало детиње хаљине, пропашао је одмах осумњиченог Рајеа, и зауставило се пред њим рожеви и са нагнетреним длаком. Оптужујуће лајање и чуновато понашање пса толико су утицали на осумњиченог, да је одмах признао кривицу.

Полицајски пси могу врло много користити истрагама, а нарочито у случајевима злочина против детињства, код којих, по правилу, остаје врло мало трагова од злочинаца. Због овога је веома корисно за криминалне полиције у великим центрима да располажу псима, специјалиро дресираним за откривање трагова. Њихова употреба у полицајским истраживањима није, у осталом, нова. Њих и у самој Кини врло често употребљују за изналажење крадљивца, Кинези су, у истини, пажљиви, посматрачи, математичари и логичари, док су белгијске власти далеко од тога да се одлучују овим особинама.

Четврта потрошка. — У место да ради методичне, брзо и решто, полицајски и истражни чиновници трачили су драгоцено време у бесмисленим истраживањима и у готово шаљивим ситницама. Чак се тврдило, да судска бригада није могла одмах отворити истраживања због оскудице агената. Кад се власт, најзад, дефинитивно ставила у покрет, пружила нам је доказе о својој несравњеној вештини у истраживањима. Тада смо видели како добри патрогасци, под руковођењем судских агената, испитују ниже дана кровне куће на изврту и базене морског канала у циљу истраживања детињих ногу. Изгледа, да је власт била себи поставила за циљ реконституисање целокупног леша нестале девојчице, уображавајући да би прости проналазак ногу могао оријенти-

сати истрагу. Као што смо видели, цинеле и ноге детиње, које не достајаху, нађене су недељу дана доцније, потпуно саме.

Пета погрешка. — Истражном судији г. Хавоу требало је пуних 5 дана да редигује „Важан Лични Опис", чији текст заноси око 60 редова. Зločин је извршен 7. фебруара у вече, а овај опис потписан је и штампан 12, и тек сутра дан растурен. Опис 60 редова текста, који су бар могли бити написани брижљиво и без икакве намере — јер је за њихово писање употребљено толико времена — пуни су материјалних, непоузданих и грубих заблуда. У једној другој објави од истог дана — у „Важној Објави" — налазимо читаву серију других погрешака.

Шеста погрешка. — „Жана Ван Галк убијена је поштено је претходно силована", вели се у опису г. Хавоа. Међутим, пре констатације судско-медицинскогештачења утврдиле су противно: *да дете није убијено, већ да је подлегло конвулсијама*, која је наступила услед његовог напитог стања. Овај факт има изузетну важност, који ћемо доцније истаћи. Дужност је, међутим, истражног судије, да констатује само позитивна факта. Ову грубу погрешку он није исправио ни у својој објави од 24. фебруара.

Седма погрешка. — Истражни судија пише: „Поменутог дана, око 7 часова у вече, ово дете напустило је кућу својих родитеља, на хеју „Pierre de Teille", у коју је одлазило сваког дана после школе, и у место да се, као обично, врати дирекцио шеталиштем „d'Anvers" у „Molenbeek-Saint-Jean", у домицил своје матере, са којом је становала, Жана Ван Галк нађена је у ово време у разговору са једном женом, која је овако изгледала."

У овим важним редовима налазимо доказа да су полиција, државни тужилац и истражни судија били врло рђаво обавештени о условима егзистенције Жане Ван Галк и чланова њене фамилије. Жана није, после школе, одлазила код својих родитеља у циљу обичне посете, већ је, као што смо видели, она код њих живела, становала, обедовала, и спавала. Све ово записано је и у самом регистру попуњавања. Према опоме, она никад није становала код своје матере.

(НАСТАВЉЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

КАМОРА

од

Жана Карера

Када је основана Камора? Неаполски научњаци још дискутују о томе; они ће то увек чинити.

Иван сваке је сумње, да Камора датира најдаље од XVII-ог века, и да је она постала за време шпанолске владе. Да ли су војници и разбојници шпанолски или сицилијански донели облик, идеју, закон, па чак и извесне речи речника камористичког? То је могуће, али овде није место да се о томе говори. Али је неспорен факт, да су, мало по мало, и сами Неаполци примили све елементе ове организације и усвојили их својим обичајима. Поврх је, да је Камора увек имала приталица у квартовима, у којима је било мање странаца. Укупно, ма како да је био случајан њен постанак, има доказа да је Камора убрзо постала моћна реакција масе народа против владе, управе експлоатације странаца.

Експлоатације, а не владе, јер Неаполски народ беше у години 1600. и суувише навикнут на стране династије, а да би духовно и морално трпео од шпанолске навале. Али он је трпео материјално и новчано у додиру са свакодневним животом. Ми знамо како су били храбри, али немилосрдни освајачи Шпанолци XVI-ог и XVII-ог века. У вице - краљевству неаполеско доносе они своју суровост и расколт. Изузевши владу неколико добрих вице-краљева, као дон Пијера од Толеда, Шпанолца мишљаху једино на то, да се обогате. На тај начин Неаполци беху изгубили сваку идеју о правичности, правди и доброј управи.

У Неаполу је поникла идеја камористичка: поставити тајну правичност неколико храбрих људи на место правде, које не беше у државној управи; немилосрдну и циничку управу несавесних чиновника, спречити помоћу неколико изврдљивих људи тајно примљених у друштво, решених на све, који постадоше тако опасни да их се је влада морала бојати.

Види се одмах како је једна таква намера могла постати опасна, али се такође и разуме како је једна таква организација могла бити и привлачна за један народ страсан и јако узбрљиве; за који се освајачи нису трудили да му улију у душу дубоко морално васпитање.

Зна се колико је народ неаполски инстинктивно обожавао романтична и каваљерска јунаштва. То је тај народ, који још и данас иде у позориште изрицјонета да гледа јуначка дела Ролана и Рено-а.

Тако ће се лако објаснити како је Камора, чим се је дознало како је опасна и тајанствена, добила велики углед. За кратко време постаде она свемоћна у Неаполу. Она засени народну узбрљаљу, она задаваше страх влади; она се бораше победоносно против владине неправичности, и под уливом снаге и воље почини читаву масу порока, злочина и крађа, којима се служаше да би обезбедила своју материјалну моћ, и по потреби подигла буну.

Из тога је дошло до везе између „Каморе" и „Мала Вите", који мораше пре или после довести до покварености и крајње опасно друштво.

Што се тиче њене улоге у историји за време последња три столећа, требало би врло много времена за причање.

Има о томе много прича, али које нису истинате. Али је неоспорно да је Камора била умешана у све нереде и све покрете, у Неаполу — и она је у томе узела врло великог учешћа.

Да ли је она допомогла палу страних вице краљева и осиваању независне краљевине, на чему које стајаше Карло III Бурбонски? То се не зна сигурно, али се зна да су Бурбонци имали за Камору очиглену наклоност.

Неумољиви закон једног тајанственог друштва.

Камора имађаше херојских, као и несретних дана у години 1799, за време Наполеонове Републике. Верна Бурбонима, она беше умешана у отпор против Шампионетове војске, и изазва дивљење код свију, па чак и код републиканског генерала. Она беше умешана такође и то с каквом суровошћу у реакцију генерала Рифо у име Бурбонаца. Јер Камора беше непријатељ и француским освајачима, као што беше и према Шпанолцима и Аустријанцима. Иначе Мират задоби за себе њено пријатељство својим сјајним јунаштвом. Зар он не беше жена слика оних паладина, о којима се говори у витешким причама? Није ли то био диван авантуриста, овај крчмар који је због свога јунаштва постао краљ? Многи камористи, потресени и очарани, клањаху Мирату, кад овај дође на место Јосифа, и када уђе у Неаполь оденен у пурпурно одело окићено златом и другим камењем, диван на своме лепоме коњу.

Али после 1814. године постадоше они опет Бурбонци, и од тог тренутка Камора достиже максимум моћи и напретка. А за преме владе Фердинанда II, најнопуларнијег краља Неаполског, камористи установише право државно уређење. У то доба, прича један садашњи ватрогасац каморски, господин Ернесто Серао: „Највећа част коју могаше постићи човек обдарен храброшћу и осећајима, то је да постане члан Каморе; и од тада се то друштво назва „l'Onorata Societa." (Часно друштво).

Многи Камористи говоре данас, (а нарочито стари) о „златном добу", то јест о влади доброга краља Фердинанда II.

На пиак, после 1860 и 1870. године они се не противљаху новоме режиму. Можда су изгубили у другој срећи моћ осећања и противљења; може бити да су били занесени чарима Гарибалдијевим и Виктор-Емануеловим, који уђоше у Неапоь оденчани учињеним јунаштвима. Као и за Мирата, они се придружише народним овацијама.

За три стотине година од како постоји, Камора је могла мењати свој облик и унутрашњу организацију. Али основни принципи који су владали при њеном оснивању и који створише њену хоксиду и моћ, задржани су кроз све доцније до данас.

Каморнета мора да слуша два *строга закона*:

1-но Један морални закон, који се састоји из тога, да се никад не прекрши заклетва.

2-го. Један писани камористички закон.

Први се зове „*l'omertà*", а други „*il friend*". У томе законику се сваког часа спомиње *смрт*.

Осим главне казне има безброј врста других мањих казни, којима су камористе подвргнуте за најмању погрешку, и од којих су неке необично грубе.

Нарочито је романтична и сурова казна *sfregio*.

Sfregio није апсолутно специјална казна за Камору. То је једна телесна казна својствена неаполској народу. Она се састоји на тога, што се образ засече јединим ударом брзјача или врло оштаког пероеза на чак и десетинарцем или једним низањем и наоштреним динаром.

Постоји по овом народном обичају једна драма чувеног неаполског песника Салваторе де Такома, *„Assunta Spina“*, која је у Италији можда огроман успех и коју ће ускоро играти у позоришту *„Авгоа“* подименом *„La Balafrée“*.

Камористе, које имају да пробаде на шта један другом, *морају* се тући. Ове чудноватe борбе зову се *dichiaramenti* и тако су стого прописане, као стара пресуђивања божја у средњем веку. Оне су тако романтичне као мусјетарски двобоји за време кардинала Ришељ-а.

Некада су се борили ножем тако нешто, ко наши најболи борци мачем. Данас се све више употребљава револвер. Старе камористе су због тога у очајању, јер виде у њему опадање „Honorata Societa“.

Инак револвер нису сви усвојили, јер има још *серјаната можу*, чак и међу млађима.

Шефови и чланови.

Строгост је у камористичкој јерархији врло велика.

Она се јерархија, изгеда, врло мало променила од како је Камора основана, јер у оваквим тајним друштвима обичаји се најмање мењају.

Камора има увек једног врховног шефа, кога зову *Капитеста*; око њега, као шерови око краља налазе се шефови 12 великих секција, који се зову *Капитрани*. *Капитеста* и *Капитрани* састављају савет и највише суд камористички, на чије се пресуде не може апелирати. После њих долазе шефови група, названи *Кјави* сепаранца.

Најзад постоји поред *Капитесте* још једна личност, која има мање власти од њега, али која има исто толико утицаја, и чије се тајанствене моћи у толико више боје што расподаже фондовима „Часног Друштва“. Та се личност зове *Contisinolo* (благајник).

Некада је Капитестова власт била огромна. Он је био већи господар Напуља и од самога краља. Данас, са опадањем друштва, она власт је много више ограничена. Али ипак, постати Капитестом, то је сан свију чланова, и нема ничега на свету што не би покушали да учине због те амбиције. Има око овога чина подмукли бораба и крвавих такмичења која су рана, само у мањем обиму, интригама на старим дворовима царским.

Требало би једна цела књига, да се скупе само анегдоте које стари Неаполити причају о јуначким борбама између кандидата за Капитестеу.

Али ипак, Капитеста не ужива власт над животом и смрти Камористе, као што то многи мисле. На смрт може да осуди само „суд више Каморе“, где се поред *Капитесте* налазе и неколико *Капитрана*. Некада, за време власеничога дела, оно суђење беше врло строго и врло свечано. Оно је држано у тајанственим клубовима, у нарочитим кућама које се налажаху у удаљеним предграђима, понекада у пећинама дуж мора, и било је опкољено такође романтичном околином, коју је неаполска литература прошлога века обилно описала у позоришту и у роману.

Суд „више Каморе“ у принципу се састоји из *Капитесте*, председника, и дванаест порота, *Капитрана*.

Један неаполски писац, несрећни великога талента са романтичним неаполским дијалектом, Фердинандо Рисо, који је изучавао сасвим избаза и најтајније обичаје народне, и који то живописно прича, описује једно суђење „више Каморе“ овако:

„Кад се почне говорити о смртној пресуди над неким кривцем, суд се свечано сакупи, и решава. После решења, он изабере једнога или више лица способних за извршење пресуде. Обично се за извршења пресуде изаберу сасвим млади људи, који желе да *направе каријеру* и да за један корак више ступе у јерархију...

„Они одређени закуну се пре свега да никоме не одају ништа, па ма били најстрожије казивани; у осталом, они начињене ништа тачно и не знају. Само им показу кривца, кога морају *„угасити“*.

„Затим их уведу у одељење где осуђени беснослачи, незнајући на шта је осуђен, покажу им га говорећи сасвим просто:

„— Ово је лажна, коју треба да угасите.“

„Од тога тренутка, зависи од извршитеља, на који ће га начин убити.

Али изгледа да те ствари данас нису тако свечане и тако опасне. Судије се не усуђују више да суде са тако великом помпом. Све оне мање карају смртне пресуде. И ако је истина Кококо био убивен по свима правилима, то је заиста изузетан случај. Савремена сентиментаност предрла је и у „Часно Друштво.“

„Све пролази!“ рече ми један разочарани камориста. (свршиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине вељуће, актом својим Бр. 435, пита:

„По чл. 5. закона о сеоским ђурдањима, аренда на сеоске ђурдање не може бити мања од 150—300 дин. Између ових двеју сума, количину на ђурдање општинске одређује општински одбор, а на ђурдане који постоје на имању манастирском и приведном ову аренду одређује приведни одбор. Но како манастир по закону о приведним властима, па ни другим специјалним законима, нема манастирски одбор, то је одбор ове општине, одлуком својом од 18. фебруара ове год. Бр. 228, одредио аренду поред осталих ђурдана и на ђурдан који постоји на имању манастирском, с тим, да ова аренда припадне манастирској каси.

Моли се уредништво да објасњење: да ли је радња општинског одбора правична или не, и ако је радња неправична, онда који је надлежан да одреди оку аренду и по ком закону?“

— На ово питање одговарамо:

По чл. 67. и 68. такође б. закона о приведним властима источно православне цркве у Србији, манастирским имовином управља и ову издаје под закуп настојатељ манастира, пошто приведни одбори не постоје више, јер су укинути законом од 26. априла 1895 године и указном наредбом од 1. јуна 1894 године, повраћајем у живот ранијег закона.

Према овоме, настојатељ манастира једино је и надлежан, да по спорауму са надлежним приведним властима, одређује величину аренде за манастирски ђурдан, а никако то право не припада општинском одбору.

То право одбор није могао присвојити себи баш по ничиком нарећењу у члану 5. закона о сеоским ђурдањима.

Нека се, дакле, остави настојатељу манастира да он одређује аренду, само што и он не сме ову спуштати испод минимума нити пењати изнад максимума, одређеног поменутим законом.

Овакву одлуку општинског одбора, требала је, у осталом, да задржи од извршења и сама надзорна власт у смислу чл. 152. закона о општинама.

II

Суд општине гостиљске, актом својим Бр. 617, пита:

Учтиво се моли уредништво да у свом врлом листу изволи дати следеће обавештење:

1. Један грађанин ове општине, још у 1904, години, написао је тужбу противу самог себе, коју је подиео један његов брат од стрица, те га је тужио за општинску утрину. Ондашњи општински чланови исплатили су 2—3 сведока, које је тужилац именовао, на без заклетве, без присутних, нити су назвали на лице места, досуде туженом општинску утрину и ако су знали да је то удурма туженог и тужиоца.

Сад тужени истиче пренос речене пресуде и узнемирује грађане, забрањујући општинску утрину, и ако она да је лажна пресуда, јер су му опд. чланови и сам пренос пресуде лажан издали.

Сад настаје питање: има ли право општински суд да изда наредбу да селачку стоку не узнемирује по реченој општинској утрини; а за лажну исправу да оптужи одговорне среској власти (§ 147. кривч. закона) или да тужи општински заступник исте, и

2. Пресудом овог суда од 7. априла 1905. год. Бр. 996. кажњено је једно лице за заузеће општинске утрине и да утрина остане општинска, која је пресуда постала извршна, али исто лице поново заузме утрину и суд га опет ове општине осуди својим

решењем — казни са 3 дана затвора и да кућу, коју је после извршене пресуде направио на истој утрини, сниве са исте за 20 дана, или ако не учини да суд уради о његовом трошку; па како је и решење постало извршно и већ пре 5 дана протекло 20 дана а осуђени и не мисли да скида кућу са утрине, сада настаје питање:

Има ли право општински суд да плати мајсторима да кућу батале, (пошто је бранара) и има ли право екзекутивним путем да наплати од осуђеног изврши и мајсторима плати: у осталом на какав би начин могао да му се кућа не баталује над грађани туже и изјави ако би се кућа општина батаљивањем ко штету да накнади?"

— На ова питања одговарамо:

1. Кад постоји судска пресуда, којом је утврђено, да је земљиште, о коме је реч, својина извесног грађанина, онда општински суд не може ништити ту пресуду својом наредбом по томе основу, што иза уверења, да се до ње дошло недозвољеним путем.

Јер, кад се већ зна да је пресуда резултат једне кривичне радње општинских чланова и дотичног лица, онда нека пуномоћник општински, за оштећену општину, подигне кривичну тужбу против дотичног лица и општинских чланова, па ако се њихова кривица одкаже утврди, тада ће и пресуда, која је донесена недозвољеним путем, изгубити своју предност; и

2. Кад је пресуда, којом је нарређено да осуђени дигне кућу са земљишта општинског, постала извршном, па он није хтео да учини то у остављеном року, онда настаје право општинског суда да он сам то учини на рачун осуђеног, пошто је и то пресудом предвиђено.

За извршење овога посла општински суд може да одреди једну кратку лицитацију, и да пренос куће уступи ономе, који буде најповољнији.

Ако се при преносу што поквари (баталу) на кући по сили прилика, онда не може одговарати суд, него све последице има да сноси сам оривљени пошто се пресуда мора извршити.

Налицитирану цену може наплатити суд егзекуцијом од оровљеног, пошто је већ обухватио пресудом да ће пренос њи на штету и трошак његов.

III

Деловеђа општине гугољске, пита:

„Кроз атар оне општине протиче река Морава, и она је граница између ове и других дотичних општина.

Један грађанин оне општине имао је њиву у реону овом, али доцније река Морава оточенла је исту њиву ревити и тако известан део налази се у овој а известан део у другој општини, средином пак тече река Морава.

Сопственик је целу њиву продао сада једном лицу такође из оне општине, и моли да се купац убаштини т. ј. у тапију унесе цео простор како овај што се налази у реону ове општине, тако и онај део што је под коритом реке Мораве и део који се налази у атару дотичне општине. Пограничари су изјавили да противу такве мере немају шта, — и да ће тапију од своје стране потписати.

Сад настаје питање:

1. Може ли општински суд ове општине утврдити тапију у којој се под називом њиве обухвата и корито реке Мораве, као и онај извесан део простора који се налази од исте њиве у реону друге општине.

У осталом, како се у даном случају има поступити на да се не учини законска омашка.

Предмет стоји сада на решењу очекујућег обавештења, на с тога се моли Уредништво да се по могућству у наредном броју објасни".

— На ово питање одговарамо:

Судова општински могу вршити убаштањавања само на она имања, која су у атару њихових општина, докле се простире њихова надлежност — чл. 5. и 94. закона о општинама.

Према томе, суд општине гугољске може убаштинити дотичног само на онај део, који је до Мораве у атару његовом.

За оно земљиште преко Мораве, ако га нико не спори у смислу § 265. грађ. закона, надлежан је за убаштињење дотичне општински суд.

Корито реке Мораве не може и не сме бити предмет убаштињења ни у кои случај, јер је то јавно добро.

Ако је овде случај § 264. грађ. закона, онда би сопственик водом пресечене њиве имао право на накнаду на старог корита Мораве.

IV

Суд општине маковишке, актом својим бр. 344, пита:

„У овој општини изабрата су два лица за кметове овог села, која стоје међу собом у сродству и то:

Кмет В. М., по годинама старији, син је брата рођеног — мајке кмета — С. М. — давде они су обојица деца од једнога брата и сестре (рођаци).

Према томе, да ли они стоје у сродничкој вези по тазбини или пак по крви, или и ако је по крви, да ли се рачуна у тај степен „четврти степен"; јер по чл. 89. закона о општинама стоји реч „до" — четврто, која по свој прилици обухвата и четврти степен крвног сродства, и који ће од њих да одступи.

Како је она општина — противник вашег листа, то се моли Уредништво да што скорије одговор на предње питање, то да би Суд могао извршити своју дужност по закону."

— На ово питање одговарамо:

По представци суда, изабрани кметови стоје у III степену крвног сродства, и према чл. 89. закона о општинама не могу обојица остати на дужности, него са положаја одступа млађи по годинама.

Кад је случај крвног сродства, онда се чл. 89. обухвата и IV степен, пошто се степени рачунају „закључно", дакле улази и II по тазбини и IV по крви.

ПОУКЕ И УПУТИ

Државни Савет није надлежан за расматрање одлука општинског одбора, којом на тражење надзорне власти, разрешава од дужности председника општинског.

Надзорна власт, актом од 20. јануара 1910. год. № 200, тражила је од одбора општине раковобарске, да председника општинског, због лошег поборајних неправилности и злоупотреба у вршењу своје дужности, одмах разреши од дужности.

Одбор општински на свом састанку од 20. јануара 1910. год. уважавајући захтев надзорне власти, донео је одлуку, да се председник М. П. разреши од дужности председника општине раковобарске.

По изјављеној жалби, III. Одсек Државног Савета нашао је, да за расматрање овога предмета није надлежан, па је, и не упуштајући се у расматрање жалбених навода, на основу чл. 25. зак. о пословном реду у Држав. Савету од 6. марта 1910. год. № 1794. одбацио жалбу као надлежној власти поднесену. **Јос. К. Ст.**

Одлука опште седнице од 24/II. 1910. г. № 1917.

Писац инкриминованог чланка треба да исти потпише својим именом на тек онда да им одговора за дело учињено кроз чланак за исти одговара одговорни уредник.

„Првостепени Суд за варош Београд, ставио је решењем својим под суд окрив. С. П. за дело увреде и клевете наште путем штампе, и ако инкриминовани чланак није потписао својим именом већ иницијалима П. С. П. Но Касационни Суд по жалби окрив. поништио је то решење суда примедбама својим а са разлога:

Према тач. 2. чл. 40 зак. о штампи, одговорни уредник листа одговоран је за све оне написе у листу, који би били оштампани без пуног потписа писчевог. Према томе, кад је инкриминовани чланак оштампан само под иницијалима: П. С. П., а не под пуним потписом окривљеног, који се за његовог писца надаје, онда тај суд према наведеном процесу закона о штампи није могао узети да је окривљени С. за инкриминовани чланак кривично одговоран и ставити га под суд, без обзира на његово признање да је он писао чланак, јер су специјалним законом о штампи учињена за кривичну одговорност особена наређења према којима, као што је наведено, окрив. С. није могао бити стављен под суд за ово дело § 161. крив. с. пост."

Првостепени Суд за варош Београд није прихвио напред изнесене примедбе већ је дао противразлоге:

„Чл. 40. зак. о штампи а у тач. 1. прецизно је утврђено ко може одговарати за учињене штампарске кривице и ко по реду одговара.

Овом одредбом признато је, да за штампарске кривице у првом реду одговара писац, а тек после њега одговара уредник итд.

Тач. 2. чл. 40. истог закона предвиђено је, да уредник одговара за све написе без потписа писчевог.

Опо ограничење донесено је у циљу да би се сузбило потурање измишљених писама.

У овом оптужењу није такав случај, јер и ако наше није потписан пуним потписом већ иницијалима имена и презимена оптуженог С. ипак личност пишчева је несумњива.

Тужба је означила оптуженог С. за писца оптужених је признао да је он заиста писац а сем тога он тај факт и у жалби не спори и према томе овде не може бити примене тач. 2. чл. 40. зак. о штампи.“

Према овакним противразлозима Касационе је Суд у својој оштој седници расмотрио акта, па је усвојио примедбе свог одељења као сообразне закону, а противразлоге пристојан. суда одбацио.

Н. Л. Р.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Јохан Кремер, осуђеник казненог завода у Митровици [А.-Угарска] побегао је из завода маја месеца пр. године. На молбу Управе казненог завода у Митровици, који мисли да се он налази у Србији, доносимо његову слику с препоруком свима полицијским и општинским властима, да га хапсивше потраже и пронађеног чиновре до даље наредбе. Јохан је родом из

Каменице [А.-Угарска], стар 38 година, мере католичке, но заборавио је вероисповијест, осуђен је био за убиство. Са собом је одиео и осуђеничко летње одело, које носи Бр. 12. — Акт Антропометријског одељења Бр. 926.

Тома Мијаиловић, из Дрежника, среза ужичког, нађу изнесу 23. и 24. прошлог месеца украо је 400 динара Мићу Лецовићу, из Ровица на за тим побегао. Он је стар 36 година, оиаљен, приомањег, бркова рђих, косе исте и проседе; на десном образу има ожиљак, у оделу је сељачком. — Депеша начелника среза љубићског Бр. 5334.

Живота Јелић, бивши писар жупоиолежног надзорништва у Прокупљу, чију слику доносимо, утајио је државног новца до 500 динара, и побегао. Он је раста високог, очију плавих, бркова и обрва густих, дебелих усана, носа пљосатог. — Акт начелства окрута топличког Бр. 2622.

Јон Лек — Јорк — Сутерланд, који је у Америци извршио преиеверу, налази се сад у бегству.

Он је стар 27 година, висок 161 см. тежак 60 килограма, косе костањасе, очију плавих, уста великих са дебелим усницама, чела високог; родом је из Лондона. При себи има американску пасош Бр. 13077.

Ко га прошаче власти или ухвати добиће 2500 динара награде. — Акт америчког конзулата у Београду, од 31 марта тек. год.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за свима побеглим личностима учине најзвиљу потеру, а у случају проналаска стражаре их унуте властима које су потерице издале, с позивом на означене бројеве акта или донеша.

ТРАЖИ СЕ

Станка Аћимовића, Циганина — коритарк нестало је 6. прошлог месеца. Он је стар 55 година, приомањег, има бradавицу испод десног ока. — Депеша начелника среза голубачког Бр. 3241.

УХВАЋЕНИ

Коста Петровић, чију смо потерницу донели у 14 броју, ухваћен је, те је престала потреба за његовим траженьем.

Тиосав — Тихомир — Марјановић — Борђевић, чију смо слику и потерницу донели у бр. 13., ухваћен је, те је престала потреба за његовим траженьем.

МАНГУП СТОКА

Код крушевачког општинског суда нађе се једна мангуп кобила, дорашста, матора 2 године, у дасно ино бирана, у задње ноге сваста. — Акт начелства окрута крушевачког Бр. 4676.

Код Радосава Илијовића, Циганина, из Алексинца, нађен је један украдени пов, закер 8 година, дакле дорашсте, на доњем им ниже убоја обрасних белим длакама, са жигом је „О“. — Депеша начелника среза алексиначког Бр. 5283.

НАЂЕН ЛЕШ

Дунав је избацио на обалу, у атару општине речичке, један мушки леш, оиаоа угојен, без косе и бркова. На њему има капут, прслук и панталоне од правастог кирираног штофа, пошуљ од плавог платна са прним другама и гаће од дебелог платна. Леш је без предњих зуба. — Депеша начелника среза рамског Бр. 3642.

24. прошлог месеца, у атару села Чиплака у срезу нишком, нађен је један непознати леш. Извршеном секцијом утврђено је, да је гором смрти била заклана срна, која је наступила дан раније.

Ово лице старо је 45 година, раста средњег, косе нестешане и проседе, бркова еметах и проседих, носа правилног, очију затворено жутих, обријано. Од одела на њему је нађено: пона пошула од српског платна, гаће од шифона, капут од правог штофа (гроп) са монограмом „Д. Л.“ и сиром „Стојан Симић и брат Београд“, прслук подоиа од истог штофа, на глави је имало новину прну шубару и на ногама моценане ципеле.

КРАЂЕ СТОКЕ

Ноћу између 12. и 13. прошлог месеца, непознати крадљивци украли су две побиле Мићу Марјановићу и Живојину Радосављевићу из Поповца. Једна је дорашста, са жигом „О“, а друга прана, са жигом „Н“; обе старе по 12 година. — Депеша начелника среза ражањског Бр. 3513.

Ноћу између 15. и 16. прошлог месеца, непознати крадљивци украли су два пова Мићу Стојановићу, из Грабовца, оба бела и матора по 4 године, без ривања. — Депеша начелника среза ресавског Бр. 7235.

Ноћу између 13. и 14. прошлог месеца непознати крадљивци украли су дан пова. Један је дакле бели, бушет, рогова мнаих, други је дакле плаве, рогова свредастих, оба матора по 4 године. — Депеша начелника среза алексиначког Бр. 5035.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ову крађу и крадљивце.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

уредник Душан Ђ. Алимпић

БРОЈ 18. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 9. МАЈА 1910. ГОДИНА VI.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и озвјетнска надлештва, а за све друге претплатнике у онте 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединих бројева **„Полицијског Гласника“** не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника треће класе округа пожаревачког Ивана Ђоновића, начелника четврте класе истог округа.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 28. априла 1910. г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за секретара треће класе Министарства унутрашњих дела Александра Ј. Кузмановића, секретара четврте класе истог Министарства.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 28. априла 1910. г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за комесара топчидерске полиције, у рангу среског начелника прве класе, Симу Обреновића, комесара исте полиције у рангу среског начелника друге класе;

за комесара београдске савске полиције, у рангу среског начелника прве класе, Богољуба Вучићевића, комесара исте полиције у рангу среског начелника друге класе;

за комесара београдске железничке полиције, у рангу среског начелника друге класе, Марка Ненаковића, комесара исте полиције у рангу среског начелника треће класе;

за комесара сеоске полиције, у ран у среског начелника друге класе, Милана Јаиковића, комесара исте полиције у рангу среског начелника треће класе;

за секретара прве класе Управе пароша Београда Димитрија Грујића, секретара друге класе исте Управе;

за секретара прве класе начелства округа врањског Данила Драгашевића, секретара друге класе истога начелства;

за секретара прве класе начелства округа тамочког Живојина Будимировића, секретара друге класе истога начелства;

за секретара прве класе начелства округа подринског Косту Туцаковића, секретара друге класе истога начелства;

за секретара прве класе начелства округа чачанског Божидара Ђурића, секретара друге класе истога начелства;

за секретара прве класе начелства округа ваљевског Михаила Гудовића, секретара друге класе истога начелства;

за секретара прве класе начелства округа ужичког Светислава Јелчића, секретара друге класе истога начелства;

за секретара друге класе начелства округа топличког Димитрија Протића, секретара треће класе истога начелства;

за секретара друге класе начелства округа крајинског Петра Драгомировића, секретара треће класе истога начелства;

за секретара друге класе начелства округа београдског Др. Душана Миловановића, секретара треће класе истога начелства;

за секретара друге класе начелства округа смедеревског Радомира Новаковића, секретара треће класе истога начелства;

за секретара друге класе начелства округа крагујевачког Петра Милићевића, секретара треће класе истога начелства; и

за секретара друге класе начелства округа пиротског Милорада Матића, секретара треће класе истога начелства.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 1. маја 1910. год. у Београду.

РАСПИС

Свима окружним начелствима и Управи пароша Београда

„На тражење Господина Министра Унутрашњих Дела од 3. марта тек. год. II.Бр. 3624 о томе:

1. да ли се рок од 14 дана, предвиђен у § 356. о. казненог закона и § 701. грађ. закона, рачуна само пред убичајеним месним роковима за престанак закупа или се закуп у опште може отказати у свако доба године без обзира на убичајени рок места;

2. да ли наредбу за исељење из закупног добра треба доносити у облику решења или у облику наредбе и да ли и ко има права разматрања те одлуке по жалби заинтересованих лица; и

3. да ли § 356. о. казненог закона важи и за покретне ствари, нарочито за воденице на текућим водама.

Касационни Суд у својој општој седници од 7. априла 1910. год. Бр. 3490, а на основу тач. 2. § 16. закона о своме устројству, проучио је ова питања па је мишљења:

да се рок од 14 дана за отказ закупа непокретних ствари, о коме је отказу реч у § 356. о. казненога законика и у § 701. грађ. законика, има узети у рачун код убичајених месних рокова, где дакле, нема нарочито уговореног рока за трајање закупа.

Смисао § 701. грађанског законика у томе је сасвим јасан. Исто тако је јасан смисао и § 699. грађ. законика, да се онде, где нема нарочито уговореног рока, узима, да закуп траје за време у том месту и за та закупна добра убичајено. Према томе изван свакe је сумње, да се закуп, који нема нарочито уговореног рока, не може отказати свакад над се хоће, тако да по истеку 14 дана од тога отказа закуп престаје, него се мора отказати само на 14 дана пред убичајени за то место и за те ствари рок трајања закупа, кад тога убичајеног рока има.

Оно важи за отказ сваког закупа, где нема уговореног али има убичајеног месног рока, дакле код закупа како непокретних тако и покретних ствари, наравно с том само разликом што, по наведеном § 701, код покретних ствари закуп се отказује за 24 сата пред убичајени месни рок, код закупа пољског добра на 6 месеци, а осталих непокретности на 1½ дана пред тај рок.

Што се тиче питања да ли одлуку за исељење закупца по § 356. о. казненог законика треба доносити у облику наредбе или у облику решења, и има ли закупац право жалбе противу тога решења, Касационни Суд налази, да је већ самим текстом § 356. о., при и другу стан, јасно исказано, да та одлука има бити у облику

наредбе, јер се ту каже: „Полицијска власт ће му (закупцу) наредити да се у року од једног, а најдаље до три дана, из закупног добра исели.

Односно права закупчевог на жалбу против ове наредбе полицијске власти, Касационни Суд налази, да би таком праву *за жалбу* одговарала дужност надлежне старије власти да наредбу по жалби расмотри и о томе жалиоцу своје решење да. Да се при доношењу прописа § 356, *е.* мислило на такво право жалбе, то би, нема сумње, ту било и изближе одређено; нарочито би било поменуто право жалбе, назано би било у ком року, коме и како се треба жалити, као и да ће се исељење по потреби и силом извршити тек по извршности одлуке о исељењу. Како ово не само није казано у § 356. *е.* него се наређује да се закупац силом истера, ако се из закупног добра сам не исели у року *од једног дана од кад му је то наређено*, и да се за ту непослушност казни, то је очевидно, да се овде није на хтело мислити на неко право жалбе, којим би се они кратки рокови за исељење чинили илузорним и увек могла изиграти свака опака на закону основана наредба.

Због тога што је одлука о исељењу у закону названа наредбом, а права на жалбу може бити само против решења и пресуде, у закону и није речено, — јер би то било сасвим излишно, — да закупац, може је полицијска власт наредила исељење, против тога нема право жалбе.

Исто тако било би сасвим погрешно оно право жалбе против наредбе за исељење из закупног добра заснивати на позиви новог административног спора. Тога административног спора у овом случају не може бити, јер су овде у спору ове стране приватна лица, закуподавац и закупац а не управна власт према приватном лицу, које би преставало да му је она повредила неко приватно право. Тај пак често приватно правни однošај има да се после извршења наредбе о исељењу расправи грађанским а евентуално и кривичним судом. Сасвим томе, другим станом § 356. *е.* упућује се закупац суду, да тражи накнаду штете од господара ствари, ако је кривицом овога оштећен услед тога, што га је полицијска власт на захтев закуподавца из закупног добра изселила.

Наредбу полицијске власти донесену по § 356. *е.* може расматрати старија полицијска власт само по праву свог оштег надзора над подручном јој нижом полицијом и тим поводом давати овој своја упутства у опште, али она нема дужност пити закупац у закону има основа за право, да од ње захтева да по изјављеној жалби ту наредбу расмотра и о томе му даје своје формално решење.

Посредно, наредба за исељење на закупног добра подлежи расматрању пр. суда, а то је кад власт због непоступања по тој наредби буде казнила закупца по § 356. *е.* за иступ непослушности. Пространа суд по жалби казњеног закупца расматраће тада по § 15. и 16. полицијске уредбе, и законитост наредбе за непослушност, којом је закупац кажњен. При тога не може ни пространа суд расматрати наредбу о исељењу, јер по § 15. и 16. полицијске уредбе, пространа суд разматра само пресуде или решења по поступним делима а у овом случају још и нема никаквог поступног дела него је ово само у погледу и биће га тек ако се не би послушала наредба о исељењу.

Извршење полицијске наредбе о исељењу из стана није, дакле, условљено никаквим решењем судским или старије административне власти по изјављеној жалби, јер оно таквој жалби не подлежи.*

Доставља середња одлука томе начелству — управи — ради знања и даљег управљања подручних чиновника.

Пр. 8480.
29. априла 1910 год.
Београд.

По наредби
Министра унутрашњих дела,
Начелник,
М. Вујичић с. р.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу марту 1910. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда, у току месеца марта ове године извршено је у Србији:

1. **Убистава**	36
2. **Детоубистава**	7
3. **Нехотичних убистава**	—
4. **Покушаја убистава**	42
5. **Разбојништава**	7
6. **Силовања**	5
7. **Тешких телесних повреда**	9
8. **Паљевина**	107
9. **Опасних крађа**	177
10. **Злонамерних уништаја туђих ствари**	27[1]

Од изложених дела пропућено је:

Убистава	34	или	94·4%
Детоубистава	7	„	100 %
Нехотичних убистава	—	„	%
Покушаја убистава	41	„	97·6%
Разбојништава	6	„	85·6%
Силовања	5	„	100 %
Тешких телесн. повреда	9	„	100 %
Паљевина	4	„	3·7%
Опасних крађа	56	„	31·6%
Злонамерних уништаја туђих ствари	—	„	0 %

Највећи број убистава извршен је помоћу *затвореног оружја* (22), затим помоћу *тупог оруђа* (8), *оштрог* (1), *ужетом* (1) и *бомбом* (4).

Узроци њиховом извршењу јеже: у *неверству* и *сујети* за 15, у *осети* за 12, у *користољубљу* за 5, у *обрани имовине* за 2, у *одбрани части* за 1 и у *алкохолизму* за 1.

[1]) У марту месецу пр. год. дела оних било је:
1. Убистава 42
2. Детоубистава 5
3. Нехотичних убистава . . . . . —
4. Покушаја убистава 35
5. Разбојништава 18
6. Силовања 2
7. Тешких телесних повреда 17
8. Паљевина 44
9. Опасних крађа 250
10. Злонамерних уништаја туђих ствари . 22

Посматрана према местима изложена убиства извршена су: у срезу посавском округа ваљевског 2, (1 непронађено), у срезу лесковачком 2, у срезу белачком 2 (1 непронађено), у срезу параћинском 2, у срезу косаничком 2, и по 1 у срезовима: космајском, колубарском, округа београдског, тамнавском, ваљевском, пчињском, јабланичком, власотиначком, крагујевачком, јасеничком округа крагујевачког, копаоничком,[1] трстеничком, деспотовачком, левачком, сврљишком, мачванском, голубачком, разанском, хомољском, љубићском, подунавском, пожаревачком, добричком, студеничком, жичком и у варошима: Ужицу и Чачку.

Детоубиства извршена су: у срезу зајечарском 3, и по 1 у срезовима: пожаревачком, ражањском, расинском, посавско-тамнавском.

Покушаји убиства извршени су: у срезу добричком 6, у срезу прокупачком 5, у срезу нишком 2, у срезу мачванском 2, у срезу љубићском 2, у срезу подунавском 2 (1 непронађено), и по 1 у срезовима: космајском, подгорском, крагујевачком, ћићучком, расинском, жичком, трстеничком, темнићском, ресавском, деспотовачком, моравском округа нишког, алексиначком, дужничком, јадранском, звишком, пожаревачком, моравском окр. пожаревачког, качерском, посавичком, ужичком, пожешко м. моравичком и трнавском.

Узроци овим делима махом су у међусобној свађи и осети.

Разбојништва су извршена по 1 у срезовима: власотиначком, брзопаланачком, деспотовачком (непронађено), посавско-тамнавском, таковском, ораШком, бољевачком.

Силовања су извршена по 1 у срезовима: тамнавском, пчињском, ћићучком, крајписком, алексиначком.

Тешке телесне повреде извршене су по 1 у срезовима: тамнавском, ражањском, деспотовачком, мланавском, пожаревачком, качерском, јасеничком округа смедеревског и златиборском.

Паљевине су извршене: у срезу лепеничком 6 (1 пронађена), у срезу деспотовачком 6 (1 пронађена), у срезу јасеничком округа крагујевачког 5, у срезу сврљишком 5, у срезу драгачевском 5, у срезу ресавском 4, у срезу хомољском 4, у срезу моравском округа пожаревачког 4, у срезу бољевачком 4, у срезу срочанском 3, у срезу полуварском округа ваљевског 3, у срезу звишком 3, у срезу мланавском 3, у срезу пожаревачком 3, у срезу подунавском 3, у срезу зајечарском 3, у срезу косајском 2, у срезу ваљевском 2 (1 пронађена), у срезу посавском округа ваљевског 2, у срезу крагујевачком 2, у срезу грузанском 2, у срезу неготинском 2, у срезу трстеничком 2, у срезу ражањском 2, у срезу параћинском 2, у варошу Ћуприји 2, у срезу алексиначком 2, у срезу нишком 2, у срезу бањском 2, у варошу Пожаревцу 2, у срезу јасеничком округа смедеревског 2, и по 1 у срезовима: подгорском, пчињском, лесковачком, пореченском (пронађена), моравском округа по-

[1]) Ово дело извршили су непознати разбојници из Турске.

жаревачког, нишавском, орашком, тимочком, заглавском, добричком, златиборском, пожешком и рачанском.

Вредност свих оних пољевина износи око **20·000** динара.

Опасне крађе извршене су: у срезу космајском **8**, у срезу колубарском округа ваљевског **8**, (3 пронађене), у срезу бањском **7** (1 пронађена), у срезу моравском округа пожаревачког **7** (2 пронађене), у срезу подунавском **7** (2 пронађене), у вароши Београду **7** (6 пронађених) у срезу ћићићком **6** (3 пронађене), у срезу деспотовачком **6** (2 пронађене), у срезу ресавском **6** (2 пронађене), у срезу хомољском **6** (3 пронађене), у срезу ваљевском **5** (1 пронађена), у срезу млавском **5** (1 пронађена), у срезу посавском округа београдског **4** (1 пронађена), у срезу трстеничком **4** (1 пронађена), у срезу алексиначком **4**, у срезу посаво-тамнавском **4** (2 пронађене), у вароши Пожаревцу **4** (1 пронађена), у срезу пожаревачком **4**, у срезу јасеничком округа смедеревског **4** (2 пронађене), у срезу зајечарском **4** (1 пронађена), у срезу јасеничком округа ћићићког **3** (1 пронађена), у срезу гружанском **3**, у срезу ражањском **3**, у срезу нишавском **3** (1 пронађена), у срезу врачарском **2**, у срезу гочанском **2** (1 пронађена), у срезу подгорском **2**, у срезу посавском округа ваљевског **2**, у срезу поцерачком **2**, у срезу брзопаланачком **2**, у срезу жупском **2** (1 пронађена), у срезу деспотовачком **2**, у срезу параћинском **2** (1 пронађена), у срезу рајевском **2**, у срезу таковском **2** (1 пронађена), у срезу качерском **2** (1 пронађена), у срезу орашком **2** (обе пронађене), у срезу тимочком **2** (обе пронађене), у срезу прокупачком **2**, у срезу ариљском **2** (1 пронађена), и по **1** у срезовима: тамнавском, власотиначком, неготинском, расинском (пронађена), јасеничком (пронађена), бели чком (пронађена) темнићеском (пронађена), нишком, лужничком (пронађена), мачванском (пронађена), нишавском, болеславском (пронађена), заглавском, крајинском, пожешком (пронађена), рачанском, ајачком, студеничком, трнавском, и у варошима: Неготину (пронађена), Ћуприји (пронађена), Нишу и Зајечару.

Вредност свих оних крађа износи око **8.000** динара.

Злоупотребе поништаји туђих ствари извршени су: у срезу гружанском **5**, у срезу крагујевачком **3**, у срезу врачарском **2**, у срезу ресавском **2**, у срезу посаво-тамнавском **2**, у вароши Пожаревцу **2**, у срезу болеславском **2**, и по **1** у срезовима: космајском, левенчанском, брзопаланачком, жупском, деспотовачком, мачванском, зајечарском, добричком и косаничком.

Вредност уништених ствари износи око **6.000** динара.

Сем изложених дела у току месеца марта ове године извршено је још и **8 самоубистава**, и то: у срезу студеничком **2**, и по **1** у срезовима: подгорском, брзопаланачком, расинском, ресавском, драгачевском и у вароши Чачку.

Ова самоубиства извршена су: *вешањем* **4**, *ватреним оружјем* **3**, и *оштрим оружјем* **1**. Узроци њиховом извршењу леже: у *болести* за **2** случаја, у *туђи* за **1**, у *тешке сасести* за **1**, у *рђавом женству* за **1**, у *душевном растројству* за **1**, у *страху од казне* за **1** и у *домаћој расури* за **1**.

Општи преглед о свима изложених делима овакав је:

Текући број	ОКРУЗИ	Убиства	Лежоубиства	Покушаји убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Телесне повреде	Паљевине	Опасне крађе	Злоупотребе поништаји туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	3	—	—	1	—	—	—	5	16	2	—	—
2	„ ваљевски	4	—	—	1	—	1	1	8	18	—	1	—
3	„ пожаревачки	5	1	—	—	1	1	—	2	5	—	—	—
4	„ крагујевачки	2	—	—	1	—	—	—	15	12	9	—	—
5	„ крајински	—	—	—	1	1	2	—	5	4	1	1	—
6	„ крушевачки	2	2	—	3	—	—	1	1	10	1	1	—
7	„ моравски	6	—	—	3	1	—	1	14	14	3	1	—
8	„ нишки	1	—	—	5	—	1	—	17	13	—	—	—
9	„ пиротски	—	—	—	1	—	—	—	1	4	—	—	—
10	„ подунавски	1	1	—	3	1	—	—	—	3	3	—	—
11	„ поморавски	3	—	—	3	—	—	2	19	23	2	—	—
12	„ руднички	1	—	—	3	1	—	3	—	4	—	—	—
13	„ смедеревски	1	—	—	2	1	—	1	6	13	—	—	—
14	„ тимочки	—	3	—	—	1	—	—	3	9	3	—	—
15	„ топлички	5	—	—	12	—	—	—	1	2	2	—	—
16	„ ужички	1	—	—	2	—	—	1	3	5	—	—	—
17	„ чачански	3	—	—	2	—	—	—	5	3	—	4	—
18	Управа града Београда	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—
	Свега:	36	7	—	42	7	5	9	107	177	27	8	—

На канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 3. маја 1910, године Абр. 973, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

И када је таква одлука полиције, онда је разумљиво да она ради, функционише, стално. Отичавајући државу, она не може престати ни тренутка функционисати, као што ни држава не престаје ни једног момента егзистирати. Полиција, као и држава, то је нешто што је не само стално, живо, што не умире, већ што никада и не спава. Отуда, полицијска власт, за све послове који су стављени у њену надлежност, не може бити ограничена у погледу времена када ће их предузети: она може, и мора, увек да ради, јер се *непрестане* власти очитује њеним функционисањем. Отуда, наиђе, и правна могућност, за полицију, да одлуке судске извршује и недељом и празничним данима. У остадом, баш са гледишта интереса повериоца и дужника, који овде треба да буду задовољени, добро је бити, нарочито у селима, да продаја буде у недељу или празничним дан: тада на продају може доћи већи број надметача, пошто су тих дана поједници слободнији од својих обичних послова. Зато, по овом схватању, ако би продаја била одређена за недељни или празнични дан, она би се тада имала и извршити, а не први радни дан по томе дану; нити би који појединац могао протестовати у случају да је он, разумевајући дружичје закон, дошао на лицитирање после недеље или празника, моменат када је ово било већ свршено. Јер, ако је гледиште да се продаја може обавити и недељом и празником на закону основано, нико нема права жалити се нити тражити накнаду за евентуалну штету коју је могао претрпети услед свога погрешнога тумачења закона. § 14. Грађ. Законика вели да „Незнање закона већ обнародованога никоме не помаже, и нико се незнањем закона извинити или бранити не може.“

Мишљење да се, на принудну наплату, не може применити пропис § а 510., несумњиво је тачно у колико је реч о томе да би принудне наплате сме бити од 16. Јуна на до краја Јула, то јест за време судскога одмора. Ово је тачно, с погледом на § 464. по коме је полицијска власт дужна пресуду или решење у свему извршити из покретних за шест недеља а из непокретних ствари за три месеца најдаље. Како се, по доцнији § а 464. од 14. Јуна 1898. год., „Рок овај рачуна од дана кога је извршна власт примила судски налог за извршење, или кога јој је на извршење поднесена извршна судска пресуда“ то, ако би се узело да принудне продаје не би могло бити за време судскога одмора, полицијска власт не би била у стању поступити по наведеним одредбама § а 464. код свих оних извршних одлука код којих би овај рок од шест недеља односио три месеца иза у интервалу од 16. Јуна до краја Јула. Другим речима, § 464. показује да извршење судских одлука може бити и за време суд-

скога одмора, а када се, на тај начин, § 510. не примењује, на ову извршења, у колико је у питању тај одмор, логично је узети да се он, ни у осталим својим одредбама, на ту ствар не односи, да другим речима, продаје може бити и у недељне и празничне дане.

У прилог овога мишљења било би и оно резоновање. Као што смо видели, судски рад не престаје ни за време одмора за оно послове који су побројани у §-у 511. (тач. 1. и 11.). Међу тим пословима налазе се и средства за обезбеђење (тач. 1.), која се, и од 16. Јуна до краја Јула, могу стављати и скидати. Хитност која је везана за спорове ове врсте објашњава у довољној мери надлежност дежурнога судије „као и дежурнога одељења Касационога суда (§ 512.) код истих спорова. Таквих хитних ствари има и у процедури извршења; специјално акат хитне природе може бити попис, који мора да претходи сваној продаји (§ 466.), а на име онда ако постоји бојазан да дужник (или онај који дугује property rem) добра своја не отуђи или не оштети, што би наплату тражбине повереникове довело у питање. Нема сумње, према томе, да власт полиција може у свако доба предузети попис дужникове имовине без обзира на то да ли се налазимо у данима судскога одмора или не, да ли је то недеља односно празник или не (§ 466., став други, а. и б.). Па нада тако, за попис и процену дужниковога имања, не постоји никако ограничење по времену, онда тога ограничења не треба да буде ни за остале радње у поступку извршења. Поступак извршења је једна целина, и оно што важи за делове те целине, важи и за целину.

II. Ми наилазимо да, од ова два мишљења односно питања да ли продаја може бити одређена и у недеље и празничне дане, зала усвојити ово друго. И збиља, треба, у главном, имати у виду саму власт која је овде надлежна, а то је власт полицијска; та власт беспрекидно, рекли смо већ, функционише. Па и са гледишта послова који долазе, код грађанских спорова, у њену компетенцију, правилније је решити, да полицијска власт, и у као и код њене главне надлежности, дејствује увек. Извршење одлуке судске, које има да обезбеди реализацију једног приватног права, не може се класирати међу оне радње власти код којих је допуштено одуговлачење. Јер, ако одуговлачење суђења не мора бити опасно по лица који се код суђења има у виду: а тај је признаље (декларирање) права тужиочевога, није тако и са извршењем; одуговлачење овога може сасвим да компромитује наплату досуде, а компромитовати наплату досуде, то значи компромитовати и само право, јер праву лежи последња и најзјачија санкција у егзекуцији судске одлуке којом је оно утврђено. Без те егзекуције нема ни санкције приватних права. Кад је реч о тој санкцији приватних права, не може бити говора о недељи и празнику нити о одмору власти. Власт мора стално бити готова да ту санкцију праву обезбеди. Отуда и све многобројне одредбе у Грађ. Суд. Поступку којима је циљ да убрзају извршења одлука судских (в. §§ 454., 464., 466., 472., 473., 474., 475., 500. а.). На послетку, законодавац нигде не вели нарочно да се, и. пр., решење о забрани или стечају може извршити недељом и празничним данима, па опет нико не би могао ни покушати истаћи мишљење да се, у те дане, не сме приступити извршењу тих решења чија је практична предност условљена, тако често, брзом егзекуцијом. Шта више, за забрану вели 403. да ју „полицијска власт мора извршити истог дана, кога је за забрану примила судски налог, или најдаље сутра дан, ако је удаљеније место на коме се забрана извршити има...“ (Допуна од 14. Јула 1898.), па чега сасвим излази да се забрана може — и по потреби мора — извршити и недељом и празником (в. за извршење решења о отправаку стечаја § 40. Закона о Стечајном Поступку). Тај акат да се продаја може обавити и недељом и празником објашњава нам зашто у § 501., у коме су побројани узроци уништаја продаје, нема ни помена о случају када је продаја извршена у недељни или празнични дан: ни један од прописа који се у том, 501., параграву наводе не говори о дану кога продаја може односно не може бити.[1])

4°. *Време трајање продаје.* — а°. Законодавац не вели ништа о томе када треба надметање да почне. Зала ли на тога нешести да надметање мора почети у оно време када почиње канцеларски посао извршног органа? Вршење продаје јесте знаничка радња, и, са те тачке гледишта, могло би се на постављено питање одговорити позитивно. Из овога би требало извести ову последицу: ако је место где се продаја има извршити удаљено од канцеларије извршног органа, тај орган мораво би се са њему кренути довољно рано како би могао на то место благовремено стићи. У пракси, како изгледа, надметање се отпочиње раније или доцније према самој предности пописаног добра, као и према већем или мањем учешћу у публике у надметању. Али, оваква пракса може да одиреде било злоупотребама било погрешкама које би штетите интересе повериоца и дужника. Ако се продаја почне сувише доцкан, може се, и. пр., десити то да се публика дотле разиђе, тако да остане мали број надметача, што, свакако, не иде у прилог ни дужника ни повериоца. Требало би одредити један *максимум* времена после кога продаја мора одмах отпочети. То време, наравно, не треба да буде толико примакнуто јутру, да, због одсуства надметача који се још искупити нису, извршни орган проведе више или мање не радећи ништа.[1])

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Ж. Перић

[1]) Да наведемо овде један разлог Г. Министра Унутрашњих Послова од 29. Новембра 1891. год., Збр. 18885.), који гласи:

„Да стране кривице власти односно ни је питање да ли одговара духу и начину изреченог § 361. крив. зак. о затварању радња у недеље и високе празничне дане, што полицијске власти у тим данима не чаршијама где су затворене радње, даде дане продаје и лицитације, те по вакдан тога рада добиле лупе.

„Наиђе ли је ова пакла дужине власти спрамо дана, — препоручуем полицијским и општинским властима, да у недеље и високе празничне дане (§ 364.) у чаршијама и местима где има праве и лупаша, не даде продаје и ниске јавне лицитације, а добијем ли случаји само у приватних кућама и јавних кафеана хитне природе“. Д. Кујаџић, Збирајући Збирник, стр. 1211.. Али, ако је, противно овом распису, јавна продаја била врше у недеља или празнични дан, онда зато не би била неуредна, и суд је, због тога, не би уништио. По Уставу (чл. 117. и 146. став други), судови суде и решавају само по закону и законским пресудама. Но „закониим закредбама“, то значи да је јавна продаја упрвоно власти, била она општа или специјална, за суд само тако обавезна, ако је закону сведрвна (в. и § 93. Крив. Законика: Др. Коста Кумануди, Казнено-материјално Право, I. свеска, стр. 32. и 36.). Отуда, суд, иако је надлежан за разматрање тренисти јавних продаја (§ 501.), не би могао, на основу наведеног распореда, поништити једну јавну продају из тога разлога што је она извршена у недељу или празник, будући тај распоред, према горњем нашем образложењу, није са законом сагласан.

[1]) Код јавне продаје, извршни орган био је тушен зато што је продају отворио у час часа по подне. Приговорене суд је тужбу одбио, по том основу што у закону власт није предвиђено да продаја почети саћ само то да се она не може скратити пре четири часа по подне. Ову одлуку нижега суда одобрио је и Касациони Суд својим решењем од 7. октобра 1902. год. бр. 7513. С. Јанић, op. cit., Позивајући Гласник, год. 1904., бројеви 5. Септембра, стр. 274..

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

Ова погрешка власти велика је, груба и тешка. Она је доказ о необичној поврашности с којом је вођена истрага. Из ње се види, да се власт задовољавала недређењем, истачним и споре погрешним обавештењима. Овакав начин поступања може имати за последицу само заблуде и погреше. Домиција детиња био је при елементар, који је требало тачно знати и проверити, јер се он може сматрати као центар опасности за једну личност, а нарочито за једну девојчицу, за њено кретање, за њене одласке и доласке. Овај основни податак био је битан за изналажење злочинчеког пута и одређивање куће злочина. Услед погрешног обавештења, истражни судија произвољно је преместио овај центар детиње опасности из средине вароши, на ближине „ламанског позоришта, у „Molenbeek-Saint-Jean“. на 200 метара даље, ван спољних булевара. У место да утврде тачно и прецизно овај просто и почетни елеменат за истрагу — домицил детиња — полиција и истражна власт ремете све и објављују ствари противне истини. Погрешка истражног судије могла је имати нарочитих последица и са једне друге тачке гледишта. Да је дете у истини становало код своје матере, и да она није уживала добар глас, природа злочина могла се појавити у сасвим другом виду. У оном случају власт би се нашла пред једним злочином самиздајарне проституције. Она претпоставка, међутим, искључена је самим тим, што је дете становало код својих, у сваком погледу честитих сродника.

Осма погрешка. — „Важан Личан Опис“ пренуо је нетачности у појединим својим сатницим детаљима. Тако се у њему вели, да су „ноге веома вешто пресечене у висини бедара“, а ово не стоји у истини. Бутине детиње биле су пресечене на препонама.

Деета погрешка. — Хартија, употребљена за паковање детињег трупа, састојала се из једног табака круте, теписане хартије, у величини 1 м. 14/0 м. 91. Не само да истражни судија није ништа опазио ни открио у погледу природе ове хартије, већ је и у овом погледу починио грдне погрешке. Без разлога он тврди, да је ово хартија „енглеска“; без разлога он верује да се ова хартија продаје свуда и у детаљима. Доцније ћемо у детаљима испитати питање о овом табаку хартије.

Десета погрешка. — „У циљу лакшег пошиља пакета, конопац око њега био је на крају увезан у облику омче“, вели г. Хаво. Ово тврђење апсолутно је нетачно. Омча на пакету била је само једно просто лукавство злочинчево, које је имало за циљ да заведе полицију, и да је упути на пијачне продавце, који имају обичај да праве омче на пакетима својих клијената. Пенскучи Поел учинио је погрешку, те је пакет посао до комесаријата у руцама, т. ј. помоћу омче, и с тога је једва ишао, а сем тога и руке су му биле засечене конопцем.

Једанаеста погрешка. — Истражни судија пише „да је леш детињи био увезан са три парчета јаког канапа, разне дебљине, који су били везани уједно и износили у дужини 6 м. 78.“ Ово тврђење о три парчета канапа, везаних уједно, доказује да истражни судија није имао ни појма о начину на који је злочинац спаковао свој први пакет. Леш детињи, као што смо видели, био је увијен у огртач, а овај је опет био увезан првим парчетом канапа. Спољашњи завој, који се састојао из табака хартије, био је увезан другим, дужим канапом, на чијем се крају налазила омча. Канап, који је обмотавао огртач, био је ножем пресечен. Према овоме, злочинац је употребио свега два одвојена парчета канапа; један за унутрашњи а други за спољашњи пакет, па с тога никако није могао везати уједно три парчета, као што тврди истражни судија. Он, дакле, није знао за ове детаље, који су од врло велике важности. Помоћу начина, на који је пакет био спакован, могао се одредити професија лица које га је спаковало.

Дванаеста погрешка. — Ниједан полицајац, ниједан истражни чиновник није опазио да је огртач, којим је леш био обвијен, био анормалан по својој дужини и ширини; то је био огртач човечји, а не детињи; шта више, злочинац га је превршуо приликом паковања. Доцније ћемо видети важност ових констатација.

Тринаеста погрешка. — Сам тај факт, што су ноге и шаке детиње биле спаковане у четири пакета, као и начин и савршенство с којима је то учињено, пружају изузетне и капиталне податке за истрагу. Међутим, наше судске власти закључиле су из овог факта, да су ови пакети дело руку какве дуњанске продавачице, без сумње подводачице од 20 год. или какног месарског момка.

Четрнаеста погрешка. — Истражна власт и полиција безразложно су веровале у злочин подвођења и трошиле своје време у истраживању тајанствене подводачице од 20 год., са фризуром „à la Vierge“ и т. д. Хипотеза о овакном злочину почивала је на моралној немогућности, и била је у противности са наиелементарнијим појмовима психолошке вероватноће, те ју је с тога требало одмах одбацити.

Петнаеста погрешка. — Хипотеза о подводачици и трагање у овом правцу оснивали су се искључиво на брбљању Марије Метер. И државни тужилац и истражни судија учинили су велику погрешку што нису потражили генезу ове сведоџбе и контролисали објективност њених елемената.

Шеснаеста погрешка. — Агент који је, први, чуо причање Метерове, био је веома невешт и необразан, стављајући јој до знања да је она једина која је последњи пут видела Жану Ван Галк, и да ће њена сведоџба бити он највеће важности. После овог сазнања, Марија Метер није имала разлога да се устручава у причању и понављању своје детиње измишљотине, пошто је видела да су истражни чиновници њену детињарију узели озбиљно.

Седамнаеста погрешка. — Да би примиле сведоџбу Марије Метер и одржале хипотезу о подводачици од 20 год., полицајца и истражна власт биле су принуђене да и саме учине једну обвиљну погрешку. У свом „Важном Личном Опису“ истражни судија г. Хаво изјављује, да су више личности виделе Жану у разговору са непознатом женом. Тврђење ово, међутим, неистинито је, јер нико, ниједан сведок, није потврдио сведоџбу Марије Метер у овом правцу. Нека истражни судија именује личности које су то учиниле! Он није у стању ово учинити.

Сматрали смо за дужност да изнађемо порекло ове заблуде или лажи, и ево шта смо нашли:

Марија Метер несумњиво је једини сведок, који тврди да је срео Жану у друштву подводачице. Две девојчице, међутим, које су становале на супротном крају вароши, причале су, одмах сутра дан по извршеном злочину, да им је, при враћању из школе, пришла једна жена и покушала да их одведе. Ове две девојчице знале су се: Анђелина Демеј и Жана Ван Галк. Лако је појмити, да је девојчица истог доба и имена морала бити нарочито потресена вешћу о страховитом злочину. Пред неизмерним болом и знањима опште симатије, именујућа убијене Жане хтела је постати интересантна. Једнакост имена и преимена сугерираха ју је. У своме нејасном узбуђењу, она је у почетку савсим наивно веровала да су њу хтели одвести и убити, и то је узроковаоно причању, које је још пајачано причањем друге девојчице. Сједињујући два дела Шерлаша, међу којима није било никакве везе, истражни судија сковао је лични опис подводачице од 20 год., а обмањујући себе потписао је „да су више личности виделе ону жену са Жаном“, што не стоји у истини.

Осамнаеста погрешка. — Власт је примила невероватну и фантастичну причу Марије Метер, а одбацила јасну, позитивну и веровatну сведоџбу Рашел Ван Ланди. Од две противречне сведоџбе она је усвојила невероватну и немогућну. Ово је погрешка оцењивања и расуђивања.

Деветнаеста погрешка. — Друга погрешка у овом истом правцу јесте ова: власт је одбацила важну сведоџбу Жана Батиста Де Кошника, која је несумњиви израз истине, и претпоставила јој хистеричну измишљотину једне лаживе жене. Зашто? Вероватно зато што је сведоџба Де Кошникова доказала преко комесара Фровиља, на је државни тужилац, који је водио истрагу са полицијским комесарима II дивизије г. г. Тејером и Вормом, убраживао, да г. Фровиљ води лично особену истрагу. То је, дакле, била нека врста персоналног ривалитета, због које је одбачена важна Де Кошникова сведоџба. Овај акт не може се никако измирити са појмом и интересима здравог правосуђа.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

КАМОРА

од

Жана Жарера

(СВРШЕТАК)

„Guapro“, бранилац угњетених.

Поред ових званичних великодостојника камористичких, постоје извесна лица, која немају никакан чин, па чак и не припадају Камори, али имају великог утицаја на камористе, и сматрају се као нека врста независне аристократије, сазвешћи „Часнога Друштва“. То су такозвани *guarpi*.

Ова реч гуапи, која у Француској има погрдан смисао, долази од једне шпанској речи која има ласкав смисао. На шпанској то значи „леп“, „елегантан“, „лепога држана.“ Ову су реч донели „из Шпаније“ освајачи, и означава људе који су за пример у понашању, држаоца држања, и похвалног јуначства. Не може се нико назвати гуапи док не да неоспорног доказа свога јуначства. „Guapro“ је стари јунак витешких романа.

Деси се понекад да је гуапо сумњиног морала; али је најчешће то сапрнено поштен човек, који просто воли „да ужасне, да изненади свет.

„Guapro“ се бије за славу, због хвалисања. У опште, нарочито у извесно доба воли да се покаже каваљер, бранилац жена и слабих, заштитник странаца и веома је гостољубив.

Захваљујући *guapima* ја сам био уведен у извесне кругове камористичке, и упознао доста изблиза овај чудноватн свет.

Прави „guapro“ неће се никад ставити под управу строгога закона камористичког. Али је скоро увек у вези са камористима, који му се диве и поштују га, и чије му поштовање ласка.

Да чега је дакле састављена Камора? То је необично тешко да се тачно одреди.

За времешне грађане и за народ који им се диви, камористе су сви они,

које живе изван друштвених правила, почевши од разбојника из *Мала Вите*, па до најсјајнијег „ђиарро"-а.

Па и сама полиција, и ако се не пара у толикој мери као народ, не зна никад тачно где ноћише и где се српска права Камора. „Врло често побрјају са Камором, вели Фердинандо Рисо, извесне засебне групе мафеисанја, које власти крсте „криминална друштва."

То долази прво од тога, што обичне групе лопова и разбојника остаде полицију да мисли да оне припадају Камори. А затим, они имају обичај да лају на знаке, за које многи људи мисле да само камориста имају, и које у осталом имитира сав низак сталеж неваљали.

Примећујемо, читајући процес Кикоћоа, да ни један камориста, или бар претпостављени камориста, не носи скоро никад своје порођајно име. Зову се по презименима (скоро увек у диминутиву) којима се дода један оној карактеристичан, који се односи на неку појединост из њиховог живота, као: свршени занат, место рођења, физичка особина, итд.

Овај обичај диминутива и ратиога имена имитираше мало по мало сви они, који су више или мање зависили од Каморе, па чак и многа поштени људи из народа, који се не бојтиши да имају име „ђиарро". То је се у толикој мери распространило, да данас има више од десет хиљада људи који остављају своје порођајно име, да би се звали: „Жано-Грбоња", или „Џеро — продавац — острица." Народ и полиција, који у томе више ништа не разумеју, мешају и њих у ред камориста.

Но број камориста је доста мали. Има ли их хиљаду? Више? Мање? Ја то не знам тачно. Али по моме закључку излази да их је „мање".

Иван ако су камористе, чисто речено, у маломе броју, око њих су десетинама хиљада присталице и потчињених, који од њих траже или уживају протекцију и који милом или силом доносе „Часноме Друштву" издржавање финансијско, које му је потребно за извршивање његових предузећа.

Принцип Каморе, од њеног почетка, био је тај, да се наметне личном снагом сваког од својих чланова, заједничком снагом задобивеном помоћу најстроже кохезије.

Камора дакле, поште је себи осигурала тајну власт, експлоатисала је веред једне рђаво управљане вароши; само, експлоатишући га, она му је дала још у почетку изглед једног тајног уређења, које старе управе нису умеле јавно да уведу. Она беше равностра своју моћ тиранску или јаку протекцију над свима овим — поштеним или не, који пристајаху на њену власт, и на те протекције навуче у један мах богатство, утицај и угледа.

На пример: Неапољ је био пренун лопова и разбојника. Камора, која својом кохезијом стече поштовање ових пустахија наметну на њих редован данак. Она им рече у кратко: — Ми вам нећемо спетати у нашем предузећу. Али ви ћете нам плаћати једну закупнину тачно на све ваше украдене ствари и још, никад не смете дирати ни нас, ни у наше, нити оне које ми штитимо.

За време Бурбонаца, када камористе беху са свим господари, доспели су биле да имају већи приход од администрације.

Још до пре неколико година Камора утврђивање ред између кочијаша, продаваца риба, зимбаса, зеленаша, закупника воћарнице, управитеља тајних хуштрија итд.

Али се лако може разумети како је једна таква установа, основана изван друштвене организације, могла и морала постати опасна и антисоцијална. Сасвим је природна ствар, што је она изазвала толики страх, и што је она сад предмет толиких поновљених бораба од стране власти и талијанске штампе. У осталом, Камора, и ако још чува у својим вишим ранговима традицију класичног друштва, када камористе беше сјајан заштитник и кавалер, много се је покаврила у нижим слојевима.

Једно моморално друштво чувар друштвеног реда.

Нови режим, почевши од године 1870, лечећи по мало неред и административну поквареност старога режима, увидао је на годину у годину велике изворе моћи и богатства Камориног.

Данак на крађумчарење и унутрашњу трговину смањивао се више и више. Тако да се, мало по мало, Камора спустила на *Мала Вигу*. *Мала Вита* се је мешала понекад с њом. Сасвим нечисти елементи ушли су у ниже редове Каморе. Некада је лопов плаћао данак Камори, а није био њен члан.

Мало по мало, са њеним опадањем он је постао њен члан. То је то, због чега очајавају старе камористе, и што је довело до садашњег распадања.

Камора је у принципу била увек неморална; али та романтична и смела неморалност имала је права да уђе у историју Неапоља. Данас та темељна неморалност, та експлоатација свију помоћу неколицине, нема права више да постоји, она је сада само један анахронизам још пун рељефа и боје, али који прети, ако продужи и даље, да постане све мрачнији и страшнији.

Каморе треба да нестане, и право је борити се с њом.

Сад је ред на нови режим да очисти Неапоља од Каморе укинувши јој право постојања. Треба навикнути Неапоља да сматра власту као заштитницу, а не непријатељицу. То се покушава већ трећ-десет година и од тада Неапоља чини грдан напредак.

Тамо је народ у души одличан. Неапољ је добар, племенит, занесењак, необично жилав, уметник и кавалер. Све његове врлине су неупотребљене, или су рђаво употребљене до сада, због несреће у историји. Али се за тридесет година све може променити цела психологија једне расе. Ето зашто сам ја, у место да износим против Каморе и неапољских обичаја тужбе, мислио да је боље да изнесем непристрасно опис њихов, да бих показао погрешке прошлости, и предиђео срећну промену у будућности.

С француског

Станислава Калајџићева

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине стојничке, актом својим Бр. 501, пита:

„Начелник среза јасеничког, пресудом својом, казнио је председника овога суда са 15-то дневном платом, за забаво вршење наредаба надлорне власти, према пропису чл. 158. закона о општинама, у прошлој 1909 години. — На ову пресуду председник суда изјавио је жалбу Државном Савету, али је Државни Савет ову пресуду одобрио решењем својим, као на закону основану.

Како је но овој пресуди, од дана како је извршном постала, па до данас протекло више од 4. месеца и иста није наплаћена од стране полицајске власти, то се моли уредништво за што скорије објашњење:

Да ли је ова казна, као иступна, застарила према процесу § 396. крив. закона, или застарелост истиче према другим законским прописима?"

— На ово питање одговарамо:

Чланом 167. п. закона о општинама од 24. децембра прошле године, предвиђена је нарочита застарелост за дела по овом закону.

Тако сва дела, код којих је максимална (највећа) казна затвора шест месеци или новчана 500 динара, застаревају за шест месеци, а она остала застаревају за годину дана.

О застарелости пресуда по овим делима не говори се, истина, ништа нарочито у закону о општинама, али се мора узети, сообразно начелу, постављеном у § 79. и 396. кр. закона, да и за застарелост осуда важи исти рок, који важи и за застарелост дела — привиде.

Према опоме, ако од дана кад је пресуда, о којој је реч, постала извршном, па до сада, није протекао рок из чл. 167. *а*, онда пресуда није застарила, и може се извршити на начин прописан чл. 168. поменутога закона.

II

Суд општине балта-бериловачке, актом својим Бр. 401, пита:

„У селу Балта Бераховцу постоји сеоски дућан, одобрен од стране одбора и збора према закону о сеоским дућанима, поред кога постоји и споредна продаја дувана.

Закупац овога дућана, поред артикала, који су законом дозвољени, и поред продаје дувана, држи још и трговачке предмете као: пиво, конак, рум, и то крчми у дућану на ситно, па да у селу постоје сеске кафане, и закупци ових сваки дан протестују против крчмљења.

Моли се уредништво за обавештење: да ли овај сеоски дућанџија има права да прчми у своме дућану горе побројане артикле или не?"

— На ово питање одговарамо:

По § 28. додатка к уредби механској, бакали могу продавати у својим радњама, на мале чашице, фина вина и ракије и фабрицирана пића као рум ликер итд.

У ред ових бакала, о којима говори ово законско наређење, не могу се никако убрајати сеоске дућанџије, јер се у овим дућанима не продаје бакалски еспап, него само предмети који су месним житељима од неопходне потребе, а који су побројани у чл. 4. а. закона о сеоским дућанима.

Према томе, сеоски дућанџија не сме крчмити артикле о којима је реч, нити их у опште држати у својој радњи, па чак ни као продавац монополисаних артикала.

Ко другчије поступа, треба га оптужити полицијској власти за бесправно примљење пића и кванцу из чл. 4. б. зак. о сеоским дућанима.

III

Суд општине мајдановачке, актом својим Бр. 559, пита:

Пресудом овог суда од 23. новембра прошле год. Бр. 1406, осуђено је навесно лице на ове општине, са својим братом, на пет дана затвора за дело учињене кривице из § 391. крив. казн. закона.

Ову је пресуду одобрио јагодански председник суда решењем својим од 9. јануара ове год. Бр. 553, и ово је решење саопштено обојици 11. марта ове године.

Кад су напред именовани позвати да издрже затвор, један од њих поднео је лекарско уверење, којим му је дато тридесет дана поштеде, и нели да затвор не може као болестан да издржава, а међу тим сваког дана ради тежачке радоне као сви остали земљоделници а уверење му гласи да је болестан.

С тога се учтиво моли уредништво да преко Пол. Гласника објасни суду овом: може ли и сме ли суд да ово лице подвргне издржању затвора према опасном стању ствари, јер ово сад поново продужава од лекара поштеду, те да му тим путем казна застари?"

— На ова питања одговарамо:

Да не би пресуда застарила, суд може ставити у затвор осуђеног, над је пресуда извршна, без обзира на то, што он има лекарско уверење, да му је потребна поштеда.

Ако у затвору он изјави да је болестан, онда треба поступити по чл. 23. и 28. правила Министра Унутрашњих Дела од 15. маја 1906. год. Шбр. 10630, о притвореницима и осуђеницима код полицијских и општинских власти — унутити га у болницу.

IV

Суд општине осладићске, актом својим Бр. 1296, пита:

„Код ово-општинскога суда има преко педесет комада молби, које су поднели грађани ове општине, о преносу пореза на земљиште, због продаје и куповине непокретног имања.

Суд је за сваку молбу наплатио по 0·50 дин. и увео на корист своје касе.

По пореско одређене среза подгорског, по свршеном разрезу, вратио је све ове молбе и наредио, да се наплати од продавца и од купца као и од оба деоника 0·50 дин. таксе у маркама, а не у корист општинске касе.

Зато се моли уредништво за што скорије објашњење у своме листу: је ли суд имао места што је на молбе наплаћивао по 0·50 дин. у корист своје касе и да ли суд сме наплатити таксу, као што одређује наређује, те да не би ово одговоран?"

— На ово питање одговарамо:

Како ће се вршити пренос имања и задужење порезом, објашњено је у бр. 7. овога листа за прошлу годину под II.

Спа такса, која се наплати од њих, који поделу траже, по 0·50 дин. наплаћује се у маркама. за државну касу, јер сав посао око овога, општински судови раде за рачун пореских одељења.

ПОУКЕ И УПУТИ

Одлуку збора општинског о подели општинске утрине на грађане, ради зиратења, дужна је надзорна власт задржати од извршења, пошто се зиратењем мења вид и својство утрине.

Збор општине винчанске на свом састанку од 31. јануара 1910 год. донео је одлуку, да се општинска утрина раздели на грађане ондашње ради зиратења, а од покупљене пирије од тога да се зида нова сеоска школа у Винчи.

Надзорна власт, добивши извештај да се ова утрина издаје у циљу зиратења, а тиме се зиратењем вид и својство ове утрине мења, — нашла је, да је горња одлука противна тач. 3. чл. 86. закона о општинама, на ју је на основу чл. 152. истог закона решењем од 9. фебруара 1910 год. № 2729. задржала од извршења, и цео предмет послала надлежним путем Министру Унутрашњих Дела на оцену и решење.

Министар је нашао, да је решење надзорне власти правилно, а да зборска одлука не одговара закону не само због тога, што се према тач. 3. чл. 86. зак. о општинама утрина не може употребљавати за зиратење, већ и због тога, што је по чл. 86. закона о општинама надлежан општински одбор да решава о начину употребе и уживању општинске утрине, а не збор, чрема чему је збор био и апсолутно ненадлежан за ово решавање.

С тога је на основу чл. 152. зак. о општинама, цео предмет послао Државном Савету на коначно решење.

Трећи Одсек Државног Савета такође је нашао, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано, па га је, на основу чл. 152. зак. о општинама, одобрио.

Један случај казне председника општинског за немарност и неуредност у извршењу законских наредба државних власти.

Председник општине ч. . . . узет је на одговор, што, не неколико наредаба, општински суд није упутио старатељском судији београдског окр. суда старацоре, ради саслушања по једној маси, те је, на крају крајева, судија био принуђен, да се за ову ствар обрати начелнику окружном за интервенцију.

Председник на свом саслушању изјавио је, да је по примљеним наредбама увек поступао и звата лица упућивао, а да ли су она одиста и иша, не зна.

Не уважавајући ову одбрану, надзорна власт, на основу чл. 158. зак. о општинама, решењем од 12. јануара 1910 год. № 397. казнила је председника са 20 дин. у корист државне касе.

По изјављеној жалби, III. одсек Државног Савета нашао је, да је оижалбено решење правилно и на закону основано, па је одлуком од 6. марта 1910 год. № 1524., на основу чл. 170. закона о општинама, одбацио жалбу као неумесну.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Јосин Кресић из Старе Вирање (у А.-Угарској) побегао је са осуде из казненог завода у Митровици (А.-Угарска) прошлог месеца. Он је стар 32 године, средњег раста, лица дугуљастог, мрке косе, зуба здравих. На молбу

управе казненог завода шаље се његова слика, с препоруком свима полицијским и општинским властима, да Јосина живо потраже и ваљеног притворе и о томе јављају Антропол. одељењу с позивом на Бр. 1007.

Милован Ристић, почијам под Рудомира Матића, трговца из Обреновца, побегао је свог газду, на побегао. Он је родом из Штебеја (А.-Угарска), стар 22 године средњег раста,

очију отворено плаких. — Депеша начелника среза посавског окрузи валевског Бр. 5674.

Лајош Лоци, месарски радник чију слику доносимо, учинио је извесна принчка дела, која показују притвор. Чим се пронађе треба да се притвори и под јаком стражом спроведе начелству окрузи подринском с позивом на број 6919. Он је стар 23 године, раста средњег сувоњав, над говори глас му је промукло. До сада је два пута судски осуђиван за крађу.

Крста Манчић, калео берберски из Перота, извршио је низ превара у Белој Паланци, на за тим побегао. Он је стар 24 године, раста средњег, плав, обријан. — Депеша начелника среза белопаланачког Бр. 5041.

Радован Поповић, обућарски радник 28. прошлог месеца украо је своме газди Божидару Исаковићу, обућару из Београда, 8 пари половних обуће. Он је стар 45 година, висок, косе и брисова сивих, проседих и великих, рова, глаца крупног. — Акт кварта доњолеског Бр. 2077.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за свима побеглим личностима учине најжељнију потеру, а у случају проналаска стражарско их ухвате властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

ТРАЖИ СЕ

Станија, кћери **Ике Томића**, из Беле Реке, нестало је из Шапца 26. прошлог месеца. Она је стара 14 година, омалена, ситна, приповетка. — Депеша начелника окрузи подринског Бр. 7194.

Милутин Мерловић, из Бање, отумарао је од својих родитеља. Он је стар 13 година, у оделу сељачком. — Депеша начелника среза расинског округа крагујевачког Бр. службено.

Душан Станковић, шегрт из Београда, отишао је од свога газде 29 прошлог месеца, па се ни до данас није вратио. Он је стар 13 година, омален, на себи има шарено одело. — Акт кварта варошког Бр. 4967.

УХВАЋЕНИ

Марко Вуловић, чију смо потерницу донели у 15 броју, ухваћен је, те је престала потреба за његовим траженјем.

Обрад Божидаровић, одбегли осуђеник пиротског казненог завода, чију смо потерницу донели у броју 44. од прошле године, ухваћен је, те је престала потреба за његовим даљим траженјем.

Димитрије Нинчић, чију смо потерницу донели у бр. 16. ухваћен је, те је престала потреба за његовим траженјем.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Милан Јовановић, родом из Ваљева, чију слику доносимо, ухваћен је у Шапцу од стране начелства, пад је извршио низ пуно ситних крађа. — Депеша начелника среза ваљевског Бр. 5674.

Ајдо Лоци, месарски радник чију слику доносимо, учинио је извесна принчка дела, која показују притвор. Чим се пронађе треба да се притвори и под јаком стражом спроведе начелству окрузи подринском с позивом на број 6919. Он је стар 23 године, раста средњег сувоњав, над говори глас му је промукло. До сада је два пута судски осуђивана за крађу.

Крста Манчић, калео берберски из Перота, извршио је низ превара у Белој Паланци, на за тим побегао. Он је стар 24 године, раста средњег, плав, обријан. — Депеша начелника среза белопаланачког Бр. 5041.

Радован Поповић, обућарски радник 28. прошлог месеца украо је своме газди Божидару Исаковићу, обућару из Београда, 8 пари половних обуће. Он је стар 45 година, висок, косе и брисова сивих, проседих и великих, рова, глаца крупног. — Акт кварта доњолеског Бр. 2077.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за свима побеглим личностима учине најжељнију потеру, а у случају проналаска стражарско их ухвате властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

ТРАЖИ СЕ

Станија, кћери **Ике Томића**, из Беле Реке, нестало је из Шапца 26. прошлог месеца. Она је стара 14 година, омалена, ситна, приповетка. — Депеша начелника окрузи подринског Бр. 7194.

Милутин Мерловић, из Бање, отумарао је од својих родитеља. Он је стар 13 година, у оделу сељачком. — Депеша начелника среза расинског округа крагујевачког Бр. службено.

Душан Станковић, шегрт из Београда, отишао је од свога газде 29 прошлог месеца, па се ни до данас није вратио. Он је стар 13 година, омален, на себи има шарено одело. — Акт кварта варошког Бр. 4967.

достижу од грађана, преостајајући себе пао болесника.

При претресу нађен је код њега пасош под № 54376, који је издала Управа града Београда под 23. новембра пр. године, на име Николија Јовановића, студента права.

Из пасоша се види, да је Милан путовао по А.-Угарској под именом Николија, и да је сада отуда дошао.

Он поче да му је овај пасош дао сам Николије у А.-Угарској, да би се пасоа пратити у Србију, али ће пре бити да га је он згодно дигао.

Признаје, да му је скитња и варање стално занимање.

Како је он и раније осуђиван за сличне преваре, и како није испољена могућност, да је он извршио многе преваре на ужасно, то се позивају све власти, па и појединци, да о свему ономе, што би о њему знали, известе начелство подрејено, с позивом на његов акт Бр. 7269.

КРАЂЕ СТОКЕ

Ноћу између 29. и 30. прошлог месеца непознати крадљивци украли су Петру Томапевићу из Вевчана, две кобиле са мушким ждребетом. Једна је матора 6 година, длаке зелене, висока 155 см. са жигом „К" и ждребетом клатастим, маторим 11½ месеца. Друга је матора 11 година, длаке зекасте, са жигом „К". — Депеша начелника среза колубарског округа београдског бр. 8586.

Ноћу између 29. и 30. прошлог месеца непознати крадљивци украли су Вићентију Гашићу, из Вевчака две кобиле, матере до 6 година, длаке дорастасте, високе 143 и 144 см. са жигом „Н". — Депеша начелника среза колубарског округа београдског бр. 8557.

Обрада се нажиа свима полицијским и општинским властима на ову крађу и крадљивце.

НЕСТАЛА СТОКА

Ноћу између 23. и 24. прошлог месеца нестало је кобиле Милосава Марковића, из Та-

кова. Кобила је матора 10 година, висока 156 см. длаке прко-дорастасте, са жигом положено „Н". — Акт начелника среза ћићанског Бр. 6490.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

уредник Душан Ђ. Алимпић

БРОЈ 19. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 16. МАЈА 1910. ГОДИНА VI.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се плаћа у накнади, а то најчешће на пола године код своје полицијске власти, а износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви **„Полицијског Гласника“** се продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за управника прве класе варошиа Београда Гојка Павловића, судског потпуковника.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 10. маја 1910. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

6°. Када се продаја свршава, то је казато у § 480. који гласи овако: „Јавна продаја свршује се једнога дана, но продаја непокретности не сме се свршити пре четири сахата по европски по подне. Ако се једнога дана не прода, наставиће се следећег дана, но и тада не сме се свршити пре четири сахата.“[1])

Закон, као што видимо, прави овде разлику између непокретних и покретних ствари, на стога и ми исту разлику морамо направити.

аа. *Кад се свршава продаја непокретних добара.* Најпре ћемо рећи да, по тексту §-а 480., продаја непокретних добара не сме бити завршена „пре четири сата по европски по подне“. Извршна власт не може, дакле, пре тога момента продају закључити, на колико да се надметање утишало. Зато што имају времена, лицитанта, можда, још неће да важу своју последњу реч. Четири часа су рок до кога надметач има право да се, односно последње цене, резервише, ћути. То је као код ајвана незадовољства или жалбе, где, до последњега дана остављенога за ту изјаву, заинтересована страна има право да се, о приватанку на одлуку нижега суда, не изјашњава. Осим тога, не може се продаја свршити пре четири часа но зато што, до тога времена, може доћи још који надметач. Једном реч, тек после четири часа може бити говора о закључењу продаје.

Али, када се, после овога момента, свршава продаја? Да бисмо на то питање што сврсиније одговорили, ми ћемо прво претпоставити, да продаја има за предмет само једно непокретно добро, земљиште без зграде или са овом, а, затим, ћемо увести да је пописано и за продају објављено више непокретних добара.

Ако се продаје само једно непокретно добро, и ту може, такође, бити два случаја: власт је, за продају непокретног добра, одредила *један дан* или *два или више дана*, те стога ћемо ми говорити најпре о првом, а, после тога, о другом случају.

Први случај. Пошто је прошло четири часа, власт не сме закључити продају, догод надметање траје. То се нади јасно из §481. који овако почиње: „Кад полицијска власт види, да је престало надметање, онда ће.....“ Даље се у том провису говори о томе, на који начин полицијска власт закључује надметање, пошто је прво приметила да је лицитирање престало, што значи да она надметање не сме закључити пре него што лицитанти престану лицитирати.

Питање је сада: докле, после четири часа, може и мора извршна власт остати на продаји? Другим речима, да ли је та власт дужна, ако надметање непрестано траје, остати на том послу свентулно и целу ноћ, или, пак, она има, после изнесога размака времена, рачунајући од четири часа по подне, да продају привремено прекине, с тим да је сутра дан продужи?

Што би говорило у прилог прве солуције, то је интерес и поверилоца и дужника да се надметање, догод оно траје, не обуставља, па ма се у лицитирању проведо сву ноћ. И заиста, често пута надметање узима такве размере, лицитанти у њега уносе толико живости, било из жеље да добро купе било из чисте људске таштине, да би, у таквим приликама, била штета, за продавце, поверилоца и дужника, надметање прекидати и останити његово продужење за идући дан. Јер, ко зна, да ли ће после проведене ноћи која, како Французи веле, porte conseil (доноси савет, човека саветује), лицитанти бити вољни да се у опште даље надмећу?

С друге стране, пак, може ли се захтевати од полицијске власти да она поспане ове врсте ради и ноћу? Ми смо већ казали, да извршење продаје треба сматрати као канцеларску дужност извршне власти, а она се да ова има своје одређено трајање, које, после подне, не иде, по правилу, даље од пет односно шест часова.[1]) Тражити да полицијски орган који прши продају остане на овој, због дугог надметања, целу ноћ, то би било тако исто као када би се од њега захтевало да, у канцеларско време, рачуна не само дан ноћ и ноћ. Затим, ми смо казали, да јавност која врши продају и лицитирање на њој јесте гаранција за тачно извршење законских прописа који се на принудну наплату односе, као и гаранција против могућних злоупотреба код јавних продаја. Међутим, кажа би то јавност била код продаје, ако би се ова вршила ноћу, негде у забаченој кафаници каквог забаченог села?

Стога ми мислимо да, ако би се надметање, после четири часа по подне, продужило толико да оно не престане ни до онога времена до кога полицијска власт остаје у својим канцеларијама, извршни орган ће престати са продајом и позвати лицитанте да сутра дан поново на њу дођу и надметање продуже.[2])

[1]) Законодавац вели: „пре четири сахата по европски по подне“, а то значи: четири часа и двадесет и два минута по подне, по нашо европско време — то јест средњоевропско, на пта се у § 489. после — закотија, према времену у Србији, за двадесет и два минута.

[1]) Од 1. Октобра до 1. Априла од дан до пет а од 1. Априла до 1. Октобра од три до пет, то је полицијско време, после подне, органа полицијске власти. Наравно, ово треба реч о послугама који се, дан што је и, из одржавања реда и безбедности, рада у свако доба.

[2]) Ако се надметање не би продужило сутра дан, продаја би остала на ономе који би у ово доба зато нарадај дану понудио био, под условом да је, са тим лицитантом, извршни орган продају, сутра дан, закључио онако како то изриче § 481.. Да приметимо још и то: да власт продужене продаје може вршити само на истом месту где је и започета. Преко томе, ако би власт продају сутра дан наставила на неком другом месту, продаја би била поништена; ту бивно изузи случај да је продаја вршена на једном месту које није било објављено, противно § 472..

Да ли би ко могао против овога одлагања лицитирања за сутра дан подићи протест? На ово, да ли би се могло рећи да би тада продаја била неуредна стога што је она вршена и сутра дан по дану који је био објављен, у огласу (§ 477.), као моменат надметања, данас у један дан који у огласу није био означен и за који, због тога, осим лицитаната којима је извршна власт лично казала да дођу и надметање продуже, други нису знали? Међутим, да је било објављено да ће се лицитирање, једног дана започето, евентуално наставити и сутра дан, можда би, у том продужењу продаје, још ко узео учешћа. Власт дакле, обзнањујући известан дан као дан продаје, без једновременог објава да ће се продаја, по потреби, и други дан, по томе дану, наставити, штети како повериоца и дужника тако и оне појединце који, мислећи да је продаја морала бити извршена истога дана за који је и била заказана, сутра дан нису дошли на лицитирање, а можда би, иначе, дошли.

Примедба ова не би, по нашем нахођењу, била основана. Јер, ако, по §-у 480., продаја, када се надметање не може да сврши онога дана кога је започето, има да се настави сутра дан, онда нико нема права истицати, како он то није знао и како, због тога, није ни дозвано сутра дан на продају. Ми смо се већ, за један други случај, позвали, у овоме раду, на § 14. Грађ. Законика, по коме незнање закона никога не ваљавала. Ако, дакле, по Грађ. Суд. Поступку, продаја може бити настављена и сутра дан, онда заинтересовани појединци, који нису првога дана могли на продају доћи, имају, ако желе лицитирати, изићи на место продаје сутра дан, те да, евентуално, и они лицитирају, евентуално, то јест ако продаја претходнога дана није била већ свршена. Када се, за известан дан, објави једна продаја, онда појединци треба да предвиде да та продаја може да се тога дана не сврши, већ да се она може наставити и сутра дан, и да се, према томе, и управљају. Отуда, не могу они рећи да оно продужење лицитирања сутра дан није било објављено: оно је сасвим било објављено тим самим што је објављен дан продаје и што се, по §-у 480., продаја несвршена једног дана продужује сутра дан. Оно продужење објавио је, једном за сваг да за све продаје, § 480.

У осталом, на шта се имају жалити они који су, одсуствујући првога дана са продаје, тиме показали колико су се њоме интересовали? Они који су о продаји водили рачуна, на њу су и дошли и лицитирали, њима као лицима која желе поштено добре прибавити, власт је и саопштила да, сутра дан, поново на исто место доћу и надметање продуже; они који су, као лицитанти, потребне и корисне и повериоцу и дужнику знали су, дакле, за продужење надметања.

У овом случају, када се продаја, несвршена првога дана, продужује сутра дан, појављује се тешкоћа односно питања: када, код овога продужења, почиње и када се свршава надметање? Да ли ту важе нота правила која, за исто питање, важе и за први дан продаје. Специјално, у колико је реч о закључењу лицитације, преди ли и тада пропис § 480. по коме се продаја не сме завршити пре четири часа по подне? Другим речима, да ли је други дан продаје, у том погледу, изравнат са првим даном? На ово би се могло одговорити овако: пошто је продаја ту била одређена само за један дан, треба, ово време за које лицитирање траје сутра дан, сматрати као време *после четири часа по подне*, што је рекао да се, другога дана, може продаја закључити, чим је престало надметање. Несумњиво је да је полицијска власт могла продају закључити још у очи тога дана, само да је било надметање престало пре него се први дан продаје био завршио, на чега би изазвало да је она, тим пре, продају могла закључити и сутра дан пре четири часа, под условом да су лицитанти престали лицитирати: продужење надметања сутра дан дошло је само стога што се оно није могло, по спрветку првога дана лицитације, наставити ноћу.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Ж. Перић.

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

Двадесета погрешка. — Власт је примила сведоџбу Делезине Дисар, неисказујући њено порекло и услове, изкинувши њене објективне елементе и неуважавајући се о физичкој, моралној и душевној прошлости сведоковој. Излишно је, да овде репродукујемо све изнимљивости ове личности, а нарочито њену последњу причу о сусрету са једном непознатом женом, која јој је открила сензационе ствари. Главно је, да је наша оштроумна полиција веровала свима овим глупим изјанама. Није ни жалосно што морамо констатовати, да су полиција и истражна власт, рђаво инспирисане, саветоване и руковођене, у потпуном одсуству моћи расуђивања, претпоставиле изнимљену причу Делезине Дисар прецизној изјави сведока Де Конанка, и да је, према невероватној сведоџби оне нервозне жене, скован „Дефинитиван Личан Опис“ тобожњег злочинца, чувеног „човека са пуним, угаслим и удигнутим бркоима“, човека непознатог, који ће такан улек и остати — јер и не постоји — човека — феномена, који заслужује да буде назван х. у. з.

Двадесет прва погрешка. — У својој „Важној Објави“ од 24 фебруара, истражни судија г. Хаво дао је опис човека, који је у „Laeken-Heysel“-у оставио пакете са детињим ногама. У овом смислу он је пружио лепо обавештење од најнеће важности, које је било потпуно нетачно. По тврђењу истражног судије, овај човек додаје и на улице „Fransman“, али смо се ми лично уверили да ово не стоји у истини, и да је он ишао новом улицом „Cloitre“, која пресеца улицу „Fransman“. Према овоме, правац којим је осумњичени ишао сасвим је противан правцу, означеном у „Важној Објави“.

Двадесет друга погрешка. — Диедоне Векман, модерски радник, главни је сведок који је видео човека, на кога се држи да је носио пакете са ногама и ципелама убијене Жане. Због онога је полиција сматрала за целисходно да са пуних 15 дана, у пратњи својих агената, вода по свима бриселским кржмама, у нади да ће модер наћи свога човека. И резултат је добивен. За време овог „путешествија“ полицијски агенти и модер дошли су у додир са алкохолом, који их је дражио и наводио на снове о награди од 20,000 динара. Алкохол, узбуђење и раздражљивост само су појачали сатурнизам модеров, који је престао да ствари посматра јасно. Услед овога, једног лепог дана ухапшено је једно невино лице, Емил Де Кок. И како је модер и знаменито потврдио, да у њему добро познаје оно лице које је носило пакете са детињим ногама и ципелама, Де Кок је прво лако оборио ово тврђење, доказавши свој несумњиви alibi.

Двадесет трећа погрешка. — У својој „Важној Објави“ истражни судија помиње, да су детиња зеп, ноге и ципеле биле упаковани у разне хартије и новине, и везане различитим канапом. Међу новинама, које су биле употребљене за паковање, помиње се и један број „Journal de Paris“ и два броја „Soire de Bruxelles“. Не без извесне дозе иронције, или може бити у наивности, истражни судија позива публику да га помогне у налажењу ових, притежавоца канапа, хартије и новина. На ово је публика могла одговорити постављањем питања г. Хаво-у: Зашто су онда полиција, државни тужилац и истражни судија?

Двадесет четврта погрешка. — „Важан Лични Опис“, објављен свуда и репродукован од целе пресе тврди, да ноге, огртач, кутија за рад и ципеле детиње нису нађене у пакету који је био остављен у улици „Hirondelles“. Државни тужилац и истражни судија наредили су најбржајвије истраживање у циљу проналаска ногу и ципела. Као што смо већ видели, два тајанствена опазили су 15. фебруара један сумњив пакет у краљевој башти, и по допуштењу жандарма прешли преко ограде, узели пакет, отворили га, нашли у њему ципеле и однели их. Све ово било је у присуству и пред очима доброг жандарма. Овај орган власти, који је морао примити „Важан Лични Опис“, или прочитати његов текст у новинама, није ни помислио да нађене детиње ципеле могу бити оне које се траже већ осам дана, а због којих су се ватрогасци морали пењати по крововима кућа сенског будевара. Шта нам онда остаје да мислимо о менталитету овог жандарма? Међутим, то је један од најбољих жандарма, коме је поверена врло важна мисија — надзор над имовином државног поглавара. Какви ли онда морају бити остали жандарми?

Двадесет пета погрешка. Да би изнашле лице, које је носило пакете са детињим ногама и ципелама, истражна власт и полиција испитивале су персонал трамвајског бриселског удружења и народног железничког удружења (друга Брисел — Лекен), али су заборавиле да испитају агенте генералног удружења економских железница, у чијем су притежању више западних пруга, па и она који води из

Брисла у „Laeken-Heysel“ преко Сен Пијера.

Двадесет шеста погрешка. — Као колективну погрешку помињемо скуп неосновaних и произвољних хапшења, којима је власт приступила да би моментано задовољила јавно мњење. Јер, у колико смо могли сазнати, ухапшено је, на правди Бога, 24 личности. Још срећа што је белгијско правосуђе било толико паметно и увиђавно, те их није послало на Ђаволе Острво.

Двадесет седма погрешка. — Наша власт, која је одмах и на брзу руку свовала хипотезу о злочину подвалачице од 20 год. никако није хтела напустити ову своју идеју, већ је са ђаволим постојанством истрајала у првој погрешци. Њој је била потребна жртва, и она ју је, са свим природно, нашла. Неправичности Рашел Ротсер, њена два хапшења и њено стављање у превентивни затвор, остају као нарочити модел поћења истраге и умешности наших истражних чиновника, па с тога је потребно да се о њима мало више позабавимо.

У времену злочина, фебруара 1906 год., мала кепперица, Рашел Ротсер, становала је на сенском булевару. Она је проводила жалосну и мрачну егзистенцију у средини једне мало-буржоаске фамилије, којој је недостајао дух предвиђања. Мати болесна и лака на трошењу новца, није ни помишљала да своју ћер спреми за борбу у животу, лапши је благовремено на какав занат. Остављена сама себи, Рашел је нала као жртва свога рђавог васпитања. И ако не полаже много на врлину, ипак није, као што се тврди, високо и презрена достојно створење, већ више несрећна, млада девојка. Одмах сутра дан по извршеном злочину, њена газдарица од стана пробудила ју је рано, и саопштила јој страшну новост о силовању и касапљењу девојчице. Још успавана и уморна, Рашел је примила ову новост са дистракцијом помешаном са равнодушношћу. Ова равнодушност према страхотном злочину изненадила је њену газдарицу, која ово у поверењу саопшти једној својој пријатељици, ова опет својој и тако се створи сумња, за коју, назад, дознаде и полиција и похита за новим трагом. Подвалачица од 20 година била је откривена.

Због поне службе Рашел је морала отпутовати у Лијеж, и то се протумачило као бегство. Сумња се још више појачала кад се сазнало да је она носала корсаж од 50 дин., и да је имала сури вунени огртач. Злочин над малом Жаном извршен је у среду у вече, а идућег понедеоника Рашел је већ била ухапшена у провинцији и доведена у престоницу. Власт је, пре свега, захтевала од ње, да у детаљима утврди где је била трагичног вчера. За два сата alibi је био утврђен и проверен. Констатовало се, да је чувени корсаж од 50 дин. плаћен у стварн свега 6 50 дин., а што се тиче сурог огртача — главне тачке оптужбе — Рашел је доказала да га је, на месец дана пре извршеног злочина, уступила једној својој пријатељици. Суочавши су је са читавим светом страница, торокуша и девојчица; наводили су је пред сведоке у огртачима сурим, пруганим и белим; чешљали су је у свим могућим фризурама; бар десет пута доводили су је из Лијежа у Брисл, у циљу ових трансформација, достојних једног Фреголи-а. У кабинету истражног судије задржавала је до пола ноћи, а затим је одвођена у стан своје стара мајке, која је преко ноћи био под надзором полицијских агената. Засићене борбом, полиција и истражна власт најзад је оставише на миру. Читаву годину дана Рашел је могла уживати у задовољству што је измакла из шака организованом правосуђу. Међутим, торокуше за оно време нису седеле залудне. Јула месеца 1906 године Рашел је молила своју стару газдарицу г-ђу Симон, да јој пошље на доплату у Лијеж, преко станице „Guillemins“, једну малу, белу корпу, у којој је било неколико старих сукања, један скромни огртач, један корсет и два парчета надиве. Пошто Рашел није са станице подигла послату јој корпу, то је администрација, после шест месеци чекања, известила станицу која је пакет експедирала, да адресант није ни подигао ни тражио своју корпу. На молбу г-ђе Симон, корпа је враћена у Брисл и њој предата у присуству г-ђе Ван Галк фебруара месеца 1907 год. на станици „L'Allée-Verte“. У корпи, која је одмах отворена, поред хаљина био је један мали молитвеник. Кад је г-ђа Ван Галк угледала овај молитвеник бриснула је, што је дало повода једном од чиновника да притрчи и узмта на узорк. Г-ђа Ван Галк назвала је, да су овај молитвеник, као и две божјe слике које су биле у корпи, припадале некада њеном несрећном детету. После оваше најаве чиновник одлучује, да се корпа и њена садржина ником не издају, већ да се ставе власти на расположење. Истрага је одмах отворена, и Рашел поново затворена.

(наставиће се)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

САТ

Луј — Фредерик — Совај

Заклео сам старца, знајте, са три потеза брајача преко отмог гркљана — три мајсторска потеза, од којих је други пресекао дамаре, — али му нисам требао украсти сат. Покрађа ме је упропастила...

Предузео сам предострожности све врсте тако одлично, да могу рећи, без хвалисања, да сам извршењем овога мога дела доказао, да сам геније.

Прочитајте, ако не верујете, све тадање листове: једнодушно су сазвали моју вештину. Ни шума, ни, у кући, никаква трага напољу, никакав доказни основ, ништа, него само један старац са разјапљеним гркљаном. У почетку је још полиција утврдила престу дела. За ње сам ја узео шеадесет и три динара, законска награда за такав тежак злочин не рачунајући овај проклети сат. Али можда нисам само снажније ударио! Је л' те, да сам томе старцу требао одсећи главу? Али, ко је могао мислити, да је он тако надржљив?

Нерасудним једним махом стрпао сам овај сат у џеп. Баш ми ништа није био потребан. Шеадесет и три динара увежем у своју мараму. Старац није ни мрднуо... Али, над сам му узео сат, закликнем се, старац је удрхтао и један је млад крви покуљао из ране која је зјапила. Требало је, или са свим да му одсечем главу, или да му прагам сат. Али, нисам знао, да сам много на тај сат полаже.

Где сам се сакрио? Како сам могао омести истрагу? Постављате ми будаласта питања. Човек мога соја, над има у џепу шеадесет и три динара, тај је газда свога времена. Само ме је сат узнемиравао. Нисам могао ни мислити, да га продам, а да га законам на какво пусто место, то ни иде било згодно. Ви, који нисте никад убили, како вас је могућно уверити, да најсигнија стварчица, базена на случај, може компромитовати успех, основан на најсигурнијим комбинацијама.

Писао ми, као што бисте ви замишљали, писам ни завирио у оне развратне крајеве; крцао сам мојих шеадесет и три динара, по предрачуну одавно скројеном. Знао сам, у осталом, кога ћу убити после старца, али сад није о томе реч.

Другог вечера, после убиства, чим је ноћ пала, у пустој улици једнога фобурга један је продавац пшао прано к мени. Имао је штофан, вунен, шешир са обореним ободом, доњи део главе завучен у задигнуту јаку капута; али сам му и издалека познао ход. И није било сумње, то је био ок... на неколико корака испред мене, подиже руку, у пола отвори своју горњу хаљину и ја видех, ни мало изненађен, његове стакласте очи, модре образе и грљан, на коме је зјјала најстрашнија рана. Модра прва крв капала је на кошуљу; спусти руку до краја свога сребрног ланца, који му је висио преко трбуха, и у том тренутку био сам свесан тога, да је старац ту пошао да тражи свој сат.

Међу тим ја нисам мрднуо ни зеницом; такве ствари мене не могу да збуне и ја прошантах:

— Сат је код мене.... и лупих се по џепу од пруслука, одакле одјекну звек метала.

— Али га ви нећете добити! додам по том.

Учини ми се, да је окленао, затвори капут и удали се, посрћући. Ја слегох раменима. Тај ми сат није давао мира. Међутим, он је средство, помоћу кога сам дошао у овакав сажаљив положај.

Дакле, суштa је лаж вест, да је старац убијен. И претходна истрага са секцијом, сама сахрана, на вести у листовима, све је то лаж. Чекао, као што сам ја, не даје се хватати тако лако у те трубе замке. Хтели би, без сумње, да усиавају моју сумњу. Али, да загледамо мало у тог бедног генија код господе у полицији! За ово време старац је лутао по улицама и ја сам га непрестано сусретао како иде натучена шешира на очи и неорта-

јући као пијан човек. Заустављао се на неколико корачаја преда мном, отварао свој капут и ја сам видео његово бледо лице, његов пресечен грлаш и овај проклети лапац који му је надао преко трбуха.

Један пут за сваглу, рекао сам му:

— Ја вам сата вратити нећу!

И у колико се он више окорешио, да ме натера гони, у толико сам се јаче одлучио, да не попустим. Право да кажем, досадио ми је. Каква све лукавства, да кажем истину, тај није употребио, само да ме савлада!

Нисам могао ући ни у једну пчму, да се мало одморим, а да његово гадно лице и расечен грлаш не испуни мој поглед. У почетку вребао ме је у часу кад ноћ пада, а сад ми чак седа и за сто! То више нисам могао трпети. Он је упутио свој живот на рачун мога, натурио се просто на мене. У вече закључам врата, али је он већ легао на моју асуру и целу ноћ слушам његово крештање. Међу тим, ја ниак нисам попуштао. Шта више: навијао сам сат, окачим га о брану. Так, так! Так, так!... и проклети старац, замишљао сам, грцао је у сузама од очајања!

Једнога дана, да бих побегао од њега, дан се у трк споредним улицама, прођем кроз један прт и успем да старцу заварам траг. Ручао сам сам у кавани — и са кавана још апетитом! Добро сам се пазио, полазећи у свој стан. Подигао сам јаку од капута, оборио обод од шешира и, проглачећи се поред зидова, дочекао се свога ноћног обитавшта. Дванаест бедника беху опружили укочене ноге невод крвеног покривача. И ја се испружих у општој соби, затворам очи и сан ниједе на мене као сенка пуна заборава. Какав страшан сан растаи моје очне капке?... То је морало бити у сред ноћи. Један дивљак витез нирнуо је вантоме на зидовима, његова се светлост наливала као правва вода. Од један пут спаних једну бледу руку, чији су се прети усиливали, да се дочепају мојих прсију. Остао сам се толико немоћан, да сам је једна одгурнуо. Међу тим она се узјогуни; она се пита ваше приближи: додирну моје одело: ја се пенукох натраг. Рука нестаде. Моје очи, навучене на слабу светлост, упоснаше сад ту руку, на тепу, обојицом широким отргачем, с ногама нагубленим у тами. Преда мном је стајао човек, који траже руку, раствори свој отргач и, на један пут ја угледах његове стакласте очи, раскривљен грлаш и пребрн лапац који је висио иза његов трбух. Сварао ме је, дакле, пратио, спавали смо један до другога, и, где, где је сад поступао, да ми украде свој сат!

Успрамим се на свом лежишту и једним погледом осмотрим собу. Наше су колеге спавали, назамљени неопном. Он једина био је будан. Његово је бледо лице мрдало. Он опет пружа руку, додирну сен, где је стајао сат и очи му се испунише неком водљавом светлошћу. Позвао сам да се напреже, да се устрени на мене, прикуцкајући последну снагу. Ја га предухитрих и усправим се потпуно.

На један пут он стаде на ноге. Неће ме ухватио и за гушу, настао је, да ме удави и ја осетих на себи његов мртвачки дах. Ја се, међу тим, ишчуваш и страховито јаукнем. Старац пође за мном. За што нисам собом носио бријач?... Он пружа своје претеће песнице и исход његова отргача видео сам му, у нереду, исечено месо. Тада ограбим сат из џепа, заиштем га као праћку и лупим старца, да је одјекнуло. Другови наши пробудише се. Пијан од јарости још сам једнако ударао; јурио сам, узадигнуте руке, ишчуђ на свет гроа: „Ето ти сата, проклети зликовче!“

Он посрте и као да је ишчезавао; али ја нисам имао времена да пречистим ствар: јурнуше на мене, везаше ме: дрт.о сам као у гроздници; полиција се појави... сам као у гроздници; полиција се појави... на земљи, раздробљен, пренесен, а моногам старчев још спетљана на кутији, да би утврдио мој злочин?...

С арапскога:

Ник. Св. Матијевић

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине добровашке, актом својим Бр. 1257, а суд општине малчанске актом својим Бр. 1114, учинили су питање о застарелости истуних пресуда.

Сем тих, исто питање учињено је и од неколико општинских деловођа, па и од једног полицијског писара.

Дражби се постављеног правила, да не одговарамо на питања, која су једном била предмет обавештења од стране уредништва, ми не бисмо требали сада давати никакав одговор, јер је о овоме опширно говорено у 1908. години.

Али, како је од тога времена знатно измењено и општинско и полицијско чиновништво, и како се на постављених питања види да би се у многим случајевима учиниле погрешке, то наузетно за овај случај дајемо ово обавештење:

По § 396. кр. закона, све истуне кривице, које се казне по III части кривичног закона, застаревају за три месеца, рачунећи од дана кад су учињене, сем крађа, превара и утаја преко 10 гроша чарнијских, које застаревају за годину дана.

Према томе, кад се за једно истуно дело, које се казни на тужбу приватнога, не поднесе тужба у року од три месеца, односно године дана, оно је застарило и више се не може казнити.

Исто тако, кад се за истуно дело, које се казни по званичној дужности, не покрене истрага у року од три месеца, односно од године дана, после се не може ни покретати.

Онако се'ама поступити и онда, кад се за истуна дела, било да се казне на тужбу приватног, било по званичној дужности, у оните се сазна у року од три месеца, односно од године дана.

Ако је, пак, за извесно дело поднешена тужба или поведена истрага по званичној дужности, па од последњег рада по томе делу није рађено ништа за три месеца односно годину дана, онда је дело опет застарило, и неће се казнити.

Под речима „*последњег рада*“, не могу се узети белешке власти као и.пр. „звати“, „послат му позив“ и т. слично, него само радови који су у истини могли прекинути застарелост као: испит окривљеног, испит сведока, увиђај на лицу места, процена покраде и т. д. управо само оно, што у истини казује рад власти по тој ствари, а не *једностране* белешке, којима је тежња да застарелост прекидају.

Ради боље јасноће, ми ћемо навести овде и неке примере.

На пример, приватни је тужилац подигао тужбу 1. јануара 1909. године.

По овој тужби испитани су сведоци: један 15. јануара један 15. фебруара а један 31. марта 1909. год. Од 31. марта па до 1. јула исте године није рађено више ништа по томе делу, и оно је онда застарило (ако није крађа, превара или утаја).

Међутим, да је 30. јуна узет на одговор окривљени или рађено ма шта друго по овоме предмету, онда би застарелост била прекинута, и рачунала би се од 30. јуна па на даље за три месеца.

Овако се рачуна застарелост дела, а сада да пређемо на застарелост пресуда...

По поменутом законском наређењу, кад застари пресуда по истуним делима, она се неће извршавати.

Пресуда, пак, застарева за оно исто време, за које би застарило и само истуњење, за које је кривац осуђен, рачунајући од дана кад пресуда постане извршном, или ако после тога кривац побегне на руку власти, од дана кад побегне.

Као што се из овога види, законодавац дозвољава застарелост пресуде само од онога дана, од кад је она извршном постала.

А пресуда, пак, постаје извршна у ова два случаја:

а, кад је саопштена окривљеном, па се он у року од три дана не жали суду, онда је она постала извршном трећег дана по саопштењу. И, ако се од тога дана па за три месеца односно годину дана не изврши, онда је она застарила без обзира на то, што је тамо бележено да је кривац ухваћен да затвор надржи или новчану казну плати, и без обзира чак и на то, што је у овом међувремену узимата реч од њега о начину исплате на чак и имање узето у попис, и

б, кад је окривљеном саопштена пресуда, па он изјави против ње жалбу у законском року, онда се застарелост почиње рачунати од дана решења надлежног суда, којим је пресуда одобрена, па за три месеца, односно годину дана унапред.

Код случаја под б. може се догодити, да суд не донесе никакву одлуку за три месеца, односно годину дана, рачунећи ово време од дана саопштења пресуде на напред, и у том случају узима се, да је пресуда опет застарела, јер је од времена изјављене жалбе, односно саопштења пресуде, протекло три месеца односно годину дана.

И у овом се случају не прекида застарелост родом, и пр. враћањем нижој власти на наказни изјашњај и т. д.

Има још један случај, који се може догодити после донесене пресуде, и који је, у осталом, врло чест, те је потребно њега објаснити.

На име: донесе се пресуда, али се окривљени не може наћи да му се она саопшти.

Под претпоставком, да ће га власт данас сутра добавити, пресуда лежи несаопштена, и тек у другом или трећем месецу власт сазна, да се окривљени налази у другом срезу, и тамо пошље пресуду да му се саопшти.

У овом случају мора се узети, да је овај последњи рад прекинуо застарелост дела, јер се пресуда, пошто није саопштена и постала извршном, не рачуна као пресуда, него као обичан рад у истрази.

Тек кад се саопшти и постане извршном, или се изјави жалба, настаје случајевн застарелости пресуде, који су напред поменути, јер је све до њене извршности оскудевао битни услов за оцену застарелости саме пресуде, већ је стојало само дело истуњења, па се и у погледу застарелости има тако да узме.

Овде имамо нарочито да напомеснемо то, да суштину ствари не мења та околност, да ли пресуда гласи на затвор или на новчану казну.

Исто тако овде се не сме гледати: да ли се окривљени брани застарелошћу или не, јер је застарелост у кривичним делима, па и код истуна, предвиђена у јавном интересу, те власти морају казити на њу по својој дужности и не смеју извршити ни једну пресуду, која је застарела, у погледу саме казне.

По § 396. кр. закона, пресуде застаревају у року од три месеца, односно од године дана, од дана извршности, само у погледу изречене казне.

Што се тиче застарелости досуђене накнаде штете, дангубе, трошкова и таксе, важе прописи грађанског закона и закона о таксама у смислу последњег става т. 2. § 397. кр. закона.

Органи, који доносе да застари пресуда, одговорни су двојако.

Тако, ако се утврди да су то учинили нехатом, долази одговорност административно-дисциплинска уз накнаду штете, а ако је то учинило намерно, одговарају по § 128 крив. закона у вези са § 132 истога закона.

II

Суд општине башинске, актом својим бр. 341, пита:

„По чл. 7. закона о помоћи оскудним у храни, после три године мора се позајмица унети у бувет дотичне општине, и ову општина платити.

Ова општина прошле 1909. год., а по наређењу окружног одбора, унела је у бувет општин. полутину дуга, а другу половину за ову 1910 год., да према непосредној порези сразмерно овај дуг плати управи фондова.

Сад настаје питање: шта ће суд радити са признаницама појединих грађана, који су узели храну на позајмицу од државе у 1904 год., на исте на до данас нису исплатили; управо остају ли они и даље дужници општински, или не, и ако ли суд од њих тражити ову наплату?

— На ово питање одговарамо:

По чл. 7. закона о помоћи оскудним у храни од 22. децембра 1904. године, сви они, који су узели од општине храну на зајам и тако постали њени дужници, били су дужни вратити ову и то: $^1/_4$ у првој години по задужењу, у другој $^1/_4$ и у трећој $^1/_4$ са $5^0/_0$ интереса.

Кад они нису платили овај дуг у остаљеном року, онда општински суд, на тужбу општинског пуномоћника, има права да донеси осуде, осуђујући тужене и на плаћање свију оних такса, које се у грађанским споровима наплаћују.

Без пресуде се овај дуг не може наплаћивати и ако постоје обвезе о дугу, јер се он равна осталим приватним потраживањима општине, кад законом није другчије наређено нити учињен изузетак.

При извршењу пресуде треба водити рачуна о наређењима § 471. грађ. суд. поступка, јер се ова позајмица не може упрстити у трошкове, о којима говори последњи став т. 4. а ове законске одредбе, јер се иначе не би разумела помоћ, коју општина у овакним случајевима чини својим суграђанима, кад им после за ту нету помоћ, продајом целокупне имовине, одузама могућност за живот.

III

Суду општине клењачке, на акт Бр. 1391, одговара се, да треба да поступи по решењу начелства Бр. 19490, и да неће одговарати ништа, јер је извршно законити наредбу старије власти.

IV

Деловођи општине велико изванске, у срезу прокупачком, одговара се, да је питање, које он истиче, опширно објашњено у бр. 1. и 2. за ову годину под I., и кад га он опет покреће значи да није ни читао шта у листу излази, те тако својим нередом само поставља излишна питања.

ПОУКЕ И УПУТИ

Кад збор донесе одлуку о подели општинске утрине, па ту одлуку одобри и Државни Савет, онда у подели утрине учествују сви грађани дотичне општине.

Збор општине о..... донео је одлуку, да се извесан део утрине подели на грађане. Ову одлуку одобрио је и Државни Савет својом одлуком № 482.

На основу овога, одбор општински на свом састанку од 8. марта 1909. године донео је одлуку № 245. о томе, коме ће се од грађана и колико дати од општинске утрине. Одмах затим, 12. марта 1909 год. одбор је донео одлуку № 308., којом је решио, да се не даје утрина лицима која су раније добила утрину, даље, да се не даје дошљацима, као и онима, који нису земљоделци.

Против одборских одлука изјавили су жалбу надзорној власти свештеник Ј. Р. и Д. Ј., онд., наводећи, да и они, према правом стању ствари, треба да имају удела на извесан део општинске утрине.

Надзорна власт својим решењем задржала је од извршења одборске одлуке о оних разлога:

1., што у одлукама није предвиђено и то питање, по којој ће цени да се продаје један ар земље, која хоће да се отуђи;

2., што није обухваћено и питање, да се продаја цена одмах наплаћује, јер противно поступање могло би навести општину на излазиће трошкове;

3., што није било места да се извесна лица одбијају од удела на по извесан део од утрине, без обзира на то што су та лица раније добила по извесан део, јер кад одлука Државног Савета гласи да се утрина сеоска дели на све грађане, а не само на један део, онда се тако мора и поступити, а сем тога и правда захтева, да сви грађани уђу у гуреву, кад већ сви иначе носе општинске терете.

Према овим примедбама надзорне власти, одбор општински донесе другу одлуку, којом пре свега опет искључи из права на добију навесна лица, а међу њима и жалитеље, а сем тога, да цена једномару земље буде 2·80 дин., и најзад, да се онима, који су добили општинску утрину раније на уживање, иста сада уступи у својину.

По жалби Ј. Р., пароха, и П. Б., тежака, онд., у којој су навели, да им је без разлога оспорено право на добију, надзорна власт задржала је и ову одлуку од извршења са раније изнетих разлога.

По жалби председника општинског суда, Државни Савет нашао је, да је решење надзорне власти правилно, на је стога одлуком од 9. јуна 1909 год. № 3725. одбацио жалбу као неумесну. **Јос. К. Ст.**

Одлука опште Седнице Касац. Суда од 19. Јан. 1910 г.

Првостепеном шабачком суду биа је оптужен Т. К. зато, што је 27. јуна 1907. г. у вече, око $9^1/_2$ сати, пуцао из пушке у којој је било исечено олово, са узице на собу И. П. где је овај са својом породицом спавао у намери да га убије. Првостепени шабач. суд је решењем својим нашао, да у оваквој радњи оптуженога нема дела покушаја убиства, пошто ничим није утврђена намера за чињење истог и оптуженога пустио испод суђења.

По но жалби државног и приватног тужиоца, Касационн Суд примедбама своји м од 14. децембра 1909. г. № 14188, поништио је решење шабачког првостепеног суда са разлога:

„Кад се представком приватног тужиоца, полицијским и судским увиђајем, по §§ 230 и 234. крив. суд. пост. утврђује, да је на пушке, која је била напуњена сеченим оловом, пуцано ноћу у собу приватног тужиоца и то онда кад је у њој тужилац са својом породицом спавао, онда је суд погрешно нашао: да је у овоме оптужену била искључена свака намера за убиство приватног тужиоца или неког другог лица, које је било у тој соби. Погрешно са тога, што је код наведених дела овога рода намера за извршење истих законска претпоставка, а

њено се искључење једино може утврдити законском оценом одбране оптужникове да намере за убиство није имао, али при том да се така одбрана слаже и са осталим фактима прибављеним истрагом, а така одбрана оптуженога, у овоме ни чужену не постоји, пошто се он једино брани, да ово дело није учинио, због тога је и речена оцена суда заснована мимо садржај акта и на обратној, законом недопуштеној, претпоставци, те по §§ 220 и 221. крив. суд. пост. нема законске важности.

„Према овоме, суд се у оцени постојања представљеног дела покушаја убиства имао строго да задржи на томе несумњиво утврђеном факту, да су пројектили управљени у спавачу собу, у којој су били тужилац и породица му, и да су тим пројектилима могли бити према увиђају и убијени, да кревети за спавање нису били намештени са стране, тако да је пуцано између њих, а ова околност не само да није стајала да може кривчеве него се ничим не утврђује да му је она и позната била. А да је кривац дело убиства могао извршити при свем том, што су кревети у којима су тужилац и породица му спавали били са стране, стоји констатација тога суда, изнета у разлозима, да није немогуће било убиство извршити само да је кривац пуцао што неђма на кауе и у косо. Међутим суд није навео никакав, а најмање законски разлог из чега изводи да кривац у извршењу овога дела није хтео да пуца што неђма на ниже и у косо, за то му је тај закључак гола претпоставка којој не може бити места, и онда је логичан закључак да је учинилац дела био у уверењу да правилно гађа, а последица тога је да суд није могао наћи да овде не постоји кажњиво дело покушаја убиства.“

Шабачки првостепени суд није примио оне примедбе Касационог Суда већ је дао следеће противразлоге:

1. „Најава приватног тужитеља без вредности је, јер он ништа није видео, пошто је у време пуцања спавао.

2. Пуцање само по себи није кажњиво. Оно је кажњиво само онда кад је управљено против неке личности. Према томе у пуцању не налази се законска претпоставка за постојање намере за убиство, нити у кривичном праву и закону има законских претпоставки јер по § 220 крив. пост. ниште се нема претпоставити, већ се све мора доказати, на давне и намера.

3. И полицијским увиђајем и судским увиђајем утврђено је, да зрна која су избачена на пушке у собу тужиочеву, ни у ком случају нису могла нанети повреде ма коме, који би у тој соби био, на баш да је дотичан и стајао.

4. Кад од овог пуцања није било никаквих повреда ма чије личности онда се кажњивост те радње има да претходно утврди не са обзиром на неку одређену личност, овде опт. Т., већ према последицама, правцу зрна, и према томе: да ли је дотична могао, да је хтео пуцањем и извршити намерно дело — овде убиство. Дакле, и овде као и свуда прво се мора фактима утврдити постојање кажњивог дела, на тек по том прећи на испитивање правца и прибирање доказа против њега и оцени његових одбрана.

С тога се овај суд није могао ни упуштати у оцену навода и одбране опт. Т. кад се ничим није могла утврдити кажњива намера онога који је пуцао.

5. Утврђено је на лицу места, да је хитац прошао толико високо, и између кревета, — да никога не би повредио баш и да је у тој соби стајао усправно, а камо ли кад би лежао. А овај који хоће да убије мора и треба да има и тачан циљ, — мету, коју мора везати са пушком на пушци. Међутим те мете није било — није је било зато, што није било намере за убиство.

Да је било намере за убиство дотични би се обавестио тачно о положају кревета, и онда, као што се по размера и остојања у судском увиђају обележених зна они би био у стању да пуца у кревет на лице које је у њему лежало, и тада, с тим намером, хитац би морао бити не паралелан са креветом већ косо, лево, или десно и на ниже оборен. А за такав хитац прозор је давао довољно могућности.

Овакав закључак простеп, суда није била претпоставка него истинит факт, утврђен траговима о правцу хитца који је инкриминисан, изостанком трагова онога хитца, који је био у стању да повреду нанесе.

А јасно је и природно да овај који има намеру да убије, претходно испита и сама све прилике, околности и месност што ће му успех у извршењу намере осигурати. И. пр. ко хоће да убије човека високог 1 метар, тај занста неће подићи пушку на 2 метра висине. Увиђајима је нађено утврђено, да је хитац био усправљен високо изнад висине тужиоца Т., а овај који хоће да убије Т. занста мора знати бар његову висину кад ни иначе насумице гађа.

6. Ну кад би се постојање овог дела ценило баш с обзиром на опт. Т. као што I одељ. Касац. Суде захтева, онда простеп. суд сматра да је још јасније да опт. Т., претпостављајући као утврђено да је он у собу тужиочеву пуцао, није имао намеру да тужиоца убије, те да по томе ни с обзиром на опт. Т. не постоји покушај убиства.

Ово простепени суд изводи на ових разлога: Испитањем је утврђено да су опт. Т. и тужилац раније били добри пријатељи; из тих односа и односа опт.-Т. као председника општ. суда и школског одбора и приват. тужиоца као учитеља, несумњиво је да је опт. Т. знао распоред кревета у соби тужиочеву, размере прозора и удаљење кревета од прозора кроз који је пуцао. А и узрасту опт.-Т. који је висок пуна 2 метра, он је, да је хтео убити тужиоца или кога његовог могао кроз прозор стрељати косо и на ниже и убацити метак у кревет. Па кад он то није учинио онда значи да није ни хтео убити; и

7. Најзад овај суд држи, да је оцена намере за извршење неког дела питање фактично, које питање судећи суд, према спима доказима и приликама и своме уверењу цени и да се Касационом Суду, који не суди, није могао упуштати у правилност оцене онога суда и противно налази његовом да овде није било намере за убиство, нам наладити да те намере има.

Према овим датим противразлозима, Касациони Суд је у општој седници расмотрао акта на је примедбе свога одељења као закону саобразне усвојио, а противразлоге простеп. шабачког. суда одбацио.

М. Л. Р.

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Криминалитет у Француској у 1907 год. Год. ова показује знатно повећање криминалних дела. Док их је у 1906 год. било 2143, дотле њихов број у 1907 год. износи 2357, што значи да су се повећале са 10%. Нарочито пада у очи знатно повећање двеју категорија злочина: убиства с предумишљајем (271 у 1906, 322 у 1907 год.), чији проценат увећања износи 22·5%, и тешке телесне повреде услед којих је наступила непредвиђена смрт (162 у 1906, 190 у 1907), чији проценат увећања износи 17·20%. Званична статистика мисли, да се ова повећања имају приписати напретку алкохолизма.

Много горе, управ жалосно стоји са криминалитетом малолетника.

Број оптужених малолетника, од 21 год. који је у 1906 год. износио 583, попео се у 1907 год. на 708. Упоређен са општом цифром свију оптужених, он износи 20·8%, што значи, да међу оптуженима има више од 1/5 малолетника од 21 год. С обзиром на злочине разног доба старости, млади људи од 19 и 20 год. достижу максимум криминалитета. Док на 100·000 малолетника онога доба долази 41 оптужених, дотле је овај број код пунолетних четири пута мањи: 11·4.

Одавно је већ и више пута констатовано, да је криминалитет код нежењених много већи од криминалитета код жењених и удовица. Констатација ова утврђена је још једном више званичном статистиком Француске за 1907 год. За чуђење је, међутим, што је у овој год. криминалитет неписмених мањи од криминалитета писмених. Док на 100·000 лица, која знају читати и писати, долази 10.8% оптужених за злочине, дотле овај број код неписмених износи само 3·6%.

Број осуђених повратника у 1907 год. износи 1327 и већи је за 35 од броја из 1906 год.

Условна осуда у Русији. Дума је ту скоро дискутовала и усвојила законски пројект о условној осуди, и поред опозиције са деснице и извесног броја вељаградничких посланика. Према усвојеној редакцији условна осуда примењиваће се, не само на злочине и преступе општег права, већ и на политичне злочине и преступе. По изузетку, њеној примени нема места код крађе стоке и тајне трговине с ракијом. Интересантно је, да ће условну осуду по овом закону моћи досуђивати и порота.

НОВИ ЕГИПАТСКИ ЗАКОН

за

ПОПРАВКУ МАЛОЛЕТНИКА — НЕКРИВАЦА

Albert Chéron

Пре четири године Сарват паша, који беше тада судија за децу у Каиру, изјављивао у једном врло интересантном извештају, који смо ми прегледали (Revue 1906, p. 769.) жаљење што родитељи морају да чекају да им деца учине какву кривицу, па да могу тражити да буду примљена у завод за поправку (reformatory). Он жељаше да се у египатске законе унесе право поправке аналогно ономе које предвиђа чл. 373. и остали француског казненог закона. Идеја беше одлична, али која могаше бити корисно остварена само инспирацијом се једним моделом врло различитим од установе француске, која је тако често и тако праведно критикована. Висока чиновник тражаше установљавање професионалних школа за напуштену децу, скитнице и просјаке који нису ништа скривили.

Ове су мисли провркаше себи пут. Г. Макс Ивраје, судски саветник у својим извештајима за године 1906. и 1908. препоручиваше за Египат примену система за индустријске заводе за децу скитнице и неваспитану, установљене у Енглеској разним законима заснованим на Children act-у од 1908. И још у почетку 1908. он поднесе министарском савету пројект сличан овом енглеском законодавству, који је постао законом 9. маја 1908. „лишење на поправку младих скитница.“

Ево каква је начелна уредба овог закона:

Члан први одређује на које категорије малолетника он треба да се примени:

1.) Они који просе по државним друмовима и јавним местима;

2.) Они који немају ни пребивалишта ни средстава за живот поштo су им родитељи умрли или су у затвору;

3.) Они који су рођени владаља и који су се отргли испод власти очеве, матерне или тутора или од онога коме су били поверени на чување.

Ово се три категорије малолетника подразумевају под именом: *деца* скитнице, у ширем смислу. И она могу бити послана решењем судским у један завод за поправку и ту бити задржана до 18. године, (у грађанског нуполетеса, а кривично пуполетство је од 15. године).

Ово решење лици много на оно, које се по чл. 61. француског казненог закона доноси у погледу малолетника — кривца. При свем том међу њима има знатне разлике. Тако:

1.) Одлука за младе скитнице доноси се не редовним судом, чије извршење може бити задржано жалбом, већ једном наредбом извршног суда на коју нема жалбе.

2.) Ова наредба не одређује трајање бављења у заводу, већ наређује интернирање на неодређено време, које ће престати кад то буде за сходно управа завода, а најдаље кад затворени имадне 18 година.

3.) У трећем случају, напред поменутом, т. ј. кад се тиче недисциплиноване деце, та нареба мора бити надана само на тражење онога, који над тим дететом има родитељску власт, и судија тада може решити да тај влати извесну суму за одржавање детета. И у сваком случају тај може тражити да му дете буде враћено и пре но што изврши 18 година.

4.) На основу овог закона деца могу бити затворена превентивно и ако нису учинила никакву кривицу. Али овај затвор биће увек у једном заводу за поправку. Окривљени малолетници затварају се у затворе, али, колико је то могуће, у засебним локалима.

Никакав текст не одређује у којим ће заводима бити извршена решења доведена на основу закона од 1908. Али није се имала намера одређивати друге заводе до оне у које су затварани малолетници кривци послати на поправку на основу чл. 64. франц. казненог закона.

Овај закон може бити примењен и на децу учинилоце иступа ако судија утврди да су то деца скитнице у смислу члана првог. На против, на децу која су учинила злочин или преступ треба применити прописе кривичног закона. Овде се показује једна чудноватост, коју законодавац, без сумње, није замишао — дете скитница од 11 година може бити задржано у једном заводу за поправку до 18. године, али ако је оно учинило преступ или злочин оно може бити задржано само до 16. године, пошто је одређено највише пет година за поправку младих кривца. Најпростији начин да се уклони ова аномалија била би изменити чл. 64. нашег крив. закона дозвољавајући увек управи да задржи малолетника у заводу за поправку до његовог грађанског пуполетства.

Са француског.

Душан Николић

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ТРАЖИ СЕ

Чедомир, син **Милана Радића**, тежака из Лозовика ср. окружног, отумарао је 17. прошлога из Смедерева, и до данас се није вратио. Он је стар 14 година, раста средњег, косе смеђе, очију плавих, од особених знакова има: кажиперст на десној руци на трећем члобу деформиран услед прелома; и на десној нози испод колена има белегу од опекотине, у оделу је сељачком са шајачком на глави. — Акт начелства округа смедеревског Бр. 3422.

Милице, кћери **Љубинке Игњатовића** удате из Г. Милановца, нестало је из Г. Милановца 7. овог месеца. Она је стара 10 година, приповијеста. У прном оделу. — Депеша начелства округа рудничког Бр. 2785.

Светомира, сина **Марка Велимировића**, из Такова, нестало је 2. овог месеца. Сумња се да су га одвели Цигани чергари. Он је стар 8 година, омален, приповијеста у оделу је сељачком. — Депеша начелника среза таковског Бр. 7182.

Андреја, сина **Филипа Карадића**, из Сватовца, регрут 3 чете 3 батаљона 2 пука „Краља Михаила“ који је 30. прошлог месеца пуштен из команде и упућен своју кућу, није ни до данас дошао кући. Он је стар 21 годину, висок, сув, приповијеста косе прне у оделу је сељачком. — Депеша начелника среза прокупачког Бр. 7964.

Ранислав, син **Милована Стојановића** из Ашибеговца, отумарао је нешкоо кад. Он је стар 20 година, раста средњег, плав, у сељачком оделу. — Депеша начелника среза орашког Бр. 7092.

Ана, кћерка **Тоше Поповића**, абаџијског радника из Београда, 4. овог месеца отумарала је вишнаго куд и до данас се није вратила своме родитељу. Она је стара 12 година, плава. Од одела имала је на себи поркетену хаљину, наногама високе ципеле и прне чарапе. — Акт среског начелника Бр. 5698.

Љубомир Мирославовић, из Лучина у срезу пожешком, 7. прошлог месеца отумарао је од својих родитеља и до данас се није вратио кући. Он је стар 13 година, суноваи, очију прних и имао разорник, у оделу сељачком. — Акт начелника среза пожешког Бр. 5874.

НАЂЕН ЛЕШ

8. овог месеца, Душан је избацио, испод Тепије, један мушки леш, који је висок 165 см. угојен, без косе. На лешу је било: пошуја и гаће од грисог платна, јегерска пошуља, памучне од плавог сегелтуха и кожух без рукава. У горњој вилици имао је два а у доњој три зуба. — Депеша начелника среза ужичког Бр. 3880.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

5. овог месеца, сељани села Липовна у срезу деспотовачком, нашли су у сеоској шуми једну девојку, стару 20 година, средњег раста, добро развијену, очију плавих, косе смеђе. Од одела на себи је имала: две сукње од плавог порхета, две плаве памучне блузе, једну прну вунену мараму, једну прну пешкеш, једне полеђане пантоле. На врату је имала један јаничк од прне вунене нанизан прним мерданима и један крстић од прног бакра, на коме је израђено распеће Христово. Лекарским прегледом утврђено је, да је она пре 3—6 дана дефлорисана. Како она жене, или не може да говори и да о себи да на каквих података, то се моле полицијске и општинске власти, као и приватна лица, ако би шта знали о овој девојци, да то доставе начелству окрузи моравског с позивом на Бр. 5163.

УХВАЋЕНИ

Радивоје Ружић, шлосер, чију смо потерницу донели у броју 14. од ово године, ухваћен је и са њиме ће се поступити по закону.

Живота Јелић, чију смо потерницу са сликом донели у броју 17. ухваћен је, те је престала потреба за његовим даљим тражењем.

ПОТЕРЕ

Ноћу између 8. и 9. овог месеца разбијена је месна начелника среза јасеничког округа смедеревског, и из ње су побегли они притворенци: **Петронијe Животић**, из Великог Поповца, стар 28 година, који у сељачком оделу са шубером на глави; **Милорад Николић**, чију слику доносимо) родом из Голобова, стар 23 године, сувоњав косе прне запуштене, у оделу радничком — похабаном, са обрвама, у сељачком оделу, 22. прошлог месеца ишишао је крају сата Лазару Нанићу, кафеџији код „Тиоова“ у Београду. Сат је златан са три капиа и висећим лањцем, на коме је био медаљон са сликом жене покојнеле. — Акт Управе града Београда Бр. 14522.

Светислав Карагуновић, железничар са друге Семоиа Рудник — Бунарја 25. прошлог месеца побегао је из Бунарје са **Лепосавом**, женом **Светолика Пешића**, из Бунарје, која је поправа своога мужа и слиеа му 1600 динара у новцу и напита у вредности 360 динара. Лепосава је стара 27 година, средњег раста, косе прне, очију плавих, а Светислав је стар 30 година, средњег раста, плав — Акт начелства округа моравског Бр. 4699.

чишама на носима и шеширима) глави: **Сава Шиљић**, из Семеиа, стар 18 година у оделу сељачком и **Милош Алексић**, чију слику доносимо) родом из Церовца стар 26 год., приповаст, лица циганског, ногу отечених. — Дешиа начелника среза јасеничког округа смедеревског Бр. 10511.

Сотир Симоиовић, конач из Ниша, побегао је испред стражара ноћу између 3. и 4. овог месеца. Он је стар 20 година, средњег раста, приповаст, добро развијен, велике косе у оделу грађанском са качиетом на глави. Одговара за две опасне крађе. — Дешиа начелства округа нишког Бр. 9216.

Непознати краљевац, стар 40 година, раста средњег, прних и доле оборених брноа, **Михајло Јовић**, дунђерин, побегао је испред спроводника. Он је стар 30 година, виоог, образа дугих, очију косе и обрва прних, брноа прних, обрвама, у оделу од шајка са шеширом на глави. — Акт начелника среза ваљевског Бр. 7140.

Марко Николић, економиста из Београда и притвореник Управе града Београда, побегао је 20. прошлог месеца из београдске варошке болнице, где је упућен на лечење. Том приликом покрао је из болнице: један иберцвер, један пар одела, један комплет исочарник у коме су биле два ноа кише дутрије Бр. 06612 и 13317 а сем тога једне половине пиеле и један шешир. — Акт Управе града Београда Бр. 14612.

Недељко Зарић, стар 23 године, висок ногу несрамеио дугачких, приномаљет, у оделу сељачком, на преварам начин узео је фирми: „Митровић и Бунушевац“, спедитера из Београда, следеће ствари да их испоручи адреситима на то није до сад учинио: Једну балу шајка пед марком С.Г. № 1. са писмом на адресу „Соколовића и Јаковлевића“ из Ваљева; једну балу сукна и памука са марком М. Ђ. С. № 7 са писмом на адресу „Милорада Ђ. Стојановића“, из Ваљева; једну балу сукна са марком М. М. № 3 са писмом на адресу „Милорада Матића“, из Ваљева; и једну балу гајтана са Марком М. Ђ. и писмом на адресу „Мијовића и Ђуровића“ у Ваљеву. — Акт Управе града Београда Бр. 15599.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за свима побеглим личностима учине пријавну потеру, и у случају пропаљевка стражарало их упуте властима које су потеравце иаиле, с позивом на означене бројеве хитх или дешиа.

КРАЂЕ СТОКЕ

Непознати крадљивци украли су, са пашњака у Зајечару, коња маторог 10 година, длаке прно мрке, без роваша; кобилу матору 9 година, длаке беле, жребицу, без роваша; коња маторог 8 година, длаке врапе, у стражње ноге путастог и кобилу матору 8 година, алатасту, у десно уво рошцвану. — Дешиа начелника среза пашњака у Зајечару Бр. 8.

Непознати крадљивци, ноћу између 31. и 1. овог месеца, украли су из Сланине: коња маторог 9 година, алатастог са жигом „К“ висоиог 153 см. коња маторог 8 година, длаке зелене са жигом „К“ висоиг 151 см; жребицу матору 3 године, длаке доратасте у обе задње ноге путасту пековану; кобилу матору 9 година, алатасту, са жигом положено „Т“ високу 139 см. и кобилу матору 7 година, доратасту, на челу звезду. — Дешиа начелника среза моравског Бр. 8754.

29. прошлог месеца непознати крадљивац украо је на путу Крушевац — Александровац кобилу матору 5 година, длаке зелене. — Дешиа начелника среза жичког Бр. 47006.

Ноћу 26. прошлог месеца у Зајечару украдена је кобила матора 10 година, у лево оно ворана без роваша. — Акт начелства округа тимочког Бр. 6916.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове крађе и крадљивце.

МАНГУП СТОКА

У општини селевачкој среза јасеничког нађен се једна мангуп кобила матора 3—4 године, длаке зелене, на челу звезда без жига. — Дешиа начелника среза јасеничког округа смедеревског Бр. 10254.

У Код кварта савамалског нађен се један мангуп коњ, матор 6—7 година, длаке доратасте, у лево оно ворана, без роваша. — Акт кварта савамалског Бр. 2389.

Штампа Краљ. Срб. Државне Штампарије уредник Душан Ђ. Алимпић

БРОЈ 20. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 23. МАЈА 1910. ГОДИНА VI.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у накред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у износу 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви **„Полицијског Гласника“** се продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за лекара среза бањског Д-р Живана Влајића, лекара среза власотиначког, по молби.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 14. маја 1910. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара прве класе среза копаоничког Релу Ђорђевића, полицијског писара исте класе Управе вароши Београда, по молби; и

за полицијског писара треће класе Управе вароши Београда Милована Радојевића, полицијског писара исте класе среза копаоничког, по молби.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 16. маја 1910. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Изгледа, међутим, да ова солуција није тако сигурна, због последњега пасуса у §-у 480., он обухвата и овај последњи случај, тако да се, ни тада, продаја, продужена сутра дан, не сме закључити пре четири часа по подне. Израз „наставиће се“, који се у том пасусу налази, као да изиилицитно садржи у ту мисао: да је, првога дана, почела лицитација једног добра, па се тога дана није завршила, због чега се она морала наставити сутра дан; скоро, управо, као изгледа, тај израз једано ту мисао у себи и садржи.

Други случај. Да пређемо сада на случај када је, за продају, извршна власт одредила више од једног дана. То власт може учинити стога што, претпостављамо, пописано непокретно добро има велику вредност, због чега она предвиђа да се, услед јаког стицаја лицитаната, продаја неће, можда, свршити једног дана.

Може се рећи да, поштo се, према горњимобјашњењима, продаја несвршена једног дана наставља сутра дан у сваком случају, дакле и онда када је, у огласу продаје, само један дан као дан продаје назначен, извршна власт нема потребе да, за продају каквог већег имања, одређује више дана. И ако примедба није неоснована, ипак има практичне вредности, код продаје једног таквог имања, одредити два или више дана за продају. Јер, на тај начин, она горња дискусија о томе: да ли се надметање које непрестано траје мора продужити и у саму ноћ или се оно, пошто је прошло канцеларско време, има ток сутра дан наставити, као и тешкоћа, мало час истакнута, односно питања да ли, када се продаја продужује сутра дан, ова може бити закључена тога дана и пре четири часа, та дискусија и та тешкоћа, велимо, отпадају у случају када је, за продају, одређено више дана. Када извршна власт назначи, у огласу продаје, да ће се пописано добро продавати, н. пр., два дана, онда она тиме каже да ће се продаја, ако се надметање не сврши првога дана, продужити сутра дан. А када она тако каже, она не може, првога дана, продужити надметање, ни у ком случају ноћу: она је у огласу одредила за продају само први дан и не и ноћ за овим. Иначе, ако је мислила ту ноћ рад наставити, онда зашто стављати, у огласу, да ће се продаја продужити *сутра дан*, за случај да се она не сврши првога дана? Отуда, полицијска власт не би, у једном оваквом случају, поступила правилно, ако би, првога дана, продају продужила и после канцеларијска времена или би је, сутра дан, пре четири часа по подне, закључила. Овај рад не би се, тада, слагао са огласом на условима продаје: он би могао оштетити повериоца и дужника, јер би се њиме, можда, смањио број лицитаната: неки би лицитанти, пред крај првога дана, могли напустити лицитирање, са намером да се, сутра дан, на њега врате, у уверењу да ће се она, сутра дан, продужити, а неки би, можда, знајући, према огласу, да ће лицитација евентуално бити и сутра дан, тога дана при пут и дошли на лицитирање.

Овде се сада нетиче ово питање: да ли, за случај да је за продају изнесено непокретно добра одређено два или више дана, ове извршна власт продају закључити, ако, првога дана, и, у опште једног дана који није, као последњи, за продају одређен, после четири часа по подне, а пре истека канцеларијског времена, надметање престане? Ми смо мало час претпоставили само то: да, у том интервалу, надметање није било престало, па смо казали, да, у једном таквом случају, власт не би могла продају продужити и после канцеларијска времена, продужити је и ноћу, већ смо рекли да би она, тада, морала са продајом застати, а тек сутра дан наставити лицитацију. Као што видимо, ово је други случај него што је онај који мало час претпостависмо.

Ми мислимо да, када је власт означила да ће неко непокретно добро продавати више дана, она, баш и да би надметање првога дана — после четири часа — престало, не сме продају закључити тога дана, већ то може учинити тек другог дана, ако узмемо да је за продају одређено два дана. Када власт у огласу стави да ће продаја трајати, рецимо, два дана, онда то значи да она онај рок из прве половине §-а 480., четири часа по подне првога дана, продужује до четири часа по подне другога дана. Ту је крајњи рок, пре кога се продаја закључити не сме,

четврти час по подне другога дана, и пре тога рока она није законом овлашћена продају закључити, па ма колико лицитанти у надметању заставе, опако исто као што она не би то смела учинити пре четири часа по подне у обичном случају, то јест када је за продају одређен само један дан.

У овом смислу имамо и одлуку Касационога суда (Треће Одељење), од 19. Октобра 1902. год. бр. 7931., којом је оснажено решење првостепеног суда, којим је овај суд био једну јавну продају уништио из ових разлога: „Кад се из огласа види, да је она продаја објављена, да ће се извршити 15 и 16. јула тек. год. а међутим из акта продаје опет види се, да је исту тужени закључио 15. јула, тако, да 16 јула и није вршио продају, према овоме тужбе је поступно противно § 480. гр. пос.... [3])

До сада сво претпостављали да се је продавало само једно непокретно добро. Али може бити и случај да нешто обухвати више таквих добара — зграда или земљишта — која имају да се јавној продаји изложе.

За овај случај важе, на првом месту, § 482. по коме: „Како позва осуђеног или његових поверитеља буде изискивала, власт ће или сваки комад непокретности за себе или све уједно продавати“. Проницс овај не мисли на то: како власт, која је више непокретних добара дужникових пописала, може одредити било продају свих пописаних добара било само продају једног од њих, стим да она, ако се, у овом последњем случају, за то добро на продаји не би довољно за извршење пресуде добило, одреди за продају даља непокретна добра која су под пописом. Законодавац, свакако, није могао имати то у виду, пошто извршна власт пописује, по правилу, споливо од имовине дужникове колико је, за накнаду повереноју досуђене тражбине, потребно [§§ 401., 466., 466. б.], што значи да је она дужна сва пописана добра продаји изложити.[3]) У овоме процису, §-у 482., нели се то да, када је више непокретних добара пописано, извршна власт ће та добра продавати било уједно, као једно добро, било свако за се. У првом случају, имаћемо само једну лицитацију, једну продају, а у другом, толико разних лицитација, разних продаја, колико има добара у попис узетих.

Извршна власт, као најбоље, у том погледу, обавештена, једина је надлежна да цени да ли, у оном случају, треба сва пописана добра, уједно или засебно, продавати. Према томе, судска власт не би могла, на жалбу заинтересованих, поништити једну јавну продају стога што је извршни орган сва пописана добра уједно продавао и продао, а требао је извршити толико засебних продаја колико има засебних пописаних добара, пошто је, по њеном нахођењу, по нахођењу судске власти, то било користније по повериоца и дужника, нити уништити продају зато што је извршни орган продавао и продао засебно свако пописано добро, док је, по мишљењу суда, било пробитачније, за повериоца и дужника, сва добра уједно продати. Шта је овде корисније за повериоца и дужника, то има, по довољној оцени, при чему треба имати у виду и мишљење повериоца и дужника, да реши егзекутивна власт. Да је, код овога питања, суд надлежан, то се види и из § 501., који, побрајајући случаје поништаја јавне продаје, не предвиђа и § 482.[4])

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Ж. Перић

Границе између државне и среске самоуправне власти код нас с обзиром на садашњи закон о уређењу округа и срезова

Увођењем среске самоуправе код нас, а после неколико година живота садашњега закона о уређењу округа и срезова, у пракси су искрсла неколика питања од не мале важности, а која се садашњим законом не могу тачно да реше.

Као представници самоуправне власти по закону у срезу постоје два тела: *среска скупштина* и *срески одбор*.

Покушаћемо, да избегне неитано односе између среског начелника као представника државне власти с једне и ових двају самоуправних тела с друге стране.

I. Однос између среског начелника и среске скупштине као самоуправног тела.

По чл. 33. садашњег закона о уређењу округа и срезова, срески начелници су непосредни вршиоци полицијске и опште управне власти и стоје под врховним надзором Министра Унутрашњих Дела. Осим њега као представника државне власти, као што је горе наведено, у срезу постоји и самоуправна власт: *среска скупштина* и *срески одбор*.

Функције среске скупштине описане су у чл. 145., 148., 149. и 155. закона о уређењу округа и срезова. Она има за срез да изведе све оне задатке, које су изложени у чл. 51. истога закона. Чланове те скупштине по њему не бира народ непосредно, већ посредно преко општинских одбора. Среску скупштину сазива и отвара срески начелник, али он нема права гласа при решавању (чл. 147.). По положају у среску скупштину улази само једно лице, а то је *срески члан окружног одбора*, који је у исто време и *председник скупштине*. Истина, по истом члану закона, председник скупштине је у одсуству среског члана окружног одбора срески начелник, али без права гласа при решавању.

Односи између среског начелника и среске скупштине, као самоуправного тела, обележени су довољно јасно у чл. 40. закона о уређењу округа и срезова, по коме срески начелник има права обуставити од извршења сваку одлуку среске скупштине за коју нађе, да је противна Уставу или ком позитивном закону, на онда спроводи предмет окружном начеснику у року од три дана, који поступа у свему као је прописано у другом и трећем одељку чл. 14. за обуставе одлука окружне скупштине.

Даље, овде је надзор државне власти над самоуправном потпун, у случају кад би она прекорачила границе својих права и позитивних закона.

II. Однос између среског начелника и среског одбора, као самоуправног тела.

Срески одбор је самоуправно тело, које постоји у срезу за извршивање одлука среске скупштине и за руководење самоуправним пословима среза непосредно или преко поверених чиновника, као и за вођење надзора над среским установама и његовим особљем (чл. 150. закона). Он се може сматрати управо као извршни орган среске скупштине.

Срески се одбор састоји из среског начелника или његовог заступника среског члана окружног одбора и два члана, које среска скупштина бира тајним гласањем на четири године између среских посланика. Последњој двојици среска скупштина бира у исто време и два заменика, који се по потреби позивају у седнице среског одбора, кад су они први спречени. (чл. 150.).

Упоређујући односе између среског начелника и среске скупштине с једне и среског начелника и среског одбора с друге стране, запажамо једну разлику у тим односима. Док код среске скупштине срески начелник има права само да сазове и отвори среску скупштину, па да се по том повуче и пошто нема право гласа на њој, буде даљи нема посматрача њеного рада, остављајући среског члана окружног одбора, као њеног председника, да њеним радом руководи, дотле у среском одбору законодавац на првом месту именује среског начелника или његовог заступника, са правом гласа при решавању.

Имамо да разматримо неколика питања од посебне важности за однесе између среског одбора као самоуправного тела и среског начелника као државне власти. То су:

1. Ко је председник среског одбора?

Законодавац оно питање није довољно расветлио, јер док се у чл. 147-мом из-

[3]) С. Јанић, ор. сіт., *Полицијски Гласник*, година 1904., број од 5. Септембра, стр. 274.. С. Јанић, на истом месту, додаје: „Према овој одлуци, тражбине је то, да ако је објављено да ће се продаја вршити извн дана — не може се закључити једног дана.“

[3]) Ма важно горе за се, по правилу, пописује толико добара дужникових колико је за извршење пресуде ма решења судског довољно, стога што се може десити, ако што се то и из § 466. б. види, да се, због неделивости добра дужниковога, узме у попис много више него што би, на накнаду дотичне тражбине, требало. И, при, дужник другде да имадне имања, а ма свеа, да имаћа, једну кућу коју треба пет хиљада динара: власт ће морати ту кућу пописати, а ако она вреди два и по пута више него што износи досуђена тражбина. Исто је тако и онда ако је повериоци стекао хипотеку на једно добро дужниково које имоти много више него његово вредноће, под условом да дужник нема других добара, или, ако би их имао, да се прими као тачно мишљење, да хипотекарни поверилац има увек право да се баш на хипотекованога, а не на неког другог, добра пописе.

[4]) У овом смислу и С. Јанић, ор. сіт., *Полицијски Гласник*, год. 1905., број од 19. Септембра, стр. 284. (примедба на закључцима, под §-ом 482.).

јасно, да у среској скупштини председава срески члан окружног одбора, а да срески начелник заменује њега само онда, кад је овај спречен и то без права гласа при решавању, дотле се законодавац у чл. 150, који говори о среском одбору није прецизно определио: ко је председник среског одбора, срески начелник или срески члан окружног одбора, пошто у среском одбор, различито од улоге његове у среској скупштини, срески начелник улази по своме положају са правом гласа.

Ово питање у појединим срезовима различито се расправља и у великој већини срезова сматра се, да је председник среског одбора срески члан окр. одбора и он функционише као такав, па да и седнице среског одбора, као и среске скупштине, сазива сам срески начелник, или његов заступник — чл. 132, правила о пословном реду у окружној скупштини, окр. одбору, среској скупштини и среском одбору.

Основа за овакво тумачење закона среске самоуправе власти и многи сретки начелници налазе у овоме:

а) срески члан окружног одбора председник је среске скупштине, — чл 147. закона о уређењу округа и срезова — па да и њу, као и срески одбор, сазива и отвара срески начелник — чл. 146, и 147. истога закона.

б) што је неагодно, да председник једнога већег тела — среске скупштине — буде члан једнога другога мањега и овоме подређеногa тела — среског одбора— које прецизиран од њега и које по закону — чл. 150, постоји у срезу само као извршни орган среске скупштине, и што је надзад и у општинској самоуправи председник одбора општинског у исто време и председник суда.

в) што законодавац ни једном речи није изричио поменуо, да је неко други председник среског одбора, те се путем аналогије има извести, да је председник среског одбора срески члан окружног одбора, пошто је он по закону председник среске скупштине као већега тела.

Не једимо ово мишљење и држимо при свем том, што у закону није нигде изрично поменуто, ко је председник среског одбора, да је законодавац хтео, да председник среског одбора буде срески начелник, са оних разлога:

а) у чл. 150. закона о уређењу округа и срезова, који говори о саставу среског одбора, законодавац на првоме месту помиње среског начелника, да улази у састав среског одбора, па тек онда среског члана окружног одбора и остале.

б) што се то да извести и из чл. 153. закона о уређењу окр. и срезова, да председник среског одбора врши надзор и дисциплину над члановима среског одбора и кажњава их опако исто, као што је предвиђено у чл. 120.

Кад се пак овај члан (120) размотри, онда налази, да председник среског одбора, у овоме случају по горњем мишљењу, срески члан окружног одбора, има права да кажњава чланове среског одбора губитком дневнице, односно плате до осам дана (чл. 120).

Супротноставимо, да је председник среског одбора срески члан окр. одбора, а не срески начелник, онда би овај имао права, да казни среског начелника, као члана тога одбора, пошто и он по положају улази у тај одбор, губитком плате до осам дана, што свакојако законодавац није мислио, јер би то било у противности са прописима закона о чиновницима грађанског реда, који говоре о томе:

в) улога среског начелника у среској скупштини није она иста, која и у среском одбору, у чија састав улази он по закону са правом гласа при решавању, а како у принципу, власт једнога лица не може имати већи обим него што је то закон допустио, не може се путем аналогије изводити, да је председник среског одбора срески члан окружног одбора, за то, што је он председник среске скупштине, као већег тела, јер се свачаја права и дужности имају тачно обележити законом.[1])

2. Је ли пуноважна седница среског одбора, којој није присуствовао сретки начелник или његов заступник?

По чл. 151. закона о уређењу округа и срезова, пуноважна је седница среског одбора, кад су у њој најмање три члана присутна. Али међу присутнима мора увек бити или оба члана среског одбора или сретки члан окружног одбора и један члан среског одбора.

По редакцији овога члана излази, да је пуноважна седница среског одбора и онда, кад у њој није присуствовао сретки начелник, или његов заступник.

Мислимо, да ово није била намера законодавчева, јер је он а priori држао, да се само по себи разуме, да ће сретки начелник, или његов заступник присуствовати седници среског одбора, пошто је он по закону једини и надлежан да сретки одбор позове у седницу — чл. 132, правила о пословном реду од 20. септембра 1905 године која су прописана на основу чл. 157. закона о уређењу округа и срезова — само би то у закону требало прецизирати. Према томе чланови среског одбора не би представљали никакво законско тело, кад би се без позива сретки начелника или његовог заступника скупили у седницу нити би такав њихов рад могао да вреди по закону.

3. У случају равне поделе гласова у среском одбору шта се има сматрати, да је решено?

Ово питање није расправљено ни у садашњем закону о уређењу округа и срезова, ни у правилима о пословном реду, која су прописана на основу члана 157. истога закона и могло би се само путем аналогије расправити по чл. 27. правила о пословном реду, а на који се позива чл. 117. истих правила. По овоме ко окружне и среске скупштине у случају равне поделе гласова, предлог, који је био предмет гласања сматра се, да је одбачен. Мислимо, да би у овоме требало правила о пословном реду допунити и код окружног, а нарочито код среског одбора, где равне поделе гласова може бити сваки час, јер по члану 156. закона о уређењу округа и срезова пуну седницу среског одбора сачињавају: сретки начелник или његов заступник, сретки члан окружног одбора и два члана, које сретка скупштина бира, — дакле четири лица.

(свршиће се)

Чед. Ал. Јовићевић
начелник среза ровачког

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

Преза тврђењу г-ђе Ван Галк молитвеник, нађен у корпи, био је Жанин, и она га је добила од девојчица њихове старе сусетке, г-ђе Јакоб. Ове опет изјавише, да су молитвеник пре 2 године добиле на поклон од једне калуђерице, као пансионаткиње манастира „Loo-ten Hulle“. Рашел је од своје стране тврдила, да је молитвеник њена својана, и да га је добила од своје покојне матере. Што се тиче побожних слика, оне су успомена од једне старе школске другарице, која је на њима исписала своје иницијале за време њиховог заједничког пребивања у манастиру „La Hulpe“.

Оптужба против Рашелове сједињавала је све карактере невероватноће. Наша власт, слепа и хрома, уображавајући да ће задовољити јавно мњење, по други пут је затворила несрећну девојку. И поред све заузимљивости њеног одличног бранioца, г. Алфреда Ван Ден Дриша, Рашел је моментано страдала. Њено поновно хапшење изгледало је као очигледна и груба неправда у очима свију оних, који се руководе и упућују критичним духом. Како судије, које увек треба да буду праведне, разумне и хладне, нису одмах уследе све елементе невероватноће њихове неистините оптужбе?

1. Зна ли се, ма и за један пример подоваћице од 20 год.? Је ли се ма кад десило, да једна млада и непушкаста жена краде на улици девојчицу од 8 година у циљу подвођења.

2. Неколико пута власт је вршила претрес Рашеловог стана и није нашла ничег сумњивог. Приликом првог хапшења, осумњичена је доказала своју невиност несумњивим *alibi*, и с тога је за њено друго хапшење требало да има озбиљних разлога. Поступајући строго и неправедно са једном слабом женом, лишеном заштите и потпоре, истражни судија у истини је злоупотребио своју власт.

3. Да је Рашел у истини била уображена подвођачица од 20 година, и да је молитвеник, нађен у њеним стварима, био Жанин, она би похитала да га уништи одмах после злочина, а не би га сачувала као важан доказ своје кривице.

4. Да се у поклатој корпи налазила ма и најмања стварчица, која је у могла компромитовати, Рашел је, без сумње, не би оставила тако дуго на станици, пошто

[1]) Мишљење, да је председник среског одбора срески начелник заступа и г. Д-р Коста Кумануди професор универзитета, у своме Админ. Праву стр. 250. ма да у контеврду тога мишљења на place звањима прво место се уноси у објашњавању овога питања.

би, одмах сутра дан по извршеном злочину, била у материјалној могућности да плати поноку. Она би имала, или би се ма на који начин снабдела новцем, потребним за ово, само да би могла уништити предмете, који су по њу могли бити опасни.

5. Молитвенике је био стари и похабан, са листовима пожутелим услед дугог времена, и корицама исцепаним и изгуженим услед дуге употребе. Према овоме, на први поглед могло се видети, да је био готово немогућно, да једна књига, стара света две године, буде овако похабана.

6. Што је Рашел сачувала овај молитвеник без икакве вредности, то је с тога што је он за њу био једна успомена. Њена стара мајка, жена честита и достојна поштовања, дала је тачна обавештења о поклону ове књиге, која је припадала њеној кћери, Емилији Ротсер, матери окривљене.

7. Сестре манастира „La Hulpe" утврдиле су, да је Рашел имала овај молитвеник док је била у пансионату. Што се тиче иницијала Н. Ц., који су се налазили на дну једне од побожних слика, прегледом манастирских регистара утврђено је, да је г-ђа Н. Н. била у пансионату у исто време кад и Рашел. Испитана, г-ђа Н. потврдила је, да је сумњину слику доиста дала Рашеловој.

8. У манастиру „Loo-ten-Hulle" сестра Лорентина ничега се не сећа, и изјављује у почетку да никад није видела молитвеник и побожне елике у рукама малих Јакобових. За овим се присећа и изјављује, да су деца добила молитвенике од г-ђце Ген, из Гана што је она категорички поновила. Суочена са Рашеловом, сестра Лорентина, пошто је мењала своје исказе, потврђује, доказује, остаје упорна при своме тврђењу, ћути се и, назад, губи неухадање и почиње се устезати и збуњивати. На крају крајева истрагом се утврђује, да деца г-ђе Јакоб нису добила молитвенике у времену које означује сестра Лорентина.

9. Исто тако и г-ђа Јакоб, која је у почетку била веома категорична, почела се доцније устезати и уздржавати да се прецизно изјасни у погледу давања молитвеника малој Жани.

10. Иницијала од Рашелових тужитеља: ни г-ђа Ван Галк, ни г-ђа Јакоб, ни њене кћери, ни сестра Лорентина, нису дале упоште са садржином молитвеника. Противно овоме, Рашелова стара мајка, стара и честита жена од 76 год., изјавила је, да се стално служила молитвеником док је унука становала код ње, и да је тачно обавештена о његовој садржини, означујући чак и на којим се страницама налазе молитве које је обично читала итд. Пред доказом овакве природе, један Соломон одмах би прекинуо истрагу.

11. На свом испиту Рашел је изјавила, да је имала два молитвеника: један који је добила од своје матере, и који је нађен у ворци, и други који је примила приликом првог причешћа. Даље је изјавила, да не зна шта је било са овим другим молитвеником, и да га је по свој прилици изгубила. Истрагом је, међутим, утврђено, да је овај други молитвеник са још неким стварима био у залози код једне продавачице тоалета у улици „Fiancée". Кавањаве Рашелове било је, дакле, тачно и овога пута.

12. Г. Зех, штампар молитвеника, изјавио је у почетку да је молитвеник, нађен у корни скорашњег издања, али ред је доваван да га брижљивије испита потврдио је, да је мала књига била штампана у више од 200.000 примерака у времену између 1892—1895 год., а ово је још један разлог више за тачност Рашелове изјаве.

13. Тачност њене изјаве утврђена је и хемијском анализом хартије молитвеника, јер је њоме утврђено, да је књига била стара и похабана.

14. Молитвеник је био прошаран доста нечитким рукописом. Помоћу анализе мастила утврђено се одмах и несумњиво место писања. Ако је молитвеник припадао Жани Ван Галк, и ако га је она добила од кћери г-ђе Јакоб, написи у њему извршени су у манастиру „Loo-ten-Hulle". Пошто у овом манастиру саме казујеприце фабрикују мастило према једној врочитој формули, то је било довољно извршити анализу и уверити се о овоме. Извршеном анализом, међутим, утврђено је, да су написи у молитвенику писани другим, а не манастирским мастилом. Истинитост и исправност Рашелове изјаве још је једном више утврђена.

Као што се види, сви елементи оне наворне истраге потврдили су истинитост Рашеловог казивања, и несумњиво утврдили да је мали молитвеник био њена својина, и да никад није припадао ни г-ђи Јакоб ни Жани Ван Галк. Ово се на први поглед јасно види. Али, зашто је онда осумњичена ухапшена по други пут, и држана у превентивном затвору скоро 15 дана? Ено зашто. Гоњена, кињена, мучена без разлога, жртва моралне тортуре немилосрдно понижљене, Рашел је у једном нервозном нападу изговорила једну неразмишљену реч. Судија, који је поставио једно, по њеном нахођењу глупо питање, ова је грубо одговорила овим јауком срца: „Ви знате да сам невина, али ме ипак узнемирујете само зато да би задовољили јавно мњење. Нећу више да вам одговарам, јер сте ви један глупак." Одмах после овога потписано је решење о њеном притвору. Реч је несумњиво била брза, груба, непристојна и увредљива. Да ли је била умесна? Наше није да оцењујемо. Ма како, у осталом, било, брижљива истрага о молитвенику пружила је нов и несумњив доказ ове основне истине: да оптужба, која почива на психолошкој неверватноћи, не може никад бити основана, и да је с тога треба одмах одбацити.

Деведесет осма потрешка. — Пошто се насело са оптужбом против Рашел Ротсер, требало је наћи једну другу подводачицу. Јула месеца 1907 год. власт је поново узела у рад аферу Ван Галк ради подводачицу. Јула месеца 1907 год. власт је поново узела у рад аферу Ван Галк ради подводачицу. Једне сопственице посредничког бироа, г-ђе С. Ова жена имала је валдан објашњења с полицијом због непрописног пласирања једне девојчице. Одлежећа на полицији због овога, она добаци полицијском комесару да би било много боље, да полиција изнађе убицу мале Ван Галк, него да узнемирује честите људе. Била је још толико несмотрена, па је додала: „Кад бих ја хтела говорити". Овим беше казано врло много и сувише мало. Притешњена питањима г-ђа С... изјави, да је у поверењу сазнала извесне ствари од Рејмонде Х... Пронађена у француској, у кући својих родитеља, Рејмонда изјави: да се у једној затвореној кући упознала са францускињом Изабелом Марле, и да јој је она једног ветра у напитом стању признала, да је подвела Жану Ван Галк. После овога, Изабела и њен бив. љубазник Шарлиј одмах су ухапшени. Истрага, коју је у Паризу водио истражни судија г. Поатвен, утврдила је одмах неоспоновит разговора између девојака, те је с тога Изабела пуштена у слободу. Али је бриселска полиција, жеља славе, тријумфално објавила, да је нови траг добар, и то на основу ових чудноватих података: Шарлиј, човек врло мало препоручљив, одао се трговини с белим робљем. Пре него што је постао Изабелиним љубазником, био је љубазник једне друге француске, која је у времену извршеног злочина становала у Бриселу. Идентитет ове жене није се могао утврдити. Она је била позната под четири разна имена: Лаура Дум, . . , Жоржета Див. . , Бланша Л. . . и Клара М. . . У фебруару 1906 год., непозната са четири имена није била љубазница Шарлијева, већ једне друге непознате и непрепознате личности, неког „Антона-Тапетара". Пошто Изабела, бив. Шарлијева љубазница, није кривац, то кривац мора бити која друга његова љубазница. Али како, с друге стране, Шарлиј није био, у времену извршеног злочина, љубазник жене са четири имена, већ „Антон-Тапетар", то онда овај Антон мора бити кривац. Ово резоновање, коме би могли позавидети Гел и Шарентон, одмах је спажено подупто једним сензационим полицијским открићем: непозната са четири имена имала је сух огртач. И ено где се чувени „carrick" отворене боје на „Важног Личног Описа" трансформише у сув огртач. Закључак: непозната са четири имена била је загонетна и тајанствена подводачица у „carricky" отворене боје.

Да би је Белгија већ приспела у „генерацију кретена", коју је још 1875 год. предвидео и предсказао католички министар Пијер Де Декер? Човек, доиста, мора стрепити кад помисли да су слобода, репутација, част и живот грађана поверени будима, способним за оваква бесмислена, чудновата и будаласта резоновања.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине радљевске, актом својим Бр. 1394, пита:

„По чл. 152. закона о општинама, непосредна надзорна власт, задржаће од извршења ове одлуке збора, одбора или општинског суда, које би биле противне

законима и т. д. а задржавање ово врши нарочитим образложеним решењем, с позивом на прописе којима су ове одлуке противне.

У шестом ставу овога члана стоји: „кад надзорна власт задржи одлуку збора (а за одлуке одбора и суда не) било по службеној дужности, било по жалби појединца, онда о томе одмах извештава општински суд, на надзаде за нет дана пошље по дужности цео предмет Министру унутрашњих дела на оцену и т.д.

Суд овај, по тражењу грађана села Бргула и Лисог-поља, да се сазове заседан збор правних гласача ова два села, ради доношења одлуке о раздвајању од ове и образовању нове засебне општине под називом „бргулска“, донео је своју одлуку, да са разлога изнетих у истој, нема места сазивању овог збора, и о томе известио подносиоце.

Противу ове одлуке, заинтересовано лице изјави жалбу непосредној надзорној власти, и тражило је, да власт ову одлуку задржи од извршења.

Надзорна власт, решењем својим Бр. 6736, од 12-ог овог месеца задржи поменуту одлуку овог суда од извршења, па цео предмет врати оном суду са нарењењем да суд даље по закону поступи.

Па како по чл. 152. зак. о општинама став први, надзорна власт све напред побројане одлуке задржава од извршења на начин тамо изложен, а у истом члану ставу шестом стоји само реч „збора“ то је ова] суд сад пред питањем: да ли и одлуке општинског суда и одбора, које надзорне власти задраже од извршења, било по службеној дужности или по жалби приватних, подлеже процедури изложеној у ставу шестом чл. 152. зак. о општинама.

Како је ова општина претплатник тога листа, то суд моли уредништво за објашњење у првом наредном броју свога листа о томе:

Да ли непосредна надзорна власт, кад задржи одлуку општинског суда или одбора од извршења, било по дужности или жалби приватних, треба да тај свој предмет са својим решењем према чл. 152. став шести — пошаље Министру унутрашњих дела на оцену или не, пошто ови случајеви у моменту законском пропису нису тачно регулисани.

Ово суд моли како би знао даље шта треба радити по овоме предмету који се код овог суда налази.“

— На ово питање одговарамо:

По ставу петом чл. 152. закона о општинама, учињен је изузетак за одлуке збореке у томе, што власт сама, по дужности, шаље своју одлуку на оцену Министру Унутрашњих Дела у року од пет дана.

За одлуке суда и одбора она одредба не важи, него овај, који није задовољан одлуком надзорне власти, донесеном по првом или четвртом ставу поменуте законске одредбе, има право жалбе Државном Савету према чл. 170. ставу трећем поменутога закона, у року и на начин, који предвиђају чл. 171. и 172. истог закона.

О овоме постоји и одлука Државног Савета од 11. марта ове године Бр. 1743.

II

Г. Младен М. Ивановић, писар среза лајечарског пита:

„У бр. 18. „Полиц. Гласника“ од ове године, а на захтев суда општине балта-бериховачке, уредништво је изволело објаснити: да се у сеоским дућанима не сме кремити пиће: пиво, коњак и рум, нити у опште сеоске дућанијe смеју држати ова пића у својим радњама.

Како је у закону о државној трошарини предвиђено, да се у сеоским дућанима могу продавати трошарински предмети, то ми је част сврнути уредништву пажњу на чл. 2. поменутог закона, који гласи: „Изузетно од прописа у закону о сеоским дућанима, сви трошарински предмети могу се продавати и у сеоским дућанима“ и на чл. 76. истог закона, у коме је предвиђено да се пића: пиво, коњак и рум сматрају као трошарински предмети.

Према овоме моје је мишљење: да се у сеоским дућанима могу држати и продавати пића: пиво, коњак и рум. Ако је моје мишљење погрешно, молим уредништво да ми објасни са којих је разлога и на основу ког законског прописа погрешно“.

— На ово питање одговарамо:

Кад је уредништво давало обавештење на питање општине балта-бериховачке, оно је имало пред собом и нарењења чл. 2. и чл. 76. закона о трошарини.

И кад је ипак рекло, да сеоске дућанијe не могу и не смеју кремити у својим дућанима: пиво, коњак и рум, оно је такво своје тврђење наслањало на став други чл. 22. закона о државној трошарини и чл. 40. правила за његово извршење, у којима јасно стоји, да трошаринско пиће могу продавати на отворених или начетих судова само они, који по особеним законима имају ово право.

Особени, пак, закон, који то питање регулисава, јесте механска уредба, а по њој они не могу кремити.

Продају у цело могу вршити само са знањем и одобрењем трошаринских власти, и под условима које је она поставила.

III

Суд општине лазаревачке, актом својим Бр. 725, пита:

„Моли се уредништво за објашњење у наредном броју о овоме:

Општина она, по распореду општинског прореза, има много лица — занатл. радника и налаћ, који дугују за раније године општ. прореза, а рапија општинска управа није хтела наплаћивати, но предала на дугу.

Како су та многа лица отумарала и не зна им се место становања, то је суд тражио од њихових газда да плате, у смислу чл. 64. зак. о непоср. порезу, но они не пристају пошто нису за своје момке, који су отишли, одговорни.

Моли се уредништво за одговор: ко је дужан да плати овај дужни општински прирез, газда код кога је који служио или бив. општ. благајник, који није хтео наплату вршити?“

— На ово питање одговарамо:

Општински прирез има свога извора у чл. 131. и 132. закона о општинама и чл. 38. т. 4. закона о окружним, сресним и општинским буџетима.

По чл. 40. овога закона, прирез овај купе саме општинске власти.

Према овоме, за њега не могу одговарати газде оних, који прирез дугују, јер овде није случај чл. 63. закона о непосредном порезу.

Исто тако уредништво налази, да ни благајник не може одговарати материјално, пошто таква одговорност није начелно предвиђена законом, јер ако он није тачно вршио своју дужност, требало га је на то нагнати административно-дисциплинским мерама.

Ако се сада утврди немогућност наплате прореза, он се мора прописне расходовати.

ПОУКЕ И УПУТИ

Између старе и нове редакције чл. 53. в. закона о општинама разлика је у томе, што се, по новој редакцији, лица која су осуђивана за дела, побројана у том законском пропису, могу кандидовати за чланика општинског тек по истеку времена од 5. година од дана над су пратрпана грађанску част, док по старој редакцији потребно им је било само, да су у моменту бирања повратила грађанску част.

Извесно лице доставило је надзорној власти, да је М. Н., председник општине з....., извршном пресудом Апелационог Суда од 6. фебруара 1901. г. № 488, био осуђен на три године робије у јаком окову, за дело из § 111. у вези § 132. крив. закона; да му је 9. јуна 1901. године у путу милости казна робије сведена на $1^1/_2$ годину затвора, и најзад да му је 1. августа 1901. год. и она казна затвора са свим опроштена.

На како је самим тим, што је био осуђен на робију, изгубио грађанску част, то је тражило, да га надзорна власт разреши од дужности председника.

Саслушан председник М. Н., изјавио је, да је достава у свему истинита, али да је он изабран за председника 18. априла 1909. год., и да је у дужност председника, пошто на избор није било жалбе, уведен 30. априла исте године; и најзад да му је решењем пожаревачког проштеченог суда од 14. августа 1909. г. № 17319, грађанска част поправљена.

Надзорна власт нашла је, да по чл. 53. в. закона о општинама старе редакције М. Н. није могао бити изабран за председника општинског, пошто је осуђиван за злочин; да по чл. 53. в. зак. о општинама нове редакције такође не може бити председник општински, јер није прошло пет година од дана, када је изгубљену грађанску част поправио.

На како се по чл. 122. зак. о општинама председник и остали чланови општински могу изузетно уклонити са својих положаја и пре рока, ако наступе законски узроци, са којих они те положаје више не могу заузети, и како је чланом

148. зак. о општинама у вези са чл. 122. истог закона надзорна власт позвана да се стара о тачном примењивању ових законских прописа, то је решењем од 10. фебруара 1910. год. № 2797, затражила од одбора о општине з..... да у року од нет дана разреши од дужности М. Н., председника исте општине, пошто по чл. 53. в. старе а и нове редакције закона о општинама нема услова, који би му давали право, да може председнички положај узети.

Општински одбор нашао је: да је председник М. Н. повратно грађанску част пре но што је надзорна власт потражила његово разрешење, и да због тога, ослањајући се и на посматрање Државног Савета у одлуци од 5. јуна 1906. г. № 4362, (в. Збирку Одлука Државног Савета стр. 175), налази, да председник М. Н. може остати на председничком положају и да га не треба разрешавати. Ово у толико пре, што председник М. Н. није надржао казну робије, на ни затвор, у који му је робија претворена, те према томе он и није био осуђен на губитак грађанске части, на следствено не може бити ни у изузеће према новој редакцији чл. 53. в. закона о општинама.

Надзор, и кад би се узело да му је споредна казна — губитак грађанске части — остала, ипак председник М. Н. не би могао бити у изузеће према новој редакцији чл. 53. в. зак. о општинама још ни с тога, што је од дана опроштене казне затвора на до данас протекло више од пет година.

Са тих разлога одбор је решењем од 14. фебруара 1910. године № 168. одбио захтев надзорне власти.

Надзорна власт, користећи се прописом чл. 148. зак. о општинама, спровела је са акта Министру унутрашњих дела; а Министар, налазећи, да је захтев надзорне власти на закону основан, на основу чл. 148. у вези са чл. 122., 71. и 53 в. зак. о општинама, доставио је са акта Државном Савету.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да је захтев о разрешењу овог председника правилан и на закону основан, јер у моменту бирања није био повратно грађанску част да према чл. 53. в. закона о општинама старе редакције није ни могао бити биран за чесника. С тога је на основу чл. 148. зак. о општинама одлуком од 11. марта 1910 год. № 1670. усвојио захтев о разрешењу. **Јос. К. Ст.**

Мишљење опште седнице Касационог Суда

Бир свештенички уподобљава се платн осталих чиновника. За извршење забрана и осталих обустава све оно што је у чл. 7. § 471. грађанског судског поступка казано и наређено за плате чиновника вреди и за свештенички бир, т. ј. да се за наплату у попис не може узети цео бир већ $^1/_4$ односно $^1/_3$ истога, а тако исто да се на бир одном и одлука опште седнице Касационог Суда од 6. фебруара 1910 год. Бр. 1462.

Поводом захтева г. Министра Правде од 23. марта 1910. год. Бр. 4439. да Касациони Суд, по тражењу г. Министра Финансија од 17. марта 1910. год. № 8002. да своје мишљење о томе:

1. да ли се бир свештенички уподобљава плати осталих чиновника; и

2. да ли се за извршење забрана из бира може узети у попис и извршити наплата на целе годишње суме бира, односно да ли се цео годишњи бир може узети у попис или $^1/_4$ односно $^1/_3$ од те суме, и по томе да ли се тач. 7. § 471. грађ. судског пост. односи на свештенички бир. па и одлука опште седнице Касационог Суда од 6. фебруара 1910. г. № 1462. — Касациони Суд у општој седници, а на основу тач. 2. § 16. закона о своме устројству, проучио је ово питање и односне законе па је нашао:

Законом од 27. марта 1842 г. 36. XXX. стр. 303., било је наређено, да парохијани подигну парохијске домове на плану од једног јутра, па да то, са још осам јутара земље, уступе својим свештеницима на уживање.

Уз ово била је истим законом прописана таблица, по којој су свештеници имали права на награду за свештенодејства извршена лично појединим парохијанима, а за свеће водице у часни [велики] пост и остале постове свештеници нису имали право наплате у новцу, већ шта ко да.

Исто тако за литију, бдење, ношење крста и остало што су то иде, имали су право „уз добровољну писанију“ на по 20 пара чаршијских од сваког дома, и још парохијани су били дужни давати своме свештенику они на селу по 12 ока жита од главе, — а они у варошима по $1^1/_2$ цванцин такође од главе. То је било законом усвојени свештенички бир.

Законом од 6. новембра 1842. године 36. II. стр. 188 укинуто је оно наређење о подизању парохијских домова за свештенике и давању земље свештеницима на уживање, и прописана је нова таблица по којој су свештеници имали право наплате за своје услуге извршене парохијанима.

И у овом закону свештеници за свеће водице уз постове нису ништа наплаћивали, већ су примали како се у закону каже: по старом обичају шта ко да, — а за ношење литије и остало имали су право или на добровољну писанију или по 20 пара чаршијских на дом. Бир у житу задржан је и овим законом [12 ока], само су они у варошима били дужни давати 5 гроша од главе, у место $1^1/_2$ цванцика.

Као што се, дакле, види, бир се састојао у извесној количини жита (12 ока), а за вароши у извесној суми новца, што су парохијани давали својим свештеницима као награду уз осталу писанију, а за њихова свештенодејства у цркви и остала, која су они бесплатно вршили.

И бир, дакле, и такође, који су свештеници наплаћивали за поједине свештенодејве представљају законом одређену награду, плату свештеника, коју је држава одредила и на коју су они имали права за сва свештенодејства која су вршили било појединим парохијанима по њиховој личној потреби, било својом службом у цркви по општој потреби. Према природи свештеничке службе и циљу те службе, она награда или плата треба да буде заштићена онако исто као и плата државних чиновника, јер су обе законом нормиране нарочито тога ради, да би се свештеници, као и државни чиновници, обезбеђени за надрживање своје и своје породице, могли са свим посветити својим позивима. То се јасно види на поменутог закона од 27. марта 1842 год. где се нели: да се дотични закон издаје у циљу побољшања свештеничког стања, те да би се тиме учинило да свештеници, живећи безбрижније, у сопственом свом образовању више напредују и боље са већим успехом страју за нравствено и душеспасавајуће стање „народа коме су пастири“ и учитељи.

Сва је разлика у томе што држава, у виду пореза и разних приреза, сама прикупља од народа новац за своје потребе, у које спада и плаћање чиновника, па их одатле и плаћа, док је свештеницима било остављено, да нешто сами наплаћују (вересају преко власти) а нешто да примају као добровољни прилог. Али законом о уређењу свештеничког стања од 21. децембра 1882 г. зборник XXXVIII стр. 247 и то је измењено у правцу неког изједначења свештеничке плате са платом чиновничком у погледу природе њихове, и чланом 6. наређено је да се у место дотадашњег бира, који је свака глава давала своме свештенику, а за чинодејства побројана у чл. 5, реченог закона, наплаћује од сваке пореске главе полугодишње по 1 динар уз порез и да се то продаје дотичном свештенику.

Према наведеноме, свештеници сад примају бир преко власти у новцу и у виду плате, као и државни чиновници своју плату од државе, јер му се зна и годишња цифра, а биром се назива само зато, што се даје у место старог бира у натури, премда у чл. 6. закона о уређењу свештеничког стања није речено, да ће се то и даље звати биром.

Са наведених разлога, Касациони Суд налази, да се бир т.ј. чланом 6. закона о уређењу свештеничког стања као свештеничка награда одређена сума новца, има сматрати, у погледу заштите и потребе да буде у јавном интересу, законом нормирана, као ранга плата државних чиновника и да се наређења тач. 7. § 471. грађ. судског поступка имају примењивати и на бир свештенички.

У прилог оваког разумевања, да се овај бир има индентификовати са платом државних чиновника у погледу извршења, и по томе да све оно што важи за плату важи и за речени бир, иде и наређење тач. 14. чл. 27. закона о државним властима од 27. априла 1890 год. којим је наређено бир и половину прихода по смрти свештеникових законодавних обезбеђено свештениковој удови и деци за годину дана, слично ономе што се по смрти чиновника његовој породици издаје једно-месечна посмртна плата чиновника.

Сем овога, свештеници се самим законом и иначе у многоме уједначавају са државним чиновницима, јер поред тога што их поставља државна духовна власт, они не губе своје парохије због несво-

собности и изнемогности, већ по тач. 15 чл. 27. поменутог закона о државним властима имају право на цео бир и половину осталог прихода, зад због изнемогности не оспособљују своју парохију, а ово се може разнати пенсији државних чиновника.

Тако исто свештеници су по закону о фонду за одржавање удовица и деце умрлих свештеника и законa од 11. марта 1891. год. дужни улагати у овај фонд, као што су и државни чиновници дужни у свој пенсиони фонд улагати, па су и ово разлози да се свештеници уподобљавају државним чиновницима, а њихова награда плати државних чиновника.

Напред изложено разумевање тач. 7. § 471 грађ. суд. пост., по коме бир свештенини има законску заштиту коју и плата државног чиновника, одговара духу не само садашњега него и раније законодавства нашег. Тако у § 649. законика о судској поступку у парницама грађанским од 21. октобра 1853. год. који законски пропис говори о томе шта се за извршење пресуде не може узети у попис и која одговара § 471. садашњег поступка судског у грађ. парницама, а на име у тач. 5. нарећено је: да се у попис не може узети ни једна чест плате чиновникове, ако он има других добара из којих би се поверитељ намирити могао; а ако никаких добара чиновник нема, онда му се од плате и додатка ка овој, као и од пенсије, за наплату дуга одбија једна четвртина, односно половина, ако се закониино задужио.

За свештенике пак у тач. ж. овог § 649. нарећено је: *„разнем начином толико од прихода и плате задужених свештеника и мерској и монашког реда, и општинских учитеља.*

У тач. 4. § 262. доцнијег законика о поступку судској у грађанским парницама, од 12. фебруара 1860. год., који такође говори о томе шта се за извршење пресуде не може узети, нарећено је да се за извршење пресуде не може узети: плата чиновника и правительских служитеља и свештеника, калуђера и општинских учитеља ни плата, ни приход, ако имају других добара, а ако немају, онда им се може узети $^1/_4$ част плате и прихода односно половине истих ако су се разметањем задужили.

Из овога се види да законодавство стално, па и онда кад се бир поглавито састојао из давања у натури, није правило разлике у погледу извршења између плате државних чиновника и свештеничког бира и осталог њиховог прихода, већ што је у том погледу вредело за плате чиновника вредело је и за свештенички приход односно бир. Тим пре ово вреди сада за свештенички бир, кад се он купи уз порез и као плата даје свештеницима у новцу.

Са наведених разлога, Касациони Суд је мишљења:

1., да се бир свештенички уподобљава плати осталих чиновника; и

2., да за извршење забрана и осталих обустава све оно што је у тач. 7. § 471. грађ. суд. поступка казано и нарећено за плате чиновника вреди и за свештенички бир т. ј. да се за наплату у попис не може узети цео бир, већ $^1/_4$ односно $^1/_2$ истога, а тако исто, да се на бир односи и одлука опште седнице Касационог Суда од 6. фебруара 1910. године Бр. 1462.

Ово своје мишљење Касациони Суд је достави г. Министру Правде с тим, да се изврше и друге власти приликом извршења у конкретним случајевима мере управљати према изврши судских решења, јер ако би којим решењем већ била одобрена забрана на већи део бира, па и на цео бир, нарочито ако би такво решење постало још и изврши због евентуалне неупотребе правног средства, онда моменте власти имају се придржавати тих решења без бојазни за одговорност по § 500 а грађ. суд. поступка.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ТРАЖЕ СЕ

Аксентије Арсенијевић, из Доње Речице, отуђарао је од своје куће. Он је стар 80 година, висок, сувоњав, плав у сељачком оделу. — Деница начелника среза пропучарског Бр. 8163.

Јулија, жена **Воје Поповића**, ал. занатлија, која је коју између 7. и 8. овог месеца отишла од своје матере Саше Трапиће из Београда, оставила је писмо у коме изјављује: да не учиниг крај своме животу, то се према томе сумња да је извршила самоубиство. Она је стара 17 година, средњег раста, очију плавих, на себи је имала кошуљу са монограмом „J. T“. — Акт извртра теразијског Бр. 5595.

Наталија Дајић, из Ужице, још 1. овог месеца отишла је за Београд, ал се по тражењу до сада није могла пронаћи онде. Она је стара 16 година, висока, лица дугуљастог, очију црних, великог носа, на себи је имала сукњу и блузу од порхета и на ногама ципеле. — Акт извртра теразијског Бр. 5570.

Ружица Павловић, служавка, родом из Шилеговца, 13. овог месеца побегла је на болбир за душевне болести, где је била на лечењу. Она је стара 25 година, раста малог, приновљеста. У оделу је болничком са кошуљом на којој је монограм „Д. Б.“. — Акт Управе града Београда Бр. 18073.

Катарина Милосављевић, из Плазова среза посавичког, побегла је од своје сестре Христине Живковић из Делина у срезу рашинском, и до данас се не зна где је. Она је стара 15 година, стаса, висока годинама, средњег, смеђе, у оделу сељачком. — Деница начелника среза рашинског Бр. 10054.

Душан, син **Ђорђа Војновића** из Јабуковца, отуђарао је од свога оца и до данас се није кратко. Он је стар 12 година лица дугог, очију црних, у оделу сељачком. — Деница начелника среза брезованачког Бр. 3872.

Живана — Живка — Стеванозић, из Сијаковца, отишла је 16. овог месеца од куће, и до данас се није вратила. Она је стара 14 година, приновљеста, средњег раста, сувоњава, без једног предњег зуба. У оделу је сељачком, забрађена жутом шамијом. — Деница начелника среза бешнског Бр. 13069.

Живан Јеремић, из Губеревца 13. овог месеца отуђарао је од куће и до данас се не зна где је. Он је стар 15 година, раста малог, плав, на десној руци срасли су му средњи и до мали прст. У оделу је сељачком. — Деница начелника среза посавског Бр. 1853.

ПОТЕРЕ

Ђура Поповић, аустријски војни бегунац, коме је Проучуле одређено за место сталног становања, побегао је 13. овог месеца од начелника среза посавског округа београдског. Он је стар 23 године, раста средњег, плав, обријан, на десној руци тетовиран. У оделу је грађанском, беле боје, са пластичним шапкама на ногама. — Деница начелника среза посавске округа београдског Бр. 7752.

Станиша Видојковић, осуђеник пожаревачког казненог завода, чију слику доносимо, побегао је 14. овог месеца са рада из Лубнчева. Он је родом из Мајатовца, у срезу студеничком, стар 18 година, раста средњег, очију угасито жутих, косе затворено смеђе, колена на ногама повијена унутра. — Деница Управе пожаревачког казненог завода Бр. 1869.

Вулидан Илић, из Д. Видова, има да се уже на одговор за дело преваре или се налази у бегству. Он је стар 28 година, средњег раста, приновљеност, брнова и браде мале. На себи има: антерију и чакшире од црног шајка шивених

гајтанима, на глави истрахасену шубару и на погама опанке. — Дешена начелника среза бешчког Бр. 12476.

Маринко — Марко — Марковић, и **Драгић Радовић**, Цигани, притворени начелника среза полубарског округа београдског, чије сваке износимо моју између 14. и 15. овог месеца провалили су аласану и побегли.

Маринко је родом из Пакучана ср. поцерског стар 26 година, висок, сувоњав, на средини леве шаке има белегу од чира оваквог облика величине 2·5/1·5 см.

Драгић је родом из Заблаћа ср. поцерског, стар 23 године, висок, праве косе и брнова, угаситих очију, у опште приповаљет; од огњ и разне ствари. — Дешена начелника среза пчињског Бр. 7411.

Митар Биберџић и **Анђа Јовићка** из Пајлева, нарушили су прају Миљосаву Јовићу, и однели му 9 турских шанија, 9 ћилимова и 350 динара. Митар је стар 30 година, омален по лицу бубуличав; а Анђа је стара 28 година, приповиљета. Обоје су у сељачком оделу. — Дешена начелства округа ваљевског Бр. 6450.

беших знакова има: белегу од нешћовања неправилна облика, величине 8/2 см. на средини леве мишице; белегу од нешћовања неправилна облика, величине 7·5/1 см. на средини десне мишице; по врату, лицу и грудима има пуно прих мадежа; белегу од посекотине у облику праве линије, правца носог, величине 3 см. удаљена за 7 см. испод левог прајх леве кључне кости. Оба су у сељачком оделу. — Дешена

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за сима побеглим личностима учине најжељу потеру, и у случају провалисна стављарано их упуте властима које су потерице изјаве, с позивом на означене бројеве вити или дешеша.

УХВАЋЕНИ

Петар Барбуловић, скитачки Цигани, чију смо потерницу донели у 16 броју ухваћен је и пакаи се у притвору начелника среза доњотозачког.

Јохан Крамер чију смо слику и потерницу донели у бр. 17. ухваћен је од стране помесара сваке полиције 17. овог месеца и са њиме ће се поступити по закону.

КРАЂЕ СТОКЕ

Ноћу између 9. и 10. овог месеца, непознати лопов украо је Кости Станисављевићу, из Сибнице, једну кобилу матору 10 година, доратасту високу 143 см. са жигом „В". — Дешена начелника среза косанјског Бр. 10363.

Ноћу између 12. и 13. овог месеца, непознати крадљивци украли су из винограда г. Михајла Благојевића, начелника Мин. Народне Привреде из Београда, двоја кола и два коња. Једна су кола теретна за ђубре а друга лака за возњу, жуто обојена и флоцрвана. Обоја су кола за запрегу са једним коњем. Коњи су матори по 10 година; један лакше доратасте, са жигом „Т", а други алатаст са жигом „ТО", на лево око пикаре. — Анг квартa пречарског Бр. 5115.

Ноћу између 12. и 13. овог месеца непознати крадљивци украли су Илији Миљосављевићу, таљигашу из Београда, два коња. Један је матор 4 године, доратаст са жигом положено „Т", другм ергон и новим немачким новом; други је матор 5 година, дакле зелене са жигом „Ш", розашен у оба ува. — Анг квартa палилулског Бр. 3475.

Ноћу између 10. и 11. овог месеца, непознати крадљивци украли су Арсенију Пашићу, из Лазе, једну кобилу матору 10 година, доратасту у лево око бораву са жигом положено „О"; и једног коња, матора 16 година, доратастог, у задњу десну ногу путастог, са жигом положено „Т". — Дешена начелника среза јасеничког округа смедеревског Бр. 10917.

Ноћу 2. овог месеца непознати крадљивци украо је једну кобилу у Валеву. Кобила је дакле праве у десно уво розашена са жигом „Т", на врату има окиљак и на леђима на два места има беле длаке. — Анг начелства округа ваљевског Бр. 5949.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове крађе и крадљивце.

МАНГУП СТОКА

У општини пајанчској нашао се један мангуп коњ, доратаст цветаст, на леђима има белегу а гриве је велике. — Дешена начелника среза јасеничког округа смедеревског Бр. 10917.

У општини грабовачкој нашле се два мангуп бика, један дакле беле, други шарене, матори по $1^1/_2$ годину, оба без розаша. — Дешена начелника среза ресавског Бр. 9118.

У општини гредељској нашли се једно мангуп ждребе — мушко, матора до 2 године, доратасто, розашено у оба ува. — Анг начелника среза ваљевског Бр. 8444.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије уредник Душан Ђ. Алимпић

БРОЈ 21. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 30. МАЈА 1910. ГОДИНА VI.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се плаћа унаврд, и то најмање за пола године код свију колекцијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у износу 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединим бројевима **„Полицијског Гласника“** не продаје се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу чл. 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 8. маја 1910. године Бр. 5536, донесено на основу чл. 144. тач. 9. Устава, које гласи:

„да се Петар Шиндлекер, железнички радник из Ниша, родом из Енса у Аустро-Угарској и поданик аустриски, по својој молби прими у српско подаништво, заједно са својом женом Маријом и малолетним сином Анастасом, изузетно од §. 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из својег досадашњег подаништва“.

На канцеларије Министарства унутрашњих дела, 14. маја 1910. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 8. маја 1910. године Бр. 5528, донесено на основу члана 144. тачке 9. Устава, које гласи:

„да се Ламберт Цимерман, бравар из Ниша, родом из Биловца у Шлезији и поданик аустриски, по својој молби прими у српско подаништво заједно са својом женом Аном и малолетним кћерима: Катарином, Олгом, Емелијом, Јеленом и Маријом, изузетно од §. 44. грађанског закона, пошто је подио уредан отпуст из својег досадашњег подаништва.“

На канцеларије Министарства унутрашњих дела, 14. маја 1910. год. у Београду.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу априлу 1910. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда, у току месеца априла ове године извршено је у Србији:

1. **Убистава** 39
2. **Детоубистава** 5
3. **Нехотичних убистава** . . . 2
4. **Покушаја убистава** 29
5. **Разбојништава** 8
6. **Силовања** 6
7. **Тешких телесних повреда** . 20
8. **Пљачкина** 34
9. **Опасних крађа** 140
10. **Злопамерних понаситаја туђих ствари** . . . . . 17 [1])

Од наложених дела пронађено је:

Убистава	34	или	87·1%
Детоубистава	4	„	80 %
Нехотичних убистава . .	2	„	100 %
Покушаја убистава . .	29	„	100 %
Разбојништава	8	„	100 %
Силовања	6	„	100 %
Тешких телесн. повреда	20	„	100 %
Пљачкина	4	„	13·3%
Опасних крађа	53	„	60·9%
Злопамерних понаситаја туђих ствари	0	„	0 %

Највећи број **убистава** извршен је помоћу *ватреног оружја* (24), затим помоћу *тупог оруђа* (10), и помоћу *оштрог* (5).

Узроци њиховом извршењу деле: у *међусобној свађи* за 21 случај, у *душевном растројству* за 3, у *приватној званичној дужности* за 3, у *домаћој расиру* за 2, и по 1 случај: *у користољубљу, љубоморе, одбрани имовине, и одбрани части*. За 6 случајева узроци су непознати.

Посматрана према местима у којима су извршена, наложена убиства јављају се: у срезу јабланичком 5 (3 непронађена), у срезу прокупачком 3, у срезу колубарском округа ваљевског 2, у срезу крагујевачком 2, у срезу моравском округа пожаревачког 2, у срезу зајечарском 2, у срезу бољевачком 2 (1 непронађен) и по 1 у срезовима: врачарском, космајском, посавском округа београдског, тамнавском, лесковачком, лепеничком, јасеничком округа крагујевачког, гружанском, гретеничком (непронађено), ражањском, копаоничком, расинском, левачком, беличком, деспотовачком, параћинском, алексиначком, моравском, ћићинском, ћубићском, копаоничком, и пожешком.

Детоубиства су извршена по 1 у срезовима: колубарском округа ваљевског, пољаничком (непронађено), жупском, алексиначком и јасеничком округа смедеревског.

Нехотична убиства извршена су по 1 у срезу беличком и вароши Крагујевцу.

Покушаји убистава извршени су: у срезу мачванском 4, у срезу нишком 2, у срезу добричком 2, у срезу косаничком 2, у срезу драгачевском 2, и по 1 у срезовима: тамнавском, крагујевачком, расинском, левачком, параћинском, бањском, посаво-тамнавском, моравском округа пожаревачког, млавском, хомољском, таковском, орашком, тимочком, прокупачком, и у варошима: Београду, Врању и Прокупљу.

Разбојништва су извршена: у Београду 2 и по 1 у срезовима: гročанском, ваљевском, јасеничком округа крагујевачког, мачванском, млавском и хомољском.

Силовања су извршена по 1 у срезовима: браничевском, мачванском, посаво-тамнавском, добричком, жичком и вароши Смедереву.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу качерском 3, у срезу крагујевачком 2, у вароши Врању 2, и по 1 у срезовима: тамнавском, јабланичком, гружанском, жупском, параћинском, беличком, таковском, рачанском, драгачевском, трнавском, студеничком и у варошима: Крагујевцу и Смедереву.

Пљачине су извршене: у срезу бољевачком 3, у срезу гročанском 2, у срезу тамнавском 2, у срезу моравском округа пожаревачког 2, у срезу млавском 2, у срезу заглавском 2 (1 пронађена), у срезу добричком 2, и по 1 у срезовима: врачарском, космајском, власотиначком, лепеничком (пронађена), неготинском, ресавском, деспотовачком, алексиначком, нишком, бањском, јадранском, пожаревач-

1) У априлу месецу ш. год. дала нам било је:
1. Убистава 42
2. Детоубиства 7
3. Нехотичних убистава 3
4. Покушаја убистава 31
5. Разбојништава 12
6. Силовања 1
7. Тешких телесних повреда . . . 18
8. Пљачкина 51
9. Опасних крађа 194
10. Злопамерних понаситаја туђих ствари . 28

ком, хомољском, зиничком, зајечарском, златиборском, ужичком, драгачевском (пронађена) и у нар. Ћуприји (пронађена).

Вредност свих ових пљачкина износи око **9.300** динара.

Опасне крађе извршене су: у срезу ресавском **9**, у срезу параћинском **8** (5 пронађене), у Београду **7** (2 пронађене), у срезу колубарском округа ваљевског **7** (3 пронађене), у срезу лепеничком **6** (3 пронађене), у срезу моравском округа пожаревачког **6** (2 пронађене), у срезу ћићилијанском **5** (1 пронађена), у срезу подгорском **4** (1 пронађ.), у срезу посавском округа ваљевског **4** (1 непронађена), у срезу деспотовачком **4** (2 пронађене), у срезу жичком **4** (1 пронађена), у срезу пожаревачком **4** (2 пронађене), у срезу ваљевском **3** (2 пронађене), у срезу неготинском **3**, у срезу мачванском **3** (2 пронађене), у срезу подунавском **3** (све пронађене), у срезу јасеничком округа смедеревског **3** (све пронађ.), у срезу космајском **3**, у срезу тамнавском **2**, у срезу трстеничком **2**, у срезу бањском **2** (обе пронађене), у срезу јадранском **2**, у срезу посаво-тамнавском **2** (1 пронађена), у срезу млавском **2** (1 пронађена), у срезу хомољском **2** (1 пронађена), у срезу зиничком **2**, у срезу орашком **2** (обе пронађене), у срезу бољевачком **2**, у срезу заглавском **2**, у срезу крајњогорском **2**, у срезу поженском **2** (обе пронађ.), у варошима: Врању **2**, у Пожаревцу **2** и по **1** срезовима: колубарском округа београдског (пронађена), посавском округа београдског, власотиначком, пожаревачком, крагујевачком (пронађена), јасеничком округа крагујевачког (пронађена), крајинском, поречком, жупском (пронађена), ражањском, сврљишком, лужничком, азбукованичком (пронађена), рађевском, качерском (пронађена), зајечарском, аријеском, моравичком (пронађена), трнавском (пронађена), драгачевском (пронађена) и у варошима: Ћуприји, Пироту (пронађена), Смедереву и Прокупљу (пронађена).

Вредност свих ових крађа износи око **42.500** динара.

Злонамерних оштећења туђих ствари било је: у срезу ражањском **3**, у срезу подунавском **3**, у срезу жупском **2**, у срезу заглавском **2**, и по **1** у срезовима: лепеничком, ресавском, деспотовачком, хомољском, орашком, зајечарском и у вароши Ћуприји.

Вредност уништених ствари износи око **16.300** динара.

Поред изложених дела у току месеца априла извршено је још у Србији и 25 **самоубистава** и то: у срезу голубачком **2**, у варошима: Београду **2**, у Ваљеву **2**, и по **1** у срезовима: подгорском, ћићилијанском, власотиначком, копаоничком, расинском, левачком, нишком, нишавском, мачванском, посаво-тамнавском, млавском, хомољском, лубњевском, бољевачком, прокупачком, жичком, моравичком и у варошима: Врању и Смедереву.

Ова самоубиства извршена су: *вешањем* **10**, *пиштољем оружјем* **8**, *тровањем* **3**, *дављењем у води* **3**, *оштрим оружјем* **1**. Узроци њиховом извршењу јесте: у *болести* за **10** случајева, у *душевном растројству* за **5**, у *чистољубљу* за **1**, у *жалости* за **1**, у *рђавом материјалном стању* за **1**, а за **7** случајева узроци су *непознати*.

Покушај самоубиства извршен је у срезу јасеничком округа смедеревског, дављењем у води, узрок непознат.

Општи преглед до сада изложених дела сакупа је:

Текући број	ОКРУЗИ	Убиства	Детоубиства	Покушаји убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Учешће туђеног поверења	Паљевине	Опасне крађе	Злонамерна оштећења туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	5	—	—	—	1	—	—	4	5	—	—	—
2	„ ваљевски	1	—	1	1	1	—	1	2	20	—	3	—
3	„ врањски	6	1	—	5	—	—	3	1	9	—	2	—
4	„ крагујевачки	5	—	1	1	1	—	3	1	8	1	—	—
5	„ крајински	—	—	—	—	—	1	—	1	5	—	—	—
6	„ крушевачки	4	1	—	1	—	—	1	—	4	5	2	—
7	„ моравски	4	—	1	2	—	—	2	5	22	3	1	—
8	„ нишки	1	1	—	1	—	—	—	2	3	—	1	—
9	„ пиротски	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—
10	„ подрински	1	—	—	1	1	2	—	1	9	—	2	—
11	„ пожаревачки	2	—	—	5	2	—	—	7	18	1	4	—
12	„ руднички	1	—	—	1	—	—	4	—	1	—	1	—
13	„ смедеревски	—	1	—	1	—	1	1	—	9	4	1	1
14	„ тимочки	4	—	—	1	—	—	—	6	5	2	1	—
15	„ топлички	4	—	—	6	—	1	—	2	1	—	1	—
16	„ ужички	1	—	—	—	—	—	1	2	5	—	—	—
17	„ чачански	—	—	—	2	—	1	5	1	7	—	2	—
18	Управа града Београда	—	—	—	1	2	—	—	—	7	—	2	—
	Свега:	39	5	2	29	8	6	21	34	140	17	25	1

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 25. маја 1910. године Абр. 1115. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Али, у случају продаје ваше добара, извршна власт је дужна, у протоколу лицитације (§ 488.), означити како је, с погледом на § 482., вршена продаја, на исте: да ли су сва добра укупно продата или свако за се. Јер, да би се могла ценити правилност рада извршног органа на дан лицитације, ако би против тога рада била назваљена жалба, мора се претходно знати да ли је била само једна или је било више продаја. То означење омогућава, дакле, овде контролу судске власти над плаћу извршном, и ако тога означења нема, онда би и та контрола била немогућна. Стога би јавна продаја, у чијем протоколу лицитације не би овога означења било, била неуредна, и, на жалбу заинтересованих, суд би такву продају морао уништити. Како би је могао одобрити, када се не зна да ли је она уредно свршена, а не зна се стога што се на протокола лицитације то не види? И када је тако, онда је боље узети да продаја није правилно извршена, учинити, другим речима, претпоставку у корист оног који се жали, овог који се појављује као оштећен том продајом. Дакле, овде се поступа као и у кривичном праву, у коме се, у случају сумње, чине претпоставе у корист оптуженог, или као код тумачења уговора, где се нејасне клаузуле интерпретирају пре у корист онога против кога су ове управљене него у корист стипуланта.[1]

Отуда је Смедеревски Приостепени Суд поступио правилно, када је, својим решењем од 16. Јануара 1904. год. бр. 25339., поништио једну јавну продају са мотивацијом из које ми видимо овај пасус: „На протокола лицитације ове продаје види се, да није означено, како је вршена она продаја т. ј. да ли свих парцела уједно или сваке за се, што је требало означити према § 482. грађ. суд. поступ....“ [2] Исти Суд веће даље: „....., јер да је то учињено, знало би се, да ли корист једног или другог, осуђеног или онога поверилаца, — тражи, да се продаје имање целокупно или сваки комад за се....“, на чега би се дало извести да би, по Смедеревском Приостепеном Суду, и судска власт могла ценити ону „пользу осуђеног или његових поверилаца“ — из § 482., па, према тој оцени, евентуално продају уништити, ако је извршна власт сва поносана добра уједно односно свако за се продавала, нахођење које, као што смо и горе казали, не би закону одговарало.

Тај чакат да, у протоколу лицитације, није тачно означено, на који је начин извршна власт применила § 482. може да буде узрок да се, при продаји, учине неправилности, као што се то лепо види

[1] B. Lauantaire, *Précis de droit civil*, t. II. p. 937, L. 38, § 18, *de Verb. oblig.*: „In stipulationibus cum quaeritur quid actum sit, verba contra stipulatorem interpretanda sunt.“

[2] С. Јанић, op. cit., *Полицијски Гласник*, год. 1904., број од 19. Септембра, стр. 287.

из истога решења. Смедеревскога Суда, где се вели овако: „Сам тај факт оваког начина продаје дао је маха и повреди прописа § 481, грађ. суд. пост., јер и ако је продавато тет парцела, извршилац продаје само је код прног имања у списку ставио „тесли“ а међутим уступио целокупно имање не забележивши ни потребне и обилне речи „*преа друге и треби цут*“, као што се то по наведеном законском пропису тражи.“ [1])

Осим овога поставља се, у случају § а 482., и то питање: да ли, у случају да су поједина добра продавата засебно, треба, ако би било жалбе против продаје, сваку од тих продаја ценити одвојено, тако да се може десити да се нека од тих продаја, ако правилна, одобри, док ће се друга, ако неуредна, уништити; или се, пак, морају, напротив, све те продаје сматрати као једна целина, као једна продаја, на чега би излазила та последица да би се те посебне продаје укупно било одобриле било поништиле?

Код овога питања пракса Касационога Суда није утврђена. Тако имамо, најпре, решење тога Суда од 28. Августа 1880. год., бр. 3301 у коме стоји ово: „Као што се из протокола лицитације види имање туђиночево није продато све у једно, већ продат је сваки комад за себе. Према томе *продаја сваког парчета за себе, чини засебну јавну продају, па да у ово случају, *[2]) У истом је смислу и решење Касационога Суда од 10. Маја 1880. год., бр. 10, 471.[3]) Противно оној јуриспруденцији имамо решење Касационога Суда од 18. Марта 1903. год., бр. 1582., из кога видимо овај насус: „Јавна продаја неуредна је, кад је ма у ком делу непраилно извршена, *и према томе суд на једном законском прописом није ограничен, да продају имања цела и да за масеса имања одређаваа за друго нити, већ, кад нађе, да је при којој продаји ма у ком делу нетачна, повређен пропис § 501*, грађ. пост. мора продају у целости поништити. Према овоме суд је и у данном случају имао тако да поступи, *а не, да за масесе имање продају снажа*, а да друго ништа као што је учинио...“ [4])

Што се нас тиче, ми мислимо да одо треба правити једну разлику. Ако је реч о самој продаји, лицитирању, ми не видимо разлога да се нека продаја уништи, зато што би продаја једног од поменутих добара била неуредна (претпоставка је да су поменсана добра засебно продавата). Свака лицитација се ту може, пошто је одвојено од других вршена, засебно ценити, нити су остале лицитације неуредне стога што је таква једна од њих. Ми самим разумемо да се јавна продаја не може „цепати“, као што вели Касационн Суд у своме решењу од 18. Марта 1903. год., бр. 1582., ако је реч о формалностима које су опште свима поменсаним добрима, као што је, и. пр., огласе продаје. Али, ако су све претходне формалности испуњене онако како то закон налаже, онда би било неосновано сву продајну радњу уништити само зато што су се, код лицитирања *једног* од поменсаних добара, учинише грешке због којих је продаја тога добра неуредна. Напротив, има само та једна лицитација да се поништи, а остале би остале у снази. У прилог овакога схватања иде и то посматрање: да интерес друштвени, интерес који законодавац има у виду и заступа, није у томе да се правни послови међу појединцима обављени, или правне радње власти ниште, већ се, обрнуто, тај интерес састоји у одржавању у снази онога што је свршено. Уништај свршених правних трансакција или правних радњи власти јавља се као изнесдан друштвени поремећај који законодавцу, жељном мира и реда, не може бити симпатичан. Отуда се тај уништај и појављује као нешто изузетно, ненормално, због чега њему има места само тамо где га законодавац одобрава. Међутим, за горњи случај ми немамо ни једне законске одредбе која би нас упућивала на то да ми целу једну продају, која се састојала из више посебних лицитација, уништимо само зато што је једна од тих лицитација погрешно извршена.

Кад се закључује продаја која има за предмет више непокретних добара? Одговор на то питање није тежак, као је, за продају сних добара, одређен само један дан. У том случају, продаја ни једног добра не може бити закључена пре четири часа по подне, онога дана за који је она одређена, а може се продаја сваког од њих закључити после тога момента. Питање је само ово: шта ће бити са добрима која се тога дана до тренутка пада после подне, престаје канцеларско време извршног органа; не продају? За тај случај имамо одредбу у другој половини §-а 480., где се вели: „Што се једног дана не прода, настављ се следећег дана, но и тада не сме се свршити пре четири сата“. Нетина, овде се може поставити питање: да ли се овај пропис не односи на случај када је, за продају, одређено више од једног дана, тако да се, само тада, продаја, продужена сутра дан, не сме закључити пре четири часа по подне, док би се она могла закључити, другога дана, и пре тога момента, ако је за продају само одређен само један дан? Ми мислимо да је цитирани став §-а 480. и сувише генерално редигован, да би се он смео тако уско тумачити, што ће рећи да, када продаја има за предмет више добара, продаја оних добара која се нису могла продати једног дана не може се, сутра дан, закључити пре четири часа, и ако је, продајним огласом, био само један дан за продају одређен. У осталом, пошто се у § 480. вели да продаја, неспршена једног дана, „настављ се следећег дана“, продаја се може продужити и трећега дана и т. д., ако се другога дана не сврши, и, у том случају, продаја оног добра које је остало, и. пр., за трећи дан, не сме се свршити, тога дана, пре четири часа по подне.[4])

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Ж. Перић

Границе између државне и среске самоуправне власти код нас с обзиром на садањи закон о уређењу округа и срезова

(СВРШЕТАК)

4. Ко би имао да задржи од извршења или да поништи незаконите одлуке среског одбора.

Ово питање садањи закон о уређењу округа и срезова није расправио. Односе између среског одбора, као среске самоуправне власти и среског начелника, као представника државне власти, није ни у колико обележен, нити су му границе постављене. Окружни начелник има право, да задржи од извршења сваку одлуку окружне скупштине и окружног одбора — чл. 14, и 113. закона — и према томе могао би се мислити, да и срески начелник има права да задржи од извршења сваку неправилну и незакониту одлуку среског одбора, тим пре, што му је законодавац дао право, да то чини са одлукама среске скупштине као већег тела — чл. 40. закона.

Ово је решавање погрешно у толико пре, што односи између окружнога начелника и окружнога одбора, даље између среског начелника и среске скупштине, нису они исти, који су између среског начелника и среског одбора. Окружни начелник није ни председник ни члан окружног одбора, нити према томе има права гласа при решавању, док на против срески начелник улази у састав среског одбора и као што само из раније излагања видели, може се узети, да је и председник тога одбора.

Али у ономе је законодавац отишао далеко, кад је одлуке среског одбора оставио без надзора државне власти. Истина, да у састав тога одбора улази срески начелник или његов заступник, али шта он може са једним његовим гласом над друга три члана могу бити противника мишљења. Није овде реч о сувоћу надлежности среског одбора са среским начелником о коме говори чл. 136. правила о пословном реду, и које се расправила код Државног Савета, јер је законодавац и код окр. одбора поред оних надлежења, које је дао окружном начелнику, да може обуставити сваку неправилну

[1]) С. Јанић, *op. cit.*, *Полицијски Гласник*, год. 1901., број од 19. Септембра, стр. 287.

[2]) С. Јанић, *op. cit.*, *Полицијски Гласник*, год. 1901., број од 19. Септембра, стр. 287.

[3]) С. Мијаиловић, *Нова Збирка начелних одлука одређених оштих одлука Касационог Суда*, Књига IV., стр. 52.

[4]) С. Јанић, *op. cit.*, *Полицијски Гласник*, год. 1901., број од 19. Септембра, стр. 286.

[4]) Ми смо, тумачећи речи: „Што се једног дана не прода, настављ се следећег дана, но и тада не сме се свршити пре четири часа,“ у § у § 480., за случај продаје свих једног добра, казали ово: „... скоро, управо, као нагласа, тај израз једно ту мисао у себи и садржи.“ Иначе о томе се овде говоре те је израз „... нетачнији се.“ Иначе, ако не погрешиш, а ово по аналогији морамо узети да се § 480. други став има применити и на горњи случај, нађе је прећутно за продају више добара — и то у јаном дан — па се тога дана сва та добра не продају.

и незакониту одлуку окружног одбора (чл. 113. закона) тако што наведе, да се спорна питања о надлежности између окружног начелника и окружног одбора расправљају пред Државним Саветом (чл. 114. закона).

Овде је реч о томе, кад се и сремски начелник и сремски одбор сагласе и сложе у томе, да је то питање надлежан, да реши сремски одбор, па га он реши својом већином противно одлуци сремске скупштине или ком позитивном закону, или на начин на који то закон не допушта.

Како се у оште не може допустити, да власт захвата шири обим, него што је то законом одређено, назови, да сремски начелник није властан, да задржава од извршења одлуке сремског одбора. То нигде у закону не стоји, нити је прописано на који би се то начин имало да врши.

Пошто ово питање у закону није решено, то га треба првом изменом закона обухватити и прописати начин поступања при задржавању таквих одлука од извршења. Ово у толико пре, што је по тач. 2. чл. 6. закона о уређењу округа и срезова управним државним властима у округу и срезу, поред осталога главни задатак, *да мотре, да самоуправне власти у округу, срезу и општини раде у границама закона*, а сад, како ће се тај задатак вршити, над државне власти не могу обуздавати од извршења неправилне и незаконите одлуке, самоуправних власти? Ако се хтело, да систем среске самоуправе буде потпун, онда је то исто требало урадити и са окружном самоуправом, јер је ту надзор државне власти јачи, пошто окружни начелник има права да задржи од извршења сваку одлуку окружног одбора, која би била противна решењу окружне скупштине (чл. 113) или коме позитивном закону.

Чак, шта више природније би за самоуправни принцип изгледало, да сремски начелник никако и не улази у саставе среског одбора, јер он ту улази по положају, а не избором од стране среске скупштине, а да се у накнаду за то, између њега и среског одбора створи опасна веза одноше у каквом односу стоји окружни начелник према окружном одбору.

На најмање неко вређати принцип среске самоуправе, ако би нпр. сремски начелник задржао од извршења какву одлуку сремског одбора, која не би одговарала решењу среске скупштине, или ком позитивном закону. По нашем мишљењу, а с обзиром на то, што је сремски одбор управо извршни орган среске скупштине, он је из ње поникао, и сремски начелник задржавајући од извршења одлуку среског одбора, тиме не чини ништа друго, него одржава у сили и важности решења среске скупштине, као вређа самоуправног тела или одржавањем у сили позитивних закона, противно којима би биле донешене те одлуке, представља везу између самоуправе и државе као целине.[1]

Из свега досадашњег излагања, а поред указаних недостатака и неодређености у закону питања под бр. 1, 2 и 3, које треба што пре прецизирати излази: да је садашњим законом погрешно одређена граница између среског начелника као државне и среског одбора као самоуправне власти. Таме што сремски начелник по положају улази у састав среског одбора, било то као председник по раније објасњеву, било као члан, повређен је самоуправни принцип, јер једно лице постаје члан једног самоуправног тела по сили закона, без питања среске скупштине, као надлежне да бира чланове тога тела. А да би пак то тело — сремски одбор — радило у границама позитивних закона и овлашћења, које му је дала среска скупштина на које је ово управо и поникло, потребно је да буде према сремском начелнику у истоме односу, како што је окружни начелник према окружном одбору (чл. 113), те да овај може одржавати у снази решења среске скупштине и важности позитивних закона и на тај начин представља везу између самоуправе и државе као целине, као што само пре поменуи.

5. Надаје имамо да размотримо још једно питање, које је у закону прецизно расправљено, или чије би решења из обзира целисходности и практичности требало незнатно изменити.

По чл. 139. у вези са чл. 156. закона о уређењу округа и срезова, благајник ће чинити исплате само по упутницама, које издаје сремски одбор. То значи, да се сваки издатак и ако за ћ постоји у буџету нарочито одобрена позиција, може учинити тек онда кад то реши сремски одбор. Овде је код среског одбора потпуно заступљен принцип самоуправе, но он има и своју негативну страну. Јер ма за какав ситни издатак, који не прелиша суму од неколико динара, а који је хитан и мора да се учини, сремски начелник мора да сазове сремски одбор, у седницу ради решења по њему. Тако нпр. ветар полула зими два прозора на сремској згради у неком малом сремском месту. Како се та оправка мора одмах извршити, по строгој интерпретацији закона, чланови среског одбора морају само због тога долазити често из најудаљенијих крајева среза у седницу, да реше предмет у вредности два динара, а тај долазак да стане среску касу 9 динара (дневница чланова).

Мислимо, да се нећемо огрешити како о самоуправни принцип, ако предложимо у интересу целисходности и практичнијег и бржег рада, да наредбодавац по сремском буџету за ситније издатке, рецимо до 20 динара, буде по овлашћењу среског одбора председник тога одбора или сремски начелник.

Чед. Ал. Јевђеновић
начелник среза ресавског

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

Деведесет десета потрепка. — На два месеца после извршеног злочина, судски лекари Д-р Лебруч и Хефер Жилберт поднели су истражном судији опширан и дефинитиван рапорт, у коме су формулисали ова закључци:

1. Модриће око уста и по рукама мале Жане Ван Гази произведене су, по свој прилици, од самог детета у времену смртних мука.

2. Смрт је наступила услед загушења, произведеног материјама, које су приликом повраћања пошле преко душника у пљућа.

3. Стомак детиње садржавао је млеко и хлеб у стању потпуног варења; хлеб је био помешан са знатном количином путера.

4. Стомак је још садржавао и алкохола, у јачини од 50° [коњак или рум].

5. Одело жртве било је уљано повраћеним материјама; на огртачу се налазило: жртвине косе, длаке од псета и мачке, као и длаке од пламих бркова.

6. Сечење поту извршио је човек од заната, по свој прилици месар.

Из оних лекарских констатација излази, да је мала Жана Ван Гази била опијена; да је у повраћање, које је због овога наступило, угушило, и да је смрт наступила — што се види из стања хране у стомаку — на три до четири часа после последњег оброка, који је био у 6 часова у вече*.

Изложене констатације не можемо примити без извесних примедаба и ове резерве:

1. На лицу хеша налазе се мале модрице. Познато је, да су модрице обично резултат контузије. Такав случај овде, међутим, није могао бити, јер деце — изузеи сиваоља — није било жртва насиља и бруталности. Откуда онда ове модрице? Треба ли усвојити мишљење судских лекара? Не мислимо тако. Ове модрице нису никако могле бити произроковане од саме Жане. Девојчица је пала жртва нијана, загушена повраћањем, али није била у великој агонији, јер грче њеног лица нису изражавале ни борбу, ни страх, ни патњу, ни очајање. Шта више, четири мале модрице, које су се налазиле на лицу, биле су у истом реду и на једној истој, десној вертикалној линији. Да се дете само ударало у тешкој агонији, ово би, сигурно и напредно као што је било, нанело себи више и озбиљнијих удараца; четири модрице не би биле овако правилне и, назад, дете би се ударало са обе стране лица, а не само с једне. Ове површне модрице исто тако нису проузроковане ни од злочинца. Где им је онда порекло? Једино вероватно и логично објашњење ових модрица у овоме је: оне су постале пре, а не после детиње смрти. Ми усвајамо ово мишљење Д-р Лепера, који је прегледао леш и констатовао смрт одмах после паласка пакета. Видећи, да се дете онесвестило, и да је наго услед повраћања, злочинац се трудио да га поврати, и с тога га је штипао по лицу: испод ока, по образу и по десном углу усана. Ове модрице на лицу, јасне, правилне, у правој линији и у подједнаком одстојању, подсећају на правилне и методичне притиске злочинчевих прстију. Што се тиче модрица на рукама, које нису биле опажене у моменту открића

---

[1] Др Коста Кумануди, професор универзитета тако исто налази ову правицу у закону и мисли да би надзор државне власти требао да обухвати и ове одлуке. Адми. право стр. 245.

тела, оне могу проваљивати било услед ове исте злочиначке радње, било услед акције сведока Поља, који је јако стезао јеш пруђу руку жртвину признаком отварања пакета у комесаријату. У сваком случају, објашњење судских лекара о природи ових модрица, само је проста, неверопатна и неоснована хипотеза.

2. На огртачу је нађена коса жртвина: затим даке од паса и мачке, иако и дике од плавих бркова. Она констатација имала би предности да је одмах учињена. Она је, у осталом, пре спадала у надлежност детектива, но у надлежност судских лекара. Објављена тек на два месеца по извршеном злочину, констатација ова није била ни од какве користи за истражитељ. На основу ње пласт је дошла до закључка, да је Жанин завођач носио плаве бркове, и имао у стану пса и мачку. Због ових је, опет, нарочито окрвавлен човек на улице „Мајон", јер је имао једну дену мачку — angoru — и једног великог пса. Потребно је, међутим, сетити се, са колико је сразмер побрежена пакет био отворен у комесаријату. У место да је ова операција извршена пажљиво и обазриво, пакет је, као што само видели, био спуштен на прљав под, док је огртач био у рукама наше лица. Према овакном ставу ствари, позно вештачење огртача, којим је обрисан прљав и нечист под, не може имати никакне вредности.

3. Одмах у почетку судски лекари били су мишљења, да је сечење ногу извршио „човек од заната", т. ј. искусан лекар. У свом званичном рапорту они су признали ову заблуду, проширујући израз: „човек од заната" и на месара. Ово нахово друго тврђење изгледа нам исто тако мало основано као и прво. Доцније ћемо доказати, на основу специјалног начина сечења леша и правилног и симетричног пресеча ногу, да ово није извршио месар, већ лице које се занима другом врстом ручног рада.

4. Судски лекари назвали тврде, према стању растворене хране у стомаку, да је смрт Жанина наступила на три до четири сата после њеног последњег оброка. Како је овај оброк био у 6 часова, то је, према овоме, смрт наступила између 9 и 10 часова у вече. Ово је тврђење сумљиво, и не почива ни на каквој озбиљној основи. Дете је одведено око 7 часова и одвучено у један привремена стан, у коме је, опијено, убрзо умрло у току повраћања. Њен завођач, страсан блудник, није, без сумње, чекао два пуна часа на своју жртву. У истини, смрт је наступила између осам и девет часова у вече, т. ј. на два до три, а не на три до четири часа после последњег оброка. Природа факата, као поузданих психолошких елемената, на које се можемо позвати, потврђује ово наше и обара мишљење судских лекара. Противречност ова, у осталом, без предности је због ова два разлога: прво, што је немогућно супер-вештачење; друго, што се мањимум времена смрти, који утврђују лекари, приближује максимуму времена које ми одређујемо. Ово, узгред буди речено, није прва заблуда наших судских лекара. Убрзо после злочина над малом Жаном, на обали Сене нађен је леш једне девојчице, за коју су они тврдили да је имала 10 до 12 год. Међутим, кад је утврђен идентитет овог леша, видело се, да је сирота девојчица — која се случајно удавила при повратку из школе у стан родитеља — имала тек 7 год. И кад се стручњаци овако грубо, за неколико година, варају у одређивању доба старости једног детета, лако је разумети да су били у стању да учине и једну много мању заблуду, свега у једном сату, приликом одређивања тренутка смрти према стању хране у стомаку.

* * *

Нећемо говорити о начинима на које је ова истрага вођена. Они се одликују пометеношћу, неразмишљеношћу, чудноватошћу, понекад и глупошћу, као што је н. пр. она дводневна трка затрогачаца по крононика у циљу истраживања детиних ногу и сечења. Скуп свију полицијских операција доказује потпуно одсуство расуђивања, хладнокрвности и методе. У осталом ова, несумњиво тешка истрага, није могла бити ни довршена, пошто су прва и битна обавештења, на којима је почивала, била сасвим погрешна и лажна. На основу њих није било могућно, чак и са правилним резоновањем — само овде није био тај случај — доћи до правилног решења проблема. У место иницијативе, брзог одлучивања, тачног посматрања, прецизног анализа и брзог извршења, ми, напротив, налазимо грубе заблуде, одсуство сваке разумне и смишљене иницијативе, устезање, неодлучност, спорост и одсуство сваке логике и методе. Додајмо овоме још и примитивну и непотпуну организацију полиције у Бриселу и његовим предграђима, на ћемо добити праву слику ствари: анархију и хаос у незнању и неспособности Треба ли се онда чудити, што се Брисел смарао у Брабанту као рај крадљивца и убица, и што сви, мало необичнији злочини, који се у њему изврше, остају увек некажњени, изузев оних, код којих су кривци на делу ухваћени, или чији се извршиоци сами пријављују власти. То никако није личност овог или оног чиновника коју овде нападамо, већ је то општи систем кога осуђујемо, и кога сви морају осудити, јер је рђав, грозан и опасан. У овом ће се с нама сложити, надамо се, све добре, часне и савесне судије, да би се дошло до читаве серије неопходних реформа, које ћемо поменути у нашим закључцима.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Г. Гавр. Адамовић, полицијски писар, пита:

„Један бивши механџија из Палање, дугује на име претплате на „Српске Новине" за 1901. и 1902. год. дин. 40.

Кад је од истога покушана наплата ове дуговане претплате, он је изјавио, да ову претплату неће да положи пошто је по закону застарило право на наплату исте.

Молим уредништво за објашњење:

1. Да ли право за наплату дуговане претплате на „Српске Новине" застарева по § 928. о грађ. законику, као годишњи државни приход, и ако то стоји, онда од кад почиње застарелост.

2. Ако право на наплату онога не застарева онда, може ли се наплата извршити егзекутивним путем?"

— На ово питање одговарамо:

По уредби — наставленију — од 30. маја 1837. године (Зборник XXX стр. 192) тачка 4. касеције и механије дужне су држати „Српске Новине".

По буџету државних прихода стр. 155. глава VII партија 31. под 2. од претплате ових новина предвиђа се годишњи приход у 80.000 динара.

Све дотле, докле оно државно потраживање не застари, оно се може наплаћивати, пошто се претходно донесе решење у смислу 465. т. 4. грађанског судског поступка.

Код овог државног потраживања није искључена застарелост ни једним законом, те се питање о застарелости претплате има нормирати по одредбама грађанског закона.

Како је оно годишње потраживање, то би, по мишљењу уредништва, застарелост била из тачке 6 § 928. грађ. закона, а почињала би крајем године за коју се претплата тражи; али Касационни Суд узима, да сва државна потраживања, застарелост из § 931. од шест година.

Према овоме, сваком дужнику, који не плати дуговану ову претплату, треба наредити решењем плаћање исте, с обзиром на застарелост из § 931. грађ. закона, на кад решење постане извршним, онда наплату извршити путем егзекуције.

II

Суд општине суботичке, актом својим Бр. 481, пита:

„Моли се уредништво за обавештење у првом наредном броју Полицијског Гласника о томе:

Ова општина по распореду бр. 6. за ову годину има 275 пореских глава, које су оптерећене поред остале порезе, и са личном порезом.

Тако исто, ова општина поред броја глава у првој тачки има и 27 домова — задруга, којима су старешине изумрле, те исте само што лични порез не плаћају, а порезу на имање и и бир свештенички плаћају, и према томе ова општина има 302 порез плаћајућих обвезника.

Према овоме:

1. Има ли деловођа овога суда право на плату 720 динара по чл. 118. зак. о општинама, пошто износи број пореских обвезника у овој општини преко 302.

2. Ако нема, онда како се рачунају они домови — задруге напред споменуте, над деловођа и са њима исто онако има посла као и са пореским главама, само што им у распореду порезе бр. 6. не разрезује личну порезу, а друго им све врши?"

— На ово питање одговарамо:

У члановима 6. 7. 21. 29. 30. 32. 70. и 112. закона о општинама, као основна

за тамо побројане радње дужности или права, узети су *пунолетни грађани* или *пуноми гласачи*.

Од овога правила одступа се у члановима: 105. 117. и 118. истога закона, јер се ту као основица узимају *пореске главе*.

Како се под пореским главама, по општем схватању, узимају и она домови, где нема пунолетних грађана, па се чак од њих у смислу чл. 72. закона о непосредном порезу наплаћује на име личног пореза по 5 пара од сваког динара, то се има узети, да је у овом последњем случају, кад је реч о плаћама председника и деловођа, законодавац обухватао речима пореске главе и оне домове без пунолетних чланова.

Ако се тако не би узело, онда се не би нашло у опште разлога за оно одступање од правила постављеног у чл. 6. 7. и тако даље.

У осталом и по природи саме ствари треба и оне домове рачунати у пореске главе, о којима говоре чл. 105. 117. и 118. јер сви ти домови могу имати више правних послова у општини него поједини пунолетни чланови, а очигледно је, да је законодавац, везујући плату председника и деловође за број и количину пореских глава, имао пред очима и величину послова, што их они органи морају имати.

У пореске главе не би се никако могли убројити они порески обвезници, који не живе у дотичној општини, него само ту имају имања и по распореду бр. 6. воде се као странци, јер је неоспорно, да они не чине састав пореских глава једне општине.

Према овоме, над у тој општини има без странаца 302. пореза плаћајућа обвезника, плата деловођа требала би бити 720 динара.

III

Г. Василије Х. Перић, свештеник из Криве Феје, пита:

„Моли се уредништво да ми да објашњења преко Полицијског Гласника за следеће:

Нешто ми је из кривичног судског поступка као и из закона о општинама познато али нејасно: могу ли председник и деловођа бити прва суђења, кад постоји духовно сродство у другом степену т.ј. деловођа венчао као кум садашег свог председника, а дошиље и крстио његову једну ћћер?

Надам се да ће ми уредништво дати ово објашњење".

— На ово питање одговарамо:

Чланом 71. закона о општинама регулисан је међусобни однošај сродства између одборника као и између њих и кметова.

Чланом, пак 89. истог закона, регулисан је однošај сродства између председника и кметова и ових последњих.

Ни у једној од тих законских одредаба не дозирује се сродство између деловође и општинског председника и кметова.

Из овога се да извести једино тај закључак, да законодавац није ни узимао то сродство као препреку за заједнички рад ових.

Другчији се закључак не би могао извести ни из наређења § 53. и осталих грађанског судског поступка, ни из § 43. кр. суд. поступка, као ни из § 7. закона о судијама.

IV

Деловођа општине неготинске, пита:

„Поједине одредбе у најновијим наменама и допунама у закону о општинама, изазвале су интересоване грађана, свију занимања.

Једно најважније питање које већину интересује, то је питање: *хоће ли општи наредни избори бити у року недељу по „Св. Сави" 1913. године или 1912 године.*

Први одељак чл. 75. закона гласи: „Изабрани одборници морају остати на својим положајима и вршити службу *три године*".

Чл. 77. гласи: „Одборници се бирају *на три године*".

Чл. 101. гласи: „Председник општине, потпредседника и кметови, бирају се на три године, а *по истеку тога рока одредбе се нови избор*".

Чл. 102. гласи: „Одборници изабрани на три године....."

Чл. 122. гласи: „Председници општинских судова, кметови и одборници остају на својим положајима, у смислу чл. 101. овог закона, *три године*."

Трећи одељак чл. 181 и између осталога гласи:.... *а избор ће им важити за период 1910—1912 године.*

Из напред цитираних одредаба јасно је, да општинским управама, изабраним на прошлим општим изборима, траје мандат до краја 1912 године и да се наредни, општи избори, према чл. 174. закона, имају извршити у прву недељу по „Св. Сави" 1913. године. Али, како је у овоме члану казато:.... *врше се редовно сваке треће године у прву недељу по „Св. Сави".* многи налазе, да је ова одредба према осталим у контрадикцији и да 1912 није закључна, већ искључна у периоду, те се и наредни, општи избори имају извршити у прву недељу по „Св. Сави" 1912 године.

Ма да сам противан овоме мишљењу, јер налазим да речи „сваке треће" не треба разумети календарске године и да се наредни избори имају извршити 1913. године, ја Вам се у општем интересу обраћам с молбом, да о овоме питању изнесете Ваше мишљење."

— На ово питање одговарамо:

И уредништво налази, да члан 174. закона о општинама не говори о календарској години, него о трогодишњем периоду, за које време кметови и одборници остају на дужности према наређењима чланова: 77. 101. 102. и 122. поменутог закона.

Тако ваља разумети и одредбу чл. 181. е. која говори о периоду 1910—12. године.

Јер ако би се узело да је реч о календарској години, онда изборни период не би био од три него од две године, а то би било у сукобу са јасним наређењима поменутих законских одредаба.

ПОУКЕ И УПУТИ

За деобу задружног имања између задругара, кад они неће да остану у заједници, апсолутно је надлежан изборни суд, и полицијска власт, и без сагласија парничара, дужна је овај одмах саставити за ово имање, за које је утврђено да је задружно, а за остало тек онда, кад слабија страна, увређена на спор, код суда докаже, да је задружно.

Јован С., трговац из Врања, обратио се начелнику округа врањског молбом, у којој је навео, да је извршном пресудом врањског првост. суда од 11. децембра 1907. године Бр. 21.250, оглашен његов брат Таса за његовог задругара од 1890. год. до пресуђења; али како због свађе не може даље са њим у заједници да живи, то је молио начелство, да у смислу § 434. грађанског суд. пост. састави изборни суд, који ће, у смислу поменуте пресуде, извршити деобу. Са своје стране изненадио је судије.

Саслушан по овоме Таса, изјавио је, да је ово тражење брата му неоправдано, јер није побројао имање и остало, што би било предмет деобе.

По одлуци начелства, молилац Јован накнадно је именовао сву имовину, чију деобу тражи, али је пуномоћник његовог брата на то изјавио, да не пристаје на деобу, јер он није именовао сву покретну и непокретну имовину.

Начелство окр. врањског нашло је, да по § 496. грађанског закона, наследници, ако се сложе, могу делити своју имовину, који случај овде није — и да се по §§ 433. 434. и 436. грађ. суд. пост. изборни суд може саставити, ако има тачно одређен предмет, који битни услови овде нису испуњени, па је с тога решењем од 19. јуна 1909. год. № 8658, одлучило, да се молилац Јован у року од 15 дана, од дана извршности решења, обрати надлежном суду и тамо тражи, да суд нагна Тасу на деобу и да нареди, да је изборни суд изврши по § 434. грађ. суд. пост., на тамву одлуку, којом ће деоба бити наређена, поднесе начелству на извршење.

Решење ово оснажио је и Министар Унутрашњих Дела својим решењем од 20. јула 1909. год. Пр№ 14138.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да оваквоме решењу Министрово не одговара закону из оних разлога:

На извршне пресуде врањског апелационог суда и њених разлога од 11. децембра 1907. год. № 21280., по спору Тасе С. противу жалитеља Јована, да утврђене задружног односа, види се, да је Таса оглашен за задругара Јовановог почев од 1890 године у трговачкој радњи и имању (које у пресуди није поименце означено) и у имању, које су од оца пок. Сотира 1899 год. наследили.

За деобу задружног имања између задругара, по тач. 5. § 434. грађ. суд. пост., као и за остале спорове побројане у томе §., увек је надлежан за суђење изборни суд. То је апсолутна надлежност и не тражи се сагласје парничара да им суд изборни суд. Они имају само да се сложе, или да се неоспорним доказима утврди,

о чему има избрани суд да суди и одмах бирају судије у смислу § 435. помен. поступка.

Сем те надлежности постоји и уговорна надлежност, кад се странчари, у смислу § 433, грађ. суд. пост., сагласе, да им какав спор расправи избрани суд, за који он није апсолутно надлежан. У томе случају они то утврђују писмено по § 436. помен. поступка, предају га полицијској власти рада састава избраног суда и бирају судије.

Као што се даље из акта види, извршним решењем начелства од 31. јануара 1907. год. Бр. 19874., које је донесено по примедбама Државног Савета од 19. децембра 1906. год. Бр. 8619, и Министра Унутрашњих дела од 23. децембра исте године Шбр. 26606, одлучено је: да се за деобу имања, које су Таса и Јован наследили по судском тестаменту од свога оца пок. С., састави избрани суд; а за право на деобу тровачке радње упућен је Таса на спор суду, који је и подно по гласу напред поменуте пресуде.

Питање о деоби тога наслеђеног имања, које је жалитељ Јован поврдио у акту Бр. 3818., као што се види, изван спора је, и у деобу, по предњем извршном решењу начелства, има да изврши избрани суд, који по захтеву Јована мора да се састави у смислу §§ 434., 435. и 437. грађ. суд. пост.

Сем тога имања, жалитељ Јован по акту Бр. 2976, 3818 и 5619, на основу судске пресуде, тражио је и деобу осталога задружног имања, као: мануфактурне радње са свима прибањима и данашима, вина, ракије, жита, бачана и све покретности, која се у њиховом стану нађе, а не служи употреби појединих чланова породице: а тужени Таса захтевао је, да Јован покаже сву имаовину поименце, која има да се дели.

Како мора бити начисто изведено, о чему има избрани суд да суди, јер то је основа предметне надлежности његове, а жалитељ Јован није поименце означио сву покретност, која има да се дели, то је начелство требало, да позове Јована да то учини, не губећи при томе из вида да оно непокретно имање, за које је, по решењу врањског просвећеног суда од 20. јануара 1909 год. Бр. 438. и од 2. марта исте године Бр. 3364. упућен на спор суду, да доказе, да је исто имање искључиво његово, а не задружно, ако је спор расправљен и утврђено, да је и то задружно имање. О томе и у опште о имању, које буде Јован показао као задружно, треба узети реч од туженог Тасе, па ако он буде тврдио и изнео, да навесна имања нису показана, која су по његовом тврђењу задружна и има да се деле, а Јован то оспори, — онда се о спорном имању има да упута на спор слабија страна, а за задружно имање, које није у спору, да се састави избрани суд за деобу.

Тако начелство није учинило, него је, на основу § 433. грађ. суд. пост. и § 496. грађанског закона, одбило жалитеља Јована од тражења састава избраног суда и упутило на спор суду, да туженог Тасу нагна на деобу, и да суд нареди, да је избрани суд по § 434. помен. поступка изврши, па је то решење одобрио и Министар оваљеним решењем.

Таква је радња противна закону. По § 492. грађан. закона наследницима — заједничарима стоји на вољи да остану у заједници или да се поделе, а по § 496. истог закона, у вези са § 434. грађ. суд. пост., ако се сами не могу да поделе, деобу свагда врши избрани суд.

Деоба имања, које су странчари наследили од оца, као што је напред навато, изван спора је, јер о њој постоји извршно решење начелства од 31. јануара 1907 год. № 19874. за састав избраног суда.

И за деобу осталог имања, за које се утврди да није у спору, тако исто апсолутно надлежан је по § 434 грађ. суд. пост. избрани суд, јер је пресудом судском утврђено задружно стање. Ту се не тражи пристанак странчара на избрани суд, као што је то случај за друге спорове, које по § 433. грађ. суд. пост., само по сагласју странчара, може да суди избрани суд.

Са наведеног ни начелство ни Министар, који је решење начелства одобрио, нису могли по закону упућивати жалитеља Јована на спор, да туженог Тасу нагна на избрани суд за деобу задружног имања, које је изван спора, и за који је апсолутно надлежан избрани суд.

Министар Унутрашњих Дела писмом од 15. марта 1910 године Пк 4644. известио је Државни Савет, да се са предњим посматрањем саветским слаже, и да је у смислу истога издати жалиоцу друго решење.

Одлука Државног Савета од 19. марта 1910 год. № 2333.

Државни Савет надлежан је да решава и о одлукама, које по чл. 57. закона о општинама доносе варошки односно сеоски састанци, а тичу се размене и отуђења варошког односно сеоског непокретног имања, или задужења вароши или села за чисто њихове потребе.

Збор селљана села В.... на дан 17. јануара 1910. год. донео је одлуку, да се од утрине сеоске да бесплатно у својину Илији С., на В ..., 0·05 ha ради подизања зграде за становање.

III. Одсек Државног Савета нашао је, да Државни Савет, према прописима закона о општинама, није надлежан да решава о одлукама, које доносе сеоски састанци о отуђењу сеоске утрине, па је с тога поднео Савету извештај, да се акта врате нерасмотрена.

Државни Савет на свом састанку од 16. марта 1910. год. № 2019, нашао је, да је, према пропису чл. 57. у вези са чл. 33. тач. 3. и 9. закона о општинама, Савет надлежан да решава и о одлукама, које доносе сеоски састанци о отуђењу својих сеоских имања, па је, према томе, предмет поново упутио дотичном Одсеку, да узме у оцену саму ствар.

Према овој одлуци, III. Одсек Државног Савета узео је поново у расматрање и решавање горњу одлуку сеоског састанка, па је нашао, да је треба одобрити.

Државни Савет, усвојивши извештај свог Одсека на основу чл. 57. у вези чл. 33. закона о општинама, одлуком од 19. марта 1910. год. № 2322, одобрио је поменуту одлуку сеоског састанка.

Јос. К. Ст.

Мишљење опште седнице Касационог Суда од 4. маја 1910. № 5494.

Продаја пресних, непрађених ованица, преко трговаца, не само није забрањена, него за ту продају у опште није потребно никакво нарочито одобреве, па, дакле, продаји трговци за ову продају не могу се ни казнити по § 373 а казн. законика.

Господин Министар Правде писмом својим од 25. априла 1910. г. № 6120, а услед захтева Господ. Министра Народне Привреде, тражио је, да му Касациони Суд да своје мишљење о томе:

„да ли је по § 83. Уредбе о еснафима трговцима допуштена продаја пресних, непрађених ованица, или се она има забранити, па и казнити, по § 373. а казненог закона“.

Поводом овога захтева Касациони Суд на основу тач. 2. § 16. закона о своме устројству у општој седници својој прочуло је оно питање и поменуту еснафску уредбу, па је нашао:

„Забрана отварања дућана, заната и у опште на какве друге радње у смислу § 373 а казненог законика претпоставља, као што се види из самога текста овога закона, да је за исте послове потребно претходно одобреве надлежне власти, па да тога одобрена нема.“

„Међутим пропис § 83. еснафске Уредбе од 14. августа 1847. г. Бр. 1269, 36. IV стр. 41 и његов додатак од 29. јануара 1849. 36. V. стр. 2. тач. 3. говори само о томе, које од израђених послова наших мајстора могу трговци у својим дућанима продавати, *по предварителном одобреву полицајне власти*“, како се то каже у тачки 3. поменутог додатка на овој уредби.

Овим прописом, дакле, није наређено да трговци не могу у својим дућанима држати и продавати пресне, *непрађене* ованиде, нити има прописа да је за продају тога потребно какво нарочито одобреве, те да би се без тога одобрења могла забранити, а у поновљеном случају и казнити.

Шта више по § 81. еснафске уредбе, који је измењен додатком од 29. јануара 1849. год., трговац може у своме дућану држати и продавати: „како оне еснафе, с којима је трговати учио, тако уз оне оне с којима мисли да ће моћи трговати“, а да за то не мора тражити одобреве еснафа оне побочне трговине, јер је § 85 уредбе укинут, наравно сем случаја § 83 уредбе за уређене послове“, које би трговци од наших мајстора ради продаје узимали.

Као што се, дакле, види она забрана трговцима продаје урађених послова наших мајстора, и претходно одобреве надлежне власти за ту продају прописани су ради заштите самих појединих трго-

вина и заната, јер је „полицајна власт“ по допуни § 83. еснафске уредбе с погледом на те интересе оклаћења, да трговцима продају тих уређених послова допусти или забрани. Па како пресни опанци не спадају ни у какву врсту занатских израда, јер то у ствари и нису никакви опанци него само делови исечене коже, и како је њихова употреба у опште довуштена, то се на њихову продају не односе напред поменуте прописи ни о одобрењу ни о забрани.

Са наведених разлога, Касационни Суд је нашао:

„да продаја пресених, неизрађених опанака, пређо трговаца, не само није забрањена него да за ту продају у опште није потребно никакво нарочито одобрење, на, дакле, да се продавци трговци за ову продају не могу ни казнити по § 373 а казненог законика“. **М. Л. Р.**

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Ђорђе Тодоровић, земљак из Јовца, који одговара за ванке крађе, налази се у бегству. Он је стар 28—30 година, суковаш, висок, у сељачкој одећи. — Дешења начелника среза белочког Бр. 12155.

Препоручује се полицајским и општинским властима, да за овим побеглим лицом учине најжешћу потеру, и у случају проналска стражарно га упуте власти која је потерницу послала, с позивом о означене бројеве акта или дешења.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Јулија, жена **Воје Поповића**, ал. прпрашика, за коју сам у прошлом броју јавили да је нестала, није до данас пронађена, с тога

износимо њену слику ради бржег и лакшег њеног тражења. Она је стара 12 година, добро развијена, смеђа. Од одеће имала је на себи: сукњу тегет, блузу плаву, чарапе црне и ципце црне.

ПРЕСТАЛА ПОТРЕБА

Станојка Видојковић, осуђеник пожаревачког казненог завода, чију сам слику и потерницу донели у прошлом броју, вратио је се сам у казнени завод, те је престала потреба за његовим тражењем.

ТРАЖЕ СЕ

Јохан Мудрак, аустро-угарски војник бегунац, коме је одређено Ваљево за стално место становања, отуварао је позивно вуд. Он је по занимању шлосер. — Акт начелства округа ваљевског Бр. 6006.

Милутин, син Димитрија Тодосијевића, из Прахова, отуварао је од своје куће. Он је стар 12 година, стаса мањег, смеђ, очију плавих, на лоју руци нема два прста, на гаћи има две белеге од опекотине, у одећи грађанском. — Дешења начелника среза неготинског Бр. 6497.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

У 19. броју овога листа изнели смо, да је у шуми села Липовице, у срезу деспотовачком, нађена једна женска, која или неће да говори или је мутава, те се није могао сазнати њен је и одакле је.

После овога ваљено је уредништву, да се начелству пријавио Миладин Павловић, из Бовдина у срезу ниашком, округа пожаревачког, тврдећи да је то његова сестра Милка, те је

спроведена начелнику среском да се на лицу места провери тачност изјаве Миладинове.

Тамо се, међутим, утврдило, да она није сестра Миладинова, јер је његова сестра пронађена у В. Градишту.

Непозната женска враћена је опет начелству хоревском, и сада треба пронаћи која је и одакле је.

Како се то не може сазнати од ње лично начином, то износимо њену слику и позивамо свакога овога, који би је познао, да о томе изјасни или начелство моравско, с позивом на његов акт Бр. 5979, или ово уредништво.

Она женска је стара око 20 година, средњег раста, добро развијена, очију плавих, лица смеђег.

Од одеће има на себи: дне сукње од плавог порхета, дне жене пацаде блузе, једну преу кунену марану, једну преу пешкеш и подеднаке пожне пашуче.

Око врата има један ланчић од преу жице, на коме су ваниаваи преи мерваи и један крстић од преог шеха, на коме је исклинано Христово распеће.

УХВАЋЕНИ

Крста Манчић, калеа берберски, чију смо потерницу донели у 18. броју ухваћен је и спроведен начелнику среза белопаланачког, који га је тражио расписом Бр. 6011.

Деспот Мајунковић, који је пре неколико побегао из притвора начелника среза деспотовачког, а чију смо потерницу донели у 22. броју од пре неколико ухваћен је.

МАНГУП СТОКА

У општини смедеревској нађе се једна мангуп кобила, матора 3 године, дакле мрко-доратасте на челу цветаста. — Акт начелства округа смедеревског Бр. 3763.

У реону општине криворечке нађене су три мангуп кобиле. Једна дакле зелене, друга дакле доратасте а трећа дакле браве. Све тре матере 4—5 година. — Дешења начелника среза поповачког Бр. 4217.

КРАЂЕК СТОКЕ

Ноћу између 20. и 21. овог месеца, непознати крадљивци украли су Љубомиру Матровићу, из Котешнице, једног коња старог 7 година, високог 155 см. дакле мрко-доратасте, на челу цветастог. — Дешења начелника среза ваљевског Бр. 8537.

Младену Миладиновићу, из Јарушице, украдена је кобила са женским ждребетом. Кобила је матора 10 година, шаргаста, без рожаца. Ждребе је матора 2 месеца, пуно цветасто у обе задње ноге пуносто. — Дешења начелника среза лепеничког Бр. 11510.

Ноћу између 13. и 14. овог месеца, непознати крадљивац украо је Драгутину Прашићу, земљару из Г. Милановца, једну кобилу дакле доратасте, матору 8 година, цветасту, дакле доратасте, на предња рамењу од ама, висину 151 см. са жигом положено „К — 11“. — Дешења начелства округа рудничког Бр. 2810.

Непознати крадљивац украо је Марку Јановићу, из Брњице, једну кобилу дакле доратасте, матору 4 године и месеца. — Дешења начелника среза голубачког Бр. 3503.

Обраћа се пажња свима полицајским и општинским властима на ове крађе и крадљивце.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије

уредник Душан Ђ. Алимпић

БРОЈ 22. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 6. ЈУНА 1910. ГОДИНА VI.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у накрсо, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у износу 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви **„Полицијског Гласника“** се продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

МИ

ПЕТАР I

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ

Краљ Србије

На предлог Нашега Министра унутрашњих дела, а на основу чл. 57. и 160. и закона о уређењу округа и срезова, решили смо и решавамо:

I.

Избори чланова окружних скупштина за четворогодишњу периоду: 1910., 1911., 1912. и 1913. годину извршиће се у целој земљи на дан четвртог јула ове године.

II.

Окружна Скупштина у сваком округу састаће се у напредан сазив на дан шестог августа ове године.

Наш Министар унутрашњих дела нека изврши овај указ.

28. маја 1910. год.
у Београду.

ПЕТАР с. р.

Министар унутрашњих дела,
Љ. Јовановић с. р.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Него тако неће бити тешкоће ни онда када је, код продаје која има за предмет више непокретних добара, за ову одређено више дана, али тако да је у огласу прецизирано, кога ће се дана које од тих добара продавати. У таквом случају свако од пописаних добара продаваће се означеног дана, стиг да се, тога дана, продаја не може завршити пре четири часа по подне. Иначе би она била неуредна. Овде, односно трајања продаје, имамо, дакле, да поступимо онако како смо то учинили у случају када продаја има за предмет само једно добро и када је, за продају, само један дан одређен.

Тежи је и компликованији случај када је, за продају више пописаних добара, одређено више дана, али без означења кога ће се дана које добро продавати. Када се, тада, може закључити продаја појединих добара?

Ствар би била лака, ако би власт могла једновремено продавати сва пописана добра. Тада се продаја, код које је лицитирање појединих добара спојутано а не суксесивно, не би могла завршити пре четири часа по подне онога дана који је одређен као последњи дан продаје. Али quid ако продају, у сличном случају, изврши органи тако у опште не врше, јер би, због једновременога надметања, могло бити пометње, или, ако у самој ствари, продаја није тако вршена, ма да је иначе и то могло бити?

Касационни Суд, до душе, неки, у своме решењу од 19. Октобра 1902. бр. 7931.[1] које сто напред већ навели, да, када је објављено да ће се продаја вршити више дана, не може се она закључити пре дана већ тек онога који је одређен као последњи дан продаје, али то решење, врло корисно за случај да је, за продају једног добра само, одређено више дана, овде нам није од велике помоћи. Ако би се, на основу онога решења, узело да се, када је, за продају више добара, одређено више дана, продаја ни једног од тих добара не сме закључити пре четири часа онога дана који је, као последњи дан продаје, објављен, не би се, тада, добило ништа од тога што је за продају одређено више дана: сви та дана били би употребљени на продају само једног добра, тако да би, за продају свих осталих добара, остало само преме после четири часа по подне последњега дана, што значи да би, односно тих добара, био, са гледишта огласа, овај исти резултат који би био да је за продају био само један дан одређен.

[1] Ц. Јанић, ор. cit., *Полицијски Гласник*, год. 1904., број од 5. Септембра, стр. 271.

С друге, пак, стране, ако кажемо да се и иначе дана, после четири часа по подне, може закључити продаја добра које се је тога дана продавало, онда зашто се не би, после тога момента, а истога дана, могла закључити продаја и осталих добара у попису узетих, ако је, нешто се на њих пренуло, после тога тренутка престало надметање? Али тада, на што онај други дан за продају одређен?

Ми не видимо другог начина за решење овога питања до тога: да власт може и иначе дана, после четири часа по подне, закључити продају сваког од пописаних добара, под условом да је, под сваког од њих, престало надметање пре свршетка тога дана, или тачније пре свршетка канцеларискога времена полицијске власти. А што се тиче оних добара код којих се надметање тога дана није свршило, било да је оно тога дана било почело било да не, код тих добара ће се надметање продужити односно отпочети сутра дан, то јест другог дана за продају одређеног, и то надметање не може бити закључено пре четири часа по подне истога дана. Тако да, наносетству, изврша власт нема никакве потребе да, предвиђајући да не може само једног дана продати сва пописана добра, објављује у огласу како ће она та добра продавати више од једног дана. Јер и по самом закону, а специјално по §-у 480., ако ако се једног дана продало не би, продаће се сутра дан, кога дана се, као ни иначе, продаја не сме закључити пре четири часа по подне. Где је корисно објавити да ће се продаја вршити више од једног дана, то је код продаје само једног добра, ако би оно вредело толико да се може предвидети да се продаја једног дана завршити неће: ту порист ма смо већ напред истакли, и на то се овде, разуме се, нећемо враћати.

бб. Кад се спроводи продаја непокретних ствари. Пропис да се јавна продаја не може закључити пре четири часа по подне тиче се, као што се то из текста §-а 480. види, само непокретних добара, што значи да се продаја покретних ствари може закључити и пре тога момента, било да је то први или други, трећи итд. дан про-

даје. За закључење продаје овде је потребан само тај услов: да је престало надметање.

Разлог овај разлици, између продаје покретних и непокретних добара лежи, без сумње, у томе што се, махом, код принудне наплате на покретних добара има да прода толики број ствари (н. пр., када се продају ствари какве трговачке или фабричанске стечајне масе — § § 142. à 155. Зак. о Стеч. Пост.) да би принудна наплата ту могла врло дуго трајати, ако би се, за закључење продаје сваке од поменсаних покретности, морало чекати да прве прође четири часа по подне. Осим тога, покретне ствари, већином, имају мању вредност него непокретне, због чега код њих и лицитирање траје краће. Услед те диференције у вредности између непокретних и покретних добара, законодавства, у опште, окружују многобројнијим гарантијама правне трансакције код непокретних добара него код добара покретних.

Према томе, продаја покретних добара потпуно је правилна, и ако је закључена пре четири часа по подне, нити би она зато могла бити уништена.

У осталом, и за покретне ствари важи правило постављено у §-у 480, да „Што се једног дана не прода, настављ се следећег дана", паравно на овај исти начин као и првога дана, т. ј. продаја ће се и тога дана моћи закључити само ако је надметање престало, па ма то било и пре четири часа по подне.

Није ово једина разлика, у погледу продајне процедуре, између покретних и непокретних ствари. Има их још, од којих ћемо напоменути само ове: § 488., која говори о разлици између протокола јавне продаје непокретне (став први) и протокола јавне продаје покретне (став други) ствари; § 506., по коме се, у начелу, јавна продаја покретних ствари не може уништити (став први); § 483., који прописује да: „Јавно се продаје за готове новце, који се полажу за покретну ствар одма, а за непокретну задаље шеснајести дан после свршене продаје" (став први, измена од 19. Априла 1885. год.); § 466., где (први став) стоји да ће полицијска власт „вносити и проценити најпре покретне ствари, а ако оне не залегну, и непокретне, па продати их"[1] и т. д. В. још § §-е 464., 466., став други (допуна од 19. Априла 1885. Зб. 41. стр. 135.), § 473., 474..

Када је таква разлика, код егзекутивне наплате, између покретних и непокретних ствари, онда из тога излази да извршна власт не може једну покретну ствар продати у овој форми у којој се продају ствари непокретне и vice versa. Таква радња власти била би законо противна, а продаја, ако је она имала за предмет непокретна добра, могла би се уништити, односно могла би дати, по §-у 506., став први, места накнади штете, ако су се проданде покретне ствари, а и самом уништају продаје, и у овом последњем случају, „ако би било злоупотребљена и непоштена од стране извршитеља и купца ствари" (§ 506., став први in fine).

Из овога видимо колико је, и код принудне наплате важан и код многих других правних института, важно знати да ли је извесно добро непокретно или покретно. И овде, дакле, добијају своју важност одредбе § §-а 185. à 190. Грађ. Законика, у којима се говори о томе које су ствари покретне а које непокретне, што значи да ће често пута извршна власт имати, код егзекутивне процедуре, да расправа теоријске које изазива примена горњих прописа. Паравно да и ту, као и иначе код јавних продаја, радња те власти подлежи, на жалбу заинтересованих, контроли судске власти. Тако, н. пр., извршна власт неће сваку зграду продати, као непокретну, по прописима који важе за продају добара те врсте, јер зграда не мора увек бити непокретна ствар. И заиста, ако оно што се на земљи налази није са овом у оногвој вези какву тражи § 189. Грађ. Законика, то се неће сматрати као непокретно добро, већ ће задржати своју природу покретне ствари. Такав је случај, н. пр., са оним сеоским објектима која нису у земљу укопана на узидани, који, дакле, нису, својим темељом, у земљи већ су просто на земљи: такве зграде су покретне ствари, и као покретне ће се, при принудним наплатама, и продавати. Исто то важи и за воденице на Дриња, Саву, Дунаву и Морави: и оне су покретне ствари, јер њихова веза са земљом, — зашто — не одговара захтевима §-а 189. Грађ. Законика.[1]

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Ж. Перић

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

IV. Хипотезе.

Остаје нам сада да испитамо разне хипотезе, које су створене поводом злочина над Жаном Ван Галк; да контролишемо њихову основаност, и да оценимо њихову вредност. Почнимо са најозлоглашенијом и најнеоправданијом од њих.

Прва хипотеза: злочин из освете. Жана Ван Галк венчарчино је дете Франсоазе Ван Галк и Пјера С.... типографа. После Жаниног рођења, њен отац ожени се другом женом, или је, и поред тога, продужио односе са својом првом мајком. Законита Пјерова жена, љубоморна на своју ривалкиљу и њено дете, могла је узјести најсвирепију освету. Увређена у својим најнетаснијим осећајима и у свом супружанском достојанству, она је могла своју непријатељску дочекати и смрвити у њеној материнској љубави. У овом случају она је могла наћи какво старог разјарника и предати му венчарчино дете свога мужа из мржње према његовоој пријатељици. Пошто је смрт детиња непредвиђено наступила, нађен је одмах један болничи помоћник за нарање лешева, који је пристао да мисереча детиња леш, после чега је један улични комисионер однео и оставио пакет у улицу „Hirondelles".

Је ли потребно нагласити, да је ова страшна и невероватна хипотеза, која би од једне гнусне и банадне кривице створила мрачну и сензацијону аферу, морала отићи као неоснована после полицијске истраге?

Друга хипотеза: злочин подводачице. Ова хипотеза у главноме је почивала на овим двама фактима: а) на наслом одјаћу Жанином, и б) на њеним сусретом са малом Метер.

1. Факт, што је Жана отишла журно из стана, не сачекавши свога деду, доказивао би, према мишљењу полиције, да је она имала неки састанак. Изјавио, да је овај аргумент без икакве предпоставке о оних разлога: Пре свега, састанак се не заказује детету од осам година. Осећај нестрпљења за одласком, који је Жана показивала, био је сасвим природан код девојчице њеног доба: она је читав сат очекивала свога деду пре него што је отишла матери. Састанка није могло бити већ ни и по томе, што нико није могао предвидети да ће се стари Ван Галк овог вечера задржати у канцеларији. Шта више, да је мала Жана имала састанак, она би по изласку из куће отрчала на исти, а не би се заустависа пред кућом да разговара са другарицама и да их показује слике. Сам овај факт довољан је, да поруши сваку хипотезу о састанку. И најзад, да је какав сусрет са дететом био предвиђен, његов запољач снабдео би се, без сумње, бонбоном или слатчишима да би га нто лакше однео. Извршена секција доказала је мењутим, да дете није јело никаких слатчиша.

2. Шта се тиче сусрета Жаниног са Маријом Метер, ево шта ми о њему мислимо:

Онога вечера, кад је злочин извршен, ово 7 часова, мала продавачица новина видела је Жану Ван Галк у улици „Commerçants", у разговору са чуженом и непознаћеном подводачицом од 20 год., са фризуром „à la Vierge", и у „carrick" — у отворено суром и т. д. Видели смо већ колико је приповетка овог младог сведока невероватна, фантастична, непостојана и несимисмена. Али, чак и кад би казивање Метерове било потпуно истинито и тачно, факт што је Жана пићена у разговору са једном непознатом женом, не би ништа доказивао. Жана је одговорила: „Не, не". Шта је ово значило? Је ли мала живо одбила гнусан предлог? У том случају она би изјавила силовању и смрти. Треба би допустити да је непозната — ако она донета постоји — била мисерна подводачица, само зато што се она није могла пронаћи?

Ми потпуно разумемо, да се поштена и невина жена уздржава од интервенције у једној жалосној, а донеле и опасној афери силовања. Она је унапред предвиђала, да би била изложена непријатним и опасним питањима. Питали би је: шта је радила с дететом, где га је оставила,

[1] А. Борђевић, op. cit., II., 1., стр. 513..

[1] В. нану расправу: О приватном праву наплате пореских и пиротехничких потраживања, стр. 11..

куда је девојчица отишла после разговора с њом, над се и како она вратила кући, и ко то може посведочити? Најмања нетачност, која би произазила услед заборава, изазвала би велику сумњу противу ње, која би трајала све дотле, док се не би пронашао прави кривац. С обзиром на све ово, она жена што је разговарала са Жаном — ако она у истини постоји — имала је право што је ћутала, јер у ствари не би могла ништа помоћи истрази.

По нашој полицији, ова жена не само да постоји, већ је она најчешћи злочинац. Она се крије, ћути, склања се; она постоји: она је кривац; она је та подводачица од 20 год..

Питање је само да ли су они, који су формулисали ову хипотезу, и који је још и данас очајно подржавају, размишљали озбиљно ма и за један тренут? Подводачица је жена, која експлоатише болесне страсти људи подводећи им за новац жене и младе девојке. Злочин подвођења, злочин је навике. Подводачица не ради само једанпут, за један дан и случајно. Она на крају крајева увек мора бити позната. Људи, који јој се обраћају, знају где ће је наћи. И она сама истражује жене и младе девојке, приближује им се и налази их на разне и многобројне путеве и начине. Она, које пристану на њену понуду, знају где јој је стан, који није ни скривен ни тајан. С друге стране, опет, једна подводачица врлоретко подводи малолетнице, а никад неће подвести дете, јер је опасност, којој се овим излаже, много већа од користи једног оваквог предузећа. Шта више, подводачица је махом старија жена, која врло добро познаје свој занат, пошто је раније и сама била у служби Венуса. У нашем случају, међутим, непозната са „ајзрајзом „а la Vierge“, која је вођена у разговору са Жаном онога вечера кад је злочин извршен, била је жена од својих 20 година. Може ли се поћи подводачица од 20 год. То је глупост. Такво схватање у противности је са сваком вероватноћом и са најелементарнијом психологијом жена. Жена од 20 година, на колико била ружна, увек мисли да има довољно драži. Ако би већ била изубљена и покварена, она би чудила саму себе, а не би ни помишљала да подводи несрећну децу. Шта више, и у најнижим слојевима женске проституције, постоји врло карактеристично поштовање детињства. И најокаренија међу проституткама, не би никад пристала да подведе невино дете. Назад, још једна примедба. У злочину подвођења потребна је сагласност трију лица: подводачице, човека или клијента и предмета, т.ј. жене, девојке или жртве. Поред онога, потребан је још споразум о цени, месту и времену састанка, које увек мора бити унапред утврђен. У доба Ван Галкове, овај последњи и битни услов није никако могао бити испуњен. Мала Жана није никад сама излазила, а кад је одлазила матери, увек је у пратњи неки члан фамилије. Као што смо раније поменули, приликом излажења оката, то је било сасвим случајно — због задовољења старог Ван Галка — што је она пошла сама својој мајци онога вечера кад је извршен злочин над њом. Нико на свету, међутим, ово није могао знати ни предвидети, те према овоме ни састанак није могао бити унапред уговорен. Хипотеза о злочину подвођења дакле је неверватна и немотивна, па је с тога без резерве треба одбацити, јер почива на апсолутним моралним и материјалним немотивностима.

Треба хипотеза: силовање злоупотребом власти или неверства.

Да ли је Жана Ван Галк била жртва какве личности, која је над њом имала извесну власт или какав морални утицај? Под овом личношћу ми подразумевамо свештеника, васпитача, учитеља, патрона, сродника или лекара.

Ова хипотеза неоснована је.

У основној школи Жана је слушала предавања од учитељице, а и веронауку јој је такође предавала једна жена. Никакав лекар није је лечио, нити је она одлазила у какву радионицу. Једини човек, који је над њом имао моралне власти, био је њен дека. Али, човек који злоупотребљује своју моралну власт да би извршио атентат над својом штићеницом, запрећује страховитом казном својој жртви да не открије његов злочин, терорише је и приморава да ћути, али је не убија. Он, тако исто, не би тражио да код ње изазове ампезију помоћу пића, јер за ово не би имао потребе, пошто би његова морална власт била довољна да постигнуће његовог циља.

Четврта хипотеза: насилно одвођење са силовањем. Да је злочинац силом одвео дете, оно би се противило, отимало, викало и звало у помоћ. У центру вароша, у 7 часова у вече, бар би једна људска душа чула ове узвике. Шта више, кад би био овај случај, девојчица би имала по лицу и телу трагове насиља и ударца. Још нешто. Злочинац не би могао њи пешице и насилно њиме једно дете кроз насељене улице, већ би се морао послужити каквим фијакером или аутомобилом. Полиција је, међутим, испитивала фијакеристе и аутомобилисте, и нико од њих није возио означеног вечера човека са девојчицом. Утврђено је шта више, да је злочинац по извршеном злочину пешице дошао у улицу „Hirondelles“, и донео пакет са жртвом. Извесно је, дакле, да је завођач одео девојчину без икакког њеног противљења, пешице, правећи се као да с њом иде.

Хипотеза о насилном одвођењу није, дакле, ни мало вероватна, и стога се мора одбацити.

Пета хипотеза: злочин скитнице. Поводом злочина над малом Жаном ухапшено је више скитница, по нашем мишљењу неразмишљено. Није никако могућно, да је каква скитница могла извршити овај злочин под приликама које познајемо. Скитница злочинац обично први силовање на самом месту где је срео жртву, или измамљује и одводи дете на какво пусто и усамљено место, ако познаје околину. Такав случај овде није могао бити. Злочин над малом Жаном могла је извршити каква скитница само на јавном месту: на шеталишту, у парку, скверу и т. п. Али овакових места нема у кварту улице „Lacken“. Поред онога леш је, као што знамо, био нечен на новаде, а ни на једном од јавних места у Бриселу нису нађени трагови крви. Даље: сечење леша није се могло извршити на какном усамљеном јавном месту, а да не падне у очи и не остави трагове. С друге стране опет, дете се, као што знамо, угушило услед повраћања, које је дако изазвано употребом јаког алкохола, из чега би изазвано, да је оно пре силовања морало бити одведено у какву продавницу пића што би несумњиво пало у очи. И назад, да је каква скитница извршила злочин над Жаном, било на јавном било на склоњеном месту, она би просто напустила своју жртву, а не би учадала у један нови, гнусан и бесмислен злочин черечења леша, нити би чувала код себе пуних осам дана ноге и циреле детиње.

Поште хипотеза о злочину скитнице не пуди ниједан карактер вероватноће, то је треба одбацити као неоствариву.

Шеста хипотеза: злочин фамилијарне проституције. Поменули смо већ, да „Важан Личан Опис“ садржи једну заблуду огромне важности и тешке природе, која је могла потпуно завести истрагу. Према тврђењу истражног судије, Жана Ван Галк становала је са својом матером, у „Molenbeek-Saint-Jean“-у. С друге стране, опет, извесни гласови и односи представљали су Француза Ван Галк, мајку Жанину, као жену мало препоручљиву. Отуда се и јавила хипотеза о злочину фамилијарне проституције: мати је за новац подвела своје рођено дете каквом развратнику.

Треба знати, да ове срамне гласове у вешњим случајева ове врсте измишљају и проносе они који су заинтересовани, т. ј. сама полиција и истражна власт. У жели да истакну тешкоћу свога посла и изваде своју помоћ, власти покушавају да се оправдају дискредитовањем жртве и њене фамилије.

Хипотеза о злочину фамилијарне проституције у овом случају не може се озбиљно ни анализати.

У злочину фамилијарне проституције мати допушта извесан разврат своје кћери са „старим господином“, али овај разврат никад не иде до опесећења, силовања, убиства и черечења леша. Фамилијарна проституција често је споредна уз шантажу, али је у овом случају реч о девојкама старијега доба, а никако о девојчици од 8 год. Ма колико била покварена једна мати, никад не би пристала да своје дете од 8 год. подведе каквом разратнику. Никакав факт, ништа, апсолутно ништа не допушта да се оптужи Франсоаза Ван Галк за рђаво владање. Она станује, истина је, са једним пријатељем Проспером Б... честитим радником, који треба да је узме. Али, у овом факту слободне везе, нема ничег чудноватог, нити има доказа о великој неморалности; бар половина бракова у Бриселу била би неправилна да није удружења „Saint-François-Regis“, које се стара о легалним формалностима за прекрајање конкубината у законите бракове.

У овом случају, да је Франсоаза Ван Гали чак и била — противно стварности — чудовиште од жене и матере, каквом су је нека замишљали, она ипак не би била у могућности да изврши злочин. Знамо, да Жана није становала код своје матере, већ под својих уважених сродника, који су над њом и надзор водили. Франсоаза је виђала своју кћер један или два сата дневно, и на овоме су се сриставали њихови односи. Никакву другу власт она није имала над дететом.

(наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине десковачке, у срезу зајечарском, актом Бр. 601. пита:

„По члану 112. закона о општинама, у општинама испод 500. правних гласача (у које долази и ова општина) за општинског благајника може одбор изабрати поред редовне му дужности: председника општинског суда, кмета или кога општинског службеника; као и одборника општинског.

Према томе пропису, одбор ове општине одредио је, да благајничку дужност врши, поред редовне дужности овде — деловођа ове општине, коју је одлуку одобрила и надзорна власт и под 5. фебруаром 1910. год. примио дужност благајничку од дотадашњег благајника.

По члану 118. закона о општ. награда деловођи за ту дужност не може бити мања од 240 динара на годину, што је то у буџету и предвиђено за ову 1910. годину.

Према овоме суд учтиво моли то уредништво за што скорије објашњење.

1. Кад благајник може бити председник, кмет итд., да ли и њима припада ова награда за вршење благајничке дужности од 240 дин. поред своје редовне плате; или они само примају своју плату према звању своме, а она им награда не припада?

2. Кад је одборник одређен за благајника, добија ли он ову награду или не добија?

Ово је суду потребно, да зна, пошто је до 5. фебруара 1910. год. благајничку дужност вршио кмет ово општ. суда, па да би се знало, да ли му припада од ове награде, те да му се нета, колико му до тог дана припада, на уредну признаницу исплати; или му ништа осим кметске плате не припада?

Ово је потребно, да се око издавања благајничке награде не би дошло до одговорности по рачуну општинском за ову 1910 годину".

— На ово питање одговарамо:

Да је законодавац имао намере, да председнику, кметовима и одборницима да какву нарочиту награду за вршење благајничке дужности, он би то изречно рекао у закону, као што је учинио за деловође у чл. 118. закона о општинама.

Кад он то није нарочито учинио, онда се не може то право изводити аналогно из чл. 118. пошто се специјални закони, као што је овај, морају стриктно примењивати.

II

Деловођа општине мокрањске, пита:

„Одбор општине д. коритничке донео је одлуку, да се деловођа исте општине отпусти из службе, па је председнику ставио у дужност да ову одлуку изврши, али он то није учинио ни до данас, и ако је од дана одлуке протекло више од 20 дана, нити у опште мисли да ову одборску одлуку изврши.

Питање је сада: шта може да уради одбор, те да нагна председника, да његову одлуку изврши?"

— На ово питање одговарамо:

Између осталих дужности, које има да врши председник општине, он је дужан, по тачки 6. чл. 109. закона о општинама, да се стара о извршењу одлука општинског одбора.

Ако он не буде хтео да врши ову дужност, одбор има права да га притуки надзорној власти, и да тражи, да га она казном нагна на вршење законских дужности у смислу чл. 158. поменутог закона.

Ако надзорна власт нађе, да је кривица председникова мање врсте, она га може казнити сама по поменутој законској одредби, а ако нађе, да је његов поступак од замашнијег значаја, онда може предложити одбору у смислу члана 148. истога закона, да се председник разреши од дужности.

Све ово, наравно, може бити само онда, ако је одборска одлука постала извршном у смислу чл. 85. закона о општинама.

III

Суд општине дубовске, актом својим Бр. 886, пита:

„На саданњим изборима општинских часника, у овој општини, изабран је кмет на село Ново Мончилово на дан 7. априла а за село Каре на дан 8. истог месеца.

Ова два изабрата кмета стоје у сродству по крви у 4 степену, јер су изабрати браћа од стричева — деца од два рођена брата.

По чл. 89. закона о општинама стоји, да сродници до 4 по крви и до 2 степена по тазбини и духовном сродству закључно, не могу бити у једном суду.

Како је ова општина представник нашега листа, то се моли уредништво за што скорији одговор, на предње питање, могу ли оба изабрата кмета остати на положају кметовском, пошто су из два села, једне општине, и ако не могу то који може остати да би по годинама старији да ли који је пре изабран?"

— На ово питање одговарамо:

Члан 89. закона о општинама јасан је, и он не дозвољава, да у једном општинском суду буду кметови сродници у IV степену крвног сродства.

Према томе, ако је једна општина састављена спета из једног или највише два села, те два кмета, који по чл. 88. поменутог закона улазе у састав општинског суда, морају заједнички судити, онда они не смеју бити сродници.

У случајевима сродства о коме је реч од них одступа овај, који је по годинама млађи.

Ако је општина састављена из више села, те би се састав суда могао формирати тако, да два сродника никад не буду заједно на суђењу, онда ово сродство не би било сметња да оба кмета остану на својим положајима, јер закон има тежњу да искључи сродике из суђења а не из општинске управе, а председник општине, у смислу чл. 88. става трећег и чл. 103. може увек удесити распоред у духу чл. 89.

IV

Механско-кафански еснаф у Свилајнцу, пита:

„Полицијска власт среза ресавског, наредила је свима механџијама и кафеџијама, да сваког јутра носе рапорт о дошавшим путницима.

Еснаф налази, да овој наредби нема места, него да је ред, да служитељи државни иду из механе у механу и купе рапорте, пошто они полицији требају.

Моли се уредништво, да по овоме изнесе своје мишљење."

— На ово питање одговарамо:

По § 344. кривичног закона, сваки овај, не какво лице из другог места у своју кућу прими, дужан је о томе известити полицијску или општинску власт у року од 24 часа.

Ко то не учини у остављеном року, баће казњен новчано од 5—150 динара.

Како овај закон не изузима од ове дужности механџије и кафеџије, то и они морају вршити ове пријаве.

На речи: „да га за 24 сата власти не јаве", види се јасно, да су они сами дужни да носе или шаљу рапорте, а никако да их прибира сама власт".

V

Деловођа општине јозеревке у срезу деспотоваческом, пита:

„Из претходнодаљег одељка расписа Господ. Министра Унутрашњих Дела, од 31 јануара пр. год. Цбр. 1928, којим је саопштена надлежним властима одлука опште седнице Касационог Суда, од 5 јануара 1909 год. Бр. 12.748, види се, која лица потпису уверење о остатку земље земљорадника, те по томе који су зато и одговорни.

Даље, из тога одељка јасно се види, да уверење, да неко од земљоделства живи, и колико сеи спорне или отуђене — продате — земље још за уживање има, треба да изда кмет са три одборника, као саставни део општинског суда.

На поменутог одељка види се и то, да је тај закључак о потпису и издавању уверења Касационог Суда нашао у одредби тач. 4 § 471 грађан. суд. поступка, без обзира на тач. 4 чл. 97 зак. о општ. по коме у састав суда долазе: Председник, кмет и деловођа.

Полицијске власти, па и Правосудни Судови, не приђавају се одлуке Касационог Суда, или тако рећи другојачије исту тумаче, и уверења, која кмет села, из кога је спор или отуђење, са три од-

борника потпише, враћа да *цео суд* са деловодном потпише. Догоди ли се, да полиција потврди овакво уверење, онда га враћа Првостепени Суд и тражи друго од целог суда, и тако се и појединци налазку трошковима и општини намеће излишан посао. Ово тим пре, што се у току год. — размаку времена, између издатог и постојећег лекарског полиц. власти односно суда, уверења, измени одбор, и онда шта остаје друго него то, да се иманье попова мери и више друго уверење, који посао и сувише споро иде, нарочито у планинском крају овога среза где имања нису за пример груписана.

Да би како полиц. власти, тако и Прв. Судови, једнако тумачили пом. одлуку а и општ. судови једнабразно поступали, да молим уреоношћу да по ономе изнесе своје мишљење — *који потписује уверење* — кмет са три одборника или суд цео?"

— На ово питање одговарамо:

У доба, кад је Министар Правде издао правила о извршењу тачке 4. § 471 грађанског судског поступка од 4. фебруара 1874 г. № 354., важио је закон о општинама, па коме се председник општине звао кмет, а кметова чланова или његови помоћници.

Отуда је дошао, да је Министар употребио у тачци 11. под *а* ових правила речи: „*од кмета и три општинара*„

Касационни Суд, доносећи своју одлуку од 5. јануара 1909 г. Бр. 12748, задржао је овај термин из правила стојећи, несумњиво, у уверењу, да је опште позната ствар, да под речју: *кмета*, треба разумети председника.

Према томе, и он је имао на уму, да уверења потписује председник са два кмета, деловодом и још три одборника, сходно тачци 4. чл. 97. закона о општинама и поменутим правилима.

То се нарочито види из става трећег саме одлуке, где сам Касациони Суд вели: „*Како је општинска власт сваком сопственику најближа власт, а и најпознатија са његовим станом и приликама, то је најприкладније, да доказ односно уверење о остатку земље издају* општинске власти... *Ово тим пре, што ово и по закону о општинама — тач. 4. чл. 97. издају уверења о имовном стању*".

Према овоме уверења треба да потписује председник са два кмета и три одборника и деловода.

Један од кметова, који потписују уверење, увек треба да буде из среза где је имање, као непосредни познавалац месних прилика.

ПОУКЕ И УПУТИ

Одлуку о опрштају потраживање преко 200 динара у сеоским општинама донси збор општински, а до 200 динара одбор општински.

Вељко Ј. трг. из З., био је раније благајник општине З. . . . , а када му се у каси показао мањак у 3293·70 дин., те је пресудом Главне Контроле осуђен да оду суму накнади општини, а за обезбеђу исто стављена му је из пеленица на имање.

Дошиље, по решењу и... првостепеног суда од 18. јуна 1892 год. № 10952, отворен је стечај над целокупном имовином Вељковом и тада се, поред осталих поверилаца, пријавила у стецајну масу и општина З. . . . . Решењем суда од 15. децембра 1908 год. № 23513, расправљена је маса, и по том решењу општина је примила на имење готовине 2000 дин. а за остатак главнице са интересом Вељко је остао и даље дужник општини с тим, да буде дужан исплатити општини у року за три године у шесто-месечним отплатама.

Под 2. марта 1909 год. Вељко је поднео суду за одбор општински једну молбу, којом је тражио, да му се целокупни интерес опрости, а да остатак главнице у 1293·70 дин. исплати општини у року од три године са 6% год. интереса исплућен општини на ту суму и облигацију.

По тој молби, општински одбор донео је одлуку, да се молиоцу опрости интерес, а да остатак главног дуга исплати општини. Та одлука послата је на одобрење Министру Финансија, но министар ју је вратио, нарећујући, да о томе своју одлуку доносе збор.

На основу овога збор општински на дан 3. јануара 1910. год. донео је одлуку да се молиоцу Вељку опрости сав интерес, а да остатак главнице у 1293·70 дин. буде дужан исплатити општини у року од три године.

Државни Савет расмотрио је ову одлуку, па ју је, с обзиром на чл. 33. и 51. закона о општинама, одлуком од 13. марта 1910 год. Бр. 2147. одобрио.

Један случај из чл. 152. закона о општинама, где је решењем надзорне власти задужена од извршења одлука збора општинског, као штетна по интересе општинске.

Браћа Н. упутили су једну молбу одбору општине шиљујске и тражили, да им се у виду поклона опрости плаћање у 664 дин., на које су пресудом горњоминаваочког првостепеног суда од 7-ог новембра 1908 год. № 28746. осуђени за посечену шуму у селу Кривој Реци.

Одбор је ову ствар изнео збору општине шиљујске на решење, а збор је на свом састанку од 12. априла 1908. год., донео одлуку, да се молиоцима то дуговање у виду поклона опрости.

Ова зборска одлука достављена је надзорној власти 20. јануара 1910. год., и ова је нашла да је та одлука противна закону из ових разлога:

1. што кад би се ово дуговање Браће Н. за посечену општинску шуму опростило, онда би значило, да закона о шумама не би требало ни да буде, а то би одвело запрашћеном уништењу шума; и

2. што општина шиљујска са својим одбором није имала никакве потребе, да ову ствар, штетну по интересе целе општине, а и самог села Криве Реке, на овај начин отуђује и поклања, јер тиме пом. селу штети, које би са добивеним новцем могло себи користити на обновљену посечене шуме, а и плаћању утрошене порезе.

Са тих разлога решењем од 26. јануара 1910 год. № 441, задржала је ову одлуку од извршења и цео предмет послала Министру Унутрашњих Дела на оцену и решење.

Министар Унутрашњих Дела нашао је, да је решење надзорне власти правилно, а да зборска одлука не одговара закону још и с тога, што је шума, коју су посекли Браћа Н., била својина села Криве Реке а не општине шиљујске, коју састављају више села, те према томе пресудом судском и досуђена накнада селу Кривој Реци, а не општини шиљујској, па је с тога оправдано овог дуга могао учинити само збор села Криве Реке, а не збор општине шиљујске — чл. 57. и 9. закона о општинама и § 29. грађанског закона.

С тога је писмом од 1. фебруара 1910. год. IIX 1714. спровео цео предмет Државном Савету на коначно решење.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано, па га је с тога, на основу чл. 152. зак. о општинама, одобрио. Одлука от 11. фебруара 1910 год. № 1013.

Општинска утрина није општинско непокретно имање, о коме говори тач. 3. чл. 33. закона о општинама, да би општина могла са њом располагати по своју вољу, већ је то опште добро, које се не може отуђивати, пошто је одређено за заједничко уживање своју становника дотичне општине за испуст стоке.

Милан Б., из Рашковића, обратио се молбом одбору општине к. . . . , да му се да 40 ари од земље села Рашковића, у месту званом „Тресковац", на привремено уживање, јер му се, вели, породица увећала.

Одбор општински во овој молби донесе одлуку 5. фебруара 1910 године № 306., да се молиоцу да на привремено уживање 40 ари сеоске земље.

Надзорна власт решењем својим од 18. фебруара 1910 год. № 4639. задржала је ову одлуку од извршења с тога, што је противна одлуци Државног Савета од 20. маја 1909 год. № 3316.*), јер општински одбор, па ни збор, не може распо-

*) По одлуки Државног Савета, Правилник Државног Савета, упутио је Господину Министру Унутрашњих Дела од 20. маја 1909 год. № 3316. писмо ово садржине:

„Иесма су хоте случајеви, да се Државном Савету нису на одобрење одлуке општинских збороова о давању општинске утрине појединим грађанима, биле у спорној, већ на уживање.

Одлуке о уступању у спорну подлеже оцени Државног Савета, и он, у смислу чл. 33. тач. 5. закона о општинама, доноси на њима своје решења.

За оцену ових других, где се уступање врши само на уживање, Савет нађе надлежан и зато на њима закључорешио.

Како општине не могу по своју вољу располагати са општинском утрином, јер она није приватна општинска својина, већ опште добро, одређено за заједничко уживање своју становника дотичне општине за испуст стоке (чл. 12. закона о непокретном добрству), — то се, при одлуци Државног Савета, сврстуте Вам на помоћ, да по надзорне власти упуте, те да се, у оваквим случајевима, користе правом чл. 152. закона о општинама, и одлуке о уступању утрине поједицама на уживање, као противзаконе и неналежно донесене, задржавају од извршења".

лагати са утрошима по својој вољи, пошто ове нису општинске непокретне имаће о коме говора тач. 3. чл. 33. закона о општинама, већ су опште народно добро, које се не може отуђивати, јер је одређено на заједничко уживање и служи на корист свију становника дотичне општине, односно села.

По изјављеној жалби, III. одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано. С тога је одлуком од 15. марта 1910 год. № 2138. одбацио жалбу као неумесну.

У жалби надзорној власти противу зборске радње морају се поменуте повредјати све неправилности, противу којих се жали; иначе оне неправилности, које нису биле предмет оцене надзорне власти, не могу бити предмет расматрања и Државног Савета.

Збор општине Ст. Ајдибеговаче, на дан 7. јануара 1910 год. донео је одлуку, да се стара општинска судница са свима осталим зградама, због опасности од Мораве, премести са досадашњег места на средокраћу општине, и то од баштоване С. О. до механе Браће П......, зато, што је то место на главном друму, где је најживији саобраћај, где је пошта, школа, итд.

По жалби Саве В. и Христивоја Р.; надзорна власт нашла је, да је рад општинског суда и збора у свему правилан и на закону основан, па је стога, на основу чл. 85. и 170. закона о општинама и чл. 33. зак. о уређењу округа и срезова, решењем од 22. јануара 1910 год. № 622. одлуку збора одобрила а жалбу жалитеља као неумесну одбацила.

У жалби Државном Савету противу решења надзорне власти, жалитељ Сава навео је, да исто не одговара закону по томе, што у радњи збора има ових неправилности:

1., што у опште није било одборске одлуке о сазивању збора за премештање судинице;

2., што и ако је било такве одборске одлуке, она је донета од недовољног броја одборника; и

3. што од дана сазива до дана збора није протекао законски рок из чл. 37. закона о општинама.

Трећи одсек Државног Савета нашао је, да жалбени наводи, који се односе на неправилности одборске одлуке о одређивању збора за премештање судинице нису ни никакве предмета, пошто се жалитељ противу истих надзорној власти никако није на жалио у законом року, те исти сада постаја неважном и не може бити предмет расматрања.

Без утицаја је и навод који износи, да није протекао законски рок од сазива до дана збора, јер је одлука одборска, као и објава општинског суда датирана 29. децембра 1909. год., а тога се дана није могао знати у Ст. Ајдибеговцу, да су истога дана између и довуше у закону о општинама стуцае у важност, по којима је рок од дана сазива до дана збора најмањи 15 дана.

Стога је одлуком од 18. фебруара 1910 год. № 1315. одбацио жалбу као неумесну.

Општински суд и одбор не могу од лица, која на пијаци продају земаљске производе и животне намирнице, наплаћивати пијачну таксу, нити зе долази у ред такса предвиђених тач. 4. чл. 128. закона о општинама.

Одбор општине града Ниша, на свом састанку од 4. фебруара 1910. год. донео је одлуку: да се од свију оних, који на општинским пијацама у Нишу доносе и продају земаљске производе и животне намирнице, наплаћује општинска такса на име кирије за употребу пијачних места, и то: од кола на којима су донети земаљски производи и намирнице 0·50 дин. дневно, од коњског товара 0·20 дин. дневно, и од наранка 0·10 дин. дневно.

Даље, одлучио је, да ова одлука има важити тек кад Министар финансија одобри ове таксе.

Разлог за доношење ове одлуке, одбор је нашао у томе, што је општина за ове своје пијаце купила потребно земљиште, што те пијаце одржана, подиже их, гради на њима надзиру, држи своје тезге, поплина их, чисти их, сметлишта односи на одређено место ван вароши, а сем тога за ове пијаце држи потребан број чиновника ради одржања реда и свега осталог што је потребно, као и потребан број служитеља, чистача, поливача и надзирача, а све то општину кошта новаца, те тај трошак општина треба да добије од такса, предвиђених у чл. 128. тач. 4. закона о општинама.

Надзорна власт нашла је да ни законом о општинама, нити ма којим другим специјалним законом, општински суд и одбор нису овлашћени, да могу ма какву таксу наплаћивати од лица, која доносе и на пијацу продају земаљске производе и животне намирнице, нити се наплата ове таксе може поднести под одредбу тач. 4. чл. 128. закона о општинама, која као приход општински предвиђа „таксу за употребу општинских установа: здравствених, економских, културних и других“. На како је чланом 4. финансијског закона наплата пијачне таксе строго забрањена и казнива по § 114. казненог закона, те је надзорна власт, на основу чл. 152. зак. о општинама, решењем од 8. фебруара 1910 год. № 3517. задржала предњу одлуку од извршења.

По изјављеној жалби, трећи одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано, па га је, на основу чл. 170. зак. о општинама, одобрио, а жалбу као неумесну одбацио.

Један случај уништаја избора због тога, што је од дана објаве о сазиву збора па до дана избора протекло више од 20 дана, и што је бирачки одбор неправилно састављен.

Драгутин Т. из Б....., жали се Државном Савету противу избора чланова за општину Б...., извршеног на дан 28-ог марта 1910. год. због ових неправилности:

1. што је од дана објаве о сазиву збора па до дана збора протекло више од 20 дана;

2. што у објави није означено место (зграда) где ће бити гласање;

3. што бирачки одбор није изабран по чл. 52. е. зак. о општинама коцком; и

4. што бирачки одбор није уредио све оно и онако, како закон тражи.

Трећи Одсек Држ. Савета, по оцени жалбених навода и доказа и расмотреву изборних аката, нашао је, да овај избор не може остати у вези са ових разлога:

1. што је од дана објаве о сазиву збора до дана избора протекао 25 дана, а тиме је повређен пропис чл. 37. закона о општинама;

2. што је бирачки одбор изабран на основу чл. 39. старог закона о општинама, а мењутим према чл. 52. е. зак. о општинама од 29. децембра 1910 год. у бирачки одбор поред председника улазе и два општинска одборника, које одбор из своје средине бира коцком.

Стога је на основу чл. 170. закона о општ. решио, да се овај избор поништи.

Одлука од 13. априла 1910 год. № 4150.

Одлуке збора, одбора или општинског суда, којима се ограђују права појединаца, надзорна власт може задржати од извршења само по њиховој жалби, поднесеној у законском року.

Одбор општине сеньске на свом састанку од 26. новембра 1909. год. донео је одлуку:

1.) да се касанска аренда за 1910. годину изда под једно-годишњи закуп и то за цео атар општински, у који атар долази и Сеньски Рудник;

2.) да су ту аренду дужни плаћати сва касани, баракери и остали који стоку коју раде продаје меса или раде кувана и печена јела за продају;

3.) да касанска аренда буде по 0·10 дин. од једног килограма меса, колика је била и за последњих шест година.

Надзор. власт решењем својим од 30. јануара 1910 год. № 1473, а на основу чл. 85 и 152. зак. о општинама, задржала је од извршења ову одлуку са ових разлога:

Што се у одлуци не наводе никакви докази, да је сеньска општина раније наплаћивала касанску аренду на земљишту Сеньског Рудника, као државног добра, које је од села Сеньа и општине сеньске одвојено својом засебном рударском управом, полицијом и саштетом. Као такво државно добро, Сеньски Рудник спада поноћу Државе и рударске колоније све терете на истом руднику, који се односе на јавну безбедност, на одржање свих овдашњих установа, и остало.

Према томе, да Сеньска Рудник улази у круг општине сеньске, па би и трошкови на Сеньском Руднику улазили би у буџет општине села Сеньа, па би исто подмирила општина из својих прихода по чл. 4. уред. о општ. приходима од 12. септембра 1839 год. (Зборник I. стр. 104—119.), а то не стоји, те зато општина сеньска нема права да наплаћује ову аренду на једној рударској колонији, која уз при-

помоћ државе споси све терете на Сеньском Рудинку.

На основу чл. 68. рударског закона обделатель рудника, поред других повластица, има и ту, да недике баракe и остало, искључиво за снабдевање свог персонала и рађенка храном и осталим потребама, али при продаји тих предмета овим лицима не сме рачунати за себе заштиту добит. Оваком законском одредбом ограничено је право општине на наплату прихода, који су одобреном одлуком обухваћени. Законодавац је, дакле, за рудинке учинио изузетак, како би се рударски персонал за лакши и јевтинији начин снабдевао животним намирницама.

Надзад, овакви односи између Сеньског Рудника и општине сеньске, односно напаћивања касасне аренде, расправљени су и раније у корист Сеньског Рудника, и то: решењем Министра Народне Привреде од 25. фебруара 1897 год. Р.Бр. 447. наређено је Управи Сеньског Рудника, да баракери нису дужни плаћати општини сеньској ову аренду, а решењем Министра Унутрашњих Дела од 27. октобра 1907 год. Бр. 17771. забрањено је општини сеньској напаћивање овог прихода на Сеньском Рудинку.

По изјављеној жалби, III. одсек Државног Савета нашао је, да решење надзорне власти не одговара закону из оних разлога:

По чл. 152. закона о општинама, непосредна надзорна власт задржаће од извршења оне одлуке збора, одбора, или општинског суда, које би биле противне законима, законским уредбама и законитим наредбама држав. власти.

Ну, ако би се тим одлукама ређала права појединаца, онда их надзорна власт задржава од извршења само по пуномоћ жалби, поднесеној у законском року.

Па како се противу одлуке одбора општине сеньске од 26. новембра 1909 год. № 2624., као што се види из акта суда општине сеньске од 21. јануара 1910 год. № 39., нико није од заинтересованих лица жалио надзорној власти, то се она, према трећем одељку горе наведеног члана, није ни могла да упушта у разматрање исто и задржавати је од извршења.

С тога је одлуком од 15. фебруара 1910 год. № 1209., а на основу чл. 170. зак. о општинама, поништио решење надзорне власти.

При избору општинских одборника за вароши, које засебне бирају посланике, листа са највећим бројем гласова добија две трећине одборничких места, а остала једна трећина даје са другој листи, без обзира колико је гласова добила, односно осталим листама у сразмери садржаног количника у броју добивених гласова појединих листа.

М. П. и Л. М. из П..... жалили су се Државном Савету противу избора чланика општине П....., који је извршен на дан 28. марта 1910 год. због ових неправилности:

1. Што представник против-кандидатске листе није примљен да присуствује раду бирачког одбора;

2. Што је председник суд благовремено преко полицијске власти известио општински суд, да је на тој листи председник сам њен посилаш и да је само оманком пера заборављено, да се његово име стави на примерак одређен за кутију, и да је, према овоме, бирачки одбор био дужан да представника или његовог заменика у заседање прими.

Противно поступање односно је, да је и та једина контрола, коју је закон предвидео, оштећена, и

3. Што је бирачки одбор одлучио за избирање одборнике све са листе С. М., а није према закону додељено оној другој листи једну трећину места.

Трећи одсек Државног Савета, по оцени жалбених навода и расмотрењу изборних аката, нашао је, да су наводи под 1. и 2. неумесни и без предности по томе, што не износе никакву неправилност, која се самог избора тиче, а да одлука бирачког одбора, којим је листи С. М. додељено свих 36 одборничких места, не одговара закону из оних разлога:

Према чл. 54-п. закона о општинама при избору општинских одборника за вароши, које засебно бирају посланике (чл. 81. Устава) бирачки је одбор отлаштити за избиране одборнике на тај начин, што ће листи са најпећим бројем гласова доделити две трећине одборничких места а остала једна трећина даће се осталим листама, сразмерно броју њихових гласова.

У овом случају бирачки одбор је противно поменутом законском пропису поступио, што је свих 36 одборничких места доделио листи С. М., а требало је, да јој да 24., а остала 12 одборничка места да додели листи П. М.

С тога је на основу чл. 170 зак. о општинама решио: да се жалба одбацује као неумесна, а да се одлука бирачког одбора, у колико се односи на одређивање одборничких места, поништи, с тим да бирачки одбор у смислу ових примедаба донесе нову одлуку.

Одлука од 29. априла 1910 г. № 4294.[1])

Један случај ненадлежности Државног Савета.

Марко К. оптужио је Министру унутрашњих дела лекара среза к..... Д-р М. К. зато, што није хтео указати помоћ његовој мајци, и што је поставио рђаву дијагнозу.

Министар је нашао, да је чињеном истрагом утврђено, да је лекар правилно пенио болест своје пацијентиње и да се свагда одазвао сваком позитивном позиву, одлазећи чак у туђ срез, на шта по закону није имао права, на је стога решењем од 1. јула 1909. године СЖ 6837 одлучио, да се против туженог лекара прекине свака даља истрага и предмет стави у архиву, о чему је и тужиоца Марка известио.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да се предмет ове жалбе не тиче административног спора у смислу тач. 2. чл. 48. саветског пословника, већ питања о оцени, да ли у радњи туженог Д-ра М. К. има дисциплинске кривице, за шта је Министар оплашћен по чл. 1. зак. о уређењу санитетске струке, и по прописима закона о чиновницима, а за расматрање таквих одлука није надлежан Државни Савет по чл. 444. Устава и чл. 5. зак. о уређењу Државног Савета. Међутим, ако жалитељ налази да има одговорности до туженог по кривичном закону, он се може обратити путем кривичне тужбе редовним путем у смислу чл. 28. Устава. С тога је одлуком од 4. маја 1910 год. № 5804. одбацио жалбу као ненадлежној власти поднесену.

Благајника општинског бира општински одбор, а не збор.

Драгутин Г., из Р....., жалио се Државном Савету противу избора чланика општине р....., извршеног 28. марта 1919 год., због ових неправилности:

1., што је збор осим председника и два кмета изабрао и кмета — благајника, а међутим благајника по чл. 12. зак. о општ. бира општински одбор;

2., што у збјаи није означено гласачко место (ограда), нити број правних гласача;

3., што бројеви кутија у записнику нису означени словима, већ само цифрама, и што словима није забележено, колико је по реду у којој кутији било куглица;

4, што бирачки одбор није изабрао себи писара, већ је гласаче уписивало неко лице по жељи неких гласача;

5., што је општински суд после одређеног рока увео у азбучни бирачки списак једно лице;

6. што се бирачки одбор није састао тачно у 7 сати, већ у 7½ пре подне.

Трећи одсек Државног Савета, по оцени жалбених навода и расмотрењу изборних аката, нашао је, да је записником бирачког одбора, састављеним према пропису чл. 49. закона о општинама, утврђено, да је избор правилно извршен, а да наводи жалитељеви, да избор није извршен правилно, или нису ничим утврђени, или су без утицаја на правилност и резултат избора; али да избор Милована М. за кмета благајника не може остати, јер по чл. 112. закона о општинама, у општинама, које имају преко 500 порских глава, општинског благајника бира општински одбор, а не општински збор, како је овде учињено.

С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решио, да се избор Милована М. за кмета-благајника поништи, а да се жалба, у колико се односи на избор осталих чланова, одбаци као неумесна.

Одлука од 10. априла 1910 год. № 3916.

Јос. К. Ст.

---

[1]) Кол овог предмета постојало је и питање шта, да је одлука бирачког избора правилна, и збором на то, што је друга листа добила свега 9. гласова, то је неправилно сматрајући тај толики број одборника, који је већи и од половине броја гласача.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ТРАЖЕ СЕ

Никола Милосављевић, пантер из Сопо Бање, стар 36 година, расте средњег, просе-

у лисичкастом оделу, још марта месеца отуђио је пиштоо кут. — Депеша начелника среза бањског Бр. 6912.

Светислав Зечевић, браварски шегрт из Смедерева, отуђио је од свога газде 22 прошлог месеца и до данас се није вратио. Он је стар 12 година омален, плав. — Депеша начелника среза ресавског Бр. 10066.

Војислав Миловановић, шегрт код Милана Лазића, обућара из Београда, отишао је од свог газде 10 прошлог месеца и до данас се не зна где је. Он је стар 14 година, расте средњег, очију плавих, косе прне. — Акт управе теразијског Бр. 5336.

Пантелија Симић, из Заечке, шегрт код Анђелије Петровића, бакалина из Обреновца, отуђио је 22 прошлог месеца од свога газде и до данас се не зна где је. Он је стар 14 година, стаса средњег, очију прних, косе прне, у сељачком оделу. — Депеша начелника среза посавског округа валевског Бр. 7896.

ПОТЕРЕ

Непознати крадљивац, 28. овог месеца, на Теразијама, украо је свиу г. А. Кумбуџија, сат из џепа у величина петодинарца са златним месингм ланцем и једном златном пугном у виду будоваша. — Акт Управе града Београда Бр. 19829.

Тапасије Вујић, осуђеник казненог завода у Митровици (А. Угарска) побегао је из завода 29 прошлог месеца.

На молбу Управе казненог завода, који нисам да је он пробегао у Србију, доносимо његову слику. Он је родом из Старих Бановаца, стар 30 година, висок, добро грађен, косе и обрва затворене пистањних, очију шуњаво-

стих, бркова плавих, зуба здравих. Од одела на себи је имао: летње осуђеничко одело, кошуљу, гаће, ципу и цепу карману и шпиле на ногама. Све ствари означене са бројем 89. — Акт Управе града Београда Бр. 20024.

Непознати крадљивац, ноћу између 25. и 26. прошлога месеца, украо је г. Малутину Михајловићу, чин. железничке дирекције из стана у светогорској улици бр. 85 ове ствари: два бриљантска прстена, један са рубином, а други са три камена; један златан женски сат „Лонжин“ са ланцем, на коме је висио медаљон у коме је била слика матере и оне оптеленог и мртвоног са сликом Матере Божје. Све у вредности 700 динара. — Акт управе палилулског Бр. 3922.

Ернст Олсен, поручник у морнари у Шпанској, чију слику доносимо, окривљен је за утаји у службеној дужности, и од 18. пр. м-ца нијде се у бегству.

Он је стар 23 године, висок 1·80 метара; држава правог и витког, без браде, косе уга-

сите кратко острижене, лица смеђег дугувастог, очију плавих, носа мало повијеног и шиљатог са широким порером, ушију великих клемпавих.

Решењем дотичних власти наређено је његово притварање.

Мисли се да је побегао у коју од балканских држава.

Ако би се пронашао треба га одмах притворити и известити средњитвом телеграфом.

Непознати крадљивац украо је Јовану Недељковићу, потпиваču у улици Краља Александра бр. 74, један бисарт од 25 литара, један пар чизама од фанелодера, два дукерса, два пара чарапа, једне панталоне од шајка, један мушки кратан зимски капут постављен белим јагњећим кожом. Све ствари у вредности 60 динара. — Акт управе врачар-ског Бр. 5672.

Непознати Циганин, који је узјахао са једним праћеним коњем у општини врачарској и нијаво да се зове **Милутин Ђорђевић** побегао је, оставивши крадени коњ, даље властите, у мало оно коравог, шигованог са положеном „Г“ и „О“. Циганин је стар око 67 година, омален, дежмекаст, у сукњи и чизмама. — Депеша начелника среза врачарског Бр. 13021.

Непознати крадљивац ноћу између 23. и 24. прошлог месеца, увукао се у собу хотела „Круна“ у Брњици и украо гостиу Душану Милиновићу, овоме у Ранинци 22 шушла дуката и 53 динара. — Депеша конзара Брњичке Бање Бр. 5.

Јован Кретић, агент путника за Америку, иша да одговара за лажу повреду тела, ако се пијани у бегству. Он је стар 28 година, висок, суп, малих црних бркова, очију гиоратстих, у лицу розе. — Акт квара савамалског Бр. 3872.

Непознати крадљивац ноћу између 22. и 23. прошлог месеца извршио су крађу Тодору Пачићу, радњи из Кнежевца, и однели му: један женски златан сат са три капаци, један женски сат 24 лиија без стакла, 5 турских сатова, 4 сата позлаћена, 10 сатова обичних и 40 ланчића за сатове инилованих и позлаћених. — Депеша начелника среза загаревског Бр. 11779.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побегли лицима учине најмарљиву потеру, и у случају пронласка ствари-жарно их упуте власти која је потеру издала, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Стојан Цветковић, из Попчића, ухваћен је на турској граници кад је хтео пренести кралено коње. Са њиме су задржата два коња и једна кобила. Један је коњ мутор 5 година, доратает без жига, други је матор 7 година, отворено доратасте са жигом „Т“ и кобила матора 7 година, даке прне са жигом „О“. — Депеша начелника среза пчињског Бр. 9277.

Благоје и Радован Николић, Лазар, Никола и Влајко Ђорђевић, сиромаси Цигани ухваћени су у Свилајнцу и под њих је нађен један сребрни сат, вероватно украдени на коме је монограм „Д. Ж. Л.“. — Депеша начелника среза ресавског Бр. 19097.

ПРЕСТАЛА ПОТРЕБА

Аксентије Аксентијевић, који је пресо броја 29 тражен, пронађен је те је престала потреба за његовим тражењем.

КРАЂЕ СТОКЕ

Непознати крадљивци украли су два коња Ђуре Лентићу, из Југовића. Један је даке мркоћуте, други је даке зелени. Оба матора по 7 година, са жигом Г. — Депеша начелника среза прокупачког Бр. 9884.

Ноћу између 28. и 29. прошлог месеца непознати лопови украли су Илији Младеновићу, из Брестовика, две побиве, једну матору 3 године, даке зелене, на чему ангасту у оне четири ноге путиству, висину 155 см. другу матору 11 година, даке зелене, доранку у десно око, висину 160 см. — Депеша начелника среза грочанског Бр. 6610.

Ноћу између 27. и 28. прошлог месеца непознати крадљивци украли су Александру Мијосављевићу, из Бучина, једну побиву матору 10 година, доратасту, на десној нози путиству, на лебдима или белегу од седла. — Депеша начелника среза ресавског Бр. 11134.

Ноћу између 14. и 15. прошлог месеца непознати крадљивци украли су Алексију Ђорђевићу, из Рукавца, једне коња матора 12 година, висинсе 149 см. даке отворено доратасте, у обе задње ноге путастог, са жигом положеним „К“. — Депеша начелника среза тамнавског Бр. 7942.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове крађе и крадљивце.

Штампа Краљ. Срп Државне Штампарије уредник Душан Ђ. Алексић

БРОЈ 23. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 13. ЈУНА 1910. ГОДИНА VI.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и ванредно пута недељно. Претплата се плаћа у назад, и то најмање за пола године код своје полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска издавања, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединим бројевима **„Полицијског Гласника“** не продаје се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу чл. 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 29. маја 1910. године Бр. 6768, донесено на основу чл. 144. тач. 9. Устава, које гласи:

„да се Франтишек Хофман, учитељ грчке београдске гимназије, родом из Пробузе у Ческој и поданик аустриски, по својој молби прими у српско подаништво, изузетно од § 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из својег досадашњег подаништва“.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 4. јуна 1910. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 12. маја 1910. године Бр. 6289, донесено на основу члана 144. тачке 9. Устава, које гласи:

„да се Трајко Коваченић, свештеник из Бановог Поља, родом из Гњилана у Старој Србији и поданик турски, по својој молби прими у српско подаништво, заједно са својом женом Стојном и малолетном децом: Синђом, Лазаром, Радосавом, Душанком и Момчилом, изузетно од § 44. грађанског закона“.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 4. јуна 1910. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

С. Јаљић, у своме *Грађанском Судском Поступку*, вели: „Зграде не треба продавати одвојено од земље, према одлуци Касационог Суда од 11. III. 1886. год. № 592. и 31. IX. 96. № 6419.“ [*Полицијски Гласник*, год. 1904., број од 19. Септембра, стр. 287.]. Ми не знамо, поштo наведене одлуке Касационога Суда нису цитиране по својој садржини, како је Касациони Суд схватио то правило: да зграде не треба продавати одвојено од земљишта на коме су. Тако генерално речено, то правило не би било тачно. Свакако, Касациони Суд мисли, у тим одлукама, да зграде које се, према својој спони са земљом, могу сматрати као непокретности. Истина, § 189. Грађ. Зак. који почиње речима: „И она се свака ствар за неповретну сматра која је са главном ствари скопчана тако, да се без нарушења главне ствари од ње одвојити не би могла“, наставља овако: „тако су све куће и остале зграде и здања . . . .“ из чега би се као имало навести да је, по §-у 189. Грађ. Зак., свака зграда непокретност, али то не би било тачно, с погледом на оно што је дале у истом параграфу казано и где стоји ово: „тако и све оно, што је *укопано или уграђено*“,[1]) одредба која се тиче и зграда и нарочито њих. У осталом, зграде, сличне онима које смо горе приведели (зајати, воденице на реченим рекама) нису са главном ствари скопчане тако да се „без нарушења главне ствари од ње одвојити не би могле“ (§ 189. Грађ. Зак.); и. пр. један обичан, дрвени, сеоски зајат да се, људима или стоком, премести с једног места на друго онакав какав је.

Исто би тако полицијска власт погрешила, ако би сматрала као непокретна добра и као таква продаја оне ствари о којима имамо одредбу у §. 188. Грађ. Зак. и који се овако изражава: „Она храна, дрво, пиће, стока, дес, и тежачки халат, и сви занатски или фабрички и рукоделни халати, који су за обичну употребу стварна или домоволства потребни, сматрају се као њихов придодатак, следствено као непокретна ствар.“ Те ствари познате су, у француском праву [чл. 524. Франц. Грађ. Законика], под именом: les immeubles par destination (непокретности по намени)[2]) и разликују се, од оних непретних ствари које, услед своје физичке везе са непокретном, постају и саме непокретне (§. 189. нашега, чл. 525. Франц. Грађ. Законика), у томе што су оне, по природи својој, ствари покретне и такве остају и даље, и само се *сматрају*, у погледу власских правних односа, као непокретне. Ствари, побројане у §. 188. нашега Грађ. Законика, сматрају се као непокретне, и са главним, непокретним добром чине неусно заједништво. Он зеле: да ако било шкодити потреби проширивати као ко би оне покретне ствари које служе експлоатацији земље непокретне добра сматрати за непокретне (у власном смислу), и тиме отворити један институт тако противан реалности. Ако је законодавац нашао да се те покретне ствари, као споредности (accessoires) непокретног добра, од онога ко нарађу, баш је поносно то рекао и на тоне се зауставити. Иеја интелектуалне амбиваленције сиђеш је власних. У истом смислу говори и А. Борђевић, у своме *Систему приватног (грађанског) права Краљевине Србије*, при томе: Оности зеф, права поносних, стр. 233. и 234., изнадарне ствари на §. 188. Грађ. Законика примаћамо (покретности) непокретних добра. Нам Грађ. Законик, а осим је поступио као и остали изворани, Грађ. Законик Аустрије, који, кроме се старије правне нисам, исо у §. 296., оваким изразом: „Auch das Gerüste, das Holz, das Viehfutter und alle übrige, ähnlich Sachen eingebrachte Erzeugnisse, so wie alles Vieh und alle zu einem liegenden Gute gehörige Werkzeuge und Geräthschaften werden insofern für unbewegliche sachen gehalten, als sie zur Fortsetzung des ordentlichen Wirtschaftsbetriebes erforderlich sind“ (или значи: жито, друге намештаја, сточна храна и она остала ствари сабрана поредом, као и сва стока, тежачки халати и справе, које су за домаћину, сматрају се у толико за непокретне ствари, у колико су оне потребне за средњи редовни газдинску — по преводу Др. Драг. Аранђеловића: Аустријски Грађански законик, стр. 40.). В. Stubenrauch, *Commentar zum österreichischen allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuche*, Erster Band, §. 381. und 382.

С тим се Немачки Грађ. Законик и не слаже, у проширењу о оним стварима о којима се говори у §-у 296. Аустријског и у §-у 188. нашега Грађ. Законика, којом и интелектуалном амбиваленцу, ако просто та ствари назива: Zubehör (прилази) непокретног добра. Бро, у остаоме, иако се он о томе изражава у §-у 97.: „Zubehör sind bewegliche Sachen, die, ohne Bestandteile der Hauptsache zu sein, dem wirtschaftlichen Zwecke der Hauptsache zu diesen bestimmt sind und zu ihr in einem dieser Bestimmung entsprechenden räumlichen Verhältnisse stehen“ (или, значи: Јесу прилази и оне покретне ствари које, а ако нису саставни део главне ствари, намењене су свакодневним оне и налазе се са њом у односу тиме циљу спобрашњи“). B. Fischer und Henle, *Bürgerliches Gesetzbuch*, § 44. und 45.; Dornberg, *Das bürgerliche Recht des Deutschen Reiches und Preußens*, Dritter Band: Das Sachenrecht, L. 22 ff.

[1]) Курсив је наш.

[2]) Planiol, *Traité élémentaire de droit civil*, t. I, p. 204 et suiv.. Planiol, са разлогом, критикује ово овако

лину, код ових правних института: код отуђења, залагања и тестаментаног наслеђивања. И, пр., када тестатор оставе наследнику извесно своје пољско добро, онда се узима да му је он имплицитно оставио и све оне покретне ствари, стоку, инструменте и т. д., које су том добру приходате ради његове експлоатације, имплицитно, то јест, и ако он то изречно није у тестаменту казао. Те су покретне ствари принатци (партиненције) непокретног добра, и, по правилу: accessorium sequitur principale, деле правну судбину главне, непокретне, ствари и за њом иду.

Да ли се покретне ствари, из §. 188. Грађ. Законика, сматрају за непокретне, у нашем праву, и код принудних наплата? Другим речима, да ли се оне могу, одвојено од добра за које су, интелектуалне, везане, пописати и продати? У француском праву, то је избрањено, и један поверилац би се, само, могао из тих ствари наплатити само тако, ако би, заједно са њима, узео у попис и продао и само непокретно добро уз које оне иду, тако да купац тога добра добије и његове пертиненције: француска законодавац не допушта ни да се принудном егзекуцијом (l'exécution forcée) пертиненције од главнога добра одвоје, не допушта то у општем економском интересу.[1]) Ми мислимо да, код нас, повериоци имају право, и у таквим случајима, засебно узети у попис покретне ствари које су пертиненције каквом непокретном добру и на њих се наплатити. То изводимо из §. 466. koje veli, не правећи никакву разлику између покретних ствари које су пертиненције и оних које то нису, да ће полицска власт „пописати и проценити најпре покретне ствари, а ако оне не валену, и непокретне, на продати их.“[2]) Даље, без обзира на то што би дотичне покретне ствари биле пертиненције, полицска власт ће покушати да прво, из њих, ако може, наплати предату јој одлуку судску — а попис и процена ће показати да ли ће она у том покушају и успети — па ће тек онда, ако покретне ствари не би, за горњи циљ, биле доволне, приступити попису непокретних добара.[3])

Даље, полицска власт не може пертиненције из §-а 188. Грађ. Законика узимати у попис и продавати их заједно са главним добром, већ засебно, и тада их мора продати по прописима Грађ. Суд. Поступка одређеним за принудну наплату из покретних ствари.

И, обрнуто, полицска власт би поредила, такође, закон када би, одвојено од главнога добра, продала, као покретности, оне ствари о којима је реч у §-у 189. Грађ. Законика, а то су такве покретне ствари, као што знамо, које су имобилисане на тај начин што их је господар њихов физичка спојио са својим главним, непокретним, добром коме оне имају стално да служе на корист или украс. Те ствари полицска власт не би могла одвојити од непокретности са којом су везане, па их, као покретне и одвојене, пописати и продати. И, пр., она не би могла, пописујући душиковре покретности, узети у попис кабао и уже или лаћан који стоји на кладеницу: то су делови саме непокретности на којој је кладенац и само се могу, заједно са њом и са кладенцем, продати.

У овом смислу је и решење Касационога Суда од 30. Априла 1899. год., бр. 3681., по коме је извршни орган био погрешио што је, „продајући покретност тужиоченог, упрстио у ред покретних ствари, па као такве, по гласу списка распродате покретности, продао ове ствари тужиоченог: 2 напиће покривене крепом, 3000 проштада и 990 тараба са дирецима и гредицама, које се (ствари) према §. 189. Гр. Зак. сматрају као непокретне, јер су оне служиле као ограда око тужиочене окућнице и у земљу увопане, коју окућницу није ни узимао у попис нити је је излагао продаји, те и према томе, тужилац није смео номенуту ограду продавати као покретност кад зато нема саизволева тужиоченог,[4]) нити

[1]) Baudry-Lac cmaïnerie et Chauveau, Des biens, p. 55., Planiol, op. cit., p. 305. Наравно да би, са пристанком дужниковим, повериоци могли узети, у једном овакном случају, у попис само покретне ствари и из њих се, одвојено од непокретности низа са којем она стоји у вези, наплатити. Оне правне (интелектуалне) споја која ту постоји између главне (непокретне) и спорамних (покретних) ствари онемаа се на жоље, наиме, власника тих ствари, што значи да та жоља може ту споју расинути и тим стварима зати разноврсну правну судбину.

[2]) Курсив је наш.

[3]) Да видимо да ли би се, у правог овога тумачења, могао навести и ово посматрање: имобилисане ствари у §-у 188. Грађ. Зак. предопређених делаа, као што смо казали, уоквиривалуваа веза између њих и главне, непокретне, ствари, а у ту везу их је довео онај коме и оне, као и главна ствар, припадају. Горе смо видели и то да власник може једну такву имобилисану ствар од главнога добра одвојити и начинити је предметом особених правних трансакција. Спекулано, може је отуђити и дати у залогу (ручна залога — §. 305. Грађ. Зак.). У овом посљедњем случају, заложни поверилац ће се из своје залоге принудно наплатити као т. р. реду, дужник из измира (§. 320. Грађ. Зак.). Него тако и општи повериоци може, по имобилисане ствари из §. 188.

Грађ. Зак., отишати забрану, само зато, за то, од изузетаа једног од услова у §. 249. казнити. У овом посљедњем случају, нисмо ли имобилисаваа претходе самом новом повериоцу, није је тражио забрану, међутим, могао би се, можда, рећи да се она и ту прати новом дужниковом, власника тих ствара: зар зо то зато што се је дужник задужио не може повести да је, виндикатно, зарастао и да то да поверилац има право те ствари имобилисати попису?Ја ваа ствари сопје наплате? Када поверилац, по §-у 249., може отишати забрану на покретне ствари а по §-у 466. ако у новцу уђе — то се дугаје ствари — онда је сасвим логично узети да дужник иде ма оних добара ваша забрану §. 188. Грађ. Зак. самим актом задужеваа дозвољаа и евентуално одвајаа тих ствари од главне ствари, а у корист власника стоје поверилаа.

Иначе, овај аргумент не може се, са оигурношу, употребити у правог мишљеваа да полицска власт може узети у попис покретности једног непокретног добра, засебно од онога. Јер, по истом разноваваа могао би се допустити повериоцу и отаваа, и, прозабрану и на оне покретне ствари које су, услед доваоа своа са непокретном ствари, постаде непокретне, као што су, рецимо, узидане шпаркерде, гвоздена оградаа. Јер, дужник, власник, иа, нараво, право да и те ствари од главнога добра одвоји и да им тако пократи карактер покретних ствара, па на онај начин да те прво и повериоци имају ова се не могу ка покретних ствара које су непокретности имобилисаваа наплаћивати одвојено од главнога добра.

[4]) Изгледа да би, по Касационом Суду, покретне ствари, које су постаде непокретне услед непокретности, могле бити, као покретне добра, пописане и продате на јавној лицитацији, ако би баш „саизволе“ (пристаница) онога чије су то ствари и чије је главно, непокретно, добро. Ако је то мислио, у горњем решењу свом, Касационни Суд није на разваваа пуну. Покретна добра која су, по § 189. Грађ. Законика, постала непокретна, имају тај карактер неозависно од воље власника низ низа (које је и власник главнога, непокретнога, добра): она су непокретна, ко год то то он хоће, већ зато што су доведена физичком спојом у везу са главним добром да се њен чине одаа једну непокретну ствар. Да ли ће једна ствар бити покретна или непокретна, то не зависи од воље појединаца, већ од воље законодавца. Одређе законом о добра ствари јавнога су покретна, а за њих каже пропис §-а 13. Грађ. Законика, да коме: „Но у своме што је тиме јавнога покретна и благонаравна, не може се ниоа измењати зоном или уговором“. Према томе, ствари покретне, које су постаде непокретне на начин, у §-у 189. Грађ. Законика, предвиђен не могу се ни у ком случају, ако су у вези са главном ствари, засебно узети у попис и продати, дакле, без обзира на то што би то хтео власник власника.

Сама воља онога власника, наравно, противи тога материјалног права: да власник ствари споји у целовиту ствар са неком другом ствари. Сваако, могао је нека баа потребна да се то на неки начин и тиме дотична покретна ствар преобрати у непокретну, или обрнуто је редом, благонаравна (покретна) материјалну радњу, те спојено, то што је спојено не може се измењати сам зато зо власника не би, противном материјалном радњом, ту ствар од главнога добра и попоа је ма карактер покретне ствара. Сама воља, управљена у овом смислу, ако се она не реализира, не одуваа, радуе се, тај ствари ваа карактер непокретности, иначе сама воља, материјална потребном материјалном радњом, не прекиде ваанчу веу између ових ствари, покретне и непокретне.

Друге је случај са интелектуалним имобилисаваа. Ту покретна ствар задржава и даље свој природу и само се, у извесним односу, уоквиривалуваа, сматра, по § 188. Грађ. Законика, као непокретна. Овде је, дакле, воља онај фактор који једини, без иакке материјалне радње, које радиш покретног ствари карактер ствари непокретне, што значи да је, ако хоћеш, та ваша воља довољна и да покретног ствара тај карактер и одузме. Отуда, ако власник хоће, он може, једну ствар из §-а 188. Грађ. Законика, спојен простом вољом, правно одвојити од главнога, непокретнога, добра, и дати је засебно правну судбину.

[1]) С. Јовић, op. cit., Полицијски Гласник, год. 1904., број од 19. Септембра, стр. 287.

а) као специјални деликт у случајевима које предвиђају §§ 50, 250 *а, б, в* и *г*, за који утврђује казну у оним одредбама: *б) као акт саучешћа* у случају који предвиђа § 49.: „ко би кривцу, поито учини „злочинство или преступљење, на руку „учинио, да га не постигне казна коју „му закон доноси, или да му обезбеди „корист до које је дошао злочинством или „преступљењем, а договорио би се за то „с њиме пре него што је он зло дело „учинио, да се казни по § 47. кр. зак.“ т. ј. као саучесник. Казна у овом последњем случају т. ј. кад је приприван саучесник у извршењу главног делicта по § 47. кр. зак. варира према злочину или делicту учиниоца са ограниченом које предвиђа други став овог §-а.

Из неких судских одлука нарочито у ранијој нашој јудикатури познате нам је, да су код разбојништва, хајдучије и кривичних дела у хајдуковању, узимали по навад *јатаке* или *прикривеће* који су дали јаки хајдуку или разбојнику и набављали му оружје и друге предмете у хајдуковању, као *саучешће* у извршеју самог главног делicта, који је злочинац извршио, и ако оно давање азила и набављање оружја хајдуку које је јатак чинио, није било у *одређеној намери* за извршење какног *одређеног* злочина, који је злочинац извршио, за чије би извршење прикривач знао у напред, т. ј. да ће се исти извршити и у том циљу дао злочинцу уточиште, прикривао га и набавио му оружје. Овакво сматрање наилазили смо и у по неким кривичним пресудама по поменутим делима хајдучије и разбојништва, чак и у оном случају, кад јатак ништа друго није учинио осим што је прикривао злочинца *за време* извршења злочина, који је извршен потпуно без његове асистенције, само што је прикривач знао кривично владање злочинца у опште.

Саучешће прикривача у извршеју главног делicта у поменутим случајевима изводили су једино на самих оних радњи: прикривања кривца, набављање оружја и познавања кривичног владања у опште учиниоца злочина, ма да само његово извршење *није било са знањем прикривача*.

Предно је исцитати разлику између ова два појма: прикривања које *конституише акт саучешћа*, а коме је реч у §-у 49. кр. зак. и прикривања које се казни као *специјални делicт* по §§ 50, 250. *а, б, в* и *г*. кр. зак. Поред свог практичног интереса ово испитивање има научног интереса, јер се и сама законодавства разликују у погледу на посматрање овог делicта, од којих га нека (француско законодавство) као што ћемо видети у даљим излагањима, сматрају у свима случајевима као акт саучешћа, а нека опет као специјални делicт који се казни једном утврђеном казном која не варира према злочину учиниоца. Претходно ћемо изложити шта се разуме у доктрини под саучешћем и одредбе нашег кривичног законика о овој материји.

* * *

Из одредаба нашег кривичног законика јасно се види да он, као и други страни крив. законици, дели учеснике у злочину или преступу у две класе: *учиниоце и саучеснике*.

Учинилац је делicта онај, који је извршио физички, материјално, акта која та конституишу. Али што се тиче правног пространства значења речи: „учинилац“ делicта, у законодавству се рачунају три главна система[1]). Нећемо се упуштати у изагагање ових система и питање који је од ових система најлогичнији и разликовање појединих категорија лица, која су учествовала у нарушеју са гледишта одговорности, било да је оно нахоно учешће у казнимом делу као *учинилац* или као *саучесник*. Напомињемо само то, да би кривци били „саизвршиоци“ или „саучесници“ није довољно да су они учествовали симултано у каквом казнимом делу. Треба такође и нарочито да су они радили сагласно, са оним пристанком. Без овога, једина веза која се може поставити између *разних делicта*, који су били извршени, јесте веза *коменситета* а не кооперације.

Међу *саучесницима* казнена законик подразумева све агенте, *који су учествовали у делicту одређеном делима, која не конституишу извршење или почетак извршења*, али због којих им извршење акта или пристанак на акт, може бити приписан. Подстрекачи, т.ј. они који су провоцирали агента да изврши нарушење искључени су из категорије учинилаца и смешани са другим саучесницима, у категорију агената чије је учешће у делicту било само акцесорно.

Наш кривични законик у § 46. детерминише овако саучешће:

„Саучесник је у злочинству или преступењу: 1° ко поклоном, обећањем, претњом, злоупотребом власти своје, преваром или другим чим подбуде, наговори или изведе кога, те злочинство или преступљење учини; 2° ко научи кривца како ће злочинство или преступљење учинити; ко кривцу набави оружје, оруђе или друго што, што је за извршење злог дела служило, знајући да ће се на то употребити и који је знајући и потпомагао у ономе чиме је зло дело „приређено, олакшано или извршено“. Осим тога, ако саучесник по § 49. криз. зак. сматра се и онај: „ко би кривцу „поито учини злочинство или преступ„ење, на руку учинио, да га не постигне „казна коју му закон доноси, или да му „обезбеди корист до које је дошао злочинством или преступљењем, а договорио би се за то с њиме пре него што је „зло дело учинио, да се казни по § 47“.

Дела дакле која конституишу саучешће своде се на ових шест: 1° подстрекавање на злочин или делicт које траже, извесне одређене околности; 2° упутства дата да се делicт изврши; 3° давање набављања материјалних средстава која су послужила за извршење злочина или делicта; 4° помагање у спровођењу делима која су га приремила, пратила или олакшала; 5° прикривање извесних лица која су узела учешћа у злочину или делicту; 6° прикривање ствари прибављених оним средством.

Отуда резултује дупла класификација аката саучешћа. Посматрано под одношајем аката која га конституишу, саучешће је *морално* или *материјално*: морално, кад резултује из психологијских аката која су определила вољу учиниоца; материјално, кад се оно састоји у физичким делима, која манифестују суделовање или пристанак на делicт. Посматрано под одношајем времена у коме се произвело, саучешће може интервенисати *пре, за време* или *после* извршења делicта.[2]) Ове три категорије: саучешће *пре извршења*, саучешће *за време извршења* и саучешће *после* извршења обухватају све разне начине саучешћа, у која очадају: подстрекавање (провокација), инструкције, набављање оружја или оруђа делicта, помагање или асистенција, прикривање лица или ствари. Ови су начини саучешћа различни и одвојени једни од других, у чију студију нећемо улазити. Отуда ћемо се само на ову последњу категорију: саучешће после извршења, у које *кадшто* долази и *прикривање лица* или *ствари*.

Саучешће у правом смислу, којим се баве §§ 46. и 47. кр. зак. претпоставља акта која претходе или прате главну акцију. Али је непојамно саучешће *после* извршења, пошто је материјално немогуће узети учешћа баш индиректно у делicту који је већ свршен. Без сумње, пошто је нарушење било учињено, могу се појавити нови агенти и извршити дела која су с њим у вези, као што се дејство везује за узрок. Ну, ова нова и особена факта, не би могла конституисати акта саучешћа; и ако их закон сматра као казнима, он ће им морати дати рационално карактер нарушења *sui generis* које ће бити сједињена простом везом *коменситета* са ранијим нарушењем, које је већ учињено. То ће бити *делicта последице*, и индивидуе, које доцијиђу актима која имају за предмет или да сачувају кривца од казне која му прети или га ограниче, или да осигурају дејства нарушења, или да поделе с њим недопуштене користи, фаворизирају свесно учиниоце или саучеснике, означавају се као што у доктрини под именом: „фаворизатори“ [3]) (помагачи).

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

(По Garraud-у)

Милош Станојевић

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

С друге стране опет, то је увек велика невоља, тај ужасан самотовавац, који води у фамилијарну проституцију једну бедну мајку. Франсоаза Ван Галк није, међутим, ни бедна, ни сиромашна, ни жена; она ради и зарађује колико јој

[1]) Garraud. — Traite theorique et pratique du droit penal francais t. II. стр. 615.

[2]) Garraud. — Стр. 616. Да та не би дала питања, напомињемо да је сав теоријско излагање о овој материји из његовог дела.

[3]) Исто. Стр. 675.

треба, истражећи помоћи ни од кога. Шта више, њен пријатељ сноси свој део тропкова у њиховом заједничком животу. Што се тиче мале Жане, она је била одневана стараћем и о трошку својих родника. Далеко од тога да буде рђава мати, Франсоаза је учинила извесну жртву у интересу своје кћери, остављајући је своме оцу и мајци, у уверењу да ће је они боље чувати и васпитати но што би то она могла учинити.

Са изложених разлога, хипотеза о злочину самоидентитетне проституције мора бити одбачена, јер не садржи ниједан карактер вероватноће.

Седма хипотеза: злочин комбинован (подводачица, лекар, чиновник).

Ова невероватна, немогућна и готово монструозна хипотеза формулисана је напослетку и недавно. Она доказује, да злочин над малом Жаном још није заборављен, већ да продужује да пасионира масу и изазива народну узбрану.

16. маја 1908 год. појавила се у Бриселу, под потписом Камила-Емила-Јозефа Марешала једна чудновата изјавица, упућена г. Прелу де ла Нијеи, генералном прокуратору при касационом суду у Бриселу. У овој изјавици писац понавља своје раније оптужбе: он објављује банкротство првостепеног и апелационог суда у Бриселу, оптужује првостепени суд што је свима нелегалним средствима своје власти заташкао злочин улице „Hirondelles", и осудио Алберта Малог и његову жену на основу једног рапорта сакате истраге. Осуда ова била је једна комедија, која је имала за циљ да спасе Шарла Нажела, краљевског прокуратора. Сам овај прокуратор, по тврђењу Марешаловом, извршио је злочин над малом Жаном. На три дана пре извршеног злочина овај чиновник, у друштву лекара које је после неколко дана, молио је „некога" у једном стабилисмаду близу северне железничке станице, да им набави једну девојчицу; овај „неко" била је интимна пријатељица подводачице, која је подвела малу Жану њеним делатима.

Њеномо овде испитивати да ли је тврдња ове оптужбе душевно здрав или поремећен; да ли је радио из мржње, освете или због ког другог мотива. Седам лекара, у осталом, испитивали су га у погледу душевног здравља, и пошто су констатовали да на њему нема никаквих трагова дегенерације, изјавили су се за његову пуну одговорност. Марешал је, у осталом, био прост ехо јавног негодовања и мишљења. Његова чудновата и одвратна оптужба против краљевског прокуратора израз је мишљења нижих народних слојева у реону злочина; то је израз легенде, која се створила у веровању народа, озлојеђеног због немоћи свечаног апарата правосуђа.

Остаје још последња хипотеза, најпроднија и најпростија, чија вероватноћа стоји у директној сразмери са карактерима невероватноће осталих седам хипотеза.

Као те последње хипотезе: *просто одвођење или крађа девојчице.*

Дете је одведено без насиља у какав усамлен стан, у коме је прво опијено, затим силовано, после чега је умрло. Ужаснут овом непредвиђеном смрћу, злочинац убрзо долази себи и сече леш своје жртве, да би га се лакше отарасио. На седам дана после извршеног злочина, он сам, или може бити неки његов саучесник, специјални „пријатељ", који пристаје да га помогне, неиздржљив се самим овим актом великог опасности, односи далеко ноге и цеде детиње.

У рачуну вероватноће, извесност је представљена општом једнином. Наша последња хипотеза, остављајући сама и једина, има највише изгледа да се приближи стварности.

V. Теза

Одређивање и формула теме.

Злочинац, који је одвео Жану Ван Галк, украо је, тако рећи, дете. Он га је, на лепи начин, одвео у своју кућу, у свој стамен или спаредни стан. Очигледно је, да он није имао намеру да убије дете, већ само да над њим изврши један акт еротизма. Да би спречио детињи отпор и вику, злочинац га је опио јаким алкохолом. Може бити да је ово чинио и с тога, да би код детета изазвао једну врсту амнезије, те да се доцније не би могло сећати и причати где је било одведено, шта је с њом рађено и какав је изгледао њен завођач и делат. Девојчица је умрла случајно, услед пљувања и мождане конгестије. Тражећи начин, на који ће се најзгодније опростити леша, злочинац се, назад, решава да га ишчерчи, и да по једине делове спакује у пакете који се могу лако носити. Овог вечера кад је злочин извршен, он је лично одвео и оставио у улицу „Hirondelles" пакет са детињим трупом и детињом главом, а осам дана доцније отиваио је у „Laeken-Neysel" и одбацио жртвине ноге и цеде. Није искључена могућност да је ово учинио и неки његов пријатељ.

Реч је, дакле, о злочину једног усамленика. Одмах сутра дан по извршеном злочину, после неуспеха званичног полицијског истраживања, одлични белгијски лист „Le Matin" (из Анвера) обратио се г. Горону, неиздржљивом шефу сигурности у Паризу, и умолио га за мишљење о овом злочину, као и о недовољности брисеске полиције. Ево шта је г. Горон одговорио у погледу злочина:

„Узалуд сам тражио какав сличан случај у мојој пракси: ништа нисам нашао. У мојој пракси било је више случајева черечења лешева, убистава са предумишљајем и силовања деце, али никад нисам имао посла са злочином, који је садржавао толико елемената сигурности. Иначе ми, да је то акт неког усамљеника, који ће се тешко пронаћи. Једино материјални трагови могу пружити ближих података".

Г. Горон, један од најнесујнијих и најумешнијих полицајаца, сложио се самом с нама, као што се види, да је овај злочин дело каквог усамленика. Г. Горон даље признаје, да су истраживања код злочина ове врсте врло тешка и напорна, и да често остају бесплодна. Видећемо, међутим, да у овом случају тешкоће нису биле тако несавладљиве, и да се злочинац још и данас може пронаћи.

Елементи и познате чињенице проблема.

Потребно је, пре свега, да скупимо познате елементе, овога злочина, да их групишемо и уредимо, те да после на основу њих изнађемо што већи број могућних непознатих елемената.

Надиљмо познате елементе:

1. Центар детиње опасности, т. ј. његов домицил код родника на реју „Pierre de Taille", из кога је последњи пут изашао 7. фебруара у 7 часова мање 5 минута у вече. Месте детиње одвођења мора бити у непосредној близини овог центра.

2. Новац од 2 сантима, који је нађен у малом новчанику, у џепу Жаниног огртача.

3. Ограничен простор места који је Жана могла пећи пре него што је одведена.

4. Лични опис човека који је Жану одвео: човек млад, са кратком и бриљивно откресаном брадом, пуним лицем, сличним лицу оца Рашел Ван Лаија, у меком шеширу од зелене длаке и у горњем капуту угасите боје.

5. Правац хода овог човека са одведеном Жаном, од реја „Pierre de Taille" ка Западу.

6. Прецизно место на коме је нађен исечен и још врућ леш детиње 7. фебруара око $11^{3}/_{4}$ часа, у вече.

7. Време (између 11 часова 42 и 11 часова и 47 минута) у коме је пакет остављен.

8. Лични опис носиоца пакета: човек млад, снажан, по изгледу до 30 година, средњег стаса, живог хода, са окрулим шеширом на глави, горњим капутом и у кожним ципелама.

9. Правац хода овог човека: дошао је у улицу „Hirondelles" улицом „Laeken", идући у правцу Југо-Истока.

10. Начин, са који се злочинац опростио леша своје жртве: помоћу згодних и најбржајнијих спакованих пакета.

11. Начин паковања и везивања првог пакета, у коме су били глава и труп.

12. Факт што је огртач, у коме је леш био увијен, био анормалан, и што га је злочинац превртао.

13. Хартија, у коју је био спакован први пакет: загасите боје, белгијска марала, терисана и крта, дугачка 1 м. и 14 а широка 91 см.; њена специјална природа, њено порекло и њена обична употреба.

14. Природа канапа, којим је пакет био увезан: два парчета дебљег канапа, различите дужине, оба укупно дугачка 6 м. 78.

15. Начин, на који су детиње ноге биле пресечене: савршенство и симетрија пресека.

16. Начин ношења пакета са трупом.

17. Факт, што су детиње ципеле биле спаковане у засебни пакет.

18. Прецизно место на коме су нађене ноге и ципеле детиње 15. и 16. фебруара.

19. Правац хода човека, за кога се мисли да је носио пакете са детињим ногама и ципелама.

20. Новине, употребљене за паковање ногу и ципела.

21. Резултат сенсије деца: Жана није убијена.

22. Нарочите особине Жанине: језик који је најбоље говорила.

23. Особине злочинчеве: његова интелигенција, умешност, његов дух, његова дрскост, хладнокрвност, поступност, вредоспособност, његова манија или његов инстинкт за симетријом, и

24. Злочинчев дух претпоставља, који се огледа у серији његових аката.

Доцније ће се видети колику нам користи пружају ови различити елементи, који су по нагледу тако хетерогени, док се у ствари очигледно подударају.

Злочин, који анализемо, злочин је случајни, а не предузимљавајна. Акција злочинчева у овом случају није могла бити вршена превентивним начином.

С друге стране, опет, то је злочин готово свршен, изузев једне тачке, која на први поглед изгледа незнатна. Доказаћемо, међутим, да је она битни елемент, огромне важности, помоћу које ће бити могућно натерати злочина на признање. Најзад, и само свршавање злочина представља за његовог творца озбиљну опасност. С обзиром на ово свршавање, готово апсолутно, ми можемо, захваљујући законима науке, реконструисати помоћу логике и разума читаву серију акција злочина, објаснити га, наћаћи место силовања, открити злочинца и указати претом на њега.

Циљ и ред истраживања.

Какав треба да буде објективни истраживања?

Ево овакав:

1. Одредити пут злочинчев, т. ј. његову маршруту од места одвођења девојчице до места на коме је пакет с лешом био остављен.

2. Одредити, на овом путу, средњу тачку, или кућу злочина, т. ј. место на које је дете било доведено, силовано и на коме је умрло.

3. Одредити рационалне карактере и навике куће злочина.

4. Одредити рационалне, према особеним карактерима, специјалним приликама и свуда познатих елемената злочина, услове и карактере самог злочинца.

5. Утврдивши пут злочинчев, положај средње тачке и навике куће злочина, наћаћи, у сумњивој зони, кућу која одговара познатим приликама.

6. Наћаћи, у сумњивој зони, с обзиром на средњу тачку, индивиду-у која одговара познатим злочинчевим особеностима, и

7. Одредити пут носиоца пакета с ногама и шајкама, наћаћи је за он био саучесник, зубазан, пријатељ.*, и који би то пријатељ ова врсте евентуално могао бити?

Ово је логичан, рационалан и методичан ред наших истраживања.

(наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине прокопо-кутинске, актом својим Бр. 918, пита:

Ова је општина састављена из пет села: Прокопово Кутине, Драшкове Кутине, Копривнице. Јаглишја и Чагровца, и овако састављена издржава три школе: „прокопско кутинску“ коју походе деца из Прокопове и Драшкове Кутине; „јаглишку“ коју походе деца из Јаглишја и Копривнице, а Ђелијској школи давала је сразмеран део прореза према суми непосредног пореза села Чагровца, пошто су деца из овога села са деском на Прокопској-ваљске походила школу „ђелијску“.

Село је Чагровац у овој години тражило да се одвоји од ове политичке општине, и да са селом Ђелијом и Дугом Пољаном образује засебну Чагровачку општину, и овај је предлог Народна Скупштина одобрила, само још увек није обнародована.

Да би ова општина могла саставити и надлежнима послати свој буџет за ову годину на одобрење, тражила је од школа да јој доставе своје буџете у препису, како би се потребна сума прореза за издржање школа могла предвидети у ово општинском буџету, но школа ђелијска свој буџет није хтела послати најављујући: да ово неће дати све дотле, док се село Чагровац не одвоји од ове општине, пошто је питање о одвајању овога села у Народној Скупштини већ решено, а ово не да због тога, што је прирез међу двеју школа сразмерно знатно већи, због изградње нових школских зграда, од прореза школе ђелијске, па би хтели избећи плаћање овог већег општинског прореза, кога ова општина у овој години због довршења школских зграда, по већ одобреним школским буџетима, мора унети у свој буџет, и разрезати га на све своје грађане, па и на грађане села Чагровца, које још није одвојено од ове општине.

Поводом овога учитеље се моли уредништво за објашњење у следећем:

1. Да ли она општина треба да сачека, да се село Чагровац одвоји од ове општине, па тек онда да приступи саставу свога буџета, пошто је, као што се из стенографских бележака о раду у Народној Скупштини види, одобрено одвајање овога села од ове општине.

2. Да ли и грађани села Чагровца, као саставни део ове општине, морају за време, док буду под ове општине платити прирез како општински тако и школски у оноликој стопи, колико по предрачуну буџета ове општине буде предвиђено и на грађане осталих села ове општине, или ће прирез за издржање општине платити за оно време, док овде буду, као и грађани осталих села ове општине, а школски само колико припада селу Чагровцу по буџету школе ђелијске.

Суд се нада да ће ово објашњење добити у народном броју јер му је и сувише потребно због буџетског питања.

— На ово питање одговарамо:

По члану 13. закона о народним школама, „школу подиже и потребама снабдева школска општина“.

Круг школске општине чине ова села, која су ушла у состав школске општине у смислу чл. 64. т. 6. поменутог закона, или по раније спорازуму.

Према томе, школска и политичка општина ретко су кад састављене из једних истих места [села и варошица].

Како и према поменутом чл. 13. и 14. истог закона, све издатке једне школе око подизања и издржавања подноси школска а не политичка општина, то се не може тражити, да село Чагровац, које припада школској општини ђелијској, плаћа прирез за подизање других школа у општини, ако то није случај нарочите раније погодбе или пристанка.

Ако би ова друга села била сиромашна, онда за подизање својих школа могу тражити помоћ од среза, округа или државе у смислу чл. 15. поменутог закона, или ту дужност не могу пренети и на село Чагровац, које је већ суделовало плаћањем у подизању једне школе.

Даље, село Чагровац дужно је плаћати сав *друк* општински прирез (сем школског за школе прокопско-кутинску и јаглишку) све до дана, до кога остане у саставу те општине, а поред тога и прирез за школу по буџету школе ђелијске.

Другчије се закључак не може навести ни на т. 1. чл. 17. који помиње прирез што га даје политичка општина, јер је ту реч о прирезу који се разрезује према школском буџету, а који се од стране политичке општине, пошто школска општина нема пиринну власт.

II

Суд општине јовиње, актом својим Бр. 1160, пита:

„По чл. 57. закона о општинама, над је општина састављена на више села, сеоски састанак бира сеоског пуномоћника.

Законом о општинама предвиђен је рок службовања за све општинске чланове, међутим рок трајања положаја сеоског пуномоћника, није одређен.

Моли се уредништво за обавештење:

Кад би наступила потреба да се сеоски пуномоћник, редовним путем изабран, смени, а он не би дао оставку на звање, која би пласт и по ком законском пропису била надлежна да га са звања уклони?“

— На ово питање одговарамо:

Кад сеоског пуномоћника бира збор према чл. 57. закона о општинама, онда је збор једино надлежан да решава и о томе: хоће ли се одузети дати пуномоћство или не.

И, ако се догоди случај, да збор реши, да се једном пуномоћнику одузме пуномоћије § 622. грађ. закона, он ће одредити лице, које ће се оно предати.

Ако пуномоћник не би хтео извршити предају пуномоћија драговољно, онда се оно има одузети путем суда.

Захтев суду, за одузимање пуномоћија, може учинити председник општине, који по т. 6. чл. 109. зак. о општинама води рачуна о извршењу зборских одлука.

Ако је пуномоћник већ био повео какав спор, онда о порицању пуномоћија треба одмах известити суд код кога је спор у смислу § 20. грађ. судског поступка.

III

Суд општине ерчешке, актом својим Бр. 601, пита:

„По члану 158. закона о општинама, може бити кажњен и делодаја новчаном казном за приврођ тамо побрајање.

Као законом није регулисано: којој каси — општинској или државној — припада ова казна, то се моли уредништво за потребно обавештење".

— На ово питање одговарамо:

По члану 167. под р. закона о општинама, све казне, које по овом закону изричу приоствешна судови и надзорна државна власт, изричу се у корист државне касе.

Како и казну из чл. 158 изриче државна власт према чл. 167. о. поменутог закона, то и она иде у корист државне касе.

Као што се из овога види, питање је ово би то чисто и јасно, и суд га је учинио само зато, што није брижљиво прочитао закон о општинама, по коме он има многобројне послове да ради, те треба да га добро и познаје.

IV.

Један општински делодаја пита:

„Један од грађана оне општине, у новембру месецу 1909. год., обрати се Пореском Одељењу са молбом, да га ослободи плаћања личног пореза, пошто је напунио 60 година старости.

Да је напунио 60 год. старости, он је поднео уверење двојице грађана, који су старији од њега и од њо ослобођени плаћања личног пореза, а поднео је, даље, уверење из пописне књиге А. и, напоследку, и извод венчаних, према коме се да видати број његових година.

Преко свију ових доказа одељење је одбило молиоца, налазећи да прво и друго уверење у опште нису доказ за овакве случајеве, а извод венчаних да не може послужити као доказ због тога, што се молилац могао венчати и у 16. години своје старости.

Како је несумњиво, да је молилац навршио 60 година, а одељење, међутим, неће, да га ослободи личног пореза, то се моли уредништво за обавештење: шини би се доказа могли поднети те да овај грађанин дође до права?

— На ово питање одговарамо:

Како су са уверењима појединаца чињене злоупотребе, то је виша пореска власт од пре извесног времена престала да их прима као доказ о старости, наузимајући ослобођене крајеве, где нису вођене књиге крштених, и крајеве који су у српско-турском рату нађени, те су књиге погореле.

Уверење из књиге А., разложно не прима као доказ по томе, што су појединци произвољно казивали године више или мање.

Према томе одељењу се не би могао учинити прекор што она два уверења није узело као доказ.

Што се извода венчаних тиче, ту ствар већ стоји друкчије.

По § 69. т. б. грађ. зак. нико не може ступити у брак, ако није навршио 17 година сем нарочитих случајева архијерејског благослова.

Према томе, ако се према изводу венчаних, за основицу рачуна узело време испод 17 година, то је погрешно и произвољно, и молилац је требало ослободити личног пореза, ако се из извода види да је после венчања имао још 43 године. — (17 + 43 = 60).

Молилац треба да изјави жалбу Пореској Управи, на Ђе она сама поништити решење Пореског Одељења ако је незаконито.

У остаком, молилац може поднети још и оне доказе: 1. школску сведоџбу, ако је у опште учио школу; 2. коју калашења краљевих богиња; и 3. појединчу исправу ако је служио војску, или пропис регрутног списка ако је само регрутовали.

Са тим исправама он може утврдити године своје старости.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Један случај поништаја избора због тога, што председник бирачког одбора ни'е имао услове за председника општине.

С. П. и Л. Ј. из Л..... жалили су се Државном Савету противу избора чланка општине Л..... извршеног 28. марта 1910. године са ових неправилности:

1. што председник бирачког одбора Ђорђе Г. није имао услове предвиђене чл. 52-а у вези чл. 105. зак. о општинама;

2. што је одборник П. Ј. закупац општ. добара; и

3. што постоји сродство између појединих чланова.

Трећи Одсек Државног Савета, по оцени жалбених навода и доказа, нашао је, да овај избор не може остати у снази с тога, што се из уверења пореског одељења среза К..... од 2. априла 1910 год. № 1234. види, да председник бирачког одбора Ђорђе Г. плаћа непосредне порезе снега 11.95 дин., те због тога није имао услове, прописане чл. 52-а у вези чл. 105. зак. о општинама, да буде председник бирачког одбора.

Стога је на основу чл. 170 зак. о општинама решио, да се овај избор поништи.

Одлука од 10. априла 1910 год. № 3918.

Један случај поништаја избора због тога, што се бирачки одбор није састао на време нити на време затворио двориште, и што је од дана објаве о сазиву збора па до дана збора протекло мање од 15 дана.

С. С. из П..... жалио се Државном Савету противу избора чланка општине у ..... због ових неправилности:

1) што од дана сазива збора па до дана збора није протекао законски рок из чл. 37. зак. о општинама;

2) што се бирачки одбор није састао на време, услед чега су се многи гласачи, због својих пређних послова, морали вратити не гласавши; и

3) што двориште зграде, где је гласање вршено, није на време затворено.

По оцени жалбених навода и расмотреву изборних аката, III. Одсек Државног Савета нашао је, да овај избор не може остати у снази из следећих разлога:

1. што се записником утврђује, да се бирачки одбор састао у $7^{1}/_{4}$ часова пре подне, а не у 7 часова, како то захтева пропис чл. 54. б. закона о општинама;

2. што се истим записником утврђује, да је двориште бирачког затворено у $5^{1}/_{4}$ часова по подне, противно пропису чл. 54. ж. закона о општинама, а то је могло бити од утицаја на резултат избора; и

3. што од дана сазива збора па до дана збора није протекао најмање пуних 15 дана, како то захтева пропис чл. 37. закона о општинама, већ само 11 дана а то се утврђује забелешком на објави № 473., која је објављена 16. марта 1910. године.

С тога је на основу чл. 170. зак. о општ. решио, да се избор поништи.

Одлука од 6. априла 1910. год. № 3333.

Један случај неправилности избора услед тога, што се бирачки одбор није састао у 7 сахати пре подне, и што двориште бирачког није било ограђено.

Ж. Р. из Р..... жалио се Државном Савету противу избора чланка општине Р..... извршеног 28 марта 1910 год., због ових неправилности:

1. што се бирачки одбор није састао у 7 већ у 10 часова пре подне;

2. што је било агитације и подмићивања бирача пићем;

3. што је бирачиште било неограђено, те је гласање продужено и после 5 часова по подне.

Трећи одсек Државног Савета, по оцени жалбених навода и расмотреву изборних аката, нашао је, да овај избор не може остати у снази с тога, што се записником утврђује: да се бирачки одбор састао у 10 сахати пре подне, а то је противно чл. 54. б. зак. о општинама, и што је бирачиште било неограђено, те су бирачи долазили на гласање и после 5 часова по подне, а тиме је повређено прописе чл. 54. а. у вези чл. 54. и. закона о општинама.

С тога је на основу чл. 170. зак. о општинама решио, да се овај избор поништи.

Службеље при канцеларији државног економа постаља и отвушта сам економ у границама одобреног му буџетског кредита, а не окружни одбор.

Окружни економ известио је окружни Одбор окр. в....., да је, на основу чл. 7. правилника за извршење закона о државним економима, поставио за службеника пред својом канцеларијом Б. И.

Поводом овога, окружни Одбор решењем од 4. јануара 1910. год. № 9., а на основу тач. 1. чл. 108. и чл. 142. закона

о уређењу округа и срезова, наредио је окружној благајни, да поставленом служитељу Б. И. не издаје плату, пошто је ово постављење незаконито, јер по тач. 6. чл. 108. поменутог закона постављање и отпуштање свих служитеља окружних припада окружном одбору.

Начелник окружни нашао је, да је ова одлука противна чл. 7. правилника за извршење закона о државним економима, по коме је изрично дато право окружним и државним економима, да примају и отпуштају своје службенике, па јој је с тога наредбом од 8. фебруара 1910. год. Бр. 4516, задржао од извршења, и предмет спровео Министру Унутрашњих Дела на решење.

Размотривши односна акта, Министар је нашао, да је наредба начелника окружног на закону основана, а да је одлука одборова противна закону, јер, према чл. 2. и 8. закона о државним економима и чл. 7. правилника за извршење тога закона, службенике при канцеларији државног економа поставља и отпушта сам економ у границама одобреног му буџетског предлога. С тога је решењем од 10. фебруара 1910. год. ПЖ 2350. на основу чл. 112. закона о уређењу округа и срезова, оснажно наредбу окружног начелника, а одлуку одборову поништио.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да је жалбено решење Министрово правилно и на закону основано, јер се законске одредбе, на које се окружни одбор позива, не могу применити на овај случај, пошто пропис закона о државним економима, на основу којих је прописан правилник за извршење тога закона, нису дерогирани законом о уређењу округа и срезова.

С тога је одлуком од 2. марта 1910. год. № 852, одбацио жалбу као неумесну.

Чланови бирачког одбора за избор чесника општинских већа су два одборника дотичне општине, које општински одбор кошком бира из своје средине.

В. А. М., из П. . . ., жалио се Државном Савету противу избора чесника општине и. . . . . извршеног на дан 28. марта 1910. год., због ових неправилности:

1., што општински суд није извршио избор чланова бирачког одбора онако, како наређује чл. 52. ст. зак. о општинама; и

2., што у записник није заведено, над је гласање закључено, колико је гласача гласало, и што назад није стављено у записник колико је која кутија добила гласова.

Трећи одсек Државног Савета по оцени жалбених навода и расмотрењу односних акта, нашао је, да овај избор не може остати у снази из ових разлога:

1., што је бирачки одбор за овај избор, као што се из одлуке општинског одбора од 14. марта 1910. год. № 459, види, биран на основу чл. 86. тач. 17. зак. о општинама, а међутим за овај случај требало је применити пропис чл. 52. ст. зак. о општинама, то да општински одбор из своје средине изабере двојицу за чланове бирачког одбора кошком,

2., што записник бирачког одбора није састављен према пропису чл. 49. закона о општинама.

С тога је на основу чл. 170. зак. о општинама решио: да се избор поништи.

Одлука од 9. априла 1910 год. № 3906.

Један случај оиништаја избора председника општине због тога, што на дан избора није имао пуних 30 година.

Раде Л. . . . из К. . . . . жалио се Државном Савету противу избора чесника за општину К. . . . . , који је извршен на дан 28. марта 1910 год., због ових неправилности:

1., што изабрани председник Милош Р. нема 30 година старости; и

2., што су у збирчи списак уведена нет лица, која не плаћају никакву порезу.

Трећи Одсек Државног Савета, по оцени жалбених навода и поднетих доказа, нашао је, да у овај навод немаредности према чл. 153. закона о општинама, јер гласови тих лица нису од утицаја на резултат избора.

Али одсек налази, да избор председника Милоша Р., с обзиром на чл. 105. зак. о општинама, не може остати у снази с тога, што се поднетим изводом из књиге за уписивање рођених тврди, да он у моменту избора није имао пуних 30 год.

С тога је на основу чл. 170. зак. о општинама, решио, да се избор председника поништи, а да се жалба, у колико се односи на избор осталих чесника, одбаци као неумесна.

Одлука од 8. априла 1910. год. № 3838.

Председник бирачког одбора за избор чесника општинских већа бити писмен правни гласач из дотичне општине, иначе његова неписменост је разлог за уништај избора.

В. Р. из Б. жалио се Државном Савету противу избора чесника за општину Б. . . . . , који је извршен 28. марта 1910 год., због ових неправилности:

1. што је председник бирачког одбора неписмен; а такође и оба члана бирачког одбора; и

2. што је двориште зграде, у којој је гласање вршено, неограђено.

Трећи одсек Државног Савета, по оцени жалбених навода и поднетих доказа и расмотрењу изборних акта, нашао је, да овај избор не може остати у снази с тога, што је поднетим уверењем суда општине б..... од 30. марта 1910 год. № 388. утврђено, да је Ј. Ј., председник бирачког одбора, који је, као што се на записнику бирачког одбора види, председавао на збору за овај избор, био неписмен, а то је противно чл. 52-а закона о општинама, по коме је председник бирачког одбора, кад се бирају општински чесници, један *писмен* правни гласач кога општински одбор одреди.

Сем тога и записником бирачког одбора и поменутим уверењем општинског суда утврђено је, да је гласање вршено у згради, чије двориште није било ограђено, а то је противно пропису чл. 54-а поменутог закона.

С тога је на основу чл. 170. зак. о општинама решио: да се овај избор поништи. — Одлука од 27. априла 1910 г. № 4253.

Јос. К. Ст.

Мишљење опште седнице Касационог Суда од 20 маја 1910. год.

На захтев Господина Министра Правде од 8. маја 1910 год. № 6583, да му Касациони Суд на предстојећу петровачког пленума, суда да своје мишљење о томе:

„да ли дежурни судија има права и дужност потврђивати кандидатске листе за избор окружних посланика, кад закон о уређењу округа и срезова, као специјални закон, то ставља у дужност суду, чл. 61. 61-а поменутог закона, и кад се под судом разуме она организација, коју изречно назива чл. 151 Устава у вези са § 12 закона о устројству пројсетешних судова. — Касациони Суд у општој седници својој, а на основу тач. 2. § 16. закона о своме устројству, пречуче у ово питање и односе законске прописе, па је нашао:

„§ 511-тим Законика о поступку судском у грађанским парницама прописано је, који ће се послови, као хитни, отправљати и за време великог судског одмора у пројсетешном суду преко дежурног судије. Поред тога, дежурни судија има отправљати и све оне послове, који би му у дужност били стављени специјалним законима. А у све последње нису не долазе не само послови, за које би изреком у ком специјалном закону било речено да ће их и за време одмора свршавати дежурни судија, него и њи суду у дужност стављени послови, чија би природа била таква да се одложити не могу, нарочито ако је свршавање њихово везано за рок законом одређени, тако да се у том року морају сваршити па ма то било и за време судског одмора, а у такве послове, везане за зак. неки рок који се не може продужавати никоји начином, долази подношење и потврђивање кандидатских листа за изборе посланика за окружне скупштине. Томе ни мало не смета пропис чл. 151 Устава, као ни § 12 закона о устројству пројсетешних судова, који се пропиши односе на парничне праваде у суду и који за тај циљ постављају само као опште правило суд састављен од тројице судија, довукшајући одмах и ту да предмета кривичних и грађанских мање важности могу бити законом предати у суђење једном судији. Тиа пре то може бити за оне послове који не долазе под појам суђења или парничне правде него у простој констатацији чиката и у примени на њих закона административних, дакле за послове који су само делегирани суду на администрацију.

У осталом дежурни судија у кругу своје надлежности репрезентује суд у чије име ради онако исто као и колегија од тројице судија.

Па то је Касациони Суд са изнетих разлога мишљења: *да дежурне судије пројсетешних судова имају и права и дужност потврђивати кандидатске листе за избор окружних посланика, потврђивање којих је пројсетешним судовима стављено*

у дужност чл. 61 и 61-а закона о уређењу округа и срезова."

Мишљење опште седнице Касац. Суда од 2. Јуна 1910. год.

Дежурне судије пресретешних судова нису ни једним законом овлашћене за разматрање решења и пресуда општинских судова и полицијских власти по истуканим делима, нити им је то њим законом стављено у дужност, те по томе да за те послове нису ни надлежни.

На захтев господина Министра Правде од 29. Маја 1910. год. № 7602, а поводом представке валевског пресретешног суда, да Касациони Суд у смислу § 16 свога устројства донесе начелну одлуку о томе:

„да ли су дежурне судије пресретешних судова, за време судског одмора, надлежне и по томе дужне да разматрају решења и пресуде општинских судова и полицијских власти наречене по полицијској уредби за истуване кривице а који су предмети §-нма 15 и 16 полицајске уредбе пренесени у надлежност пресет. судова,“ — Касациони Суд у општој седници својој претходно је нашао, да овде није случај из тач. 1 § 16 устројства Касационог Суда неједнаког разумевања каквог законског прописа у одељењима Касационог Суда или случај тач. 4 § 16 устројства, да је који нижи суд учинио противразлоге Касац. Суду по истом предмету или напоследку случај претходнег става тач. 1 § 16 поменутог устројства да је које одељење Касац. Суда предложило да се изврсним законским прописима одреди права смисао и значај ради једнообразности у суђењу — те да би Касациони Суд могао по овој ствари о наведеном питању доносити начелну одлуку, већ да у смислу тач. 2. наведеног законског прописа једино може дати Господину Министру своје мишљење о томе.

Проучивши, дакле, у наведеном смислу, истакнуто питање, у вези са дотичним законским прописима, Касациони Суд је нашао:

„Надлежност и дужност дежурних судија пресретешних судова, сем изузетних случајева у специјалним законима, опредељене су поганиним §-ом 511 закона о поступку судском у грађанским парницама а надлежност пресретешних судова за разматрање решења и пресуда општинских судова и полицијских власти по истуким делима, опредељена је тек законом о изменама и допунама у уредби од 18. Маја 1850. год., које су измене донесене 17. Јануара 1904. год.

Већ по томе дакле, што је пропис § 511 са свима својим допунама много раније датума од наведених измена у полицијској уредби, не може се, по њему надлежност дежурних судија пресретешних судова проширити и на поменуте предмете по истуким делима; а како о томе ништа није наређено и предвиђено ни у самим поменутим изменама, у полицијској уредби, а ни изе у §§ 15 и 16, 14 година, приокапаст, сувоња, окиоо. Од који говоре о овој надлежности пресетн. судова, то се та надлежност дежурних судија пресетн. судова не може изести ни из овога закона, нити се она може изнести на тога, што је овим законом стављено у дужност пресретешним судовима, да оне предмете разморе у року од три дана, јер су закоником о поступку судском у грађанским парницама — § 102. — и другим специјалним законима још многи други предмети за које су надлежни пресретешни судови, предвиђени као истинити, па се опет само за то на њих не може проширити надлежност дежурних судија, кад то у тим законима није наређено.

Са наведених разлога, а и са тога, што је у другим специјалним законима, за предмете стављене тим законима у надлежност пресретешних судова, законодавац изрично назначио, да ли су дежурне судије пресретн. судова надлежне за те предмете, а у полицијској уредби то није назначено — Касациони Суд је мишљења: да дежурне судије пресретешних судова нису ни једним законом овлашћене за разматрање решења и пресуда општинских судова и полицијских власти по истуким делима, нити им је то којим законом стављено у дужност, те по томе да за те послове нису ни надлежни по наведеним законским прописима.“

М. Л. Р.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Драгомир Н., хајдучки рапаш, управо је Бојисаву Крстићу, пекару из Крушевца, један пар новог парираног одела од шајка на побегао.

Он је стар 20 година, омалов, плав, лежикаст, на врату има дио окнаоа од сипочета. — Дешена начелника округа крушевачког Бр. 6571.

Три непозната крадљивца, пећу између 3. и 4. овог месеца, проваљи су тиквице и кошуљу Новици Милосављевићу, па је овај сазвао на другу парагрдеском бапу старе границе, и украли му 508 динара. Лепи је на њих раста средњег, плав, мали плавих брковa, обојица, у сеоском одегу; трећи је приоснаст, у доњој доњој вилици нема једног зуба, у одегу је грађанском од прног штофа са пренним опанцима наногама; и треће је сиоб, носи на себи ина: панталоне и антерију сивину, са опанцима на ногама. Од особених знакова има на десној руци испод лактн белег од опекотине и пушт на кажиперту деформиран. — Дешена начелника среза алексиначког Бр. 7521.

Стојан Цветковић, који има да издржи под начелника среза мајданачког годину дана вишњичког надзора, побегао је 1. овог месеца. Он је стар 19 година раста средњег, плав, разрок у десну сеоачком. — Акт начелника среза мајданачког Бр. 4869.

Божидар Поповић, берберин, покрио је свог газду Мишка Поповића, берберина из Београда, а одвео му 14 динара и 19 круна. Он је стар 14 година, приокапаст, сувоња, окиоо. Од одела имао је на себи: панталоне плававе на пољешцама, преко шајкаче боје, са плавим пеширом на глави. — Акт начела среза вождовачког Бр. 3915.

Радиша Адић, момак, пирчано је крву своме газди Ђорђу Лазаревићу, хлебару из Београда, и том приликом одвео му: 1 кавут летњи краћи преко боје, поломан, 1 пешкабир мушки, један потоп преко у томе је бала, $^1/_2$ лоја плаваа лутрије VI вучена Бр. 4572. Он је стар 22 године, раста средњег, приоманьст, шишкав, од одела има на себи: панталоне, кошуљу плаву, прошену боју пешкуп, шубару на глави и опанце на ногама. — Акт шајкачког среза алексиначког Бр. 4319.

Непознати крадљивац 4. овог месеца у краво је на београдској шкоалежничкој станици Милану Мишићу, ајкошкој воћа, котао у коме су били доноси Клисе Лутрије VI кл. 39 поља и то: $^1/_4$ Бр. 8441; $^1/_4$ Бр. 18697; $^1/_4$ Бр. 25127; $^1/_4$ Бр. 25114 и часоа који гласи на шесоно лицо. — Акт Управе града Београда 20768.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побегли лишна учине надлежну потеру, а у случају проваљисва стражарно их упуте власти које је потерницу издала, с позивом на назначене бројеве акта или решења.

НАЂЕНИ ЛЕШЕВИ

Приликом пожаре кода је избацила под Сјајлијина један леш мушког детета старог 5 до 6 година, косе и очају плавих. — Дешена начелника среза ресавског Бр. 10203.

27. прошлог месеца, у изору општине слатинске. Морава је избацила један мушки леш стар 22—23 године, раста средњег, косе смеђе, од одела на њему је било једно парче могашнке од гаћа на левој нози и на врату једно парче ногавице од пошуле. По лешу није било никаквих трагова од повреда. — Акт начелника среза трговачког Бр. 8027.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

— На дан 31. прошлог месеца, поклада је одвела и почат суд општине пажаревске у среду доспотоваком. Печат је обичне величине, округао од метала.

Ако га на случајно нађе, треба да га преда суду поменуте општине.

— Приликом отварања жељезничке пруге Трстеник-Врњачка Бања, Владислав Милутиновић, земљоделац из Читлука пашио је једну дајвашнику граду са 22 комада и пет жигова на њој. Сопственик се доказима нема се јави начелнику среза расинског с позивом на Бр. 14214.

داвар Петровић, тежак из Губеровца, 31. прошлог месеца побегао је од своје куће и опредеље у намери да на собом изврши самоубиство. Он је стар 36 година, косе, смеђ у сеоку сеоачком. Са собом је одео сиирче и опшар неш. — Дешена начелника среза лепеничког Бр. 12339.

БРОЈ 24. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 20. ЈУНА 1910. ГОДИНА VI.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанкут, а према потреби и ванредно путем недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за држаних и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединим бројевима „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указима Његовог Величанства Краља Петра I. одобрена су решења Народне Скупштине, сазване у редовни сазив за 1. октобар 1909. године, која гласе:

„да се село Велика Сугубина одвоји од своје садашње општине слатинске у срезу левачком, округа моравског, и образује засебну општину под називом: „општина велико-сугубинска“ у истом срезу и округу“.

„да се село Дашница одвоји од своје садашње општине копривничке у срезу моравском, округа нишког, и да пређе у састав општине грејачке у истом срезу и округу“.

„да се села Горњи и Доњи Присјан одвоје од своје садашње општине равнодубравске, у срезу власотиначком, округа врањског, и образују нову општину под називом: „општина доњо-присјанска“, у истом срезу и округу.“

„да се село Остриковац одвоји од своје садашње општине јоначке у срезу белачком, округа моравског, и образује нову општину под називом: „општина остриковачка“, у истом срезу и округу.“

„да се село Толисавац одвоји од своје садашње општине бело-криванске у срезу рађевском, округа подринског, и образује нову општину под називом: „општина толисавачка“ у истом срезу и округу.“

„да се село Баре одвоји од своје садашње општине љубачке у срезу гружанском, округа крагујевачког, и образује засебну општину под називом „општина барска“ у истом срезу и округу“.

„да се село Чагровац одвоји од своје садашње општине проконо-кутинске у срезу и округу нишком и споји са општином дуго-пољском, која би се звала „општина чагровачка“ у истом срезу и округу“.

„да се варошица Багрдан у срезу беличком, округа моравског, одвоји од своје садашње општине багрдањске и да сама за себе образује општину под називом: „општина варошице Багрдана“ у истом срезу и округу, с тим, да одбор општине багрдањске има решити у смислу закона о општинама назив општине коју имају сачињавати остала села, која су до сада била у саставу варошице Багрдана и сачињавала досадашњу општину багрдањску, а од сада имају сачињавати сама за себе општину, пошто им остаје довољан број пореских глава“.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 4. јуна 1909. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Разуме се да би се и ограда извесног непокретног добра могла, засебно одовога, узета у попис, ако она не би била у земљу укопана или узидана, што се, по §. 189. Грађ. Зак., тражи на да покретна ствар, инкорпорисаћем, постане непокретном. Такав случај би био, н. пр., ако би се ограда састојала у камењу које би било просто наслагано око извесног земљишта, као што се то може видети у брдовитим пределима Тирола, или ако би се она састојала у исеченом и набијаном трњу, ограда која је тако честа у Србији. Такве су ограде покретне ствари и, као такве, могле би бити предмет засебних и одвојених пописа и продаја.

5.“ *Кад се и на која начина закључује продаја.* Да би се једна продаја закључила, потребно је да су испуњена ова два услова: прво, да је прошло четири часа по подне, онога дана, наравно, када се продаја сме закључити, — услов о коме смо већ, у претходној тачки, говорили, и друго, да је *престало надметање.* О овоме другом услову имаме одредбу у §-у 481., која овако гласи: „Кад полицијска власт види, да је престало надметање, онда ће двапут гласно казати последњу највећу цену, па ако и на опомену нико више не да, исказаће се и трећи пут, и у исти мах купцу добро уступити. Како се цена трећи пут исказе, престаје надметање.“

Догод надметање траје, па ма како слаби били резултати његови, то јест па ма како се загано цена пописаногa добра претала унапред, извршни орган не сме закључити продају. Јер, пошто је лицитација баш то циљ да се за пописано добро добије што већа цена, то је онда разумљиво да се продаја не може закључити све дотле док надметање траје. Иначе би се продаја свршила на сигурну штету дужника, пошто би се, тако, за добро добило мање него да надметање није било погрешно закључено, а, евентуално, и на штету поверилоца, специјално онда ако је пописано добро, чија је продаја, док још надметање није било престало, закључена, продато за мању суму него што је за његово измирење требало.

Према овоме, извршни орган сме продају закључити само тако ако је престало надметање, он је сме тада закључити, пошто се њоме постигао жељени резултат: за пописано добро добила се највећа цена која се је могла добити. Не закључити продају после престанка надметања било би бесцељно: продајна цена не би се тиме ни најмање повела.

Какве су сада мере законом прописане тога ради да се изврши орган може уверити, да ли је престало надметање, то јест да се може уверити о томе да заиста, после последње цене, неће ни један од осталих лицитаната дати нешто више? Те мере прописане су у § 481., мало час наведеном, по коме ће извршни орган казати гласно највећу цену, то јест последњу цену и то два пута. Ако ни после друге опомене извршног органа, да је он готов да добро уступи последњем надметачу, нико не понуди од овога више, то је доказ да остали лицитанти неће да дају већу цену од оне коју је последњи надметач означио. Када се тако уверио о престанку надметања, полицијски орган исказује гласно и трећи пут последњу цену, са најавом да пописано добро уступа овоме који је ову понудио. Исказивање гласно последње цене има и тај циљ да се утврди несумњиво цифра коју је надметач понудио, како не би могао односно тога доцније бити спора.

Законске формалности које се тичу самога надметања и које само сада изло-

жили битне су, што значи да би, у одсуству њиховога извршења, продаја јавна била неуредна: § 501. предвиђа, као случај неуредности и уништаја јавне продаје, и неиспуњење онога што је у §-у 481. прописано. Тако, н. пр., изврши орган је, при закључењу лицитације, само једанпут гласно исказао последњу цену, па је потом одмах изјавио да добро устуна последњем лицитанту. Поврела формалности из § 481. врло је значајна са гледишта интереса дужника и повериоца, пошто она може да има то за последицу, да се пописано добро устуни једном надметачу који, према расположењу осталих надметача, није дао највећу цену која се је добити могла. Може бити, да у предњем примеру, после оглашења последње цене, нико није већу цену понудио стога што су лицитанти знали да је, по закону, извршни орган дужан последњу цену и други пут нагласити, па тек онда, ако нико не би већу цену, но после друге изјаве његове, понудио, лицитацију закључити. Другим речима, може бити да би који од надметача, после друге изјаве, већу цену понудио био. Извршни орган закључио је, дакле, надметање пре него се је уверио о његовом престанку, упрао пре него је оно престало, противно § 481. по коме се надметање не може огласити као свршено пре него је оно властиски престало; а видели смо помоћу којих се мера изврши орган мора уверити о том престанку надметања.

Може ли се изврши орган још на који други начин уверити о престанку надметања? И, пр., они присутни лицитанти изјаве да ниједан од њих не може дати већу цену од онога који је, као последњи, лицитирао, и изврши орган, у место да уради оно што му наређује § 481., саслуша, у реченом смислу, надметаче и продају закључи, оглашујући за купца оног који је највећу цену дао. Треба одговорити, да би оваква радња била неправилна: полициски орган може продају закључити само онако како је то прописано у §-у 481. Форма процесноправних радњи — а ми знамо да је извршење одлуке судске један део приватно-правног спора — јесу обавезне и за власти и за појединце, и оне се не могу другим формама произвољно замењивати. И у опште, прописи Грађ. Суд. Поступка јесу императивного карактера, јесу од оних код којих, као код прописа јавнога поретка, „не може се ништа изменити вољом или уговором“ (§ 13. Грађ. Зак.). Исто онако као што не би вредео правни посао закључен у другој некој форми а не у оној у којој је то, по закону, требало. Такви правни послови познати су под именом *свечаних или формалних* правних послова, и код њих Forma dat esse rei: у одсуству прописане форме, посао *никако не постоји* (он је inexistant, nichtig). Такви су правни послови, н. пр., ступање у брак, усиновље (§ 145. Грађ. Зак., чл. 141. Правила о Поступању у Непспорним Делима), уговор о хипотеци (тач. VIII. Интаб. Уредбе), тестаменти и т. д.

Начин на који се изврши власт уперава о престанку надметања није исти у свима законодавствима. Тако, н. пр., у француском праву, власт која врши продају непокретног добра уперава се о престанку надметања на начин који је описан у чл. 705. Франц. Грађ. Суд. Поступка, у коме имамо овакву одредбу: „Aussitôt que les enchères seront ouvertes, il sera allumé successivement des bougies préparées de manière que chacune ait une durée d'environ une minute“, што значи: „Чим отворене лицитације (les enchères), наличе се свеће једна за другом тако да свака од њих гори од прилике један минут.“ Ово је једна установа која датира још из старога францускога права и ту се овако поступа: Чим власт која има да изврши продају објави да је лицитирање почело („que les enchères sont ouvertes“), одмах она пали, свакисвимо, три маде свеће које, окуна, треба да изгору после три минута, од прилике. Ако, за време док свеће још гору, нико, за пописано добро, не понуди више него што га је повериоац који је тражио егзекуцију процењио, тада се то добро досуђује том повериоцу. Ми подсећамо на то, да се, у француском праву, код принудне наплате из непокретних ствари не чини процена пописаних добара већ сам повериац одређује овима цену, што се зове „la mise à prix“ (чл. 690. ал. 4° Франц. Грађ. Судског Поступка)[1]) и по коју је цену он дужан добро пописано примити, ако, на дан продаје, нико за њега више не буде дао. Појави ли се, док још треба свећа није изгорела, какав надметач („l'enchérisseur) који пређе цену повериочеву, то јест „la mise à prix, тада изврши власт не сме закључити продају, „пре него што се две свеће не угасе после момента када је он учинио понуду („l'enchère), а нико не понуди више“.[2]) што значи да, после понуде једног лицитанта, треба да прође од прилике два минута, за време које се нико није јавио са већом понудом, па да се продаја може закључити и последњи надметач огласити за купца.[3]) Француско право задржао се на овоме систему, у коме се време рачуна по трајању једног физичког појава („горења свећа), у место да се оно рачуна по часовнику јавнога органа који продају врши, неповратно стога што би, у оном последњем случају, могло бити спора о томе да ли је или не протекло толико и толико минута, пошто би за овакво рачунање било једино тај орган меродаван, док, напротив, код питања, да ли су свеће изгореле или не, не може бити никакве контестације: то је појав који сви присутни виде и могу да контролишу и где не може бити размимоилажења између органа власти и публике.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Ж. Перић

[1]) Boitard, Colmet-Daage et Glasson, *Leçons de procédure civile*, tome II, p. 430.

[2]) Boitard, Colmet-Daage et Glasson, op. cit., II, p. 449.

[3]) Ако је понуда учињена док се још последња свећа угасила није, морају, јавности, осим те свеће, изгорети још две, па да се продаја може закључити. Тако ми мислимо, па да се о томе Boitard, Colmet-Daage et Glasson не изјашњавају у оном горе навеном делу.

О ПРИКРИВАЊУ ЛИЦА ИЛИ СТВАРИ

Акти заворизатора, са гледишта позитивног законодавства, могу бити класирани у једну од три следеће групе: а) неки уништу сваког репресије. Наречито је тако са делом недекунцирана нарушеца о коме знамо; делом одобравања датог злочину, делом прикривања да изиђе оруђа која су служила да се учини злочин или неких објеката који су могли послужити као индиције или доказа било за само нарушење, било за идентитет његовог учиниоца; са делом награде дате аутору нарушеца само под условом да она природа помоћи и учешћа није била у напред обећана и ефективно дата. б) други су акти законом означени као специјални деликти. Њихови су аутори инкриминисани особено и независно од делинквента које они заворизирају. Тако данко сведочење у корист онтуженог; помоћ дата за бегство злочинца, конституишу нарушеца *sui generis*; в) други су акти најчеће законом означени као акти саучешћа. Тако је са *прикривањем* које закон сматра час као специјално нарушење, [§§ 50, 250 *з. б. в.* и *г.* нашег крив. зак.; час као акт саучешћа. — [§ 49. ист. закона].

Прикривање лица.

Прикривање живих лица инкриминисано је као дело саучешћа само у једном случају који предвиђа § 49. крив. зак.: „ко би кривцу, пошто учини злочинство или преступљење, на руку учинио, да га не постигне казна коју му закон доноси, или да му обезбеди корист, до које је дошао злочинством или преступљењем, а договорно би се за то с њиме „пре него што је ово дело учинио, да се „казни по § 47.“ — т.ј. као саучесник.

Као што се види из ове одредбе §-а 49. крив. зак. она се тиче једне врсте опште саучешћа које лежи на прикривању *(receptator)* због злочина који је учињен са *његовим знањем*, саучешћа које има своју полазну тачку у *законској претпоставци асоцијације* (удружења) између учиниоца дела и прикривача. Цитирани текст §-а 49. крив. зак. наречито оне речи: „*а договорно би се за то с њиме пре него што је зло дело учинио*“, показују да се овде тиче лица које знајући намеру учиниоца за *какве одређене* злочине или делиет да ономе или онима који намеравају да га учине стан, уточиште, боравак и у опште прикрива га: „чини му на руку“ као што текст изражава, да га не постигне казна за злочин који је учинилац извршио по договору са прикривачем. Такво је лице прави саучесник јер је прикривање учинило по *претходном договору*, дакле са знањем помогло или асистирало учиниоцу или учиниоцима кривичне акције, делима која су је олакшала. У овоме погледу два система законодавства деле европско право: 1. више законика, по примеру француског кривичног законика виде у навиди давања азила, прибежишта или места на скривање злочинцима, акт саучешћа. Тако поступају законици: белгијски (чл. 68.), пиемски (чл. 16.), пор-

тугалски (чл. 198.). 2. друге сматрају само као аст саучешћа, дело, *после претходног споразума*, фаворизирања учинилца каквог делинкта, било помажући му да униште трагове, било прикривајући његову личност или потпомажући његово бегство. У недостатку претходног споразума нема саучешћа, него постоји специјални делинкт прикривања. Такав је систем, изнесио логичније, законика: немачког (§§ 257 до 262.), мађарског (§§ 69. и 374.), холандског [§ 189.], италијанског (чл. 64. 225. 249.)[1].

Из изложене одредбе § 49. нашег кр. законика, видимо да он сматра прикривање као аст саучешћа, само после *претходног споразума* фаворизатора и учинилца делинкта, учињеног *пре* извршења дела; дакле да он спада у ону поменуту другу врсту законика, који у прикривању гледају аст саучешћа само као је оно помагање о коме говори § 49. било по претходном споразуму пре извршења делинкта. Оно пак помагање кривцу „пошто учини злочинство или преступљење", о коме говори § 50. крив. зак.: „да га не постигне казна.... или да му сачува корист до „које је овим злим делом дошао", но, за које се прикривач „*не би с њим договорио* пре него би и за само злочинство „или преступљење дознао, тек кад је учи„нено", — то је *специјални* делинкт који се казни специјалном казном која је прописана у овоме законском прецису (у новцу до двеста талира или затвором до годину дана).

Овој другој врсти фаворизирања кривца о којој говори § 50. искудска битан елемент саучешћа: *знање* намере учинилца за какав одређени злочин или преступ и *претходан* договор за потпомагање после извршења дела давањем уточишта или на у чему другом што констатушше појам помагања. О овоме другом прикривању лица или ствари које се учини *без* претходног договора са учиниоцем делинкта пре извршења говоре још и §§ 250. *а, б, в* и т. крив. зак. које ћемо ниже изложити „што тако ко лицима, која су какву „крађу или утају или друго подобно зло„чинство или преступљење учинила, у „смотрену њему познат учињеног зло„чинства или преступљења на руку иде „за своју корист, да се као прикривач „(јатак) казни...]". То је делинкт *sui generis* за које је прописана специјална казна а не аст саучешћа које представља оно прикривање по *претходном* договору пре извршења о коме говори § 49. и који се казни као саучешће. У ономе је разлика између ове две врсте прикривања т.ј. прикривања лица које *представља саучешће* у извршењу главног делинкта, који је кривац извршио и *прикривања као специјалног делинкта*. Испитаћемо из ближе ову разлику између поменутих законских одредаба: §-а 49. с једне стране и §§ 50. 250. *а, б, в* и т. крив. зак. с друге стране. — Казали смо у почетку због чега је важна ова разлика, јер су код извесних тешких дела као што су: хајдуковање, разбојништво, узимали погрешно као саучесника и оног прикривача (јатака) који је давао уточиште злочинцу и набављао му оружје, па да је сам злочин извршен *потајно без знања* прикривача и прикривање вршено без претходног договора за извршење каквог одређеног кривичног дела, које је злочинац извршио.

Законом од 17. јуна 1861. којим је допуњен § 250. крив. зак. прикривање је специјализирано као делинкт *sui generis* и поштрене казне за прикривање. Из одредаба § 250. *а, б, в, и т.* крив. зак. видимо да законодавац разликује две врсте прикривања: *просто* и *опасно*.

Просто је *прикривање* о коме говори § 250 а: „Ко стварн да које зна да „су покрадене или притајене или другим „злочинством или преступљењем прибав„лене, притаји, кунује, у залогу или иначе „узима, или садјствује, да се код других „протуре, било то за своју корист или „не; исто тако ко лицима, која су какву „крађу или утају или друго подобно зло„чинство или преступљење учинила, у „смотрену њему познат учињеног зло„чинства или преступљења на руку иде „за своју корист, да се као прикривач „(јатак) казни затвором најмање месец дана и губитком грађанске части".

„Ако има олакшавајућих околности затвор се може на осам дана спустити".

Опасно прикривање, — § 250. *б*: „Ко ствари о којима зна да су зајдуковањем „или пустанством или пустанству равним „изнуђењем или опасном крађом при„бављене, прикрива, кунује, у залогу или „иначе узима, или садјствује да се код „других протуре, било да то ради за „своју корист или не; исто тако ко ли„цима, која су једно од наведених зло„чинстава учинила, у смотрену њему по„знат учињеног злочинства, на руку „иде, да се као прикривач [јатак] казни „робијом до десет година.

„Ако има олакшавајућих околности затвором најмање шест месеци поред гу„битка грађанске части.

§ 250. *в*: „Онај коме је прикривање „(атаковање) у обичај (занат) прешло да „се казни робијом до петнаест година".

У хипотези прикривања кривца, коју предвиђају изложене одредбе, а у изразима: „исто тако ко лицима, која су ка„кву крађу или утају или друго подобно „злочинство или преступљење учинила у „смотрену њему познат учињеног зло„чинства или преступљења на руку иде за „своју корист", (§ 250. а.); као и оним у § 250. *б*: „ко лицима која су једно од наве„дених злочинстава" (т. ј. разбојништво, хајдуковање, опасну крађу) „учинила, у „смотрену њему познат учињеног зло„чинства на руку иде", — закон предвиђа и казни „јатак давања стана, бораника, ме„ста за састанак, уточишта, хране, оружја, злочинцу који је учинио које од побројаних кривичних дела, у циљу да га спасе од казне, ну које је дело злочинац извршио *без претходног* договора са прикривачем. Закон казни само дело примања разбојничке дружине и хајдука баш и онда кад није ово учињено никакав делинкт за време азила. Али ако је злочинац о коме је реч у овим текстовима извршио које од побројаних дела са знањем и *по претходном* договору са прикривачем, онда ће то бити потпомагање, асистенција у извршењу дела и давање уточишта и прикривање кривца у томе случају конституише аст саучешћа које предвиђа § 49. У овоме је дакле та разлика између ове две врсте прикривања кривца о коме говоримо. Прво, т.ј. оно прикривање о коме је реч у § 49. крив. закона претпоставља *ранији договор* за то пре извршења, који оскудева ономе другом из §§ 250. *а, б, в*. и т. због кога дефекта ово друго прикривање и представља специјалног елинкт који се казни по изложеним одредбама §-а 250. а и не као саучешће у извршењу главног делинкта, које предвиђа § 49. Прикривач или јатак дакле, који је примио у стан хајдука или разбојника, дао му храну, баш и оружје, није саучесник у смислу §-а 49. крив. зак. ако ово давање уточишта *није било по претходном договору* као средство за *извршење злочина који је* хајдук извршио. Он то неће бити ни онда ако би злочинац баш и за *време* азила учинио какво казнимо дело или *без* знања и договора са прикривачем. Ово је прикривање делинкт *sui generis* из § 250. *б*. и *в*. према томе да ли се таче простог или опасног прикривања, а само у случају *претходног* договора за прикривање са учиниоцем *пре* извршења главног делинкта, такво прикривање биће аст саучешћа у извршењу главног делинкта, који је злочинац извршио. Прикривање или јатаковање у првом случају, т. ј. као специјални делинкт, не имплицира никакво учешће у делинкту кривца и казни се због тешњега у истраживању и хватању злочинца, које оно причињава власти која их гони.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

(По Garraud-у)

Милош Станојевић

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

Зона злочина и пут злочинчев.

Да би се отврила, реконституисала и утврдила маршрута једног злочинца, пауки притежана једно средство, које је пронашао људски генеје. То је рачун вероватноће, за чију је примену потребна тачност посматрања, сигурност расуђивања, савршенство анализе, срећан такт, вина, дедиктна и тачна логика. По вероватноћи у вешини земаља полицијска и истражни органи не ресортују се на реда мисиоиаја и људи из науке, те с тога овај начин знање није никад потпуно искоришћен на штету злочинаца. Међутим, одлични мислиоци, одушевљени идеом правде, сврнули су пажњу на користи које рачун вероватноће може пружити у домени полицијских истрага. „За жаљење је, ниже један од њих, што се рачун вероватноће не употребљује чешће за изналажење и откривање злочинчеког пута."

Примењујући ову методу, ми нисмо не претендујемо на заслугу да смо први који то чинимо; ми се само ограничавамо да применимо једну научну методу,

[1]) Garraud — стр. 835.

озбиљне и неспорне важности, коју препоручује елита људске мисли.

Примена рачуна вероватноће, под изложеним условима, потпуна је легитимна. Све се састоји у правилном резоновању на основу тачних и прецизних дата. Просвећеним и објективним духовима биће, у осталом, створена могућност, да прате наша резоновања, да им контролишу основе и елементе, да анализу њихову сређеност и оцењују њихову предност.

Претходно да изложимо сумарно у чему се састоји рачун вероватноће. За овим ћемо изложити нашу методу, као и основе на које смо се ослонили да би одредили пут злочинчев, и најзад ћемо формулисати резултате наших истраживања.

Рачун вероватноће

Његов основ. — Његова теорија. — Његово порекло. — Његова примена.

Да би се схватила теорија вероватноће и њена практична примена, потребно је претходно упознати се са једном основном идејом — са идејом случаја. Многи одлични писци, који су писали о теорији вероватноће, падали су у погрешке само с тога, што нису добро схватали ову прву и битну идеју. Један од најважнијих, доживотни секретар једне Академије Наука, посветио је цео увод једне расправе испитивању „закона случаја", као да случај може имати закона. Заблуда је дошла отуд, што ови писци нису знали порекло, етимологију и тачно значење речи случај. Ми дугујемо Арабљанима ову реч и схватање ове идеје, као год што треба да смо им захвални и за увођење алгебарског рачуна у Европу. Именом случај (azari) они су називали извесан рачун поводом игре са четвртастим коцкама. Идеја о случају, среће, родила се код народа Халисте. Случај је истакнут на супрот фаталитету. Фаталитет, то је нешто што је унапред прописано, што је неизбежно, што се мора догодити. Случај је комбинација случајних узрока или непредвиђених догађаја; он је, дакле, комбинација услова.

Акти људског живота у опште су резултати трију фактора: *фаталитета, случаја* и *слободе*, од којих сваки ради у променљивој сразмери. Сваки је човек наследник или жртва фаталитета, јер није могао имати никаквог утицаја на своје рођење, нити је могао изабрати своје срећно или несрећно порекло. Он сноси, према светом учењу, погрешке својих предака до седме генерације. Шта више, он је често играчка случаја, т. ј. прилика и услова његовог сопственог живота и његове судбине. Поносах, мећутим, он може постати господар своје воље и судбине. У колико је већи удео фаталитета и случаја, у толико је мањи овај слободе. Злочинац, творац случајног, предумишљајног злочина, жртва је виших сила, које утичу на његову слободу, уништавају је, смањују или слабе. Будући жртва свога атавизма, свога болесног наслеђа, свога темперамента, својих порока, свога инебрегнутог или рђавог васпитања и своје средине, он ради као роб а не као слободан човек. Руковођен силом, од које није у стању да се отргне, он је играо са „неприродном картом", немајући ни појма ни сумње о овоме. Она неприродна карта може се наћи у његовој игри са обележеним картама.

Рачун вероватноће састоји се у рашчлањавању случаја, т. ј. у изналажењу комбинација случајних узрока, који су могли или би могли произвести тај и тај догађај. Овде не може бити ни говора о законима случаја, пошто је случај пре услов но узрок.

У опште се може рећи да ништа у природи и у људском акцијама није остављено случају. Сви догађаји, на чак и они који изгледају најслучајнији, ништавна су последица главних и вечитих закона. Неправилна линија, коју описује један прост молекал паре који се диже у ваздух, одређена је исто тако извесно и потпуно као и путови небеских тела.

Егзистенција сваког физичког или моралног елемента везана је за егзистенцију ранијег узрока, који је овај феномен произвео, тако да је данашње стање целе насељене, до њених најнепознатијих делова, само последица прошлог и узрок будућег стања. Једна виша интелигенција, која би у даном тренутку познала све силе којима је природа оживотворена, и узајамну ситуацију елемената који је састављају, могла би — ако би, у осталом, била довољно способна да сва ова дата подвргне анализи — обухватити једном истом формулом покрете највећих природних тела и најмањих атома. За ову интелигенцију сваки догађај био би извесан или немогућан. Али за човека, чији је разум ограничен, постоји *елемелат случаја*, т. ј. *незнање*, у коме се он налази у односу на праве узроке. Неспособан да досне до ових услова, који суделују у формацији догађаја: да их међусобно разликује, да их пореди и комбинује, он остаје у сумњи. Али, ако решимра индивидуе, које код њега замењују непосредно познавање узрока, поглед његовог духа моћи ће чешће надати на један догађај, него на оно што је овом догађају противно, и тада ће човек почети веровати да ће се овај догађај довиста и догодити. Он, дакле, за њега постаје вероватан.

Теорија вероватноће састоји се, према овоме, у рашчлањавању свију догађаја истог реда у извесан број *случајева подједнако могућих*, т. ј. таквих чије је постојање за нас у истој мери неизвесно, и у одређивању броја случајева, повољних за догађај чију вероватноћу тражимо. Однос између овог последњег броја и броја свију *могућих* случајева, јесте мерило ове вероватноће. Разни услови и случаји, који могу произвести један догађај, називају се *шансама* овог догађаја. Извачење означене карте у обичној игри представља 32 шанса, пошто се може узети ма која од 32 карте, које се у игри употребљују. У овом примеру шанси су једнаки међу собом, и с тога се може посматрати само *њихов број*. Кад би они били неједнаки, морало би се у исто доба водити рачуна и о њиховој *снази* — јачини — и о њиховом *броју*, али наво један шанс, давнут јачи од другога, може бити замењен са два шанса, једнака последњем, ништа није лакше, говорећи теоријски, да се сва питања сведу на случај у коме су шанси једнаки међу собом.

Према овоме што смо рекли, један догађај у толико је вероватнији, у колико за себе има више *повољних* шанса, према *целокупном* броју шанса који могу утицати на његову формацију. Математичка вероватноћа једног догађаја може, дакле, бити представљена разломком, чији је бројитељ број шанса *повољних* за догађај, а именитељ број *целокупних* шанса.

Кад би сва наша знања била способна да нас одводе *извесности*, као што то чине основни принципи чисте математике, наша расуђивања била би увек праћена пуним и целим *убеђењем*, које би могли поделити са сваким разумним бићем. Али, није тако: већина наших знања и наших расуђивања само су *веровања*, више или мање основана, која — да се послужимо изразом обичног говора — имају само извесан *ступањ* извесности.

Према овим разним ступњевима, један догађај може нам изгледати; извесан, *вероватан, сумњив, невероватан* или *немогућан*.

За нас је *извесно* оно за што, по нашем знању, не постоји никакав *противан мотив*.

Изгледа нам *вероватно, сумњиво* или *невероватно* оно, за чију егзистенцију постоје *силе* или *мање* мотива, *не против* ње.

Најзад, ми сматрамо *немогућним* оно, за чију егзистенцију не видимо ниједан повољан мотив.

Од извесности у корист једног догађаја пролази се у противну извесност бесконачношћу ступњева, који сачињавају њену или мању вероватноћу. Вероватноћа се, дакле, може *мерити*. На њу, као такву, могу се применити закони *броја*, а она примена, у свом општем схватању, чини предмет једне важне гране математике, која се назива разним именима: *геометријом случаја, теоријом шанса рачуном вероватноће* и т. д

Примена математике у истраживању вероватноће догађаја изазвала је противу себе, у принципу, многобројне предрасуде, које још нису сасвим уништене. Потчињавање случаја геометријским правилима изгледа *утопија*, која се може опростити навиности људи по кабинетима, али који практичари добро разумеју. Није да у осталом, опште мишљење, да случај обмањује најчешћа предвиђања и изиграва најпаметнија комбинације? На ову замерку одговорићемо само једном речи: „Предрасуда". Случај, у обичном смислу речи, није тако загонетан као што се мисли; човек, у истини, мора бити изненађен његовим ретким аномалијама; његове многобројне, правилне последице пролазе неопажене. Кад би човек хтео да размисли, он би брао увидео, да је сваки догађај само једна последица, т. ј. производ једног узрока; да исти узроци, повољујући и комбинујући се међусобно, морају неминовно произвести исте сложене догађаје, и да, услед овога, све што се приписује случају само је последица силе и математичке теорије комбинација.

У већини питања, истина је, узроци су тако многобројни и деликатни, да је немогућно одмах их одредити; али, најзад,

која је то грана примењене математике, чији се резултати одликују тачношћу геометријских истина, и која није принуђена да се у навеским случајевима позива на искуство, или да се задовоља са приближном тачношћу? Чим се уђе у поље практичне примене мора се, услед самог оног факта, напустити истраживање апсолутне истине, и одрећи идеалног пута који води математичком резултату, да би се пошло једном од хиљаде споредних стаза, која се спиваа у његовом суседству. Али, којим ће се упутима руководити дух у избору пута којим треба да пође? Решавањем, добивеним на основу вероватноће, имајући при том на уму, да треба доћи што је *могућно ближе циљу*, а удаљити се што *мање од правог пута*

Теорија вероватноће примењује се, са свим природно, и, тако рећи, сама по себи, на *науке посматрања*. Овде нам искуство обележава један круг, више или мање простран, у коме се мора наћи истина: где да станемо саму истину, ако не у центар овог круга — тачку која ће најбоље и најпростије задовољити скуп опсервација? Аналитички карактер овог последњег услова у томе је, што се сума погрешних кочина своди на минимум. Немогући овде улазити у доказивање ове теореме, ми само констатујемо, да је она потпуно тачан превод великог природног принципа о најмањој акцији. Поштo је свака опсервација, више или мање прецизна, подобна материјалном телу, више или мање тешком, то се и истина мора назвати у центру привлачне снаге система.

Наука о вероватноћама има један велики недостатак у очима света саму имена које носи. У нашој епоси равнодушности и скептицизма, реч *вероватан* постала је неодређена, и изгубила је, тако рећи, своје одређено значење. А утицај речи на људски дух толики је, да им свака примена *вероватноће* изгледа као да је у тесној вези са органским недостатком, као да је лишена *стварности*. Треба променити наслов ове науке, и она ће се убрзо ослободити карактера неверватноће, који јој се приписују у свету, и заузеће без икаквих тешкоћа, свој ранг међу најинтересантнијим и најоресанијим математичким применама. Рачуну вероватноће чине се понекад објективне замерке у његовим применама на науке моралне, правне и политичке. Ове замерке, међутим, нису без приговора. Кратикама Дидена, Поасона и Кузена може се ставити на супрот суверени ауторитет Лапласа, Кондорсета, Поасона и Кетеле, бесмртног творца *Социјалне Физике*. (наставиће се)

О иступним делима по казненом законику и о њиховом извиђању и суђењу

написао

Ал. Н. Стевановић

судија

Охрабрен новоћном оценом а вероватно и материјалним успехом што га је постигао својим: „*иступци оптичких судова у грађанским парницама и поступак избраних судова*,“ г. Стевановић се ове године јавља са новом књигом, чију садржину хоћемо да прикажемо и изнесемо о њој своје мишљење.

Одмах у почетку морамо да изјавимо жаљење, што ова књига не чини на нас онај утисак, који смо очекивали према оној раниј, и што наше мишљење неће бити ни налик на оно, које смо о првој књизи дали у овом листу на страни 310, за 1908. годину.

Ми не можемо са сигурношћу да одредимо прави узрок овоме „*подбацивању*“ г. Стевановића, али он ће свакако бежати у томе, што се г. Стевановић, као судија, много мање бавио применом III части кривичног законика и „Полицијске Уредбе“, него што је било потребно, па да се о њиховој примени пише са успехом.

Да нам се не би рекло, како овакву оцену дајемо од ока и напамет, ми ћемо износити све недостатке књиге и погрешне закључке у њој оним истим редом, којим је писао и сам писац у своме излагању.

Полазећи, овако, са првим листом саме књиге, ми се одмах сретамо са предговором, у коме писац, између осталога, вели: „*Материјал, који сам прикупљао за ову књигу, веома је немалтан и у садржини сиромашан*“.

После овакве презрене оцене, коју је писац дао како о изворима, на које се непосредно наслањао у своме раду, тако и укупној литератури на овоме пољу, имало се очекивати, да он о свакој појасној одредби законској, о сваком појасном питању, о свакој несугласици разних писаца изнесе своје лично мишљење, те да на тај начин пречисти оно што је спорно, објасни оно што је нејасно, постави правило онде где га није било; управо да својим теоријским знањем и разумним и логичким тумачењем закона обогати нашу, како он рече, *сиромашну литературу*.

То се, велимо, морало очекивати од њеног његове књиге, али на жалост он то није дао.

Да би доказали како је ово његово потцењивање извора, на које се наслањао за израду целе своје књиге, и сувише надмено, ми ћемо из целе књиге узети све оно што је било спорно, и што је он као такво додиривао, па ћемо одмах навести и одакле је то узео, и *како је погрешно баш оне разлоге, који су тамо изнесени*.

Тако, одмах на страни 11. он говори о минимуму и максимуму новчане казне.

Ово питање, са сигурношћу тврдимо није учено нас нејасно сам писац, него га је нашао у „Полицијском Гласнику“ за 1909. годину бр. 11. (од 15. марта) у рубрици „Поуке и Обавештења“ под IV, које је тамо објашњено онако исто, како га сада писац објашњава.

На страни 21. своје књиге, писац говори о стицају иступних дела и одмеравању казне по овима.

Ово питање није онажај самога писца, јер је оно још 11. октобра прошле године расправљено у бр. 41. „Полицијског Гласника“ под I, и он га је тамо нашао и инсинтирао као тачно од из до изнице!

Одмах за оним на страни 23. своје књиге писац говори о случајевима другога става § 323. крив. законика.

И ово је писац позајмио из наше обимне и исцрпне расправе у бр. 43. за 1909 г. у рубрици „Поуке и Обавештења,“ у којој смо доказали да је уредник последњег издања Кривичног (казненог) Законика погрешно тврдио: да је став друга поменуте законске одредбе укинут.

На страни 28. писац говори о значају § 326. кр. законика.

И ово је питање имао разрађено још јануара месеца ове године у чланку „*Полицијске Наредбе*“ од г. Љ. Јоцића, те и о њему није имао потребе да мисли и да се мучи.

Питање о примени тачка 1. § 327. крим. законика о коме говори на страни 31. имао је разрађено у бр. 20 „Полицијског Гласника“ за 1907. годину а још исцрпније у бр. 42 под 1. у рубрици „Поуке и Обавештења, за 1909 годину.

Изгледа, да за ово доцније објашњење писац није ни знао, јер би му иначе морао изостати прекор у другој реченици другог става чл. 30. који чини на објашњење из бр. 20 за 1907. годину, на име како уснене позне треба чинити тек у неодложним приликама...

Објашњење тачке 1. § 335. крим. законика, које чини у чл. 31. своје књиге (страна 32) нашао је писац у нашем чланку „*Кривички Закон*“ који је штампан у бр. 19. за 1905 годину, само што га је он погрешно прочитао, те је решао да је 1 став овог §, са свим укинут, јер се сада кривце на тог прописа казне по закону о роблову а то, међутим, не стоји, поштo се по овом специјалном закону казне само они који у води робу *трују*, а они, који кварну или трошну робу *продају* казне се и даље по т. 1. § 335. поменутог закона.

На страни 35. у чл. 32. поменуте књиге, говори писац о § 342. крим. законика.

Питање ово нашао је такође опширно расправљено у бр. 11. „Полиц. Гласника“ за 1909 годину у рубрици „Поуке и Обавештења“, и он га је потпуно усвојио, те тако ни ту није имао потребе да мисли и мучи мозак.

Напомене које писац чини код § 371. 374. и 375. крив. законика позајмио је из нашег чланка „Кривични Закон“ који је штампан у бр. 19. за 1905. годину.

Мишљење које је изнео о застарелости кривице из § 373. а крив. законика (стр. 44. књиге) позајмио је писац из нашег чланка: „*Застарелост кривице из § 373. а крив. закона*“, који је штампан у бр. 7. „Полицијског Гласника“ за годину 1908, на кога цитирамо ове ставке: „*Свеа, пак, тоа нема код самоубијства из § 375. а. крив. закона, јер је ту само једно кажњиво дело, које је закривено онога тренутка, кад је заузеће учињено*“, и „*Кад, дакле, кривица из § 375. а. крив. закона, ко по природи својој не по начину извршења, не долази у ред на продужених и трајних кривичних дела, онда се на застарелост њена не може рекурсировати по оним одредбама које говоре о тим делима (§ 75. крив. зак.) и т. д.*

Напомене код § 381. крив. зак. писац је позајмио из нашег поменутог чланка „Кривични Законик“.

Питање о застарелости, о коме писац говори у § 47. 48. 49. и 50. своје књиге расправљено је најсвестрније у бр. 28. „Полицијског Гласника“ за 1908. годину, у рубрици: „Поуке и Обавештења“ и писац је акцептирао мишљење тамо изнесено у свој потпуности његовој.

На страни 54. своје књиге писац говори о одустанку од тужбе приватног тужиоца.

Питање ово нашао је опширно разрађено у бр. 5. „Полицијског Гласника“ за 1909. годину под I и он га је просто пренео у своју књигу, чишећи само ту погрешку, што је наслов требао да буде: „опроштај казне“, а не одустанак од тужбе приватног тужиоца јер § 397. крив. законика говори о праву опроштаја кривице од стране приватног тужиоца...

Овде је писац завршио први део своје књиге и прешао на поступак при извиђају и суђењу, у коме је просто излагање обика, који ће се дати овој или овој одлуци власти и навести напомене о надлежности власти, те се ни оним одељком нећемо сада ни бавити, него тек онда, кад по реду излагања он дође на ред.

У трећем одељку књиге реч је само о „Полицијској Уредби“, на зато ћемо и ми томе одељку посветити нарочити чланак.

Сад да се вратимо првом одељку, о коме је за сада реч.

Дакле, прегледајући редом овај одељак, који је имао да изнесе теоријске погледе пишчеве на многа нерасправљена питања и тако утврди стална правила за примену III части крив. закона, ми смо застајали код сваког обиљнијег случаја и изнели из којих је извора писац узимао материјал за исти.

Кад смо учинили поређење: шта је писац унео од другог, а шта је његово оригинално, онда смо дошли до поражавајућег резултата: *да ни једно, изузимајући ни једно начелно питање, које је он у првом одељку додирнуо, није његова самосвојна творевина, него је све узето из извора, које смо напред навели.*

Стојећи, овако, пред оним неоспорним фактом, нама се само намеће питање: на одакле је он црпао кураји, да у предговору каже: „Материјал, који сам прикупљао за ову књигу, веома је незнатан и *у садржини сиромашан*“?

Ми се уздржавамо да одговоримо сами на ово питање само због тога, што у рубрику „Поуке и Обавештења“ у „Полицијском Гласнику“ стално обрађујемо од маја месеца 1902. године, а писац је махом узимао материјал отуда, те би нам се пробацило да нам је одговор пристрасан.

Али ипак без небојазе кажемо, да је пишчева оцена дата са олимпијске висине и да је много, много надмена.

(наставиће се)

Дим. С. Калајџић

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине града Врања, актом својим Бр. 4542, пита:

„Суд Општине града Врања има част умолити Уредништво за следеће објашњење:

„У чл. 17. I и II става закона о општинама стоји написано:

„Државни чиновници, свештеници оба реда, учитеља и неуказни службеници државни, по закону су чланови општине где служе.

Али у случају премештаја или постављења, кад дођу у другу општину, дужни су пријавити се истој у року од 10 дана, кад на дужност ступе, како би их суд увео у списак чланова општине и гласачки списак.“

У чл. 27. „Ђ“ истога закона пак стоји написано.

„Овај азбучни списак сталан је и важи од 1. јануара до 31. децембра сваке године. У исти се у току године не може приносити ни један нов гласач, само што ће се пре сваког гласања изоставити решењем они, који умру или изгубе право гласа према члану 30 и 32 овога закона.“

Сада настаје питање: да ли чиновници за које чл. 17 овако јасно каже, да их по пријави општински суд има у азбучни гласачки списак да уведе могу према пропису чл. 27. Ђ. бити уведени или не, јер првостепени суд би ишао са решења по којима је појединим чиновницима овај суд уважио молбе и нашао, да имају права, да се у току године у гласачки списак уводе, пошто су се исти на време и прописно општинском суду пријавили.

Моли се Уредништво, да ово питање што пре објасни, тим пре, што се 4. јула тек. године имају обавити избори посланика за окружну скупштину.“

— На ово питање одговарамо:

Други став члана 17. одиста је у сукобу са чл. 27. под ђ. закона о општинама.

Јер по првом члану премештеним или новопостављеним чиновницима пружа се право да уђу у азбучни списак и стекну право гласа за општинским изборима, а по другом им се право одузима.

И, како се у свима случајевима сукоба закона, и законских одредаба појединих закона узима, да је законодавац хтео да важи оно, што је доцније постављено као правило, па се узме у обзир да је чл. 27. под ђ. доцнији од чл. 17. то се има узети д. он важи, и према томе одлука Врховног Суда врањског правилна је.

У осталом, из скупштинске дебате о закону о општинама види се, да је била намера да азбучни списак буду стални преко целе године, те и то казује, да је други став чл. 17. погрешно остао, и да се његов задатак има да сведе само на то, да се чиновници треба да пријаве како би у азбучни списак ушли онда, кад се он буде правио за наступајућу годину.

II

Управитељ школе јошеначке, актом својим Бр. 48, пита:

„Одбор школе јошеначке у седници својој од 28. фебруара 1909 год. *Бр. 19.* казнио је известан број јачких родитеља што нису шиљали своје јаке у школу. То решење школ. одбора саопштио сам суду општине јошеначке да, као надлежан, наплату изврши у року за 30 дана (чл. 24. зак. о народ. школама). Суд није хтео оку наплату да изврши у законом одређеном року и казна је за јачке родитеље застарила.

После овога обратио сам се актом № 33. окружном школ. одбору и молио да реши: ко ће ове казне платити? Окружни школски одбор решио је да казне плати Миљиоје J. Пејић, председник општине јошеначке, на је то решење послао начелнику среза јадранског да наплату изврши од поменутог председника Пејића. То решење саопштио је начел. среза јадранског председнику Пејићу, али он је тада изјавио да наплату није извршио, јер, вели, није био присутан одборској седници кад је казна решена, него га је заменио кмет најстарији. — 5. маја ове год. начелник среза јадранског донео је решење да ове казне плати председник Пејић. Кажњени Пејић жалио је се Државном Савету против овог решења.

Молим уредништво за објашњење:

1. Поред решења окр. школ. одбора, као надлежног по овоме предмету, је ли било потребно да и начелник сресни доноси своје решење, или је требао одмах да изврши наплату од одговорног председника на основу већ постојећег решења окр. школског одбора?

2. Има ли места жаљби Државном Савету у овоме случају, или начелник може одмах наплату извршити и печекајући одлуку Државног Савета?“

— На ово питање одговарамо:

У члану 24. закона о народним школама изречно стоји: да казну над председником, кад у законом року не изврши наплату казне од јачких родитеља, „*мајстре школске надзорник, а извршује је полицијска власт.*“

Кад је завет овако прецизно одређено надлежност власти, онда је учињена погрешка, што је казну изрицао окружни школски одбор, јер њему то право није дато ни чланом 64. овога закона, нити којим другим.

Ако је он изрицао ову казну због тога, што у округу подринском не би у опште постојао школски надзорник, онда је и то погрешка, јер у случајевима, где у округу нема школског надзорника, сва права надзора припадају г. Министру просвете према чл. 84. и казну је само он могао изрећи.

Кад, пак, није овако рађено, онда је начелник сресни имао разлога да стане и не извршује једну осуду, донесену од неадлежне власти.

Да би, међутим, немарни председник ипак био нагнан на марљив и савестан рад, он је узео да питање његове одговорности регулише по чл. 158. закона о општинама, али и тај је рад, по мишљењу уредништва несаобразан закону, јер се

одговорност председника ове врсте регулише специјалним законом, на ime чл. 24. закона о народним школама, те казну не може изрицати среска власт.

Како је осуђени изјавио већ жалбу, на шта има права по чл. 27. Устава, то ће надлежна власт казати своју реч, а дотле треба сачекати са извршењем пресуде.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Лица, осуђивана на губитак грађанске части, не могу бити изабрана за општинске чланове, док не прође пет година од дана кад су повратила грађанску част.

Јовин М., из Р..... жалио се Државном Савету противу избора кмета села Р....., извршеног 5. априла 1910. год. због тога, што је изабрани кандидат осуђиван за бешчашћењ преступ на једну годину затвора са губитком грађанске части, те по томе није могао бити ни изабран.

За доказ овога подио је оверен препис акта првостепеног суда од 23. маја 1905 год. № 8286.

II. Саветски Одсек, по оцени жалбених навода и поднетих доказа, нашао је, да овај избор не може остати у снази с тога, што се поднетим оверепим преписом акта првостепеног и..... суда од 23. маја 1905 год. № 8286, утврђује, да је изабрани кмет В. Н., пресудом истог суда од 19. априла 1904 год. № 6007., која је постала извршна 14. маја 1904 год., нажиљен са једном годином дана затвора и да по издржаној или опроштеној казни за једну годину дана изгуби грађанску част, те по чл. 53-е. закона о општинама није могао ни бити изабран за кмета, пошто од дана, кад му је грађанска част повраћена, није протекло пет година.

С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решио да се овај избор поништи.

Одлука од 10 маја 1910 године № 5913.

Један случај уништаја избора услед тога, што од дана објаве о сазиву збора па до дана збора није протекло најмање 15 дана, и што у објави нису објављена и имена чланова бирачког одбора.

В. Ц., из Ш..... жалио се Државном Савету противу избора кмета села Ш....., извршеног на дан 17. априла 1910 год., због ових неправилности:

1. што општинска судница благовремено објавио дан за сазив овог збора;

2. што нису у објави објављена имена чланова бирачког одбора; и

3. што је збор одређен пред сам Ускрс.

II. Одсек Државног Савета, по оцени жалбених навода и размотривању изборних акта, нашао је, да овај избор не може остати у снази с тога, што се из објаве од 7. априла 1910 године № 297., о сазиву збора за овај избор, види, да од тога дана па до дана збора није протекло најмање 15 дана, као што пропису чл. 37 закона о општинама, већ свега 10 дана, а сем тога, што овом објавом нису објављена ни имена чланова бирачког одбора у смислу чл. 35. поменутог закона.

С тога је на основу чл. 170. зак. о општинама решио, да се овај избор поништи.

Одлука од 15. маја 1910 године № 6316

Један случај поништаја избора кмета због тога, што на дан избора није имао пуних 25 година.

Б. Ј., из Д. Б..... жалио се Државном Савету противу избора кмета села Д. Б....., који је извршен на дан 4. априла 1910 године, због ових неправилности:

1. што изабрани кмет нема пуних 25 година, и

2. што је његова листа потврђена код првостепеног суда пре објаве за сазив збора.

За доказ првог навода подио је извод из књиге за уписивање рођених.

II. Одсек Државног Савета по оцени жалбених навода и поднетих доказа, нашао је, да овај избор не може остатати у снази с тога, што се поднетим изводом из књиге за уписивање рођених од 8. априла 1910 год. утврђује, да је изабрани кмет М. Ј. рођен 18 септембра 1886 год., те да по томе на дан збора за овај избор није имао пуних 25 година, а међутим то је противно чл. 105. зак. о општинама, по коме кметови морају имати најмање 25 година.

С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решио, да се овај избор поништи.

Одлука од 15. маја 1910 године № 6475.

Ако су за општинске часиике изабрани закупци општинских добара или дужници општинске касе по извршним пресудама, онда они могу остати као часнници само тако ако се они прии одрекну закупа и они други потпуно измире општинску касу, и то при увођењу у дужност.

Паун С., трг. из А..... жалио се Државном Савету противу избора часника општине а,..... који је извршен 28. марта 1910 год. због ових неправилности:

1., што је за кмета кандидован и изабран Љубомир М. који није писмен, а то је противно чл. 105. зак. о општинама, пошто је ово варошка општина;

2., што је изабрани одборник Данило М. закупац општинског имања а сем тога и осуђиван на робију за убиство са предумишљајем;

3., што су изабрани одборници Ј. М., П. Л., П. Т., П. С и т. закупци општинског имања; и

4., што су за одборнике изабрани општински дужници по извршним пресудама: Р. Л., С. С., Р. В., и П. Т.

Као доказ за сва ова четири навода подио је уверење суда општине а....., којим се тврди:

а) да изабрани кмет Љубомир није учио никакве школе, нити зна читати и писати, већ да је од скора научио само да потпише своје име и презиме;

б) да су именовани одборници под 3. одиста закупци општинског имања за 1910 год. а одборници под 4. општински дужници по извршним пресудама; и

в) да је изабрани одборник Данило М. у 1904 год. био осуђиван судском пресудом на две године робије за убиство с предумишљајем.

По оцени жалбених навода и поднетих доказа, III. одсек Државног Савета нашао је, да жалбени наводи у погледу избора одборника именованих под 3. и 4., као закупаца општинских добара и дужника општинске касе по извршним пресудама, стоје, на је с тога одлучио, да се скрене пажња надзорној власти на пропис чл. 71. закона о општинама, по коме закупци општинских добара и дужници општинске касе по извршној пресуди не могу бити у исто доба и општински часнници.

Упућујући се у оцену жалбених навода под 1. 2., нашао је, да не може остати у снази избор:

1. кмета Љубомира М., према другом ставу чл. 105. закона о општинама, јер се из уверења суда општине вар. А..... од 29. марта 1910 год. № 719. види, да је неписмен; и

2. одборника Данила М., према чл. 53. о закона о општинама јер се из истог уверења види, да је у 1904 год. био осуђиван судском пресудом на две године робије за убиство са предумишљајем, а притом није утврђено, да је протекло пет година од дана кад је повратио грађанску част.

С тога је на основу чл. 170. зак. о општинама решио: да се избор кмета Љубомира и одборника Данила поништи; да се односно именованих одборника под 3. и 4. жалбених навода скрене пажња надзорној власти на пропис чл. 71. зак. о општинама, и да се жалба, у колико се односи на избор осталих часника, одбаци као неумесна.

Одлука од 8. априла 1910 год. № 3826.

Јес. К. Ст.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Алекса Степановић, из Горње Горе, који одговара за пљачку стоке, 7. овог месеца побегао је испред спроводника. Он је стар 19 година, раста средњег, без браде и бркова, косе црне, очију смеђих, при говору мажњав је. — Дешева начелника среза пожешког Бр. 7307.

Светозар Ђорђевић, пионир из Божидаровца и **Милосава** жена **Јанићија Милојевића** Циганина — незна из Лисовића, извршили су опљачку пљачку Јанићија, и то 100 динара у банкама и разни отварина. Светозар је стар 30 година, средњег раста, плав, разрок, брковом плавих великих, коса волнаст, у сељачком оделу а Милосава је стара 27 година циганске расте, косе гргуране у правеној гунији са опанцима на ногама. — Дешева начелника среза косјерског Бр. 12588.

Марко Петровић, „Парадајз“ осумњичен је да је извршио опљачку пљачку Ђорђу Зеравовићу, наменски кола „Мешовитој“ у Београду, и том приликом однео му 86 динара. Он је стар 40 година, пуних плавих бркова

добро развијен, пријатног гласа. На себи је имао стари — прљаво сиво капут затворено боје, кратко панталоне и на глави шајкачу. — Акт Управе града Београда Бр. 21252.

Џон Ц. Кодуа, из Ну-Јорка, чију слику доносимо, извршио је огромну проневеру у Ну-Јорку на актом побегао. Он је стар 50 година, тежак 90 кил., обријан, косе прве проседе, наизмени безвоља, очају врлих, елегантно одевен. Ако се пронађе треба га притворити. — Акт Антропометријског одељења Бр. 1248.

Никола Зубановић, осуђеник београдског казненог завода, чију слику доносимо, побегао је 14. овог месеца на Раковици, где је био на раду. Он је стар 22 године, омален, сувоњав, плав, у одећу је осуђеничком. — Депеша Управе београдског казненог завода Бр. 3477.

Павле Стефановић, писар општине шабачке, ради да се уже на одговор за утају општинског новца, али се налази у бегству. Он је стар 24 године, висок, добро развијен, косе и бркова плавих, очију плавих. — Депеша начелства округа подринског Бр. 10040.

Непознати крадљивац, ноћу између 5. и 6. овог месеца, у broju ноћу између Београда и Младеновца, украо је портфељ. Зарији Ђорђевићу бих. наслонији у коме је било: 160 динара, лоз Класне Лутрије Бр. 24891 купљен у радњи Ешнеказија у Краљ Михајловој улици и још неке ситнице. — Акт конзеса београдске железничке полиције Бр. 269.

13. овог месеца, непознати злиховци на путу између Јасеновца и Тропоље, на разбојнички начин напали су више сељана и сељанки и том приликом отели им један сат џепни са танким ланцем, један револвер бронзаног са дипкапитским четвима, један оваћан, једну низу са 30 цванцика, 30 талира и 30 дуката, две низе на ногама је било 16 талира, 10 цванцика и један дукат и у новцу од свију свеса 8. 90 динара. Према изјави нападнутих, злиховаца је било седам и то једна висок, у прном половном сукненом оделу са плавим гајтанима и бадавном оно врати, а други су злиховци били сви средњег раста и у лицу прни, по свој прилици загарављени, сви једног који је имао и малу штуцавицу ниску браду. Са злиховцима је била и једна женска тина циганског, у оделу варошке Циганке. Сви су наоружани покиткана сви прног који је имао брзометну пушку и нож са белим корицама. — Депеша начелника среза среског Бр. 10959.

Непознати крадљивац, 10. овог месеца у вече, украо је Михајлу Пујићу, непоштеру ов. на железничкој станици, један џепсе у коме је било 130 динара у срезним новчаницама. — Акт конзеса београдско железничке полиције Бр. 272

Јуда Монтелија, сајџијски радник, одговара код кварта дорћолског за опасну крађу, али се налази у бегству. Он је стар 20 година, омален, сув, приномљаст, у оделу је штофаном зелене боје, на ногама црне чизме на шнирање и у прозатим носи ногу у ниду бича. Јуда се често излаже и за Душана Петровића, сајџијског радника. — Акт кварта дорћолског Бр. 2931.

Кадри-а, син **Рашида**, трговац из Ниоодина, турски подданик, побегао је из Ниоодина и одео са собом знатну суму новца. — Акт Управе града Београда Бр. 21659.

Михајло Милићевић, из Вибовца среза подунавског, одговара за покушај убиства у Смедереву и крађу новца у Аустро-Угарској. Он је стар 30 година, средњег раста, плав, носи прљастог, у broju оделу. — Депеша начелства округа смедеревског Бр. 4913.

Спасоје Николић, продавац погачица, 10. овог месеца извршио је опасну крађу Младену Цанићу, погачару из Београда и однео му: један сребрни сат са три капка, један ланац — дубле, једно ново одело на штраете затворене боје и насов Младенов издат од стране Управе града Београда у месецу децембру прошле године. — Акт Управе града Београда Бр. 21188.

Благоје Ђорђевић, из Изучне, стар 19 година и **Стојан Богдановић**, из Лесе Реке, стар 20 година, отпуштени због опасне крађе, 11-ог ов. мес. побегли су из притвора врањског просветешног суда. — Акт начелства округа врањског Бр. 10683.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине жарвиљу потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте власти која је потерницу издала, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

УБИЈЕН ХАЈДУК

Живко Ивановић, оглашени хајук, чију смо слику последњи пут донели у broju 15. од ове године, према извештају начелника среза хомољског убијен је 15. овог месеца.

УХВАЋЕНИ

Митар Биберчић и Андра Јовић, чије сво потернице имели у Бр. 20. ухваћени су, то је престала потреба за даљим њиховим тражењем. — Акт начелства округа ваљевског Бр. 6646.

НАЂЕНИ ЛЕШЕВИ

3. овог месеца Душан код смедеревског града избачио је један мушки леш.

Леш је у потпуно распадајутом стању, средње висине; од одела на себи је имао прне панталоне капут прне закопчан и шицану кошуљу прљавичасте боје са шарама. Према лекарском мишљењу леш је био у води најмање 5 недеља. — Акт начелства округа смедеревског Бр. 4864.

4. овог месеца Дунав је избацио један мушки леш у атару села Бољевтина.

Леш је стар 45—50 година, висок 160 см. плав, косе и брада проседе и по темену ћелав; на њему су биле, од одела, само гаће француског кроја. — Акт начелника среза поречког Бр. 5335.

КРАЂЕ СТОКЕ

Ноћу између 8. и 9. овог месеца, непознати крадљивац украо је Јанару Николићу, пасовићу из М. Извора, једног коња матроог 7 година, дакле доратиста, пастасног. — Депеша начелника среза тимочког Бр. 648.

Ноћу између 7. и 8. овог месеца, непознати крадљивац украо је Петру Миладиновићу из Лалинца, једног коња матроог 10 година, дакле бело-жуте без једног рога. — Депеша начелника среза сремског Бр. 7237.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове крађе и крадљивце.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије уредник Душан Ђ. Алимпић

БРОЈ 25. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 27. ЈУНА 1910. ГОДИНА VI.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државне и општинске надлежне, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

РАСПИС

Свима окружним начелствима и Управи вароши Београда

На захтев г. Министра Иностраних Дела а у циљу правилног решења питања о поступању према путницима, који прелазе границу српско-турску, препоручујем начелству — управи:

1. — Да повремено достављ Министарству Унутр. Дела, да ли турске власти правилно примењују наредбу њихове надлежне власти, која гласи: да турске пограничне власти не наплаћују таксу на вису пасоша оним нашим поданицима, који путују у Турску из места где нема турских конзулата;

2. — Да сходним начином упозна путничка спет у своме подручју: да није потребна виза турских конзулата на пасошима у случају, кад се путује у Турску из места у Србији где нема турског конзулата; да турске власти у Турској немају права такним путницима наплаћивати ни вису ни ништа казну; и да српска поданици треба да траже заштиту наших власти у случају да се противно овоме поступа са њима, а да треба да изузму уредно признанице на наплаћене таксе, и с тим документима се пријаве нашим властима чим буду баш у могућности; и

3. — Да овакне жалбе наших поданика прима и са документима их шаље Министарству Унутрашњих Дела на даљи поступак, — као и да ако достављ свепнеправилности ово поступања у погледу пасоша са нашим путницима, који иду у Турску, и подноси извештај о наплати казнене таксе за вису пасоша, а трајању више, о пограничном саобраћају у колико се нити тиче пасоша, и то све са подацима и доказима за поједине конкретне случајеве.

О овом наређењу нека начелство — управа — упозна подручне му — јој — власти.

Министар
унутрашњих дела,
Ђ. Јовановић с. р.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу мају 1910. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда, у току месеца маја ове године извршено је у Србији:

1. **Убистава**	30
2. **Детоубистава**	10
3. **Нехотичних убистава**	6
4. **Покушаја убистава**	25
5. **Разбојништава**	7
6. **Силовања**	3
7. **Тешких телесних повреда**	21
8. **Паљевина**	16
9. **Опасних крађа**	96
10. **Злонамерних покушаја туђих ствари**	6 [1]

Од изложених дела пронађено је:

Убистава	27	или	90 %
Детоубистава	7	„	70 %
Нехотичних убистава	6	„	100 %
Покушаја убистава	23	„	92 %
Разбојништава	3	„	42·8%
Силовања	3	„	100 %
Тешких телесн. повреда	20	„	95·2%
Паљевина	0	„	0 %
Опасних крађа	30	„	31·2%
Злонамерних покушаја туђих ствари	0	„	0 %

Највећи број **убистава** извршен је помоћу *ватреног оружја* (14), затим помоћу *оштрог* (11), а помоћу *тупог* (5).

Уроци њихових извршења леже: у *међусобној свађи* за 14 случајева, у *освети* за 3, у *страху од казне* за 3, у *користољубљу* за 1 и у *остварењу заначене дужности* за 1. За 8 случајева узроци су непознати.

Посматрана према местима у којима су извршена, изложена убиства, јављају се: у срезу јабланичком 3, у срезу деспотовачком 3 (сва три непронађена), у срезу рамском 2 и по 1 у срезовима: колубарском округа београдског, подгорском, тамнавском, масуричком, оба јасенича, нишавском, мачванском, јадранском, звишком, млавском, голубачком, орашком, тимочком, косаничком, ужичком, рачанском, моравичком и у варошима: Ваљеву, Крушевцу, Ћуприји и Чачку.

Детоубиства су извршена по 1 у срезовима: пожаричком (непронађено), пиротиначком (непронађено), ражањском, копаоничком, параћинском, деспотовачком, алексиначком (непронађено), качерском, јасеничком округа смедеревског, и у вароши Ћуприји.

Нехотична убиства извршена су по 1 у срезовима: посавском округа београдског, грочанском, врагујевачком, брзопаланачком, зајечарском и косаничком.

Покушаји убистава извршени су: у срезу пожаревачком 3, у срезу моравском округа нишког 2, у срезу орашком 2 (1 непронађен), и по 1 у срезовима: космајском, пчињском, гружанском, јасеничком округа смедеревског, брзопаланачком, неготинском, копаоничком, трстеничком, темнићском, нишавском, мачванском, рамском (непронађен), моравском округа пожаревачког, зубајевском, добричком, ужичком, моравичком и у вароши Београду.

Скоро сва ова дела извршена су у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена: у вароши Врању 2 (оба пронађена), у срезу звишком 2 и по 1 у срезовима: жупском, рамском и у вароши Нишу (пронађено).

Силовања су извршена по 1 у срезовима: крагујевачком, поцерском и моравском округа пожаревачког.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу таковском 3, у срезу параћинском 2, у срезу драгачевском 2 и по 1 у срезовима: посавском округа београдског (непронађена), грочанском, посавском округа ваљевског, тамнавском, колубарском округа ваљевског, пчињском, левачком, моравском округа пожаревачког, пожаревачком, качерском, орашком, јасеничком округа смедеревског, звишком и моравичком.

[1] У мају месецу пр. год. дела ових било је:

1. Убистава	44
2. Детоубиства	2
3. Нехотичних убистава	2
4. Покушаја убистава	38
5. Разбојништава	8
6. Тешких телесних повреда	21
7. Паљевина	32
8. Опасних крађа	182
9. Злонамерних покушаја туђих ствари	20

Паљевине су извршене: у срезу колубарском округа ваљевског **2**, у срезу добричком **2**, и по **1** у срезовима: посавском округа београдског, грочанском, врачарском, лесковачком, неготинском, левачком, нишавском, хомољском, орашком, златиборском, жичком и у вароши Пожаревцу. Све ове паљевине су непронађене.

Вредност свих ових паљевина износи ово **3.470** динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду **6** (1 пронађена), у срезу колубарском округа ваљевског **5** (3 пронађене), у срезу крајинском **5**, у срезу нишавском **4** (све пронађене), у срезу зајечарском **4** (1 пронађена), у срезу подгорском **3**, у срезу неготинском **3** (1 пронађена), у срезу поречком **3** (2 пронађене), у срезу нараћанском **3** (све пронађене) у срезу бољевском **3**, у срезу моравском округа пожаревачког **3** (1 пронађена), у срезу јаворском **3**, у срезу ваљевском **2** (1 пронађена), у срезу лепеничком **2**, у срезу гружанском **2**, у срезу беличком **2**, у срезу посаво-тамнавском **2**, у срезу јасеничком округа смедеревског **2**, у срезу орашком **2** (1 пронађена), у срезу бољевачком **2** (обе пронађене), у срезу арилском **2**, у срезу драгачевском **2**, и по **1** у срезовима: космајском, грочанском, тамнавском (пронађена), посавском округа ваљевског, чачанском, крагујевачком (пронађена), брзопаланачком, кучучком (пронађена), трстеничком, ражањском, жупском, деспотовачком (пронађена), сврљишком (пронађена), алексиначком, пиротском, лужничком, поцерском (пронађена), јаданском, пожаревачком (пронађена), хомољском, таковском, подунавском, зајечарском (пронађена), заглавском, тимочком, добричком (пронађена), пожешком, жичком и у варошима: Врању (пронађена), Нишу и Шапцу.

Вредност свих ових крађа износи око **7.897** динара.

Злонамерних оштећења туђих ствари било је: у срезу левачком **2**, и по **1** у срезовима: лепеничком, моравском округа пожаревачког, таковском и драгачевском.

Вредност свих оштећених ствари износи око **460** динара.

Поред наложених дела у току месеца маја извршено је још у Србији и 17 **самоубистава**, и то: у вароши Београду **3**, у срезу беличком **3**, у срезу посавском округа ваљевског **2**, и по **1** у срезовима: посавском округа београдског, копаоничком, хомољском, јасеничком округа смедеревског, орашком, пожешком, студеничком, жичком и моравичком.

Ова самоубиства извршена су: *вешањем* **8**, *натрпаним оружјем* **3**, *бацањем у воду* **3**, *оштрим оруђем* **1**, *тровањем* **1** и *скакањем кроз прозор* **1**. Узроци њихови извршењу јесе: у *дуготрајној болести* за **6** случајева, у *душевном растројству* за **2**, у *страху од казне* за **2**, у *рђавом материјалном стању* за **1**, у *грижи савести* за **1**. За **5** случајева узроци су *непознати*.

Покушаји самоубиства извршени су по **1**, и то: у вароши Београду и срезу мланском, оба натрпаним оружјем, и оба из љубави.

Општи преглед до сада наложених дела овакав је:

Тачка бро	ОКРУЗИ	Убиства	Детоубиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Тешка телесна повреда	Паљевине	Опасне крађе	Злонамерна оштећења туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	1	—	2	1	—	—	2	3	2	—	1	—
2	„ ваљевски	3	—	—	—	—	—	3	7	12	—	2	—
3	„ крајински	4	2	—	1	2	—	1	1	2	—	—	—
4	„ крагујевачки	1	—	1	2	—	1	—	—	5	1	—	—
5	„ врањски	—	—	1	2	—	—	—	1	15	—	—	—
6	„ крушевачки	1	2	—	2	1	—	—	—	2	—	1	—
7	„ моравски	4	2	—	1	—	—	5	1	6	2	3	—
8	„ нишки	—	1	—	2	1	—	—	—	2	—	—	—
9	„ пиротски	1	—	—	1	—	—	—	—	1	5	—	—
10	„ подрински	2	—	—	1	—	1	—	—	5	—	—	—
11	„ пожаревачки	5	—	—	5	3	1	2	2	9	1	1	1
12	„ руднички	—	1	—	1	—	—	4	—	1	1	—	—
13	„ смедеревски	2	1	—	2	—	—	2	1	5	—	2	—
14	„ тимочки	1	—	1	—	—	—	1	—	5	—	—	—
15	„ топлички	1	—	1	1	—	—	—	2	1	—	—	—
16	„ ужички	2	—	—	1	—	—	—	1	4	—	1	—
17	„ чачански	2	—	—	1	—	—	3	1	3	1	3	—
18	Управа града Београда	—	—	—	1	—	—	—	0	—	—	2	1
	Свега:	30	10	6	25	7	3	21	16	96	6	17	2

На канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 22. јуна 1910. године АБр. 1276. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

У осталом, овај систем могао би се, у Француској, заменити и другим. По француском закону од 2. Јула 1841. год. (по н. к.), влада је овлашћена да утврди и неки други начин којим би се одређивао овај интервал времена после кога ће се један лицитант, ако се, у том интервалу, нико са јачом понудом не јави, прогласити за купца (чл. 10.). Тај други начин морао би бити регулисан „par un règlement d' administration publique[1], т. ј. декретом Председника Републике, по саслушању Државног Савета (décret portant réglement d' administration publique, le Conseil d' Etat entendu.[2])

Чл. 705. Франц. Грађ. Суд. Поступка примењује се само на продају непокретних добара а не и на продају ствари покретних, за коју важи пропис члана 624. истога Поступка у коме стоји ова одредба: „Добро ће се уступити ономе ко највише за њега понуди (au plus offrant)". Ту се не вели ништа о томе, на који ће се начин власт[3] уверати да ли је известан надметач последњи, le plus offrant, то јест да ли је надметање престало. Систем сећа ту није у употреби, јер би он, с погледом на скоро редовну многобројност покретних ствари поједиса ради јавне продаје, ову компиларао и отежао, већ се власт ту уверава о престанку лицитирања на начин сличан оном нашем из §-а 481.: на име, орган власти, пошто примети да се, у надметању застало, обраћа се публици с питањем: Personne ne dit mot? (нико не каже ништа, то јест нико не да више?), или другим којим изразом, па ако ни после понављених таквих питања, нико за ствар која се продаје више не понуди, власт закључује продају, са изјавом да је последњем надметачу, пошто је он је plus offrant, дотична ствар досуђена (adjugée).

По нашем Грађ. Суд. Поступку, извршни орган се уверава и код продаје покретних ствари о престанку надметања као и код продаје непокретних, то јест онако како је то казано у прном ставу §-а 481.. Ми то изводимо из тога што се у наведеном пропису говори у опште о јавној продаји, без разликовања да ли се тиче продаје покретних или непокретних ствари, што ће рећи да се тај пропис има применити и на продају покретних ствари. Правило је да су све одредбе Грађ. Суд. Поступка о извршењима (глава осамнаеста и деветнаеста) опште, т. ј. да се односе на продају и покретних и непокретних ствари, и једино се оне одредбе тичу само продаје покретних или само продаје непокретних ствари за које је то за-

[1] Ducrocq, *Cours de droit administratif*, tome I, p. 37.

[2] To je le commissaire priseur, le notaire (бележник), l' huissier, le greffier de la justice de paix (писар мировног суђе). Boitard, Colmet-Daage et Glasson, op. cit., II, p. 251.

конодавац изрично казао (п. п. пр., § 479. став другог. § 480., § 482., § 488. други став, § 506. први став и т. д.). Истина, у § 481. говори се, у другом ставу, о вратању кауције оним надметачима на којима продаја није остала, по чему би се могло тврдити да се и при став односи само на продају непокретности, пошто се кауција, као што знамо, полаже само код јавних продаја непокретних добара (§ 479. став други, али, пре свега, ми можемо сасвим да схватимо да се први став §-а 481. тиче и продаје покретних ствари и ако други став његов мисли само на продају ствари непокретних, а, затим, овај малочашњи аргумент основан на ставу другом §-а 481. није конкудентан због тога, што се, у истом §-у, налази још један, трећи, став, о томе да онај који хоће за другог да се надмиче мора извршној власти при лицитацији поднети у овереном препису пуномоћство, јер ће се, иначе, сматрати за надметача. Нема спора, да се овај пропис може применити и на продају покретних ствари, због чега однада она сумња, изведена из другога става §-а 481., као да се при став тога §-а тиче само продаје непокретних добара.

Има, код овога питања, само ова разлика између тих двеју продаја: у протоколу лицитације покретних ствари не мора, као у протоколу лицитације непокретних, бити означено да је формалност §-а 481., први став, испуњена. То се види из §-а 488. у чијем другом ставу читамо ово: „О продаји пак покретности само ће се бележити, шта је коме и пошто продано", што значи да се, у тај протокол, не мора ставити да је, при продаји, свике покретне ствари урађено оно што стоји у првом ставу §-а 481.. Па овога излази да је извршење формалности из првога става §-а 481. остављено, фактички, дискреционарној власти органа који рукује продајом покретних ствари. Ово је тачно бар у колико је реч о уништају јавне продаје таквих ствари: баш и да се утврди да је тај орган пренебрегао формалност на наведеног става §-а 481., продаја покретних ствари не би се могла, по § 506. став први, због тога уништити. Она би се, на тога разлога, могла уништити само тако, ако би се утврдило да је, у погреди формалности става пресога §-а 481., било „злоупотребљена и непоштена од стране извршитеља и купца". Могло би, у одсуству ове последње евентуалности, бити, у предвиђеном случају, само говора о накнади штете, али би заинтересована лица, било поверилац било дужник, морала доказати постојање свих оних реквизита који су потребни, по Грађ. Законику, за право на накнаду штете, па да би могли ову тражити од органа који, продајући јавно покретне ствари, није ове уступио тек онда пошто се, на начин у првом ставу §-а 481. регулисани, уверио о престанку надметања[1]).

Што се, пак, тиче продаје непокретних добара, протокол лицитације мора, напротив, садржавати напомену да је добро уступљено тек тада пошто је, онако како је то у § -у 481. став први предвиђено, престало надметање. Ми се, дакле, не слажемо са одлуком Касационога Суда од 27. Септембра 1902. год., бр. 6919., који је, на решење једног од апелационих судова — решење којим је изнесена продаја бића уништена стога „што се из протокола лицитације не види, *да је извршилац продаје, пре, но што је купцу уступио имање, исказао гласно највећу цену*", — дао овакне примедбе: „У § 481. и 488. Грађ. Суд. Пост. нигде не стоји, да извршилац продаје мора у протоколу продаје означити, *да је гласно казао трећ пут последњу цену*, на онда уступио добро купцу, који је највећу последњу цену дао; јер се исказивање по трећи пут састоји у самом лицитирању, којим је имање купцу теслимљено, — те с тога ни суд није могао ово узети за разлог да се ова продаја по § -у 501. Грађ. Суд. Пост. поништи[1]). Ми налазимо да оваква јуриспруденција Касационога Суда није закону сообразна. Она је противна, на име, § -у 501, који једну продају сматра за ништавну и онда када није, при њој, поступљено по § -у 481., а овај параграф, између осталога, налаже, као што знамо, извршном органу, да продају закључи тек онда када престане надметање, а надметање је, по истом пропису, престало тада када извршилац продаје два пута гласно последњу, највећу, цену, објавио, на нико, ни после те објаве, до трећутка кога извршилац искаже: „И трећи пут", већу цену не да. Ако, дакле, извршилац продаје ову закључи пре престанка надметања, продаја је неуредна. Тако је по § 501.. Како ће се, међутим, знати да је извршни орган урадио овако као што му наређује § 481.? Знаће се из протокола лицитације у који треба унети и извршење формалности из §-а 481., Јер, ако то не стоји у том протоколу, на који ће се начин утврдити, у случају спора, да би извршилац продаје није ову закључио пре него што је надметање престало? Сам усмени исказ органа власти у не

[1]) Али продаја би била кваренна, ако би орган власти, и ако се то не трази код продаје покретних ствари, станио у протокол лицитације и то да је он, при уступању појединих комадиа ствари лицитаната, поступио по § -у 481., став први. И било добро да то уради, јер ће тада постојати јавна исправа (§ 187. тач. 2.) о томе да је завета искупљено оно што та законска одредба тражи, тако да би заинтересовани поверилац, који би захтевао ствар уништити продају — у случају где би, по § 506. став први, може бити код јавне продаје покретних ствари — било важећу штету, јаче зато, по законом тарбиму, изврши орган није поступио по § -у 481., став први, нити да, у тој такви, протокол лицитације обавља на начин како се обавља у опште јавне исправе.

„Ово зато, што је у протокол ове јавне продаје уписано све оно, што се прописом § 488. грађ. суд. пост. тражи и што се прописом § 481. грађ. суд. пост. тражи, да извршилац мора три пут гласно казати последњу цену и тек тада купцу имање уступити, но да је ово учинило не може се у записник продаје ставити, јер се то на разним местима законом не тражи,...". С. Јаћић, op. cit., Полицијски Гласник, год. 1904., број од 28. Новембра, стр. 368..

[1]) Још је римска правна Paulus, који А. Ђорђевић (*Теорија Грађанског Судског Поступка*, II., § 1., стр. 400. и 401.), ранио у својим списима: „Testis, quum de fide tabularum nihil dicitur, adversus scripturam intercogari non potest (L. V. I. XV. § 4.)".

количинама, задржали су, моментано, напредак новог рачуна вероватноће. Његову дефинитивну конституцију дао је Жак Бернули у свом знаменитом делу: „*Ars conjectandi*,“ штампаном 1713 год., осам година после пашчеве смрти, у коме се налази она филозофија рачуна вероватноће, која би остала непозната да је Кондорсет није истакао, усавршио и проширио.

Важност ове науке од овог доба нагло је расла; њу су, један за другим, култивисали и распрострали, Моивр, Моавр, Лајбниц, Никола и Даниел Бернули, Бифон, Кондорсет, Лаплас, Лакроа, Лежандр, Поасон, Кетле и т. д.

Што се тиче примена рачуна вероватноће на посматрања и искуства, после Лапласа, немачки писци у опште, а нарочито Гос, Бесел, Бејер, Енке и Герлинг, оставили су у овом правцу изврсне теоријске и практичне моделе.

Рачуну вероватноће Лаплас је био обавезан за свој нарочити такт у оцењивању степена извесности, са којим природни феномени као да проистичају из посматрања. У свом делу: „*Философски одкушај о вероватноћама*“, он и сам признаје, да му је посматрање вероватноћа послужило као основа и полазна тачка за најбоља астрономска открића. У астрономији је, тако исто, и Леверијер учинио једну од најдивнијих примена рачуна вероватноће, предузевши да помоћу њега изнађе једну планету, у чиј се егзистенцију сумњало због Ураносог неправилног кретања. Резултате овог свог величанственог рада Леверијер је објавио 23. септембра 1846 год., а овог истог дана и берлински астроном Гал, тражећи са телескопом означену планету, нашао је у готово тачно на месту које је Леверијер био означио, те је тако откривен Нептун. Енглеска астроном Адам, који није знао за рад Леверијеров, дошао је до истог резултата, помоћу исте методе и у исто доба.

Посматрана као просто интелектуално вежбање, студија рачуна о вероватноћама има ту одличну особину, да дух учини оштроумним и еластичним; рачун вероватноће учи нас да анализимо узроке, да их комбинујемо, да им одредимо тачно степен важности; он нас чува од масе вулгарних предрасуда или лукавих лаужа, које научешће постају било услед неразмишљања, било услед непотпуног ређања прилика, које прате феномене; најзад, примењујући се на многобројне и разноврсне узроке, он утврђује практични разум и коригује ону штурост идеја, која се ређе чести опажа код људи, апсорбованих у теорије и озбиљне студије, али увек у једном истом правцу. С тога се не треба чудити, што се велики број славних људи и најодличнијих математичара одао са нарочитом љубављу изучавању науке о вероватноћама.

Дајући сумаран преглед о антропометрији, и предсказујући јој будућност, Кетле вели: „Посматран најзаљубиније, у погледу физичком као и у погледу интелектуалном, човек показује неопорну правилност, која сачињава закон, у истини достојан важње. Предмет и резултати сличног испитивања могу означити сумње лајницима. Рачун вероватноће мало је познат и самим математичарима. У већини наших школа он се не предаје чак ни као виша настава. Како се онда може тражити од судија да проверавају факта, кад ово нису нарочито изучавали? Овде никако није реч о математичким истинама, потпуно одређеним у свима њиховим деловима, већ о вероватним количинама, које се израчунавају са већом или мањом тачношћу, и које се изваздан приближавањем најмогућнијег истини.“

Теорија вероватноће није остала само у домени често филозофских спекулација, већ је своју позитивну и практичну примену нашла и у доменама најразличнијих наука. Астрономија, геодезија, метеорологија, статистика, физика, виша топографија, стратегија, тактика, артиљерија, и т. д. обавезне су јој за многобројне корисне примене. Исто тако и целокупна наука о осигурањима, која је позвана да реши изделикатна питања социјалног проблема, основа се на рачуну вероватноће. Осигурања ствари, домаћих ствари, тонтина, стварање друштава за штедњу и увајамно потпомагање, осигурања на случај болести, несрећних случајева, немогућности, старости, беде; осигурање мираза, удовица, сирочади и т. д. само су једна финансијска и социјална примена рачуна вероватноће. Заслуга за стварање науке о осигурању припада Халеју, који је први дошао на идеју да решавање примена на вероватноће живота и на конструкцију табела морталитета. Прву таблеу ове врсте, најстарију међу постојећ, публиковао је он 1693 год. у својим *Филозофским Трансакцијама*. Данас је наука о вероватноћама толико развијена да би за излагање потпуног прегледа њене простране домене и њених многобројних примена требало исполиио томова.

Два најодличнија савремена француска математичара признају, да легитимна примена рачуна вероватноће јесте поглавито питање методе. У својој анализи Лапласовог дела г. Бертран, доживотни секретар Академије Наука, вели ово: „Дело Лапласово, по дубини рефлексија, као и по јединственој употреби метода, које су у тесној вези са најпрестижнијим проблемима, остаје једино дело у науци достојно дивљења, које производи. На жалост, оно је мало читано, и највећа тешкоћа у методама јесте, навесно, један од узрока напуштања, у коме често остају најбоље и најкорисније теореме рачуна вероватноће“. Хенри Поанкаре, члан Академије Наука, у једној сврашњој студији „*О Науци и Методи*“ тврди, од своје стране, да би свака наука била немогућна без рачуна вероватноће.

Рачун вероватноће основа је сваке моралне статистике. Он, тако исто, допушта, да се контролишу извесне сведоџбе, да се провере навесни исказа, да се открију и изнађу заблуде. Задржимо се, најзад, на главној тачки, која је од капиталног интереса у нашем садашњем раду: *примена теорије вероватноће легитимна је и препоручљива за истраживање и одређивање злочинчевог пута.*

Примена рачуна вероватноће за одређивање пута којим је ишао извршилац злочина над Жаном Ван Гаљ.

Потребно је да тачно утврдимо:

1. Центар Жанине опасности и место сусрета са злочинцем, т. ј. почетну тачку пута.
2. Завршну тачку пута.
3. Правац хода у почетку пута.
4. Правац хода при свршетку пута.
5. Могуће путеве који би водили ове две тачке, и
6. Међу могућим путевима, пут вероватан, навесан.

Треба бити начисто са стварношћу. Мала Жана није могла бити одведена на сунце, већ на земљу, у Белгији, Брабанту, Бриселу, на одређено место, мало удаљено од њеног домаћина. Њен, још врућ леш, није бачен на месец, већ на земљу, на место које је потпуно одређено и познато. Дистанција између места Жаниног одношења и места на коме је нађен њен леш релативно је ограничена: три стотине метара отприлике. Број могућних путева између ова два места још је ограниченији. Анализа ће, међутим, доказати, да је само један од ових путева вероватан, навесан.

Претпоставимо, да је тачка *А* утврђен и прецизан центар Жанине опасности, односно њен домицил на коју „Pierre de Taille“, бр. 2, на нога је изашла 7. фебруара, у 7 часова мање 10 минута у вече, да би отишла својој мајци која је становала на месту „d'Anvers“, у Molenbek-Saint-Jean“-у, на углу булеварa „Bauduin.“

Означимо са *Б* тачно и прецизно место на коме је остављен и нађен њен исечен леш, око 11¾ часа у вече, пред кућом бр. 22, у улици „Hirondelles“.

Тачка *А* и *Б* везане су међу собом правом линијом, коју представља улица „Laeken“ (сл. 1).

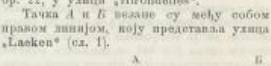

(Сл. 1).

Про свега важно је бити начисто с тим, да силовање није могла извршити каква спитница на јавном месту. Ми смо у потврду овог мишљења изнели и разлоге. Дете је, дакле, било одмамљено или одведено у нарочиту кућу или приватни, усамљени стан, и то не силом, јер би се у том случају отимало и викало. Према овоме, оно није могло бити одведено далеко. Бистра и интелигентна, као што је била, Жана не би ишла далеко са непознатим лицем, и то још у вече. Она, дакле, није могла бити одведена преко тачке *А*, у правцу Севера, на „Molenbek“-у, нити преко тачке *Б*, у правцу Југа.

Да би извршио злочин, злочинац је учинио два главна и битна покрета. Ова два покрета — у исти мах физична, физиолошка и механична — одговарају у исто доба двама активна злочина и двема противним силама приближења и одбијања, које су управљале овим покретима. Нормално и рационално разчлањавање злочинчевих покрета допушта нам да реконституишемо целу његову акцију: он водио дете са тачке *А* да би га довео код

себе, у правцу средњег места — места злочина — тачке S; после силовања и черечења лепа, он носи вишечеречен леш са места S, и баца га на место *Б*, у улицу „Hirondelles". Два покрета, две акције, два злочинчева акта — прво одвођење, крађа или примамљивање детета код себе, а затим одбацивање и одбијање лепа од себе — сачињавају два покрета, две акције, два противна акта, који су, међутим, извршени у једном истом правцу, у правцу *А. Б.*, т. ј. од *А.* на *Б.*, од Севера ка Југу.

Дете није било одведено преко тачке *А*, у правцу Севера, ка „Molenbek"-у и „Laeken"-у. Да је кућа злочина била преко тач. *А*, у правцу ка Северу, злочинац би, с обзиром на директну и сасвим природну опозицију својих покрета, одбацио леш у правцу *Б'*, т. ј. још даље у правцу Севера, ка „Laeken-у", тако да би се тачка *А* налазила на Југу, према тачци *Б'*. У овом случају средња тачка, или кућа злочина, налазила би се између *А* и *Б'*, у правцу Севера према *А*, и у правцу Југа према *Б'*. Никад се злочинац, међутим, не би правио истим путем у правцу места одвођења, и то правиномношења лепа своје жртве, јер је морао претпостављати и бојати се да узнемирена фамилија, помоћу помоћника полиције, не испитује регион места одвођења у циљу пронласка нестале дечојчице.

Логика и здрав разум утврђују ово наше резоновање. Један крадљивац и. пр. који је покрао драгоцености на радње какве јувелира и дошао кући да их попади на кутија, неће се никад пратити истим путем, да би одбацио празне кутије пред дућан поврђеног, већ ће их одбацити у сасвим противном правцу.

Сам тај факт, што је леш Жанин одбачен на месту *Б*, доказује најбоље да је одвођење било у правцу *А*.

На сваки начин да логика и здрав разум не сачињавају сами собом доказ. Материјални доказ ваља ћемо у посматрању једног факта и у једној сведоџби.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О иступним делима по казненом законику и о њиховом извођењу и суђењу

У прошлом чланку ми смо се забавили само предговором ове књиге и оним што је било у вези са њим, а сада да пређемо на детаљно излагање погрешака и недостатака, које смо уочили.

Давде:

У члану 1. своје књиге, писац говори о категорији кривичних дела, на подвајајући иступе из њих вели: „*за прве две групе кривичних дела злочине и преступе надлежне су државне полицијске власти да их иследују, а преостелиом судови да их суде*".

Преносећи овако надлежност извођења ових дела само на државне власти, писац и нехотице чини једну забуну, јер ће многи поверовати да су општински судови апсолутно изузети од овога посла, а то, међутим, не стоји, јер по § 19. и 20. кр. суд. поступка, изетони, као органи опште. суда, извођају и злочине и иступна дела у границама тамо обележеним, а та дужност по чл. 94. и 95. лежи и на општинским судовима као најнижим управним јединицама.

Говорећи у чл. 7. о замени казне затвора новчаном, писац у последњем ставу вели: „За дела, која нису побројана у стеку V. § 15. и 16. „Полицијске Уредбе," на случај замене казне затвора новчаном и обратно, *важи пропис § 49. П. Ур.*" док за остала дела, према ставу првом вели да важи § 315. кр. законика.

Ми смо тражили разлоге овој подели, али ниг не пружају ни § 315. ни § 49. „Полицијске Уредбе", јер и једна и друга одредба садрже једна иста наређења, нити тој подели може бити места по § 15. и 16. речене уредбе.

Решење о замени наслоњено на коју му драго од ових двеју законских одредаба, подједнако би било законито.

Одмах за овим, у чл. 8. писац говори о замени *новчане казне* затвором, па и ту поставља двојако правило.

Тако, истичући дужност власти, да утврди немогућност наплате новчане казне, он за случајеве тачке 1. § 49. „Полицијске Уредбе" вели: „*На претходно мора покушати извршење новчане казне и утврдити* **најавом осуђеного**, да казну новчану не може да плати", а за случајеве § 310. кр. законика вели: „*у овом случају мора се применити пропис § 28. Кр. Законика*".

Из овога, дакле, излази: да је у првом случају доста да осуђени само најави, како казну не може платити, па да му се она замени затвором, а у другом случају као да то није довољно, него да му се казна може заменити затвором само тако, *ако је не може платити требаћи* свога имања.

Међутим, ово последње не стоји, јер се то правило не може извести из § 316, који гласи: „Ако осуђени на новчану казну, *не би био у стању ову платити*", поштто он не одређује границе те немогућности нити везује за § 28 К. З. него у § 318. истог закона дозвољава власти да и мимо тих узрока узима замену по молби осуђеног, кад зато нађе разлога.

Дода ли се овоме одредба т. 1. § 49 „Полицијске Уредбе", која императивно налаже замену кадгод то интерес осуђеног и његове породице захтева, и уочи ли се да између ових двеју одредаба нема никакве разлике у суштини, онда је јасно као дан, да о некој подели дела не може бити ни речи, као што смо и напред рекли за случајеве из чл. 7. ове књиге.

Ми бисмо желели, да нам писац приморима покаже ту разлику између замене новчане казне затвором по § 316. к. зак. и оне по § 49. „Полиц. Уредбе", управо која су то дела, код којих се казна замењује по једној, а која по другој поменутој законској одредби.

Али уверени смо, да он то неће хтети ни моћи учинити.

Да ову погрешку учини нису је несумњиво навело то, што две одредбе говоре о једној истој ствари — § 316. кр. закона и § 49. Полицијске Уредбе.

Да је, међутим, мало више мислио о тој ствари, он би морао запазити: да је § ом 316. била пређутно уношту слична одредба из § 49. „П. Уредбе", и да је ово до 1904 године § 316. био једини регулатор за замену новчане казне.

Да је 17. јануара 1904. године измењен последњи одељак § 49. „Полицијске Уредбе", те је за тај начин праћен живот целог овог законског одредби, и она сада важи уз ону из § 316.

Видео би, даље, да ове две законске одредбе нису у колизији, него регулисавају једну исту ствар на један исти начин, и онда не би нашао разлику, које у истини нема.

Признајемо, да ово може бити суввише на и излишно, али морамо се мирити и рачунати са оним што стоји.

Овде нам је згодно напоменути, да је писац пропустио да каже своју реч о једном врло важном питању у вези са наплатом новчане казне.

На име, није нашта рекао: како ће се наплаћивати новчана казна кад се њена замена не тражи, од оних, који су под заштитом § 471. грађанског судског поступка, а како од осталих.

У чл. 9. своје књиге, писац говори о спорединим казнама које помиње § 310. кр. законика, на између осталога вели: „на које се кривац за извесна кривична дела може осудити било уз коју од ових двеју казни, било и *само једном од тих споредних казни*".

По речима: *само једном од тих споредних казни*", излази, да писац мисли, како се ове казне могу самостално изрицати без казне затвора или новчане.

Такво његово мишљење потврђује се и речима његовим на чл. 13. књиге где вели: „Казна полицијског надзора то је споредна казна, која се никад сама за себе не изриче, *него уз казну затвора*; јер ову последњу напомену он не чини ни код одузимања ствари, нити код протеривања.

Овакво је мишљење, по нашем нахођењу погрешно и у супротности у опште са самим значајем споредне казне.

Јер, и како у § 325. не стоји изрично, да и за споредне казне важе прописи § 38. и 38. а. кр. законика, по коме се споредне казне (одузимање предмета, прогонство и надзор) „не могу никад саме за себе ни појединцу ни једна с другом осудити, него тек уз друге овим законником одређене казне", иначе ми налазимо да то начело важи и код иступа.

За потврду нашега гледишта ми налазимо доказа баш у одредбама, које о овим казнама говоре.

Тако § § 333. (писац помиње и § 332. али то ће бити случајна грешка, јер тамо у опште нема предмета за одузимање, тако важи само права тачка) 334., 335. и остали, које писац помиње у чл. 10., а који говоре о одузимању ствари, условљавају прво главну казну, а одузимање дозвали као *споредна*.

Све ово важи и за случајене § 342. 343. и 365. која говоре о прогонству, јер и они прво условљавају главну казну, а прогонство долази као споредна и увек уз њу, а никако самостално.

То исто важи и за случај тачке 21. § 329. кр. закона (т. 18. § 329. реченог закона говори о нечем другом, и њу писац погрешно тура у забрану радње; јер се и ту тражи главна казна и тек уз ову споредна забрана радње

То исто важи и за случајене из § 372. кр. законика.

§ 373. кр. законика увинут је § 11. и 22. уредбе о механама, те га је писац погрешно поменуо.

Изузетак од овога чини § 373 а. која прво предвиђа забрану радње на онда казну, али он и не регулисана случајене забране радње о којима говори § 310. јер се тамо подразумевају послова за које је постојало одобрење власти, а § 373. а. говори о пословима, на које навесно лице није ни имало права.

То је управо једна административна мера за заштиту постојећих еснафа, која није ни изашла из какве кривичне радње дотичног (§ 36. кр. зак.) нити је последица ове.

О полицијском надзору говораћемо у чланку на овим.

Дим. С. Калајџић

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине рамаћске, актом својим Бр. 680, пита:

„У овој општини нема лица, које би имало услове из чл. 114. зак. о општинама, да би га суд могао узети за деловођу општинског.

Према томе моли се уредништво за објашњење: да ли суд има права узети лице, способно за одправљање послова општинског деловође, и ако оно нема услова из чл. 114. пом. закона с обзиром на чл. 181. д. закона о општинама.

Пошто је овај суд препатио тог листа, нада се да ће добити тражено објашњење“.

— На ово питање одговарамо:

Кад члан 181. под д. закона о општинама, оставља једногодишњи рок општинама за извршење члана 114. истога закона, онда за то време могу бити деловође и она лица, која иначе немају услова за тај положај.

II

Суд општине брусничке, актом својим Бр. 1056, пита:

„Један сељак из села Рајца, радио је тежачки посао на имању, које у атару ове општине има (орао и сејао исто), у празнични дан — на Велики Петак.

На доставу полицског чувара, суд је исто узео на одговор, и он је признао дело пред судом, те га је суд пресудом својом Бр. 742, казнио са 50 динара новчане казне у корист општинске касе, ослањајући се на § 364. тач. 1. крив. закона, коју је пресуду над осуђеним одмах и извршио, пошто је исту огласио за одмах извршну, јер је радња била по значајности дужности.

Против ове осуде осуђени се жалио председнику неготинском суду, и суд је, одлуком својом бр. 10960, поништио пресуду овог суда, наводећи: да је овај суд погрешно узео да овде стоји дело из § 364. тач. 1. кривич. закона; јер, кад ко ради у но у тежачке послове, то није кажњиво, већ је по тач. 1. § 364. кажњиво кад ко дуњане и радње у недеље и одређене празничне дане држи отворене, а не упућује суд ни на један законски пропис по коме би суд имао поступити.

Учтиво се моли уредништво да у наредном броју да обавештење у томе: да ли је одлука председника суда правилна, и ако јесте, онда по ком се законском пропису има ово изгонно дело пресудити, кад у кривичном закону нигде није изражаком да сељана предвиђена казна кад у празничне дане тежачка посао ради, већ се само односи на трговце, занатлије и механџије?“

— На ово питање одговарамо:

По тачки 1. § 364. кривич. законика казне се само они, који држе отворене радње и дуњане у празничне дане, која су тамо побројани.

Тежачка радови у пољу не могу се казнити ни по том, ни по коме другоме законском пропису, јер они нису предвиђени кривичним законом као кажњива радња (§ 2.).

Према томе, рад је Председнику неготинског суда потпуно законит.

Овај одговор важи и за деловођу општине корбевачке, с тим додатком, да се онакви поступци не могу подвести под случајеве, о којима говори § 326. кр. закона, нити тим путем учинити кажњивим.

III

Деловођа општине варошице Трстеника, пита:

„Варошица Трстеник, по изјашњеној жељи својих грађана — прав. гласачи, указом Бр. В, Краља од 19. децембра пр. год. одвојила се од досадашње своје општине трстеничке, коју су сачињавала још и села: Чанре, Осаонница и Гор. Причинава, и своју њену управу изабрала, која и дејствује под називом суд општ. варошице Трстеника.

Побуде за ово одвајање јасне су: економски напредан ове вароши, која само такв има услова ако се еманципује села и т. д. Сад сељани села Чанра и Осаонице без Гор. Причинаве, сазову збор и донесу одлуку да се поново споје са овом општином — вароши. Ову су одлуку мотивисали и базирали на чл. 8 ст. II. зак. о општ. и ону одлуку пошаљу ср. начелнику да је достави овоме суду, да и он поступи по чл. 8. став II. реченог зак. што ср. начелник и уради спроводним писмом ове садржине:

„*На поступак у смислу чл. 8. зак. о општинама*“.

(Потпис).

Питам уредништво и молим за одговор:

Има ли права суд и одбор ово општ. да ову одлуку, као по све штетну по интересе ове општине — вароши одбаци, и пошто чак овде није ни један случај из чл. 34 зак. о општ. за сазив збора; јер сматрам да спроводно писмо ово среске власти, како сам горе навео, није наређење за сазив збора чл. 34. тач. 3. истог закона, јер она само шаље — спроводи односна се акта ове зборске радње „на поступак“ а *не наређује сазив збора?*“

— На ово питање одговарамо:

Кад се варошица Трстеник одвојила од досадашње општине трстеничке законодавним путем, онда ново свајање са селима, која су раније сачињавала заједничку општину, *може бити само по дразговољном пристанку збора општ. варошице Трстеника, и никако другчије.*

То што су села Чанре и Осаонница назвали жељу да поново уђу у састав општине варошице Трстеника, не значи да их ова општина мора примити у своју заједницу, него је то просто жеља мањових грађана.

Треба, дакле, у смислу чл. 8. сазвати збор, грађана варошице Трстеника, па кад он изјави: да у своју заједницу не прима села Чанре и Осаонницу, онда тако има и да остане.

Одлуку зборску треба доставити среској власти, и она ће је доставити дотичним селима ради знања, и тиме ће цела ствар бити завршена.

Без зборске одлуке не може се ништа радити јер ту условљава за овакс случајене чл. 8. закона о општинама.

IV

Суд општине „боричке, актом својим Бр. 674, пита: да ли се за општински прирез до 50% мора сазивати збор ради одобрења или не?

Како смо на ово питање ми већ дали одговор у бр. 9. овога листа за ову годину, поводом питања општине луковске, то га упућујемо да тамо потражи потребан одговор, кад ово није у своје време прочитао, те да тако уштеди излишан посао и себи и уредништву.

V

Суд општине скипричке, актом својим од Бр. 1168, учинио је питање о надзаву и потврди пуномоћија општинским и среским пуномоћницима.

Упућујемо га да на ово питање потражи одговор у бр. 3. и 4. од ове године, јер је ово питање расправљено поводом захтева општине витановачке у рубрици „Поуке и Обавештења“ под III.

Кад би судови пратили све ово што у листу изађе, онда и ово питање не би било сада постављено.

VI

Суд општине бабино-калске, актом својим Бр. 669, пита: које се пореске личности убрајају у пореске главе с обзиром на чл. 118. закона о општинама.

На овакво исто питање општине суботичке, одговорено је у бр. 21. овога листа за ову годину под II, на нека суд тамо потражи потребан одговор, кад ово

није у своје време прочитао, него га поново истиче непосредно иза његовог објашњења.

VII

Суду општине пребреше, на акт Бр. 1266, одговара се, да је питање о сведочанственичком биру општине расправљено у бр. 16. овога листа за ову годину под I и II. и да га уредништво због тога неће сада поново да објашњава.

Ако општински суд нема овај број у својој архиви, нека га потражи у којој од суседних општина, која је више пажње поклањала „П. Гласнику" и чувала га, на нека нађе потребан одговор.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Број више нађених куглица но што је гласало гласача, разлог је за уништај избора само у том случају, ако је тај број од утицаја на резултат избора.

Горча С. из Б....., жалио се Државном Савету противу избора часника спитине б....., завршеног 28. марта 1910. год., због ових неправилности:

1) што је нађено 2 куглице више но што је гласало гласача но гласачком списку, а тај је број био од утицаја на резултат избора, јер је у једној кутији нађено 389 а у другој 391 куглица свега 780, а по гласачком списку гласало је свега 778.

2) што је било агитације.

3) што је целокупни бирачки одбор иначе на руку изабратини кандидатима, да њихова листа буде изабрана.

Трећи одсек Државног Савета по оцени жалбених навода и расмотреву изборних акта, нашао је, да овај избор не може остати у снази, стога, што је записником бирачког одбора као и гласачким списком утврђено, да су нађене две куглице више но што је гласало гласача, а те две куглице могле су бити од утицаја на резултат избора.

С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решио, да се овај избор поништи.

Одлука од 29 априла 1910 год. № 4260.

Један случај ненадлежности полицијске власти за расправу питања, која се тичу нарушења уговора.

Пуномоћник М. Р. и М. Д., трг. из Прешлие, обратио се среској власти и тражио, да се Милан З. уклони из добра манастира Благовештења у Овчарској Бањи, које су његови властодавци уступили Милану на рад и руковање, а кога су они закупци по уговору између њих и манастира, пошто не под же рачуне и не држи се уговора између њих закљученог.

По тржеву овог, а по саслушању Милана, начелник среза љубићског, најпре решењем од 16. новембра 1908. године № 16640, које је поништио „горњо-милановачки привостепени суд одлуком од 16. децембра 1908 год. № 32155, а за тим решењем од 5. јануара 1909 год. № 18888, а са разлога: што се из уговора о закупу Овчарске Бање види, да је закупац М. Р. а јемац М. К., а из уговора о најму види, да је Милан узет под најам, и да га они по том уговору имају из закупног добра уклонити и ово узети у своје руке — одлучно, да се Милан из добра закупног уклони и исто преда закупцима, а њему се оставља право да путем спора код надлежног суда тражи накнаду штете и проценат у име награде за труд, ако хоће и успеху се нада.

Решење ово одобрило је начелство окружно, а решење овог Министар Унутрашњих дела својим решењем од 3. фебруар 1909 год. № 2010.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да оваквоме решењу Министровo не одговара закону из ових разлога:

Као што се види из решења горњо-милановачког привостепеног суда од 16. децембра 1908 год. № 32125., суд је поништио решење среске власти од 16. новембра 1908 год. № 16640, којим је на основу § 356. с крив. закона жалилац истеран из имања, које су тужиоци закупили, зато, што се на уговора од 16. маја 1907 год. види, да су тужиоци предали жалиоцу Милану закупно добро као ортаку, који је уложио свој труд.

Према таквој судској одлуци, среска власт није могла решењем од 5. јануара 1909 год. № 18888. поново жалитеља нарећивати, да се уклони из добра зато, што је нарушио уговор, јер за расправу питања, да ли је нарушен уговор, среска власт није била надлежна, него судови по чл. 146. Устава, а по томе не може опстати ни решење начелства по оваквоме решењу Министрово, којима је решење среске власти оснажено, пошто је Министар тиме прекорачио круг законом одређене му надлежности.

Министар Унутрашњих дела писмом својим од 12 априла 1910 год. № 7314, известио је Савет, да се са предњим посматрањем Државног Савет слаже и да ће у смилу сапетских примедаба издати жаљитељу друго решење.

Одлука Државног Савета од 14. априла 1910 год. № 5211.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Непознати крадљивац, ноћу између 4. и 5. овог месеца, украо је Сими Сотировићу, кафеџији код „Централа" јелек сребрн лакан, једне пипере од духта и 0.10 дин. у двопарцима, све у вредности 19. 30 динара. — Акт кварта теразијског Бр. 6298

Крста Илић, из Сирожета, притворена начелника среза тразаског, побегао је из притвора 20. овог месеца.

Он је стар 23 године, раста средњег, плав, очију плавих, малих плавих бркова. — Депеша начелства округа чачанског Бр. 8362.

Стојадин Станисављевић, родом из Грабовице у срезу деспотовачком, стар 30 година, раста малог, плав, косав, очију зелених, носа повијеног, по темену ћелав; и **Милорад Јовановић**, родом из Лубовица у срезу полупанском, стар 28 година, малог раста, смеђ, обријан, малих бркова, разрок, оба осуђеника, побегли су 21. овог месеца са рада у Добричеву. — Депеша начелства округа моравског Бр. 7034.

Аврам Јовановић, кожар, по народности Јерменин, извршио је у Пироту више превара на затвореним побегао. Он је стар 40 година, приземнаст, сриоиан, руки су му узеј обојене црвеном бојом, не говори добро српски. — Акт начелства округа пиротског Бр. 8009.

Тодор Бобић, шестр, родом из Причиновића, иза да одговара за праћу извршену своме газди Сотиру Вучковићу, лебару из Шапца. Он је стар 17 година, средњег раста, смеђ. — Депеша начелства округа подринског Бр. 10085.

Животије Станојевић, из Лугавчине среза подунавског, и **Илија Лазаровић**, из Вранаћа среза пожешког, осуђеника пожаревачког казненог завода, побегли су 24. овог месеца са рада из Лубичева.

Први је стар 25 година, стаса средњег, косе црне, чела великог, обрва црних, очију и бркова смеђих. Други је стар 23 године, стаса високог, косе смеђе, очију плавих, бркова смеђих, добро развијен. — Депеша управе пожаревачког казненог завода Бр. 3446.

Јозеф Вендлингер, извршио је у Лудсвилу (Америка) спаљивање и убиство над осмогодишњом девојчицом на затвореним побегао. Он је стар 27 година, висок 175—177 с. м., тежак од прилике 65 кил., очију плавих, жмиркавих, носа великог, бркова црних, обрва црних и густих, по народности је Француз али се издаје и за Талијана, државља је војничког, са често избаченом једном ногом напред. Од особених знакова има

Joseph Wendling

на једној руци тетоирани знак, и окнаки од рана на другој руци. Јозеф је одан пићу и воли женске. На молбу сиданског виричног конзулата, који објављује и награду од 30.000 динара лицу које Јозеф ухвати или власти прикаже, извесимо његову фотографију с преко

руком свима полицијским и општинским властима да Josepa нарисало у своме роману потраже. — Акт Управе града Београда Бр. 72412.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побегли лицима учини најмању потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте власти која је потеранину плана, с позивом за пажљиве бриже акта или денона.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Обијање касе код Шешкера и помиљарије, из које је однесена позлаћена сума, и неуспех полиције у хватању лопова, послужили су као подстицај за виђење нових покушаја на тоне поља.

Јер, ускоро за овим дошло је обијање касе у Полоприредном Друштву, па за тим у радњи Марковића и Савића, и на посетку покушај у радњи Вељковића и Станића.

Само, вероватно, ниу сви радили са једном истом срећом јер док су при успеха да однесу

Остваћајући случај Полоприредног Друштва судској правди, ми ћемо сада да изнесемо овамо подноге нових снага, које своји почетника обевазују да стигну злогласног „Штету“ и погоне другоме, и да полицији не даду мира доиле год су моје лидина Београдске или вишке тарђаве.

Та два друштвена паразита, што су покушала да киленсвају на трђу имовину и живо о зноју другога, зову се **Радомир Ђорђевић** и **Предраг Неранџић.**

При је бео шесгодина жаба, стар је 18 година, родом из Бачочине у срезу јасеничном, а други је бео шесгодина шегрт, стар 14 година, родом из Мучња у окрузу ужичком.

Колико су ови неваљали били решени на зло, казује изрдоа број дела, која су они извршили само у току овог месеца и под власти ухваћени.

Тако:

Ноћу између 10. и 11. овог месеца, обили су врата на згради Милоја Јовановића, матаваџије у улици „Краља Александра“ бр. 76 (кварт врачарски), на уши унутра обили ин-јону од стола и однели 30 динара и једну поћоливарку бушеву;

Ноћу између 13. и 14. овог месеца истиснули су гвозденом полугом спојаа врата на радњи Марковића и Савића гвожђарје у „Краља Александрово“ улици бр. 80 (кварт врачарски), па онда каљужина отворили врата од виницеларије и приступили просецању касе;

Благодарећи пратској ноћи они ниу успели да ниу просеку, те је остало само на покушају.

Ноћу између 18. и 19. овог месеца казузом су отворили радњу Живна Трпковића, бравара у „Кумановској улици“ бр. 8 (кварт врачарски), и из ње однели разноврсан браварски алат; и

Исте ноћи између 18. и 19. покушали су да обију врата од гвожђарске радње Вељковића и Станића у улици „Краља Милана“ бр. 116 (кварт врачарски), па да за тим обију касу, али су ту ухваћени још при обијању спољних врата и притворени.

И један и други покушали су да преваре полицију лажним представљањем својих особа.

Тако, Радомир је тврдио да се зове Карло Ноје, и да је родом из Шапчева, само што је заборавио да не зна немачки, те је место Ноја исто Ђорђевић, а Предраг је тврдио у тоне правду исто за Радомиром.

Нарадно да су и један и други одустали од свега тога кад је потрагом утврђено за Предрага чак и то, да се при пратиог времена декларирао у „Гранд Хотелу“ као Андреја Мојсијевић, из Свилајнца, коме се мајка удаљила приличном имањем те је тако казивао под болешљивих луди свиљеве и добио: ново одело, обућу, шешир и примљен за мајдер са платом од 24 динара месечно, али је ов још сутрадан кидио у свет.

Што су ови неваљали покушајем ошао у почетку вихоне на зло увуђене професије, те тако упознати из друштва и Београду уштеђене ноне шкете, ниа да се захвали бодрој и предлогу службе старешине г. Душана Николића и осталих чиновника кварта теразијског.

Од ових нарочито истичемо шкера г. Савића, чије је ме скоро баук за све наше прочезновалне конкаре и друге неваљалце, почев од „Шпанчета“ па до оних најнижих.

Како су Радомир и Предраг могли учинити још нако дели дело, које предузимају, ми ни износимо слике позивајући сваког ореог, ноно су ало учинили, да се јаки кварту теразијском.

ТРАЖЕ СЕ

Јанко Вулетић, трговац, потребан је кварту врачарском да се исиита ино сведок, или му се на зна жесто становања. — Акт кварта врачарског Бр. 6114.

Живко, син **Марка Манојловића**, из Дражна, стар 17 година, плав, очиј зелених, добро развијен; и **Љубомир** син **Јанка Милојковића**, из истог села, стар 14 година, занатлија, образа округлих, очиј врних, оба у сељачком оделу, отуварали су од својих кућа 8. овог месеца и до данас се не зна где су. — Акт начелника среза грачаничког Бр. 7384.

УХВАЋЕН

Никола Зубановић, одбегли неуфемен београдског пазиног звоника, чиј сам слику и потеранцу довели у прошлом броју, ухваћен је, те је престала потреба за даљи његовим тражењем.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

уредник Душан Ђ. Алимпић

БРОЈ 26. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 4. ЈУЛА 1910. ГОДИНА VI

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и окружна надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединих бројева **„Полицијског Гласника“** не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра грађевина одликовати:

Орденом Белог Орла четвртог реда

Милорада А. Вујичића, начелника Министарства Унутрашњих Дела.

Из канцеларије Министарства грађевина, 29. јуна 1910 год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одликовати:

Орденом Белог Орла пятог степена:

Светозара О Поповића, начелника округа тимочког;

Антонија Вилдовића, начелника округа крагујевачког; и

Манојла Лазаревића, начелника округа моравског.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 29. јуна 1910. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одликовати:

Орденом Светог Саве трећег степена:

Д-р Демостена Николајевића, шефа унутрашњег одељења опште државне болнице.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 29. јуна 1910 год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одликовати:

Орденом Светог Саве четвртог степена:

Д-р Платона Папакостопулоса, шефа одељења опште државне болнице;

Д-р Димитрија Антића, управника болнице у Крагујевцу;

Д-р Љубомира Стојановића, секундарног лекара унутрашњег одељења опште државне болнице; и

Д-р Светозара Бељанског, лекара општине свијајначке.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 29. јуна 1910 год. у Београду.

Његово Величанство Краља Петра I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одликовати:

Орденом Светог Саве пятог степена:

Чедомира Ал. Левићанијевића, начелника среза ресавског.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 29. јуна. 1910 год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одликовати:

Сребрном медаљом за грађанске заслуге:

Душана Ракића, крмановша на броду „Таково“, ослобођавајући га плаћања таксе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 29. јуна 1910. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одликовати:

Сребрном медаљом за грађанске заслуге:

Харалампија Маругу, крмановша румунског бродарског друштва.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 22. јуна 1910. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника прве класе среза хомољског Драгомира Николића, начелника друге класе истога среза;

за начелника друге класе среза трнавског Милана О. Доронтића, начелника треће класе истога среза;

за начелника друге класе среза подунавског Бранка Вукојевића, начелника треће класе истога среза;

за начелника друге класе среза брзопалавачког Велимира Кузмановића, начелника треће класе истога среза;

за начелника друге класе среза трстеничког Перка Зековића, начелника треће класе истога среза;

за начелника друге класе среза лесковачког Јовицу Вукосављевића, начелника треће класе истога среза;

за начелника друге класе среза заглавског Љубисава Грковића, начелника треће класе истога среза;

за начелника друге класе среза зајечарског Љубомира Кнежевића, начелника треће класе истога среза;

за начелника друге класе среза крагујевачког Косту Стојановића, начелника треће класе истога среза;

за начелника друге класе среза драгачевског Саву Јовановића, начелника треће класе истога среза;

за начелника друге класе среза азбукованског Димитрија Н. Петровића, начелника треће класе истога среза;

за начелника друге класе среза неготинског Мелентија Владисављевића, начелника треће класе истога среза;

за начелника друге класе среза бањског Душана Јеремића, начелника треће класе истога среза;

за начелника друге класе среза тимочког Димитрија Петровића, начелника треће класе истога среза;

за начелника друге класе среза моравског, округа пожаревачког, Павла Б. Ђорђевића, начелника треће класе истога среза;

за начелника друге класе среза пчињског Вељка Рамадановића, начелника треће класе истога среза;

за начелника друге класе среза алексиначког Димитрија А. Христића, начелника треће класе истога среза.

за начелника друге класе среза пољаничког Ђорђа Илића, начелника треће класе истога среза;

за начелника друге класе среза пожешког Живка Константиновића, начелника треће класе истога среза;

за начелника друге класе среза поцерског Милорада Томића, начелника треће класе истога среза;

за начелника друге класе среза жунског Михаила Достанића, начелника треће класе истога среза;

за начелника друге класе среза пригорског Душана Богдановића, начелника треће класе истога среза; и

за начелника друге класе среза посавског, округа београдског, Милорада Тутунџића, начелника треће класе истога среза.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 29. јуна 1910 год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за лекара среза ћасторинчког Др. Сотира Андрејевића, лекара среза косаничког, по молби.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 17. јуна 1910. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

у Министарству унутрашњих дела:

за писара прве класе Николу Ст. Вељковића, писара друге класе истога Министарства;

за писара прве класе антропометриско-полицијског одељења Александра Ј. Андоновића, писара друге класе истога одељења; и

за писаре друге класе: Жарка Т. Милановића и Јеремију П. Протића, писаре треће класе истога Министарства.

Из Канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 29. јуна 1910 год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара прве класе среза посавског, округа ваљевског, Сретена Трифуновића, полицијског писара друге класе истога среза.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 29. јуна, 1910. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за благајника друге класе Министарства Унутрашњих Дела Стевана Ђ. Бобића, благајника треће класе истога Министарства.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 29. јуна 1910 год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара прве класе среза лубићског Чедомира Марићовића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза посавског, округа београдског, Јована Јовановића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе управе вароши Београда Милорада Максимовића, полицијског писара друге класе исте управе;

за полицијског писара прве класе среза бољевачког Јована А. Симића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе начелства округа крајинског Јована Пичића, полицијског писара друге класе истога начелства;

за полицијског писара прве класе среза ужичког Стојана Косовића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза прокупачког Марка Гавриловића, полицијског писара друге класе истог среза;

за полицијског писара прве класе среза зајечарског Војислава Игњатовића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза бољевачког Петра Ивановића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза зајечарског Тимотија Вукадиновића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза јадранског Светислава Драговића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза сврљишког Драгомира Крстића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза деспотовачког Николу Милосављевића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе начелства округа крушевачког Живка Сарамандића, полицијског писара друге класе истога начелства;

за полицијског писара друге класе среза колубарског, округа ваљевског, Милана Рајновића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза тамнавског Стевана Николића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе управе вароши Београда Драгољуба Поповића, полицијског писара треће класе исте управе;

за полицијског писара друге класе среза моравског Милутина Тадића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза зајечарског Григорија Станимировића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза качерског Милутина Петрашиновића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе начелства округа пожаревачког Боривоја Алексића, полицијског писара треће класе истога начелства;

за полицијског писара друге класе среза ражањског Милана Величковића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза јасеничког, округа крагујевачког, Драгомира Јовановића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе управе вароши Београда Милована Радојевића, полицијског писара треће класе исте управе;

за полицијског писара друге класе среза зајечарског Младена Ивановића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза крагујевачког Драгину Видаковића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе управе вароши Београда Матеју Јовановића, полицијског писара треће класе исте управе;

за полицијског писара друге класе среза параћинског Светислава Ђорђевића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза гружанског Душана Живковића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза грачаничког Владислава Н. Божића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза рађевског Јована Алексића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза власотинчког Љубомира Богавца, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза белопалачког Харламбија Ђорђевића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза нишког Тихомира Мијатовића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза косаничког Милића Борјчића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе управе вароши Београда Велимара Савића, полицијског писара треће класе исте управе;

за полицијског писара друге класе среза моравичког Светозара Поповића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза крајинског Стевана Вучковића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза добричког Спиру Коцића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза прокупачког, Драгослава Урошевића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза крагујевачког Милорада Јовановића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе управе вароши Београда Ристу Кузмановића, полицијског писара треће класе исте управе;

за полицијског писара друге класе среза неготинског Обрена Гавриловића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза ћићког Михаила Т. Кићића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза жичког Драгомира Бурмазовића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза нишког Милана Петковића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза ћачанског Војислава Васића, полицијског писара треће класе истога среза

за полицијског писара друге класе начелства округа пиротског Јоснов Данчића, полицијског писара треће класе истога начелства;

за полицијског писара друге класе среза љубићског Михаила Станића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза рачанског Милоја Недића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза темнићког Ђорђа Протића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе управе вароши Београда Николу Величковића, полицијског писара треће класе исте управе;

за полицијског писара друге класе среза неготинског Лазара Петковића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза ћићког Атанасија Поповића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза ћићког Симеуна Анђелковића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза параћинског Душана Милосављевића, полицијског писара трећекласе истога среза;

за полицијског писара друге класе управе вароши Београда Витора Д. Крстића, полицијског писара треће класе исте управе; и

за полицијског писара друге класе среза трстеничког Божидара Крстића, полицијског писара треће класе истога среза.

за полицијског писара прве класе среза јасеничког, округа крагујевачког, Светозара Поповића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза мајданског Стојана Ђорђевића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза врачарског Стевана Павловића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза коснајског Милана Димитријевића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класи среза посавског округа београдског, Михаила Штуловића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе управе вароши Београда Милутина Вељковића, полицијског писара друге класе исте управе;

за полицијског писара друге класе среза власотиначког Милутина Д. Поповића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза косаничког Љубомира Абдулића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза лесковачког Атанасија Цвејића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза јасеничког округа крагујевачког, Мирослава Жуњаловића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза посаво-тамнавског Косту Митровића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе начелства округа чимочког Божидара Ивковића, полицијског писара треће класе истога начелства;

за полицијског писара друге класе среза вагханског Цветка Петровића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза добричког Андреју Весовића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза јабланичког Гаврила Николића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза гружанског Светислава Јанковића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза тимочког Спару Радивојевића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза врачарског Доброслава А. Брајовића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза ћићког Милутина Кокановића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза ариљског Љубомира Ж. Јовановића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза бељичког Драгутина Стевановића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза ваљевског Димитрија Игрошанца, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза качерског Љубомира Марковића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза мланског Кресту Л. Петровића, полицијског писара треће класе истога среза;

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 29. јуна 1910. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара треће класе среза таковског Стојку Поповића, полицијског писара исте класе среза бољевачког; и

за полицијског писара треће класе среза бољевачког Јована Којадиновића, полицијског писара исте класе среза таковског, обојицу по потреби службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 22. јуна 1910. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Душан Ђорђевић, комесар жељезничке полиције у Ристовцу, у рангу среског начелника треће класе, на основу §. 76. закона о чиновницима грађанског реда, отпусти из државне службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 17. јуна 1910. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., одобрено је решење Народне Скупштине саслане у редовни сазив за I. октобар 1909. године од 12. јуна 1910. године, које гласи:

да се варошица Ариље у срезу ариљском, округу ужичком, одвоји од своје саслане општине ариљске и да сама за себе образује општину под називом „општина ариљска", а села: Грдовић, Вране са за сеоком Грабовиком и село Виогоште са засеоком Погледом, која су до сада била у саставу општине ариљске, да образују засебну општину под називом „општина ариљска" у истом срезу и округу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 17. јуна 1910. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу чл. 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 14. јуна 1910. године Бр. 7326, донесено на основу чл. 144. тач. 9. Устава, које гласи:

да се Јован В. Крстић, виши чиновник Народне Банке, родом из Београда, по по родитељима поданик угарски, по својој молби прима у српско подаништво заједно са својом женом Станком и малолетном децом: Љубијаном и Иваном, изузетно од § 44. грађ. закона, пошто је поднео уредан отпуст из својег досадашњег подаништва.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 22. јуна 1910. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

И када се ово не допушта у погледу исправа које појединци, ради констатовања својих приватно-правних послова, састављају, са колико се више разлога то тек не може дозволити код исправа које проистичу од органа власти[1].

У осталом, ово што, односно доказних средстава, вреди за процесно-правне акте на прве фазе грађанског спора (суђења), то исто важи и за фазу извршења. Све радње власти морају, у обема тим фазама грађанске судске процедуре, бити утврђене и констатоване писменим путем, тако да, ако такав доказ за извршење неке процесно-правне радње недостаје, она се дручкаје доказивати не може. Још боље: све су те радње свечани, формални, акти, тако да, ако оне нису свршене у оној форми коју је закон прописао, узима се да оне нису ни свршене, онако исто као што ни свечани, формални, уговор код кога законска форма није испуњена не постоји. Тако, н. пр., ако би једна пресуда била донесена, па се она не би, после тога, могла констатовати исправом, онако како то захтевају § § 305. и 308., било зато што је који од судија умро било онеспособио, било из ма каквог другог законског узрока, доношење те пресуде не би се могло утврђивати на неки други начин, решимо сведоцима. Када пресуда није на писмено стављена нити то више бити може, то је исто као да она није ни донесена,

[1] Planiol, op. cit., t. II, p. 351; B. Larantiaurie, Précis de droit civil, II, p. 837; А. Ђорђевић, Уводник Грађанског Судског Поступка, I., стр. 464.

због чега се понова иста ствар има судити[1]).

У немачком праву јавна продаја се закључује на исти начин на који и код нас. Тако § 817. Немачкога Грађ. Суд. Поступка (Civilprozessordnung), који се односи на принудну наплату из покретних добара (Zwangsvollstreckung in das bewegliche Vermögen), садржи овакву одредбу: „Dem Zuschlag an den Meistbietenden soll ein dreimaliger Aufruf vorausgehen....", то јест: Усуглашу (поисаиога добра) највећем понуђачу мора претходити трократни узвик. Другим речима, оно је највећи понуђач (der Meistbietende) после чије понуде нико више понудио није, а власт добија уверење о томе на тај начин што два пута гласно искаше највећу цену, па ако иза другог узвика (Aufruf), после кога, наравно, треба пустити да протече извесно време, нико се не јави са јачом понудом, онда је то знак да је надметање престало, и тада власт, трећим узвиком, закључује продају, објављујући као купца највећег понуђача. Усуглаше дотичне ствари опоме налива се Zuschlag.[2])

Што се продаје непокретних добара (Zwangsvollstreckung in das unbewegliche Vermögen) у немачком праву тиче, ту имамо, за питање које нас овде интересира, § 869. Нем. Грађ. Суд. Поступка који вели: „Die Zwangsversteigerung und die Zwangsverwaltung werden durch ein besonderes Gesetz geregelt", што не рекне: Принудна продаја и принудна управа (Verwaltung) регулисане су особеним законом. Тај особени закон јесте: Gesetz über die Zwangsversteigerung und die Zwangsverwaltung.[3]) По томе закону (§ 73.), између првога позива за лицитирање (Aufforderung zur Abgabe von Geboten) и закључка онога (Schluss der Versteigerung) мора протећи најмање један час. Ако овај размак времена између та два момента не би протекао, изврши суд (Exekutionsgericht) не би највећем понуђачу (јер се не зна да ли би он био највећи, да је лицитирање трајало колико закон наређује) добро уступио (§ 83. Z. V. G.). Дакле, тек пошто прође тај час, може бити говора о закључењу продаје, а она се закључује, као и код продаје покретних ствари, помоћу онога трократнога узвика („durch dreimaligen Aufruf"): ономе који је највећу понуду, пре закључена лицитација, („das letzte Gebot"), дао уступа се добро које се продавало („Zuschlag".[4])

У аустриском закону о извршевању (Gesetz über das Exekutions- und Sicherungsverfahren) од 27. Маја 1896. године (по н. к.), налазимо одредбу о закључењу јавне продаје покретних ствари у § 278. који гласи: „Der Zuschlag an den Meistbietenden erfolgt, wenn ungeachtet einer zweimaligen an die Bieter gerichteten Aufforderung ein höheres Anbot nicht mehr abgegeben wird.....". Дакле, поисано покретно добро уступиће се ономе надметачу, после кога нико од лицитаната, и ако их је извршилац продаје у два маха на то позвао, више није дао. За продају непокретних добара важе одредбе §§-а 179. и 181.. По §-у 179., „Die Aufforderung zum Bieten darf erst nach Ablauf einer halben Stunde seit der als Beginn des Termines festgesetzten Zeit erfolgen", то јест присутни могу бити позвани да лицитирају тек пошто прође пола часа од онога тренутка који се рачуна као почетак надметања. У § 181. стоји: „Die Versteigerung ist fortzusetzen, solange höhere Anbote abgegeben werden. Auf Verlangen eines oder mehrerer Bieter kann eine kurze Ueberlegungsfrist bewilligt werden. — Die Versteigerung ist zu schliessen, wenn ungeachtet einer zweimaligen Aufforderung innerhalb fünf Minuten nach der zweiten Aufforderung ein höheres Anbot nicht mehr abgegeben wird. Hierauf sind die Anwesenden vom Richter aufmerksam zu machen. — Vor dem Schlusse der Versteigerung hat der den Termin leitende Richter das letzte Anbot noch einmal vernehmlich bekannt zu machen. Der Schluss der Versteigerung ist zu verkünden", а оно, у преводу, значи: Надметање треба дотле продужавати, догод се све веће и веће понуде даје. На захтев једног или више надметача може се допустити кратак рок за размишљање. — Продају треба закључити, ако, и поред двогубога позива, већа понуда, ни после пет минута по другом позиву, не буде учињена. На оно ће судија присутима обратити пажњу. — Пре закључења продаје, судија који руководи продајом дужан је још једном јасно казати последњу понуду. Закључење продаје треба објавити.

У осталом, одредбе ових двају §§-а, 179. и 181., имају се, према § 278., применити и на продају покретних ствари.[5])

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Ж. Перић

[1]) В. § 763. Немачкога Грађ. Суд. Поступка чије прва два члана имају: „Die Aufforderungen und sonstigen Mitteilungen, welche zu den Vollstreckungshandlungen gehören, sind von dem Gerichtsvollzieher mündlich zu erlassen und vollständig in das Protokoll aufzunehmen" (пуштам у вази), што значи: Позиви и остала саопштења која произилазе извршења покрета треба да усмено од стране судског извршиоца, који их, осим тога, уноси потпуно у зборник. В. Fitting, Der Reichs-Civilprozess, (Zweite und dreizehnte neu durchgesehene Auflage), § 563., Gaupp, Die Civilprozessordnung für das Deutsche Reich, Zweiter Band, S. 542.

[2]) Gaupp, op. cit., II, S. 441 and 442.

[3]) Нем. Грађ. Суд. Поступак, у односу у којем говори спомнемо о принудној наплати из непокретних добара (§ 866. а 871.), баш се само о уводу у бављење књиге (Grundbuch) тако зове „Zwangshypothek" (принудна хипотека), који систа нађу законске за гаранцију (Sicherungshypotheken — §§ 1185. а 1189. Нем. Грађ. Законика), и која обезбеђује извршења судске одлуке. Непокретности за хипотеке у бављењу књиге називају попис непокретних добара за § а 866. нашег Грађ. Суд. Поступка. Fitting, op. cit., S. 923: § 110. u. Eintragung einer Sicherungshypothek.

[4]) Fitting op. cit., 438 and 439.

[5]) Canstein, у своме *Lehrbuch der Geschichte und Theorie des Oesterreichischen Civilprozessrechtes*, Zweiter Band, S. 837, and 838. овако опису лицитирање: „Wird an einem der Feilbietungstermine ein zulässiges Anbot gemacht, so ist die Versteigerung vorzunehmen. Diese erfolgt stets darart, dass jedes Anbot von dem Ausrufer so lange wiederholt, und zwar „zum ersten" und sohin „zum zweiten Male" ausgerufen wird, bis ein höheres Anbot gemacht, oder — nach Ablauf von fünf Minuten vom Zeitpunkte des ersten Ausrufes „zum zweiten Male" — von dem Richter der Zuschlag gemacht und das Anbot „zum dritten und letzten Male" ausgerufen wird.

О ПРИКРИВАЊУ ЛИЦА ИЛИ СТВАРИ

(НАСТАВАК)

Иако има један изузетак кад се и само давање уточишта злочинцу може сматрати као претпостављено саучешће у злочину или делинкту, који је злочинац извршио ма и без знања прикривача. То је случај кад јатак знајући кривично владање злочинаца иако ни даје *по навици* уточиште из кога се факта да извести конкузија да је заиз био дат у циљу да се потпомогне извршење злочина. Оно је саучешће опште, јер се апшпирца на све злочине које ће злочинац моћи учинити, баш без знања прикривача. Овај особени начин саучешћа различује се даиле од саучешћа помагањем или асистенцијом, пошто се оно друго односи на *одређени злочин* или *преступ* док се оно прво односи на *све злочине или делинкте* које злочинац будуч учинилац за време трајања казне. Међу тим не би требало претеривати ону индетерминацију дотле да се прикривач учини одговорним за злочине који не спадају у намере злочинаца. То су злочини одређени у своме роду, или неодређени у спојој индивидуалности чије се саучешће налазе да сноси последице.[1])

Овај једини случај кад се и само давање уточишта злочинцу може сматрати као претпостављено саучешће у злочину или делинкту, који је злочинац извршио ма и без знања прикривача, предвиђа чл. 61. француског кривичног законика овако: „*они који, познавајући кривично владање злочинаца, који врше разбојништва или насиља против сигурности државе, јавног мира, лица или сворине, дају им по навици стан, пребивалиште или место за скривање, биће кажњени као саучесници*".

Поредо ове одредбе налази се у римском праву одакле је прешло у старо француско право. И ма да законаци средње епохе не садрже никакву аналогу прикривању, један изузетан закон од 9. јантоша године XII [9. фебруара 1804], оживео је ову асимилацију прикривача са кривцима, приликом прикривања Georges Cadoudal-а и шесет разбојника који су били сакривени у Паризу или околини, потиталеним од Енглеске да изврше атентат на живот првог конзула.[2])

Члан 61. не тиче се као што је то умесно примећено, лица које познавајући намеру за *какве* одређени злочин или преступ, да ономе или онима који намеравају да га изврше, стан, место за састанак или борављење, у намери да помоћне извршене овог злочина или овог делинкта: јер би то био саучешће према самим извршиоцима чл. 60, који је *за знањем, планаго или асистирајо учиниоцу или учиниоцима акције у делима која су је олакшала*. Не, овде се тиче једне врсте општег саучешћа, које лежи на *принципу (receptator)* због злочина *који су учињени баш без његовог знања*, саучешћа које има своју полазну тачку

[1]) Garraud — Стр. 678.

[2]) Garraud — Стр. 675.

„*у законској претпоставци удружена* између злочинца и њега“.[1]

Казали смо већ да и други неки законици (белгијски, шпански, португалски) по примеру француског, виде у навици давања азила, прибежишта или места за скупљање злочинаца, акт саучешћа.

Услови ове врсте *претпоставленог саучешћа* своде се на пет: 1° треба да се тиче *једног или више злочинаца, који ради разбојништва или насила* која су опакве природе као што их деветнаике закон; обичан стан дат лучежима, лицима која живе од преваре или крађе не долази под примену овог члана; 2° треба да је био дат *стан*, уточиште или *место за скупљање*, т. ј. азил: сам факт што је набављена храна или баш обично иншкиваље не би ово довољан; 3° да је то учињено са *знањем* кривичног владаоца ових злочинаца за време док им је даван азил: проста сумња не би била довољна; 4° да је то чињено не изнеда а не случајно; навика треба да резултује из понављања или перманенције разбојништва и насила код злочинаца и прикривача код саучесника; али са онога последњег гледишта, навика се може конституисати азилом који је даван сукцесивно изолованим злочинцима или организованим дружинама; 5° да је злочин један од оних који спадају у *циљ удружена*, на пример, претпоставка о саучешћу не би се проширила на случај кад у једној спаји један од злочинаца буде рањен или убио другог.

Кад се ови услови стеку, лица која упражњавају занат држењем ових места уточишта у којима се формирају и рекрутују злочиначка удружења извесно ће бити саучесници: али се појављују многострука питања о пространству ове инкриминације, било са гледишта лица која су сматрана као саучесници, било са гледишта *дела* за која она треба да одговарају под овим именом: Тако, треба ли као саучесника у овом случају сматрати само старешину куће или треба, на против, подразумевати међу саучесницима и његову жену и лица која живе с њим? Солунија ће зависити од тога да ли је азил био дат по пристанку једних и других, са познавањем положаја злочинаца и намером да их потпомогну. Можиће се показати такве околности у којима ће бити могућа колективна истрага против ових укућана. Инак ће ове околности бити ретке: обично одговорност за азил лежаће само на старешини куће; само је он прикривач (*receptator*). Односи ли се ово претпостављено и опште саучешће о коме говоримо, и на онога који је примио само једног јединог злочинца, једног од ових разбојника, која се одају изолованo атентатима против лица или својине? О томе не треба сумњати, јер њихов број није услов инкриминације.

Кад су они која су дали азил злочинцима везани са њима сродством, они имају бенефицију извиненa од казне. Ну, и овде има разлике између оних сродника које прикривају лица која су већ учинила злочин да би их *сачували од казне*, и оних који су дали азил злочинцима да би их потпомогли у извршењу или сачували им корист прибављену кривичним делом.

Наш законодавац у § 50. кр. зак. забрањујући лица која се због сродства извињавају од казне за прикривање и помагање кривцу после извршена, коју одређује у првом одељку овог §-а, у другом одељку овог §-а нарочно навиђава ове сроднике — прикриваче, само за помагање кривцу у циљу да га *сачувају од казне* за дело које је кривац учинио: „Али ко би овано помагао кривцу „само да га *сачува од казне*, неће се називано казнити: ако је кривцу род по крви „у правој уходећој или нисходећој линији, до ког било степена, итд.“

За које ће злочине прикривачи бити саучесници? Очевидно за све оне које буде извршио сваки злочинац за сво време док је трајала навика прикривања и у овом случају прикривачи ће подлежати најтежој казни од свих оних које заслужују. По себи се разуме да они нису саучесници у злочинима извршеним после прикривања; али што се тиче оних који су били раније извршени, може се десити да је прикривање било за злочине прави начин помагања; и, пр. ако је било унапред обећано; у овом случају прикривач ће бити саучесник.

Наш кривични законик ово прикривање из навике инкриминише у § 250. *а*. кр. зак. овако: „онај коме је прикривање „затаковање у обичај занат“ прешло да „сам казни робијом до петнајест година“. Из ове законске одредбе види се да он ово прикривање сматра као *специјални деликт*. Али ако је оно било у напред обећано, онда је ово злочинцу било прави начин помоћи у извршењу, и прикривач ће у овом случају бити саучесник према § 49. кр. зак. и као такав ће се и казнити.

Прикривање ствари.

Прикривање (*rem celare*) је дело примања и претсмрка предмета, украдених, утајених или прибављених од других помоћу нарушења, знајући да су ова предмети производ делика.

„Ко ствари за које зна да су покрадене „или притајене или другим злочинством „или преступљењем прибављене, притаји, „купује, у залогу или иначе узима, или „сакривајући да се код других протуре „било то за своју корист или не.... да се „ако прикривач казни затвором (§ 250-а, § 250-б. кр. закона).

Ово дело може постати под два различна услова: — или је прикривање било обећано у напред и прикривач је интервенисао пре акције, да би охрабрио лопова осигуравајући му своје суделовање у случају ако би учинио деликт: — или је прикривање чисто и просто и прикривач је био изван саме кривичне акције, у којој није ни мало суделовао.

У првом случају, постоји један однос, субјективан и објективан између учиниоца злочина и дела прикривања, сличан односу који утврђује саучешће. У другом случају, има два особена дела, једно и друго кривично; али је спорازум између делинквента интервенисао тек после извршена првог дела, *post delictum*.

У два система деле се позитивна законодавства о начину посматрања прикривања.

При систем састоји се у томе, што прави у свима случајевима, од прикривања делинквентових ствари један случај саучешћа. Овај је систем био осветшан француским казненим законом од 1791. репродукован законом од 1810. и одржан само у неколико уклажен законом од 28 априла 1832.

(свршиће се)

(По Garraud-у)

Милош Станојевић

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

Тачка односења мора се налазити у сама близу Жаниног домицила. Дете је, као што знамо, изишло из своје куће, у намери да иде матери, али тамо није дошло. Нешто мало пре изласка, оно је добило од своје старамајке два сантима за бомбоне. Новац овај нађен је у његовом малом новчанику, у цену од огртача. Пре одвођења, Жана дакле није имала времена да оде до свог продавца бомбона и да потроши новац. Према овоме, место односења несумњиво се налази између Жаниног домицила и продавница бомбона у које је она редовно сваћала.

Мала Жана куповала је бомбоне код тројице продавца. Кад је ишла у школу сваћала је код Малога, у улици „Canal“, бр. 8.; преко дана, или у вече, кад је ишла матери, куповала је бомбоне на коју „Poin“, бр. 3., код удове Диве, или код Едмонда Валка, у улици „Echelles“, бр. 16.

Извесно је, да Жана, пре него што је одведена, није дала пресла кеј „Poin“ ни улицу „Echelles“. То је, дакле, у улици „Laeken“, предео ламанским позоришћем, где је она пресретнута и одакле је одведена.

Примећавали су нам, да је ово питање о новцу без вредности, пошто је Жана могла доћи на идеју о штедњи баш оног вечера кад је кад њом злочин извршен. Примедбу ову учинила нам је директорка њене школе, о тога сматрамо за дужност да на њу одговоримо.

Примедба је неоснована са ових разлога:

1. Да је Жана хтела отпочети штедњу овог вечера, она би замолила старамајку да јој причува новац до сутрадан, да не би дошла у искушење да га потроши.

2. У недељу, која је претходила злочину, она је купила свој мали новчаник; да је хтела штедети она би, напротив, купила малу „шпаркасу“.

3. Да је хтела потрошити новац доказује се и тиме, што је новчаник нетпула у цен од огртача, а не у онај од сукње.

4. Идеја о штедњи није се могла јавити код Жане 7. фебруара 1906 год. из простог разлога, што јој је она много раније била остваралa. По њеној школској књижици за штедњу од 6. јуна 1905 год., она је у времену смрти имала уштедених 7·80 динара.

[1] Исто.

5. Најзад треба знати, да је Жана редовно добијала две врсте новца: новац за штедњу у школи и новац за куповање слаткиша. Новац примљен у очи злочина био је намењен бројој потрошњи рана ванкама Жаниним.

Поводом овог питања о бонбонама учинили су нам још једну примедбу, по изгледу много озбиљнију. Разваратник, који треба девојчице, могао је унапред снабдети се бонбонама. Али, и у овом случају, одношење је ипак извршено пре него што је Жана стигла до својих продавача бонбона. Међутим, примедба ова потпуно је неоснована. Завођач није имао код себе бонбона, што још једном више доказује, да је ово био злочин случаји, а не предумишљајни. Видели смо, да је секцијом утврђено, да у Жанином стомаку није било никаквих трагова од бонбона и слаткиша.

Пошто Жана није потрошила свој новац, значи да није имала ни прилике ни времена да оде до кеја „Foin" или у улицу „Echelles". Тачка одношења, према овоме, треба да буде тако рећи на два корака од њеног стана. Факт овај утврђен је, шта више, сведоџбом мале Рашел Ван Ланди: Жана је прошла са својим завођачем поред својих пријатељица убрао пошто их је напустила. Она, дакле, није ишла далеко, и пресретнута је готово одмах по изласку из стана.

Тачка одношења и центар опасности или Жанин домицил готово су близу једно другом, да се тако рећи скоро поклапају. Дете није могло бити одведено преко тачке *А*, у правцу Севера.

С друге стране, са истих разлога здравог разума — остављајући за моменат на страну саа остала научна посматрања и оцењивање факата — Жана исто тако није одведена ни преко тачке *Б*, у правцу Југа. Да је кеја злочина била преко тачке *Б* злочинац би, из разлога логичке и природне опозиције својих покрета, одбацио леш у правцу *Б*², т. ј. још даље ка Југу, а не би се враћао истим путем, у правцу Севера, да би одбацио леш у истом правцу према месту на коме је било одношење. (слика 2).

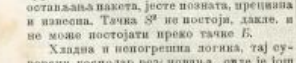

Да се средња тачка *S*², или кућа злочина, налазила преко тачке *Б*, у правцу Југа, место одбацивања леша налазило би се још даље на јужној страни, што је апсурдно и немогућно, пошто тачка *Б*, место остављања пакета, јесте позната, прецизна и извесна. Тачка *S*² не постоји, дакле, и не може постојати преко тачке *Б*.

Хладна и непогрешна логика, тај суверени господар резоновања, овде је још потврђена позитивном и вероватном сведоџбом Жана Батиста Де Конинка, који је видео злочинца у тренутку када је овај остављао пакет с лешом: злочинац је ишао улицом „Laeken", у правцу ка пијаци, а затим је окренуо лево, да би ушао у улицу „Hirondelles". Он је, дакле, доказао у правцу од Севера, са тачке *А*, идући Југу да би дошао до тачке *Б*.

Општи правац *А Б*, т. ј. од тачке *А* ка тачци *Б*, од Севера ка Југу, јесте, према овоме, извесан, логичан и позитиван.

Такође: *А* и *Б* представљају у истини крајње тачке злочинчевог пута: *А*, тачку почетну; *Б*, тачку завршну.

Између тачака *А* и *Б* постоји средња тачка, на којој је злочин извршен. Како да одредимо ову тачку? Потребно је, пре свега, изнаћи пут којим је злочинац ишао од *А* до *Б*, а затим утврдити, на овом путу, средњу тачку, тачку заустављања, на којој је злочин извршен. Злочинац је морао одвести дете код себе. По извршеном силовању и череченју леша, он је изишао из куће носећи под пазухом жалосан пакет. Његов ход није опажен ни од кога, изузев на почетној тачци *А* и на завршној *Б*.

Пре него што утврдимо злочинчев пут, ограничимо зону злочина.

У правцу Севера, место злочина не може се налазити преко тачке *А* са разлога које смо изнели, дакле ван фламанског позоришта.

У правцу Југа, оно место не може бити преко тачке *Б*, т. ј. ван улице „Hirondelles".

На правој линији, која сједињује тачке *А* и *Б*, и која представља улицу „Laeken", можемо подићи две праве линије, перпендикуларне са *А* и *Б*, и паралелне међу собом, паралеле: а. а. и б. б., од којих је прва [а. а.] представљена улицом „Echelles" и кејом „Foin", а друга улицом „Hirondelles". На Северу и Југу све и паралеле обележавају зону злочина.

У источном правцу регион злочина ограничен је двоструким појасом сеиског и северног булевара. Кућа злочина мора се несумњиво налазити са ове, а не са оне стране, преко двоструког бедема. Јер би злочинац, да је ишао овим булеварима, био несумњиво виђен и опажен, било шта је ишао са девојчицом, било шта је носио пакет с лешом.

У правцу Запада, зона злочина ограничена је баленима и кејовима: „quai à la Chaux", „quai à la Houille" и „quai au Bois à Brûler". Да је злочинац стаповао ван базена, он се никад не би усудио да проведе једну девојчицу улицом „Laeken" (поред фламанског позоришта), јер се излаже готово несумњивој опасности да буде виђен приликом прелаза преко моста на базенима и каналу. По овим тесним местима продаје многобројни катани, а сем тога, она су јуш и предмет наročитог надзора како од стране присутаних полиције, тако и од стране дарних власти, на и самих лађара и приватних стражара, због робе која се налази на кејовима. Шта више, да је кућа злочина била преко базена злочинац се, поштo је једном пресао опасан прелаз преко моста, не би поново налазао истој опасности, да би само у наруч увео леш своје жртве. Противно овом, он би покитао да однесе тело у правцу Запада, ка „Molenbek"-у, у индустријску и сваромашну општину, где је надзор полицијски много мањи но у Бриселу.

Зона злочина, на овај начин, ограничена је са четири главне тачке.

(наставак се)

О ИСТУПНИМ ДЕЛИМА ПО КАЗНЕНОМ ЗАКОНИКУ и О ЊИХОВОМ ИЗВОЂЕЊУ И СУЂЕЊУ

написао

Ал. Н. Стевановић

судија

Приступајући да говоримо о „казни полицијског надзора", одмах имамо да нагласимо, да је писац погрешно, што је питање о надзору поделио на троје, па о њему говорио у чл. 13. своје књиге, а тим у чл. 42. и 43. и на послетку чак и на страни 101., 102. и 103.

Јер, и ако би надзор из § 320. крив. законика, као казна, и онај из § 4. Полицијске Уредбе, као административна мера, морао бити одлично оцењиван, ипак би боље било да је то дошло једно за другим, те би се тако појединци згодније нашли и освојали у случајевима, о којима је реч, и онда кад би се хтели користити поменутом књигом.

Али, ако би се она поделила, у ова два случаја, још и дала разумети о обзиром на ред излагања којим је писац ишао, јер је у т. 12. рекао да ће говорити о томе и у чл. 40. (а требало је рећи у 42.), ми никако не можемо објаснити што је изјављивање жалбе на административни надзор пренео на стр. 101. 102. и 103. књиге, кад је то по природи саме ствари требало да иде уз само питање о надзору као превентивној мери.

Говорећи о извршењу казне надзора, (претходној и последњи стан чл. 12.) писац је неодређен.

Тако не зна се управо, да ли надзор застарева и онда, кад је отпочето његово издржавање, на прекинуто услед бегства, отуманалости, војне вежбе, болести итд. или то бива само кад побегне пре почетог издржавања.

Јер кад се зна, да надзор ноћне тајм од времена издржане или опроштене казне — § 37. а. кр. закона — онда се његова застарелост не може везивати за прописе § 396. кр. законика, него његова застарелост почиње од онога дана, кад је главна казна издржана, и завршена се са последњим даном трајања изречене казне надзора.

Саопштавајући расписе г. Министра Унутрашњих Дела од 20. фебруара 1881 г. Брбр. 2650, којим се дају упути кад ће се и како изрицати казна надзора, писац остаиља у њему без икакве напомене последњи стан из тачке 7. која гласи: *„за сатворавање због истребљења хајдука у чачанском и ужичком округу важи закон од 23. октобра 1871 год. у Зборнику XXIV на стр. 106."*

Ако би они, којима је писац намењо ову књигу, узели да је све тачно у њој, онда би власти у окрузима чачанском и ужичком имале да дејствују по поменутом закону од 23. октобра 1871 године, и ако је он укинут чл. 10. закона о *хајдучији* од 12. јуна 1895 године, а овај, опет, чл. 15. закона о *јавној безбедности* од 31 јануара 1905 године.

Овакву замашну погрешку није требао да учини писац, кад је своју књигу по-

ставио задатак, да буде путовоља властима у њиховом роду....

У чл. 26. своје књиге, писац говори о случајевима § 326. кр. законика.

Односећи, да начелници среских могу издавати опште наредбе за цео срез, писац ово њихово право наслаља на § 11. закона о уређењу округа и срезова, а то је, међутим погрешно, јер чл. 11. говори о правима окружних начелника, а права среских начелника регулисана су чл. 33. и 41. поменутога закона.

Не стоји ни онај навод пишчев, да окружни начелник у опште не може издавати опште наредбе за цео округ, јер он баш има то право по изречном наређењу чл. 11. које гласи: „Он је властан у границама закона издавати опште наредбе које се односе на политичне и управне послове свију срезова свога округа".

Кадгод, дакле, извесни управни послови задиру у опште интересе округа, на њих регулисани законом ни наредбама месних власти, они их може регулисати својом наредбом.

За сам систем сређивања од интереса је знати: шта је определило писца да одлуку Касационог Суда Бр. 9505, о надлежности општинских судова за извиђање и суђење кривица на тачке 1. § 339 и § 375 а, угура у чл. 31. књиге који говори о глави XXXIV. кр. закона, над је то требало да уђе у чл. 32. који говори о глави XXXV. кр. закона.

Говорећи о глави XXXVII. кр. закона, писац и не додирује § 349. кр. закона, ма да је ту требао да да обавештење: ко шаје старошину куће кад нанесе заку повреду тела својим укућанима, јер је то питање било спорно с обзиром на § 173. истога закона, па је једном одлуком Касационог Суда расправљено у томе правцу, да је надлежна општинска односно полицијска власт, као за кривицу свога рода.

Питање о примени § 356. в. кр. закона, регулисано је сада одлуком Касационог Суда од 7. априла ове год. Бр. 3490, и у толико је допуњено иначе правилно мишљење пишчево.

Односећи значај дела из т. 1. § 357. кр. закона писац казни, да ће се она законска одредба моћи применити само онда, кад ћушкање, насртање или ударање буде учињено између слуге, слушкиња, шегрта или малолетника, или да је когод над таквим лицима учинио које од поменутих дела.

Како сам закон није учинио овај изузетак са малолетницима, слугама и шегртима, то, наравно, и ово тврђење пишчево није тачно, јер, истина ће се казнити свако ћушкање и ударање, ако се уз тужбу не подноси доварсна сведоџба о повреди тела, или ако не носи карактер јавне увреде, нанесене делом, као и онда, кад за ово ћушкање и ударање није било решености у напред, коју услована § 173. него је изведена моментанзог сукоба и афекта.

Код кривица из тачке 2. § 357. писац није ништа ближе рекао о томе која су јавна места а која не, а знање тога од битног је значаја за правилну примену ове законске одредбе, као год што је било потребно рећи: да ли су увреде нанесене путем затворених писама, јавне или тајне, јер је и то било спорно, на је једном одлуком Касације нађено да је увреда јавна.

О глави XXXIX. кр. закона писац вели: „У овој глави нема ништа важнијег што би требало нарочито изнети".

Међу тим то не стоји, јер баш тачка 3 § 360 својом нејасном редакцијом предмет је непрекидног сметања полицијских органа, нарочито оних по већим градовима, кад наступе метежи и демонстрације.

Тако: да ли може бити казне и насилног растурања скупљеног света пре опомене; кад се примењује казна из овог §-а а кад настаје кривица из § 327; који су услови за постајање ове кривице, све је то било потребно објаснити над се књига пише за оне који нису способни да правилно схвате ова законска наређења.

Исто тако и § 351. требао је бити објашњен у томе: да ли има игара за које не треба учинити одговорним ни кафеџију који карте даје, ни оне који их играју.

Многобројна питања која су о овоме стизала „Полицијском Гласнику," казују потребу овога објашњења.

Несумњиво је писац, као судија, имао прилике да види, како општински судови осуђују на основу § 364. крив. закона поједине земљоделце, који су радили тежачке послове празничних дана, или о сеоским саборима, прквеним прославама и т. д. на је и то требао да објасни, јер овакви поступци не могу бити подведени под овај законски пропис.

Таме би послужио правилнијој примени закона, чему је и намењено своју књигу.

Говорећи о § 365. кр. закона писац ништа не вели како се казне кривице из тачке 6. ове законске одредбе с обзиром на правила о проституцији од 31. јула 1900 г. СБр. 6974.

§ 367. кр. закона писац и не помиње, те би наследало да општинске и полицијске власти могу и данас кажњавати свештенике за кривице из т. 2. 3. 4. и 5. ма да су оне замењене чл. 173. и 174. закона о прквеним властима источне православне цркве, и надлежност суђења пренесена на Духовне Судове.

За тачку 7. § 375. писац вели да не важи, јер је замењена законом о чувању пољског имања. Ако писац мисли на чл. 18. став трећи овога закона, онда он греши, јер он оплашћује пољске чуваре да убију стоку, коју не могу истерати из имања, али не дају то право и сопственицима и без знања и одобрења власти.

О тачи 12. § 375. он ништа не вели, а она је међутим замењена чл. 28. закона о чувању пољског имања.

О § 375 а говораћемо у чланку за овим.

Дим. С. Калајџић

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ТРАЖЕСЕ

Милош Павловић, шегрт код Душана Стојића, позача из Београда, отуварао је прошлог месеца од свога гаде и до данас се није вратио. Он је родом из Закопаче среза грочанског стар је 16 година, приманаст — Акт извртн полицајског Бр. 4223.

Бранко Гајовић, из Љубића, 4. прошлог месеца отишао је од своје куће и до данас се није вратио. Он је стар 14 година, очију зелених, косе смеђе — Акт начелника среза грушавског Бр. 14690.

НАЂЕНИ ЛЕШЕВИ

Приликом последњих поплава, Дунав је избацио 4 непозната леша у ближини Брзе Паланке, и то:

1. 9. прошлог месеца избачено је мушко детиће леш (чију ћилку износимо) дужине 84 см. стар 4—5 година, развијен, косе смеђе, очију

плавих, на лешу је била кошуљица у боји од платна, фабричке израде, и сунђерак прикрпа:

2. 13. прошлог месеца избачено је један мушки леш у потпуно распадајутом стању, који је на себи имао: кошуљу од сирског платна са три поручнчна оно јаке, на ногама чакшире од истог сукна са зеленом — попуском — лајчаком и:

3. 14. месеца ово 6 сати избачено је женски леш стар 17—20 година, дужине 148 см., средње развијености, деформисан услед дугог стајања у води. На лешу је нађена кошуља од грубог платна и рекла карирана црним и црвеним линијама.

4. 5. овог месеца избачено је мушки леш дужине 160 см., средње развијености и мускулозности

натуре, у лицу плав, очију сивих, косе плаве, бркова риђих, избријан, косе опрпан, стар око 26 година. Од одела имао је на себи: прне панталоне од црног штофа са непознатим правим, јегерову кошуљу, око врата окоратини у боји, тање француског проја, наногама чараве кратко и шиљеле поже на сидер, циповане. Баз је лепо фотографисан (види слику бркови су му већ отпали). — Акт начелника среза бросналачког Бр. 4950.

16. пр. месеца. Сва је кол Чукарице избацила једна нужна лепа.

Лепа је стар 35—40 година, раста средњег, добро уграђен, кратко прне косе, кратких сивих бркова, од одела на себи је имао: чакшире у виду панталона од сурог сукна и на десном колену на два места закрпљене, половну памучну од рупаника од ћиткије, кошуљу од америчаског платна, испод кошуље има плетену шпоревајку на форму јегерове, утеринг, на ногама шарене чараве, а опасан појасом из врањског округа. — Акт комесара чукаричке полиције Бр. 1300.

ПРЕСТАЛА ПОТРЕБА

Потрагом, вођеном од стране изврта теразијског, утврђено је, да **Марко Петровић**, звани „**Парандијо**", није извршилац крађе учињене Ђорђу Зајковићу, кавеџији код „Мојсијанија", те је тако престала потреба за његовим даљим траженјем. — Акт изврта теразијског Бр. 6942.

ПОТЕРЕ

Светозар Станковић, осуђеник нишког казненог завода побегао је 25. прошлог месеца. Он је родом из Пронуља, стар 23 године, омален, цриомањаст, на десном образу има младеж, а на десној руци има бележу од опекотине. Од одела имао је на себи: шајачу, и одело од црног сукна. — Депеша Управе нишког казненог завода Бр. 1797.

Арсеније Микић, из Росића среза и округа крагујевачког, осуђеник казненог завода, чију слику износимо, побегао је 28. ов. месеца са рада из Љубичева.

Он је стар 20 година, висок, косе и обрва црних, очију граорастих, образа дугуљастих. Бркова и брада нема. Од особних знакова има: на врату младеж у величини сочива за 3 см. више и у лево од 7 обртна — Депеша Управе поморавачког казненог завода Бр. 2509.

Алекса Ђорђевић, Циганин — коритар родом из Катуна среза темнићског, одговара за крађу коња али се налази у бегству. Он је стар око 40 година, средњег раста, плав, у лицу бео, то не личи на Циганина — Депеша начелника среза лежачког Бр. 8252.

Чедомир Николић, из Дуља, одговара за опљачку крађу али се налази у бегству. Он је стар 30 година, раста средњег, риђе браде, у сељачком оделу, са шајачом на гаћи. — Акт начелника среза лепеничког Бр. 13263.

Непознати крадљивци ноћу између 26. и 27. прошлог месеца обили су дућан Вијемира Ивановића, трговца из Александровца, и из истог украли 1800 динара у разној монети и до 400 динара у таксеним марама. — Депеша начелника среза мунижког Бр. 6770.

Паун Трајковић, тежак из Мустапића у срезу ваљевском, отуђио је пре месец дана од своје куће. Како је он веома сумњива личност, то се сумња да се иде придружио отклоњеним хајдуцима и са њима врши разним делима.

Он је стар 42 године добро развијен, раста средњег, образ црних, косе црне проседе, по лицу розе од богиња, око врата има белеге од шкрофула, очију закрвављених. — Депеша начелника округа поморавачког Бр. 9552.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побегним лицима учине најживљу потеру, и у случају провалисања стражарно их упуте власти која је потерницу издала, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

УХВАЋЕНИ

Јосип Кресић, осуђеник казненог завода у Митровици (Аустро-Угарска) чију смо слику и потерницу изнели у бр. 18. ов. године ухваћен је.

Павле Стефановић, бив. писар општине шабачке, чију смо потерницу изнели у 24. броју ухваћен је и спроведе власти која га је тражила.

МАНГУП СТОКА

У реону варошице Грошке ухваћен је један мангуп коњ, натор 6 година, длаке дорастасте, шпетаст, у десну задњу ногу путаст, рошавен у оба уха, без жига. — Акт начелника среза грочанског Бр. 7383.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

уредник Душан Ђ. Алимпић

БРОЈ 27. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 11. ЈУЛА 1910. ГОДИНА VI

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се плаћа у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и окружна надлештва, а за све друге претплатнике у овим 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединих бројева **„Полицијског Гласника“** не продаје се. Рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих дела, одликовати:

Орденом Св. Саве
пилот стешеня

Д-р Јована Лилића, лекара среза крагујевачког и шефа хируршког одељења крагујевачке болнице; и

Д-р Душана Радојковића, лекара среза мачванског.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 29. јуна 1910. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника друге класе среза мачванског Сретена Ковића, начелника треће класе истога среза.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 29. јуна 1910. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за шефа одељења за туберкулозне болеснике при општој државној болници Д-р Љубомира Стојановића, секундарног лекара одељења за унутрашње болести исте болнице; и

за секундарног лекара одељења за унутрашње болести исте болнице Д-р Светислава А. Николајевића, приватног лекара из Београда.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 2. јула 1910. год. у Београду.

РАСПИС

Свима начелствима и Управи града Београда.

По молби Господина Министра просвете и црквених послова од 19. новембра 1909. год. Цбр. 2774., да се управама свих болница нареди: да у будуће, на захтев духовних судова, свагда издају потребна уверења о току и врсти болести једне паничне — брачне стране, како би се овакви спорови што брже и правилније решавали а на основу §. 282-ог кривичног закона и §.§. 10., 12., 14., 15., и 43. закона о чиновницима грађанског реда

Наређујем:

1., Управе болница дужне су свагда одговорити духовним судовима на предстанке, које судови чине управама болница, без празрења на садржину одговора болничке управе.

Како болесници у болницу долазе на два начина:

а., По својој жељи или жељи својих сродника или старалаца, који су позвани да воде рачун о болесницима;

б., По позиву или наредби надлежне власти, — управа болнице дужна је да, у сваком поједином случају, поступа онако како се овом наредбом прописује.

2., Као случајеви приватне лекарске тајне, која се по §. 282. кривичног закона не сме издати, сматрају се они случајеви болничког лечења, у којима се болесник налази у болници на лечењу по својој или по жеља оних својих сродника или старалаца, који су позвани да о болеснику воде рачуна. О току и врсти болести оваквих болесника управе болница пису дужне давати уверења никоме другоме сем болеснику, ако он то тражи. (Види санит. зборник кн. II. св. друга стр. 149.) —

3., Сви остали случајеви лечења у болници, у којима је болесник дошао у болницу на лечење по позиву или наредби надлежне власти, сматрају се као службена лекарска тајна по §.§. 14. и 15. зак. о чиновницима грађ. реда. Управе болница могу духовним судовима издавати уверења о току и врсти болести оваквих болесника, пошто се то оном наредбом одобрава.

Препоручује се начелству, да ову наредбу прими к знању, саопшти је управи болнице у своме подручју и стара се о извршењу наредбе.

СБр. 6713
23. јуна 1910. год.
у Београду.

Министар унутрашњих дела,
Љ. Јовановић с. р

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

8°. Правно дејство закључења продаје. а. Све дотле док траје надметање, ништа још није свршено: јавна продаја налази се у оној фази која претходи уговору и која се назива понуда (l' offre, Anerbieten, Angebot). Онај који је последњи лицитирао чини ту понуду извршиоцу продаје: да је он готов да исписано добро прими по цену коју је дао, а извршилац продаје опет чини надметачима понуду да је он готов да исписато добро уступи сваком оном који ма колико више да од последњега надметача. Отуда, по што надметање представља само једну серију понуда и ништа више, уговора неће бити, ако се надметање, пре него је урађено оно што наређује § 481., из каквих то било разлога прекине, н. пр., услед тога што би извршиоцу изненада позвило, те не би продају могао продужити, или зато што би се ова не би могла свршити због переда који је наступио на месту продаје и т. д.. У таквом случају, пошто уговор није закључен, последњи надметач није купац нити на њему њени обавеза да плати оно што је био понудио, без обзира на то што је, узмимо, сигурно да се, на исписано добро, не би више добило, баш и да продаја није била прекинута; као год што ни дужник није продавац, те не би морао добро уступити томе последњем надметачу. Надметач овај јесте последњи, али

то није довољно: потребно је још да он буде и купац, а он то, видели смо није.[1])

6. Аби, чим се продаја закључи, престаје зала понуде, и немамо уговор. Од онога момента, даље, када завршиваш продаје гласно уступи последњем надметачу поискано и лицитирано добро[1]) имамо уговор о продаји и куповини, онако како га дефинише § 641. Грађ. Законика „Продаја и куповина јесте такав уговор, којим се ствар нека за неку одређену плату у новцу другоме уступа", где је продавац дужник, или, боље, онај чија је ствар продата (а који, као што знамо, може бити само дужник propter rem).

Дејства су закључена лицитације и уступања добра највећем надметачу врло важна, и ми ћемо их сада у кратко изложити.

Закључење продаје ослобађа сваке обавезе претходнога надметача, то јест онога који је најниже, изузев последњега лицитанта на коме је продаја и остала, понудио: чим је његова понуда покривена другом, већом, она је правно уништена, и више никакво дејство, на ма шта се доцније десило, произвести не може. Чл. 705. Франц. Грађ. Суд. Поступка има, *in fine*, овакву одредбу: „Надметач престаје бити обавезан, чим је после његове понуде дошла друга, па ма она била и уништена". Тако, и пр., последња понуда нуди огласи се за неважну, услед неспособности надметача: тај факат ни најмање неће повратити њени правни значај претходној понуди. Да приметимо да она нема, пошто јој је следовала друга, јача, понуда, правне предности ни у корист ни против лицитанта који је у бео дан: лицитант тај не би, дакле, могао, такође, захтевати да му се добро уступи зато што је последња понуда уништена.[2])

Последњи надметач остаје купац, без обзира на то колико је више дао од лицитанта који му непосредно претходи.[3]) Он је бити претпостављен овоме, па ма га не пресао за више него за две паре динарске, најситнија новчана јединица, која не постоји у исконском стању. Шта више, према Закону од 26. Фебруара 1904. год.[4]) говори и о једној пари (динарској), било би довољно дати само једну пару више него последњи лицитант, па бити оглашен за купца: била би само тешкоћа, око исплате те једне паре, пошто таква новчана новчана не постоји у исконском стању. И овај резултат не може се изменити тиме што би, по свршеној и закљученој продаји, неко понудио за исто добро више од онога коме је оно, као последњем надметачу, по §-у 481. уступљено. Последњи надметач је постао купац, он је стекао једно уговорно право, и тога права не може га нико сада лишити.

У француском законодавству није тако. Код јавне продаје непокретних добара (la saisie immobilière) последњи надметач коме је извршилац продаје добро уступио (adjugé), није још сигуран да ће добро остати његово. По чл. 708. Франц. Грађ. Суд. Поступка, свако лице, способно да буде надметач на јавној продаји (чл. 711. истога Законика), има право да, у року од осам дана, рачунајући од дана када је добро уступљено највећем надметачу (l'adjudication — чл. 712. Франц. Грађ. Суд. Поступка), да нову понуду за исто добро, под условом да она износи за једну шестину више од главне цене (le prix principal) по коју је добро на лицитацији продато.[1]) Ову нову понуду чини дотично лице у писарници суда који је извршио уступање поисканога добра и назива се la surenchère. После овога се, на начин регулисан у чл. 709. и 710. истога Поступка, одређује нова лицитација на којој бива надметање и које почиње од понуде, la surenchère, која је у назвала. Ако се тада не јави ни један надметач, продаја остаје на основе који је дао la surenchère. После онога другог уступања (l'adjudication), ствар је дефинитивно свршена: више не може бити нових surenchères (чл. 720. други став).

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Ж. Перић

О ПРИКРИВАЊУ ЛИЦА ИЛИ СТВАРИ

(СВРШЕТАК)

Овај је систем традиционалан. Грчка и римска старина сагласно су давале прикривању карактер делиста са којим је било у вези и сматране га исто тако криног као и крађу. Један римски јурисконсулт, Марцел, преводећи ово изношење у једну енергичну формулу, назвао је ово *pessimum genus*, род прикривача, *sine quibus nemo latere diu potest. Et precipitur, ut perinde puniantur, atque latrones. In pari causa habendi sunt.* И Јустинијан, у институцијама, ономе на стане доктрине и традиционалног правоваћења: *Manifestissimum est, quod omnes, qui scientes rem furtivam susceperunt, et celaverint, furti nec manifesti obnoxi sunt.* Старо право предузимало је да гледа у прикривању крадених ствари, дело сачувања, и француски законик од 25. септембра 1791. само је формулисао традиционално правило овим изразима: „кад је учинилац какве крађе, сваки за кога се „буде доказало да је примио бесплатно „или купио или прикрио све или део украдених предмета, знајући да су речени „предмети производ крађе, сматраће се

[1]) Какво је ово правно дејство понуде, у то, наравно, не можемо сада улазити. Сетићемо се, дакле, ствар, да понуда још неприменена не стиже онај уговорни однос који се зна и зиу: ж. пр., уговора о продаји и куповини нема све дотле док понуду, учињену одстране једног преговарача другом, овај не прихвати. У овом смислу § 523. Грађ. Зак. каже тако: „Уговор је закључен онда, кад је друга страна тиме обећа, а друга то прими, или на изјаву да прима". Правни карактер понуде обрађивао се као јединствена (уникатерална) обавеза, што је, изгледа нам, несваљалано: јединствена обавеза то је једно правно пословање. Једна страна може бити ограничена, обавезана, према другом, противном, лицу. Човек се, правно, сам собом обавезати не може, због чега, и пр., обавеза, која је, у почетку, постојала, јер су дужник и поверилац била два различна лица, престаје, чим се та два спојства стеку у једном и истом лицу, случај сваиена обавеза који се зова конфузија (§ 810. Грађ. Зак.). Једно исто кажемо за суверена: залог не може сабе правно обавезати, а онда једнос појединца је суверена, ако није ограничена неком неком другом појединцу.

Ми сами нећемо да наиђемо на такву тему пиша а изнесмо правног дејства. Довољно од тога, понуда производи извиа правна дејства, изнесмо онда ако је одређен, бар изречно баш прибуђени, у коме се она може прихвати. У таквом случају понуђач (der Antragende) не може своју понуду тргнути пре него што тај рок истекне, као што то чл. 145. Нем. Грађ. Законика („Hat der Antragende für die Annahme des Antrags eine Frist bestimmt, so kann die Annahme nur innerhalb der Frist erfolgen"). И, о оном Dernburg, *Das Bürgerliche Recht des Deutschen Reiches und Preussens*, Erster Band. *Die allgemeinen Lehren*. S. 455. Аби из онога во изиаи јоа за код понуде имамо једнострану обавезу, обавезу правно сапаиисаиу: онај, који постоји само једном лицу, (obligation unilaterale, einseitige Verbindlichkeit). И опде имамо, такође, обавезу која је постала, као и свака друга обавеза, ограничена једно лицу другом: понуђач не може, у одређеном року, тргнути своју понуду стога што је, на такву могову обавезу, претпена страна прихвати, било изречно баш прибуђено, а ту је обавезу та страна ваш своје правно прихватила. Као што речено, и само ваиао једна доиор, уговор ноја би ограничио правиоа изиаиа безмеиа, заиоиио, а тај уговор се састоји, од стране понуђача, и ако faciendo (in non facere): повлачи неће тргнути понуду све дотле док утврђена рок не протекне. Дакаиио зиа ја је ово разиостраиа уговор, иоиите он ствари обавезу само за једиог уговорача, онога који иуаа. И да и ово уговор, иаРоаа се сиаи ио ноиа: ито ни иеа иема без иеу сагласиа зала. Понуђач није у обавезаи да своју понуду неко тргнути до одређеиога рока, ако то протиче страна не прихвати: ако она изречно иаа прибуђено (реиаиа иеоиоа ковиреиториа радиоа): иаБиро обиаиа иоиуђача да ои, понуђач, не сиа тргнути своју понуду ако дотична рок ни прошо, иема иаиаиаа обиаиа код понуђача, иита ие ту иаиа говорити о повлачеиу понуде: ие може се понуда ово чиеа иаиа.

Као што ово и раниje, ие јеиоиа другоа моету сазиаа (в. иаиоу реиаиоу: О иоиоиоиоиу уговора обиа иаиаРеиа, Стр. 1., прим. иоа 1.), иитаиье о тоиа да ли иоаае бити јединствена обиаиеа, иоиетаиоа је иарочито Немачки Грађ. Законик (в. пр. § 657. иоја сиаиа: „Wer durch öffentliche Bekanntmachung eine Belohnung für die Vornahme einer Handlung insbesondere für die Herbeiführung eines Erfolges erlässt, ist verpflichtet, die Belohnung dem jenigen zu entrichten welcher die Handlung vorgenommen hat, auch wenn dieser nicht mit Rücksicht auf die Ausloberg gehandelt hat", што се рабо: Онај који, јавном огласом, обеча неку награду за извршиоа изиесие радио, а иарочито за постигиуће изиесие резултата, обавезан је да ту награду плати ономе који ту радну извршиа, иа ма онај и ноиаа, при тоиа, награду у виду. В. о јединствеиаа обавезоиа: Planiol, op. cit., t. 3, p. 109. n. 1. Ll. p. 134; Saleille, *Théorie de l'obligation* p. 138 et 141 et suiv.); René Worms, *De la volonté unilatérale*; Siegel, *Das Versprechen als Verpflichtungsgrund*; Stobbe, y *Zeitschrift für Rechtsgeschichte*. 4. XIII (она посиаиа четиаа рада иаиоиио ово ио Planiol-у); В. Lacantinerie et L. Barde, *Des obligations*, t. I. p. 33. et suiv.; Goldmann und Lilienthal, *Das Bürgerliche Recht*, Erster Band, S. 134 und 687; Fischer und Hanle, *Bürgerliches Gesetzbuch*, S. 257.

[1]) Уступање то извршилац продаје зарачала обичеи, „ससिंग", рет која је на трговача јоиаа правила у заиу.

[2]) Boitard, Colmet-Daage et Glasson, op. cit., II, p. 449 et 450.

[3]) „Радиаа иаиоду радиа и друго понуде остаје сасиаа иаиуаиаиа, осим иеЬ ако у уговаиа продаје (le cahier des charges) ие Бе у ово иаследу Бако иаиаа иаиуаиа. Из предсеаиие ио суд ие Бе моаа иоставити иаиаа миииуа да потоиа иаиетаче (ио иииаиии d'enchère) Бе иристаиа заиитересаиаиа лица." Boitard, Colmet-Daage et Glasson, op. cit., II, p. 456.

[4]) В. Службе Новине од 6. Марта. 1904. год. (бр. 51.).

[1]) До закона од 1841. било је потребно дати иаиа за једну шестину на главне иаие. Тај заиои, да би изиаиао јаче иаиетаче, спустио је ту шиару на једну шестину. Boitard, Colmet-Daage et Glasson, op. cit., II, p. 468.

„као саучесник и казнити казном коју „закон изриче против учиниоца реченог „злочина“. Законик од 1810. у члановима 62. и 63. примено је овај принцип најстрожије. Једно објашњење држанног савета од 18. децембра 1813. било је баш одлучало да је солидарност прикривача и лопова била така, да они који су били прикрали предмете који су произашли из раније која је извршена са убиством, треба да буду сматрани као саучесници убиства и каквели истом казном као и убица. Тек ревизионим законом од 28. априла 1832. модификонан је овај члан и одбачена она крајња конзеквенца асимилације прикривача са лоповом.[1])

Други систем састоји се у томе што од прикривања прави специјални деликт који се казни једном утврђеном казном која не варира према злочину учиниоца. Овај начин посматрања, који је већ предложио Montesquie, усвојио је Carmignani и зве јурисконсулти нашег столећа; он је нашао одобравање у модерним законодавствима. У Немачкој, на пример, прикривач је квалификонан као „саучесник доцнијим помаганьем“ ако је помогао у своме сопственом интересу: његова казна, која не прелази никада једну годину затвора, не може бити већа него казна за главног учиниоца. (§§ 257 и след.). Код је прикривач обеђао своје суђеловање у напред, он постаје „саучесник помаганьем“, и његова казна није више утврђена: она варира према злочину учиниоца. Ма да не показује довољну разлику између саучешћа и прикривања, ово законодавство поди повољним резултатима. Оно је послужило као тип и на њега су се угледали законици холандски (§ 416), дански, (§§ 238. и след.) италијански (чл. 421.) и т.д.

Појам француског законика, који сматра прикривање као један од начина саучешћа, тежи даде све више и више да буде напуштен, да би ово замењен појмом о доцнијој помоћи, која конституише особени деликт: 1.° са социолошког гледишта, заиста, нема асимилације, која би се могла поставити између лопова и прикривача. Прикривање је једно од хиљаде средстава којима се лукавији, мудрији и лакомији злочинци користе деликтом који су извршили најдрскије. Док буде имало лопова, имаће без сумње прикривача; али је она врста суђеловања једна форма паразитизма. Идентитет репресије прикривача и лопова није допуштен. 2.° Са правног гледишта, прикривање није акт учешћа, јер је потребно да један акт буде учињен пре деликта или да буде пересдвојан од деликта па да има овај карактер. Без сумње, има један однос између лопова и прикривача, пошто други имају за циљ да извуку корист из онога што су при учинили. Али у ствари, има две серије објективних аката, који се догађају један за другим, крађа и прикривање; прикривање које интересније кад је крађа свршена не може се сматрати као акт учешћа у овоме деликту. 3.° Са гледишта потребе репресије, овај појам прикривања, форма саучешћа, даје прикривачима средства да избегну казну свака пут кад главни деликт није прикривен или није више казнив било услед застарелости или амнестије, било што је био учињен у страној земљи у условима које не допуштају да се гони у Француској.[1])

Али не би требало претеривати са системом који спаја прикривање нераздвојном везом, за злочин или деликт који оно фаворизира. Прикривање је само собом делимо дело: оно може дакле да се обнавља за исти злочин или исти преступ. Касационни Суд одлучио је дакле потпуно правилно да оптужени за саучешће прикривањем у једној крађи, пошто је ослобођен ове оптужбе, може бити на новоћ гоњен доцније што је прикривао после овог ослобођења, корист која је прибављена истом крађом. Али она солуција не би била правилна кад би се тајало потог прикривања, које је продужено после ослобођења: треба, разуме се, да постоје два особена дела не крађе, него прикривања.

Испитујући у систему француског права, елементе саучешћа прикривањем, које имплицира директан однос између држана ствари и главног деликта, видимо да су потребна четири услова да оно постоји:

а) Треба констатовати један главни и претходни деликт који служи као база саучешћу. Прикривана ствар треба да је била однесена, утајена или прибављена помоћу једног злочина или преступа. Она три разна израза примењују се поглавито на три групе злочина или преступа на које се може односити саучешће прикривањем: на крађу или пљачку, за ствари однесене (чл. 379. и след. 96. 97. 440. и след.); на злоупотребу поверења, преваре коју је учинио банкрот, за утајене ствари (чл. 408. 402. и 403. кр. зак. чл. 591. трг. зак.); на проневеру, лажну исправу, злоупотребу, потреба, слабости, или страсти малолетника, за ствари на које се односи израз прибављене (чл. 405. 132. 136. 406. кр. зр. зак.). Али ови изрази толико су широки да обухватају без изузетка и резерве, све деликте против лица или својине који би имали за резултат да учине да туђа ствар падне у руке деликвента.

б) Треба један материјални факт прикривања. У граматичком узимању речи, прикрити једну ствар значи сакрити; али у правном смислу значи просто држати је у превазној намери, онемогућити да је она утајена. Егзистенција саучешћа прикривањем не тражи нестанак, скривање предмета који је однесен, утајен или прибављен помоћу злочина или деликта. Треба, али је довољно да је прикривач примио ствар. У Доиста, мало је стало за тим, по каквом се основу држи цела или део ствари која је произашла из каквог злочина или деликта. Онај који их држи и чува, ма да их не присваја, постаје саучесник прикривањем. Онај који купује један од ових предмета, знајући да је украдена или утајена, баш по правој цену, прикривач је, онако исто као што је прикривач кад му је доиста дао тај предмет. Шта више, поверилац који са знањем прими у исплату суме које су прибављене помоћу каквог злочина или деликта, треба да буде сматран као саучесник прикривањем. 2.° Мало је стало за карактером прикривања; случајни прикривач казни се као и прикривач на навике. 3.° Мало је стало за тим да ли се држи ствар, добивена од самог лопова или кога трећег и да ли је овај трећи савестан или несавестан држалац. 4.° Мало је стало баш и за тим, да ли је прикривач учинио или није, употребу прикривеног предмета, да ли он има државину или је престао да је има. Мало је стало за тим шта је с њом учинио: има прикривача на пример, кад је појео са лоповом производ крађе. Имаће баш прикривања, ако је притежалац каквог предмета који је прибављен деликтом, у место да га је пратио сопственику, предао га виновнику деликта и добио натрат цену. 5.° Мало је стало за тим да ли је прикривач држао саму ствар, или ствар која је прибављена помоћу производа крађе.

Све оне солуције резултују из појма прикривања у француском каменом законику: ово дело не имплицира добит, оно не имплицира баш изричне лични циљ добити. Оно резултује из самог факта примања у државину каквог предмета за који се зна да има тајно порекло.

в) Саучешће прикривањем изискује доиста, да је окривљени радио „са знањем“, т. ј. да је знао да је ствар произашла из злочина или деликта. 1.° Али треба ли да је прикривач имао специјално знања о злочину или деликту којим је ствар прибављена? или је довољно да је он знао да је онај од кога је он држи, могао имати државину само услед кривичне акције? Треба се изјаснити у овоме последњем смислу. Доиста, у принципу није потребно, да би прикривање било инкриминисано, да је прикривач знао све околности деликата: довољно је да је он знао да фаворизира једну кривичну радњу и да је имао намеру, да је фаворизира (потпомогне). 2.° Ово знање, по нашем мишљењу, треба да је постојало у моменту кад је ствар дошла у руке прикривача. Карактер држанине цени се од дана кад је она почела. То је правило општег права. Ово се правило примењује и на држанину прикривача јер је овај одговоран у извесним случајевима под отежавним околностима нарушења само у колико је имао ово знање „у време прикривања“. Не би се дакле могло осудити као саучесник прикривањем, лице које би чувало ствар после пошто је сазнало њено кривично порекло.

г) Најзаде, да би ко био саучесник прикривањем, није довољно да је примио са знањем ствари које су прибављене помоћу каквог злочина или деликта, треба, осим тога, да их је примио у превазној намери, т. ј. у намери да прибави себи или другоме недопуштене користи. У истини, овај услов не тражи се формално, али се он мора подразумевати из тог мотива што свако саучешће предпоставља под агента, коју да фаворизира деликт. Ну, поливалне махне ствари која се прикрива не имплицира неминимо превазну на-

[1]) Garraud. Стр. 680.

[1]) Garraud. — Traité theorique et pratique du droit pénal français. Ово ово излагање из овога је дело.

меру прикривача: они на пример, који су примили предмете које је покрао један супруг или одиски сродници могли су да знају прикривано порекло предмета, па да нису имала намеру да фонорисирају делинт. Ми дркжимо[1]) да њих не треба сматрати као саучеснике, ако успеју да доказу њихову савесност. Сама она опсервација показује да односи сродства између лопова и прикривача не констатушу извиљене, као у материји прикривања лица. Нема сумње не може се наметнути супругама и блиским сродницима обавеза да прокажу злочин њихових супруга, жене, оца, матере, брата, сестре, под претњом да ће бити оглашени за саучеснике. Али, ако су они приневјили предмете који су производи делинта и њима се користили, њихов однос сродства не може их ослободити од казне коју су заслужили што су учествовали у прикривању.

* * *

На међународном казненом конгресу у Петрограду, од 1890. предложили су три мере за сузбијање прикривања: 1°. да се пропишу за навесне провесије, као што су: банкари или мењачи, продавци накита и старина, управе уредбе које би имале циљ да предупреде прикривање; 2°. да се од прикривања учини не акт саучешћа, него специјални делинт; 3°. да се уведу прогресивно теже казне за поврат у сличној материји.

Посматрања која су чињена у Француској и на страни, о овој форми криминалитета, расветлила су неколико интересантна факта. Упражњавање прикривања изгледа да је данас скоро сталан елеменат свакоја злочиначке асоцијације. Прикривачи су скоро увек у вези са поповима којима они служе као подстрекачи пре него што је удар учињен, а као прикривачи пошто се удар учини. После, организација је прикривања по примеру трговачких предузећа. Има извесних кућа које су организоване за прикривање, као што су друге за разврат. Најпосле, то је међународни карактер који је прикривање данас узело. Са овога последњег гледишта, француске правосудјемо гледаде је на прикривање предмета у Француској, који су покрадени на страни, или у прикривању предмета на страни, који су покрадени у Француској, сматрано поју француског прикривног законика, као акцесорно главном делинту и приданало или одбијало надлежност француских судова према томе да ли су они били надлежни или ненадлежни за суђење овог делинта.

Ну, ма какав да је појам прикривања по закону, који се примењује, било да се сматра ово дело као особени делинт, било да га сматрамо као акт саучешћа, — казнено законодавство у случају међународног прикривања показује се као недовољно. Конвенције о екстрадицији између влада једино би могле да отклоне опасности које постају из честих комуникација једне и друге земље. Али би ове конвенције биле олакшане усвајањем у свима земљама једног појма о прикривању, који би га чинио у свима случајевима особеним делинтом.[1]

(По Garraud-у)

Милош М. Станојевић

судија.

ПАУК

Луј — Фредерик — Совиж

Признајем: на основу ногa расуђивања о правди ја сам убио старицу. Злочин није мој занат. Има већ скоро тридесет година како радим сајијски занат у једном сумрном коридору фобурској и никад ми није ни на памет падала помисао, да ма кога убијем. Увек сам говорио: ја ме ужасавам. Што се тиче крађе, моје су ми муштерије сведоци, да ни писам никад узајо и најситнији делић од сата. До те кобне ноћи сваки ме је поштовао. Најпосле, моја жртва и не заслужује ову пресу која се дигла због ње.

Била је моја сусетка у оној разваљини где сам налази моје дуњан. Показивала се као сиротиња, тако сирота, да је сваког јутра одлазила у пропашу милостиње од богоугодних људи. Хранила се окрајцима хлеба и разним отпацима, баценим јутром у сандуче за ђубре. Залеп су је Розалијом. Ишла је обучена у прљаве дроњке; коса у сурим нитима падала јој је преко изборана лица.

Занат сајијски ђаволски није напредовао: радећи десет и више сата, једва сам зарађивао насушни хлеб, а писам упао ни имао посла. Али сам чврстога карактера. Био сам младић без великих прохтева, а мудрац у томе гледају тајну среће. Моје је срце свакад живље куцало од саучешћа у жалосној судбини радника. Кад год је старица пролазила у пропашу, дизао сам главу са посла и казивао бих јој добро јутро.

Постељу сам постанио у дну дуњана иза преграде, без светлости и без ваздуха. Преграде између станова танке су. Никад моја сусетка није посумњала, да ћу ја прислушкивати њено кретање у својој соби. У осталом, ја је заиста писам ни уходио: мало ме се тицало како она живи: излазила је и враћала се безбрижно. Ја сам је ноћу прислушкивати тек једне бесане ноћи, над сам чуо да броји злато.

Наредне ноћи моја сусетка понови свој изазивачки поступак. Ја открих чак како њен гадни костур дрхти од наносне радости. То прекрши моју неиздржљивост. Не сме се бити богат у близини једног сиромаха.

Како ме нена несавладљива моћ баци с постеље на тле, упалим моју мали радничкн фењер, изађем у ходник, па одмах једним ударом ноге избијем врата мале избе. Тирдица пикну:

— Ко је? и узнесерено, она се успрани на своме одиницу:

— Јесте ли то ви, господине Сиро? Тако сте ме препали! рече она дрктавим гласом.

Кутао сам. Своје опсељене очи скренем са ње на другу страну: моју пажњу привуче један голем паук који се је претао по зиду. Зраци са фењера неизмерно су ширили сенку његову. Шапе се његове увиниране и он се полагано дочена једне пукотине на таванци. Узнемирах се и чисто се почех устезати, и можда бих се и повукао. Али, за несрећу, Розалија ме упита:

— Чиме вас могу послужити?

Најзаметније је, да са њом сврших. Оставши фењер на тле и кидаисем на проојакану, која поче да стење, да ме прекиньне, да моли за милост, испружи руке у одбрану. Што није заваиала за помоћ, то је за то, што се надала, да ће је ја сакалити, али, чини ми се, да се више бојала, да и осталим суседима не отвриде своју тајну. Суза су текле на њених кремезних очију, њена се одвраћност увећавала и мене по поно обуде мисао, да утекнем. Али жудња за осветом појача моју мрњну. Сакладам своју одратност, клекнем поленима на задњана просјакиньна прса и ишчупан јој грлиан.

Око нас је владала дубока тишина. Удахнем дубоко,

У том тренутку страшни пљуц, на кога сам заборавио, изађе из своје колибе као једини сведок. За тренутак стаде, као опсенсен светлошћу, пусти се концем у ваздух, окрену се непрестано док се не свусти на одвезану марану покојничину. Његове црне очи засијаше, као гласаше од шпенадзе, а шапе му се почеше грчити. Палу свој трбух. Рекло би се, да он дубоморно бди над благом — ђаволски чувар. Задрхтах сним тезом.

— Очекни мало, гадни скоте! рикнух ја.

Пеисиио пружих руку. Али он избеже ударац, изгуби се у замршену косу Розалијину, ту се згури, на онда изађе на прх јастука, као да ни је хтео присести. Ја опет покушах да га пчепам. Неухватах и по други пут ми измаче и пјуче у иран. Где ли ће ме сад пребати?

Време је пролазило и ја се мало по мало савладах. Утолим своју одратност, ојачам своје осећаје, привучем мараму у којој су били новци. Био сам пијан од радости. Ухватм ме дрктавица. Одремим канап, који је везивао крајеве марамс. Напоследи заспетљушше. Брао набих пенове као мешине, за тим кренем на ходнику.

У правоугаонику врата, између зарђалих шарка, паук је постанио претњу. Проплета ткач пељао се и силазио, тако је своју мрежу. Па какан је њен он очекивао, питам вас? Од један пут прекиде свој глупи посао и поче посматрати моје кретање. За тим својим усиана убоде свој трбух, пусти један конац кога поче увијати, као преслица, и поче брзо упетати унакрсне мреже. Назад, чучну у сред мреже и непомично је чекао.

Једним јаросним махом поцепам паучину. Кренем напред, да бих се вуртаписао ове море, али гадни питкоп паде на моју руку и парализова мој усиљај. Баци фењер који се при паду угаси. Подмукле шапе претрчаше преко моје мишице,

---

[1]) *Garraud* Стр. 684.

[1]) Garraud. Traité theorique et pratique du droit pénal français. t. II стр. 644—659.

на ме онда погађаш носу гадом по прату, убоде ме у гушу, на ми се поне на чело. Тај ме сврдљиш додир разјара. Лупих се о зид, трљао сам се рукама по лицу и глави, ударао сам ногама о под. Непријатељ сада умрла и моје уснс, на ми се поне и на тренавице. Заборавим на свој злочин. Сам представљаен овим мучењем, из гласа закуцам, позивао сам очајно у помоћ.

За трен ока суседи, у пола обучени, оиколе ме: руке правде обвише се око мене. Али шта мене тиче, што сам ухваћен?

Пакосни паук врати се у своју рупу и сваки порак његових рођавих шапа појачаваа је тешки терет големог бога који је ломио моја леа.

С француског.

Ник. Св. Матијевић.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине гложовачке, актом својим Бр. 961, пита:

„На молбу свештеника ове парохије, збор општине гложовачке у среду деспотовачком, донео је зборску одлуку, да се од општинске земље у месту званом „Бара", отуђи јавном лицитацијом 10 хектара, и отуда добивене новац употреби на грађење нове цркве у Гложовцу.

Ову одлуку збора општине гложовачке одобрио је и Државни Савет — одлуком својом од 9. јуна 1910 год. Бр. 7030.

Моли се уредништво за обавештење: Пошто је Државни Савет већ одобрио ову одлуку збора о отуђењу овог општинског земљишта, и то јавном лицитацијом, онда ко ће ово отуђење — продају извршити јавном лицитацијом, да ли може ово општински суд или полициска — среска власт; како ће се и на који начин извршити ова продаја, и ако је сам општински суд надлежан за продају, онда може ли суд и купцима издати тапију пре но се пуномоћника са већ одобреном одлуком, и да ли ће судови и власти ове тапије тврдити када се уз њих поиз и одобрена одлука.

У одобреној одлуци зборској казано је, да се ово земљиште прода на ситније парцеле, и да искључиво могу само купити грађани општине гложовачке а нико други са стране."

— На ово питање одговарамо:

Продају ове земље, према зборској одлуци, треба да изврши општинска власт а не државна, јер је у питању чисто имовина општинска, те је суђењаве државне власти непотребно, у толико пре, што је она дала свој пристанак за ово, који је по закону био потребан.

Како је одлуком усвојено, да купци могу бити само грађани општине гложовачке, то ову продају не треба објављивати преко „Српских Новина", него само објавама у месту — општини.

Правно, да ово објављивање треба извршити у целој општини тако, да сваки грађанин има могућности да за продају сазна и на лицитацију дође ако хоће.

Да би се што тачније навела ова ствар, и били потпуно заступљени интереси општине, одбор треба да одреди једно или више лица, која ће уз председника општине руководити продајом на дан лицитације, којој у сваком случају треба да присуствује и општински пуномоћник.

Пре него што се одреди дан лицитације, треба цело земљиште парцелисати — поделити у ситније делове, — на сваку парцелу премерити онако, као над ее врши попис имовине, како би се знало шта се и у којој величини продаје и шта ко купује.

По свршеној лицитацији ствар треба изнети пред одбор, те да он одлучи јесу ли цене задовољавајуће или не, и кад он нађе да је продаја у реду, треба наплатити прво изицитирану новац, па да тада пуномоћник изда купцима тапију.

Да се продаја не би изигравала, треба од лицитаната узимати у аврал кауцију.

Колика ће бити кауција за сваку парцелу, треба одбор да одреди пре продаје, и да услови, да ће она служити за накнаду штете, ако купци одастану од куповине.

Услове ове треба да потпишу лицитанти пре почетка продаје.

Тапије може суд да изда непосредно на купце, без претходног убиствљавања, и њих ће потврдити и полицијска власт и председник суд, кад општински пуномоћник поднесе оверен препис одлуке о продаји, одобрене Државног Савета и одлуку општинскег одбора, да је лицитација одобрена.

II

Суд општине прокопо-кутинске, актом свој.м Бр. 1086, пита:

„По § 6. з. грађ. суд. поступка, сеоски кметови, са два одборника, расправљају и суде све спорове у своме селу до 10 динара закључно, и ове њихове пресуде по последњем ставу § 13 истог поступка одмах по изрицању извршне су.

По чл. 110. закона о општинама, кмет може непослушног казнити са 24 часа затвора или од 1—5 дин. новчане казне, и ове су пресуде одмах по изрицању извршне.

Како има пуно случајева, да кметови изричу своје пресуде на недовољном извиђању, користећи се правом извршности својих пресуда, те се тиме многа штета а и сам закон изиграва, то се учтиво моли уредништво за објашњење у следећем.

1. Може ли општински суд, односно председник општине, као непосредна надзорна власт над кметовима, на жалбу заинтересованих, прекначавати или укинути кметовске пресуде изречене у кругу њихове надлежности по § 6. з. грађ. суд. пост. и чл. 110. закона о општинама, кад буде уверен да је дотична пресуда на недовољном извиђању и на штету дотичне стране, која би у ствари, да је предмет довољно извиђен, невина била — изречена и ако може онда по том законском пропису; и

2. Ако председник општине, односно општински суд, не сме и не може пресуде кметовске, за које буде убеђен да су скроз незаконите прекначавати и укинути као извршне, онда има ли права, по том закону и код које власти, оваквим незаконитим и на недовољном извиђању донетим пресудама кметовским оштећена страна тражити накнаду штете, ако је случај из § 6. о. грађ. суд. пост. односно тужити се за лишење слободе ако је случај из чл. 110. закона о општинама?"

— На ово питање одговарамо:

Пресуде сеоских кметова, донесене у кругу њихове надлежности [§ 6. грађ. суд. пост. и чл. 110. закона о општинама] одмах су извршне, и не подлежи ничијем разматрању, па ни оштанског суда ни председника општине.

Ако они ове пресуде донесу незаконито и неправилно, нарочито ако те учине свесно и навалично, на тиме њекога оштете или му учине неправду, он има права, према чл. 28. Устава земаљског, да их тужи надлежном приоетеоеном суду, за накнаду штете ако је то у питању, или за учињену кривицу, ако је у питању незаконито лишење слободе.

Као што реноесно, председници не могу да разматрају и наште или прекначавају ове пресуде, али где год се увере да је кмет учинио погрешку, они и имају право и дужни су да га саветују, да законе правилно и савесно извршује.

III

Деловођа општине грабоначке пита: „По члану 53 в. закона о општинама, за председника, подпредседника, кметове, одборнике, као и остале часнике суда, не могу бити бирани они, који су осуђени за злочинства, преступе учињене из користољубља, као и за дела из § 112. крив. закона. доа не прође пет година од како су повратили грађанску част. Овај пропис преди и за све остале службенике који врше јавну службу у општини. Моли се уредништво за обавештење о томе:

1. Да ли, по пропису поменутог члана, преди овај услов и за деловођу општинског суда;

2. Да ли деловођа улази у особље општинских часника или не; и

3. Да ли су за деловођу нарочити услови из чл. 114. тач. 3. поменутог закона прецизни, који немају везе са чл. 53. в. зак. о општинама".

— На ово питање одговарамо:

И члан 53. в. и чл. 114. закона о општинама нови су, јер су измењени законом од 24. децембра прошле године.

Кад се упореде ове две законске одредбе, онда се јасно види: да је законодавац поставио са свим друге погодбе за општинске часнике и извесно општинске особе, а са свим друге за деловођу.

Јер, док за прве веди да не могу бити на положајима ако није протекло пет година од поправке грађанске части, дакле дозвољава да су надгод могли бити осуђивани, дотле за деловођу вели: „*да неће никад осуђиван за злочинства, преступе или истуте учињене из користољубља*".

Јасна је, дакле, разлика између једних и других погодаба, и уредништво казани да не може бити деловођа овај, код кога

стоји случај тачке 3. чл. 114. закона о општинама, без обзира на то што је повратно грађанску част, јер овај последњи услов важи за остале чланове и особе а не и за њега.

Државни, Савет у једном конкретном случају стао је на другчије гледиште од гледишта уредништва, али уредништво назади, да је прави смисао закона оно, како је напред речено.

IV

Суд општине лугавачке актом својим Бр. 1549, пита:

„Министарство Финанција, решењем својим од 16. фебр. тек. год. Бр. 234, објавило је, да је за општински буџетски прирез, који износи до 50% потребна одлука — одобрење општинског збора, према чл. 167 Устава земаљског.

Поступајући по горе наведеним законским прописима, суд овај саставио је буџет прихода, по коме прирез за подмирење расхода износи до 50% и пошто га је општински одбор одобрио, послат је надзорној власти на преглед. Надзорна власт пошто га је прегледала, вратила је буџет овом суду те да предлажи прирез одобри општински збор.

Када је буџет збору изнет на одобрење, од 800 правних гласача гласало је за одобрење прореза свега 26 правних гласача, а остали нису хтели гласати, ни против нити пак за одобрење.

Кад се узме у обзир да на збору треба да учествује половина и један више правних гласача, уписаних у азбучни списак (према чл. 51 зак. о општ.) онда је на овом збору требало учествати 401 правних гласача на тек онда да се ствар реши.

Поневутим чл. 51 зак. о општинама није објашњено: шта ће се радити ако на првом збору не учествује довољан број гласача, да ли ће се сазвати други збор, а шта ће се радити на овом другом збору ако опет не учествује довољан број гласача.

С тога се моли уредништво за обавештење:

1; Да ли ће суд сазвати други збор пошто на првом збору није учествовао довољан број гласача; и по ком законском процису.

2: Шта ће сад радити ако и на овом другом збору не учествује довољан број гласачa, да ли ће будет слати на одобрење Окружном одбору, или ће и даље гласање продужити, које се дуго може одуговлачити, и опет остати нерешено?"

— На ово питање одговарамо:

Суд је погрешно разумео члан 51. закона о општинама, јер он не тражи да на збор дође половина и један више од укупног броја правних гласача у једној општини, него нарочито вели: „збор решава са оновим бројем правних гласача, уведених у азбучни списак, колики је на збор дошао, а пуноважна је одлука збора оно, зашто је гласала половина и један више од дошавших гласача."

Према овоме, кад су свих 26 дошавших гласача гласали за прирез, онда је он одобрен, и суд нека будет пошље окружном одбору на даљи рад.

V

Дедовоља општине златарске пита:

„Многа лица из једне општине, осуђена су на пљаске кривичних трошкова седу II. за извршену горосечу.

Да би се та лица ослободила од пљаћења, удесе спорازуме са општинским судом, те из половина правних грађана дотичног села потпише, да им ове трошкове поклоне. Те исте потпише овери и потврди општ. суд, па им после на основу те потврде пуномоћници сеоски наплату признаје, да је село И. опуномоћило исте оних путем, те да ослуђена ту суму новаца поклоне, и власт, на основу тог подметог признања, сматра да су село измирили те сматра и пресуду за извршену.

Моким уредништво за обавештење: Да ли је ова радња општинског суда правична и на основу којег законског прописа, јер по закону о општинама, на ни другим специјалним законима, не стоји да села могу чинити поклоне овакве природе и на овај начин?"

— На ово питање одговарамо:

Ако се под кривичним трошковима и из разумели накнада штете, за посечену шуму, онда она не може бити опроштена ни овим путем, па чак ни зборским одлуком, јер општинска шума није својина само онога дела правних гласача, него свију чланова једне општине.

Она чак није својина само садашњих пуноважних чланова општине, него и оних који ће то тек бити.

Ако се овоме дода и то, да се на овај начин изиграна и сам закон о шумама и потсеца чак и потреба његовога постојања, онда поклону још мање може бити места.

Према томе, свака полицијска власт, која помаже овакве спекулације грађана и општинских власти, саучесник је у кривици, коју они раде.

Сваки поштен и грађанин, који за овакну спекулацу зна, дужан је да одмах извести г. Министра Народне Привреде, који ће овоме стати на пут.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Над се удовица, која је са децом мушком или женском, родитељима мужевљевим или браћом и сестрама, на уживању добара мужевљевих заостала, не би могла са овима сложити, полицијска власт дужна је уступити јој на уживање један део са истим законим наследницима.

Александар II., као пуномоћник Јоне удове пок. Д. Г., из Пирота, обратио се начелнику среза нишавског и навео, да је по тапији пиротског прв. суда од 28. јуна 1896 год. № 6378, половина воденице на реци Нишави својина његове властодавке Јоне, а друга половина да је својина наследнице пок. Д. Г. — Данице жене Н. М., на којој она — Јона — има права удовичког уживања преко решењу неспорног судије пиротског првостепеног суда од 27. марта 1907. године № 3996., ну да она ни једно ни друго ово своје право не ужива, јер су јој исто њена ћћи Даница и зет Н. М. још давно приграбили, па је стога молио, да се они са уживања целокупног поменутог имања, као несавесни држаоци, истисну и принадлајући део истог његовој властодавци Јони уступи.

Саслушани по овоме Даница и муж јој Н. М., изјавили су, да они поменуту воденицу не уживају самовласно и да удова Јона има од исте само право удовичког уживања, али како она код њих живи и они бригу о њој воде, то јој право уживања на половину воденице не признају.

Пом. Јона изјавила је, да она истина станује у истој кући с њима, али да не живе у заједници, већ да она борави одвојено и да о њој никакву бригу не воде но да су јој све имање заузели, па је с тога попова тражила да јој се поменута воденица, половина као сопственица не тапиђи, а друга половина као удова на уживање уступи.

Начелник среза нишав. је, да је пуномоћник удове Јоне поднетом тапијом судском пуноважно доказао, да она на једну половину воденице има неквлучиво право својине, и поднетим решењем неспорног судије, да на другу половину има права удовичког уживања, па је с тога решењем од 5. октобра 1909 год. № 12995. одлучио, да Даница по изврш. решења уступи удови Јони воденицу, и то једну половину у својину, а другу на удовичко уживање, остављајући јој право, да путем спора против Јоне докаже, да Јона нема право својине на једној половини спорне воденице, а право удовичког уживања на другој половини.

Решење ово оспаживо је начелство окружно, а решење овога одобрио је Министар Унутрашњих Дела својим решењем од 14. новембра 1909. год. № 24853.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да ожалбено решење Министрово не одговара закону са ових разлога:

Као што се види на тапије пиротског првост. суда од 27. јула 1896 год. № 6378. и распореног извршног решења неспорног судије истог суда од 27. марта 1907 год. Бр. 303. МБр. 1145., доносеног о наслеђу не маси пок. Д. Г., баштована из Пирота, Јона удова пок. Д. Г. сопственица је половине воденице на реци Нишави, а друге половине сопственица је жалитељка Даница као наследница, ну под теретом Јоиновог удовичког уживања до смрти или преудаје.

По § 414. грађанског закона, ако удовица по смрти мужа на уживању добара мужевљевих са децом мушком или женском, или са родитељима његовим или браћом и сестрама заостаила, не би се таком случају припада јој на уживање један део са истим законим наследницима, којима ће такви после смрти жене или у случају преудаје припасти.

Према томе, кад тужила Јона има права удовичког уживања на другој по-

лонини воденице заједно са наследницом Даницом, онда је среска власт погрешила, што је решењем својим уступила целу другу половину воденице Јони већ је требала само половину од те друге половине да јој уступи на уживање, и као што је решењем жалитељу Даницу упутала на спор ради доказивања да тужиља нема права својине на њој половини воденице, а ни право удовичког уживања на другој половини воденице, тако је исто требала тужиљу да упути на спор да докаже да има право удовичког уживања и на други део друге половине спорне воденице.

Министар Унутрашњих Дела писмом од 26. априла 1910 године № 8178. известио је Државни Савет, да се са предњим посматрањем саветским слаже, и да ће у смислу саветских примедаба издати жалитељу друго решење.

Одлука Државног Савета од 4. маја 1910 год. № 5621.

Један случај неправилности избора услед тога, што једна кандидатска листа није била приложена на кутију, те се за њу на збору није ни могло гласати.

Милован С. из Л. . . . . жалио се Државном Савету противу избора кмета села Л. . . . . , који је извршен на дан 11. априла 1910 године, због ових неправилности:

1. што сазив збора није никако објављен; и

2. што бирачки одбор није једну кандидатску листу потврђену судом ставио на кутију, те се за њу није ни гласало.

II. Одсек Државног Савета по оцени жалбених навода и расмотрењу изборних акта, нашао је, да овај избор не може остати у снази с тога, што се из записника бирачког одбора о раду на збору за овај избор види, да је бирачки одбор приложио свега две кандидатске листе на кутије, за које се свега и гласало, а да трећу кандидатску листу З. . . . . Л. . . . . , како се из поменутог записника као и саслушања овог кандидата од 11. априла 1910 год. види, није ништа на кутију, нити се за њу тога дана гласало, а то је међутим противно чл. 53. з. и чл. 54 б. закона о општинама, по којима је свака листа, потврђена од председеног суда, морала имати на дан збора своју засебну кутију, те је и бирачки одбор био дужан да све потврђене кандидатске листе приложи на кутије како би се на тај начин омогућило гласање за сваку.

С тога је на основу чл. 170. зак. о општинама решио, да се овај избор кмета селе Л. . . . . поништи.

Одлука од 17 маја 1910 год. № 6219.

Један случај уништаја избора услед прекида рада бирачког одбора у водне.

Милан Р., из В. . . . . жалио се Државном Савету противу избора чланика за општину б. . . . . , који је извршен 28. марта 1910 год. због ових неправилности:

1. што је бирачки одбор, у место чл. 54. к., примено чл. 46. и 47. зак. о општинама, те је гласање у подне прекинуо од 12 до 2 часа по подне и гласање закључио у 5 часова по подне.

2., што је председник бирачког одбора, који је и кандидат за одборника на изборној листи, овај прекид намерно удесио, да би омео неке гласаче, у чему је и успео;

3. што у записник није уношено све што је на збору рађено;

4., што је благајник општински изнијао гласаче, који су, онако нијани, нападали и тукли остале гласаче;

5., што чланови бирачког одбора нису одређени кодком; и

6., што између изабраних чланика постоји сродство.

Трећи одсек Државног Савета, и не улуштајући се у оцену осталих жалбених навода, нашао је, да овај избор не може остати у снази с тога, што је протоколом о одложеном пишењу два члана бирачког одбора од 28. марта 1910 год. утврђено, да је, противно наведеном пропису чл. 54. к. зак. о општинама, гласање прекидано од 12. часова у подне до 2. часа по подне а тај је прекид могао бити од утицаја на резултат гласања.

С тога је на основу чл. 170. зак. о општинама решио, да се овај избор поништи.

Одлука од 27. априла 1910 год. № 4252.

У општинама, састављеним из неколико места, избор кметова врши се на варошким односно сеоским састанцима засебно једно за другим у дане, које општински одбор одреди.

В. В., из Д..... жали се Државном Савету противу избора кмета села Д... ... извршеног 4. априла 1910 год., због ових неправилности:

1. што су једног истог дана вршени избори кметова и за оно село и за село В. ...

2. што је гласање вршено у једном истој соби за оба кмета; и

3. што је био један исти бирачки одбор.

II. Одсек Државног Савета, по оцени жалбених навода и расмотрењу изборних акта, нашао је, да овај избор не може остати у снази с тога, што се из објаве општинског суда од 12. марта 1910 год. № 435. о сазиву збора за овај избор, као и одлуке општинског одбора о одређивању дана за исти, види, да је једновремено, једног истог дана и од једног истог бирачког одбора извршен избор и кмета овог села и кмета села В..... а међутим то је противно чл. 58. и чл. 53.г. закона о општинама, по коме се у општинама, састављеним из неколико места, избор кметова има извршити засебно једно за другим у дане које општински одбор одреди.

С тога је на основу чл. 270. зак. о општинама решио, да се овај избор поништи.

Одлука од 15. маја 1910 год. № 6377.

Јос. К. Ст.

Одлука опште седнице касационог суда од 4. маја 1910. Бр. 5515.

Застарелост из § 931. грађ. законика од 6 година важи и за застарелост права на накнаду штете дражаве према појединцима, а не само за застарелост потраживања добара државних.

Главној Контроли био је тужен од месне контроле окр. ваљевског М. Б. за накнаду штете, коју је овај причинио држави као рачунополагач дотичне општине.

Главна Контрола пресудом својом од 28. октобра 1909. год. № 23305, осудила је М. Б. да накнади причињену штету држави. По но жалби туженог Касационог Суд, примедбама својим од 16. фебруара 1910 № 1892, поништио је поменуту пресуду Главне Контроле са разлогом:

„Кад је § 939. грађ. закона, који прописује ирочито говори о застарелости права на тражење накнаде штете, прописано, да штета застарева за три, односно за 24 год., ако је из злочинства постала, и, кад се у овом законском наређењу не прави разлика, да ли је штета учињена према држави или само према приватним, онда је Главна Контрола, погрешила што и у овом спору, питање о застарелости, није ценила по изведеном законском пропису, већ по § 931. грађанског законика

Ово нарочито и за то, што прописе § 939. грађ. закона донаши после § 931. истог закона, те кад не изузима штету према држави, нити заго упућује на § 931. гр. зак. има се увести, да среди за све случајеве, на ма штета према коме била учињена, у колико то другим специјалним законима није друкчије наређено.“

Главна Контрола није правила ове примедбе Касац. Суда, већ је дала следеће противразлоге:

„Све до ове одлуке одељења Касационог Суда, стално је примењивана за спорове, који се по државним рачунима воде код Главне Контроле, застарелост из § 931. а не из § 939. грађан. законика. Изузимајући, можда, поједине случајеве из данашње практике Касационог Суда по правилу и управо искључиво, примењивана је шесто-годишња застарелост из § 931. а не трогодишња из § 939. грађ. зак. Од многобројних примера Главна Контрола наводи одлуку првог одељења Касац. Суда од 18. марта 1908. г. № 2524. којом је оснажена пресуда Главне Контроле од 13. децембра 1907 г. № 30720; а та пресуда донета је на штету односно жалиоца баш по том основу, што према туженом није примењена застарелост од три већ од шест година из § 931. гр. зак. По том предмету, да је било места примени § 939. пресуда Главне Контроле била би поништена у корист туженога, јер је много ваше протекло од трогодишњег времена, колико се у смислу то а § -а за застарелост тражи. За доказ ових навода приложе се у верном препису пресуда Гл. Контроле, жалба туженог и одлука првог одељења Касац. Суда. Као што се из текста одлуке Касац. Суда види у тој седници је учествовао један судија, који је учествовао и у доношењу одлуке, на коју се ови противразлози односе. То значи, да се ове две одлуке Касационог Суда у основи не слажу, а кад је тако, онда је у интересу ствари, да се дође до једнозначне при-

мене закона, како се не би у нетоветним случајевима доносиле разноврсне одлуке, према томе, је ли предмет расматран и решаван у једном или другом одељењу Касационог Суда, а према гледишту, које о том питању преовлађује у појединим одељењима. Преовлада ли гледиште за примену § 939. грађ. зак., онда се приступа једној начелној новини, која се у основи противи другој на и најсокриј ој општој практици Касац. Суда. Међутим, Главна Контрола налази, да нема разлога да се таквој важној новини приступа, за се толико годишња пракса Касац. Суда и Главне Контроле ремети и да се на тај начин код масе осуђених лица створи уверење, да су очевидно против-законито осуђени на накнаду штете; јер према њима није примењен § 939. са трогодишњим већ § 931. са шестогодишњим застарелошћу. Треба дати одређене и убедљиве разлоге, да је одиста закон кроз тако дуго време и све до најновијег доба погрешно примењиван, па да се та новина може прандати. Главна Контрола не налази, да такви разлоги постоје. Кад је Законодавац, у намери да јаче заштити јавне интересе, прописао нарочиту, дужу застарелост, у корист извесних установа општег значаја, на тој намери дао очевидна израза у § 931. грађ. зак. прописујући застарелост од шест година у корист тражена државних, а такав је случај и овде, онда би се тешко могло схватити, да за те случајеве треба иван применити краћу застарелост из § 939., застарелост од три године, која се односи на друге случајеве, а не и на оне, које предвиђа § 931. Не стоји то, да се те две одредбе сукобљавају. У § 939. није у опште било потребе предвиђавати нарочиту застарелост за накнаду штете по државним потраживањима, јер је то питање и садржано и расправљено једном општом одредбом, која се на државна потраживања односи, а то је одредба из § 931. гр. законика.

Ако би се узело, да накнада штете није покретно добро, као што је то у данашњој прошлости још 5. октобра 1878. год једно одељење Касац Суда по извесном спору (који се тицао цркве) расправно решењем № 2169. на би се тоје данашњом и вероватно усамљеном гледишту и сада приступило, одлуком опште седнице на широј, начелној основи, онда би за јавну касу било одређ. штетних последица и поред све заштите, коју има по § 931. грађ. зак. А зашто? Може ли се одиста бранити, да тражење накнаде штете, која нема непосредне везе са покретним добрима и од њих управо и долаза, да то тражење није у ствари тражење покретнога добра или његове вредности? Може ли се то одвојити као нека одделит, друкчија правно појам, од онога, које је изложен у § 931. грађ. зак? Како би се могло прандати, да тражења јавних каса, која се односе на покретна добра, застарелају за шест година, а накнада штете за та иста добра да застарева за три године и то по § 939., који с тим добрима нема никакве везе.

Како би се онда могла разумети и прандати, иначе, са свим правилне и скорашње одлуке опште седнице Касационог Суда од 2. јануара 1908. г. № 14186, по којој нарочита застарелост, која преди, за непокретна општинска добра, по том истом § 931. има да се примени и на све тражбине, које са тим добрима имају везе.

Кад је реч о накнади штете из § 939., а ствар се тиче државе, застарелост се има применити и расправити у вези са § 931. грађ. зак., као што је досада тако дуго и једнолично практиковано, и као што се то лепо види из оног случаја, који је расправљен у првом одељењу Касационог Суда, по гласу приложених аката.*

Касационом Суду у својој општој седници нашао је да су противразлози Главне Контроле закону сообразни, а да примедбе не стоје, па је стога вратио предмет одељењу, да донесе одлуку о главној ствари. Према овакној одлуци одељење Касационог Суда поново је расмотрило акта онога спора и нашло да је просуда Главне Контроле за закону основана и за то ју је и оснажило.

М. Л. Р.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Јован Близуровић, аустријски војни бегунац, који је био на станом становању у Лесковцу, извршио је опасну крађу Симону Стојановићу, механџији из истог места, па затим побегао. Том приликом одиео је покрадених 50 динара у новцу и један позовак цркве капут. Он је стар 20—23 године, округлог лица, приповалног, бркова црних малих, дежњикаст, на себи је имао панталоне од аустријског војничког шајка. — Доносна начелника среза лесковачког Бр. 14932.

Лазар Митровић, Циганин, или да одговара код кварта палилулског за крађу новца. Он је стар 50 година, висок, црне косе брде — Акт кварта палилулског Бр. 4851.

Саша Бојковић, из Мале Митровице, или да се притворе на захтев овлашћег аустро-угарског конзулата. Он је стар 27 година, очију и косе браде, кашиљаст на десној руци деформиран. — Акт Министарства Унутрашњих Дела Пбр. 6648.

Два непозната разбојника, 28. прошлог месеца, напали су Бунајку жену Тиљану Ивића на Дринској, и отели јој 45 динара у новцу, једну ушку кошуљу, једне гаће, две трубе панталоне, и један памук-ешарбан. По њеном казивању, аминовци су изгледали онако: један је стар 25—26 година, средњег раста, риђ, дежњикаст, од одеће на себи имао је алтерију од црног шајка, на глави шубару и био је наглављен; други је незнатно мањи од овог, приповалкет, крних бркова. На месту где је извршено разбојничко напада је вахонта марама бледожуте боје, са затворено-црвеним шарама. — Доносна начелника среза ресавског Бр. 12506.

Лазар Ђорђевић, скитачки Циганин, стар 40 година, густих бркова, на десној руци у прстима сакат одговара за покушај убиства. — Доносна Бр. 3. конзула пашаћа у Тополи.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине нарочиту потеру, и у случају провођења стражарно их ухвате власти која је потеранну издала, с позивом на означене бројеве акта или доносна.

НАЂЕН ЛЕШ

У атару села Церја 19. прошлог месеца Ибар је избацио једна непознати мушки леш, који је у доба лежао воде од месеца дана.

Леш је стар око 30 година, дугачак 179 см. добре мускулатуре, здравих зуба, без одела и никаких повреда. — Акт начелника среза жичког Бр. 11666.

ТРАЖИ СЕ

Јеремија Волковић, радник из Београда, отишао је од своје куће 15. прошлог месеца, и до данас не виђе вратио.

Он је стар 42 године, приповалкет, средњег раста, у ношњи старог бачког са шајкачом на глави. — Акт кварта палилулског Бр. 4798.

УХВАЋЕНИ

Стојадин Стаписављевић и **Милорад Јовановић** осуђеници, чије смо потерице навели у прошлом броју, похватани су.

КРАЂЕ СТОКЕ

Ноћу између 22. и 23. прошлог месеца непознати крадљивац украо је Милану Радојичићу, учитељу из Мачванске, једну коњску висину 130 до 140 см. кушавасту, грлце мрко длакати са жигом В. — Доносна начелника среза ресавског Бр. 12652.

Ноћу између 20. и 21. прошлог месеца непознати крадљивац украо је једну коњску Радомиру Петровићу из Поточанца. Коњска је длаке доратасте, на десној страни трбуха има жиг са жигом „О“. — Доносна начелника среза темнићског Бр. 7414.

Непознати крадљивац украо је Станоју Брајићу, из Прћиловице, једну коњску, длаке доратасте, шестогодишњу, на десној нози чарапасту, старог 6 година. — Доносна начелника среза моравског округа нишког Бр. 8415.

Обраћа се пажња свим полицијским и општинским властима на ове крађе и крадљивце.

НАЗНАЊЕ

Комплети „Полицијског Гласника“ за 1908. и 1909. год., у елегантном тврдом повезу, могу се добити у уредништву по цену од 20 динара за једну годину. Комплети у меком повезу за 1908. и 1909. год. год. могу се добити по цену од 15 за једну годину, или оба заједно за 25 динара.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

уредник Милорад А. Вујичић

БРОЈ 28. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 18. ЈУЛА 1910. ГОДИНА VI

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се плаћа у напред, и то измиње за цела годиште код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у овиме 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви **„Полицијског Гласника“** не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника прве класе округа пожаревачког Миливоја Сашића, начелника исте класе округа ваљевско, — по потреби службе;

за начелника друге класе округа београдског, с платом коју је и до сада имао, Чедомира А. Костића, начелника исте класе округа смедеревског, — по потреби службе;

за начелника друге класе округа крушевачког Љубомира Марковића, начелника исте класе округа нишког, — по потреби службе;

за начелника друге класе округа ваљевског Милоша Ђорђевића, начелника окружног у пензији;

за начелника друге класе округа пиротског Стевана Живановића, пензионера;

за начелника треће класе округа подринског Живојина Арапчеловића, начелника исте класе округа крушевачког, по потреби службе;

за начелника треће класе округа нишког Ивана Ђонића, начелника исте класе округа пожаревачког, — по потреби службе; и

за начелника четврте класе округа смедеревског Видена Панчуровића, начелника исте класе округа пиротског, — по потреби службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 3. јула 1910. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу § 6. закона о местима решено је:

да се место Доњег Дела села Жеља, у срезу лесковачком, по изјављеној жељи својих становника, прогласи за село под истим именом с тим, да и даље остане у саставу садашње општине.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 8. јула 1910. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу § 6. закона о местима решено је:

да се место Доњи Део села Велике Сугубине, општине златиске, у срезу лесковачком, по изјављеној жељи својих становника, прогласи за село под истим именом Старо Село с тим да и даље остане у саставу садашње општине.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 10. јула 1910. год. у Београду.

РАСПИС

Свима окружним начелствима и Управи града Београда

Министарство Иностраних Дела издало је расписе свима дипломатским мисијама на страни, да од сада не издају никакву повољну и материјалну помоћ овим Циганима, који би путовали по иностранству без срестава за живот. С тога се препоручује свима полицијским и општинским властима, да упозоравају путујуће Цигане, да ће се излагати непријатностима, ако путују по иностранству без срестава потребних за живот и пут, јер помоћи од конзулата и мисија на страни неће добити.

Нека начелство — Управа — ово достави подручним властима ради управљања.

Бр. 12478.
28. јуна 1910. год.
у Београду.

Министар унутрашњих дела,
Љ. Јовановић с. р.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Слична установа постоји и у аустриском праву, код јавне продаје непокретних добара. По аустриском закону о извршењима (Exekutionsordnung), уступање (Zuschlag) пописаног добра, оном надметачу који је на дан лицитације (Versteigerungstermin) дао највећу цену (der Meistbietende), није дефинитивно. По §-у 196. тога Закона допуштено је, у року од четрнајест дана од дана када је објављена судска одлука о уступању пописаног добра најјачем надметачу („innerhalb vierzehn Tagen nach Verlautbarung der Zuschlagserteilung“), учинити нову понуду која се зове Ueberbot (француска ја surenchère) и која мора бити, од последње понуде (Meistbot) на лицитацији, неђа бар за једну четвртину (§ 195. други став истога Закона). Ту понуду треба, по § 196., учинити код извршног суда (Exekutionsgericht), а, у исто време, понуђач мора доказати да је, од цене коју је понудио, положио једну четвртину било у готовом новцу (Bargeld) било у државним хартијама (inländische Wertpapieren). О овој понуди има се последња надметач, овај може је, као најзелем понуђачу, добро на лицитацији уступљено (der Ersteher), известити, и тај надметач има право нове понуде — јер их, наравно, може бити више — према себи обеспажити, тиме што ће и он, од своје стране, понудити оволико колико од тих понуда износи она која је најнеђа („Erkann die angebrachten Ueberbote dadurch entkräften, dass er sein Meistbot auf den Betrag des höchsten Ueberbots erhöht — § 197.). И то он мора најавити, опет код извршног суда, у року од три дана откада му је последња неђа понуда („das letzte eingelangte Ueberbot“) саопштена. У том случају, све те нове понуде одбијају се („Wenn der Ersteher das Meistbot gemäss § 197. erhöht, sind sämtliche Ueberbote zurückzuweisen“ — § 198.) и добро се уступа ем Ersteher-у, то јест најнеђем лицитанту који је, своју ранију понуду, попео на висину најнеђе нове понуде. Ако, пак, прође овај рок од три дана, а тај лицитант се не јави са својом понудом, тада се добро уступа ономе чија је понуда међу попима најјача, а ако су оне једнаке, тада се добро уступа ономе који је најпре своју понуду дао („...Sonst ist unter mehreren Ueberbietern derjenige zuzulassen, welcher den höchsten Preis an-

geboten hat: bei Gleicheit der Ueberbote giebt das Zuvorkommen den Ausschlag“ § 198. први став). После судске одлуке којом се добро дем Ueberbieter-у уступа, не може бити више надметања („Gegen den Beschluss, durch welchen der Zuschlag erteilt wird, ist ein weiteres Ueberbot unzulässig“ — § 199.).

Немачки Грађ. Судски Поступак овде је као и наш: продаја, како покретних тако и непокретних добара, остаје на ономе које је, за дан лицитације (Versteigerungstermin), највише понуђено. „Der Zuschlag ist dem Meistbietenden zu erteilen“. (Добро се уступа најјачем понуђачу), вели Fitting, у своме, до сада већ више пута овде наведеном, делу, *Der Reichs Civilprozess*, 8. 662. Судска одлука о уступању поисканога добра највећем понуђачу зове се, код непокретних добара, Der Zuschlagbeschluss.[1])

Даље је дејство закључена продаје то: да се купац, положена по §-у 479. став други (допуна од 14. Јуда 1878. зб. 38., стр. 58.), враћа одмах оним лицитантима на којима продаја није остала, као што се то види из другога става §-а 481. (допуна од 14. Јуда 1898.): „Положена купца враћа се одмах по свршеној продаји свима осталим надметачима, осим ономе на коме је измаће остало“. Пошто ти лицитанти, услед уступања добра оном надметачу који је дао највећу цену, нису купци и, због тога, немају, поводом лицитације, никакве обавезе, то купца губи сада онај значај који је имала, док је било могућно да један од тих лицитаната добро на продаји, као најјачи надметач, прибави. Треба приметити да се, под „свршеном продајом“, разуме овде: закључена продаја, а не продаја која је постала извршна, било услед тога што није против ње нико изјавио жалбу (§§ 503. и 507.) било зато што је и суд, пред који је продаја била на расматрању услед жалбе заинтересованих, продају одобрио (§ 507.). Нема спора да је овако, пошто је, за надметаче на којима продаја није остала, равнодушна ствар да ли ће продаја та бити или не уништена: они су, уступањем добра највећем надметачу, дефинитивно од саме обавезе ослобођени. Ако се купца није састојала ни у „готовом новцу“ ни у „сигурним папирима“ већ „у сигурној залози покретних ствари или непокретног имања“, тада и ова залога престаје, после закључена лицитације, ако је њу дао који од лицитаната на којима продаја није остала: покретна залога враћа се залагачу одмах (§ 325. Грађ. Зак.) а непокретну, која се, као што знамо, стиче уписом у хипотекарне књиге (§ 326. Грађ. Зак., Интаб. Уредба), има право лицитант одмах, такође, из књига исписати, истабуларити (чч. XIX. Интаб. Уредбе). Наравно, у оном последњем случају, лицитант би морао поднети надлежном првостепеном суду (чч. VI. Интабулационе Уредбе) доказ о томе да он није, на дотичној продаји, био последњи надметач, те да, према томе, његовој интабулацији нема више места. Напзад, ако је лицитант на коме продаја није остала један од оних који, по §-у 479., имају дужни полагати кауцију, њему се, по закључењу продаје, неће имати шта враћати.

Друкчије ствар стоји са највећим надметачем, на коме је продаја остала. Као што смо то видели из цитираног пасуса §-а 481., њему се кауција не враћа, по свршеној продаји, односно не враћа му се покретна залога него може скинути хипотеку, дату место кауције, ако је такав случај. Разлог због кога је тај лицитант био положио кауцију односно конституисао залогу сада се остварио: од једне могућности, нерозатноће, да он, лицитант, може доћи, поводом продаје, у обавезу, тај разлог се сада претворио у сигурност, наравно под условом да продаја остане стална, да се не умашта: кауција, односно залога, одговара, у границама у којима су дате, за измирење излицитиране цене, и, евентуално, за измирење ове штете која би се, за случај да, због непоштења цене од стране тога лицитаната, дође до нове продаје, показала на овој другој продаји (§. 484., допуна од 14. Јуда 1898. год.).[1]) Ако највећи надметач није дао на кауцију ни залогу, зато што је он било интабулиран било неинтабулисани повериоац за чији је рачун неповрстно имање узето у пошс (§. 479., други став), обавезу у коју је дошао куновним поисканога добра гарантовање трајбина коју има према дужнику. У осталом, ево како се о томе изражава законодавац, у другом ставу §-а 481. (измена од 14. Јуда 1898.): „Ако продаја остане у снази и купац цену положи, кауција ће му се при полагању цене урачунати у цену или вратити. А ако продаја остане у снази, а купац цену не положи, него буде нова продаја имала на његову штету по §-у 484-ом, кауција ће се употребити на измирење трошкова око нове продаје и штете ако штете буде, што би се на новој продаји добила цена мања.“

Разуме се да примена другога става §-а 481. односно враћања кауције лицитантима искупцима нема места код продаје покретних ствари, пошто се ту кауција не полаже, а не полаже се стога што се, по §-у 483., „Јавне продаје за готове новце, која се полажу за покретну ствар одмах...“ Исто је тако и у другим законодавствима. Тако, §. 276. *in fine* Аустриског Exekutionsordnung-а, у коме се говори о јавној продаји Versteigerung покретних добара, вели: „Ein Vadium haben die Bieter nicht zu erlegen,“ то јест надметачи немају да полажу каг цију. Ово зато што се у §-у 278. истога Закона иди, такође, говори о продаји покретности, каже: „Die zu versteigernden Gegenstände werden nur gegen Barzahlung verkauft und müssen vom Meistbietende sofort übernommen werden“ (став други), што ће рећи: Предмети за продају одређени продају се само за готов новац и највећи надметач може их одмах узети. § 817. (798.). Немачкога Грађ. Суд. Поступка процесује, за јавну продају покретних ствари, као што нам је то већ познато „Die Ablieferung einer zuschlagenen Sache darf nur gegen baare Zahlung geschehen“, то јест: Продаја једне уступљене ствари може бити само уз плаћање у готовом новцу, Чл. 624. Франц. Грађ. Суд. Поступка садржи, за јавну продају покретних ствари, овакву одредбу: „L'adjudication sera faite au plus offrant, en payant comptant...“, а то значи: Ствар ће се уступити најјачем надметачу, за готов новац...“

(наставиће се)

Ж. Ђорђ

КРИМИНАЛНИ МУЗЕЈ

Жандармеријске школе у Волзу[2]) (Пруска)

У пруској жандармеријској школи у Волзу имао сам прилику да се изближе упознам са једним важним помоћним средством за обуку жандарма — са криминалним музејом.

Као што су Немци практични на сваком, тако су и на овом послу. Теоријска предавања, која се у овој школи држе жандармским кандидатима у троме течним курсевима, допуњује се практично очигледном наставом у овоме музеју, који је ради тих инструктивних циљи поглавито и установљен, богато снабдевен и целисходно распоређен.

Помоћу примера, будући полицијски службеници, упознају се са оруђима којима се кривична дела врше, и чиме се кривци при извршењу дела све служе, као и на шта жандарми треба да обрате пажњу при привођењу података о злочину и злочинцу.

Богат музеј све примерно уређене школе смештен је у једној пространој и видној дворани. Изложени предмети небројном су узајмљени од појединаца и школа послани од стране судских и полицијских власти са територије коју она школа жандармима снабдева. То су све предмети којима су кривична дела вршена, или су и сами производ тих дела.

У овоме музеју предмети су груписани према категоријама кривичних дела а не према једнородности самих ствари. Тако гледалац може наћи у једној групи: длето, јеге, ценну мараму, дестиве од ужета и остатак од цигаре у гипсу са отисцима пушачевих уста; у другој групи фотографски апарат, прибор за цртање, револвер са чаурама и зрнима испаљених метака и залепљене банкноте и т. д. Предмети у музеју смештени су у стакленим ковчезима на могарина, распоређени по столовима и обешени на зиду. Поједини одељци овако су распоређени:

---

[1]) За продају покретних ствари вади пропис §-а 517. (718.) Нем. Грађ. Суд. Поступка у коме се вели: „Die Ablieferung einer zugeschlagene Sache darf nur gegen baare Zahlung geschehen“, што значи: Продаја (највећем надметачу) уступљене ствари бива само за готов новац. Примећуја је, дакле, код лицитирања покретних ствари много протиђа и брза него код продаје непокретних, где напрвни суд, Vollstreckungsgericht, мора да донесе одлуку о уступању продајног добра, као што је то и горе речено. Fitting, op. cit., S. 661. ff. (§ 147: „Entscheidung über den Zuschlag“).

[1]) В. Дим. С. Калајџић, *Кауција при јавним продајама* (*Полицијски Гласник*, год. 1910., број од 18. Априла, стр. 114.).

[2]) Bechard, Colmet - Daage et Glasson, op. cit., II p. 251.

[2]) Wohlast, надалеко од Бреслауа, на путу Бреслау-Вагин-Франкфурт на Одру-Берлин.

I. Крађе.

Разне обуће за људе и за коње, израђене од гуме и тканине да се ход не би чуо и да би се прави траг сакрио. Разне тестере, турпије, свердлови и клешта за похару каса и гвоздених затвора бушењем, сечењем и кидањем, као и на сечењу гвоздених ограда, прозорских решетака и томе подобно. Затим разни кључеви и казауи. Нарочиту пажњу међу њима заслужују: челична шипка којој се са обе стране могу по вољи мењати и притврђивати језичци кључева разних форми и величина. Овде се налази и читава збирка тих језичака. Даље, цев од танкога и јакога бледа, чије иницје удуж предазе једна другу и нису залемљене. Помоћу ове цеви окрећу се кључеви остављени са унутрашње стране у затвореним бравама, тако да се из браве истиснути могу, или се самом цевју стегне кључ са спољне стране тоиако, да се њиме и закључана брава отвори.[1] Направа за похару каса тоњењем, која је мала и за ношење у џепу подесна. Апарат је конструсан за заједничко горење ацетилена и угљеника. Даље, разне лествице од дрвета, шине и дрвета. Снимци трагова људских, коњских, колских, велосипедских, и отисака разних предмета на снегу, мокрој земаи или на прашини, као: сандука, пушки врећа, штапова, буради итд. Снимци су израђени нечином од гипса, има их и од лоја, воска и цемента, а радили су их жандарми при прикупљању података у појединим злочинима и уз остала доказна средства предавали их судовима. Снимци отисана руку злочинаца на стаклету као и на глеђосаним и политираним предметима (напиларне линије) које су снимке такође жандарми радили. Из краће дрва могу се видети сикире и тестере којима су дрвета обарана, као и режисеви од пањева у шуми оставлених, на којима се познају трагови од крњих златки којима су крадљивци дрва секли и тако даље.

II. Одељење забрањенога риболова и хватања птица.

Ту се могу видети разне мреже које не одговарају законском пропису, разне забрањене направе од прућа, гвожђа („вајлушке“ и „чепићеви“) и од жице за хватање риба. За хватање птица налазе се канези, мреже, замке, клусе, шипке са лепком и клопке.

III. Крађа дивљачи.

Пушке које се расклопљене могу неприметно носити, пушке у виду штапа, направе од пушчаних цеви које се напуњене и запете остављају у шуми на згодним местима на саме дејствују кад дивљач на њих нагази. Разне врсте замки и гвожђа. Инструменти за домаљивање дивљачи, средством подражавања гласа мужјака, жене или младунчета. Пилиће и коске ногу којима је пред судом утврђивана врста, пол и старост дивљачи.

IV. Прављење лажнога новца.

а.) метаљнога:

Калупи метаља и од гипса за златан, сребри и никлен новац и судови за топљење и спајање метала. Прибор за прављење лажнога новца пресовањем: за изливање плоче нужне дебљине, за исецање кружића и за утискивање шара и натписа на новцу. Примерци лажнога новца и метала од којих се он обично прави.

б.) папирнога:

Фотографски апарати са најпрецизнијим сочивима са осталим прибором за фотографију, прибор за цртање, нужне хемикалије у течности и у прашку, плоче фотографске, камене, челичне и бакарне спремљене за прављење лажних хартија од предности и збирка лажних банкнота, марака, акција, лозова и државних хартија разних држава и различитих предности.

V. Намерне паљевине.

Времени упаљачи, направљени вешћном од свеће и кучине, крпа или хартије натопљене петролеумом или смолом, као и заклони за ове упаљаче да светлост пре времена не би примећена била, то су обично кутије, сандучићи, цеви или сакије, са малим отвором за ваздух.

VI. Атентати на возове.

Овде су поређани разни предмети од дрвета, камена или гвожђа као и патрони у упаљачи које су злочинци постављали на железничке шине ради избацивања воза.

VII. Справљање лажних печата и исправа у циљу провере.

У овоме одељку изложени су разни лажни печати од дрвета, метала, гуме и шкриљца, и то највише полицијских власти, поред тога државних као и других државних установа. Овде треба напоменути печате којима се лако могу фалсификовати печати више власти једне врсте. Пир. натпис „Краљ. српско начелство среза . . .“ притврђен је на подлоги самога печата, натписи, нас, „врачарског“, „кључког“ итд. притврђени су на нарочитим подлогама које се по вољи и потреби мењати могу. Даље, лажни печати којима касапи живогу месо од стоке непрегледане и ван клиница заклане и томе подобно. Разна лажна уверења за људе и стоку, лажне раденичке књижице, лажне дозволе за свирање, торбарење или скупљање милостиње и т. д. лажни капони потрошачких задруга и лажно попуњене и оверене поштанске упутнице. У овоме одељку показано ми је једно лажно уверење којим, тобож полицијска власт, препоручује милосрђу добрих људи једнога „Србина“ коме су Турци у Македонији оца, мајку и браћу исказнили, иметак им свалили (радњу од 10.000 марака), а њега у тамницу бацили, где је од тиеуса оболео и нем остао. Утврђено је, да су 8 варијаца једновремено, у разним крајевима скупљали прилоге од лаковерног света и то помоћу оваких истих уверења.

VIII. Провере картама и коцкама.

Овде су ми показане карте које се по полеђини распознати могу. Има их које су тако од саме фабрике, по поручбини, направљене; друге су, пак, од стране играчь „маркиране“. Коцкама, које се, као и код нас, на пазарима, светковинама, по бањама и на лађама при „транго-франго“ употребљују, и које су у свему нашима сличне., врши се превара од стране онога који их окреће, најчешће на овај начин: коцка је кроз једну од њених тачака на једној страни издубљена и тиме олакшана, са друге, противне стране, коцка је на исти начин издубљена и шупљине оловом наливена и тиме са те стране отежана. Кад се овакве коцке „баце“ готово редовно ће пасти тежим странама на ниже а на тим се странама управо налазе бројеви који су на столу великим добитцима обележени и обратно, лакше, горње стране коцки, дају бројеве који врло мало добијају или ништа. Контрола оваких коцки може се чинити пажљивим загледањем и „бацањем“, у случају сумње, пак, пресецањем.

(свршетак се)

В. Андрић, капетан.

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

Да би се олакшало истраживање и доказивање, поделићемо оку зону на четири рационизна сектора, који су међусобно

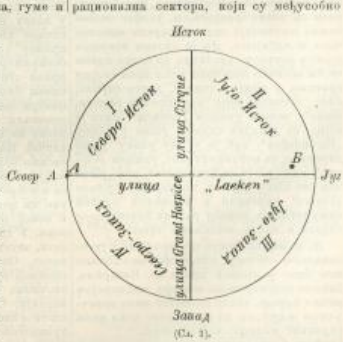

Завод
(Сл. 1).

растављени улицом „Laeken“ с једне, и улицама: „Cirque“ и „Grand Hospice“ с друге стране. (сл. 1).

Дете је било просрегнуто и одведено са тачке *А*, на демаркационој линији сек-

[1] Ово се може спречити најпрецизнијим ваљ, зато се једна тесдена полка, на једном крају повијена у виду куке, повијени доњи окати и кажу а прави врдеи провуче преко кључ који је у брави.

тора северо-источног и северо-западног, на крајњој северној тачци ових двају сектора. Његов леш одбачен је у тачци *Б*, у југо-источном сектору. Да је кућа злочина била у сектору северо-источном, у његовом источном делу између сенског и северног булевара злочинац би, услед непромењене, неодољне и неизбежне опозиције сила и покрета приближава и одбијања, одбацио леш било у једном делу улице „Blanchisserie“, према улицама „Cendres“, „Canon“ и „Damier“, било у улици „Finstere“, према улици „Colombier“, „Choux“, „Roses“, или према улици „Persil“, у оном лавиринту искривљених улица, у којима остављање сумњивог пакета не би било тако опасно, и из кога би човек могао побећи много лакше но са ког другог места у Бриселу. Једина опасност у овом случају произлазила би од прелаза преко северног булевара и улице „Neuve“.

Да је, с друге стране, кућа злочина била у западном делу овог сектора (северо-источног), између сенског булевара и улице „Laeken“, злочинац би, упутивши се улици „Laeken“ ради остављања пакета с лешом, ударио улицом „Fleurs“, т. ј. нормалним и најдиректнијим путем, који је у исто доба најугоднији, најмање жив и најмање надзираван — дакле најсигурнији — у место да предузма налишно и опасно заобилажење улицом „Laeken“. Или још боље, он би одбацио леш у противној зони, у сектор југо-источни, т. ј. у кварт „Béguinage“, који је пуст, усамљен, без пролаза, зауст зграмла двеју болница и великом, опкољеном лавиринтом готово пустих улица. У овом региону никакав полицијски надзор није потребан нити постоји, те је с тога безопасан за случајног злочинца.

Да је злочин извршен у сектору југо-источном, злочинац би одбацио леш било у правцу пијаце, било у правцу места св. Катарине, било у кварт „Béguinage“, увек са истих разлога, т. ј. због неизбежне опозиције сила и покрета приближења и одбијања. Да је злочин извршен у овом сектору, злочинац на сваки начин не би остао леш тако рећи пред својим вратима, у центру зоне. С друге стране, опет, злочинац није, као што смо видели, ишао с лешом улицом „Laeken“, нити је њоме, са западне стране, ушао у улицу „Hirondelles“, већ је у ову улицу ушао директно, са источне стране, улицом „Cirque“, или „place de Brouckère“, или „place van der Elst“, које су, посредством улице „Fleurs“ директни и нормални путеви комуникација између разних тачака овог кварта и места остављања леша.

Да је, најзад, место злочина било у југо-западном сектору, злочинац би одбацио леш било у правцу пијаце св. Катарине, било на крајњој тачци сектора, под стрејом рибље пијаце, дакле на месту мало осветљеном и пустом, на коме преко ноћи нема редовног полицијског надзора.

Леш детиња, међутим, однет је и остављен на уласку у југоисточни сектор. Злочин је несумљиво морао бити извршен у зони директно противположеној, у сектору северо-западном, т. ј. у кварту „Grand-Hospice“, које се граничи улицама: „Laeken“ и „Grand Hospice“, иควјовима: „La Homille“, „La Chaux“ и Pierre de Taille“.

Да би дошла до своје матере, Жана је морала ићи улицом „Laeken“, у правцу Северо-Истока. То је, дакле, у овој улици, на два корака од аламанског позоришта, то је одмах по Жанином изласку из куће, на путу на материном стану у који није приспела; то је у тачци *А*, где је Жана заустављена и одведена од човека, који има обичај да пролази овим местом, и који је у морао познавати. Пресретнута у тачци *А*, у близини свога стана, Жана је одвраћена од свога пута; и одведена у противном правцу, ка Југо Западу, којом „Pierre de Taille“. Зашто је одведена баш овим путем? То ћемо прво утврдити теоријски а после и стварно.

Злочинац, носилац жалосног пакета, био је виђен око 11¾ часова у вече како брзо корача на пијаци, у правцу Југа, долазећи са Севера, и нако скрене у лево, ка Истоку, у улицу „Hirondelles“, којом иде до улаза улици „Fleurs“. Поито се прво уверио да нико не долази ни од улице „Fleurs“ ни из горње стране улице „Hirondelles“ (источна страна), злочинац је направио један полукруг и оставио пакет, при пут поред произоре ограде око једне новоподизане куће, бр. 14, а за овим је, закључајући се сенком од оне ограде, прешао на леву страну улице и дефинитивно оставио пакет пред кућом бр. 22. Једном ослобођен пакета, злочинац је одмах пошао средином улице, и удаљио се врло брзо улицом „Laeken“, у којој је нагубљен из вида.

Потребно је да овде учинимо једну напомену од највеће важности:

У жели да се опрости леша своје жртве, злочинац се није плашио да пређе врло опасну зону — улицу „Laeken“, која по живости долази у ред средњих, и у улицу „Hirondelles“ — у којој је и виђен. Веома дрзак, он се није плашио да дође у кварт сенског булевара и да у њему остави свој сумњив пакет, а изађи у правцу „place de Brouckère“, он је са беспримерном дрскошћу био пошао у прави центар Брисела. Обично сваки злочинац бежи, по извршеном злочину, од центра вароши, који је живан и боље осветљен и чуван, нарочито у време изласка из позоришта, као што је то онде случај. Наш злочинац, међутим, радио је сасвим обратно. Са дрскошћу, која изненађује, он се, поеби под пазухом пакет са мртвоченим лешом своје жртве, упутио ка центру вароши, т. ј. ка светлости и већој опасности од полицијског надзора. У сваком тренутку могли су га видети, зауставити га и отворити му сумњив пакет. Остављајући свој пакет у зони опасној, суседној центру, лукав и вешт злочинац био је ставио на коцку своју партију. Он се коцкао на велико, да би занео и изиграо правосуђе. Његово вешто лукавство имало је за циљ, да пластима скрене пажњу на сумњива лица која стањују у овом региону, и да на њих ограничи истрагу. На жалост, злочинац је у овоме и успео, јер је власт несмотрено похапсила око 20 личности. Дрзак прелаз злочинчев у опасну зону представља у исти мах интелигентан и дрзак прелаз нешто претварање и прво ратно лукавство. Али, с друге стране, како нам непристрасност налаже, да поменемо све хипотезе које се односе на генезу факата, морамо тако исто допустити, да је врло лако могућно, да злочинац није нарочито смишљао ову комбинацију, већ да је радио инстинктивно, под утицајем природних сила, и да је, као аутомат, отишао и оставио свој пакет на месту где је то било могућно.

Мало је, у осталом, важно, да ли је злочинац радио под утицајем разумне и свесне воље, или под утицајем аутоматске акције самог инстинкта, или под неодољивим утицајем природних сила. Што је злочинац ишао живим ходом улицом „Hirondelles“ да би оставио пакет с лешом у југо источни сектор региона злочина, то је било због неизбежне, природне и логичне опозиције — несвесне или свесне — његових покрета приближења и одбијања, јер је он долазио из сектора директно противположеног, дакле пранцем од Северо-Запада, т. ј. из кварта „Grand Hospice“.

Злочинац је одбацио леш у *лево* од улице „Laeken“, у правцу Истока. Видели су га како је брзо ишао у правцу Југа, а затим је окренуо косо и *у лево*, ка Истоку. На овај начин, он је ишао у правцу Југо-Истока, а долазио је од Северо-Запада. И доиста, одбацивање леша, извршено под утицајем силе одбијања, морало је бити у правцу противном правцу одвођења девојчице, које је извршено под утицајем силе приближења. Ми имамо, дакле, једно одбијање *у лево*, у правцу Југо-Истока, те се с тога приближење хора налазити у противном правцу, *у десно*, ка Северо-Западу. Жана је морала бити одведена *у десно* од улице „Laeken“. Опште полицијске опсервације слажу се потпуно са нашим мишљењем и утврђују наше резоновање. Злочину силовања претходило је одвођење или крађа детета. Шефови сигурности знају добро, да крадљивци обично потпадају под један физиолошки закон: по извршеној крађи беже *у десно*. У овом случају и злочинац, који је украо девојчицу, одведе је *у десно* од улице „Laeken“, у правцу Запада: ово је био његов пут — индиректан може бити — пошто је малу водио са собом. *Десно* од улице „Laeken“, у правцу Запада, налази се кеј „Pierre de Taille“. То је једини пут којим је девојчица могла бити одведена неопажено. Жана није чинила никакве тешкоће нити је показивала какво неповерење идући с господином нормалним путем, јер је у завођач пронео поред њене сопствене куће, из које је мало час била изишла. Рашел Ван Ланди видела је Жану, своју малу пријатељицу, како у друштву са једним непознатим, који је беше пребацио руку преко стаса, прелази кејом „Pierre de Taille“, и одлази дуж овог кеја у правцу Запада. Тачно и прецизно посматрање Рашел Ван Ланди утврђује и моје резоновања. С друге стране, опет, овај кеј тако рећи усамљен и пуст, иоје у целе стране има баште, а с друге велике и мрачне куће; на њему се налазе свега две до три крчме, слабо посећене

од радника на каналу, и то само преко дана. Поред овога, јавни пут скоро је заврчен колима и робом, под којима се човек може лако прикрити. Не треба се, према овоме, ни мало чудити, што су човек и дете прошли неопажени овим путем. (наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине „острвичке, у срезу нишком, актом својим Бр. 851, пита:

„Суд ово општински, као претплатник листа, моли уредништво за обавештење:

Актом проте округа нишког од 19. новембра 1909. год. Бр. 1458, а према наредби Духовног Суда Епархије Нишке од 9. новембра 1909. год. Бр. 7206, наређено је суду и одбору ове општине, да изврши избор тутора за цркву острвичку за 1910. и 1911. год.

Суд и одбор ове општине, на основу горњег наређења, у својој одборској седници на дан 26. новембра 1909. године Бр. 1548, извршио је избор тутора и изабрао Михутина Раденковића за првог тутора, а њему за заменбеника Голуба В. Јовановића, оба овд., и одлуку спровео начелнику среза нишког на одобрење.

Среска власт исту одлуку одобрила је и вратила суду овом на даљу надлежност.

Кад је суд изабране туторе позвао и избор им саопштио, они су изјавили: да се избора не примају, па су потом и оставку поднели суду и одбору са молбом, да им исту уважи и на њихово место изабере друге туторе, пошто су они самци.

Одбор општински у пуној својој седници од 8. маја т. г. уважио је оставку моливоцима и на њихово место изабрао друге туторе — Мича Цветковића тежака за првог тутора, а њему за помоћника Косту Раденковића, учитеља ова овд.

Кад је суд одлуку спровео начелнику среза нишког на одобрење, он је својим решењем од 11. маја ове год. Бр. 7415, задржао од извршења, из разлога, што одбор није извршио избор тутора у споразуму са месним свештеником по чл. 43. тач. 5. зак. о црквеним властима.

По предњим примедбама среског начелника, одбор општински понова у својој пуној седници 15. јуна ове године у присуству свештеника, понова је изабрао напред именоване за туторе цркве острвичке, имајући у виду напредак цркве. Месни пак свештеник на избор не пристаје што је то и изјавио.

Суд је и ову одлуку спровео среској власти на одобрење по чл. 85. закона о општинама, али среска власт услед оне несугласице између одбора општинског и месног свештеника, спровела је ову одлуку Духовном Суду Епархије Нишке на мишљење.

Духовни суд, актом својим од 6. јуна т. г. Св.Бр. 4613, одговорио је среској власти, да по тач. 5. § 43. код члана 97. закона о црквеним властима, туторе црквене бирају општинари и кметови у споразуму са месним свештеником, и среска власт актом својим од 7. јуна тек. год. Бр. 10.681 наредила је суду овом, да по овој напомени поступи.

Према свему овоме, а услед несугласице између општинског одбора и месног свештеника, суд овај не зна шта сада да по овоме ради?!"

— На ово питање одговарамо:

Чланом 43. тачке 5. закона о црквеним властима источно православне цркве у Краљевини Србији условљено је, да се избор црквених тутора врши споразумно са месним свештеником.

Овај споразум условљен је, несумњиво због тога, да на положај црквених тутора не би дошли људи, који су са свештеником у непријатељству, те би због таквих личних односаја био у опште онемогућен заједнички рад ово унапређења и чувања црквених интереса.

Самим тим, што се тражи споразум свештеника са судом и општинарима (одбором) казује се: да закон не дозвољава неку превагу ни једној ни другој страни, него тражи да ове наћу људе поштене и честите, којима ће интереси цркве бити изнад свију других обзира.

Према овоме, ако је свештеник навео оправдане разлоге против избора поних тутора Миче и Косте, одбор је требао да предложи друге такође часне људе, на би се тако среди и задржали на људима, који не би били противни ни једној ни другој страни, а ипак би достојно заступали интересе цркве.

У цео овај рад није требало уносити личне обзире нити што друго, и онда би избор, који је наређен још новембра месеца прошле године, давно и давно био завршен.

Нека, дакле, суд и одбор закажу нову седницу на овај избор, на коју ће позвати и свештеника, па нека се споразумно и изаберу тутори.

Ако би свештеник у опште био противан споразуму, што је тешко претпоставити, јер и на њему лежи дужност да води рачуна и штити црквене интересе, онда нека одбор и суд изаберу нова лица, која до сада нису бирана, па нека уз позивајући одлуке среској власти констатује да свештеник није изашао на сусрет споразуму.

Ако Духовни Суд не би био задовољан ни овим избором, онда њему неће ништа сметати, да се нов избор изврши или у присуству кога његовог органа или у присуству среске власти, и тако констатује: ко омета правилан избор тутора — суд и одбор или свештеник, на ће према томе наћи излаза на ове ситуације.

II

Суд општине медвеђске у срезу трстеничком, актом својим Бр. 2305, пита:

„У спору Проке Коваченића противу Боривоја Р. Здравића овд. суд овај донео је пресуду: да се Прока Коваченић дужно закуне, да је туженоме дао један шпархет и да му овај заиста није платио 30 дин. па ако се тако закуне, онда да му туженик Боривоје плати 30 дин. накнади таксу и плати дангубу. Не закуне ли се Прока, онда се од тражена нма одбити и да плати Боривоју 1 динар дангубе. Ову пресуду подписали су само вршиоц дужности председника суда и један кмет. Други кмет и деловодац нису потписали пресуду. Пресуда је саопштена Проки и туженоме, но саопштење није оверио ни један часнк општински. Међу тим пресуду су оверили два присутна грађанина, пошто је тужени Здравић неписмен. Када је тужени Здравић позван да присуствује заклетви Прокиној, он је изјавио да му пресуда није ни саопштена.

Суд моли за објашњење:

1., Сматра ли се ова пресуда за извршну или не; и

2., може ли суд над Проком извршити заклетву или не, или треба донети новопа пресуду или не?"

— На ово питање одговарамо:

По § 13. грађанског судског поступка, саопштење пресуде утврђује се на тај начин, што то оверава председник или његов заступник ако су писмени, иначе што се то чини у присуству писмених грађана.

По томе, што је закон условно право оверавање од стране председника или заступника, на тек у другом реду дозволио могућност саопштења на други начин, несумњиво је овај други начин неправилан, и био би повод да се пресуда доведе у питање, да је дотични изјавио жалбу у законском року.

Пресуда не би одговарала закону ни по томе, што није потписана од стране још једног кмета и деловоће.

Али кад је саопштење макар и неправилно извршено, на он није употребио право жалбе у законском року, онда је пресуда извршна и треба је извршити.

Ну пре тога свакако треба сазнати од оних, који су потписани као присутници, да ли је саопштење одиста извршено или не.

Ако би био овај последњи случај, онда пресуду не извршивати, него дати туженом право жалбе — извршити ново саопштење.

III

Пярох седларски, актом својим Бр. 51, пита:

„19. јуна тек. год. упутио сам један акт под Бр. 44. начелству округа пожаревачког. Пошто је иста акт пропао наше надлештва, приспео је, напоследку, начелнику среза ресавског, који га упути суду општине седларске, са овим налогом:

„Предњи акт саопштити пароху седларском на потом га вратити."

Суд општине седларске позвао ме је у судницу на завевини акт стакла на њему:

„Данас 7. јула саопштено ми је".

доказ потпис мој

оверава

Председник суда

Н. Н.

Том приликом скренуо сам пажњу, да је ово обична администрација, да ово није акт неког грађанског спора, и мишљења сам, да је суд требао, по поштанским правилима, запести акт у експедицију књигу, послати га мени, да га заведем у мој деловодни протокол, па потом вратим.

Молим уредништво за објашњење:

1. Да ли је суд овај поступио правилно или не; и

2. Да ли се свештеник сматра као званично лице те да му се акта примају и предају на књигу?"

— На ово питање одговарамо:

Кад год свештеник шаље званичан акт за послове, који су њему стављени у дужност чланом 38. закона о црквеним пословима источно православне цркве у Краљевини Србији, онда то долази у ред службене преписке, и одговор му треба достављати на његу као и осталим надлештима.

Ако је и акт, о коме је напред реч, ове врсте службеног рада, онда је начелник среза погрешно што је у опште слао одговор преко општинског суда, а не непосредно свештенику.

Суд је свакако требао послати свештенику у дом овај акт, јер баш да акт и није био званичан, суд је требао да има важне према свештенику и не валаже га незгоди личним доласком у судницу, кад он може акт потписати и у своме дому и кад природа посла не тражи лични представак.

IV.

Један учитељ пита:

„У онд. селу свештеник наплаћује од сваког домаћина по један динар на име свечарине на резао коме колач или не, а поред тога наплаћује и по 0·20 дин. на име пенакног „задушничког". Шаљући врши по списковима задужења преко суда општинског.

У тарифи свештеничкој стоји да свештеник има права на један динар за резање колача, а и да му се плаћа кад врши помен умрлима на гробовима, али мислим да нема права да наплаћује и онда, кад не реже колаче, као и кад не врши помене умрлима на гробовима.

Да би се ово питање пречистило то молим уредништво да објасни ово:

1. Сме ли свештеник да задужује и тражи наплату од оних грађана, чије колаче није резао и чијим мртвима није вршио помен на гробовима?

2. Сме ли општински суд да врши наплату по свештеничком списку задужења, кад задужује и оне којима није вршио никакве обреде?

— На ово питање одговарамо:

У колико уредништво познаје обичаје у земљи, њему се чини, да нема ни једнога православног Србина, који не сече славски колач кад га већ меси и жито справља.

Ако одиста има таквих примера да се колач меси али да се не сече, онда би то било одступање и од предања и од верских обичаја.

То би исто било и онда, ако се ти колачи секу, али ако то сечење не врши свештеник.

И ако одиста има оваких случајева, онда је питање но врши то сечење кад га не врши свештеник, и да ли је то бегање од свештенина последња наплате такве или узроци леже у чему другом?

Јер кад учитељ напред тврди да свештеник наплаћује таксу и за оне колаче, које он није секао, онда значи да их је секао неко други.

Овим питањем требало би да се више позабаве и свештеници и учитељ.

Али, како слава и обреди прекини скопчани са њом, не долазе у ред принудних обреда као што је нпр. крштење, него је ствар савести и верског осећања, онда се не би могло рећи да свештеник има права на награду за сечење колача, кад му ова услуга није тражена, јер се таква прописана чл. 8. тачке 5. закона о уређењу свештеничког стања наплаћује само за учињене услуге.

То исто важи и за такву из тачке 14. поменуте законске одредбе, јер је ствар доброг расположења и поштовања према умрлима да ли ће се ова чиновједства вршити или не.

Помени о којима говори тачка д. чл. 5. поменутог закона и иначе не подлеже таксе јер се врше по дужности.

Према овоме, кад год неко докаже да му свештеник није вршио сечење колача или помен (чиуљу), било што овај ту услугу није тражио, било што свештеник није хтео или стигао да је учини, суд онда не мора извршити наплату.

Сечење колача не би се морало наплатити од оних домаћина, који су се одвојили од својих родитеља на истина славе славу, али не месе колач за живота својих очева, којима као представницима дома припада ово право.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Засеоци немају права да засебно, на својим састанцима, бирају себи кмета.

С. Ђ., Ж. В. и остали из К....., жалили су се Државном Савету противу избора чланова за општину к....., који је извршен на дан 28. марта 1910. год. због ових неправилности:

1. што је неправилном потврдом азбучног гласачког списка скраћен рок за тражење исправке, јер је по чл. 23. у вези чл. 181. б. зак. о општинама, требало да стоји на углед од 11. до 26. фебруара, а међутим председник суд је потврдио списке 27. јануара, те је тако право на тражење исправке престало баш онег дана (11. фебруара), када је требало да отпочне;

2. што М. У., као чиновник окружног одбора, према II. одељку чл. 71. зак. о општинама, није могао бити општински одборник, на према томе, по чл. 52. е. пом. зак. није могао бити члан бирачког одбора;

3. што су на овом збору бирани уједно и председник и одборници и кметови, а међутим ово по чл. 53. е. зак. о општинама није смело бити, пошто је општина састављена и из два села: Л.... и Т...., која су и до сада имала засебног кмета.

За доказ својих навода поднели су уверење општинског суда № 2630.

Трећи Одсек Државног Савета по оцени жалбених навода и расмотрењу изборних акта, нашао је, да је навод под 1. неумесан, јер то, што је председник суд потврдио азбучни списак 27. јануара, није ништа сметало интересованим лицима да траже исправку азбучног списка. Да пак право на тражење исправке није осујећено, види се из тога, што је после те превремене потврде азбучног списка од стране председника суда накнадно уведено у азбучни списак још 85 лица.

Навод под 2., баш и кад би се умело као тачно посматрање жалитеља, да чиновник окружног одбора не могу, према II. одељку чл. 71. закона о општинама, бити општински одборници — а тај се законски пропис очигледно односи на *доказане* чиновнике, који имају право надзора над општином — неумесан је, јер, по чл. 52. е. поменутог закона, чланове бирачког одбора бира општински одбор кодцом *из овеје средине*, а ни жалба, ни приложено уверење, не тврде, да М. У. није на дан избора био одборник, већ напротив обратно. Поменути законски пропис могао би послужити само као разлог, да се такав одборник разреши, али, неразрешен од дужности, он има несумњиво сва права општинског одборника.

Навод под 3, неумесан је, јер се извештајем Министра Унутрашњих Дела од 20. маја 1910 год. II№ 9901. тврди да ову општину сачињавају и засеоци: Л..... и П....., а по чл. 33. тач. 1., 53 и 58 зак. о општинама кметова се бирају на сеоским односно варошким састанцима само у оним општинама, које су састављене из више села, или из вароши и села а овде тај случај није. Да ова два места нису *села*, види се и из чл. 3. закона о административној подели Краљевине Србије.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се жалба одбацује као неумесна.

Одлука од 20. маја 1910 год. № 5277. $^{3}/_{2}$

Јос. К. Ст.

Одлука опште седнице Касац. суда од 7. Априла 1910 № 4024.

За квалификацију дела крађе калемова лозе узима се само вредност тих калемова већ и вредност штете, услед неродности чокота за време од три године.

Неготин, председ. суду је по оптужби С. К. што је 23. новембра 1909. год. у винограду М. В. исекао 72 чокота и тиме учинио кривично дело, које се казни по § 221. крив. закона.

Председ. неготин. суд је нашао да у радњи оптуженог према вредности покрадјене калемова стоји дело исупине крађе кажњиво по § 391. крив. зак., без обзира на вредност оштећеног чокоља, и оптуж. ослободио на недостка доказа.

По по жалби приват. тужиоца и државног тужиоца, Касациони Суд примедбама од 12. фебруара т. г. № 1796. поништио је пресуду председ. суда са разлогом:

„Погрешно је тај суд нашао, да овде, само према вредности покрадјене лозе, а без обзира на укупну штету, која је приват. тужиоцу овом крађом учињена, стоји дело исупине крађе.

Јер код дела, као што је ово, чија квалификација зависи од вредности штете причињене кривичним делом, мора се узети

у обзир вредност целокупне штете, коју је за последњу имала кривична радња према имовини приват. тужиоца, а не само вредност предмета до кога је приват. крађом дошао, без обзира на везу тога предмета са стварі за коју је бео екопчан, а према томе без обзира на вредност коју он има у односу на ту ствар за коју је везан.

Према томе, када при оном делу има да се, ради квалификације, узме у обзир величина штете, онда се при оцени њеној не може заустанити само на вредност осечених и украдених резница као таквих, већ се мора узета у обзир и она нерасходована штета причињена сечењем те лозе, услед чега је наступила неспособност чокоња да род и тиме нема штета за приватног тужиоца, дакле она вредност коју те резнице имају у везаности својој за чокоње.

У овим штете крађом причињене не долази, дакле, у овом случају само вредност одсечене и однете лозе, које могу само према извршаоцу крађе представати једну вредност, већ и величина оштећених чокоња, које је услед сече лозе са њега постало неспособно за трогодишњи род према констатацији на протоколу № 13501.[6]

Ове примедбе приоствен. истогин. суд није усвојио, већ је дао следеће противразлоге:

„Што примедбе поставлајуће принципи, да се дело крађе, квалификује по величини штете у односу која је из дела крађе произишла, *а не само по вредности украдене вредности*, — утврђују — односе нешто што у закону не стоји, проширују смисао закона пан онога оквира, који би на себи носио карактер тумачења закона.

Текст принципа законског гласи: да се крађа казни по § 221, или по § 391, прив. зак. *према вредности, коју покрадени предмет, односно украдена ствар пострета стар имг.*

Предност покрадене то је у односу изражене еквивалентне, коју једна ствар, у промету има, и она — вредност — ограничава се на суштину или супстанцију само ствари као економског добра, дакле у овом случају у вредност покрадене но може се урачунати ништа друго, него само вредност покрадених лоза.

Стоји то да у много случајева сопственик украдених добра није оштећен само тиме, што је лишен вредности дотичног објекта, већ приделали и даља штета — изгубљена добит и друге користи, које би кроћена ствар, као економско добро, сопственику давала.

Али о тој даљој користи односно штете законодавац не води рачуна у погледу квалификовања дела; он се задржава само на предност *украдене ствари и према тој делу квалификује*, а што се даље посредне или непосредне штете тиче, она се узима у обзир само у виду досуђивања накнаде, ако је штета определена или изводљива, односно § 296 кр. с. пост. ствар за ову даљу штету пред грађанском суду.

Противним тврђењем, које примедбе заступају, ствар оцене квалификације дела била би постављена на такву једну основу — несигурну основу, да би се у правосуђу направио безизлазни хаос.

Принцип тај за квалификацију дела, који заступају примедбе приноћен и, пр. на крађу стоке доведо би дотле, да би се свако дело крађе стоке из § 391, прив. зак. могло казнити за преступно из § 221 а кр. зак. или злочино по § 223 б. кр. зак.

Да ово и примером објасним: украдена овца у времену дела вреди 99 гроша, а када се према тој вредности квалификује дело оно би се подвело под § 391, кр. зак. Али ако идемо даље онда долази штета за сопственика, што и. пр. није музао овцу за десетак дана или док се дело нашло, која би могла износити 5—10 гроша и онда би у времену суђења дело дошло под § 221 а кр. зак., па надзад ако би се дело при стављању под суд задржало непресуђено мало више, могла би та штета, при најсавеснијој оцени вештака да до дана претреса или на претресу, изађе и преко 200 гроша, на према томе да дело дође под поротни суд, као дело из § 223 б. кр. зак.

Из онога примера види се, нако би се произвољно кретала квалификација дела када би се усвојио принцип за квалификацију онај, који примедбе заступају, а да би се на тај начин стварао хаос у правосуђу није потребно ништа више навести.

Накратко, увођењем овога принципа, који у закону не стоји, могла би се квалификација дела сасвим произвољно сваког часа мењати за она дела, где се квалификација одређује према вредности.

Што се тиче оне врсте крађе — крађе лозе — које су се у овом праву, који има доста виногрда, дешавале и дешавају, суд не може да стане на гледиште, које заступају приходеће Касационог Суда, поред раније наведеног још и с тога, што је и до сада, нестапна судска пракса у томе, јер док је у једном раниј ем случају квалификација утврђена сасо према вредности украдених чокота, где је утврђена вредност од украденог чокота но 1 динар, коју предност обично утврђују и по чл. 5, зак. о чувању полског имања општинских одбора у почетку године — без обзира на предност изгубљене добити — штете — што је дотичном лицу украденим чокотима уништен виноград, дотле у другом нак случају, где се извршена крађа резнице — лоза сечена са чокота — као што је овде случај квалификација је утврђивана према вредности исечених и украдених лоза — резница — и изгубљеној добити — штети — за *ове* једине а овде се према примедбама тражи, да се утврђује квалификација према вредности покрадених резница — лозе — и изгубљеној добити — штети за три године, што би нас одвело до оног закључка, до кога смо дошли износећи за пример крађу стоке, односно да се и крађа лозе не би могла никада казнити као ступно дело, а то законодавац није хтео.

Јер рецимо да је вештачком проценом утврђено да је неким исечена лоза у вредности 50 и. дин. (какав случај такође постоји у пракси) и да су са сним због тога уништена два чокота, онда би се она крађа лозе без сумње морала подвести под одредбу § 391, кр. зак., ако се за квалификацију дела узима само предност покрадене, али ако се према примедбама Касац. Суда узима у оцену изгубљена добит — штета — онда би се она крађа могла подвести и под одредбу § 391. и под одредбу § 221. крив. зак.

Дакле, ако се квалификација утврђује само по предности покрадене, онда би дело дошло под § 391. крив. зак. као што је овде случај у пресуди овог суда од 22. децембра 1909. № 27409[7], а ако се води рачуна и о изгубљеној добити — штети — онда се она можеценити са сним произвољно за 1, 2, 3, ... и т. д. година, доклле се дотера до вредности, да би се дело могло подвести под § 221. кривичног зак.[8]

Касационо Суд у општој седници нашао је да су примедбе одређена на закону основане, а да противразлози пресуђеног неготинског суда не стоје.

М. Л. Р.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ТРАЖИ СЕ

Тихомир, син **Уроша Балића** из Ракковица, отуварао је 12. прошлог месеца из Александровца. Он је стар 13 година, плав, у сеоском оделу. — Дешета начелника среза жупског Бр. 7124.

Драга, осамгодишња кћи **Иконије Милошевић**, из Текије среза ресавског, нестала је 7 овог месеца. Она је прикоњавета, на носи на бедегу од уреда бесног лица у сеоском оделу, носилана шиљом. — Дешета начелника среза ресавског Бр. 13764.

Љубомир Ракић, чиновник, осигуравајућег друштва „Пу-Јорк" у Београду, 23. прошлог месеца отишао је од своје куће и до данас се није кратко. Он је стар 59 година, средњег раста, просед, од одеће на себи је имао: шајет затворени боје, цри шеренцер и на глави цри шолуцилиндер. — Акт кварта варошког Бр. 8109.

Милоје Ђурић, бакалин шегрт код свог брата Живка Ђурића, бакалина из Београда, отуварао је прошлог месеца од свог брата и до данас се није врнуо. Милоје је стар 12 година, окиљен, плав, у оделу отворене боје са кајметом на гаши и сарачким опанцима за восаме. — Акт кварта доњоћеског Бр. 3406.

Милорад Ристић, обућарски шегрт, који је још пре 11 месеци отуварао из Београда, није се до данас јавио своју фамилију. Он је стар 14 година, смеђ. — Акт кварта палилулског Бр. 5064.

ПОТЕРЕ

Петар Новаковић — **Дрехер** звани **„Треер"** осуђеник казненог завода у Митровици (А.-Угарска) побегао је из завода пре две године и до сад није ухваћен. Он се називе и **Милоша Неовановића**. Петар је расте средњег, блоха лица, носа и брокова нестеканих, очију зелених, слабе конструкције, туберкулозне. Од особених знакова има на левој страни леђа рана од убода ножем. Не говори добро српски. — Акт антропометријског одељења Бр. 1336.

Жика Жилсон, познајник порекла, проверено је у Бриселу снатру суму новаца и са **Селиком Делфин Собленцом**, радником, побегло у свет. Поред њихових слика, које износимо, бежанске власти послале су и ове њихове податке и то: Жика стар 20 година, висок 1·90 см. приближност, по лицу бубуљичав, сув, у оделу овако браон боје са дуговаљаним, панталоне прве са белим пругама, на глави мали шешир сламни и на ногама плитки ципеле. Селика је стара тинеје 20 година, висока 170 см. косе смеђе и гургујасе, округлих образа, нос

меликог, у шестину тегет са великим шеширом на глави. — Акт антропометријске одељења Бр. 1361.

Јован — Јохан — Грегоровић, осуђеник — слободњак — пишног казненог завода, побегао је 8. овог месеца са рада. Он је родом из Котора (А.-Угарска) стар 45 година, средњег раста, риђе косе и брњова, по лицу петав, по занимању је машиниста, говори немачки и румунски. Од одела, имао је на себи: радничке плаве панталоне и капут и прслук браон боје париран. — Дешава управе пишног казненог завода Бр. 1990.

Тодор Живковић, столарски шегрт, осумњичен је да је извршио крађу целиног сата. Он је стар 13 година, приближност са качкетом на глави. — Акт варошког полицајског Бр. 4896.

Васа Путник, угарски држављанин, изршном пресудом темишварског суда осуђен је на дво године робије због прикривања лажног новца. Он се налази у бегству и може бити да је у Србији. — Акт Министарства Унутрашњих Дела Пбр. 5063.

Живка, жена **Миладина Кошутића**, бантована Душевне Болнице, напустила је свога мужа и том приликом украла му један пар мушког одела и 190 динара у сребру. Она је стара 25 година, висока, крупна. — Акт окружног врачарског Бр. 6972.

Неша Тодоровић, земљак из Врбовца, извршио је два покушаја убиства за затим побегао. Он је стар 75 година, средњег раста, риђ, у лицу рђав од богиња. — Акт начелника среза болеславског Бр. 11390.

Малин Павловић из М. Љоља округа пожаревачког, покрао је свога газду Драгомира Радоњића, продаја из Крагујевца и однео му: 6 метара штофа, 2 метра сатина и 15 динара у новцу. — Дешава начелства округа крагујевачког Бр. 16883.

Непознати крадљивци, 4. овог месеца, украли су на жељезничкој станици у Београду или у возу Радушки Јовановић, из Вирфиница, 30 динара у сребру, који су били у ношчаниму браон боје са две преграде; и г. Михајлу Рафајловићу, пензионеру из Београда један потпис правне боје са три преграде у коме је било 240 динара у новчаницама, његове посетнице и још друге хартије. — Акт помесара београдске жандармерије позиције Бр. 376.

Манолс Миронеску, чију слику износимо, ухваћен је у Букурешту и само је изјавио да је родом из Србије. С тога, износећи његову фотографију, препоручујемо полицајским и општинским властима, да ако би на шта знале о овом лицу да то одмах доставе антропометријском одељењу с позивом на Бр. 1361.

Препоручује се полицајским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најмању потеру, и у случају проваљска стражарно их упуте власти која је потерницу издала, с позивом на означене бројеве акта или дешења.

НАЂЕН ЛЕШ

10. овог месеца. Дунав је избацио код села Брњице један мушки леш, стар 50 година, средњег раста, добро развијен. На лешу је био: кошуља бела, прслук и капут сако од прамс штофа са пресвлем и зеленим пругама, оно врата прна машна. — Дешава начелника среза голубачког Бр. 3864.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

У Алексинцу је ухваћено једно лице, у униформи жељезничког службеника, које је продавало у бесцене 11 мушких кошуља са монограмом „К. Ј.“ На саслушању то је лице изјавило да се зове Милутин Бошњаковић, жељезничар из Београда. — Дешава начелника среза алексинчког Бр. 9157

КРАЂЕ СТОКЕ

Ноћу између 4. и 5. овог месеца непознати крадљивац украо је Стевану Живојновићу, из Лагиња, једног коња матроса 4 године, длаке ватворено-доратасте, у леву задњу ногу гушћег са жигом изложено „С“. — Дешава начелника среза јасеничког округа смедеревског Бр. 14784.

Ноћу између 5. и 6. овог месеца непознати крадљивци украли су Жикану Стојановићу, из Осипковице, два жобеда. Једна је матора 7 година, доратаста, у обе задње ноге путаста, са жигом „В“ са оном млечним. Друга је матора 10 година, алатаста, у леву задњу ногу крупаста, висока 155 см. са жигом „К“. — Дешава начелника среза подунавског Бр. 10390.

Ноћу између 12. и 13. овог месеца непознати крадљивац украо је Милеву Радојевићу, из Барошевца, једну побиду, матору 3 године, длаке зелене, без жига. — Дешава начелника среза колубарског окружа београдске Бр. 12366.

Обраћа се пажња свима полицајским и општинским властима на ове праве и крадљивце.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије уредник Милорад А. Вујичић

БРОЈ 29. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 25. ЈУЛА 1910. ГОДИНА VI

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатиоце у износу 12 динара годишње За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединим бројеви **„Полицијског Гласника“** се продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА
у месецу јуну 1910. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда, у току месеца јуна ове године извршено је у Србији:

1. **Убистава**	23
2. **Детоубистава**	5
3. **Нехотичних убистава**	7
4. **Покушаја убистава**	27
5. **Разбојништава**	11
6. **Силовања**	2
7. **Тешких телесних повреда**	20
8. **Паљевина**	15
9. **Опасних крађа**	89
10. **Злонамерних поништаја туђих ствари**	17[1].

Од изложених дела пронађено је:

Убистава	22	или	95·6%
Детоубистава	5	„	100 %
Нехотичних убистава	7	„	100 %
Покушаја убистава	27	„	100 %
Разбојништава	11	„	100 %
Силовања	2	„	100 %
Тешких телесн. повреда	20	„	100 %
Паљевина	1	„	6·6%
Опасних крађа	41	„	46·6%
Злонамерних поништаја туђих ствари	4	„	23·5%

Највећи број **убистава** извршен је помоћу *ватреног оружја* (11), затим помоћу *тупог оруђа* (5), помоћу *оштрог* (5), и *бацањем* (2).

Узроци њиховом извршењу леже: у *међусобној свађи* за 12 случајева, у *осети* за 2 случаја, у *домаћој расури* за 1, и у *извршењу злочинске намере* за 1, убијен хајдук. За 7 случајева узроци су непознати.

Посматрана према местима у којима су извршена, изложена убиства јављају се: у срезу ресавском **3**, у срезу посавском округа београдског **2**, у срезу хомољском **2**, у срезу пожешком **2**, у срезу моравичком **2**, и по **1** у срезовима: тамнавском, колубарском округа ваљевског, ћићиском, гружанском, кључком, (непронађено), рамском, моравском округа пожаревачког, љубићском, качерском, подунавском, орашком и драгачевском.

Детоубиства су извршена: у срезу мачванском **2**, и по **1** у срезовима: лесковачком, расинском и звишком.

Нехотична убиства извршена су по **1** у срезовима: ћићиском, ресавском, деспотовачком, косаничком, рачанском, и у варошима: Пећу и Зајечару.

Покушаји убистава извршени су: у срезу власотиначком **2**, у срезу трстеничком **2**, у срезу азбуковачком **2**, у срезу мачванском **2**, и по **1** у срезовима: лесковачком, јабланичком, јасеничком округа крагујевачког, неготинском, кључком, поречком, расинском, ресавском, нишавском, звишком, моравском округа пожаревачког, орашком, подунавском, добричком, прокупачком, ужичком, драгачевском и у варошима: Крагујевцу и Београду. Сви ови покушаји извршени су у међусобној свађи и осети.

Разбојништва су извршена: у срезу пожаревачком **2**, и по **1** у срезовима: колубарском округа ваљевског, масуричком, деспеничком, поречком, ресавском, рамском, хомољском, зајечарском и трнавском.

Силовања су извршена по **1** у срезовима: јабланичком и крагујевачком.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу тамнавском **4**, у срезу таковском **3**, у срезу нараћанском **2**, у срезу мачванском **2**, у срезу поцерском **2**, у срезу качерском **2** и по **1** у срезовима: космајском, неготинском, деспотовачком, звишком и ужичком

Паљевине су извршене: у срезу гочанском **2**, у срезу лесковачком **2**, у срезу бањском **2** и по **1** у срезовима: власотиначком, оба јасеничка, неготинском, поречком, нараћанском (пронађена), алексиначком, сврљишком и љубићском.

Вредност свих ових паљевина износи око **7.000** динара.

Опасне крађе извршене су: у варошу Београду **13** (12 пронађених), у срезу ваљевском **4** (3 пронађене), у срезу посавотамнавском **4**, у срезу поречком **3**, у срезу ресавском **3** (2 пронађене), у варошу Ћуприји **3**, у срезу јадранском **3**, у срезу мачванском **3** (1 пронађена), у срезу млавском, **3** (1 пронађена), у срезу звишком **3**, у срезу моравском округа пожаревачког **3**, у срезу полуварском округа ваљевског **2** (обе пронађене), у срезу лесковачком **2** (обе пронађене), у срезу рашањском **2**, у срезу нараћанском **2** (обе пронађене), у срезу бањском **2**, у срезу пожаревачком **2** (1 пронађена), у срезу хомољском **2** (1 пронађена), у срезу пчињском **2** (1 пронађена), и по **1** у срезовима: посавском округа београдског, подгорском (пронађена), посавском округа ваљевског (пронађена), тамнавском (пронађена), ћићиском, масуричком, деспеничком (пронађена), неготинском (пронађена), брзопаланачком, жунском (пронађена), трстеничком, (пронађена), темнићском (пронађена), левачком (пронађена), деспотовачком (пронађена), ужичком (пронађена), белопаланачком (пронађена), таковском, качерском, орашком (пронађена), јасеничком округа смедеревског, загаичком, бољевачком, косаничком, златиборском, ариљском, драгачевском, жичком и у варошу Пожаревцу.

Вредност свих ових крађа износи око **6.000** динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу деспеничком **2** (1 пронађен), у срезу рижањском **2** и по **1** у срезовима: врачарском, посавском округа ваљевском, лесковачком, масуричком (пронађен), гружанском, крагујевачком, брзопаланачком, нараћанском, ресавском, деспотовачком (пронађен), нишком (пронађен), алексиначком и бањском.

Вредност уништених ствари износи око **2.000** динара.

Поред изложених дела у току месеца јуна извршено је у Србији и 22 **сало-**

[1] У јуну месецу ср. год. дела ових било је:

1. Убистава	32
2. Детоубистава	1
3. Нехотичних убистава	4
4. Покушаја убистава	30
5. Разбојништава	6
6. Тешких телесних повреда	21
7. Паљевина	20
8. Опасних крађа	176
9. Злонамерних поништаја туђих ствари	11

убистава, и то: у вароши Београду **2**, у срезу ичањском **2** и по **1** у срезовима: оба колубарска, ваљевском, гружанском, лепеничком, крајинском, расинском, ресавском, деспотовачком, азбуковачком, рамском, пожаревачком, зубинском, тимочком, трнавском, драгачевском и у варошима: Крагујевцу и Крушевцу.

Ова самоубиства извршена су: *вешањем* **10**, *ватреним оружјем* **10**, *дављењем у води* **2**. Узроци њиховом извршењу леже: у *болести* за **6** случајева, у *страху од казне* за **2**, у *душевном растројству* за **2**, у *домаћим неприликама* за **2**, у *чистољубљу* за **1**, у *старачкој изнемоћности* за **1**, у *жалости* за **1**, у *домаћој расипи* за **1**, а за **6** случајева узроци су *непознати*.

Општи преглед до сада изложених дела овакав је:

Текућа број	ОКРУЗИ	Убиства	Детоубиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Туђина телесне повреде	Паљевине	Опасне крађе	Запаљивости повериоца својих стварих	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	3	—	—	—	—	—	1	2	1	1	—
2	„ ваљевски	2	—	—	—	1	—	4	—	9	1	2
3	„ крајински	1	1	1	4	1	1	—	3	4	2	2
4	„ крагујевачки	1	—	—	2	1	1	—	1	4	4	3
5	„ крајински	1	—	—	3	1	—	1	2	5	1	1
6	„ крушевачки	—	1	—	3	—	—	—	—	4	2	2
7	„ расински	3	—	2	1	1	—	3	1	11	2	2
8	„ нишки	—	—	1	—	—	—	—	4	2	3	—
9	„ пиротски	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—
10	„ подрински	—	2	—	4	—	—	4	—	10	—	1
11	„ пожаревачки	4	1	—	2	4	—	1	—	14	—	2
12	„ руднички	2	—	—	—	—	—	5	1	2	—	1
13	„ смедеревски	2	—	—	2	—	—	—	1	2	—	—
14	„ тимочки	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—	1
15	„ топлички	—	—	1	2	—	—	—	—	1	—	—
16	„ ужички	2	—	1	1	—	—	1	—	4	—	—
17	„ чачански	3	—	—	1	1	—	—	—	2	—	2
18	Управа града Београда	—	—	—	1	—	—	—	—	13	—	2
	Свега:	23	5	7	27	11	2	20	15	89	17	22

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 20. јула 1910. године АБр. 1382. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Код продаје непокретних добара, даје се, у аустријском праву, извесна сигурност, од стране лицитаната, ради извршења свих оних обавеза које леже на најнижем понуђачу. По §-у 147. Exekutionsordnung-а, ако друкчије није изврши судија наредно, та обезбеда мора износити најмање десети део од процењене вредности непокретнога добра и његових терета („...zum mindesten den zehnten Teil des Schätzungswertes der Liegenschaft und des Zubehöres“.[1])

Кауција дата од стране најнижега надметача остаје све дотле, по § 148. став прва, док тај надметач не испуни све обавезе које је на се примио на лицитацији или док судска одлука којом се одбија од тога да му се пописана непокретност уступи („bis zur rechtskräftigen Versagung des Zuschlages“) не постане извршна. Осталим, пак, лицитантима наузија се враћа (§ 149. Executionsordnung-а).[1])

Немачки Грађ. Суд. Поступак овде је друкчији: по њему не постоји, код јавних продаја непокретних добара, општа обавеза, за надметаче, да положе претходно кауцију. Немачки је систем ту овакав: „Ради осигурања против ризика, вели Fitting (*op. cit.*, S. 657), да се добро уступи надметачу који не би био сигуран платац, може свако заинтересовано лице чије би право могло бити оштећено услед неиспуњења услова продаје захтевати од надметача обезбеду, али одмах по учињеној понуди.[1])

Ова обезбеда по правилу је једна десетина од понуде, и то се мора положити у новцу или у хартијама од вредности. Суд има одмах да реши о давању обезбеде. Ако се нађе да ово има места, она се мора одмах извршити предајом (новца или хартије од вредности) суду, иначе се понуда одбија као неуважна. Разуме се да се дато обезбеђење враћа надметачу, ако продаја на њему није остала.[2])

У француском праву, кауција се не полаже ни код продаје непокретних добара, а то стога што се тамо не могу надметачи лично надметати већ преко пароћитих помоћника судских који се зову les avoués (чл. 705. Франц. Грађ. Суд. Поступка) и којима је дужност да се увере о имовном стању (la solvabilité) лицитанта. „Истина, вели Boitard, Colmet-Daage et Glassons (*Leçons de procédure civile*, II, p. 448), l'avoué може лицитирати за неко несолвентно лице (pour une personne insolvable), али он ће тада бити одговоран и биће осуђен на накнаду штете (чл. 711.), ако је његов клијент опште познат као несолвентан.“ Осим тога, извршилац продаје има за дужност да одбије, од надметача, сваког овог за кога би се знало да је несолвентан (notoirement insolvable), при свем том што се један avoué јавља да хоће, да се за њега надмеће (чл. 711. Франц. Грађ. Суд. Поступка). Наравно, овде се претпоставља, да је l'avoué, још на лицитацији, означио лице за које лицитира, што он не мора да учини: моменат када је један avoué дужан објавити име надметача за кога је добро купио, ако је продаја на њему остала, то је овај који нормира чл. 707. Франц. Грађ. Суд. Поступка, где стоји: „L'avoué, последњи надметач (le dernier enchérisseur) дужан је, у року од три дана, рачунајући од дана продаје, казати за кога се је надметао и прибавити његов пристанак, иначе подићи његово означење (représenter son pouvoir), које ће остати уз оригинал изјаве de l'avoué; а ако ово не би учинио, он ће бити лично означен као купац, а осим тога на њега ће се применити и одредба чл. 711.“ (В. описирање о овоме: Boitard, Colmet-Daage et Glasson, *op. cit.*, II., p. 454).

7°, *Поједини исходи јавне продаје.*

а. §. 486., у допуни од 14. јуна 1878. год. (зб. 33., стр. 58.), предвиђа, најпре, такав случај да је један од купаца одмах понудио, за пописано добро, више од *процењене вредности*, и с тим би се дру-

[1]) Други и трећи став §-а 147. истога Закона говоре о томе која од надметача није дужан дати обезбеду. Да приметимо да, противно ономе что бива код нас (в. §. 139. Аустријанога Exekutions-ordnung-а), повериоци који је травио извршење (der betreibende Gläubiger), као и надметачи који, за пописаној непокретности, имају прибележених примања, немају

[1]) Fitting вели дакле, у примедби под 3°: „Овај захтев изиђи и за даље понуде истога надметача.“ Показује и положај надметача „Wenn ihn eine durch das Gebot gedeckte Hypothek, Grundschuld oder Rentenschuld zedeht.“ Постоје даде надметачи који су ослобођени обавезе давања обезбеде.

[2]) Fitting-а стоји управо: „in geeigneter Weise durch Uebergabe an das Gericht...“

[1]) Schätzungswert des Liegenschaft und des Zubehöres“.

[1]) Canstein, op. cit., II. § 858. „Ueber die Versteigerung ist ein Protokoll zu führen, in welchem.... die Bestätigung des Rückempfanges der Vadien jener Bieter aufzunehmen sind, welche das Executionsobjekt nicht erstanden haben“.

гима, који су ради куповине имања тога дошли, одузела могућност да и сами лицитирају," то јест: остали који су у циљу надметања дошли не налазе да могу, за поисано добро, дати више од тога купца који је, за то добро, понудио изнад процењене преди-ети. Тада ће, вели се, даље, у истом законском пропису (допуни §-а 486.), извршни орган бити дужан саопштити то протоколарно присутним повериоцима и позвати их да се они изјасне о томе: да ли пристају да се поисано добро уступи том једином лицитанту по цену коју је он понудио. Ако они одговоре афирмативно, власт ће добро том лицитанту уступити, у смислу §-а 481., и тако ће се продаја закључити. Разуме се да, ако повериоци на то не би пристали, извршни орган ће и даље одложити и другу одредити.

У овој допуни §-а 486. предвиђен је и овакав случај: „... или би се на против десило, да осим тог једног купца није било више купаца," случај у коме ће извршни орган поступити онако исто као и у првој претпоставци, то јест: саслушаће присутне повериоце односно тога да ли хоће да се томе једном купцу поисано добро, по цену коју је понудио, да или не. Ако повериоци негативно одговоре, власт ће, наравно, одредити другу продају. Питаће је само ово: да ли, и у овом, другом, случају, тај једини купац треба да нуди, за добро које се продаје, више од процењене вредности, па да полиција власт буде дужна поступити онако како је то у допуни §-а 486. речено, или ће она поступити тако и онда ако је тај једини купац понудио само процењену вредност или и мање од ове. На сваки начин, и овде се мисли на то да је тај једини купац понудио *више од процене*, а то се види и из упоређења допуне §-а 486., — допуне која сачињава други став тога параграфа — са његовим првим ставом: у овом, првом, ставу говори се о случају када, на лицитацију, не дође ни један надметач, купац, или дошао је један лицитант али тај не нуди, за поисано добро, једну суму која би прелазила процењену вредност.

Када ћемо узети да стоји први случај из другога става §-а 486.: „ако би при лицитацији један од купаца с места понудио такову цену, која би била већа од процењене вредности, и с тим би се другима, који су ради куповине имања тога на лицитацију дошли, одузела могућност, да и сами лицитирају," а када, пак, други, то јест: „... или би се на против десило, да осим тог једног купца није ни било више купаца..."? Када ћемо, другим речима, знати: да ли, осим оног купца који, за поисано добро, нуди изнад процењене вредности, има још лицитаната? То ћемо знати, бар код продаје непокретних добара, по томе што ће они који желе лицитирати ту своју намеру показати полагањем кауције, односно тиме што ће утврдити постојање једнога од ових узрока који их, иход продаје непокретних добара, ослобађају обавезе давања кауције (§ 479., став други, трећи и четврти).

У самој ствари, између ова два случаја, предвиђена у допуни §-а 486., нема разлике: у оба случаја имамо то да постоји само један лицитант који нуди извесну суму за поисано добро — а та сума, као што знамо, прелази процењену вредност — и осим тога лицитанта нема више ни једног који би више давао. Разнодушно је сада да ли је понуда тога купца једина зато што она остали који су лицитирања ради дошли не дају више, или стога што, у опште, више купаца, осим тога једног, није дошло. Због тога законодавац није ни требао горњу недовољност да прати, већ је било довољно казати: ако на лицитацији један купац понуди одмах, за поисано добро, изнад процењене вредности, па нико други не да од њега више, онда ће извршна орган саслушати присутне повериоце о томе да ли они пристају да се добро томе купцу, по цену коју он нуди, уступи, или ће се нова продаја одредити.

(наставиће се)

Ж. Перић

КРИМИНАЛНИ МУЗЕЈ

Жандармеријске школе у Волау[2]) (Пруска)

(свршетак)

IX. Збирка опасних ствари одузетих од сумњивих лица.

Пушке, револвери, ножеви, „боксери", ножеви и пушке у штаповима, гвоздени штапови и разни предмети за ударање: од масивне гуме, од гвожђа и од дрвета или коже на на доњем делу оловом ојачани.

X. Отрови.

Овде се налазе разни отрови у течности, праху и комаду као и есенције којима се тровање извршити може.

XI. Збирка забрањених списа.

Разне забрањене књиге и брошире, често потпуно исте садржине, али под разним насловима, у различитим формама и са другојачијим корицама. Слике које уде моралу. Повине и слике против владаоца, вере, војске и народности.

XII. Убиства и самоубиства.

У овоме одељењу изложени су предмети употребљени при убиствима као: ватрена оружја од најпростијих до најсавршенијих, разни ножеви, сикире, сатаре, ђулета, штапови, „држаљ", моткe, конопци и т. д. даље, одела и обуће убица и убијених, сукиље, ирна и чауре метака, снимци трагова као и код крађе и т. д. У једноме стакленоме орману изложено је 28 добаља лица која су убивена ударцем по глави, у већини случајева и оруђа којима су убиства извршена, рада сравњења дејства и трагова. При разгледању овога одељења испричано ми је неколико интересантних случајева, који са изложеним предметима стоје у вези. Три од тих случајева одмах ћу овде навести.

1. На згаришту једне изгореле шупе за сметљаш сена, нађени су остаци изгорелога леша служавке Н. Прегледом остатака леша, нађен је на кости добаље иза увета узан насилан отвор. По извесним околностима пала је сумња на столарскога радника Н. да је он девојку убио, однео је у шупу на шупу упалио. Међу златима овога радника нађено је једно полуобло и узано длето, које се потпуно слагало са отвором на добаљи. Раднику је суђено и осуђен је, ма да је дело одрицао. Кад је пресуда постала извршна, осуђени је признао дело, али је изјавио да убиство није извршио длетом, как је то у пресуди стајало, него на револвера. Пажљивијим прегледом добаље после овога признања, нађено је доиста, на иници косе под огорелом ножом, саструганога олова од револверскога метка.

2. У једноме механиском дворишту посвађају се и потуку два сељака. Пошто су се ишдарали голим рукама, један од њих двојице дохвати са земље парче поју труде даске, које је било 0·50 м. дугачко, 0·10 широко и 0·02 дебело, удари њиме другога по глави и на месту га убије. Добаља је пробивена округло, у пречнику око 0·02 м. јер је на томе месту била дебљине коре јајета, услед болести сифилиса. Пример, како се може, под извесним околностима, извршити убиство и оруђем на прва поглед неспособним за то.

3. Добаља једнога самоубице, који је стигао да из револвера испали на себе три метка и то: један у чело, један у слепо око и један у груди. Оружје је било поуздано а метци тако управљени, да је сваки за себе био довољан да сирт проузрокује.

XIII. Бомбе у злочинима.

Изложени су динамитски метци са упаљачима и остатци од употребљених бомби као: парчета од судова у којима су бомбе биле спремљене, оксера, парчета гвожђа и жице.

XIV. Уништење зачетка код матера.

Овде се могу видети разна унутарња и спољна средства за насилно побацивање: течности, прашкова и трапе. Шприцеви и слични инструменти. Поред овога поређани су у 10 тегли са шприцтуром побачени зачетци разнога доба.

XV. Лажне мере.

Мере за тежину, дужину и за запремину, које су удешене да показују мање или више него што треба да буде.

XVI. Фотографија у криминалној служби.

Фотографски снимци лешева, горелих зграда, трагова, повређених делова тела и предмета и слике злочинаца по Бертиљоновом систему.

Школа располаже са неколико фотографских апарата и са целокупним прибором за Бертиљонаж.

XVII. Одељење трагова дивљачи.

Овде су на једноме тридесет табли изложени у оквирнутоме воску трагови разне четвороножне и пернате дивљачи, и то у положајима над ова стоји, лагано иде и кад трчи.

XVIII. Одељење разних патрона и ножевова дејства.

У овоме одељењу изложено је око 50 врсти разних патрона за пушке и рево-

вере, око 15 врста барута у зрну и листу и разне врсте сачми и капсли.

У циљу проучавања дејства и трагова нагрених оруђа, састављена је збирка од стаклених окана, земљаних таблаи и дрвених предмета, на које је гађано из пушака и револвера, са различитих одстојања, управно и косо. Исте од земљаних таблаи гађане су у влажном стању на су после осушене.

XIX. Трагови крви на разним предметима.

Да би се видело како трагови крви на разним предметима изгледају, овде су та трагови вештачки изложени на 140 разних предмета, од хартије, дрвета, тканине, стакла, гвожђа, гуме, камена, земље и песка.

XX. Одељење гума за велосипеде.

Збирка је састављена из 25 парчета гуме за велосипеде, (спољна гума) разних шара, обима и нарезотина. Збирка служи за увут служавања у расповнавању трагова велосипеда, поштo је употреба његова у Пруској веома распрострањена.

XXI. Збирка окова за злочинце.

Овде се могу видети разни окови како за ноге тако и за руке, који су употребљавани од најстаријих времена па до данас.

XXII. Збирка жандармских извештаја о злочинима.

У нарочитоме орману налазе се преко стотине разбраних извештаја о злочинима. Ти су извештаји оригинали, које су жандарми разним властима писали. Уз извештаје врло често налазе се и скице ситуације на месту злочина као и непосредне околине његове.

Дворана музеја снабдевена је осветљењем за вечерња предавања. После једноносечне наставе у школи, почиње се доводити слушаоци у музеј 1—3 пута недељно. Ту им се, у вези са пређеном наставом у школи, показују поједини примери, упућују се наша требају нарочиту и пну пажњу да обрате при поједиником злочинима, износя им се рад и читају извештаји жандарма приликом појединих злочина, па се онда претреса, да ли је тај жандарм добро чинио, да ли је још и шта требао и могао да уради и. т. д.

Као што сам напред рекао, великну предмета за музеј добија школа од судских и полицијских власти [1], и то готово редовно, са свима активна воћене петраге по дотичноме злочину. Предмети у музеју означени су бројевима, који преко једне књиге упућују на акта о томе предмету. И обратно: У нарочити регистар уписују се све власти које су школи штогод послале, те да се у случају тражења могу ствари и акта натраг вратити. Остало предмете и инструменте, набавља школа из свога кредита, који годишње износи 25.000 динара.

У Београду. **В. Андрић**, капетан.

[1])Леднеста нашега судијета пајера из унутрашности знатно сам редном, нта раде наши судови са предметима злочинства у поредењу злочинства? „Да, кад их се новине пишуће, ми на једнога нарочитога дана изнесемо и скицамна предмо“ — гласно је собаним одговор господинов.

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

По извршеном злочину, око 11½ часа, нађен је посилац пакета како иде брзим кораком улицом „Lacken“, у правцу централне пијаце. Он је долазио од Севера, а ишао је у правцу Југа. Човек овај ишао је поред куће *левим* тротоаром улице, носећи пакет под *левим* пазухом. Видели су га како је ушао у улицу „Hirondelles“, скрећући такође у *лево*, у правцу Истока. Такође су га видели како је испитивао околину, улицу „Fleurs“, с *леве* стране, и како је по ономе напрамно један полукруг, у *лево*, и вратио се одједном натраг, прикривајући се у *лево*, у сенци од ограде иред кућом бр. 14. итд. и како је, назад, оставио свој пакет пред кућом бр. 22, у улици „Hirondelles“, на *левој* страни тротоара. Тек пошто се опростио пакета, злочинац је окренуо косо и у *десно* да би се довратио средине улице „Hirondelles“.

Од куда овај ход и ово скретање у *лево* код поснона пакета? Зато што је он долазио с *десне* стране. Овде *лево* представља Исток, а десно Запад. Због природне опозиције својих покрета, као резултата непроменљиве опозиције физичких сила приличена и одбијања, које су управљале злочинчевим радњама, злочинац је, упућујући се Југо-Истоку, морао неминовно долазити од Северо-Запада. Фатално, кућа злочина треба да буде у сектору северо-западном кварта улице „Lacken“, југо-источно према тачки А. а северо-западно према тачки Б.

За злочинчево косо скретање у лево, које је констатовао сведок Жан Батист Де Конини, а које је и власт забележила, имамо две опсервације.

Ено прво: На ово скретање утицао је тежак пакет, који је носио под *левим* пазухом. Тело девојчице од 8 год. тежило је најмање 19 килограма, а пакет, остављен у улици „Hirondelles“, у коме су били труп, глава и хаљине детиње, тежио је више од 16 килограма. За ношење пакета ове тежине под пазухом и у живом ходу, потребан је велики напор. Са гледишта физичког, у овом случају потребно је водити рачуна о силама, које су способне да модификују наше покрете и навике правац. Правац хода поснона пакета, ако није био ограничен, био је бар подложан утицају стране, која је била изложена њеним напорима. Злочинац је ишао нормално, с *леа у десно*, скрећући у *лево* због неког напора своје *леве стране*. У другом акту злочина, т. ј. у пролазу од куће његове до места остављања пакета, његов ход, под утицајем напора због ношења пакета, био је, са гледишта физичког закона, потпуно принилан и нормалан. Ништа се, међутим, не противи претпоставци, да је злочинац одбацио своје бреме на месту које му се учинило најзгоднијим за остављање леша; да је ово место изабрао свесно, услед размишљања, са тенденцијом и чврстом намером да изведе једно лукавство, и да се, на овај начин, нешто покрије.

Наша друга опсервација ова је: Сведок Де Конини тврди, да је човек, који је носио пакет с лешом, ишао десном страном улице, и додаје: „*Човек је тада ишао средином улице, али без пакета*“. Овом фразом, који је забележио истражни судија, ударен је печат истине на сведокову изјаву. И доиста, у његовој сведоџби налази се једна ствар, коју нико није могао изменити: примена физичког принципа о паралелограму сила и о његовом рашчлањавању. Злочинац је у ходу скретао у *лево* зато што је под *левим* пазухом носио пакет тежи од 16 килограма, и што је његов ход био под утицајем великог напора *леве* стране. Али, чим се ослободио терета и осетио се олакшан, равногесна се код њега повратила, и с тога се упутио средином улице. Сведок је видео овај факт, он га потврђује, и ово тврђење мора бити истинито. Примене принципа о паралелограму сила опште су. Један пример за ово пружа нам летење птица. Кад би оба крила, која се ослањају на ваздух по коме ману, махала са истом силом, лет би био у правој линији, али пошто су покрети крила неједнаки, правац летења постаје кос под утицајем крила које се ваше напреже. Исти принцип може се применити и на покрете пливања на равној површини воде, на правац чамца и т. д.

Изјава сведока Де Конинка утврђена је, дакле, и једним неоспорним физичким доказом. Његова сведоџба, међутим, у апсолутној је контрадикцији са сведоџбом Дебаше Дисар, тако да се ове две сведоџбе не могу никако измирити. Ми смо дужни да приимимо, као тачно и искрено оно, што је утврђено и једним физичким принципом, а да дефинитивно одбацимо сведоџбу која има против себе све неповратиће, и у којој су скупљени најфантастичнији карактери.

* * *

Ми сада познајемо: центар Жанине опасности и почетну тачку злочинчевог пута; знамо правац његовог хода од почетне тачке, као год што, с друге стране, знамо завршну тачку његовог пута и правац његовог завршног хода; назад знамо и сектор региона злочина. Помоћу ових познатих и извесних елемената, баће нам могућно да тачно и у целини реконструишемо злочинчев пут.

Жана је пресретнута око 7 часова у вече пред аламанским позоришћем, и одведена у *десно* од улице „Lacken“ кајом „Pierre de Taille“. Ми имамо, дакле, један пут са скретањем у *десно*, у правцу Југо-Запада. У 11¾ часа њен измерачен леш бачен је у *лево* од улице „Lacken“, у улицу „Hirondelles“. У овом другом делу злочина ми имамо један пут са скретањем у *лево*, у правцу Југо-Истока. Ми, такође знамо, да је завршни ход злочинчевог пута био жив, бра. Злочинац је долазио са извесне дистанције. Жана је одмаљена са границе, која раставља северо-источни од северо-западног сектора, и одведена у сектор северо источни. Њен леш одбачен је на улазу у сектор југо-источни. Свега је један пут за сообраћај између сектора југо-источног и северо-западног, а то је улица „Grand-Hospice“.

Злочинац је могао доћи само из ове улице, и он је ноће несумњиво дошао. Не треба се чудити што га нико није видео, пошто је ово улица пирока, усамљена, суморна, са зградама дицу болница, и апсолутно пуста, нарочито око $11^{1}/_{2}$ часа у вече.

Пошто су познати елементи проблема, остаје нам да испитамо који су могући путеви, којима је злочинац шао од *А* до *Б*. Број ових путева неома је ограничен, а после последње анализе остаје само један. Прегледајмо их све.

Први пут. — Тачке *А* и *Б*, т. ј. тачка одвојена детета и одбацивање његовог леша, везане су међу собом правом линијом, која представља улицу „Laeken". Средња тачка *S* — куће злочина — не може се налазити на овој линији; прво с тога, што би на оном врло живом путу заводјач са дететом био опажен око 7 часова у вече; затим и због тога, што ни у једној засебној кући ова улица нема стана за самца; и најзад, што је утврђено, да је Жана одведена којом „Pierre de Taille".

Други пут. — Овај пут обухвата улице: „Laeken", „Canal", „Marcq", „Grand Hospice", Laeken" и „Hirondelles". Он је невероватан и немотућан. Жана је, не заборавимо, била врло позната у кварту улице „Laeken". Шта више, она се могла врло лако познати: дете лепо и пресна својим годинама добро развијена, са цвеном капом на леђу, плавој коси, са дугачким и тешким огртачем које јој је дозирао до стопала, и, најзад, са спајарном узасте боје која јој је окружавала врат и спуштала се низ огртач у облику звезде. Да је Жана пешка са злочинцем дио улице „Laeken", између „каналског позоришта и улице „Canal", она би несумњиво била виђена, пошто је овај дио

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ПОЛИЦИЈСКИ ПСИ

Нови успеси рајског полицијског пса „Требе".

Убиство

Начелник клинског среза московске губерније, беше известио једнога дана телефоном, у 1 сат по подне, своју централу у Москви, да је у рвону његовог среза извршено једно грозно убиство, у циљу пљачке, и да злоиосац за собом није оставио никакког трага. Даље је начелник молио, да му се ради проналаска кривца одмах упути полицијски чиновник Димитријев са његовим псом „Требом". Молба је његова прихваћена.

Г. Димитријев се приим возом кренуо из Москве са „Требом" за станицу Чесмено удаљену од Москве за 104 врста.

На станици Чесмено, полицајци са жандармима сачекају Димитријева и известе га да је на 18 врста од станице нађен убијен један непознати човек.

Ноћ, кад је Димитријев стигао била је бурна. Вејавица и хладноћа била је тако велика да се те ноћи није могло ништа предузимати.

Леш

У 7 сати ујутру г. Димитријев пође на лице места, где на 10 метара од пута у снегу нађе леш на чијег су врата зијале две велике ране. Локве крви обилно су натопиле снег око убијеног. По изгледу убијени је могао имати око 50 година а од мештана се г. Димитријев известио да је убијена закунац. Леш је лежао у снегу око 7 дана.

Пронађи кривца није било лака ствар. Дуго лежале убијеног, и велика вејавица уништавали су траг убице и наду г. Димитријева да ће пронаћи убицу.

Тим пре што је око места убиства било око 20 села.

Но, ма како да су околности биле тешке, ипак је ваљало почети са трагањем и зато даду „Требу" да омирише одело убијеног, које је било смрзнуто од крви. „Треб" пошто је мирисао подиети му предмет, опрене се неколико пута у месту, после чега поји галопом на трагу који је само њему био познат.

За Трефом

Он се упути на селу Залишину. Но кад је протрчао једну врсту, „Треб" окрене низ брдо и после дужег трчања он сиђе на пут који је водио у село Шестаково. По путу није дуго трчао на је затим прескочио неколико плотова и тек тада застао пред једном сељачком колебом.

Пратиоци његови одмах уђу у показану им колебу и у њој нађу само једну жену, која на постављено питање одговори: да је то колеба њеног мужа Николе Гладилина, и да се он налази у механи где пије вотку. Кад је добављен Никола и упитан о убиству он је одговорио убијачевим одговором:

Ја ништа не знам, ништа сам штогод видео. У кафани пијем од Светог Николе.

Наравно, одговором његовим пратиоци „Требови" нису се задовољили, већ почну претрес колебе и убрзо нађу више његових ствари умрљаних крвљу и једну крвану мараму.

Армуникиш Васко

Гладилин је и даље одицао своју кривицу и учешће у убиству. Он се бранио као да је у очи Св. Николе дошао неки армуникиш Васко са једним непознатим и да су целу ноћ думповали и пили у његовој колеби а затим отишли у пранцу и месту извршеног убиства.

Одмах је добављен Васко који је изјавио да је то свршена лаж, и да он Гладилина и не познаје. После тога истражиоци су били на чисто да је убица Гладилин; но да је несумњиво имао и саучесника, с тога од колебе Николине пусте даље „Треба" и сами пођу за њим.

Даље за Трефом

„Треб" протрча до колебе, која је у истом реду до Гладилинове, и ту се опет заустави. У колеби је била само једна баба, која је изјавила да је њен муж отишао у Москву ради тражења службе. Од ове колебе „Треб" дође даље за трагом и стаде пред колебом која је била преко од Гладилинове, у којој уђоше истражиоци.

Убица

У овој колеби живео је сељак Михеј, који је раније био фабрички радник, но који је сад без службе. На упитане питања вештих истражиоца Михеј после малог оиирања призна да је он извршио убиство заједно са Гладилином. По Гладилини и даље упорно одрицаше своју кривицу. На крају крајева и сам Никола почне се кајати и признавати кривицу.

Оба затим испричају како је извршено убиство и да је убијени лежао седам дана мртав у снегу.

Убиство начелника депо-а на станици „Голутвин." Рад „Трефа".

Примивши телефонски извештај о убиству на станици „Голутвин", инжењера А. Трофимова, московски губернатор В. Цунковски, одмах је издао наредбу да се на место извршеног убиства пошаље чувени пас — детектив „Треф".

Како је убиство извршено између 6 –7 сати ујутру, а „Треф" је доведен на лице места тек у 8 часова у вече, и како су детаљи трагови убице могли бити уништени другим трагошима, то је успех „Трефов" био несигуран. Нарочито још и с тога, што је убиство извршено на револверска а не ножем, те је убица могао и неприлазити своју жртву, те тиме останити трага од себе.

Све те околности доводиле су у сумњу успех пса.

Кад је „Треф" био пуштен, он је од убијеног пошао у пранцу села Митјајева, које је удаљено 4 врсте од станице „Голутвин". За њим су се пустили трком истражиоци и детективи. Један од полицајца прича о раду Трефовом ово:

Њи за „Трефом" у стопу, то је апсолутно немогуће, јер он час трчи ливадом, час пређе железничке шине, час опет прескочи јаму или ограду и за све то време он иде ужасном брзином. Не... По који пут застане, и ноћне мирисати око себе; други пут иде веома полако и несигурно; док други пут иде највећом брзином, тако да његов пратилац и сопственик г. Димитријев не може да га стигне.

И тако „Треф" узевши правац села Митијева заустави своје пратиоце пред кућом Павлова, који је био радник у тим радионицама, у којима је убијени Трафимов био надзорник инжењер, а одакле је Павлов био отпуштен још 1905 године за време немира, у које време Трофимов није још ни постављен за инжењера.

Павлов је био познат полицији, која га је тражила због једног убиства, те према томе он и није живео у својој кући, али се говорило да је тог јутра, кад је убиство извршено, виђен на станици.

Опште је мишљење било у Голутвину да је убиство Трофимова извршено по наговору радника из освете а не у циљу пљачке. И да је највероватије да је то убиство извршио Павлов, кога су рад-

ници изабрали баш с тога, што је он већ имао на души једно убиство за које је требао да одговара и човек је у таком послу искусан.

Могуће је, да је он на то пристао из користољубља или на пакости, као отпуштени радник за рачун својих другова.

После овог првог успеха „Трефовог" полицајци се врате натраг на станицу Голутвин.

Интересантно је било видети ову чудновату животињу у бифеу железничке станице како седи поред свога газде и како са пажњом посматра путнике. Многи од присутних сазнавши за наметну животињу пуцали су да „Треф" нараде, но г. Димитријев им није дозволио рекавши:

Он још није свршио свој посао, и не сме јести јер ће онда рђаво трагати.

Појединости даљег трагања.

Кад је „Треф" изведен пред 12 људи — радника, који су били у радионици у времену кад је убиство извршено, онда је он почео живо лајати на тројицу од њих. Доцнијом истрагом утврђено је да су баш та тројица били у споразуму са убицом.

Из радионице је „Треф" повео полицијске агенте у једну од оближњих кућа, у којој је становала собарица Бјелајакова, код које је често долазио Павлов. Одатле их је повео до близу једне железничке карауле, па затим опет преко железничких шина у село Митјајево пред кућу оца Павлових.

Родитељи Павлова изјавили су, да Павлов није већ давно њиховој кући долазио, нити они што о њему знају. Тек доцније мати Павлова признала је, да је он последњи пут долазио њиховој кући баш на сам дан убиства.

Дрогоцене податке дала је полицајцима нека Скарина онданшња сељанка. Она им исприча да је Павлова видела после извршеног убиства и да јој је он, показавши руком на дело, рекао:

— Иди, видећеш тамо шта сам ја урадио. После тога он јој је испричао да је инжењера Трофимова убио.

На њено питање зашто је то учинио он јој одговори: „Због другова; они су ме молили, јер је он са њима тирански поступао."

Сви радници који су били у радионици дело-а у времену кад је извршено убиство похапшени су, а већ привама ова тројица на које је „Треф" лајао.

Претрес у стану Павлова

Сутра дан извршен је претрес стана Павлових, и том приликом у његовом сандуку нађена је маса разних крађених ствари. На основу тога је закључено, да је Павлов морао извршити сва убиства и крађе које су се десиле по околини у последње време. Тако, у јануару месецу у близини станице Голутвин нађен је убијен и опљачкан један бакалин; три недеље после тога убио је бакалина Григорјева; недељу дана после овог убиства убио је можача Кишњакова, за кога се говори да је знао о спреманом убиству над инжењером Трофимовом и да га је хтео проказати власти.

Кад су били сравњени куршуми извађени из тела Григоријева бакалина и инжењера Трофимова онда је утврђено да су идентични од чега се да извести да је за оба убиства одговоран Павлов.

С руског
А. Ј. Андреевић.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине проконо-кутинске, актом својим Бр. 1209, пита:

„Указом Н. В. Краља, од 4. јуна ове године, одобрено је решење Народне Скупштине од 22. маја ове год. да се село Чагровац одвоји од своје садашње општине проконо-кутинске у срезу и округу нишком, и споји са општином дугопољском, која би се звала „Општина Чагровачка" у истом срезу и округу.

По овоме указу и решењу скупштинском, село се је Чагровац одвојило од ове општине, спојило са дугопољском општином и створило општину „чагровачку".

На како је општина дугопољска, с којом се је село Чагровац спојило, бирала за себе општинске часнике, а село Чагровац кмета и одборнике при овој општини, по закону који сада постоји, то се учтиво моли уредништво за објашњење у следећем:

1. Да ли ће и за чагровачку општину остати исто општинско часнинство, које је изабрато и у дужност уведено за општину дугопољску, с којом се је село Чагровац спојило и само назив општине изменило, или ће се ново часнинство бирати и ако се морају бирати нови часници, онда да ли се имају бирати и кметови, пошто су бар њих сама села на својим посебним зборовима изабрала.

На случај да се за општину дугопољску, односно сада чагровачку, не морају бирати други нови часници, онда на који би се начин имао регулисати број одборника за свако село, пошто се придоласком села Чагровца у општину дугопољску не мења бројно стање одборника, и онда број одборника из села Чагровца повећана општи одређени број одборника за ту општину по чл. 70 зак. о општинама."

— На ово питање одговарамо:

Како чл. 59. закона о општинама у вези са чл. 60. истог закона говори само о спајању већ постојећих општина, а не додарује нарочно и случајеве спајања појединих села са оном или оном општином, какве случајеве предвиђа чл. 8 поменутог закона, то би се могло рећи, да је ово питање остало нерегулисано законом.

Али кад се узме у обзир то, да је спајањем општина са појединим селима, у већини случајева, изменио бројни одношај гласача; да много пута расположење придуженог села може бити од утицаја на избор председника; да се истинско расположење грађана целе општине може констатовати само новим избором; да би, много пута, придружено село могло дати много бољег кандидата и т. д. онда се не може претпоставити да је законодавац у чл. 63. имао на уму само ове случајеве, кад се спајају две постојеће општине, него се мора узети да ова одредба важи и за случајеве кад поједина села улазе у састав постојећих општина.

За овај конкретан случај мора се тако узети и по томе, што број одборника села Чагровца повећава општи број одборника општине чагровачке у смислу чл. 70. зак. о општинама, ма да он, према укупном броју гласача нове општине, не би био увећан, те би се овај одношај могао регулисати само новим избором одборника за целу општину.

Кметови појединих села, према чл. 63. неће се бирати нови.

II

Суд општине прљоварске, актом својим Бр. 1671, пита.

„Решењем господина Министра Финансија од 23. јуна 1909. год. Бр. Бр. 2398/908, а по предходној одлуци овоопштинског одбора, одобрено је: да се деловодећи ове општине у 1907. год. може издати из општинске касе 220 динара на име плате за поменуту годину, поред одређене му плате у 500 динара, а колико му је окружни одбор био сматрао приликом расматрања и одобравања буџета.

У Мин. решењу изречно је казано: „Да се поменута сума у 220 дин. има издати из општинске касе по рачунима за 1909. г. као издатак **ван буџета** и оправдати га формалним документима".

Како у 1909. г. није било довољно кредита за исплату оних 220 дин. то је суд приликом склапања буџета за 1910 г. ставио ову суму у „дуговање" изнео га пред оп. одбор, који је буџет одобрио а потом и окр. одбор.

Сад нови благајник а и часнници општински неће да издају овај новац наговарајући се да издатак треба да одобри оп. одбор.

Моли се уредништво за обавештење,

1. Треба ли за овај издатак ма какво и чије решење или одобрење; и 2. Шта треба да ради деловодећа која је заинтересована, ако му суд општински не би хтео спојено ову дужну плату издати?"

— На ово питање одговарамо:

За издатак о коме је реч, одбор је у своје време донео своју одлуку, а она је, у смислу чл. 10 закона о окружним, среским и општинским буџетима одобрена и од стране г. Министра Финансија.

Према томе, нема потребе да сада одбор доноси нову одлуку, јер та околност, што издатак није учињен у 1909 години због новчане оскудице, не мења право деловоде, нити ниште одлуку одбора и Министра.

И, како је у своје време овај издатак показан као дуговање по буџету за ову годину, то сада треба само констатовати рефератом да се одлука министрова није могла извршити у прошлој години, па је у вези са буџетском позицијом дуговања извршити и придружити рачунима за ову

Ако би благајник и чесници покушавали да осујете ову исплату, онда деловођа нека попира сав рад по овоме и одлуку Министра Финансија, на нека путем суда тражи забрану општинске покретности, па ће тада сигурно доћи до новца.

Само, паравно, овај би пут био ружан за општину, која у исплаћивању својих обнеса треба да предњачи осталима, као год што и деловођа треба да буде обазрив према општини, ако она оку исплату не чини због тога, што тренутно није у новчаној могућности.

III

Суд општине слатинске, актом својим Бр. 1105, пита:

„Село Вел. Сугубина, које је било у саставу оне општине, има свега 214 пунолетних глава укупно са старим селом, и ако такво тражило је да се од садашње општине слатинске одвоји и образује засебну општину. Указом Њег. Вел. Краља од 4. јула тек. год. уважена је молба онога села да се одвоји од општине слатинске и образује општину за себе под називом Вел. Сугубинска у истом срезу и округу.

Указом ван Њег. Велич. Краља од 10. јула тек. год решено је, да се доњи део села Вел. Сугубине одвоји од села Вел. Сугубине и образује село за себе под називом Старо Село с'тим, да и даље остане у саставу садашње општине.

Како су оба указа сада на извршењу под овог суда то се моли уредништво за објашњење:

Шта ће суд у овом случају да ради, хоће ли оба указа да изврши и са селом Вел. Сугубином деобу да изврши; кад се од села Вел. Сугубине последњим указом одваја један део села у којем случају селу Вел. Сугубини остаје свега 153 пунолетних глава, те према томе а по чл. 6 закона о општинама не може образовати општину за себе, или ће по млађем указу да одвоји од Вел. Сугубине старо село, а селу Вел. Сугубини да одреди дан за збор те да се овим реши где жели са општином припасти.

Да суд при извршењу ових указа не би у грешку пао, моли се уредништво да у овом наредном броју пружи суду обавештење о предњем, наша му суд унапред изјављује благодарност".

— На ово питање одговарамо:

Село Велика Сугубина тражило је, да се одвоји од општине слатинске и образује нову општину, и то му је указом од 4. јуна и одобрено.

Кад је оно подносило молбу за ово одвајање, Доњи Део села био је саставни део В. Сугубине, те је, по томе, и тај део прилаз новој општини велико-сугубинској.

Указом од 10. јула Доњи Део села В. Сугубине проглашен је, по закону о местима за село, али да и даље остане у саставу садашње општине.

Садашња је, пак, општина за њега општина велико-сугубинска.

Према томе, општина слатинска има само да регулише свој однос према општини велико-сугубинској и са њом изврши деобу имовине, у колико је она била у заједници, а ново село Доњи Део, регулисаће своје односаје само са селом В. Сугубином.

Тако стоји стање стари према указима од 4. јуна и 10 јула.

А, ако би село Доњи Део желело да се сада одвоји од општине в. сугубинске и приђе општини слатинској, оно има новога да покрене то питање у смислу чл. 8 закона о општинама.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

У општинама, састављеним из више села, свако село може да бира само једног кмета, и ових мора бити онолико колико има села, из којих је општина састављена.

Радоје М. из Ч..... жали се Државном Савету противу избора два кмета села Ч....., који је извршен 4. априла 1910 г. због ових неправилности:

1, што су изабрани кандидати душници општинске касе по извршним пресудама;

2. што је један од изабраних био осуђиван за злочинство; и

3. што је бино подмећивања и агитације.

II Одсек Државног Савета, и не упуштајући се у оцену жалбених навода, нашао је, да овај избор не може остати у снази с тога, што се записником бирачког одбора утврђује, да је село Ч..... изабрало два кмета, а међутим то по закону не може бити из ових разлога:

По чл. 53.г закона о општинама у сеоским општинама, састављеним из више села, за кметове ће се узети *по један* из сваког села, а по чл. 100, исто закона у овим општинама мора бити онолико кметова, колико је места.

Према овоме и општина ч. ....., која је састављена из више села, може по наведеним законским прописима имати само онолико кметова, из колико је места (села) састављена, узимајући из сваког села само по једног кмета, а ни у ком случају не може једно село за себе бирати више од једног кмета.

С тога је на основу чл. 170. зак. о општинама решено да се овај избор два кмета села Ч..... поништи.

Одлука од 17. маја 1910 год. № 6197.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ТРАЖЕ СЕ

Сретен Смиљанић, бакалски шегрт из Београда, побегао је 11. овог месеца од свог газде. Он је стар 14 година, окалеп, приземаст. — Акт кварта дорћолског Бр. 3490.

Светомир Мајер, обућарски шегрт из Београда, 12. овог месеца побегао је од свог газде. Он је стар 13 година, висок, сув, смеђ. — Акт Управе Града Београда Бр. 25602.

Лепосава Н., служавка код непалијског капетана г. Милана Радоваановића из Београда, побегла је од свога газде незнано где. Она је стара 12 година, плава. — Акт Управе Града Београда Бр. 25189.

Михајло Ђорђевић, обућарски шегрт из Београда, побегао је од свога газде. Он је стар 14 година, средњег раста, смеђ, са бенегом на левом образу. — Акт кварта дорћолског Бр. 3547.

ПОТЕРЕ

Јанко Грујић, момак хлебарски, одговара под квартом дорћолског извршевну крађу, али се налази у бегству. Он је стар 17 година, смеђ, у оделу плаве боје са белим прслуком. — Акт кварта дорћолског Бр. 3495.

Драгомир — Драгић — Филиповић, бивши капетан и притворник, 10. овог месеца побегао је из кварта теразијског. Он је стар 16 година, висок, смеђ. — Акт кварта теразијског Бр. 7592.

Неповкати крадљивац, ноћу између 6. и 7. овога месеца разбио је дућан Ивану Огњановићу, бакалину из Београда, и том приликом украо му: 80 динара у готовом новцу, разног дувана и шећерета у вредности 40 динара и неколико путија чоколаде са етикетом „Србија" у вредности 15 динара. — Акт кварта палилулског Бр. 5139.

Добривоје Илић, кројач сарајевски, 11. овог месеца покрао је свог газду Паћа Неравића, сарајџију из Палиће, и том приликом однео му 100 грама земљеног злата, 1 златан прстен, две бурме, 1 златан ланац за џепер, 1 сребрни сат никлени № 368, 1 росиов сат отворен № 2, 1 сребрн сахиран сат са три капца, и разног шкерпијала за оправу сатова у вредности 217 динара.

Он је стар 20—22 године, средњег раста, сувоњав, бркова малих и црних, косе смеђе. У оделу је белачетом са шутим штрапетама, опоократником и мажнетиама у боји. — Дежурна начелника среза јасеничког, округа смедеревског Бр. 15599.

Миљивоје Рукидић, чију слику доносимо, проневерио је 3800 динара својим газдама Браћи

Мекаровић, из Братинаца, на затим побегао. Он је средњег раста, плав. — Дежурна начелника среза рамског Бр. 10640.

Живојин Златановић, осуђеник, чију слику доносимо, побегао је 14. овог месеца из Пожаревца. Он је стар 23 године, висок 164 см. косе смеђе, очију отворено плавих, од особених знакова има: три младежа на десном образу у величини сочива; жиђен величине сочива на грудима за 3 см. испод и десно од леве сисе. — Депеша Управе пожаревачког казненог завода Бр. 2721.

Војислав Атанацковић, бивши порезник среза тамнавског, има да се узме на одговор за учињене злоупотребе али се он налази у бегству.

Он је стар 34 године, раста средњег, добро развијен, ријђих бркова, обријан. — Депеша Управе Града Београда Бр. 25942.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за оним побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају пронађења стражарио их упуте власти која је потерницу издала, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Милан Николић, родом из Бугарске и **Мориц Абермаи**, родом из Галца, оба професионална копкари, ухваћени су у скитњи и без исправа на овој железничкој станици, заиста су пресудом Управе града Београда Бр. 26269 кажњени са по двадесет дана затвора и протеривањем из земаља из Србије. Како није искључена могућност, да су за време свога боравка у Србији извршили какво казнено дело, то доносе њихове фотографије позивамо полицијске и општинске власти, да одмах раде ако што знају о њима.

КРАЂЕ СТОКЕ

Ноћу између 12. и 13. овог месеца, непознати крадљивац украо је Јовану Ћосићу из В. Крсне, једну кобилу матору 3 године, длаке алатасте, у обе предње ноге путоногасту. — Депеша начелника среза јасеничког округа смедеревског Бр. 15528.

Ноћу између 10. и 11. овог месеца, непознати крадљивац украо је Ђорђу Николићу, бештоваду из Жаркова, једног коња, матореог 18 година, високог 140 см. длаке затворено-доратасте, у десну задњу ногу путуст, са жигом положено „Т" рованценог у лево уво. — Акт начелника среза врачарског Бр. 11070.

Обрада се наноа свима полицијским и општинским властима на ове крађе и крадљивце.

НЕСТАЛА СТОКА

5. овог месеца, Богосаву Петровићу, нестала је кобила матора 4 године, длаке отворено-доратасте, у десну задњу ногу путаста, висока 155 см. — Акт начелника среза тамнавског Бр. 10847.

УХВАЋЕН

Светозар Стаиковић, одбегли осуђеник пиротског казненог завода, чију смо потерницу донели у 26. броју ухваћен је.

Штампа Крал. Срп Државне Штампарије уредник Милорад А. Вујичић

БРОЈ 30. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 1. АВГУСТА 1910. ГОДИНА VI

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у аванс, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у оиме 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви **„Полицијског Гласника“** не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара друге класе среза моравског, округа пожаревачког, Миладина Радојчића, пређашњег полицијског писара; и

за полицијске писаре треће класе Управе вароши Београда: Тихомира М. Ивановића, дипломираног правника и Душана Ж. Витомировића, правника, — практиканте Министарства унутрашњих дела.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 24. јула 1910 год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра Унутрашњих Дела, решено је:

да се Милиноју Савићу, начелнику прве класе округа пожаревачког, уважи оставка коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 24. јула 1910. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Љубиноје Богдановић, полицијски писар треће класе среза поречког; и

Радиноје Јоцић, полицијски писар треће класе на селетва округа подринског, на основу §. 76. закона о чиновницима грађанског реда, отпусте из државне службе.

Из Канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 24. јула 1910 год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Законодавац не вели ништа о томе шта ће извршни орган радити, ако присутни поверљоци не буду на његово питање ништа одговорили, ни афирмативно ни негативно. У приватно-правном спору не може власт, ни судска ни извршна, наговорити, под претњом казне, нарачаре да се о неком питању изјасне. То је право нарачара да се изјасне или не изјасне. Све што може бити, у овом последњем случају, то је да нарачар који се, на позив власти, не изјасни изгуби изнесено или изнесена права у току спора. Тако, н. пр., §§ 139. и 140. нормирају шта све губи тужилац односно тужени, ако на ручиште не дође, а „Нарачар, који неће никако да одговара; равна се сасвим изоставшем“ (§ 162.).[1])

Нема сумње да, у горе предвиђеном случају, треба узети да се поверљоци не задовољавају ценом, понуђеном од стране онога јединог купца. Јер, § 486., други став, тражи да поверљоци пристану на ту цену, а тај пристанак може бити или наречан или прећутан: нада се он да навести на конкудентних радња тих поверилаца [н. пр., они изјане да тог купца примају за дуг ниша]. Кутање поверилаца нити је наречан нити прећутан пристанак, због чега треба, у таквом случају, сматрати, као што сам већ казао, да поверљоци не пристају да се понуђену добро уступи.

Законодавац је, осим тога, овде у једној, врло важној, тачки и нејасан. Он, у допуни §-а 486., говори, на један законски начин, „о представшим повериоцима,“ не прецизирајући даље ништа, специјално не нормирајући: да ли цену, понуђену од стране оног јединог лицитанта, могу примити присутни поверљоци, па ма колики њихов број био или ма колико износиле њихове ражбине? Ако би се то оно питање одговорило потврдно, онда би то значило често пута интересе већине поверилаца, или интересе најважнијих поверилаца, најважнијих са гледишта њихових прилаза, останати на милост и немилост малини поверилаца или поверилоца са малим прилазима.

Истина, § 487., који непосредно иде за §-ом 486., вели овако: „Који од поверилаца не дође на јавну продају, или писменом, влашћу одостовереним, не изјасни се полицијској власти, шта да се чини са ствари, која би на јавној продаји ниже од процене пошла, за њега вреди оно, што већина поверилаца о томе закључила буде.“ Али, како што се из овога народа види, § 487. мисли на случај када пописано добро на продаји није дало ни процењену вредност, — случај на који се мисли и у другом и трећем ставу истога параграфа, док је, у другом ставу §-а 486., реч о сасвим другој ситуацији: када онај једини купац понуди, за пописано добро, више од процене.

Иде ћемо ми, и на други став §-а 486., применити пропис §-а 487., пошто су то два аналогна правна случаја: § 487. није никакав изузетак да би, за његову примену, вредело правило: Exceptio est strictissimae interpretationis. Напротив, овде има места тумачењу аналогијом, тумачење о коме налазимо одредбу у §-у 10. Грађ. Законика.[1])

На првом месту, рећи ћемо да, ако су сви поверљоци присутни, ствар ће се решити онако како то буде хтела већина поверилаца. Већина, пак, не рачуна се по гласовима већ по количини прилаза. Другим речима, изнесено питање биће решено у оном смислу у коме се изјасне поверљоци који имају да примају више од половине целокупних тражбина, без обзира на то колики је број тих поверилаца. Други став § 487. вели, заиста: „Већина се рачуна по количини тражења.“ А „...ако би мисења, додаје исти став §-а 487., једнака била, важиће оно, које буде на пољу осуђеног“, то јест: ако би поверљоци који гласају за једно решење које је по дужника хорасно имали да примају таман онолико колико и поверљоци који су за решење за дужника штетно, биће нередаван глас оних првих поверилаца.[2]) Овде се истиче сада питање:

[1]) А. Ђорђевић, Теорија Грађанског Судског Поступка, прва половина, стр. 379..

[1]) А. Ђорђевић, Систем приватнога грађанскога права Краљевине Србије, Прва књига, прва половина, стр. 105. и даље.

[2]) Ко ће то оценити: које је, од двају решења, за дужника корисно? Недостајаће би било да то цени сам дужник, ако би био правно способан (нашао законо заповеди заступници), или, у погледу на последњи став §-а 487., мислим да би и ту била извршена власт надлежна.

да ја ће се вештак тако рачунати и онда, када само један поверилац има да прима више од половине целокупних тражбина? Ако се одговори афирмативно, онда би тај један поверилац имао да реши, да ли ће се пописано имање уступити оном једном лицитанту. Питање се поставља стога што овде имамо случај сличан стању, поменутом сличан у принудном ранијем у стечају, раније које, такође, поверилац решавају по вештаку. Али, § 69. Закона о Стечајном Поступку, по замени од 23. јануара 1876. (36. XXVIII. стр. 71.), за одређивање вештаке потребне за принудно поравнање, има у виду не само количину тражбина веће и број поверилаца. Ако број поверилаца који пристаје на поравнање не износи две трећине ($^2/_3$) од целокупног броја поверилаца који су дошли на рочиште, принудног поравнања не може бити, па да поверници који пристају на поравнање имају да примају три четвртине ($^3/_4$) од целокупних тражбина поверилаца који су дошли на рочиште[1] — количина прилична њој § 69. Зак. о Стеч. Поступку, поред онога броја од две трећине поверилаца, тражи за принудно поравнање. Он, дакле, не довушта ни обичној вештаки (апсолутној) поверилаца да изгласе принудно поравнање, јоп мање, наравно, довушта то он мањина поверилаца или чак и једном једином повериоцу, без обзира на то колике су тражбине те апсолутне вештаке односно мањине поверилаца или тога једнога повериоца.

Када су ово два слична случаја, онда је законодавац требао, после замене §-а 69. Зак. о Стеч. Поступку од 23. Јануара 1876. год., да се изјасни и о § 487., те да нам каже да ли и овде ваља водити рачуна о броју поверилаца који имају да реше питања предвиђена у §§-има 486. и 487.. Далеко од тога да наш законодавац доводи у везу и сагласност два разна законика, он је,ита више, пропустио да, приликом допуне §-а 486. (од 14. Јула 1878. год.), допуни и параграф који непосредно за њим иде, то јест § 487., што је требао учинити, чим је, у први од та два параграфа, унео, реченом допуном, оновану одредбу. Јер, § 486., пре допуне, говорио је само о случају, када на продају дођу бар два лицитанта (у коме ће случају бити надметања), и о случају: када нема ни два надметача, већ само један који неће ствар по процени да узме, или нема ни једног надметача, примораћу ја, за овај последњи случај, да ће позициска власт саслушати повериоце који су дошли на продају о томе шта да се са пописаном стварју ради. § 487 баш се са пописаном стварју ради, § 487 баш се, пак, тим питањем: како ће се ствар свршити, ако повериоци нису сагласни. Дозвах допуна § 486. од 14. јула 1878. год., која, као што знамо, предвиђа случај једног јединог купца који нуди, за пописано добро, више од процене, случај, дакле, другачији од оних регулисаних у првом ставу §-а 486. и које смо малочас горе изложили: међутим законодавац заборавља да нам каже да ли се одредбе односно вештаке поверилаца које садржи § 487. примењују и на случај које је предмет одредбе другога става §-а 486.. Са колико се мало пажње, често, код нас више поклона. код којих треба бити веома обазрив, ако се не жели да се студијама и коментарисањима задаје излишан труд! И баш због тога. ми смо се морали послужити аргументом, основаним на аналогији, да бисмо утврдили да се § 487. има примењивати и на случај о коме говори допуна §-а 486., што нам не би потребно било да је наше законодавство овде потпуније.

(наставиће се)

Ж. Перић

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

Да је Жана пешца са злочинцем део улице „Laeken", између фламанског позоришта и улице „Canal", она би несумњиво била виђена, пошто је овај део улице тесан, осветлен и веома жив. Али Жана није ни могла овуда проћи, пошто су је видели са злочинцем кејом „Pierre de Taille".

Треби пут. — Овај пут је надужи. Он обухвата улицу „Laeken", кеј „Pierre de Taille", кеј „à la Chaux", кеј „à la Houille", улицу „Grand Hospice" улицу „Laeken" и улицу „Hirondelles". Овај треби пут је непроходан и готово немогућан. Да су њиме пошли, Жана и њен завођач морали би пећи крајњу источну тачку улице „Grand Hospice", између кеја „à la Houille" и улице „Béguinage", а овај део улице веома је жив, и Жана би на њему несумњиво била опажена.

Четврти пут. — Остаје свега један могућан, вероватан на дакле, и извесан пут, који ћемо одредити.

Посматрани факти, као и нормално, рационално и логично расчлањавање злочинчевих покрета доказују нам, да је дете, пресретнуто у тачки *A*, пред фламанским позориштем, било одведено у десно од улице „Laeken", у правцу југо-западном. Његов леп одлачен је у *лево* од улице „Laeken", у улицу „Hirondelles", на уласку у југо-источни сектор, од некога који је ишао у правцу Југо-Истока, и који је, према овоме, морао долазити од Северо-Запада. Пут који спаја *леву* страну, Југо-Исток, правац одбацивања хеша, са десном страном, Северо-Западом и правцем одвођења детета, пут који спаја сектор југоисточна (тач. *B*) са сектором северо-западним (тач. *A*), пут нормалан, правилан и директан, управо једини саобраћајни пут између ова два сектора, — јесте улица „Grand-Hospice". Кеј „Pierre de Taille", којим је Жана одведена, везан је за ову улицу назовљеном линијом, коју образују: кеј „à la Chaux", крајња источна тачка улице „Canal" и улица „Marcq", а ово су најпустија, најусамљенија, најмрачнија и најмање надзирана путања у целом региону.

Злочинчев пут може се, дакле, овако реконструисати:

Дете је пресретнуто у тачки *A*, у улици „Laeken", према фламанском позоришту, и одведено кејом „Pierre de Taille", у правцу Југо-Запада, затим кејом „à la Chaux", улицом „Canal", улицом „Marcq", у једну кућу у овом крају. Његово тело одбачено је у улицу „Hirondelles" преко улице „Grand Hospice" и улице „Laeken".

Једини овај пут могућан је; он је, дакле, извесан.

Жана није осећала никакав страх нити је причињавала какве тешкоће идући са неким. нога је без сумње познавала, путем који је водио њеној сопственој кући, јер је њен завођач био толико дрзак и вешт, да с њом прође поред њеног домашаја, и да на овај начин задобиje њено поверење.

Пошто је прошла своју кућу, Жана је ишла дуж познатих јој зграда своје школе. За овим је неколико метара ишла кејом „à la Chaux" да би улиза у улицу „Canal". Овде је она била потпуно спокојна, јер је пред собом гледала зграду своје школе. На путу од њене куће до школе, у њеном духу није се могла подавити никаква сумња од опасности. Корак даље, готово према самој њеној школи, улази се у улицу „Marcq". Овај пут није јој било обичан, али јој није ни непознат, јер је више пута ишла њиме у школу или по повратку кући, те га је с тога врло добро познавала.

Пут, којим је злочинац одвео девојчицу, обухвата улице усамљене и пусте у којима, у вече, све постаје суморно и ћутљиво, без иакакког знака живота. Никакав полицијски надзор не осећа се у њима. С тога није тешко појмити, што у овом региону нико није видео злочинца са његовом жртвом. У другом акту злочина, злочинац је, да би одбацио леш у улицу „Hirondelles", у сектор југо-источни, морао пећи 25 метара улице „Laeken". На овом, веома малом делу опасне зоне његовог пута, он је виђен од сведока Доминика.

Изузев завршног дела, злочинац је ишао најсигурнијим путем. Његов пут

---

[1]) По новом Закону о Стечајном Поступку, а на ово по законом §-у 69., био примењивана ова зелена потребно за принудно поравнање (е somnolus, Zwangsvergleich), који се рачуна само о онима поверициима који су на рочишту дошли. Но само да се уз ово и тим поверициима који рачуна овде мала је рез о овој вешаки од $^3/_4$ вешаки лично — но, поред, који је се ирени с посредом на правило формулисано у §-у 22. и у том Зак. о Стеч. Поступку, да „повериоци који нису на рочишту присутни, или је овде потраживања до два процента ужено или изнесено кредито, не губе право, ни у смотрењу онога шта смотра се да пристаје на ово, што ће бити поверилаца боље [illegible] $^3/_4$ — ако се о присутним поверициима који дајемо рачуна и шта је у питању она вешаки од $^2/_3$ вешаки мањинске: тражбине присутних поверилаца по принципу су у обзир, па ма колико за ње износ. Г. Ст. Радојевић, у своју тежашњу расправу: Принудно поравнање у стечају, са разлогом који да се опасна систем „доминира свима благодобу-ствима ово мањина и одлучу страшно оствариваја закона", пошто и та закона, као и продајат нашега нашега закона о стечају (чл. 161., 199. 2.), тражи, да принудно поравнање, а то: да тражбине поверилаца које на моје пристају нису $^2/_3$ тужене суме сазу принуштен тражбина које су ирано [illegible] на оном рочишту" (стр. 46.). Нема спера да оваква мноинска вешаки дају неки гаранције да ће нра принудном ранијаку оности интереси поверилаца бити боље сачувани.

није био ни најдужи ни најкраћи, већ тачно средњи.

* * *

Да би се одвођење могло извршити, потребан је био сурет у рецидивској сфери покрета. Дете је одведено под таквим околностима, које су се могле комбиновати само у северо-западном сектору региона злочина. Жана Ван Галк кретала се посведневно у овом сектору, у правцу „линисе, чија је средишна тачка била центар њене опасности, њен домицил, стан њених сродника, већ „Pierre de Taille“, а крајње тачке: а) кућа њене мајке на углу булевара „Bouidenin“ и шосеа „d'Anvers“, и б) њена школа у улици „Canal“, бр. 53. То је био њен нормалан, сталан и правилан пут на коме је она, пре злочина, морала бити занавена од једног становника овога сектора у кварту, који је такође ишао врло често овим путем, било на посао, било по повратку са истог.

У овом сектору и на овом ограниченом путу, налазе се три женске основне школе: школа *Девојчица Мудрости*, у улици „Laeken“ бр. 173; основна школа № 20, у улици „Canal“ бр. 53, и школа сестара св. Жана Батиста, у улици „Béguinage“ бр. 36, на пресеку улице „Grand Hospice“ и улице „Mercq“.

Злочинац, вероватно страсан, порочан, импулсиван, невропатичан и дегенерасан, који је становао у сектору северо-западном, морао је бити под сугестивним утицајем ових трију школа. Стално посматрање девојчица, при уласку и изласку из школа, утицало је много на њега, хипнотисало га у неку руку, довело у искушење његову болесну и блазирану уобразиљу и изазвало на злочин његову ненормалну похотљивост.

У тренутку кад је прекретнута, Жана је налазила на кући својих сродника и иша матери, у правцу Северо-Истока. Злочинац је морао ићи противним правцем: он је, дакле, долазио од Северо-Истока, и ишао у правцу Југо-Запада. И доиста, у овоме правцу њега је видела Рашел Ван Ланди кад је однео Жану кајом „Pierre de Taille.“ С друге стране, опет, нашет с лешом одбачен је у противном правцу, у југо-источни сектор. Средња тачка или кућа злочина, према овоме, мора се неминовно налазити југо-западно од тачке *А*, места одношења и северо-западно од тачке *Б*, места остављања леша.

Место злочина извесно се налази у сектору северо-западно, т. ј. у кварту „Grand Hospice,“ у једној тачци завршног пута који смо одредили. И констатације друге природе пружиле су нам, у овом погледу, нових елемената убеђења и полуизвесности. До пресог елемента дошли смо изналажењем пута којим је ишао носилац пакета са ногама, помоћу правца његовог хода, и испитивање места на коме су ноге и шпиле детиње биле одбачене.

На 8 дана после злочина, ноге и шпиле детиње однете су у улицу „Médici“, и бачене: шпиле у десно, у краљеву башту, а ноге у лево, преко зида којим је ограђен краљев форт „Stuyvenberg“. Носилац овог пакета, који није морао бити ни убица ни његов директни саучесник, био је сакрио два дугуљаста пакета под горњи капут, а трећи у џеп са стране. Противно овом што тврди истражни судија у својој „Званичној Објави“, овај човек није ишао улицом „Française“, да би дошао у улицу „Médici“, већ је пресекао ову улицу. Он је ишао новом улицом „Cloître“ — што само утврђује нашом личном истрагом — да би дошао до булевара „Emile Bockstael“, којим је ишао врло мало, до херселске цркве. Одавде је скренуо у лево и ушао у улицу „Médici“, завршну тачку другог пута. Злочинац је ишао улицом „Cloître“ зато што је долазио из авене „Houba-De-Stooper“. Он је ишао у правцу Северо-Истока, а долазио је од Северо-Запада, дакле несумњиво од „Jette“. Он се морао вратити у Брисл улицом „Médici“, преко „Jette“. Једини директни и свобрађајни пут, који везује центар Брисела са „Jette“, јесте пут генералног друштва економских железница. Овај пут тачно се свршава у кварту „Grand Hospice“, пресецајући га у западном делу да би дошао до своје завршне тачке: Брисл — Берза. Носилац ногу и шпиле ишао је овим трамвајским путем до Jette-Saint-Pierre“, или је можда још и сео у једна трамвајска кола на овој прузи. Видећемо доцније како је и колико је она стиар била лака. Детиње ноге и шпиле однете су и бачене на место, које је удаљено више од 6 километара од места на коме је био нађен леш. Одбацивање ногу, с обзиром нао сталну позицију покрета и сила привлачења и одбијања, морало је бити извршено у правцу двогубо противном: прво, противно правцу пута којим је злочинац одео девојчицу код себе; затим, противно правцу у коме је одбачен главни пакет са трупом и главом.

На овај начин, три акта злочинства — одношење девојчице, одбацивање пакета с лешом и одбацивање ногу — који одговарају трима директно противним покретима, морају бити у троструко противном правцу, а кућа злочина средња тачка — мора бити у тачци сједињења ове три главне линије, у зони спајања, у кварту „Grand Hospice“. То је тачно северо-западни сектор региона злочина, преко чијег источног дела прелази једина трамвајска пруга, која везује Брисл са „Jette“, а преко ове и са „Laeken — Heysel“, местом одбацивања ногу и шпиле, на Северо-Западу бриселских насеља.

Један нов елеменат за ово тврђење налази се у времену остављања леша и проверавању полицијске службе.

У свима својим актима злочинац је показао мудрост и обазривост. Он на свог стана није изнапао насумице, већ је изабрао моменат који му је изгледао најгоднији за извршење другог акта злочина. Интелигентан и добар посматрач, он је имао прилике да учи места на којима су се полицијски агенти обично задржавали. Овог вечера, кад је злочин извршен, он се трудио да их избегне. Одводећи девојчицу у 7 сати у вече, и одбацујући њен леш у 11½ часа, он сигурно није прошао наједном живом улицом, у којој се стално обавља полицијска надзор. Правој опасности он се био изложио само онда кад је прегазио 75 корачаја улице „Laeken“, између „Grand Hospice“ и улице „Hirondelles“. Извесно је, међутим, да злочинац није дошао са источне стране — поред осталих разлога које смо озбиљно навели — већ и с тога, што су сви путеви, који улазе у улицу „Hirondelle“ са источне стране, били блокирани патролом 17 полицијске станице, која је имала бити у 11½ часа на углу сенског булевара и улице „Cirque“. Злочинац је, дакле, дошао са Запада, из северо-западног сектора, т. ј. из улице „Grand Hospice“. Долазећи са Запада, из ове улице, он је, као што ћемо доказати, избрао најгодније време.

Полицијска служба у вароши Бриселу подељена је на три групе, а). служба сервија, од 6½ до 9 часова ујутра; б). дневна служба, од 9 часова ујутра до 12 часова ноћу, и в). ноћна служба, 12½ часова ноћу до 6½ часова ујутра.

Преко дана агенти се налазе на полицијским линијама, под којима се разуме извесна територија кварта, која се контролише сваких четврт часа на разним местима. Ноћна служба врши се помоћу патрола, састављених често пута од агената и патроласаца. Поновад је она ноћна служба нојчанна. Величина „линије“, која је преко дана поверена надзору једног агента, раздваја се у овом случају на више делова, који су потчињени надзору две или више патрола.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ПРОЗОР

Морис Левел.

— Дакле, рече судија, то је само један несрећан случај, пуки несрећан случај?

Оприљени задрхта. Руке му дрхтаху и он се диже. То је био мајушан човек, кратка лица, један од оних малих понижених људи, који газе кроз живот пуљавим корацима, и чији и најстиднији покрети као моле за опроштај. Бујне сузе покрише његов безазлен поглед, клиноу главом и одговори:

— Не, господине, то није пуки случај... Ја сам заиста убио своју жену.

Ви, без сумње, знате, да сам се ја два пута женио. Можда ће вам во год причати, да смо ја и моја прва жена рђаво живели: то је лаж. Били смо врло срећни у почетку, живео сам задовољно, она је радила на своју руку и никад није било речи међу нама. Међу тим, без икаква разлога, без икаква знака за мотив те промене, — она постаде натмурена, ћутљива. Често сам се питао, да ли није живот, који смо ми водили и који је за мене било врло сладак, њој био отужан, што је ја нисам умео разонудити... Али у том времену узимале се све ствари озбиљно; више се мислило о боловима тела, а ретко о боловима душе; није била позната та голема реч: неурастенија. Лекари су ме уверавали: „то није ништа“. Ја сам опет мислио: „то

ће проћи", те се писам сенирао. Али, једнога дана, враћајући се из бироа, затечем читав збор пред мојим вратима. Посматрао сам као и остали. На кадрви блистала је једна велика локва крви. Један човек рече, показујући моје прозоре:

— Чуо сам један јаук, подигао сам главу, испред мене пролети један при пакет. Пад његов учинио је шум ораха кад се згази и ништа више!

Други додаде:

— Изгледа, као да су га однели апотекару.

Ја нојурим, уђем у апотеку; моја је жена лежала ту опружена, мртва, измрљана.

У то ноћи, кад сам ушао у кућу, нашао сам нашу собу у потпуном реду; моје посуђе на оброк стајало је на моме обичном месту на малом столу, постеља размештена... само је прозор био сасвим отворен и ја изненада, одједном, ништа више нисам видео сем те прве рупе, кроз коју је струјао ветар. Желео сам да отпутујем, али треба бити богат, па да се спасеш своје туге, и морао сам остати. Свако јутро, свако вече гледао сам тај пусти прозор који је гутао собу, као што два голема ока ждеру малу опгуру.

Тада се склоним у мој биро, где савршем главу под застирач, да не гледам. Али недељама, бескрајним недељама, немогући стално тумарати улицама, морао сам трпети, часове за часовима, лети после подне како сунце сипа своју светлост, зими северац или кишу како туку калдрму. Мало по мало, на се смирих, за то писам се више ни ниђе с мртвима, дошао је један тренутак кад су ствари заборављене... Имао сам недесет година, био сам већ стар човек и требало би, можда, да доживим живот без икакве промене... Али ме је чамоћа убијала, осећао сам потребу за домаћим огњиштем и ја се по други пут оженим.

Нисам дуго морао чекати, па да осетим како сам грдно погрешио. Кад нема љубави, да утврди супружански живот, не може се избећи ни онај тренутак, и кад се брзо уђе у јарост и уђеде, а из њих у сцене. Надао сам се, да ће се ствари временом, ипак средити... Али... моја је жена, и ако смо ми били једних година, натпла од детињске раздражљивости; она је располагала оном сиреном вештином изнаћажења речи које нозу. Ја сам ту вештину њену изјављивања невољних израза видео чак у дну њених очију, пре но што ће их она и изговорити. Навлачење повушавао сам благошћу, стрпљењем, озбиљношћу; хтео сам, напослетку, да сам ја господар... То је било оног јутра, кад ми је она хладно добацила оно:

— Сад разумем, за што се она друга убила!

Нисам смео ништа одговорити и и она не рече више ни једне речи, него се презриво насмеја. Била је задовољна, и имала је разлога за то, јер је једном речи спистила у мени сваки покушај отпора и ја се савршено сиљоштим... Поуздана у своју моћ она устрану испред мене соју апетиту и нагласи ми: да ћутим.

Међутим човек се навикне на све: на рђаво поступање, на бол, на горчине, па сам и ја свикао на оно, као друга на друго. Али јој рачун опет није био добар; и како је имала проницав дух, ниш није могла прозрети шта се збива у моме духу. За то она промени тактику. Неприметно постаде слатка, покорна и нитмурн се. Видећа је о дана у дан све наше натмурену ја помисли, да сам прочитао на њеном челу, оно што писам могао опазити на челу оне друге, и ја осетих како ме напуни једна ужас, који је, ради већега дејства, било врло снажан. Те изјад, заштитан самог себе, да писам ја заиста једно биће немогућно, мрско, тиранско; успео сам чак толико, да увребам њене и најмање покрете. Једног вечера, кад је упорно гледала на улицу, напаст од прозора сешу ме толико да јој викнух и преко воље:

— Не, не!... бежи одатле!...

Она се врати на своју столицу. Целу ноћ остао сам будан, оживљавајући ужасом стару душу од пре десет година. Другога дана и целе недеље то се понављало. Непрестано иста визија: једна сукња и две ноге спуштене у празнину уличну, играла је пред мојим очима.

Једног јутра, кад сам се нешто трептно наљутио, она ми рече:

— Знам, ти желиш, да и ја онако...?

Кажао сам пред њом и молио за опроштај. Опрештај, за што, по Богу брате! Опрештај за низ година претрпљених мука, којима ми је испуњавала живот, за сиреност, у чом тренутку, лично страшнију и непосреднију?

И у кући и ван ње та ме фраза није остављала. Говорило ми се, ја сам одговарао и незнајући шта; у исти мах и бојао сам се, а и тежио сам да журим кући. Чим бих стигао на угао своје улице, надао би се у трк. По степеницама, чија сам по два степена једним кораком хватао, осећао сам шум сваког степена, за тим отворим врата једним махом: одједном моје очи обухвате собу и кад угледам моју жену, ја се скљокам на једну столицу, задихан до надахнућа. Лудило ме је чекало у сваком углу, осећао сам га; сањао сам будан, нисам више спавао, на шкрин памћења у суседној соби задрхтим; неку фразу претурао сам по десет пута по мојој глави, пре него бих се усудио изустити је, ако писам, нарочито још сигуран, да она неће из тога закључити ништа од онога, што ће природно раздражити њену јарост.

И једнога јутра, просто не знам из ког узрока, прасну сцена, коју сам ја јако назио да избегнем. Заборављајући своју нотчиньеност, ја се усудих устроитити јој се. Њен ме глас раздражи, њени ми покрети помрачише мозак. Лагнем руку на њу. Она се повуче до прозора, нескидајући погледа с мене; али се од њена погледа нисам више бојао. Она ми је добацивала грдње; ја сам се гнуло нешо; претиче; ја сам слегао раменима. Видео сам покрет њен: једном руком ухвати за ивицу прозорску. Отвори једно крило... Оба... Ми бесмо једно према другом... Шкринула ми зубима у лице:

— То ли је?.. И мене ћеш исто онако, као и ону другу?...

И шта би?... Не разумем како је се то збило. Неком снагом, за коју никада не бих веровао да је могу имати, ја је шчепам преко половине. Могу сам тврдити, да то не би било истина. На противу, ја сам сносан, да сам пошао и бацио је у празнину. Видео сам њене страшне очи, њене руке које су покушавале, да ме извребу. Како је била тешка и како се плећима одупирала, морао сам је одгурнути ударом колена. Она је роптала, пуна од страха и бесиила:

— Као и другу!... Уби...

— Јесте, јесте! Као и другу!...

И одгурнем је!

Видех како њена сукња очена дрвену пречагу, како се смиљује, тоне и сруши се; видех како бацака ноге... Моје одушевљење није имало краја. После тога овај страшан призор није за мене но; за преме трајања оне поре он ми је често излазио пред очима... Моје се руке осетише ослобођене. У исто време осетих јаук и шум, сличан оном ораха. Ја сам се згази... шум ораха који се згази... И даље ништа више... Ето, то је све!...

С француског

Нен. Сп. Матијевић.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Делеводја општине велико-градиште пита:

„Поводом одлуке Државног Савета од 15. маја тек. год. № 6316., оштампане у бр. 24. „Полицијског Гласника", којом је поништен избор кмета села III. извршен на дан 17. априла ове год., учтиво молим уредништво да у првом наредном броју свога листа изволи ми дати своје објашњење:

1. У коме року општински одбор треба да изврши избор чланова бирачког одбора према чл. 52. в. закона о општинама; т. ј. да ли у оном истом року у коме је према чл. 52. а. тога закона, дужан да изабере и председника; или у ком другом року и по коме законском пропису?

2. Да ли се у објави о сазиву збора за избор општинског часника, према пропису II-ог одељка чл. 35. закона о општинама, морају објавити и имена чланова бирачког одбора, или се тај законски пропис, који прецизно говори о објављивању имена чланова класичног одбора: односи само на остале зборске радње изузимајући редовне и ванредне изборе општинских часника?

Ова објашњења молим да уредништво пусти преко свога листа сасвим независно од одлуке Државног Савета Бр. 6316., јер ја њу да будем начисто са тиме, да ли је она у другом делу сообразна закону или не.

У осталом ја стојим на томе гледишту, да је поменута одлука Државног Савета,

у колико се односи на објављивање имена чланова бирачког одбора приликом избора општинских чесника погрешна".

— На ово питање одговарамо:

У глава IV. закона о општинама, предвиђају се две врсте одбора.

Тако у одељку А. говори се о „гласачком одбору, који руководи збором и осталим зборским радњама за оне послове зборске, који се не тичу избора општинских чесника.

А у одељку, пак, В. говори се о бирачком одбору, који руководи зборским пословима приликом избора председника општине, потпредседника, кметова и одборника.

Састав ових одбора разнолик је.

Тако, у првом је одбору председник, према чл. 38., председник општине или његов заменик, а чланови се бирају из редова правих гласача (види и чл. 38 з) а у другом одбору (бирачком) председник се бира на начин прописан чл. 52. *а*, а чланови се бирају из општинских одборника, на начин предвиђен чл. 52. в. закона о општинама.

Као што се из овога види, ова два одбора нису различита само по своме називу, и него и по начину свога састава.

Према томе, и како је члан 35. општи, јер регулисана начин сазива збора за све зборске радње, па и за избор општинских чесника, опет се не може узети, да у погледу објављивања имена чланова одбора важи и за случајеве чл. 52. *а*. и *в*. јер је нарочно поменуто само чланове гласачког одбора.

Да је законодавац хтео, да овај део члана 35. важи и за изборе општинских чесника, он би то нарочно напомену макар и овако, како је учинио у чл. 41. речима: „односно гласачког", или би још опредељеније то учинио, при одређивању самога састава бирачког одбора, као што је учинио у чл. 38. а за гласачки одбор речима: „избор ових председника и чланова појединих гласачких места у опште врши општински одбор уиен пре сазива збора, *како би се поступало по чл. 35.* овога закона", односно како би се њихова имена унеса у саму објаву, којом се збор сазива.

На против, законодавац је у чл. 52 з. одредио са свим други рок за избор председника бирачког одбора, дозвољавајући да то може бити за пет дана пре дана избора, дакле на 10 односно на 15 дана после дана објаве, о коме говори чл. 37. поменутог закона, те је тиме искључио изричну могућност, да се имена бирачког одбора публикују истом објавом, којом се и сам збор сазива за бирање чесника.

Ово што важи за председника бирачког одбора то важи и за чланове истог, јер и њих одбор може бирати у оном року, у коме и председника, пошто нема изречне законске наредбе, да то мора раније бити, нити би се у опште дало објаснити: да се са председником одбора чини изузетак.

Према свему своме и уредништво је сагласно, да одлука Државног Савета, у колико се овога питања тиче, није сообразна са законом.

Овај одговор важи и за председника општине грејачке, који је такође тражио обавештење по овоме.

II

Председник, општине грејачке пита: „По чл. 109. тач. 4. закона о општинама, поред осталих дужности, председник општине има да чува и општински печат.

Ну како сеоски кметови надају сточне пасоше својим сељанима као познаваоци, као и уверења за продају дрва и грађе по правилнику о продаји и промету грађе и дрва, па на та уверења морају да ударају печате, па се доцније утврди: да је која од ових исправа лажна, да ли председник може бити одговоран за употребу печата као његов чувар или не?".

— На ово питање одговарамо:

Кад је закон ставио председнику општине поред других дужности и ту, да чува општински печат, онда је то учињено у намери да се спречи злоупотреба истим.

Према томе, на председнику лежи дужност да се стара, да печат буде савесно употребљен.

Ако би се нпак догодило, да који од кметова учини злоупотребу, онда ће он сам и носити одговорност, кадгод се утврди: да председник није намерно и свесно суделовао у тој недозвољеној и незаконитој радњи кмета.

III

Суд општине пребрешке (у срезу прокупачком), актом својим Бр. 1296, пита: „Суду ово општинском потребно је знати о томе:

1. Како је старешинство између свештеника и општинског суда у званичној радњи — да ли општински суд треба у званичној радњи у акту свештеника да моли или да му наређује?

2. Кад свештеник захтеве или наредбе суда не изврши, има ли право општински суд да га казни и по ком законском пропису? и ако нема општински суд право да свештеника кажњава, онда коме га треба отпуживати?

3. Има ли право општински суд да води контролу над свештеником: да ли правилно по чл. 8. закона о уређењу свештеничког стања, наплаћује за извршена свештенодејства и дужности, као и да ли дужности побољше у чл. 5. поменутог закона врши без награде, па ако има а свештеник се не придржава поменутих чланова, онда шта треба општински суд да ради са таквим свештеником?

4. Кад поједина лица даду престанку општинском суду, да им је свештеник наплатио више но што има право по чл. 8. поменутог закона, да ли општински суд треба такве преставке да прими или не? па ако треба шта ће даље са њима радити?

5. Да ли свештеник има право поред таксе за испит, да наплати на корист своју још и од момка и девојке за писање испитног писма по 2 динара или не? и

6. Да ли свештеник има право да од младожења и девојке наплаћује по 2·50 дин. приликом испита за изводе рођења које им не издаје, нити му они траже, а о њиховим годинама може се свештеник уверити из њиге рођених која се код њега налази? Моли се уредништво за одговор:"

— На ова питања одговарамо:

1. Већ по томе, што општински суд поставља ово питање о старешинству, може се веровати, да је између општинског суда и свештеника долазило до сукоба.

То, међутим, није требало да буде ни у ком случају, јер између свију представника државних власти, у који ред улазе општински судови и свештеници, треба да влада споразум и узајдан и спокојан однос.

Тешко је веровати, да су и општински суд и свештеник привели крају све своје дужности, које су им законом наложене, те се немају чим другим бавити, него истицањем питања: ко ће коме наређивати.

Али кад се ипак дотле дошло, уредништво изјављује: да општински суд, као најнижа самоуправна и полицијска јединица, и свештеник као најмлађи представник правених власти, стоје на равној нози, и дужни су да у службеној преписци употребљавају изразе, који неће носити карактер наређивања, него узајамне молбе.

Тако сваки акт може се почињати речима: „нека изволи„, моли се да" итд.;

2. Кад свештеник не изврши какав опрандани службени захтев општинског суда, овај има права да се жали Духовном Суду;

3. Општински суд, кад год сазна да свештеник не врши дужности, побољше у чл. 5. закона о уређењу свештеничког стања, или наплаћује већу награду од оне, која је прописана чл. 8. истог закона, има право и дужност, да о томе извести Духовни Суд;

4. Све преставке, које појединици учине суду, као месној власти, у погледу поступака свештеника, суд ће одмах достављати Духовном Суду;

5. Члан 8. закона о уређењу свештеничког стања, не предвиђа никакву таксу за испитно писмо, него само за испит и то од женика 1 динар.

Али, ако би се догодило, да се испит врши у другој парохији и од другог свештеника, па свештеник оне парохије из које је женик, треба да дâ потврду, да овај није ступао у брачне преговоре, онда за то писмено, као врсту испитног уверења, може наплатити 1 динар таксе од женика; и

6. Свештеник може тражити, да брачни пар утврди године своје старости изводом из књига рођених.

IV

Суд општине варошице Голупца, актом својим Бр. 1501, пита:

„Чланови комисије за ограничавање државних шума у окр. пожаревачком,

који имају да почну рад у општини добраљевој, пресељени су у Голубац пре неколико дана, ради легитимације код среске власти у Голупцу, пошто у срезу голубачком одночињу рад. Овде су се бавили неколико дана и 13. овог месеца упутили акт суду општине голубачке Бр. 11, који су трамили превозна средства од Голупца до Брљице за ствари и особе, истога дана за 1 сат по подне.

Суд општински одредио је потребан број чамаца и веслача, али двојица чамџија нису хтели овај посао под кулук да изврше, наводећи да нису дужни ово учинити из више разлога и то: а) што комисија није радила у голубачкој општини, на да јој она да превозна средства, б) што комисија узима бесплатан превоз и за особе а по чл. 7. зак. о шумама нема на то права, и в) што комисија има попутницу и дирурну.

За ову непослушност општински је суд виновнике казнио по тач. 3. § 327. кр. зак. а чланови комисије отпужали председника овог суда за неизвршење наредбе Господину Министру Народне Привреде.

Моли се уредништво за објашњење: да ли су чланови комисије у праву да за себе лично траже превоз из места у место кад у чл. 7. закона о шумама стаза 11-ог стоји овако написано. „Акта комисијска и ствари за време ограничавања потребне, дужне ће бити да пренесу, како у ноћном згару тако и на следеће место рада — општине, у којима је рад довршен. Исто тако, онаке ће општине дати комисији њену послугу, за време трајања рада у њој.“

— На ово питање одговарамо:

Кад су чланови комисије морали по дужности доћи у Голубац ради легитимације, па ту донели и своје ствари, онда су имали право на превоз аката и ствари, узимајући да рад њихов почиње у тој општини самим актом легитимације.

Што се тиче бесплатног превоза самих чланова комисије, они то право не могу никако извести за себе на чл. 7. закона о шумама, који говори само о превозу аката и ствари.

Како је, међутим, ова ствар већ пред г. Министром Народне Привреде, поводом отпужбе председника, то ће се и службено расправити ово питање.

V

Суд општине дубске службеним актом својим пита:

„По чл. 25 б. закона о лову, дужни су сви органи полицијске, окружне, среске и општинске власти, финансијски и монополски контролори и стражари, органи потрошње и погранични стражари, да воде надзора о лову.

По други пут Суд ово општински, као претпатални листа, моли Уредништво да Суду даде своје објашњење о томе:

1. Рачунају ли се за органе општинске власти и писари општинског суда, или само кметови, председник и одборници:

2. Ако се рачунају и општински писари као органи општинске власти, онда имају ли они права да воде надзор над ловом или не, и имају ли право употребе чл. 25 закона о лову?“

— На ово питање одговарамо:

Члан 99, зак. о општинама предвиђа општинске чиновнике и општинске службенике.

Ови су чиновници надгрвани даље кроз цео закон, те је тако реч „орган“ остала просто незаступљена у њему.

Према томе значај њен нећемо наћи објашњен у самом овом закону, него га морамо тражити у етимологији значају саме ове речи.

Полазећи одатле, ми одмах морамо извести закључак, да се под речима „орган“, има узети свако ово лице, кроз кога се врши на који део општинске власти.

По томе, у органе ове власти имају да уђу чак и општински нижи службеници — полици, чувари и т. д.

У толико пре у органе општинске власти мора се убрајати општински деловођа, који по чл. 88. улази чак у састав општинског суда.

Према томе и он је лице преко кога се врши надзор лова, са свима правима из чл. 25. закона о лову.

Овакав се закључак има извести и по самој намери законодавца, да лов заштити, а по којој је он ово право пренео чак и на све стражаре а и њима разне органе.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Један случај поништаја избора услед тога, што општински одбор није донео одлуку о избору места (зграде), где ће се гласати, и о наименовању чланова бирачког одбора.

Ђ. П., из Б. . . . . , жалио се Државном Савету противу избора чесника за општину Б. . . . . , који је извршен на дан 28. марта 1910 године, због ових неправилности:

1. што је једна кандидатска листа потврђена код суда пре објаве о сазиву избора;

2. што двориште зграде, у којој је гласање вршено, није било огрђено;

3. што општински одбор није донео одлуку о избору зграде, у којој ће се гласање извршити;

4. што бирачки одбор није по закону изабран;

5. што су неки јавно гласали;

6. што и сам записник није састављен по закону, јер није стављено, колико је која кутија добила гласова; и

7. што и решење бирачког одбора није сообразно закону.

Трећи одсек Државног Савета, по оцени жалбених навода, и расмотреву изборних аката, нашао је, да овај избор не може остати у снази, јер је извањајем, као и записником бирачког одбора, утврђено, да је гласање вршено у бирачишту недограђеном, противно пропису чл. 54. а. закона о општинама. Сем тога навађајем се није могло утврдити, да су постојале одлуке општинског одбора о избору места (зграде) за гласање, као и о наименовању чланова бирачког одбора, а такве су одлуке према члану 52. ж., 54. и 86. тач. 17. закона о општинама требале да постоје.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се овај избор поништи.

Одлука од 24. маја 1910 године № 5366.

Број мање нађених куглица, био је од утицаја на резултат избора, разлог је за уништај избора.

Ж. П., из С. . . . . , жалио се Државном Савету противу избора кмета села С. . . . . , који је извршен 5. априла 1910 године, због ових неправилности:

1. што су на збору за овај избор узели учешће и гласали 141 гласач, а међутим у гласачким кутијама нађено је по 70 куглица — свега 140 куглица — дакле, једна куглица мање, а међутим она је баш од битног утицаја по резултат избора;

2. што је бирачки одбор допустио, те је кодку, у смислу чл. 54. о. закона о општинама, извлачио један представник листе.

Други одсек Државног Савета, по оцени жалбених навода и расмотреву изборних аката, нашао је да овај избор не може остати у снази с тога, што се из записника бирачког одбора, као и списка гласача, види, да је на збору за овај избор гласало 141 гласач, а у обема кутијама нађено је свега по 70 куглица, дакле, једна куглица мање, те бирачки одбор није ни могао у смислу чл. 54. о закона о општинама кодком решавати, са који листе има да се узме кандидат за изборног, јер према овакном стању ствари не може ни у ком случају да буде једнак број гласова, пошто је овај један глас, чија куглица није нађена, од решавајуће важности на резултат избора.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се овај избор поништи.

Одлуком од 12. маја 1910 год. № 6035.

Чланови општински, који су по одлуци Државног Савета разрешени од дужности на основу чл. 148. закона о општинама, не могу бити поново бирани по старом закону за две године, а по новом за три године од дана разрешења.

С. М., из М. С. . . . . , жалио се Државном Савету противу избора кмета села М. С. . . . . , који је извршен 7. априла 1910 године, због ових неправилности:

1. што је изабран кмет у ранијем кметству, као неоспособ, на предлог среске власти одлуком општинског одбора од 10. маја 1907 год. № 746., а на основу чл. 148. зак. о општинама, разрешен од дужности, те по чл. 150. истог закона није могао ни бити бирани за кмета;

2. што је исти, после разрешења, био и у притвору и под исљеђењем за дело опасне крађе, али се повод суђења среско извукао.

За доказ навода под 1. поднео је оверен препис одлуке општинског одбора.

Други одсек Државног Савета по оцени жалбених навода и поднетих доказа, и расмотреву изборних аката, нашао је, да је навод под 2. без доказа, па према томе и неумесан и без вредности, а да је такође и навод под 1. без вредности, пре

снега по томе, што се на одлуке општинског одбора № 746. види, да је разрешење изабраног кмета од дужности кмета у 1907 години извршено по одлуци општинског одбора, а не по одлуци Државног Савета у смислу трећег става чл. 148. закона о општинама, а сем тога и зато, што је време од две године, предвиђено у чл. 150. старог закона о општинама, који је у време разрешења важио, а за које разрешени од дужности није могао бити поново бран, протекло пре ступања у живот новог закона о општинама од 24. децембра 1909 године.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се жалба одбаци као неумесна.

Одлука од 15. маја 1910 године № 6330.

Један случај уништаја избора зато, што се на дан избора нису на време састали у згради, где ће бити гласања, сви чланови бирачког одбора, и што један члан бирачког одбора никако није ни присуствовао раду збора.

Д. М. из Р....., жалио се Државном Савету противу избора кмета села Р....., који је извршен на дан 7. априла 1910 године, због ових неправилности:

1. што је за све време гласања био непотпун бирачки одбор, јер је сву припремну раду обавио само председник бирачког одбора, а један члан бирачког одбора дошао је тек у 9 часова пре подне, док други члан никако није ни долазио;

2. што је било агитације, подмећивања и присиљавања бирача.

Први одсек Државног Савета по оцени жалбених навода и расмотрењу изборних аката, нашао је, да овај избор не може остати у снази з тога, што се на записника бирачког одбора види, да је у згради, где ће се гласати, дошао у 7 часова пре подне само председник бирачког одбора са једним представником листе, и сву припрему раду он сам спремио, а један члан бирачког одбора дошао тек у $8^1/_2$ часова пре подне, док други члан није никако ни дошао тога дана, што је све противно прописима чл. 54. б закона о општинама, по коме се сви чланови бирачког одбора морају састати у згради, где ће бити гласање, у 7 сати пре подне и припремити све оно, што је потребно, да се може отпочети примање гласова, и чл. 54. г поменутог закона, по коме за све време гласања морају заседавати за бирачким столом најмање два члана бирачког одбора.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се овај избор поништи.

Одлука од 4. јуна 1510 год. № 6945.

Жалбе противу избора општинских чланова изјављује се у року од пет дана од дана кад је био избор, не рачунајући у рок дан збора.

К. С., из Б. П....., жалио се Државном Савету противу избора кмета села Б. П....., који је извршен на дан 4. априла 1910 године.

Други одсек Државног Савета и не упуштајући се у оцену жалбених навода, одбацио је ову жалбу као неблаговремено поднесену с тога, што се на акта види, да је избор извршен на дан 4. априла 1910 године, а међутим жалба жалиочева, изјављена противу овог избора, примљена је у Државном Савету, преко поште, тек 13. априла 1910 године — дакле после рока, предвиђеног у чл. 171. закона о општинама.

Одлука од 24. маја 1910 год. № 6385.

Жалбе противу избора општинских чланова могу подносити само они, који су на збору гласали, иначе жалбе оних, који на збору нису гласали, сматрају се као да су поднесене од ненадлежног лица.

Т. П., из Г. Л....., жалио се Државном Савету противу избора кмета села Г. Л....., који је извршен 6. априла 1910 године:

Други одсек Државног Савета, и не упуштајући се у оцену жалбених навода, одбацио је ову жалбу као од ненадлежног лица поднесену с тога, што се из списка за уписивање гласача види, да жалитељ на збору за овај избор није ни гласао, те према чл. 170. закон о општинама и нема права жалити се противу њега.

Одлука од 12. маја 1910 године № 6033.

Један случај уништаја избора услед тога, што гласање није било непрекидно и што згрда, у којој је гласање вршено, није имала ограђено двориште.

Ж. Н, и Ј. М., из Н....., жалили су се Државном Савету противу избора чланова општине Н....., који је извршен 28. марта 1910 године, због ових неправилности:

1., што је двориште зграде, у којој је гласање вршено, било неограђено;

2., што је бирачки одбор због ручка прекинуо рад у подне од 12 часова до 2 часа по подне; и

3. што су гласачи чак и после $5^1/_2$ часова долазили у двориште и гласали.

За доказ под 1. и 2. поднели су уверење општинског суда од 31. марта 1910 № 596.[1]

Трећи Одсек Државног Савета, по оцени жалбених навода и расмотрењу изборних аката, нашао је, да овај избор не може остати у снази из ових разлога:

По чл. 54. м. закона о општинама, гласање траје *непрекидно* цео дан до 5 часова после подне. Само у случају пореда а по пристанку одборске већине, може се избор прекинути за време, док се ред не поврати.

У овом случају бирачки одбор поступио је противно поменутом законском пропису, јер је избор прекинуо од 12 часова у подне до 2 часа по подне, а то је, с обзиром на број гласача, који су на оном збору узели учешће, и број гласова које је изабрана листа добила, могло бити од утицаја на резултат избора.

Сем тога, по чл. 54. а. и стог закона, свака згрда, у којој се врши гласање, мора имати ограђено двориште, које се може затворити. Међутим, и уверењем суда општине Н....., од 31. марта 1910 год. № 596 и изјављењем, које је начелник срески по поређењу Државног Савета од 11. маја 1910 год. № 4803 учинио, утврђено је, да је двориште општинске суднице, која је за гласање одређена и у којој је гласање вршено, на дан избора било ограђено само са једне стране и да се није могло затворити, а и та је неправилност, с обзиром на бројни однос гласача, могла бити од утицаја на резултат избора.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се овај избор поништи.

Одлука од 24. маја 1910 годоне № 4803.

Јос. К. Ст.

---

[1]) Из ове исправе јасно се види, да Државни Савет чини разлику између разрешења општинских чланова од дужности по одлуци општинског одбора, и разрешења по одлуци Државног Савета, и, с обзиром на друге одлуке чл. 150. закона о општинама, увиђа, да при њиховс поменутог чл. 150. нема само за ово друго разрешења — разрешења по одлуци Државног Савета и да за ово прво не важи.

[1]) Општина има 537 пуних гласача. На збору је узело учешће 576, и то за прог листу гласало је 268, за другу 159 а за трећу 109 гласача.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ТРАЖЕЊЕ

Милан Васиљевић, из Палежа, отуђио је од своје куће и до сад се није јавио родјима. Он је стар 17 година, приповијет, косав, у сељачком оделу. — Дешеша начелника округа крушевачког Бр. 9730.

Павле Халмош, родом из Шолта у А.-Угарској, пре два месеца отуђио је из Поште. Он је стар 25 година, веро мојојеве, средњег раста, плав, очију зеленкастих, у оделу загасито-сивом, са панама шеширом на глави — Акт Управе града Београда Бр. 26366.

Радмиле, четворогодишње кћери **Анке Петковић**, из Београда, нестало је пре неколико дана. Она је у лицу плава, а на себи је имала суњицу каве-браун боје и рекију од цица. — Акт Управе сазаваљске Бр. 5574.

Олга, кћи Ђорђа Ђурковића, служитеља бивше окрута нишког, отуђила је од својих родитеља 10. овог месеца и до данас се није вратила. Она је стара 14 година, средњег раста, сувоњава, приповијетна. У оделу шпанском заторене боје, са прном шаркном на глави. — Акт начелства окрута нишког Бр. 14532.

Новице Ђорђевића, ошпичарског шегрта из Г. Михаиовца, нестало је пре два месеца. Он је стар 14 година, раст средњег. — Акт начелника среза грушевског Бр. 16804.

Лазар и Милутин, синови **Ђуре Стојковића**, из В. Извора, 12. прошлог месеца отишли су из родитељске куће и до данас се не зна где су. Лазар је стар 19 година, плав, а Милутин је стар 13 година, приповијет. Оба у оделу сељачком. — Акт начелника среза пожаревског Бр. 12688.

Димитрије Ђорђевић, бивши шегрт из Београда, пре месец дана отуђио је нешто ауа. Он је стар 14 година, плав, омален, са отвореним устима и крупним зубима. — Акт Управе града Београда Бр. 26013.

Иван Николић, обућарски шегрт из Београда, 15. прошлог месеца отишао је од свога газде и до данас се није вратио. Он је стар 15 година, средњег раста, сиђ. — Актควрта полицијског Бр. 3459.

ПОТЕРЕ

Стојан Мушић, осуђеник, чију слику доносимо, побегао је из Добричева где је био на раду. Он је родом из Трске округа ужичког, стар 24 године, висок 1·70 см. очају жућ-

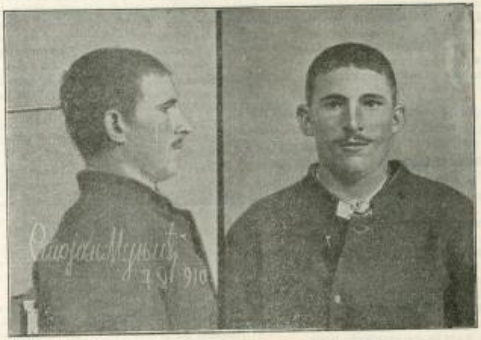

часто-шутих, косе сиђе, од особених знакова има на десној руци три белеге од посекотине познатог величине. — Акт Управе београдског казненог завода Бр. 4293.

Милорад Николић, земљ. из Голобоца, чију слику доносимо, решењем врховног смедеревског суда стављен је, због опасне крађе, под суд и притвор, али се налази у бегству. Он је стар 23 године, сувоњав, косе праве. — Акт истражног судије врховног смедеревског суда Бр. 23236.

Арса Јовановић и **Милах Миладиновић**, осуђеници нишког казненог завода, ноћу између 26. и 27. прошлог месеца побегли су из завода. Арса је стар 47 година, средњег раста, косе праве, испод десног ока има белегу од посекотине. Мијах је стар 49 година, смеђих косе праве, широког чела. — Депеша Управе нишког казненог завода Бр. 2138.

Ахмет Омеровић, турски војник бегунац, који одговара за крађу, побегао је из притвора општине обреновачке. Он је стар 23 године, добре развијен, по лицу роан од богиња, сем турског говори и српски или покварено — Де-

пеша начелника среза посавског округа ваљевског Бр. 10855.

Непознати крадљивац, ноћу између 16. и 17. прошлог месеца, разбио је прозор на дућану Живојина Јеремовића, обућара из Београда, и из истог украо: један пар мушких женских пантофа црних ципела, један пар женских пословних ципела на дугмета, и два пара полошних мушких ципела, све у вредности 50 динара. — Акт заступника комесара Топчидерске полиције Бр. 1970.

Младен Ђорђевић, Циганин, притвореник начелства округа прагрђевачког, који одговара за убиство, побегао је ноћу између 21. и 22. прошлог месеца из прагрђевачке окружне болнице. Он је стар 30 година, раста средњег, добро развијен, бркова малих црних. — Депеша начелства округа прагрђевачког Бр. 17762.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најмању потеру, а у случају проналаска стражарно их упуте власти која је потерницу издала, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

КРАЂЕ СТОКЕ

Ноћу између 13. и 14. прошлог месеца, са пашњака у Свилајнцу, непознати крадљивац украо је једногодишња, маторог 8 година, црно репа мало величиности са знаком „Ђ". — Депеша помоћара пашњака Бр. 7.

Ноћу између 10. и 11. прошлог месеца, непознати крадљивци украли су Анђелу Мићићу, из Лазнице, две кобиле. Једна је матора 7 година, длаке мрко дорћасте, на челу цветаста, у десну ногу путаста, са знаком „Т"; друга је матора 2 године, длаке риђе, у задње ноге путаста. — Депеша начелника среза зајечарског Бр. 9714.

20 прошлог месеца непознати крадљивци украли су Љубомиру Тодоровићу, из Семедраша, две кобиле. Једна је матора 5 година; друга је матора 3 године, обе длаке зелене. — Депеша начелника среза ћићовског Бр. 7641

Ноћу између 20. и 21. прошлог месеца, непознати крадљивци украли су Луки Марковићу, из Сватине, једну ждребицу, матору 2 године, висину 146 см., длаке браве, брњасту, на врату има белегу од белих длака. — Депеша начелника среза косјерићког Бр. 18118.

Ноћу између 25. и 26. прошлог месеца, непознати крадљивци украли су Милосаву Жикићу, из Врчина, једног коња, маторог 5 година, дорћастог, у десну задњу ногу путастог, рена осеченог. Са коњем су украдене и једне талисе. — Депеша начелника среза ћићовског Бр. 7801.

Ноћу између 26. и 27. прошлог месеца, непознати крадљивци украли су Вилоју Стојановићу, из Јабланице, једног коња кратиа, маторог 6 година, и једну врану кобилу матору 2 године. — Депеша начелника среза бољевачког Бр. 12527.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове крађе и крадљивце.

НЕСТАЛА СТОКА

15. прошлог месеца, са „Торлаке" нестала је ждребица г. Радна Радановића, пешијског пашњака 1 кл. из Београда. Ждребица је стара 2 године, висока 161 см., пунопрана, у задњу задњу ногу путаста, грише опшивене, некована, без жица. — Акт начелства округа београдског Бр. 5544.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије

уредник Милорад А. Вујичић

БРОЈ 31. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 8. АВГУСТА 1910. ГОДИНА VI

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у хаврел, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у овоме 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника прве класе округа пожаревачког са годишњом платом од 7072·80 динара, колико је и раније имао, Михаила Церовића, управника вароши Београда у пензији.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 28. јула 1910. године у Београду.

Њеово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за лекара среза голубачког Др. Драгољуба Јанковића, доктора целокупног лекарства.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 28. јула 1910 године у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за лекара среза грузанског Д-р. Јована Лилића, лекара среза крагујевачког;

за лекара среза рамског Д-р. Добривоја А. Петровића, лекара среза голубачког;

за лекара среза крагујевачког Д-р. Светислава А. Шохајевића, лекара среза левачког;

за лекара среза косаничког Д-р. Герасима П. Инезића, лекара среза крагујевачког;

за лекара среза ресавског Д-р. Милана Исаковића, докт ра целокупног лекарства; и

за лекара среза левачког Д-р. Радисава О. Катанића, доктора целокупног лекарства — бившег државног питомца.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 28. јула 1910. године у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Враћајући се на постављено питање, ми морамо на њега одговорити да је и глас само једног повериоца бити претежан, ако он има да прима више него сви остали повериоци, § 487., за разлику од § 69. Зак. о Стец. Поступку, апсолутно не поставља ніикакав ценурум односно броја поверилаца, већ он, за решење, тражи једино већину „по количини тражења“, он се овакном већином задовољава, дакле, и онда када већина „по количини тражења“ припада само једном повериоцу.

Претпоставимо сада — противно ономе што смо горе чинили — да има поверилаца који нису дошли на продају. Како ће се њихов глас рачунати при решавању питања из другога става §-а 486.? По првом ставу §-а 487. узима се да поверилац који нити је дошао на почетне нити се, у једном акту власћу оверено, најасније пта ће се чинити са пописаним добрима, ако наступи један од случајева предвиђених у §-у 486., приступе на оно што већина поверилаца на продаји присутних буде одлучила.[1]) А како се та већина рачуна, то смо већ видели. Овде ћемо само изнадети ово: кад § 487., у другом ставу, вели: „Већина се рачуна по количини тражења“, на кој он ту већину мисли? Другим речима, да ли ће се водити рачуна и о тражбинама одсутних поверилаца? Сигурна је ствар да ће се ући у обзир тражбине оних одсутних поверилаца која су, писменим актом, давили како мисле да се поступи са пописаним добром. Quid односно одсутних поверилаца који то урадили нису? Ми налазимо да њихове тражбине не могу улазити у рачун, јер § 487. нормира да су, за решавање, надлежни присутни повериоци и они одсутни који су се писменим актом давили извршној власти и да ти повериоци решавају по већини која се рачуна по количини тражења. На сваки начин ту је реч о тражбинама тих поверилаца; нада би се водило рачуна и о тражбинама оних одсутних поверилаца који се нису власти давили, онда би то значило да би, посредно, и ти повериоци утицали на решење, што би било противно првом ставу §-а 487., по коме ти повериоци уопште, дакле ни непосредно ни посредно, не решавају. У осталом, ова солуција у толико се више импозира што и § 69. Стец. Суд. Поступка, код израчунавања оних трију четвртина тражбина, не узима у обзир тражбине одсутних поверилаца, а неоспорно је да је питање о принудном поравнању важније од оних о којима повериоци могу имати да, по §§-има 486. и 467., одлучују. Надаље, ми смо већ казали да, код тумачења оних двају параграфа, не треба сметнути с ума § 69. Зак. о Стецишном Послупку, јер има извесних сличности између њега и §-а 487..

Дакле, докле се може ићи у примени наведенога става §-а 487.? Могу ли се сви одсутни повериоци, под изложеним условом, сматрати као да пристају на оно што присутни повериоци хоће, без обзира на то колики је број одсутних и присутних поверилаца? Ако се одговори потврдно, онда би се могло, и. пр., десети ово: дужник има двадесет поверилаца, на продају је дошла само њих тројица, од којих двојица, чије тражбине износе више од половине тражбине присутних поверилаца, пристају на цену коју онај једини купац из другога става §-а 486. нуди за пописано добро. Хоће ли се узети да је, по §§-има 486. и 487., понуђена цена примљена и продаја свршена? Ма колико да је велика несразмера између броја одсутних и броја присутних поверилаца, ипак морамо, на горње питање, одговорити апериативно, с погледом на редакцију §-а 487., по коме присутни повериоци пуноважно решавају: као што смо

[1]) Дакле, повериоци о чијем се слову води рачун то су: прво, повериоци који су дошли на продају, а друго, повериоци који, истина, нису дошли на продају, али су се, на начин у § 487. предвиђен, изјавили о томе пта да се на пописаном отвори чин. А ако изјави од одсутних поверилаца није ово последње урадило, онда ће ствар решити пуноважно само присутни повериоци. Ми ћемо, у даљем разлагању, да би оно јасније била, и претпостављати последњи случај.

већ и напред приметили, ту се не тражи неки нарочити кворум, због чега ствар надленно одлучују повериоци који су на продају дошли, па ма колики њихов број био. Штта више, како се, према другом ставу §-а 487., већина „рачуна по количини тражења", то би, у мало час наведеном примеру, ствар могао решити и само један од ова три присутна повериоца, под претпоставком да тај поверилац има да прима више него она друга два повериоца укупно.[1])

Да ли би се, идући овим путем, могло рећи, за случај да је на продају дошао само један поверилац који на понуду овог јединог надметача пристаје, да су сви одсутни повериоци, тим самим што нису у нарочитом аиту (§ 487., при став) изјавили противну вољу, увиарред акцептирали оно на шта је тај једини присутни поверилац пристао?

Тешко је дати на ово афирмативан одговор, пошто § 487. говори о *већини* присутних поверилаца, која се већина рачуна по количини тражења, а, међутим, кад имамо једног само повериоца, тада не може бити речи ни о већини ни о мањини, како са гледишта броја поверилаца тако ни са гледишта њихових тражбина, узимајући, наравно, под изразом повериоци само *присутне повериоце*. Из онога излази да само један поверилац не би имао, по § 487., власт да реши да ли ће се добро уступити оном једином купцу из другога става §-а 486.. Ова солуција, свакако сигурна за случај да тај један поверилац нема да прима, сам, више од половине тражбина свих поверилаца, постаје сумњива онда ако је противни случај, то јест ако тражбина тога повериоца износи више од половине тражбина свих поверилаца. Ми не видимо разлога зашто тај једини присутни поверилац не би, у овом случају, могао сам пуноважно решавати, када, по § 487., они присутни повериоци који имају да примају више од половине тражбина свих присутних поверилаца решавају пуноважно. Међутим, ми овде имамо, до душе, само једног повериоца, али такође који има да прима више од половине тражбина свих поверилаца, и присутних и одсутних.[2])

6. Први став §-а 486. предвиђа такав случај, да на продају није дошао ни један надметач, или, дошао је само један купац који не нуди за поиисано добро више него што је процењено (тај случај је, као што смо већ видели, предмет одредбе другога става §-а 486.). Тада ће полицијска власт писмено (протоколарно) саслушати повериоце, који су дошли хоће ли који од њих ствар по процени да узме, или како хоће да се с њоме поступи (§ 85. стечајног поступка) па ће тако и учинити.[3] Али, законодавац нам ништа не каже о томе шта ће бити, ако се који од присутних поверилаца изјасни да прима ствар по процени. Је ли таме погодба спршена, или да ли треба то сматрати само као понуду од стране дотичнога повериоца, понуду коју треба да прихвате и остали повериоци? § 487. говори само о случају када је добро на продају изношено „више од процене", откуда питање: да ли се § 487. односи и на случај о коме је онде реч? Ми мислимо — слично ономе што смо казали и за друга став §-а 486. —, да се § 487. има и ту применити, то јест да присутни повериоци треба да реше да ли ће се поиисано добро уступити по процени дотичном повериоцу. А ако већина поверилаца — а та већина се рачуна онако како смо то напред објаснили (§ 487. други став) — не пристаје на учињену понуду, добро се понуђачу неће ни уступити.

Шта ће полицијска власт радити у оном другом случају? § 483., при став, пошто је казао, како ће полицијска власт саслушати присутне повериоце о томе да ли који од њих хоће ствар по процени да узме, додаје: „или како хоће да се са њоме поступи (§ 85. стечајног поступка) па ће тако и учинити". А шта стоји у § 85. Закона о Стечајном Поступку на који се наведени пасус § 486. позива? У њему стоји ово: „При продаји покретних и непокретних ствари исход процене, изврша власт придржавајући се прописа § 261. [— садржај поступка грађанског § 486. —) судског поступка за грађанске парнице". Остављајући на страну остале случајеве предвиђене §-ом 486. и задржавајући се само на овом којим се овде бавимо, рећи ћемо, дакле, да за тај случај § 486. Грађ. Суд. Поступка упућује на § 85. Зак. о Стеч. Поступку, а овај параграф, опет, упућује на § 486.! Један circulus vitiosus који нам, наравно, није ни од какве помоћи. Иначе ствар није тешко решити, пошто, у свима случајима у којима, на јавној лицитацији, поиисано добро остане непродато, не може бити другог назива до тога, да се нареди нова лицитација. О овоме нема шта да решавају присутни повериоци, као што то, изгледа, хоће да каже § 486., при став (и баш, већ ову продају има да одреди полицијска власт по званичној дужности, осим, разуме се, ако би повериоци који су извршили тражили, одустали од продаје, случај који је предмет одредбе §-а 478. и о коме смо раније говорили.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Ж. Перић

---

[1]) И Закон о Стеч. Поступку не тражи, такође, неки нарочити кворум присутних поверилаца за прикупљо поравнање. Он се задовољава тиме да је, на поравнању, такође $^2/_3$ присутних поверилаца (рећи, наравно, овај услов односно количине примљаа тих поверилаца), из чега излази да би могли пуноважно закључити примљено поравнање и, на пр., три од присутна поверилаца: оно би, на пр., било онда ако би, на поравнању, усвојили двојица од та три повериоца ($^2/_3$ од $3 = 2$, а ако би тражбине тих двојо поверилаца износиле $^2/_3$ од тражбина свих присутних поверилаца. Претпоставимо ли још да су тражбине тих тројаи поверилаца незнатне, онда се лако може увидети, колико је погрешан систем нашега зак. о Стеч. Поступку који, под примуном равнања, не води рачуна о тражбинама одсутних поверилаца.

[2]) Ако би баш присутни само два повериоца, они би они могли пуноважно решити: ту мисли да буде обично ако мањина, онако о какво) се говори у ставу другом §-а 487. („по количини тражења"), те стоји, ако се њих два не сложе, ствар ће се извршити онако како буде хтео поверилац који има више да прима. А ако би ни примаоа једнака била, „већине ово (онако) неће бити на вољу осуђеног", веле § 487. у своме другом ставу.

[3]) Курзив је наш.

О конфискацији с погледом на наш кривични законик о њој.

Кад је реч о конфискацији ваља разликовати *општу* и *специјалну* конфискацију. *Општа* конфискација т. ј. атрибуција државе да јој припадне у наслеђе целокупна имовина осуђеног или један део њен, која је била у римском праву последица свих главне осуде нашчеала је данас из законодавства.

Наш Устав у члану 17. изричио је забранио ову општу конфискацију: „казна одузимања имања (конфискација) „не може се установити."

„Али могу се одузети поједине ствари, које су или производ кажњивог дела, или су као оруђе за то послужиле, или су биле намењене да послуже."

Може бити говора даклле само о *специјалној* конфискацији т. ј. оној која захвата покретне предмете, законом одређене, који имају директан однос са нарушењем, пошто су они само његово *биће* (corpus), *оруђе* или *производ*. О овој конфискацији говори и наш кривични законик у §§ 12., 35. и 319. чије ћемо одредбе изложити: § 12. „кривац се може осудити на следеће казне: ... 9. „*да му се одузму неке ствари.*[1]) § 35. „Ваљаће се могу одузети (конфисцирати) само поједине ствари кривца, и то оне: које су казнимим каквим делом произведене, или којима се кривац за извршење каквог казнимог дела послужио, или их на то намено, ако су ове ствари кривца или неговог саучесника. Ствари ће се ове или уништити или на пољу земаљску, било продајом или иначе, обратити, зашта која буде, о чему ће суд сваг да а у пресуди својој по самом казнимом делу изреченој решавати." Други и трећи став овога §-а садржи наредбу о делимичном и тоталном уништају „писменог састава, слика или других изображења чији садржај сачињава казнимост дела."

Одузимање ствари по § 319. кр. зак. састоји се у томе: „што ће се одузети „спан или буди какав други предмет „који је или за средство иступљења служио, или је иступљењем произведен био, „на или са сним уништити или на пољу „општинску или државну обратити, но „томе ако је општинска или државна „власт у првом степену судила."

Расмотрићемо ове опште одредбе кривичног законика и друге, у којима је реч о конфискацији да видимо како је наш законодавац регулисао ову материју, с обзиром на карактер ове мере, њена дејства и друга правила науке кривичног права о овом предмету.

* * *

Предмети који могу бити конфисковани по науци и по кривичном законику тројаки су:

1°. ствари које образују *corpus delicti* т. ј. оне на којима је деликтиозно дело било извршено, као што су: лажан или подражаван новац код злочина прављења лажног новца [§§ 145 и 146 нашег крив.

[1]) Курзив је наш.

законика: „а лажни новац заједно са оруђем одузима се“; отровне ствари и лекови код дела из § 334. кр. зак. које се продају без дозволе полицијске власти („да се казни новцу од недесет до тристa динара или затвором до тридесет дана“ако) који отровне ствари и лекове „без дозвољења полицијске власти држи и продаје. Отровне ствари и лекови одузеће се и продати за порист државне касе. — § 334.). Код дела из § 333. кр. зак. одузимају се само они објекти, који чине ово дело (продаја неисправне воћа, млека у које се сипа вода); код дела из § 333. кр. зак. *corpus delicti* чине они порнографски списи, за чије је растурање прописана казна у овоме §-у, и који се одузимају од делинквента; даље код иступа који се казне по §§ 371. и 372. кр. зак. ствари на којима је делинквентово дело извршено, побројане у овим законским прописима (јеђачке мере, недрано месо, непечен хлеб, шкодљиво пиће) које чине corpus delicti код ових дела. Француски кривични законик у чл. 314. § 2. прописује казну за ношење забрањеног оружја, а оружје се одузима; исто тако одузимаће се житo, вино и пиће са којима трговцу извесна лица којима је то забрањено (чл. 176.).

2°. Ствари *произведене деликтом*, (§ 35. „и то оне које су казненим каквим делом произведене“ т. ј. добит или предмет који је прибављен нарушењем: такви би били новци који су нађени и одузети при кочијарским и хазардним играма од играча који се казне по §§ 285 и 361 кр. зак. и припадају државној каси, а играчи казне по овим одредбама; новци који би били употребљени на подмићивање чиновника (§§ 106. и 107.: „у случајевима §§ 106. и 107. поклон или мито досудиће се на ползу државне касе“).

3°. *Ствари које су послужиле или које су биле намењене за извршење делиста*, н. пр. оружје или оруђа, којима је био извршен делиет (§ 163. кр. зак.: „при сваком убиству, које није из нехата учињено, одузеће се и оруђе, којим је убиство учињено, ако је ово сопственост „кривца“).

Код свих напред поменутих дела која се казне по горе наведеном одредбама кривичног законика, законодавац је поред казне за свако дело у дотичном законском пропису по коме је оно казнимо, прописао и одузимање делинквентових ствари које чине *corpus delicti*.

Значи да то: да конфискација ових предмета треба или може да буде увек одобрена, баш и тада кад она није изрично наређена законом који предвиђа и казни нарушење?

Два система законодавства постоје о овоме питању. Први систем који загледа најлогичнији, оплашћује генералном одредбом конфискацију сваког предмета који има везе са деликтом. Оно је систем белгијског законодавства. Специјална конфискација предмета о којој је реч, треба да буде увек наређена за злочин или преступ, баш и тада кад није изричио наређена законом који казни овај злочин или овај делиет. (чл. 42. белг. крив. зак.) Аналог систем осваитан је членом 36. каз. зак. италијанског.

Други систем даје судији право да изрече конфискацију само у специјалним случајевима, у којима је она одобрена законом. Оно је систем француског кривичног законика. Чланови 11. и 464. увртсили су конфискацију међу казне, и иако свака казна она мера да буде *наређена* или *одобрена* законом да би је судија могао изрећи. Члан 470. у осталом, јасно прописује: да судови полиције имају право да ваљану конфискацију само *у случајевима који су законом одређени*“. То повазује да судија треба да се обрати сваком специјалном тексту да би знао који су предмети чија конфискација може или треба да буде наређена и у којим границама.[1])

Да видимо како је наш кривични законик решио ово питање.

Из § 12. кр. зак. видимо: да наш кривични законик уврштује конфискацију у казне: „кривац се може осудити на следеће казне: 9. да му се одузму неке ствари“. — То се такође види и из § 310: „за истуђења може се кривац осудити: 3. да му се одузму неке ствари“, а § 319. чији смо садржај изложили, детерминише у чему се састоји ово одузимање ствари код иступних дела и прописује како ће се њима поступати. У даљем својим одредбама, које смо такође напред изложили, законодавац је код сваког појединог дела које казни као иступ изричио предвидео и прописао одузимање (конфискацију) деликтонових ствари које чине corpus delicti, т. ј. саеценовано поједине случајеве у којима је применио ову меру. То су они случајеви:

а) дело из § 332. т. 5. и 6.: „у случајевима под бр. 5. и 6. продате прилепчиве ствари одузеће се одкуца и њему „новци повратити“ итд.

б) код дела из § 333. т. 1. и 2.: „у „првом случају незрело воће или бостан „одузеће се и бацити, у другом случају „млеко ће се просути“.

в) код дела из § 334.: „отровне ствари „и лекови одузеће се и продати за рачун „државне касе“.

г) код дела из § 361.: „а новци при „игри положени узеће се на ползу дотичне касе“.

д) даље код дела из § 365.: одузимање порнографских предмета.

ђ) код дела из § § 370, 371, 372 (одузимање бесправно продатог меса, јеђачких и нежигосаних мера, недраног меса, шкодљивог пића).

ж) предмети под бр. 4. 5. 7. 8. и 9. § 382.: „одузеће се на према својству истих „или уништити или ако су они пречишћени или иначе употребљени учинити „могу, употребиће се или продати на „ползу бољице“;

е) новци добивени бесправном продајом жира у случају који предвиђа § 394. кр. зак.

На изложених одредаба кривичног законика видимо: да је законодавац саеценовао поједине случајеве конфискације деликтонових предмета код појединих кривичних дела. Отуда би се могло закључити: да он одобрава конфискацију само у појединим специјалним случајевима који су законом изрично предвиђени (систем француског законодавства). При свем том, овакво решење овога питања не би било правило, јер мимо изложених специјалних одредаба, постоји једна општа генерална) одредба у § 35. *која садржи овлашћење за конфискацију сваког предмета који има директне везе са нарушењем*. То се јасно види из овог његовог текста: „влашћу се могу одузети „(конфисцирати) само поједине ствари кривца „и то оне: које су казнимим каквим делом произведене, или којима се кривац „за извршење каквог казнимог дела послужио, или их на то наменио, ако су „ове ствари кривца или његовог сауча„сника“. Конфискација даље предмета о којима је реч, по овом законском пропису, има места сваки пут код злочина или преступа баш и онда кад она није изрично споменута у законској одредби по којој се казни овај злочин или преступ *само под условом*: „ако су то ствари „кривца, које су казним казнимим делом „произведене или које су послужиле или „биле намењене за извршење делиста.“

Овај §. садржи даклe опште овлашћење на конфискацију сваког предмета који је у вези са нарушењем (систем белгијског законодавства) из чега излази: да наш законодавац меша ова напред споменута система (француског и белгијског законодавства). Што законодавац код неких кривичних дела, као што су прављење лажног новца, убиство, а мимо поменуте опште *одредбе у § 35.* кр. зак. ипак изрично спомиње конфискацију деликтонових ствари или оруђа која су служила за извршење делиста н. пр. §§ 146. и 163 кр. зак. („а заиаи се новац заједно са оруђем којим је начињен одузима“ — § 146. за тим: „при сваком убиству које није из нехата учињено, одузеће се и оруђе којим је убиство учињено, ако је ово сопственост кривца“. — § 163.), — не значи да он не одобрава конфискацију ових предмета код других кривичних дела код којих она није изрично споменута. На против, њој има места и код других дела кривичних, баш и онде где није изрично споменута а на основу цитиране опште одредбе у § 35. *само ако су то ови пред-*

[1]) У овоме смислу каже *Garraud*, у свом знаменитом делу: *Traité théorique et pratique du droit pénal français*, уредитрајућиа је контекстна: „сјер специјална конфискација може да буде изречена само у случају је законом наређено одређено, поједи чла. 11. спецификује предмете на које она мора може да буде примењена у поједним случајевима, за које је баш изречно прописана, и што кривичне законик из у целој од својих одредаба не прописује или одобрава конфискацију предмета који проистекли из кривце или оруђа која су послужила за извршење. Међутим по чл. 4. истог законика, казнили злочин или преступ не може бити казнени казнама „које нису биле законом изречене у моменту кад је „ово учинено итд. (Сеје. Мајн 1892) изречно дало II стр. 241.) „Мишљења у осталом нисмо — каже он — „што законодавац није дужан да треба да прошиде у свима случајевима, општом одредбом, новоизнајду оруђа која су служила да се учини кривично дело. Но ово гледиште изгледа да стоји против решења важеће законска изреке у чл. 20.: „одузаћи могу изрекати конфискацију предмета који припадају окуђеном, предвиђаним кривцу злочина или делекта или који су служили да се учини. Конфискација ће бити изречена за иступе само у случајевима који су законом детерминисани“.

мети које предвиђа ова одредба, н. пр. код повреда, крађе и т. п.

* * *

Конфискација циља на сам предмет који закон означава и сулија је не би могао заменити осудом у новцу претпостављене вредности овога предмета, јер поштто се ова казна у суштини састоји у одузимању једне ствари која има извесан однос са нарушењем, значило би заменити јој природу осудом на плаћање вредности предмета. Ова солулија која је у извесној епоси била спорна у доктрини, али коју је данас правосудство усвојило, трпи неке изузетке. Зна се н. пр. да у случају делијта лова, ако оружје и мреже које су послужиле да се учини делиет нису биле узапћене, деликвент се осуђује да их преда или да плати њихову вредност колико пресуда буде утврдила.[1])

Дејство је конфискације, у принципу, да учини државу сопственником, или има специјалних случајева у којима специјални текстови намењују конфисковани предмет, било каквој јавној установи, као болници, било баш страни која је повређена нарушењем, као накнаду. Дешава се такође да закон наређује уништај конфискованих предмета у интересу морала, јавне сигурности или здравља. Такве наредбе садржи и наш кривични законик.

По § 35. кр. зак. конфисковани предмети: „или ће се уништити или на пољу земаљску, било продајом или иначе обратити, зашта која буде, о чему ће суд сваглда у пресуди својој, по самом казнимом делу изреченој решавати". — § 319. кр. зак. за потуне наређује: „да ће се конфисковати предмет (испан или „други предмет) „који је или за средство „иступљења служио или је иступљењем „произведен био или са сим уништити „или на пољу општинску или државну „обратити, по томе ако је општинска „или државна власт у првом степену су„лила". Тако новац одузет при коцкању које се казна по § 361. кр. зак. приваја државној каси ако су судије у првом степену државне власти. Исто тако одузете отровне ствари и лекови по § 334. продају се за рачун државне касе. У случају под бр. 6. § 372. „одузеће се хлеб „на пољу шпитаља, заносница или оп„штинске касе; ствари под бр. 4. 5. 7. 8. „и 9. § 382. одузеће се, па према својству „истих или уништити или ако се оне „пречишћењем или иначе употребљавим „учинити могу, употребиће се или про„дати на пољу болнице" итд.

Види се дакле да конфисковани предмети немају сви исту намену. Имају ли ове особености утицај на сам карактер мере? Ово питање има неких тешкоћа које ћемо испитати.

Наш кривични законик у § 12. уврстио је у број општих казни за злочине и преступе специјалну конфискацију, било corpus-a delicti, било ствари које су произведене деликтом, било оних које су послужиле или које су биле намењене да се дело учини (§ 35.). Осим тога конфискација је у § 319. кр. зак. уврштена и међу казне за иступна дела. Али има ли конфискација увек исти карактер у разним текстовима у којима је изречена? Извесно не, и законодавац је пређутно водио рачун о разлици која се намеће, поштто ова резултује из природе ствари које могу бити конфисноване. (наставиће се)

Милош Станојевић
судија.

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

Према инструкцијама, које су дате полицијским агентима за дневну службу, они морају интересирати у неуређним случајевима, у изненадним и непредвиђеним догађајима и приликом метежа; њихова је главна мисија да надзиравају велике и живе улице у својим реонима. Они се, по могућству, морају налазити у својим реонима, по главним саобраћајним путоима, а што се тиче осталих делова њиховог реона, довољно је да их брзо пређу и осмотре.

Територија квартова: износ булевара, јужна страна (југо-источни сектор), „Grand Hospice" (северо - западни сектор), Béguinage" (југо-западни сектор) потпадају под надзор 17 и 18 станице III полицијске дивизије. У ствари, свега је један агент који их надзирава. Он се обично налази на „place du Béguinage",ред црквом, на раскршћу осам улица, или према сенском булевару. Што се тиче улице „Laeken", он је осматра у пролазу. Готово никакног надзора нема, преко дана, ни на кеју „Pierre de Taille", ни на крајњој западној тачци улице „Canal", ни у улици „Mercq", ни на ономе делу улице „Grand Hospice", који се налази између улице „Béguinage" улице „Laeken", т. ј. на целом путу којим је злочинац ишао. Противно овом, ноћна служба, нарочито после 12½ часова, озбиљно је организована на овим местима, јер се патроле појачавају, да би се спречило разбијање дућана и магацина. Реон полицијске станице бр. 17 недељен је на два дела, кроз које пролазе три полицијске патроле.

И ако није посвећен у детаљну организацију полицијске службе, злочинац је све ово морао опазити, враћајући се доцкан кући. Он је у своме стану остао у стању агенте, које преко дана није видао. Да је он, међутим, пошао с лешом после 12½ часова ноћу, он би се изложио шест пута већој опасности да буде опажен и ухваћен. Он је, дакле, добро изабрао своје време, што још једном више доказује да је злочинац становник кварта „Grand Hospice".

* * *

На основу свију посматраних и контролисаних факата у праву смо да закључимо:

1. Да се кућа злочина налази у сектору северо-западном кварта улице „Laeken", југо-западно од тачке *A*, т. ј. тачке одвођења детета, и северо-западно од тачке *B*, односно тачке одбацивања леша.

2. Да је Жана Ван Гаљ била пресретнута у улици „Laeken", према фламанском позоришту; да је била пошла својој мајци у правцу Северо-Истока, да је враћена са свога нормалног пута од некога који је ишао у противном правцу; да ју је завођач одвео у правцу Југо-Запада, у десно, кејом „Pierre de Taille", према нормалном и обичном повратку сваког крадљивца; да је девојчица, у пролазу поред куће својих сродника, била виђена од своје мајке пријатељице и другарице Рашел Ван Ланди.

3. Да је пакет с лешом одбачен у лево од улице „Laeken", у улицу „Hirondelles" од индивидуе које је ишла у правцу Југо-Истока. Ова индивидуа могла је долазити само од Северо-Запада, а у улицу „Laeken" могла је ући само улицом „Grand Hospice". Ово се несумњиво утврђује и сведоцбом Жана Батиста Де Конинка.

4. Да је једино могућан, вероватан па, дакле, и извесан пут, којим је злочинац ишао, овај:

Кеј „Pierre de Taille", кеј „à la Chaux, улица „Canal", улица „Mercq", улица „Grand Hospice", улица „Laeken", улица „Hirondelles". На овом путу налазе се стан и школа Жанина, а улице и кејови пусти су и без живота. Исто тако и пут повратка — улица „Grand Hospice" — широка је и мало жива. На њеној десној страни налази се свега осам зграда, међу којима је и зграда болнице „Pachéo", која заузима $^3/_4$ улице. Зграде болнице „Maternité", које се налазе с друге стране улице, усамљене су и готово без живота. На целом путу среће се свега две затворене куће; нема ни дућана ни осветлених кречми. У овим пустим и непрелазним улицама, надзор полицијски веома је слаб, скоро никакав. Разумљиво је, према овоме, што ниво виђе видео злочинца ни кад је одвео дете у свој стан, ни кад је дојиље изнашао са пакетом. Шта више, на овом путу налазе се и женске основне школе и фламанско позориште, у које је Жана одлазила једном или двапут недељно.

Злочинац пут обухвата тачно најусамљеније, најмрачније, најненасељеније и најмање живе улице. Његов западни део сачињава пут сједињења тачака: *A* и *B* са местом одбацивања ногу. У овој ограниченој зони мора се несумњиво налазити средња тачка *S*, центар операције или кућа злочина, т. ј. тачка спајања између места одвођења девојчице, места одбацивања њеног леша и места одбацивања њених ногу и шпиела, и

5. Да се средња тачка *S* или кућа злочина мора несумњиво налазити на оном путу, на одређеној и прецизној тачци, коју сада имамо да утврдимо.

Средња тачка — кућа злочина.

Видели смо регион злочина; видели смо у ком је сектору овог региона извршен злочин; видели смо који је најмогућнија, најверватнија па, дакле, и извесан пут којим је злочинац ишао, и кад је водио девојчицу у свој стан, и кад је, дојиље, носио њен леш у циљу одбацивања. Остаје нам сада да изнађемо на ком се месту у овом региону, у овом сектору, на овом путу, налази кућа злочина.

[1]) Члан 234. франц. кр. закона.

Примена универзалних закона, који управљају природом, у стању је да нам ову кућу означи доста приближно.

Примена општих закона који управљају природом.

Претходно једно мало објашњење. Као што је тачно казао Кетле, дефинишући улогу људског бића у средини стварања, човек, услед својих предрасуда, свога незнања и своје сујете, верује да заповеда као господар, док се у ствари покорава као роб једном скупу закона, које чак и не познаје. Он себи присваја развиће саме ствари, моћ организовања света што се на њега односи како у физици тако и у моралу и потпуно определивање по својој слободној вољи, а међутим је потчињен законима који њиме управљају, и које он, на жалост, наподаштава, или не разуме. Моји, за које он уображава да им је господар, и да с њима може располагати по својој вољи, као суверени деспот, регулисани су без његовог знања по реду и са мудрошћу достојном дивљења. Једна виша сила уредила је све ове законе, који осигуравају еволуцију, хармонију и стабилност стварања и светова. Ови закони регулишу ход светова, одређујући сваком од њих место, покрет, заједницу; они не показују мање дивоте ни у ономе што се односи на свако зрно песка, или на најмањи атом прашине. Дуго времена човек је имао потпуне идеје о својој важности. Нагледало му је, да све зависи од његовог каприса. Уображавао је, да је он једини господар земље која је, по његовом појмању, била господар целе природе. У свом незнању, он је био далеко од тога, да осети, да је и он сам под туторством виших закона, и да претпостави, да се људска акција мора сматрати за паштању према њиховим моћним и суверним границама. Идеје су постепено напредовале. Док се материјални свет прогресивно ограничавао, свет интелектуални ширио се све више и више. У колико се физички човек смањивао, у толико је интелигентан човек растао. Потпомогнут науком, човек је успео да открије, да земаљска сфера заузима сасвим споредно место оно нашег сунца, и да се среће са осталим звездама нашег планетског система са симетријом, која допушта да се све звезде сматрају као делови једног истог тела. Уздигнувши до ове висине свој разум, човек је, најзад, морао разумети, да иста солидарност постоји и за њега самог, између свију разумних бића, и то не само у погледу физичком, већ и у погледу морала и интелигенције. И ако човек претиче сопствени персоналитет и особени индивидуалитет, иман га треба сматрати као битни и нераздвојни део људске еле, а потом и природе. Несумњиво је, да хомогена природа сједињује људе. Али, нису само људи сједињени међу собом: исто је тако и код животиња, биљака и свију створења обдарених животом. Она ова бића потчињена су нарочитим законима своје еле, саме што ови закони имају више општих принципа но што се верује. Ако се на њих обрати пажња моћи ће се, у стању прогреса у коме се налази људска интелигенција — моменат није далеко — појмити боље односи који постоје између живих створења и природе. Тада се људи неће више ограничавати само на то, да упознају различите еле свога разнића, већ ће тражити да познају начин своје акције, еле које их развијају, а нарочито велике законе који, без њиховог знања, управљају човеком и регулисају његово физичко развиће, једновремено са његовим моралним и интелектуалним развићем. У законима, који управљају светом, све је распоређено са толико мудрости да човек, покоравајући им се, верује да ради по својој сопственој вољи. Он се љути кад му се говори о превентивним законима, чак и на пољу за које он уображава да влада као господар. Услед осетљивих и тачних последица, неуспеха га је учинило обазривим; али, да ли је исти такав и кад је реч о превентивном друштвеном реду? Он уображава да може у свему управљати као потпун господар, а не зна да свет одавно не би постојао кад би његова моћ била стварна. У накнаду за ово, моћ његове интелигенције велика је, нарочито пошто је успео да позна тајне закона који управљају светом у границама, до којих су могли продрети његови погледи. Његов разум може у овоме налазити задовољства, али је једна моћна рука ставила природу ван стаза, у коме би је он могао достићи и пореметити. Овде се нећемо занимати сталним и непромењивим узроцима, који управљају социјалним системом, али напомињемо сталност која се посматра код криминалитета и у разним степенима склоности ка злочину. Ова иста сталност опаска се и код самоубиства, осакаћивања у циљу избегавања војне службе, у понављању несрећних случајева према недељним данима и дневним часовима и т. д. Све се дешава, једном речи, као да су ове различите серије факата потчињене узроцима чисто физичким. Треба ли, пред једним оваквим скупом опсервација, одрицати слободну вољу човековоу? На свани начин, не. Само, треба знати, да је дејство слободне воље стешњено у врло уске границе, и да у социјалним феноменима игра узлогу споредног узрока. Услед овога, апстрахујући индивидуе и посматрајући ствари на један општи начин, дејства свију споредних узрока неутралишу се и узајамно уништавају, тако да остају у правали прави узроци, према којима друштво постоји и одржава се. Више биће мудро је поставило границе нашим моралним способностима, као год што је то учинило и са нашим физичким способностима; оно није хтело допустити човеку да може реметити хармонију света и наносити вреда његовим вечним законима.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Приватне удружења за заштиту безбедности. У току последње 2 до 3 год. отпочела су се, готово свуда, образовати приватна удружења за заштиту безбедности, слична француској лиги за друштвену заштиту, која имају за циљ да потпомогну полицију, штитећи личну и имовну безбедност појединца.

Ноћна стража, основана недавно у Бриселу, надзирала и чува преко ноћи магацине, куће и непокретности сваког рода, које се повере њеном чувању. Читав један персонал, састављен на инспектора, контролора, шефова и стражара, добровољно је организован. Стражарење почиње од 10 часова у вече и траје: лети до 5 а зими до 6 часова изјутра. Оно је, или само спољашње, или и спољашње и унутрашње, према жељи преплатилника: појединаца или удружења за осигурање од крађе. Тарифа варира према површини и положају надзираног објекта; према томе да ли је надзор само спољашње, или и спољашњи и унутрашњи и, најзад, према томе да ли за вахтева станце или покретне стражаре. Цена варира између 2 до 30 динара месечно за надзор спољашњи, а између 3 до 50 динара за надзор унутрашњи.

Слична удружења функционишу у Анверу, у Данској и у Немачкој. У Немачкој их има око 40, и она међу собом образују федерацију. У времену од 25. октобра 1907 до 25. октобра 1908 год., она су, према објављеној статистици, дала ове резултате:

1. *Заштита непокретности.* Стражари су нашли отворена и затворили 384.447 врата на кућама, 8739 на фабрикама и дућанима и 18638 прозора, и

2. *Заштита против крађе.* Од индивидуа, које су покушавале да уђу у куће, ухапшено је 831, а у бегству отерано 1831.

Поред ова, стражари су открили 245 појављених пожара, лично угасили 239, и нашли: 4846 кључева у вратима и на улици и 1518 разних других предмета.

Програм француске лиге за друштвену заштиту много је шири, и обухвата: 1. репресивно и превентивно законодавство против деморалисања и експлоатисања детињства; 2. репресију крађа, напада итд.; 3. реформу казнене система; 4. репресију проституције, скитничења и неморалних публикација, 5. заштиту градске и сеоске сопствености, и 6. строгу репресију дела надаје и шпијунаже.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Судопштине варошице Александровца, актом својим Бр. 3892. пита:

„Као што под $\frac{1}{4}$ пренио акта г. Министра Просвете и Црквених Послова гласи, један од учитеља овдашње школе, постављен је за вршиоца дужности окружног школског надзорника једнога округа, још 15. септембра 1909 год. на њеју је дужност и отишао, те као учитељ ове школске општине и не постоји више.

Он тражи да му она школска општина и даље плаћа учитељски додатак, и шаље

квите школском благајнику ове школе на исплату.

Школски благајник није хтео да исплату станарине врши без наредбе председника школског одбора —

А председник школског одбора није хтео да исплату нареди, налазећи да дотични господин нема права на примање учитељске станарине од ове школске општине, једно што није више учитељ ове школе, а друго што као школски надзорник, као што и само његово постављење у овоме закту гласи, има већ свој додатак, те би тиме био један против закона намет школ. општ. натоварен, плаћати оно зашта нико не служи.

У томе случају, суд је достанио поменуту молбу са својим актом окружном школском надзорнику за округ крушевачки, и тражио решење на основу којег је општина дужна ту станарину плаћати, те да би општина могла изјавити жалбу Државном Савету, да се ово питање расправи, — али суд је на те своје захтеве добивао „*само наредбе да се исплати станарина*“ а до кад ће то плаћати о томе се и не говори?!!!

Зато се суд обраћа уредништву, као претплатнику његовог листа, и моли за извештај што скорије:

Да ли г. надзорник, као бивши учитељ ово. школе, има право на пријем учитељског додатка од овдашње школске општине и за ово време, од кад је престао бити учитељ и постављен за окружног школског надзорника.

Ако то право има, онда по коме га закону има, и до када ће му то општина имати плаћати?

А, ако пак на то нема права, којим ће се путем поступити да се увери г. надзорник да исту не тражи од ове општине; и да би може бити казно, до школског одбора што ову станарину не исплаћује до расправе питања: да ли на исту има права?

Напомиње се и то, да је општина *све своје наставнике, који су на дужности*, са станарином измирила и за послед. истекли месец ове године.“

— На ово питање одговарамо:

Члан 16. закона о народним школама, који говори о праву учитеља и учитељица на станарину, везује ово право за положај учитеља и условљава његово борављење у месту и рад у школи, у колико овај последњи не би изостајао услед болести.

Ни у ком случају не може се ни оне законске одредбе извести право на станарину и за онога, који је био учитељ једне школе, на са тога положаја постављен на други и дефинитивно разрешен од дужности, и за тим промењо не само место становања, него чак и округ.

Ако школски надзорник и преко овога наређује да се станарина плаћа, а школски одбор школске општине неће то да исплати, налазећи да то дотичном не припада, онда би надзорник морао покушати да га принуди мерама из чл 60. поменутог закона, на би се услед жалбе ово питање расправило пред г. Министром.

Међутим, суд може да се обрати и самом г. Министру нарочитим актом, и да тражи решење, како би могао употребити право жалбе, ако би са одлуком био незадовољан.

II

Суд општине косјерићске, службеним актом својим пита:

„По чл. 76. закона о државној трошарини а под бр. 20, 21. и 22. општег тарифног дела трошаринских предмета у напомени стоји:

„Трошарина се неће наплаћивати на грађу, коју земљоделци буду секли у приватним забранама, општинским и државним шумама по допусту власти, за своју домаћу потребу. — Трошарина се неће наплаћивати ни на грађу за предњих станова, коју земљоделци као уграђени посао, а без примене машинске моторне снаге буду секли и прерађивали „у опште“, у приватним забранама, који не подлеже државном надзору; — Трговци овом грабом и предузимачи плаћају трошарину“.

Поједини трговци из овдашње варошице, као и други грађани, кад подижу грађевине за себе на својим плацевима или поленим имањима, купују од сопственика забрана, који не подлеже државном надзору, или обле трупце, или непосечене гримове, на их прекраче — довезу на место где мисле грађевину подићи, на их тамо прерађују са својим мајсторима и употребљују на своје сопствене грађевине.

Кад купци овакве грађе не тргују са истом, суд је мишљења, да не треба трошарину на исту на плаћати, али по нека пореска одељења, као надлежна за наплату трошарине, наплаћују трошарину и од оваких купаца.

Моли се уредништво, да изволи у свом наредном броју „Полицијског Гласника“, по могућству дати обавештење: треба ли купци овакве грађе, купљене од сопственика из приватних забрана, који не подлеже државном надзору, да плаћају трошарину предвиђену за тргопање са истом у т. бр. 22. поменутог закона“.

— На ово питање одговарамо:

Према чл. 216. правила за извршење закона о државној трошарини, купци плаћају трошарину на сву ону грађу, која је предвиђена напоменом уз бр. 20, 21. и 22, чл. 76. поменутога закона, и за коју су земљорадници ослобођени.

Да ли се ово речи: „Трговци *овом грабом*“, могло извести право да се опторете и они купци, који грађу употребљавају за сопствену потребу, или се ту имају узети само они, *који грабом тргују*, то би могло бити предмет посебнога расправљања, али докле год постоје оваква правила, која су за власти обавезна, ове морају вршити наплату, па је по томе, правдан поступак оних одељења, која наплаћују трошарину од купаца и на ову грађу.

III

Суд општине брзопаханачко, актом својим Бр. 2138, пита:

„Моли се уредништво, да у своме наредном броју изволи дати обавештење у овоме:

Може ли и сме ли бити председник бирачког одбора одборник, кад се у чл. 52. а зак. о општинама вели: „Кад се бирају општински чланови, председник бирачког одбора је један писмен правни гласач из дотичне општине, односно вароши или села и т. д.?“

— На ово питање одговарамо:

Последњи став чл. 52. а, који одређује: ко не може бити биран за председника бирачког одбора, не помиње одборнике.

Према томе једини правилан закључак може бити тај, да одборници нису изузети, и да они могу бити председници бирачких одбора, ако једновремено нису изабрани за чланове у смислу чл. 52. з. истога закона, и ако имају остале услове, који се за овај положај траже.

IV

Деловођа општине кривачке, пита:

„По чл. 52. а закона о општинама, председник бирачког одбора, при изборима чланова, мора бити писмен и, мора још имати услове за председника општине (да је стар 30 година и да плаћа 25 динара порезе).

У овој општини нема ни једног са овим условима.

Ко је писмен и стар 30 година, тај не плаћа 25 динара порезе и обратно.

По томе она општина, за избор чланова општинских нема председника бир. одбора са законским условима.

Молим лепо за брзо објашњење:

1. Може ли суд одредити избор за чланове упражњених места и извршити га са председником бирачког одбора без услова.

2. Ако би такав избор био незаконит, шта у том случају остаје суду да чини у питању избора?“

— На ово питање одговарамо:

У члану 52. а закона о општинама, побројани су услови, које мора имати председник бирачког одбора.

Према томе, ако оскудева један од ових услова код изабраног председника, онда би избор члана, извршен под његовим председништвом, био незаконит.

Шта ће се радити у случајевима, кад нема ни једног лица са условима из чл. 52. а. закон не вели ништа, и онда би правилан закључак био тај, да се избор и не врши, кад се у напред зна, да би он био поништен на суду жалбе.

Али, како се с друге стране не сме дозволити да извесна села остану без кметова, противно чл. 100. закона о општинама, па да евентуално престане и сама функција општинског суда (чл. 87. и 88.) онда се мора тражити излаз из оваквог стања на други начин.

А једини други начин може бити, према закону, овај:

Члан 151. овога закона, у ставу првом, предвиђа случајеве, кад општина остане без чланова због тога, што се не поднесе кандидатска листа или што варош или село неће да бира чланова, и у том случају право именовања кметова пружа одбору.

У другом ставу узроци се ови генералишу речима: „или из буди којих узрока

не обави избор", и у том случају то се право преноси на окружни одбор.

Како се, дакле, по првом ставу не би могло одмах поступити, јер нити је при ни други случај о којима он говори, онда би се имао да наради избор са председником бирачког одбора, који нема потребних услова.

На дан избора бирачка би одбор констатовао записником, да се избор не може извршити због тога, што изабрани председник нема услова из чл. 52. *а*, и онда би тога тренутка настао случај става другог чл. 151. поменутог закона.

На основу тога записника бирачког одбора, општински суд би тражио од окружног одбора, да именује кметове.

Како ни за избор, који би за овим био одређен, не би било председника бирачког одбора, то би именовани — одређени — чланови остали на својим положајима, према последњем ставу чл. 151. све до новог општих избора у целој земљи, а доцније би се, вероватно, створили услови из чл. 52. *а*. бар код једнога грађанина те општине.

Наравно, да се оно може извршити и на тај начин, што би се наредио избор са председником бирачког одбора без услова, па да се не поднесе ни једна листа, те би тада настао случај става првог чл. 151, само што се тако врши један излишан избор.

Свему овоме, морало би се приступити тек онда, ако се грађани не би могли сложити за избор чланова, против којих не би било жалбе, јер кад нема жалбе, неће бити ни поништаја избора, макар да председнику бирачког одбора оскудева један од услова који се законом траже.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Један случај поништаја избора услед тога, што збор за тај избор није сазван писменом објавом.

Б. В., из П....., жалио се Државном Савету противу избора кмета села П....., који је извршен на дан 5. априла 1910 године, због ових неправилности:

1. што општински суд није збор за овај избор сазвао писменом или штампаном објавом;

2. што се бирачки одбор у свом раду није придржавао законских наређења; и

3. што је изабран кмет општински дужник.

При одсек Државног Савета по оцени жалбених навода и расмотрењу изборних акта, нашао је, да овај избор не може остати у снази с тога, што се извештај општинског суда од 30. маја 1910 год. № 1060. утврђује, да није на постојала писмена објава о сазиву збора за овај избор, а међутим то је противно чл. 35. закона о општинама.

С тога је на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се овај избор поништи.

Одлука од 10. јуна 1910 год. № 6332.

Председници у сеоским општинама, које имају преко 1000 пореских глава, морају бити писмени.

А. Ђ., из К....., жалио се Државном Савету противу избора чесника општине к....., који је извршен 28. марта 1910. године, због ових неправилности:

1. што је изабрани председник Живота Д. неписмен, а међутим ова општина има преко 1000 пореских глава;

2. што бирачки одбор није изабран кецком;

3. што биралиште није било ограђено.

Трећи одсек Државног Савета, по оцени жалбених навода и расмотрењу изборних акта, нашао је, да се наводи под 2. и 3. не доказују уредно састављеним записником, а при том у актима се налази одборска одлука од 9. марта 1910 године № 568., из које се види, да је бирачки одбор изабран по закону.

Али одсек налази, да према чл. 105. закона о општинама не може остати у снази избор председника Живота Д., јер се из уверења суда општине к..... од 30. марта 1910 год. № 786, види, да је неписмен, а међутим општина к..... имао што се види из извештаја начелника среза ј..... од 18. маја 1910 год. № 14236, има 1145 пореских глава.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се избор председника Живота Д. поништи, а да се жалба, у колико се односи на избор осталих чланова, одбацје као неумесна.

Одлука од 20. маја 1910 год. № 5104.

У случају доказаног сродства између појединих одборника, избор млађег по годинама старости ништи се.

Петар М., из С....., жалио се Државном Савету противу избора чесника за општину С....., који је извршен 28. марта 1910 године, због ових неправилности:

1. што су гласали С. А., Ј. Ј. и С. Р., па да их нема у азбучном списку, а њихови гласови могли су бити од утицаја на резултат избора, јер је изабрана листа добила 240 а против кандидатска 238 гуглица.

2. што су одборници Д. В. и Ј. П. дужници општинске касе;

3. што су изабрани одборници Риста Н. и Светозар П. у трећем степену крвног сродства, јер је Риста ујак Светозару.

Трећи Одсек Државног Савета, по оцени жалбених навода и поднетих доказа и расмотрењу изборних акта, нашао је, да при навод не стоји, јер се из азбучног списка види, да су сва три бирача, именована у жалби, уведена у азбучни списак; а да навод под 2., и ако стоји, не може бити разлог за уништај избора, већ се има само скренути пажња надзорној власти на пропис чл. 71. закона о општинама.

Али Одсек налази, да према чл. 71. закона о општинама не може остати у снази избор млађег по годинама старости између одборника Риста Н. и Светозара П., јер се уверењем суда општине С....., од 1. априла 1910. године № 1059. тврди, да стоје у трећем степену крвног сродства.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се поништи избор млађег по годинама старости између одборника Риста Н. и Светозара П., а да се жалба, у колико се односи на избор осталих чланова, одбаци као неумесна, ну с тим, да се надзорној власти скрене пажња на пропис чл. 71. закона о општинама, по коме општински чланови не могу у исто време бити и дужници општинске касе.

Одлука од 3. јуна 1910. године № 5335½.

Сви кандидати за општинске чланове морају бити вуковарски чланови дотичне општине и као такви уведени у азбучни списак.

Ж. А., из М....., жалио се Државном Савету противу избора чесника за општину М....., који је извршен на дан 28. марта 1910. године, због ових неправилности:

1. што двориште судница, у којој је гласање вршено, није било ограђено;

2. што су више од 100 гласача ушли у двориште после 5 часова по подне и гласали;

3. што је цео бирачки одбор осуствовао за време гласања;

4. што је један гласач гласао, и ако у азбучни списак није уведен;

5. што је нађено 7 куглица више но што је по списку за уписивање гласача гласало;

6., што је на изабрано листи кандидат одборничи Радосав С....., пога у азбучном списку нема;

7. што је сам бирачки одбор допуштао председнику изабране листе такве поступке, који су врећали тајност; и

8. што су неки изабрани чесници општински дужници.

Трећи Одсек Државног Савета по оцени жалбених навода и расмотрењу изборних акта, нашао је, да навода под 1., 2., 3. и 8. ниту ничим доказани и утврђени, да су наводи под 4. 5. без утицаја на резултат избора према чл. 153 зак. о општинама а навод под 7. без предности.

Али Одсек налази, де према чл. 71., у вези чл. 53 и закона о општинама, не може остати у снази избор одборника Радосава С., јер он на овом збору није ни имао право гласа, пошто у азбучни списак није уведен.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се избор одборника Радосава С. поништи, а да се жалба, у колико се односи на избор осталих чесника, одбаци као неумесна.

Одлука од 20. маја 1910. год. № 5316.

Један случај уништаја избора због тога, што је кмет општински био председник бирачког одбора.

М. С., из З....., жалио се Државном Савету противу избора чесника општине з....., који је извршен на дан 28. марта 1910 год., због ових неправилности:

1. што председник бирачког одбора М. Ц. не плаћа довољно порезе, те стога није ни могао бити председник бирачког

одбора, па доказа овога поднео је уверење пореског одељења № 1283., којим се тврди, да М. Ц. плаћа свега 22·99 дин. непосредног пореза;

2. што је исти М. Ц. био и кмет општински, те ни као такав није могао по чл. 52 а. закона о општинама бити председник бирачког одбора.

3. што у записнику није констатовано, кад се бирачки одбор састао; и

4. што представници листа нису записник потписали.

Трећи одсек Државног Савета, по оцени жалбених навода и поднетих доказа и разматрању изборних аката, нашао је, да овај избор не може остати у снази с тога, што је збору председавао М. Ц., који према уверењу пореског одељења од 31. марта 1910 год. № 1283. плаћа на име непосредне порезе свега 22·99 дин., те према чл. 52. а. у вези са чл. 105. зак. о општинама није имао услове за председника бирачког одбора; а сем тога што је исти М. Ц. био тада и кмет општински, те ни као такав према чл. 52. а. истог закона није могао збору председавати.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се овај избор поништи.

Одлука од 11. маја 1910 год. № 4950.

Жалба против избора општинских чланова изјављује се и поштом предаје непосредно Државном Савету.

На дан 4. априла 1910 год. извршен је избор кмета села П.....

Против овог избора изјавио је жалбу К. С. из П.....а, али у место да исту поштом непосредно упути Државном Савету, он је упути начелнику среском, који је достави Државном Савету.

Други одсек Државног Савета, и не упутивајући се у оцену жалбених навода, одбацио је ову жалбу као непрописним путем поднесену, пошто се жалитељ са истом није обратио непосредно Државном Савету, већ преко начелника среског, противно чл. 172. закона о општинама,

Одлука од 13. маја 1910 год. № 6030.

Јос. К. Ст.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Чедомир Стојановић, бивши ђак сточарске школе, иша да одговара за крађу, али се налази у бегству, — Депеша начелника среза ужичког Бр. 13219.

Милорад Николић, из Прелине, среза лубнског, одговара за крађу, али се налази у бегству. Он је стар 20 година, средњег раста, приземаст, у оделу сељачком. — Акт кварта савамалског Бр. 5751.

Лазар Богдановић — **Сарић**, родом из Селеуца, по извршеном убиству побегао је незнано куд. Он је стар 30—35 година, плав, плавих повећих бркова, висок, обријан. — Депеша начелника среза јасеничког округа смедеревског Бр. 16891.

Сретен Срећко Арсић, из Себечовица среза расинског, осуђеник пиротског казненог завода, (чију слику износимо), побегао је ту исто са рада на заводске баште.

Он је стар 28—30 година висок 179·6 метара, косе смеђе, бркова мањих, по лицу негда. одело осуђеничко од платна са прним гуњем. На ногама окнаци са каишима, а на глави осуђеничка капа.

Депеша Управе пиротског казненог завода Бр. 2237.

Новица Лојковић, из Шума, иша да се уме на одговор због извршене опасне крађе. Он је стар 26 година, средњег раста, косе риђе, бркова мањих и рђаст, очију жутих. — Акт начелника среза моравичког Бр. 9197.

Лајош Лоци, побегао је 3. овог месеца испред спроводника, који га је спроводио за Шабац.

Он одговара за опасну крађу.

Лајош је стар око 18 година, висак, повисок, танак, плав, коса кукастог.

На себи иша од одела: прегну кошуљу, прио-плав капут, прие панталоне, полошне ципеле а на глави полошну шубару.

Пронађеног треба одмах притворити и под јаком стражом спровести начелству округа поарјевског, с позивом на његову депешу Бр. 13676.

Ђира Ђирковић, келнер, окрвљен за крађу новца Лазару Јовановићу, хотелиру из Свилајнца, пашао се у бегству.

Ђира је стар 20—23 године, стаса средњег, деликатног, приземаљст, лица бубуљичавог. Одело грађанско. — Депеша начелника среза ресавског Бр. 13477.

Живојин Јовановић, калоа трговачки, попрао је свог газду Војислава Марковића, трговца из Бајочине, па затим побегао. Он је родом из Пољане у срезу левачком, стар 20 година, висок, плав, без бркова, у оделу грађанском. — Депеша начелства округа крагујевачког Бр. 18465.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најжвљу потеру, и у случају провалвања стражарно их упуте власти која је потеру пашла, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

ТРАЖЕ СЕ

Милорада, сина **Ђорђа Пауковића**, из Божинина, нестало је 21. прошлог месеца. Он је стар 14 година, средњег раста, очију и косе пице, лица округлог. — Депеша начелника среза врањевског Бр. 12329.

Мита Бабић, шегрт у Београду, побегао је од свог газде 19. прошлог месеца. Он је стар 13 година, омален, плав, очију грашастих. — Акт кварта варошког Бр. 9752.

Добривоје Јанковић, шегрт обућарски из Београда, побегао је 27. прошлог месеца од свога газде. Он је стар 13 година, стаса малог, у оделу беличастом штофаном, опасан плавим пешкиром, са качкетом на глави. — Акт кварта палилулског Бр. 6132.

Обрад Зорић, шегрт берберски, родом из А.-Угарске, 23. прошлог месеца побегао је од свога газде Милоша Настасијевића, берберина из Београда. Он је стар 13 година, малог раста, добро развијен, косе смеђе. — Акт кварта палилулског Бр. 6125.

Сулејман Сулејмановић — **Омаровић** отуђио је 13. прошлог месеца из Ниша. Он је стар 11 година, приземаљст, на средина чела има белегу од воскотиње. — Акт начелства округа нишког Бр. 14445.

Радована Савића бившег опанчара из Београда, нестало је 19. прошлог месеца. Он је стар 60 година, плав. — Акт кварта врачарског Бр. 7983.

НЕСТАЛА СТОКА

21. прошлог месеца Златку Петковићу из Ивашнице, нестао је са паше јелен коњ, мајор 7 година, дорат, у десну задњу ногу пуштаст, цветаст са знаком „О“. — Акт начелника среза мајданпечког Бр. 6610.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије уредник Милорад А. Вујичић

БРОЈ 32. У БЕОГРАДУ, НЕДЉА 15. АВГУСТА 1910. ГОДИНА VI

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и ванредно друга недеља. Претплата се полажe у напред, и то најмање на пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска издаленија, а за све друге претплатнике у износу 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви **„Полицијског Гласника“** не продају се. Рукописи се не враћају

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Као што се из упоређења првога и другога става §-а 486. види, законодавац даје, код јавне продаје, повериоцима једну привилегију, коју обичним купцима не признаје: док обичан купац, по другом ставу §-а 486., може, без лицитације а на основу решења поверилаца, купити пописано добро само тако ако је он за њега понудио више од процене, дотле један поверилац има право да пописано добро купи, без лицитације, и по процени само ако се повериоци на то сложе. Полициска власт не би, дакле, могла, ни са пристанком поверилаца, уступити, без лицитације, једном обичном понуђачу, купцу, добро по процени, већ би морала наредити нову продају, док, обрнуто, нову продају не би смела наредити, ако је тај купац, који изјављује да добро по процени прима, поверилац и ако повериоци на то даду своје одобрење.

в. На продају су дошла бар два надметача: тада може бити лицитације. Ту сада могу бити два случаја.

Први случај. Лицитација је почела од *процењене вредности*, или, ако је почела испод процене, добро је продато по једну цену *изнад процене*. У овом случају добро ће се уступити ономе који буде највећу цену дао. Наравно да, у овакном случају, повериоци немају шта да решавају, као ни извршилац продаје.

Други случај. Лицитација је почела испод процене, али најнижа цена коју је добро достигло *ниже је од процене*. У том случају, присутни повериоци имају да реше да ли ће се добро уступити надметачу који је највише понудио, као што се о томе виртуелно изражава први став §-а 487.[1]) Ако повериоци одбију да се ствар уступи највећем лицитанту, зато што је он, и ако је највећи, ипак понудио једну суму мању од процене — а надају се да ће се, на другој продаји, моћи више за исто добро добити, полициска власт ће нову продају наредити.

Последњи став §-а 487. предвиђа случај, да на продају није дошао ни један поверилац, па нели да ће тада власт „поступити онако како буде полезно за осуђеног дужника, нога би ствар на јавној продаји изишла ниже од процене.“ Која власт? Свакако извршна власт. Она, дакле, има да реши: да ли ће се добро уступити највећем понуђачу чија понуда ипак није достигла процену, или ће се, пак, одредити друга продаја. Разуме се да власт ово треба да реши са потпуним познавањем ствари, што ће бити, ако она, тога ради, буде прикупила потребна обавештења, међу која долазе и саслушање дужника. Као што стоји изречно у наведеном пропису, власт ће се, при овом решавању, руководити интересима дужника, то јест она ће тежити да њена одлука овде буде од што веће користи по дужника, а та ће корист бити, према приликама, или уступање добра највећем понуђачу или одређивање друге продаје.[1])

А да ли је оцена и одлука извршне власти овде дефинитивна, тако да, у њу, на жалбу заинтересованих, не би могао *суд* улазити? Ми мислимо да треба одговорити афирмативно. Ако је, дакле, само извршна власт, при одлучивању шта да се ради са пописаним добром које је на продаји изишло испод процене, са формалне стране поступила онако како закон наређује, у то фактично питање, да ли је ово што је та власт решила по дужника корисно или не, судска власт се не може упуштати. Ово је, у осталом, и разумљиво, јер судска власт није толико у положају, колико је то власт извршна, да се иноформише шта овде ваља, с погледом на интересе дужника, чинити.

Међутим, да ли би требало извршном органу оставити, у овој ствари, суверену моћ, тако да његово решење не би ту потпадало ни под контролу више извршне власти (начелника окружнога, министра унутрашњих послова и Државнога Савета)? Ако се та контрола и не би толико импонирала за случај да изврши орган реши да се одреди друга продаја — јер, у том случају, ништа није свршено: дужник је још власник пописаногa добра које има повода да се налажи јавној продаји —, није тако онда када тај орган одлучи да се добро уступи последњем лицитанту поштО, под претпоставком да је продаја иначе уредна, пописано добро излази дефинитивно на имаоние дужникове, да би постало својина купца на лицитацији. Ми бисмо сасвим схватили да, у овом случају, решење полициског органа буде извршно, као што схватамо да и решење председеника суда којим је једна пресуда избраног суда поништена не иде Суду Касационом (§ 447., први став), док би такав систем мање био одговоран у другом случају, у коме решење полициског органа не би требало да буде извршно, као што ни пресуда избраног суда није извршна само зато што је њу одобрио председник суда: она, тада, иде, по жалби заинтересованих, и пред Суд Касационом (§ 447., други став, замена од 3. Јануара 1867. год., Зб. XX., стр. 1.). Само, признајемо, то су све питања која је законодавац требао, у § 487., да расправи, што је он пропустио учинити, на велику штету потпуности и јасноће тога параграфа.

Да се неко може сматрати за лицитанта, — ствар врло важна за то питање: да ли је било бар два лицитанта и да ли је, према томе, било лицитације — није довољно да се је он пријавио извршном органу са намером да се надмеће. Није довољно, за то, ни да је то лице, по § 479., положило кауцију односно да је оно један од оних поверилаца који су, по истом законском пропису, ослобођени давања кауције, већ је, за којам лицитанта, нужно да то лице, које је иначе испуњавало све остале услови за надметање прописане, збиља *лицитарало*, то јест збиља чинило понуде односно пописаногa добра. И етимолошки и законски смисао речи: *надметати се, лицитарати* јесте: чинити, на-

[1]) А. Ђорђевић, Теорија Грађанског Судског Поступка. Друга половина, свеска I., стр. 515.

[1]) А. Ђорђевић, Теорија Грађанског Судског Поступка. Друга половина, свеска I., стр. 515.. Као што видимо, последњи лицитациј који је понудио за добро једну цену испод процене губе, као што би то биле да је понудио исте од процене, бити уоби купац: то значи од решења поверилаца односно власти која је врши продају.

ната, у конкурсу с другима, понуде на јавној продаји,[1]) тако да онај који такве понуде није чинио није лицитант, и како је, можда, и купцу положио. Али, за којан лицитанта, не тражи се да је надметао баш више понуда, да се је више пута надметао: једна понуда, једно надметање је, за то, довољно. На пример, поиисано имаде процењено је 1000 динара, један надметач понуди за њега 1061 динар, а други за њим да 1002 динара, а после овога, нико више не понуди. У овом случају било је *два лицитанта*, било је *лицитације*. [2])

Решиирајући ово што само до сада казали односно разних евентуалности које се могу десити на јавној продаји, рећи ћемо да се поиисано добро може, на овој, продати на два начина: 1) или *лицитаиди*, а то је онда ако је било бар два надметача. У томе случају може бити једно од овога двога: прво, добро је изишло *изнад процене*, и тада се оно уступа највећем надметачу, отим да о томе немају шта да решавају ни повериоци ни власт; друго, за добро је највећи лицитант понудио *мање од процене*, у коме случају ће повериоци односно извршилац продаје решити да ли ће се добро том лицитанту уступити, или ће се друга продаја одредити; 2) или *без лицитације*, а специјално онда ако дотични купац, који нема конкуренета, нуди *више од процене*: тада ће повериоци, а у њиховом одсуству власт, одлучити да ли да се добро том купцу да или да ли да се нова продаја одреди. Изузетно, ако је тај једини купац поверилац, може он понудити само процењену вредност, и у том случају повериоци ће, или власт, решити о уступању добра том купцу односно о одређивању нове продаје.

Као што видимо, без лицитације се не сме, ни у ком случају, добро уступити испод процене, а ни по процени, ако купац није поверилац.

Пошто смо тако прегледали поједине случајеве који се могу десити на дан јавне продаје, да изванимо сада, а све у допуну досадашњих објашњења §§-а 486. и 487., још неке непотпуности тих прописа.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О конфискацији с погледом на наш кривични законик о њој

(НАСТАВАК)

Доиста, у сваком законодавству конфискација се показује са једним од ова три разна карактера: 1.° она се равна *новчаној казни*, која се извршује у натури, кад се односи на предмете чија државина не показује ништа опасно, ни недопуштено, предмете који чине део добара осуђеног и чију му сврховну ону одузима; 2.° она има карактер *мере полицијске*, кад државина ствари чија је државина недопуштена или може да представља опасност за јавну сигурност, здравље или морал; 3.° најпосле, карактер *грађанске накнаде* показује се, ако не изоловано, а оно превладује у случајевима у којима је конфискација прописана и изречена са или без казнене осуде против деликвента као делимична или потпуна накнада штете причињене деликтом преваре према каквом појединцу или према фиску.

Ову разлику прави и наш кривични законик; и ако нажаливо испитамо његове одредбе у којима је реч о конфискацији, можамо уврстити мере конфискације, које оне нарећују или на које опашљују према природи предмета конфискације, или у оне које конституишу *чисто казнене* мере или у *полицијске мере* поверене бризи полицијске власти у каквом јавном интересу.

У осталом, ма каква да је природа конфискације, има једно опште правило које се примењује на све случајеве. Конфискација може бити изречена *само у случајевима и односно објеката које закон индицира, и приликом констатованог* нарушења. Ако је конфискација казна, ово правило произлази из самог њеног карактера. Ако је она полицијска мера или накнада она произлази из скупа законских текстова у којима је као таква означена.

Конфискација је казна управо говорећи и ништа друго до казна, кад се односи на предмете чија је државина допуштена и прописана против *кривца* у исказуљивом циљу репресије нарушеца. Овај карактер припада конфискацији која се примењује: на поклоне који имају за циљ подмићивање државних службеника или сведока (§§ 106. 107. крив. зак.); на жито, вина или пића са којима су трговала извесна лица, којима је то забрањено; на робу у чијој је природи, квалитету или количини имало преваре (§ 382. т. 4. 5. и 7. кр. зак.).

У овоме случају, правила казненог права, по којима казна може бити досуђена *само кривцу*, примењују се у свему потпуно. Следеће последње треба дакле имати на уму:

I. Конфискација може бити изречена само против лица које је оглашено као криво и осуђено; она тада узима у казненом систему, карактер допуњујуће казне и никада се не досуђује сама као директна казна за делиит. (§ 38. кр. зак.).

II. Пошто конфискација може да буде изречена само против кривца, дејство је смрти кривца на ону казну, и то као и на новчану казну. Ако је деликвент умро пре него што је био осуђен, конфискација не може бити изречена против његових наследника; ако је умро после осуде, али пре него што је осуда постала иршна, конфискација пада заједно са самом истрагом. Али ако је конфискација била изречена пресудом која је постала иршном пре смрти деликвента, она ће се иршити против наследника.

Наш кривични законик у § 35. нарећује о овој ствари овако: „означене ствари „одузеће се и онда кад би кривац умро „пре него што је пресуда изречена.“ Али „ово нарећење односи се на конфискацију ових ствари о којима је реч у овоме §-у, т. ј. „ствари које су казненим делом „произведене или којима се извршио по„служио или их на то намено, ако су „ове ствари кривца или његовог сучасника“. За специјалну конфискацију која има казнени карактер (§ 12. кр. закона) важи оно што смо горе изложили.

III. Конфискација не може постићи лица која су грађански одговорна за нарушење. Али на конфискацију која се изриче у материји парине и посредних дажбина треба применити све што важи за новчану казну.[1]) Царински закони и други који се тичу посредних дажбина нарећују конфискацију против сопственика робе која се крајумчари па то што ова лица заслужују и казнену одговорност. У свима случајевима, аутори који споре ово гледиште једнодушно признају да кад се тиче праве грађанске одговорности, да је одредба која се на њу распростире и на конфискацију, као и новчану казну изузетна.

IV. Најпосле, ма са конфискација односи само на *corpus delicti*, она треба да буде изречена само ако предмет кога се тиче припада осуђеном.

Конфискација је *полицијска мера* и *јамот* поретка, кад је законом нарећена и судија је изриче да би се какан шкодљив или опасан предмет извукао са сабраћаја или чија је државина *недопуштена* било ономе који га држи, било апсолутно *недопуштена*, такав је карактер конфискације која се примењује на јаке тежине и мере (§ 382. т. 2. крив. зак.); на хранљиву робу и залиховиховано пиће које школи здрављу (§ 372. кр. зак.), забрањено оружје, забрањену робу, експлозиве, убилачка или запаљива средства, у колико је њихово држање забрањено. (§ 329. т. 32. кр. зак.).

У овоме случају правила својствена казнама треба одстранити.

[1]) Лицитирати јавно од јавнога гвголи Bcitor (depositor), који значи: „...*продати на јавној продаји* (лицитацији)“, а *лицитација*, или, од латинске именице licitatio, која, опет, значи: „...*Продаја*, попрда на јавној продаји (мутер)“. Ј. Ђорђевић, *Латинско-Српски Речник*, стр. 841.. Ако је, за којан надметања, потребно бар два лица — једно лицо се не може са самим собом надметати —, онда, за исти разлог, изузе лице од два лица, то ће, у надметању (лицитацији), може узети учешћа и више од два лица. Нам Закон о Специјалном Поступку, а кажемо у § 5 82., употребљује, за проглашене јавним надметањем, латински израз: „лицитација“, што је једна творушана конструкција из глагола licitor.

[2]) У овом смислу имамо и једну одлуку Опште Седнице Касационога Суда од 28. Октобра 1898. год. бр. 8445., по којој се, за битност надметања, тражи само то: да је надметање трајало на а извјарајне време. Друго Одељење Касационога Суда (решење од 18. Октобра 1898. год., бр. 9720.), било је поииитало овај Суд Апелационога од 21. Септембра 1898. год. бр. 9272., *између осталога* и зато што је за крајњ продаје остао само један надметач, док су остали лицитанти — било их је још три — били одустали, па је чак решено да ако и касније опах пробеђа, и да тиа једнам лицитантом пропаде је закључак Апелационога Суда иако принзо ово протеиравлосе Другоме Одељењу, јер су се они три лицитанта надметали много пре, на су после одустали од лицитација, а и зато *је добро уступлено овом лицитанту* који је и пропа остао, пошто је он највећу цену бацио. Дакле, било је надметања, и стога протеиравлосе Другоме Одељењу Касационога Суда ово суд, али, однос, основано. Видиш ово горе да је на гласнице Апелационога Суда стала и Опште Седница Касационога Суда. С. Ђаковић, *op. cit.*, Полицијски Гласник, год. 1894., број од 24. Септембра, стр. 295..

[1]) О новчаној казни у бр. 7. 8. 9. 10. и 11. „Полицијског Гласника“.

I. Тако, конфискација може бити изречена само ако је материјални делиот био констатован. Из овога прог правила, које се не примењује на сваку прету конфискације, као што то чуи један криминалист, већ на конфискацију коју закон наређује у јавном интересу, треба навести три последице:

1.° Пре свега, у случају ослобођења окривљеног од казне, конфискација може бити изречена, ако има констатованог деликта. Тако ако протокол узапћења не вреди због каквог формалне мане те због тога не може бити казна изречена, конфискација може бити извршена. У одлуству формалних одредаба треба применити исто правило на све случајеве у којима конфискација има за циљ да одузме из циркулације какав предмет чија би сама државина била делиот. Тако, нема никакве сумње да хранљиви предмети или калеинсковано пиће, који садраже шкодљиве састојке за здравље, треба да буду конфисковани баш и у случају кад се окривљени ослобађа од казне.

Из карактера конфискације у овим разним случајевима треба закључити да окривљени, и ако је ова мера изречена, пошто је *лично* ослобођен, не треба да буде осуђен на трошкове ово ислеђења.

2.° Конфискација може бити изречена, баш и у случају кад је деликвент непознат, под условом да делиот буде известан. Конфискација је овде само једна полицијска мера која је постала потребна због очевидне опасности од неконфисковања извесних објеката: окоиности делиота одузимају јој у овом случају обичан казнени карактер.

3.° Најзоле, конфискација која има карактер *полицијске мере*, може бити изречена баш после смрти окривљеног, против његових наследника. Али, у овом случају наследник не треба да буде оглашен као привај за делиот који он није учинио, и по том не треба та осудати на трошкове ово ислеђења.

II. Конфискација може бити изречена против лица грађанских одговорних, н. пр. у случају упошева забрањене робе.

III. Да би конфискација била изречена против деликвента треба да овај има својство сопственика предмета. Али се овај услов не може сматрати као општи услов за све случајеве због разлике међу врстама конфискације која допушта да се прецизира домаћај овог правила. Ако треба да конфисковани предмет буде својина деликвента, то је само у случају кад специјални текст изриче конфискацију само као казну и против осуђеног. Било би очевидно погрешно у овом случају фрапирати трећег који је страи делиоту, који је може бити његова жртва, за то што је он сопственик предмета који се има конфисковати. Али кад је конфискација наређена као мера јавног поретка, судија нема да се бави питањем коме припада предмет који је оруђе каквог делиота или чија државина сама собом конституише делиот. Тако кад се тиче лажних тежина и мера, предмета који су шкодљиви или опасни за хранљиву или медицинску употребу, конфискација ових предмета изриче се у циљу да се они одузму из циркулације без обзира ко је њихов сопственик. (§ § 371, 372, 334, нашег крив. зак.).

(свршетак се)

Милош Станојевић
судија

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

У домени свести, слободна воља може допустити човеку да уздигне своје мисли до идеала Лепоте и Доброте, Правичности и Вриоие, до непристрасчаних врхова етерских региона, у којима лебди Божанство. На овом позитивном терену природе и материјалних закона, у домени извршена закта, слободна воља — ма колико била слободна — неће никад успети, да ма и једног човека ослободи за најмању његову акцију, као и за најмањи његов покрет, од свемоћне нечисте ових вечних закона физике, психологије и механике, којима су сва природна жива бића била увек потчињена, и којима ће довека остати потчињена. У век, у прошлости као и у будућности, непромењива примена ових закона управљала је и управљаће светом. И сам Бог не би могао преиначити ове законе, јер Он је Истина, Наука, Математичка Тачност и Хармонија Универзална. Може ли се допустити, према овоме, да је Он одобрио последњем од бедника и злочинаца да руши природан ред, да обмањује природу, да не признаје природне законе или да се од њих одмеће, и да врши, једном речи, преступ који би био немогућан и за само провиђење?

Разни планетски системи, светови, земаљска и небесна тела, биља, бесконачност органских и неорганских бића, живих или мртвих, у својој генези, еволуцији, у својим покретима и активности, јесу — и у скупу својих акција и покрета и посебно — доказ и стална и несвесна манифестација универзалног закона и детерминизма.

* * *

Али, пратимо се на аферу Ван Галк.

Наш је злочинац пошао. Ми познајемо четири битна елемента његовог хода и пута: тачку одвојеног детета, тачку одбацивања леша, правац почетка и правац свршетка његовог хода.

Наш је злочинац пошао, и на овај начин учинио употребу од споредне особине материје — *покретљивости*. Он је несумњиво применио физичке, физиолошке и механичке законе, који управљају феноменима спољног света. Као роб, он се морао покорити вечним законима покрета.

Наш је злочинац пошао. Ненада је један од најмањих светских филозофа и геометричара пошао пред својим ученицима, да би им доказао покрет. Овде, према познатим елементима злочиначког хода, ми треба да реконституишемо његове покрете, и да одредимо положај средње тачке.

Једна претходна опсервација потребна је, да би нас обавестила о тачној природи злочина, а потом о карактеру учињених покрета у циљу његовог извршења.

Злочини и преступи могу се поделити на предумишљајне и случајне.

Код предумишљајних злочина, злочинац паметно комбинује свој злочин, припрема га брижљиво и полако, и стара се унапред да уништи сваки доказ. Међутим, и у овим случајевима, најбоље комбиновани злочин оставља увек трагове, отисне, знаке и основе подозрења, било у погледу намере за извршење, било у погледу самог извршења.

У аферу Ван Галк реч је о случајном злочину, пошто нико на свету није знао нити је могао предвидети, на четврт часа раније, да ће мала Жана изаћи сама из куће 7. фебруара у 7 часова мање 10 минута, у вече. По ваузетку, и случајно, дете је само напустило стан својих сродника и пошло својој мајци. Исто тако случајно, оно је пресретнуто и одведено од некога, који га је познавао. И у овом случају показало се, да прилика ствара крадљивца, злочинца. Злочинац унапред није ништа комбиновао да би малу принукао к себи; тако исто он унапред није могао ништа комбиновати да би избегао казну. То је злочин случајни, али и савршен са гледишта зла у коме је интелигентан и врло вешт злочинац искористио но жели прилике времена и места. Све је у злу просто, правилно и нормално. Ми се, дакле, налазимо у присуству случајног и непредумишљајног злочина. Померајућа акција злочинчева у овом случају није могла бити извршена на превентивни начин.

Према овоме, ми имамо да разчлањимо и да реконституишемо покрете злочинченог хода у њиховој *произвољности* и *правилности*, према обичним законима покрета.

Означимо са *A* центар опасности или домицил Жанин, а са *Б* места на коме је њен ишчезчен леш остављен и нађен. На овом одстојању између *A* и *Б* налази се средња тачка *S* — кућа злочина — где је дете било одмамљено и одакле је његов леш одбачен (сл. 4.)

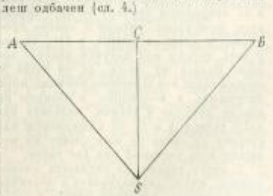

(Сл. 4.)

Респективни положај тачака *A*, *Б* и *S* јесте у узајамном односу и тесној зависности, а одређен један помоћу другога, с обзиром на симетрију, уређеност и кохезију злочиначких конкретних покрета, као и с обзиром на природну опозицију сила привлачења и одбијања, које су управљале његовим покретима. Као што јабука пада неминовно на земљу, поред стабла, на месте које је одређено прав-

цем ветра и положајем граде са које је спала, исто је тако и једно тело одбачено где је то требало бити, на место које је у исти мах било одређено и местом одношења и местом средње тачке. Поито познајемо тачке одношења детета и одбацивања леша, то можемо, помоћу њих, успети да одредимо тачку спајања, т. ј. средњу тачку, тачку *S*.

За одређивање тачке *S* потребно је водити рачуна о овим елементима:

Између тачака *A* и *Б* имамо два пута, два хода, два преласа: одлазак злочинчев од *A* ка *S*, и његов повратак од *S* ка *Б*, који одговарају двема злочинчевим различитим намерама, двама физичким, физиолошким и механичким противним покретима, који су проузлазили од противних спаса. Одлазак и повратак, који су морали бити у противном правцима, имали су, међутим, општи правац заједнички и један исти, правац *A*, *Б*, т. ј. од *A* ка *Б*, од Севера ка Југу.

Овај је правац извесан. Дете је враћено са тачке *A*, а његов леш нађен је на тачци *Б*. Шта више, посилац пакета био је виђен у моменту кад је ишао ка тачци *Б*, а долазио у правцу од тачке *A*.

Између *A* и *Б* два пута, одлазак и повратак, морају бити сразмерни, скоро једнаки, пошто је сваки од њих морао бити потчињен овом великом принципу природног регулатора: закону најмање акције, закону најмаје силе, који суверено доминира свима природним бићима и економима. Злочинац је, дакле, при одласку, ишао најкраћим и најсигурнијим путем, да би од тачке одношења дошао у овој домицил, од *A* у *S*. Исто тако и при повратку, он је исшао најкраћим путем да би се колоходно леша, да би од свог домицила дошао до места одбацивања леша, од *S* у *Б*. Овај извечни принцип и његову актуелну примену утврђује логика. Доиста, и при доласку и при одласку злочинац се морао што више приближати; он се, дакле, није могао бесцељно шетати с дететом, јер би се изложио опасности да буде виђен и познат. Исто тако и по извршеном злочину он није правио дуге, бескорисне, уморне и опасне промене у улицама центра, у 11½ часова у вече, носећи под пазухом пакет с лешом. Излаз из града, да се тачка *S* средња тачка или злочинчев домицил, мора несумњиво и неоспорно, с обзиром на законе природе и логике, налазити између тачака *A* и *Б*, на подједнаком одстојању од сваке од њих, дакле на медијани која раставља ове две тачке.

С друге стране, са гледишта физиологије, имамо два различита и противна кета и покрета: одношење детета и одбацивање његовог леша. Ова два физиолошка и механичка покрета одговарају двема противним салама приближења и одбијања, које су их одредиле. И ако извршени у опшпем и једном истом правцу, у правцу *A Б*, они су несумњиво међу собом противни, и имају сваки свој особени правац, *A S*, *S Б*.

Злочинац је узео дете у тачци *A* и одвео га код себе у тачку *S*, са које је одбацио леш у тачку *Б*. Тачка *S* мора се, дакле, налазити на медијани која раставља тачке *A* и *Б*, и на пресеку путева одласка и повратка. *S* је завршна тачка пута приближења, као и почетна тачка пута одбијања.

Тачке *A*, *Б* и *S* одређене су једна другом и у тесној су вези. Нарочито су тачке *A* и *S* у тесном узајамном односу: ако је злочинац украо дете у тачци *A*, то је што се тачка *S*, место где га је хтео одвести, налазила близу. Да је злочинац хтео одвести куд даље девојчицу, у циљу силовања, он би био у немогућности да изврши своју намеру с обзиром на тешкоће и опасности које су га очекивале: он би несумњиво био опажен, а и девојчица не би пристала да иде с њим по непознатом, усамљеном и удаљеном региону. Девојчица је, дакле, морала ићи својим нормалним путем. Према овоме очигледно је, да су тачке *A* и *S* у близини и суседству. С друге стране опет, тачка *Б*, место одбацивања леша, одређено је у исти мах и тачком *S* и тачком *A*. Леш је, доиста, био одбачен у правцу противном од тачке *A*. Што се тиче средње тачке *S*, она се мора налазити између *A* и *Б*, на медијани која раставља ове две тачке, у правцу који је у исти мах противположен и тачци *A* и тачци *Б*.

Одредили смо већ почетни правац злочинчевог хода са гледишта одношења детета: он је долазио од Северо-Истока и ишао у правцу Југо-Запада. Ми, тако исто, познајемо завршни правац његовог пута на месту одбацивања леша: он је ишао у правцу Југо-Истока и морао је, по свој прилици, долазити од Северо-Запада.

Средња тачка *S*, која се налази на пресеку путева одласка и доласка, путева приближења и одбијања, у положају дугобо противположеном од тачака *A* и *Б*, на подједнакој дистанцији од сваке од њих, мора се неминовно налазити на Југо-Западу према тачци *A*, и на Северо-Западу према тачци *Б*, на месту које се мора налазити у региону злочина, и то у исти мах на западу, Северу и Југу, дакле на демаркационој линији која раставља секторе северо-западни и југозападни овог региона.

Допустимо за тренут хипотезу, да се злочинац није кретао, већ да је био на сталном месту, на каквом месту за одмарање, и претпоставимо да је он узео какав предмет у тачци *A* и одбацио га у тачку *Б*. Знајући тачку узимања и тачку одбацивања, ми би смо могли одредити величину овог човека, његов центар као и место на коме је стајао. Искуство, доиста, очигледно потврђује једну сасвим обичну и просту констатацију. Код човека, који држи раширене руке, тако да су му шаке у висини темена, одстојање између пупка и крајње тачке средњег прста износи одприлике један метар. Висина пупка над земљом нешто је мало већа, тако да је: 1. пупак центар круга који има ову висину на пречник, и 2. да кружна линија пролази једновремено кроз крајње ногу и крајње тачке средњих прстију. У овоме је основа антропометрије.

Оно што преди за мерење човека у сталном положају, тачно је и за мерење његовог хода и његових конкесних покрета, извршених у променљивом положају. Резултати динамичке механике морају, услед аналогије, бити у сагласности са резултатима статичке механике човека.

(наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Председник општине горњо-белоречке, у срезу зајечарском, пита:

„У члану 34. тач. 1. 2. 3. и 4. закона о општинама, прописано је, да се сазива збор од стране општинског суда; у члану 35. прописано је, да се општински збор сазива на гласачком месту писменом или штампаном објавом итд. а по члану 37. истога закона прописано је, да од дана огласа о сазиву збора у опште на до дана збора, мора протећи најмање 15 а највише 20 дана итд.

Како се често добијају врло хитна наређења од војних и других државних власти, те је много пута потреба, да се сазив збора изврши пре рока, који је законом одређен, јер су ствари врло хитне, то молим уредништво „Полиц. Гласника“ да изволи у своме листу изнети своје мишљење:

1. Може ли општински суд сазивати и држати општински збор сам по потреби и своме нахођењу, у хитним случајевима, а противно члану 34. 35. и 37. закона о општинама, и ако може на основу кога законског прописа?

2. Ако не може, има ли и до кога одговорности, што наредба власти или што друго није на време обнародовано и учињено даље шта треба?“

— На ово питање одговарамо:

Чланови 34., 35. и 37. закона о општинама, говоре о конституисаним општинским зборовима, који имају да решавају оне послове, који су побројани у чл. 33. поменутога закона.

И надгол они раде у ономе својству, онда се морају дословно извршити поменуте законске одредбе, јер би свака повреда оних наређења, била законски разлог, да се одлука збора поништи.

У ове зборове, које закон предвиђа, не могу се уврстити обични општински и сеоски састанци, који се сазивају ради обнародовања закона, општих саопштења хитних наредаба власти, и томе слично.

Ову разлику јасно је исткао чл. 57. у ставу 4-ом, који гласи: *„На обичним сеоским састанцима објављују се одлуке и наредбе државних и општинских власти.“*

Према овоме, надгол суд има да саопшти какву хитну наредбу или одлуку државних власти или своју; даље, надгол има да обнародује какав закон, правила, и томе слично, он може сазвати обичан општински састанак, не водећи рачуна о прописима чл. 34, 35, и 37. закона о општинама.

II

Суд општине стубалске, актом својим Бр. 965, пита:

„Суд овооопштински, као претплатник листа, моли уредништво за обавештење о овоме:

Многа пореска лица из ове општине, дугују државне порезе за раније године, која се води по дуговном распореду из године у годину.

Ови порески дужници немају кретности, из које би се она дужна пореза могла наплатити, али имају непокретног имања у средини шуме села Стубла, које су у своје време заузели од општинске шуме и разрадили га.

Да би се што мањи број пореских дужника водио по пореским књигама, а већа сума новца предала државној каси, сме ли суд да ово непокретно имање положи јавној продаји, кад на исто немају ніиакво право они што га држе, као тапију, преуду, нити пак ма шта друго, сем што су уписани у пописну књигу „Б“ 1884 године, нарочито кад село Стубал на сву своју шуму и утрину има судску тапију — баштину, потврђену правостепним врагујевачким судом, од 9. априла 1893 год. № 7237, *којом се обухватају и ова њихова имања*“.

— На ово питање одговарамо:

Кад село Стубал има тапију од овога имања, које сада уживају поједници, по основу самовлашћа, које је клањно по § 375 а кр. закона, онда суд не може продавати то имање за рачун њиховог дужног пореза.

Пуномоћник села Стубла треба одмах да тражи, да се они захватачи — заватинари — казне и отерају са имања, или ако је кривица застарила, онда да се само имање одузме од њих и врати селу.

Ако су они задуживали порезом само на ово имање, а међутим је и село Стубал плаћало порез на цело имање, онда је једно исто земљиште задужено два пут, на зато учинити званичан предлог да се ови заватинари ослободе, пошто је село већ платило порез.

На тај начин село ће доћи до своје имовине, а држава ће избрисати из књига суме, које јој у ствари нису и припадале.

III

Суд општине мало-сугубинске, актом својим Бр. 1143, пита:

„Суд учтиво моли уредништво, да га преко „Полиц. Гласника“ изволи известити:

По чл. 71. зак. о општинама, општински одборник не може бити општински службеник, а, међутим, у једној суседној општини изабрат је за школског одборника општински деловођа. Сматра ли уредништво да је овај избор правилан, и чини ли се каква разлика између општинског и школског одборника, јер овај суд сматра, да бити општински и школски одборник то је једно исто звање и положај?“

— На ово питање одговарамо:

Ограничење, које помиње чл. 71. закона о општинама, важи само за општинске одборнике а не и за школске, јер се ови последњи бирају по чл. 55. закона о народним школама, а тамо се тражи да је дотични грађанин писмен, и да је из места, које припада школској општини.

IV

Суд општине села Обреновца, у срезу нишавском, актом својим Бр. 1322, пита:

„Моли се уредништво за што скорије објашњење у следећем:

1. Да ли постоје друмске зоне, поред државних друмова, и ако постоје онда од колико метара, јер се многим грађанима чине велике штете од 5—6 метара, поред државног друма са једне и друге стране, па је суду овоме немогућно овакве предмете судити, јер не зна по коме законском пропису да се оптужена лица кажњавају и на какву казну; и

2. Досуђена казна у новцу хоће ли се уносити као приход у касу или се има казна поврана давати оштећеним?“

— На ово питање одговарамо:

1. Докле год не ступи у живот закон о јавним сувоземним путовима од 14-ог јуна ове године, по коме ће се, у смислу чл. 8. регулисати и питање о простору за прогон стоке (или друмским зонама како вели суд), важи § 6. закона о сувоземним јавним друмовима од 15. априла 1864. године.

По овоме, пак, законском наређењу, г. Министар Грађевина, расписом својим од 28. априла 1881. године Бр. 103 (Полицијски Зборник стр. 501), регулисао је колики ће простор бити поред друмова за прогон стоке, и ближи податци о томе налазе се код државних власти.

За друмове, који су подигнути после овога времена, простор је обележен самим плановима трасе, који су код дотичних окружних начелстава.

Ко заузме ове прогоне, казни се по § 375. а. кр. закона; и

2. Новчана казна, кад овој има места, према § 313. кр. закона припада државној или општинској каси, а оштећеном се досуђује накнада штете према оцени вештака.

V

Суд општине плочке, актом својим Бр. 988, пита:

„Пуномоћник села Јеланца, ове општине, поднео је жалбу — тужбу овоме суду, како је више лица у атару села Јеланца заузело известан простор сеоског пашца — утрине, а за тужбу није платио таксу.

Како се тужбом представља иступно дело из § 375 а кривичног закона, онда суд моли уредништво за објашњење:

Треба ли пуномоћник да плати иступну таксу из Тбр. 87. и 87. а закона о таксама, или ће се тужба узети у поступак без таксе?“

— На ово питање одговарамо:

И уредбом од 7. марта 1858. године Бр. 254, и чл. 86. т. 3. закона о општинама, имовина општинска стављена је под заштиту државних власти.

Према томе, сваки корак, који предузме општински суд у заштиту општинске имовине, врши се за рачун државе, и према чл. 2. т. 5. зак. о таксама, не плаћа таксу ни општински пуномоћник, који се овде јавља само као достављач, ни општински суд.

На случај осуде онога, против кога је подведена истрага, такса се ставља њему на терет — он се осуђује на плаћање.

VI

Суд општине расанске, актом својим Бр. 1387, пита:

„Суду овоме потребно је обавештење на следеће питање:

Ставом VI тач. 3, чл. 86. закона о општинама (допуна од 24. децембра 1909. год.), везана је — остаје састанак део истога закона — уредба од 7. марта 1858. год. Збр. 254, у којој се (исто стан чл. 86. гласи) говори о општинским испустима и прогонима, и да се изузи и заштита државе на ста општинска добра простире.

Слично овом, напомиње се у распису Господина Министра Финансија од 23. јула 1870. год. Абр. 4921, (Полицијски Зборник страна 1039—1041), а нарочито у тач. 2. истог расписа.

На основу горње одредбе општ. закона, и поменуте уредбе, а с обзиром на поменути распис, сви спорови за општинске утрине, испусте и прогоне, прелазе у надлежност правостепених судова.

Из горњих законских прописа не може се јасно извести закључак:

а.) Која је власт надлежна за испитивање, извиђање и пресуђење самовласног заузећа општинских и сеоских шума и утрина, кад их она последња имају одвојено; и

б.) Која је власт надлежна да извиђа и суди спорове за сеоске утрине, испусте и шумска земљишта, — кад поједино село има ових засебно, у случајевима редовних грађанских спорова, тј. кад није истакнуто кривично питање?“

— На ово питање одговарамо:

Кадгод је у питању самовласно захватање општинске или сеоске шуме, онда истрагу води и казну изриче дотични општински суд, на основу чл. 106. закона о шумама, било на доставу појединца било општинског пуномоћника.

Кад је у питању *остало земљиште* општинско или сеоско, онда истрагу води и казну изриче опет општински суд, само не по горњем законском наређењу, него по § 375. а кр. закона, опет, наравно, на доставу појединаца, општинског пуномоћника или по службеној дужности.

Кад није у питању кривична одговорност, било што је кривица за самовлашће застарела, било из којих других узрока, те се за повраћај општинске имовине мора да води редован грађански спор, онда су надлежни правостепени судови у смислу тачке 3. чл. 86. закона о општинама.

VII

Г. Атан. Павловић, писар среза пласотинчког, пита:

„Решењем ове исследне власти Бр. 17.984, на основу §. 29. тач. 1. крив. суд. пост. није ни отпочиньата кривична истрага по делу смрти извесног лица, јер је утврђено да постоји самоубиство.

По ваше су родитељи истога осуђени да плате: 5f· — дин. санитет. фонду за издату накнаду ср. лекару за извршену секцију, лекарско мишљење, дневнице и подвознине; и 6· — дин. дијурне за пратњу чиновника и пандура на лице места. — По аванчиној дужности (чл. 3. о истражним властима) решење је и просто, суд ошажно.

Па како овај случај наплате није обухваћен последњим ставом §. 471 гр. суд. пост., нити чл. 16. правила Господина Министра Правде под тач. 4. а истога §-а, то ми је потребно образложено мишљење о томе: да ли се за овакву наплату питити имовина осуђених родитеља означена у тач. 4. а. пом. § 471., или не; да ли се предмет може окончати сиротним уверењем, издатим по пропису чл. 2, тач. 8, зак. о таксама и постојећих расписа, или; и како се има поступати у овакним случајевима?

Част ми је молити уредништво, да ми мишљење о овоме изволи доставити преко листа, а као претплатини на ч' надам се одговору.»

— На ово питање одговарамо:

Према § 325. кривичног судског поступка, трошкови о којима говоре тачке 4. и 5. § 322. и § 325. кривично судског поступка, могу се у начелу наплаћивати из имовине родитеља, ако су дела учињена на користољубља.

Ако су родитељи осуђених земљоделци, па немају другог покретног или непокретног имања сем оног, које им штити § 471. грађ. судског поступка, онда им се то имање, по мишљењу уредништва, не бо могло продати с обзиром на тачку 16. § 471. поменутог закона и у опште на тежењу законодавца, да земљоделца заштити од спроваштине из политичко-економских разлога.

Предмет би се могао привести крају уверењима општинског суда у смислу члана 7. закона о трошковима управних власти, у колико се односи на дијурну, и у смислу закона о уређењу санитетске струке, у колико се на награду лекара односи, јер држава и иначе чини издатке у напред за одлукацију и остало, па после тражи накнаду где је то могућно.

У осталом, ако је случај санитетско-полицијске обдукције, онда за ту наша и не припада лекару (распис од 24/1—91 год. Сбр. 513.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Навод жалбе, да објава о сазиву збора за избор општинског часника није на време учињена, не може сам по себи да буде разлог за уништај избора пошто је дан избора за опште изборе општинских часника законом одређен (чл. 181-в закона о општинама).

Б. Ј., из Б....., жалио се Државном Савету противу избора часника општине Б....., које је извршен 28. марта 1910. године, због ових неправилности:

1. што бирачки одбор није оверио азбучни списак;

2. што гласање није ни почето ни свршено на време, законом прописано;

3. што гласачке кутије нису ређане онако, како закон прописује;

4. што су гласачи страни подјарци;

5. што чланови бирачког одбора није избор у законом року саопштен:

6. што одлука одборска о сазиву збора није на време објављена, већ тек 18. марта 1910 год.

Трећи одсек Државног Савета, по расмотрењу изборних аката и оцени жалбених навода, нашао је, да је први навод, ако се односи на оверавање азбучног списка, неумесан и без вредности, а да не стоји, ако се односи на оверавање гласачког списка, јер се из истог види, да га је бирачки одбор оверио. Навод под 2. такође не стоји, јер се из записника види, да се бирачки одбор састао у 7 часова а рад збора закључио у 5 часова по подне; наводи под 3. и 5. без вредности су, јер не наносе никакву неправилност, која се самог избора тиче. Навод под 4. без утицаја је на резултат избора према чл. 153. зак. о општинама.

Најзад, навод под 6., и ако је доказан, јер је збор сазван објавом од 18. марта 1910 год. № 272., не може сам по себи бити разлог за поништај избора, пошто је дан избора одређен законом (чл. 181-о), а у толико пре у овом случају, што је велика већина гласача узела учешћа на овом збору.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се жалба одбаци као неумесна.

Одлука од 10. маја 1910 год. № 4834.

Грађани вароши или села, која се одвајају од своје дотадашње општине, задржавају право гласа за избор часника у овој општини све дан се коначно од ње не одвоје.

М. Л., из Ш. Ђ....., жалио се Државном Савету противу избора часника за општину ж..... које је извршен 28. марта 1910. године, због ових неправилности:

1. што је указом од 5. марта 1910. г. село Г..... одвојено од општине к..... и прикодато општини г. к....., те по томе грађани села Г..... имали су право гласања само у новој општини г. к..... а не у старој општини к.....

2. што двориште зграде, у којој је гласање вршено, није било ограђено.

3. што су неки гласачи улазили у гласачку собу и гласали под оружјем;

4. што се изабрани председник Јован Р. налазио под истрагом за 5 дела пљаде природе.

Трећи одсек Државног Савета по оцени жалбених навода и расмотрењу изборних аката, нашао је, да је први навод без утицаја, јер су гласачи села Г..... уведени у азбучни списак своје општине к..... и у њој су имали да гласају на дан избора од 28. марта 1910. год., а у толико пре, што указ о разгрнисавању није још био дефинитивно извршен, и што та гласачи нису у смислу чл. 26. закона о општинама тражили, да се преведу да гласају у новој г. к..... општини. Али баш и да стоји да су сви грађани села Г..... гласали у овој к..... општини, ипак ни ова гласови (26) не би имали утицаја на резултат избора.

Навод под 2 не утиче се уредно састављеним записником, а доцније уверење општинског суда, које говори противно записнику, слабије је вредности од њега.

Навод под 3. не износе никакву неправилност, а навод под 4. без утицаја је и предности, када према чл. 34. закона о општинама полицијска власт није донела коначну одлуку.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се жалба одбаци као неумесна.

Одлука од 15. маја 1910. г. № 5130.

Кандидати за општинска часника, који су од правостепеног суда при потврди листе изабрани, не могу у случају да та непотпуна листа буде анулирана, бити оглашени за изабране, већ се на њихово место има извршити накнадни избор у року од 10 дана, од дана кад тај избор постане извршним.

Љ. М., из К....., жалио се Државном Савету противу избора часника општине к..... који је извршен 28. марта 1910. године, због ових неправилности:

1. што је бирачки одбор огласио за изабраног и одборника Живка М., кога је првостепени суд у смислу чл. 53. ж. зак. о општинама избрисао са изборне кандидатске листе, као доцније на потврду суду поднете;

2. што је за деловоју аборске радње узет председник општински;

3. што збор није објављен према чл. 35. зак. о општинама;

4. што гласачке кутије нису ређане онако, како закон наређује.

Трећи одсек Државног Савета, по оцени жалбених навода и расмотрењу изборних аката, нашао је, да су наводи под 2, 3. и 4, без утицаја на резултат избора, а навод под 3. још и зато, што је дан збора законом одређен и био познат гласачима, што се даје утврдити и бројем дошавших гласача, који су на збору узели учешћа; али да према чл. 53. ж закона о општинама не може остати у снази избор одборника Живка М., јер је решењем првостепеног суда од 21. марта 1910. године № 4411. избрисан са листе, на којој је посилао Ж. М., те због тога одлуком бирачког одбора није ни могао бити оглашен за одборника.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се избор одборника Живка М. поништи, а да се жалба, у колико се односи на избор осталих часника, одбаци као неумесна.

Одлука од 17. маја 1910. год. № 5241.

У овосним општинама бирачки је одбор думан огласити за изабране све кандидате са оне листе, која је, на дан избора, добила просту већину гласова.

Д. Р., из Б....., жалио се Државном Савету противу избора часника за општину б....., који је извршен на

дан 28. марта 1910. године, због ових неправилности:

1. што се бирачки одбор није састао у 7. већ тек у 9 часова пре подне;

2. што гласање није закључено у 5 већ у 7 часова по подне;

3. што бирачки одбор није огласио за изборане одборнике само одборничке кандидате са листе изабраног председника Мате М., већ је узео и за изабране одборнике огласио и кандидате са других двеју листа, и то са листе Вој. Р. пет одборника, а са листе В. Р. седам одборника; и

4. што је у кутији Мате М. нађена коштица од шљиве.

Трећи одсек Државног Савета, по оцени жалбених навода и расмотрењу изборних аката, нашао је, да овај избор не може остати у снази из ових разлога:

1. што се бирачки одбор, као што се види из записника, састао у 9 часова пре подне, а тиме је повређен пропис члана 54. б. закона о општинама;

2. што је биралиште затворено у 7 часова по подне, противно пропису чл. 54. к. закона о општинама, а све ово могло је бити од утицаја на резултат избора.

3. Надаље, и одлука бирачког одбора, у колико се односи на одређивање одборничких места, не одговара закону, јер је, према чл. 54. о. закона о општинама, листи Мате М., која је добила просту већину гласова, требало дати сва одборничка места, пошто је овде случај сеоске општине, а не она, као што је бирачки одбор противно наведеном законском пропису урадио, додељивати свима листама, сразмерно добивеним гласовима.

С тога је, на основу чл. 170 закона о општинама, решио, да се овај избор поништи.

Одлука од 5. јуна 1910. год. № 5473.

Један случај поништаја избора услед неправилне радње бирачког одбора, што у записнику није означено; кад је гласање закључено, колико је у којој кутији нађено куглица, и што није донео одлуку о резултату избора.

М. С. из Г. . . . . ., жалио се Државном Савету противу избора часника за општину т. . . . . ., који је извршен 28. марта 1910 године, због ових неправилности:

1., што у записнику није означено, колико је која кутија добила куглица, нити је записник потписан од бирачког одбора;

2., што је председник бирачког одбора побегао на суднице, приликом бројања куглица, па је на памет огласио за изабраног свог рођеног зета Д. П., и није се хтео вратити, већ је сутра дан отишао и код среске власти потписао решење бирачког одбора;

3., што бирачки одбор није оверио не гласачки списак;

4., председник бирачког одбора побегао је зато, што је поносио куглице, да би могао свога зета оглашти за изабраног, и ако није добио већину.

Трећи одсек Државног Савета, по оцени жалбених навода и расмотрењу изборних аката, нашао је, да овај избор не може остати у снази с тога, што се из записника бирачког одбора, који је са осталим изборним актима послат Савету, види, да бирачки одбор није поступао по чл. 54. к., 54. ѣ., 54. о., закона о општинама, јер није означио: кад је гласање закључено, колико је у којој кутији нађено куглица, нити је донео своју одлуку о резултату избора.

С тога је на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се овај избор поништи.

Одлука од 26. маја 1910 год. № 5310.

Кметове у општинама, састављеним из два или више села, не бира збор целокупне политичке општине, већ свако село засебно бира по једног кмета на свом сеоском састанку.

Т. Б., из Г. Ј. . . . . ., жалио се Државном Савету противу избора часника општине ј. . . . . ., који је извршен на дан 28. марта 1910 год., због ових неправилности:

1. што је тога дана извршен избор кметова, па да се општина састоји на два села;

2. што збор није објављен;

3. што бирачки одбор није водио записник овакво, како закон наређује; и

4. што је повређена тајност гласања, јер су куглице биле разнобојне.

Трећи одсек Државног Савета, по оцени жалбених навода и расмотрењу изборних аката, нашао је, да наводи под 2. и 3. не стоје, јер се објавом општ. суда, која се у актима налази, и уредно састављеним записником противно утврђује, а да је навод под 4. без доказа, јер се ничим не утврђује.

Али одсек налази, да не може остати у снази избор кметова, јер према чл. 53. г., у вези чл. 58 и 181 в, закона о општинама, кметове, када је општина састављена из два или више села, као што је овде случај, не бира збор целокупне политичке општине, већ свако саставно село бира себи кмета на засебном сеоском састанку.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се избор кметова поништи, а да се жалба, у колико се односи на избор осталих часника, одбаци као неумесна.

Одлука од 24. маја 1910 год. № 5319.*)

У случају доказаног сродства, по крви до четвртог, а по тазбини и духовном сродству до другог степена закључно, између председника и одборника, увек отпадају одборници.

Р. Ч. и С. Ѣ., из М. . . . . жалили су се противу избора часника општине м., ... који је извршен 28. марта 1910 године, због ових неправилности:

1. што изабрани председник не плаћа 25 дин. непосредног пореза;

2. што је изабрани одборник Петар Б. синовац изабраном председнику Николи Б.

3. што су изабрани одборник Вилимен Б. и изабрани председник Никола зет и шурак.

Трећи одсек Државног Савета по оцени жалбених навода и расмотрењу изборних аката, нашао је, да је први навод без доказа, јер није поднето уверење пореске власти, већ општинског суда; а да према члан 71. закона о општинама не може остати у снази избор одборника Петра Б. и Велимира Б., јер се уверењем суда општине м. . . . . од 31 марта 1910 год. № 321. тврди, да са председником Николом Б. стоје у сродству — први у трећем степену по крви, а други у другом степену по тазбини.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се избор одборника Петра Б. и Велимира Б. поништи, а да се жалба, у колико се односи на избор осталих часника, одбаци као неумесна.

Одлука од 25. маја 1810 год. № 5356.

Један случај поништаја избора услед тога, што је председник бирачког одбора био председник окружног одбора, који, иако такав, није имао услове за председника општине, па према томе ни за председника бирачког одбора.

С. Ѣ. из Р. . . . . жалио се Државном Савету противу избора часника за општину г. . . . . , који је извршен 28. марта 1910. године, због ових неправилности:

1. што је бирачком одбору председавао Милко П., који по чл. 52. а закона о општинама није имао услове за председника бирачког одбора, пошто је он председник окружног одбора;

2. што од дана објаве до дана збора није протекло 15 већ само 6 дана; и

3. што је једна гомила јурнула на гласање и одвалила врата на вратима, те се нису могла затворити.

Трећи одсек Државног Савета по оцени жалбених навода и расмотрењу изборних аката, нашао је, да овај избор не може остати у снази према чл. 52. а закона о општинама у вези са чл. 110. закона о уређењу округа и срезова, јер је уверењем суда општине г. . . . . од 5. априла 1910. год. № 973 утврђено, да је Милко П., који је, као одређени председник бирачког одбора, председавао овом збору, у исто време и председник окружног одбора, а према наведеним законским прописима члан окружног одбора не може у исто време бити и председник општине, па дакле и председник бирачког одбора.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да овај избор поништи.

Одлука од 4. јуна 1910 год. № 5395.

Јос. К. Ст.

---

*) Код овог предмета достављао је и нашљедна мишљења: да овај избор не може остати у снази с тога, што је општински збор 28 марта 1910 годе, противно пропису тач. 1. чл. 13., 27. 33. а., 58. и 181. е. закона о општинама, бирао и кметове за села Г. и Д. Ј. . . . . то ће према томе, на основу чл. 170. зак. о општинама, треба поништити избор свих часника.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Тодор Јовановић — Циганин, чију слику доносимо, осуђеник поправачког казненог завода, побегао је 11. овог месеца. Он је стар 24 године, висок 163 см. косе, образ и очију црних. Од особених знакова има: белегу од посекотине у облику праве линије у величини 2 см. на десном зглобу изнад палца десне руке; белегу од посекотине у облику праве линије правац косог величине 1·5 см. на предњој шаке леве руке, на страни спектеријорној на десној руци на средњем мишићу 2 белеге од пеницилина; на лицу младеж величине просопског зрна на средњем горњем усне. — Депеша управе поправачког казненог завода Бр. 3082.

Миладин Миљковић, осуђеник београдског казненог завода, чију слику доносимо, побегао је из Добричева, где је био на раду 10. овог месеца.

Он је стар 26 година, родом из В. Црнуће, висок 170 см. косе угасито плаве, очију угасито жутих, од особених знакова има: на лицу три брадавице нарочите величине. — Депеша управе београдског казненог завода Бр. 4557.

Димитрије — Ђорђев — Младеновић, бугарски војник бегунац, коме је Ужице одређено за место сталног становања, побегао је незнано куд. Он је стар 28 година, висок 170 с. м. бркова и браде смеђе, очију гиперастих, на лепом образу има белегу. — Акт Управе града Београда Бр. 28229.

Радован Сазић, слуга код Перседе Матровић, из Селенца, ноћу између 3. и 4. овог месеца покрао је своју газдарицу и одвео јој: разног веша, кузнеских ствари, један женски златан сат, једну дијамантску и једну сребрну гранчу са медаљоном, један златан прстен са дијамантом, и један мушки сат са лацном. Он је побегао у друштву са Живојином Властићем, из Селенца. — Депеша начелника среза јасеничког округа смедеревског Бр. 17270.

Станиша Милосављевић, из Скаларица, украо је своју матер 350 динара па затим побегао. Он је стар 16 година, средњег раста, смеђ. — Депеша начелника среза резавског Бр. 14253.

Милош Колиновић, слуга из Скаларица, покрао је своја газду и одвео му 159 динара и један револвер. Он је стар 14 година, онвалов, плав, у сеоачком оделу са шајачком на глави. — Депеша начелника среза резавског Бр. 14363.

Емануел Полиц, чију слику доносимо, извршио је велику проневеру у Дрниду (А.-Унгарска), па затим побегао у друштву са **Албином Фибецом**. Емануел је стар 31 годину, малог раста, пун, кратког врата, малих очију, носа

великог, оспиних брада, смеђ. Албин је малог раста, сув, плав, великих бркова. — Акт Управе града Београда Бр. 27.316.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, а у случају пронласка стражарно их унутра власти која је потерницу издала, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

УБИЈЕН ХАЈДУК

Транко Прауловић, оглашени хајдук, убијен је 4. овог месеца.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Благајник општине мојковачке, изгубио је три ислуча од касе, разне величине, сви под Бр. 6301. — Акт начелника среза ужичког Бр. 10793.

УХВАЋЕН

Мијак Миладиновић, осуђеник нишког казненог завода, чију смо потерницу навели у Бр. 30. ухваћен је и спроведен казненом заводу.

КРАЂА СТОКЕ

Ноћу између 31. прошлог и 1. овог месеца, непознати крадљивац украо је једну кобилу са пушким жребетом Јаку Башићу, из Младеновца. Кобила је матора 12 година, лакше дорастасте, а жребе старо 6 месеца лакше такође дорастасте. — Депеша начелника среза космајског Бр. 16071.

Обраћа се пажња свим полицијским и општинским властима на ово крађе и крадљивце.

НА ЗНАЊЕ

Комплети „Полицијског Гласника" за 1908. и 1909. год., у елегантном тврдом повезу, могу се добити у уредништву по цену од 20 динара за једну годину. Комплети у меком повезу за 1908. и 1909. год могу се добити по цену од 15 за једну годину, или оба заједно за 25 динара.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије

уредник Милорад А. Вујичић

БРОЈ 33. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 29. АВГУСТА 1910. ГОДИНА VI

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године који свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у износу 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединих бројева „Полицијског Гласника“ не продаје се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за секретара санитетског одељења Министарства Унутрашњих Дела Д-р Косту Ст. Ристића, лекара среза љубићског;

за управника окружне болнице првог реда у Чачку Д-р Михаила Радоњића, досадашњег вршиоца дужности управника исте болнице и шефа унутрашњег одељења;

за управника окружне болнице првог реда у Зајечару Д-р Взастамира Јанковића, досадашњег вршиоца дужности управника исте болнице и шефа унутрашњег одељења;

за шефа хируршког одељења окружне крагујевачке болнице Д-р Јована Лилића, лекара среза гружанског и вршиоца дужности шефа истог одељења, по потреби службе;

за шефа хируршког одељења окружне шабачке болнице Д-р Михаила Дукића, лекара среза посаво-тамнавског и вршиоца дужности шефа истог одељења, по потреби службе; и

за шефа хируршког одељења окружне ваљевске болнице Д-р Владимира Поповића, лекара среза тимочког, по молби.

Из Канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 16. августа 1910 г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара друге класе среза јасеничког, округа смедеревског, Василија Николајића, полицијског писара исте класе среза копаоничког; и

за полицијског писара треће класе среза копаоничког Петра М. Јовановића, по полицијског писара исте класе среза јасеничког, округа смедеревског, — обојицу по потреби службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 16. августа 1910 г. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Ђорђе Димитријевић, начелник прве класе среза копаоничког, на основу §. 70. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја с пензијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 16. августа 1910 г. у Београду.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу јулу 1910. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда, у тому месецу јулу ове године извршено је у Србији:

1. **Убистава** 35
2. **Детоубистава** . . . . . —
3. **Нехотичних убистава** . . . 5
4. **Покушаја убистава** . . . 28
5. **Разбојништава** 9
6. **Силовања** 6
7. **Тешких телесних повреда** . 20
8. **Паљевина** 45
9. **Опасних крађа** 99
10. **Злонамерних поништаја туђих ствари** . . . . . 34[1].

Од изложених дела пронађено је:

Убистава	34	или	97·1%
Детоубистава		„	%
Нехотичних убистава .	5	„	100 %
Покушаја убистава . .	27	„	96·2%
Силовања	6	„	100 %
Разбојништава	9	„	100 %
Тешких телесн. повреда	20	„	100 %
Паљевина	6	„	13·3%
Опасних крађа	43	„	43·4%
Злонамерних поништаја туђих ствари	5	„	14·7%

Највећи број **убистава** извршен је помоћу *оштрог оруђа* (19), затим помоћу *оштрог оруђа* (12), помоћу *тупог оруђа* (2) и *тровањем* (1). За 1 случај непознато.[1]

Узроци њиховом извршењу лежи: у *међусобној свађи* за 14 случајева, у *љубомори* за 5, у *користољубљу* за 3, у *освети* за 2, у *вршењу званичне дужности* за 2, у *душевном растројству* за 2 и у *домаћој распри* за 1. За 6 случајева узроци су непознати.

Посматрана према местима у којима су извршена, изложена убиства јављају се: у срезу колубарском округа београдског 2, у срезу пчињском 2, у срезу крагујевачком 2, у срезу расинском 2, у срезу рађевском 2, у срезу ужичком 2, у срезу добричком 2, у срезу ужичком 2, у вароши Београду 2 и по 1 срезовима: тамнавском, ваљевском, лепеничком, тресетничком, жупском, копаоничком, деспотовачком, ресавском, моравском округа нишког, посаво-тамнавском, изанском, хомољском, љубићском, јасеничком округа смедеревског, рачанском, моравичком и у вароши Нишу.

Нехотична убиства извршена су по 1 срезовима: неготинском, темнићском, моравском округа пожаревачког, пронучачком, и у вароши Београду.

Покушаји убистава извршени су: у срезу студеничком 3, у срезу масуричком 2, у срезу лесковачком 2, у срезу лепеничком 2, у срезу неготинском 2, у срезу јадранском 2, у срезу јасеничком округа смедеревског 2 и по 1 у срезовима: космајском, колубарском округа београдског, јабланичком (непознати), тресетничком, изранићком, хомољском, пожаревачком, бољевачком, пронучачком, ножешком, драгачевском и у варошима: Шапцу и Београду.

Скоро сва ова дела извршена су у међусобној свађи и осети.

Силовања су извршена: у срезу добричком 2 и по 1 у срезовима: космајском, ресавском, жичком и моравичком.

---

[1] У јулу месецу пр. год. дела ових била су:

1. Убистава	32
2. Детоубистава	2
3. Нехотичних убистава	9
4. Покушаја убистава	32
5. Разбојништава	24
6. Силовања	—
7. Тешких телесних повреда	19
8. Паљевина	55
9. Опасних крађа	127
10. Злонамерних поништаја туђих ствари .	35

[1] Највећи непознат број.

Разбојништва су извршена: у срезу ресавском **2**, и по **1** у срезовима: подгорском, јасеничком округа крагујевачког, голубачком, хомољском, звишком, љубићском и у вароши Београду.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу лепеничком **3**, у срезу тимавском **2**, у срезу белопаланачком **2** и по **1** у срезовима: колубарском округа ваљевског, ваљевском, неготинском, поречком, посавотамнавском, мачванском, млавском, пожаревачком, качерском, орашком, лобричком и у варошима: Београду и Пироту.

Паљевине су извршене: у срезу брзопаланачком **4**, у срезу деспотовачком **3** (1 пронађена), у срезу звишком **3**, у срезу орашком **3** (1 пронађена), у срезу јасеничком округа крагујевачког **2**, у срезу параћинском **2**, у срезу беличком **2**, у срезу белопаланачком **2** (1 пронађена), у срезу млавском **2**, у срезу подунавском **2**, у срезу жичком **2** и по **1** у срезовима: грочанском, посавском округа београдског, колубарском округа ваљевског, тамнавском, пожаничком, лесковачком, лепеничком (пронађена), гружанском (пронађена), неготинском, ресавском, нишком, пожаревачком, моравском округа пожаревачког, качерском (пронађена), љубићском, јасеничком округа смедеревског и у варошима: Врању и Нишу.

Вредност свих ових ваљевина износи око **14.200** динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду **7** [5 пронађених], у срезу ресавском **7** (2 пронађене), у срезу параћинском **6** [5 пронађених], у срезу колубарском округа ваљевског **4**, у срезу брзопаланачком **4**, у срезу нишавском **4** (1 пронађена), у срезу врачарском **3** (2 пронађене), у срезу пчињском **3** (1 пронађена), у срезу крајинском **3** (све пронађене), у срезу алексиначком **3** (2 пронађене), у срезу јадранском **3** (1 пронађена), у вароши Шапцу **3** (2 пронађене), у срезу ваљевском **3** (1 пронађена), у срезу млавском **3** (1 пронађена), у срезу моравском округа пожаревачког **3**, у срезу зајечарском **3** (2 пронађене), у срезу драгачевском **3**, у срезу ваљевском **2**, у срезу нишком **2** (обе пронађене), у срезу посавотамнавском **2**, у срезу хомољском **2** (обе пронађене), у срезу звишком **2**, у срезу тимочком **2**, у срезу пожешком **2** (1 пронађена) и по **1** у срезовима: подгорском, посавском округа ваљевског, јасеничком округа крагујевачког, неготинском (пронађена), жупском, расинском (пронађена), беличком, белопаланачком (пронађена), пожаревачком (пронађена), таковском, подунавском (пронађена), бољевачком, добричком, косаничком (пронађена), пречерском, жичком (пронађена), моравичком, студеничком (пронађена) и у варошима: Ваљеву (пронађена) и Пожаревцу (пронађена).

Вредност свих ових крађа износи око **23.600** динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу нишком **5** (1 пронађен), у срезу масуричком **3**, у срезу лесковачком, **3** (1 пронађен), у срезу жупском **3**, у срезу врачарском **2**, у срезу гročанском **2**, у срезу гружанском **2**, у срезу нишавском **2**, у срезу подунавском **2** и по **1** у срезовима: посавском округа ваљевског, ражањском, јадранском, посавотамнавском, рамском, звишком (пронађен), моравском округа пожаревачког, таковском, орашком (пронађен) и у вароши Ћуприји (пронађен).

Вредност уништених ствари износи око **5.900** динара.

Поред изложених дела у току месеца јула извршено је у Србији и **23 самоубистава**, и то: у вароши Београду **6**, у срезу трстеничком **2** и по **1** у срезовима: јабланичком, јасеничком, поречком, пиротском, пожерском, голубачком, хомољском, звишком, зајечарском, бољевачком, ужичком, златиборском, студеничком и у варошима: Пироту и Горњем Милановцу.

Ова самоубиства извршена су: **ватреним оружјем 9, сечивом 8, дављењем и води 3, оштрим оруђем 2** и **тровањем 1**. Узроци њиховом извршењу јесе: у **душевном растројству** за **3** случаја, у **страху од казне** за **3**, у **чистољубљу** за **2**, у **душевној болести** за **2**, у **очајању** за **1**, у **љубомори** за **1**, у **мајанству** за **1**, у **домаћим непригодама** за **1**, у **рђавом материјалном стању** за **1**, у **туђи** за **1**. За **7** случајева узроци су **непознати**.

Покушаја самоубиства извршен је у срезу колубарском округа београдског, ватреним, страх од казне.

Општи преглед до сада изложених дела овакав је:

Текући број	ОКРУЗИ	Убиства	Детоубиства	Покушаји убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Свадоваа	Тешке телесне повреде	Паљевине	Опасне крађе	Злонамерна поништаја туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	2	—	—	2	—	1	—	2	3	5	—	1
2	„ ваљевски	2	—	—	—	1	—	4	2	9	—	—	—
3	„ пожешки	2	—	—	3	—	—	—	3	3	6	1	—
4	„ крагујевачки	3	—	—	2	1	—	3	4	1	2	1	—
5	„ крајишки	—	—	1	2	—	—	2	5	8	—	1	—
6	„ друшевачки	5	—	—	1	—	—	—	—	2	4	2	—
7	„ моравски	2	—	1	1	2	1	—	6	14	1	—	—
8	„ нишки	2	—	—	—	—	—	—	2	5	5	—	—
9	„ пиротски	—	—	—	—	—	—	1	2	5	2	2	—
10	„ подрински	3	—	—	3	—	—	2	—	11	2	1	—
11	„ пожаревачки	4	—	1	2	2	—	2	7	12	3	3	—
12	„ руднички	1	—	—	—	1	—	1	2	1	1	1	—
13	„ смедеревски	1	—	—	2	—	—	1	6	1	3	—	—
14	„ тимочки	—	—	—	1	—	—	2	—	4	—	2	—
15	„ топлички	2	—	1	1	—	2	1	—	3	—	—	—
16	„ ужички	3	—	—	1	—	—	—	—	3	—	2	—
17	„ чачански	1	—	—	4	—	1	—	2	4	—	1	—
18	Управа града Београда	2	—	1	1	1	—	1	—	3	—	6	—
	Свега:	35	—	5	28	9	6	20	45	99	34	23	1

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 23. августа 1910. године Абр. 1528. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Тако, на првом месту, § 487. непотпуна је и у опоме: што не вели ништа о томе, да ли ће полицска власт бити, такође, надлежна да сама решава и у случају оних евентуалности о којима се бави § 486., ако на продају не дође ни један повериоац? Ствар није тешка са случајем предвиђеним у првом ставу тога параграфа, а поменуте онда када на продају није дошао ни један надметач: у том случају дужност власти је врло проста, она има само да одреди другу продају; друго шта она не би имала ту да решава. Исто ће тако бити и онда ако је на продају дошао, истина, један лицитант, али он не пуди за поједино добро више од процене (него мање од ово или највише процењену предност): ни у том случају полицска власт нема шта друго да ради до да одреди другу продају. Она не би могла добро уступити том једином лицитанту,[1] јер ту немамо ни случај из другога става §-а 486. (једини лицитант пуди за поједино добро више од процене), нити случај из §-а 487, када је, поштo је било надметање, ствар изишла испод процене.

Али quid ако је случај из другога става §-а 486., а ниједног повериоца нема

[1] Quid ако је тај један лицитант повериоац и ако он за добро даје процењену предност? О ономе ћемо мало доцније говорити.

на продаји? Да ли тада може полицијска власт, као и у случају последњега става §-а 487., добро уступити оном једном лицитанту (који даје више од процене)? Допуна §-а 486. од 14. Јула 1878. год. то не предвиђа, што је за критику. Ми мислимо да треба одговорити потврдно, јер cadem est ratio legis. Управо, са још више разлога треба дозволити извршном органу да може сам, и у одсуству свих поверилаца, уступити поисано добро оном једном лицитанту из другога става §-а 486., када јој се признаје власт из §-а 487., последњи став: када изврши орган може сам, без поверилаца, да уступи добро оном последњем надметачу који даје лакше од процене, онда, a fortiori, он може, у одсуству поверилаца, уступити добро и оном једном лицитанту који даје више од процене. Ко може више може и мање, аргументат којим се судије и номентаристи могу и ваља, по потреби, да послуже, аргументат основан на чистој логици, а законодавац је, бар то морамо, док се противно не би утврдило, претпостанити, увек логичан.[1])

Да ли и заложни повериоци узимају, по §-у 487., учешћа у решавању? То питање се поставља и код принудног равнања у стечају. У земљама у којима је усвојен новији систем, вели Ст. Радојчић, у своме *Принудном поравнању у стечају* (стр. 36.), осигурани повериоци немају никаква посла са стечајном масом свога дужника, најмање још имају права да улазе у расправљање и решавање о принудном поравнању. „Било би шта више неома опасно, продужује г. Радојчић, да им се допусти право гласа при решавању поравнања. Пошто су сигурни да ће се наплатити из своје залоге, они могу без икакве штете за себе дати глас за рђаво поравнање, или гласати против поравнања које је корисно за иногранеере повериоце". Како је код нас? На то нам г. Радојчић (*op. cit.*, стр. 38.) одговара овако: „По нашем данашњем закону о стечајном поступку (§ 69) осигурањем повериоцима није забрањено да учествују у гласању о предложеном поравнању, и према томе то их гласање не излаже губитку осигурања. Ако за поравнање даду свој глас, њихова се тражбина само смањује за проценат, који је поравнањем отпуштен, али задржани део осигурања и даље остаје." Да ли ћемо сада, држећи се §-а 69. Зак. о Стеч. Поступку, дозволити, дакле, да и заложни повериоци одлучују, са незаложеним, о питањима која предањају §§ 486. и 487.? Ми мислимо да, у колико су ти повериоци обезбеђени у наплати на пописаном добра које се продаје, њима се не може признати право решавања, не може, специјално, због другога става §-а 487, по коме се већина рачуна по новчини тражења а не по главама. Зашто? Зато што законодавац хоће да ствар реше они повериоци који су *најзаинтересовани*, то јест они који највише имају да примају. Та повериоци, због те своје материјалне заинтересованости, решиће, на свачи начин, истакнуто питање најпробитачније, најпробитачније чак и са гледишта интереса дужниковог: браћећи своје интересе они ће, уједно, бранити и интересе дужникове. Допустити сада да заложни повериоци, који су осигурани у својим потраживањима и којима је, због тога, равнодушно како ће се ствар окончати, решавају, онако исто као и неосигурани повериоци, то би значило допустити да о једном питању одлучују они који, због своје личне незаинтересованости, не дају никаквих гаранција за добро решење, за решење које би било најповољније и за дужника и за остале, неосигуране, повериоце. У овим стварима, обрнуто ономе што бива у осталим случајима, где се, за правилно решење, тражи лична незаинтересованост (специјално код решавања у суду — § 52. тач. 1.), тражи се, напротив, за добро решење, таква заинтересованост. Заложни повериоци могли би само онда решавати, ако им њихова залога не би ништа помагала, то јест ако би, и поред залоге, они остали необезбеђени.

Да ли, у случајима у којима, по §§-има 486. и 487., повериоци решавају о попису добру, има да да свој пристанак и сам дужник, па да решење поверилаца буде нужновано? Као што је познато, код принудного равнања, изискује се и пристанак стечајнога дужника, што је сасвим разумљиво: принудно поравнање је уговор између дужника и стечајних поверилаца, и, као и код осталих уговора, тако и ту мора бити пристанка обеју странака уговорница (§ 531. Грађ. Зак.). Ако дужниковог воље за принудно равнање нема, онда се стечај на тај начин не може ни свршити: поравнање је принудно само за мањину поверилаца али никако оно не може бити принудно и за дужника.[1]) У том случају приступа се распродаји стечајне масе (§ 70. Зак. о Стеч. Поступку). У случајима §§-а 486. и 487. не може бити говора о пристанку дужниковом стога што у њих извршења, у опште узев, воља дужникова не игра никакву улогу, јер би иначе дужник могао, својом једностраном вољом, спречити извршење поверилаца или их у овом погледу оштетити. Стога, у реченим случајима, најмање што може бити то је да полицијска власт саслуша дужника, како би, било она — ако би она имала ствар да реши (§ 487., последњи став), било повериоци — ако би они били власни да одлучују, били што боље, за решавање, обавештени. (свршиће се)

Ж. Перић

О конфискацији с погледом на наш кривични законик о њој

(СВРШЕТАК)

Конфискација има *мешовит* карактер *казне* и *грађанске накнаде*, јер је у користи жртве да јој накнади штету због преварне коју је она претрпела. Какав је тада карактер конфискације, који преовлађује? Ово је питање често дезикатно и треба га испитати у свакој врсти, или боље у свакој групи да би се могло решити.

I. Конфискација је наречена у материји фискалних нарушења, иступа против закона о посредним дажбинама, трошарини, царини. Овде паплазимо на сва питања која ово испитати и дискутовати, говорећи о новчаној казни.[2]) Али се намеће једна примедба. Пиканка сумња иноје се појавила никад о природи конфискације, кад се она односи на робу која је забрањена царинским уредбама или о посредним порезима. Она има тада за циљ да одузме на циркулацију предмете чија је државина сама собом недопуштена; она конституише полицијску меру и јанног поретка. Дискусија постоји само о изиан оне хипотезе. Ми смо је исцрпели говорећи о новчаној казни и овде примењујемо да правозваштено примењује на фискалну конфискацију све солуције које дође за фискалну новчану казну.

II. Закони који регулишу својину, било индустријску, књижевну или уметничку, изричу у случају подражавања конфискацију производа или подражаваних предмета. Какав је тада карактер ове мере? Треба разликовати две групе закона који штите ове разне својине.

а) У прву групу долазе закони о патенту проналаска (у нас не постоји) и заштити фабричких и трговинских жигова наш закон од 30. маја 1884). Сам карактер подражаваних предмета природно треба да води конфискацији. Не могу се остати у државини деликатних ових предмета, који би се с њима послужио или би их држао и изврши тако деликт. Али

[1]) По истом резоновању, треба рећи да полицијска власт може — ма да не мора (што зависи од питања дужника) — уступити, у одсуству поверилаца, добро и из процене једном купцу који се јавио, ако је само тај купац повериоца — случај који ово предвиђамо у претходној примедби.

А. Борјанић, тумачећи другу став §-а 486., поистовећује случај ако се повериоци у миноћину по члану иноног хоће одбити понуду оног једног купца који даје више од процене, са случајем ако нијели повериоци неће да продају добро, ма шта да ће, и тада полицијска власт поступати по аналогији §-а 487., а то је: „ако се одлуком продаје за новац, ако има изгледа да ће се појавити лицитанта који ће купити, или да једном лицитанту добро уступа" (Теорија грађанске Судске Поступка, Друга Књижица, свеска I., стр. 515.). Ми не бисмо могли овде прихватити интерпретацију поштованога Г. Борјанића, ни, ма шта било, да би, у горњем два случаја, полицијска власт имала само то право да продају одложи или не и да добро оном једном купцу уступа. Јер, када су повериоци дошли на продају, онда законодавац ставља у њихову надлежност (сасвим основно што бива код стечаја) да реше о попису тога купца: само тако ако они пристају на ту понуду, добро се му се уступа. Али, ако повериоци понуду одбију, или се у миноћину каже — шта се има учити као одбијање (када се једна понуда не прими, онда је она одбијена) —, тада полицијска власт нема права да, противно вољи поверилаца, чаја је нема, повољнијо, опио једно надлежна, поисано добро купцу уступа. Када повериоци на продају добу, рада заштите своје интересе, тада су законодавцу ти интереси претежни, а стоји је он и поринуо да тада само повериоци могу купцу добро уступати. Другојаче је у случају ако повериоци на продају не добу ту је законодавац могао сасвим да да полицијској власти право да питаде о понуди једнога купца сама, с обзиром на интересе дужника, повериоца: пошто су повериоци, полицијском на продају, показали да се за ту ствар нарочито интересовали, то ни законодавац није морао, у том случају, водити о њима рачуна. У осталом, онако исто као што се може уступа да поверилац која на продају не дође приступи продужењу на ово што брзо решиће приступа повериоци (§ 487., први став), исто тако се може сматрати да слуши повериоци приступу и за решење извршног органа.

[1]) С. Радојчић, op. cit., стр. 12. и 34.

[2]) о новчаној казни у ужеме бројевима ово листа од ово год.

закон неће да они предмети које су одузета од вршца буду уништени јер би то био апсолутан губитак имовине коју разум осуђује и који не захтева природа ових ствари. Они дакле треба да се предаду тужиоцу као накнада. Ово решење индицира добро природу конфискације; она би била казна, ако би конфисковани предмети прешли држави; она би била полицијска мера ако би их уништили; али у мисли закона она је *одређена накнада*, ништа друго, она се дакле даје као *накнада натерту* у случају индустријског подражавања и без утицаја на друге накнаде штете.[1] Исто тако она осигурана користи жртви од узурпације жига. Из специјалног карактера конфискације у овом случају, треба закључити: 1.° да грађанска јурисдикција може да порече ову меру; 2.° да јурисдикција за преступна дела може да је порече у случају ослобођења које се оснива на савесности деликвента. Нема никаквог спора о овим питањима.

6). Није исто кад треба да се утврди карактер конфискације у материји подражавања уметничких или вештачких дела. Ма да конфисковани предмет треба да се преда сопственику или његовом цесионару, подражавању је мишљење да је у овоме особеном случају конфискација била права казна и изводили из овог принципа све последице које он допушта. Али ово разонођење показује двојаку недоследност. С једне стране, има праве контрадикције у одређивању различног карактера конфискације по томе да ли се тиче подражавања књижевних и уметничких дела и подражавања патентираних проналазака и фабричких жигова. С друге стране, у принципу је погрешно изводити ову општу консеквенцу, јер је у општем праву, конфискација управо говорећи казна; међу тим кад се односи на подражавани предмет, она је потребна мера која треба да се предузме у самом интересу жртве да би се уклонила са сваобраћаја делинквентна ствар.

* * *

Карактер конфискације који је дата неодређеу оквиру казнимости, даје места различним питањима, чија је солуција у принципу иста, било да је конфискација казна, полицијска мера или накнада. Прво, питали су се да ли оплашћење да ублажење казне које имају судови по кривичном законику, производи какво дејство на конфискацију. Очевидно је да не производи. Ако је конфискација полицијска мера или грађанска накнада, очевидно је да она не може бити одстрањена или редуцирана применом олакшавних околности. Ако она има карактер казне иста је солуција. Такође, питали су се какав је утицај могло имати на конфискацију право о сливању казни у случају стицаја ступа. Опште је мишљење да конфискација није апсорбована најтежом казном. Није потребно да су предмети који су законом одређени, били стварно узаконени да да конфискација може бити изречена; довољно је да су они били стављени на расположење власти. Три ситуације су тала могуће: 1.° или је стварно акције су тала могуће: 1.° или је стварно и претходно узаконење извршено и конфискација која се изриче има само тај циљ да та учини пуноважним и дефинитивним; 2.° или није било стварног узаконења, али су предмети који подлеже конфискацији, били означени у актима исследења (протоколу увиђаја) јасно и прецизно тако да не постоји никаква сумња о њиховом идентитету, и конфискација је само остварење овог интелектуалног или идеалног узаконења;[1] 3.° или предмети чију конфискацију закон наређује нису били ни узаконени, ни описани у протоколу извиђаја. Може ли ова околност да спречи судију да пореће конфискацију ових предмета? Тврдили су: кад није било ни узаконења, ни описа, тада неће имати предмета за конфискацију, јер тада нема ничега на шта би се конфискација могла односити. Овај је систем напао мало присталица. Занета, зар се може допустити да једна случајна околност као што је бегство кривцмчара, може бити препрека конфискацији кола и коња који су били оруђе делинквента? Без сумње, извршене пресуде изазивање на неке тешкоће због тога што није извршено узаконење или опис, али ове тешкоће неовлашћују судију да се уздрани од изрицања конфискације.

* * *

Наш кривични законик у својим одредбама које се тичу конфискације показује велику неодређеност и непотпуност. У детерминацији покретних ствари које могу бити конфисковане, у § 35. пр. зак. споменуте су само: „ствари које су каквим казнимим делом произведене или „којима се кривац за извршене каквог „казнимог дела послужио или их на то „намени“, а то су само дне груне од оних ствари за које смо видели у оним изказањима да могу бити у опште предмет конфискације. Треће група, а то су *ствари које образују corpus delicti* т. ј. оне на којима је делинквентно дело извршено, није изречно споменута у поменутом законском процису, ма да је очевидно да и ове ствари: н. пр. лажан новац са орућем којим је начињен (§ 146. кр. зак.), подлеже конфискацији због чега је и њих требало уврстити у поменуту општу детерминацију. У томе је непотпуна поменута општа одредба §-а 35. кр. зак. због чега се могу појавити тешкоће у њеној примени над се тиче конфискације означене треће групе ствари. С тога би требало допунити ову општу одредбу §-а 35. једним оплашћењем у казаном смислу, којим би била одобрена конфискација и свих оних предмета који имају *директна веза са нарушењем* код злочина или преступа баш и тада кад конфискација оних ствари није изречно наређена законом који казни овај злочин или преступ.

И сам карактер конфискације није довољно јасно одређен у одредбама нашег кривичног законика. Из неких одредаба видимо да она има прави казнени карактер кад се односи на одузимање предмета који чине дело добара осуђеног и чију спојину одузима, дакле да се равна новчаној казни и изриче као допуњујућа казна (§ 38), Међу тим је она и полицијска мера у интересу зараваља, јавне сигурности, нараветности, у случајевима § 332. т. 5. и 6. § 333. тач. 1. и 2. § 334. 365. и др. Карактер грађанске накнаде попређеној страни није нигде јасно показан на чега изводимо да она и нема овај карактер по нашем кривичном законику. Исто тако на питање о конфискацији ствари у случају сирти делинквента није правилно решено, што смо ви[1], показали на свом месту говорећи о овој ствари.

Нови кривични законик ће реформа у погледу, без сумње ће регулисати сва ова питања онако како их савремена доктрина решава и одстранити поменуте тешкоће, које само још боље илуструју несавременост данашњег нашег кривичног закона.

(По делу: *Traité théorique et pratique du droit pénal français*, par R. Garraud.).

Милош М. Станојевић
судија

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

У нашем случају, ни имамо два једнака и сраверна, или у исто доба и противна пута, и ако извршена у истом општем правцу; два пута одређена мотивима различним или конесним, извршени двама физиолошким противним покретима, под утицајем једнаких, сраверних и директно противположених сила привлачења и одбијања.

Као год што би, у случају одвојена и одбацивања детета од човека у сталном положају, центар опасности био пупак, са основом кичменог стуба овог човека, на једнакој дистанцији од крајњих тачака руку и ногу, исто тако и у нашој афери центар ротационих покрета злочинчевих мора се налазити на једнакој дистанцији од три битне тачке, од три крајње тачке његовог пута, од тачака *A S Б*. т. ј. од тачке одвојена, средње тачке и од тачке одбацивања леша.

Било да је реч о телу небеском или земаљском, о планета и злочинку, оно биће мора се кретати у правцу планетског пута, чија је основна, или пречник, равна одстојању *A Б*. Три тачке: *A Б S* мораје се неминовно налазити на овом путу, на једнаком одстојању од центра опасности система планете X.

Тачку заустављања *S* лако је одредити. Она се мора налазити на подједнаком одстојању од крајњих делова тачака *A* и *Б*,

[1] Чл. 26. измет зак. о ауит. фабричких и индустријских жигова даје право оштећеном да тражи обуставу даље употребе подражаваног жига, ако и да се поништаји такви жигови са робе на коју су ударени. „Оштећени — по овоме члану — може тражити и то да се сирови и оруђе униште и внуше „требовати учиниоцу, којиме су жигови грађени, но и да се варадени жигови одузе и униште.“ — По „чему излази да конфискација ових жигова по нашем закону нема овај последњи карактер т.ј. грађанске накнаде.

[1] У овоме случају тачна опис ствари које подлеже конфискацији у протоколу увиђаја, даје судији сва потребне елементе за изрицање конфискације и администрацији да изврши продају истих на тржишне јавности.

тачака одвојења и одбацивања. Положај средње тачке одређен је и утврђен анализом свију сила које управљају планетом или боље рећи злочинцем X. Ми овде, у истини, имамо једну примену закона универсалне гравитације: две силе привлачења и одбијања биле су сразмерне; оне су се изједначиле. Два противна хода, од *A* ка *S*, и од *S* ка *B*, била су потчињена двама еквиволошким покретима, т. ј. двема противним струјама. Они су извршили под утицајем сила привлачења и одбијања, и оба су била потчињена универзалном закону о најмањој акцији, о најмањој сили. Њима су управљали, или још боље них су ставили у покрет два равна мобила, или два равна зла у исто доба и конисена морална покретача, који су сачињавали јединство злочиначке мисли, јединство онога што се у кривичном праву означује именом *animus*, злочинчеву намеру, душу злочина. Злочинац је био под магнетизмом утицајем два противположена поза, једног позитивног а другог негативног: с једне стране жеља злочинчева за одвођењем, присвајањем и силовањем детета; с друге стране. У другом акту злочина и у другом путу после одвођења и силовања, брига да се осигура некажњивост и избегне репресији, одбацивањем деша са свима неитимама претварања. Пошто је дете одведено у *S* — домицил злочинчев — у који се овај враћао начином нормалним у моменту сукрета, то овде имамо, између тачака *A* и *B*, још две једнаке и сразмерне силе: силу центрипетну (средотежну) и силу центрифугну (средобежну). Свуд оних сила пронађе се два једнака и сразмерна покрета: акцију и реакцију. Ова једнакост акције и реакције основни је принцип природе, живота бића, па чак и само еволуције друштва; она је једна од форми закона покрета. Као год што силе прелазе у покрет и манифестују се у последицама, исто тако све активне и реактивне силе, које су у подједнакој мери управљале покретима и активна злочинчевим, морају се укрстити у истој тачки пресека, у средњој тачци, која се несумњиво мора налазити на подједнаком одстојању од тачака *A* и *B*.

Што се тиче два злочинчева хода, они су били доминирани законом о најмањој акцији, о најмањој сили, што ће рећи да је злочинац ишао најкраћим, најдиректнијим, најзгоднијим и најсигурнијим путем, да би дошао од *A* у *S*, и од *S* у *B*. Мора се ипак допустити, да је у другом акту злочина, а у жеља да се ослободи деша и осигура некажњивост, злочинац учинио један велики, дрзак и енергичан напор. Сасвим природно и логично, он се трудио да од себе одбаци што пре детињи лет. Тачка *B* мора се, дакле, у границама могућности, налазити на максимуму удаљења од тачке *S*. Одстојање *S B* максимално је, пошто ово мора представљати максимум злочинчевих напора. Максимално одстојање једнако је са пречником *A B*. изванетског пута, или са удвојеним полупречником $\frac{A\,B}{2}$. Сасвим природно и логично, средња тачка мора се налазити на крајњој тачци полупречника *C S*.

Несумњиво је, да је покретљивост злочинчева, доминирана законом о нормалној акцији, била ипак потчињена једном битном елементу: топографији или конфигурацији улица кварта. У ствари, његовој покретљивости није ништа сметало. Да је она била спречена, злочинац не би успео, т. ј. био би ухваћен и затворен. Противно овом, он је постигао потпун успех. Његови ротациони покрети извршени су према правилним и нормалним законима живих бића.

Према снему овоме, средња тачка *S*, или кућа злочина, мора се налазити на месту, одређеном спојом свију елемената које смо анализали. Она се мора налазити на једнаком одстојању од тачака одвођења и одбацивања, на крајњој тачци полупречника *C S*, тако да су тачке *A*, *S*, *B*, подједнако удаљене од *C*, центра полупречника *C S*. Пошто се привлачења система планете X. Пошто се тачка *A* налази на Северу, а тачка *B* на Југу, то се средња тачка мора налазити на Западу. С обзиром на почетну и завршну тачку злочинчевог хода, средња тачка мора се неминовно налазити на Југо-Западу од тачке *A*, и на Северо-Западу од тачке *B*, дакле на демаркационој линији која раставља сеторе северо-западни и југо западни региона злочина.

Примена научне основе на топографију региона злочина.

Ми смо теоријски разчланили покрете, које је злочинац морао извршити у споја два хода, и успели смо да на овај начин реконституишемо идеалну и апстрактну синтезу његовог двогубог пута. Планета X — наш злочинац — није се кретала у вауру бесконачног простора, већ у ограниченом региону једног градског кварта. Његова покретљивост, и ако ничим није била ометена, била је потчињена топографији кварта.

Ако пређемо на план вароши Брисла, видећемо:

Да се тачка *A* налази у улици „Laeken", према фламанском позоришту, између која „Pierre de Taille", домицила Жанинах сродника која „Foin" и улице „Echelles":

Да се тачка *B* налази у улици „Hirondelles" бр. 22;

Да је линија *A B*, која представља осовину или пречник пута претаља планете X, представљена улицом „Laeken":

Да је медијана представљена улицом „Grand Hospice",

Да је полупречник *C S* у правцу Истока, до пресека улица: „Grand Hospice", „Marcq" и Béguinage.

Да је пут злочинчев морао бити овај: улица „Laeken", кеј „Pierre de Taille", кеј „à la Cheux", улице: „Canal", „Marcq", „Grand Hospice", „Laeken", „Hirondelles". и

Да се средња тачка *S* налазила на Западу, на екваторској линији, дакле у улици „Grand Hospice", на пресеку путева одласка и повратка, на подједнаком одстојању од тачака *A* и *B*. Аналогно је немогућно, и са гледишта физичког, и са гледишта логичког, и са гледишта људског, да се ова тачка налази на ком другом месту.

Пут злочинчев у овом случају одговара путу воде која се пумпа. Аналогија је очигледна, значајна и карактеристична. У свом двогубом путу, оствареном у циљу извршења злочина, злочинац је прво извршио покрет узимања и привлачења детета, а затим, у другом акту злочина, покрет одбацивања. Слободна вода била је уништена под њега; он је радио, као животиња, под утицајем порочних инстинката и дивљачке, злочиначке, болесне и импулзивне природе. Материја је управљала и господарила овим бићем. У човечјем телу има две трећине воде, те се с тога не треба изненађивати што је један човек, лишен слободне воље и под утицајем материје, или још боље ако је једна људска маса, морално инертна, у којој је било 66% воде, применила, са гледишта физичког, један хидраулични принцип. Наш злочинац радио је као хидро-пневматична машина, он је прво ексцирисао дете, а затим га је одбацио у назад са апсолутном и потпуно савршеном симетријом покрета. Овде имамо, још једном више, прост и очигледан доказ о јединству принципа, које једновремено управља еволуцијама свију тела и бића, активна човека, злочинца, као и покретима материје.

Приликом и стање места: кућа злочина.

Сем у почетној тачци пута, нико није видео дете кад је прошло, нити где је ушло. Мала је, дакле, морала бити одведена у најмрачнијо, најсушћа и у погледу полицијском најмање надзираван регион кварта, у коме се, око 7 часова у вече, не показује никакав живот, и када је цео свет у кући ради вечере. Неонажена, Жана је одведена у једну кућу, у коју се улази и из које се излази потпуно сигурно, дакле у какав специјални и усамљени стан, у који је могућно довести неонажено једно дете. Злочинац је морао имати на расположењу кућу, подесну за извршење његовог злочина, без радозналих и досадних суседа, пошто нико од становника кварта није ништа видео ни чуо. После силовања и случајне смрти детета, злочинац је нажљиво и методично приступио череченју леша и накнадну исечених делова. Он је ово морао радити у потпуној сигурности и без икаквог страха, уверен унапред да га у његовом жалосном послу неће узнемирити никакав сродник, никакав досадни сусед, никакав клијент, па ни полицијски органи. Овако брижљиво череченье леша и савршено накнадне изчеречених делова, никад се не би могло извршити мирно и хладнокрвно у кабинету каког лекара, у соби позади дућана каког трговца, у какој меблираној соби за самца или у привременој соби какве проституткe.

С друге стране опет, невероватно је — да не речемо немогућно — да је злочинац одео дете у стан који се налазио с страну. Интелигентна и разумна, Жана не би тако мирно ишла са странцем лицем кроз коридоре и уз непознате степенице. И сам злочинац, да је становао на страну, не би смео рачунати на сигурност. Назад, на степеницама једне неке куће, у којој станују више породица, и која је

сваком приступачна, бар би неко видео или чуо, бало дете било њеног запођача, приликом доласка и одласка. Противно овом, готово је несумњиво, да је мала била одведена у какав приземни, усамљен и згодан стан. Злочинац је у њега могао одвести дете а да не буде виђен; он је изнурио силовање и черечење леша без опасности; он је, најзад, мирно и спокојно приступио наковању исечених делова, без страха да ће бити изненађен и узнемирен у овом свом послу.

Са једне друге тачке гледишта злочинац, и ако је имао згодан стан, сто и хартију за наковање, канап, коњак и ракију, није могао имати на расположењу целу кућу. После осам дана, он је морао да се ослободи ногу и цинела своје жртве. Да је његова кућа била окружена баштом, он их је у њој могао законати за извесно време, на доцније, над се на злочин заборави, тајно их бацити у реку, канал или какав рибњак. Исто тако, да је имао на расположењу подрум, могао их је привремено тамо оставити у каквом алкалном раствору (поташа или сода), на да их доцније без икакве опасности уме и уништи.

Место злочина мора, дакле, притежавати и сједињавати ове услове:

Стан самца у кући усамљеној, нарочито положаја, привештено на углу улице без суседа; приземни стан за самца са потребном инсталацијом; стан од више соба у згради са малим бројем кирајџија; кућа без баште у којој злочинац није имао на расположењу подрум и подземне просторе; кућа у најусамљенијој и најмање надзираној улици кварта.

Ако се има у виду топографија кварта и особени положај сваке улице са гледишта циркулације; и ако се, с друге стране, добро анализе функционисање дневне полицијске службе у овим регионима, констатоваће се да једна улица притежава сасвим специјалне услове имунитета. То је улица „Магеч", који сједињује улицу „Canal" са улицом „Grand Hospice".

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине каменичке у срезу подгорском, актом својим Бр. 1482, пита:

„Пресудом овог суда, од 4. маја ове год. № 801, кажњено је, са по пет дана затвора, за дело из тач. 3. § 327 крив. закона, седам лица. Пресуда ова саопштена је осуђенима 7-ог истог месеца, и од ових 7 лица, нет је њих изјавило жалбу вељеском првостепеном суду, а два се нису жалила.

Док су жалбе дне код првостепеног суда, стављане приседбе и прављене овет првостен. суду, протекло је више од три месеца, у коме је међу времену наступило и одмор судски, те је тако пресуда овог суда по жалби петорице решењем вељев. првост. суда Бр. 2680/1, тек под 11 овим месецом оснажена. — дакле тога је дана постала извршна.

Суд овај разуме, да пресуда према жалиоцима није застарила, и да ће почети тек застарелост тек од онога дана када им се горње решење првост. суда, саопшти, али настаје питање: *За да је застарала пресуда Бр. 801, према оним лицима, која су кажњена а нису се жалила?* Свих седам лица кажњени су по једном реферату, и једном пресудом.

Моли се уредништво за објашњење у наредном броју, како не би суд дошао до одговорности прилином извршења пресуде."

— На ово питање одговарамо:

Према онима, који нису изјавили жалбу на пресуду тога суда Бр. 801, пресуда је постала извршном 10-ог маја ове године у смислу § 15. и 16. Полицијске Уредбе.

Како је од тога дана, на до сада, протекло више од три месеца, а она није према њима извршена, онда је она застарила, и сада се не сме и не може извршити у погледу казне затвора.

Што се тиче досуда ваз: таксе, дангубе сведока итд. може се извршити, јер у том погледу није застарила.

Како је, међутим, овде неко од органа општинског суда прекуствио да изврши пресуду према овој двојици, који се нису жалили те су они тако сада избегли казну а они који су се жалили издржаће је, то према њему треба предузети законске мере.

II

Суд општинске лучиске, актом својим Бр. 794, пита:

„У члану 30. закона о општинама стоји, да на општинском збору имају право гласа сви пуноћетни грађани — чланови општине — који плаћају државни најмање 15 динара непосредног пореза годишње, рачунајући ту и стални државни прирез. Прошле године објављено је од стране тога учредништва, да се за стални државни прирез сматра само 75% а не и 25% који је био одобрен привремено једногодишњим финансиским законом.

Ражањско Пореско Одељење, по чл. 21 зак. о општинама, оверило је пренисе распореда Бр. 6. за т. г. и послало овом суду за састав гласачких списокса, са свима облицима који спадају у састав непосредног пореза, као и целу разрезану суму државног прореза са стоном 100%.

Како је сада време да се састављају гласачки списоки, то без сваке сумње, сви имају саставити ове списоке са непосредним порезом и државним прирезом онако, како распореди гласе.

Да се не би погрешно саставили гласачки списоки, и што би ово било противно и самом уставу, то суд учтиво моли уредништво, да изволи у свом наредном броју објаснити, да ли се за право гласа има рачунати, поред сталног државног прореза 75%, и привремени 25% који законом за стални није утврђен, већ само остао наређењем као и за прошлу годину?"

— На ово питање одговарамо:

Према члану 76. закона о непосредном порезу, стални државни прирез износа свега 75%.

У стални државни прирез никако се не могу убројати привремени прирези, који се предвиђају финансиским законом.

Према томе, и ако је пореско одељење урачунало у суму сталног државног прореза 25% прореза из финансиског закона он се при прављењу гласачког списка не сме узимати у обзир нити урачунати за право гласа.

Кад, дакле, општински суд приступи изради гласачког списка, он нека код сваког лица одбије од укупне суме прореза 25%, па ће према остатку изнаћи, да ли дотично лице има право гласа или не.

III

Деловођа општине вар. Миоваце, пита:

„Молим уредништво да ми изволи објаснити следеће.

При овоме сресу има 2, среска практиканта, која су из оближњих села, где имају непокретно имање, задругу и куда свако вече иду својим кућама.

Настаје питање: које су општине они грађани — да ли ове где су као неуказни службеници на раду аналого чл. 17 зак. о општ. или су оне где имају непокретног имања и где им задруга и фамилија станује?

Где треба да се задуже личним порезом?

Где да се упрете у бирачки списак?"

— На ово питање одговарамо:

Члан 17. закона о општинама јасан је. Сви државни чиновници, свештеници оба реда, учитељи и неуказни службеници државни, по закону су чланови општине где служе.

Према томе, они ту морају и порез плаћати, а ту морају бити уведени и у гласачки списак.

IV

Суд општине дворишке, актом својим Бр. 877, пита:

„Чланом 8-им. закона о пороти, предвиђено је, поред осталог, и то, да се издате поротничке награде накнаде каси од кривца, у противном ако се од кривца нема од куда наплатити да плати село, варош или варошица, на које је кривац итд. но начин извршена ово наплате није одређен.

Суд ово општински, као претплатник тога листа учтиво моли уредништво за објашњење: како ће се она накнада порезивати на село и плаћати — да ли по пореским главама, или ће се стављати у будет општински и по томе чинити ове исплате.

Ово је потребно суду знати, пошто такав један случај има на извршењу, а буџетом није ова исплата предвиђена, а и надзорна власт није одобрила одлуку одборску о порезивању ове исплате по пореским главама."

— На ово питање одговарамо:

Исплата поротничких награда уноси се у буџет, као и сви остали законски издатци.

Али кад је у своје време пропуштено да се у буџет унесе сума на овај рачун, онда исплату учинити на позније не-

предвиђених општинских потреба у смислу чл. 133. закона о општинама.

Ако је случајно и та позиција исцрпљена, онда треба донети одлуку у смислу чл. 10. закона о окружним среским и општинским буџетима и наћи извора одакле да се исплати, па то послати на одобрење г. Министру Финансија.

V

Суд општине островачке актом својим Бр. 1559 пита:

„Срећко и Милисав Анђелић, тсм. из Остре, тужбом својом од 15. октобра 1907. год. № 2415, тужили су овоме суду Српску Државу, за заузеће земље, и вредност исте одредили су 40. динара.

Ако би се и преко вештака ово имање проценило, не би вредност прешла преко 100 динара.

Па пошто је општински суд, по § 6. суд. грађ. поступка, надлежан судити спорове о непокретним имањима закључно до 100 динара, и да би овај спор могао расправити и своју пресуду донети, моли се уредништво, за објашњење: кога би суд могао одредити и нарочито позвати да заступа Српску Државу, у овакним споровима, пошто ово земљиште подлежи надзору чувара Држав. Шума.“

— На ово питање одговарамо:

По стану 6, тачке 3. члана 86. закона о општинама и § 27. т. в. грађанског судског поступка, општински судови нису надлежни да суде грађанске спорове где је у питању државна и општинска имовина.

Али над је суд већ примио тужбу, онда нека на решите новоме државног правобраниоца при Министарству Финансија, па ће он дати потребан одговор за државу као њен заступник.

VI

Суд општине богавске, актом својим Бр. 738. пита:

„По чл. 74. тач. 6. зак. о непосредном порезу, ослобађају се личне порезе судски осуђеници на затвор, заточење или робију, за све време одржања тих осуда, ако је оно дуже од године дана.

Како у овој општини има лице, које је пуштено условно са осуде, то се моли уредништво да преко свога листа овај суд обавести у следећем:

1. Да ли се казна сматра за издржану оним лицима, *која су са осуде пуштена условно*; и

2. Да ли се таква лица требају задуживати личном порезом?“

— На ово питање одговарамо:

Условни отпуст не може се изједначити са издржаном или опроштеном казном, јер се лице, находећа се на условном отпусту, може увек вратити у казнени завод над пастуше узроци које предвиђа закон о условном отпусту.

Према томе, условно отпуштене осуђенике не треба задуживати личном порезом, јер су они ослобођени по чл. 74. тачка д. закона о непосредном порезу.

Ако је који већ задужен, нека се жали Пореској Управи на ће бити ослобођен.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Председници, потпредседник, чиновници и одборници бирају се на три године, а избор оних, који су изабрани на општим изборима у смислу чл. 181. в. закона о општинама, важи за период 1910—1912. године.

В. П., из С.....„ жали се Државном Савету противу избора кмета села с....., који је извршен 5. априла 1910. године, због ових неправилности:

1. што општински суд у објави својој, којом је сазвао збор за овај избор, није објавио и број правних гласача по избучном списку;

2. што су нека лица два пут уписана у избучни списак, на два пут и на збору гласала;

3. што бирачки одбор није поставио гласачке кутије оним редом, како прописује трећи став чл. 54 б. зак. о општинама;

4. што бирачки одбор, прилином отварања кутије и пребројавања куглица није поступио по чл. 54. ѣ. зак. о општинама, т. ј. куглице је пребројио само председник бирачког одбора, а није дао, да их преброје и општински одборник и представник листе; и

5. што је бирачки одбор кандидата Д. О. огласио за изабраног кмета само за 1910 годину, противно чл. 101. и 181. е. зак. о општинама.

Други Одсек Државног Савета, по оцени жалбених навода и расмотрењу изборних аката, нашао је, да су наводи под 1. и 3. без вредности, навод под 4. без доказа, јер се записником не утврђује, навод под 2. без утицаја на резултат избора, а да навод под 5. стоји, јер се из записника одн. одлуке бирачког одбора види, да је бирачки одбор кандидата Д. О., који је добио просту већину гласова, погрешно огласио за изабраног кмета овог села само за 1910 г. већ је бирачки одбор, у смислу чл. 101. и 181. е. закона о општинама, био дужан огласити га за кмета за период 1910—1912. год., пошто по наведеним законским прописима овај избор има да важи за три године.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се жалба одбаци као неумесна, ну с тим да бирачки одбор у смислу горњих примедаба донесе своју нову одлуку.

Одлука од 20. маја 1910 год. № 6697.

Јог. К. Ст.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ТРАЖИ СЕ

Наше посланство у Софији известило је од бугарских власти, да је неки **Милан**, чије је презиме непознато, живео од пре три године у Варни, у кући Анђелине Пападотове у „војничкој“ улици, и да је пре шест месеци отишао незнано куда, повевши са собом и плач од стана у коме је био.

Како се за њега није могло ништа сазнати до сада, то се они путом позива, ако је у Србији, да се јави власти и изјави шта ће са својим стварима, које се и даље налазе у стану поменуте Анђелине.

Ако он није у Србији или није у животу, а за који би знао што о њему, позива се да о томе извести Антропометријско — полицијско одељење у Београду, с позивом на његов нит Абр. 1542 најкасније за 15 дана.

УХВАЋЕН

Миладин Манојловић, одбегли осуђеник, чију смо слику и потерницу донели у прошлом броју, ухваћен је.

ПОТЕРЕ

Милан Николић, Циганин, осумњичен је да је извршио крађу у судници општине брановићке, којом је приликом однео и печат општински. Он је опљачкан, са густом црном брадом, у оделу грађанском. — Депеша начелника среза ваљевског Бр. 13926.

Живко Мирићковић, из Београда, осуђеник поправетачког казненог завода, чију слику доносимо, побегао је за рада.

Он је стар 37 година, средњег стаса, смеђ, очију мршавастих, бркова плавих великих. У оделу осуђеничком. — Дешиша шожаревачког казненог завода бр. 3299.

Лазар Мијатовић, из Врчина и **Павле Јорговић**, из Лисовића у опр. београдском, осуђивани београдског казненог завода, чије слике изнесмо, побегли су са рада.

Лазар је висок 1·79·5 метара; стар 42 године; косе прве, очију плавих. Од особених знакова има: на десној руци: белегу од посекотине, праве линије, правца косог, дужине од 1 см, на првом зглобу кажиперста, стране постериорне — спољне; белегу од посекотине, величине 4·5 см. у облику праве линије, правца поврехног, на средини шаке за 6 см. испод корена; на десној руци: белегу од посекотине праве линије, величине 2 см, правца усправног, између палца и кажиперста, страна постериорна; на глави: белегу од пришта величине десетпарца, на левој јагодици за 2 см. испод спољњег угла левог ока; и младеж величине пшеничног зрна, на средини леве шлице за 4 см испод левога угла уста.

Павле је висок 1·63·5 метара; стар 45 година; косе отворено плаве, бркови рђави, очију шаренасто-отворено зелених. Од особених знакова има: на левој руци: белегу од посекотине, правца косог, величине 3 см. на првом зглобу палца, стране постериорне; и на десној руци; белегу од чира величине ораха на рамену. Обојица у оделу робијашком. — Дешиша управе београдског казненог завода Бр. 4627.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најжељну потеру, и у случају проналаска страварно их упуте власти која је потерницу издала, с позивом на означене бројеве акта или дешиша.

Протоколом лекарске секције, утврђено је, да је пад овим непознатим извршено убиство, а зоћеном потрагом да је из пористолубла и да је овај непознати убијен на дан 7. априла тек. год. у вече.

Грађани су на овоме делу пронађени, двојица дело признају, али не знају које је и одакле је убијени.

Како се до данас није могла утврдити идентичност убијеног лица, то се ипак све лице полицијске власти, да ирено општинских судова доноде: да ли је које лице нестало, или се зове, или ли породице, пада је из свог места отишао и куда, је ли и где радило, је ли имало каквих путних исправа, уверена и томе подобно?

По признању убица, убијени је могао бити стар 25—30 год. раста је средњег, доста развијен, имао је црне бркове, прну косу, браду је бријао, обрва дугих. Од одела носио је: један стари гуњ, чизмице од шајака, навуклиј гаће и кошулу од ушије, са челичним дугметима, на грудима мали и на мањостима великим четвртастим. На глави је имао шајачку а на ногама ципеле. Носио је сопствено пуношо чарапе. Поред овога овај непознати носио је собом једно мало црно четвртасто сандуче, оковано инвицом танким плехом, са ручицом од коже на горњем капку. У истом сандуку нађене су: једне нарадне панталоне од материје, једне изгужване, једно нарчо платно, једно шарено нарчо пахтра жко од шпиро нарамице.

На горњем капку овог сандучета нађене су две уковане хартије: на једној стоји исписано: „краљ. српска царинарница ристовачка Бр. 158“ — пошшанска пашет а на другој „Sofia“.

По признању убица, убијени је радио као радник на новој железничкој пруги; при себи је имао овај кажиперст величине као служитеља исправа, и нека уверења, што су они, по извршеном убиству, спалили.

Да би се утврдио идентитет убијеног и спознаја његова породица, треба ово убиство објавити на општинским и месним скупштинама, јер се само на то чека, па да се пракса предлу *стау*.

Ако би се сазнало које је ово лице, одмах треба дешешом известити начелника среза тамнавског на Уву, с позивом на његов ж. бр. 11856.

ПРЕСТАЛА ПОТРЕБА

Живојин Јовановић, трг. из Ниша, чију смо потерницу нашли у броју 31. ухваћен је, то је престала потреба даљег његовог тражења.

НА ЗНАЊЕ

Комплети „Полицијског Гласника“ за 1908. и 1909. год., у елегантном тврдом повезу, могу се добити у уредништву по цену од 20 динара за једну годину. Комплети у меком повезу за 1908. и 1909. год. могу се добити по цену од 15 за једну годину, или оба заједно за 25 динара.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

На дан 10. маја тек. год. у селу Јабучју среза тамнавског, нађен је оглодан костур непознатог човека.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

уредник Милорад А. Вујичић

БРОЈ 34. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 5. СЕПТЕМБРА 1910 ГОДИНА VI

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у окиту 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединих бројева **„Полицијског Гласника“** не продају се. Рукописи се не враћају

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(СВРШЕТАК)

Поред других непотпуности и нејасности, §§ 486. и 487. имају и ту непотпуност или нејасност што се, из њих, не види, да ли ће се они применити и на продају покретних као и непокретних добара. Ми не налазимо разлога да се ти прописи ограниче само на продају непокретних ствари, тим пре што, у том смислу, можемо навести и § 85. Зак. о Стеч. Поступку, али одмах додајмо да, ако би се полицијска власт, приликом продаје покретних добара, огрешила о те прописе, продаја не би могла бити, с обзиром на § 506., прав став, поништена, осим „ако би било злоупотребљена и неиспитана од стране извршитеља и купца ствари“ (§ 506., прав став in *fine*). Једино би се могла тражити, изван наведеног случаја, накнада штете, ако, наравно, стоје сва услови које је Грађански Законик, у гл. XXX., за постојање права на накнаду штете прописао.

Који повериоци, у опште, дакле аустрахујући оно што смо казали већ за осигуране повериоце, имају право решавања? Законодавац је онде сасвим законски. Неће бити тешка ствар, ако се врши продаја добара какве стечајне масе, јер се, код стечаја, сви који повериоци имају право решавања, а то су они повериоци који су се у стечајну масу пријавили (§ 54. Зак. о Стеч. Поступку).[1] Ако се дужник не би са повериоцима поравнао већ би се морала стечајна маса наложити продаји, тада повериоци барају, између себе, по § 70. Зак. о Стеч. Поступку, један одбор од тројице, и тај одбор „сматраће се за неограниченог пуномоћника укупности поверилаца“ (§ 76. Зак. о Стеч. Поступку) и као такав решавање пуноважно, у име стечајних поверилаца (повериоца у стечају — les créanciers dans la masse, као што се, тачно, изражавају француски правници), сва она питања која ће се појавити у току стечаја па, дакле, и питања из §§-а 486. и 487.. У оставом, § 85. Зак. о Стеч. Поступку вели: „При продаји покретних и непокретних ствари исход процеса, извршна власт придржаваће се прописа § 261. (сваког поступка грађанског судског поступка са грађанске парнице“. Да приметимо да, и ако се горе говори само о § 483., ипак треба § 85. Зак. о Стеч. Поступку применити, по аналогији, и на § 487..

Али, тешкоћа постоји онда, ако се егзекутивна процедура први изван стечаја, као што то, махом, и бива: принудно извршење ни мора бити последица стечаја, оно је само последица неиспуњења, од стране дужника, оне обавезе која је предмет одлуке суд ке (пресуде или осудиног решења). Поверилац не мора тражити, због тога, стечај своме дужнику, а, врло често, он овај не би могао ни отворити, баш и ако би то хтео.[2]) Да ли тада сваки поверилац има право да, у случајима предвиђених у §§-има 486. и 487.; решава, било лично било преко пуномоћника? Ако се одговори потврдно, шта ће се полицијски орган уверити да ли је онај која се за повериоца представља заиста то? Да ли ће се он тада морати држати процедуре сличне пречишћавању (ликвидирању) тражбина у стечају? Сва нам се та, и још друга, питања намећу, када читамо §§-е 486. и 487., и та питања, као и остала која смо, тумачећи та два прописа, нетаили, показују како су многобројне празнине и нејасности код тих двеју законских одредби.

Ми мислимо да се §§.-има 486 и 487. не може дати тако широк смисао: да сваки поверилац има право гласа при одлучивању о томе шта да се ради са пописаним добром, јер, као што се из постављених питања види, било би немогућно то прописе применити, ако би се они тако екстензивно схватили, или би их, или, извршна власт, просто као неки законодавац, морала допуњавати, или, наравно, по Уставу не може бити. Стога треба право решавања признати само оним повериоцима за које, са позитивношћу, можемо рећи да их је законодавац имао у виду у §§-има 486. и 487., а то су повериоци који су тражили, из пописаних добара, наплату, они чијем се установу и интервенцији има благодарити што је до продаје дошло. Повериоци који наплату тражили нису, који немају никаквих заслуга за то што је власт приступила егзекуцији, који се, дакле, за сву пису ни интересовали, не могу полагати право на то да решавају о судбини пописаног добра, нада ниоу бити у опште умешани у егзекутивну процедуру. Све што они могу то је, разуме се, да се, приликом распореда новца добијених продајом тога добра, суду пријаве ради наплате (§. 489. Грађ. Суд. Поступка у вези са §§-има 91. à 116. Зак. о Стеч. Поступку). Да приметимо да овакво тумачење §§-а 486. и 487., у тачки која нас онде занима, има и ту добру страну што је полицијској власти лако се уверити да ли је онај који јој се, према оном што смо мало час казали, представља већ ради збиља поверилац: како, за тражење принудне наплате, ваља имати изриту одлуку судску (§. 462.), то ће већ у самим актима продаје бити доказа о сврсисходности у коме се дотично лице на продаји представља. Пајзал у смислу ове интерпретације може се навести и §. 478. а, који само оним повериоцима који су извршење тражили даје право да продају обуставе: остали повериоци не могу о томе решавати.

Али на сви повериоци ове категорије — повериоци за чији се рачун добро продаје — немају право гласа: имамо већ напред казали да, у начелу, треба овде изузети заложне повериоце, а из разлога тамо изнесених. Разуме се да ми онде мислимо на оне повериоце чија се залога основа на попису већ датира из времена раниијега од овога, што ће рећи да повериоци који су пописом, по §-у 469., постали заложни имају право вешања: ако бисмо и то повериоце искључили, онда би остао, будући су проети, хипотекарни, повериоци, тражењем принудне наплате и добијањем пописа, преобраћени

[1]) Зи тражавање или осторне тражбине налеги § 69. Зак. о Стеч. Поступку (замена од 25. Јануара 1878. год. бр. XXVIII., стр. 11.).

[2]) Кад се оно стечај отворити, казе о томе §§. 3. и 143. Зак. о Стеченном Поступку.

у заложне, са том само принедбом што им та залога прво често неће, или неће потпуно, паплату обезбедити? Само у оном случају, када су поверници, чија је залога старија од пописа, у исти мах и поверници који су наплату тражили, и то једини који су ову тражили, могу они начин право решавања по §§-има 486. и 487..[1])

Ж. Пореч

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

Улице: „Canal“ и „Marcq“ припадају 19 полицијској станици, док улица „Grand Hospice“ припада 18 полицијској станици. Агент ове друге станице, чији је центар „Béguinage“, не може ући у улицу „Marcq“. С друге стране, агент прве станице, чији је центар на пресеку улица: „Canal“, „Lacken“ и „Pont Neuf“, може ући у улицу „Marcq“, али се мора зауставити у улици „Grand Hospice“, пред које не сме даље. Ако би ово учинио, он би био казњен за непаље у надлежност свога колеге. Према овоме улица „Marcq“ представља, са гледишта полицијског, један вор-сокак. Агент полицијске станице бр. 19, који би у њу ушао, морао би се одмах враћати натраг да би дошао на место своје контроле, на коме мора бити сваких четврт сата. Реон ове полицијске станице веома је простран. Да би увек био на месту своје контроле, агент ове губити своје ограничено време у обилажењу улице „Marcq“ и враћању натраг, и с тога је ова улица лишена сваког надзора.- Злочинац, који станује у овим крајевима, морао је ово дочути, те је с тога ово сигуран да на своме путу неће срести ниједног полицијског агента оног вечера над је код себе одео мазу Жану.

Вероватно је, дакле, да је злочинац, који се користио приликама времена и места, искористио и ову особену аномалију полицијске службе. Када злочина мора се, дакле, налазити у пустој и усамљеној улици кварта, у којој је требало отворити прва истраживања. То је улица „Marcq“ у којој се неминовно налази пуна злочина, у којој је Жана била одведена.

Злочинац.

Остаје нам сада да изнађемо и анализимо специјалне прилике које су допустиле злочинцу да изврши свој злочин, као и особене карактере истога лица.

1. Становници кварта.

Злочинац је несумњиво становник кварта улице „Lacken“, близки сусед, редовни продавник, који је познавао мазу Жану, коју је заиаиао и желео.

Испитивање прилика ове врсте злочина потврђује резултате рачуна вероватноће и примене општих природних закона. У приком тренутку полиција је била поиша правим путем, сматрајући да је злочин извршен у врло ограниченом региону, у близини места са кога је дете одведено и место на коме је његов лег нађен; она је, шта више одређивала приближно и одстојање између куће злочина и места остављања леша, које је, по њој, износило око 300 метара. Али, у место да се држала овог правог пута, полиција је залутала. Обманута у својим правим истраживањима, чији је правац био погрешан у погледу злочиначког персоналитета, она је изгубила времена и отпочела радити без реда и методе.

Наш је злочинац, дакле, становник непосредног суседства. И доиста, у поступцима злочинчиним против детињства — изузеи оних које врше спитиице — испрвилаз злочина обично је близки сусед, становник исте куће: господар или слуга, вочекад познаник или пријатељ. Разиратиици су далеко од тога да буду „луде“, као што тврде извесни полицајци, неспособни да их открију, а у жељи да извине ову своју неспособност. У колико је њихова пасија противна природи и законима живота, они су доиста лудаци, болесници, ненормална створења, дивље животиње, али, и поред свега онога, они раде нешто и обазриво. Да имају изванредни увус доказа је то, што увек кидисавају на ледиие и најпримаљивије девојчиие. Оваква деца драже их. Они прате њихово крстаре, пребају их и користе се згодним моментом непажиье, небреженьа или одсуства надзора да им се приближе, да их заведу и одведу на јеи начин. Несумњиво је, да је њихова пасија неприродна и нечувена, али иман зато они показују у вршењу својих злочина све особине дискоетн, опгроумности, лукавства и обазривости, које доказују свесност и интелигенцију.

Да наведемо неколико примера

Луј Менеекелу, творац најгнуснијег од ових злочина, који је погубљен у Парису 15. априла 1880 год. због силовања четворогодишње Луизе Дје, становао је у истој кући у којој и његова жртва, на једном спрату више. Убеђена да ниено дете није назаиало никад на кује, мати одмах осумњичи „гаувог“, који је становао на истом спрату. При сумарни претрес његовог стана није довео ни до каквих резултата: бедник је лен жртви био сапрво у своју слмиљу. Међутим, сутра дан су се на његовог стана чули појединачни удари чекића, а одмах за овим остиио се отужни мирис загореле меса. Једна сусетка о овоме је одмах навестила братара, додајући: „он черечи малу“. Извештена о ономе, мати детаља одмах је отрчала полицајском комесару: „Дођите брао!... Те је моје дете неко чудовиште сваљује.“ Комесар не хтеде ревовати у ово тврђење. У свом ненамерном болу, номислио је он, ова жена изгубила је памет. Како повероваги у могућност једног оваквог страховитог злочина? Кућа, означена као место злочина, налазила се у улици „Orenalle“; то је била једна врста караванског хана, у коме је обитавало 36 породица, а међу њима и 6 полицајских агената. Злочинац, вађа, иаје био под њеховом заштитом. У предлена мати толико је наваљивала на комесара, да он најзад није имао куд, неће послио свога секретара да провери и ено тврђење. Пошто су разбијена врата на стану осумњиченог, јурнули су на њега, и овом приликом секретар је из једног цева његовог капута извукао мишицу а на друге руку детињу. Кад су притрчали неће и отворали је, на распаљеном углу загоревала су цреева детиња. У самој неће нађена је жртвина глава, која се још могла познати, а у једном ормару у зиду остали делови леша. Инструменти, употребљени за черечеиье леша, били су разбацани тамо амо по соби; од њих су нађени: брјач којим је одсечена глава, нож којим су исечени удови, гестера којом су стругане и чеиић којим су домљене кости. Четрдесет и три дела леша нађена су ноје у ормару, које испод затоса, које у нужнику куће. На овај начин успело се, да се реконструисане готово цело тело. Недостајали су само врат и полни органи. Злочинац је ирво уииштио ове делове организма да би утро траг свога двогубог злочина: задављивања и силовања.

Страховити разиратник Воаније, убица мале Алисе Нет (21. јула 1890) примамљивао је код себе девојчице из суседства. Прво је извршио злочин над малим Робином, сиротим и напуштеним дечком, који му је дошиље доводио девојчиие које су скитале по кварту. Злочинац је наочити била пала у очи мала Алиса, дете честито и под строгим надзором породице, и с тога навали на Робина да му је пошто пото доведе. Једног дана, кад је дете само изишло у шетњу, Робин је наговори и одведе код злочина.

Најстрашнија од ових злочина у Белгији је извршио малолетник Жак Ван Рилер 31. јануара 1893 године. Бедник је одвео далеко од куће и силовао сестре Јустину и Малвину Дегрел, од којих је прва имала 7 а друга 5 год. Сутра дан по извршеном злочину тела несрећних жртви нађена су у шуми „Soleilmont“, на територији „Fleurus“. Пошто је прво удавио млађу сестру, разратник је силовао старију, па затим покушао да и ну удави. Немогући у овоме одмах успети, бедник јој је ударцима штиклом провалио стомак. Кад су нашли тела ових малих мученица, старија сестра још се није била охладила, али је смрт наступила убрзо по вађаску тела. У смртним муками јадно дете имало је још толико снаге да се приближи млађој сестри и да је обгрли увиченим рукама. Услед хладне зимске ноћи, тешких мука у сред пусте шуме, смртно рањена и у агонији, несрећна девојчица још се била покрила хаљиницама своје сестре. У овако језовитом и великанственом положају нађени су лешеви ове мале мученице. По извршеном злочину злочинац је отишао у кавану, и тамо

[1]) Овде изложивмо, за сада, ово своје мишљење. Остаје нам још — да ја будемо готови да образложењем законских прописа односно саме јавне продаје (лицитације) — да проследимо одредбе које се тичу исплате залогодавне цене (§. 483.) и протеста лицитације (§. 485.). Да приметимо да ће, приликом изиласа законских пасјеша о опходњу ове, бити говора и о овим двема важним стварима: 1) О другој продаји и наплати онога што би се, другом продајом, добилало (§. 484. и 485.) и 2) О томе: зад купац на јавној продаји постаје сопственик, питање које нам пружиа могућности ова продаја непокретних добара. (Дакле, у оном случају, питање је: да ли купац постаје власник одмах по свршеној лицитацији или тек добије потврду?).

у весељу и у игри провео један део вечера. Он је био сусед Дегрсовових, а једно време био је и у пансиону код њих. Петрага је утврдила да је чак био и љубавник домаћичин.

Тринаест година доцније, разваратина Максимилијан Бел силовао је и убио, у овом истом пределу, малу Јозефину Хендрик, стару 11 год. Несрећно дете беше се око подне увутиао у Вереи са ручком за свога оца. Неи леш, страховито нагрђен, нађен је у једном суседном пољу. Злочинац је приказао особљу једне ладе за превоз угла у Гујету, и имао је обичај да се чета сваког дана пре подне, а врло често доцкано је и у „Soleilmont" и са задовољством посматраде место на коме је Рихер упропастио две девојчице. Разним личностима, а нарочито сведоку Бодуену, Бел је признао да је у овим крајевима срео малу Хендрик на три недеље пре извршеног злочина. Он је, даиле, познавао место злочина и напике детиње.

Самоило, који је 29. маја 1907 године од поротног суда у Риму осуђен на вечиту робију због силовања и убиства седмогодишње Јоване Де Анђелис, становао је преко пута своје жртве у истој улици.

Учитељ Жан Фредерик Милер, осуђен на смрт због силовања и убиства мале Берте Виншемејер, имао је дете под својом управом.

У Антоји је Бранисов силовао и заразио два детета својих патрона.

Жан Фоне ухваћен је и ухапшен у Монмарту, у моменту кад је покушао да силује једну девојчицу од 8 година, коју му је мати била поверила у циљу надзора.

У Виндзору је Вилијам Остен, осуђен на смрт због силовања три четогодишње Ане Битлер, био запрајуја њених родитеља, т. ј. становао у истом стану са својом жртвом.

Лупијан Пеин, убица мале Агне Буји, у Базоан-Гуету, становао је у непосредној близини домицила своје жртве и познавао јој је врло добро, јер је је често сретао.

Готен Риги, из Сиресна, који је одгајао у једна хотел малу Габријелу Бонси, да би злоупотребио њену немоћ и њено незнање, био је пријатељ њених родитеља.

Албер Солејан, из Нарвеа, убица мале Марте (31. јануара 1907 год.) познавао је од дужег времена породицу Крбелдинг, те је чак добио од ње једном приликом и потпору, која га је спасла беде.

14. октобра 1907 год. у Витеј, шпику је извршен један страховити злочин, који подсећа на овај Солејанов. Г. и г-ђа Шнајдер беху изишли из куће на неколико часова. Сазнав за ово, чиновник Хајнгер потрчи одмах у њихов стан и такво нађе малу Катарину, стару 9 година и одвуче је у једну собу у унутрашњости стана. Пошто је дете силовао, равно га је сиртно на два места: у велики и мали трбух, а по овоме га је одвукао у једну суседну шупу и сакрио у сено, где су га мало доцније нашли радници и пренели у болницу. Чудовиште Хајнгер било је пријатељ детиног оца.

Што се тиче афере Ван Галк, Жана је, као што знамо, била напустила кућу својих сродника и пошла својој мајци. То је било први пут да је она сама пошла својој мајци, и то услед закашњеног повратка свога деде. Нико није могао знати ни предвидети оку околност. Девојчица је морала бити пресретнута и одведена са тачке А, испред француског позоришта, од једног становника из суседства, који је *исто тренутка онуда случајно пролазио*, али који овуда пролази, пошто је то његов обичај и редован пут. Злочинац није нити је могао у овом случају нарочито очекивати своју жртву. Његов је злочин случајан и непредумишљајан. Пошто је срео девојчицу око 7 часова, он је је одвео, најпрајим путем, одмах у свој стан. Чим је приспео у свој стан, он је дете одио помоћу јаког алкохола, рума или коњака. У циљу опијања дете није било вођено у кафану или у какву продавницу пића. То је, даиле, злочинчев стан у коме је дете опијено сиртоносним пићем.

Ко нако се стиар морала догодити.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ЈЕДНО ЗАНИМАЊИВО БРАТОУБИСТВО

Мрачно кишовите ноћи између 17. и 18. марта ове године, убијен је мучки крај тровор, у своме стану у Куршумлији, Јеврем Радовановић, служитељ пореског одељења ср. косаничког.

Одмах у почетку нечедна се власт нашла пред једном загонетком, јер се узрок овом мистериозном убиству тешко могао и наћи. Како је био миран и добар човек осиета се није могла претпоставити, те је остао овај најчешћи разлог за убиства по селима — имовински и наследни односи.

Поноћи Јеврем имао је два брата од стрица, старијег Станка, који је био оделит од њега и млађег Милорада, рођеног брата Станковог, који је при равној деоби остао у задрузи са Јеврем.ом. Милорад је обрађивао своје и Јевремирово имање, на којему је живела и мати Јевремирова, старица од својих седамдесет и неколико година, а Јеврем.ир је већином служио као жандарм и у другим државним службама, па да је имао велико имање. Јеврем.ир је се два пут женио а ни са једном женом није имао деце. Прошле године, умре му друга жена, и он се ожени и треће пут са једном младом сиротом девојком из Куршумлије.

Пошто је Јеврем.ир имао велико имање у Б. Пољу у близини Куршумлије, а човек већ у годинама и без деце, то су се његова браћа Станко и Милорад надали, да ће једног дана они постати наследници тога имања као најближи сродници, му када се је он и по трећи пут оженио и то младом и здравом девојком, није била искључена могућност, да она имадне деце, за то његова браћа Станко и Милорад ноћну сминьати, како ће што пре доћи до наслеђа.

У среду косаничком, од дужег времена живела су два човека, два бивша робијаша: Петар Доњић из Куршумлије и Трајко Раденковић из Д. Точана, на које се сумњало да живе искључиво од убијања људи за новац у округу топличком; и ма да су скоро за свако тајанствено убиство у срезу косаничком и прокуначком стављани под истрагу, ипак су свагда успели да се извуку испод осуде, остављајући за собом у казамату по неког од својих другова.

Срез косанички је насељен људима из разних крајева Србије, а највише из Ст. Србије и Црне Горе, и код ових насељеника још влада крвна осета, и то тако јако укорењена, да рођак убијеног и пред влашћу отворено прилазе, да ће пре убицу или његовог сродника убити, него ли га проказати и отужити власти, да би свог рођака осветио. Који је у заминији слабија, те није могао свога „крвника" убити, налазио је ова два поменута лица, то су ова за новац убијали за рачун туђе освете.

Станко и Милорад су знали, да су Петар и Трајко професионалне убице, на су гледали да њих на ово убиство приволе и да им за то плате.

Како је нијаца куршумлијска, на коју се стичу млади купци ситне стоке из унутрашњости Србије и Турске, доста велика, овдашња полицијска и опитатска власт нема довољно могућности да ветри на сумњива лица с ким се састају и шта раде, те су у тој мешавини Станко и Милорад лако могли наћи ове убице и с њима се споразумети.

Једног вазарног дана, пре Јеврем.ировог убиства на неколико недеља, Станко нађе Петра Доњића и ступи с њим у погодбу, да Јеврем.ира убије. Петар је дао пристанак да Јеврем.ира убије или убицу нађе да изврши дело за 150 динара, на ово доцније саопшти своме другу Трајку, који са Петром другог пајчиног дана нађе Станка и Милорада, где се о томе споразуму да Петар и Трајко убију Јеврем.ира за 200 динара а не за 150, пошто је то мала сума. Том приликом Милорад је Трајку једанаест динара а Петру петнаесет а рест да им даду кад дело сврше. Како Трајко није хтео њима веровати, да ће им платити, за то затражи од њих јемство, и они му подведу за јемца Јованра Васића, из Куршумлије; који им загарантује, да ће им исплатити Станко и Милорад ову „зараду" што ако не учине, да ће им он платити, чим се дело изврши.

Петар и Трајко, као сумњива људи, нису смели лично ово дело извршити, због тога, што ће на њих пасти сумња одмах по извршеном делу те ће бити ухваћени. Једно због овога, а друго и због тога што су знали, да је Јеврем.ир храбар човек и нечито наоружан, нису смели лично ово дело извршити, на како су имали свога друга, Милана Николића, из Мајера ср. прокуначког, који је ово сменији место њих ова дела вршио у срезу косаничком, они се једног дана састану у кавани „Локомотива" у Прокупљу, где се договоре: да 17 марта Трајко оде у Куршумлију и тамо се нађе са Петром, те да обиђу стан своје жртве, прегледају

явлују и позовај куће, па се врате у Точане, где ће их Милан очекивати.

Одређеног дана Петар и Трајко пођу се у Куршумлију у једној малој кочији, по том прођу узицама кроз Куршумлију и са две стране обиђу стан Јеадимиров, па кад све прегледају врате се попона у варошицу. Да овај састанак њихов не би пао у очи, Трајко је био понео сикиру, да је оправи и оправио је код једног новача. Пред ноћ ваљан је ујаљивано како је само због те сикире морао долазити Куршумлију.

После овога, око четири сата по подне, Трајко пође за Точане, а Петар застане кратко време, па се и он крене за Трајком. У путу, који је дуг око 10 км. стигне Трајка и тако удружени дођу у Барлово, где сврате у механу. Како још није било време састанку њиховом са Миланом, на одређеном месту близу механе, они се задрже у механи и наруче да пију ракије. У механи било је неких сељака и они да би затурили траг свог заједничког пута, сами поведу разговор о доласку њиховом у Барлово, којом приликом Петар изјави пред људима, како је дошао у Барлово да тражи волове за орање, а у исто време са тим сељацима поведу разговор о псовом убиству у прокувачком срезу, којом приликом Петар каже: „Кто видате повика је на мене и Трајка, да убијамо људе, и да Бог сачува да ноћас во посине у Куршумлији, опет би ми одговарали, ма да смо далеко од Куршумлије два сата и ма да се ја не могу вратити ноћас тамо, пошто је сада већ доцкан". После овога одмах устане Трајко, под видом, да ће да иде кући и позове Петра, да и он са њим пође у Точане, те да код њега пође, јер је, вели, доцкан да се сам враћа у Куршумлију. Петар је се пред сељацима устезао пећи да пође код Трајка, ну најзад је пристао. Иванци су у први сумрак на механе и пошли пут Точане. Уз пут до границе среза прокувачког на другу Куршумлија — Прокупље, на одређеном месту састану се са Миланом Николићем, који их је ту очекивао. Пошто су сва тројица имали само револвере, то одмах пођу у Точане Трајковој кући да узму његову пушку остругу. Како су имали прећи реку Топлицу, то се на њеним обалама задрже дуже време, те ту скроје план за убиство Јеадимирово.

По том плану Трајко је имао за задатак, да одатле сам пође кући и кроз село где год види ког сељака, да га ослови; с њим мало разговара, каже му, да је био тог дана у Куршумлији ради грађена сикире а кад стигне кући, да напуни своју пушку и преда је свом брату од стрица Ђорђу Анђелковићу, те да је он донесе са муницијом и пред Милану, па он с Миланом да оде ка Куршумлији лакше, а Петар да отрчи што брже може, осмотри патроле у Куршумлији, но том да се врати пред Куршумлију и уведе их неопажене у варошицу и авлију Јеадимирову, па он да се врати у механу и седне између ваше људи и седи сео дотле док не пукне пушка. Кад пукне пушка да буде међу људма, а нарочито да гледа да буде међу служитељима и жандармима или бар у кафани где они буду, јер су њих двојица Петар и Трајко као сумњине личности на тај начин морали прибавити сокаде, да они нису непосредна извршиоци овог убиства, а у сваком другом случају морали би бити бар притворени.

По овом скроженом плану, Трајко прешао реку Топлицу и пролазећи кроз село Точане изиђе на неколико сељака уз пут и са сваким од њих је стао, упитао га где је био и шта је радио, по том му казао како је он ишао у Куршумлију, те оправио сикиру, како врло потребну за сутрашњи дан, ради сече дрва. Кад је стигао кући саопшти цео план своме брату од стрица Ђорђу, напуни пушку и преда му је са јеан неколико метака, на га испрати, а он се брже изује и нечера, па бос оде код свог суседа малоп: одвиа да купи дуван. Да би се могао дуже задржати код њега понесе неку збирку народних песама и малопродаваца умоли, да он нао добро писмен чита, а он и још неки сељаци да слушају. Малопродавац на то пристане и по жељи Трајковој дуго је читао песме једну за другом, а када је било десет часова Трајко је устао и погледавши у сат, који је нечито ноћно, рекао: „већ је десет сати, време је да спаваомо, а ја имам сутра ићи рано на рад", па је стишао.

Ђоре, пак, када је узео пушку од Трајка отишао је право броду на Топлици где је заједно Петра и Милана, да га очекују. Кад је он код њих стигао Петра је по раније утврђеном плану најзаћом бранном отишао за Куршумлију а Ђоре и Милан лаким одом за њим. Кад је Петар стигао у Куршумлију, ушао је у механу где обично долазе жандарми и служитеља, и ту затекне сем других служитеља и Јеадимира, који је с њима седео. Јаки им се и седне за други астал да слуша о чему ће говорити и да види куда ће Јеадимир из механе. Око осам часова Јеадимир устане, и позовеши кућа каже друговима да ће њи код једног свог рођака, да узме жену и одведе кућа, па му је немогућно више седети. Чувши за ово, Петар неопажено изиђе из механе, осмотри патролу и сиђе испод варошице где у баштана изиђе своје другове, који су га очекивали, и уз баште и њиви поленчини јаз, који протиче са јужне стране авлије Јеадимирове, пређу преко јаза и уђу на врата у авлију. Ту им Петар покаже стан Јеадимиров и прозор кроз који ће вуцати на Јеадимира, над се врати са жечом, на их под брегом остана да чекају, а он се попона врати у механу и седне у друштво неколико људи, на затраји до вечера очекујући сваког часа пуцањ пушке.

У улици Страхинића Бана, која је на јужном крају варошице, на једној узници и над самом реком Бањском, а према брегу Самокову, бивши управник косјничког пореског одељења подигао је једну врло лепу кућу са наглеđом на шумовити Самоков, испод које на стотину метара протиче провидно бистра река Бањска, просецајући узану равницу између Куршумлије и Самокова, а поред самог дворишта под брегом проседа поменути јаз. У дворишту још неуређеном услед преуз хитреног службеног премештаја сопственика, стоји још неуклоњено нагомилано камење, а спрећу ове куће на западном крају двориште кухиња за кување.

Сопственик куће, пре неколико година пре премештају на среза косјничког, ову кућу са неким прозорима уступио је бесплатно своме бившем служитељу Јеадимиру, да у њој седи и чува му кућу, док се он случајно и попона не врати у Куршумлију.

Ноћ између 17. и 19. марта, била је тамна, са задном, слабом кишом и по неким пахуљком снега. Већ је било девет и три четврти часа, а сирочах Јеадимир пон обиђ помрчина долазаше кући са својом женом да се одмори у свом стану, на сутра дан попона да пође на своју дужност.

Као исправан, миран и веома покучен грађанин, дошао је Јеадимир кући и не слутећи да га четири крвника ока из мрака иза стена пробају да убију, ну да се пламе отворене борбе и промашаја у помрчини. Не сумњајући да му прети опасност ушао је у свој стан, запалио лампу и свукао се да почине, на стао код тоале пећи, према прозору, да се још једном огреје, но том да спаде. У овом моменту чу се потиче тресак са прозора, а Јеадимир паде не пустив глава од себе.

Како је механа, где је Петар вечерао, била у близини овога стана, гости у њој потрчали су на улицу да виде зашто је пукла пушка, а са њима је потрчао и Петар, чудећи се по пуца у вароши. Чим су изашли на улицу чули су кукњаву под поменуте куће, у којој запомаше жена убијеног. Пећна патрола и гости механски позурили су кући убијеног; а Петар се сам врати у механу и мирно продужана вечеру.

На пуцањ пушке дотрчао је срески начелник са дежурним пипером и жандармима, и у кући су затекли жену Јеадимирову, која се престављена бусаше у прса, и још неколико бливих суседа, који зацелелу мртвог Јеадимира. Јеадимир дежаше мртав на дијана са повијеним ногама у наленама и разрогаченим десним оком, више ног, под обрвом, стајаше куршум који иђе пробио кожу, већ се под њом задржао, а кроз му лопатице на уста и нос. Прегледом одмах је утврђено, да је куршум ударио под десну плећку, на пробивши кроз грудни кош, на уз душник кроз виличе и неиђе пробио ре чену кост и задржао се под левом обрвом. Остало нечено комаде олова, којим је, сем куршума, била пушка напуњена, задржало се у плећкама а у грудном кошу. Према овоме је одмах и утврђено, да је гађан с леђа и да је био у погнутом положају, кад се био сагао да ложи пећ. Онно на прозору пошли њега било је распрснуто у парчад, која су била гарава од барута, а запеса, која је била врло ретка, непробијена махом у кругу на неколико места; у кући дим од барута. Све ово утврђивало је, да је убица стајао под самим прозором и кроз ретку завесу гледао крвнике Јеадимирово, на ваз му је дошао на мету пуцао на њ на побегао. Сем овога ништа се више могло утврдити. Ноћ је била таква да се апсолутно ништа видело није, те је зато потера за убицом била безуспешна.

Исте ноћи требало је повести истрагу за убицом. Нико није знао разлог убиства; жена и суседи нису ніикога приметили те вечери код његове куће, убијени, ма да је био служатељ, рачунао се по всема добар грађанин, који се никада у овој околини не с ким завађао није; у брачном животу је врло лепо живео са женом, брака његова која су му убиство и припремила, увек су о њему са похвалом говорила, а нарочито у последње време, задовољавајући и њега и његову мајку са оним што би он захтевао.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине бело-цркванске, актом својим Бр. 1136, пита:

„Грађани села Толисавца ове општине, 1907. год. поднели су молбу суду овом и тражили одвајање, од ове општине, те да образују за себе општину под називом општина „Толисавачка", у срезу рађевском округа подринског.

На основу ове поднете молбе, суд општине бело-цркванске 1908. год. у смислу чл. 8. зак. о општинама, овај предмет доставио је надлежној власти, и од тога времена до сада по овом предмету ништа није решено. У овом времену, грађани села Толисавца, непосредно су слали молбу Народној Скупштини и тражили: да и даље остану грађани општине бело-цркванске.

Решењем Народне Скупштине од 22. маја ове год. одобрено је, да се село Толисавац од ове општине одвоји, и да образује само за себе општину, што је ово и указом од 4. јуна ове год. одобрено.

Пу како су грађани села Толисава, 22 маја ове год., поднели накнадну молбу суду овоме и траже да и даље остану грађани ове општине, то се моли уредништво да по овоме даде своје обавештење о томе:

Може ли суд и одбор ове општине одредити грађанима села Толисавца, по поднетој њиховој молби, дан за гласање да и даље остају грађани општине бело-цркванске, у којој су и данас, пошто ни у ком случају сада не пристају да се од ове општине одвајају, јер немају нигде ничега за образовање нове општине, што су и у својој молби навели".

— На ово питање одговарамо:

Кадгод се општини поднесе предлог у смислу тачке 4. чл. 34. закона о општинама, она је дужна да по чл. 8 61. и 65. истога закона сазове заседби збор.

Ако, даље, постоји захтев седлана села Толисавца, да сеново придруже тој општини, онда општина нека сазове збор и одлуку овога спроведе надлежној власти, пошто мора извршити нов указ о спајању.

Како би сада имао да се изврши указ од 4. јуна ове год. о спајању, то нека суд засебном молбом умоли г. Министра Унутрашњих Дела, да одобри, да се овај указ не извршује до новог указа о спајању.

При спроводу акта са збором о одлуком, треба такође нарочито пагледати да се са одлуком Н. Скупштине похвати како би се избегло одвајање према поменутом указу и ново спајање.

II

Суд општине рибачке, актом својим Бр. 579, пита:

„По члану 55. зак. о нар. школама, месне чланове школског одбора бира, на две године, политичка општина преко свог одбора.

До сада је у општини рибачкој практиковано, да чланове школског одбора бира одбор општине рибачке две трећине, а једну трећину суд општине м. сугубинске у срезу трстеничком, пошто из те општине село Божуревац припада школској општини рибачкој, а политичкој и сугубинској.

Међу тим, у закону о нар. школама стоји, да чланове школског одбора бира општина у којој је школа.

С тога суд моли уредништво за обавештење: да ли је правилна досадашња радња ово школске управе, која захтева да се чланови школског одбора бирају у себе општине, или је правило да општина у којој је школа изабере ово школски одбор, само и из села које припада школској општини?".

— На ово питање одговарамо:

Кад у чл. 55 закона о народним школама стоји, да чланово месног одбора бира политичка општина *у којој је школа*, онда тако мора и бити.

Само, паравно, по један одборник мора бити из сваког села, које саставља школску општину.

Како је политички одбор ове општине, у којој је школа, бирати људе из села која нису у составу његове општине, и чије грађане не познаје, то је ствар његове уваљаности.

На сваки начин, да одбор ово своје право треба да употреби савесно, и ако ништа друго, оно да бар тражи мишљење од одбора оних општина, чија села улазе у састав школе и из којих треба да се бирају чланови.

III

Суд општине матровичке у срезу мачванском, актом својим Бр. 1541, пита:

„У овој варошици постојала је Певачка Дружина, која је имала свога хоровођу г. Е. Туму. Кад је се друштво растурало остало је хоровођи дужно на име плате 200 динара.

Хоровођа подигне тужбу противу друштва код овог суда, и суд позове бив. председника друштва г. Т. Пантелића ова. — који према правилима код власти заступа друштво — и исти је признао дуг у 200 дин. — Суд на основу његовог признања донесе пресуду којом пресуђује: *да Управа Матровачког Певачког Друштва плати г. Е. Туми 200 динара, и т. д.* Пресуда је саопштена тужиоцу г. Туми и председнику друштва г. Т. Пантелићу, и пошто се није нико жалио, *пресуда је постала извршна.*

Сад г. Владимир Чунић, председник општине саиста ноћајске, као приемник управа г. Туме, тражи да се ова пресуда изврши, и да се од управе наплати 200 динара и осталих трошкова досуђених његовом властодавцу г. Туми.

Позвати г. Пантелић, као бивши председник Друштва, да ову суму положи, названо је: да целокупна управа солидарно треба да плати овај дуг, јер који управа га је и примила, а не ја сам, а о томе постоји друштвени записник.

Позвати бивши чланови управе да солидарно плате изјавили су: да о пресуди њима није ништа познато, нити их је по саслушано, а није им ни пресуда саопштена, те према томе она неће да плати.

Моли се уредништво, да изволи у једном од својих бројева објаснити овом суду, како ће се ова пресуда извршити, а ко треба да плати ову суму?

— На ово питање одговарамо:

Из предњег питања види се, да је тужено Певачко Друштво, дакле само у удружењу и не поједини његови чланови управе, нити чланови удружена.

Пресудом је, пак, осуђена *Управа* друштвена, дакле онај, који није тужен.

Сама ова погрешка суда, већ је унапред створила немогућност извршења саме пресуде, која је подлачана још и тиме што је примљен одговор бившег председника за целу управу, на да он у моменту суђења и давања изјаве није ваво никакав представник друштвени, јер је друштво било раније растурено, и његов председнички положај самим тим анулиран.

Бивши председник, у томе тренутку, могао је давати обвезне изјаве само за свој рачун, ако, паравно, правилима друштвеним није нарочито предвиђено, да је он оплашћени представник и пуномоћник бившег друштва за све његове правно-правне одношаје и после његова ликвидације.

Према овоме, пресуда важи само према бившем председнику, и то по мери његове одговорности у општој заједници *Управе друштвене*, која је осуђена, јер је, вероватно, само толико одговорности на свој рачун и признао, пошто се позвао на записник управе.

Према осталима она се не би могла извршити, пошто у спору нису била заступљени и у опште представљени.

Њих — остале чланове управе — морао би хоровођа одделито тужити за оплату, колико по броју њиховом, а по одбитку председниковог дела плаћања, буде дошло на њих.

Свакако часно би било, да се ово потраживање измири на лев начин, кад је, како се види, ово оправдано.

Ако је ова друштва остала каква имовина, онда треба да се тужи оно, а не поједини чланови, на да се из те имовине и наплата изврши.

Примењује се, да сама ствар није нешто престанљена у предњем акту, те у толико и одговор не може бити апсолутно прецизан.

IV

Суд општинске мајчанске, службеним својим актом, спрово је питање свога дејствујућ, који гласи:

„Учиво молим уредништво за објашњење о ономе што следује:

По §. 13. грађ. е. пост. општински судови примају тужбе и жалбе, усмено, и писмено, а одбране само усмено; саслушавају парничаре и сведоке јавно, извиђају парнице просто, поднете доказе оцењују, према њима ствар пресуђују и одмах пресуде исказују усмено и јавно а пресуде своје извршују сами.

По §. 95. свака писмена тужба мора бити у толико преписа, колико тужених има учесника (§ 74), који се предају туженом на одговор §. 104. пом. зак.

Даље, из овога излази: да § 13. захтева просто извиђање парнице, док пак § 95. захтева да тужба писмена мора имати околико преписа, колико има отужених, којима се преписи на одговор предају §. 104. што мислим да ово друго није просто извиђање парнице.

Разгледајући грађанске спорове у околним општинама, увидео сам, да нигде није поступано по § 95. нити је суд. односно расматрајући судија, кад су акта по жалби била на расматрање, на овај пропис скренуо општ. суду пажњу, међу тим по једном грађанском спору, који сам ја извиђао, расматрајући судија, по жалби заинтересованог, доносе примедбу у коју поред осталога цитира и то: *да у сваком спору мора постојати тужба тужиочева, која се саопштава туженоме на одговор, и тек кад на исту одговори, или зато проће одређени рок, одређује се рочиште на коме се спор извиђа јавно у присуству извршилаца.*

Према ономе молим уредништво за објашњење: да ли и код општинских судова мора свака тужба бити преписана у околико примерака, колико има отужених, којима се преписи тужбе на одговор предају, или се и без овога парница извиђа".

— На ово питање одговарамо:

Пошто је у § 13 грађанског судског поступка прописан нарочити поступак за општинске судове, то се тужба не предаје туженоме у препису у смислу § 104. поменутог закона, који одређује поступак код државних судова, него се одређује рочиште и на истом чини извиђај и спор пресуђује.

Другчији захтев расматрајућег судије нема оправдања у закону.

Ако он иначе буде то тражио својим примедбама, општински суд нека да противрлоге, на ће се у пуној седници суда поправити погрешка.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Власт, која је вршила јавну продају непокретног имања, дужна је позвати купца, да у року предвиђеном у § 483. односно у § 507. грађ. суд. пост. положи излицитирану цену, па ако он то не учини, онда да изврши нову продају на његову штету.

Пиротско пореско одељење, за наплату дужне порезе Петра Д. Ц., из Трњана, у 62 динара, извршило је продају једне његове њиве на дан 30. августа 1898. године, и исту уступило Соколу П., из Крупца, за 605 динара.

Актом од 15. јануара 1899 год. дужник Петар обратио се пореском одељењу и у њему навео, да му је купац Сокол исплатио куповну цену оне продате њиве, исплативши такође и његову (Петрову) дужну порезу општинском суду, па је молио одељење, да ниже овлашћеном суду за издање тапије купцу и без полагања новца.

Поводом ове молбе, пореско одељење донело је 15. априла 1899 год. своју одлуку № 6247., да се ова продаја огласи за неважећу и кауција врати купцу Соколу, пошто је дужни порез Петров измирен, а купац излицитирану цену није до тог времена положио.

После овога, купац Сокол се у 1908 год., у два маха, обраћао Пореској Управи и тражио да се нареди пореском одељењу, да од њега прими излицитирану цену за купљено имање и потом више суду за издање тапије, пошто имање ужива још од дана продаје.

Поводом ових молби, пореско одељење нашло је, да је његова одлука од 15-ог априла 1899. год. № 6247. постала извршном, јер је молилац примио положену кауцију и против тог решења није се жалио, на га је с тога решењем од 10. фебруара 1909 године Порбр. 9590, одбило од тражења, да може сада положити излицитирану цену, као од тражења неблаговременог, пошто то у времену, док је дужник дуговао порез, није учинио, нити је сада до расправе депоновао.

Ово решење одобрио је и Министар Финансија својим решењем од 16. јуна 1909 год. Прбр. 12899.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да ожалбено решење Министрово не одговара закону из ових разлога:

„Када се из акта овог предмета види, да је жалитељ купио на јавној лицитацији једну њиву, коју је пореска власт продала за наплату дужне порезе, онда је по § 483. у вези § 484. грађ. судског поступка пореска власт била дужна да жалитеља, као купца тог имања, чим је продаја постала извршном, позове, да излицитирану цену положи у одређеном року (§ 483. односно § 507. грађ. судског пост.), на ако овај то не би учинио, онда да у смислу § 484. грађ. суд. поступка изврши нову продају на штету жалитељову.

Пореска власт не само што није тако поступила, но је шта више, кад јој се сам порески дужник обратио молбом, тражећи од ње да више суду за издање тапије жалитељу и без полагања излицитиране цене, пошто је измирио сву дужну порезу његову а остатак њему — пореском дужнику — дао, донела своје решење № 324., којим је молиоца одбила од тражења са разлога, што жалитељ излицитирану цену није положио извршној власти, но њему — молиоцу, а које решење жалитељу није ни саопштила, па затим донела и друго решење № 6247., да се продаја огласи за неважећу и кауцију врати кауцији, пошто је дужна пореза измирена, а које такође, како се из акта види, жалитељу није саопштено.

Према оваком стању ствари, пошто напред поменута решења пореске власти нису саопштавана и жалиоцу, као непосредно заинтересованом лицу, да би против њих могао употребити правна средства, онда отпада као неумесно тврђење Министрово, да су та решења према њему постала извршна, те је Министар, кад пореска власт није поступила по § 483. у вези § 484. грађ. суд. пост. и жалитеља као купца позвала да за купљено имање у одређеном року положи излицитирану цену, био дужан, да се упусти у оцену овог жалитељеног тражења и о томе, с обзиром на напред изложено, донети своју одлуку".

Министар Финансија писмом од 22-ог јануара 1910, год. Прбр. 911, навестио је Државни Савет, да предње примедбе усваја и да ће у смислу истих издати жалиоцу друго решење.

Одлука Државног Савета од 16. фебруара 1910 године Бр. 797.

За уништај јавних продаја надлежни су једино врховтепени судови, и по томе власт, која је јавну продају вршила, не може сама ту продају ништити и оглашавати за неважећу, нити њене одлуке о томе могу у опште произвести какве правне дејства према интересованима.

Пореско одељење среза колубарског, за наплату дужне порезе Живка М., земљ. из Дудовице, извршило је на дан 28-ог децембра 1900 год. продају његовог непокретног имања и једну парцелу уступило Недељку Ђ., онд. за 54 дин., наплативши од њега том приликом 10 дин. на име кауције.

По извршеној продаји, молбом од 2. јануара 1901. год. Н. Н. обратио се пореском одељењу, тражећи, да се продаја у погледу овог имања, које је уступљено Недељку, огласи за неважећу, пошто је то имање одн. та парцела његова својина, за доказ чега поднео је тапију.

Општински суд, поводом ове молбе, известио је пореско одељење, да је ова парцела по пописној књизи „Б", у величини 2·90 ha, одиста пренета на Н. Н. по поднесеној тапији од 21. маја 1896 год. али у величини 2·43 ha.

На основу овога, пореско одељење решењем својим од 11. јануара 1901. год. № 92, одлучило је, да се продаја оне парцеле уништи и кауцију Недељку врати положена кауција.

Ово решење саопштено је Недељку 16. јануара 1901. године.

Молбом од 31. јула 1907. год. Недељко је тражио, да му се купљено имање уступи на уживање и слободно располагање, пошто се од њега претходно наплати рест излицитиране цене.

Пореско одељење нашло је, да је његово решење од 11. јануара 1901. године № 92. постало према молиоцу Недељку извршно, пошто се против њега није у законом року жалио, на га је с тога решењем од 9. јуна 1909 год. Порбр. 2055. одбило од тражења.

Оно решење одобрио је и Министар Финансија решењем од 17. септембра 1909. год. Прбр. 16925.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да ожалбено решење Министрово не одговара закону из оних разлога:

„Не стоји навод ожалбеног решења, да је тражење жалитељево неумесно само по томе, што је решење пореског одељења од 11. јануара 1901. год. № 92., о уништају продаје, постало према њему извршено, јер и ако стоји то, да је решење № 92. постало извршним, ипак то у овом случају не може имати никаква утицаја на тражење жалитељево.

По глави XIX. грађ. судског поступка, за уништај јавних продаја надлежни су приоштепени судови, а не пореска одељења. Према томе, решење пореског одељења № 92., којим је оно уништило продају имања, уступљеног жаљиоцу, и ако је извршним постало, не може према жаљиоцу, као купцу тог имања, произвести никаква правна дејства, јер је донесено од апсолутно ненадлежне власти. С обзиром на то. Министар је, у смислу чл. 19. пословника за Пореску Управу, требао претходно извидети, да ли је ову продају одобрио суд. као надлежан, на потом упустити се у оцену жалитељеног тражења, и у смислу § 483, односно § 507. грађанског судског поступка донети своју одлуку“.

Министар Финансија писмом од 3. фебруара 1910 год. Прбр 2055, известио је Државни Савет, да се са овим посматрањем слаже, и да ће у том смислу надати жаљиоцу друго решење.

Одлука Државног Савета од 16. фебруара 1910 год. № 1171.

Јос. К. Ст.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ТРАЖЕ СЕ

Јанко Вуљевић, Црногорац, потребан је квартуврачарском да се испита као сведок. Позивају се све полицијске власти, да га у своје реону потраже и резултат трагања да саопште непосредно квартуврачарском, у року од нет дана, с позивом на акт Бр. 7400.

Наталије Стојановић, служавке из Београда, нестало је пре месец дана, и до данас се не зна где је. Она је стара 17 година, средњег раста, добро развијена, од одела на себи имала је: белу блузу, црну пуњу, и пантке ципеле. — Акт варошког Бр. 10958.

Александар Стаменковић — Шарковић, из Орљана у срезу прокупачком, стар 24 године, смеђ, малог раста, у селачком оделу, потребан је Управи града Београда ради извесног саслушања, Пропалевог упутити Управи с позивом на њен акт Бр. 29031.

Аранђела Николајевића, из Кушриће, нестало је 16. прошлог месеца, и до данас се не зна где је. Он је стар 28 година, висок, приличан, у лицу суп, у оделу селачком. — Дешња начелства окрута моравског Бр. 9314.

Александар Цакић, аустро угарски војни бегунац, које је одређено за место станог становања Прокупље, побегао је у намери да пређе у Турску. Он је малог раста, лаг у тегет оделу, са зеленим шеширом на глави. — Дешња начелства окрута нишког Бр. 17467.

ПОТЕРЕ

Петар Миљковић и Риста Кржан, осуђеници, чије слике износимо, побегли су из пожаревачког казненог завода 24 прошлог месеца.

Петар је родом из Слатине у срезу зајечарском, стар 16 година, висок 164 см. очају жућкасто-зелених, косе смеђе. Од особених знакова има: на другој и трећој фалангси средњег прста, леве руке, дио белеге од посекотине, неправилне величине; два младежа у величини сочива на левој страни врата: младеж величине сочива за 9 см. изнад пупка и за 2 см. у лево од медијане.

Риста је родом из Дубоке у срезу авалској, стар 16 година, висок 165 см. очају жутих, косе браве. Од особених знакова има: белегу од посекотине неправилног облика, величине 1·5/1 см. за 6 см. изнад трагуса левог уха; брадавицу мању, величине житног зрна за 2 см. испод и испред лоба левог уха; и младеж величине житног зрна од 14 см. испод 7 см и за 6 см. у лево од кичме. Дешња начелства пожаревачког Бр. 3258.

Гаврило — Гаја — Ђајић, из Бачевца, у округу ужичком, има да се узмо на одговор. Он је стар 23 године, раста малог, приличан, са шајачком на глави. — Дешња начелства среза лесковачког Бр. 19306.

Милојје Петровић, колпер из Шавца, ухваћо је своме гаји 250 динара из затвора побегао. Он је стар 16 година, смеђ, у оделу грађанском плаво боје, са шеширом на глави и опанцима на ногама. — Акт начелства окрута подринског Бр. 14509.

Алексија Н. кочијар, родом из Сарајевца, на разбојнички начин отео је Милија Милосав-

Бошко Николић, сиптачки Цигањин, 29. прошлог месеца побегао је испред спроводника. Он је стар 26 година, малог раста, сувоњав,

У оделу грађанском, покабаном, са опанцима на ногама. Пронађено спровести начелнику среза јасеничког округа крагујевачког. — Депеша начелника среза жичког Бр. 16146.

Драгиша Вељковић, звани „Гишаца“ и **Живојин Павловић**, из Алексинца, чије слике износимо, оба кочијаши и осуђеници београдског казненог завода, побегли су из среза 27-ог прошлог месеца.

Драгиша је родом из Београда, стар 35 година, висок 169 с. м. косе смеђе, браде прне, очију угасито-жутих. Од особених знакова имаћ белегу од посекотине у облику праве линије, пресеца нос, на првој зглобу левог палца; белегу од посекотине у облику праве линије, прст на левој руци, на трећој зглави десетог дефоговрвих; белегу од опекотине, правог облика, величине 1 см. на десној страни потиљка, и на грудним мишићи величине сочива за 8 см. испод споја кључних костију на медијани.

Акт управе београдског казненог завода Бр. 4892.

Живојин је родом из Алексинца, стар 24 године, висок 175 см. косе рђе, очију жућкасто-зелених. Од особених знакова има: кажипрст десне руке, у величини 1·5 см. на првој зглави истог палца; тетовиран знак у облику срца са бројем „1875“ на средњем леве долактице; тетовиран знак у облику грађанице, величине 15 см., на средњем десне долактице; **Антон Клаузер** звани **Јулијус — Тумаи**, портир из Беча, чију слику износимо, пресеран је 17000 круна у Бечу па затим побегао. Он је стар 48 година, висок 180 с. м. смеђе косе и браде, приметно широког носа, но занату шустер, носи цилиндар и при читању служи се лупом. На молбу овдашњег аустро-угарског

конзулата износимо и његову фотографију. — Акт Управе града Београда Бр. 30786.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најжељнију потеру, и у случају проналаска строжајно их упуте власти која је потерницу издала, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

КРАЂА

Непознати крадљивци украли су у Крушевцу Сретену Стојановићу, тежаку из Бивола, два вола заједно са колима. Један је во матор 6 година, црн, без десног рога и на левом жигосан; други је сив и без рогова. — Депеша начелства округа крушевачког Бр. 16661.

Непознати крадљивац украо је ноћу између 27. и 28. прошлог месеца испред поваћнице Јоце Јуришића, ковача из Београда, једна кола за једног коња, превијана зелено-жутом бојом, а гвоздени делови обојени црном бојом, на колима је воз матов од дуљих дасака. Она је кола погађао да купи неиакав Циганин стар 30 година, средњег раста, пун. — Акт кварта теразијског Бр. 9972.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове крађе и крадљивце.

СКРАЋЕ СЕ ПАЖЊА

Из канцеларије суда општине добрићске украдена је књига сточних пасоша серија CCCXVI од бр. 131 до бр. 200 закључно. Како је у канцеларији био општински печат, то су крадљивци неоправдано ове пасоше снабдели и општинским печатом. — Акт начелника среза моравског Бр. 13372.

УХВАЋЕН

Тодор Јовановић, одбегли осуђеник поправног казненог завода, чију сам слику и потерницу донели у бр. 32 ухваћен је.

Штампа Крал. Срб. Државне Штампарије

уредник **Милорад А. Вујичић**

БРОЈ 35. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 12. СЕПТЕМБРА 1910. ГОДИНА VI

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, а износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви **„Полицијског Гласника“** не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Д-р. Сотиру Андрејевићу, лекару среза ивоотиначког, уважи оставка, коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 31. августа 1910 г. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу чл. 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 5. августа 1910. године Бр. 7360 донесено на основу чл. 144. тач. 9. Устава, које гласи:

„да се Антон Кенач, инжињер Дирекције Срп. Држ. Железница, родом из Боровнице у Краљевој и поданик аустријски, по својој молби прими у српско подаништво, изузетно од §. 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из својег досадашњег подаништва.“

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 31. августа 1910. г. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Василије Николајевић, полицијски писар друге класе среза јасеничког, пензионисан, на основу §. 76 закона о чиновницима грађанског реда, отпусти из државне службе.

Из Канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 3. септембра 1910 г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за лекара среза ћубићког Здравка С. Ивковића, лекара среза рачанског, по молби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 4. септембра 1910. г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за архивара прве класе санитетског одељења Министарства унутрашњих дела Милана Д. Фундука, архивара друге класе санитетског одељења истог Министарства; и

за писара друге класе санитетског одељења Министарства унутрашњих дела Љубомира Марићковића, писара треће класе санитетског одељења истог Министарства.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 4. септембра 1910. г. у Београду

РАСПИС
свима начелствима и управи града Београда

Једна од најглавнијих мера предохране против појаве и ширења заразних болести, а *нарочито колере*, јесте проваљивање и изоласање ових случајева разбољевања.

Да би се ова мера предохране могла остварити, потребно је, да се са *најскрупулознијом тачношћу* више постојеће наредбе, које се односе на констатовање, пријаву и извештавање да се нека заразна болест појавила

Нарочиту пажњу треба лекари да обрате на болесника са сумњивим знацима разбољевања, и ток болести озбиљно прате до утврђивања тачне дијагнозе.

Ради по тигнућа наведенога циља напомињем, да је расписом од 15. марта 1902. год. СН. 2155., а допуном овога расписа од 19. марта 1903. год. СН. 2462 (Санит. Зборник св. III књ. прва стр. 104. и 117.) јасно прописано за које се болести извештаји подносе, ко их подноси, коме се подносе и за које време.

Овде нарочито напомињем, да су начелства дужна Министарству унутрашњих дела подносити извештаје *за протекну седмицу*, најдаље *до краја текуће седмице*, и да ће водити строг рачун како се ова наредба врши и примењивати прописе члана 16. тач. 13. измена од 1884. године у закону о уређењу санитетске струке и о чувању народног здравља.

Препоручује се начелству — Управи да се стара за тачно вршење ове наредбе.

СН. 9596.

29. августа 1910 год.
у Београду.

Министар
унутрашњих дела,
Ђ. Јовановић с. р.

СТРУЧНИ ДЕО

О ТУЖБИ ЛИЦА ПОВРЕЂЕНОГ КРИВИЧНИМ ДЕЛОМ
(О ПРИВАТНОЈ ТУЖБИ)

I. Има кривичних дела, по којима се само онда може повести истрага, и чији извршилац може према томе само онда бити кажњен, кад постоји тужба лица повређеног кривичним делом и у опште лица оплашћеног на тужбу. *Тужба повређеног је дакле изјава воље од стране повређеног, да се покреће кривична истрага по извесном кривичном делу.* Која се кривична дела исљуђују по тужби повређеног, изричито је наглашено у законским прописима, где се о истима говори. Таква су кривична дела и, пр. извесни случајеви телесне повреде (§§ 173—186, 179—180) и браколомство (§ 196).

II. На разне начине се је образовао захтев тужбе повређеног код ових кривичних дела. 1. *Binding* изводи исходило могућних разлога ове установе, али с обзиром на природу кривичних дела, која се по позитивном законодавству исљуђују по тужби приватног тужиоца, он налази само делан за уметан. Законодавац је, вели, хтео у овим случајевима, да главни циљ казне потчини неком споредном циљу: *задовољењу* повређеног кривичним делом, те се казна има овде схватити приближно као задовољење повређеног (Privatgenutung).[1]

[1]) Handbuch 608.

Разлог по погледа ни мало оправдан, јер би онда изашло, да право на казну припада у овим случајевима појединцу, да дакле казна ту није казна у смислу данашњег Кривичног Права. 2. *Hälschner* вели, да разлог треба тражити у томе, што код ових кривичних дела постоји опасност, да се кривичном истрагом по значајној дужности интерес повређеног или интерес штићења моралних односа између породичних чланова повреди више, него би самим кривичним делом. Овај је разлог тачан, али није у стању, да објасни све случајеве, где се ослеђује врши по тужби. 4. *Schütze* наводи шест разлога: 1° Код ових кривичних дела тешко је повући границу између приватног и кривичног интереса. 2° Обзир на однос државног и материјалног права. 3° Могуће је, да би за повређеног произашла већа штета на кривичне истраге, која се води без његове воље, него ли за самог кривичног дела, или 4° да је интерес породичи противан истрази. 5° Тешко је доказати, да кривично дело постоји, ако сам повређени не допринесе том доказивању, 6° често су повреде и сувише безначајне, да би се кривична истрага новела по значајној дужности (Minima non curat praetor). Неки од ових разлога су умесни, али је погрешка *Schütze-ова*, што не води рачун о разликости природе кривичних дела, код којих се истрага води по тужби, већ држи да су разлози исти за све њих. Неки писци воде рачуна о овој разлици. 4. Тако према *Meyer-у*[1]) треба разликовати две групе кривичних дела по тужби: 1° она где је истрага без тужбе повређеног *неопходна*, а то су кривична дела, која се састоје у *незаконитој* повреди личности и имовине (као даке телесне повреде и просте крађе), и 2° она, где би истрага без тужбе повређеног била *штетна*, а то су кривична дела против моралности, она, која задиру у породичне односе (в. пр. породичи крађа § 235), и у опште, код којих би истрага без тужбе повређеног могла овом нанети више штете но само кривично дело. 5. *Liszt* разликуje такође две групе кривичних дела по тужби: 1° она, код којих је повреда правног добра само онда од значаја за јавно-правни поредак, кад се повређени осећа повређеним и то осећање изјави у облику тужбе (таква су кривична дела против моралности) и 2° она, код којих државни интерес на кривичну истрагу постоји, или где је држава потчинила овај свој интерес могућем интересу повређеног, да се не води истрага, т. ј. где она задовољава свој интерес на истрагу само онда, кад повређени тужбом изјави, да нема противни интерес[2]) Образлагајна *Meyer-ова* и *Liszt-ова* поред наведене добре стране, имају инак у стању, да обухвате сва кривична дела, која се ислеђују по тужби повређеног. 6. Тако исто је неумесан разлог, који се обично наводи од француских писаца; законодавац је држао, да интерес друштвени мора уступити пред водом интересованог појединца, који ћути.[1]). 7. Према нашем мишљењу треба разликовати три групе кривичних дела по тужби: 1° она, код којих повреда добра, против којих су управљена може бити различне тежине, то се истрага без тужбе повређеног у случајевима незнатне повреде појављује као изузетна (тако лакши случајеви телесне повреде, крађе, утаје, преваре и т. д.); 2° она, код којих би истрага без тужбе повређеног могла бити штетна по њега или његову породицу, где би другим речима повређени имао интереса, да се не води кривична истрага (тако браколомство — § 196, одбијање туђе жене — § 197, увреда и клевета — §§ 206 до 216); 3° она, чија се радња у конкретном случају појављује као противправна само онда, кад је онај против кога је она управљена, осећа као повреду свог добра, т.ј. кад је он не допушта, и то изјави подизањем тужбе. Тако т. зв. реална увреда, — § 213: питање додир једне женске може од оне бити осећен као увреда или не, и зато је сасвим разумљиво, што законодавац захтева тужбу повређеног. Кад би се истрага водила по значајној дужности, извршилац интимног додира могао би бити изложен, и ако нити није осећен као увреда, и ако дакле кривично дело увреде не постоји. Као што се види, разлог је различан за сваку од три групе.

III. *Binding* је противан овој установи, и наводи следеће разлоге против ње: „Она оштећује државу као оклашћеног на казну, на кривичну истрагу, аболицију и помиловање. Не њена потреба за тужбом казном и милошћу, већ потреба тужиочева мородавна је. 2. Она оштећује повређеног, који није у стању, да благовремено подигне тужбу, може дужности претпоставе уста затварају, или који нема права на тужбу, али има несавесног заступника. 3. Она нарушава на најосетанији начин начело праведе, да подједнака виност подједнаку награду треба да добије. 4. Она предаје државне власти приватној самовоља на мало доступан начин. 5. Она напротив подржава кривца, кога можда спасава казне; не може: 6. подржава писа осећаја код лица на тужбу оклашћеног, које са своја јим правом недостојну трговину пода, и које се њиме баш на удешавање казнна; које се њиме баш на удешавање казнна; најзад: 7. подржава заступника повређеног, лица неспособног за тужбу, који хоће несавесно да жртвује његове интересе. Не може се оспоравати, да су они разлози у многоме тачни, али инак они нису толико јаки, да би могли претегнути над она три мало час наведена који говоре у прилог ове установе.[2]). Потреба за истом признаје је од свих писаца, и задовољена је у свим казненим законодавствима. Она је немогућа само о *Bindingовог* гледишта о кривичном делу. Према њему се оно састоји у непослушности према државној власти. Поито је према томе казни циљ прибављање поштовања овој власти, то се она мора применити, чим кривично дело постоји без обзира на то, да ли повређени кривичним делом то хоће или не.

IV. Врло је спорно, да ли је тужба повређеног *услов инкриминације* (услов кажљивости, како вели општа теорија о појму кривичног дела) или *процесна претпоставка* (т. ј. околност, од које зависи само, да ли ће се моћи поводити кривична истрага). Према ранијем она је процесна претпоставка[1]). Кривично дело (н. пр. браколомство) постоји на тај начин, и ако тужба није подигнута. Она је мишљење једино умесно с гледишта позитивног права. *De lege ferenda* међутим треба чинити разлику међ наведену међу кривичним делима. На име код кривичних дела треће групе подизање тужбе од стране повређеног треба сматрати као услов инкриминације, јер ту постојање кривичног дела зависи од осећања повређеног, тако да кад лице у питању не осећа радњу као повреду свог добра, о кривичном делу не може бити говора.

Према неким подизање тужбе од стране повређеног је услов инкриминације (кажљивости). Радња код кривичних дела по тужби према схватању законодавчевом је, или се, у опште подобна да повреди, а да ли је она у конкретном случају то дејство имала, да ли према томе она у ствари сачињава кривично дело, зависи од тога, да ли је тужба подигнута[2]). Но ово би значило, да постојање кривичног дела зависи од самовоље појединаца, изузеи трећу од нас наведену групу кривичних дела, где у ствари постојање кривичног дела зависи од осећања појединаца.

Према неким назад тужба од стране повређеног је и услов инкриминације и процесна претпоставка[3]). Она дежи, каже вели *Olshausen*, на границе материјалног и формалног права, не припада ниједном искључиво, али зависи у обе области. Њен материјални значај лежи у томе, што од ње зависи, да ли ће бити казне, пошто је државна дужност казнљива у злоупотреби подизањем тужбе, а формални у томе, што се без ње не може поводити кривична истрага.[4])

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Д-р Тома Живановић.

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

Злочинац, који на кратко време пре извршеног злочина није знао шта ће се

[1]) *Meyer-Allfeld* 256.

[2]) Lehrbuch 104.

[1]) B. Garçon 303. — Француска судска пракса налази у каквом од Octobre-а, Elementa du Droit penal 1874 II № 1692, да се код мањих кривичних дела управљених против воље појединца може поћи на то, да би оклашћени не би можао радикално допустити, и да обог тога истрага по њему треба да се води само по тужби. На основу овога она ужива без законског основа, да приказ дела на трећи земаљску може бити поводена кривична истрага, изузев изузеле случајева, само на тужбу лица на дом оклашћеног.

[2]) Против *Binding-а* в. *Merkel* у Zeischrift f. d. g. Strafrechtswissenschaft VI, 510.

[1]) *Liszt* § 45 III; *Finger* 159; Garçon 326; Garraud n. 378 и 379.

[2]) *Merkel* 237, *Bikmayer* 56, *Kohler* Paleinrecht 310, Kohler 19.

[3]) *Hälschner* I 711 Schütze, 166, *Binding* 661, *Bar* III 293, Olshausen § 61 1.

[4]) В. о условима инкриминације и процесним претпоставкама Живановић Основи Кривичног Права § 32.

догодити — пошто је његов сусрет са дететом био случајан — имао је увек, како пре злочина тако и у моменту његовог извршења, код куће рума или конака. Очигледно је, да се он није снабдео алкохолом код неког продавца у моменту извршења злочина, јер би се то знало. После одношења девојчице, а пре него што ју је опио, злочинац се морао усмаравати да задобије њено поверење. Он јој је причао хаскаве ствари и занимао је, показујући јој најразније предмете у своме стану, те ју је на овај начин заинтересовао и изазвао на гопор. Одушевљена, мала се опијала својим сопственим говором. Овом приликом злочинац се користио и оним ју је, а можда је и она сама понила кожи алкохол, или, назад, — што је доста вероватно — злочинац јој је силом сипао алкохол у уста, што се може закључити по алкохолу нађеном у плућима, који, дакле, није био прогутан редовним путем. Одмах после овога мала пада мртва пијана. То је, дакле, у кући злочинчевој, а не на ком другом месту, где је она пила алкохол, пошто је готово одмах подлегла несвесности и плућној конгестији. Она је умрла у кући свога убице на кратко време после своје вечере. Према овоме, сасвим је очигледно, да она није могла бити одведена далеко од места на коме је пресретнута. Њен завођач могао је, дакле, бити само канак сусед.

С друге стране опет, њено изчечено тело било је још вруће у моменту кад је пакет нађен и отворен, што значи да је смрт наступила нешто мало раније пре паласка пакета. Како је, опет, за операције око черечења и паковања леша било потребно извесно време, може се с разлогом закључити да леш детињи, нађен у улици „Hirondelles", није доласно издалека.

Кућа злочина, према овоме, мора се налазити и у близини места одношења и у близини места на коме је изчечено тело одбачено.

Дете је напустило домицил својих сродника у 7 часова мање 10 минута; пре 7 часова, т. ј. пре доласка полицијских агената на службу у еламанско позоришту, оно је пресретнуто пред овим позоришћем и одведено којом „Pierre de Taille" у стан свога завођача, а између 8 и 8½ часова водлегло је конгестији. Презирајући овом случајном сирту, злочинац се у прва мах бе збуњио и уплашио, али је убрзо дошао к себи и са највећом хладнокрвношћу приступио черечењу леша и паковању исечених делова. Овај страшан посао, започет око 9 часова, свршен је, по свој прилици, око 10½ часова. По ономе је злочинац размишљао где, како и над да остави пакет с трупом? Избор је пао на улицу „Hirondelles". Зашто? Зато што је злочинац, као становник кварта, тачно познавао топографију, најгодније и најмање опасне путеве поји воде у центар или у остале квартове, периферију, као и све остале особности региона. Враћајући се, као самац, кући, у разно доба дана и ноћи он је, будући интелигентан и добар посматрач, уочио места на којима су се жандарми обично налазили, те се с тога и трудио да их избегне приликомношења пакета с лешом. У кварту злочина оваких места има шест: 1. пресек сенског булевара са улицом „Cirque"; 2. place du Béguinage"; 3. раскрснице улица: „Laeken", „Canal" и „Pont-Neuf"; 4. укрштање улице „Laeken" са булеваром „d' Anvers"; 5. крај улице „Grand Hospice" и пресек исјова: „à la Nouille", „au Bois", à Brûler", и aux Bornuqus", 6. тачка сједињења исјова: „à la Chaux", „au Foin" и „du Comerce". Немогући без опасности, проћи овим местима, злочинац је, сасвим разумно, избрао улицу „Hirondelles". Прелаз улицом „Grand Hospice" нудио је максимум сигурности, изузев једног малог пута од 60 м. улицом „Laeken". Остаљаје леша у југо-источни сектор имало је за циљ још и то, да заведе власт, и да јој скрене пажњу на сумњиву попуњацију кварта сенског булевара. Злочинац је, дакле, одлично избрао најбоље, најкорисније и најсигурније место за остаљаје пакета с лешом. Улица „Hirondelles" по свој прилици је нормалан и редован пут којим је наш злочинац ишао бар при одласку у центар варошиа биле при повратку кући. С тога је могућно и врло вероватно да је он, приликом спаковљених пролазака овом улицом, видео привремену наслагу ока кроз бр. 14, и да је његова прва мисао била да пакет с лешом остави у сенци ове наслаге. Улица „Hirondelles" морала је бити његов уобичајени пут; он је у њој познавао и извесне куће. И доиста, он је, као што нам је познато, остаио прво пакет поред наслаге ока кроз бр. 14., па га доцније одатле узео и дефинитивно остави на први степен улаза у кућу бр. 22. Зашто је ово учинио? Зашто је поново узимао пакет и остављао га баш пред кућу бр. 22, а не пред коју другу? Ево зашто. Наш је злочинац, по свој прилици, нервозан, раздражљив и сентименталан. Изненадна Жанина смрт силно је потресла његов егоистичан мозак и пробудила једно сећање. У нејасном сећању, он је видео кућу бр. 22 у улици „Hirondelles", у којој се тада налазио магацин са мртвачким покрићима. Руковођен несвесним сећањем, злочинац се решио да на прагу овог магацина остави свој мртвачки пакет. Међутим, он је могао знати за овај магацин и сетити га се само с тога, што је добро познавао кварт у коме станује, и што је редовно пролазио улицом „Hirondelles".

Што се тиче времена остављања пакета 11¾ часа — и оно је, такође, врло смишљено изабрано, јер је то најзгодији моменат — одмах по свршетку позоришта када се готово цео свет у овом кварту био вратио кући. С друге стране, опет, то је моменат при крају дневне полицијске службе, када умори агенти претходу да обилазе своје реоне, већ стоје на стајним местима и очекују нестрпљиво смену.

Између тачке *A*, центра Жанине опасности, и тачке *B*, места остављања њеног леша, има отприлике 350 метара. Место злочина пора се налазити најдаље на 350 метара од тачке *A*, у правцу југо-западном, и на 350 метара од тачке *B*, у правцу северо-западном, у положају који сто, надамо се, довољно одредили.

Ако узмемо, да човек средњег стаса, иде обичним ходом, пређе 5 километара на сат, онда он прелази за минуту 83·3 метра. Наш злочинац морао је, са својом жртвом, ићи много спорије од *A* до *B*. Поиред испред еламанског позоришта пре 7 часова, он је морао приспети у свој стан после 7 часова и 5 минута. При повратку, од *B* ка *B*, требало му је мање времена, пошто је био сам и ишао много брже. Пакет је остављен у улицу „Hirondelles" око 11 часова и 45 минута. Може се, према овоме, закључити, да је злочинац напустио своју домицил — место злочина — око 11 часова и 40 минута.

Злочинац је, према овему изложеном, становник кварта улица „Laeken", сектора „Grand Hospice". Његов стан, који је удаљен најмање 5 минута од еламанског позоришта, а оволико исто и од улице „Hirondelles", налази се у најпуљем и најмање надзираном крају регионa.

7. фебруара 1906 год., у ово злочина, овај становник названо се у своме стану од 7 часова и 5 минута до 11 часова и 45 минута у вече. Он је, дакле, дужан објаснити шта је радио за ово време.

II. „Господин" а не здравствен „господин" из народа.

Творац злочина над малом Жаном био је, према сведоџбама, млад и снажан човек, средњег стаса, живог хода; могао је имати око 30 год.; имао је лице пуно, слично лицу оца Рашел Ван Ланда; носио је кратку и бриљантно потрескану браду, а од одела имао је: горњи капут затворене боје, шешир од вальане длаке на глави и кожне ципеле на ногама. Његов детаљан опис није се могао добити.

Из ових прих, неодређених и непотпуних података назиру, да је злочинац био „господин", а не вулгарни здравствен. Здравствен, који би ишао с дететом, као би у очи. Да је злочин извршила каква скитница, она би одвела девојчицу на какво усамљено место и напустила би је по извршеном злочину. Жана је, дакле, одведена у стан каквог „господина", где је прво силована а потом изчечена. Разумна и интелигентна, као што је била, она, у осталом, не би ни ишла са једним здравственом. Човек са ким је она ишла, и који је успео да задобиће њено поверење, био је лице и пријатне спољашности; то је, дакле, био „господин".

Међутим овај „господин", који је носио чисте и одело једног буржоа, а из качкету и одело човека из народа, који се враћа с рада, није могао бити зачисет вишег положаја. То није био ни аристократа ни интелектуална особа слободне професије, ни богат трговац средње класе. По своме пореклу, „господин", пре лазан из народа и припада друштвеној класи своје жртве. Остављајући на страну грубу чиновника, господске по радњама или службе — које живе под истим кровом са господарима, и које су понекад заведене од шефа или синова фамилије под које служе — девојке из народа готово су увек заведене и на зло узуђене од младих људи виђеног положаја. Ја никако нисам толико наиван да верујем у врлину ваших друштвених класа, и да тврдим да су оне без порока и неспособне за монструозне злочине. Поморал

и порок показују се и у овим класама, али само у другим облицима и под другим приликама. Један декар и. пр. способан да изврши силовање, за нешће и силовање клиентканку која долази у његов кабинет, али никад неће у кварту, у коме станује и врши праксу, и у коме је познат, требати своју жртву и однекуд и у свој стан у циљу силовања. У свима случајевима одвођења, силовања и убиства девојчица радничке класе, кривци су свагда били радници, који су примали истој друштвеној класи којој и жртве. Довољно је сетити се завођача и убица: Менескаца, Воанија, Ризера, Самнола, Солдана и т. д. који су сви припадали класи занатлија. Атентати и злочини ове врсте противу деце из народа свагда су били извршени од људи из народа, па тако мора бити и са злочином над Жаном Ван Галк. Готово је извесно, да њен завођач, и поред свог одела, спољашњег „господског“ изгледа и свога друштвеног положаја, није буржоа, већ индивидуа из народа која, по своме порекну, васпитању и ранијем друштвеном положају, припада друштвеној класи његова жртве. Под спољашњошу буржоа, овај „господин“, који је произишао из народа, може бити само занатлија или бар, занатлија.

Шта више — није згорег сетити се — најчешћи злочини и атентати против детињства у Брислу, вршени су увек у народним квартовима Запада и Југо-Запада: аеера Валшера у Моленбеку и три последње аеере Ван Галк. Либер и Бело на територији III полицијске дивизије. Доказано је, да су завођачи у двема од ових аеера били људи из народа.

III. Самац.

Злочинац, је, без сумње, „господин“, који припада народној класи. Шта више, он је самац, који живи усамљено и повучено. И доиста, наш злочинац не може бити ни оженен човек, ни удовац и отац породице, ни човек „обавезан“, ни трговац који има сталну радњу, ни лекар који је изненада могао бити позван у свако доба, ни личност која је имала друштвених веза и пријатељских односа, неће је то био самац који је становао у каквој усамљеној кући, најмањој и најпушћој улици кварта. То је усамљенац, који не станује ни са родитељима, ни са женом, ни са децом, ни са метресом, ни са пријатељима. Надоо и спремаче његовог стана немају никакве везе ни са газдом од куће, ни са главним кирајџијом; он не трпи контролу, ни чувара, ни вратара, нити држи сталну послугу. Спремаче његовог стана врши каква кирајџиница која станује у истој кући, или нарочита жена која у овом циљу долази свако јутро.

Признајемо, у осталом, да и оженьен човек може пати од содизма и бити способан за злочин силовања. Злочин Солијанов најбољи је доказ за ово, само што је он сасвим различан од злочина из улице „Hirondelles.“ Солијан је нарочито смишљао свој злочин; као пријатељ фамилије своје жртве, успео је да му повере малу Марту, на је одмах злоупотребио поверење. Он је одвео дете код себе у 2 часа по подне, пошто се прво венчао са његова жена, због извесног спољног посла, неће бити у стану. Противо овом, злочин на улице „Hirondelles“ злочин је случајан, јер се сасвим случајно догодило да је маза Жана изашла сама оног вечера кад је злочин извршен. Одвођење је извршено око 7 часова, а остали акти злочина између 7 и 11½ часова у вече. У овом времену цео фамилијарни свет био је код својих кућа на вечере или спавања.

Злочинац на улице „Hirondelles“ чувао је код себе пуних 8 дана наге своје жртве, што на у ком случају не би могао учинити да је био оженьен или да је живео у конкубинату. Несумњиво је, дакле, да је наш злочинац, био самац, који је становао без фамилије и млађих приврођ. Може бити, свако јутро посету једне жене, која му је успремала стан. Цело остало време он је био слободан и независан без инаниог, директног или индиректног, надзора и контроле.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ИСТУПНИМ ДЕЛИМА ПО КАЗНЕНОМ ЗАКОНИКУ и ЊИХОВОМ ИЗВИЊАЊУ И СУЂЕЊУ

написао

Ал. Н. Стевановић

судија

(СВРШЕТАК)

У последњем чланку предњега написа обећали смо, да ћемо о § 375 *а* кр. законика говорити одделито, и ево нас да се томе обећању одужимо.

Али овамо назвољујемо: да нешамо намере износити све случајеве, која се могу давати на примене ове законске одредбе, јер су они многобројни, те би нас ово одвело у недоглед.

Ми ћемо се њиме позабавити само у толико, у колико г. Стевановић, по нашем мишљењу, погрешно одређује начин, на који ће се приводити крају отпочета истрага по тужбама.

Тако он вели, да ће се у свима случајевима, где је од стране оптуженог оспорена својина заузетог имања, а тужилац није несумњиво доказао својину истог, упућивати слабија страна на парницу и то *не пресудом*, пошто се ту не може о кривици судити, него решењем, које, по жалби, расматра виша административна власт, а не прностени судови.

Он то потврђује и рекима: „*само што у овом случају по жалби решења подлеже расматрању виших пол. власти, јер се не доноси по противу § 375 а К. З*“.

За опасно тврђење г. Стевановић нема ослонца ни у § 375 *а*, нити у опште у Полицијској Уредби.

Нема, велимо, јер се по подигнутој кривичној тужби и вођеној истрази, по § 36. Пол. Уредбе, има донети одлука: је ли оптужени крив, или не?

Ако се утврди кривица он ће бити осуђен; ако се, пак, утврди његова невиност, било по томе што тужилац није доказао својину земљишта за чије заузеће тужи, било што је кривица застарела, било из којих му дрго других узрока, он ће бити ослобођен.

Та одлука, било да се тужени осуђује, било да се ослобођава, мора бити и може бити једино *пресуда* а никако решење.

Облик ове одлуке не може изменити чак ни та околност, што ће се слабија страна може упућивати на суд, и што ће у истој бити поменуте и извесне одредбе грађанског закона, као што је н. пр. § 202, 209 и т. д. које регулисавају питање о државини, јер оне су ту употребљене само у толико, да потврде како је доказана невиност охрвљеног, те да пресудом може бити ослобођен.

Било да се оптужени осуђује пресудом, било да се ослобођава, она по жалби интересованог подлежи само оцениववстепеног суда, а никако виших полицијских власти.

Сва другчија досадашња пракса не одговара закону.

Од онога могу бити изузетци само они случајеви, кад се не подиже кривична тужба нити истрага води по прописима Полицијске Уредбе, него је у коме другом облику тражена интервенција власти за одржање постојећег стања.

Завршујући, овако, са § 375 *а*, ми бисмо требали њи редом по постављеном задатку у почетку онога написа, али опречени прочим пословима, ми морамо само увгред да додирнемо неке ствари, и да даљи рад прекинемо, остављајући да се и други који јави са оценом ове књиге.

Даиде:

У чл. 49. своје књиге, говорећи о застарелости кривице, писао нели, да у случају под *а*. пресуда постаје *извршном онога дана, кога јеववстепени суд осмажио или преиначио ожалбену пресуду*“.

Из ових речи сваки би морао извести тај закључак, да пресуда овако застарена и онда, кад би од дана њеног саопштења, па до одлуке судске, протекло више од три месеца, и ако за то време по томе предмету није *нашла рабено*.

Међутим, тавно би гледиште било погрешно, јер у овом случају од дана саопштења, па до дана судске одлуке, застарелост није ничим прекидана, даиде није било никакве јавне акције власти, и пресуда је застарала, те суд не би смео ни доносити никакну своју одлуку.

У члану 53. своје књиге, писац није изнео разлику између амнестије и помиловања, ма да је та разлика од битног утицаја на правилан рад власти, и ма да је она нејасна онима, којима је књига и намењена.

У чл. 56. своје књиге писац говори о комесарима на железничким и другим станицама.

Незнајући да погранични комесари имају свога основа у железничким конвенцијама, закљученим са суседним државама, а они, опет, по бањама у закону о уређеју санитетске струке и чувању народног здравља, он је за све њих нашао основе постојана на са свим другом месту.

Отуда и закључци, које је правио о њиховој надлежности немају основа у закону.

Додирујући питање: шта бива кад сведок неће да се закуне на свој исказ (чл. 71), писац није дао своје објашњење, него се задовољио тиме да саопшти расење Минист. Унутр. Дела Шір. 8785/87, у коме то питање такође није расправљено.

У чл. 93. писац тврди, како неблаговреме по поднесене жалбе треба одбијати решењем.

Овакав закључак он није могао извести ни з 15 и 16. Пос. Уредбе, а нарочито на речи: „*Власт која прими жалбу, дужна је сва акта послати суду у року од 24 сахата*“, јер ако што се на овога види, власти се не остаља прво да оцењује благовременост жалбе него и то право припада суду.

Према томе, власт, која спроводи акте, може у спроводном писму остаћи да је жалба неблаговремена и то је све, а да би неблаговременост одиста постоји или не, нма да цени суд.

На овај се начин, у осталом, и сама ствар брже приводи крају, јер отпадају она непотребна решења и жалбе, којих би било, ако би се оцена благовремености остављала властима које примају казну.

Продајући сада на III део ивице, који носи наслов „Преглед Полицијске Уредбе“, ми ћемо пресћочити све оно до § 30. и то не због тога, што дотле не би било погрешака пишчевих, јер ових и ту има, поминућу узгред само ону, коју је учинио код § 23. где конзулима признаје право екстериторијалитета, него због тога, што ово наше гледиште већ изнели у оцени књиге г. Ђур. Ђорђевића, пређашњег окружног начелника, те нема разлога сада то понављати.

За § 30. „Полицијске Уредбе“, писац је рекао да не важи више, јер су, вели, сви грађани пред законом једнаки, на то може принципу и начелнику и капетану може судити за иступе из III части кривичног законика општински суд, као нижа власт, по овом општем праву, које му је дато § 4. ове уредбе и чл. 94. закона о општинама.

Ово тврђење не само да није тачно, него је апсурд.

Као што смо и у 36. броју овога листа за 1907 годину, у напису „Унут за полицијске и општинске власти“ рекли, § 30. „П. Уредбе“ важи и данас, јер он регулисана један колико разумљив толико и непходан ред у одношају нижих и виших власти.

Без њега би долазило до тако честих сукоба нижих и виших власти, да би то чак одводило до анархије,

Ако би се гледиште пишчево примило као тачно, онда би ми често сретали колико комичне толико и поражавајуће призоре, да општински службеници терају у судницу начелника окружног или среског, те да тамо одговара што није на време почистио нечистоћу испред куће, што није пасуо коње, што је седео у кафани преко прописног времена, и томе слично.

Само тај један разлог био би довољан, да изазове стварање нове законске одредбе у овоме погледу, над ње не би било, а на страну обиђи чиновничке хијерархије и остали.

Међутим, § 30. није противан баш ниоме начелу, које је писац истакао, да су сви грађани пред законом једнаки, само што њега писац погрешно схвата.

Тај принцип, да су сви пред законом једнаки, казује само то, да сваки грађанин мора да одговара за своја дела и да подједнако подлеже законске последице за њих, али не и то, да сваки мора бити суђен баш од једне и исте власти.

На против, из појмљивих разлога и нужности, многим редовима друштвеним, за једне исте кривице, суде разне власти.

Тако на пр. за убиство, које учини официр, он ће одговарати као и сваки други грађанин, јер је и он једнак пред законом са осталима, али њему неће моћи судити грађански суд него војни, јер су државни разлози пренели ту надлежност на војне судове.

Да ли у овом случају тај штогод принципа: „сва су грађани пред законом једнаки“. Боже сачувај; он није повређен ни за длаку. Овде је просто реч о разлици власти у чије се суђење предају једни и други грађани.

То изузеће у надлежности власти, није одлично само у овом једном примеру са официрима. Не, њега имамо и код извесних свештеничких кривица где се надлежност преноси на Духовне Судове, њега имамо код извођаја чиновничких кривица, где се надлежност извођаја преноси на нарочите комисије и т. д.

Зар начелник окружни или срески, неће бити такође једнаки пред законом са осталима, кад из кривице из III части кривичног законика не буду судили општински судови, него старије државне власти?!.

Шта би било са ауторитетом ових, и у опште њиховим угледом као надзорних власти над општинским судовима, ако би они знали да их они могу судити за њихове безначајне грешке, којима су, као људи, подложни.

И, на послетку, да ли би углед власти порасао тиме, што би нижа власт могла судити вишој, и да ли би то казивало колико је у нас високо дигнута свест о једнакости пред законом?!!.

Не, не, писац је помешао две ствари, одговорност пред законом и надлежност суђења, и отуда је и дошао да тврди нешто, чему нема места ни по чему.

На послетку, истачући и ову погрешку пишчеву, учињену код шестог става § 33. где вели да се могу казнити и кривци ако на позив не дођу, а они се, међутим, по § 21. исте уредбе могу само *дотерати*, ми завршујемо оцену ове књиге, уверени да сто допринели, да ова буде правилно схваћена.

Дим. С. Калајџић.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ЈЕДНО ИНТЕРЕСАНТНО БРАТОУБИСТВО

(НАСТАВАК)

Те исте ноћи протурен је гласс кроз скупљену светину, да је Јеврејмир пре неколико година служио у Пожаревцу као жандарм, и да је у служби убио неког човека са јачом самилијом, а да су се баш тога дана у вече ивађала у Куршумлији два страна сељака у оделу пожаревачког сељака, на су га они из освете убили. Друга варијанта била је, да је убиство извршено због дебве и наслеђа његовог имања, а трећа, да му је убиство приредила жена, да га се као старог отресе. Иследна власт је прикупљала податке о овоме свему, али ни једној варијанти није смела поклонити потпуно пажње; морала је све три сместрано испитати, па тек повести истрагу, ну у исто време је и закључила, да се ово убиство није могло извршити без учешћа злогласног Петра Ђ[illegible] и других м[illegible], те је Петар још исте ноћи по извршеном убиству притворен. Код њега није ништа сумљиво нађено, ни душе ни револвера, и ма да је било кишно време и ма да је утврђено, да су убице, бежећи из авлије, морале по мраку газити у јаз, а и преко Бањске, ипак код њега је нађена обућа са свим суха, сем што су му опанци били мало влажни.

После поља ноћи иследник је морао престати са радом, да сутра дан наставе. Преко ноћи паде снег тако, да је потпуно покрио земљу, па дакле и отиске од ногу убице, по којима би се могао утврдити бар правац бегства убичинског.

Сутра дан рано среска начелника непоја је дошао на лице места, да бар што прибави. На лицу места апсолутно се ништа више није могло прибавити што би ишло на корист истраге. Притворени Петар ни речи о томе није хтео казати, већ је протестовао како су га смели ноћу у затвор терати над није ухваћен ни на каквом кривичном делу, позивајући се на извесне грађане и жандарме с којима је био за вечером када је пушка пукла. Иследнику остало је било да мотри на држаље средњег убијеног, и држаље жене његове и њене родбине. Око девет часова већ су почели долазити на жалбу стричеви и браћа од стричева погинулог. Са његовом матером дошао је све што је одрасло, а међу њима и Станко. Иследнику је пало у очи, зашто да не дође Милорад, задружни брат погинулог, док су дошли и многи дални сродници. Да би ово сазнао, познао је жену погинулог и мајку, да му то објасне. Приметивши ово, Станко се нечујно привукао и слушао разговор иследников са овим женама, па кад није могао сазнати о чему се говори упитао је иследника о чему пита, можда би му он могао дати обавештења. Прислушивање његово пало је иследнику у очи и за то је окренуо говор о другоме, а њему поставио питање зашто и Милорад није на „жалбу“ дошао. Одговор, који је рањеје био спремљен гласно је, да је хорао остати код куће, да спреми што је потребно за погреб, јер убијеног мисле сахранити у породичну гробље. Тај изговор Станков и друго сумљиво држање његово, дало је повода иследној власти, да одмах претресе кућу Милорадову и притвори га.

Претресом се није могло ништа наћи сумљивог, па ни пушке из које је убијен Јеврејмир. На испиту није ни речи хтео одати, и са највећим жаљењем говорио је

о овоме убиству. Нагонорена од Станка, мати Јеврмирова дошла је одмах у среску начелствију, протествујући зашто су јој затворили „другог хранитеља“ кад су јој душмани једнога већ убили. У то време дошао на њиј друг Петров, Трајко Раденковић, и кад је сврати у једну кафану приказао је келнера и шапутом га упитао: да ли је Јеврмир погинуо или само рањен, а кад му је он казао, да је погинуо, Трајко му је пожелео души рајско насеље променив се у лицу. Ово је пратио човек, коме је било тог дана стављено у дужност да мотри на сумњиве људе и истраживу одмах достави. Сазнав за ово, буде позван келнер, који тако исто изјави, али да није приметио промену на Трајку, јер на то није обраћао важност. Готово једновремено утврђено је, да је Петар с Трајком прошао дана пређашо поред стана убијеног; оба су застајкивали и загледали у кућу његову. Ово да по-пода истраживу, те и Трајка саслуша, па добивши тај факт као основ подозрења, а имајући вечито противу таквих лица многобројне удаљене основе из § 125. кр. суд. пост. истраживу и њега и Петра стави у притвор и под истрагу. Рђави изгледи на успех декуражарали су грађ. ство, које с нестрпљењем очекиваше исход истраге, и истраживу ништа више не остајаше, већ да се лати и последњег средства — изношење опакаженог тела осумњиченим убицама, не би ли се из њиховог држања што могло закључити.

Изведен Милорад да види убијеногa, брзавоз је у детињи плач, неодапајући се ничим, да је он ма шта знао о овоме убиству. Ово је потресло матер погинулог, те је категорички тражила да истраживу пусти Милорада, да јој се кућа, како она вели, не затвори, тврдећи да истраживу на то иде, и по њеном захтеву а и према томе што противу њега ништа није стајало, истраживу пласт је њега морала пустити.

Кад је показан деш погинулог Петру и Трајку, прво су оба пребледела, по том су оба добила муту боју лица, али као окрели аликовци ничим се више одали нису. Ова промена њихова на лицу поред свега другог довела је до убеђења истраживу, да су они умешани у убиство, бар посредно ако не непосредно, те је сну нажељу скренуо на истраживу противу њих, тражећи једновремено узрок овога убиства, јер је пуштањем Милорада напустио и разлог за убиство наслеђе.

Познавање оволике за истраживу, у овакним случајевима, од великe важности а у исто време уважати повереље међу грађанима и где се дело догодило. У овом напиретном случају истраживу би морао стати, да све грађанство варошице и околних села није хтело помоћи истраживу да пронађе убицу. Једног дана пријави се истраживу један сељак, па му изјави, да је рад помоћи му да се пронађу убице Јеврмирове, али под условом, да се он не увлачи у истраживу сведок, јер ће фамилија убица, ако сз похватају, њега или кога од његових убити, а да у противном не сме ништа казати по цену живота. Када му је од стране истраживу дата реч, да се он неће одати, он је показао лице, које је пре годину дана Станко молио да Јеврмира убије, јер му исли одузима неко имање а његовом брату Милораду кућу. Сазнавши за ово, срески начелник је позвао одмах именовано лице, које је после дужег увијања признало, да му је Станко пре године дана нудио две стотине динара, да Јеврмира убије, ну да је он ту понуду одбио и послао човека, те известио сада убијеног Јеврмира, који је те са презрењем одбио, — дакле, опет разлог за убиство наслеђе. Како је истраживу познавао Станка као човека слабог духа, одмах је наредио, да се доведу Станко и Милорад са целом породицом.

После два три сата, у среску начелствију доведени су засебно Станко и Милорад, а одмах за њима мајка Станкова а мати Милорадова и њихове жене са одраслом децом преко петнаест година. Милорадова мати била је слабог здравља, а тако исто и снаха Станкова, за то су одмах пуштене са децом, а одрасли остали пред начелствијом, а њих двојица потпуно одојени нису знали, да им је а породица била доведена. Кад је изведен Станко на испит он је категорички порицао нуђење попца за убиство, а тако исто и Милорад. На Станку се могла приметити узнемиреност и клецање колена а Милорад је био врло мало промењен. При испиту Станко је упитао за снаху и мајку, да и оне нису доведене, на шта му је речено да су и оне у затвору, па да су међутим, биле пуштене кући, казао је: „пустите њих оне нису криве.“ На питање истраживково: да но је крив? тргао је се и одговорио, да није ни он ни оне. Није се смело стајати, већ се морало предузети на што, док њиме влада страх од затвора и док је још у узбуђењу, зато истраживу њега одвоји у друго одељење, а позове аписанцију и споразуме се с њим, да у срески подрум уведе једног од слободњака, који се ноћу крадити и потајно стевати, као да га стотинама даве, а потом је, Станко поред подрума проведен за затвор. Чувши ово Станко упита аписанцију, да није у подруму његова снаха и мајка или Милорад, а овај му је одговорио, да је у подруму његова снаха са децом и да плаче, што је је истраживу притворао за његову кривицу. Одмах је Станко тражио, да се врати истраживу и аписанција га је вратио. На питање истраживково зашто је се вратио, одговорио је „хоћу, да кажем шта знам о убиству Јеврмировом, молим те пусти ми снаху с децом, јер она није крива.“ Одмах је на записнику, да се његова снаха пусти, ма да није ни притворена, а Станко је на протоколу изјавио, да је Јеврмира убио његов брат Милорад, због наслеђа имања, а нарочито куће, која би деобом морала припасти Јеврмиру.

(свршиће се)

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Разбојници на морским лађама. Оних дана војни-окружни суд у Одеси судио је разбојницима, који су једне јуначке ноћи у 1907 години на јединственo дрзак начин отлаћали путнике на „Софији“ морској лађи, која је путовала из Одесе за пристаниште Хорли.

Кад је лађа у 10 сати кренула из Одесе, на њој је било, сем капетана, његног помоћника и 20 људи послуге, још и 1 самдесет путника, међу којима је био и благајник херсонске банке, који је собом носио 50000 рубаља. У 12 сати ноћи, кад је лађа већ била на отвореном мору, на уговорени знак, надворишне се на публике 18 разбојника наоружаних ножевима, револверима и бомбама. Разбојници су у једном тренутку похапсили публику спу, команду и послугу. Неколико њих заузели су капетанов мост и са њега издали наредбу да лађа стане, док су други сишли у машинско одељење и тамо пустили пару на казана; за то време остали су поскидали комна е, звона и паштањку и све побацали у море. Све ово извршено веома брзо и са разумевањем, јер је без сумње међу разбојницима било и таких, који су одлично познавали службу на морским лађама.

Међу путницима завладала је паника и ужасан страх, те их је арамбаша оних разбојника обилазио и саветовао им, да се не буне јер им тако исте ништа учинити; у противном запрети им је да ће бацити лађу у ваздух.

Кад су разбојници потпуно били обезбеђени од сваког протеста, отели су благајнику 50000 рубаља и од осталих путника покупили до 2000 рубаља. После тога разбојници су отишли у трпезарију; ту су јели и пили, правећи вицеве на рачун поплашених путника, и удварајући се дамама. Кад су тако зајмуљајући провели скоро два сата, пиђа на знак арамбаше све путнике и команду затворе у једну велику кајуту и запрете им да ће сваки погинути ако пре 70 минута изиђе из кајуте. Том приликом нису као „центлмени“ заборавили да даду бакшиш келнерима и матрозима који су их служили. После свега овог они су поседали у два чамца за спасавање, а трећи који је био на лађи бацили су у ваздух, па су онда отиснули к обали. Сутра дан нађени су чамци на обали код Доњинског брега, а доцније је похватано само десет њих разбојника, од којих је војни суд осудио двојицу на вешала, а остале на робију.

Разбојници по железницама. У Индији не престају разбојништва у железничким возовима. „Daily Telegraph“ у једном од последњих бројева, описује једно грозно разбојништво, које се десило оних дана на East Indian Railway.

У засебном купе-у на дане путовала је једна старија госпођа са троје деце из Бенгалије. Њен одрасли син путовао је у истом возу само у другом купе-у. Кад је воз кренуо из Jamolpore у купе госпође ушла је једна дама, чије је лице било покривено густим велом. Кад су деца посвала и госпођа задремала онда

ова дама (која је била у стварн човек, пресвучен у женско одело) баци се на господу и почне јој отимати новац и драгоцености које је при себи имала. На вику матере, деца се пробуде и стану је бранити. Не мислећи дуго, разбојник отвори прозор и почне бацати једно по једно дете са воза, који је великом брзином јурио, а после тога нападн нож и њиме нанесе несретној госпођи неколико смртоносних рана по врату. У том времену воз је се већ приближавао станици, и разбојник покупивши новац и драгоцености, чим је воз ушао у станицу скочи на воз. Срећом истим возом путовао је комесар железничке полиције и то у истом вагону, те приметивши кад је разбојник скочио, он такође скочи на воз и после дуже борбе а у помоћи осталих путника успе да разбојника ухвати. Сви несрећне госпође одмах је изјавио да су са мајором била и деца, које сад у возу није било. Одмах је послат засебан воз који пронађе децу, од које је срећом, само једно теже повређено. Власти се надају да ће помоћу ухваћеног разбојника успети да и остале похватају те тиме открају многа друга разбојништва извршена на железничким возовима.

А. Ј. А.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине гостељске, актом својим Бр. 1311, пита:

„У чл. 30. стану 2. закона о општинама, јасно је прописано, да на општинском збору имају права гласа сви задругари, који су навршили 21 годину, ма колики непосредни порез плаћали, само ако не стоје у изузеју чл. 32. истог закона.

Међутим, поједина пореска одељења, у округу ужичком, једнако тузаче исти законски пропис, јер при пресису распореда бр. 6, за ову годину (чл. 21. а зак. о општинама) изостављају све оне задруге, које непадају (укупно цела задруга) 15 динара непосредне порезе, те су искључене а пису уђше у неабучне списке, и тако искључене од гласања, или задругари имају право гласа ма на колику суму непосредног пореза задруга плаћала?"

— На ово питање одговарамо:

По члану 30. закона о општинама, пунолетни задругари имају право гласа на општинском збору, ма колики непосредни порез плаћали, само ако не стоје у изузеју члана 32. истог закона.

Са задругом се, у овоме погледу, изједначавају и отац и синови, ако у заједници живе.

Ова поплаштна учињена је у интересу одржања задруге и у опште заједнице родитеља и деце.

Према томе, греше она пореска одељења, која изостављају из пресиса распореда оне задругаре, чија задруга не плаћа 15 дин. непосредног пореза.

У осталом, одељења греше већ и по томе, што у опште чине изостављања оних, који не плаћају 15 динара, јер по чл. 21. поменутог закона, она дају општинама веран пресис распореда, без обзира на то имају ли сви право гласа или не, на општински судови по чл. 21 б. истога закона сами изостављају оне, који немају право гласа.

Сви они, који су изостављени, треба да траже исправку спискова у законом року.

II

Један полицијски писар пита:

„Молим уредништво да изволи објаснити следеће:

У чл. 153. Устава стоји: „У свима злочинима ситужени мора имати бранioца од како се под суд стави; но ако он не одреди себи бранioца, сам суд ће му га поставити. Окривљени може, ако хоће, имати бранioца и у предходној истрази, у свима кривичним делима".

Према овоме настаје питање:

1. Може ли ситужени и у притвор стављени, давати код полиц. власти изјаве и узимати адвокате у свако доба, и при стављању у притвор на и пошто је решење о притвору суд одобрио?

2. Имају ли права на то и средници ситуженог, да и они за њега адвоката код полиц. власти узимају?.

3. Има ли права адвокат да расмотри сва акта дотичног предмета овде, и при изјављивању жалбе на решење о притвору, па и пошто суд притвор одобри; или он расматра само решење о притвору?

Ово је објашњење потребно, јер поједини адвокати захтевају од полиц. власти, да им се дозволи расматрање свих аката и онда, пошто је дело исследено и ситужба формирана, као и за време, док је дело у току исследења?"

— На ово питање одговарамо:

Друга реченица чл. 153. Устава јасна је.

По њој окривљени може, ако хоће, имати бранioца и у претходној истрази, дакле и у оној код полицијске власти, и то како пре стављања у притвор, тако и после овога.

Наравно, да бранилац у претходној истрази, нарочито пре доношења решења о притвору, има много мањи круг рада, него од доношења решења о притвору и стављања под суд на даље, пошто окривљени увек мора да даје одбрану сам.

То одговара и наређењима § 117 и 127 кр. суд. пост. и овим изложеним у глави XII истог закона, а то налажу и обзири нужности, да се истрага може правилно водити.

И како се улога бранioца састоји у томе, да као јавни и помоћни орган власти допринесе, да се по сваком делу изнађе права истина, опет право претходне истраге припада искључиво исследној власти.

Према томе, од природе самога дела, стаља истраге у коме се она налази, и бојазни да ова буде ометена, зависи: да ли ће се бранioцу стављати на расположење сва акта истраге, или само решење о притвору.

Све оно, наравно, остављено је оцени и увиђавности исследне власти.

У осталом, бранioцу није ништа ни потребно оно, што се ван решења о притвору налази у истрази, пошто суд цени само оне разлоге, који су у решењу изнесени, нарочито кад је власт учинила све оно, што је он у току истраге захтевао да се изнади у циљу проналаска истине.

Бранioца може захтевати увек и сам окривљени, а то може чинити и његова родбина.

III.

Суд општине праћанске, актом својим Бр. 1194, пита:

„Пресудом овога суда, осуђена је једна женска на пет дана затвора за просту увреду, и ту је пресуду одобрио и правоснажан суд.

Кад је приступљено извршењу пресуде осуђена је изјавила, да је тражила помиловање, и да се до одговора о овоме не сме затварати, иначе нуди да казну затвора замени новцем.

Моли се уредништво за обавештење:

1. мора ли се чекати док се не донесе одлука о њеном помиловању, па да се тада изврши пресуда, ако она буде одбијена, и шта ће бити ако за то време пресуда застари?; и

2. мора ли суд казну затвора заменити новцем кад она то нуди."

— На ово питање одговарамо:

Молба поднесена за помиловање, не може да спречи извршење пресуде, која је извршном постала.

О томе се суд могао упутити и поучити и из расписа г. Министра Унутрашњих Дела од 14. децембра 1890 године ПБр. 21.003 (Полицај. Зборник стр. 1313).

Кад год осуђени понуди замену казне затвора новцем, суд му то мора примити, ако није случај краће или осуда према скитницама и слугама.

Кад је овде случај увреде то се мора примити понуђена замена.

IV

Деловођа општине мало-изворске пита:

„Пресудом суда општине мало-изворске од 15. јула ов. год. Бр. 1690, кажњено је једно лице са три дана затвора за дело из § 375. а крив. закона.

По изјављеној жалби осуђеног лица, дежурни судија кнежевачког приоотепеног суда, вратио је суду општинском нерасмотрена акта са писмом од 22. јула тек. год. № 13225, у коме вели: *да за тај иступ није ни једним законским прописом овлашћен за расматрање.*

Молим уредништво за објашњење: која ће власт бити надлежна за расматрање иступних дела из § 375. а крив. закона, када суд вели да за та дела није позвати ни једним законским прописом. Ово је објашњење потребно зато, што се оваквих иступа из § 375. а крив. зак. понајчешће

суди у овој општини а међутим је суд овакве истуже до сада разматрао".

— На ово питање одговарамо:

И ако немамо пред собом односне акте, ми ипак са сигурношћу тврдимо: да пропстешени суд, односно судија, није могао дати оваква одговор, као што се у горњем питању вели, јер је суд надлежан да разматра пресуде општинских судова, донесене за дела из § 375. а кр. законика.

Међутим, према времену из кога се датира акт Пропостепеног Суда (22. јула) могло је бити само то, да је дежурни судија изјавио: како он, само за време судског одмора, није надлежан да расматра пресуде општинских судова по приватним делима, па је то општински суд рђаво разумео.

Ово је судија могао рећи у смислу начелне одлуке Касационог Суда од 2. јуна ове године.

Нека деловођа још један пут прочита акта, па ће видети у чему је стар, и ако поменута пресуда није до сада послата суду на расматрање, нека је сада одмах пошље.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Богосав Челићић, чију слику напоснио, осуђени београдског казненог завода, побегао је коју ноћу 3. и 4. овог месеца из Ђупријске окружне болнице. Он је родом из Нешвљице, у срезу јаранском округа подринског, стар 24 године, висок 186 см. косе прне — ретке, очију угаситих, носа у десно повијеног. Од особених знакова има: белегу од посекотине на малом прсту десе руке на другој фалангу, величине 1·5 см. на страни постеријорној; више белега од посекотина на кажиприту десе руке, на другој фаланги на страни постеријорној; на грудима младеж величине шиљеничне зрна за 10 см. изнад десно од споја кључних костију; младеж исте величине за 1 см. изнад носа.

Владимир Калушовић, из Рошца, који је био притворен због крађе, побегао је 20. прошлог месеца испред спроводника. Он је стар 19 година, висок, приномњаст, малих кратких брковa, обрија, у оделу сељачком од шајка, навезених гајтанима. — Акт начелства округа чачанског Бр. 11975.

Милан Вуковић, момак из Београда, порео је свог газду на затим побегао. Он је родом из Арвка, стар 20 година, средњег раста, приномњаст. — Акт кварта варошког Бр. 11519.

Ђорђе Костић, кочијаш из Аранђеловца, изврсно је вине превара на затим побегао. Он је стар 28 година, раста средњег, приномњаст, косе и брнова правих, у оделу грађанском. — Депеша начелника среза јасеничког округа крагујевачког Бр. 20867.

Павле Здравковић, тежак, има да се стара у притвор по решењу алексинчког пропостепеног суда од 1. маја ове године, али се изван у бегству. Он је стар 17 година, раста малог, косе прне — гургуриве, браде шпицасте, у оделу сељачком. — Акт алексинчког пропостепеног суда Бр. 13316.

Непознати разбојници, 3. овог месеца, убили су Петра Максимовића и његовог пастерка Радована Вукића, оба из Вогчана у срезу полужарском, и том приликом опљачкали их, одневши им 780 динара и један револвер. — Депеша начелника среза јасеничког округа крагујевачког Бр. 21352.

Ђорђе Пешић, осуђеник пиротског казненог завода, побегао је 7. овог месеца са рада из управине баште у Нишу.

Он је стар 36 година, малог раста, приномњаст, у оделу је осуђеничком од прног шајка. — Депеша Управе пиротског казненог завода Бр. 2652.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најжвљу потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте власти која је потерницу издала, с изузетом на означене бројеве акта или депеша.

СКРЕЋАК СЕ ПАЖЊА

Непознати крадљивци, коју ноћу 30. и 31. прошлог месеца, провалили су кроз Алексу Ивићу, трговцу из Зајечара, и из исте украли 11 комада акција Зајечарске Задруге, 10 комада акција Каничиног Друштва, једну акцију Земаљске Банке, Пољну осигурања код друштва Ну-Јорк од 20000 динара са признањима о плаћеним премијама, две признанице браће Генчића, трговаца оплавцких, на по 1000 динара, једну преуду по којој је осуђена општина В. Изворска на плати Андрије Генчићу, по којој је Алекса пријемник права, једно поравнање по коме је осуђен Вуле Симић и жена му Даница да плате Сими Живковићу, из Крушевца, 3000 динара по коме је Алекса пријемник права, једну признаницу Лазара Дамјанића, по којој дугује Алексе 710 дин. једну признаницу Воје Спасојевића, управника пореског одељења, по којој он дугује општинском Алексе 500 динара, једну признаницу по којој дугују браћа М. Вуцићи из Зајечара, и у новцу: једну стотинарку, 800 динара, у банкнотама од по 10 динара, 7 комада новцовних 150 динара у сребру и једну меницу Жив. Петровића, из Зајечара, од 1300 динара. — Депеша начелства округа тимочког Бр. 12904.

Непознати крадљивци, коју ноћу 31. прошлог и 1. овог месеца, извршили су крађу Другутину Ђорђевићу, трговцу из Александровца, и однели му једну дијамантску златну гранду, један златан женски прстен са дијамантима, један нар мешајућа златних, један златан брош са сликом, три низе са крупним ћилибарима, један позлаћен прстен са 2 камена, 16 метара штофа грво и праг за женско одело, 20 аршина српског платна протканог сивлепим жицама, две новe женске кошуље, седам нових српских пешкира протканих сивлом, два проста пешкира, и један бели дечији огртач. Све ово ствара вреде око 500 динара. — Акт начелника среза моравског Бр. 14140.

Непознати крадљивци, упрао је непрад дућана Станија Живковића, ковача из Сивлјинца, једна кола за једног и два коња. Кола су нова сем точкова и осовине. — Депеша начелника среза ресавског Бр. 15697.

Обраћа се нажња свима полицијским и општинским властима на ове крађе и крадљивце.

УХВАЋЕН

Антон Клаузер звани **Јулиус Туман**, чију сам слику и потерницу донели у прошлом броју листа, ухваћен је.

ТРАЖЕ СЕ

Константин син **Александра Павловића**, чиновника војно техничких завода из Крагујевца, отиграо је 28. прошлог месеца и до данас се није вратио својој кући. Он је стар 15 година, приномњаст, висок. — Депеша начелства округа крагујевачког Бр. 21127.

Христино Барги, из Београда, нестало је 30. прошлог месеца и до данас се не зна где је. Она је стара 12 година, сувоњава, у плавој сукњи и рекли. — Акт кварта врачарског Бр. 9175.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

уредник Милорад А. Вујичић

БРОЈ 36. У БЕОГРАДУ, НЕДЉА 26. СЕПТЕМБРА 1910. ГОДИНА VI

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и пише хута недељно. Претплата се полаже у наред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска издавања, а за све друге претплатнике у окиту 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви **„Полицијског Гласника“** не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

МИ

ПЕТАР I

по милости Божјој и вољи народној

Краљ Србије

Уважавајући оставку, коју Нам је поднео Наш Министар унутрашњих дела Љубомир Јовановић, разрешавамо га од досадашње дужности и стављамо на расположење владе.

А, на предлог Председника Нашег Министарског Савета, постављамо:

за заступника Нашег Министра унутрашњих дела Стојана М. Протића, Нашег Министра финансија.

Председник Нашег Министарског Савета нека изврши овај указ.

12. септембра 1910. год.

у Београду.

ПЕТАР с. р.

Председник Министарског Савета,

Ник. П. Пашић с. р.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника друге класе санитетског одељења Министарства унутрашњих дела Д-р. Миту Николића, инспектора санитетског одељења истог Министарства.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 10. септембра 1910. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за инспектора санитетског одељења Министарства унутрашњих дела Д-ра Милана П. Јевремовића, секретара санитетског одељења истог Министарства.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 20. септембра 1910. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника прве класе среза копаоничког Радомира Гаталовића, секретара исте класе начелства округа крушевачког, по службеној потреби;

за начелника прве класе среза моравског, округа пожаревачког, Ђорђа Матића, деловођу окружног одбора округа подринског;

за начелника треће класе среза левачког Милорада Максимовића, полицијског писара прве класе Управе вароши Београда;

за секретара треће класе начелства округа крушевачког Јована Добрачића, полицијског писара прве класе среза таковског;

за секретара треће класе начелства округа моравског Јована Илића, полицијског писара прве класе среза посавског, округа ваљевског; и

за комесара железничке полиције у Ристовцу, у ранг секретара начелства треће класе, Д-р Драгослава Ковановића, доктора права.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 17. септембра 1910. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника треће класе среза јабланичког Обрада Коларовића, начелника исте класе среза белопаланачког; и

за начелника треће класе среза белопаланачког Луку Петровића, начелника исте класе среза јабланичког, — обојицу по службеној потреби.

Из Канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 17. септембра 1910. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за лекара среза поречког Д-р. Павла Радојковића, лекара среза брзопаланачког, по потреби службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 10. септембра 1910. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара прве класе среза колубарског, округа ваљевског, Александра Младеновића, пређашњег полицијског писара;

за полицијског писара треће класе Управе вароши Београда Михаила Ж. Мајушковића, дипломираног правника и практиканта Министарства унутрашњих дела;

за полицијског писара треће класе начелства округа пиротског Живојина Радовића, дипломираног правника;

за полицијског писара треће класе среза деспотовачког Војислава Поповића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе начелства округа пиротског Михаила Станојевића, дипломираног правника;

за полицијског писара треће класе среза поречког Борислава Поповића, поречког помоћника.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 10. септембра 1910. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара треће класе среза жупског Вујицу Ж. Мићића, полицијског писара исте класе среза расинског, по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 10. септембра 1910 год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра Унутраш-

њих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Павле Ђорђевић, начелник друге класе среза моравског, округа пожаревачког; и

Милован Јовановић, начелник треће класе среза ваљачког, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда, стане у стање покоја с пензијом, која им према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 17. септембра 1910. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Стеван Спасић, полицијски писар прве класе среза моравског, округа пожаревачког, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја с пензијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 17. септембра 1910 год. у Београду.

РАСПИС

свима начелствима на обалама Саве и Дунава, Управи града Београда и суду општине града Београда

Услед појаве колере — и ако спорадичне — на дунавским ладама, и обалама у Мађарској, може за кратко време наступити потреба, да се врши строг надзор над ладама биле путничким биле товарним, сплавовима, дерегијама, скелама и тако даље.

Да би се у случају потребе могле предузети мере предохране против уношења колере заразе у нашу земљу, тиме што би се сва главна средства пристајања на нашу обалу, подвргла строгом прегледу, односно исправности здравља путника и послуге на њима наређујем начелству: да одмах приступи образовању обалских, санитетско-полицијских комисија, које ће састављати: један лекар, један полицијски чиновник и један члан суда дотичне општине.

Такве комисије образоваће начелство.

Те комисије ће делати у споразуму са финансијским органима дотичног рејона; финансијски органи неће допустити пристајање ніиакког воденог подвозног средства уз нашу обалу, нити искрцавање путника и робе, као и претраза, пре но што обалска санитетско-полицијска комисија изврши преглед путника и робе и дозволи искрцавање као безопасно.

Преглед ће се вршити на овај начин:

Лекар ће уђи у лађу, сплав и т. д. у друштву полицијског чиновника и прегледати све особе да није оболело од колере. За то време ће се полицијски чиновник уверити о пореклу путника, или на основу исправа путних, или друге које легитимације, о добу поласка и из кога места и расмотрити да нема које скривене лице.

Ако нема ништа сумњивога, дозволиће се искрцавање путника с тим, да путници који нису из заражених крајева, или је прошло више од пет дана, од како су из зараженог краја отпутовали, могу слободно путовати куда хоће; путници пак, који су из заражених крајева, подлежаће пет дана лекарском посматрању, рачунајући од дана поласка из зараженог места. Пре дозволе за искрцавање мораћу ти путници комисији означити место куда путују и стан, хотел или гостионицу у којој ће одсести.

Над тим путницима ће се вршити лекарски надзор за пет дана од поласка из зараженог места.

О лицима која желе путовати у унутрашњост Србије известиће месна полицијска власт дотичну полицијску или општинску власт, у чију општину лице долази, депешом уз назначење, до кога дана има да се над њим води надзор.

Исто то ће се учинити и за лица, која би пре истека рока посматрања, отишла у друго неко место.

Ако неко лице, које путује из заражених крајева, не би то могло доказати несумњиво, сматраће се као да је из заражених крајева и са њиме ће се поступати као са лицем из таких крајева.

Ако би се на неком подвозном средству, лађи путничкој, или товарној дерегији, сплаву и т. д. прегледом доказало, да је на њему неко лице оболело од колере или под сумњом на колеру, или да је у путу умрло под сумњивим знацима, онда ће се поступити на овај начин: ако је оболело лице српска држављанин и ако у месту прегледа има болнице или одељења за изолисање сумњивих путника, болесник ће се искрцати и према мишљењу лекара упутити или у болницу на лечење или у одељење за изолацију на посматрање. Све особе, које су биле у додиру са оболелим лицем, ако су српски поданици, искрцаће се и упутити на посматрање у одељење за сумњиве.

Ако у месту не би било установа за пријем оболелих и сумњивих лица, упутиће се до прве станице на којој тих установа има. Путници путнички у колико садржи прљаве хаљине, рубље, спавањи прибор и т. д. подлежи десинфекцији ако то надлежни лекар нађе за потребно. Експан. ако је добро упакован а завоји нису повређени — може се подарити спољној десинфекцији — ако то лекар за потребно нађе.

Ако би се оболеле показало на лицима, која нису српска држављани, искрцаваће неће се дозволити на српској обали, — ако је оболеле на лађама, које саобраћају у међународној служби, но ће се лађа упутити даље, брод отплавити за заражен — забранити му пристајање уз српску обалу и о томе депешом навестити све низводне и узводне бродарске станице.

Ако ли би се сумњива случајева оболења појавили на српском броду, са путницима и особљем поступаће се како је напред речено, а брод упутити у потодневни карантин на кога се неће пре пустити у саобраћај док се не десинфекцује. О свему овоме известиће се одмах депешом и санитетско одељење Министарства унутрашњих дела. Кад ће ова наредба почети да се примењује, као и на којима ће се местима дозволити пристајање бродова ових врста, објавиће се.

Чим начелство о томе буде извештено, обалске Санитетско-полицијске комисије отпочеће овај посао.

СБр. 9748.
31. августа 1910. год.
у Београду.

Министар унутрашњих дела,
Љ. Јовановић с. р.

РАСПИС

Окружним начелствима и Управи града Београда.

Како члановима 18., 19. и 26. Закона о уређењу Санитетске струке пису у довољној мери предвиђене мере за сузбијање заразних болести у опште и холере на поље, то на основу овлашћења, која ми дају чланови 1., 3., 4. и 33. тога закона издајем ова:

УПУСТВА
ЗА СУЗБИЈАЊЕ ХОЛЕРЕ

Мере предохране.

1. Кад се појави опасност од холере, треба обратити нарочиту пажњу на исправност и чистоту станова у опште, а на станове, у којима станују многа лица, који су врачни и тешко се проветравају, нарочито.

Још већу пажњу треба обратити на механе, гостионице, ашчиница и сличне радње, особито ако се у њих скупља сиромашнији свет, радници, надничари, беспосличари, лађари, амали и т. д.

Такве радње треба редовно и строго прегледати и настати, да се сви нађени недостаци уклоне.

2. Особиту пажњу треба обратити на снабдевање водом и на уклањање нечистоће.

Санитетско-полицијске власти водиће стално надзор и бригу о чистоти воде, јако за пиће тако и за остаку потребу; забранити свако загађивање места, на којима сиет воду пије и захвата, као и околине тих места, било то отпадцима из кухиње, кућевним ђубротом, праћем нечистих судова и рубља, појење стоке и т. д.

Нарочито треба мотрити на то, да се људски измети спирањем не сливају у бунаре и воде текућице.

3. Нечисте воде и кућевно ђубре, треба редовно и што пре износити из кућа.

Нужнике особито јавне, треба држати чисто, а по жељезничким станицама, гостионицама и т. д. често десинфиковати.

За време опасности од холере, нужнике не треба правити, — сем у ванредним приликама, и тада са великом обазривошћу, — и пазити да се дворишта, штале, ђубришта, баште не загађују људским изметима.

4. Кад је холера на помолу, или се је већ и појавила, у којима местима, треба

водити строг надзор над продајом животних намирница. Наручити ваља пазити на предмете за јело и пиће да ниси доласили у додир са људским изметима, или са водом или другим предметима загађеним холерном клицом.

5. Кад се појави опасност од холере, санитетско-полицијске власти, треба на времена да се постарају за све, што је потребно за сузбијање холере, као што су: зграде за смештај оболелих од холере и сумњивих на холеру — где нема болнице; средства за пренос болесника и мртваца; болничаре и кувае, као и простор за смештај мртваца.

6. Наручиту пажњу треба полицијске власти да обрате на путнике, биле они странци или мештани, који су се пре кратког времена бавили у зараженим местима. Са таквим лицима поступаће се по одредбама из тачке 16. — 27. ових упутстава.

Пријава оболелих и умрлих од холере.

7. Сваки случај оболења од холере, мора се пријавити месној полицијској власти било усмено или писмено.

8. Ту пријаву дужни су учинити:

Лекари појима се пријави у правој случај оболења од холере.

Ако нема лекара, мора то учинити старешина породице; лице које болесника негује или онај, који га је на становање примио.

Ла лађама дужни су пријаву да учине старешине — капетана — исто тако на сплавовима и т. д.

Они подносе пријаве или обласној санитетско-полицијској комисијама, или полицијској власти онога места, на чијој обали пристају.

О оболелима и смртним случајевима, у болницама, казненим заводима и свима осталим јавним установама, дужан је старешина тих установа, да подноси извештаје.

9. Пријавна листа треба да садржи:

1., Место оболења;
2., Стан — улицу — број;
3., Име и презиме;
4., Пол — мушко или женско;
5., Године старости;
6., Занимање;
7., Дан оболења;
8., Дан смрти;

9. Примедба, да ли је допутовао или није — одакле и када.

На основу примљених пријава водиће санитетско-полицијске власти сваки свих утврђених случајева холере, по истоме обрасцу и текућем броју.

10. Исто тако дужност је именованих лица, да известе одмах полицијску власт, ако би оболело лице, променуло место становања, што треба где год се може спречити.

Месна полицијска власт известиће о томе одмах телеграфски полицијску власт, или суд општине онога места у које је болесник отпутовао.

Утврђивање болести.

11. Чим се полицијској власти или општинском суду јави за неки сумњив случај на холеру, она ће одмах известити државног или општинског, а ако ових не би било и приватног лекара о томе.

Где нема лекара, дужна је месна полицијска власт да о томе извести среску власт, путем телеграма или телефона, а ако ових нема, по наручитом веснику, на коњу или колима. До доласка лекара, власт ће поставити стражу пред сумњивом кућом и неће допуштати, да ма ко изађе или уђе у кућу.

Чим лекар, било у државној или општинској служби, било приватан, буде извештен о сумњивом оболењу, дужан је одмах отићи на лице места, прегледати болесника, утврдити карактер болести и ако нарено и учинити све потребно, да се изврши бактериолошки преглед.

По извршеном послу лекар ће известити надлежну власт, да ли је пријављени случај одиста холера или је сумњив на холеру.

Наручито је важно, да се код првих случајева заразе утврди, где се болесник заразио и на који начин, како би се уништило даље заразе.

Лекар, кога власт одреди, има право да прегледа сваког сумњивог болесника или леш, а тако исто да по одобрењу полицијске власти, изврши секцију сумњивог леша. —

12. Ако одређени лекар утврди постојање или сумњу на постојање холере, дужна је одмах полицијска власт, да у споразуму са лекаром предузме све потребне мере за изолисање болесника.

У сумњивим случајевима, поступаће се као и код утврђене холере, све док се не утврди, да холера не постоји.

У хитним случајевима властан је лекар и сам да нареди потребне мере предохране, а председник општинског суда је да изврши наредбе лекара. О издатим наредбама лекар ће накнадно известити полицијску власт.

13. О првом случају оболења или сумње на оболење од холере у једном месту, дотична власт известиће телеграфски обр. начелство и Санитетско одељење Министарства Унутрашњих Дела.

Доцније, дужна су окружна начелства да шаљу Санитетском одељењу:

а., Телеграфски свакодневна извешћа о оболелу и умрлиу од холере, са означењем места и срезова.

б., Седмодневне извештаје о лицима, која су оболела или умрла од холере, до суботе у вече текуће недеље, са назначењем броја по местима и срезовима.

Извештаји се морају послати тако, да буду у Санит. одељењу најдаље до среде изјутра наредне недеље. Ако би поштански саобраћај отежаваоношењ извештаја на време, може се доносити да се и седмодневни извештаји шаљу телеграфским путем.

14. Министарство Унутрашњих Дела обазнаће станице на којима ће се вршити бактериолошки прегледи.

Тим станицама треба слати све предмете за прегледање по упутствима, која су о томе издата, и то што пре. —

Одређене станице известиће Санитетско одељење о резултату прегледа одмах чим буде довршен, а тако исто и оно надлештво, које јој је предмет послало.

Мере против уношења и ширења холерне заразе.

15. Поштo се зараза холере преноси додиром заражених објеката, дакле додиром заражених болесника, њихових измета, нечистих прљавих ствари и предмета заражених изметима болесника, то се мора наручито пажња обратити на све путнике, њихове пртљаге и ствари и робу, који долазе из заражених крајева.

Да би се когао лакше контролисати саобраћај путника, њихових пртљага као и робе, која долази из заражених крајева, мора се ограничити број улазних станица у Србију, као на суву тако и на води. На суву се остављају као улазне станице: Београд, Ристовац, Пирот, евентуално Шабац, на води Београд, Радујевац, евентуално и Шабац.

16. Сви путници, њихови пртљаги и други предмети, који долазе из држава заражених холером, подлеже на улазним граничним станицама, било сувоземним било воденим, санитетско - полицијском прегледу по овим одредбама.

17. При доласку воза — лађе на станицу одређени лекар, у пратњи једног полицијског чиновника, дочекаће воз — лађу.

Власковођа дотичног воза и капетан лађе, лужни су одмах да известе лекара о стању здравља путника, са назначењем, који путници, на основу путних билета, путују из заражених места или области.

Путници не смеју напуштати вагоне — лађу — док то лекар не одобри.

18. Лекар ће пажљиво прегледати путнике, која долазе из заражених крајева, па ће она лица, код којих опази сумњиве појаве, задржати од даљег путовања и упутити наручитим полиција станицама за изолацију ако су сумњиви, или у болницу на лечење, ако је болест несумњива. Ако су оболела или сумњива лица страних па не би хтели послушати наредбе, пратиће се натраг преко границе.

19. Од путника, који не показују никакве знаке оболења полицијски чиновник узимаће на основу путних исправа или других легитимација, име и презиме, занимање, одакле је, одакле и куда путује и где ће одсести.

20. Ако путници из заражених крајева путују кроз Србију као пролазници за друге државе, дозволиће им се даље путовање, уз ограничење да не смеју ни на једној станици у Србији изазвати из вагона.

Одузеће им се путне исправе и предати на излазној станици из Србије.

21. Ако путници изјаве да ће путовати у упутношћу Србије, сазнаће се место у које путују и о томе ће месна санитетско-полицијска власт известити санитетско-полицијску власт онога места у које путник путује, најбржим начином било телефоном или телеграфом.

22. Остају ли путници у месту у коме је вршена гранична санитетска ревизија, санитетско - полицијска комисија известиће одмах месну санитетску полицијску власт, у Београду Управу — а она над-

лежну санитетску власт са назначењем где је путник одсео.

23. Над путницима, који су дошли из заражених крајева биће они страни или домородци, вршиће се петo-дневно посматрање, рачунајући од дана кад су заражено место или крај напустили.

Где има у месту лекара вршиће посматрање овај, а где га нема, лице нарочито за то одређено.

24. Лекар коме буде поверено посматрање, дужан је свакодневно у одређено време да иходи путника у његовом стану и упери се о стању здравља. Ако се на путнику не покажу никакви сумњиви знаци на холерно оболење, може се слободно кретати куда хоће. Покажу ли се сумњиви знаци оболења, као пролив, повраћање, евентуално изненадност, таван промукло глас, хладна бледа коža, увијене очи, грчеви особито у листовима, лекар ће одмах о томе известити надлежну санитетско-полицијску власт, која ће предузети даље потребне мере.

Док се не изврше потребне мере изолације, лекар је дужан остати код болесника.

25. Ако путник, који подлежи посматрању промени место становања, дужан је о томе известити пре поласка месну полицијску власт, која ће о доласку путника известити надлежну власт места у које путује, са назначењем до кога дана има то лице да се посматра.

26. Да би се посматрање могло над сиима путницима потпуно извршити, дужни су хотелијери, гостионичари, стаљешне ноћних азила, назаваоци постеља за преноћивање као и породице, чији су чланови дошли из заражених крајева, или које су добиле госте из таких крајева, као и она остала лица, која издају станове и постеље путницима, да одмах известе било телефоном било усменом или писменом пријавом, надлежну полицијску власт, о путницима, које су примили. Исто тако дужни су што пре известити надлежну полиц. власт, ако путник жели да отпутује или је отпутовао, са назначењем куда је отпутовао.

27. Извесним путницима, као што су исељеници, хаџије, радници, или друге особе, који у масама прелазе границу, даље сиитницима, Циганима и т. д., ако има сумње да долазе из заражених крајева — а страни су поданици — може се забранити улаз у земљу. Ако су те личности у земљи, може им се одредити стално место становања, стим, да се с времена на време прегледају и подвргну десинфекцији и они и њихове ствари. Ако путника проглашина особито радника и т. д. има више, а путују из заражених крајева или места, провозиће се кроз Србију засебним вагонима, на којима ће бити означено да путују из заражених места или крајева, евентуално читавим возовима, које ће бити састављени на вагона са непостављеним седиштима, како би се лакше могли десинфиковати.

28. У погледу увоза робе и других предмета из заражених крајева, важе ове одредбе:

Забрањује се увоз у Србију:

а. Употребљених хаљина, рубља и постељних ствари.

Ако те ствари иду са путником, као пртљаг или као особа, подлеже санитетском прегледу и десинфекцији, ако то надзорни лекар за потребно нађе.

б. Крпе, чурда и разни прљави отпаци.

Изузимају се крпе, које су добро збијене, и спољa увезане гвозденим обручима, као и отпадци, који долазе непосредно из предионице, ткаонице, вештачка вуна и отпадци од нове хартије.

в. Воће и зелен, која расте на земљи или близу површине.

г. Млеко и сви млечни производи.

29. Исто тако забрањен је и провоз поменутих предмета кроз Србију, ако су из заражених крајева и ако нису тако упаковани, да се успут нису могли заразити.

30. Забрана увоза и провоза не односи се на оне пошиљке које су пошле из заражених крајева на 5 дана раније, но што се зараза појавила, или које су, пореклом из незараженог краја, прошле кроз заражене крајеве тако, да нису могле доћи у додир са оболелима од холере, њиховим изметима или зараженим стварима, (превоз у пломбираним вагонима, добро затвореним лиманим сандуцима или добро затвореним дрвеним сандуцима и бурадима.)

31. Санитетском прегледу подлеже:

а. Пртљаг, који собом носе путници, који долазе из заражених крајева.

б. Бродовоз, спороводе и поштанске пошиљке личних или особених ствари, ако долазе из зараженог краја.

Ако у пошиљкама иманошеног одела, рубља и употребљених постељних ствари морају бити десинфиковане, ако су по мишљењу лекара, који је вршио преглед, сумњиве на заразу.

32. Пртљаг лица оболелих од холере, или сумњивих на оболење, мора се безусловно десинфиковати, и то на истој станици, на којој је и путник задржан.

33. Ако би се десило, да је оболели путник унапред некуда послао свој пртљаг, то ће се исти пронаћи и десинфиковати.

34. Ако би се забрањене ствари ипак увезле у Србију, то ће се на рачун сопственика десинфиковати, или ако је то неизгодно сагоревати, у коме случају сопственик нема права на оштету.

35. Увоз других ствари и еспана, сем напред побројаних не може се забранити, али оне могу бити изложене десинфекцији, ако су сумњиве на заразу.

36. Царинска, поштанска, железничка и бродарска службеница, дужни су да известе надлежну санитетско-полицијску власт о пошиљкама свију предмета, чији увоз није забрањен, али који долазе из заражених крајева, ако су приметно загађене. Санитетско полицијска власт у том случају извршиће санитарну ревизију, а ако је потребно и десинфекцију.

37. Десинфекција се врши бесплатно. Ако би се десинфекцијом ствари оштетиле, оштећени нема права на накнаду.

38. Особе које се разболу од холере, или су сумњиве на оболење, морају се одмах надвојити.

Сумња на оболење од холере, мора остати све дотле, док се бактериолошким прегледом, који се има извршити два пута у размаку од једнога дана, — не утврди, да у изметима нема холерних клица.

39. Као са болесницима мора се поступати и са оним особама, које изгледају здраве, али у чијим се изметима налазе клице холере.

40. Одвајање оболелих и сумњивих на оболење, мора бити тако потпуно, да не могу долазити ни с ким другим у додир, до са лекаром и болничарима.

41. Ако се потпуно издвајање не може извршити под куће, мора се болесник или на болест сумњива особа пренети у болницу или другу зграду одређену за пријем болесника и сумњивих лица.

42. Особе сумњиве на оболење, не смеју бити у истим просторијама са оболелим лицима.

43. Ако је нека особа, била у додиру са особом оболелом или умрлом од холере, или са њеним рубљем, оделом или изметима, мора бити под сумњом да је заражена — ма да не показује никаквих знакова заразе и подлежи посматрању, које не сме бити дуже од пет дана од дана, када је особа била у додиру са зараженим лицем или предметима.

Но у извесним случајевима, кад то лекар за оправдано и потребно нађе, могу се така лица и одвојити и подвргнути бактериолошком прегледу. То одвајање не сме трајати дуже од пет дана рачунајући од дана када се особа могла заразити, нити смеју таке особе бити заједно са оболелим лицима.

44. Домови у којима има оболелих лица од холере обележићe се таблама.

45. Ако се болесник из дома не може пренети у болницу или другу неку зграду, одређену за пријем оболелих од холере, остаће се у дому, али ће се онда здране особе иселити.

46. За пренос болесних или сумњивих на оболење, смеју се употребити само нарочита кола или носила.

Никако не треба употребљавати превозна средства, која служе за јавну употребу.

Кола која су употребљена за пренос холеричних болесника или сумњивих на холеру, морају се одмах десинфиковати и тек по свршеној десинфекцији опет употребљавати.

47. Особе које негују холерне болеснике, не смеју општити са другим особама, све док то лекар не одобри и док се над њима не изврши десинфекција.

48. Кад неко лице умре од холере треба га одмах неокупано и непресвучено, завити у чаршав натопљен са 3% карболном водом.

Затим положити у мртвачки сандук, који мора бити са свих страна добро затворен, чије је дно посуто дебелим слојем струготина, пленом, тињама. Сандук треба одмах закопати, а сме се отворити само са допуштењем лекара.

Ако би се из ма каких разлога морао леш окупати, може се то учинити само по одобрењу и упуству лекара у њеној тачности за десинфекцију.

Ако има капеле, леш се мора одмах однети у капелу гробљанску.

Забрањено је држати свечане пратње, даље итд. и улазити у кућу у којој је болесник умро.

Пренос холерничких лешева на друго место, сем на месно гробље забрањен је.

Леш умрлог лица од холере треба што пре уносити. Лица, која су радила око мртваца морају по свршеном послу добро дезинфиковати руке и придржавати се свих наредаба лекарских, ради предохране ширења заразе.

49. Кућа у којој се је појавио случај холере, мора се дезинфиковати. Исто тако морају се дезинфиковати измети болесникова (поган, мокраћа, бљуванак) и сви остали предмети, која су дошли у додир са болесником. Нарочита пажња мора се обратити на дезинфекцију просторија, одела, постеље и рубља оболелог или умрлог лица, као и одела употребљеног при нези болесника, даље на каде за купање и воду из кунатила.

50. Ако у околини куће има ђубришта, шпала, дворишта и башта сумљивих да су загађени изметима, морају се дезинфиковати, исто тако и барице и олуци.

51. Станови у којима је било оболевања од холере, смеју се предати употреби тек пошто се добро дезинфикују.

52. Ако се дезинфекција не да извести, или би била сувише скупа наспрам вредности предмета, које треба дезинфиковати, могу се они сагорети.

53. Све особе које долазе у додир са болесницима, њиховим стварима, или изметима или лешевима (болничари, дезинфектори, праље итд.) морају се придржавати упутства за дезинфекцију.

54. Надлежна власт може забранити скупљање света на саборе, пазаре итд. — у местима у којима има холере.

55. Деца из кућа у којима је било холере не смеју похађати школу, све док је по мишљењу лекара кућа опасна као извор заразе.

Ако се у неком месту појави холера у јакој мери, може се школа затворити.

Ако се у школској згради деси случај оболења од холере, школа се мора затворити, докле год болесник у њој лежи. Особе, које су биле изложене опасности, да се заразе холером, морају за време док траје сумња да су заражене, престати да похађају школу.

Ђаци, који не станују у месту у коме је школа, не смеју похађати школу, док у школском месту влада холера. Исто тако не смеју ђаци из места у коме има холере, похађати школу, у месту у коме холере нема.

56. Из места и среза у којима се појави више случајева холере, треба забранити увоз млека и свих његових продуката, зелеиа и воћа.

Исто тако треба забранити скупљање и куповање старога одела, рубља, постељних ствари, крпа, ћурде и костију.

57. Ако се покаже потреба, надлежна санитетско-полицијска власт може забранити употребу воде из бунара, језера, отока, водовода, као и употребу купатила, умиваоника и нужника. Бунари се могу поново предати употреби, пошто се најпре дезинфикују.

58. О свима случајевима појављене холере, известиће се и војне власти по постојећем наређењу.

Војне власти пак дужне су известити најбаже санитетско-полицијске власти, о појави оболења или смрти, услед холере у војсци, чим буду о томе извештени, са означењем војне зграде и станова у којима се зараза или сумња на заразу појавила.

59. Јавном објавом означиће се места на железничкој и бродарској прузи, у којима ће се лица оболела под знацима холере, моћи искрцати и предати на негу и лечење.

60. По правилу не смеју лица оболела од холере, употребљавати железницу или лађу. Исто тако не смеју се примити на железницу и лађу лица сумљива на оболење од холере.

61. Ако би се за време вожње на железници, појавио неки сумљив случај на холеру, он ће се на прво станици спремљеној за пријем оболелих или сумљивих лица истоварати. Исто тако ће се поступити са његовом родбином, или пратиоцима.

62. Ако би то био случај на лађи, која плови у мешовитој служби, оболело или сумљиво лице, ако је српски поданик, искрцаће се на првој станици спремној за пријем таких лица.

63. За време вожње треба оболела лица, њихово сродинке и пратиоце изолисати. Лица која су се налазила у истом вагону или истом одељењу вагона, а нису сумљива, сместиће се у празан вагон или одељење вагона, и са њима ће се поступати као са лицима сумљивим на заразу.

64. Возно особље, које дође у додир са оболелим особљем, његовим изметима, мора пазити, док се на њима не изврши дезинфекција, да не додирују руками своје лице, ништа не једу, не пију и не пуше, а исто тако, да и не опште са путницима.

65. Нужнике, које је употребило заражено лице, треба искључити из употребе, док се не дезинфикује.

66. Вагони у којима се десио неки случај оболења или сумње на оболење од холере морају се одмах по испражњењу оболелог или сумњивог лица издвојити из промета и дезинфиковати.

То исто важи и за лађе.

67. У појединостима важиће одредбе из упутства за предохрану холере на железници и расписи СЕ 9748 од тек. године.

Све надлежне власти, органи и сви грађани, морају безусловно поступати по одредбама ових упутства.

Свако неизвршење, свака непослушност наспрам ових одредаба, казниће се по тачки 2. члана 33. помињутог закона до 30 дана затвора, односно до 150 динара новчане казне.

Препоручује се начелству — Управи, да ова упутства саопшти свима подручним органима, начелницима среским, окружним, среским општинским и железничким лекарима, председницима судова и управницима болница.

СЕ 10081
10. септембра 1910. год.
у Београду.

Министар
унутрашњих дела,
Љ. Јовановић с. р.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу августу 1910. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда, у току месеца августа ове године извршено је у Србији:

1. **Убистава** 36
2. **Детоубистава** 3
3. **Нехотичних убистава** . . . 8
4. **Покушаја убистава** 36
5. **Разбојништава** 13
6. **Силовања** 6
7. **Тешких телесних повреда** . 23
8. **Паљевина** 47
9. **Опасних крађа** 108
10. **Злонамерних поништаја туђих ствари** . . . . . 18[1].

Од изложених дела пронађено је:

Убистава . . . . . 35 или 97·2%
Детоубистава . . . . . 2 „ 66·6 %
Нехотичних убистава . 8 „ 100 %
Покушаја убистава . . 35 „ 97·2%
Разбојништава . . . . 6 „ 85·7%
Силовања . . . . . 6 „ 100 %
Тешких телесн. повреда 23 „ 100 %
Паљевина . . . . . 3 „ 6·3%
Опасних крађа . . . 34 „ 28·8%
Злонамерних поништаја туђих ствари . . . 8 „ 44·4%

Највећи број **убистава** извршен је помоћу *ватреног оружја* (19), затим помоћу *оштрог оруђа* (12), помоћу *тупог оруђа* (3) и *дављењем* 1. И 1 случај извршен је намерним гурањем у вршалицу.

Узроци њиховом извршењу леже у *мебусобној свађи* за 14 случајева, у *освети* за 9, у *мужној одбрани* за 3 случаја, у *љубомори* за 3, у *користољубљу* за 2, у *страху од казне* за 1, у *крајњачењу* за 1. За 3 случаја узрок је непознат.

Посматрана према местима у којима су извршена наведена убиства јављају се: у срезу јабланичком 4, у срезу поцавском округа београдског 3, у срезу поречком 3, у срезу подунавском 3, у срезу грочанском 2, у срезу параћинском 2, у срезу белачком 2, у срезу хомолском 2, у срезу добричком 2, и по 1 у срезовима: колубарском округа београдског, пчињском, крагујевачком (непроређено), гружанском, деспеничком, поречком, ражањском, нишком, поцерском, по-

[1] У августу месецу пр. год. дела ових било је:
1. Убистава 56
2. Детоубистава 2
3. Нехотичних убистава 6
4. Покушаја убистава 56
5. Разбојништава 29
6. Силовања 2
7. Тешких телесних повреда 16
8. Паљевина 59
9. Опасних крађа 120
10. Злонамерних поништаја туђих ствари . 8

жаревачком, ивановом, зајечарском и студеничком.

Детоубиства извршена су по **1** у срезовима: колубарском округа ваљевског, ражањском (непронађено), и зајечарском.

Нехотична убиства извршена су: у срезу расинском **2** и по **1** у срезовима: посавском округа београдског, ваљевском, конјеничком, јадранском, жичком и у вароши Ћуприји.

Покушаји убистава извршени су: у вароши Београду **3**, у срезу љубићском **3**, у срезу врачарском **2**, у срезу јасеничком округа крагујевачког **2**, у срезу лепеничком **2**, у срезу неготинском **2**, у срезу ивановом **2**, у срезу нишком **2** и по **1** у срезовима: косанјском, јабланичком, власотиначком, гружанском, ражањском, конјеничком, беличком, ресавском, темнићском, деспотовачком, моравском округа нишког, нишавском, мачванском, прокупачком, пожешком, студеничком, моравичком (непронађен) и у вароши Нишу.

Разбојништва су извршена у срезу ивановом **2** (оба непронађена) и по **1** у срезовима: неготинском, параћинском, нишком, алексиначком (непронађено), рашком (непронађено), пожаревачком (непронађено), хомољском (непронађено), таковском (непронађено), косаничком, драгачевском и у вароши и Ћуприју.

Силовања су извршена по **1** у срезовима: јасеничком округа крагујевачког, лепеничком, деспотовачком, посаво-тамнавско, моравском округа пожаревачког и нишком.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу тамнавском **2**, у вароши Неготину **2**, и по **1** у срезовима: грочанском, косанјском, посавском округа ваљевског, гружанском, јасеничком округа крагујевачког, лепеничком, крајинском, жупском, нишком, нишавском, поцерском, рађевском, ивановом, качерском, подунавском, орашком, прокупачком, рачанском, и у вароши Београду.

Паљевине су извршене: у срезу деспотовачком **4**, у срезу ивановом **4**, у срезу бољевачком **4**, у срезу посавском округа београдског **3**, у срезу тамнавском **3**, у срезу параћинском **3**, у вароши Пожаревцу **2**, у срезу пожаревачком **2**, и по **1** у срезовима: грочанском, подгорском, крагујевачком, јасеничком округа крагујевачког, лепеничком, неготинском, крајинском, кључком, ресавском, нишком, лужничком (пронађена), посаво-тамнавском, поцерском (пронађена), мачванском, моравском округа пожаревачког, млавском, добричком, пожешком, трнавском и у варошима, Врањи (пронађена) Неготину и Пироту.

Вредност свих ових ваљевина износи око **22.000** динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду **6** (4 пронађених), у срезу ресавском **5** (1 пронађена), у срезу нишавском **5** (3 пронађене), у срезу моравском округа пожаревачког **5** (3 пронађене), у срезу зајечарском **5** (2 пронађене), у срезу жичком **5** (1 пронађена), у срезу ваљевском **4** (2 пронађене), у срезу брановачком **4**, у срезу посаво-тамнавском **4**, у срезу јадранском **4**, у вароши Шапцу **4** (1 пронађене), у срезу ћићеском **3**, у срезу гружанском **3** (2 пронађене), у срезу лепеничком **3**, срезу параћинском **3** (1 пронађена), у у срезу грочанском **2** (обе пронађене), у срезу косанјском **2** (1 пронађена), у срезу колубарском округа ваљевског **2**, у срезу власотиначком **2** (1 пронађена), у срезу лесковачком **2** (1 пронађена), у срезу поречком **2**, у срезу пожаревачком **2**, у срезу млавском **2** (1 пронађена), у срезу ивановом **2** (1 пронађена), у вароши Смедереву **2** (1 пронађена, у срезу пожешком **2** и по **1** у срезовима: посавском округа београдског, подгорском, јабланичком, кључком, тренчићком, расинском (пронађена), лесковачком (пронађена), темнићском, деспотовачком, нишком, алексиначком, белопаланачком, поцерском (пронађена), мачванском (пронађена), качерском, таковском (пронађена), подунавском, јасеничком округа смедеревског, пирогорском, моравичком (пронађена) а у варошима: Неготину, Пожаревцу и Зајечару.

Вредност свих ових крађа износи око **44.000** динара.

Злонамерних покушаја туђих ствари било је: у срезу жупском **5** (сва пронађени), у срезу нишком **4** (1 пронађен), у срезу крагујевачком **2** и по **1** у срезовима: брановачком, бањском (пронађен), алексиначком, пожаревачком, ивановом (пронађен), зајечарском и добричком.

Вредност уништених ствари износи око **2.800** динара.

Поред изложених дела у току месеца августа ове године извршено је у Србији и **14. самоубистава** и то: у срезу ужичком **2**, у вароши Београду **2**, и по **1** у срезовима: посавском округа београдског, колубарском округа ваљевског, масуричком, гружанском, жупском, ресавском, темнићском, поцерском, прокупачком и студеничком.

Ова самоубиства извршена су: *вешањем* **10** и *витреним оружјем* **4**. А узроци њиховом извршењу леже: у *болести* за **5** случајева, у *душевном растројству* за **2** случаја, у *старости* за **1**, у *рђавом материјалном стању* **1**, у *страху од казне* **1**. За **4** случаја узроци су *непознати*.

Покушај самоубиства извршен је у срезу тамнавском, *тровањем*; рђан домаћи живот.

Општи преглед до сада изложених дела опажа се:

Текући број	ОКРУЗИ	Убиства	Детоубиства	Нехотична убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Тешке телесне повреде	Паљевине	Опасне крађе	Злонамерни покушаји туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	6	—	1	3	—	—	2	4	5	—	1	1
2	„ ваљевски	—	1	1	1	—	—	3	4	7	—	1	1
3	„ крајински	5	—	—	2	—	—	—	1	3	—	1	—
4	„ крагујевачки	3	—	—	5	—	2	3	3	6	2	1	—
5	„ крајински	4	—	—	2	1	—	3	4	8	1	—	—
6	„ крушевачки	1	1	3	2	—	—	1	—	2	5	1	—
7	„ моравски	4	—	1	4	2	1	—	8	11	—	2	—
8	„ нишки	1	—	—	2	2	—	1	1	2	6	—	—
9	„ пиротски	—	—	—	1	—	—	1	2	4	—	—	—
10	„ подрински	1	—	1	1	—	1	2	2	14	—	1	—
11	„ пожаревачки	4	—	—	4	5	2	1	10	12	2	—	—
12	„ руднички	—	—	—	2	1	—	1	—	2	—	—	—
13	„ смедеревски	2	—	—	—	—	—	2	—	4	—	—	—
14	„ тимочки	1	1	—	—	—	—	—	4	6	1	—	—
15	„ топлички	2	—	—	1	1	—	1	1	—	1	1	—
16	„ ужички	—	—	—	1	—	—	1	1	3	—	2	—
17	„ чачански	1	—	1	2	1	—	—	1	4	—	1	—
18	Управа града Београда	—	—	—	3	—	—	1	—	6	—	2	—
	Свега:	36	3	8	36	13	6	23	47	100	18	14	1

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 21. септембра 1910. године АБр. 1659. у Београду.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине латвичке, актом својим Бр. 2068, пита:

„По закону о непосредном порезу, ослобођена пореза по пореском распореду одобрава Министарство Финансија, односно Пореска Управа.

Суд овај сматра, да лице ослобођено пореза има право и на ослобођење општинског приреза.

Како законом није предвиђено: како ће се и на који начин ослобођавати прирез општински, какве одлуке треба доносити за ова ослобођења и ко ће их одобравати, то се учтиво моли уредништво да

у своме листу „Полицијском Гласнику“ изволи дати објашњење односно овог ослобођења општинског прореза“.

— На ово питање одговарамо:

И по члану 40. закона о окружним, среским и општинским буџетима, и по чл. 131. и 132. закона о општинама, општински прирез разрезује се према суми непосредног пореза, коју плаћају порески обвезници.

Према томе, кадгод се неки порески обвезник ослободи од плаћања некога дела непосредног пореза, мора му се процентално скинути и општински прирез.

Пореска одређења, која доносе решења о ослобођењу од непосредног пореза, уносе у ова и ослобођење од прореза државних на и општинских.

Према томе, кад се ова њихова решења одобре од стране Пореске Управе, одељења су дужна да о томе известе и општински суд, те да он по својим расподредима општинског прореза учини исправку, и акт одељења придружи годишњим општинским рачунима, како би се пред контролом правдала разлика, јер решења пореских одељења иду уз пореске рачуне, да правдају разлику по пореским рачунима.

II

Г. Рад. Шљивић, полицијски писар, пита:

„По чл. 55. закона о народним школама, школски одбор, поред председника или кмета, и управитеља — учитеља, састављају и три писмена грађанина, или по један грађанин из сваког села, ако школску општину састављају села разних политичких општина.

Овим је давде утврђено, да имају бити три грађанина. А ако има више села, онда их може бити и више, али од троје мање не.

Школску општину школе доњо-видовске, у срезу параћинском, састављају село Доње Видово, које само за себе сачињава политичку општину, и село Чепуре, које припада општини чепурској.

Одбор општине доњо-видовске, као надлежан, изабрао је три грађанина за чланове школског одбора, — двојицу из Доњег Видова, а једног из села Чепура, јер је Чепуре много мање од Доњег Видова.

На службену представку једне наставнице, и ако је управитељ постојао, начелник сремски задржао је ту одлуку од извршења, наводећи, да је имало места изабрати свега два, — по једног из оба села, те тако, да у школски одбор буду свега два грађанина.

Моли се уредништво за објашњење: ко је правилније радио — одбор општински или начелник сремски?

Ако је правилна одлука начелника сремског, одлука то, да једно селанце, које има засебну школу, има три школска одборника од грађана, а два села да имају двојицу?“

— На ово питање одговарамо:

Из члана 55. закона о народним школама, може се извести само та намера законодавчева, да у школском одбору, сем председника, морају бити још три писмена грађанина.

То се јасно види из речи: „*и три писмена грађанина*.

Речи: „или по један грађанин из сваког села, ако школску општину састављају села разних политичких општина“ немају тај задатак, да смање основни број грађана, који мора њи у одбор, него предвиђа случај, кад школску општину састављају више од три села, и дозвољава могућност да у одбор уђе и већи број лица од тројице.

То се види и из последњег става чл. 55. који дозвољава да се број школских одборника може увећати.

Према опоме, одлука општинског одбора била је на закону основана.

III

Основна школа пландска (срез параћински) службеним актом својим пита;

„Учтиво се умољава уредништво, да одговори на ниже изложено питање у једном од првих наредних бројева листа:

Чл. 24. зак. о нар. школама прописана је казна за нередно похађање школе. Ту казну изриче месни школски одбор на основу саслушања нередних ђачких родитеља и на основу извештаја управитеља о неоправданости изостанака.

По закону о таксама, за свако решење о изрицању казне, наплаћује се 2 дин. у корист касе дотичног надлештва, које изриче казну. Поште се школа, као и месни школски одбор сматра за званично тело тако исто и њихове радње су званичне, да ли треба и месни школски одбор, односно управитељ школе, при саопштавању решења о казни, наплаћивати и 2 дин. у корист школске касе од осуђеног ђачког родитеља?“

— На ово питање одговарамо:

По члану 10. закона о народним школама, све су школе државне које нису подигнуте и не одржавају се средствима приватних.

Према томе и школски одбор са учитељем, који руководе пословима школе, сматрају се као представници државне власти, и сваки њихов рад иде у име државно.

Према томе, и одлуке које ови одбори доносе о казни родитеља, подлеже такси од 2. динара аналогно т. 87. а закона о таксама, кад овакви случајеви нису изречно законом ослобођени од ове.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

УХВАЋЕН

Богосав Челичић, осуђеник београдског казненог завода, чију сам слику и потерницу послао у прошлом броју, ухваћен је.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Ово лице по имену **Карло Молдован**, из Кокина, палио се под крвавчном истрагом и у другим прајевима нађан сам Космаја, где је ухваћен.

— 6. овог месеца спроводио је служитељ општине Г. Аубовићанске три Цигана са три коња. Тим приликом они у згодном моменту отму пушку спроводнику и пође та новцем, на затим дворица псине а један на коњу побегну. Два коња су ухваћена. Једна је кобила матора 3 године, мрко-доратасте висока 145 см.; друга је такође кобила матора 7 година, висока 151 см. длаке пакласте, шпетаста, бриваста, у задњо ноге путаста. Трећи коњ са коме је побегао један од ове тројице Цигана, био је зелен и висок, матор 5 година, у задње ноге путаст, са жигом „к“. Пасоша од коња које ми је раније служитељ одузео, били су издати од

у притвору Управе града Београда због дела из т. а 1 86. казн. зак.

Моле се све полицијске и општинске власти, као и приватна лица, да јаве Управи ако шта знају о овом Молдовану, нарочито да ли је и стране суда опште тражбине под бр. 194 и 245 а гласили су на име Мијоша Недељковића и Марка Бошковића, из Трнића, а задржавали су ових прво дан (ухваћен) побегне. Трећи пасош издат је од суда општине коце-

лешачке под Бр. 494, на име Душана Кастановића, из Коцељеве, и описује трећег коња. — Деспеша начелника среза кубуковачког Бр. 6772

Анка, разведена **Милићевић**, рођена **Марјановићева**, из Шикоша код Осека, пресудом

управе града Београда од 10, текућег месеца Бр. 32982, наложена је затвором и прогонством на свагда у Аустро-Угарску због спутљивости и интригантиње. Сирене се пажља свима, нарочито пограничним властима, на оку индивидуу, којој никако не треба дозволити прелаз у Србију.

ПОТЕРЕ

Лајош Лоци, чију слику доносимо, и његов брат **Тривуц**, опасни крадљивци, имају да се уиму на одговор за више крађа, или се они налазе у бегству. Лајош је стар 23 године, раста

средњег, суноваи, над говори где му је проузиуо. Тривуц је стар 18 година, раста средњег, у опште смеђ. Деспеша начелства округа подринског Бр. 16605.

Драгутин Илић-Поповић зв. „попче" чију слику доносимо и **Никола Дреновац**, оба коцкари, извршили су два разбојништва на затвореним побегли. Драгутин је родом из Средњева у ср. равном, син свештеника, због чега га зову „попче", стар је 27 година, висок 167 см.

очију костењавих, косе прав. Од особених знакова има: белегу од посекотине у облику праве линије величине 1·5 см., правца вертикалног на десном зглобу палца; белега од посекотине у облику праве линије величине 1 см. на другом зглобу палца леве руке; белега од чира на леђима у облику праве линије, величине 1·5 см. правца косог за 3·5 см. испод седмог обртаља. Опис Николи непознат је. Деспеша начелника среза пожаревачког Бр. 8963.

Петар Милутиновић-Јовић, који одговара за двогубо убиство, побегао је 10. овог месеца из болнице за душевне болести, где је био на лечењу. Он је стар 28 година, средњег раста, приличан. Од особених знакова нема белегу од раде на руци. — Акт управе болнице за душевне болести Бр. 2415.

Михајло Дамњановић, дувиверски радник, одговара за крађу или се налази у бегству. Он је раста високог, смеђ, приличан, великих брковa. У оделу је грађанском са опанцима за ногама. — Деспеша начелства округа рудничког Бр. 5800.

Душа-Гиша Јанковић, — Цигашин, из Прахова среза нишавског, који одговара за убиство, побегао је из болнице за душевне болести ноћу између 9. и 10. овог месеца. Он је стар 26 година, раста низог, дежмекаст, малих црних брковa. — Акт управе болнице за душевне болести Бр. 2413.

Милосав Вукасановић и Вићентије Валчић, натрапиоје из Студенице, извршили су убиство у Рибници на затим побегли на своје поњске куће. Први је стар 36—38 година средњег раста, приличан, у чапирана и гуњу са шеширом на глави; други је стар 43 — 45 година, у пелеринама и гуњу, приличан и мањи од првог. — Деспеша начелника среза студеничког Бр. 12246.

Непознати крадљивац, украо је А-ру Шраги, лекару из Београда 6 кошуља мушких и гаћа у боји, у вредности 70 динара. Кошуље су са знаком „Hugo Trager". — Акт пиарта дорћолског Бр. 4906.

Милан Пауновић, осуђеник пожаревачког казненог завода, побегао је из завода 21. овог месеца. Он је родом из Пољане среза и округа пожаревачког, стар 24 године, раста средњег, косе црне, чела низог, обрва црних, очију граорастих, образа округлих, брковa црних, браду брија. — Деспеша управе пожаревачког казненог завода Бр. 3669.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најжешћу потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте власти која је потерницу издала, с позивом на означене бројеве акта или деспеша.

ТРАЖЕ СЕ

Коста Весковић, земљоделац из Брчина, отуђио је од своје куће и до данас се није вратио. Он је стар 40 година, средњег раста смеђ и просед, очију плавих, нешатно ражле. — Деспеша начелника среза таковског Бр. 10001.

Мирјана Вићентијевић, из Паова среза колубарског, отишла је од своје куће нешатно куд. Она је стара 18 година, средњег раста, приличности, очију црних — крупних, у оделу је селачком. — Акт начелства округ. валјевског Бр. 12151.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

уредник Милорад А. Вујичић

БРОЈ 37. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 3. ОКТОБРА 1910. ГОДИНА VI

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и пише пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска издавања, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви **„Полицијског Гласника“** не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија поставити:

за начелника прве класе среза посавотамнавског Чедомира Перића, начелника исте класе среза посавског, округа ваљевског, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза јасеничког, округа смедеревског, Бранка Вукојевића, начелника исте класе среза подунавског, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза таковског Милана Пантелића, начелника исте класе среза орашког, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза посавског, округа ваљевског, Николу Ђурића, начелника исте класе среза посаво-тамнавског, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза орашког Ђорђа Костића, начелника исте класе среза таковског, по службеној потреби; и

за начелника треће класе среза подунавског Војислава Анђеловића, начелника исте класе среза јасеничког, округа смедеревског, по службеној потреби, но без права на накнаду путног и селидбеног трошка.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 22. септембра 1910. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија поставити:

за начелника прве класе среза поцерског Чедомира Перића, начелника исте класе среза посаво-тамнавског; и

за начелника друге класе среза посаво-тамнавског Милорада Томића, начелника исте класе среза поцерског, — обојицу по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 28. септембра 1910 год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија поставити:

за полицијског писара прве класе среза подунавског Јована Јовановића, полицијског писара исте класе среза посавског, округа београдског, по молби;

за полицијског писара прве класе среза посавског, округа београдског, Драгољуба Новаковића, полицијског писара исте класе среза беличког, по молби;

за полицијског писара прве класе среза поцерског Живојина Митровића, полицијског писара исте класе среза посаво-тамнавског, по службеној потреби;

за полицијског писара прве класе среза посавског, округа ваљевског, Михаила Штуловића, полицијског писара исте класе среза посавског, округа београдског, по службеној потреби;

за полицијског писара прве класе среза лепеничког Николу Милосављевића, полицијског писара исте класе среза деспотовачког, по службеној потреби;

за полицијског писара прве класе начелства округа моравског Миленка Живковића, полицијског писара исте класе среза поцерског, по службеној потреби;

за полицијског писара прве класе среза јадранског Михаила Васиљевића, полицијског писара исте класе среза азбукопачког, по молби;

за полицијског писара прве класе среза ресавског Гаврила Адамовића, полицијског писара исте класе среза јасеничког, округа смедеревског, по службеној потреби, но без права на накнаду путног и селидбеног трошка;

за полицијског писара друге класе среза беличког Радослава У. Шљивића, полицијског писара исте класе начелства округа крушевачког, по молби;

за полицијског писара друге класе начелства округа ваљевског Михаила Тајсића, полицијског писара исте класе начелства округа моравског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе начелства округа крушевачког Милана Цветковића, полицијског писара исте класе среза лепеничког, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза крагујевачког Радомира Јојића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза посаво-тамнавског Милана И. Поповића, пређашњег полицијског писара исте класе;

за полицијског писара треће класе среза моравског, округа пожаревачког, Жарка Јанићијевића, полицијског писара исте класе среза подунавског, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза ваљевског Александра Ломића, полицијског писара исте класе среза црногорског, по молби;

за полицијског писара треће класе среза црногорског Јоксима Брашића, полицијског писара исте класе среза ваљевског, по молби;

за полицијског писара треће класе среза посавског, округа београдског, Драгишу Кујунџића, полицијског писара исте класе начелства округа ваљевског, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза таковског Бранислава Перуновића, дипломираног правника;

за полицијског писара треће класе Управе вароша Београда Милана Граза, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза деспотовачког Стојана Д. Вучковића, практиканта Министарства унутрашњих дела; и

за полицијског писара треће класе среза азбукопачког Чедомира Т. Вучићевића, практиканта среза поцерског.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 22. септембра 1910. год. у Београду.

ОБЈАВА

Поводом нових случајева колере у Цариграду и на азијској турској црноморској обали, оглашава се као заражен Цариград и његова најближа

околина, као и турска црноморска азијска обала.

Према путницима, њиховим стварима и роби из тих места примењиће се **од данас** све мере, које су објављене у упутствима о сузбијању колере СБр. 10081. од 10. ов. месеца, Српске Новине Бр. 202.

Из ових места забрањује се увоз у Србију: зелени, поврћа, воћа и свих продуката који расту у земљи или близу земље, као и млека, сира, бутера и свих осталих млечних производа, свих свежих памучина за живот, рибе свеже, сушене, сољене и других сличних производа.

Промет путника и робе из Цариграда, његове најближе околине и са азијске црноморске турске обале одобрава се на српско турској граници само на два места: Пироту и Ристовцу.

Препоручује се грађанству и путницима, да ову објаву саме знаву, а властима и санитетско-полицијском особљу препоручује се брижљива и строга примена наредаба, имајући у виду потребну предусретљивост у служби.

СБр. 10504.
20. септембра 1910. год.
у Београду.

Заступник
Министра унутрашњих дела,
Министар финансија
Стој. М. Протић с. р.

ОБЈАВА

На основу мишљења Главног Санитетског Савета Бр. 89. тек. год. да сољена и сува риба, и ако долази из крајева, који су оглашени за заражене колером, сама по себи не може бити носилац колерне заразе, — мењам решења мојих претходника СЊ 10007. од 15. септембра 1908. г. СЊ 9848. од 6. септембра 1910. г. и решења моја СЊ 10273. од 15. септембра и СЊ 10504. од 25. септембра тек. год., у колико се она односе на увоз суве и сољене рибе и *одлучујем*:

Дозвољава се увоз сушене и усољене рибе из Русије и осталих држава под овим условима:

1. Да је риба, која се увози из Русије, провела на путу најмање 15 дана, а толико исто лежала и у саламури.

2. Да има уверење:

а., из кога је краја?

б., кад је стављена у саламуру или на сушење?

в., кад је пакована у бурад и где?

г., ако је риба дезинфикована, када и где?

3. Да се риба може подвргн спољној дезинфекцији на улазној станици у Србији, ако то надлежни лекар за потребно нађе.

4. Да риба мора бити спакована у бурад, која су добро стегнута, да не пропуштају никакву спољашњу нечистоћу, а никако у џаковима или другом ком завоју, који је пропуслив за спољну нечистоћу.

О овоме се извештавају све надлежне санитетске полицијске и царинске власти ради знања и управљања.

СБр. 10824.
27. септембра 1910. год.
у Београду.

Заступник
Министра унутрашњих дела,
Министар финансија,
Стој. М. Протић с. р.

КАЖЊЕНИ ЧИНОВНИЦИ

Г. *Срећен Недић*, начелник среза моравског округа нишког, кажњен је одузимањем једне месечне плате, у корист незиног фонда за удовице и децу умрлих чиновника, решењем Господина Министра Унутрашњих Дела, од 22. прошлог месеца ПЊ 19071 зато, што је противно закону узео у гопис среску имовину и одредио продају.

СТРУЧНИ ДЕО

О ТУЖБИ ЛИЦА ПОВРЕЂЕНОГ КРИВИЧНИМ ДЕЛОМ

(О ПРИВАТНОЈ ТУЖБИ)

(НАСТАВАК)

V. Кривична дела по тужби разликују се у *апсолутна* и *релативна*.

а) Апсолутна кривична дела по тужби су она, која се у свим случајевима испољују по тужби. Тако браковомство (§ 196) и одвођење туђе жене (§ 197).

б) Релативна кривична дела по тужби су она, која се испољују по тужби само под извесним претпоставкама, или само ако постоје у време извршења односи одређени врсте између повређеног и извршиоца. То је случај с крађом и утајом (§ § 235 и 236), с преваром (§ 258) итд.

VI. Кад се кривична истрага по једном кривичном делу води по тужби, онда то важи и за покушај истог као и за саучешће (подстрекавање и помагање) и подржавање (§ § 49 и 50) у истом. За подржавање је ово врло спорно. Према неким за њега то важи само код *релативних* кривичних дела по тужби.[1] Према другима то важи само за лично и у напред обећано подржавање, али не за стварно.[2] Према неким опет то не важи за подржавање ни у том случају.[3] С гледишта нашег законодавства несумњиво је, да се и подржавање испољује по тужби, ако то важи за подржавано кривично дело, јер о подржавању говори се у истој глави у којој и о саучешћу, што значи, да за ње треба да важе иста правила као и за саучешће. И de lege ferenda је то једино оправдано.[4]

Ако је једно кривично дело по тужби у идеалном стицају с извесним кривичним делом, које испољује по званичној дужности, н. пр. браковомство с родоскврњењем оно иак остаје кривично дело по тужби, а ово друго по званичној дужности.

VII. Поливање тужбе код кривичних дела по тужби је *право* повређеног. Ово се сасгоји у томе што се баш воље овлашћеног на тужбу не може повести кривична истрага.[5]) Ово право је у једно јавно-правно овлашћење.

1. Код неких кривичних дела по тужби је изрично речено, ко има право на тужбу. Тако код браковомства и одвођења туђе жене само муж може тужити. Кад није ништа о томе речено, има се узети, да право на тужбу припада једино *повређеном*. То је пак онај, чије је добро, против којега је управљено кривично дело у питању, т. ј добро *непосредно* повређено или угрожено тим кривичним делом,[6]) дакле не сваки, чији је ма какав интерес ньиме повређен или угрожен, или на чију је правну сферу назад управљен, као што тврде, прво *Kessler* а други *Köhler*. Но код неких кривичних дела дато је изрично право на тужбу поред повређеног и другим лицима. Тако код уреде, клевете и лажне оптужбе право на тужбу имају отац за своје непуолетно дете, муж за своју жену и тутор за своју пупилу (§ 216 т. 1.).

2. Ако су више њих овлашћени на тужбу, онда је право на тужбу сваког од њих независно у сваком погледу од права осталих. Отуда право једног може застарети, а другог не (§ 76 ал 2).

3. Ако је онај, који има право на тужбу, неспособан за вршење правних послова, може место њега подићи тужбу његов законски заступник и онда, кад у закону није ништа о томе речено (н. пр. § 253), сем случајева, где је изрично казано, да је само ово или оно лице може подићи тужбу (н. пр. § 196). Но за законског заступника се не може тада рећи, да имa *право* на тужбу.[7]) Ако је законски заступник извршилац кривичног дела по тужби или подстрекач и помагач, или је неспособан за правне послове, или је не-

[1]) *Merkel* II H 3 738. A 428.
[2]) *Olshausen* § 257 15.
[3]) *Binding* Handb. 627.
[4]) Vn. v. *Liszt* § 183, *Köhler* 30.
[5]) Contra Thon Rechtsnorm und subjektives Recht 138, *Holzapfel* G. A. 39 133.
[6]) v. *Bar* 307, v. *Liszt* § 45 III 1, *Frank* § 61 III, *Finger* 193, *Meyer-Allfeld* § 43 пр. 24.
[7]) Тако *Meyer-Allfeld* 240, Olshausen § 65 15. Прот. *Binding* Handb. 627.

маран, онда би требало допустити, да се у њиву оптужбе поставе старалац.

Лица под старатељством способна су за подизање тужбе. Тако расипкиће, глупономи. Старатељи не могу да раде ово њихово право.[1])

4. Тужба се може подићи преко пуномоћника. Пуномоћство на подизање тужбе је пуномоћство на заступништво у најјачој мери, да се поведе кривична истрага против извршиоца кривичног дела. Пуномоћије може бити усмено или писмено, али не претпостављено. Оно може бити дато само по извршењу кривичног дела по тужби. Но пуноважно је пуномоћство дато генералном пуномоћнику, да подиже тужбу против извршилаца кривичних дела, која су управљена против имовине.[2])

5. Спорно је, да ли је допуштено заступништво у вези. т. ј. у одлуци, да се тужба подигне или не подигне, тако да сам пуномоћник, има решити, да ли ће то учинити или не. Узима се, да је по правилу немогуће заступништво у вези.[3]) Повређени треба сам да осећа кривично дело против њега извршено као дело, које треба да се казни. Али изузетно би требало допустити заступништво у вези ономе, који има генералну пуномоћије за чување имовинских интереса, кад је кривично дело по тужби управљено против имовине, и кад се давалац пуномоћства налази у немогућности, да сам штити своје интересе (налази се н. пр. на далеком путовању, или је ишчезнуо).[4]) То је нужна последица генералног имовинског заступништва. Неки усвајају овај изузетак и за остале интересе, у колико страћа о тим интересима може бити пренето другом, и у ствари је пренето.[5])

6. *Одрицање* права на тужбу, извршено уговором или једностано, судски или вансудски, без важности је.[6]) Повређени има даље опет право на тужбу. Право државно на кривичну истрагу је и иначе ограничено тиме, што је примена његова стављена у зависност од подизања тужбе, те би било неумесно, да се још и даље ограничава. Сем тога приватноправни послови, као што је одрицање, не могу имати важности у питањима јавно-правне природе, као што је вршење државног права на кривичну истрагу. Ово исто важи и за *прештање* кривицу од стране овлашћеног на тужбу.[7]) § 397 т. 2. међутим прописује, да се истуне по тужби прештањем губи право на тужбу. Мора се према томе признати то исто дејство у погледу истуна и одрицању права на тужбу.

7. Кад је тужба подигнута, кривична истрага се продужује, и ако је тужилац умро или је изгубио способност за тужбу. Ако је пак тужба подигнута од заступника, поишто је за тужбу овлашћени већ душевно оболео, или је умро, кривична се истрага не може започињати, јер могуће је, да би се он предомислио, да не подиже тужбу. Исто тако ако би повређени сам написао тужбу и дао је неком да је преда надлежној власти, но он оболи душевно, пре но што је овај то учинио.[1])

8. Право на тужбу је чисто личне и сем тога јавно-правне природе, те зато није наследно.[2]) Неки пак разликују два случаја: 1° кад је добро повређено кривичним делом чисто личне природе, нпр. слобода, част и т. л., 2° кад је оно материјалне природе, н. пр. имовина. Право на тужбу је, веле, у другом случају наследно, јер наследник добра повређеног има се сматрати као повређени.[3]) Ово је нетачно. Истина је, да је наследник оштећен кривичним делом, али се он не може сматрати као повређени с кривично-правног гледишта, јер је за то потребно, да је оштећен у тренутку извршења кривичног дела. *Binding* узима, да право на тужбу прелази на наследнике, кад је кривичним делом повређено жиговно или проналазачко право, јер се распрострањем робе и егземплара дела наслеђено жиговно и проналазачко право трајно врђаји.[4]) Али повреда ових права није трајно кривично дело. Према томе распрострањем извршене нове повреде истих су кривично-правно нереленте, те се наследник не може сматрати као повређен кривичним делима у питању.[5])

VIII. Право на тужбу застарева за годину дана за злочине и преступе (§ 76), за три месеца за истуне, изузимајући крађе, превере и утаје, кад вредност ствари прелази десет гроша, код којих право на тужбу застарева за годину дана (§ 396). За истуне рок почиње од времена, кад су извршени (§ 396), за злочине и преступе међутим од дана, кад на тужбу овлашћени дозна за злочин или преступ и за кривца (§ 76). Ако би се дакле за иступ дознало после одређеног рока, тужба се пак не може подићи, док код злочина и преступа рок за тужбу тек онда почиње да тече.

1. За кривично дело се може рећи да је сазнато онда, кад су познате све његове стварне околности, на име радња извршења,[6]) последица њоме произрокована, услова инкриминације. Ако је у питању продужено кривично дело, довољно је да је сазнато ма које дело, из којих је оно сложено, иако тако исто као и последње.

2. Што се тиче сазнања о кривцу, на тужбу овлашћена не мора да га познаје индивидуално (име, презиме и т. д.). Довољно је дакле, да га познаје као личност, која је извршила кривично дело. Али није довољно за почетак рока застарелости просто претпостављање, да је н. пр. А кривац, иако што опет није потребна извесност о томе.

Ако су више лица суделовала у извршењу кривичног дела, има се узети, да рок застарелости за сваког од њих почиње тећи тек онда, кад је сазнат извршилац кривичног дела. Сазнање о подстрекачу и помагачу није меродавно; јер они нису према позитивном законодавству извршиоци кривичног дела (§ 76). Према неким застарелост права на тужбу почиње тећи, чим је сазнат ма који од суделовала, био он извршилац, подстрекач или помагач.[1]) Према другима опет она почиње тећи за сваког суделовача независно, т. ј. од дана, кад је за њ сазнато.[2]) Према неким најзад право на тужбу није застарело, док год није протекао рок застарелости од сазнања о ма којем суделовачу.[3]) Сва она три мишљења превлађују аксеоману науку саучешћа у позитивном законодавству.

Код релативних кривичних дела по тужби рок почиње тећи од дана, кад је за тужбу овлашћени сазнао не само, но је извршилац, већ и за онај однос овога према њему, због којег законодавац захтева код дотичног кривичног дела тужбу повређеног, јер тек се онда може рећи, да је сазнат кривац код једног кривичног дела по тужби. Тако ако је крађа извршена од једног рођака у степену предвиђеном у § 50 к. зак., покрадени треба да је сазнао за овај сроднички однос, да би његово право на тужбу (§ 235 к. зак.) почело застаривати. (свршетак се)

Др Тома Живановић.

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(наставак)

IV. Млад и снажан човек.

Према сведочбама Рашел Ван Ланди и Жана Батиста Де Конинка, злочинац је млад и снажан човек, стар отприлике око 30 год.

Логика чињеница и вероватноће утврђује ове сведоке. Човек, који је ничеречно лет, и посно под пазухом пакет с трупом, морао је бити млад и снажан. Узгред помињемо, да је овде реч о сложеном злочину, најмање двогубом: о одвођењу и крађи детета у вези са непредвиђеним убиством. Од 100 крађа, вих 75 отпадиле врше се од личности испод 40 год., а од 100 силовања, вих 61 извршено је од људи истога доба. Злочин на улице „Hirondelles“ злочин је мешовити (крађа и силовање), те о тога има 67% вероватноће, да је његов извршилац човек испод 40 год. Де Конинк је означио човека од 25 до 30 год., али је могућно да се злочинац, удаљен и под утицајем светлости, учинио сведоку млађим но што је био у ствари.

Што се тиче злочинчеог „ниског хода“ који помиње сведок Де Конинк, треба

---

[1]) Уп. *Meyer-Allfeld* 249 пр. 25.
[2]) Уп. *Meyer-Allfeld* 155.
[3]) В. и. *Bar* III § 138.
[4]) и. *Bar* loc. cit. и *Meyer-Allfeld* loc. cit. усвајају изузетак без обзира на то, да ли је давалац пуномоћства у немогућности, да врши своју вољу или не.
[5]) и. *Liszt* § 45 III, *Frank* § 61 IV.
[6]) Тако и. *Liszt* III 5, *Olshausen* § 61 49 3, *Meyer-Allfeld* 251 пр. 39. Прот. и. *Bar* 331, *Finger* 206, *Hälschner* I 72, али само за *грубо* одрицање.
[7]) Прот. *Finger* 206.

[1]) Тако и. *Bar* 312 пр. 517 а). Прот. на овај случај *Olshausen* § 65 13, *Köllner* 53.
[2]) Тако *Marbst* 241, *Meyer-Allfeld* § 43 пр. 32. *Garçon* art. 338 и 337 п. 13. *Finger* 195.
[3] и. *Liszt* § 45 пр. 14, *Frank* § 61 V.
[4]) Handb 826, Lehrb. I 447.
[5]) Уп. и. *Bar* 311 пр. 513.
[6]) Није довољно довољно, да се познаје радња извршења или подстрекавања (уп. *Meyer-Allfeld*, 251 пр. 43).

[1]) Тако и. *Liszt* § 45, *Finger* 33,3, *Olshausen* § 63, 1 b.
[2]) *Wassel* 41, *Pfizer* O S 50 456, *Berneckr-Beling* 235.
[3]) *Meyer-Allfeld* 253, *Calsa* 34, *Binding* 618.

знати да овај ход није морао бити његов обичан и нормалан ход. У жељи да се што пре ослободи пакета с лешом, а под утицајем силе одбијања и силе центрифугалне злочинац је скоро бежао од места свога злочина. Од свог стана и до места остављања леша он је ишао убрзаним корацима зато, што су му то прилике налагале. Од његове брзине и његовог хода зависила је његова искажљивост; то му је била гарантија за успех. Према овоме, брзина његовог хода да се охватити и објаснити начином сасвим природним. Било би мало разумно и логично претпостављати, да злочинац увек иде само брзо, и на основу овога тражити га међу личностима са живим ходом. Злочинац припада категорији нервозних личности, које су способне да пређу у брзи ход под утицајем изванредних прилика. У овом смислу, дакле, треба разумети изјаву сведокову о злочинчеком „живом ходу." На основу овог његовог хода може се само претпоставити његова младост, снага и његов темперамент.

У сваком случају, злочинац је извесно становник кварта улице „Laeken" сектор „Grand Hospice", самац, човек млад и снажан, стар између 25 до 40 год., испод 40 год. несумљиво.

V. Фламанац.

Творац злочина по свој прилици је Фламанац. Ово се на први поглед може закључити. Студирање криминалитета у Белгији показује нам, да су 2/3 силовања извршена од Фламанаца. У нашем случају, шта више, позориште злочина је у фламанском крају. Један елеменат изнесности довушта нам да ово још боље утврдимо.

Мала Жана припадала је чисто фламанској породици. У кући, где је расла говорило се само фламански. У кући, са мајком, у школи, са малим другарицама Жана је говорила само фламански. Она је тешко разумевала француски, и била је неспособна да на овом језику конверзира са непознатим човеком. Да би примамио и одвео ово интелигентно дете, злочинац му је морао говорити матерњим језиком, који је сапршено разумевала.

Злочинац је, дакле, Фламанац или валон, који говори фламански као Фламанац, или Нидерландез, или индивидуа друге расе или етничке групе која говори нидерландским језиком.

IV. Вешт и лукав човек.

Злочинац, који је одвео и силовао малу Жану није само велики крадљивац већ је и врло вешто и лукаво створење. Крадљивац деце, он је тако вешто искаштитио деце да га нико није ни видео ни чуо у једној великој вароши, око 7 часова у вече. Ми имамо, дакле, посла са човеком сложеним и необичним, са лукавом и дрском индивидуом и искусним крадљивцем, који је умео сјединити дрскост са уметношћу.

Елементи, у којима се манифестује дух вештине и лукавства злочинчеког ови су:

а) Начин на који је украо и скинитирао дете;

б) Вештина, коју је показао, приликом одбацивања тела и ногу своје жртве, у циљу изигравања власти;

в) Хартија за паковање, „терисано," у коју је било увијено тело његове жртве и која је раније већ била употребљена;

г) Два парчета јачег канапа, разне фактуре и разног порекла, којима је пакет с лешом био увезан, и који су такође били већ употребљени;

д) Омча, помоћу које је пакет тобож ношен, и која је имала за циљ да властима скрене пажњу на људе с пајаце, који имају обичај да праве омче на пакетима својих клијената. Да је злочинац носио пакет помоћу ове омче, у руци, он ни у ком случају не би могао ићи „живим ходом," већ га је, као што знамо носио под пазухом, вероватно по својој професионалној навици. Доцније ћемо видети важност овог лукавства са омчом;

ђ) Место остављања пакета с лешом и начин на који је ово извршено, показују такође злочинчево лукавство. Овим својим поступком он је хтео скренути пажњу власти на сумњиву популацију сенског булевара, и у томе је успео.

е) Удаљено и усамљено место, на коме су после осам дана нађене ноге и шпиреле детиње, као и заобилазан, кос пут којим је злочинац до овог места дошао такође су доказ о његовом лукавству;

ж) Препреденост злочинчева још се показује и у факту опијања детета. Злочинац се надао, да помоћу пића назове заборавност код мале Жане. Он је, по свој прилици, намеравао, да своју жртву после извршеног силовања, одведе подаље од куће и да је остави на улици. Невољежни фаталитет покварио је овај злочинчев вешт рачун. Факт опијања детета, пре извршеног силовања, доказује несумљиво, да је злочинац био веома предострожан и лукав;

з) Дух злочинчеког лукавства показује се још и у избору листова, које је употребио за паковање ногу и шпиреле своје жртве. Као што знамо, он се на ово послужио једним бројем париског „Journal-a" са два броја „Soire de Bruxelles," разних издања. Поштo је имао осам дана на расположењу за ово паковање, мора се допустити да он ове листове није употребио случајно, већ у намери која је готово очигледна: употребом париског „Journal-a" хтео је сакрити да је Фламанац, или лице које друге расе која говори фламански, а употребом два броја „Soir de Bruxelles," разних издања, хтео је прикрати две ствари: а) да је становник Брисела, и б) да станује у приземном стану. Мало доцније ово ћемо детаљно анализати;

и) Кад је водио малу Жану у свој стан, злочинац је имао на глави мек шешир од ваљане длаке, а кад је носио пакет с њеним лешом он је, из предострожности, узео шешир сасвим другог облика, и

ј) Последњи знак лукавства огледа се у промени физиономије, хода и навика злочинчевих после извршеног злочина, али то је ствар опитужбе о којој нећемо да дискутујемо у овом научном раду.

У опште се може рећи, да је наш злочинац тип дрског и препреденог крадљивца, који по свом пореклу и својим специјалним навикама треба да припада групи особито вештих крадљиваца; он је крадљивац „по раси."

VII. Индивидуа расе јеврејско-нидерландске.

Творац злочина, казали смо мора бити Фламанац, или бар индивидуа која говори фламански; констатовали смо, с друге стране, да он, по своме лукавом духу, мора бити један од виших, у својој генерацији. Остаје нам да видимо, да ли он не припада којој особеној етничкој групи.

Пре свега, мора се признати, да прави Фламанац, незграпан, суров, напрасит већ, груб и дебео, не би никад могао имати оне финоће и гипкости духа, које се опажају у актима нашег злочинца. Да је прави Фламанац творац злочина, он би дао доказа о својој бруталности, или још боље о својој дивљој бестијалности; он би убио своју жртву угушујући је, задављујући је или ударајући је ножем. То се обично дешава у овим врстама злочина, док у нашем злочину није тај случај.

Даље ћемо, помоћу разчлањавања и анализе разних злочинчевих аката, моћи открити његову расу? Зашто да не? Као год што климат, доба старости, пол, годишња времена, наследство, материјалне и фамилијарне прилике, степен интелигенције, васпитање, ниво наставе, брига, економија и умереност утичу наклоности на злочину, исто су тако и фактори етнични т.ј. „крв и раса" специјалан и врло важан фактор криминологије.

„Етнички утицај је неоспоран, вели Цезар Ломброзо. У студији о изборним борбама и револуцијама у Француској доказао сам да окрузи, у којима превлађује раса лигурска или галска, дају максимум бунтовника, док окрузи расе иберске и кимбричке дају минимум. Исто је овако и са малим земљама и варошима као што су Арупо и Ливрн, које су познате због својих сталних тежња на побунама. Бунтовнички карактер старих романола порекла и историја ливрнеза и апуцинских лигура, могу нам послужити за објашњење још тако честих експлозија у овим регионима анархије и побуна."

Поједина етничка групирања и поједине расе одликују се особеним злочинима и преступима; индивидуе једне расе могу имати склоности за извесну категорију порока и злочина и одвратности према другој. Неколико сумарних и конкретних примера још ће нас боље уверити о овоме.

Кад нам причају о ударцима ножа у леђа или у слабину, задњим празничних дана или за време важног кермеса, из заседе, ни одмах видимо добре фламанске сељаке, који имају обичај да с ножевима завршују своја весеља, свечеви се скоро низашта.

Фински сељаци, који са собом увек носе каму, исто су тако опасни у напитом стању.

Ако је-напротив, човек ударен у свађи, можеше се слободно кладити да га је ударио Италијан; он удара изненада, али јавно.

Париски апаш отвара трбух своме ривалу или безопасном пролазнику, без икаквог разлога, да би се занимао. Удар ножем оца Франсоа, као и разни други удари, специјални су моноволи париских скитница.

Прави интернационални кесарош или је Енглез или Американац. Енглески крадљивац служи се кахуузом и краде, али никад не убија; ако га на делу изненаде и открију, он претпоставља да буде ухваћен но да погорша своју ситуацију употребом оружја.

У Белгији, као и у Француској, опасни крадљивци убијају.

Ако сазнамо за бегство благајника какве азијске банке, можемо бити сигурни да не припада кинеској раси: међу кинеским благајницима нема лопова. Кинези су толико скрупулозни у чувању туђе имовине, да чак и јапанске банке претпостављају да им повере своје касе.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ЈЕДНО ИНТЕРЕСАНТНО БРАТОУБИСТВО

(свршетак)

После овога саслушања доведен је Милорад, коме је Станко, по дозволи српског начелника, само казао: „ја казах, Милораде, све како је било за убиство Јездимировo, а саветујем те, да и ти кажеш све, на шта нам Бог да,“ на је одмах удаљен.

Чувши оно Милорад одмах је изјавио, да је он убио Јездимира споразумевши се о томе раније са Станком.

Упитан, на који га је начин убио и зашто он је одговорио:

„Седамнаестог марта, по ранијем мом и Станковом споразуму, пошао сам од куће у Курпумлију, да у авлији сачекам Јездимира, па ако он мене пре спази, ја да му кажем како сам дошао код њега да се с њим договорим о већ започетој деоби нашег имања, а ако ме не спази ја да испалим пушку на њега и убијем га на побегнем пиз поток. Кад сам ушао у авлију и примакао се прозору спазих га у пуној где стајаше; ја напиташим и испалим пушку на побегнем.“ На питање истраживачко, да ли је чуо одмах запомагање жене Јездимирове и куда је побегао, као и то у које је доба ноћи било-он није умео одговорити, а кад му је, истраживач поставио и питање, чија му је пушка била и чиме је била напуњена, као и то каквог је система пушка, он је само одговорио: „е овде се неда загати,“ по том рече: „писам га, брате, ја убио, већ смо ја и Станко платили Петру и Трајку, да га они убију, а при уговору ја убиство заиључено је и то, да ја признам, да сам ово убиство извршио, ако ма кога од њих власт потера, јер ја до сада писам ни зашто одговарао, а међутим пуволетан писам, да могу бити осуђен на смрт, а да ће се они трудити, да ме дошиње ма како пусте.“

На суочењу између њих два израновали су несугласице и показали цео ток преговора са Петром и Трајном, а том, приликом изненовали су као посредника, дужег Милорадова сродника Занајира Васића из Куршумлије, који је задајмчо исплату уговорене цене Трајку и Петру. Дотерани Занајир, чим их је спазио на истраживачкој клупи казао је: „ту нам је и место,“ на своје суочење у овом убиству одмах је признао.

Петар и Трајко ни сањали нису, да су већ издати, и да је откривено убиство. Кад је Петар изведен пред истраживача где су били и предходни, он је узвикнуо њима: „тако вам и треба, ви убијате људе, а ја одговарам“. Кад је почело суочење између њега и оних посебно, он је почео противуречити сам себи, на пригнан разним питањима од истраживача признаа потпуно своју улогу у овом убиству, као и начин прикривања трагова. На оном суочењу изјавио је још и то, да он и Трајко нису смели извршити ово убиство што би одмах били похватани, већ да су они све припремили, па довели Милана Николића — зв. Пулинче из Мађера, те је он ово убиство извршио, а они за време извршења дела, да су прибављали за себе доказе, да су у тој ствари невини. На суочењу са овима то и Трајко признаа и изјавио, да је то дело он са њима припремио, па и пушку дао, а да је Милан извршио убиство, који је са његовим братом Ђором био на самом делу. Када је добављен Ђоре, признао је само то, да је њему његов брат Трајко дао своју пушку, да је преда Милану, и да је он то извршио, али да није ово на самом делу.

Када је добављен убица Милан, са дрсношћу својственом опасном разбојнику, изласећи пред истраживача на најбруталнији начин нападао је на саучесника, који су га теретили, протестујући и то, како је полицијска власт смела њега под стражом терати и да ће се на тај дрски поступак власти жалити. На испитима честим, преко дан по неколико пута, и суочењима са саучесницима бранио је се вешто, али иначе на сваком испиту све више и више улазио у познавање целе ствари ово овог убиства, и назад на суочењу са саучесницима признаа, да је лично дело извршио, му да му је за то време Ђоре стражу чувао, а Петар да их је одвео у авлију и показао стан њихове жртве. Признаше убице Милана добивено је на тај начин, што је једног дана у ашсаиа певао Арнаутску песму „Хајдук Ђеме Адрија“ у којој је наговарао своје другове из суседне ашсаиа, да не признају ништа о убиству као и то где је пушку сакрио. Ову песму слушало је неколико лица-која знаду арнаутски језик са српским начелником, на кад је изведен из притвора и упитан какву је песму певао, он није имао куда већ је признао да је певао арнаутску песму како би другима доказао, да дело не признаваду, и по том је признао извршење дела.

Изнесени начин извршења дела убиства Јездимирова, додајемо, да су кривци већ пред судом, где очекују законску казну за овај грозан злочин.

Р. П. Васиљевић.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

И за изборе окружних посланика, чланови су бирачког одбора активни општински одборници, исто тако као и за изборе општинских чланова — чл. 69. закона о уређењу округа и срезова и чл. 52. в. закона о општинама.

На дан 4. јула тек. год. извршен је избор окружних посланика у Н. У бирачком одбору као чланови поред осталих били су и М. В., Т. П., М. В., и Т. Т. који на дан избора нису били активни општински одборници, пошто су на неколико дана пред овај избор разрешени били са положаја одборничких. Жалитељ у жалби Савету навео је, да такав избор због наведеног не може остати у снази, позивајући се на прогис чл. 62. закона о уређењу округа и срезова у вези са чл. 52. в. зак. о општинама.

Да су ова четворица наведених бив. одборника били чланови бирачког одбора позвао се на изборна акта, као и на уверење суда општине Н. од 7 — 7 — 1910. год. № 12053.

Државни Савет по расмотрењу жалбе и изборних аката нашао је, да овај избор не може остати у снази, јер су радом зборског руководила чланови бирачког одбора: М. В., Т. П., М. В. и Т. Т., који према уверењу суда општине Н... од 7. јула 1910 год. № 12053. на дан избора окружних посланика од 4. јула 1910 год. нису били активни општински одборници, већ обични грађани; а тиме је повређен прогис чл. 63. закона о уређењу округа и срезова у вези са чл. 51. в. зак. о општинама. Стога је избор окружних посланика у Н. на основу чл. 69. закона о уређењу округа и срезова поништио.

Одлука Државног Савета од 28. августа 1910 год. № 8498.

Окружни посланик може бити онај, који живи стално на територији округа који га бира, и сем тога да има и услова за имета односно опш. одборника — чл. 58. зак. о уређењу округа и срезова.

За срез П....., на дан 4. јула тек. год. поред осталих изабран је за окружног посланика и Д. М. пензионер из В. Поменути Д. станује у пенсиону 9. марта тек. год. као секретар Министарства унутрашњих дела.

Жалитељ у жалби Савету навео је, да је избор Д..... за окружног посланика непредељи због тога, што није уведен у збучни списак општине В., јер је до скора био грађанин и житељ општине београдске, а то је доказао уверењем надлежног првостепеног суда од 9 — 7 10 године № 12567. Сем тога жалитељ је навео, да исти Д. није стално настанен на територији овог округа у чију окушштину

улази као изабранин среза П. већ је до пре кратког времена био државни чиновник у Београду и као такав стаљен у пензију, позвани се на број Српских Новина од 13. марта тек. год. Надаље Д. нема ни услова за кмета и одборника у општини В., јер као што је напред казано, није уведен у азбучни списак пете општине, те кад нема право да бира он нема права да буде ни бран — чл. 58. закона о уређењу округа и срезова у вези са чл. 30. и 71. закона о општинама.

Државни Савет по расметрењу жалбе и изборних аката нашао је, да је уверењем В. председеног суда од 9 — 7 — 10 год. № 12567, приложеним уз жалбу, утврђено, да 4. јула тек. год. дакле на дан избора за окружне посланике. Д. М. пензионер из В. није био записан у азбучни бирачки списак општине града В., а из послатих аката не види се, да је поменутог дана био у бирачком списку на које општине у округу В. те стога према пропису чл. 105., у вези са чл. 71 и 30. зак. о општинама није имао погодбе за кмета или одборника приједне општине округа В. на према пропису чл. 58. закона о уређењу округа и срезова ни погодбе за окружног посланика. За то је на основу чл. 69. закона о уређењу округа и срезова избор окр. посланика Д. М. поништио.

Одлука Државног Савета од 6. септембра 1910 године № 7648.

М. Д. П.

Одлука опште седнице Касационог Суда.

Дело убиства, може се и без протокола секције утврдити и другим доказним средствима, али само што та друга доказна средства за постојање дела морају бити у тесној и нераздвојној вези једно са другим и са делом, које се суде; да једни друге поткрепљују и допуњују; да се једни из других као логичке последице јављају и управо да се сви ти докази јављају као једна целина.

Јагодинском провстен. суду била су оптужени Ј. Д. и Д. ж. В. Ј. зато, што су у 1905. год. тровали Р. ж. оптуженога Д. у намери да је лише живота, на кад у томе нису успели они су је 26. априла 1905 год. у вече удавили тканицама и тим начином насилно је лишили живота, и таквим поступком учинили кривицу кажњиву по § 155 крив. закона.

Провстепени суд оцењујући доказе нашао је да постојање дела које утврђено изнетим доказима, који су у испитању изнети, кад протокола секције леша нема, и према томе је решењем својим од 9. Септембра 1908. г. № 20169, све оптужене пустио непод суђења.

По жалби државног тужиоца Касациони је Суд примедбама својим од 17. децембра 1908. год. № 11230 поништио решење провстен. Јагодин. суда а са разлога:

„Погрешно се тај суд, при оцени питања о постојању дела убиства, руководио само околношћу што нема лекарског секционог протокола, који би био начињен на основу нађеног стања ствари приликом секције леша пок. Р.“

„Непостојање таког протокола није у исто време доказ и о непостојању кажњивог дела убиства, како се из свију извођених околности даје несумњиво навести, да је дело учињено и да је се може бити, нарочито пошло на то да леш лица, над којим је убиство извршено, пронађе или на како нестане. Доказ за постојање дела убиства није једино протокол секције леша убијеног, него се постојање дела убиства може доказивати и другим у закону изложеним доказним средствима — § 222 крив. суд. пост., па да је најобичније у протоколу секције леша. Јер доказ о постојању дела може се открити како на самом предмету над којим је кажњиво дело извршено, тако и сазнањем истог дела из околности које позитивно указују да је дело убиства извршено над лицем, чијем се лешу из буди којих узрока тај крај могао пронаћи, како је изречно казано у пропису § 119 крив. суд. пос.“

„Признањем опт. Ј. на испиту код полицијске власти и оптужене Д. код суда, а које се признањ у свему слаже са исказима сведока С. и Л., које су посведочиле да су оне одмах на глас о смрти Р. пре дошле њеној кући, где су затекле Р. где лежи мртва на кревету са једном ногом на кревету а другом на поду, са језиком задебљалим и испљаженим и са јаким модрицама око врата — доказ су и за постојање дела и за кривичну одговорност оптужених“.

„Разлог суда да ово признање не вреди, јер је учињено на 2—3 године после дела не може опстати, јер све док не наступи застарелост дела, та њихова признања имају се сматрати као пуноважна. Исто тако не може опстати ни разлог суда, да је ово признање оптуженом Ј. изнуђено, јер се то ничим не утврђује. Против оптуженог Д. стоји казнивање оптужене Д. и казивање сведока Р. пред којим је оптужени Д. признао дело — § 238. крив. поступка.“

„Све су ово докази и околности који утврђују да је пок. Р. умрла од насилне смрти, као и да су извршиоци овог дела помен. оптужени и ове доказе и околности суд је требао свесрдно да оцени па по том тек своју одлуку по овоме делу да донесе“.

Провстепени јагодин. суд није примио ове примедбе Касационог Суда већ је дао следеће противразлоге:

„И овај суд не дели мишљење да се постојање каквог дела, овде убиство над пок. Р. може утврдити само лекарским секционим протоколом већ и другим доказним средствима, као што та и § 119. крив. пост. увиђује, зато само што овај суд сматра да та друга доказна средства за постојање дела морају бити у тесној и нераздвојној вези једни са другим и са делом које се суди; да једни друге поткрепљују и допуњују; да се једни из других логичке последице јављају и управо да се сви ти докази јављају као једна целина. Само са доказима, који се овако јављају, а има их довољно по закону, суд налази да се може постојање дела утврдити. У овом конкретном случају суд налази: да нема те тесне и нераздвојне везе између пружених доказа за постојање дела и баш за то и даје противразлоге.

Лекарским прегледом леша пок. Р. у акту № 13491. не утврђује се да је над њом извршено убиство задавом, као што се тужбом приватног и државног тужиоца представља, а оцењујући и остале доказе прибране од истражне власти и на претресу код суда, суд налази да они не могу послужити као доказ о постојању дела из следећих разлога:

Тако у току испитања изнето је као доказ за постојање дела:

Признање опт. Ј. код полиц. власти. Ово признање Ј-ово не може суд узети као доказ и о постојању дела с тога, што је сведодбама испитаних и заклетих сведока: Д. П. и М. Р. у неколико утврђено, да ово признање није од среде воље показао. Ови сведоци истина не тврде, да је оптуженом Ј-у признање изнуђено, али тврде да су чули оптуженог Ј-а где у аниси виче: „пустите ме да кажем како ви хоћете; а исказ ових сведока даје суду уверење, да овакво признање оптуженог Ј-а није исказано како § 226 крив. пост. на важност признања тражи. Друго, ово признање оптуженог Ј-а не може суд као доказ о постојању дела узети, што се оно не слаже са испитаним околностима. Јер док оптужени Ј. признавајући дело тврди да је исто извршио са оптуженим Д. оптужени Д. који се такође као очевидац овог дела јавља, тврди да су оптужени Ј. и Д. исто извршили. Ово и овакво његово признање може се објаснити у неколико сведодбама сведока Д. П. и М. Р. а и тиме што опт. Ј. као отац оптуженог Д. који се овде као главни кривац јавља, и противу кога постоји терећење оптуженог Д. да би спасао свог сина Д., а и исказ оптужене Д. у погледу терећења на оптуженога Д. уништио или бар умањио — изјављује признање и оптужену Д. терети само да би се и њој осветио.

Као други доказ о постојању дела изнето је казивање оптужене Д. да су оптужени Ј. и Д. пок. Р. удавили помоћу тканица. Ово казивање оптужене Д. не може се узети ни у друштву са осталим изнетим доказима за постојање дела, с тога што се оно не слаже са казивањем и признањем оптуженог Ј., јер док она тврди: да су оптужени Ј. и Д. ово дело извршили, дотле оптужени Ј. тврди да је у друштву са њом извршио дело; што је она према сведодбама сведока В. П., Б. П. и П. М. као кмета била у свађи у времену овог свог казивања, а ма да се је дело много раније десило то није показала; што је испитањем околностима у неколико утврђено: да је она са оптуженим Д. и за време живота пре жене Д-ове живела са њим у недозвољеним односима и да су они пре венчани кад се је оптужена Д. са пок. Р. оженио, на она под утицајима одређене дубави онако га терети само из инате и осете и на песлетку што је она оптужена по овоме делу, на терећењ оптуженога Д. и Ј. не признаје за

се кривицу да би им се могло то и њима на терет ставити.

Кад се доведе у везу овај низет доказ с признавањем оптуженог Ј. под полицијске власти најбоље се може уочити да између ових доказа, не само што не постоји никаква веза те се не могу као допуњујући узети већ су са сним један другом противни, која се противност може објаснити из односа у којима су оптужени Ј. и Д. пре заваде били, а у оно доба над је спој исказ под полицијске власти показала.

За постојање дела постоји признање оптуженога Д. пред сведоцима Р. С. — § 123 т. крив. пост. Ова би сведоба утврђивала такву радњу оптуженога Д. чија би последица била смрт пок. Р.; али суд налази да не одговара захтевима по § 229. крив. с. пост., и не може јој се поклонити веровање, кад је учињена тек на последњем претресу, а по тражењу оптужене Д., и ако постоји не само законска него за поштеног човека и морална дужност достављања такког грозног дела. као што је убиство дављењем, нарочито што овај сведок не наводи никакав узрок за досадашње не јављање, услед којега би ишчезла она оправдана сумња у истинитост његовог исказа.

У тому исленђења извети су за поступање дела и ови докази:

Сведоба сведока Н. ж. Б. П., С. ж. М. С. и Л. ж. Љ. П., које тврде да су виделе покојну Р. одмах после њене смрти да лежи на кревету са исплаженим и задебљаним језиком, са једном ногом на кревету, а другом на поду, а сутра дан исти сведоци видели су јаке модрице покојној Р. око врата.

Ако се ови знаци дављењу као знаци дављења, онда је у питању, да ли се они у овом конкретном случају дављењу једино и само као последице дављења или се они не јављају и као последице другог могућег узрока.

свршиће се

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине мрчајевачке, актом својим Бр. 3370, пита:

„Буџет прихода и расхода ове општине за 1910. годину, састављан је 4. јуна т. г. № 1698, и пошто га је одбор и збор одобрио, послат је преко начелника среског Сталном окружном одбору на одобрење као надлежном по чл. 108. тач. 17. зак. о уређењу округа и срезова, пошто је пирез општински по истом буџету предвиђен 40%.

По томе буџету расходи су изнели 26.846·58 дин. а толико и приходи, у које је улазо општ. пирез 40% на 18200 динара непоср. пореза = 7280 дин.

У расходу буџета, поред осталих позиција, предвиђена је плата на рачуновођу општинског суда 720 дин. јер суд и одбор општински при саставу буџета а овлашћен чл. 113. зак. о општ. да сем деловође може имати потребан број писара, нашао је, да је за ову ако велику општину потребан засебан писар — рачуновођа, уиео је у буџет ту позицију.

Стални окружни одбор, одлуком своју од 16. овог м. № 430. при одобравању буџета избрисао је ову плату рачуновође са сним.

Уиштио је позицију прихода од општинског пореза са сним, а за исправање прихода са расходима уиео је нову позицију од 21.325·36 дин. од неисплаћених интереса за раније године по прегледу дуговања и потраживања, и на тај начин створио већи приход од расхода за 15.130·11 дин. и наредио да се та сума пренесе у 1911 год. као готовина.

На овакан начин окружни одбор створио је да она општина од данас не може функционисати са ових разлога:

Што је до сада прикупљало општински пирез 40% по прошло-годњшњем буџету, држећи се зато чл. 6. зак. о окружним среским и општинским буџетима.

Што је плату издао рачуновођа за 8 месеци ове год. држећи се зато чл. 131. последњи одељак зак. о општинама, јер тим зак. прошном наређено је да власти, које одобрају буџет, не могу смањивати плате општинских чиновника и осталог особља које су буџетом предвиђене.

Што се дужни интерес на општински капитал не може исплатити, јер он је за све време, сем последње три године, застарео, а за последње три године интерес би изнео на 4247·47 дин. главнице капитала 1274 дин. од које суме не може се исплатити ни једна трећина услед немаштине, јер дуг у своје време није осигуран а учињен је пре 30 година. Сву осталу дужну вересију, за коју је суд и одбор сматрао да се може исплатити у суми 14.333·78 дин. суд је унео у буџет као приход.

Што се не може издати школи њен пирез који износи преко 10.000 дин. те ће на тај начин и школа бити у немогућности да опстане.

Зашто је окружни одбор овако учинио суду је непознато, а суд је уверен да окружни одбор ово није учинио начелно из какви побуда за ма чије интересе.

Моли се Уредништво за упут и обавештење: шта сад суд може у опште радити са овакам буџетом, и има ли места жалби против ове одлуке окр. одбора, као и то да ли је ова радња окр. одбора, или не. —

По чл. 108. тач. 17. зак о уређењу округа и срезова, окружни је одбор надлежан да одобрава а не и да преиначава општ. буџете, а нарочито још кад су они од стране надлежне власти измењени као исправни. — Чл. 131 Зак. о општ.

Ово само што пре да се објасни у „Полиц. Гласнику".

— На ово питање одговарамо:

По члану 86. тачке 5. закона о општинама, општински одбор решава да се установи неко ново звање или да се умножи број општинских службеника.

Ово право одбора апсолутно је, и не може бити оспорено од стране надзорних власти, ако закон иначе наречно није ставио каква ограничења за извесну врсту звања.

Како чл. 113. поменутог закона дозвољава, да по потреби, коју оцењује одбор, може постојати и већи број писара, то је одбор и могао и имао права да установи и звање писара поред деловође.

Ова одборска одлука није могла бити анулирана од стране окружног одбора, при оцени буџета, јер ова подлежи оцени надзорне власти у смислу чл 152. поменутог закона.

Окружни Одбор није могао поништити ову одлуку при прегледу буџета ни по томе, што он, по последњем ставу члан 131, закона о општинама, у опште нема права да смањује плате општинског особља, које су буџетом одређене.

Кад је он, међутим, не осарљуђи се на ове законске одредбе, иПак уништио позицију плате писара, без обзира што је она овоме већ издата за 8 месеца онда суду ништа друго не остаје, него да целу ствар представи својој надзорној среској власти и умоли је, да она дејствује код г. Министра Унутрашњих Дела, да се ова ствар надлежно поправи.

То него важи и за ову промену у приходу, јер ако ствар стоји овако, како се у предњем акту представља, општина би одиста дошла у положај да обустави сваки даљи рад услед буџетске немогућности, а до тога се не сме и не може доћи ни са гледишта државних ни општинских интереса.

II.

Суд општине опшанске, актом својим пита:

„Моли се уредништво за обавештење: за које кметове и председнике важе прописи т. 5. чл. 109. и чл. 110. закона о општинама — да ли само из оних општина које још нису разгруписане и састоје се из више села, или за сва?"

— На ово питање одговарамо:

Питање је ово у опште нејасно постављено, те се и одговор не може дати апсолутно одређено.

Све што се може рећи то је, да ове законске одредбе важе за председнике сваку општина и кметове сваку села, без обзира на то, да ли су ове општине састављене из више села или не.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ТРАЖЕ СЕ

Наталија, жена **Петра Вумбеше**, из Дубоке среза звишког, побегла је 27. прошлог месеца из болнице за душевне болести. Она је стара 24 године, малог раста, прикмасиста.

— Акт управе болнице за душевне болести Бр. 2582.

Зорка, жена **Алексе Јовановића** из Прокупља, нестала је 20. прошлог месеца и до

ала се не зна где је. Она је стара 24 година, плава, средњег раста, очију плавих, сувоњава, на левом образу има младеж. — Акт начелства округа топличког Бр. 8019.

КОЈ КОВО?

У притвору ове Управе налази се ово лице, које је изјавило да се зове **Јово Цриколић**, родом из Доњег Михаљца у Славонији, да је у аустро-угарској војсци био наређен на служби у будим-пештанском војном министарству, одакле

је пребегао у Србију 15 августа ове године, као он који због политичких неприлика.

Како је ово лице Управи не зна сумњано, јер је по сазнању пре три године било у Нишу и престављало се као секретар Хилми-паше, то се изнови његова фотографија, ако би коГод на ита ано о овом лицу, да одмах остави овој Управи с позивом на Бр. 34.981.

ПОТЕРЕ

Божин Павловић, трговачки помоћник из Пожаревца, изкрпио је крађу па затим побегао. Родом је из Брестова окр. моравског, стар је 17 година, средњег раста, малих бркова, сиђ, у оделу грађанском. — Дешења начелства окр. пожаревачког Бр. 13739.

Милован Петровић, келнер из Шапца, иса да се узе на одговор за крађу. Он је стар 17 година, омаљен, добро грађен, проваљ. — Дешења начелства округа подринског бр. 14500.

Непознати крадљивац ноћу између 31. августа и 1 прошлог месеца обио је врата на радњи Душана Лозанића, берберина из Београда, и из исте украо седам комада половних бријача и двоје маказе — Акт конесара топчиДерске полиције Бр. 2668.

Радомир Недељковић, слуга из Београда, одговара за крађу. Он је родом из Младеновца, стар 17 година, у оделу грађанском. При ходу полена му се тару једно од другог. — Акт начрти дорћолског Бр. 4908.

Максим Вукомановић, келнер из Зајечара покрао је свог газду па затим побегао. Он је стар 22 године, проваљ, средњег раста, обрија у оделу грађанском. — Акт начелства округа тамочког Бр. 13900.

Тодор Маргитић, почиђат код Живојина Обреновића, кројачара из Лесковца, изкрпио је крађу новца и разних ствари свом газди па затим побегао.

Он је родом из Параћина, стар 18 година, омаљен, без бркова и браде, сиђ, у новом купленом оделу, са шајачом на глави. — Дешења начелника среза лесковачког Бр. 21614.

Непознати крадљивац, упрао је 21. прошлог месеца Николи Радићу, темаку у Остружници новчанике, над је се овај бавио у Београду. У новчанику је било 195 динара. Непознати је изгледао овако: стар 35 година, омаљен, широких образа, цриљурат, прних обичних бркова, у црном сако оделу са полуцилиндром на глави. При говору је заносио на бугарски. — Акт изарта теразијског Бр. 10828.

Александар Ошко, пуперски радник, изкрпио је крађу свом газди Кости Стаиновићу, пуперу ондашњем, па затим побегао. Он је стар 15 година, сиђ, утрошног одела са начетом на глави. — Акт изарта палилулског Бр. 8209.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најрнљу потеру, и у случају проналаса стражарно их упуте власти која је потерницу издала, с позивом на означене бројеве акта или дешења.

УХВАЋЕНИ

Сретен — Срећко — Арсић, осуђеник пишког казненог завода, чија је слика и потерница изашла у 31. броју ухваћен је од стране начелника среза алексиначког и спроведен заводу на издржавање осуде.

Лавар Мијатовић, осуђеник београдског казненог завода, чија је слика и потерница изашла у 33. броју, ухваћен је од стране начелника среза гро-пашког и спроведен Управи на даље издржавање осуде.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Код пирипрачког смедеревске палази се 17 дирека ухваћених на Дунаву. Сопственик исте се обрати начелству округа смедеревског с позивом на бр. 7981.

Код Цветна Туфегића земљодеља из Гор. Бадање, налази се једна по матор 5—6 година, длаке жуте, цветст, без рожаца са марном „н. ј.“ од главог пајраза. — Дешења начелника среза јадранског Бр. 16776.

КРАЂЕНА СТОКЕ

Ноћу између 1. и 2. прошлог месеца непознати крадљивци украли су Јовану Зјрановићу, из Породина, две кобиле, обе длаке доратасте без жига и рожаца, матере по 3 године. — Дешења начелника среза моравског округа пожаревачког Бр. 13003.

Ноћу између 5. и 6. прошлог месеца непознати крадљивци украли су Љубомиру Пујићу, из Врела, једну кобилу матору 12 година, длаке златасте, у задње ноге путасту на десну брљету.

Исте ноћи украли су Радовану Сокићу, из Брезовице, једног коња, длаке зелене, у задње ноге путастог са жигом положеним к. на леђима на белегу од убоја од седла.

У истом месту те ноћи украли су Радомиру Рајићу, једну кобилу високу 141 см. матору 3 године, длаке мрко-доратасте. Акт начелника среза тамнавског Бр. 14889, 14864 и 14855.

Ноћу између 3. и 4. прошлог месеца непознати крадљивци украли су Константину Златковићу, из Шапца једног коња, матерог 6 година, длаке зелене, цветастог. — Акт начелства округа подринског Бр. 15929.

25. прошлог месеца непознати крадљивци украли је Алексе Новаковићу трговцу из Смајића, једну кобилу матору 4 године, длаке вране на челу мало цветасту са жигом „К“. — Дешења начелника среза ровачког Бр. 17518.

Ноћу између 22. и 23. прошлог месеца непознати крадљивци украли су Петру Вучковићу из Водља, једног коња, матерог 10 година, длаке златорено-златасте са жигом положеним „Т“. — Акт начелника среза полужавског Бр. 19618.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове крађе и крадљивце.

НА ЗНАЊЕ

Комплети „Полицијског Гласника“ за 1908. и 1909. год., у елегантном тврдом повезу, могу се добити у уредништву по цену од 20 динара за једну годину. Комплети у меком повезу за 1908. и 1909. год могу се добити по цену од 15 за једну годину, или оба заједно за 25 динара.

Штампа Крал. Срп. Државне тампарије

уредник **Милорад А. Вујичић**

БРОЈ 38. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 10. ОКТОБРА 1910. ГОДИНА VI

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у овим 12 динара годишње За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви **„Полицијског Гласника“** по продају се. Рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 20. августа 1910. године Бр. 8292, донесено на основу члана 144. тачке 9. Устава, које гласи:

да се врста Ђорђе С. Чемерикић, парох науварски, родом из Призрена и поданик турски, по својој молби прими у српско подаништво, заједно са својом женом Цветом и малолетном децом: Јованом, Димитријем, Растиславом, Велибором, Зорком и Наталијом, изузетно од § 44. гр. I. српско-закона.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 28. септембра 1910 год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ТУЖБИ ЛИЦА ПОВРЕЂЕНОГ КРИВИЧНИМ ДЕЛОМ

(О ПРИВАТНОЈ ТУЖБИ)

(СВРШЕТАК)

3. Преи дан рока је за злочине и преступе дан који следује дану сазнања (§ 76), за исуде дан, који иде иде у дану извршења кривичног дела (§ 496).[1]) Рок се наа завршава с почетком оног дана трећег односно четвртог месеца, који је истог датума као и преи дан рока. Тако ако је но сазнао 15. јануара 1911 за крађу и крадљивца (§ 235 к. зак.), рок истиче с почетком 16. јануара 1911, другим речима 15. јануар 1911 је последњи дан рока. Али ако се је за тужбу овлашћени пазано у правној или стварној немогућности (н. пр. за време ратног стања, кад судови не раде, или кад се је пазано на далеком морском путовању или кад се нма да решена о ном преудиционлном питању), рок не тече све дотле, док та немогућност није престала. Противно решењу би било супротно циљу ове установе и неправедно, јер за таквог повређеног се не може рећи, да је пропустио употребу свог права на тужбу.[1]) Рок се даље има сматрати као tempus utile, а не као tempus continuum.

4. Ако је законски заступник на тужбу овлашћеног промењен, протекли део рока се рачуна, тако да нов заступник има на расположењу само остатак рока.[2]; Али у сходно духу ове установе узети, да за новог заступника остатак рока почиње тећи тек онда, кад је сазнао за кривично дело и кривца.[3])

5. Суд је дужан да утврди, да рок за тужбу још није прошао. У случају сумње терет доказивања не пада на тужиоца.[4])

6. Ако се погрешно узме, да се извесно кривично дело извршује по званичној дужности, те је истрага и суђење започето без тужбе, и, осуда се иак може да донесе, ако пре тога на тужбу овлашћени неће поднети.[5])

7. Право на тужбу за злочине и преступе може бити изгубљено и пре рока од једне године. То ће бити онда, кад је рок за парници кривичног дела по тужби од десет односно три година (§ 76) протекао, пре но што се је извршио или почео рок од године дана, јер овај почиње тек од дана сазнања кривичног дела и кривца, док при од дана извршења кривичног дела.

IX. Тужба је у погледу суделовача у кривичном делу недељива, т. ј. немогуће је подићи тужбу само против неких, а не и против осталих. Ако је на тужбу овлашћени то учинио, има се узети да је тужба подигнута и против осталих суделовача. Исто тако у случају идеалног стицаја кривичних дела, од којих су два или више по тужби, тужба је недељива, али наравно под условом да је једно исто лице овлашћено на тужбу у погледу свих кривичних дела по тужби. Тако ако је бацањем камена А тако повређен и неки његова стар уништена. А не може тужити Б само за таку повреду.[1]) Ако је то ипак учинио, има се узети као и горе, да је тужбу подигао за оба кривична дела. Али ако би из тужбу овлашћени подигао тужбу под условом, да се суди само за телесну повреду или само против неких суделовача, тужба се има одбити.[2])

Ако је у питању једно релативно кривично дело по тужби, онда наравно принципи недељивости тужбе не важи за оне суделоваче, против којих се истрага водо по званичној дужности. Тако тужба подигнута за крађу против задругара, које је имао за сучесника лица, која нису задругари, не може се сматрати, да је упрашена и против оних, јер се истрага има понести против њих по званичној дужности. Али ако је било више задругара, онда тужба подигнута против једног важи и против осталих задругара.[3])

X. Што се тиче садржине тужбе, довољно је, да из ње јасно види воља, да се извршилац кривичног дела казни. Зато се има сматрати као неважећа тужба условно подигнута, на пр. под већ поменутим условом, да се кривична истрага поведе само против неких суделовача[34])

---

[1]) Дан сазнања или извршења dies a quo, неће се такође рачунати у рок.

[1]) Такође *Meyer-Allfeld* 255. *Olshausen* § 61 10—12, *Finger* I 205, *Frank* § 61 VIII. 5, *Köhler* 97.

[2]) Такође *Meyer-Allfeld* 255, *Frank* § 61, IV, 2, *Olshausen* § 61. 2. Прот. *Binding* 629 јер погрешно није нестрана 18 месеца у време извршења кривичног дела и н. *Liszt* § 43 пр. 7; рок почиње тећи за новог заступника из истог разлога, због ј. се сазнао за кривично дело и кривца.

[3]) Такође *Meyer-Allfeld* 253, *Frank* § 45 IV. 2, Прот. *Finger* 200.

[4]) Уп. *Frank* § 61. VIII 7.

[5]) Уп. *Frank* § 61 VIII 8.

[1]) Такође *Meyer-Allfeld* 254, Против *Binding* 635 и 636, које узима, за тужбу по само за кривично дело, које иде у њ заједно.

[2]) Такође *Meyer-Allfeld* 254/255, *Olshausen* § 61 45.

[3]) Уп. *Meyer-Allfeld* 254 пр. 65.

[4]) Такође н. *Liszt* § 45 III 5, *Meyer-Allfeld* 254, *Olshausen* § 61 44 и 17. — Иностро мишљење некоиних правника изнешено о томе: Према *Olshausen-у* § 61 45 и *Oppenhoff-у* § 61 23 тужба је ипак уништена, ако су услови разјашњени, а они се сматрају да се постоје. Према *Frank-у* § 61 VI 4, условна тужба је уништена, али се истрага не може поновити, док год услов није испуњен, а услов мора бити испуњен у року за подношење тужбе. Тужба је изнешена веза, само опда, ако је услов правно могућ. *Binding* 636 и *Hitschmann* I 717 сматрају за допуштено изнесене услове.

Но ако је на тужбу овлашћени ову подигао, задржавајући за себе извесна права, дакле с резервама, тужба је пуноважна, а резерве се имају сматрати, као да нису чињене.[1])

XI. Тужба се подноси *писмено* или *усмено* полицијској власти заједно с доказима (§ 31. крив. суд. пост.). Ако је писмена, не мора бити написана од туживоца, већ је довољан његов потпис, а за неписменог крст пред именом.[2]) Не треба сматрати за допуне потпис штамбиљом и подизање тужбе телеграмом.[3])

Полицијска власт, пред којом је тужба подигнута, дужна је, да предузме истрагу, изузев случај, кад постоји која од околности, предвиђених у § 29 (§ 31). Туживлац има право, да се жали Касационом Суду против решења полицијске власти о одбијању тужбе.

XII. Од тужбе се може одустати (§ 30). Код неких кривичних дела по тужби речено је, докле се може од тужбе одустати. Тако код браковомства (§ 197) муж може браковомници, да опрости чак казну, коју је почела издржавати (затвор). Но против браковомика може од тужбе одустати само дотле, док пресуда није постала извршном. Код увреде и клевете (§ 216 al. 2) туживлац „може у свако доба од тужбе одустати, па и само извршење пресуде задржати". Онде је дакле одустанак могућ само пре извршења пресуде, пре но што је н. пр. плаћена новчана казна. За она пак кривична дела, за која у закону није ништа речено, докле се може од тужбе одустати, важи § 33. крив. суд. пост., према коме „приватни туживоа може и у овим случајевима, у којима у казнителном законику није ништа казано, одустати од тужбе, догод није осуђивана пресуда извршном постала."

1. Одустајање од тужбе као и подизање исте без важности је, ако је извршено условно. Ако је учињено с резервама, ове се сматрају, као да не постоје.[4])

2. Начело недељивости важи за одустанак као и за подизање тужбе. Ако је дакле туживлац одустао од тужбе против извршиоца кривичног дела, има се узети, да је тим самим одустао од тужбе и против саучесника, и обрнуто. То важи и код релативних кривичних дела по тужби за суделоваче, у погледу којих је кривично дело у питању кривично дело по тужби (н. пр. § 235). Но ако је туживлац одустао од тужбе против оног суделовача, чија је неважност утврђена, онда одустанак не важи за остале. Од тога се има изузети само случај, кад је туживлац одустао од тужбе против тог суделовача без обзира на то, да ли је он кривац или не.[5])

Један изузетак од начела недељивости одустанка постоји код браковомства (§ 196) и одвођења туђе жене с њеним самоизволењем (§ 197 al. 1). На ме ако муж не одустане од тужбе, пре но што је пресуда извршном постала, него после, можда кад се је затвор почео издржавати, онда он може опростити казну само својој жени (§ 197 al. 2).

Као што је тужба недељива код кривичних дела у идеалном стицају, тако је и одустанак од тужбе онде недељив. Ако туживлац одустане од тужбе за телесну повреду нанету му бацањем камена, тим самим је одустао од тужбе и за уништење своје ствари проузроковано оном радњом.[6])

3. Ако је туживлац после подизања тужбе душевно оболео, његов законски заступник може од тужбе одустати. Ако је пак тужба подигнута од законског заступника малолетниковог, овај може од исте одустати, ако постане пунолетан за време, док се још може од тужбе одустати онн. казна опростити (§ 197 od. 2.). Но право на одустајање од тужбе није наследно као ни право на тужбу.

Туживлац може наравно од тужбе одустати преко пуномоћника, за којег важи све, што је речено о пуномоћнику за подизање тужбе. Пуномоћник може бити и сам оптужени.[7])

Ако је отац подигао тужбу као законски заступник свог малолетног детета (н. пр. § 216 т. 1) и умре, онда од тужбе може одустати законски заступник, кога је он умирући поставио свом детету.[8]) Исто тако ако је тужбу подигнуто у име једне фирме као такве, или трговачког друштва, корпорације итд., онда сваки правни заступник оних има право на одустајање од исте, ако је овај, који је подигао изгубио право заступништва.[9])

4. Ако има више туживлаца, право на одустајање од тужбе сваког од њих је исто као и право на подизање тужбе независно од права на одустајање осталих. Ако су према томе сви на тужбу овлашћени или неколицина од њих подигли тужбу, кривична истрага они, суђење се имају наставити, ако нису сви одустали, исто тако као што могу подићи тужбу они, који је нису подигли.

5. Одустајање од тужбе се може извршити усмено или писмено, и то само пред надлежном полицијском влашћу односно пред судом, ако је спор већ у му упућен на суђење.[10])

6. Одустанак од тужбе је пуноважан без обзира на разлог, са кога се је одустало. Сасвим је без утицаја на пуноважност одустанка према томе околност, што се је одустало можда из заблуде, због претње, или употребе силе (изузев наравно случај vis absoluta) и т. д. У закону се не води рачуна о разлогу (мотиву) одустајања.

7. Ако се је од тужбе одустало, она се не може од дотичног туживоца поново подићи. У закону није ништа о томе речено, али то одговара јавно-правном карактеру правосуђа. Оно би се допуштањем поновног подизања тужбе довело без потребе у зависност од приватне самоволе.[1])

8. Оптуженом треба признати право, да тражи продужење истраге односно суђења, и ако туживлац одустаје. Италијанска казнена законик од 1889 то изрично допушта.

9. Могуће је, да је но одустанку од тужбе туживлац сазнао, да је тужени извршио исто кривично дело и пре оног случаја, поводом којег је подигнута тужба. А је н. пр. одустао од тужбе против своје жене због браковомства, које је она извршила с лицем Б, и после сазна, да је она раније била у одношајима исте врсте с лицем В. У таквим случајевима треба туживоцу признати право, да поново тужбу за браковомство, јер је онда у питању друго једно кривично дело, и ако исте врсте као и оно, поводом којег се је одустало од тужбе.[2])

10. Судске трошкове у случају одустанка од тужбе подноси туживлац, ако још није утврђено постојање кривичног дела и кривца. Иначе морају бити стављени на терет туженом.[3]) *)

Д-р Тома Живаковић.

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

ОДЕЉАЈЕ ДРУГИ

О јавној продаји и о њеном уништају.[1])

8°, *Полагање излицитиране цене.*

I. У коме се року полаже излицитирана цена. На ово питање даје нам одговор прва став §-а 483, који се овако изражава: „Јавно се продаје за готове паре, који се полажу за покретну ствар одма, а за непокретну најдаље шесдесет дан после свршене продаје. (Била измену од 19. Апр. 1885. год.)". Као што видимо, код овога питања о року полагања излицитиране цене, зак подвлаци прави разлику између продаје покретних и непокретних ствари, па ћемо сваго и ми говорити најпре о овом а затим о другом случају.

Продаја покретних ствари. За полагање излицитиране цене, највећи понуђач не ужина, под ове продаје, називаи рок: он

[1]) Тако н. *Liszt* § 45 III b. *Meyer-Allfeld* 254 и *Olshausen* 61 (4 и 47. Прот. *Oppenhof* § 61 22, *Oalm* 35, у напомени к *Binding* 654.

[2]) Према начину на потпис није безусловно потребан (*Meyer-Allfeld* 255. *Olshausen* § 61 24).

[3]) Прот. *Meyer-Allfeld* 255, *Olshausen* § 61 26.

[4]) Уп. *Meyer-Allfeld* 257.

[5]) Тако *Meyer-Allfeld* 257 пр. 85, *Frank* § 64 III.

[6]) Прот. и онде *Binding* 835 и *Oalm* 12.

[7]) Тако *Meyer-Allfeld* 257 пр. 87.

[8]) Тако *Meyer-Allfeld* 257 *Olshausen* § 65 21. Прот. *Binding* 651, *Köhler* 151.

[9]) Уп. *Köhler* 151.

[10]) Прот. *Meyer-Allfeld* 257 (одустати се може и пред неквалификом влашћу).

[1]) Тако *Gargon* art. 336 и 337 n 76. и *Liszt* § 45 III b. *Meyer-Allfeld* 258. *Olshausen* § 61 12 и. Прот. *Frank* § 64 V. — Али туживоц треба признати право, да тражи накнаду штете причињене кривичним делом грађанском странном. Прот. чл. 102 итал. к. з.

[2]) Прот. *Gargon* art. 336 и 337, 78.

[3]) Уп. *Gargon* art 326 и 327, 81.

*) За дела катграшких писмена и. *Живаковић* Основи Кривичног Права I Општа Део, стр. XIII и сл.

[1]) Као што смо то и у јавној приповедци, додатој нашем чланку у броју од 3. Септембра н. г. *Полицијском Гласнику*, нашли, остаје нам још да изложимо законске прописе о полагању излицитиране цене а о протоколу licитације за то будемо готови са коментарисањем одредби Грађ. Суд. Поступка које се тичу саме јавне продаје (licитације), што ми сада хоћемо и да учинимо.

Приметићемо, а овом приликом, да су изратрани, без сумњиве одлаке су узети, узети из Грађ. Суд. Поступка.

је дужан, одмах чим је извршио орган изјавио да је продаја дотичне ствари на њему остала, цену томе органу положити, што му, наравно, даје право да и ствар може у своју државину сместа узети.

Законодавац нарећује да тако буде стога што купац нема ништа да ризикује, будући, по правилу, јавна продаја покретних добара остаје стална. Ми знамо да се та јавна продаја не може, у принципу, уништити, као што то стоји у §-у 506, прим. став. Купац не може, дакле, овде, као што то може код продаје непокретних добара, одлагати полагање цене док се не види да ли ће продаја остати у снази, то јест не може то полагање одлагати до момента док продаја не буде извршна: према наведеном пропису, продаја покретних ствари одмах је извршна, и право жалбе против њене евентуалне неуредности не постоји. Разуме се, изван случаја предњег у другом делу правога става §-а 506..

С друге стране, купац на јавној продаји покретних ствари нема, такође, да се боји ни те евентуалности да купљену ствар изгуби зато што она не би била продавчева (дужникова личнога или дужникa propter rem). Истина је да код нас не постоји установа слична оном правилу чл. 2279. Француз. Грађ. Зак.: En fait de meubles la possession vaut titre, правило на основу кога један прибавилац *bona fide* државине покретне ствари стиче, самим тим *фактом*, то јест самим стицањем државине, и саму својину, дакле и без обзира на то што преносилац државине (тредеис) није, можда, био власник ствари (dominus), правило које је прихваћено и Немачки Грађ. Законик, у §§-има 932., 933. и 934., већ је наш Грађ. Законик, према свога изворника, Грађ. Законика Аустријскога, примио овде римски систем, по коме прибавилац једне покретне ствари, ако је је он прибавио од несопственика (non-dominus-а), постаје сопственником тек узукањем, за коју је, по § 928. Грађ. Зак., потребно три године, под условом, разуме се, да је прибавочева државина законска (правична) и савесна (поштена) — § 926. Грађ. Зак.[1])

При свем том стоји, иначе, оно што смо горе казали, јер правилу §-а 928. (у вези са § §-ом 926.) Грађ. Законика учињен је изузетак у §-у 221. истога Законика. Овај пропис предвиђа случајеве у којима купац покретне ствари [реч покретна додата је овде допуном од 5. Маја 1864. год., 36. XVII., стр. 229.] постаје и без узукањe, сопственик те ствари, одмах чим на њој стече државину само ако је савестан [. . . . . да купац нема ніје могао ако помислити или о поштењу њеховом несумњати*][1]) и међу тим случајима је и тај када је купац „ствар купио . . . . на јавној продаји“. Ако би се, дакле, ранији власник покретне ствари, продате на јавној лицитацији, пре истека онога рока од три године [§ 928. Грађ. Законика], јавио, у овом случају, са својом петаторном тужбом против купца на лицитацији, он би био одбијен, пошто је његово право својине престало: тужилац, веће § 221. „ту ствар, ако је тужени савесно и поштено не пусти и о накнадом се од својих предака по задовољи, судом добити неће, него ће право изнати накнаду тражити од оних, који су одговарати дужни*.[2])

Из онога излази да ће купац једне покретне ствари на јавној продаји, усред тога што овај лицитирану мора одмах положити, моћи бити у ризику само онда ако би он, за случај да ствар није била дужникова, знао да та ствар није онога, јер тада ће он бити дужан, „не само ствар повратити без накнаде њеном пређашњем господару, него ће и сву штету и изгубљени добитак накнадити као бесавестан купац“ [§ 220. Грађ. Зак., измена од 5. Маја 1864 год., 36. XVII., стр. 228.].[3])

Грађ. Законика код узукањe покретних добара, којом трансрукувањом да „Непривилиран државином од 24 године може дрикална непокретност имати и как може доказе правна основа на пота да. Дрикална потаче, залобити путем застарелости право сваје на том имању (в. сопственке Г. Јос. К. Стојановића, Архив, год. 1908., св. за 25. Јули, стр. 488). Нагласа да Касационни Суд, и ако узима да је да узукањe, потребан и основ државине, але само држ. не тражи да основ државине доказује сам узукањe, ов ће да тужилац, ову које је поврх своје својинску тужбу (rei vindicatio), утврди да узукањeнсом посесија нема titulus-а, мишљене потрошо, пошто је Касац. Суд помиља оно ако стоји: законост држалчеу, иоја се претпоставља, ако држална власна има основ, и сам основ државине која се не претпоставља и која узукањeнсом ако да утврди, по § 929. Грађ. Зак. и по општем принципу, да онај који, на суду, тражи извесно право, ако да докаже сви реквизите потребне за поглобаље тога права, а један од реквизита права својине основане на узукањeни јесте и titulus државине, ако што се то види и из §-а 926. Грађ. Зак. Зуја: Врховни Касационоги Суд зомбатирао је и Ц. Др. Арх. Архаиђелов у своме документованоме чланку: „О правном основу прибављања државине као заштиту за прибављени својине застарелошћу“ Архив, год. 1909., св. за 25. Августа, стр. 7..

[1]) Б. у истом смислу § 267. Аустр. Грађ. Законика. Stubenrauch. Commentar zu dem allgemeinen österreichischen bürgerlichen Gesetzbuche, I. S. 464.

[2]) „Je dieser Fällen wird von den redlichen Besitzern das Eigenthum erworben, und dem vorigen Eigenthümer steht nur gegen jene, die ihm daher verantwortlich sind, das Recht der Schadloshaltung zu“: § 267. Аустријанска Грађ. Зак., in fine.

[3]) По истом принципу, § 220. Грађ. Зак., купац покретне ствари које је оту прибавио од несопственика, non-dominus-а, „на начин по коме се он није могао посумњати о поштену продавцу, дужан је ствар, не само тако повратити, ако би му сопственик накнадио оно што је за ту ствар и потрошио“. Наравно, да сопственик треба да прошта оваквог ду-

[1]) По нашем законодавству, незаконска државина или зановаа или несавеста не може никада одвести узукањe, правило које такође и по Француз. Грађ. Законику, примљено. Ако је, дакле, у ствари, у принципу, ако што то стоји у §-у 506, прим. став. Купац не може, дакле, овде, као што то може код продаје непокретних добара, одлагати полагање цене док се не види да ли ће продаја остати у снази, то јест не може то полагање одлагати до момента док продаја не буде извршна: према наведеном пропису, продаја покретних ствари одмах је извршна, и право жалбе против њене евентуалне неуредности не постоји. Разуме се, изван случаја предњег у другом делу правога става §-а 506..

С друге стране, купац на јавној продаји покретних ствари нема, такође, да се боји ни те евентуалности да купљену ствар изгуби зато што она не би била продавчева (дужникова личнога или дужника propter rem). Истина је да код нас не постоји установа слична оном правилу чл. 2279. Француз. Грађ. Зак.: En fait de meubles la possession vaut titre, правило на основу кога један прибавилац *bona fide* државине покретне ствари стиче, самим тим *фактом*, то јест самим стицањем државине, и саму својину, дакле и без обзира на то што преносилац државине (тредеис) није, можда, био власник ствари (dominus), правило које је прихваћено и Немачки Грађ. Законик, у §§-има 932., 933. и 934., већ је наш Грађ. Законик, према свога изворника, Грађ. Законика Аустријскога, примио овде римски систем, по коме прибавилац једне покретне ствари, ако је је он прибавио од несопственика (non-dominus-а), постаје сопственником тек узукањем, за коју је, по § 928. Грађ. Зак., потребно три године, под условом, разуме се, да је прибавочева државина законска (правична) и савесна (поштена) — § 926. Грађ. Зак.[1])

При свем том стоји, иначе, оно што смо горе казали, јер правилу §-а 928. (у вези са § §-ом 926.) Грађ. Законика учињен је изузетак у §-у 221. истога Законика. Овај пропис предвиђа случајеве у којима купац покретне ствари [реч покретна додата је овде допуном од 5. Маја 1864. год., 36. XVII., стр. 229.] постаје и без узукањe, сопственик те ствари, одмах чим на њој стече државину само ако је савестан [. . . . . да купац нема ніје могао ако помислити или о поштену њеховом несумњати*][1]) и међу тим случајима је и тај када је купац „ствар купио . . . . на јавној продаји“. Ако би се, дакле, ранији власник покретне ствари, продате на јавној лицитацији, пре истека онога рока од три године [§ 928. Грађ. Законика], јавио, у овом случају, са својом петаторном тужбом против купца на лицитацији, он би био одбијен, пошто је његово право својине престало: тужилац, веће § 221. „ту ствар, ако је тужени савесно и поштено не пусти и о накнадом се од својих предака по задовољи, судом добити неће, него ће право изнати накнаду тражити од оних, који су одговарати дужни*.[2])

Из онога излази да ће купац једне покретне ствари на јавној продаји, усред тога што овај лицитирану мора одмах положити, моћи бити у ризику само онда ако би он, за случај да ствар није била дужникова, знао да та ствар није онога, јер тада ће он бити дужан, „не само ствар повратити без накнаде њеном пређашњем господару, него ће и сву штету и изгубљени добитак накнадити као бесавестан купац“ [§ 220. Грађ. Зак., измена од 5. Маја 1864 год., 36. XVII., стр. 228.].[3])

[1]) Б. у истом смислу § 267. Аустр. Грађ. Законика. Stubenrauch. Commentar zu dem allgemeinen österreichischen bürgerlichen Gesetzbuche, I. S. 464.

[2]) „Je dieser Fällen wird von den redlichen Besitzern das Eigenthum erworben, und dem vorigen Eigenthümer steht nur gegen jene, die ihm daher verantwortlich sind, das Recht der Schadloshaltung zu“: § 267. Аустријанска Грађ. Зак., in fine.

[3]) По истом принципу, § 220. Грађ. Зак., купац покретне ствари које је оту прибавио од несопственика, non-dominus-а, „на начин по коме се он није могао посумњати о поштену продавцу, дужан је ствар, не само тако повратити, ако би му сопственик накнадио оно што је за ту ствар и потрошио“. Наравно, да сопственик треба да прошта оваквог ду-

жаоца полезне ствари vindicatio у року од три године, иначе дрикална власне тога рекла, као правна власника, по мора ствар пустити на руку, и ако би му ту пређашња власник био готов дати накнаду о којој се говори у ваао чаи накнадном пасусу §-а 220. Грађ. Зак.. Да приметимо да се тај пасус тиче само купоина покретних ствари које нису обухваћене §-ом 221. Грађ. Зак..

[1]) Курсив је наш.

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

ПОКУШАЈ ОДРЕЂИВАЊА ПОЈМА

од

Д-ра Августа Мирчића

професора универзитета у Прагу[1])

I.

Као што је позитив има појмова, који се непосредном чине сасвим прости, утврђени и несумњиви, а то нису у ствари. У такве појмове ја бих рачунао и појам одговорног уредника. Јер ма да нега најзанатнија законодавства о штампи на европском континенту употребљују већ, више од два човечја века, и ма да изгледа да се какве сумње о његовој садржини скоро не би могле ни појавити, ипак је ова појам предмет начелних разлика у мишљењима, које иису само схоластичке природе, него повлаче за собом и важне практичне последице, разлике у мишљењима, које се досада не могу сматрати као варијате, особито због тога, што сами закони о штампи врло мало довољносе решењу овога питања.

Различна мишљења о појму одговорнога уредника, која у науци постоје, могу се у главноме овако груписати:

1. Једни писци (Schwarze, Loening, Grosschuff, Heilborn, Buri) сматрају као одговорног уредника оно лице, које је као одговорни уредник именовано на појединим бројевима периодичнога списа. Тек ово именоване и само оно чини именовано лице одговорним уредником. Да ли је именовани имао какву уређивачку делатност на дотичном броју списа, нема никакве важности. Од значаја је једино његово именоване. Ко на листу као одговорни уредник није именован, није одговорни уредник, па баш да је он фактички и уредио дотични број, док с друге стране и онда је одговорни уредник, ако би дотични број у истини није уредио.[2])

Ову је основну идеју до њених последњих консеквенца изводио нарочито Loening, који у именовању одговорнога уредника на листу гледа његову изјаву, да дотични број не садржи ничега, што је закону противно, да именовани за то јемчи и евентуалне последице на себе прима (гарантиа изјаву). Сасвим је појмљиво, што је Loening, с обзиром на то, принуђен ограничити дејство овога именовања на случај, ако је оно учињено са знањем и вољом именованога, пошто је јасно, да се означени значај не може придати именованој, које је без његовога знања или чак против његове воље извршено.

Али против изложенога гледишта, које се може сматрати као досала претежно у литератури немачкога права о штампи, зацело се са правом износи, да је противне начелима кривичнога права ако неко, простом изјавом, узима на себе кривичноправну одговорност за нешто, што је већ пре тога можда неко сасвим друго лице учинило. Сем тога скреће се пажња и на то, да ово гледиште стоји у супротности са историјом развића установе одговорнога уредника, пошто оно, конзеквентно, воли закључну, да одговорни уредник тек једновремено са издавањем појединих бројева, дакле можда два пут или и три пута дневно, поново постаје одговорни уредник, те је стога потпуно *прогласа* позива, међу тим по схватању, које је основа законодавству о штампи, функција одговорнога уредника мора се сматрати као *стална, трајна*.

Да ово последње гледиште дели и садашњи немачки царевински закон о штампи од 1874., даје се навести на ах. 1. § 7. закона, по коме се на сваком броју мора означити име и стан *одговорнога уредника* (ие *једнога* одговорнога уредника),[3]) а то упућује на то, да закон има на уму једнога одговорнога уредника, који је већ пре свога именовања на листу постављен. Даље ово следује на друге алинеје истога параграфа, који односно именована лица као одговорних уредника прописује, да се из форме и садржине именованога одређено мора видети *о уређивачу* кога дела списа се *стара* свако од именованих лица. Сем тога очевидно је да, претпостављајући тачност наведеног гледишта, иницај не би могло бити говора о *подметнутом* уреднику, пошто би баш на листу именовани под свима околностима *прави* одговорни уредник био. Конзеквентно би онда и лажно означеље одговорнога уредника на листу по самом појму било искључено, што би очевидно било противно одредби § 18. закона о штампи, у коме се баш неистинито именоване уредника казном угрожава.

Ово се приговори тешко дају онако обезпажити, као што то Loening покушава, који просто огзилаза силом § 7. зак. о штампи на редакцијску погрешку односно да „заборавио законодавац о осталој садржини закона“, и наведени пропис § 18. у том смислу тумачи, да лажно именоване не стоји у случају, кад се именује лице, које није учествовало у уређивању, већ онда, кад се именује лице, које нема *образовања и уме способности*, потребне за изгледање листа, за оцењивање законитости његовога садржаја и према томе за примање једне озбиљне одговорности? (на наведе. месту стр. 44.). Али у овом случају Loening очигледно игнорише чињеницу, да су претпоставке способности за примање одговорнога уређивања самим законом одређене (§ 8. зак. о штампи), да међу њих не долазе минимални степен образовања и да се дакле дотична казнена одредба §-а 18 на овај захтев не може односити.

Што се у осталом *аустријског* права тиче, прописано је не само именоване одговорнога уредника на листу (§ 9. ал. 3. зак. о штампи), него — на разлику од немачкога права — и претходна пријава код власти (§ 10. бр. 2). Стога би морао овај, који би изложено мишљење хтео увојдити, у погледу на наше право прво бити на чисто са питањем, какав значај у опште ова пријава има поред именовања на листу, а нарочито у случају, кад се једно са другим не слаже.

Овде нека буде само констатовано, да се гледиште, које конституишући елемент појма одговорнога уредника налази искључиво у именовању његовом на листу, не може ни теоријски одржати нити са гледишта практичног примати, особито за то, што оно широм оставља врата злоупотребама са подметнутим уредницима.

3. За разлику од овога чисто формалног схватања сврећу пажњу други писци (Honigmann, Schmid, Appelius, Meves) на материјални момент, на фактично уређивање. По мишљењу ових писаца одговорни је уредник онај, који је фактини деловао као уређивач на дотичном броју периодичнога списа. Именовање на листу је за присталице овога мишљења сасвим споредан момент: ко је одиста уредио број, снаси законску одговорност као уредник и у овом случају, кад на броју није именован, и обратно: именовани не снаси ову одговорност, ако он у истини није број уредио. Због тога именоване на листу има значај ванудскога признања, да је то јест именовани дотични број уредио, признаја, које се са истином не мора слагати, на стога може бити оборивога.[4])

Против овога мишљења, нето као и против под 1. изложене теорије, с правом се чини приговор, да ово стоји у супротности с историјом развића установе одговорнога уредника, а и с позитивним правом, које у одговорном уреднику гледа *трајну* функцију, док би услед гледишта, о коме је говор, личност одговорнога уредника била подложна непрестаним променама, све према томе: да ли би овај или онај уредничку дужност одиста вршио. Даље се упућује на знатне тешкоће, које би се, при усвајању овога мишљења, у пракси појављивале, јер би примена прописа о одговорности уредника увек заинтаио од доказа, да је на листу именовано лице на инкриминисаном броју одиста као уредник деловало, нарочито кад се уме у обзир, да је ову делатност могло ваше лица вршити.

Тачност пак изложене теорије, која правилно налази основу у речима ал. 2. § 7. царевинског закона о штампи („о редакцији се стара — ие Redaktion versieht“), зависи по моме мишљењу од позвољог одговора на питање: *у чему се управо уређивачка делатност састоји*, којој се неко у погледу извесного броја периодичнога списа фактички мора подврћи,

[1]) Рекуздентност ове штампе покреће, занемо, у вајсворјем времену нарадиме такође на рад ово оуубјавања овога великога зак. Чувајтеа и тежиште нашега питања ово рекорне нашега закона о штампи лежи у прописима, којима се регулише обезпрнсет на штампарске делиоте. Овај рад професора Марчића, једнога од бољих аустријских правника, посвећиваћу ме прилежбама да се питања наеса листа уосиваду на питањем о одговорности на штампарске делиоте. Не ова расправа посвећена сам сам историјски дио, који за читаоце наша имаа свог интереса.

[2]) Schwarze, Reichspresserecht стр. 37 и сл., Loening. Die strafrechtliche Haftung des verantwortlichen Redakteurs, 37 и сл., Grosschuff, у Gollid. Archiv f. Strafr. XXIII, 27, Heilborn, Reichspresserecht 19 и сл., Buri у Zeitschrift f. d. gesam. Strafrechtswissenschaft XVI, 48 и сл.

[3]) У немачком тексту dos (nicht eines) verantwortlichen Redakteurs.

[4]) Honigmann, Die Verantwortlichkeit des Redakteurs, 116 и сл., Schmid, Die strafrechtliche Verantwortlichkeit für Pressvergehen, 49 и сл., Appelius, А. казнена царевинског закона о штампи од Шварцеа, 53 и Zeitschrift f. d. ges. Strafr. W. 37, 457, Meves, Guldi. Archiv f. Strafr. XXXIX, 23.

на да се може као одговорни уредник сматрати. И код Appelius (на нав. месту стр. 53) у овом погледу каже, да је одговорни уредник онај који је код једног списа за штампање скупљени материјал у погледу његове важности испитао и о његовом штампању одлучио", онда се само по себи намеће питање: а шта ће бити кад ову делатност односно једног одређеног броја некога периодичног списа ни једно од лица, која учествују у уређивању, није вршило, нити иначе ко други — зацело сасвим могућан случај — ко је онда одговорни уредник?

Помишљај на ову околност очевидно је подстакла Hobigmann-a (на нав. месту стр. 119.) на извесно проширење дефиниције одговорног уредника у томе смислу, да је одговорни уредник онај, „који је *инкриминиран број или фактичан уредио*", т. ј. односно чланака, који су се у њему имали публиковати, вршио право испитивања, примања или одбијања, *или би* по сили свога положаја, сходно својој уређивачкој дужности, *требало да уреди*". Али овим се очевидно било питање на друго поље преноси. Јер онда се одмах намеће питање: а ко је тај, који би по своме положају, по својој уређивачкој дужности, требало да уреди? Који је то моменат, који ову дужност заснива? А како ће бити онда, ако је једа требало да уреди, међу тим није уредио, а други је уредио, ма да није требало да уреди? Ко је онда одговорни уредник? Овај или онај? Или можда одговарају оба солидарно? Ово би очевидно било противно царевинском закону о штампи, који такво солидарно уређивање не допушта (алинеја 2. § 7.).

Мени се несумњиво чине, да истинско вршење уређивачке делатности у погледу једнога извесног броја периодичног списа може истина заснивати одговорност, сходно општим начелима казненога права, али да не може ипак чинити појамну основу за особити положај и одговорност одговорнога уредника. Ова потиче, као што ћемо видети на сасвим другог навора. С тога се ни ова теорија не може усвојити.

3. По мишљењу треће групе писаца (Liszt, Baumgarten, Oetker, Wahl) састоји се појам одговорнога уредника из *ова* момента, једнога формалног и једнога материјалног. Према томе одговорни је уредник онај,

а) који је као од говорни уредник на спису *именован* и

б) који је у исто доба *одиста уредио*.[3])

Али, за разлику од горе под 2 изложене теорије, гледају присталице овога мишљења суштину под б) наведеног момента не у вршењу уређивачке делатности односно једног одређеног броја новина, него у једном трајном односу лица, именованог као одговорни уредник, према предузећу новина. Наведени писци слажу се у нетатном правну у томе, да одговорном уреднику не мора баш бити додељена главна улога у редакцији, да дакле одговорни уредник не мора у исто доба да буде главни уредник (Chefredakteur) и обратно, да главни уредник не мора бити именован као одговорни уредник. У погледу политичном задовољно се пробитно Liszt (Lehrbuch des österr Pressrechts). бар за аустријско право, тиме да *одговорни уредник у опште има учешћа у уређивању*. Доцније у делу „немачко царевинско право о штампи" Holtzendorff-ов Rechtslexikon) називље он за потребно али и за довољно, ако је на спису именованом лицу „поверен врховни надзор над целокупним редакцијским пословима у том правцу, да оно има да испитује садржину сваког броја у погледу његовог евентуалног кривичног значаја."

Мера се признати да последње наведено тумачење, које Лист даје своме захтеву, да одговорни уредник мора бити одиста уредник, садржи у себи здраву мисао, т. ј. у толико, што нити писац у одговорном уредништву гледа једну трајну институцију, и правну основу ове институције види у превазилаженю извесне функције и у томе предузетој дужности, да се ова функција врши, али не у фактичном вршењу исте. С друге стране овом се дефиницијом Листовом суштина ствари по може мишљењу, не исцрпљује, погланити са разлога, што је сувише уско схваћена. Јер испитивање садржине новина у казнено-правном погледу није, као што ћемо видети, једина дужност одговорнога уредника.

Што се тиче под а) означеног захтева т. ј. именовања на листу, слаже се мишљење Листово и његових присталица са теоријом, која је горе под бр. 1. изложена. Док међутим ова теорија сматра дотични захтев за једини појамни знак одговорнога уредника и на тај начин сасвим брише разлику између одговорнога и подметнутога уредника, дотле Листово гледиште налази погодан коректив овога чисто формалнога момента у његовом другом захтеву, према коме именовани мора бити истински уредник у горе означеном смислу. Ко је дакле на листу означен као одговорни уредник, а није у истини уредник у овоме смислу, нема ону начочиту, у §§ 20. и 21. царевинског закона о штампи предвиђену, одговорност; његово означење на листу као одговорнога уредника лажно је у смислу § 18. овога закона. Исто тако није одговорни уредник онај, који означени положај у редакцији фактички заузима, али на листу није као одговорни уредник именован. Лист и његове присталице гледају новајпре — исто онако као што чини горе под 1. изложена теорија — у овом именованьу примаље одговорности, т. ј. називу, да именовано лице хоће да одговара за дужности, које су законом одговорном уреднику наметнуте.

Ја се пак у овој тачци не могу сложити с Листовим мишљењем, пошто именовање на листу нема и не може имати значај, који му Лист приписује, што ће ниже бити изложено.

4. Назад по једном другом мишљењу одговорни је уредник онај: *који је од власника новина као одговорни уредник постављен са нарочитом обавезом да надзирева уређивање у казнено-правном погледу*. По овоме је мишљењу дакле одговорни уредник у прилоге реду уредник. Иак није свако лице, које је власник новина позвао да уређује у уређивању, тим самим већ и одговорни уредник, већ само онај уредник, који је баш ту означену специјалну обавезу по спорازуму са власником новина примио. Да ли је он као одговорни уредник на листу именован, нема значаја.

Ово мишљење дакле налази правни основ положају одговорнога уредника и у исто време његову једину појамну ознаку у закљученом уговору између уредника и власника новина, по коме уредник прима на себе дужности одговорнога уредника.

Заслуга је Bülow-a[1]) што је на овај важан моменат указао и на томе заснивао појам одговорнога уредника. Јер баш та околност, шта се овај моменат, т. ј. постављање од стране власника новина, обично превиђаје, довела је, по моме мишљењу, овај разноликом одређивањима појма, која су се у пракси показала као неупотребљива.

Мишљење Билова стиче постепено признање како у правосуђу, тако у последње време, и у литератури.[2]) Ово се једино, по моме мишљењу, слаже како са историјом развића ове институције тако и са данашњим позитивним правом и са потребама праксе.

Биловљева изложена односно питања: у којој мери одговорни уредник мора имати учешћа у редакцијским пословима, другим речима у колико он одиста мора бити уредник, не би могао у свему бити прихваћен примити. Он на једном месту[3]) изјављује, да се његово мишљење у овоме погледу у свему слаже са горе под бр. 3 б наведеном појамном ознаком теорије Листове, по чему је довољно, да је уредник поверен надзор над и редакцијским списом у казнено-правном погледу. Али ми ћемо видети, да се Билов не држи конзеквентно онога гледишта. Него тако изгледа ми да нису довољно јасно на чисто изведени однос појма уредника и одговорни уредник и битна разлика између правога и подметнутога одговорнога уредника. Цаљ следећих изношења састоји се у томе, да прецизирам моје сопствено гледиште према свим споменутим битним правцима, с обзиром на историјско развиће, за овим да појам одговорнога уредника одредим и од појма подметнутога уредника оштро ограничим.

[1]) v. Liszt, Lehrbuch des österr. Pressrechtes, 50 и сл., Das deutsche Reichspressrecht, 53 и сл., и в Holtzendorff- у Rechtslexikon-а v. Redakteur, Baumgarten, у Zeitschrift f. d. gesam. Strafr. W. V 519, Oetker, Die strafrechtliche Haftung des verantwortlichen Redakteurs, 9 и сл., и Die Verantwortlichkeit des Zeitungsredakteurs, Wahl, Die strafrechtliche Haftung des verantw. Redakteurs, 5.

[1]) Goldammers Archiv f. Strafr. B. 40, S. 241 и сл. и B. 43, S. 339 и сл., за тим Zeitschr. f. d. gesam. Strafrw. 14, 649.

[2]) Утврђени нарочито прекуо царевинског суда од 21. маја 1895 у Entsch. in Strafs. B. 27 S. 91 и од 28. априла 1893 Entsch. in Strafs. B. 26 S. 79. У литератури су, у колико ми је познато, приступили мишљењу Биловом: Brunke, Wer ist verantwortlicher Redakteur? Rost. Diss. 1906, Hess у Gerichtssaal B. 60 S. 54; Liebich, Der verantwortliche Redakteur und seine Haftung ns § 20 ал. 2 царевинског закона о штампи, Zimmermann, Die Gesetzbegriffe des franz. — belgischen Pressstrafrechts, S. 43.

[3]) Goldammers Archiv f. Strafr. B. 43, S 117.

При томе ћу се зауставити и на питању, у колико је елиминисе, које ћу развити, сагласно са мојом одговорног уредника, како се он створио у аустријском праву, и да ли се могаднте у данашњем аустријском праву пронађена претходна пријава одговорног уредника власти има сматрати као даља појамна ознака или ако нисто тако бизначајни моменат, као што је но Билову именовано одговорног уредника на спису. (свршиће се)

Превео

Д-р Д. Аранђеловић.

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

Крађе новчаних динарита по банкама, специјалитет су американски.

Ако прев рени муж убије своју жену и њеног љубавника, можемо бити сигурни да је то Латин. Американац би убио само љубавника, и поштедео би жену, док би се богати Енглез развео а тужио своја раваза за накнаду штете. Противно овом, сиромашни Енглез задовољио би се тиме што би боксирао „пријатеља“ и обојицу га на земљу.

Ако чујемо да је један човек прво обешен а затим полијен петролеумом и спаљен, знамо одмах да је над њим извршен американски линч. Ми можемо, готово са позитивношћу, одредити регион у коме је линч извршен, као и његов узрок, јер и начин извршења линча и његови узроци варирају према регионима. На Југу се Црнци линчују због силовања, покушаја силовања и пљевине, а на Северу бедни због крађе стоке. У времену од 1884 до 1906 год. у Америци је извршено 3137 линчовања. Ова казна у почетку је била казна бестијална, за бестијални злочин силовања. По несрећи, она се данас генерализала, и често се примењује и на невине.

Што се тиче злочина противу морала констатујемо да су они некада били специјалитет оријенталских народа, и да су пренети на Запад ратничким експедицијама, где су се доцније раширили захваљујући религиозним заједницама, интернатима и касарнама. Многи ожењени људи надају у ове злочине. Велики број људи на богатих класа закључује браковне из интереса. Брак под овим условима сраман је и одвратан, и има за последицу иржњу према целом полу и тражење задовољства у љубави противу природе.

Што се тиче силовања, завођења и проституције, англо-саксонци и северни американци не познају их у смислу у коме их ми схватамо. Просто силовање код њих се кажњава смрћу, завођење је натерано обавезно. Младе девојке васпитавају се тако, да им мозак увек руководи срцем и осећајима, услед чега су у стању да одоле заскашњи сваког човека и да обуздају своје страсти. Исто тако и у Сједињеним Америчким Државама, међу правим грађанством, нема ни силовања, ни атентата против деце и младих девојака, ни завођења, ни навођрачне деце, ни регулисање проституције. Међу американским женама нема таких, које су изишле из редова самих проститутки, затворених и усамљених. Све је ово резултат строгих обичаја, савесне контроле, праведног законодавства у корист жена и неумољиве власти према сраамним дедима мушкараца.

Противно изложеном, у Француској и Белгији, где закони доделују жени потчињени положај, остављајући без одбране против рђаво понашања мушкараца и протежирајући званично порок проституције, људи, засићени полним задовољствима и блазирани, траже непрестаице лова и забрањена задовољства. У времену од 1851 до 1869 год. француско правосуђе имало је посла са 16919 афера силовања. Ово изванредно и страшно увећавање злочина ове врсте у толико је жалосније, што се у овом истом периоду времена смањили готово сви злочини против личности и сопствености. У периоду од 1826 до 1830 год. број ових атентата износио је тринаести део од целокупног броја злочина против личности, а у периоду од 1855 до 1860 год. достигао је трећину од овог броја.

Потребно је још знати, да узрок овом сталном увећавању злочина силовања у Француској и многим другим земљама не лежи само у великој неморалности. Извор њихов треба још тражити у јеленој, у народу неома распрострањеној заблуди, по којој полни сношај са малим девојчицама може излечити од сифилиса и осталих венеричних болести. Ова непојмљива и кобна заблуда нарочито је распрострта у радничким класама. Треба, дакле, увек тражити прави узрок злочину силовања, и разликовати међу злочинцима ове који злочин врше из задовољства од оних који га врше да би се излечили. Ови последњи, сматрајући злочин силовања као лек, не убијају никад своје жртве.

Кри и раса показују се у серији злочина, преступа и порока, са специјалним карактерима, који излазе из нормалног покрета обичног криминалитета. Утицај расе на криминалитет показује се у пуној светлости приликом студирања Јевреја и Цигана. Криминалитет јеврејске расе у свима земљама мањи је од криминалитета осталих раса; упоредне статистике Немачке, Аусто-Угарске, Италије, Русије и Француске у овоме се потпуно слажу. Факт је још значајнији ако се има у виду професија којој се већина Јевреја одаје, и због које би њихов криминалитет требало поредити са криминалитетом трговаца и малих индустријалаца, код којих је проценат злочина и преступа много већи но код осталих професија.

С друге стране, опет, код Јевреја, као и код Цигана, констатује се „специјални криминалитет“. Шта више, код ове две расе преовлађује наследни карактер. У Француској нарочито набрајају се читаве генерације варалиа и крадљивца међу Герфберима, Соломонима, Левинима, Блумовима, Клајновима и т. д. Неки Јевреји били су осуђивани и због убистава, али су то махом били шефови нешто организованих банди, као Грает, Герфбер, Мејер и Дешан.

Превараре, зеленашлуке, фалсификати, крајумчарење, лажна банкротства, утаје, продајне хаинског новца и трговина с белим робљем специјалне су форме криминалитета јеврејске расе. Овај специјални криминалитет представља, у осталом, једну реакцију против гоњених раса. Чим се Јевреји допусте да поетану саставни део политичког тела у нацији где су настанени, овај специјални криминалитет одмах се смањује. Јеврејска раса једина је, чији су чланови способни за крађе, генијалне преваре, на чак и за силовала, али потпуно неспособни за убиства. Најмања криминалитет јеврејске расе, као и специјални карактер овог криминалитета, имају за главне узроке моћ „фамилијарног осећаја, њиховну умереност као и специјални режим њиховог хранења. Процесуући своме народу умерену храну, Мојсије се трудио да убјежи нарани „Мараљене.“ Он му је улио гађу од крви и респект према животу. Овај режим хранења, религиозно прантикован преко триста векова, створио је од Израиља специјално биће; потпуно засебну индивидуу; он је унео у крв, срце, мозак, и у најмањи молекал меса сваког Јевреја једну кочницу, која му паралише руке у моменту кад је на путу да учини убиство.

И ако јеврејска маса у опште сеуда пружа битних примера поштовања фамилијарне вриме, повежа се и у њој срећу индивидуе без инакших фамилијарних скрупула, са недостацима и порокима, које пружају жалосни пример ненормалности и најсрамнијих порока. Треба се само сетити афере Блоха, Шмоза а нарочито Бера. Није ли, у осталом, то био један Јевреј, који је циничи тражио слободу педерастије? Није ли то био Јевреј, који се чудно што га гоне зато што је забадао чиоде у груди малих девојчица и младих девојака; у чему је наивно нарочитог задовољства. Као и сваки добар Јевреј, он је уображавао да је довољно што за ово плаћа.

Ако Јевреји није задржан осећајима фамилије, који су урођени његовој раси, он постаје способан за најгоре злочине, против обичаја почев од атентата на обичаје па до педерастије, силовала и родоскврнења. Ну, и при свем овом, он је неспособан да одузме живот своме ближњем; убиство је за њега ствар немогућна. У свиза затворима на земљи данас нема ни једног Јевреј на, који је био осуђен на смрт или на вечну робију због убиства. (НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учиљева су нам ова питања:

I

Један општински службени пита:

1.

„Суд општине ј. издао је путем јавне лицитације под закуп општинску земљу

вашариште (за попиту и кошење) за ову 1910. год. и уступио је Д. В. из Ј. за 660 динара. Ову лицитацију одобрио је општински одбор одлуком № 1869, коју је и среска начелник одобрио. Изпитирана сума предвиђена је као приход и у предрачуну буџета за ову годину.

Закупац је положио 100 дин. кауције а по том 200 динара у отплату закупнине, а за реста 360 динара обратио се се општинском одбору да га ослободи плаћања, пошто је био оштећен, јер су за време летошње поплаве сељани околних села скидали и спасавали своју сточу на поменуто вашариште, те му је ова пасла и погазила траву; у противном, нели, да ће чинити употребу од права, које му додељује § 682 грађ. закона. Општински одбор узео је у обзир његову молбу и одлуком од 20. прош. месца № . . . решио, да се закупац Д. ослободи плаћања закупнине у 260 динара, а реста да положи. Ову је одлуку одбрио и начелник срески.

Моли се уредништво за објашњење: да ли је ова радња општинског одбора и среског начелника правична; или је та одлука противна чл. 86. тач. 13. последњег става закона о општинама. Ако је противна закону, онда шта има суд да уради па да је огласи за ненажељу.

II.

Суд општине града Ј., на основу надлежног одбрења, а у вези исплате земљишта купљеног за општинске потребе, регулисања сточног трга и вашаришта, отварања нових улица по плану и калдрмисања улица, начинио је залужење код Управе Фондова и примио је ове године 120.000 динара зајма.

По овоме је општински одбор донео једну одлуку: да се овај новац од зајма води у засебну књигу као дневник; и другу одлуку: да се од зајма утроши до 6000 динара на оправку и израду калдрме. Суд општински, према овим одлукама, означену суму приземљио зајма води у нарчиту књигу дневника, одвојено од буџета; а за израду и оправку калдрме, на слободне руке (без предрачуна и лицитације) погађа и исплаћује калдрмџију за рад и набавља и исплаћује материјал за ту цељ, сматрајући да на то има права по одлуци одборској. По утрошку ове суме суд тражи од одобора да одбри 6000 динара, да се могу из зајма утрошити на исти начин, на оправку и израду калдрме.

Моли се уредништво за објашњење: може ли одбор, мерећ већ одобрених и утрошених 6000 динара, на основу чл. 86. т. 7. зак. о општинама, да одобри још 6000 динара и тако редом да се троши за израму без ичијег другог одобрења — пошто је зајам на ту цељ одобрен од надлежних фактора —; може ли да израду зајо и материјал набавља из слободне руке, ако опш. одбор одобри да се тај посао врши у режији; и да ли је правилно онако вођење зајма по нарочитом дневнику одвојено од буџетских књига, пошто и зајам иђе ушао у буџет, — на на крају године да се одвојено од буџета и рачун сложи и пошље контроли на преглед; као и да ли би било правилно и слобрано закону да се и неутрошени зајам у ово години води и троши и у идућој 1911. години по засебном дневнику, одвојено од буџетских књига?".

— На ова питања одговарамо:

1. По последњем ставу тачке 13. члана 86. закона о општинама, „расходовање буџетом предвиђених прихода општинских праса и потраживања, као и поклона општинске имовине, на које средности не могу у опште бити предмет одборске одлуке.'

Кад је ово законско изређење овако ја но, онда је незаконита одлука одбора и одлука среске власти којом је она прва одобрена.

Право поклона припада само збору према чл. 33. тачке 3. поменутога закона.

Кад је одбор ипак учинио једну незаконитост, онда би на државној власти лежала дужност да чини употребу од чл. 149. закона о општинама, а да једновремено и себе отпуки за извршену незаконитост одобравањем одборске одлуке.

Само тим путем може се спречити њено извршење, над њ. власт то није учинила у своје време употребом чл. 152. поменутог закона; и

2. Сем рачунских књига, које је прописао Главна Контрола правилима за рачуноводство и књиговодство од 11. маја 1902. год. Бр. 9414, закон не признаје друго рачуноводство, ако оно није дојаниє нарочито одобрено од стране Гл. Контроле, као што је случај са београдском општином.

Према томе, и зајам од 120.000 дин. требао је да се води кроз редовне књиге.

Нарочито се он мора показати по књизи дуговања, и у виду ове пролиликом подношаја годишњег рачуна Гл. Контроли.

По тач. 7. чл. 86. закона о општинама одбори варошких општина могу решавати, да се подигну какве грађевине или изврши какав посао у предности до 6000 динара, ако за то има кредита (у овом случају зајам).

Како су ови послови везани увек за будуће, а овај, међутим, траје само за једну годину, то је и право одбора везано само за једно одобрење у једној години, јер би иначе лежимичним одобравањем предита за једну исту грађевину или један исти посао, било изиграно право збора, које има по чл. 33. тачке 4. зак. о општинама.

Али ни једна од ових грађевина, и ни један од ових послова, не може се радити доцле се не изради план и предрачун и не одобри према чл. 37. и 42. закона о јавним грађевинама од стране г. Министра Грађевина, нити се ови послови раде у режији, лакле без јавне лицитације.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

За окружног посланика не може бити изабран онај који није српски грађанин — чл. 58 закона о уређењу округа и срезова.

На дан 4. јула тек. год. извршен је избор окружних посланика за срез К... округа Т.... Поред осталих, тада је изабран за окружног посланика и Р.. Р... деловођа суда општине Добро.....

Жалитељ је у жалби Државном Савету навео, да избор овога Р... не може остати у сили, што је недавно дошао из Приз Горе и још није прешао у српско подданство, према чему није стекао она грађанска права, у што спада и право да буде бран и изабран за окружног посланика.

За свој навод поднео је уз жалбу уверење начелства окр. Т.... од 7-7-10. год. № 5574 из кога се види, да изабрани посланик Р... није положио заклетву код тога начелства, нити је заведен у књигу пријављених странаца код истог начелства.

Државни Савет нашао је, да избор Р..... за окружног посланика за срез К..... према чл. 58. закона о уређењу округа и срезова не може остати у снази, што се према уверењу начелства окр Т.... од 7-7-10. год. № 5574 види, да он није српски грађанин. Стим је његов избор на основу чл. 69. закона о уређењу округа и срезова, поништио.

Одлука Државног Савета од 25. августа 1910 год. № 7657.

У записнику бирачког одбора када су изборни списи битни саставци фалсификовани, онда се не може да послуши ни доказ жалбених навода да се избор општинских чланова поништи.

У општини забр..... на дан 15. августа тек. године извршен је избор председника општинског суда. Против ових избора изјавио је жалбу Државном Савету Светолик Ж... тежак опш. наводећи, да је исти исправлени:

1. Што се бирачки одбор састао у $7^1/_2$ сати пре подне;

2. што је биралиште било неограђено;

3. што је било прекида гласања у подне за време од 2 сата, и

4. што је збо, ска радња завршена у $4^1/_2$ сата по подне. — Као што се види жалитељ је хтео своје наводе записником да утврди, а то је поступак тамо. што је исти записник до очигледности исеасеканиван, да ли са, или без његова знања то је без интереса

У записнику је одређено време састанка бирачког одбора, времена и сврштак збора (гласања), као и да је дворште било неограђено, или другим средством, но што је у записник писао, дописивање су те речи, да се исеасеновање записника очигледно утврђује.

Државни Савет пошто је расмотрио жалбу и поласа изборна акта, нашао је, да жалитељ за своје наводе у жалби није поднео никакве доказе; записник пак бирачког одбора не може послужити као доказ, за је избор председника неправилно извршен, стога, што су у њему неке цифре и речи, које су од пресудне важности по правилност избора дометане, а није објашњено, зашто је то и када чињено.

Стога је Државни Савет на основу чл. 170 закона о општинама решио: да се овај избор одобри.

Одлука Државног Савета од 21. септембра 1910 године № 8407.

За изборе општинских чланова за све време гласања морају заседавати за бирачким столом најмање два члана бирачког одбора, међу којим увек мора бити или председник бирачког одбора или један опут. одборник, који је члан бирачког одбора — члан 54. г. закона о општинама.

У општини Љ... на дан 1 августа тек. год. извршен је избор свих општинских чланова. Противу истог избора најавио је жалбу Државном Савету, Марјан М.... наводећи да је исти неправилно извршен:

1. Што је у очи дана избора, и на сам дан избора држана власт утицала на бираче.

2. Што су председник и један члан бирачког одбора напуштали заседање, остављајући га без заменика, а за то време гласали, који су дозвани да гласају, пратили су се и нису гласали.

Жалитељ за први свој навод није поднео никакав доказ; а за други познао се на записнику бирачког одбора.

На другој страни записника стоји примедба, да су председник и један члан бирачког одбора од 1 сахат по подне до $3^1/_2$ сата отишли из заседања и отишли у оближу механу, те оставише никог да их замењује.

Државни Савет по расмотрењу жалбе и послатих изборних аката нашао је: „да овај избор не може остати у снази јер је записником бирачког одбора утврђено, да за све време гласања нису заседавали за бирачким столом најмање два члана бирачког одбора, што је не само противно пропису чл. 54. г. закона о општинама, него је могло имати утицаја на резултат избора. Стога је на основу чл. 170 закона о општинама решио: да се избор поништи.'

Да је та неправилност могла бити од утицаја на резултат избора, ваља напоменути то, да је од 277 правних бирача колко их има у општини Љ.... дошло на гласање 213. Од оних за листу изабратих кандидата 108 гласова, а за против кандидатску 105.

Одлука Државног Савета од 22. септембра 1910 год. № 9005.

М. П.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Младен Цветковић, из Медошевца, извршио је убиство над Николетом Драгутина Гајића спаљивањем, а над Драгутином покушај убиства, па затим побегао на коњу, матором 9 година, длаке врапе, висином 150 см. са жигом „П". Младен је стар 36 година, висок, мршмавиј, очију плавих, у сељачком оделу са панталонама од сукна, на руци има белегу од посекотине на палцу. — Дешења начелника окрута ужичког Бр. 16311.

Владимир Петровић, шаванчанин управе државних дугова, чију слику односимо, извршио је крађу државних папира па затим побегао. —

Он је стар 30 година, раста средњег, у лицу смеђ, добро развијен. Одеен увек добро. — Акт управе града Београда 15823.

Јевреи Антић, бив. шинавијски стражар, украо је државни револвер-наганов. Бр. 37, на коме пише „Управа држ. монопола" па затим побегао. Он је стар 50 година, раста високог, проседа у плавом сукненом оделу. — Дешења начелника среза посавског округа ваљевског Бр. 14435.

Милан Блажевић, осуђеник казненог завода у Митровици — Аустро-Угарској, побегао је из завода 30 прошлог месеца. На позиву Управе казненог завода, која сумња да је Милан пребегао у Србију, односимо његову фо-

тографију и следећи опис: Он је стар 52 године, висок 168 см. дугуластог бледих образа, смеђе, проседе косе, високог чела, обрва и очију плавих, слабог вида (носи наочаре) и без њих жмирка, оженљен је, на рубљу носи № 704. Милан је осуђен 16 година робије за убиство и до бегства је издржао једанаест година. — Акт Антропометријског одељења Бр. 1732.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побегнлим лицима учине пријавну потеру, и у случају проналажења стражаре их упуте власти која је потерницу издала, с позивом на означене бројеве акта или дешења.

ТРАЖЕ СЕ

Живка Јовановића, из Г. Милановца, нестало је 1. овог месеца. Он је стар 10 година, омалан, смеђ, на образу има огреботину. Од одеће имао је на себи: наиут сомотски, беле панталоне, на глави качкету и на ногама опанке. — Дешења начелства окрута рудничког Бр. 6212.

Милија Огњановић, бив. дежур из Пожаревца, потребан је начелнику среза пожаревачког, да би се њим извршила пресуда Моравској Управе од 12 јула 1907 год. пр. Бр. 1162. — Акт начелника среза пожаревачког Бр. 16809.

НЕСТАЛА СТОКА

Алексеи Николићу, из Доброг Дола, нестало је коњ, матор 4 године, длаке шаренасте, лисеч, без жига и ронаша. — Акт начелника среза нишавског Бр. 16519.

Јанку Богдановићу, из Д. Рашановца, нестао је 8 јула ове године један коњ, матор 3 године, дорат са жигом „Т" — Акт начелника среза ваљевског Бр. 9665.

Младену Јеленковићу, из Доброг Дола, нестао је коњ, матор 4 године, длаке врапо без жига и ронаша. — Дешења начелника среза нишавског Бр. 16593.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати крадљивац украо је Жинку Дрљачу, из Голобоча, два коња, матора по 3 године, длаке жуте, бушнути, без ронаша. — Дешења начелника среза јасеничког окрута смедеревског Бр. 22254.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ово крађе и крадљивце.

НАЂЕНА СТОКА

Код Симона Симоновића, из Ресавице, нађен је један украдени коњ, матор 7 година, длаке шареносе дорастасте, у лице уво ронаша, у предну леву и обе задње ноге путаст, са жигом „О" и на челу цветаст. — Акт начелника среза деспотовачког Бр. 17035.

Код начелника среза лесковачког налазе се 12 крадених коња и 2 магарца и то: Један коњ матор 8 година, длаке дорастасте, са жигом „Ој"; један коњ, матор 4 године, длаште и цветаст без жига; једна кобила, матора 7 година, дорастаста и цветаста, са жигом „О"; један коњ матор 6 година, мрко дорастаст, у десно уво ронашка; један коњ, пратаст матор 5 година; један коњ матор 5-6 година, дорастаст и цветаст; један коњ, матор 8 година, мрк; једна кобила длаташа и цветаста матора 7 година са жигом „О"; једна кобила длаке мрке, матора 7 година, са жигом „О"; једно ждребе маторо 3 године; један коњ, матор 6 година, длаке јоргасто-жуте без ронаша и један коњ матор 3 године, зелен јоргаст, у оба ока чкаљаст без жига. — Дешења начелника среза лесковачког Бр. 22144.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

уредник Милорад А. Вујичић

БРОЈ 39. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 17. ОКТОБРА 1910. ГОДИНА VI

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се колаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединим бројевима **„Полицијског Гласника“** не продаје се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија поставити:

за члана друге класе управе вароши Београда Василија Лазаревића, секретара пре класе начелства округа рудничког, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза подгорског Косту Стојановића, начелника исте класе среза крагујевачког, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза крагујевачког Благоја Радовановића, начелника исте класе среза подгорског;

за полицијског писара треће класе среза поречког Кћету Трифуновића, полицијског писара исте класе среза голубачког, по службеној потреби; и

за полицијског писара треће класе среза голубачког Борисава Поповића, полицијског писара исте класе среза поречког, по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 8. октобра 1910 год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија поставити:

за шефа гинеколошко-бабичког одељења опште државне болнице Д-р Николу Х. Николића, бившег шефа истог одељења;

за лекара среза властиначког Д-р Јована К. Крајчаничића, лекара среза ражањског, по потреби службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 8. октобра 1910. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Али чиновник који врши продају није властан да сам, без пристанка повериоца, купцу даје почек. Дотле се пуномоћство његово, чиновниково, не распростире, пуномоћство чији је обим законом утврђен. Отуда, ако би чиновник ипак, прелазећи преко категоричне наредбе §-а 483., по којој се, на јавној продаји покретних ствари, излицитирана цена полаже одмах, одобрио неки рок купцу, оно не би обавезивало повериоце, према §§-има 611., „Пуномоћник сполнико само власти има, колико му је дато“ и 620. („Што пуномоћник у име свога властодавца са трећим сврши или уговора по смислу свога пуномоћства оно је стално и веже и властодавца и трећега“) Грађ. Зак., који пред лако за уговорно тако и за законско пуномоћство, и они би могли, и про тога непадежно датога рока, тражити од купца наплату цене. Чиновник, пак, могао би, за такву своју неправилну радњу, одговарати грађански, према повериоцима, а дисциплински, према својој претпостављеној власти (§ 500.).

Напоследку, ако купац има што да прима од дужника, он неће полагати излицитирану цену у готовом новцу, већ, „...у колико би се из цене тако купљене ствари по реду првенства морао намирити, може на толико да ти признанцу место готовога новца“ (§ 483. став други). Ако би се купац, као поверилац, на излицитиране цене позивао само дефинитивно, онда би он, у толико, власте дао своју признаницу (квиту) док се „Остало мора у готовом новцу положити“ (§ 483., последњи став).

II. Продаја непокретних добара. Пре измене § 483. од 29. Априла 1885. год., купац једне непокретне ствари, продате на јавној лицитацији, био је дужан излицитирану цену положити „најдаље осам дан после свршене продаје“. Горња намена §-а 483. удвојила је тај рок, тако да се излицитирана цена, код јавних продаја непокретних ствари, данас полаже „најдаље шеснаести дан после свршене продаје“. Осим овога прописа, за рок у коме се има положити излицитирана цена, имамо још један, овај у другом ставу § а 507. где стоји: „Но кад има тужбе за уништај продаје, онда ни купац неће цену полагати у року који је за то оставлен §-ом 483-им. У овом случају купац ће цену бити дужан положити у року од три дана пошто му се саопшти да је извршна судска одлука, којом је и по тужби продаја одлучена на снажну“. (Замена од 14. Јула 1898. год.).

Ако је овај последњи случај, тада неће бити никакве тешкоће односно рока у коме купац има цену да положи: рок у коме се ту цена има положити тече, не од дана када је судска одлука којом се продаја за снажну проглашава постала извршном, већ од дана када је купац[1] саопштено на потпис да је та судска одлука постала извршном. Рок тај не може почети тећи пре тога саопштења, баш и да је купац, на неки други начин, сазнао за извршност судске одлуке. Када законодавац, за сазнање, од стране појединца, неке правне чињенице, тражи испуњење извесне форме — као што је то овде случај — тада се узима да тога сазнања нема изван и без испуњења те форме. Али, по §-у 507., довољно је само да власт саопшти купцу да је судска одлука постала извршном па да овај рок од три дана започне тећи: није, за име, потребно да, осим тога, власт купца и позове да цену положи.[2] У осталом, може се узети да се позив за полагање цене нерегулено садржи у самом оном саопштењу о извршности судске одлуке. Укратко, ако у року од три дана, почев од тога саопштења, купац цену не положи, он је у задоцњењу, и власт може одмах, по §-у 483., одредити другу продају.

У случају, ако је било жалбе и спора — случај предвиђен у §-у 507., продаја је извршна онда када она буде дефинитивно одбачена и, на тај начин, продаја одобрена. Жалба је дефинитивно одбачена, ако је њу одбацио и Касациони Суд, који, као последња судска инстанција, решава у споровима о уништају

[1] Односно наговора пуномоћнику, В. решење Касационог Суда (Одељење) от 3. Септембра 1902. год. бр. 5409., С. Јанић, Грађанско-Српски Поступак са грађанским начелним одлукама целог седнице Касац. Суда и мишљења и одлукама управних власти, Полицијски Гласник, год. 1904., број од 5. Децембра стр. 379..

[2] У овом смислу и решење Касац. Суда (III. Одељење) од 19. Децембра 1902. год. Бр. 18435.; С. Јанић, op. cit., Полицијски Гласник, год. 1904., број од 5. Децембра, стр. 371..

јавних продаја, било да је о уредности продаје расправљао само приостепени суд било да је о томе судио и Суд Апелационе. Ако тужилачка страна није употребила правно средство, било против одлуке приостепеног суда — за случај да је само овај о продаји решавао —, било против одлуке Суда Апелационога — онда када и овај има да о томе решава —, тада је продаја извршена од дана вала протеко рок за правно средство, а то је петнаест дана од дана саопштене одлуке (приостепеног или Апелационога Суда) туђеној страни (§§ 311. други став и 323.).[8]

Тешкоћа се појављује онда када је реч о примени §-а 483., у колико он говори о року у коме купац има да положи налицитирану цену. Што је изван сумње, то је да се овде мисли на случај када није било жалбе против продаје, пошто је противни случај, када је жалба било, регулисан §-ом 507., Отуда питање: откада тече овај рок од шеснаест дана у коме је, по §-у 483., купац дужан цену положити?

Има овде још једна ствар која је сигурна а то је: да тај рок не може отпочети тећи за оно време док траје овај рок од петнаест дана у коме се може изјавити жалба против продаје [§ 502.]. Под „даном свршене продаје", које изразе употребљава законодавац у §-у 483. за означење момента од кога теку оних шеснаест дана, не треба, дакле, разумети онај дан кога је била лицитација — или, ако је она била више од једног дана, онда последњи дан лицитације —, већ под тим даном може се схватити само онај дан кога продаја постане извршном. Све до тога момента није сигурно, да ли ће извршена продаја остати у снази, да ли је она, збиља, „свршена". Све до тога момента, према томе, не може се знати да ли ће купац бити, дефинитивно, у обавези да налицитирану цену положи. Од њега се, дакле, може тражити испуњење обавезе, полагање цене, чиј егзистенција, догод траје рок у коме се може изјавити жалба против извршене продаје, није извесна. Продаја постаје извршном, апстракцијући случај жалбе против продаје, о чему је горе било говора, протеком рока за жалбу одређеногa, а тај је рок, казали смо, од петнаест дана, рачунајући, после довршене продаје става §-а 501., увек од онога дана кога је лицитација извршена. Дан продаје [dies a quo] се рачуна се у рок [n. § 117.].

Али, што је неизвесно то је: да ли ће рок од шеснаест дана почети тећи још од самога дана када је продаја постала извршном, то јест одмах по истеку петнаестога дана од дана када је продаја била? Питање се поставља због значења §-а 507., по којој, као што смо видели, онај рок од три дана, дат купцу за полагање цене, не тече од дана када је одлука судска којом је продаја одржана у снази постала извршном већ од дана када је та одлука купцу саопштена. Да ли не треба, аналогијом, ту одредбу применити и на случај §-а 483., т. ј. када није било жалбе против продаје нити извршене за њено уништење, и рећи: рок од шеснаест дана тече од дана када власт саопшти купцу да је продаја, услед одсуства сваке жалбе против ње, постала извршном, тако да, догод власт то саопштење купцу не учиниа, рок од шеснаест дана неће почети тећи? Ми мислимо да треба на ово питање одговорити афирмативно, најпре зато што би, ако би се узело да рок од шеснаест дана тече од дана истека рока за жалбу, било очигледно неједнакости између случаја када је против продаје било жалбе и случаја када ове није било: у правом случају купац би имао несразмерно много више времена за спремање да налицитирану цену положи, пошто он ову има, тада, да положи тек у року од три дана откада му се саопшти да је спор око уништаја продаје дефинитивно завршен, док би, у другом случају, купац, за то спремање, имао много мање времена на располагању, јер би он морао цену положити у року од шеснаест дана од дана када продаја постане, протеком рока за жалбу, извршном. Зар нећемо бити ближе оној „правици", о којој говори § 8. Грађ. Зак., да, дакле, и воља законодавца, ако, и у овом другом случају, решимо да ће рок за полагање цене почети тећи од дана саопштења, од стране власти купцу, да је продаја, зато што нема жалбе, постала извршном?

Осим тога, дошли бисмо, противним тумачењем, до још једне неједнакости, коју, на сваки начин, законодавац није желео. Реч је о овоме: у случају §-а 507., законодавац неће да се купац, како би знао да ли му је онај рок од три дана отпочео тећи, сам извештава о томе да ли је и када продаја постала извршном, извршењу саме одлуке којом је она означена, — што, свакако, не би било немогућно купцу постићи, — већ му положај олакшана на тај начин што он не мора да иде у надлежни приостепени суд те да, у архиви његовој, извиди да ли је спор о уништају продаје окончан као и да ли је одлука којом је продаја означена постала извршном. Напротив, то је дужност извршне власти да се о томе извести и да њему, купцу, саопшти на потпис да је продаја постала извршна. Међутим, у случају § а 483., тако не би било, законодавац би ту, из разлога нама непознатих, ставио баш у дужност купцу да се он лично извештава да ли није каква жалба против продаје изјављена, те да, тако, сама да ли је продаја постала извршном. Ми не можемо да пристанемо на овакву интерпретацију која би законодавца правила недоследним и неправичним.

Надаље, ваља имати на уму и сам систем нашега Грађ. Судског Поступка, који се одликује тиме што у њему није дато онолико иницијативе странкама као што је то, н. пр., у француском процесуалном праву. Само, да узмемо само један пример, да бисмо ову разлику између та два система што боље истакли: у француском праву, дужност достављања судских пресуда парничним странкама не лежи на суду већ на самим тим странкама, док је, као што знамо, код нас обрнуто [Гр. XIII. Грађ. Суд. Пост., § § 358. и 375.]. Разлог те основне разлике између нашега система и француског лежи у томе што се, код нас, због недовољне обавештености парничара у судским и законским стварима, није смело поћи ризика остати онако потпуно странкама, као што је то случај са француским парничарима где се је, благодарећи парочите установи судских заступника поштаних под именом les avoués, начело: да су, у грађанском спору, странке господар спора, могло скоро до крајњих граница извести.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Ж. Ђорђ

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

ПОКУШАЈ ОДРЕЂИВАЊА ПОЈМА

од

Д-ра Августа Мирјечке

јавног редовног професора права на чешком универзитету у Прагу [1])

(НАСТАВАК)

II.

Постанак установе одговорнога уредника стоји позуњиво у вези са анонимношћу периодичне штампе и са отуда потичућим тешкоћама доказивања у погледу питања: коме ће се приписати у кривицу кажњива радња, која је учињена садржином чланка, одштампаног у коме периодичном спису. Ове су се тешкоће, самим појављивањем, појавиле тек онда, кад је цензура била укинута. Јер цензура је сама давала довољно јемства, да се садржина списа не противи важеном законику, на ако се и поред тога онде онде дешавало, да дође, до казненог поступања због кога списа, издатог с одобрењем цензуре, иак ово, зацело само изузетни случајеви, нису захтевали никакве парочите законске мере.

Тек кад је цензура укинута, показало се као потребно да се — због горе означене парочите особине периодичне штампе — у неку руку обезбеди још у напред једним лицем, које ће се због кажњиве садржине узимати на одговор. У времену, кад се она потреба појавила пред законодавством немачких савезних држава, већ је постојао углед у *француском* законодавству, то јест *gérant responsable* француског закона о штампи од 18 јула 1882 године, којим је замењен éditeur responsable закона о штампи од 9. јуна 1819 године. Према дотичним одредбама закона од 1828 године морао је свака gérant responsable новина, које су дужне биле дати кауцију, бити вла-

[8]) О § 483., у вези са §-има 502. и 503., има једна крупна чланак, под насловом: „О вариоаду. § 183. Грађанскога Судскога Поступка", које је у *Правди* (год. 1872., бр. 22.) штампао О. Ж. Стојановић. (В. Гедо Пинетић, *Правна Библиографија*, стр. 56.). Тај лист *Правду*, која је био политички лист, не треба помешати са правним часописом *Правом*, које је, под уредништвом Д. Поповића, С. Аћића, и У. Кнежевића, излазио у годину 1869, и престао 31. Јуна 1870. године. [В. Спомеником *Д-ра Живоје Мргића*, стр. 95., Извиђе Српске Краљевске Академије Наука, год. 1893.].

[1]) У пропуном броју пропуштено је напоменути да је овај чланак штампан у Goldhammer-ову Archiv für Strafrecht Band. 57.

спик најмање једнога удела у предузећу и бар једне четвртине од положене кауције. Сем тога били су одговорни жеранти или бар један од њих, дужни да уређивање лично надгледају и њиме управљају (Gurveiller et diriger). Примерак, који се имао предати надлежној власти чим број изађе, морао је бити потписан од најмање једног жеранта. Овога односно ове постизавала је онда одговорност за садржину листа, која је тако строга била, да је одговорни жерант казивао целом казном, која је за учиниоца била прописана, и то и онда, ако он сам није имао учешћа у састављању важиле садржине.

Из онога што је казано падају у очи два момента, која карактеришу појам одговорнога жеранта по француском закону о штампи од 1828 године, и то с једне стране законом захтевано *физичко* учешће у предузећу новина, а с друге стране околност, да одговорни жерант *није* био уредник или бар да то није морао бити, т. ј. да није морао учествовати у састављању садржине штампаног списа.

Законодавства немачких савезних држава одступише, над по укидању цензуре тражаху личност, коју би у напред могли учинити одговорном за кажњиву садржину периодичног штампаног списа, од угледа у француском закону о штампи од 1828 година, и то у томе, што на место одговорнога жеранта ставаше одговорнога *уредника*. Ово одступање није само спољаше, формално, већ оно има и важан унутарњи значај, то јест тај, што је захтев финансијског интереса у предузећу новина потпуно потиснут моментом активног учешћа у састављању садржине штампаног списа. Са тиме се већ на сваки начин да боље сложити начело, да за делиот, учињен садржином штампаног списа, има да одговара одговорни уредник.

При немачки партикуларни закон о штампи, у који је уведена установа одговорнога уредника, јесте баденски закон од 28 децембра 1831 године. Изгледа несумњиво да је овај закон, који је био угледа за законе о штампи других немачких савезних држава, а нарочито и за аустријско законодавство о штампи, и сам био постао под утицајем горе споменутога францускога закона о штампи од 1828 године и да је поглавито и одговорни уредник уведен по угледу на одговорног жеранта. Али овде неће се то испитивати, да ли је истинито тврђење Loening-ово (Die strafr. Haftung des verantwortlichen Redakteurs, 73) да је установа одговорнога уредника у баденском закону постала са *потребношћу* схватања францускога угледа. Толико стоји утврђено, да су се закони немачких држава знатно приближили општим казнено-правним начелима тиме, што су при решењу питања о казнено-правној одговорности за садржину периодичнога штампаногa списа најпре полагали на *уме учешће у састављању ове садржине*. Јер јасно је, да по овим начелима само *активно* учешће у стварању кажњиве садржине, а не можда непрешене дужности надзора, може чинити основу за примену законом одређене казне за учиниоца.

На сваки начин могло би се по речима у § 6 баденскога закона о штампи од 1831 године: „за сваки часопис или новине именоваће се *један баденски држављанин*, који је навршио тридесету годину живота, за *одговорног уредника*. Сваком списи часописа и сваком броју новина треба придодати име одговорног уредника“ — јавити сумњу у том правцу, да ли је законодавац имао намеру, да баш само *један* уредник треба да буде као одговорни уредник именован. Да успркос томе само ово тумачење одговара намери закона, за то изгледа да говоре историјски а и стварни разлози. У *историјском* погледу заиста претеже то, што је појам *уредника* још пре тога у времену цензуре познат био како стварном животу тако и законодавству[1]. Али у *стварном* правцу изгледа да се управо не да замислити, да је очекивати баденски закон хтео допустити могућност, да се као одговорни уредник именује ма како страно лице, које ни у каквом односу не стоји према садржини листа у периодичном штампаном спису. На тако што могао је именовани закон у толико мање циљати, што је он, као што ћемо видети, напустио захтев финансијског учешћа у предузећу новина, који је био поставио француски закон о штампи од 1828 године.

Одређење гласе у реченом погледу саксонски закон о штампи од 18 новембра 1848 године и *пруски* закон о штампи од 12 маја 1848,[2]) говорећи час о одговорном уреднику, час просто само о уреднику, а не допуштајући ни најмању сумњу о томе да се тиме мисли на једну исту личност, то јест на ону, која је власти као одговорни уредник пријављена односно као такав на листу именован.

Царевински закон о штампи од 7. маја 1874, који сада важи, називља се, прописујући у § 7 означене имена и места становања „одговорнога уредника“ на листу, у овом погледу очевидно на текст § 24 пруског закона о штампи од године 1851. Означена „одговорни уредник“ царевински закон о штампи консеквентно се држи. Један изузетак чини одредба последњег одељка §. 18., којом се наређује да ће се надавач периодичнога штампаног списа и онда казнити, ако са знањем допушта, да се на спису које лице лажно као уредник именује. Иначе једва се може сумњати, да се и овде мислило на *одговорног* уредника, пошто се баш само овај према питирану §. 7. на листу има именовати.[3]). Да у осталом по мишљењу законодавца само прави уредник може бити као одговорни уредник именован, изгледа да излази из прописа одељ. 2. §. 7, по коме при именовању више лица на форме и садржине именованих пада да се одређено пада, за које део штампаногa списа свако од именованих лица „водиће бригу“ у погледу уређивања. Али наравно ова закључци, који се везују за овај текст у замишљеном правцу, морају отпасти, чим се узме, да се овде ни на та друго није мислило него на вођење *одговорнога* уредништва. Фактички је ово једино тачно тумачење, као што ће се даље ниже показати.

Што се *аустријскога* права тиче, садржавао је прозиворни закон о штампи од 31. марта 1848 године у § 5. ову одредбу:

За сваке новине или периодични спис, који буду у овој држави излазили, прављење се власти *један одговорни уредник*, који је аустријски поданик, у вези станује, који има најмање 24 године живота, и који има да пре издавања списа положи за трошкове, накнаду и новчане казне кауцију од 1000 форината, ако нити не излази четиве од три пута недељно, а 2000 форината, ако четиве излази. Ова се кауција полагати у провинцијском главном граду код земаљске власте, у окружним варошима код окружног начелства, код којих ће се власти поднети и горе захтевани докази односно *уредника*.

(наставиће се)

Превео

Д-р Д. Аранђеловић.

СУДСКА ПОЛИЦИЈА У ФРАНЦУСКОЈ

Појам полицијe обухвата неколике елементе, које показују различне правне елементе, који се тичу полиције и њеног активитета. Разликује се пре свега: *судска полиција* и *административна полиција* (gerichtliche und administrative Polizei). За тим: *превентивна* и *репресивна* полиција (vorbeugende und zwingende Polizei); *полиција сигурности* и *административне* (Sicherheits und Verwaltungs polizei) које решење констатуише бранше администрације.[1])

Израз *судска полиција* има француско порекло. Немачко право по француском моделу усвојило га је за известан круг помоћног активитета кривичне правде.[2]) Судска полиција обухвата активитет државе у колико има за циљ да *констатује казнима дела и осигура кажњење кривца*. Она припада по својој природи кривичној правди; она при своја правила из законика о кривичном поступку.[3])

Судску полицију врше у Француској „функционери које се зову: „службеници судске полиције,“ означени у првој књизи законика о кривичном поступку, у чл. 9. под насловом: „судска полиција и службеници које је врше“. (Livre premier.

[1]) Тако се на пр. о *уредницу* говори већ у основаном закључку сената од 30. септембра 1819 године (т. зн. самостан зап. о штампи).

[2]) Дотичне одредбе оба ова закона о штампи изгледе су код Bulow-a, Gold. Arbiv f. Strafr. 40, 253 f. С обзиром на односа измаћна Bulow-a да ниту у времену цензуре познат био како стварном животу тако и законодавству[1]. Али у *стварном* правцу изгледа да се управо не да замислити, да је очекивати баденски закон хтео допустити могућност, да се као одговорни уредник именује ма како страно лице, које ни у каквом односу не стоји према садржини листа у периодичном штампаном спису. На тако што могао је именовани закон у толико мање циљати, што је он, као што ћемо видети, напустио захтев финансијског учешћа у предузећу новина, који је био поставио француски закон о штампи од 1828 године.

Одређење гласе у реченом погледу саксонски закон о штампи од 18 новембра 1848 године и *пруски* закон о штампи од 12 маја 1848,[2]) говорећи час о одговорном уреднику, час просто само о уреднику, а не допуштајући ни најмању сумњу о томе да се тиме мисли на једну исту личност, то јест на ону, која је власти као одговорни уредник пријављена односно као такав на листу именован.

Царевински закон о штампи од 7. маја 1874, који сада важи, називља се, прописујући у § 7 означене имена и места становања „одговорнога уредника“ на листу, у овом погледу очевидно на текст § 24 пруског закона о штампи од године 1851. Означена „одговорни уредник“ царевински закон о штампи консеквентно се држи. Један изузетак чини одредба последњег одељка §. 18., којом се наређује да ће се надавач периодичнога штампаног списа и онда казнити, ако са знањем допушта, да се на спису које лице лажно као уредник именује. Иначе једва се може сумњати, да се и овде мислило на *одговорног* уредника, пошто се баш само овај према питираном §. 7. на листу има именовати.[3]). Да у осталом по мишљењу законодавца само прави уред-

[1]) *Otto Mayer.* — Le droit administratif allemand, tome deuxième, Стр. 6.

[2]) Исто.

[3]) Исто.

De la police judiciaire et des officiers qui l'exercent).

Карактер је инквизиторског поступка што поверава истраживање, испитивање и гоњење кривичних дела функционерима званично институираном у том циљу.

Кривична процедура има три особена периода; она се састоји из три серије аката различних у својој природи, ма да они теже истом циљу.[1])

У првом периоду, она истражује трагове злочина или делikta, учиниоце који су га учинили, елементе испитивања.

У другом периоду, она оцењује законски карактер дела, она привуклиа индиције и доказе, оглашава да ли има места да се стане у притвор учиниоца, утврђује надлежну јурисдикцију.

Најпосле, у трећем периоду, она доводи све учиниоце, оптужене или окривљене пред судију; она осигурава својом сигурношћу слободан развитак оптужења и одбране, она окружава суђење свима формама које су гаранција за правду.[2])

Оне три фазе поступка, које конституишу у правном језику: *судску полицију, испитивање* и *суђење* имају у исти мах специјалну мисију и један општи циљ: њихова је специјална мисија да суђењу пружају елементе гоњења, оптужења и суђења; њихов је општи циљ да пружеме дефинитивну одлуку која статуира о акцији. Судска полиција истражује прве елементе испитивања; испитивање карактерише факта и сједињава доказе који треба да служе у дебати; најпосле дебата оцењује доказе и дела и води к пресуди.

Ону поделу аката поступка у осталом, показује сама природа ствари. Никакво оптужење не може постојати док поступак не констатује дело кажњиво по закону; ако он не означи окривљеног, ако не пружа индиције и доказе: *accusatio crimen desiderat, rem ut definiat, hominem ut notet, argumento probet, teste confirmet.*[3]) Како би суд могао бити заузет неком ствари, да судска полиција није признала егзистенцију дела које се гони,? како би окривљени могли бити стављени било у притвор, било под оптужбу, да испитивање није верификувало карактер дела који им се приписују и утврдило против њих озбиљну претпоставку о кривици? како би изјаснили, да се могла бити израз истине, да претрес није дискутовао произведене доказе и оцењена по изнесним формама њихова стварна вредност?[4])

У даљим излагањима у овој расправи изложићемо атрибуције судске полиције и њену организацију, али пре него што пређемо на сам овај наш предмет, учинићемо једну напомену која се тиче организације наше истражне власти.

Члан 151. нашег Устава предвиђа установу суда у коме ће судити један судија за предмете мање важности: грађанске и кривичне. На остварењу ове установе одређе и установљењу једне с таквог суда почело се радити још од пре неколико година, одмах по ступању у живот данашњег Устава. Наше нам познато шта је све рађено и припремано у овоме циљу, јер у нас на жалост још не постоји обичај да се поједина важнија пројекти јубликују пре него што поступу закон и на тај начин чује мишљење компетентних о њима, али из оних саопштења што су пробила у јавност видели смо да постоји намера да се установе *српски судови*, о чему је и пројект спремљен. Они ће српски судови по поменутом пројекту имати двојаке функције: *испитивање кривичних дела* и *вршења грађанских пресуда и решења*, т. ј. у опште наплату или извршења досуђених приватно-правних тражбина грађанских и кривичних пресудама или решењима У колико смо могли сазнати ова саопштења о овим овакним функцијама ових српских судова тачна по поменутом пројекту, по коме ће бити по један судија у сваком срезу са овим функцијама, и по коме се као што видимо *испитивање* и *истраживање* кривичних дела преноша на ове судије. Овим се пројектом дакле мења садања организација истражне власти коју сада више полицијске власти и истражна власт преноси на судове.

Ова су питања од врло велике важности и дубоко засецају у јавни интерес у коме се приступа овој реформи. Ако се она не простудирају за времена и не реше правилно сам овај јавни интерес у коме се намерава ово реформа баше повређен и циљ ове реформе промашен. С тога је потребна објективна и стварна дискусија о овим питањима, која може бити од велике користи за њихово правилно решење. Она ће одстранити погрешне погледе и утврдити једно правилно гледиште о овим питањима, што све може допринети доношењу добрих закона о организацији поменуте установе: српских судова и истражне власти на чему реформу циља поменути пројекат закона о српским судовима. Тога ради потребна је студија ових питања и у странним законодавствима, чије нам организације истражне магистратуре могу послужити као модел при овим реформама, у колико се могу применити на наше прилике. У томе циљу, у овој расправи и излажемо овде организацију и атрибуције судске полиције у Француској, у којој она потпуно задовољава захтеве казнене правде и грађанске слободе, због своје добре организације. Прећи ћемо одмах на сам предмет наше расправе, не улазећи у дискусију поменутих питања која се тичу организације наше истражне власти, јер то није предмет ове расправе.

* * *

Материја судске полиције толико је проострана да обухвата једну већу партију науке кривичног поступка. Не само она обухвата права и атрибуције сваког од многобројних агената који учествују у целој акцији било општим начином, било специјално, већ она обухвата и све акте које могу да изврше ови агенти у својим функцијама, све мере на које су овлашћени да их предузимају, све формалности које су они дужни да испуне и примене. Ну, ми нећемо овде излагати у целини овај предмет, онако како га наука кривичног поступка опширно третира, јер то није могуће на овом месту. Ограничићемо се да изложимо сумарно функционисање судске полиције у Француској, по аутоpима које ћемо citirati на овом месту у овој расправи, да би се видело како је организована ова власт у Француској, која има тако важну мисију као што је истраживање и гоњење кривичних дела, у којој она по мишљењу аутора у опште добро одговара своме циљу.

Да објасним, пре свега, шта је судска полиција.

„Функција државе — каже *Garraud* у делу: *Traité théorique et pratique d'instruction criminelle,*[1]) — која се састоји у вршењу правде у казненом предмету, имплицира операције *административне:* и операције *судске* поретка. Отуда резултује потреба за конституисање два особена организма: *полицију* и *суд.* Овоме пojму одговара глава подела француског законика о кривичном поступку у две књиге: прва под насловом: *судска полиција и истраживачи полиције „који је врше“* (De la police judiciaire et des officiers de police qui l'exercent[2]), друга: *суд* (de la justice).

„Предмет је полиције одржање јавног поретка. Она се дели на *административну* и *судску полицију.* Прва има за циљ да *предухреди* и да *управља,* док судска полиција има за циљ *репресију* кривичног дела. Судска полиција истражује злочине, преступе и исступе, прикупља о њима доказе и предаје виноваике судовима који имају дужност да их казне.

„Јавни поредак у смислу полиције то је поредак као фактично стање које отсеже на супрот реду. Судска полиција интервенише само кад је какав ред, који је кваљификован као нарушење, т. ј. какав злочин, преступ или исступ учињен или се појављује као учињен. Отуда њен круг акције почиње на самој овој тачки где се свршава круг административне полиције. Она је последња *превентивна,* судска је полиција *репресивна.*

„Обратно, улога судске полиције свршава се тамо где почиње улога суда“.

(НАСТАВАК СЕ)

Милош М. Стојојевић
судија

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

У злочинима ове врсте, коју анализисмо, силовање девојчице, може претходи одвођење или отмица, има готово увек за последицу смрт жртве: угушивање, дављење, убоди ножа и отварање трбуха по правилу су неизбежни. Примера за ово обилују. Једно од најмоћнијих силовања јесте несумњиво оно, које је извршено над малом Пати, старом 7½ год., која је силована и убијена у Паризу 20. јула 1864 год. Њиме је, тако рећи, отво-

[1]) *Faustin Hélie.* Traite de l'instruction criminelle. tome IV. Стр. 4.
[2]) Исто.
[3]) Cic. Orat. pro Coelio. 1.
[4]) Helié. Цит. дело.

[1]) tome deuxième. Стр. 529. 530.

чела читава серија ових нових и одвратних злочина. Силовање над малом Пати извршено је са највећом брутальношћу, а убиство помоћу једног шиљатог и оштрог инструмента, којим је злочинац преко нетипаст пута ударао несрећно дете, тако да јој је отворио груди и стомак. Ма каква била народност творца ових злочина, жртве бестијалног вргочана и болесног садизма, увек су остављене жртве или у агонији, и нађене угушене, задављене или избодене ножем. Такав је случај био у Француској са девојчицама: Пати, Де, Пет. Дебили, Шез, Леме, Адом итд.; у Немачкој са девојчицама: Бертом Винцелмејер, Фридом Ширман, Марцјом Жорж, Катарином Шнајдер, Кларом Шадел и малом Бауер, старом 7 год., чији је леш нађен у једној шуми са разгуваном главом и отвореним телом 18. септембра 1908 год.; у Белгији са Марцјом Валшер, Јустином и Малвином Дегреф, Јозефином Хендрик и Анетом Бело.

У свима овим одвратним злочинима жртва је, по извршеном силовању, била убијена. Лудило садизма представљ. даке, једно велико и свуда распрострањено зло.

Питање је, које се често поставља, зашто развратници убијају своје жртве по извршеном силовању? Да ли они ово чине с тога, да би уклонили једини објекат који би их могао отужити, или зато што на други начин не могу да сападају отпор или да угуше вику жртве? У истини, не стоји ни једно ни друго. Развратници убијају своје жртве из простог задовољства. Крајња похотљивост придружује се радо сврепости. Код садизма је силовање врло често само увод у убиство; понекад се чак убиство извршује и без сношаја с силовања.

И сама жена, која пати од садизма, задовољава своју похоту убијајући своју жртву, што доказује случај са Жаном Вебер. Па и само дете, болесно од садизма, силује и убија своје жртве. Један скорашњи пример за ово нуди нам Чешка. У Радошевицу се нађени, у малом одстојању један од другога, нагрђени лешеви трију девојчица, старих 5, 6 и 8 година. Творац силовања и убиства ових јадница био је Јозеф Скала, дечко од 13 година, који још није био напустио основну школу.

Као што се види дакле, ма какве биле прилике, народност, пол и доба старости злочинаца — развратника, силовања девојчица, у циљу задовољења садизма, готово су увек праћена убиствима.

Кетле је утврдио степене склоности ка злочину према доба старости и категоријама казнимих дела. Ако узмемо четири групе ових дела: тешке телесне повреде, крађе, силовања и убиства, и упоредимо их међусобно и са доба старости, видећемо да склоност на злочину достиже максимум: код тешких телесних повреда између 25 и 30 год.; код крађа између 21 и 25 год.; код силовања између 21 и 25 год.; код убистава између 30 и 35 год.

* * *

Злочин на улици „Hirondelles", у погледу свог извршења, не налази нам ни мало на силовања и атентате које смо поменули и анализали. Ово је злочин друге врсте, потпуно различан и са специјалним елементима. Афера Ван Галк злочин је сложен, који се дели на више разних аката: крађа или одвођење девојчице, њено опијање и силовање, њена случајна смрт, черечење њеног леша, заковање нечеречених делова, вешто одбацивање трупа и ногу и, најзад, лукавство и умешност у циљу изигравања власти. У овом злочину, силовању је следовала случајна смрт а не убиство. Бриљантна анализа злочина показује, да је његов творац склон крађи, завођењу, силовању, вештим и циничним преварама, али не и убиству. Индивидуа, која испољава овај четворострукн карактер, може се наћи само у једном етничком групирању на свету. Јеврејска раса једина је, у којој се налазе индивидуе, способне за крађе, преваре, завођења и силовања, али неспособне за убиство. Вероватно је, и готово полуизвесно, да а злочинац из улице „Hirondelles", припада јеврејској раси. Како злочинац говори фламански, то он несумњиво мора припадати раси јеврејско-нидерландској, која показује опадање, и која обнавља друштвеним изметом, опште познатим због својих прекомерних ужинаља и својих изопачених обичаја.

VIII. Један редак тип сладострасника, предвођена и естетичара.

Творац злочина над малом Жаном није брутаван и сврепи убица, који малтретира своју жртву сврепошћу једног дивљака, већ је непомално, инцулативно и порочно створено које је, и против своје воље, проузроковало смрт Жанину. Он, тако исто, није вулгаран садиста, већ један редак тип лукавог сладострасника и лажног естетичара; тип млад, блазиран и лаком на нова задовољства, великн љубитељ „случаја" и реткости. Он има јух своје расе и воли изванредне и скупе ствари, које његова телесна душа пресврепствено тражи, и до којих може да дође само згодним приликом. Он је уочио малу Жану, грациозне и примамљиве лепоте, и она га је надражила. Као сладострасни естетичар, он јој је желео, а над се указала згодна прилика он ју је некорисно. Он краде и експатира девојчицу, само зато би то учинио и са сваким другим предметом од вредности: овај редак случај он је могао само желети, али га нарочито није тражио. Његова првобитна намера није, може бити, била злочинчаста; у сваком случају он никад није помишљао да убије дете. Његова првобитна намера била је, да обожава дете као какав предмет од вредности, да га обасипа невиним миловањем, да му се приближи или да се у мислима њиме задовољава. Кад је већ једном имао дете код себе, надражај његових непокорних чула угушио је сваку сентиментаност. Ослобођена и незаузадана животиња, под утицајем изопаченог укуса, појавила се изненада, неупротима и нервозна, са својим болесним наслеђем. Злочинац прво опија дете, и тек пошто је ово пало мртво пијано, он га у једном несвесном трептају и под утицајем болесне и хистеричне страсти, силује, а ако је оно већ било непокретно и у агонији.

IX. Један вулгарни тип.

Злочинац који је уочио малу Жану са свежим и лепим лицем, није убијена уметности, нити се разуме у лепим стварима. Да би се задобила жена или лепо дете, али у хаљинама тако простим и мање но скромним, треба притежавати идеал изопачене лепоте. И поред навесних својих рафинираних укуса, наш злочинац може бити само лажан естетичар, без велике отмености. Он мора бити човек вулгаран и у погледу идеја, и у погледу порекла и васпитања, и у погледу начина мишљења, говора и рада, и поред своје лажне спољашности.

X. Неуропатичан и дегенерисан болесник земљоског порекла.

Злочинац је несумњиво болесно, нервозно и поремећено створење, и под утицајем болесног наслеђа. По рођењу, он припада друштвеном измету. Ако, као што је вероватно, припада раси јеврејско-нидерландској, навесно је да је његово порекло жалосно, јер код Јевреја преовлађује наследна форма криминалитета. Као тип вешто заваљене, он мора бити они препреденог крадљивца.

Штетан утицај жалосне фамилијарне средине морао је упропастити душу и мозак злочинчев у времену његовог детињства, или чак и доцније.

Презирући своје порекло и свој положај који, по његовом схватању, нису одговорили његовим захтевима, наш злочинац пао је једновремено и у анархију и у уживања. Његов анархистички дух почиваа је у суверном презирању свију ствари; он није био ни за борбу ни за мир; он је просто непоправан. За овог човека, анархисту и усамљеника, важна је само једна ствар: уживање у свима облицима, почев од уста на до остатка.

Наш злочинац показао је у скупу својих аката особине реда, жалосности, интелигенције, методе, вештине и мудрости. Као и сваки човек са болесним наслеђем, он је могао умањи злу јачином своје воље. Он се могао поправити и регенерисати примерним и радним животом, умереношћу и удрављивошћу, или здравом фамилијарном егзистенцијом. Он је, без сумње, претпостављао да жива усамљено, као савршени егоиста и необуздан сладострасник. Као и већина људи његове расе, требало је да тражи љубавних задовољстава само поред љубљене и обожаване жене, која би умеравала његов темперамент и контролисала његово владање; даље је било потребно да живи умерено, да се уздржава од јаке хране и од сваког дражења. Међутим, он је бежао од брака и презирао фамилијарне радости. Он је волео добро јело и његовао је свој стомак, што је, мало по мало, погјачавало његово болесно наслеђе, и увећавало шансе за надаље у злочин. Чак је вероватно, да је он на дан злочина радио под утицајем добре и јаке хране и јаких алкохолних пића.

XI. Професионалне особине и навике нашег злочинца.

У прва два дела свога злочина (одношење и силовање детета), злочинац је

оставио траг своје расе, а у три остала дела (череченье леша, паковање ишчеречених делова и њихово одбацивање), он нам је пружио прецизне податке о својим специјалним и професионијалним навикама и особинама.

Череченье леша.

Череченье леша Жане Ван Галк није новина у злочинима силовања. То је средство које злочинци врло често употребљују да би уништили лешове својих жртава, или олакшали њихово преношење и прикривање. Овај начин поступања у главноме не успева иначе, јер се махом сви злочинци ове врсте хватају и осуђују. Као мотиве череченьу леша, криминалисти означују мржњу, гнев, освету и страх. Криминалисти знали поменуту 76 случајева череченьа леша у Француској у времену од 1871 до 1892 год. У Белгији, пре афере Ван Галк, познати су случајеви Месгдага и Денеза. Први је 14. августа 1877 год. ишчеречио у Анверу своју жену на 153 комада, а други је, такође, ишчеречио своју жену у Никлу, и ишчеречене делове посакривао у старе кутије за конзерве.

Череченье леша мало Жане нема, ни у ком случају, карактер скрнављења, оно није дело ни лудана ни алкохоличара. Да би се што лакше опростио леша и осигурао некажњивост, злочинац је исекао леш девојчице, која је случајно умрла у његовим рукама. Испод кецеље и сукње, којима је била покривена основа трупа, налазиле су се две велике, крваве површине, дугуластог облика, а у центру округла кошчана надубљеност. Кожа је била пресечена једним потезом оруђа, одозго на горе, а површина пресека мишића била је равна и јасна. Злочинац је овај пресек, по свој прилици, извршио једним потезом ножа, чији је рез морао бити дугачак око 20 сантиметара. Ово што је одмах падало у очи код овог страхотитог череченьа, то је потпуна и геометријска сразмера две огромне ране, између којих су се налазила отворена уста материчног канала.

Бутине су биле пресечене са необичном умешношћу и прецизношћу једним сигурним, пружним покретом руке, на начин који употребљују хирурзи а не месари. Овај пресек представља чудновату правилност и потпуно савршену симетрију, тако да намеђу пресека једне и друге бутине нема разлике ни за један милиметар. Слична операција, извршена са оволико прецизности, не може бити дело какког алкохоличара. Њен извршилац морао је бити човек млад и снажан, циничан, хладан, одлучан али не и интелигентан. Право интелигентно створење уступило би са ужасом пред монструозном операцијом череченьа леша. И сама идеја о овакном скрнављењу једног бића навад му не би пала на памет. Злочинац је занатлија или бив. занатлија, који се ни од чег није устручавао да би само избегао казну. Али, и ако је потпуно хладно секао тело своје жртве, он то ипак није чинио са грубошћу и суровошћу неког, као вештак, са неоспорном умешношћу и сигурном руком. Наш злочинац има, дакле, око вештака, унус за сразмером и симетријом, сигурну руку једног ручног радника и човека навикнутог на сечење, или на инструмент за сечење.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Основна Школа белотињска, актом својим Бр. 131, пита:

„Чланом 157. тач. 4. у закону о општинама, одређено је, да се народним основним школама за њихово издржавање издаје: „одговарајућа дванаестина по сразмери покупљеног општ. прихода или прореза за издржавање школе и школским буџету.

Ову законску одредбу неки надлежни тумаче овако: н. пр.: буџет је општински 8 хиљада динара а у ову цифру улет је и школски од 2 хиљаде, дакле, шест делова су општински и два школски. У месецу јануару општинска каса примила је 100 динара, онда су 75 оп пт. а 25 школски, у месецу марту општ. каса примила је 50 дин. онда су општ. 37·50 а школски 12·50 дин. и кад би се овако тумачило, школе би се морале позатварати а зна се: да се прирез куни кад народ има а време од јануара па до 1. августа оскудно је.

Школе, а нарочито сеоске, издржавају се од прореза, а општине од такса, сточних пасоша, акциза и др. које се бесплатно предвиђају те од стотине редко кад дође — добија се 10—15% и то је ово зло, које тек сад на школе навлачи по горњем тумачењу, јер ће школски прирез подмиривати општ. расходе, а такође, пасоши и др. остати непримљени и школе у сразмери оскудне, а да је овако показује однос буџета ове школе према општинском.

Даље:

За ову 1910 год. школски расходи имају се измирити — покрити са прирезом 17% а општински са 8% општ. прореза; укупно у буџету изнеће 25%. Општинска каса до 1. октомба примила је прореза 1973 а осталих прихода 1261 дин. и начелник срески протумачио је: да од суме примљене у 3234 дин. општини припадају 6 а школском 2 дела — „према буџету општинском“ а не, да школа треба да прими одговарајућу дванаестину свога буџета, а то је за девет месеци, колико јој по њеном буџету припада, на било ово за целокупног прихода или по сразмери прореза према укупним стопама овога.

Ако се узме да је тумачење среске власти правилно, онда је овој школи одговарало; међутим, биће да је законодавац ово посебеног с тешкоћама издржавања школа, па је у унео горњу законску одредбу чл. 157. тач. 4. — у истој нагласивши — „одговарајућу дванаестину“ а речи: по сразмери покупљених општ. прихода или прореза, односе се на ово: да се општине не могу више наговарти, како понаша не хају, јер школски прирез није покупљен, него да се школи мора издавати свако месечно припадајућа дванаестина на прихода свију буџетских позиција.

Моли се уредништво, да пренесе своје мишљење по овој ствари“.

— На ово питање одговарамо:

Чести сукоби између школских и општинских управа ово тога, што општине нису на време давале школама потребне суме за њихово одржавање, нагласе су законодавца, да у чланци 4. чл. 157. закона о општинама, пропише казну за оне органе општинске, који би у овом послу били немарни или самовољни.

Сама редакција ове законске одредбе, не изгледа тако јасна на први поглед, али ако се потражи намера законодавчева и логично доведу у везу речи и начин како су оне изложене, онда се мора доћи до овога закључка:

да школама треба давати на расположење дванаестину њиховог буџета, кадгод то буде могућно према суми укупно прибраних прихода по општинском буџету (рачунајући и прирез и остале буџетске приходе) у дотичном месецу.

Ако би се догодило, да је сума прибраних прихода у неком месецу недовољна, да се из ње издвоји за школу дванаести део њеног буџета, онда се мора, из покупљене суме за тај месец, процентуално узиђи део који школи припада с обзиром на величину општинског и школског буџета.

Дружије поступање, у овом поседњем случају, одведо би на прећашње неправде, која је чињена школи, у неправду која би била сада чињена општини.

Јер, ако је општина дужна да издржава школу, она тако нити има сама право на живот.

Ако би, међутим, у месецима, кад је у опште слаба наплата пореза и осталих општинских прихода, давали школи све, а општини ништа, онда би одржавајући школу давили општину, која, сем дужности према школи, нама још много у истој мери значајних задатака.

У овом су се правцу кретали и сва раније нарећена старијих власти, која су претходила законском наређењу, а и сада договаран рад општинских и школских управа може да учини, да и школа и општина не осете неугоде у правилном одржавању, јер ако једног месеца не буде било прихода у довољној мери, биће га у другом, па се све може надокнадити.

II.

Основна школа жагубичка, актом својим Бр. 304, пита:

„У закону о народним школама чл. 16. предвиђено је, ко има право од наставника-на на стан и огрев, али се ништа не говори о томе:

1) *Има ли права дванаестогодишња учитељица девојка, да прими и да држи у стану школском — који је њој одређен и у коме је она сама седела — и своју два пута удовицу старију сестру удовицу са туђим стварима (којима она рукује, а има и од чега да скромно живи?*

2) *Може ли школски одбор својим решењем* [или суд општински својим решењем] *умолити на стана ову њену сестру*, која је својим неугодним држањем дошла у сукоб и са школском управом, и општинским судом, и наставницима? Крајње рећи: она њеним онхоћењем не заслужује никакву пажњу, ни сажаљење, нити какву милост?

Мени се уредништво за обавештење.“

— На ово питање одговарамо:

Члан 16. закона о народним школама, који говори о правима учитеља и учитељица на бесплатан стан, није истина. одредио: који чланови породице и родбине могу становати са њима, али се, с обзиром на родбинске односаје и дужности, никако не може порећи право једноме учитељу или учитељици, да у свој стан приме свога брата или сестру ради заједничког становања.

Ово право нарочито треба признати учитељицама девојкама из многобројних разлога.

Према овоме, ни школски одбор ни општински суд, не би могли својим решењем спречити даље становање особе, о којој је онде реч, у стану своје сестре.

Наравно, да сама учитељица треба да води рачуна о томе, да сви чланови њене заједнице подешавају своје држање тако, како не би досаживали њима, са којима по сили прилика морају живети под једним кровом у навесној заједници.

Ако би неугодне држаље појединих чланова прелазило границе, које су законом постављене, онда се то има расправљати редовним законским и судским путем, с обзиром на величину кривице коју учине, али насилно истеривање из школске зграде не долази у та законска средства.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

И за општински прирез мањи од 50% потребно је одобрење општинског збора — чл. 33. закона о општинама у вези са чл. 167. Устава.

У општини J... за измирење општинских расхода за текућу годину, одбор општински је донео одлуку да се установи општински прирез у 40% од непосредне порезе. По том је ова одборска одлука послата надзорној власти на примедбу. Надзорна власт примила је ју к знању, стога је вратила општинском суду, да се с обзиром на распис г. Министра Финанса од 16-2-10 № 234, ствар она изнесе пред одбор ради одређивања дана за општински збор, који ће имати да реша питање о стопи прореза.

Одбор општински поводом овога донео је одлуку, којом је одлучио, да је напомена — примедби надзорне власти о упућивању општинског одбора на распис М. Ф. неумесна и противна како чл. 131. закона о општинама, тако и чл 167. Устава, — јер је поменутим чл. 131. закона о општинама у њему прописана процедура, шта се и како се има поступити у случају кад општински прирез не износи више од 50%.

Како је пак општински прирез, у општини J... за подмирење бугетских издатака у тек. години испод 50%, то ова ствар и не може бити предмет зборских одлука и одобрења, стога да се предмет враћа надзорној власти да поступи по чл. 131. закона о општинама.

Надзорна власт обуставила је од извршења ову одборску одлуку на разлога: „што је тач. 2. чл. 33. закона о општинама, а у духу чл. 167. Устава предвиђено да зборови решавају о стопи прореза у општи, и да је то „*омашком*“ изостало у члану 131. закона о општинама, који специјално говори о буџетима са прирезом испод 50%, а који је у противуречности са горе поменутим прописима — те да је М. Ф. користећи се правом, које му даје чл. 142. закона о општинама, и дао поменути распис ради правилне и подједнаке примене. А у духу споменутих општих одредаба, који распис мора и за одбор општине J... бити обавезан. Незадовољан овим решењем председник опш. суда у име одбора изјавио је жалбу Савету, наводећи, да исто не одговара закону из ових разлога:

У првој алинеји чл. 131. закона о општинама утврђено је, да се општински буџет у случају ако прирез не би био већи од 50%, поштто га одобри општински одбор, само шаље на примедбу надзорној власти, а пиванО се овако састављени буџет са стопом прореза испод 50% не износи збору на одобрење. Како се онде види, да је стопа прореза 40%, дакле мањи испод 50%, то одбор општине J... мисли и налази, да према овом јасном законском пропису једног специјалног закона такав буџет не може бити предмет зборских одлука и решавања, нарочито у толико пре, што чл. 131. поменутог закона долази после чл. 33. т. 2. истог закона, који говори, да збор решава о прирезу за подмирење општинских потреба, али овај доцније чл. 131. говори у ком случају и при којој величини стопе збор треба бити саслушан и када ће му се будет са толиком стопом прореза изнети на решење, и да према оваком случају оно није „омашка“ у чл. 131. зак. о општинама, како то погрешно надлежна надзорна власт веда, пошто је законодавац при решавању истог ценио и важност одбора, које је дошао поверењем бићине, да о овим стварима решава, те му и законодавац верује да сам и самостално може доносити одлуке у случају кад прирез није већи од 50% а тек у случају већег прореза од 50% имала би се по овим чл. 131. закона о општинама принитати збор и од њега тражити одобрење, пошто је право и целисходно, да грађани једне општине на чијег се цена тражи тако велики прирез, више од 50% сами о томе решавају и како је то прописано опет јасно у чл. 131. истог закона.

Тако исто нема места позивању власти на чл. 167. Устава, која у првој алинеји доиста говори, да се никакан општински прирез без одобрења општ. збора не може установити, пошто баш у том чл. 167. Устава у последњој алинеји стоји, у ком ће случају имати би се тражити одобрење таквог збора, а које би одобрење закони одредили, те како је закон о општинама као специјални закон у своме чл. 131. јасно и тачно одредио при којој је стопи прореза потребно тако одобрење збора, то овај чл. 131. закона о општинама, није у противуречности са чл. 167. Устава.

Државни Савет расмотривши жалбу и послата акта, нашао је, да је решење правилно и на закону основано, стога он је на основу чл. 176. закона о општинама одобрио, а жалбу одбацио као неумесну.

Одлука Државног Савета од 7. октобра 1910 год. № 9495.

За окружног посланика не може бити изабран државни лекар, ако је он у исто доба сресни лекар оног среза, који га је изабрао — члан 58. закона о уређењу округа и срезова у вези са чл. 71. закона о општинама.

На дан 4. јула тек. год. извршен је избор окружних посланика за срез к... округа кр.... Између осталих изабран је за окружног посланика за дотични срез и Д-р А... П.... који је у исто време и државни лекар истог среза. Противу овог избора жалио се Државном Савету Б... Р... тежак из Кобиља, па је навео, да исти поред осталог не може остати у у окиаи, јер је за окружног посланика изабрат Д-р А... П... државни лекар дотичног среза, а тиме су повређени прописи чл. 58. закона о уређењу округа и срезова у вези са чл. 71. закона о општинама.

Ево, како жалитељ у својој жалби ревонује, да избор среског лекара за окружног посланика, а за срез у коме је државни сресни лекар, не одговара закону: „По чл. 58. зак. о уређењу округа и срезова. за окр. посланика може бити изабран сваки писмени сресни грађанин, који је навршио 25 година, и има све друге услове, који се траже за кметове и одборнике. Према овоме законском пропису, а и по чл. 71. закона о општинама, који говори о томе: који може бити општ. одборник — лекар сресни, као шеф санитетске полиције ни у ком случају не може бити општински одборник, јер он има сазу и власт непосредног санитетског-полицајског надзора над општинама. Па, кад сресни лекар не може бити општ. одборник, онда према јасној и императивној горњој законској одредби не може бити ни окружни посланик, а следствено не може остати ни избор Д-ра А... П... за окр. посланика за срез к... округа кр....

Са свим су умесни разлози законодавца, да се за окружног посланика може изабрати онај, који нема услове за општинског одборника. Лекар један у једном срезу, који има право и дужност шефа санитарне полиције на више разлога не може бити општински одборник, па ни окружни послани, јер су то самоуправна тела, која дејствују и код којих се хоће да су без државних чиновника, који имају право санитетског надзора. Овр. скупштина може имати свог само-

управног лекара као експерта за санитетске ствари, а никако члана окружне скупштине, лекара.

Сем тога лекар је државни чиновник, он мора лечити свет и без таксе; а који ће лечити грађане, кад лекар оде чак у Кр..... на рад окружне скупштине? То никако не може бити, јер је здравље преко од свега.*

Државни Савет по расмотрењу жалбе и поластих аката, нашао је, да с обзиром на прошле чл. 58. закона о уређеву округа и срезова у вези са чл. 71. закона о општинама, избор окружног посланика Д-р А..... П..... за срез и..... не може остати у снази, јер се из поластих наборних аката види, да је државни лекар у истом срезу; стога је његов избор на основу чл. 69. закона о уређеву округа и срезова поништио.

Одлука Државног Савета од 30 августа 1910 године № 7647.

М. Д. Н.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРК

Ђура Савић и његова жена **Даринка**, спатачки Цигани, који одговарају за крађу, побегли су са Уже испред спроводника. Ђура је стар 74 година, малог раста, косе и велике браде—седе. Даринка је стара 50 година. — Депеша начелника среза посавског окружи београдског Бр. 14076.

Никола Богдановић, из Мишошина, похарао је своју газду Јоку Стојановића, трговца из Пожаревца, и однео му: два пара нових одела, један пар нових чизеле и разне ствари, па затим побегао. — Депеша начелника округа пожаревачког Бр. 15136.

29. септембра во новом, убијен је у Прагу у својој женској радњи и похарани Едуард Кох. женач. По остаљеним отисцима од прстиј из ногу, и бечки и берлински полиција упознали су у напрасном познатог разбојника и провал *Рудолфа Хаузера*, родом из Швајца у Тиролу, чију слику овде износимо, пао и његовог саучесника *Јозефа Карла Хеса*, машинисте, родом из Беча, које треба у случају проналажења притворити и известити Управу града Београда с позивом на Бр. 35107.

Непознати аликовци, ноћу између 5. и 6. овог месеца, у селу Валеречи, убили су Александра Илића, из Јарменовца, и опљачали му 700 динара. Овај злочинац непознат је — Депеша начелника среза таковског Бр. 10772.

Јованка Милановић, одојчено женска жена Милоша Милановића, из Пљсковица, побегла је од свога оца и том приликом украла му 180 динара. Она је стара 21 годину, средњег раста, косе и очију смеђих. Са њом је побегао **Драгутин Ристановић**, из Вождовца, стар 23 године, косе и очију плавих, брковa плавих и малих. — Депеша начелника среза ђаковачког Бр. 18492.

Александар Ранковић, слуга, украо је своме газди Д-р Лази Стојановићу, лекару из Београда, једну џепну сребрну кашику за супу са монограмом „М В" па затим побегао. Он је стар 45 година, приземаљаст, раста средњег. — Акт кварта палилулског Бр. 8720.

Станко Поп-Димитријевић, из Кичева, има за надзори 6 лица затвора по пресуди Мировског Управе за кривичарење. Он је стар 40 година, средњег раста приземаљаст, добро развијен. — Акт кварта варошког Бр. 11700.

Младен Радосављевић, притворени суда општине синајског, провалио је ансану на затим побегао; он је стар 18—19 година, раста малог, смеђ, очију „граворатих, косе „риже у сељачком оделу. — Депеша начелника среза ресавског Бр. 18651.

Костадин Вељковић, притворени пиротског правостепеног суда, побегао је испред спроводника 24 септембра ове године. Он је стар 17 година, раста средњег, косе смеђе, очију смеђих, у лицу бледа. — Акт пиротског правостепеног суда Бр. 20106.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најжељу потеру, а у случају проналажа стражарно их упуте власти које је потерницу издала, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

ТРАЖИ СЕ

Благоје Новчић, шегрт из Ваљева, отуђио је вешаво худ 20. септембра и до данас се није вратио. Он је стар 12 година, раста малог, косе очију и образ црних, у грађанском оделу са шајачком на глави и опанцима на ногама. — Акт начелства округа ваљевског Бр. 13252.

КРАЂА СТОКЕ

Ноћу између 7. и 8. овог месеца Владимиру Јоцићевићу, из Прелине, украдо је један коњ, мајор 8 година, длаке жуте, без ципа са ремом проселим. — Депеша начелника среза ужичког Бр. 13426.

НЕСТАЛА СТОКА

Тасе Ђорђевићу, из В. Лупаље, нестао је један коњ, мајор 8 година, длаке браве са знаком „О". — Депеша начелника среза пиротског Бр. 16883.

Ђорђу Пешићу, из Бериновца, нестао је један коњ, мајор 10 година, дорастаст, на леђима и врату има белегу од убода. — Депеша начелника среза пиротског Бр. 16880.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове крађе и пратлиће.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

уредник Милорад А. Вујичић

БРОЈ 40. У БЕОГРАДУ, НЕДЉА 24. ОКТОБРА 1910. ГОДИНА VI

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се колико у изразу, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за сва друга претплатнике у земље 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви **„Полицијског Гласника“** не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

РАСПИС

Министарство Иностраних Дела је добило извештај од овд. аустро-угарског посланства, да је угарска влада укинула обавезу пасоша у саобраћају између Србије и Угарске. Према томе, угарске власти неће тражити пасоше од оних путника, који из Србије прелазе у Аустро-Угарску. Пасоши српских поданика иман ће служити као легитимационе исправе.

О предњем се извештава грађанство ради управљања.

Из полицијског одељења Министарства Унутрашњих Дела, Бр 29061 — 19. октобра 1910. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

СУДСКА ФОТОГРАФИЈА [1])

Фотографија, која је тако брзо основала све гране људске активности, како у науци тако и у уметности, продрла је најзад, истина с тешком муком, и у службу правосуђа. Данас се ово може сматрати као потпуно свршена ствар, јер фотографија посведневно чини огромне услуге правосуђу и полицији. При свем овом, журимо се да изјавимо, она на овом пољу још није искоришћена у оној мери, на коју би имала права по својим особинама.

Велики број истражних органа још и не познаје овог свог драгоценог помоћника, који је, тако рећи, нештачко замењење човечанства, и аутоматски и беспристрасни регистратор факата. У току дањег излагања понављаћемо да понажемо шта је судска фотографија и од колике је користи судским и полицијским истрагама.

Према својим практичним применама у полицијској и судској материји, фотографије се могу поделити на три, потпуно одеднте категорије:

1. *Фотографије за аутоматско и беспристрасно констатовање факата;*

2. *Фотографије као средство вештачења, и*

3. *Фотографије за идентификовање криваца.*

Најзад, фотографија нас може, сасвим случајно, снабдети документима од врло велике важности по судску истрагу.

Више компетентних људи, имајући у виду корисне особине фотографија, предлагали су да се са ручним фотографским апаратима снабде што већи број полицијских агената, који би тренутно фотографисали учеснике изгреда, нереда, свађе и т. п., али она одлична идеја наилази у пракси на велике тешкоће, од којих је довољно поменути знатне трошкове за куповину већег броја фотографских апарата.

Узгред помињемо, да постоји један мали, ручни, фотографски апарат за фотографско контролисање брзине аутомобила. Апарат овај конструисао је познати француски конструктер г. Гамон.

Пре него што бисмо прешли на данашњу примену фотографије у судској и полицијској материји, неће бити на одмет ако се упознамо са неколико историјских података.

Од када се употребљује фотографија у полицијским и судским истрагама? Као најстарија документ, који се односи на судску фотографију, нашли смо „Судски Лист“ од 10. септембра 1854 год., који је изашао у Лозани под уредништвом адвоката Пезиса. У овом листу, а у белешци под насловом: „*Нов начин истраге*“, говори се о истрази над једном бандом краљевацима која је разбијала цркве. Међу откривеним налазила се и једна мистериозна личност чије се идентитет, и поред најревноснијих истраживања, није могао утврдити. У жељи да дође до истине, истражни судија нареди да се ова личност слика помоћу дагеротипије, и да се израђене слике пошаљу полицијама свију швајцарских кантона и суседних земаља. „Од овог новог покушаја не очекује се велики успех“, додао је хроничар „Судског Листа“, али се преварио. Полиција великог баденског војводства известила је ускоро истражног судију, да је личност на послатој слици позната у свом родном месту — у једном селу.

После овог почетка, фотографија је врло често употребљавана за фотографисање непознатих злочинаца, у циљу констатовања њиховог идентитета. У нашој збирци налазе се фотографије, израђене у овом циљу, у времену од 1858. до 1868. године.

Али се примена фотографије није ограничавала само ни снимања злочинаца. Године 1860 она се не већ употребљује и за снимање места злочина, што се лепо види на једном примерку наше збирке из овог доба.

Употреба осетљиве фотографске плоче за вештачење и откривање за голо око невидљивих ствари почиње тек од 1869. Д-р Бирион, из Дарнеа [Вогези] поднео је оне године Академији Наука, преко Верно'а, једну серију фотографских плоча на којима се, по његовом тврђењу, налазила фотографија злочиначког лика, снимљена са очне мрежњаче жртве. Испитујући ово сензационо тврђење, америчког порекла, Вернов је утврдио, после озбиљног испитивања и студирања, да ни на једној фотографској плочи није било трагова од каквог лика, али је ипак предложио да се Д р Бириону изјави захвалност на његовом саопштењу, пошто ово у ваљуће на корисну примену фотографије у судској медицини.

Много доцније један други факт, потпуно истинит у осталом, обратио је пажњу судским вештацима на фотографију. Приликом фотографисања једне даме и развијања фотографске плоче, фотограф један констатовао је, да се на снимљеном лицу његове клијентиње налази маса осећ, сличних оспама од богиња. Знајући да је лице у даме потпуно чисто, фотограф помисли да фотографска плоча није добра, те с тога изврши још једно снимање, али му и ово, као и још друга два, дадоше исти резултат као и код првог. Колико се тек овај сировах фотограф морао из-

[1]) Господин Р. А. Рајс, професор полиције на универзитету у Лозани, изволео је марочито изјасити овај чланак о судској фотографији за „Полицијски Гласник“, и послати га преко г. Д. Ђ. Алимпића, инспектора Антропометријско-полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, који је и превео г. Рајсов чланак са француског.

ненадити када је, шаљући после неколико дана својој странчарској израђене фотографије, сазнао да је она умрла од богиња. Осим на фотографској плочи биле су, дакле, осим од богиња, које се нису виделе годин оком.

Изложени факт побудио је, сасвим природно, вештаке, да употребе фотографију за истраживање и откривање на тело оно невидљивих ствари. Поједини истраживачи: Бертилон у Паризу, Ресерих у Берлину, Пон у Франкфурту, Дешнтедт, Штер и Вогландер у Хамбургу, Мановић у Букурешту, па и наша маленост, са успехом су исковристили фотографску плочу за вештачење фалсификованих и сумљивих писмених докумената. Овим радницима обвезни смо готово за све методе на овом пољу, које данас дају тако одличне резултате.

Права и дефинитивна примена фотографије у полицијској и судској материја датира се од 1882 год., т. ј. од времена у коме је Алфонс Бертилон створио у Паризу прво одељење за идентификовање криваца према своме сопственом систему, у коме је и за фотографију резервисано важно место. Систем Бертилонов, познат под именом *описне антропометрије* или још краће *бертилонажа*, резултат је дугог и стрпљивог рада. Бертилону искључиво припадају част и заслуга што је обогатио човечанство системом идентификације које је још одмах у почетку, дао тако одличне резултате да су га готово све државе усвојиле. То је паралелно одељење за идентификацију у коме су извршене све новине у систему идентификовања и најважнији радови у области судске фотографије и полицијске технике.

Од отварања система Бертилоновог, судска фотографија постала је специјална грана опште фотографије. Немогући остати изолована, због тесне везе са фотографијом, науком, правосуђем, судском медицином и полицијском правом, она је уврштена у полицијску технику, под којом треба разумети скуп практичких и техничких знања, потребних за откривање и идентификовање криваца.

Бертилонаж се врло брзо распростро готово по свима цивилизованим државама. Чак и данас, кад поједине државе антропометријске мере замењују отисцима прстиј (да ли са разлогом или не? није овде место да испитујемо), фотографија „живих слика", за коју се такође има захвалити Бертилону, драгоцени је помоћник свакe полиције. Можемо, дакле, без претеривања рећи, да је наш поштовани учитељ и драги пријатељ Алфонс Бертилон прави творац суврмене судске фотографије.

До испитамо сада данашње разне примене фотографије у полицијским и судским истрагама. Почнимо са првом од наведе моменутих категорија фотографија, т. ј. са фотографијом за аутоматско и беспристрасно констатовање чињеница, или боље речено, са фотографијом места извршеног злочина, несрећних случајева, самоубистава, пожара и т.д.

Фотографија места извршеног злочина, катастрофа и т. п. служи овим разним циљевима:

1. Као неоспорно тачан документат, који верно репродукује факта, она ствара могућност истражном чиновнику да у свако доба има пред очима тачну слику места злочина или догађаја, и на овај начин постаје његово вештачко памћење, а случајеви у којима му је ово памћење потребно нису ни мало ретки. За оно кратко време, које је провео на месту извршеног злочина у пилу увиђаја, он се трудио да све испита и забележи. Дешава се, међутим, да се поједини ситни детаљи, који су му овом приликом измакли из вида, показу као прво важни у току истраге. Поновно враћање на лице места у ванни случајева било би немогућно и бесцисмно због промене општег изгледа овог места. Добра фотографија, међутим, показује нам увек тачну, потпуну и стварну слику чињаста које треба констатовати. Она слика не служи само за поправку заборава и погрешних интерпретација, већ у исто доба и за кориговане једног чисто физиолошког феномена. Несумњиво је, да ми видимо само оно што хоћемо да видимо, и да ће у стражни чиновник, који врши извесну судску констатацију, после кратког времена створити своје субјективно мишљење о природи злочина, несрећног случаја и т. д. и у духу овога водити истрагу. Он ће, сасвим природно, тражити само типичне знаке, необраћајући пажњу на ситне детаље. Он све и не види, јер неће да их види. Противно оном, фотографски апарат види све и констатује све.

2. Други циљ фотографије на месту злочина јесте, да нас снабде доказним материјалом за истрагу и претрес. Готово сви они, који по дужности узимају удела у суђењу, обично не познају место злочина. Задаћа њихова, а нарочито поротника, биће, међутим, знатно олакшана ако, пратећи претрес, буду имали пред очима слику места на коме је злочин извршен и изглед овог места одмах по извршеном злочину. Разуме се већ, да ће услед овога и њихова одлука бити правилнија.

Фотографска слика, показана на судском претресу, може тако исто, психолошки утицати било на самог окривљеног, било на судије. И најбоље написан увиђај не може никад представити све страхоте једног злочина таке верно као фотографија. Добра фотографија може врло често и корисно заменити и најдужи говор државног тужиоца.

Она улога фотографије била је живо нападана од извесних теоричара, задахнутих претераним хуманитетом. „Немамо права погоршавати положај окривљеног показивањем таквих фотографија, које, несумњиво, потресају судије и поротнике", неке они. Ми не делимо ово мишљење. Пре свега, није никако реч о изазивању какног ефекта, већ о једном средству обавештења судија и поротника, koje стварн познају но казивању сведока и т. п. Онтужба има пуно права, или још тачније она има дужност, да што боље и потпуније обавести о свима детаљима злочина оне, који имају да суде окривљеном. Ако њихова одлука услед овога буде понекад строжа, те може само користити одбрани друштва и припомоћи, може бити, смањењу броја злочина, који се данас умножавају из године у годину, и то већим делом због ослабљене репресије. Ми виђамо данас поједине судове да ослобађавају све страсне или тако зване страсне убице.

Назад, помоћу фотографије можемо на месту извршеног злочина открити многе ситне појединости, које су од неоцењене користи за проналазак злочинаца и идентификовање окривљених, као што су: трагови ногу, отисци прстиј, крвни трагови и т. п.

Шта треба фотографисати на месту извршеног злочина?

Пре снега потребно је фиксирати на осетљивој фотографској плочи општи изглед овог места. Ове фотографије, ако су само добро извршене, од неоцењене су користи, и допуштају често, чак и оном који лично није видео ово место, да уочи све неправилности у извршењу злочина. Претурена столица, изгужвани застирач, оборена и разлупана саксија са цвећем и т. д., показују јасно да је на месту злочина било борбе. Већа локва крви на земљи и подаље од леша жртве показује, да је жртва прво пут пала на месту где је ова локва, а потом устала да би мало даље по други пут пала. На другом месту, опет, виде се трагови крви, чији нам дугуљасти облик допушта да закључимо, да је онај, на чије је ране она крв истекла, био у покрету. Знајући пак, да се код крвних капљица у покрету надужна осовина налази увек у правцу покрета, можемо лако одредити пут којим је жртва ишла.

(свршетак се)

Р. А. Рајо

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Из тога разлога, наш законодавац и наређује самој власти да, у приватно-правним споровима, само саопштава странкама одлуке и поједине моменте спора који за њих могу имати важности. Отуда законодавац, и у случају §-а 507, други став, прописује да сама извршна власт саопштава купцу да продаја постала извршном, што ће рећи да тако исто она оно мора да саопшти и у случају §-а 483., ако жели да онај рок од шеснаест дана отпочне тећи.

Који ће се рок применити, да ли онај из §-а 483. (шеснаест дана), у случају да је против продаје изјављена жалба која је као неблаговремена код суда одбачена?

Могло би се, на реч: „....пошто му се саопшти да је извршна судска одлука, којом је и по тужби продаја оглашена за снажну" у §-у 507., навести да, за примену овога прописа, треба да је суд решавао не само о благовремености жалбе већ и о самој уредности продаје. Ипак ми мислимо да би ова интерпретација била погрешна: § 507. мисли у опште на случај, да је било жалбе, без обзира на то да ли је она благовремена или не. У осталом, и о неблаговременој жалби суд

мора донети решење којим се она, као таква, одбацује (§ 312. у вези са §-ом 323.), а такво судско решење подлежи, такође, жалби. На тај начин, у том случају, продаја је дефинитивна тек када решење о одбацају жалбе постане извршно. И зато се такво судско решење може изједначити са судском одлуком „којом је и по суђи продаја оглашена за сважну“: када се жалба против продаје одбаци на том то основу било, то значи: да се, тиме, продаја оглашава за сважну.[1])

Како купац има, за полагање цене, на расположењу шеснаест односно три дана, почевши од дана саопштења извршне продаје, то он може цену положити и последњега, шеснаестога односно трећега, дана и тек ако и тај дан протече а он цену не положи, има се узети да цену о законском року није положио, да је дакле, у доцњи (мора). Ако би шеснаести или трећи дан био недеља или један од оних празника који су, у Државном Календару, означени црвеним словима, онда се, као последњи дан исплате изјављивање цене, узима први дан по недељи или празнику. Ово изводимо, прво, из §-а 104. Трговачког Законика који вели: „Ако термин исплате менице пада на канав у српском календару црвеним словима означени празник, онда се мора исплатити први дан после празника“ (први став) која се одредба има, аналогијом (в. §§ 8. и 10. Грађ. Зак.), применити и на обавезе неменичне, а за тим и из §-а 118. који се овако изражава: „Ако последњи дан рока падне у дан празнични или у дан одмора.... онда се узима први радни дан по празнику или одмору за дан рока или почиње“. Из ових одредаба произлази да је правило, и у нашем законодавству, да, када је последњи дан рока недеља или празник, тада лице које је обавезно има још времена да, сутра дан по томе дану, своју обавезу испуни.[1]) Наш Грађански Законик, следујући у томе своме изворнику, нигде није поставио то правило, као што је то урађено, н. пр., Грчкогорски Имовински Законик (чл. 985.) и Грађански Законик Немачки (§ 193.)[2])

Али, ако би шеснаести односно трећи дан, кога се има положити изјављивања цена, пали у време судског одмора (4-ајрије), то би било овде сасвим равнодушно: купац нема овде посла са ванним вођењем спора, да би могао извршене своје обавезе одложити док судски одмор не прође. Дакле, ту се рок од шеснаест или три дана не продужује.

Ако купац положи, у означеном року, изјављивану цену, нема никакве тешкоће: извршна власт учиниће ито, по закону, даље треба да купац, на купљено добро, буде уштитњен (§ 489.). Али ствар се комплицира, ако купац, у року од шеснаест (трећ) дана, не испуни обавезу коју је на се, на лицитацији, примио. Какве је правне последице отуда за купца произишле? На то питање одговара нам § 484. на овај начин: „Ако купац готов новац не положи у означеном року § 483. полицијска власт ће наредити нову продају на трошак и штету купца, и то најдаље за месец дана. (Допуна од 14. Јула 1898. године)“.

(НАСТАВЉА СЕ)

Ж. Перић.

[1]) В. о року у коме купац мора положити изјављивану цену одлуке Држ. Савета од 3. Октобра 1896. год. бр. 4400. и од 15. Фебруара 1896. год. бр. 1191., код Мих. Вукићевића, Збирка одлука Државног Савета, стр. 114. и 116.). Да ли би се могло рећи да је § 483., односно рок за исплату цене, изменио законом другога става §-а 347. од 14. Јула 1896. год. новијим законом? Другим речима: да ли се треба рећи да, после тога закона, рок за исплатиће мене је дужан: од три дана, који увек тече од дана саопштења куће, па је продаја постала извршном? Мо се не чини, јер, законом доцнијег закона, ранијој, сасвим тако лако се он не може апсолутно да измени са разлозе, што нису, ако нису сасвим нови, врло случ). Осим тога сасвим је правилно да у случају § 347. рока за исплатиће цене, који почиње тек од дана саопштења куће да је продаја постала извршном — баш у томе у случају § 347. у овом случају, решај извршне ако увиђајна продаје, нуди добра много ниже у времену него у том случају. Напоследку, на овакво тврдњице је и Г. Марко Стојановић, у своју расправу: Лекса продаја не извршности и обавезе купца на њу под ври ме мене, штампану у Архиву за кривне и Друштвене Науке (год. 1906., св. од 23. Јуна, стр. 425.), што је врло важно, пишо је Г. Стојановић лекса од творина измена и допуна Грађ. Суд. Поступка од 14. Јула 1898. год.

Мислимо да ће бити нарочито да, поред приказом, објашњо ваш овај је комплицирана, одређена за измене и допуне у Грађ. Суд. Поступку у години 1898. од стране тадашњега Министра Правде Г. Косте М. Христића и у коју је, као изјављивача, био Г. Марко Стојановић учитељ, Г. Министра Правде.

„Господину Министру Правде

„Са своје поштујности и са своје најсовести, прописа грађанског судског поступка о извршењу судских одлука давали су маха необичном одуговлачењу и извршењу судских одлука.

„Овај ретки случајеви, да једне предмет своје извршења во петнаест и више година.

„Одуговлачење извршења судских одлука до штете је и повериоцу и дужнику, а оно јоп, што је најгоре, рађа утиче и на сам земаљски мрант.

„Повериоце зесма тешко долази до своје правде. „Дужнике се тешко гоне: доследним интересом.

„Иначе дужникова, често, тако се одуговлачењем разнуче, да напоследку од пога не остане ништа на дужнику на повериоцу.

„Приходи, па рад и промет на основу зере стао се ослањ: јер рада и промета на основу зере ако може бити онда где обезаша своје обавезе тачно и на време не испуњавају и где нема на сале која ће их одмах на то приморати.

„Са ове тешкоте у извршењу, а страна капитала зесма су мало умањили у земаљу, и предиг је свао на прво низак ступањ.

„Да свега тога не ба било, Ви сте нас позвали да кажемо предлог за измене и допуне у грађанском судском поступку што се тиче извршења.

„Ми смо то учинили, па Вам подносимо под 1) Предлог закона о измењна у закону о грађанском судском поступку од 20 фебруара 1885.

„Као што Ваше изволети видети, карактерне дато овога предлога ово су:

„1) Положено је жерво продиктовала, које ина сколоша у природне стварн и у §-у 845-ом грађанског законика, и то по прошењи обезаврду сваварно за извршност суду су ствари одреднм, ако се о то мерило отриче.

„На основа предлог руководимо ме је то, што је баш врло честих случајева, да су пропенице продиктовала ствари далеко мања вајеле праве вредности, на примјер хиљаду динара оне воје у истини ниу предиа ни сто динара. Повериоца је оставаши изобеђебрн.

[1]) Осим о пошту поиисано жиаше одуговлачења и неуредности дужника и правдо стаарозо на рукоиоиа и управу.

„Они ће се стати на чут оиаком одуговлачењу извршена да страно дужника, а иа то буде, онда он у томе зиме зиати ни помагача и оиа ће бити одговорна за ситуацију и за ситуацију и оиа ће бити одговорна за ситуацију и за ситуацију.

„Кад се од дужника оиуме ииаке или ствар, одузеће му се и стаиа поетрба за рад и а иаде поиаћа, да извршене одуговлачи.

„2) Интересоиаиа страиаиа постиаиуће за заступиица иао ие се иарадиа продаја на мо ио на прие да саопшти.

„Јер и доиаиаиа одреде грађаиског судског поступка о саопштаваиу продаје иаиио су утиицаи да су се извршиа одуговлачиа.

„3) Нарочиоиаиа су иаиа и одговорниог органа које одреде о извршеиу ие би такио ирииа.

„Наиратко, ако ирииеи предлога упућеиа су на то, да сиреме извршаиие и одуговлачеие извршиа и да са ио уброзе.

„Тако, осиа остаиоа:

„У 462-ом предлога прииесено је да се забрииа иора извршити исиог дана иа је за иу судии иалог приилеи, иа иададе сутра дан, ако је удаљеиије мето дан се извршити иии, и само ако је извршиаи пре, ие што је добио акт о забрани, уколе иа дрго забрани, ие је добио акт о забрани, уколе иа дрго у ие рада трошкна — продаде заиоаио извршеие воје забрани.

„На реченица иа ранијим итд.“ иаде се, до извршиа власт иаа и при извршиеу забрани, да се дрии рада, ако је ужаиииа иоја забрана, а ие да их ирииа ие иаа иаа иоју зоби и преко реда.

„Ио то, у §-у 464-ом, одређено је иаа се ии ие ужие, да је забрииом трамбиа „доиоаио обезбеђеиа, па је иаоаио да ие то бити ожаа, иаа прииеиеио стаиде иаиу јеиаиет и ие ииоаиу иреиоет иоиаиа иииоои трамбиа. На пр. ако трамбиа иамоси 400 динара, онда иоиисаио и прииеиеио ииаиое, иа иоје је тражено обезбеђеие, треба да буде иа 400 динара, иа да иотраживаиие буде иоиаоаио обезбеђеио.

„Предлогом §-а 466 и. дата је иаоаио прииеиеиа иа иаграду, зато је иравадно, и зато ито сваи рад треба платити, и нарочито зато ито се ио иикоа раа чиие и одговории.

„Можемо напоследку запомоити, да иамерно ивзаи уиоаоиа предложену иииоу §-а 468-ог од 21 октобра 1894. Ие иашом мишљењу, предложена одредба да иовраиаиу у оиој ствари иаа иаалу, иа воде иаотраживаиа иаоуиотребаа. Друго је то, ито се иовраиоу иоја траиа обезбеђу иоб суда, радиа иреио залого да иаиа тога траиеиа, — иисиа ба даии иовраиаиа иаотраживаиа иаоуиотребаа. Друго је то, ито се иовраиоу иоја траиа обезбеђу иоб суда, радиа иреио залого да иаиа тога траиеиа, а друго ба бидо иаа ба се иовраиоу иреио залого рачуиало од дана иоја је иоб иаиирске власти иоиие траиио. Друго је иоиеиаиоаиое једиога суда а друго иоиеиаиое власти, за оиаио ствари иитиаа. Иоиа иолицаиска власти само иаиое ствари залогу, аи оиог друго је иоиие, а друго оииаое траиеиа. Иоиие се ствари иаиочетом радиом и аиииом, и су суделује ие само иоиио, иаиеиа ио и иреиоиеиа. — Мислимо Вас, Г. М., да иримете итд. 8. 8. 48.“ (г. ј.: 6. Јула 1898. год.).

[1]) Ово „правило“ у нашем Грађанском Законику, у ствари, и не постоји. Ако би се, у том случају, ишло на то да се, у нашем Грађанском Законику, „правило“ о „продужетку“ рока примени, онда би, у том случају, „продужетак“ рока, у ствари, и не ишао у „корист“ дужника, а, у ствари, „на штету“ дужника, „у корист“ повериоца. Ово, у ствари, „на штету“ дужника, „у корист“ повериоца, „правило“ о „продужетку“ рока, у ствари, и не „ишао“ у „корист

За садржину новина и часописа одговара у сваком случају одговорни уредник („der verantwortliche Redakteur").

Дужније је у § 10.:

У погледу новина и периодичних списа власт ће сасузајућу *заинтересованог уредника*, а с обзиром на додатак и одлазак дежурног чиновника, одредити час, у који се има извршити у § 9. прописано депоновање. Ако о томе између власти и *уредника* не дође до споразума, онда ће тај час одредити у главним провинцијским градовима земаљска влада а у другим варошима окружна политичка власт.

Као што се из наведеног § 5. види, приближава се одговорни уредник у провинцијском закону о штампи од 31. марта 1848 године у неколико ономе *gérant-i responsable* француског закона о штампи од године 1828, пошто и он има дужност да положи кауцију, чиме, делимично, и с материјалног гледишта учествује у предузећу новина. Свакојако ова је одредба ублажена следећим § 6, према коме се обезбеђење може дати не само у готову новцу или стављањем хипотеке, него и давањем *јемства*.

Провизорна уредба о штампи, издата наредбом министарског савета од 18. маја 1848, Z. 1150 J. G. S. 8. 8., прописује у § 5.

Није потребно одобрење власти ни за издавање периодичнога штампанога списа, него је довољно, да се пре издавања новина или периодичнога списа пријави власти *један одговорни уредник*. . . .

Уредник је дужан метнути своје име на сваком поједином листу или свесци.

У § 20. дотичне провизорне уредбе (одговорност за „кажњиви" штампани спис) говори се о „одговорном уреднику", у § 7. (дужност публиковања оптужбе и пресуде) о „уреднику", у § 6. (принуда на исправку) чак и о уредништву („против новог *уредништва*)".

Од обе означене уредбе о штампи од 1848. које су постале у журби тадашњих бурних политичких догађаја, и како по свему изгледа никако нису у живот ни ступале, конзеквентније је у номенклатури закон о штампи, издат царским патентом од 13. марта 1849 RGBl. 161, који стално говори о *одговорном уреднику*, тако нарочито у § 4., према коме сваки број или свеска кога периодичнога штампанога списа мора, поред осталих означења, садржавати и „име одговорнога уредника", и у § 6., који међу захтевима претходне пријаве о намераваном издавању периодичнога штампанога списа под в) наводи:

Име и место становања *једнога одговорнога уредника*, који има законом прописана својства, а како ће више *одговорних* уредника бити именовано на листу, имена и места становања свију.

Исто тако говори § 8. (захтеви за одговорнога уредника) и § 43. (одговорност за садржину) о „сваком одговорном уреднику".

Интересантан је за наше питање текст закона о штампи од 27. маја 1852. RGBl. № 122, који, као што је познато, стојећи у знаку реакције, у политичном погледу истина представља знатан назадак, али у правном погледу надовезује на приличе премарговског времена цензуре, и тако у овом погледу чини овој периоди најближи члан у ланцу развитка, који је био на кратко време прекинут претходним политичким догађајима.

Означени закон био је у важности пуних 10 година, те тако он чини прелаз ка закону о штампи, који сада важи.

Односно нашег питања одређује § 1. дотичног закона, да сваки број или свака свеска периодичнога штампана са списа мора садржавати, поред осталих захтева, и „име уредниково или уредника". У § 3. прописано је, да обавезни егземплари периодичнога штампанога списа, који се имају предати надлежним властима најдоцније један сат пре издавања или разашљања, морају бити снабдевени потписом *одговорног уредника*. Молба за давање потребне концесије о издавању кога периодичнога штампанога списа има, према § 10., садржавати:

3. Име и место становања *једнога уредника* са законом прописаним условима, а ако се више *уредника* на листу имају именовати, онда имена и места становања свију;

4. Доказе о законским особинама *сваког уредника, који се на листу има именовати*, а које се стара о уређењу.

§ 12. одређује захтеве, које мора испуњавати сваки *уредник* периодичнога штампанога списа, а § 34., који се тиче немарљивости с гледишта права о штампи, говори о „сваком на листу именованом уреднику".

Из наведенога јасно излази, да закон о штампи од године 1852 — за разлику од свога претходника, закона о штампи од године 1849 — говори, с једним изузетком у § 3., не о одговорном уреднику, већ просто о уреднику, што у односу више пада у очи, кад се има на уму, да се текст § § 2. и 10. бр. 3. зак. о штампи од 1852 године у остатком готово од речи до речи слаже са текстом § § 4. и 6. в) закона о штампи од године 1849. С тога се може са разлогом узети, да је реч „одговорна" у последњем закону намерно изостављена, те да се јасно означи, да се према намери законодавца може само *један* уредник именовати на листу као одговорни уредник, да дакле само овај може бити одговорни уредник, који је одиста уредник листа.

Има се приметити, да је само о уреднику (а не о одговорном уреднику,) говор и у § 10. садашњег *казненог* законика од 27. маја 1852, који је издат једновремено са споменутим законом о штампи, а одређује када почиње важивост кривичног дела, учињеног садржином штампанога списа, за лица, која су у томе учествовала.

Закон о штампи од 17. децембра 1862. RgBl. № 6. од 1863., који сада важи, враћа се у дотичном односу у главноме на номенклатуру закона о штампи од 13. марта 1849, говорећи начелно о одговорном уреднику, а нарочито у одељ. 3. § 9.:

Сваки број или свеска кога периодичнога штампанога списа садржавање поред тога ипе *бар једнога одговорнога уредника*.

Исто тако има по § 10. пријава о намераваном издавању кога периодичнога штампанога списа да садржава, ово других означења, и име и место становања *једнога* одговорнога уредника.

При овој се номенклатури остаје и у владином пројекту закона о штампи од 1902 године; само што се у одељ. 1. § 8. одговорног одговорнога уредника, који се на штампаном спису има именовати, тачније одређује речима: *једнога за садржину штампанога списа одговорнога уредника*.

Једнообразност терминологије, на коју се у осталом позивао у дотичном правцу у закону о штампи од године 1862, прекида се у § § 11. и 32., који на прилично ужљиви начин говоре просто само о уреднику. То исто бива и у чл. III бр. 1. новеле о закону о штампи од 15. октобра 1868 RgBl. № 142, којим је замењен споменути § 32. зак. о штампи од 1862 год. Међутим да израз „уредник" у свима овим законским прописима не може имати никакво друго значење од означена „одговорни уредник", види се односно § 11. већ из његовог односа према цитираном § 10, за који он садржа казнену санкцију, а односно § 32. и чл. III. новеле к закону о штампи на тога, што они регулишу *одговорност* уредника, дакле по самом појму могу мислити баш само на *одговорног* уредника. Дакле отсвидно овде је у ствари само нетачност законске терминологије. То се исто заиста има узети и о § 10. владиног предлога од године 1902, који у претпоследњем одељку говори[1] о *руководењу уредништва* од стране одговорнога уредника.

У осталом не треба порицати, да у оном појединачном, заиста рђе нехотичном но свесном и намерном изо̂тављању речце „одговорни" треба гледати интитиван одјек приобћеног гледишта, по коме одговорни уредник може бити само прави уредник, то јест оно лице, које прикупља материјал за новине, исти прегледа, одабра и у штампу даје, те тако садржину новина одређује, гледишта, које се, као што смо видели, нарочито јасно огледа у номенклатури закона о штампи од године 1852.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Превео
Д-р Д. Аранђеловић.

СУДСКА ПОЛИЦИЈА У ФРАНЦУСКОЈ

(НАСТАВАК)

Treilhard, у експозе-у мотива законика објашњава овако ону поделу атрибуција: „шта је судска полиција? у чему се она разликује од административне полиције?

[1]) „У случајевима ако је одговорни уредник привремено спречен да руководи редакцијом нек за то привремено послобави." Да то речи „одговорни" не би ма пута узеле мораља употребити, овде је очевидно прешевоо правилно: нарочи. пртвовна обазрива тобожње стилистичке бизгоглисности. Али то је врло опасна отвор у једном закону, пошто се, као што је познато, на таквим нетачностима сада приличан тумачења заводе по питиме врло широки закључци. Овај је недостатак тумбе скрсит у тексту одборског пројекта: „Ако је уредник привремено онеспособ ан за одговорно уредништво или привремено у томе спречен...."

„У колико један план остаје законан у „срцу онога који га ствара, у колико ни„какав спољашњи акт, никакво писмено, „никаква реч није га манифестовала, он „је још само мисао и нико нема право „да тражи о томе рачун. Међу тим је „истина да људи који су се дуго вежбали „у над правању рђавих људи и у томе да „проникну њихове најтајније намере, пре„дупређују често злочине корисном пре„дострожношћу и спасоносним мерама. Ето „једног од првих предмета административне полиције, полиције на неки начин „невидљиве, али која је у толико савр„шенија у колико је више непозната и „коју ми ужасамо не мислећи колико она „кошта труда и муке. Опрезност добре „полиције не допушта често ни наду за „успех, ни могућност делања злочинац „који је свуда палаш, а нигде је не види „и који се спотиче на препреке за које му „се чини да их ствара случај, не сумњајући „никад да тобожњим случајем управља ду„бока мудрост. Други је резултат добре „административне полиције што се човек „спотиче на првом кораку који учини да „би извршио свој злочин. Тада је тре„нутак кад судска полиција може и треба „да се покаже; нема да се изгуби ни један „моменат; најмање задовољење учинило „би да нестане крвица и трагова зло„чина; треба дакле да агента судске по„лиције буду распрострањени по целој „држави и да њихов активитет никад не „попушта".

Линија која дели административну и судску полицију јасно је обележена. Административна полиција предузима опште мере пре него посебне; она поступа бидо одузама, било превентивним наредбама, она врши мисију предохране: она се мисија састоји у отклањању узрока пореда, у модификовању дела која могу да проиаведу пореда и умноже делинта; у надзиравању да би их спречила, најопаснијих агената; једном речи у одржању мира обуздавајући провокације рђавих страсти, експесе порока, дрског злочинаца. Судска полиција истражује делинта која административна полиција није могла спречити да се учине, прикупља доказе о њима и предаје виновнике судовима који су по закону дужни да их казне.[1])

Судска полиција поставља у сваком поступку прву базу гоњења, први камен правне грађевине. У опште само над је она констатовала дела и предала их суду овај почиње своје испитивање и припрема своју пресуду. Из тога излази, да њена сарадња треба да буде активна, њена објективност непрестана, њена акција енергична. Најефикасније средство да се обуздају злочини и делинта, не састоји се толико у строгости, колико у извесности казне. Судска полиција има мисију да учини гоњење извесним, да оно буде неизбежна последица сваког нарушења закона.

При основ казненог законодавства јесте дакле организација судске полиције. Треба да ова полиција пространством и савршенством својих средстава трагања, активношћу и власћу своје акције може, кружећи по целој територији, да ухвати сва нарушења која се у њој учине. Да би постигла овај циљ каква треба да буде њена организација? којим средствима акције она треба да располаже? То су проблеми које казнени закон треба претходно да реши.[2])

Напомињемо какав је систем садашњег француског законодавства о судској полицији.

Организација судске полиције у Француској.

По члану 8. француског законика о кривичном поступку [Code d' instruction criminelle] „судска полиција истражује „злочине, делинте и исгуне, прикупља „њима доказе и предаје виновнике судо„вима који имају дужност да их казне".

Судска полиција дакле у Француској има трипу мисију: *истраживања* (акти истраживања, actes de recherche), *прикупљања доказа* (акти испитивања, actes d' instruction) и *предавање виновника судовима који имају дужност да их казне* (акти гоњења, actes de poursuite). У своме ширем смислу, судска полиција се зачала свим рад кривичног суда до прог акта испитивања пред судом који има да суди. Али у ограниченом и техничком смислу, она означава само претходну и полицијску фазу која претходи првом вршењу јавне акције и серију аката који имају за циљ да обавесте не *судију* већ *државног тужиоца*, (le ministère public).[3])

Од дана кад државни тужилац покрене истражног судију, над овај директно предузме испитивање, тога дана спушта се улога полиције; улога *привремног* или *дефинитивног* поступка отпочиње. Али да се прокуратор одлучи да ради, осим случајева *flagrant delit*[4]) чија реалност спречава сваку самовољу и чији карактер покреће ipso facto казнени процес, треба да му неке индикације, неки основи отварају да је учињено какво нарушење и да се на ово или оно лице подозрева да је ово кривац за исто. Пружити му ове индикације, ове доказе, ове основе, то је посао судске полиције у ограниченом и техничком смислу речи.[4])

Члан 9. законика о кривичном поступку прописује:

„Судску полицију врше под влашћу „апелационих судова и према разликама „које се утврђују:

„чувари поља и шумски чувари

„полицијска комесари;

„кметови и помоћници кметова;

„прокуратори републике и њихови суп„ститути;

„примирителне судије (les juges de paix);

„службеници жандармерије (les officiers de gendarmerie);

„главни полицијски комесари;

„и истражне судије.

Сва ова органи немају исту надлежност.

Пољски и шумски чувари имају поглавито дужност да истражују делинта и исгуне којима се преда пољска и шумска својина (члан 16. зак. о кр. пост.).

полицијска комесари, кметови и помоћници кметова истражују све исгуне које казни нижа полиција (члан 11. зак. о кр. пост.),

прокуратори републике и њихови суп-ститути имају дужност истраживања делинта и злочина (члан 22);

Органи судске полиције које закон квалификује као помоћнике државног тужиоца и то: примирителне судије, службеници жандармерије, главни и обични полицијски комесари, кметови и њихови помоћници придружени су службеницима државног тужиоца (le ministère public) у истраживању злочина и делинта (чл. 48, 49. и 50).

Истражни судија од свих службеника судске полиције има највећу власт: у праву истраживања злочина и делинта и да их гони, баш по званичној дужности у извесним случајевима, сједињује се и право констатовања и испитивања.[1])

Атрибуције других службеника судске полиције ограничене су:

они примају извештаје, доставе и тужбе које су им упућене; (чл. 11. 16. 48. зак. о кр. пост.).

они означавају у протоколима које редигирају у овоме циљу природу и околности дела које имају задаћу да истражују (чл. 11. 16. 54. пом. зак.).

Најпосле, они предају непосредно ове доставе и протоколе органу државног тужиоца који је надлежан да гони.

Тако, *право испитивања не припада овим службеницима;* они не могу ни позивати оптуженог и испитивати га, ни вршити сумарно саслушање сведока, ни вршити претрес станова. Они су поглавито установљени да примају доставе и тужбе и да достављају без одлагања ове акте службеницима (функционерима) који су надлежни за гоњење. (НАСТАВИЋЕ СЕ)

Милош М. Станојевић
судија

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

Правилност просека бутина дала је повода судским лекарима да верују једно време, да је злочин над малом Жаном могао извршити само лекар или хирург. Једна ненаиђена изјава у овом смислу, коју је штампа објавила, створила је у маси веровање да је овај злочин извршио квартовни лекар Д-р Н. Просек бутина, међутим, није извршен савсбрано операторскоj праксом. Један добар лекар или оператор радио би, несумњиво, сасвим друкчије, према уобичајеној методи за операсање. Исто би тако и један квартовни лекар, ненавикнут на хируршке операције, или какав студент медицине, показали много мање умешности но што

[1]) *Faustin-Hélie.* — Traite de l' instruction criminelle.

[1]) *Hélie,* Traite de l'instruction criminelle. t. IV Стр. 14.

[2]) *Garraud.* — Traite theorique et pratique d' instruction criminelle стр. 333. t. II.

[3]) Или је *flagrant delit* објашњено на свом месту напоме.

[4]) *Garraud.* — Цитирано дело. Стр. 134.

[1]) *Faustin Hélie.* Traite de l'instruction criminelle. t. IV. Стр. 45.

је показао наш злочинац; њихов посао, не би било тако сигуран, правилан и вештачки. Ми се несумњиво надајамо у присуству индивидуе, која припада или је припадала једној од ових категорија заната: клача, месара, кувара, болничара или обуџара. Злочинац се морао упражњавати у једном од ових заната за дужи низ година. Највероватније је, да злочинац припада или да је припадао обуџарском реду, пошто савршено и геометријска симетрија пресека ногу показује несумњиво, да је извршивац овог пресека навикнут на руковање оруђем, које се повлачи кружно и сигурном руком. То су обуџари који, по природи свога посла са најмањом симетријом и прецизношћу секу кожу и ђоновс. Најтежа операција у њиховој професији јесте отсецање ђонова. За ову операцију потребна је сигурна рука и сигурно око, јер и најмање погрешни потез ножа може засећи кожу и упропастити посао. И череченье леша мате Жане извршено је, по свој прилици, од каквог обуџара или бив. обуџарског радника, који је навикнут да рукује обуџарским ножем.

Потребно је да поменемо још једну важну ствар: по извршеном череченьу леша злочинац је пажљиво опрао крваве делове трупа своје жртве. Да ли је то учинио на респекта према смрти, или због ужаса од крви, или из брige за чистотом? Ужас од крви и респект према смрти доказивали би, да злочинац припада раси у којој преовлађују она два осећаја. У сваком случају ово прање леша карактеристично је: злочинац није вулгаран бандит већ сентиментално биће.

Паковање.

По извршеном череченьу леша злочинац је, као што смо видели, ишчеречене делове спаковао у четири пакета. Идеја о паковању ишчереченог леша у више пакета, пажња и умешност које су у ово паковање биле унесене, начин паковања и везивања, пружају неколико важних и тачних упута: пажљиво и умешно справљање пакета резултат је карактера и професионалних навика злочинчевих. Злочинац се није нарочито трудио да брижљиво и умешно пакује ишчеречене делове, већ је то учинио по самој својој природи, као човек од укуса и реда, и по својој навици да стално и са највећом пажњом пакује поједине ствари. Која друга личност метнула би леш у торбу или у сандук, или би га увила у платно, док се наш злочинац, међутим, служи специјалном хартијом за паковање, коју је приређивао због својих послова. Главни пакет имао је облик обичне ручне торбе са два завоја: унутрашњи од старог огртача и спољашњи од хартије, а везивањем је било подељен на шест сектора. Цело паковање у опште било је извршено са пажњом, која се показала „вишим“ паковањима. Које су то личности, које по својој професији морају овако брижљиво паковати поједине ствари? То су оне, које се занимају било трговином с хартијом на велико, било трговином са тканинама. За транспортирање хартије у већим количинама и тканина од свиле, кадифе итд., трговци, комисионери и фабрички агенти морају своју робу паковати врло пажљиво, и нарочито пазити да канал, којим је пакет увезан, не остави никакаов трага на хартији или тканини. То су, дакле, или трговци са тканинама и хартијом, или комисионери и фабрички агенти за ове стварі међу којима треба тражити нашег злочинца.

Ношење пакета.

Наш злочинац, као што нам је познато, носио је свој пакет под левим пазухом. И у самом свом начину ношења пакета огледају се трагови злочинчеве професије: он је овако носио пакет по својој професионалној навици. Злочинац није само навикнут да брижљиво и лепо справља пакете, већ и да их носи под пазухом. Један зидарски радник носио би овакав пакет на рамену, као што носи корпу с цигљама, док би га Јуморија носио на плећима, месар на леђима или на рамену, бакалин о руци а улични комисионер у руци. Међутим сви трговачки путници и агенти, нарочито за тканине и хартију, носе своје жутре под пазухом. И начин ношења пакета показује, дакле, да злочинац припада неома ограниченој категорији личности, које су по природи своје професије навикнуте на ношење пакета под пазухом.

Саучесник.

Остаје нам још последње питање — само о саучешћу. Ми смо утврдили и доказали, да је злочин извршен над Жаном Ван Галк дело каквог сама, и при овом мишљењу стално остајемо. При свем овом, није искључена могућност да је злочинац, после извршеног дела, признао неком пријатељу своју злочин, и да је овај пријатељ, сазнав под каквим је условима наступила детиња смрт, примио на себе да однесе и одбаци пакете с ногама и цилезама. Овај саучесник извршио је, са гледишта морала, једну гнусну и одвратну акцију, али је са гледишта казне извршио једну обичну законску повреду, за коју би био кажњен незнатном казном.

Допуштајући саучешће под овим условима, вероватно је да је саучесник она личност, која је виђена у Хајазу 15. фебруара око 4 часа по подне, и чија смо лични опис изнели приликом анализања сведоџаба.

Општи закључци и реформе које треба остварити.

Познато је који су нас мотиви определили да се занимамо злочином Ван Галк — жеља да осветимо једно несрећно ванбрачно дете — жртву наших социјалних поремећаја и срама мушкараца.

Да би открили злочинца, ми смо утврдили праве путеве који воде истини, формулисали рационални систем истраживања и остали једино могућну и практичну методу. Даље смо показали, како се помоћу научних дедукција може утврдити средња тачка или кука злочина. С друге стране опет, одредили смо карактере и услове ове куће, и на злочинченом путу нашли специјалну кућу која одговара овим условима и карактерима. Најзад смо одредили и индивидуални карактер злочинчев. На утврђеном путу, у центру сумљиве зоне, у нарочитој кући, нашли смо једнаког човека на свету који је могао извршити злочин, једно сложено биће, изванредан тип, који је одговарао скупу услова које смо били одредили.

После неколико дана студирања, размишљања, истраживања, рачунања, анализисања планова кварта и свакопрених испитивања на терену, после контролисања и проверавања, ми смо разрешили овај тешки проблем и открили злочинчев пут, кућу злочина па, најзад, и самог злочинца. Једна страховита сумња, међутим, помрачавала је јасност наших опажања и сводила на нулу резултат нашег најсавеснијег рада. Дете је, тврдило се, убијено, поштo је претходно сахрањено. Личност, чија је кривица, према нашој истрази, била очигледна и доказана, припадала је јеврејској раси, а међу Јеврејима, међутим, нема убица. Наша истрага, на овај начин, запрашала се констатовањем једне немогућности. Ми се налазимо у правом лоросоваку, изненађени и узнемирени појављеном контрадикцијом у нашем истраживању, кад нам одједном притекоше у помоћ накнадни резултати хемијског и медицинског вештачења, којима је несумњиво утврђено да злочинац није убио дете после силовања, већ да је оно, мртво пијано, подлегло мождану и плућној конгестији. Завођач мале Жане није, дакле, био убица, већ дегенерисани бедник који је, у моменту еротичног лудила, силовао лепо детиња. После ове констатације вештака, нестало је немогућности у нашим истраживањима, пошто мала Жана није била убијена.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине гложанске, актом својим Бр. 1933, пита:

Решењем одбора и збора општине Бр. 558 и 692 од 4. априла ове год. буџет општине гложанске одобрен је са приразом 29% на сваки дин. непосредне порезе, коју грађани ове општ. у овој години плаћају, па га је одобрио и окружни одбор решењем својим од 15 маја т. г. Бр. 437.

У буџету је предвиђено на име прихода од дуђанске аренде 450 дин. од лица, која у овој општини држе дуђане од пре 6 год. а до сада аренду на своје дуђане нису плаћали, ма да село Гложане, на основу закона о сеоским дуђанима, нема права на дуђане, јер је удаљено свега 9. километара; али одбор имајући у виду њихово постојање и продавање немонополисаних ствари као и што им закон о сеоским дуђанима одобрава, отпетиће их је са по 150 динара свега 450 дин.

Доцније кад је приступљено наплати ове аренде, дуђанџије су мајавале жалбу противу буџета ово општинског; и по-

лициска власт ор. ресавског, решењем од 30. септембра ове г. Бр. 17285, задржана од извршења партију буџетску за дуванске аренде.

Моли се уредништво за објашњење: да ли је и после надлежно одобреног буџета надлежна полициска власт да задржана од извршења поједине буџетске партије, и ако јесте, да ли је њено решење извршно, а ако није коме се жалба треба изјавити против оваковог решења.

Поново се моли уредништво да ово одштампа што пре, јер је и конац године, те да би се знало шта ће се даље радити.*

— На ово питање одговарамо:

По члану 28. закона окружним, среским и општинским буџетима, један пут одобрени буџет не може се више узимати у разматрање.

Према овоме, ако је начелник сремски задржавао својим решењем непосредно извесне буџетске позиције, то би била погрешка, јер се одобрени буџет не може мењати ни у погледу прихода ни расхода.

Али из овога не излази као последица и то, да начелник сремски не би имао права да задржи од извршења административне одлуке општинског суда, које би он доносио у вези са плаћањем ове аренде, јер таме, што је општина предвидела у свом буџету ову аренду од дувана, она није стекла право и да је наплати, ако сеоска дувани не могу постојати у селу према чл. 2. закона о сеоским дуванима.

Начелник сремски никако не би смео поништавати општинскоме суду, да се држе у селу дувани противно поменутом закону, него би и сам морао учинити све што треба, да се они затворе, и да нагна и општински суд, да он сваки нови покушај отварања достанља среској власти, ради даљег законског поступка.

Овако радећи, буџет би остао онакав како је одобрен, и не би по форми, био повређен чл. 28, само што се приход од аренде не би наплатио услед тога, што постојање сеоских дувана не би било признато.

Ако општински суд налази да и преко свега овога има права на наплату, он се може жалити на одлуку среске власти Државном Савету, према ставу трећем чл. 170. закона о општинама.

II

Суд општине крушичке, актом својим Бр. 1273, пита:

„Председ ник овог суда од 4. октомбра ове године бр. 1199, кажњена су извесна лица за дело из § 391. кривич. закона, са по 15 дана затвора и три месеца полицијског надзора, а по тужби приватног лица.

Осуђена лица изјавила су на поменуту пресуду жалбу, која је благовремена, а на жалбу нису утиснула никакве таксе, нити су приложила уверења о сиротном стању, а у жалби назначено је да таксу не плаћају због сиромаштине. Жалба је предата пошти на повратни рецепис.

У чл. 9. закона о таксама, ставу првом, вели се: „писмено власт ће примити само у случају, кад јој се упути поштом. Завешће га у протокол, па затим оставити у акта с'назномеом, да је ово учињено стога, што није плаћена пропісна такса".

Али иако су именована лица одиста сиротног стања, то се моли уредништво за објашњење у свом првом наредном броју, има ли места ову жалбу оставити у укте по напред наведеном пропису или не, и шта суд у оваким случајевима треба да ради?*

— На ово питање одговарамо:

Члан 9. закона о таксама, истина, говори онако, како је напред речено, или се у овом даном случају не може поступити по њему, пошто су жалиоци у жалбама нарочито истакли, да таксу не плаћају због сиромаштине, па се општински суд уверио да је тај навод истинит.

Да је жалба упућена неко другој власти, која по својој надлежности није у положају да се увери: да ли је наведена околност о сиромаштини тачна или не, она би могла поступити по поменутом законском наређењу, али кад је то случај са влашћу, која је баш надлежна да издаје уверење о овом завту, као што је тај суд, онда би другчијим поступањем био повређен чл. 2. т. 8. закона о таксама, и жалиоци неправедно лишени права жалбе.

Нека, дакле, суд спроведе жалбу непостепеном суду, и у спроводу нека нагласи да су жалиоци сиротног стања, па ако првостепени суд нађе да овај напод без нарочитог уверења не вреди, он неће ни узјати у оцену саме ствари.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Један случај сукоба о надлежности између Министра Унутрашњих Дела и Министра Грађевина.

Миленко Р., из Ужица, изјавио је Министру Унутрашњих дела жалбу на решење начелства окр. ужичког од 13. маја 1910 год. № 4186., којим је, на основу чл. 11. закона о уређењу округа и срезова, оснажено решење начелника среза ужичког од 26. априла исте године № 4378., а којим је он одбивен од свог тражења накнаде за његово имање, које му је просечено окружним путем Ужице — Кокин Брод, — па је тражио, да се то решење начелства поништи.

Ту жалбу Миленкову, са односним актима, Министарство Унутрашњих дела упутило је Министарству Грађевина на надлежни поступак.

Министарство Грађевина, налазећи да ово није надлежно за разматрање и решење по овом предмету, пошто овде није у питању оцена процене, што по § 22. закона о експропријацији, сматра у надлежност Министарства Грађевина, него је овде у питању законитост ожалбеног решења окружног начелства, за оцену чега је надлежан Министар Унутрашњих Дела, — вратило је поменуту жалбу са односним актима Министарству Унутрашњих Дела на надлежни поступак.

Али Министар Унутрашњих Дела и после учињене објашњења остао је при томе: да је за доношење одлуке по овом предмету надлежан Министар Грађевина, па је писмом од 10. јуна 1910 год. № 11122. поново тај предмет упутио Министру Грађевина на расмотрење и решење, а како се са тим не би сложио, да је код Државног Савета, у смислу чл. 7. чл. 144. Устава, изазове сукоб.

Министар Грађевина, налазећи да он није надлежан за расматрање ожалбеног решења, које је донето на основу закона о уређењу округа и срезова, упутио је овај предмет Државном Савету и молио, да у смислу тач. 7. чл. 144. Устава изволи решити: ко је надлежан за расматрање и решење ожалбеног решења — Министар Грађевина или Министар Унутрашњих Дела.

Државни Савет, по расмотрењу односних аката, нашао је, да је за расправу спорног предмета у овом случају надлежан Министар Унутрашњих Дела, јер овде није у питању оцена процене, па да би у смислу § 22. закона о експропријацији био надлежан Министар Грађевина, већ је у питању законитост решења среске власти, којим је жалилац Миленко одбивен од тражења накнаде за његово имање, које му је просечено окружним путем, зато, што се овим просецањем имање не штети, и што је тражење застарело, а за оцену тога питања надлежан је Министар Унутрашњих Дела, у толико пре, што је и решење начелства окр. ужичког, којим је одобрено поменуто решење среске власти, засновано на чл. 11. закона о уређењу округа и срезова.

Стога је Државни Савет на основу тач. 7. чл. 144. Устава и чл. 32. сапетског пословника, решио, да је за расправу поврепутог спора надлежан Министар Унутрашњих Дела.

Одлука од 10 августа 1910 године № 7760.

Лица, која се бирају за окружног деловођу, морају поред осталих услова имати на дан избора најмање 30 година старости.

Окружна скупштина округа в..... на дан 8. августа 1910 год. изабрала је за окружног деловођу Милана С... судског писара на В....., и ову своју одлуку доставила начелству окружном на оцену и решење.

Начелство окружно нашло је да ова одлука не одговара закону из ових разлога:

По чл. 123. закона о уређењу округа и срезова, окружни деловођа може бити свако лице, које има квалификације за среског начелника, по кандидати с погодбама из тач. 3. и 5. чл. 48. могу бити изабрани, ако имају у три године службе, која се ту предвиђа.

Како се пак по чл. 48. истог закона за среског начелника може поставити лице, које поред осталих услова има и најмање тридесет година живота, који услов нажи по горе поменутом законском пропису и за окружног деловођу, а међутим из кондуит листе и сведоџбе о школовању види се, да је изабрани кандидат рођен 25. јануара 1881. год., те

до данас није напунио 30 год. живота, на према томе није испунио услов из тач. 1. чл. 48 помен. закона, то следствено не може ни бити биран за окружног деловођу.

С тога је, на основу чл. 14. зак. о уређењу округа и срезова, ову одлуку задржао од извршења и цео предмет послао Министру Унутрашњих Дела.

Министар, служећи се са посматрањем надзорне власти, послао је овај предмет Државном Савету на коначно решење.

Државни Савет нашао је, да је решење надзорне власти на закону основано, па га је стога, на основу чл. 14. закона о уређењу округа и срезова, одобрио.

Одлука од 20. августа 1910 год. № 8330.

За отуђење своје шуме надлежан је да доноси одлуку састанак тога села, а не збор целокупне општине.

Збор општине ср. р..., коме је наседавао гласачки одбор за председника и два члана, на дан 5. марта 1910. год. донео је одлуку, да село Д. из своје шуме меже отуђити 4350 грмова чамове и јелове горе у циљи исплате дужне новце.

Државни Савет нашао је, да ова одлука не одговара закону из ових разлога:

1.; што разлом збора није руководио бирачки одбор, састављен према тач. 17. чл. 86. закона о општинама, него бирачки одбор састављен према чл. 52. истог закона, који важи само за изборе општинских часника;

2., што је ову одлуку донео збор целокупне општине ср. р..., а међутим према чл. 57. закона о општинама само састанак селана села Д. требао је, да донесе одлуку о отуђењу своје шуме.

С тога је, на основу чл. 33. зак. о општинама, решио, да се ова одлука о отуђењу не одобри.

Одлука од 17. августа 1910 год. № 8010.

Јос. К. Ст.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Милосав Марић, нађа, похрао је свог газду Радомира Гајића, бакалина овдашњег, па затим побегао.

Он је стар 17 година, приличног раста, малих бркова, у оделу грађанском са качкетом на глави. Акт кварта доровског Бр. 5989.

Тодор-Тоша-Ђорђевић Чокдаревић, журнајија овдашњи, има да се уме на одговор за дело из § 191, кр. закона или се нашли у бегству.

Он је стар 36 година, родом из Турске, високог раста, добро развијен, смеђе косе и бркова, обрија, глаца врпуног. Од особених знакова има на потиљу белегу од посекотине која је зацелила. Акт кварта сазаревачког Бр. 9040.

Риста Алексић, из Бресника, поред низе затвора има да издржи и годину дана полицијског надзора, али се нашао у бегству. Он је стар 20 година, онако, добро развијен, приличаљат, без особених знакова. — Акт начелника среза студеничког Бр. 14658.

Радоје Клеменић, зв. „Пајак", чији елику доносимо, познати пошкар, побегао је 16. овог месеца из казненог завода у Топчидеру са рада. Он је стар 19 година, висок 154 см., косе затворене плаве, очију шуњавасто-зелених. Од особених знакова има јамицу на средини браде. — Дешења Управе казненог завода Бр. 5967.

Непознати крадљивац, ноћу између 13. и 14. овог месеца, провалили су зид од дућана Живка Матића, бакалина из Београда, и из истог украли: разних врста цигарета у вредности 200 динара, неколико кутија шпигарапира у вредности 40 динара, и разних мешчиних бланеета у вредности 200 динара. — Акт кварта теразијског Бр. 11892.

Непознати крадљивац извршио је опљачку праћу Милану Стојановићу, обућару на Сењаку, у реону топчидерске полиције, и том приликом однео му: један пар женских ципела на дугмета, један пар нових женских ципела са прешом поставом, један пар мушких ципела, два тушета пертле, три пара војничких чокула № 2. и друге ситнице. Акт конесара топчидерске полиције Бр. 3248.

Димитрије Стојановић. — Стапоревић, нма да издржи 10 дана затвора по пресуди начелника среза загребачког Бр. 14840 или се нашао у бегству. Он је стар 36 година, средњег раста, косе и бркова плавих, сувоњав. — Акт начелника среза загребачког Бр. 19606.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најмиљу потеру, а у случају провалажа стражарно их ухвате власти које је потерницу шаљу, с позивом на означене бројеве акта или дешења.

ТРАЖЕ СЕ

Десимир Николић, ђака I разреда овдашње гимназије, пестало је 17 овог месеца и до данас се не зна шта је са њиме. Он је родом из Ужице, стар 12 година, добро развијен, зато испуњена чела. — Акт кварта врачарског Бр. 11396.

Милана Перића, ђака IV разреда основне школе из Београда нестало је пре 15 дана. Он је стар 12 година, ретких и крупних зуба, добро развијен. Акт кварта врачарског Бр. 11170.

Миладин Ђуричић, из Бачковице, отуда је 30. августа од своје куће и до данас се није вратио. Он је стар 17 година, средњег раста, косе смеђе, очију црних. — Акт начелника среза посавског Бр. 12716.

УХВАЋЕНИ

Жико Маринковић, одбегли ученик пожаревачког казненог завода, чиј сам елику и потерницу изнели у броју 33, ухваћен је од стране кварта врачарског и спроведен Управи казненог завода ради даљег издржавања остуде.

Радиша Анић, хлебарски помоћ, чија је потерница изашла у броју 23 ухваћен је и спроведен кварту скадарлијском.

КРАЂА СТОКЕ

Ноћу између 4. и 5. овог месеца, украдене су две кобиле Петру Јанковићу, из Стопојевца. Једна је матора 10 година, висине 138 см. лисаста, са знаком положеном В; друга је матора 6 година, висине до 143 см. цветаста, лисаста, у једну задњу ногу путаста, са скраћеним репом. — Акт начелника среза посавског окрута београдског Бр. 14062.

Николи Бугарчићу, трговцу, украдена је једна кобила, матора 3 године, длаки зелене, у задњу ногу путаста. Дешења начелника среза деспотовачког Бр. 21251.

Ноћу између 16. и 17 овог месеца непознати крадљивци украли су Драгомиру Матићу, трговцу из Зајечара, два вола матора 6.—7. година, један је жут а други сив. — Акт начелства окрута тимочког Бр. 15085.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове краће и крадљивце.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

уредник Милорад А. Вујичић

БРОЈ 41. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 31. ОКТОБРА 1910. ГОДИНА VI

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године под свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у овим 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви **„Полицијског Гласника“** не продају се. Рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија поставити:

за начелника прве класе среза колубарског, округа београдског, Јована Л. Илића, секретара исте класе начелства округа нишког; и

за секретара треће класе начелства округа нишког Андреју Ј. Живковића, начелника исте класе среза колубарског, округа београдског, — обојицу по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 21. октобра 1910 г. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, а по саслушању Министарског Савета решено је:

да се Јован Михаиловић, начелник треће класе среза космајског, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда, стави у ставе покоја с пензијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 19. октобра 1910. г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија поставити:

за декара среза ражањског Д-р. Димитрија Марића, декара општине града Крушевца, по молби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 23. октобра 1910 г. у Београду.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу септембру 1910. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда, у току месеца септембра ове године извршено је у Србији:

1. **Убистава** 28
2. **Детоубистава** 3
3. **Нехотичних убистава** 7
4. **Покушаја убистава** 30
5. **Разбојништава** 12
6. **Силовања** 3
7. **Тешких телесних повреда** . 17
8. **Паљевина** 46
9. **Опасних крађа** 112
10. **Злопамерних поништаја туђих ствари** . . . . . 11 [1].

Од изложених дела пронађено је:

Убистава	23	или	82·1%
Детоубистава	3	„	100 %
Нехотичних убистава .	7	„	100 %
Покушаја убистава . .	30	„	100 %
Разбојништава	12	„	100 %
Силовања	3	„	100 %
Тешких телесн. повреда	17	„	100 %
Паљевина	3	„	6·5%
Опасних крађа	40	„	35·7%
Злопамерних поништаја туђих ствари	5	„	45·4%

Највећи број **убистава** извршен је помоћу *ватреног оружја* (15), затим помоћу *тупог оруђа* (5), помоћу *оштрог оруђа* (4), *дављењем рукама* 3, и *тровањем* 1.

А узроци из којих су ова убиства извршена леже: у *међусобној свађи* за 12 случајева, у *користољубљу* за 3 случаја, у *осети* за 2, у *љубави* за 1, у *ирсиној значајне дужности* за 1, и у *љубомори* за 1 случај. За осам случајева узроци су *непознати*.

Посматрана према местима у којима су извршена изложена убиства јављају се: у срезу јасеничком округа крагујевачког 2 (оба непронађена), у срезу ужичком 2 (1 непронађено), у срезу млавском 2, у срезу златиборском 2 и по 1 у срезовима: колубарском округа београдског, подгорском, пчињском, јабланичком, лесковачком, крагујевачком, лепеничком, расинском (непронађено) деспотовачком, парћинском, сврљишком, посаво-тамнавском, пожаревачком, моравском округа пожаревачког, љубићском, браничевском, добричком, рачанском (непронађено), моравачком, и у вароши Нишу.

Детоубиства извршена су по 1 у срезовима: поцерском, ужичком и у вароши Београду.

Нехотична убиства извршена су по 1 у срезовима: посавском округа београдског, алексиначком, ужичком, добричком, пожешком и у варошима Неготину и Смедереву.

Покушаји убистава извршени су: у срезу парћинском 3, у срезу лесковачком 2, у срезу ужичком 2 и по 1 у срезовима: колубарском округа ваљевског, поланичком, оба јасеничка, неготинском, трстеничком, ражањском, левачком, ресавском, бањском, сврљишком, нишавском, млавском, качерском, љубићском, добричком, ариљском, жичком, тривском, и у варошима: Врању, Крагујевцу, Смедереву и Београду. Сва ова дела извршена су у међусобној свађи и осети.

Разбојништва су извршена: у срезу космајском 2, у срезу зајечарском 2 и по 1 у срезовима: колубарском округа ваљевског, лесковачком, брзопаланачком, поречком, голубачком, моравском округа пожаревачког, ужичком и бољевачком.

Силовања су извршена по 1 у срезовима: тамнавском, алексиначком и студеничком.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу пожаревачком 2, у срезу подунавском 2, у срезу тривском 2 и по 1 у срезовима: жупском, левачком, рашевском, голубачком, моравском округа пожаревачког, љубићском, таковском, орашком, моравичком, жичком и у вароши Београду.

Паљевине су извршене: у срезу хомољском 4, у срезу заглавском 4, у срезу добричком 4, у срезу врачарском 3, у срезу лепеничком 3, у срезу тампавском 2 (1 пронађена), у срезу трстеничком 2 (1 пронађена), у срезу бањском 2, у срезу јадранском 2 и по 1 у срезовима: колубарском округа београдског, посавском округа београдског, ваљевском, крагује-

[1] У септембру месецу пр. год. дала ових дела је

1. Убистава	36
2. Детоубиства	—
3. Нехотичних убистава	3
4. Покушаја убистава	24
5. Разбојништава	19
6. Силовања	2
7. Тешких телесних повреда	13
8. Паљевина	42
9. Опасних крађа	142
10. Злопамерних поништаја туђих ствари .	8

вачком, поречком, брзопаланачком, крајинском, леваком, ресавском, параћинском, мачванском, рађевском, звишком, мланском, таковском, бољевачком, прокупачком, пожешком (пронађена) ариљском и у вароши Пироту.

Вредност свих ових пљачина износи око **50.000** динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду **8** (5 пронађених), у срезу посаво-тамнавском **8**, у срезу звишком **7** (1 пронађена), у срезу бољевачком **6** (2 пронађене), у срезу зајечарском **5** (4 пронађене), у срезу ваљевском **4** (2 пронађене), у срезу деспотовачком **4**, у срезу дјагачевском **4**, у срезу лепеничком **3** (2 пронађене), у срезу јадранском **3**, у срезу мачванском **3** (2 пронађене), у вароши Пожаревцу **3**, у срезу ћићинском **2** (1 пронађена), у срезу јабланичком **2** (1 пронађена), у срезу лесковачком **2**, у срезу неготинском **2** (1 пронађена), у срезу трстеничком **2** (1 пронађена), у срезу жупском **2** (обе пронађене), у срезу ресавском **2**, у срезу поцерском **2** (обе пронађене), у срезу азбуковачком **2** (1 пронађена), у срезу таковском **2** (1 пронађена), у вароши Смедереву **2** (1 пронађена), у вароши Зајечару **2** (обе пронађене), у срезу пожешком **2** (1 пронађена), у срезу пречанском **2** (1 пронађена), у срезу жичком **2** и по **1** у срезовима: грачанском, врачарском, полубарском округа ваљевског, подгорском (пронађена), тамнавском (пронађена), гружанском, ћуковском, брзопаланачком, поречком (пронађена), белићком, леваком, параћинском, моравском округа нишког (пронађена), алексиначком, нишавском (пронађена), белопаланачком, рађевском, мланском, хомољском, тимочком, прокупачком, грнавском (пронађена) и у варошима: Врању Пироту (пронађене).

Вредност свих опасних крађа износи око **24.890** динара.

Злопамерних оштећења туђих ствари било је: у срезу нишком **2** и по **1** у срезовима: тамнавском (пронађен) лепеничком, брзопаланачком, нишавском, орашком (пронађен), зајечарском (пронађен), златиборском (пронађен), студеничком, и у вароши Београду (пронађен).

Вредност свих оштећених ствари износи око **2.500** динара.

Поред изложених дела у тому месецу септембра извршено је у Србији и **9 самоубистава** и то: у срезу врачарском **2** у срезу гружанском **2** и то **1** у срезовима: лепеничком, јасеничком округа смедеревског, пожешком, ариљском и вароши Смедереву.

Ова самоубиства извршена су: *ватреним оружјем* **5**, *вешањем* **3** и *дављењем у води* **1**, а узроци њиховом извршењу леже: у *болести* за **4** случаја, *у душевном растројству* за **2**, и за **3** случаја узроци су *непознати*

Покушаји самоубистана извршени су: у вароши Београду **2** вешањем и тровањем, а узроци за оба *рађају домаћи живот*; у вароши Шапцу, ватреним оружјем а узрок непознат, и у срезу студеничком, оштрим оружјем узрок *страх од казне*.

Општи преглед до сад изложених дела овакав је:

Текући број	ОКРУЗИ	Убиства	Детоубиства	Покушаји убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Тешке телесне повреде	Пљачке	Опасне крађе	Злопамерна оштећења туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	1	—	1	—	2	—	—	5	2	—	2	—
2	„ ваљевски	1	—	—	1	1	1	—	3	7	1	—	—
3	„ ужички	3	—	—	4	1	—	—	—	7	—	—	—
4	„ пожаревачки	4	—	—	2	—	—	—	4	4	1	2	—
5	„ крајиншки	—	—	1	1	2	—	—	2	5	1	—	—
6	„ врањски	1	—	—	2	—	—	1	2	4	—	—	—
7	„ моравски	2	—	—	3	—	—	1	2	9	—	—	—
8	„ нишки	2	—	1	2	—	1	—	2	2	2	—	—
9	„ пиротски	—	—	—	1	—	—	—	1	3	1	—	—
10	„ подрински	1	1	—	—	—	—	1	4	10	—	—	1
11	„ шумадијски	4	1	1	3	3	—	4	6	12	—	—	—
12	„ ћуковски	1	—	—	2	—	—	2	1	2	—	—	—
13	„ смедеревски	—	—	1	2	—	—	2	—	2	1	2	—
14	„ тимочки	1	—	—	—	3	—	—	5	14	1	—	—
15	„ топлички	1	—	1	1	—	—	—	5	1	—	—	—
16	„ ужички	3	—	1	1	—	—	—	3	4	1	2	—
17	„ чачански	1	—	—	2	—	1	4	—	1	1	—	1
18	Управе града Београда	—	1	—	1	—	—	1	—	5	1	—	2
	Свега:	**28**	**3**	**7**	**30**	**12**	**3**	**17**	**46**	**112**	**11**	**9**	**4**

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 25. октобра 1910. године Бр. 1836. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

СУДСКА ФОТОГРАФИЈА

(СВРШЕТАК)

Ми данас претежнимо, захваљујући Бертилоновом метричком апарату, инструмент, који нам допушта да добијемо фотографије, на којима се могу директно читати величина и одстојање снимљених предмета, и да израдимо, тако рећи аутоматски, план фотографисаног места.

Потребно је, даље, фотографисати све детаље, који могу бити од интереса и користи по истрагу: изломљен намештај, обијена врата, браве итд. Трагови оруђа, употребљеног за обијање или разваљивање, могу знатно допринети да се пронађе злочинац, или бар да се утврди начин извршена дела. И сами застирачи собе, у којој је злочин извршен, понекад су веома инструктивни по истрагу. Њихова карактеристична изгужваност показује често да је било борбе, а понекад и правац злочиначког бегства.

Трагови крви веома су важни по истрагу, и с тога је неопходно потребно фиксирати њихов облик. Ови трагови најчешће се налазе на земљи — поду — ако проилазе од жртве, а на зиду и по инвентарима столица, стола и т. д. ако проилазе од злочинца. На основу њих могу се одредити покрети жртве. Млазеви крви на зиду проилазе, у већини случајева, од повређених артерија, јер док крв из повређених вена дуни, дотле на повређених артерија шиба млазевима услед трзања срца.

Крвави отисци пртију представљају, нарочито ако слој крви није велики, верну слику папиларних линија ноже пртију. А поштo је данас доказано, захваљујући радовима Галтона, Бертилона, Вусетиха и т. д. да нема два човека који би имали исти облик и правац ових линија, то су ови отисци врло важно средство идентификације, те је с тога и њихово фотографисање неопходно потребно.

Али, поред папиларних отисака пртију, има и других, који су од капиталног интереса по истрагу. Мислимо на оне отиске, које на извесним предметима остављају масне материје на површини пртију, који су махом невидљиви за голо око. Отисци ови могу се наћи на стаклу, поираном дрвету, и у опште на сваком предмету са хомогеном и глатком површином, која не апсорбује или врло мало апсорбује масне материје. Понекад су видљиви а понекад невидљиви за голо око. Међутим, помоћу специјалних метода могућно је увек фотографисати их и знатно увећати.

И отисци ногу такође су врло важни по истрагу, те с тога и њих треба фотографисати. Њихова фотографија биће допуна изливању њихових калупа у гипсу.

Најзад фотографски апарат утврдиће нам тачно положај леша, који нас може обавестити о многим стварима, а нарочито да ли се налазимо у присуству убиства, самоубиства или несрећног случаја. За фотографисање лешева утврђена су правила, која допуштају да се добију фо-

тографије на којима се може све контролисати.

Фотографија је исто тако драгоцена и за утврђивање идентитета непознатих лешева, облика рана, модрица и т. д. које се налазе на телу убијеног или самоубице.

Неколико речи о утврђивању идентитета непознатих лешева. Познате је већ, да је ово утврђивање често пута врло тешко, много теже но код живих личности. Зашто? Прво зато, што су очи капци затворени, а изглед лица измењен. Чак и онда, кад су очи капци отворени, они се не могу познати због промена које у њима наступају одмах после смрти. Очи мртваца тамне су и препокривене сном навлаком, а рожњача је нешто спљоштена. Ови феномени произлазе од сушења ових органа. Поред промене у очима, кожа и усне мењају такође боју и постају жућкасте и зеленкасте. Са овим разлога потребно је, пре него што се приступи фотографисању лешева, удесити их тако да се на фотографији показују као живи. Овим оживљавањем лешева занимао се Д-р Гос, из Женеве. Ми смо његове методе упростили и усавршили, и на овај начин успели да добијемо одличне резултате правилном оживљавања лешева у циљу фотографисања. Нашчеглу течност на очају леша ми замењујемо инјекцијама глицерина, а лице посипамо танким слојем талка.

На реду су примене друге категорије фотографија у судској и полицијској материји: *фотографије као средство вештачења*. Примена ових фотографија почива искључиво на великој осетљивости фотографске плоче на најмање диференције у бојама, која се осетљивост може још више појачати употребом филтрова разне боје и специјалних ортохроматичних плоча.

Испитајмо укратко случајеве, у којима нам фотографска плоча може открити ствари, које су невидљиве за голо око. Овде нам, на првом месту, долази фотографско испитивање леша у циљу откривања трагова удараца, задављивања и т. д.

Удар или притисак на на ком делу човечјег тела има увек за последицу изливање крви у унутрашњост коже. Ако удар или притисак није био јак, овај излив манифестује се у малом пречнику, које брзо ишчезава услед апсорпције разливене крви. У колико је удар или притисак био већи, у толико је ударено или притиснуто место пречнике јер, услед споре апсорпције, кри дуже остаје под кожом, згушњава се и производи, у почетку, црно-љубичасту боју на контузованом месту, која доцније постаје, услед напредовања апсорпције, све више и више жуто-зелена, и ишчезава потпуно после неколико дана.

На лешевима убијених, ако је било борбе, — ови трагови — модрице — веома су видљиви и обојени угасито-црно. Али, ако притисак или удар злочиначе руке није био јак, они су невидљиви и ако постоје на телу, те их с тога треба открити помоћу фотографије.

Осећамо потребу да нагласимо, да је мишљење публике: *да се на лешу могу наћи отисци пристију којима је жртва задављена или притиснута*, скроз погрешно. Стоји, међутим, факт, да се на месима задављења и притискивања налазе угњетије модрице, али су ови трагови једнолики и без никаких нацрта папиларних линија. Ова једноликост отиска произлажена је низном крви по целој површини притиснутог места.

Фотографија је тако исто у могућности да нам открије разне трагове на рубљу, хаљинама и т. д. који су потпуно невидљиви за голо око. Овде је поглавито реч о крвним мрљама на опрани материјама. Хемијска анализа у стању је да, готово увек, дође до резултата, ако су ове мрље видљиве, али је њен успех несигуран ако су оне невидљиве, а у ствари постоје. Много је сигурније, међутим, да се у овим последњим случајевима примени фотографија, на тек пошто се на основу ње открију места са крвним мрљама, да се приступи хемијској анализи.

Микрофотографија, поред своје велике примене у вештачењу писмених докумената, такође је од велике важности и у судској материји. Она још служи полицијском вештаку и судском лекару за прибављање доказа за њихова стручна мишљења. Ако вештак и, нр. тврди у своме рапорту да је на рубљу нашао трагове крви или сперме, поротници или бранилац могу посумњати у ово тврђење, и мислити да се вештак преварио. Да би им разбио сваку сумњу, вештак треба да им покаже фотографске снимке микроскопских резултата, увеличавајући, разуме се, клише.

Помоћу фотографске плоче у стању смо још реконструисати сагорела писма и повчанице. Ово реконституисање текста писаних докумената, који су случајно или намерно предати ватри, понекад је од врло велике важности за истрагу,

Пишући плајазом по хартији, ми је у исто доба оглаш притискујемо. Овај притисак, поред више или мање јаких црта, произведених графитом, манифестовање се на хартији у облику издубљености, и пренеће се, такође у облику издубљености, на листове хартије који су у додиру са листом на коме писмо. Сва ови отисци, који су у многим случајевима невидљиви за голо око, могу се открити помоћу фотографије.

Помоћу специјалних фотографских плоча (желатин-бром) може се несумњиво утврдити, да ли је једно затворено писмо отварано и поново затворено. Фотографисањем коверта под извесним нагибом констатују се трагови поновног лепљења.

Предазимо на врло важну главу судске фотографије: *фотографско испитивање писмених докумената*. Већ одавно судски вештаци, немогући хемијским путем позитивно утврдити трагове радирања и преправљања, употребљују у овом циљу фотографију.

Бертихон, Совенијан, Јесерих, Дешитет, Миновић, Перемеор, Фасер, Шевер на и ми сами, радили смо на усавршавању фотографске анализе, и данас слободно можемо рећи: *ако постоји фалсификат ми ћемо за открити готово у свима случајевима*.

Вештачење једног писменог документа може се вршити у овим циљевима:

1. *Да се открије фалсификат*, и

2. *Да се упореди рукопис два документа*.

У првом случају вештак има да реши ова главна питања:

а) *Јесу ли поједине црте са вештачког документа отклоњене механичким или хемијским путем, и замењене новим!*

б) *Да ли су две или више црта, које се налазе на документу, писане једним истим или разним мастилом и слајзером!*

в) *Јесу ли црте, које се налазе на документу, писане у исто време или у разним епохама? Ако нису писане у исто време, онда које је писане старије?*

г) *Да ли се на документу, између исписаних и празних редова, налази какав мешовити текст, писан сипатетичним мастилом, шљивачком, млеком и т. п.?* и

д) *Да ли су значнна печати и марке, који се налазе на документу, аутентично или фалсификовани?*

Ово су главна питања, која се обично постављају вештаку у случајевима фалсификата.

Упоређивање два или више писмених докумената — операција тако честа потребна судској пракси — не може се данас ни замислити без помоћи фотографског увеличавања. Време графолога старог стила срећом је прошло, а данашњи судија тражи нешто више од неодређене импресије. Фотографско увеличавање допушта нам да прецењујемо и показемо судији, да се мали микроскопски детаљи, који измичу пажњи пасца, понављају или не понављају у писменима која се упоређују.

Поменемо још на овом месту фотографисање невидљивих отисака мастила, помоћу којих можемо утврдити текст нестаног или уништеног документа, ако је само овај документ био у додиру са хартијом коју притежемо.

Остаје нам још да говоримо о примени треће категорије фотографија у полицијској и судској материји — о фотографијама за идентификовање покретнина.

Поменули смо раније, да смо за сврхе фотографију живих слика обвезни Бертилону. На основу ових фотографија може се са сигурношћу констатовати идентитет, и то је узрок што су оне примењене готово у свима данашњим одељењима за идентификацију. На основу њих је Бертилон створио методу вербалне анализе човечјег лица, тако зване „*живе слике*", а на основу ових, опет, створио је познате албуме за истраживање криваца у слободи, познате под именом „*Д. К. V*", у којима је оличен триумф Бертилоновог система, и који су толико корисни за одбрану честитих људи од професионалних злочинаца.

При завршетку овог непотпуног излагања о судској фотографији, да важемо неколико речи, о техничком васпитању оних, који су позвани да је у пракси примењују.

Поменули смо већ, да је судска фотографија део полицијске технике Да би они, који је примењују, имали успеха, морају притежавати, поред потпуне фотографске технике, и солидног знања у физици и хемији, још и темељна знања

у криминалистици и полицијској пракси. То је, у истини, судски фотограф, на коме лежи дужност да на месту извршеног злочина открије све материјалне трагове помоћу којих је могућно ванаћи злочинца; да ове трагове, једном откривене, упоре ђује са траговима осумњичених личности, и да се, најзад, изјасни о идентитету или неидентитету упоређених трагова. Он, даиле, није само фотограф, већ вештак, који се служи фотографијом да би дошао до циља. На резултатима његовог истраживања почива, врло често, цела оптужба, те је с тога и његова одговорност врло велика.

Послове ове не може вршити обичан фотограф па ма колико он био вешт. Ми идемо још даље, и тврдимо, да је у већини случајева чак и опасно поверити и обичном професионалном фотографу или фотографу аматеру израду судских фотографија. Чак и за обично фотографисање места злочина или непосредног догађаја, фотограф мора бити упознат са праксом полицијских и судских истрага ако хоће да створи корисне фотографије.

Судски фотограф мора у исто доба бити и полицијски вештак. Он мора бити стручњак у полицијској техници, која је позвана да представља научни елемент у истрази; он је спона између истражног чиновника и полицијске праксе. Да би пак имао потребна знања, у исто доба и теоријских и практичних, будући вештак у полицијској техници мора се одавати специјалним студијама, за које данас има могућности. На универзитету у Лозани створен је специјални одсек за полицијску технику, у коме будући полицијски вештак може добити потребну му специјалну наставу. Стварање оваких одсека само се по себи налаже, и ми смо уверени да ће и остали универзитети убрзо следовати примеру лозанског универзитета.

P. A. Pajo

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Пре ове допуне, § 484. није предвиђао рок у коме је извршна власт могла да одреди другу продају, због чега је та власт могла, без ризика за себе, ову продају одуговлачити. Данас већ то не може бити, поштo је моменути пропис поставио максимум времена у коме, по истеку оних шеснаест (односно три) дана власт полицијска мора нову продају одредити. Санкција допуне §-а 484. налази се у §-у 500, а., по коме би извршни орган могао, у случају одуговлачења нове продаје, одговарати дисциплински и грађански.

Прво питање које подстиче наведени пропис, а којим се законодавац овде не бави, јесте ово: да ли купац има правне могућности да, и после истека рока од шеснаест или три дана, положи излицитирану цену, што би имало за последицу да спречи одређивање друге продаје као и одржање његовога, купченога, права на купљено добро?

Питање то у вези је са другим, оптицајним, питањем, а то је ово: да ли се уговор закључен између последњега лицитанта и дужника односно повериоца раскида тим самим што лицитант није, у року од шеснаест (три) дана отказа је продаја извршном остати, положио цену?

Да приметимо, пре свега, да ми, за овај мах, дистрахујемо то питање од кога момента купац на јавној продаји постаје сопственик продатога добра, питање које ћемо доцније расмотрити. Али, ма како се на ово питање одговорило, то је сигурно да је јавном продајом, између последњега лицитанта и дужника односно повериоца, закључен уговор о продаји и куповини, уговор на основу кога је купац обавезан да излицитирану цену положи у року у §-у 483. (§ 507.) означеном, а друга страна дужна је опет да поиисато добро купцу преда.

Горње питање: да ли се тај уговор има сматрати за расинут услед тога што купац није својој обавези на време одговорио има велике практичне важности. Ако се одговори нечатвено, то јест, ако се узме да уговор, и поред тога, остаје у снази, купац има право да излицитирану цену извршном органу положи и после истека шеснаестога или трећега дана, и да на тај начин остане дефинитивни господар продатога добра. Извршни орган не би могао одбити да, после тога момента, прими излицитирану цену. Ако би он то ипак учинио, купац би имао право, по § 895. Грађ. Зак., цену положити суду, који се сматра као општа пуномоћник повериоца који неће да прими од својих дужника исплату дуга. Ако се, пак, да одрицателни одговор, то јест ако се сматра да је уговор раскинут због тога што лицитант није цену положио у законском року, онда купац не може, после тога рока, ову платити: пошто на њему, услед раскида уговора, не лежи више обавеза да излицитирану цену положи, то како би он могао понудити да ову, после истека шеснаестога (трећега) дана, положи? Плаћање претпоставља обавезу, а ове овде нема, а када нема обавезе, то онда не постоји ни право које је купац имао до истека реченога рока, право по коме је он могао, плативши излицитирану цену, остати дефинитивни господар продатога добра. Протеком законсога рока, купац је изгубио могућност за то. Добро ће сада отићи другом, ономе који ма шта, на поновној продаји, да највећу цену. И не само да би протек рока имао ту последицу за купца да би он изгубио купљено добро, већ би он евентуално био оштећен и тиме што би морао изранити ону диференцију која се поновном продајом неће између прве и друге цене, док не би, обрнуто, имао никакво право на вишак који би могла друга продаја дати (§ § 484. и 485.). Наравно; да, ако би се питање у овом последњем смислу решило, купцу не би ништа помогло што би излицитирану цену положио у судске руке, зато што је не би извршни орган хтео примити.

Питање је, као што видимо, од велике практичне важности. Повериоци би могли имати, према приликама, рачуна да се оно реши час у негативном час у позитивном смислу. Ако би било изгледа да ће се добро на другој лицитацији боље продати него на првој, они би имали интереса, да се сматра, да је уговор раскинут због неплаћене цене. Ако су, пак, изгледи против њих, они би, напротив, имали рачуна да се узме да је уговор непрестано у снази, како би извршни орган могао од купца излицитирану цену, и после истеклога рока, примити. Разуме се да ће, од прилике, тако исто, зависити и интерес купчев у погледу начина на који би се исто питање имало решити.

Да бисмо ову тешкоћу расправили, ми морамо правити ову разлику: а°. Рок од шеснаест или три дана протекао је, али власт још није одредила другу продају; б°. Власт је и поновну продају, по истеку горњега рока, одредила.

а°. Друга продаја још није одређена, то јест још се налазимо у току онога месеца у коме је извршна власт дужна, по §-у 484., да одреди другу продају. У том случају, купац може излицитирану цену положити, и ако је рок од шеснаест или три дана протекао. Другим речима, ми сматрамо да се тада респективни однос странака није још изменио: он је опакав исти какав је био и пре истека тога рока, то јест купац има непрестано и право и обавезу да плати излицитирану цену и тако себи осигура прибављање продатога добра, а противна страна (повериоци односно дужник), пак, и право и обавезу да прими испуњење онога што је купац на лицитацији дужан учинити, а то је плаћање излицитиране цене. Све што има сада између се је што, будући је рок од шеснаест или три дана прошао, купац је свакако у ризику да власт не одреди другу продају, ризик који, до истека тога рока, није постојао. Према томе, извршни орган је дужан, у претпоставци коју смо овде предвидели, примити од купца исплату излицитиране цене, и ако би он одбио да ову прими, купац би имао право понудити код суда, по већ наведеном §-у 895. Грађ. Зак.. Ово депоновање, код суда, произведено би исто дејство као и полагање новца извршној власти: купац би се, њиме, ослободио главнога дуга, а то је излицитиране цене („. . . . . онда дужник нека положи дуг у судске руке, па ће се ослободити од дуга“ — § 895.) као и плаћања законских (мораторних) интереса која су, против њега, текли од истека онога рока од шеснаест (три) дана па до дана депоновања новца код суда, а на основу §-а 602. у вези са §-ом 654. Грађ. Зак..

Нема спора да се, протеком рока од шеснаест (три) дана, купац не ослобађа обавеза, јер би то било противно правилу да је уговор — а јавна продаја је само један случај уговора — закон за странке (§ 540. Грађ. Зак), ако би се једна страна уговора ослобађала тиме што овај није на време извршила: то би значило да би постојање обавезе зависило од воље обавезаног, што ће рећи да ту не би било никакве обавезе, пошто је обавеза ограничене воље дужникове, а тога ограничења овде не би било. Исто онако као што нема обавезе у случају

да је уговорен такав услов чије исуњење или неисуњење зависи једино од воље обавезаног, услов који је познат, у праву, под именом potestativnoga услова [la condition purement potestative[1]]. Неиспуњење уговора од стране једног уговорача може имати само ту последицу да на терет тога уговорача стави још једну обавезу: обавезу накнаде штете (arg. на речи: „.... а штетне накнада учини" — у § 553. Грађ. Зак.). У неким законодавствима, као што је на пр. француско, покрива страна имала би, у случају неизвршења уговора, и право на раскидање онога (чл. 1184. Франц. Грађ. Зак.), право које она код нас, бар у случају делиничног неизвршења, нема (§ 553. Грађ. Зак.[2]).

(наставиће се)

Ж. Перић

„АДМИНИСТРАТИВНА УПОТРЕБА ОРУЖЈА ОРГАНА ЈАВНЕ БЕЗБЕДНОСТИ И ВОЈСКЕ

с нарочитим погледом на права Аустрије, Пруске, Средње Немачке Државе, Енглеске, Француске и Италије".

од

Д-ра Августа Вилфлинга.

Сам наслов горњега дела (које је прошле године изашло у Бечу) указује на акутну потребу расправе тога питања у нас, те ће свакако бити од користи да читаоце „Полицијског Гласника" упознамо са садржином његовом, што ће уједно бити и објашњење, како је то питање расправљено у законодавствима горе поменутих модерних држава.

Дело је подељено на четири одељка: I. *Појам права административне употребе оружја; надлежност за регулисање тога права; основи за административну употребу оружја у опште.* II. *Органи јавне безбедности овлашћени за употребу оружја и њихово право на административну употребу оружја.* III. *Административна употреба оружја војске.* IV. *О казнено-правној одговорности органа јавне безбедности и војних лица за последице њихове употребе оружја.*

Да би јасније било излагање целога дела, као и тога, шта је у њему предмет пишчева излагања а шта не, изнећемо целости прво параграф првога одељка његовог, који носи наслов:

Појам административне употребе оружја.

У самом појму државне владалачке силе лежи, да своје заповести извршује, те да на тај начин може васпостављати свако стање какво хоће. Кад се при том воља државна не саглашава са вољом појединца и иде на отпор његове вољу, мора се инак остварити воља државе над вољом појединца. То се од најмаја чини у спини областиана државне управе у облику *принудне силе*, применом материјалне силе.

О *праву принуде* може бити речи тек у модерној држави. *Уставно право принуде* регулисано је скупом гарантија које у уставној држави постоје за то, да се воља појединаца не би морала подвргавати бесконјеној принуди, а нарочито да се не би подвргавала самовољи органа који врше принуду (пошто се држава принуда може вршити само преко физичких особа).

За државну принуду у области унутарње управе остаје још читав низ облика принуде: психолошка (комунузивна) принуда, која је испољена у казнама за непослушност; принуда која постоји у тако званој политичкој егзекуцији, а нарочито у извршењу накнада; најзад, где све то није довољно и прикладно, разни облици личне принуде и непосредне (физичке) употребе силе (непосредни напад на имање, слободу и телесни интегритет појединца).

Крајње од средстава, којима државна управа располаже, јесте *употреба оружја*; њеном помоћу држава је у могућности да приведе у дело своје дужности према свакој непослушности, сходно државној вољи, и да безусловно потчини себи појединца приликом јавне упорности.

Употреба оружја битно се разликује од других средстава принуде. И код примене осталих средстава принуде није искључена опасност, да се према индивидуи не примењује права државна воља. Али у модерним управама за такве су случајеве предвиђене извесне гарантије опитега значаја, које појединац могу да прибаве сигурност и убеђење, да је према њему примењена баш права воља државе. (Ту спада издавање наредбе за извршење извршном органу и дужност онога да је покаже; само где то не би било могуће, где још није било претреса и рочишта, где је потребно брзо учешће власти, довољно је опште обележје службеног органа: кокарда, грб, епарпа и т. сл.). Појединац се мора повиновати само тако легитимисаном извршном органу; но несумњиво је он у законитост принудне државне заповести, стоји му отворен пут жалбе и незадовољства. Код ређене облика принуде, то право жалбе и незадовољства, даје могућности вишим инстанцама да изврше потребну корекцију. Код употребе оружја то је искључено; ту се држава у повећаној мери ослања на одговорност службе, проницљивост и одмереће егзекутивног персонала. Но баш ту постоји велика опасност од повреде највећих интереса појединца, телесног интегритета и живота његовог од самовољних радњи органа који врше принуду.

Друга је разлика од веће важности: мера, а тиме и последице свију осталих облика принуде могу се без мало са свим тачно унаприед предвидети и довести у сагласност са циљем коме се теже. Ако је постигнут циљ, онда, природно, престаје бити оправдана свака даља принуда. Код употребе оружја то је друкчије. То доноси собом особена каквоћа оружја, те се никако не може поуздано или у најмању руку бар не може се са довољном поузданошћу унаприед израчунати последица његове примене, у колико је одлична у повреди телесног интегритета или убиству човека. Ако би у поједином случају, н. пр. само у задавању лаке повреде, намера извршног органа била одређена, иак последица употребе оружја може бити смрт или трајна тешка телесна повреда или поремећај здравља. Томе могу бити узрок са свим случајни моменти на страни повређеног. При руковању оружјем, које захтева извесну умешност и обученост, никако се не може утврдити, од колико ће утицаја на последице моћи бити употреба оружја услед евентуалне оскудице тих захтева или субјективних момената, који се са становишта извесног државног принудног средства не би могли оправдати, као н. пр. телесна снага и темперамент, страх и раздражење, или и самовоља и рђави мотиви (љутња, осветољубље, мржња). Поред тога, детаљним прописима не може се искључиво или нарочито утврдити мера употребе оружја, у колико она зависи од последица стварне примене оружане силе; такви се прописи дају још само за прету оружја које се има употребљавати у примени и за трајање примене.

Кад је употреба оружја произвела телесну повреду или смрт једнога човека, она увек повлачи за собом једно зло, које дуже траје но што је то потребно према циљу принуде. У том се погледу употреба оружја једновремено и из основа разликује од свију других средстава принуде, пошто она треба да спречи напад и да изгреднika учине неспособним за продужење противстајања, непослушности и томе сличног.

Употреба оружја иде даље од основне мере полицијске принуде. Она је баш за то *одређена, да повређује највећа добра* човечја, живот и здравље његово, и у битности својој представља, дакле, ограничење права телесног интегритета и живота грађанина, које је у Уставу тако особито заштићено. Наука о административној употреби оружја требало би с правом да заузме угледно место у систему административног права.

Према изложеном утврђен је *појам административне употребе оружја* у два правца. Најпре у погледу његовог изузетног положаја услед природе оружја, и по том у његовом односу према уставном праву телесног интегритета појединца.

[1] B. Laurentiorio, Precis de droit civil, II, p. 455 et 456; Nulla premissio potest consistere, quales voluntate promittentis statum capit (L. 108, § 1., D. De verb. obl., XLV, 1). Dernburg, Das bürgerliche Recht des Deutschen Reichs und Preussens, Erster Band: Die allgemeinen Lehren, S. 307.; Die Strafklage beschränkt sich ... auf Vergrechen, welche von den subjectiven Elementen des sich Vergehlichmachenden gemacht werden"; Б. Павловић, О уговорима и обавезама у опште, стр. 57. (Друго издање).

[2] Код нас је дискутовано питање, да ли би неиспуњ уговора могао тражити раскид уговора бар у случају његовога потпуног неизвршења од стране противника уговора, као оно ни би било изречно уговорено на такво право неиспуњ уговорачу на би сам такав признанан. Ми смо, дакле, дозвољ се уговорима § 553. нашег Грађ. Законика, § 119. Грађ. Зак. Аустриског, изјавили се, у својој расправи: О неиспуњ уговора због нечинјења, у нетачном смислу, док Б. Павловић мисли, напротив, да по правна страна има, у горњем случају, право на раскид уговора (op. cit., стр. 317.). Журнал грађанска Касационога Суда овде је помиљао. В. Ст. Максимовић, Нова Збирка начелних одлука одељенја и опште седнице Касационог Суда, IV. Збирка книга стр. 110. и 111.; Г. Никитић, Грађанске законске Краљевине Србије, стр. 255. и 256..

Према томе право административне употребе оружја има за задатак да пауче границе за примену оружја, коју вршују државни органи, да тачно фиксира круг самих тих органа и њихових права, а евентуално још и на други начин (н. пр. у погледу мере, одлика, трајања употребе оружја) да абстрактним прописима ограничи индивидуално одмерење извршиоца. Али како по самој природи у вршењу свима законским одредбама, за оцену и одмерење самог извршног органа остаје још један широк круг, ти органи морају из основа подлежати нужној казненој правној одговорности за све последице употребе оружја.

Због осетиога насртаја административне употребе оружја на основно право телесиога интегритета мора се, надаље, захтевати, да вршење права употребе оружја остане резервисано за крајњи случај, и — у формалном погледу — да законом буду регулисани основни принципи тога права.

Под појам административне употребе оружја *као општег државног средства принуде* спада и биће *предмет ових излагања:*

I. Употреба оружја код органа позваних за праву државну принудну службу оружаном силом; т. ј. пре свега код жандармерије и свију који су једнаки с њом у погледу војне организације, код полицијског поверништва у варошима; даље, употреба оружја код органа свију особених грана државне управе који су снабдевени оружјем само у толико, у колико то захтева природа и потреба тих особених грана службе; нарочито органи финансијски, царински, погранични, шумарски, водски и санитетске полиције. Сем тога

II. Употреба оружја код војске у унутрашњости државе, но ипак само у толико, у колико га са становишта државне полицијске снаге наиграју, или позване војне чиљенице — било у свакодневној служби, било у изванредним случајевима приликом побрета у народу.

Напротив, *искључени су из појма административне употребе оружја* у поменутом смислу и *неће бити предмет ових излагања:*

Поједини случајеви употребе оружја војних старешина према својим потчињенима: у рату, због непослушности и бегства непријатељем, или због наговора на то; за тим у миру, код непослушности и противстајања под особитим околностима; и надаље, употреба оружја због војничкога изгреда и побуне.

Тако исто неће се излагати норме, које се односе на употребу оружја војничких патрола и стража, само у колико је то учињено према војним лицима. (Свакако, по правилу су те норме исте као и у погледу употребе оружја према грађанима грађанима који нису у војсци.) И надаље неће се третирати употреба оружја чувара осуђеника у казненим заводима, и употреба оружја заповедника на лађама према њиховом друштву у случајевима највеће нужде, да би га потчинили безусловној послушности, н. пр. при искрцавању чамаца за спасавање путника и тако даље. (НАСТАВИЋЕ СЕ)

Д. В. Бавић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

ПОКУШАЈ ОДРЕЂИВАЊА ПОЈМА

од

Д-ра Августа Мирске

јавног редовног професора права на чешком универзитету у Прагу

(НАСТАВАК)

III

Али ако је тачно, да се само прави уредник може као одговорни уредник именовати, онда не би било тешко решити постављени проблем. Заиста не би било ништа друго потребно, него једна научна законска одредба у овоме смислу, да се то јест само прави уредник може означити као одговорни уредник и као такав да се и морао означити.

Ово би ипак очевидно претпостављало, да сваки периодични штампани спис има само *једног* уредника, што је, као што се види, сасвим примитивно стање, које заиста може постојати само код малих провинцијских листова, или код стручних часописа, који у дужим размацима времена излазе.

Напротив захтевају сад, колико толико већа предузећа повина, а поглавито политички дневни листови, за које се закон о штампи на појмљивих разлога највише и интересује, неизбежно да у уређивању учествује већи број лица.

Настаје сада питање: да ли се у таком случају могу сви чланови уредништва као главни уредници именовати или управо морају именовати, и, ако се то не прими, но се од њих има означити као одговорни уредник, евентуално, да ли би то могла бити и личност, која је ван редакције?

У овом погледу мора се пре свега испитати како гледиште у питању *шкуралитета* уредника заузимају поједина законодавства о штампи.

Горе споменути *француски* закон о штампи од 18. јула 1828. изрично је допуштао, да се поставе више одговорних жерената, али ипак не више од три. На против садашњи француски закон о штампи од 29. јула 1881. говори у чл 6. само о једном жерениту:

Tout journal ou écrit periodique aura un gérant.

Множину жерената овај закон изрично не допушта, али их изрично и не искључује. На овога се овде изводити, да је и по садашњем француском праву постављање више жерената допуштено и да број њихов ни из воја начин није ограничен.[1])

Садашњи немачки закон о штампи од 1874. оглашено је у § 7. одељ. 2. именовање више лица као одговорних уредника за допуштено само под условом, ако се из форме и садржине именованих поуздано може видети, о коме се делу штампаного списа свако од именованих лица у погледу уређивања стара. Тиме је искључено преношење одговорног уредништва на више лица in solidum.[2])

На супрот томе *аустријско* право консеквентно допушта одговорно солидарно уредништво. Тако већ закон о штампи од 27. маја 1852 године, чија је односна одредба већ горе питирана. Исто тако садашњи закон о штампи од 1862 године у одељ. 3. § 9.:

Сваки лист (број) или свеска кога периодичнога штампаного списа садржавање име *бар једног одговорног уредника*, и у § 10. бр. 2, по коме пријава намераваног издавања кога периодичнога штампаного списа има садржавати:

Ине и места становања једнога одговорнога уредника, а ако би се од њих више и места становања свију...

Јер из те околности, што закон пишта не спомиње о поделн одговорности, има се закључити, да су сва именована лица, т. ј. свако од њих, за целу садржину штампаного списа одговорни. При том ипак закон не искључује ни одговорно уредништво *pro diviso*, то јест на тај начин, да се сваки од именованих стара само о одговорном уредништву једнога дела штампаного списа, ако је овај део одређено назначен, на пр. о вечерњем издању листа, о привредном додатку, о огласном делу, фелтону и сл.[2])

Нагледа да у области нашега матала *владин пројекат* у исходило одступа од садашњег права, јер он садржи у § 8. одељ. 2, (§ 7. одељ. 2. одборских предлога) ову одредбу:

Допуштено је поставити за поједине, тачно одређене делове једнога периодичнога штампаного списа нарочите уреднике, који ће одговарати за садржину ових делова, у коме се случају њихова имена морају означити на штампаном спису. Такав уредник сносиће за садржину онога дела периодичнога штампаного списа, којим он управља, ову одговорност, која је по овом закону наметнута одговорном уреднику.

С обзиром на оваква текст могло би нагледати сумњиво, да неће можда пројекат по уследу на немачко законодавство, да искључи одговорно уредништво pro indiviso. Ипак кад би се то намера-

[1]) Упор. Berner, Lehrbuch des deutschen Pressrechts, 217 Kloeppel, reichspressrecht, 276; Schwarze — Appelius Reichspressgesetz, 4 Aufl. 55. Прописом § 7 одељ. 3. зак. о штампи начелник је у главном законом одредба § 6 одељ. владиног пројекта. Одговарајућа § 7 одељ. 3. комисијског пројекта хтео је изрично допустити солидарно одговорно уредништво више лица, а у сумњивим случајевима увести за оно постоје. Кад нте се овим из комисијских мотива за § 7, то је било у уверењу „да се допуштаном солидарно одговорности више уредника чини штампи опрадано слаћивање, чиу се иако нта замерити ни са гледишта правног.“ (B. Goltd. Archiv, B. 26, S. 184 ff.). О мотивима забрана солидарног одговорног уредништва у садашњем закону упор. Kah, Reichspressgesetz, 42 и Sladoček, tiskovo pravo, 67. Не можемо мишљењу чини закон опортунитета у дотичном погледу ово гаста претпоставка учиниоцима, који чини основу регулисању нарочите одговорности одговорног уредника у одељ. 2 § 20 пресвисног закона о штампи. Јер кнаи нагледаћи би доста смело изјавити да ова претпоставка једновремено важи и против више лица тамо, где је по правилу само *једно* *једно*, а по закону ни једно на ових учиниоца.

[2]) Упор. Ploiovic, Traite de la presse, Paris, 1902. I., 70.

[3]) Упор. Bernez, Lehrbuch des deutschen Pressrechts, 217 Kloeppel, reichspressrechl, 276; Schwarze — Appelius Reichspressgesetz, 4 Aufl. 55. Прописом § 7 одељ. 3. зак. о штампи начелник је у главном законом одредба § 6 одељ. владиног пројекта. Одговарајућа § 7 одељ. 3. комисијског пројекта хтео је изрично допустити солидарно одговорно уредништво више лица, а у сумњивим случајевима увести за оно постоје. Кад нте се овим из комисијских мотива за § 7, то је било у уверењу „да се допуштаном солидарно одговорности више уредника чини штампи опрадано слаћивање, чиу се иако нта замерити ни са гледишта правног.“ (B. Goltd. Archiv, B. 26, S. 184 ff.). О мотивима забрана солидарног одговорног уредништва у садашњем закону упор. Kah, Reichspressgesetz, 42 и Sladoček, tiskovo pravo, 67. Не можемо мишљењу чини закон опортунитета у дотичном погледу ово гаста претпоставка учиниоцима, који чини основу регулисању нарочите одговорности одговорног уредника у одељ. 2 § 20 пресвисног закона о штампи. Јер кнаи нагледаћи би доста смело изјавити да ова претпоставка једновремено важи против више лица тамо, где је по правилу само *једно* *једно*, а по закону ни једно на ових учиниоца.

[4]) Упор. Lisenbacher, Право о штампи II 74 и Lisek, Аустријско право о штампи 84.

вало, онда би то зацело било најмање онако јасно и разговетно исказано, како што је у немачком закону о штампи („само је онда допуштено*), особито што би таме претрпело измену досадашње у теорији и пракси признато правно стање. У остатком са гледишта власти, које воде надзор над штампом, може се само желети, да више лица приме на себе одговорност за дужности, које су законом додељене одговорном уреднику.

Није без интереса упоређење са одредбом чл. 291 *казанског* пројекта казн. законика од 1908 године.

На новинама и часописима означиће се име уредника. Ако један уредник управља једним делом новина или часописа, онда ће се он означити као уредник овога дела.

Ова одредба, која пада пријатно у очи својом провидном простотом — као можда цео пројекат — полази очевидно од претпоставке, да се или о целом послу око уређивања једно једино лице стара, или, ако више лица имају у томе учешћа, да су редакцијска послови између њих подељени по тачно одређеним деловима периодичнога часописа. Ово лице односно ова лица треба онда просто да буду означена на штампаном спису.

Ипак је свакоме, ма и мало посвећеноме познато како су заплетени узајамни односи појединих лица, која се баве уређивањем, како су позна њихова рада често само сасвим у опште означена по садржини материјала, како се њихови задаци често укрштају и један у други улазе, како је чешће потребно да моментано један другоме притекне у помоћ и какве тешкоће при оваком стању ствари настају, кад се хоће да се у оној правној-чињеничкој журби издвоји делатност појединца под микроскопом казнено-правне одговорности.

Швајцарски пројекат казненога законика полази зацело од начела, да означење, било једнога, било више уредника, мора одговарати стварном стању ствари. Али, ако је оно стање тако, да су више уредника постављени, а није свакоме од њих додељен део периодичнога штампаного списа, онда за овај случај не садржи споменути пројекат никакве одредбе. Нарочито је сумњиво, да ли у овоме случају морају сви као уредници бити означени, или је допуштено означити само једнога или другога, и ко или који од њих то могу или морају бити.

Очевидно ствар се тиче питања: шта карактерише делатност једнога одговорнога уредника у уредништву, које се из више лица састоји, у односу према делатности сауредника, и шта чини правну основу њихове одговорности?

Али и у садашњем аустријском и у немачком праву о штампи нема никакве одредбе, која би нам могла пружити на како руководство у дотичном правцу. Јер из тога ћутања, што закон допушта одговорно уређивање више лица, било само pro diviso (као немачко право), било pro indiviso (као аустријско право), не може се очевидно још ништа закључивати, на чега би следовао неки одговор на постављено питање.

С тога не остаје ништа друго него да се одговор на ово питање остави сасвим теорији. Њен је задатак да испита, како се овај проблатни појам одговорнога уредника као правога уредника, како га је себи законодавац представљао, преображавао под утицајем разнаја новинарства, у колико се оно преображавање с обзиром на практичну потребу довољне правне заштите може примити, и у чему се онда управо састоје конституативни елементи и појамне ознаке овога института с обзиром на чињеницу, да се овде из једнога појма стварног живота образовао *правни појам*.

Превео

Д-р Д. Арандјеловић.

СУДСКА ПОЛИЦИЈА У ФРАНЦУСКОЈ

(НАСТАВАК)

При свем том, у случају *flagrant délit*[1] ове се атрибуције модификују и раширују; оне се не ограничавају више само на давање извешћа магистратима, они тада *делају*, тако полски и шумски чувари могу да задраже и одведу пред примиритеског судију или кмета свако лице које је ухваћено на делу, кад делиот повлачи казну затвора или тежу казну (члан 16). Прокуратора републике, истражне судије и сви помоћни службеници, у свима случајевима *flagrant délit*, кад је дело природе да повлачи бешчасну или сраму казну, дужни су да одмах иду на лице места и саставе потребне протоколе у циљу да се констатује *corpus delicti*, његово стање и место; они су дужни да прамо изјаве присутних лица или оних који могу дати каква извешћа; они позивају сродике, суседе, укућане; они узајамавају орудја делита; врше претреси који су корисни за манифестацију истине; наређују баш апшење оптуженог (чл. 39, 42, 59.). Иста овлашћења дата су овим органима баш и у случају кад делиот није *flagrant*, али је учињен унутра у кући, кад страженица захтева да га констатују. Тако у ова два случаја, они приступају правој истрази, врше баш власт која пресвлази границе судске полиције; они тада врше законском делегацијом функције самог судије. Али је законик допустио само као изузетак, који захтевају особене прилике ову атрибуцију.

Међу тим чим је истражни судија приступан на месту, надлежности сих службеника судске полиције престаје; никакоји суд не може бити између њих. Судија ради на основу власти која му је овлашћена, други орган судске полиције по сили изузетне делегације, тако рећи на основу прећутне делегације самог судије кога они само замењују. Чим се појави истражни судија, сви органи који су у суштини само његови помоћници и делегирани, дужни су да престану да раде и да му реферишу. Само он има потпуну власт да испитује и следственно он апсорбује својом акцијом све особне власти установљене да му помажу или да замене. Сви акти, које би могли учинити они службеници, у његовом одсуству морају му се предати кад он дође на лице места и оточне испитује, пошто он има власт да их испита, провери, уреди и баш поново изврши. *Само не престају тада функције прокуратора републике, или оне замењу природу.* Пре доласка судије он приступа произвођењу актима испитивања, врши дужност судије: чим се појави овај магистрат, он предузима поново своје функције државног тужиоца; он се ограничава на захтеве, а судија решава о његовим захтевима.[1]

Из овога се види да су најважнија и прва органа судске полиције у казненом предмету: *прокуратори републике и истражне судије.*

Атрибуције осталих службеника судске полиције ограничене су и ни сво их сумарно обележили. Расмотрићемо на ближе функције поменута два магистрата, од којих је први у принципу инвестиран само *правом гоњења*, а други *испитивањем*.

1° Прокуратор републике.

Члан 22. француског законика о кривичном поступку прописује: „прокуратори републике имају дужност истраживања и гоњења свих делита, чије суђење припада судовима за преступна дела и кривичним судовима.

Гоњење то је вршење јавне акције. Државни тужилац инвестиран је са два различна права: правом да стави ову акцију у покрет и правом да је врши пред судом.

Кад прокуратор републике наиђе да има места гоњењу, он предаје доказе „делиста, баш и као иде *flagrant*, иде је учинио у заклоњу куће другог и страженица куће буде тражио „прокуратора републике да га констатује"

Исто ово члан, 160 ист. законика нарећује: „свака „која располаже јавном казном и баш сваке дане, „биће дужна да узвати нарежавајте које је извршен „на делу, или гоњен јавном казном и осуђивана „који су подобни flagrant délit и да га одведе пред „прокуратора републике, за шта нађе потребне казнене „одредбе за доношење, ако злочин или делиста „бешчасну или сраму казну".

Из ових текстова видиш: да закон сматра као „случај *flagrant délit* следеће случајеве: 1° кад се „злочин баш учини; 2° тек што је учинио; 3° кад „је оправдани гоњен јавном казном; 4° кад се нађе „са стварима из предмета, оружјем или корисним „ствима из њих се да предпоставити да је учинилац „ма злочина, или делиста, или уколико да то буде у времену „јавном делиту; 5° кад страженица куће у којој је „баш учинио злочин или делиста позове судију по „мощи да то констатује. — (*Fusatin Hélie. Traité des instructions criminelle ou théorie du code d'instruction criminelle, I. IV* стр. 678, 779.)

[1]. Да објасним шта је *flagrant délit* по француским кривичном поступку.

Члан 41. ист. о кривичном поступку овако га дефинишемо: „делиот који се учини сада или које тек што је учинио зовемо *flagrant délit*. (Le délit qui se commet actuellement, ou qui vient de se commettre est un délit flagrant). Такође ће се сматрати као „flagrant délit случајеви где је окривљени гоњен јавном „казном, (par la clameur publique) и случај кад окривљени буде ваљен са стварима од предмета, оружјем, „оруђем или картијама из њих се да претпоставити да је он учинилац ма злочина или делиста или уколико „да је то у времену јавном делиту."

Члан 32. прописује: „у свима случајевима flagrant délit кад је дело природе да повлачи бешчасну или сраму казну тужилац републике може ако то нађе „за потребно наложити одлазак."

Члан 46.: „Атрибуције које су горе дате прокуратору републике за случајеве flagrant délit, имају „исте снаге и у случајевима злочина или

истражном судији са захтевима које назови са сходне. Функције даље ових магистрата: прокуратора републике и истражног судије различне су. Прокуратор отпочиње гоњење, (la poursuite); судија иследује. Потпуна власт иследења припада данас само судији, али после пошто он буде подстакнут на то уводним захтевом прокуратора републике. Треба данас сарадња и пристанак дна магистрата да се изврше и констатује реалност делікта о коме се подазрева или наводи, и важност основа који су прикупљени против оптуженог. И чим је поступак покренуо прокуратор републике, чиновник који је покретан и може се сменити, решавање припада истражном судији, који је независан и непокретан. Обојица имају исти територијални круг и управљају судском полицијом у сваком срезу.

Овлашћења прокуратора републике као органа судске полиције *у обично време* и *у обичним ситуацијама* дају право овоме магистрату само да прима тужбе и доставе; да приступа констатовањима, да саставља протоколе, једном речи да врши акта истраживања и констатације и ништа више. *Flagrant délit* раширује ову власт прокуратора републике, јер ако је нарушен *делікт*, овај магистрат има право да приступа ишњеју, претресу стана оптуженог, да прибира доказе за кривицу, да саслушана сведоке, и тако отпочиње истрагу; ако је *делікт*, он може баш да стави оптуженог у претпитавни притвор, под условом: да га преда суду за преступна дела истог дана или сутра дан. Али су услови *flagrand délit* строго детерминисани.[1] Прав је услов да је дело тако спорашње да бојазн од нестанка доказа оправдава ову убрзаност поступка. Други је услов да постоји делікт очевидан и констатован као што треба, чија стварност отклања сваку сметњу о самовољи.

Из ових се види да су атрибуције државног тужиоца, у материји судске полиције, различне према томе да ли се тиче *délit flagrant* или делікта који је подобан *délit flagrant*, или делікта који није *flagrant*.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Милош М. Станојовић
судија

[1]) Gerraud. Цит. дело.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ТРАЖЕ СЕ

Родосав Васиљевић, из Шапца, 15. овог месеца отуварао је ножаво нуд. Он је стар 11 година, средњег раста, плав у опште. — Акт начелника округа подринског Бр. 19033.

Живан Лукић, шегрт из Смедерева, отишао је од свог газде и до данас се не зна где је. Он је стар 14 година, средњег раста, смеђ. — Акт начелника округа смедеревског Бр. 10041.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Димитрије Павловић, преброђена варалица, чију слику износимо, пашао се сада у Управном затвору, где издржава затвор, на који је осуђен због ваше превара. Преваре је махом вршио према лицима која у унутрашњости имају фамилије, наслеђивања их да су добили: коју чабрицу кајмака, коју прасе или

бала. — Депеша Министарства Унутрашњих Дела Бр. 20476.

Непознати крадљивац 23. овог месеца, пошао је у Господар Јевремовој улици бр. 34 следеће ствари: један кунини тонк за под, један цепни челични прен емајлирани сат, један мокашин сребрн лančић за око врата са медаљоном, на коме је нацртана жена са натписом „Telle est la vie“, један медаљон, са ликом Богородице, једну књигу „кувар“ — „Kochbuch“ на немачком језику и један молитвеник немачки у футроли. — Акт изврта дорћолског Бр. 5873.

Непознати аликовац, 25. овог месеца, у пиви мрак, пашао је Драгомира Васића из Сопота, у намери да иза њим изврши злочин. Непознати је стар 23—24 године, висок, плав, добро развијен, у чоканоj плавој антерији за лапту потпасаној, војничким панталонама, са шајачком на глави. Од оружја имао је велики нож и револвер са белим перима. — Депеша начелника среза посавског Бр. 21861.

Ранко Тадић, ученик Цетињске, побегао је из притвора начелника среза ваљевског. Он је родом из Јошанце у ср. јадранском, стар 24 године, омалеа, смеђ без брнова и бреде. — Депеша начелника среза ваљевског Бр. 19078.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за оним побегли лицима учине најживљу потеру, и у случају проваљена стражарно их упуте власти која је потерницу издала, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

Милош Бојовић, из Доње Трнче и **Милунка Бркић**, из истог села, пашле се у бегству а под сумњом су да су извршили паљевину. Он је стар 40 година, бриса дугих, приказајет, висок 186 см. Она је стара 30—35 година. — Акт начелника среза зубићског Бр. 14042.

Непознати крадљивци, ноћу између 22 и 23. овога месеца, на броп воду између Београда и Лапова, покрали су руског трговца Ибрахима Асадова из Русије, и том му приликом одузели: новце у коме је био вагона пасоша, једна депеша и нет новчанина од по 100 ру-

НА ЗНАЊЕ

Комплети „Полицијског Гласника“ за 1908. и 1909. год., у елегантном тврдом повезу, могу се добити у уредништву по цену од 20 динара за једну годину. Комплети у меком повезу за 1908. и 1909. год могу се добити по цену од 15 за једну годину, или оба заједно за 25 динара.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије уредник Милорад А. Вујичић

БРОЈ 42. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 7. НОВЕМБРА 1910. ГОДИНА VI

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се плаћа у напред, и то најмање за пола године под снају колегијских власти, а износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у износу 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединим бројевима **„Полицијског Гласника“** не продаје се. Рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија поставити:

за секретара прве класе начелства округа рудничког, Владимира М. Поповића, јавног правозаступника из Шапца.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 30. октобра 1910 г. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, а по саслушању Министарског Савета решено је:

да се Чедомир Урошевић, начелник прве класе среза расинског, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја с пензијом, која му пресла годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 30. октобра 1910. г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија поставити:

за лекара среза брзопаланачког Сретена С. Понадића, свршеног лекара Московског Универзитета.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 30. октобра 1910 г. у Београду.

ДОПУНЕ

ПРАВИЛА О ОДНОСИМА СЛУГУ И ЊИХОВИХ ГАЗДА

од 12. септембра 1904. г. П.Бр. 25867.

ПРОПИСАНЕ НА ОСНОВУ § 356. б КАЗНЕНОГ ЗАКОНА

После члана 2. додати нов члан 2. а, који да гласи:

За уништавање слугу надлежна је она полицијска државна власт, у чијем делокругу газда стално живи.

После члана 9. додати нов члан 9. а, који да гласи:

Пријава слуге врши се: или по личном представнику газде или слуге власти, или кад газда писмено саопшти власти, да је дотично лице узео за слугу. Ово писмено може бити просто писмо старешина канцеларије, изјава на визит-карти и томе слично.

Пријава се чини оној власти, која је надлежна и за упис пријављеног слуге.

После члана 9. а додати нов члан 9. б, који да гласи:

Пријава слуге уводи се у нарочити регистар, који ће прописати Министар Унутрашњих Дела.

После члана 9. б додати нов члан 9. в, који да гласи:

Квартови у Београду дужни су у року за 24 сата известити актом Управу вароши Београда и суд општине београдске о пријављеном слузи. Тај акт носиће број регистра, под којим је обележен пријављени слуга.

Ово допуне ступају у живот и обавезну силу добијају од дана, кад се обнародују у „Српским Новинама“.

ПБр. 20891.
30. октобра 1910. год.
у Београду.

Заступник
Министра Унутрашњих Дела,
Министар Финансија,
Стој. М. Протић с. р.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Ово што смо довде у опште казали о правном значају неизвршења уговора, преди и за уговор о продаји и куповини. Ако купац не би цену положио о уговореном року, односно, ако рок није уговорен, онда када продавац ну затражио буде (§ 887. Грађ. Зак.), он се, тиме, не би ни најмање, правно, своје обавезе ослободио: продавац би имао право тражити, помоћу суда, испуњење уговора од његове стране (§ 553. у веза са § §-има 652. и 653. Грађ. Зак.), а, осим тога, и накнаду штете, ако ове буде било (§ 553. Грађ. Зак.). Питање је само, да ли би продавац, поред ових до сада казаних права, имао још и право раскида уговора, разуме се за случај да такво право он за себе у уговору није задржао, клаузула (ирритаторна клаузула — Ružnov, *Tumač obćemu austrijačkomu građanskomu zakoniku*, II., str. 375. и 376.) која се у римском праву звала lex commissoria? По § 913. Аустр. Грађ. Зак., раскид уговора због неизвршења може се, тада, тражити само тада ако је такво право за странке уговорнице извесним законским одредбама загарантовано. Како се таква одредба не налази, међу параграфима који, у Грађ. Зак. Аустриском, говоре о уговору о продаји и куповини (Kaufvertrag) — § § 1053. à 1089 —, то онда значи да, у том законодавству, продавац не би имао право, изван случаја legis commissoriae, тражити раскид уговора зато што купац није на време цену положио нити је у опште хоће, драговољно, да плати.

Код нас није тако, и ово је једно од оних ретких места (изузев, наравно, породично, наследно и задружно право) где се је наш Грађански Законик одвојио од свога изворника, Грађ. Законика Аустриског. §. 652. вели да „Купац нан дужан ће бити купљену ствар одмах, или на уречено време примити и цену положити.“ По овом пропису, доведеним у везу са §-ом 653. („Продавац отвар продату купцу без цене није дужан дати“) и §-ом 547. Грађ. Зак.,[1] купац може одбити полагање цене онда ако продавац неће или не може да му ствар преда (традиција, убаштињење),[2] као и онда „ако би (купац) у држању

[1] „Код двостраних теретних уговора, по смислу § 547. Грађ. Зак., испуњење обавезе једног уговорца гоно је за испуњење обавезе другог уговарача, који један уговорац може од другог тражити испуњење своје обавезе, док сам своју не испуни. — О. о. 12. Марта, 1904. год. Бр. 257. — О. о. о. 24. Априла 1901. год. Бр. 1935.“ Гојко Пиветић, *Грађански Законик Краљевине Србије*, стр. 380.

[2] „Купац земаљ није дужан земаљ примити, докле му продавац не преда уредну ташту — О. о. 24. децембра, 1876. год. Бр. 3439.“ Д-р Никола Крстић, *Извоник одлука опште одлуке и одлука Касационог Суда 1866—1878. год.*, По заборавнику Д-ра Николе Крстића средио Гојко Пиветић, стр. 351.

купљене ствари узнемирен био, или би се основано бојати имао, да ће узнемирен бити* (§. 655. Грађ. Зак.). У овом последњем случају, купац „има право захтевати од продавца да уврече узнемирена с пута уклони, или бар да добар за то стоји, и доиде може да цену уговорену не плати, осим ако није он све то на себе узео* (§. 655. у вези са §§-има 554., 555., 556. и 557. Грађ. Зак.). Шта ће сада бити, ако купац, који има оваквих законских извина, одбије да уговорену цену плати? На то питање §. 656. Грађ. Зак. овако одговара: „Ако не имајући оваквих урожа купац неће уговорену суму да плати из упорства, онда продавац стоји на вољи или цену захтевати или продају покварити". Према овоме прошису, дакле, у овом случају када је продавац своју обавезу предао ствари (§. 651. Грађ. Зак.) према купцу извршио или је готов извршити је и када, осим тога, купац није у положају да се може, да би опрадао своје одбијање полагања цене, позвати на право заштите које, у погледу продавца, има, а на основу §§-а 554., 555. и 655. Грађ. Зак., тада продавац може, не само тражити, судским путем, испуњење уговора, право које је, у случају незавршена уговора, сваком уговореној зајемчено §-ом 553. Грађ. Законика, већ, још, он има, но мало час наведеном §-у 656., и право захтевати да се уговор о продаји и куповини раскине.[1])

Такав је респективни положај продавца и купца, код обичног уговора о продаји и куповини, у случају када купац цену не положи у одређеном року, и виђели смо да чекат да купац цену није платио него ни најмање не ослобађа обавезе његове. Исто је тако и код оног уговора о продаји и куповини који се закључује при јавним лицитацијама: и ту, као што смо већ казали, купац остаје у обавези, ако излицитирану цену не положи у року од шеснаест (односно три) дана.[2]) У осталом, да купац остаје у обавези, види се и из §-а 484. који купцу, који своју обавезу није испунио, ставља на терет све трошкове око нове продаје тако и евентуални мањак који би се, у излицитираној цени, показао на другој продаји („...изаћ ће нарадити нову продају на штету и трошак купца...").

Питање је, сада, ово: до кога момента купац, који је пропустио положити цену у року од шеснаест односно три дана, може цену положити и тако куповину за себе дефинитивном начинити? Другим речима, до кога момента после речених рокова, уговор о продаји и куповини закључен на лицитацији остаје у снази, остаје нераскинут? Да бисмо на њега могли одговорити, ми морамо расправити слично питање код обичног уговора о продаји и куповини.

Видели смо горе да купац има право цену положити и после уговореног рока и да ову продавац мора примати. Продавац има право, од своје стране, захтевати да му купац паднади штету коју му је могао причинити закашњењем испуњења уговора (§. 553. Грађ. Зак.) Што продавац не може, дакле, то је: да сматра уговор ipso facto за раскинут, зато што куповина цена није на уречено време положена. Такво право имао би он само онда ако је тако уговорено.[3]) Само питање, пошаљамо, до кога тренутка има купац право, после рока, да положи уговорену цену. Одговор на то питање нам ће бити најбоље у оним законодавствима која су, противно римском праву, усвојила систем да се, код двостраних уговора, може тражити и раскид у случају незавршена уговора, а међу тим законодавствима је најзаслужније француско. Према чл. 1184. Франц. Грађ. Законика, а о обзиром на коментаријеве, од стране француских цивилиста, тога прописа, не само да крива страна, она која уговор још извршила није, може овај извршити, и ако је рок за његово извршење утврђена прошао, све дотле док друга страна не буде подигла редовну тужбу (une demande en justice) за раскид уговора, већ, шта више, крива страна има то право све до момента док судска одлука којом се тужиоцу досуђује раскид не постане извршном.[4])

(наставиће се)

Ж. Перић

Полицијска техника на универзитету у Лозани

У „Полицијском Гласнику" било је наша пута говора о *Полицијској Техници* (научној полицији), која последњих година осваја све више терен, и о суверенним полицијским школама у Француској, Италији, Шпанији и т. д. за специјално, стручно и техничко образовање полицијских и судских органа за успешну борбу против криминалитета и злочинаца, који се користе оима модерним научним знањима и проналасцима да би усавршили своје антисоцијалне акте. Ретцима, који следују, циљ је, да читаоце упознају са изучавањем ове најновије гране науке, или боље рећи вештине, на универзитету у Лозани, на коме постоји нарочити одсек за систематско и специјално студирање разноврсних научних знања, која улазе у оим *Полицијске Технике*. Овај пак оим велики је, јер обухвата множину теоријских и практичних знања, која су потребна за успешно вођење истрага, истраживања и идентификовање злочинаца.

Према овоме, и *Полицијска Техника* може се укратко дефинисати као *примена теоријских и практичних научних знања у водењу истрага, истраживању и идентификовању злочинаца.*

Један од најзоватнијих писаца у полицијско-техничкој литератури, *д-р Е. Локар*, судски лекар и шеф антропометријско-полицијског одељења у Лиону, назива *Полицијску Технику* вештином, и вели: „То је примена науке у полицији; то је скуп судско-медицинских испитивања, пренет на лабораторијума у домену

---

[1]) §. 656. Грађ. Зак., пошто је казао, да „Продавац ствар продату без цене пре дужан дати", додаје: „Но ако да на новци, онда не може ствар до цену за нуцки примити." Како се може овај пропис помирити са §-ом 656. Грађ. Зак. он каже, ако ово сто горе видели, продавац има право захтевати раскид уговора, ако купац неће цену да положе? Знати ли се да, у случају у коме предпоставе, продавац нема право на раскид уговора већ једино на месечно испуњење? Да ли, дакле, давање ствари на почек има да се сматра као одустајање, од стране продавца, од права које он има, по §-у 656., да тражи раскид уговора, ако купац цену не положи?

По упрошћењу се у решавању ово питање, јер томе оне није место, ми бисмо само додати да је, како нама изгледа, други део §-а 655. Грађ. Зак. решавајући једне поменуте нашега законодавца, у колико се претпоставе да је он, и ту, хтео ићи за својим оригиналом, Грађ. Закоником Аустријским. И заиста, тај пропис одговара §-у 1063. оног законодавства Законика, који се, такође, бави случајем да продавац да купцу ствар не добавше уговору цену, дакле, на почек („Wird die Sache dem Käufer von dem Verkäufer ohne das Kaufgeld zu erhalten, übergeben..."), или се то чини отога да се ствари оне дају ако нису: „...ко ові die Sache auf Borg verkauft, und das Eigenthum derselben geht gleich auf den Käufer über" („...онда је ствар продата на почек и својина ствари пређе одмах на купца" — по преводу Д-ра Дејвс. Арнфелсонића, у поменутом раду: Аустријски Грађански Законик, стр. 138.), што је исказано на овом месту: пошто се, по аустријском, као ни по нашем и немачком) праву, својина не преноси, са продавца на купца, самим уговором о продаји и куповини, већ то бива предајом (§ 425. Аустријскога Грађ. Законика: „Der blosse Titel gibt noch kein Eigenthum. Das Eigenthum und alle dinglichen Rechte überhaupt können, ausser den in dem Gesetze bestimmten Fällen, nur durch die rechtliche Übergabe und Uebernahme erworben werden" : Сам основ не даје још никакве својине. Осим случајева, изнетих у закону, своји и ма стварна права у ствари прибављају се само тако, на се по закону предају и примају. — по преводу Д-ра Дејвс. Арнфелсонића, ср. сп., стр. 37.), то је законодавац требао да се изјасни да ли и предаја на почек преноси својину, осим што ово предаја декларативно. Наш законодавац, пошто је претео при крају §-а 1063., није прецизно дао однос ово он казао, већ, уједињујући, изрекавши једну сасвим другу мисао: да, тада, продавац не може отказ тражити од купца пре само цену, коју имао којој ту пајо било места ако у §-у 656., у коме се законодавац бави у опште питањем о правима продавца у случају да купац цену не плати. Отуда ма наслонио на, код тумачења §-а 655., у коме се §-ом 656. нашега Грађ. Законика, не треба изгубити из вида на § 1063. Аустр. Грађ. Законика и разлику између њега и §-а 655. нашега Грађ. Зак.

[2]) Пошто је јавна продаја само један случај уговора о продаји и куповини, то се и примене одредаба о продаји и куповини (Закон XXIV., § 941. § 676.) имају и на ову примењати. Тако, на пр., прописи о залатним кому, по §-у 655., у вези са §§-има 554. и 557. Грађ. Законика, продавац другу купцу, тачу се, такође, и јавне продаје. Поранио, да купац ако пропе на залатну ствар, не прати изгрешена продаја, већ против лукавих купаца, или продаваца) неће је добро продавацу, своје је дужне, а не тај изгрешилац, продавац. И у опште, ако је уговор о продаји и куповини закључен посредством пуномоћника (уговорилац или законског), за залатну неће одговарати, рецимо се, тај пуномоћник већ она, која је се представлаи. Ма ово се само опширније бавиле у својој книзи: *О обавези купаца у случају сакривања мане ствари о продаји и куповини*, где само казао и кратко продаје, са стране стаменица, на изјавности добра, продаје продаје које закључене ову, у року у §-у 516. Грађ. Зак. одређеном, то јест у року од једне године протестовала (уваздану) или уновила уноведа, ово, јавна маторавала гроница: на ово речено је, у вези, да је тај рок од две године — што ми, овде правимо, допрашамо, случај у коме уговорен рокс залатне постоји против оног залатног које је у року стаменица, ту бала продала (стр. 98.).

[3]) Baudry-Lacantinerie, *Précis de droit civil*, II., § 1063 и 970.; в. решавања одлукама Касационога Суда 1863 и 1870.; в. решавања одлукама Касационога Суда 21. Априла 1877. год. бр. 493. и од 5. Јуна исто године, бр. 1441. наведена код §-а 553. Грађ. Зак. у книзи Ђорђа Никитића, *Грађанска Законик Краљевине Србије*, стр. 355.

[4]) Baudry-Lacantinerie, ср. сп., II, p. 467. Да примитиво да суд, у француском праву, може, кроз прилагана („selon les circonstances", члан чл. 1184. Франц. Грађ. Зак.), дати туђоземо једна последње почек који се зове le délai de grâce.

затварања, истраживања и личног описивања; то је преображај старих рутина у одређени експериментални систем; то је замена методе „ћутњавања"; то је Конан Доја после Габорија; то су микроскопи, реактиви и метрички апарати који замењују разнолике и доста ретке инспирације једнога Видока или једнога Клода; то је, најзад, практична примена научних знања у вођењу истрага. При свем овом то је само вештина; нема закона ни општих и сталних правила, нити ма чега од онога што сачињава и дефинише једну науку; реч је о посебним случајевима који се третирају према принципима познајмљеним од биологије. Полицијска Техника несумњиво је вештина, која од науке позајмљује и искориштава потребна јој знања.[1]

Д-р Р. А. Рајс, професор Полицијске Технике на универзитету у Лозани, која је, после Бертилона, до данас највише уредио на пољу Судске Идентификације и Полицијске Технике, и кога Д-р Локар у предговору свога ниже поменутог дела назива модерним Шерлоком Холмсом, који сваког часа проналази по неку новину у области Полицијске Технике, проширује, с разлогом, обим ове и на практично познавање злочинаца и научна знања рада — познавање које се, по њему, може стећи само стварним студирањем злочиначког света.

За професора *Ричедвра*, који је прво написао потпуно и систематско дело о *Полицијској Техници*,[2] под овом треба разумети примену научних знања у кривичним истрагама у циљу утврђивања идентитета и одређивања удела појединих лица или предмета у промену кривичних дела. Ево шта он мисли о савременом схватању злочина и о Полицијској Техници:

„Веровало се, тако рећи до јуче — а многи још и данас верују, да је довољно знати напамет 300 до 400 параграфа кривичног законика и умети их анализати логички и граматички, па бити савршени криминалист. Помоћу овог система донета се уношено да се створе добри „мандарини", необично вешти у употреби формула кривичног права и поступка, али исто толико страни за стварни и интересантан живот људи и криминалних факата као и величанствена колекција преисторијских алата за индустријски живот XX века. Овај поштовани свет криминалиста научилаца није никад помисао — најпростије идеје врло често долазе последње — да је немогућно бити добар криминалиста ако се, поред апстрактних формула, не студира и сам злочинац, и не упозна знатан удео разноврсних модерних наука у изучавању криминалитета и злочинског персоналитета. Без Опште и Криминалне Антропологије, без Опште и Криминалне Психологије и Психијатрије, које су проблеме злочина осветлиле новом светлошћу, не може се разумети шта је злочинац и какве треба да буде одбрана друштва против криминалитета.

Али се ова примена резултата модерних наука није ограничила само на преображај појмова о криминалитету или о човеку злочинцу и казненим теоријама, већ је обухватила и све што се односи на кривичне истраге, трансформишући старе емпиричке методе у прави систем истраживања и научних знања. Кривичне истраге, услед овога, престају да живе изван научног света, већ се, у додиру са модерним науками, на основа преображаја и постају праве техничке истраге... Поште она нова наука (Полицијска Техника) сачињава најважнију грану Криминологије, то и ова последња треба да буде нераздвојни део наученог образовања сваког криминалисте."

Домена „Полицијске Технике", као што се на изложеном види, веома је пространа и разноврсна, што је у осталом сасвим природно с обзиром на многобројност и разноврсност начина извршења кривичних дела који се у пракси сусрећу и који, наше мање, готово упех пасе индивидуално обележје.

На последњем међународном, Криминално-антрополошком конгресу, који је одржан у Турину 1903 год. изражена је жеља да Полицијска Техника буде саставни део универзитетске наставе, и ова жеља већ је остварена на универзитетима у Риму и Лозани.[1])

На овом истом конгресу дискутовано је и о детаљном програму Полицијске Технике, али ово питање није дефинитивно расправљено, већ је стављено на дневни ред на идући конгрес, који ће се одржати идуће године по свој прилици у Немачкој. Питање је свако редиговано; „*Која су знања потребна истражним судијама и полицијским чиновницима да би њихов рад био што више у складности са принципима Криминалне Антропологије*".[2])

Одсек за изучавање *Полицијске Технике* на универзитету у Лозани са нарочитом катедром за Полицијску Технику у ужем смислу, установљен је званично 1906 год. па је д-р Рајс, као приватни docent, још од 1902 год. држао предавања из Полицијске Технике и Судске фотографије.

Према закону од 1 септембра 1909 год. изучавање Полицијске Технике траје три године и обухвата:

1. *Кривично право* — два семестра;
2. *Кривични поступак* — два семестра;
3. *Анатомију* са практичним вежбањима — два семестра;
4. *Судску медицину* — један семестар;
5. *Органску и Неорганску Хемију* — два семестра;
6. *Практичне радове у хемијском лабораторијуму* — три семестра;
7. *Токсикологију* (наука о отровима) — један семестар;
8. *Експерименталну физику* — два семестра;
9. *Практичне радове у физичком лабораторијуму* — два семестра;
10. *Полицијску Технику* у ужем смислу — два семестра;
11. *Теорију фотографије* — два семестра, и
12. *Практичне радове у полицијском лабораторијуму* (privatissimum).

По свршетку студије полажу се испити: усмени и писмени. При обухвати: Кривично право с Поступком, Анатомију, Судску Медицину, Хемију, Физику, и Полицијску Технику у ужем смислу, а други: а) два полицијско-судска вештачења, б) инспекцију места злочина, и в) једну хемијску анализу која је у вези са полицијско-судским вештачењем.

Право на полагање испита имају они ученици, који су уписани као редовни слушаоци правног, медицинског или филозофског факултета. По положеном испиту они добијају нарочиту универзитетску диплому о свршеном полицијско-техничним судијама. Онима, који су већ свршили један од ова три факултета, потребно је две године за изучавање Полицијске Технике и задобијање ове дипломе.

(свршиће се)

Д. Ђ. Аленић.

„АДИМИНИСТРАТИВНА УПОТРЕБА ОРУЖЈА

ОРГАНА ЈАВНЕ БЕЗБЕДНОСТИ И ВОЈСКЕ

с нарочитим погледом на права Аустрије, Пруске, Средње Немачке, Дањске, Енглеске, Француске и Италије".

од

Д-ра Августа Вилфлинга.

(НАСТАВАК)

Надлежност за регулисање права административне употребе оружја.

Правна основица за регулисање овога права почива или у општем праву нужно одбране (кривичном праву), или, ако се оно прекорачује, у специјалним законима.

За случајеве у примени, који су ван обичног права нужне одбране — а они су практично важнији — нора се назити, да се њихово оправдање пружа само у законима или њима равним уредбама, или никако у абстактним прописима ма какве друге врсте. То проистиче из самог положаја употребе оружја према уставном праву телесног интегритета; норме, које регулишу употребу оружја, јесу само наводне одредбе, позитиван садржај опште изражених одредаба у основним државним законима, те за то морају бити донесене према конституционалном схватању путем законодавства.

Свакако да се законодавство не сме задовољити тим, да са свим или у основним материјама делегира административној власти регулисање права употребе оружја; оно нога више има само исцрпно да решавање извесне материје. Ако се не би хтело придржавати овога принципа

---

[1]) L'Identification des Récidivistes, Paris, 1909.

[2]) La Police et l' Enquête Judiciaire scientifiques, Paris, 1907.

[1]) Међународни конгрес на кривично право (Лион) год 1895 год. изразио је ову жељу: „Да би криминалним органи били што спремнији и припремљени за орнисне смрја кривнцја желеће је да не буду упознати само са текстовима кривичних закона, већ да им се, било путем факултативних курсева за студенте, било путем нарочитих специјалних курсева за младе правнике практичаре, дају много проширенија и темељнија знања о општим узроцима злочина, особиностима злочиначког света и о најразлитијим и најбољим методама за истраживање злочина и *прикупљ* казне."

[2]) Actes du VI Congrès international d' anthropologie criminelle, Turin, 1906.

онда би захтев законског регулисања употребе оружја био у опште беспредметан конституционални постулат, и свакако да би било само једно формалност доносити такав закон, чија би једина одредба била: „Овлашћује се влада, да регулише административну употребу оружја“.

Пре свега закон мора што је могуће тачније да утврди *правне основе за примену оружане силе*, управо правне услове за примену употребе оружја (in abstracto.

Сем тога законодавство мора да утврди *категорије извршних органа*, којима је поверена примена тога принудног средства. И овде се мора придржавати тога захтева, да само законитим путем може бити преношење овлашћења употребе оружја, које је законом даровано извесним категоријама извршних органа, на другу групу чиновника.

И сама *мера* употребе оружја треба да је већ у опште законом одређена, и ако тај захтев на први поглед изгледа претеран. Но као што изгледа абсурдно да се поставља размера у облику законске скале за поједину примену оружане силе, тако се исто с друге стране не би могао допустити и оправдавати, над закон не би поставио никаква ограничења за меру примењивања те силе. Шта више, из основа се мора захтевати, да закон за случајеве примене употребе оружја сем код права нужне одбране, утврди врсту оружја за примену (хладно или ватрено оружје) и да пропише правила за интензитет те употребе, да би се по могућству избегло убијање људи, пошто се по правилу циљ примене оружане силе може постићи и без таквих дејствовања.

Но јако је увидети, да се и поред законом и уредбама прописаних директива, ипак ретко и врло мало опстро може оптрати задатак појединца при употреби оружја, те се за то и мора захтевати, да законим путем буде изражена и регулисана кривично-правна *одговорност* органа за последице сваког појединог случаја употребе оружја.

За административну употребу оружја *војске* приликом реквизиције административне власти, сем наложеног, морају бити предмет законског регулисања још и ова правна односи:

а) Утврђивање, да ли и под којим условима сме војска ступати у акцију само на захтев цивилних власти, као и то, да ли је она дужна да следује таквим реквизицијама.

б) Практично необично важно питање, коме припада одлучивање о *приступању стварној* примени употребе оружја — изузимајући случај кад је група у нужној одбрани и томе сличне случајеве — да ли војноме заповеднику или представнику цивилне власти која уереду интервенише.

Као и постављање основног принципа, да употреба оружја може бити регулисана само законима у формалном смислу, изгледа да је тако исто важно питање, да ли то регулисање треба да буде у општем казненом законику или — за војску — у војном казненом законику, или у опште у специјалним законима; то је више питање систематике и целисходности.

По пишчеву мишљењу регулисању административне употребе оружја није право место ни у казненоме законику ни у кривичноме поступку.

Сама потребним захтевима одговарао би само један *специјалан* закон, који би прописивао основне принципе права употребе оружја јавних полицијских органа и војске у односу на изложеном обиму.

Поводи за административну употребу оружја у опште.

1. Нужна одбрана.

У свима нормама административне употребе оружја налазе се одредбе, да извршни органи сваке врсте, којима је додељено ношење оружја, имају права на употребу оружја у службеној дужности, а нарочито у случајевима нужне одбране.

Ове би одредбе биле као битне за карактерисање тих односа:

1. Административна употреба оружја у нужној одбрани (изузимајући нормране одредбе које у неким законима изрично прекрачују оквир општег права нужне одбране) иде даље од ове већ и за то, што снадбевеност јавних органа оружјем повећава могућност употребе оружја, те чешће поступа и ствара примена нужне одбране баш тим средствима.

2. *Правне* услове нужне одбране ништа не мења учешће органа са службеним оружјем. Положај наоружаног извршног органа не може никако бити гори од положаја приватника.

Сам факт, да су извршни органи према многим нормама дужни службено да употребе оружје, и, пр. органи којима је поверено чување људи или ствари, доносе собом, да у тим случајевима из основа мора њих даље употреба оружја него код општега права нужне одбране.

Ограничењу права употребе оружја јавних органа у нужној одбрани смело би се с друге стране у толико тежити, ако би се по могућности могао чинити избор најпре мање опасного оружја, и само у крајњем случају опаснога оружја (ватреног).

Мање целисходна изгледа тежња, која је избила у појединим инструкцијама — у томе што ће закон упућивати на казнени закон или сам нормирати извесне нарочите услове — да се још исцрпније дефинишу и објасне услови за нужну одбрану. Таква су излагања склона да заводу извршног органа на погрешно схватање, а могу шта више да буду повод бесконачном излагању животних опасности.

2. Савлађивање отпора и непослушности.

Општа је ознака случајева који овде долазе у питање, да ствари *против* на извршног органа или претње нападом не сачувају битни услов за право органа на употребу оружја. Тако звани активни отпор састоји се савакојако у активна позитивне отпорности, из радња које су управљене да те конкретне радње извршног органа изиграју, али које ипак не представљају облик напада на важна добра органова, или код којих напад није бар принцип.

Пасивни отпор — над га и, пр. из вршује већа *маса људи* — међутим, од такве је штете и опасности по државна уређења, да и противу њега има места употреби оружја. И пасивно државе појединца — кад то према околностима изгледа нарочито опасно за општност — може државном силом да произведе уништење непослушности. У тим случајевима право употребе оружја представљено је у *административно-правној самоодбрани* (државе) *у најширем смислу*. Сваки покрешај правилнога тока државне установе, свако штетно утицање на државну управу може дати повода за одбрану средством оружане силе.

У вешини прописа који се односе на административну употребу оружја нојам нужне одбране није нарочито дефинисан. Он се изводи из основица општега казненог законика појединих држава.

У *кривичном праву* исчиче се питање о томе: да ли је према околностима *допуштен отпор* према службеним радњама извршних органа? Има ли данке државни грађанин у опште права испитивања законости и службене радње органове, или има безусловно да слуша? Под извесним околностима, о којима постоје врло разна и супротна мишљења, отпор противу службених радњи данас је допуштен. Превари ли се упорни у своме праву на отпор, он ће путем редовне судске истраге бити евентуално осуђен на казну лишења слободе.

Са свим је другачије код употребе оружја у таквим случајевима. Ту стоји *у питању*, да ли извршни орган *сме оружаном силом да сузбије отпор* који је упорни противу његове службене радње, без обзира на то, да ли тај отпор изгледа допуштен или казним према казненоме законику. Кад се дакле извршни орган превари у своме праву на употребу оружја, кад се неправо принудна радња сматра за правну, по правилу су при том за упорнога скончане много теже последице; така заблуда може проузроковати телесну повреду или чак и смрт онога који је вршио отпор.

Услед таквих околности изгледа основано, да се самостално проучи питање, какво својство треба да имају службене радње, па да се — код стицаја осталих услова — могу у случају отпора извршити оружаном силом. (наставиће се)

Д. В. Бакић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

ПОКУШАЈ ОДРЕЂИВАЊА ПОЈМА

од

Д-ра Августа Мирички

ванред. редовног професора права на чешком универзитету у Прагу

(НАСТАВАК)

IV

Изгледа да је сасвим природно, да се при одређивању појма *одговорног* уред-

ника неће од појма уредника *у опште*, наравно како по начелима логике, тако и у погледу на претходна излагања с правно-историјском гледишту.

Појам *уредника* несумњиво је елиптичан појам. Он није тек правом створен; нега је, као што Liszt тачно вели, сам живот створио. Свакојако in abstracto могућно је замислити часопис без уредника, на пр. на тај начин, да редови појединих сарадника непромењени, по реду како су послати, буду оштампани у штампаном спису, чија је обим евентуално у напред одређен. Очевидно да у овом случају оно лице, које би примало радове, а по том слало у штампу, не би вршило никакав уређивачки посао, него би у неку руку било meteur en pages.

Иак би то једно стање најпотпуније анархије. Тако руковођеним новинама недостајало би једноставно управљање, дакле један од главних услова за успех једнога предузећа, које је уређено на суделовање већег броја лица. И сама природа ствари, а у толико више данас уобичајено уређење предузећа са задатком надзвања новина или часописа, захтевају, с обзиром на начело поделе рада, једно лице, које би имало дужност да скупља материјал за лист, да га испитује и одабира, дакле да садржину појединих бројева одређује и у ред доводи и уз то да — што није безусловно потребно — прилаже и своје сопствене умне продукте. А то је баш задатак одговорнога уредника.

Уредника, сасвим природно, поставља онај, који је основао предузеће новина или од кога другога примио, дакле оно лице, коме у опште припада право, да располаже предузећем, свеједно, да ли ће се то лице назвати издавач, измалаг или власник листа. Ово лице може, наравно под претпоставком да је то физичко лице, и само бити уредник или сауредник; али оно може и пренети уредничке послове нескучано на једно или више других лица, а са своје стране одрећи се сваког учешћа у уредништву.

Као што се из овога види, лежи правни основ положаја одговорнога уредника — изузимајући случај кад сам власник предузећа прими на себе уредништво — у његовом уговору, или, тачније речено, у његовом споразуму са власником предузећа новина, којим се на њ баш преноси задатак уредника.

Ако је појам уредника у опште фактичке природе, то се онда показује појам *одговорнога* уредника већ као *правни* појам. Јер он је потекао из потребе правнога живота, из потребе за доводењем правном заштитом. Закон наређује, да буде именован одговорни уредник, и да се на сваком поједином броју периодичнога штампаног списа означи, а евентуално и да се још у напред власти пријави. Дужност именовања одговорнога уредника пада наравно на лице, које је у опште позвано да постави уредника, дакле на подузетника новина (издавача, власника листа).

Само се по себи разуме, да ово именовање не може бити без споразума с именованим лицем, без његовога пристанка, другим речима: ако се хоће да неко буде именован као одговорни уредник, то он онда мора бити прво постављен за одговорнога уредника. И баш у овом *постављању*, у овом *споразуму* између подузетника новина и другог једног лица, које тиме прима место одговорнога уредника, треба гледати — исто оно као што смо код уредника у опште видели — конститутивни елемент институције одговорнога уредника.

Као одговорни уредник може се дакле именовати само оно лице, које је подузетник новина већ раније за то поставио, само дакле оно лице, са којим се подузетник споразумео, да оно врши функције одговорнога уредника. Свакојако овај се споразум може и *пре*ђутно на тај начин постићи, да неко буде са његовим знањем и без његовога противљења означен као одговорни уредник (код власти или на листу). Подузетник новина (часописа) може несумњиво сам узети на себе и одговорно уредништво, онако као и уредништво. У овом случају има се следствено као конститутивни елемент сматрати дотична одлука. Наравно, ова одлука да се прими одговорно уредништво, добија правни значај тек тиме, што ће се у спољном свету на несумњив начин манифестовати, дакле поглавито онда, кад је подузетник новина самог себе као одговорног уредника именовао (власти или на листу).

Али ни у ком случају није одговорни уредник онај, који би као такав био именован без његовога *изрично* или *бар пре*ђутно *израженога* пристанка или чак и поред његовога противљења. Такво именовање очевидно би било противно истини. Иак то је баш јасан доказ за то, да постављање одговорнога уредника у горе означеном смислу чини конститутивни моменат ове институције.

Мора се признати, да законодавства о штампи само изузетно спомињу овај конститутивни елемент, т. ј. постављање одговорнога уредника, пошто се она понајчешће задовољавају прописом, да се одговорни уредник има објавити на листу односно и власти. Иак је нетачан закључак, који се овде онда из тога навели, да постављању одговорнога уредника не припада значај конститутивнога елемента, и да у овом погледу на место тога можда баш оно именовање долази. Разлог реченог појави има се шта више у томе гледати, што је именовање одговорнога уредника сасвим појамно условљено његовим претходним постављањем, и што се оно законодавцу чинило тако природно, да је сматрао за излишно то нарочито истицати. Доказ за тачност овога гледишта пружа аустријски владин пројекат закона о штампи од 1902 године, који тамо, где прописује именовање одговорнога на листу [§ 8. одељ. 1.) и претходну пријаву истога власти (§ 9. ал. 2), ништа не спомиње о његовом постављању, али приликом регулисања случаја кад има више одговорних уредника [§ 8. ал. 2.) на један пут нагледа наше институтивно — говори о *постављању* више одговорних уредника. Исто се тако говори у § 10. одељ. 3. о постављању заступника у одговорном уреднику за врехе кад је он привремено сарочен или неспособан, и то је ова дужност, да се постављање изврши, баш издавачу наложена. Одавде се може изводити, да пројекат и у обичном случају, кад је само *један* одговорни уредник постављен, претпоставља његово претходно постављање.

Из онога што је казано следује, да законско наређивање, да се именује одговорни уредник, садржи двоје: прво одредбу да се има поставити одговорни уредник, и друго пропис, да се постављено лице има означити на листу (а евентуално и доставити власти). Само се и у тексту закона оно друго више наглашава а оно се друго узима као нешто што се тако рећи само по себи пређутно претпоставља. Исто се тако норма, која непостојано именовање одговорнога уредника угрожава казном, тиче не само случаја да је именовано друго лице, а не оно које је одиста постављено, него и случаја да у опште нико није као одговорни уредник постављен.

Али у чему се управо састоји функција одговорнога уредника, какав је његов круг рада по сматрању законодавца?

Зацело се то може најбоље видети из *дужности*, које је закон наметнуо одговорном уреднику. Његова је најглавнија дужност старати се о томе, да у садржини штампаног списа не буде ничега, што је кажњиво по казненом законику. Ово „критички инхибитивна контролна делатност", као што се Löning тачно изражава, несумњиво је најважнији задатак одговорнога уредника, задатак, који је у очима законодаца од толиког значаја, да се у овој функцији, без бојазни да ћемо погрешити, може гледати главни циљ ове установе.

Неки (као Löning) иду тако далеко да, незајући за времена цензуре, гледају у одговорном уреднику неку врсту *добровољнога цензора*, који треба да замени укинутог државног цензора. Али, по моме мишљењу, не треба у овом погледу ићи даље битну разлику између обе споменуте институције. Јер дужност контролисања од стране државнога цензора потицала је из његовога *службеног положаја као државнога органа*, те је занемаривање ове дужности повлачило за собом исте последице, као и занемаривање службених дужности у опште, дакле принципијелно само *дисциплинске* казне, док се дужност контролисања одговорнога уредника оснива на његовом постављању у једном *приватном* уговору, које је општим законом прописано и под *примаћу* казну подвргнуто.

(НАСТАВАК СЕ)

Превео
Д-р Д. Аранђеловић.

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

Пошто је, судећи по свему, злочинац био оно лице, које је наша истрага означавала, одлучили смо се да са резултатом наше истраге упознамо државно тужио-

штио у Бриселу. Ми смо молили његовог шефа да интервенише, и да ради обзирно и резервисано, предлажући му да употреби нову и позитивну методу. Поште је требало применити рачун вероватноће у циљу одређивања злочинчевог пута, ми смо тражили да се одреде три стручна вештака, па сам чак означили и личности: генерала Лемаца, директора војне академије и нашег најбољег математичара, директора артиљерије и директора војнокартографског института. Зар би ово био први случај да се у криминалним истрагама тражи помоћ од науке и познатих специјалиста? Није ли француски касационни суд, поводом Драјфусове афере, поверио тројици најбољих француских математичара, тројици најпризнатијих геометричара из Академије Наука да испитају научну вредност резоновања славног Бертилоновог рапорта, и није ли усвојио њихово мишљење? Ми смо изјавили бриселском паркету: Ако три стручна аутоитета, које будете консултовали, потврде: да је наша примена рачуна вероватноће легитимна; да су основи нашег рачунања тачни и прецизни; да смо резоновали тачно на основу позитивних и утврђених елемената; да су наши закључци основани; да пут злочинчев мора бити овај који ми означујемо; да се кућа злочина мора налазити у вони и на месту које ми означујемо, онда наредити општи претрес код свију личности које у означеном кварту врше исту професију коју и осумњичени злочинац. Код овог последњег вршите претрес озбиљно и пажљиво, а код осталих само сумарно и више рада форме.

Шта су нам одговорили судски аугури?

Саслушајмо ове одговоре и пропратимо их кратким коментарима:

1. Да математички доказ није у исто доба и доказ правни, и да ниједна порота на свету не би осудила окрвављеног на основу математичког доказа. Ми смо начисто с тим да менталитет судски није још достигао ниво праве науке али, је ли могућно, да математички доказ није доказ? По чему би научни доказ, математичко и логично резоновање, несумњиво тачно, био мање веродатан и истинит, мање правни и убедљив, од неодређених, нетачних, променљивих а често и пристрасних сведочаба, које данас служе као основа готово искључиво, правним судама? Ниједна порота, веле, не би осудила окрвављеног на основу математичког доказа. Зар, међутим, нисмо видели толико њених осуда, изречених на основу медицинског, хемијског и токсикологског вештачења, о коме она ни појма нема? У осталом, ми нисмо ни захтевали да неко буде суђен, а још мање осуђен, на основу математичког доказа. Никако није било питање о томе, да се сличном доказу приђа апсолутна важност, већ да се узме ако обичан основ подозрења или као проста претпоставка, и на основу њега отвори редовна и правилна истрага. Док смо ми у њему гледали прост ход збиљаи почетак доказа, дотле је државни тужилац у њему видео крај и закључак. Није ли циљ кривичне истраге да дође до истине помоћу свију допуштених средстава? Истрага се обично почиње на основу вероватноће, претпоставке и основа подозрења, па се постепено долази до доказа и проналази починац. Нам при хоран код државног тужиоца учинеи је 12. фебруара 1906 год. Да је власт тада хтела радити методично могла је, на основу наших личних истраживања, врло лако доћи до несумњивог доказа, и добити признање од злочинца. Ми смо изјавили: „Пожурите се, јер време пролази. Вратим претресом могу се наћи у домицилу осумњиченог ноге, чиреле и путања за рад убијене Жане“. У место да су нас послушали, претпоставили су да узалудно истражују уображену подозлачину од 20 год. На три дана после наше интервенције, 15. фебруара, злочинац је одиео и одбацио ноге и чиреле детиње у Хајзел.

2. У паркету су нам одговорили још и ово: „Ако нам, у место резоновања, донесете доказ или прецизан основ подозрења. Например ако сте Ви или која друга личност видели осумњиченог да је изашао на кућу оне ноћи над је злочин извршен са пакетом под пазухом, или ако сте га видели да је шпартао по кварту у времену вршења злочина...“ Несумњиво је, ми то признајемо, да се у елементима сличне сведоџбе налази почетак прапог доказа али, треба знати, да су докази материјални, аутентични, непобитни и апсолутно убедљиви врло ретки, и да у радњама претходне истраге најчешће преовлађује логично резоновање.

3. Ево, назад, и последњег одговора: Услед наше две посете, паркет се, назад, решио, да се претходно информише, и у овом циљу послао је у домицил осумњиченог традиционалног бриселског полицајца. Полицајац овај пошао је од куће до куће, и са сиромном нашношћу понављао ова шаљива питања: да ли овде не станује какво сумњиво лице? Познајете ли какву младу жену од 20 година у свном „carrik“-у? Имате ли какву сумњу у погледу убиства мале Жане Ван Галх? Да ли можете пружити власти какво корисно обавештење у погледу овог злочина?“

Оштроумни агент, без сумње најбољи у бриселској полицији, њен Шерлок Холмс, врло је брзо извршио свој деликатни задатак изјавивши: да личи опис осумњиченог човека не одговара ніиуколико опису убице. И власт се потпуно задовољила овим одговором; она га је примила као јеванђелијску истину и саопштила нам га. Да ли, међутим, постоји ма и једна личност на свету — сведок; полицајац или истражни чиновник — којој је позиат позитиван, изнесан, детаљан и тачан опис злочинчев? Који је тај који ће у својим сопственим очима видео, посматрао и познао творца злочина? Ко је дао са апсолутном извесношћу лични опис овог човека? Који је тај који би га могао одмах познати? На сваки начин нико, те је, према овоме, и горњи одговор поличајчев врхунац забаде и дрскости.

Понашање власти у овој афери и њени невероватни одговори, извенадили су нас и узбунили. Најправичнији од наших државних министара изразио нам је ово своје мишљење: „Ви сте говорили, радили и учинили нашу дужност. Нису вас разумели, нити су вам сведовали. Не остаје нам ништа друго до да напустите ту жалосну аферу. Наша полиција и истражна власт већ одавно дају доказа о својој немоћи и неспособности у кривичној материји. То је јавна опасност. Јавно мњење, које се у нашој земљи тако полагано узбуђује, може се ипак једног дана због тога узбунити и у тренутку неразмишленог гнева окренути се против власти и применити закон линча према извесним шефовима јавне сигурности. Тада ће бити доцкан за реорганизацију и рад. Видите да огорчено понашање масе према Д-ру Н. ... она хоће жртву....“

Били смо се одлучили да послушамо овај мудар савет, и да прекинемо сваки даљи рад по афери Ван Гали, али ово претходно хтела чути још једно мишљење.

Наш одличан правник Пол Жансон разумео је одмах систем наших истраживања. Као човек од науке, упознат је био и са рачуном вероватноће. Пошто смо му изложили елементе нашег убеђења, изјавио нам је ово:

— Истражна власт парвета и истражног судије готово је неограничена. На основу формалне и прецизне изјаве, као што је била наша, паркет је имао дужност да рада: да одмах узме на испит оптуженог и да поведе енергичну истрагу над њим. Са елементима оне природе, које сте Ви пружили власти, добило би се признање од окривљеног.

Пошто нам је понудио моћну потпору свога великог аутоитета, Пол Жансон нам рече:

„Решајуће једну ноћу и један чланак о овој афери. Ноћу ћу ја лично предати краљевском прокуратору. Што се тиче чланка, потпишите га Ви; у њему сумарно изложите резултате Вашег истраживања, и означите место и кућу злочина, али не помињите име осумњиченог. Ја ћу чланак однети у уредништво „Вестра“ и молити његовог директора г. Росела да га публикује. Чим нота и чланак буду готови дођите, на ћемо заједно испитати кварт и на лицу места студирати злочинчев пут и елементе Вашег доказивања“.

Одмах смо почели радити на редиговању чланка и ноте за Пола Жансона, али смо се у тому рада изненада разболели и тако смо, и против своје воље, морали обуставити посао.

* * *

Сви наши морални закони морају бити измењени у потпуно новом духу. То је једина средство за реформисање наших порочних навика, које преовлађују у Белгији, и које треба уништити да не би земља пропала. Али, није довољно добити само нове законе, праведне и моралне; потребно је још да они буду примењени мудро и строго. За овај циљ, опет, држави је потребно чиновника добро регрутовано, интелигентно, способно, правично, морално, беспристрасно, енергично, поштено и у сваком погледу беспрекорно, које ниједа неће ни помислити да забашурује афере противу морала, у које су умешане више личности.

У службу овако одабраног истражног чиновништва треба ставити полицију не мање честиту, савесну и способну, која ће имати иницијативе и притежавати моћ резоновања, науку и искуство.

(свршетак се)

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Интересантна парница у Паризу. Ових дана завршена је једна интересантна парница поводом наследства Виконтеса Рененаљ, по рођењу Руснаје. Интересантна је, што су њени закони наследници добили свог противу француске владе, која се појавила као наследник.

Виконтеса Рененаљ, после своје смрти, цео свој иметак од милион франака, оставила је тестаментом архијепископу париском. Но овај из непознатих разлога није се хтео примити тог огромног наследства. Кад је се он одрекао наследства, онда се као наследник појавила француска држава, базирајући то своје право на томе, што завештатељка у своме тестаменту нарочито искључује законите наследнике, а после отказа архиепископовог, француска држава полаже право наслеђа, сматрајући да је Виконтеса умрла без наследника.

После тога фамилија покојне Виконтесе, њена сестра госпођа Шерметева и њен сестрић г. Петрово-Соловово, преко свог адвоката пријаве се као законити наследници. Поред осталих доказа, њихов адвокат изнео је и тај, да је покојница лично била расположена према архијепископу, већ самим тим што га означује за свога наследника, а да је нарочито гајила антипатије, према француској држави, чији је републикански систем, који данас влада влада осуђивала. За потврду тих својих навода, пуномоћник наследника, приложио је масу писама покојничиних, из којих се јасно види горе наведено, додајући при том: „било би апсурдно, било би потпуно преиначење воље покојничине, кад би њен повац, који она остаља архијепископу, припао републиканској држави, коју она безмерно мрзи".

Ова парница изазвала је читану буру разног тумачења у Паризу, и сви су са нестрпљењем очекивали решење суда, које јеових дане донето у корист сестре и сестрића покојне Виконтесе.

А. Ј. А.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине гунцатске у срезу грушанском, актом својим Бр. 1411, пита:

„Суд овај саставио је буџет о приходу и расходу ове општине за 1910. годину, који је и општински одбор одобрио. По своме буџету предвиђен је за покриће расхода и прирез општински од 49·98%.

Како је по чл. 131. закона о општинама предвиђено, да се буџети општински, по којима прирез није већи од 50%, не износе на одобрење пред општински збор, то је суд овај буџет, пошто га је одбор одобрио — послао надзорној власти, а ова окружном одбору — на одобрење.

Окружни одбор округа крагујевачког, приликом својом од 13. октобра т. г. Бр. 901, враћа овај буџет општинском суду са наредбом, да суд овај буџет изнесе још и пред општински збор на одобрење, полазећи се на чл. 32. тач. 2. закона о општинама (који члан апсолутно нема никакве речи и њима о буџетима).

Са изложеног суд моли уредништво за што скорије објашњење у своме листу о томе: да ли је правилна радња — наредба окружног одбора по ономе, или не? и зашто је прописан чл. 131. зак. о општинама, кад окр. одбор њему противно наређује; а опет чл. 132. зак. о општинама каже, да збор решава о буџету по коме је већи прирез од 50%.

Јест да чл. 167. Устава земаљског говори, да се никакав прирез општински не може установити без одобрења општинског збора; — али треби став овога члана опет види, да ће закон одредити у којим ће случајевима бити потребно за те прирезе одобрење које државне власти, као што је то чл. 131. зак. о општинама и одредио.

— На ово питање одговарамо:

И господин Министар Финанција у распису своме од 16. фебруара ове године Б.Пр.Бр. 234. и Државни Савет у одлуци својој од 7. октобра ове године, Бр. 9495, која је штампана у бр. 39. овога листа, стоје на томе гледишту, да и они општински буџети, у којима је општински прирез до 50% процента, морају њих пред општински збор ради одобрења.

За овакво гледиште они налазе разлога у томе, што чл. 167. Устава нарочито вели, да се не може установити „никакав општински *прирез без одобрења општинског збора*", и што се то право збору даје и тачком 2. чл. 33. закона о општинама, те је, према томе, веле, чл. 131. закона о општинама противан уставним наређењима и поменутим наређењима закона о општинама. Ми не делимо предње мишљење из ових разлога:

Истина је, да уставна наређења гласе онако, како је напред изнесено, али се ипак треба поступати по чл. 131. закона о општинама, јер су законодавцу била позната ова уставна наређења, па кад је он ипак донео овакву одредбу у чл. 131. онда се мора узети да је он нашао да овако треба разумети чл. 167. Устава, или да је свесно повредио овај уставни принцип обавиа целисходности, јер се зна, да су због тога, што су раније буџети нашоени пред општински збор, две трећине општина остајале без буџета преко целе године.

Кад се овако стоји с једне стране пред Уставом, који поставља једно правило, а с друге пред доцијим законом, који од овога правила одступа, онда се судија и сваки овај државни орган, који има да примењује доцијег донесени закон, мора држати закона, а не Устава.

Он чак нема права да испитује: да ли закон одговара Уставу или не, чим је закон донесен од надлежних законодавних фактора, па прописно и промулгиран и обнародован.

Јер, ако би се то право дозволило, онда би у примени закона настала анархија, јер би један орган нашао да известан закон одговара уставним наређењима а други не; један да је законодавац могао одступити од уставних наређења а други не, и тако би могло доћи до неповољне разлике у примени.

У науци ово питање више није спорно, јер се, као што рекосмо, спори свакоме да резонује о томе: да ли је један закон устаган или не, него се он мора строго пратити како је донесен од законодавних фактора.

У овом овде случају члан 131. јасан је, јер он искључује свако учешће општинског збора, кад општински прирез за подмирење општинских издатака, не прелази 50% према суми непосредног пореза.

Он чак није у сукобу ни са чл. 33. т. 2. поменутога закона, јер се овде говори о праву збора кад прирез прелази суму од 50%.

То се јасно види из последњег става чл. 33. закона о општинама, где се вели, да „*решење општинског збора о прирезу преко стопе одређене овим законом*, важи кад га одобри" и т. д.

У целом, пак, закону стопа приреза одређују само чл. 131. и 132. те се, према томе, јасно види, да је овде реч само о прирезу из чл. 132. пошто њему није одређен максимум а као минимум узима се онај из чл. 131.

У осталом, чл. 33. не би могао бити никака сметња за примену чл. 131. ни по томе, што би се узело да су ова два законска наређења у колизији, и онда би важило оно из чл. 131. као доцније, под претпоставком да је то воља законодавца.

Овако, дакле, ми мислимо; али како је ово само субјективно наше мишљење, које није обавезно ни за кога, а надлежни, опет, фактори, мисле другчије о томе, онда тај суд мора да изврши наређење старије власти и да будет изнесе пред збор, а одвојено од овога може да учини званичан предлог преко своје надлежне власти, да се ово питање поново процени од надлежних фактора.

II

Суд општине бинговачке актом својим Бр. 1213, пита:

„Суд овај, пресудом својом од 27 августа тек. год. № 943, осудио је Рад. П. С. из Др. на плаћање порезе у 50·55 дин. на имање у месту зв. „Г....." атару општине оне за пр. 1909 год. са навођом спорне таксе.

Пресуда ова донета је на основа Чл. 18 „Зак. о исп. пореза."

Осуђени Рад. П. С. изјавио је жалбу на горњу пресуду Првостен. Смед. Суду; но овај је вратио ову са ном. жалбом и осталим актима ономе суду, не расмотривши пресуду из разлога: да суд није надлежан да пресуде овакве природе решава, са наређењем да је суд пошље на решење надлежној за то власти.

Моли се уредништво за обавештење:

1. Која је то надлежна власт за решавање, кад није Првостепени Суд?

2. Кад је жалиоц своју жалбу адресовао на Првостен. Суд, то онда да ли је овај спор грађански или се друкчије сматра, и ма какав да је, сада би му жалба била неблаговремена а пом. пресуда неправна.

Моли се уредништво, да у свом првом наредном броју одштампа ово обавештење, је је ствар хитне природе, а поглавито за напазату порезе.“

— На ово питање одговарамо:

Ако је овде био поведен грађански спор у смислу § 6. грађанског судског поступка, онда је приостепен суд био дужан да разматра пресуду према § 20 поменутога закона.

Ту надлежност није могла да измени ни она околност, што се суд позвао на чл. 18. закона о порезу, јер је она одредба додирнута само у толико, у колико она поставља правило: ко плаћа порез на спорно земљиште.

Ако је, међутим, овде административни порески спор, онда општински суд није ни био надлежан да доноси одлуку, него пореско одељење.

Да би се о овоме чуло мишљење целога приостепеног суда, нека тај суд да противразлоге.

Други пут, кад суд тражи обавештење, нека јасније престави стање ствари, како би се могао давати прецизан одговор.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Одлука опште седнице Касац. Суда.

Дело убиства, може се и без протокола секције утврдити и другим доказним средствима, али само што та друга доказна средства за постојање дела морају бити у тесној и непосредној вези једно са другим и са делом, које се суди; да једни друге потврђују и допуњују; да се једни из других као логичне последице јављају и управо да се сви та докази јављају као једна целина.

(свршетак)

Исхеђеним околностима овог дела несумњиво је утврђено: да је покојна Р. за време живота патила од епилепсије. То утврђује и сведоџба меродавног сведока г. Др. В. П. лекара (224 крив. пост.) а и Г. и. С. П. И кад ово стоји као утврђено, а међутим је у медицини утврђено: да смрт може наступити код лица која пате од епилепсије и у моменту кад она наступа и траје — да је тада лицу свест нарушена, као што се и по сведоџби сведока С. ж. ж. III. и ж. ж. Љ. II. (које тврде да Р. нешто мрмори) и код пок. Р. јавило: и кад се узме да је медицинском науком утврђено: да мишићи руку и ногу постану седишта трзаја, који су резултат осећаја бола — онда се може објаснити неправилан положај доњих удова покојне Р. у каквом су стању нашли сведоци И. С. и М. Исто тако, а са тих разлога може се објаснити и та појава: што су горе именовани сведоци затекли покојну Р. са испљувачином и задебљалим језиком, јер је медицинском науком утврђено: да се и при нападу епилепсије они исти знаци јављају, пошто се и ту јавља гушење, — у ком случају се језик испљува, а стојећи под утицајем ваздуха и задебља, а услед бржег кружења крви у телу, кри се пење и смрт наступа, па се услед тога и могле опазити модрице око врата покојне Р. за које није искључена могућност да су просте мртвачке пеге.

Према томе кад се ове појаве које су сведоци Наста, Симка и Лепосава приметиле и код покојне Р., јављају и код лица која пате од епилепсије, а међутим и покојна Р. патила је од епилепсије. — онда суд не може узети да су те појаве карактерне код овог дела, не може дакле узети за извесно да су те појаве једино и само последице узрока дељења, јер се овде за те појаве утврђује и други могући узрок смрти — епилептичан напад.

Најзад сведоџбе сведока Ч. М. и Ј. Ч. не могу бити доказ за постојање дела, јер су они код суда порекли и образложили то порицање свог исказа даног код полицијске власти. С њима отпадају и сведоџбе свију оних сведока о томе шта су она сведоци пред њима причали.

Нема дакле ни једног основа изнетог за утврђивање дела убиства давањем да није доведен у сумњу. Сумња је комплексно осећање, а састоји се на одобравања, противљења и трећег осећања које у себи садржи од једног и другог, али се по интензитету од оба разликује. Суд се упушта у психолошку анализу осећања сумње, за то што у свакој унутрашњој вољној радњи без које не може бити спољашње, има од психичких елемената не само представа него и осећања. Кад постоји осећање сумње у унутрашњој, онда одговарајућа спољашња вољна радња. — изјава воље — не може имати позитивну садржину. Према томе суд у овом случају на основу свега изложеног не може рећи да постоји убиство извршено дављењем, него на против да то дело не постоји, наиме са опити и ако нигде изречно не исказани правни пропис.

Према овакним противразлозима суда Касационни Суд у својој општој седници од 3. Јуна 1909 год. № 6593 нашао је да је решење приостеленог суда на закону основано, а да не стоје примедбе I. одељења Касац. Суда, и зато је поменуто решење и оснажио.

М. Л. Р.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

УХВАЋЕН ЈЕ

Стаико Поп—Димитријевић, из Кичева, чији смо потерницу нашли у 39 броју ухваћен је.

ТРАЖИ СЕ

Настасија — Цуца — ћерка **Дине Тајо**, Циганина из Трибродо, чију слику доносимо, нестала је пре три месеца. Она је стара 18 година, мршавиљаста, од особених знакова има: на средњем прсту леве руке рану од чиреа. — Акт начелника среза рамског Бр. 16374.

ПОТЕРЕ

Никола Ипер, трговачки агент, проневерио је 20000 динара, па затим из Пеште побегао са својом љубазницом **Илоном Пик**. Он је родом из Коморна, стар 43 година, вере римјанске, оженио, средњег раста, шебат, смеђе косе, образ и трепавице црних, обрвице, елегантно одевен, при ходу мало погрби, он мађарско говори немачки и енглески. Илона је стара 28 година, неудата, средњег раста, смеђе косе, образ и трепавице црних, стаса витког, елегантног одела — Акт Управе града Београда Бр. 39079.

Војин Стојић, из Бобоне, који одговара за крађу, побегао је из среског затвора. Он је стар 16 година, плав, лица округлог, у сељачком, оделу. — Депеша начелника среза ресавског Бр. 19618.

Љубомир Јоксимовић, машинарски радник, украо је из Акционарског млина један сребрн сат са три шина и ланцем од никла, па затим побегао. Он је стар 28 година, добро грађен, великих црних бркова, очиу црних, обрвица. — Акт хомсарског топчидерске полиције Бр. 3558.

Милан Цвијовић, кафешки момак, извршио је крађу у Крушевцу, па затим побегао. Он је стар 21 годину, високог раста, плав. — Депеша начелства округа крушевачког Бр. 24859.

Жарко, звани **„Молер“**, копиар и варалица, који одговара за више крађа и превара, побегао је из воза између Параћина и Ћићевца спочивши из воза, којом се приликом норао повредити. Он је стар 30 година, висок, свиђ, дугих бркова, на себи је имао дугачки шешир пран напуг а на глави бреди шешир. — Депеша комесара унутрашње железничке полиције Бр. 191.

Тодосије Вујашанин, родом из Турске, вратио се своме газди Љубомиру Милошевићу, из Новог Села, па затим побегао. Он је стар 24—25 година, у лицу плав, средњег раста. — Депеша начелника среза тршчанског Бр. 19162.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине пажљиву потеру, и у случају проналска стражарно их упуте власти која је потерницу издала, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

НЕСТАЛА СТОКА

Радосаву Степановићу, из Липлјине, украдена су дан пре, један длаке беле а други плави. — Депеша начелника среза моравског окружа поцаревачког Бр. 17087.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

уредник Милорад А. Вујичић.

БРОЈ 43. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 14. НОВЕМБРА 1910. ГОДИНА VI

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то изванке за цела година код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви **„Полицијског Гласника“** се продају сх. Уредници се не примају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија поставити:

за начелника друге класе среза расинског Љубисава Т. Грковића, начелника исте класе среза загљанског, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза таковског Радомира Новаковића, секретара исте класе начелства округа смедеревског по службеној потреби;

за начелника друге класе среза космајског Петра Михајловића, секретара исте класе начелства округа крагујевачког, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза загланског Николу Ст. Вељковића, писара прве класе Министарства унутрашњих дела;

за секретара друге класе начелства округа смедеревског Милана Пантелића, начелника исте класе среза таковског, по службеној потреби;

за секретара треће класе начелства округа крагујевачког Милорада Петровића, полицијског писара прве класе Управе вароши Београда;

за полицијског писара прве класе среза врачарског Младена Бановића, полицијског писара исте класе среза посавског, округа београдског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе Управе вароши Београда Душана Живојновића, полицијског писара исте класе среза грујанског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза мачванског Милутина Д. Тадића, полицијског писара исте класе среза поцерског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза посавског, округа београдског, Љубомира Марковића, полицијског писара исте класе среза качерског, по молби;

за полицијског писара треће класе Управе вароши Београда Милована Чолића, полицијског писара исте класе среза врачарског, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза расинског, округа смедеревског, Владимира Тасића, полицијског писара исте класе среза беличког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза беличког Михаила Ж. Мајушковића, полицијског писара исте класе Управе вароши Београда, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза јадранског Живојина Радовића, полицијског писара исте класе начелства округа подринског, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза качерског Михаила Димитријевића, свршеног правника; и

за полицијског писара треће класе начелства округа ваљевског Драгољуба Цвијановића, свршеног правника.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 4. новембра 1910 г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија поставити:

у Министарству Унутрашњих Дела:

за писара треће класе Светозара Ђ. Гајића, писара четврте класе истога Министарства; и

за писара исте класе Косту Ј. Самића, практиканта истога Министарства.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 10. новембра 1910 г. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, а по саслушању Министарског Савета решено је:

да се Атанасије Цвејић, полицијски писар друге класе среза лесковачког, на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда, отпусти из државне службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 4. новембра 1910. г. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, а на основу чл. 6. закона о местима, решено је:

да се место Чуварица, које долази у састав општине жарковачке, у срезу врачарском, по изјављеној жељи његових становника прогласи за село под називом „Чуварица“.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 5. новембра 1910 год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Овако, у главном, треба схватити и §. 656, нашега Грађ. Законика, што значи да, код нас, купац може положити купопну цену свс дотле док продавац није тражио раскид уговора. Неактивност продавчеву, у овом погледу, треба тумачити у том смислу да он жели да уговор одржи у снази, то јест да жели да се уговор изврши. И овакво тумачење ћутања продавчевога је основано: пошто се уговори праве зато да се испуне, зато да уговарачи добију оне економске користи које су се, приликом закључења уговора, имале у виду, сасвим је природно и логично пасивност продавчову, после рока за исплату продајне цене утврђеногa, интерпретирати пре у смислу одржања него раскидања уговора.

Ситуација се, међутим, мења, ако је, противно овој претпостави која ће, несумњиво, у већина случајева бити тачна, продавац манифестовао своју вољу да се користи правом које му даје § 656. Грађ. Зак., то јест да тражи раскид уговора. Одмах да приметимо да, сасвим оне што смо видели у француском праву, продавац ту вољу мора манифестовати тужбом поднесеном суду, па да се може рећи да је он, између ова два права која су му стајала на расположењу према §-у 656. Грађ. Зак., изабрао оно друго, то јест право на раскид уговора.

Али ми дајемо ово а не бисмо смели ићи; поменуте, од онога тренутка када продавац подигне тужбу за раскид уговора, купац нема право више на полагање цене. Може само бити говора о томе: да

ли не треба још тражити и то да је тужба продавчева предата на одговор односно евентсна туженове купцу (§ 104. и § 13.), питање у чије расправљање ми овде не можемо улазити.[1]) § 656. вели да продавац, кога купац није измирио, има право „продају покварити“, и то право он врши подизањем тужбе. Законодавац не тражи да је судска одлука, којом је захтев продавчев уважен, постала извршном. Продавац је, самим подизањем тужбе, уговор раскинуо, и судска одлука, која по правилу, и иначе, има само декларативно (а не стваралачко) дејство: то јест она само констатује да је продавац раскинуо уговор, раскид на која је он, то претпостављамо, имао право. Према томе, купац не би могао, као што би му то право дали француски јуристи, положити куповину цену за време трајања спора, све док одлука о раскиду уговора, не би постала извршном, ово тим пре што, у нашем праву, суд не би имао власт дати купцу, и поред тога што је продавац тражио раскид уговора, један пон почек за полагање цене, власт коју чл. 1184. Франц. Грађан. Зак. приписује француским судовима.[2])

Ово што смо до сада казали, односно момента до кога купац који је у доцњи може положити цену, за обичан уговор о продаји и куповини, имамо сада да применимо и на јавну продају. Купац има правне могућности да положи излицитирану цену све дотле док извршна власт не одреди, по §-у 484., нову продају. Одређивање нове продаје од стране те власти, која је, као што знамо, овде пуномоћник повериоца који су тражили принудну наплату и дужника,[3]) еквивалентно је оној тужби за раскид уговора на коју, по § 656. Грађ. Зак., има право исплаћени продавац код обичног уговора о продаји и куповини. Све до тога момента купац може излицитирану цену положити: као год што се, код обичног уговора о продаји и куповини, узима да неизмирени продавац, који није још тражио раскид уговора, пређутно хоће да уговор у снази одржи и пристаје да се купац, и после рока одређеног за исплату куповине цене, измири, исто тако треба узети да и извршна власт, тиме што, по истеку онога рока од шездесет (три) дана, не одређује другу продају, даје на знање купцу да лицитацији да он има још времена да излицитирану цену положи.

Оваква солуција је, по нашем мишљењу, несумњиво тачна све дотле док још није протекао овај рок од месец дана у коме је извршна власт, по §-у 484., дужна одредити нову продају, па случај да купац није, у року у §§-има 483. и 507. означеним, исплатио излицитирану цену. Законодавац је, у §-у 484., дао овлашћење извршном органу да може, по истеку тога рока од шездесет (три) дана, чекати купца, да измирење излицитиране цене, још један месец дана, излашћење које веже и повериоца и дужника (продавца на јавној продаји), јер, као што смо то већ приметили, овде имамо један пример законског пуномоћства. дакле таквог пуномоћства чије границе не постављају пуномоћник на властодавац већ сам законодавац. Наравно, да извршни орган може тај рок од месец дана, у коме купац још може излицитирану цену положити, смањити, одређујући нову продају пре његовога истека: § 484. поставља само максимум времена које сме протећи од истека онога рока од шездесет (три) дана до одређивања нове продаје, максимум који извршна власт може али не мора испрпсти.

Сумњам је, дак, овај случај: овај рок од месец дана протекао је а власт извршна још није одредила нову продају. Да ли и тада купац има право да положи излицитирану цену? На овај случај ћемо се мало ниже вратити.

6.° *Друга продаја је одређена.* Поштто купац није у овом року од шездесет или три дана положио излицитирану цену, извршна власт је, било у року од месец дана по истеку тога рока (§ 484.) било доцније, одредила нову продају. Ми смо горе већ казали да, после одређене друге продаје, купац нема више права да положи излицитирану цену и да пуњено добро за себе сачува: ово ће сада опет другом, највећем понуђачу на новој licитацији, ако, то јест, он своју обавезу испуни.

Ову солуцију писмо дали нити дајемо на основу одредаба Грађ. Судског Поступка, јер је овај Законик овде и сувише непотпун. Ми смо њу, подсећамо, дали, и дајемо је, на основу Грађ. Законика, а специјално на основу §-а 656., узимајући да је одређивање нове продаје еквивалентно тужби за раскид уговора и да ово има, у погледу питања којим се овде бавимо, исто правно дејство.

Овако је, у главном, и у Аустријском Праву. О поновној продаји [Wiederversteigerung] говоре §§-и 154. и 155. Exekutionsordnung-а од 1896. год., и од тз два прописа први, § 154., вели да, ако купац не положи на време и пуноважно [„rechtzeitig und ordnungsmässig“[1]] licитирану цену, одређује се, на захтев заинтересованих, нова продаја на трошак и ризик небрижљивога купца. Уз. ј. купац на првој продаји („auf Kosten und Gefahr des säumigen Ersteihers“). Али овај купац може изјавити цеу коју је понудио и тако поновну продају задржати и одстранити све дотле док не истекне рок за жалбу против одлуке судске којом се одобрава друга продаја („Die Wiederversteigerung unterbleibt, wenn der säumige Ersteher vor Ablauf der Frist zum Rekurse gegen die Bewilligung der Wiederversteigerung die rückständigen, durch Bareerlag zu berichtigenden Meistbotsraten samt Zinsen bei Gericht erlegt“). Међутим, кад изјава да судска одлука о одобреној нове продаје постане извршном, тада, нема даље licитација, и § 154., прва од њих губи своју важност („Mit Rechtskraft der Bewilligung der Wiederversteigerung verliert die erste Versteigerung ihre Wirksamkeit“), што значи да, после тога момента, купац на првој продаји не може више положити излицитирану цену.[1])

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Ж. Перић

Полицијска техника на универзитету у Лозани

(СВРШЕТАК)

Од свију побројаних предмета најважнија је, разуме се, Полицијска Техника у ужем смислу, која обухвата највећи, најзанимљивији и најпрактичнији део полицијско-техничких студија. У обим њеног теоретског и практичног изучавања и испитивања спада:

а). Историја злочинаца: њихово регруговање, њихов живот, њихове особине, навике и обичаји, начини њиховог рада, њихова оруђа, њихов језик (арго) и т. д.;

б). Подела и удружења злочинаца: професионалне и случајне, специјалисане професионалних злочинаца, интернационална удружења (банде), анархија, камора, мафија, монаг (у Америци) и т. д.;

в). Криминалистика: теорије о злочинима, италијанска школа (критичка студија), криминалитет малолетника и његови узроци (пробламе фамилијарног живота по бесћи варошина, ослабљење дисциплине, недовољан надзор у школи, радионици, на улици и т. д.), ослабљење репресије у опште и т. д.;

г). Специјално обележје важнијих и чешћих криминалних дела: убиства (све врсте), пожар, фалсификати, превере, крађе (све врсте), утаје и т. д.;

д). Идентификовање злочинаца и предмета кривичних дела: фотографија обична и судска, живе слике, боја очију, особени знаци (физички недостаци, белеге, посекотине, тетоваже и професионални знаци, етничке и антрополошке особености), *антропометријско мерење*,[2]) дактилоскопија и психична идентификација по методи Отоленгијевој.

[1]) Приказе је да, иако знаи само јединствено изјављивај тоже даје правно дејство, као што је овде случај, та зна, да би те дејстве проузвела, требе да је сопствена своме прета коме оно зна да дејствује: на своме се не може казати да је нема иоа знаменитости, изјавама, за коју он не зна. За то и је такво исто што и неизвадна ствар, камора.

[2]) Наравно, да би продавац могао, и после поништене тужбе за раскид уговора, примати цену од купца и тако уговор одржати у снази, јан он то може а не зеора чинити.

[3]) У истом смислу, то јест да је, код јавних продаја, власт извршног пуномоћника повериоца (односно дужника), М. Стојановић, у његовој недрел. кавелној расправи: Јавне продаје непокретности и обавезе купца на њој коју цену не положи, и Мих. Тајић, у његовој студији: О одговорности купца за неплаћу потте под јавних продаја (у *Архиву за Правне и Друштвене Науке*, год. 1906., сн. од 15. Марта).

[1]) Аустриска Залон и Изворанска имсе је двојвовлаја у погледу рока у коме купац да licитирану цену. По § 154. Закона, који, са § 155., говори о поновној licитацији гаранс (Berichtigung des Meistbotes), купац је дужан, у року од четвриест дана од дана када одлука судска о опсуда поновљена добра купцу постала извршном („nach Rechtskraft des Zuschlages“), положити јечну четвртину цене а остатак у року од два месеца, рачунајући, овај, од истога момента. Потпуна пуноћ је дужан платити, на цену, затворе од дана пуноћине до дана плаћања („vom Tage der Erteilung des Zuschlages bis zum Erlage“).

[1]) *Die Exekutions-Ordnung*, S. 302 и 304, Manz'sche Gesetz-Ausgabe, Siebster Band, Dritte Abteilung.

[2]) Антропометријско мерење обично се, бар код нас, поистовећује са полом системом Бертијановим,

ђ) *Топографско и фотографско испитивање места злочина*: увиђај, снимање плана, фотографисање (метричка фотографија), откривање и фиксирање видљивих и невидљивих трагова и отиска оруђа, ногу, прстију, крви и т. д.

е) *Испитивање леша и утврђивање идентитета непознатих лешева;*

ж) *Испитивање и коребење сумњивих и лажних докумената, банкнота, печата и сва полицијско-судска вештачења у опште;*

з) *Методично водење истраге*: прибављање података на месту злочина, лешу, предметима злочина, помоћу сведочаба, и личних обавештења; реконструисање сцене злочина; анализирање прикупљених података и формирање хипотеза; испитивање окривљеног, и

ј) *Организација криминалне полиције.*

Теоријско и учавано *Полицијске Технике* у тесној је вези са практичним радовима у нарочитим *лабораторијумима*, или боље рећи оно је неногутно без оних. Полицијско-техничка лабораторијуми, по тврђењу др. Рајса, помоћници су полиције и суда, а задатак им је *да помоћу научних метода — међу којима фотографија заузима врло важно место — на месту извршеног злочина, помоћу свог стручног персонала, анализе и констатују све материјалне трагове који могу, услед примене научних метода, довести до проналаска криваца; даље: да идентификују творце злочина или преступа помоћу свију врста отисака; да откривају фалсификате и лажне модификације на документима свију врста и, најзад, да врше сва полицијско-судска вештачења у циљу анализања материјалне истине.*

Полицијско-техничке лабораторијум у Лозани постоји још од 1892 г. и ваме, разуме се, управља д-р Рајс, као професор Полицијске Технике. Лабораторијум је потпуно модерно уређен и снабдевен свима потребним апаратима: *фотографским* (1 обичан и 1 Бертилонов метрички апарат за снимање места злочина и лешева, 1 за увеличавање, 1 за обична снимања, 1 за снимање докумената и 1 ручни), *микроскопом*, *за микрофотографију, стереоскопију и ирогенцију*, и материјалом за откривање и фиксирање свију врста отисака, међу којима су најделикатнији невидљиви отисци прстију. Уз ово, разуме се, иду врло лепо уређени *криминални музеум* и *суперсена стручна библиотека.*

Д-р Рајс је званични вештак (експерт) за кантон Во (Vaud), и као такав излази на лице места приликом сваког важнијег злочина, испитује и констатује што је од користи по истрагу, па о свему подноси надлежној власти писмен рапорт, у коме назиже своје опсервације и, махом, означује правац истраге.

Материјалне трагове, отиснуте и фиксиране на месту извршеног злочина (отисци ногу, прстију, оруђа и т. д.) испитују се и изучавају у самом лабораторијуму, а резултат овог истраживања, који често доводи до идентификовања злочинца, саопштава се надлежној власти у детаљном и мотивисаном рапорту, уз који се обично прилажу и потребне фотографије и микрофотографије, или у гипсу изливени отисци ногу и осталих трагова.

Поред овога, а у сврхотну званичног вештака, г. Рајс у своме лабораторијуму врши важнија полицијско-судска вештачења за цеу Швајцарску, а по некад и за иностранство (нарочито кад је у питању вештачење лажних докумената и новчанца). Од ових вештачења најобичнија су и најчешћа: упоређење и вештачење сумњивих или лажних рукописа лажних новчанца, печата и т. д.; вештачење експлозива, оружја и оруђа, испитивање крвних мрља, отровних материја и тако даље.[1])

У надлежност г. Рајса, као директора полицијско-техничког лабораторијума, спада још и индентификовање непознатих лешева, при коме се он служи својом сопственом методом да би лешу што пре дао на лед живе личности.

Као што се на свога види, радови који се обављају у једном полицијско-техничком лабораторијуму веома су важни и разноврсни, те с тога захтевају, бар од шефа лабораторијума, многобројна и специјална знања. Њихова практична корист међутим, неоспорна је и, као таква, нарочито истакнута на већ поменутом туринском конгресу.

Трошкови ово инсталисања једног добро уређеног полицијско-техничког лабораторијума износе до 8000 динара.

* * *

Поред универзитета у Риму и Лозани Полицијска Техника предаје се, истина у мањем обиму, у нарочитим полицијским школама које, као што смо поменули, постоје готово у свима већим центрима, и које су се до сада показале као веома практичне и корисне. Тако се у Паризу, а у Бертилоновом одељењу за идентификацију већ годинама обучавају полицијска органи у систему идентификације, а од 1908 год. у париској префектури установљен је нарочити курс за мање виђене органе.

У Мадриду је нарочитим декретом установљена (1903 године) криминалошка школа у којој се, поред идентификације, изучава још Кривично Право, Криминологија, Криминална Антропологија и т.д.

Специјална предавања за полицијске органе још постоје у Лондону, Петрограду, Берлину, Бечу, Букурешту, Копенхагену, Кристијанији, Стокхолму, Брису, Лијежу, Мајорку, Аргентини, Бразилији, Чили па, најзад, и у Цариграду.[1])

Што се тиче личности, које треба да буду упознате са Полицијском Техником, ево шта о томе вели д-р Рајс:

„То су, сасвим природно, на првом месту, специјални вештаци, који имају дужност да помажу истрагу и полицијску власт у њиховим истрагама. . . .

Извесни одељци Полицијске Технике, нарочито они о идентификацији и трагоима, потребни су полицијским агентима, чија стручна спрема нарочито оних у служби сигурности, мора бити савршенија и потпунија ако желимо да у борби са злочинцима имамо успеха.

Најзад, то су будуће судије, истражне судије, па чак и адвокати, који ће имати нарочите користи од изучавања Полицијске Технике. Ми никако не претендујемо да од њих створамо специјалисте, способне за вештачења према свима правилима науке, али желимо да им новажемо свет који ће имати да суде, оптужују или бране у својим будућим каријерама. Ми ћемо их упознати са начином рада разних категорија злочинаца да би, још у самом почетку, знали пут којим треба ићи да би открили злочинца. Упознавајући се са разним методама за откривање фалсификата, будуће судија или истражни чиновник биће у стању да контролише рапорт вештака, кога је сам одредио да му открије материјалну истину, и знаће колику вредност треба поклонити овом рапорту. Исто тако и адвокат имаће интереса да оцењује резоноване вештака специјалисте, а он ово неће моћи чинити ако не буде упознат са принципима научних метода вештачења у области Полицијске Технике.

Судије, истражни чиновници и адвокати на овај начин знање над треба да се обрате вештаку за помоћ и са колико нагледа на успех. Знања полицијске технике веома су корисна — ми чак велимо неопходно су потребна — будућим судијама од закона".[2])

Као што је већ познато, од наших истражних полицијских органа не тражи се никаква стручна спрема, а до пре неколико година није се тражила ни најмања општа спрема. Са врло малим изузетком код нас се, нарочито у унутрашњости, истраге још воде шаблонски и без икакве методе, а о каквој примени савремене Полицијске Технике већ и да не говоримо. Не треба се, према овоме, ни мало чудити, што је од 20.000 нађених кривичних дела (убиства, детоубиства, покушаји убиства, разбојништва, паљевине, злона-

а то је скоро потпуно. Идентификовање по Бертилоновом систему лежи се на врло ко морама, већ на основу жених слика и особених знакова, а може служе само као помоћно средство за класификацију непуштених картона. На пратећему предмет и лажи Бертилоновог система аналогно је без успеха за ли се картона у будуће класификацији по антропометрисним мерама или по отисцима прстију — што у последње доба многи предлажу — или и по јединима и по другима што би, по мишљењу др Рајса, било најбоље и најстрадније. Остаје да мишљење тиру ранева на полу идентификацији, а се се оно питаће доказивано рапорти на једном међународном конгресу, то ће бити и ствар у ствари.

[1]) Од нарочитог је интереса једно вештачење по помоћу ренгенских слика, које је г. Рајс извршио прошле године, и у коме је, по позиву суда, испитивано сличност између једног мртвог лешта и изображеног му она. На основу детаљне анализе свиколиких знака, а нарочито ухо, г. Рајс је констатовао велику реалистичку сличност између оца и детета. Вештачења ове природе још су нова и у правом праву ретка, али им многи стручњаци прорицу будућност.

[1]) Неки ових редова, бележи се непознато дана у Цариграду марта месеца ове год. имао је прилику да лично прегледа такошњу ставу полицијску школу, а ево је необично изванредним новим уређењем и результатима које је за кратко време постигла.

[2]) Les méthodes scientifiques dans des enquêtes judiciaires et policières, 1906.

мерни поништаји туђих ствари и опасне крађе, колико их је извршено у времену од 1905. до 1909. год. закључно, пронађено свега 9700, дакле мање од позовине (48%). Кад се, међутим, има у виду, да су од овог броја пронађених привада судови ослободили највише једну трећину, онда излази да се код нас проналази и казњава једна 30% извршилаца најтежих злочина, а то је не саме страшно већ и жалосно. Нећемо објашњавати шта ово значи — јер то и лајица знају — али зато истичемо ову цифру као најбољи доказ за наше тврђење: *да је неопходно потребно да се једном и код нас почне покламати озбиљна пажња стручном образовању истражних органа и модерном уређењу службе јавне безбедности.*

Лозана, октобра 1910. год.

Д. Ђ. Алимпић

„АДМИНИСТРАТИВНА УПОТРЕБА ОРУЖЈА

ОРГАНА ЈАВНЕ БЕЗБЕДНОСТИ И ВОЈСКЕ

с нарочитим погледом на права Аустрије, Пруске, Средње Немачке Државе, Енглеске, Француске и Италије".

од

Д-ра Августа Вилфлинга.

(НАСТАВАК)

1. На питање, да ли у свима случајевима казнимости отпора изврши орган треба да буде оваквиме на употребу оружја, ваља одговорити негативно; јер код оцењивања употребе оружја долази се на — административно-правним прописима регулисану — *радњу извршног органа* противу онога који врши отпор, а код тога питања напротив на — оцењујући је казнено-правно — *радњу онога који врши отпор* према извршном органу.

При испитивању одговора на питање, да ли је учињена употреба оружја била оправдана или не, истичу се две групе случајева.

а) Отпор противу извесне службене радње био је забрањен. При том је свакако оправдана употреба оружја, ако су остали услови постојали, дакле да је извршни орган ради савлађивања отпора био овлашћен на употребу оружја. Ту ве одлучује, да ли је извршни орган у погледу својства службене радње био добре намере или не.

б) Отпор је био допуштен. При том никако не излази то, да је употреба оружја била противуправна; она се шта више може оправдати добром намером извршног органа.

Но и ако се у модерним казненим законицима ограничава само на *кажњиве активности отпора*, а *проста непослушност* остаје *некажњена*, ипак има много случајева, у којима је казнимост на основа искључена, а *употреба оружја допуштена*.

Криминалисте сматрају да треба називати казнимост просте непослушности или пасивног отпора баш за то, што је у тим случајевима за савлађивање непослушности довољна примена јачих физичких сила. Кад н. пр. сакупљена маса света не послуша народбу да се растури и остане стојећи држи се часто пасивно; тако држање у већини позитивних закона причињава могућност употребе оружја, јер се у томе једва сме да сагледа злочин побуне.

У осталом пак казнено-правно спорно питање, да ли и у колико тако звани пасивни отпор причињава злочин отпорности, са свим је незнатне вредности за оцену правичности административне употребе оружја.

2. По правилу у нормама које се дотичу административне употребе оружја не налази се изрична правна квалификација отпора, за чије је савлађивање допуштена употреба оружја; тако исто изрично није прописано, да принудна радња мора бити правна тужбена радња, али то произлази из саме природе службе која је поверена извршном органу. Према томе произлазе ова услова за правилну службену радњу у смислу права употребе оружја:

а) извршни орган мора за принудну радњу да буде надлежан у погледу места и саме ствари;

б) ко има принудну заповест да изврши не сме повредити апсолутну законску забрану;

в) интервенција органа везана је при том за такве услове, чије објективне границе нису већ у закону поучене, чије је оцењивање остављено више одмерењу самога органа. У тим случајевима извршилана се заблуда у стварним условима, ако само није грубо нехатна.

У сваком случају није допуштена употреба оружја, кад извршни орган свесно хоће принудно да изврши неоснована службену радњу, за коју је он иначе по себи надлежан у погледу места и саме ствари. Свакако, да ће у таквим случајевима бити тешко прибанити доказа о томе, да је извршни орган непрекидно поступао.

Питање, у колико треба да буде ограничено слободно одмерење чиновника, не сме се мешати са питањем, да ли се он налазио у заблуди о условима употребе оружја. Заблуда органова може се односити на законом поминране услове, и на такве случајеве, који по његовом сопственом одмерењу нагледају као услови за правичност. Преварио ли се орган у последњем, онда је радио у сверо одмеравања, и — због заблуде — оправдава се; није ли пак у заблуди, огреши ли се нпр. о које правило у свом одмерењу, ма да је био уверен о нецелисходности или неправичности своје радње, свакако да се не може оправдати за спектуалне последице своје радње (употреба оружја).

3. Према особама које беже.

Међу гледиштима о употреби оружја према бегунцима обично су са свим различито сачињене норме које се тичу административне употребе оружја; тако је исто и у литератури. Нарочито су различите повластице појединих родова органа јавне безбедности. Те повластице имају само једну ствар заједничку, да је особа која бежи објекат употребе оружја, која у осталом на најразноврсније начине може бити *правно* основана.

У неким случајевима оправдане употребе оружја лежи у нужној одбрани или у савлађивању отпорности, и. пр. кад бегунац преда животу органа који та спроводи, или кад се силом хоће да истргне од страже и т. д.

Изузимајући те разлоге оправдању употребе оружја, по појединим позитивним нормама употреба оружја да се замислити још и овако:

1) да спречи бегунца притвореника у опште, а нарочито тешког злочинца, у продужењу бежања; све једно је, да ли се ту има посла са личностима које су сами спроводни органи потерали као кривце или су они већ притворенци и као такви предати органима од стране надлежне власти;

2) према особама које беже, које још нису притворене, или су извршиле какав злочин и ухваћене на делу, или за њима постоји потерница због каква злочина; у таквим случајевима употреба оружја служи за то, да омогући притварање личности која бежи;

3) према особама које беже, које нису притворене, и нису тражене због каквог злочиног дела, али које изгледају сумњиве да имају намеру да изврше какво казнимо дело (н. пр. крађу, утиранье или оштећење војних добара); или изгледају да су непријатељска расположене; ту у првом реду долазе случајеви употребе оружја према личностима, које под извесним околностима не реагирају на позив органа јавне безбедности, већ продужују свој пут или се надају у бегству.

* * *

Други одељак овога дела говори: о органима јавне безбедности који су овлашћени на употребу оружја и о њиховом праву на административну употребу оружја.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Д. В. Бакић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

ПОКУШАЈ ОДРЕЂИВАЊА ПОЈМА

од

Д-ра Августа Мирички

ванног редовног професора права на чешком универзитету у Прагу

(НАСТАВАК)

За цело пада у очи, да речена дужност одговорног уредника да испитује садржину штампаног списа у казнено-правном погледу, без обзира на велики законом придати јој значај, неће изречена expressis verbis ни у самом закону о штампи ни иначе гдегод, него да се она тек мора изводити из других законских прописа. И то може се она дужност контролисана дедуцирати само из законских одредаба о небрижљивости у области права о штампи, па и то на начин, који не задовољава особито. Јер кад на пр. садашње аустријско право у чл. III. зак. од 15 октобра 1868. № 14 Rg. Bl.

одређује, да је одговорни уредник „одговоран због *занемаривања оне пажње*, која би, да се по дужности применила, учинила да кажњива садржина у штампани спис не уђе“, онда је јасно, да она одредба истина *претпоставља* речену дужност одговорног уредника да испитује садржину штампаног списа у казненоправном погледу и исту дужност дакле *предпутно налаже*, али да *мера* ове дужности није у закону ни на који начин одређена.[1] Исто то несумњиво важи о § 21. немачког закона о штампи, по коме одговорни уредник, у случају кад садржина штампаног списа чини биће кажњиве радње, потпада под казну због небрижљивости, ако не докаже да је, *као што му је била дужност, био онемогућен* или не докаже околности, услед којих је овака пажња била немогућа.[2] Не стоји другачије ствар ни у погледу одредбе аустријског владиног пројекта (§ 31), у коме се због небрижљивости у штампању прети казном одговорном уреднику „који је пренебрегавањем у дужном стављене му пажње омогућио састављање, публиковање или растурање једнога штампаногa списа, чија садржина заснива биће једнога злочина или преступа“.

Из самога факта, што је изванго штампани спис кажњиве садржине, не даје се — као што се онде онде у пракси дешава — без икег даљег закључивати, да је одговорни уредник своју горе означену дужност занемарио. То би значило подметати му и *случајне* узроке, док међу тим казна претпоставља, према основној максими кривичног права, кривицу, дакле у најмању руку *немарљивост*, једно исчало, које захтева потпуно поштовање и у погледу законских одредаба, које се тичу т. зв. *немарљивости у области права о штампи*.

А не би ни то било правично, да се одговорном уреднику, као што се то такође онде онде дешава, просто приписује дужност да цео рукопис материјал, одређен за сваки поједини број, прочита пре штампања, и чак можда још једном пре штампања сваке после штампања, последње да би се уверио, да није у лист штогод кажњиво ушло без његовога imprimatur. То би при великим дневним листовима прелазило границе *физичке* могућности.

Одговорни уредник нема у погледу испитивања садржине штампаногa списа у казнено-правном погледу за цело пи-

[1] Овај би се недостатак можао мало бити тиме отклонити, да се, као и одлуке Касационога Суда од 24 јануара 1884 збир. бр. 1742, речена дужност одговорног уредника бливе одреди као *службеност* уношити се од садржаног штампаногa периодичнога списа, која се *у погледу* преке, те да би, ако би било потребно, с успехом могао спречити штампање односно растурање кажњиве садржине**. Иначе овај захтев иде у овој околности сувише далеко, као што ћемо видети.

[2] Нешто одређеније у горе означеном погледу гласе је законик, који је предложила малина комисија разјатата, ако је није прихвати. Према свим предлогу имало је казнивање одговорног уредника онда да буде искључено, ако би — сем случаја доказивања нашла или пошиљаоца покаже „да нему не пада на терет занемаривање пажње, коју се треба показати при уредном вођењу послова“. Упор. Goltd. Archiv B. 22 S. 192.

какве друге дужности, него да све оно чини, *што се може захтевати од једног савесног одговорног уредника према редовном току редакцијских послова с обзиром на обичаје, који у опште постоје у новинарству, а и у погледу на особите прилике* дотичнога листа, у колико нете не прекорачују границе нормалнога. Ако је одговорни уредник ове дужности испунио, онда се он због немарљивости са гледишта права о штампи не може ни онда узимати на одговор, ако је у лист штогод ушло, што је казненим законом забрањено.

Према овом становишту за цело би се имао ценити и случај, кад би садржина кога штампаногa *огласа* чинила неку кажњиву радњу. Овде би се одговорни уредник имао ослободити одговорности кад би доказао, да је службенику, коме је примање и испитивање огласа поверено а против чије поузданости није било основа сумњати, дат назог да у сумњивим случајевима дотичне врсте тражи да одлучи одговорни уредник.

Али — да се вратимо после овог малог одступања нашем правом задатку — дужност испитивања садржине штампаногa списа у казнено-правном погледу, о којој је реч, није једина дужност одговорногa уредника. Њему обично додељују закони о штампи још и друге задатке, тако поглавито дужност да се стара за уредно штампање исправака и значајних саопштења, који су послати периодичном штампаном спису ради обавезног публиковања (§ § 19—22 аустр., § § 10 и 11 немачког зак. о штампи). Међу тим кад је одговорни уредник одговоран за уредно публиковање ових написа, онда је он несумњиво и за то позван, да исте ради овога циља прима. Из овога следује, да је нетачно мишљење оних, који тврде, да се одговорни уредник поставља тек издавањем сваког појединог броја и баш само за овај број својим именовањем на истом, пошто се према реченом зак. ти више као потребно показује, да постоји одговорни уредник и за све време између издавања појединих бројева. А оно пак указује на то, да закон сматра функцију одговорногa уредника за *трајну* и при овоме полази од *остаљалога* истога као *сталнога* службеника подузетника новина.

V.

Ако се сада према казаноме *постављање* одговорногa уредника има сматрати као конститутивни појамни елемент, то онда отуда не би још никако следовало, да поред тога не би то својство конститутивног момента могао приписати још и једној *другој* чињеници, или, другим речима, да од испуњења још једне даље претпоставке не би могло зависити, да ли је по одговорни уредник у смислу закона.

Такву једну претпоставку могла би поглавито чинити претходна пријава одговорногa уредника власти и његово именовање на штампаноме спису.

Можда сва законодавства, којима је позната установа одговорних уредника, садрже пропис, да име одговорногa уредника има бити назначено на сваком поједином броју периодичнога штампаногa списа. Поред тога наређује се по негде, да се име одговорногa уредника има пријавити надлежној власти још у напред, једновремено са прописаном пријавом о намери да се издаје периодични штампани спис. Таке је то поглавито у *виртембершком* закону о штампи од 30. јануара 1817. године, односно у уредби од 24. децембра 1864. у *саксонском* закону о штампи од 18. новембра 1848. и у садашњем *аустријском* праву. (Исто се то наређује и у француском закону о штампи од 29. јула 1881 године у погледу на gérant-a responsable).

Да се именовању одговорногa уредника на штампаном спису *само по себи*, т. ј. без обзира на његово постављање, не може приписати значај конститутивногa елемента, било је већ горе (под I бр. 1) говора приликом названа дотичног учења, које заступају Schwarze и остали. Али означеном моменту не може се признати својство конститутивногa елемента *иако постављања* одговорногa уредника, као што тврде von Liszt и његове присталице (в. горе под I бр. 3). Ово већ зацело следује из практичних конзеквенца, којима ово учење води. Јер ако би законски институт одговорногa уредника зависио сем од његовога постављања још и од његовога именовања на сваком броју штампаногa списа, онда би следственo намерно неозначавање имена одговорногa уредника на једном броју, или намерно означавање другогног лица, које можда чак и не постоји, морало учинити, да лице, к је је фактички примило на себе одговорно уредништво, не би било одговорни уредник у смислу закона, да оно дакле не би ни имало законске дужности једнога одговорногa уредника и с тога дакле не би могло на бити узимано на одговор због неиспуњења истих дужности. Инак ове правне последице морале би неизбежно и у оном случају наступити, кад би на штампаном спису само из *неважње* било означено име кога другог лица. Према томе дакле могао би штампар, а зацело и последњи шегрт штампарски, за час лишити постављеногa одговорногa уредника онога својства, на дакле и ослободити га са тиме везаних законских дужности, нарочито његове особите одговорности, па да би она последња у датом случају била потпуно заснована (ва пр. кад би одговорни уредник намерно пропустио штампати коју исправку, или кад би, противно закону, стављао примедбе на исправке власти).

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Преео
Д-р Д. Аранђеловић.

СУДСКА ПОЛИЦИЈА У ФРАНЦУСКОЈ

(НАСТАВАК)

Ако је делиот *flagrant*, државни тужилац, који је у принципу само једна страна која гони, једновремено приморано власти гоњења власт испољена: он замењује судију у актима ње ове дужно-

сти; он може давде да изађе на лице места, да саслуша сродике и суседе, да састави протоколе, да ухвати примерено оптужене и да приступи најмоле сумарно најхитнијим актима припремног поступка.

Ако делиот није flagrant, атрибуције државног тужиоца врло су ограничене. Казали смо да по члану 22. зак. о крив. поступку прокуратори републике имају дужност истраживања и гоњења свих делиота чије суђење припада судовима за преступна дела и кривичним судовима. Ако прво од ових овлашћења не припада искључиво њему; друго припада само њему самом; он једини има дужност да гони. Гоњење (la poursuite) се састоји из свих захтева које он у сваком предмету, по члановима 47. 53. 54, 61. 64. и т. д. зак. о кривичном поступку упућује суду.

Али шта је то право истраживања? каква овлашћења оно даје државном тужиоцу? Истраживање злочина и преступа претходи свима актима, не само суда, него саме судске полиције. Оно констатушше прву обавезу коју закон налаже свима агентима судске полиције. Она се састоји не само у констатовању нарушења, у колико је њихова агинстенција отворена, него и у трагању за нарушењима која су могла бити учињена, да се ухвате хватаљем трагова нарушења. Она је обавеза општа, кад се не везује и се на за какво нарочито дело, решимише у овоме почном трагању које су дужни да прво непрестано у свом ресору сви органи судске полиције. Она је специјална кад се примењује на овај или онај делиот који означавају каква достава, тужба или на какав глас. У првом случају, она се манифестује актима надзора; у другом трагањем, било чисто административним, било судским, ако има томе места. Право истраживања у рукама државног тужиоца, обухвата дакле све акте надзора и администације којима се одаје сваки прокуратор републике у свом ресору, било да констатује да ниједан одбијан делиот не умакне његовој акцији, било да осигура гоњење свих ових дела која су му означена да су учињена.

Праву истраживања, државни тужилац сједињује право примања достава, тужби, протокола и свих аката која имају за предмет да открају агинстенцију каквог злочина или делиота. Члан 18. зак. о крив. поступку прописује да му се морају доставити за осам дана сви протоколи шумских чувара. Члан 20. прописује: да му морају бити достављени протоколи полских чувара општинских и других, кад се тиче каквог делиота који је такве природе да заслужује казну за преступ. Члан 29. додаје: „свака „констатујисана власт, сваки чиновник „или јавни службеник који би при вршењу своје дужности сазнао за какав „злочин или преступ, биће дужан да одмах извести о томе прокуратора репу„блике код суда у чијој је ресору овај „злочин или делиот био учињен, или „у коме би се окривљени могао наћи, и „да преда овоме магистрату сва извештаја, „протоколе и акта која се на исти односе“. Члан 30. распоређује ову обавезу и на просте грађане или само над се тиче тежих дела: „свако лице које би „било сведок каквог атентата било про„тив јавне сигурности, било на живот „или својину каквог лица, биће дужно „такође да извести о томе прокуратора „републике, било у месту злочина или „преступа, било у оном месту где би се „окривљени могао наћи“ Чланови 31. и 64. прописују да се доставе и тужбе упућују прокуратору републике који је сам надлежан да их решује або се захтева. Члан 55. прописује да: „по„моћни службеници судске полиције дви „лужни да одмах, без одлагања шаљу „доставе, протоколе и друге акте које „они састављају у случајевима у којима „су надлежни, прокуратору републике“. Члан 54. додаје најпосле: „у случајевима достава других злочина или делиота „осим оних које су непосредно дужни да „констатују, органи судске полиције, преда„ће одмах без одлагања прокуратору „републике доставе које су добили“.

Надлежност даде прокуратора републике за примање извештаја, достава, тужби, протокола и свих аката судске полиције, јасно је и позитивно утврђена: то је допуна и последица његовог права истраживања. Стављајући му у дужност надзор у његовом ресору, закон му је предао у руке све елементе који могу да му помогну у овом надзору. Његов је парке (parquet) центар у коме се стичу сва трагања судске полиције. Он управља њима, он их провоцира, он прибаја њихове резултате Пошто их је прикупио, он оцењује ове резултате истраживања. У овој оцени он има право да одлучује слободно о доставама и тужбама које су му предате и да цени корисност и оправданост гоњења, остављајући тужиоцима да се за грађанско истраживање сами обраћају суду.

Кад прокуратор републике нађе да има места гоњењу, он предаје податке истраживања судији са захтевима које налази за умесне. Члан 47 прописује: „осим „случајева који су поменути у чл. 32. и „46. прокуратор републике извешће било „доставом ,било другим путем, о томе „да је учињен у његовом срезу, какав „злочин или преступ, или да се какво „лице које је за исти окривљено, налази „у његовом срезу, биће дужан да захтева „од истражног „судије да нареди да се „исти изиђе, баш и да изађе, ако је по„требно на лице места да тамо учини по„требно испитивање. Чланови 53. и 54. додају да је он дужан такође да испита одмах доставе и извештаје које су му предали његови помоћници и да их преда са својим захтевима које налази за умесне истражном судији. Најпосле, члан 64. прописује му исти поступак према тужбама које су упућене, било његовим помоћницима, било њему самом.

Тако дакле, мимо случајева flagrant délict, државни тужилац само својим захтевима учествује у судској полицији. Он захтева од истражног да изађе на лице места, да учини извиђај или да исти нареди, да саслуша сведоке, да изврши вештачење, да нареди апшење окривљених. Он прати корак по корак испитивање, оцењује сва акта испитивања, провоцира све мере које могу учинити да сине истина. Његова се акција светује у овој непрестаној интервенцији, којом он расветлава испитивање и показује назоре на којих истрага треба да прати своје истиниште и своје доказе.

У неким околностима нећу там, он се придружује активно радњи судије. Тако, кад овај излази на лице места, он је дужан да извести о томе прокуратора републике који га прати и чини захтеве у току извиђаја, према природи дела и карактеру индиција, које могу бити корисне за испитивање.

Изван ових твених граница у којима је његовог надлежност обухваћена, може ли прокуратор републике да приступи по значајној дужности испитивању и да врши радњу судије кад злочин није ни flagrant, ни подобан злочину flagrant? Треба одговорити негативно. Закон је дао државном тужиоцу изванредно овлашћење да приступа провизорном испитивању због хитности само по изузетну и због потребе хитне интервенције, у случајевима delit flagrant. Чим делиот није flagrant и не постоји више хитност констатације, он може тада само да чини захтеве: чланови 47. и 61. зак. о крив. поступку јасно обезбеђавају правило и изузетак.

Прокуратор републике, као и истражни судија надлежни су: један за гоњење, други за испитивање свих дела које закони инкриминирају као злочине или преступе; има изузетка од овога општег правила само односно специјалних дела за чије су гоњење надлежни особени агенти или за чије је суђење надлежна каква специјална јурисдикција[1]).

Помоћни су органи прокуратора републике примирвателе судије, службеници жандармерије, кметови и помоћници кметова и полицијски комесари. Њихове су атрибуције у материји судске полиције различне, као и атрибуције самог прокуратора републике, према томе да ли је делиот flagrant или није flagrant.

(свршиће се)

Милош М. Станојевић
судија

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине грошске, актом својим Бр. 1946, пита:

„Пресудом суда ово општинског, од 16. јула тек. године Бр. 1121, ослобођено је извесно лице за ступно дело из § 339, тач. 1. зак. закона са 10 дана затвора и на плаћање осталих трошкова, а по тужби приватних лица.

Пресуда осуђеном саопштена је 28. јула тек. године и иста одмах постала извршном, пошто противу исте није било

[1]) Faustin Hélie. — Traité d'instruction criminelle. Стр. 88.—96.

жалбе. На основу ове пресуде, суд је на дан 27. октобра тек. год., тачно у 12 сати у подне, ставио кажњено лице у затвор, које је затвор издржао до 28. октобра до 1 сат по подне, и тога дана (28. октобра тек. год.) силом испред оно општинског службеника из затвора побегао. Суд овај рефератом овогодишњим 28. октобра тек. год. Бр. 1885, реферишући именовано лице среске власти, послао је на извршење не кривичној части и пресуду Бр. 1121, са снима односним актима. Власт среска примивши пресуду и остала акта, добавила је именовано лице и на дан 29-ог октобра тек. год. узела на одговор, које је изјавило: да неће казну затвора да издржи услед застарелости. Власт среска, актом својим од 29. октобра тек. године Бр. 6658, вратила је пресуду и сва односећа се акта суду овом с налогом, да пресуду услед застарелости над осуђеним не може извршити наводећи, да је пресуда осуђеном саопштена 28 јула тек. год. и да је под 28. октобром застарала, не обазирајући се на то, што је осуђени био стављен на основу поменуте пресуде у затвор 27. октобра тек. год. и 28-ог истог месеца из затвора побегао. Суд ово општинско поново актом својим од 1. ов. м. Бр. 1909, вратио је пресуду и сва остала акта среској власти с молбом, да над осуђеним казну затвора изврши, наводећи да пресуда није застарела, пошто је осуђени већ био у затвор стављен под 27. октобром и 28. побегао. Среска власт је поново актом од 2. овог мес. Бр. 6748, вратила пресуду и сва акта, наводеће да остаје при свом акту Бр. 6658, а ако суд налази да му пресуда није застарила да је сам изврши.

Моли се уредништво за обавештење: је ли пресуда суда овог Бр. 1121, према § 396. к. зак. застарела, кад је осуђеном саопштена 28. јула а 27. октобра на основу исте стављен у затвор; и ако није застарила како суд да исту изврши, кад осуђени казну затвора неће код ово општ. суда да издржи, а среска власт је усљед наведеног неће извршити.

Моли се уредништво да по овоме изволи дати што скорије обавештење".

— На ово питање одговарамо:

По § 396. крив. закона, пресуда по иступлим делима застарена за три месеца, рачунајући од дана „*кад буде пресуда извршителна*".

Пресуда, пак, постаје извршном у ова два случаја:

а) кад је саопштена окривљеном, па се он у року од три дана (§ 15. и 16. „Полицијске Уредбе") не жали суду, онда је она постала извршном трећег дана по саопштењу, и ако се од тога дана на за три месеца не изврши, она је застарила и не еме се више извршивати; и

б) Кад се изјави жалба на пресуду, онда извршност нема настаје од онога дана, кога је суд донео решење да пресуду одобрава.

У овом овде случају, од дана извршности пресуде на до дана стављања у притвор осуђеног, није протекло времена од три месеца, те тако пресуда на дан 27. октобра није била застарила.

Како је осуђени побегао из затвора 28. октобра, то је застарелост пресуде прекинута, и он може бити поново стављен у затвор за три месеца у напред.

Према овоме, среска власт је могла извршити пресуду.

Кад она то није учинила, ништа не смета суду да то сам изврши, јер је он по закону и надлежан да своје пресуде сам извршује.

Ако осуђени не би хтео драговољно да приступи извршењу казне, суд се може користити правом, које му даје чл. 38. закона о општинама.

Ако оно субјективно мишљење уредништва не би било сагласно са гледиштем тога суда, онда нека он тражи, преко среске власти, да се ово питање званично расправи, пошто, као што је напред речено, има још три месеца на расположењу за извршење пресуде о којој је реч, јер је застарелост нема прекинута бегством осуђеног на руку власти.

II

Г. Рад. М. Ђермановић, дедовоља општ. суда, пита:

„Потребно ми је обавештење од стране уредништва о овоме:

У § 131. тач б) одељак II. крив. суд. пост., јасно и прецизно стоји написано поред осталог и ово: *Решење о притвору мора се саопштити и предати лицу које се притвара, у самом часу притварања, или најдаље за 24 часа од часа је притворено.*

Међу тим начелник среза параћинског, кад му је ово решење о притвору тражено од стране притвореног лица изјавио је: да се никакво решење не може издати притвореном лицу, јер се то против Уставу, па сматрајући да он са таквом радњом стоји на законитом земљишту, ни једном притвореном лицу и не предаје решење о притвору по му исте само саопштава.

Ја на против налазим, да је такво решење изволинна овога среза скроз погрешно да не решнем незаконито, јер овај законски прошс и данас постоји у потпуној својој важности и није ни Уставом ни ма којим законским прописом укинут или измењен, и према томе свака исленна власт дужна је и законом позвана, да решење о притвору предаје у препису притвореном лицу.

Стога, а да би се избегла моја заблуда ако је у истини ово што начелник среза вели и тврди, или погрешна начелника среза ако је у истини ово мишљење које ја износим, молим да се да потребно обавештење".

— На ово питање одговарамо:

Члан 9. Устава, који одређује: у којим случајевима српски грађанин може бити лишен слободе, није у сукобу са § 131. кр. суд. поступка, у колико се односи на случај, који је напред истакнут, јер се у Уставу наређује: да се притвор не може вршити без писменог и разложног поткрепљеног решења власти, које се — решење — у часу притварања, мора саопштити окривљеном лицу, а начин тога саопштавања ближе је одређен поменутим § 131. кр. суд. поступка, по коме се, поред саопштења мора и предати.

Предавање решења има своја практична значаја за кривца, јер он, имајући у рукама ово, може боље да сазна узроке због којих се лишава слободе, а пружа му се могућност и да се брани у жалби, коју би упутио суду на решење о притвору.

У опште нема разлога бегати од издавања ових решења, јер она подлеже оцени судској и морају бити приступачна као окривљеном тако и његовом браниоцу.

III

Суд општине каменачке актом својим Бр. 1817 пита:

„У § 6. грађ. суд. поступка под г. наначено је, да општински судови могу одобравати изборне судове о деоби задругара до суме у 200 динара. Има случајева, да суду престану задругари без позива, и може да им суд општински одобри изборни суд, за деобу задругског им имања, па да је њена вредност од горе речене суме. Да ли онда суд општински, на њихов захтев, може да им одобри изборни суд, и да донесе решење о деоби, и на основу ког законског прописа; и да ли је ова радња правилна и законита?

Моли се уредништво да горње обавештење одштампа у првом наредном броју „Полицијског Гласника", ради правилије примене закона и задовољење појединаца".

На ово питање одговарамо:

§ 6. грађанског судског поступка јасан је у погледу исткнутог питања.

По њему, општински судови могу састављати изборне судове само за вредност имања до 200 динара, а више не, јер би другчија радња била незаконита.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Чиновник, који је указом стављен у пенсију пре навршетка десет година службе, па је тај указ постао извршним, има право на пенсију, и Главна Контрола има му је одредити према годинама службе.

Васа Ђ. позбом од 21. априла 1910. год. обратио се Министру Финансија, и навео, да је указом од 1. јула 1903 год., на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда, био стављен у пенсију, и да је тај указ постао извршним. Даље је навео, да се у своје време обратио Главној Контроли, да му регулише пенсију, ну да је од тог тражења био одбијен решењем Главне Контроле од 14. априла 1906 год. № 6187, и упућен, да код надлежне административне власти претходно расправи спорно питање о праву на пенсију. С тога је тражио од Министра, да му изда решење о томе: са којих му са разлога оспорава право на пенсију, кад је он то право стекао тиме, што је указ о пенсионисању његовом постао извршан.

Министар је нашао, да је Министар Финансија под 16. марта 1906 год. Бр

4427, молиоцу неборно право на пенсију са разлога, што он према уверењу Министарства Унутрашњих Дела од 6. децембра 1904 год. №33913., на дан пенсионисања, није испунио услове § 71. закона о чиновницима грађанског реда, јер је у то време имао свега девет година, три месеца и шеснаест дана укупне службе.

Према овоме, и ово поновно тражење молиочево неумесно је, јер се по § 71. зак. о чиновницима грађ. реда право на пенсију стиче само по навршетку десет година службе, што са њим није случај.

С тога га је решењем од 28. априла 1910 год №7619. одбио од тражења.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да оваквоме решењу Министрово не одговара закону са ових разлога:

По § 68. закона о чиновницима грађанског реда, краљ ставља у пенсију чиновника на предлог надлежног Министра, а по саслушању Министарског Савета.

Као што се из акта види, жалитељ је указом од 1. јуна 1903 год., као писар I. кл. Управе града Београда, на основу § 70. закона о чиновницима грађ. реда, стављен у ставе покоја, са пенсијом која му по годинама службе припада. Против тога указа жалио се Државном Савету Главна Контрола, ну жалба јој је одбијена Државног Савета од 4. новембра 1905 год. Бр. 7965. одбачена као неблагонремено поднесена.

Како је тамо овај указ о пенсионисању жалитељеном постао коначан, то Министар није имао основа у закону, што је жалитеља одбио од тражења, да му се призна право на пенсију, и Главна Контрола има само жалитељу да одреди количину пенсије по годинама службе, а на основу чл. 18. тач. 10 и чл. 95. тач. 11. закона о свим уредбу од 1. маја 1892 г.

Без утицаја је на тражење жалиоца § 71. закона о чиновницима грађанског реда, на који се Министар у оваквоме решењу позива, кад је жалилац стављен у ставе покоја са пенсијом која му по годинама службе припада, а тако исто и позивање на чл. 172. Устава, по коме се никаква пенсија, милостиња или награда не може дати из државне касе, ако није основана на закону, кад је указ о пенсионисању жалитељеном заснован на § 70. зак. о чиновницима грађ. реда.

Министар Финанса писмом од 30. јуна 1910 год. ДРБр. 11.117. известио је Државни Савет, да се са предњим посматрањем не слаже, и да остаје при разлозима у свом решењу, да жалитељ није могао задобити право на пенсију, јер за то није имао прописан број година службе по закону о чиновницима грађ. реда, а сем тога сматра да су овим погрешним указом о његовом пенсионисању погажене позитивне законске одредбе, и да га евентуално због његове неспособности не треба на изврштати.

Државни Савет није усвојио ове разлоге, већ је остао при раном свом посматрању, па је с тога донео одлуку, да се оваквоме решењу поништи.

Одлука од 10. августа 1910 год. № 7410.

Јос. К. Ст.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Грујица Милићевић, бивши пожарник и служитељ чиновничке задруге, побегао је на квартр теразијског, где је био притворен за крађу. Он је стар 35 година, висок, плав, у жућкастом оделу. — Акт кварта теразијског Бр. 12381.

Душан Стокић, из Богатића, покрио је овога лаћу на ти ниже побегао. Од стварн одјеа му је један пар одела, један пар чизама, један пар панцла и један пешир, све у вредности 150 динара. Он је стар 20 година, средњег раста, лице округлог, без бркова. У оделу је сељачком, ако није обукао украдено. — Акт начелника среза јаранског Бр. 19561.

Радисав Младеновић, кочијаш, одговара код кварта дорћолског за крађу, али се налази у бегству. Он је стар 22 године, родом из Поповића у срезу косјерићем. — Акт кварта дорћолског Бр. 6171.

Непознати крадљивац, ноћу између 28. и 29. прошлог месеца, украо је са цигане Паје Мишушића, у Београду, један мајмунски кајш у дужини 5 метара а широм оно 15 см. и једну вагу жуто обојену. — Акт кварта палилулског Бр. 9516.

Светомир Ратаћ, пекар, одговара код кварта савиначког за крађу, али се налази у бегству. Он је стар око 22 године, висок, плав, коса. — Акт кварта савиначког Бр. 9800.

Чедомир Ћебић, из Мајовишта, ина да одговара за тешку телесну повреду, али се налази у бегству. Он је стар 30 година, висок, тамн, имао косе, брковн отворено рибиц, очају жутих, на десном палцу имо посекотину, у оделу је сељачком. — Акт начелника среза пријаторског Бр. 8984.

Марко Стојановић, тежак из Остре, ина да изврши 15 дана затвора и два месеца полицијског надзора, али се налази у бегству. Он је стар 40 година, приземљаст, проседа, у сељачком оделу. — Акт начелника среза дубачког Бр. 11365.

Непознати крадљивац, украо је Илији Павловићу, студенту, из кавоне „Париз" један зимски кацут боје прне, дугачак, гладан са фирмом: „Александар Кецић, продајна Београд". — Акт кварта теразијског Бр. 12776.

Непознати крадљивац, украо је 6. овог месеца из кафане „Такоо" Чедо Опсићу, месу станице, један зимски кацут, од прног лаћика са крагном од истог штофа, и поставом наранџном. Поред вешалице имао се фирма радње: „Стојан Павловић и Милутиновић, — Ниш". Акт кварта теразијског Бр. 12459.

Стојко Јовановић, шаренџија страшар при шаренџијској задрузи, напустио је службу и са собом однео оне зрнаине стварн: одело које на себе има и домаћну пушку модела 80·5 са 100 метака. Он је стар 35 година, средњег раста, таних прних бркова, обрвјаи, сувоман. — Акт Управе града Београда Бр. 10602.

Радомир Јовановић, без занимања, 6. овог месеца украо је из гуља Алекса Бабића, предузимачу, кад је овај седео у „Уроћеној" кафани у Београду, један пешир у коме је било 20 наполеонаора и једна мешина од 720 динара, датирана под 5. новембра оне године, са роком од шест дана, са акцентом оштећеног Алекса и његовог брата Мијаија Бабића, без никаког другог потписа.

Радомир је стар око 24 године, плав, бушмаст, избријан мали брнова, омалеа и дежмонаст; од одеа имао је на себи прио сако одело и зимски кацут. — Акт кварта теразијског Бр. 12747.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за оним побегли лишма учине најсвеснију потеру, и у случају провалисања стражарно их упуте власти која је потерану издала, с позивом на означене бројеве акта или решења.

УХВАЋЕНИ

Ранко Тадић, одбегли притворени, чију смо потерану донели у Бр. 41. ухваћен је. — Дешења начелника среза ваљевског Бр. 19539.

Тодосија Вујашанина, слуга, чија је потерница издата у бр. 42. овога листа, ухваћен је начелника среза студеничког, те је, тако, престала потреба за даљим траженјем.

МАНГУП СТОКА

Код суда општине реноваћке нађе се једна мангуп кобила, матора 7 година, дваке дорастете, висеста, на лебањи има четири бело од убоја. — Акт начелника среза ваљевског Бр. 12216.

У реону кварта врачарског нађена је једна мангуп кобила дваке дорастете, слепа. — Акт кварта врачарског Бр. 12178.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Г. Марку Трифуновићу, народном посланику и бив. министру, нестао је, приликом сеобе, један комад зелене новчанице са монограмом „Т" у коме је био један златан прстен са једним дијамантским каменом. — Акт кварта теразијског Бр. 12506.

КРАЂА СТОКЕ

Михајлу Благојевићу, из Сушнца, украдене су дне кобиле, једна златасте а друга прио-дорастете, обе матере око 7 година. — Дешења начелника среза ивањичког Бр. 22273.

Ноћу између 27. и 28. прошлог месеца, непознати крадљивац украо је Животу Ђурићу, из Бурћица, једну кобилу матору 5 година, зелену са жигом „Ц". — Дешења начелника среза косјерићког Бр. 11093.

Обраћа се нижеа сиима полицијским и општинским властима на ове краће и крадљивце.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије

уредник **Милорад А. Вујичић.**

БРОЈ 44. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 21. НОВЕМБРА 1910. ГОДИНА VI

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а кад год потреби и више пута недељно. Претплата се плаћа у напред, а то најмање за пола године код свију полицијских власти, а износи: 20 динара на годину за Краљевину и оностранска подлежитна, а за све друге претплатнике у износу 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединим бројевима „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, поставити:

за начелника прве класе среза гружанског Михаила Мајовића, секретара исте класе начелства округа пожаревачког, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза поречког Драгољуба Милеиковића, начелника исте класе среза гружанског, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза голубачког Јована Јовановића, полицијског писара прве класе среза подунавског;

за секретара прве класе начелства округа пожаревачког Живојина Будимировића, секретара исте класе начелства округа тимочког, по службеној потреби;

за секретара треће класе начелства округа тимочког Војислава Кимвановића, начелника исте класе среза поречког, по службеној потреби; и

за полицијског писара треће класе среза лесковачког Михаила А. Живковића, ангажованог правника.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. новембра 1910 г. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, а по саслушању Министарског Савета решено је:

да се Коста Поповић, начелник прве класе среза голубачког, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја с пензијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. новембра 1910. г. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Систем Франц. Грађ. Суд. Поступка је друкчији. По чл. 738. тога Поступка, купац на лицитацији, који није излицитирану цену положио у року означеном у условима продаје (le cahier des charges) или који, у опште, није испунио све обавезе у тим условима предвиђене (les clauses de l'adjudication), и који се, због тога, зове: le fol enchérisseur, има права да плати излицитирану цену, односно да испуни ону обавезу коју није био испунио, све дотле док се друга продаја није обавила, дакле чак и пошто су у велико отпочеле формалности ове друге продаје: што он не би могао то је да своју или своје обавезе испуни, пошто је већ била друга продаја (la folle enchère). Овај систем француског законодавства мотивише се тиме што, по том законодавству, друга продаја није нека нова процедура, одвојена и различна од процедуре прве продаје, већ се она сматра као инцидент [l'incident] прве продаје или као њено продужење.[1]) Код нас, међутим, друга продаја је засвим нова и засебна процедура која, са првом, има само толико везе што се купац на првој продаји не солидише свим својим обавезама због тога што цену није положио и што је друга продаја одређена. Зато тај купац и не може излицитирану цену положити, пошто је једном нова продаја одређена. Извршни орган не би ону смео, после тога тренутка, примити, јер би тиме прешао границе свога законског овлашћења: он би самовољно признао и дао купцу једно право које он по закону више нема, противно и самој вољи поверилаца (односно дужника), за које се узима да траже нову продају, чим купац није цену положио него је допуштено да се чак и друга продаја одреди.[2])

[1]) Boitard, Colmet-Daage et Glasson, Leçons de procédure civile, t. II, p. 494.

[2]) Contra: Мих. Тахић, у своју расправи: О одговорности купца за накнаду штете код јавних продаја, који мисли да купац на првој продаји може цену положити све дотле док се друга продаја не сврши.

Све што би могао бити то је да купац, и после тога тренутка, положи цену са пристанком оних поверилаца који су о таквом његовом захтеву власни решавати, а који су то повериоци ми смо о томе говорили раније, када смо објашњавали § §-е 486. и 487.. Нема спора да повериоци на ту понуду купчеву могу пристати: нити је њено примање противно § -у 13. Грађ. Законика нити ово вређа чија права.[3])

[3]) Мишљење да купац може, и после одређене друге продаје, положити излицитирану цену, могло би се бранити разлонима основаним на понедеркијама општег интереса. Могао би се за ово овако расположити:

Општи интерес је за то да се купцу призна право да може излицитирану цену положити све дотле док се добро не би по другу пут продало. И заиста, ако се такво право купцу на првој продаји призна, пре ће се доћи до наплате одлуке судске. А то је свакако по општи интерес корисно да се прав, утврђена одлукама судским, што пре реализују. Напоследку, могао би се рећи и она солидија, која подмирује једновремено и опште и купчеве интересе, није много противна ни интересима поверилаца: истина је да они, ако се она усвоји, губе нагаа да нађе добију (на другој продаји). Али за то они нијесу опет своје рачуна у томе што ову ноју је дала прва лицитација пропаду ишла. Зар није то вето: примити мање кад олних него ниште кад добијеш? А шта се зна на ову то: да је ово више које би се примило доцније пробаштило, онда мала сума прикаћена одмах зна ову кренет. Ово треба додати и то: да би се, у случају баш да на новој продаји допадало добро нешто да, могао поднити за солитуелност, да ће тај друга купац по положи понуђену цену, што би учинило потребном и трећу продају. Напоследку, ако узмемо да добро на другој продаји донеће мање, наплата дневнице ће бити дужан извршити купац на првој лицитацији извршено се много теже: тај купац, изгубивши кулено добро, неће јамачно хитати да дневницу исплати док не чекати док шта може до ту наплату одуговлачи. Ако нити видимо, ако солидија подмирује и интересе опште и интересе приватне: интерес купца на првој продаји и интересе поверилаца. Противна солидија била би и неправична, она би на терет купца ставила само оштећи евентуалности, док би повериоци, то би се дало рећи, могли само добити новим временом. Међутим, ако и у кривичном праву, само би и овде требало оцењивати случаје сумњати у корист онога који је у гором положају, а то је купац, пошто је он обавезан, а против њега.

Могао би се ова примедба учинити овим решењу: Нашта онда овај рок од петнаест (три) дана, ако купац може за излицитирану цену положи све до поновне продаје? Зар није боље, бар са гледишта бриге наплате одлуке судске, усвојити солидију по којој купац губи право да излицитирану цену положи, чим тај рок протекне, дакле и пре него је поновна про-

Али, од кога управо момента купац губи право полагања цене? Да ли од дана када је извршна власт донела одлуку да се нова продаја одреди или од дана када је [arg. из §-а 478.) нова продаја њему саопштена? Ово питање има везе са оним општијим питањем, равње истакнутим: да ли је купац који није куповну цену о року положио лишен права да цену положи одмах, чим је продавац поднео суду тужбу за раскид уговора, или тек онда када му је продавчева тужба дата на одговор односно саопштена? Ми смо већ казали да се одлука извршне власти, као законска куповношћа продаваца (поверилаца resp. дужника) на јавној продаји, којом се одређује нова продаја равна са подизањем, од стране неизмиреног продаваца, тужбе за раскид уговора (§ 656. Грађ. Зак.), што ће рећи да се саопштење нове продаје купцу на првој лицитацији равна предаји односно саопштењу тужбе продавчева за раскид уговора туженоме купцу. Према томе, како се ово опште питање реши, тако ће се решити и питање: да ли ће купац имати или не право да цену положи све дотле

даја одређена? Знајући за штетне последице истека рока, купац ће се покушати да иликвидирану суму положи у року, док ће, на против, ако се тражи друго мишљење, она цену положити касније, имајући за то много више времена на расположењу.

Правдати није без предности, али је знак више тешко обезбаћити. Јер од све отворе једна: или је купац на првој продаји био обезбеђен, то јест био је иликвидиран у намери да купи, и у отказу је да положи иликвидирану цену, или он није био обезбеђен, то јест није имао иликвидирану намеру да купи, или ако је такву намеру имао, није у могућности да иликвидирану цену измири.

У првом случају, купац ће се, сумње нема, позивати на закону неважећ, и није потребно, тога ради, узајати једну солузију која би се окренула против обезбеђног купца, који се је, случајно, задесио да цену о року плати.

У другом случају, па и који се таквом солузијом неће постићи намигуљаћ је, јер купац неће или не може цену да плати.

Рок од шесмесец (три) дана није произвољан зато да у њему морају купци баш цену да положе, тако да би против реда могао изаћи за последњу расиса уговора, већ је то рок одређен баш ради тај: да извршна власт она, после колико времена може одредити другу продају.

Дакле, по оном мишљењу купац на првој licитацији има право да положи цену све дотле, док се друга продаја не би спровела.

Настоје сада, у оном мишљењу, питање: да ли повериоци имају право на закнаду штете, ако купац о року цену не положи, већ доцније? Правило је, да сваки уговорац одговара за штету коју је причинио неиспуњењем своје обавезе. Али, повериоци имају до доцније, да је спречен. На основу речених правила и повериоци под даном продаје имају право на закнаду штете, ако купац не плати о року. Само сви ти морају доказати да штете има, јер случај овај треба идентификовати са зајмом при интересу виде уговора. По § 684. Грађ. Зак. дужник тај новац положити интерес 6% од дана рока. Тај интерес представља стварну штету коју је зајмодавац трпео услед тога што му дужник у року није исплатио. И зајмодавац неће дужан доказивати да је тим закашњењем дужникова спечалио. Штета се ту претпоставља, претпоставка коју дужник обарати не може — presomption iuris et de iure. Истина, у нашем случају дугованих новаца не долази од зајма већ од уговора о куповини и продаји, па по § 654. Грађ. Зак. иако се је закашњавао тај случај изједначено са зајмом. Дакле, купац на јавној продаји, који иликвидирану цену о року не положи, дужан је платити и интерес 6% од дана рока. Извршна власт не треба да прави гласовну бо тога. А ако је она пропустила интерес наплатити, повериоци имају право тражити га лично од купца. (B. Boitard, Colmet-Daage et Glasson, op. cit., II, p. 101).

док му извршна власт није саопштила другу продају.[4])

Да сада расмотримо ону горе наглашену тешкоћу односно питања: да ли купац, који, као што видимо, не може више да положи цену, ако је продаја нова већ одређена, има право ову бар да положи у сваком случају док друга продаја одређена није; у сваком случају, то јест и онда када је протекао онај рок од месец дана у коме је власт дужна нову продају одредити, пошто се може десити, и дешава се често, да извршна власт, и поред наречне наредбе §-а 484., не одреди продају, и ако је прошао речени рок од месец дана?

Питање не би било тешко, када би, као што је то било до доцније §-а 484. од 14. Јула 1898. год., полицијској власти било остављено да она оцени шала ће одредити поновну продају.[5]) У том случају, купац би могао цену положити све дотле док друга продаја не би била одређена. Али питање се компликује због тога што полицијска власт има дужност да нову продају одреди најдаље за месец дана по истеку онога рока од шесмесец (три) дана, ако купац не би, у овом последњем року, цену положио. Нено, дакле, оплашњење законско распростире се дотле да она може, после протека оних шесмесец (три) дана, дати још купцу најмање месец дана за измирење цене, на тај начин што ће одређивање нове продаје одгодити до крајњега момента предвиђеног у §-у 484. Преко тога ненно оплашњење не иде, те, према томе, полицијска власт не може, не одређујући продају у року у том пропису означеном, пружити могућност купцу, да, и после тога рока, цену плати. Другим речима, крајњи тренутак до кога залопљени купац може цену платити, то је последња дан онога месеца који долази по истеку рока од шесмесец (три) дана [под условом, наравно, да до тога дана власт још није нову продају одредила): после тога тренутка он губи право полагања цене нити му ову полицијска власт сме примити, па баш и да друга продаја још није одређена. (наставиће се)

Ж. Перић

[4]) У случају пак извршна власт поново купца да положи иликвидирану цену, са изјавом да би он, ако он то не учини, одредити другу продају — прајна којој има места тек пада је онај рок шесмесец (три) дана протекао —, купац, баш и ако да власти одговори одговор, опет може положити иликвидирану цену све дотле док власти закони није другу продају одредила. Што може купцу пружити право да положи иликвидирану цену то није исказана намера власти да она хоће да одреди нову продају већ сваки извршене ту намере, онако исто као што по закону пада продаваца да тражи, због неизмиреног новца, раскид уговора по одлуки право купцу да цену положи: у овом погледу има дејства не случаја изјаве већ само формална тужба суду поднесена. В. У овом смислу: B. Lacoste-Louargat, op. cit., II, p. 644.: „La résolution doit être demandée en justice; il ne suffirait donc pas que la partie, envers laquelle l'engagement n'a pas été exécuté, manifestât à l'autre par acte extrajudiciaire sa volonté de résoudre le contrat“, или значе: Раскид треба да се тражи код суда; не би дакле, било довољно да страна према којој обвеза није испуњена изјави, вансудним актом, другој страни своју вољу да раскине уговор.

[5]) На овим начин, по пре допуне §-а 484. од 14. Јула 1898. год. полицијска власт није имала овде дискреционарну власт: она је морала одредити нову продају бар у року од три месеца (arg. из §-а 484. прве стаз.).

„АДИНИСТРАТИВНА УПОТРЕБА ОРУЖЈА

ОРГАНА ЈАВНЕ БЕЗБИДНОСТИ И ВОЈСКЕ

с нарочитим погледом на праве Аустрије, Пруске, Средње Немачких Држава, Енглеске, Француске и Италије“.

од

Д-ра Августа Вилфлинга.

А. Жандармерија и њено право употребе оружја.

(НАСТАВАК)

Као што већ и само име казује, жандармерија води порекло из Француске. Историја постанка војничи организоване трупе сигурности са називом „жандармерија“ потиче још из времена почетка револуције. Истина још и у ранијим столећима постојало је звање „gens d'armes“ и „gendarmerie“, но ипак више за нарочиту елитну трупу француске коњице. А и модерна француска жандармерија имала је једну своју претходницу у француској maréchaussée (одговара нашем војну пољске жандармерије), чији почеци долазе до Хенрика II. Пољска жандармерија била је војнички организована и у битности опредељена за то, да свако нарушење мира и сигурности одбрани оружјем силом.

Задаци „officiers et archers de maréchaussée“ били су, да реквизицијом исцуљу судске заповести сваке врсте, за тим да у Паризу и у целој области краљевине пруже оружану помоћ за притварање просјака, вагабунди и људи без средстава исправа, за спречавање и растурање скупова „artisans, compagnons et gens de metier“ (arrêt de la cour de Parlament 17. Juni 1765), код отворности, насиља и других покушаја раленичких, који би нашли на то, да штете трговину.

Под именом maréchaussée постојала је та војничка организована трупа сигурности у Француској до 1791. године. Декретом од 16. јануара — 16. фебруара 1791. предвиђена је место maréchaussée, „gendarmerie nationale“, и од тада је она добила законско уређење за пешачку и коњичку службу.

Но како нам простор листа не допушта да се дубље упуштамо у историјска разгагања установе жандармерије у ранним државама, пећи ћемо на право жандармерије на употребу оружја, и у кратким потезима навести његове регузе у ранним државама.

У свима је законима ширком подарено жандармерији оплашњење да може употребити оружје у мужмој одбрани, као што је по правилу оплашњена та ту употребу и за одбрану од насиља и насилних или физичких напрстаја или од претње таквим напрстајима.

Аустријска службена инструкција дефинише „мужну одбрану“ (очевидно само у смислу закона о жандармерији) овако:

„Мужна одбрана наступа, кад жандарма физички нападне једна или више особа, т.ј. кад имају намеру да га рукама ухвате, да га бију или телесно повреде, да га обезоружају или убију, и кад је он принуђен да употреби оружје, да би њиме

одбио какав напад, од кога је дошла у опасност његова лична сигурност".

Такво набрајање може бити од извесне користи за практичну обуку жандармерије, али ипак врло много спречава извршног органа у самостаној оцени стања ствари и ситуације.

Касније правном појму права нужне одбране одговара још, кад као у бројним закона статуира особено овлашћење жандарма на употребу оружја за заштиту од физичких напада, упућених против личности неког од му *поверених*. Аустријски закон ограничава то овлашћење на случајеве физичких напада „који доводе у опасност живот другога", али иде и у толико даље, што се то не простире само на „поверене" личности. У неким државама (н.пр. Баденска) ова мера примени оружане силе и за заштиту *добара* поверених жандарму.

Али француско, баварско, вортембершко и пруско право иду и даље од суштине праве нужне одбране; она га овлашћују да употреби оружје и кад ни на који други начин не може да изврши поверену му службу.

Све одредбе о употреби оружја жандармерије у случајевима нужне одбране могу бити само инструктивне природе према праву самоодбране и самопомоћи, које под свима околностима припада жандарму као и сваком другом грађанином. Да би се избегла свака погрешна разумевања у том правцу, саксонска уредба од 17. јуна 1867. г. изрично упућује: „.....при том се још нарочито скреће пажња, да прописи и инструкције о употреби службеног оружја код жандарма не садрже у себи ограничење у законом датом праву самоодбране и нужне одбране и средства која су допуштена у примени тога права".

Овлашћење на употребу оружја ради *сузбијања отпора* врло је различито у појединим правима. Таква употреба оружја већином је допуштена ради *сузбијања квалификованог отпора који се чини насиљем* или ради сузбијања претњи таквим отпором, као и противу *физичког отпора*.

У већини права то се овлашћење ограничава тиме, што отпор мора бити изражен у радњама (све једно је, да ли су оне упућене противу жандарма или не) у опште, тако да жандармерија у редовној служби и без ауторизације претпостављених власти по правилу *не сме да употреби оружје у случајевима чистог пасивног отпора* (просто непослушно држање).

Најдаље иде аустријски закон, који остављује за допуштену сваку употребу оружја која је примењена према сваком отпору, који је упућен противу службених радњи жандарма. Према томе излази, да ту спада и *пасивни отпор*, пошто је и он могућ да осујети службену радњу жандармову, према нарочитим месним, временим, па и личним околностима, нарочито ако отпор потиче од неког масе људи.

Аустријска службена инструкција од 15. марта 1895. год. има нарочите прописе за поступање жандармерије приликом нарушења мира, које производи већа маса људи. Кад се маса по изреченом позиву „у име закона" и у прикоп опомени неће да растури, онда се то место има расчистити употребом бајонета; највећи бункчи и вође, по могућству, притварају се. Али ако маса пође против жандарма са оружјем или другим опасним оруђем, и ако они отуда буду притешњени у највећу опасност, онда ће се, по могућству, најпре објавити употреба оружја, а на прописну команду команданта одреда учиниће се употреба ватреног оружја, а при том ће се нарочито циљати на подстрекаче и најопасније изгреднике.

Из тих одредаба аустријског службеног регламна ваља знати, да употреби ватреног оружја има места само у нужној одбрани, а да је, напротив, употреба оружја у виду њене примене бајонетима допуштена и према простом остајању масе у непослушности према наредби да се разиђе.

Противно, томе, у случајевима, где жандарм нема да примени силу према сакупљеној маси, већ има да сломи отпор појединог законског изгредника, аустријска инструкција у опширној интерпретацији законских ограничења изрично предвиђа, да читав низ других средстава може претходити употреби оружја, и то: опомињање у заповедном тону, притварање и метање лисица. Па како закон, у осталом, и не зна за та ограничења (која се једна могу увести), то би се жандарм тешко и могао чинити кривично-правно одговорним за радње противне тим инструкционим прописима.

По *талијанском* праву „карабинијери" морају да позову да се растури скуп света у случају бунтовничких увлака и демонстрација или ако је сакупљен ради вршења злочина. Ако то остане без успеха, захтев се понавља три пута на формалан начин уз свирање трубе, и тада се скуп растура употребом оружане силе.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Д. В. Бајић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

ПОКУШАЈ ОДРЕЂИВАЊА ПОЈМА

од

Д-ра Августа Миричке

јавног редовног професора права на чешком универзитету у Прагу

(НАСТАВАК)

С тога даље то, што закон наређује именовање одговорног уредника на листу, не може имати никакав други значај до овај, који има један просте реда, управо онако као што је прописано именовање других лица, која учествују у издавању периодичног штампаног списа (на пр. штампара, издавача, власника), и као ранији прописи неких законодавстава о штампи, по коме је власти подношене обавезне егземпларе морао потписати одговорни уредник, као што је на пр. наређивао баденски закон о штампи од 28 децембра 1831 и § 23 аустријског закона о штампи од 27 маја 1852, а што по чл. 10 француског закона о штампи од 29 јула 1881 и сада важи односно одговорног gérant-a.

Прописано именовање одговорног уредника на сваком броју периодичног штампаног списа служи пре свега за *информацију публике* (нарочито да би знала, коме ће послати исправку, против кога ће се подићи тужба и т. сл.), а тамо где претходна пријава одговорног уредника власти није прописана (на пр. у садашњем немачком праву) на сваки начин и за *информацију власти*.

Али ипак сада треба расправити питање: да ли у оним законодавствима о штампи, по којима се одговорни уредник претходно има пријавити власти, бар ова пријава има значај конститутивног елемента поред постављања? Другим речима: да није, сем постављања, још и ова пријава потребна, те да се когод може сматрати као одговорни уредник у смислу закона?

Ово је питање несумњиво од значаја за аустријско право. Из текста односног прописа садашњега закона о штампи:

„Ова ће пријава садржавати: 2 име и место становања одговорног уредника..." једна да следује штогод меродавно у дотичном правцу. Ова се одредба може, с обзиром на овај текст, засим умесно схватити као прост пропис реда, онако исто као и одредба ал. 3 § 29, по којој одговорни уредник треба да буде именован на сваком броју периодичног штампаног списа. Са ово тумачење могли би смо се позвати и на одредбу следећег одељ. 3 истог § 10, према којој промене, које за време издавања наступе односно неке тачке, која чини предмет пријаве, на дакле и промену у личности одговорног уредника, треба пријавити по правилу још пре даљега издавања, а ако промена није предвиђена, онда у року од три дана. Јер из тога се може с правом изводити, да је по мишљењу законодаца промена у личности одговорног уредника могућна без претходне или једновремене пријаве.

Без обзира на то очевидно сматра Касациони Суд пријаву власти о постављању одговорног уредника као конститутивни елемент, нарочићи у одлуци од 11 маја 1894. Збирка [1]) № 1796 начело, да прави уредник, који власти није био пријављен, није одговоран за небрижљивост у области права о штампи. (Исто тако и одлука од 15 фебруара 1895 Бр. 14514). Заступници генералне прокуратуре заступао је противно мишљење, наводећи да онда не би био одговоран ни прави, али власти непријављени уредник, нити оно лице, које је истина власти пријављено, али у ствари није уредник, и да се прави уредник не може ослободити привице због тога, што није задовољен пропис, који наређује његову претходну пријаву.

По моме мишљењу тачно је ово гледиште заступника генералне прокуратуре,

[1]) Збирка одлука и у следећем се Збирка планарних закључака и одлука К. прах. Надзиног и Касационог Суда, коју је основао д-р В. Новак.

али само под претпоставком, да дотично лице није можда само *уредник* (што заступник генералне прокуратуре очевидно за довољно сматра), већ да је оно као *одговорни* уредник било постављено, да је оно даље примило на себе *одговорно* уредништво. Ако је оно учињено, онда је по моме мишљењу ово лице имало дужности једнога одговорнога уредника и онда, над оно није било власти као одговорни уредник пријављено.

По правилу се заједно има узети, да, кад је одговорни уредник одиста постављен, да ће исти и власти бити пријављен, и да подузетник новина, који хоће да подметнуто лице под власти именује као одговорног уредника, у ствари и неће никаквог одговорног уредника да постави. (На разлику између правога и подметнутога одговорнога уредника доћи ћу још доцније). Инак заједно није искључено, да је подузетник новина уредно поставо одговорнога уредника, и да се само погрешком или случајно десило (на пр. погрешком писца или преписача дотичне пријаве и т. сл.), да је у пријави друго име означено. Не може никакиој сумњи подлежати, да лице, чије је име фактички (уредништво) у пријави наведено, нема дужности и одговорност одговорнога уредника; јер ово лице — ако ово у опште постоји — није ни постављено за одговорног уредника. Али да би требо и онога, који је одиста примио на себе одговорно уредништво, па с тога и са таме незаје дужности, ослободити одговорности због тога, што је у пријави погрешно друго име означено? То би несумњиво противречило како намерама законодавчевим, тако и потребама праксе.

Међу тим што важи за случај, кад се непријава имена одиста постављенога уредника своди само на погрешку или случај, мора следствено важити и онда, кад је пријава *из знамен пропуштена*, кад дакле постављени одговорни уредник *намерно* није власти био пријављен или кад је место њега намерно други когод био пријављен.

Из тога следује, *да и пропис аустријског закона о штампи, који прописује претходну пријаву одговорнога уредника власти, има значај једнога простог* прописа *реда* исто онако, као и одредба да се одговорни уредник именује на листу и као пропис, по коме се претходно власти имају доставити и друга лица, која учествују у издавању периодичнога штампаногa списа (штампар, издавач).

Од овога начела не чини никакав изузетак ни горе (под IV) споменути случај, то јест ако издавач листа себе самог као одговорног уредника код власти именује. Јер и овде не лежи, као што смо недели, конституативни моменат одговорнога уредништва у овој пријави, већ у пријему одговорнога уредништва од стране издавача, то јест у његовој одлуци, да сам хоће да буде одговорни уредник, а она је пријава само привођење у дело и последица ове одлуке.

Из казаног излази, да и по аустријском праву остаје један једини конституативни моменат одговорнога уредништва, то јест постављање одговорнога уредника од стране подузетника новина, односно пријем ове функције од стране одговорнога уредника. Свакојако постављени одговорни уредник има се, према изричном законском пропису, претходно пријавити власти и сем тога на сваком броју периодичнога штампаногa списа именовати. Али ако једно или друго није учињено, ако је дакле на место постављенога одговорнога уредника когод друго именован или у опште није ниво ни именован, онда то нема никаквога утицаја на правни положај постављенога лица као одговорнога уредника, па дакле ни на његову одговорност. Власти учињена пријава или именовање на листу не сакриває се овде просто са стварношћу, и с тога је под окозностима важећима (§ 9 послед. одељ., § 10 зак. о штампи).

Кад сада постављање одговорнога уредника односно примање ове функције представља њен *једини* појамни захтев, онда и питање: колико ова функција *траје*, не проузрокује никакве тешкоће. Јер, као што смо горе видели, да би неко постао одговорни уредник, потребан је за то узајамни споразум између једнога лица и подузетника новина у погледу примања ове функције. Подузетник новина преноси на некога вођење одговорнога уредништва и овај то прима. Из овога следује, да постављено лице дотле остаје одговорни уредник, докле тај горе означени узајамни споразум траје. Али пошто један споразум престаје већ услед неслагања једне од обеју страна, то онда за престанак одговорнога уредништва није потребно да се оба заинтересована лица у овом погледу споразумују, већ је довољно *једнострано* одустајање једнога од њих. Према томе одговорни уредник престаје то бити, чим га подузетник новина отпусти или чим он сам одговорно уредништво напусти. У дотичном правну спису је без значаја, да ли је овај или она према њиховом међусобном уговору био на то оклашљен или није. Исто тако дејство такога корака не зависи од тога, да ли је наступила промена пријаве на власти или објављена у листу. То заједно јасно излази из онога, што је казано о правном значају ове пријаве.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Превео

Д-р Д. Арсићевић.

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(СВРШЕТАК)

Помоћу добрих моралних закона, који би заштићавали немоћне, жену и децу, држава мора очувати здраву расу, и повести енергичну борбу против рђавих страсти и злочина, који могу довести до пропасти расе и друштва. Ова истина изражена је у познатој аксиоми славног Кетлеа: „Злочинац извршује злочин који је друштво прирадило.“ Према схватању науке, злочинац је само прост извршни агент, а прави кривац то је друштво. Посведневно искуство доказује очигледно ову истину, која на први поглед може изгледати парадоксална. С тога је, дакле, потребно организовати, на првом месту, рационалну борбу против болести злочина помоћу превентивне социјалне хигијене т.ј. помоћу јелне групе најбољих економских, моралних и васпитних закона.

Што се тиче репресије злочина, треба је осигурати помоћу основне реорганизације државног тужилаштва и истражних судија. Већина наших истражних чиновника неспособна је, немоћна и недорасла за борбу против злочина. Истражне судије нису, по правилу, дорасли каквом тежем послу. Начин њиховог регрутовања ништа не вала, као год ни систем њиховог авансовања. Истражне судије треба бирати међу људима младим, спремним, активним, енергичним и интелигентним, који ће стално остајати на положајима истражних судија, напредујући према годинама службе. Наше данашње истражне судије врше своје дужности као од беде, и једва чекају да, услед аванса, промене положај. Старих истражних судија данас нема у Београду.

И начин вођења истраге мора бити радикално измењен. Систем претходне контрадикторне истраге треба да замени данашњи режим тајне истраге. Одбрана и оптужба морају бити постављени на исти ниво, а принцип јавности примењен у свој својој потпуности.

Мисија државних тужилаца и истражних судија треба да буде олакшана радикалном реформом полиције, а нарочито установом криминалне или судске полиције, која не постоји у појединим земљама, а нарочито у Београду. Неуспешно неоспорно доказује, да је организација белгијске полиције рђава, и да је она немоћна у тежим криминалним аферама. Међутим, по теорији, Брисл и Белгија стварају су полицију на најбољој основи. Такво је бар мишљење г. Горена, бившег шефа париске полиције сигурности.

— Са изузетком аутократских земаља — вели г. Горен — у којема је полиција толико усавршена да већ постаје неспосна, Брисл притежава најбољу полицијску основу. Приједањивање становништва, дозаци и одласци странаца, промене станова предмет су нарочите службе, која је достојна да буде модел сваке судске полиције. У Паризу, ова служба постоји само за издавање под закуп соба с намештајем. Паризијке не трпе да полиција завлачи нос у њихове послове.

Могућно је, да су регистри полиције, који се брижљиво воде и контролишу, од знатне користи за полицију, јер могу отклонити бескорисна истраживања и жалосне заблуде, али ипак зато не треба протеривати у њиховој важности као што то чини г. Горен. Пре свега, они регистри садрже бар 20% погрешака, а што је најгланије: они никад нису спречили какав злочин нити помогли да се открије какав опасан злочинац. Користи од ових административних хартија нису неуколико доказане. Брислу је потребна установа судске полиције. Ова и административна полиција дне су гране јавне сигурности, које се морају узајамно потпомагати, и које о тога не треба да буду потпуно одвојене једна од друге. Брисл је састављен из 25 општина, које су међу-

собно везане мрежом градских трамвија. У овим општинама налазе се 25 полиција, без јединства и везе, које се старају о сигурности Брисела.ससвим је природно да у Бриселу не може бити сигурности све дотле, док се ове разне власти у јавном друштвеном интересу не централизу. Општа и потпуна реформа белгијске полиције треба да буде изведена на овим основама:

1., *Установа одељења безбедности за целу земљу, које ће стајати под министарством правде;*

2., *Јединство полиције у свима великим центрима под држеном управом;*

3., *Стварање покретних бригада судске полиције;*

4., *Реорганизација жандармерије као пресвеске полицијске силе;*

5., *Организација сеоске полиције;*

6., *Стварање полицијских школа за специјално образовање: а) истражних чиновника, б) полицијских комесара и в) полицијских агената, и*

7., *Полицију као главној друштвеној сили, мора се поклонити највећа пажња, те с тога полицијски органи морају бити брижљиво репрутовани и добро награђени.*

Социјални прогрес мора тежити да сузбаје насиље и краће злочине помоћу васпитања, али на првом месту и нарочито помоћу успешне репресије. Најбоље средство за смањивање и предупређење злочина састоји се у немилосрдном уништавању њихових извршилаца. Који убија намерно, недостојан је да живи. Оно што се не може поправити, не може се ни опростити. Човек који сеје смрт, заслужује да буде избрисан из броја живих. Овај строга принцип Мојсијевог закона произвео је код Јевреја најбоље последице. И данас је један велики народ, на који се држи да проиазази од једног калуталог Израиљевог племена, одржао традицију старог примењивања светог закона према убицама. У Великој Британији сваки крвни злочин наилази се смрћу, и ова казна увек се извршује без милости. С тога и видимо да крвни злочини постепено ишчезавају у овој земљи. У Лондону, у коме има толико становника колико у целој Белгији, крвни се четрдесет и шест пута мање крвних злочина но у овој последњој.

У Белгији је крвничин закон одржао, истина, смртну казну, али се она не примењује од пре пола века.

Специјални закључци.

Што се тиче злочина из улице „Higondelles“ или боље рећи што се тиче одвођења и силовања Жане Ван Гали, наша брижљива истрага допушта нам да формулишемо ове закључке:

1. Извесно је:

а) Да је Жана Ван Галк силована, али не и убијена; да је умрла случајно услед мождане и плућне конжестије, које је наступила због неће употребе каквог јаког алкохолног пића, но свој приличи рума или коњака;

б) Да је ово злочин случајни а никако предумишљајни;

в) Да је ово злочин једног самца, случајног злочинца;

г) Да је овај злочин у погледу свог извршења свршен, и да се с тога акција злочинчева у њему приближује нормалној и идеалној акцији човечјој у погледу закона покрета;

д) Да је Жана пресретнута и одведена одмах по изласку из куће, у 7 часова мање неколико минута, пред хламанским новоградом, пре него што је стигла на кеј „Foin“ и у улицу „Echelles“ да, по обичају, купи бонбоне;

ђ) Да је морала бити одведена у правцу Запада у улици „Laeken“ којом „Pierre de Taille“;

е) Да је злочинац приликом остављања пакета у улици „Higondelles“ ишао у правцу Југо-Истока;

ж) Да се средња тачка или кућа злочина мора налазити у западном региону кварта улице „Laeken“ на једној тачки злочинчевог пута која је подједнако удаљена од тачке одвођења и тачке одбацивања леша;

з) Да је злочин извршен у нарочитом ходнику: у стану каквог самца или у какој дуњанској соби, у којима увек има у приправности хартије за паковање, канапа за везивање пакета, коњака или рума и воде;

и) Да је злочин одвођења, опијања, силовања и черечења леша извршен за време од 4½ сата: од 7 часова мање 5 минута до 11 часова и 40 минута;

ј) Да је извршилац злочина занатлија или бив. занатлија, навикнут на руковање оштрим оруђем;

к) Да је, тако исто, навикнут да справља фине пакете, и да их носи под пазухом;

л) Да је познавао малу Жану, и да је по народности био Фламанац;

љ) Да је морао бити човек млад и снажан, стар од прилике 30 год., средњег стаса, живог хода, кратке и брижљиво потрешене бриде и пуног лица;

м) Да је био дегенерисано створење, са болесним наслеђем, или жртва напуштеног детињства и рђавог моралног васпитања, и

н) Да је врло добро познавао Бриса и његову околину.

2. Врло је вероватно и готово извесно:

а) Да обазриш и лукав злочинац припада раси јеврејско-наделадској;

б) Да је под утицајем болесног наслеђа, с обзиром на специјалну форму криминалитета код Јевреја, које је наследио;

в) Да је његово основно васпитање било занемарено, и да су се склоности ка злу код њега развиле још у доба првог детињства, и

г) Да станује у Бриселу, у усамљеном стану.

3. Могућно је:

а) Да злочинац има интимног пријатеља, који станује у улици „Comerant“; да је код овог пријатеља сваког пред извршење злочина и мало га да га не узнемирује то вече; да га је Жана зато време очекивала на улици и разговарала са једном од пролазећих жена; и

б) Да је злочинац, после извршеног злочина, нашао једног пријатеља, који је однео и бацио у Хајдл пакете с ногама и ципелама Жаниним.

4. Немогућно је и невероватно:

а) Да је Жану одвела подводачица од 20 год. и подвела је каквом старом разратнику;

б) Да је овај стари разратник позавела на блудничење, понео са собом хартију за паковање и канап за везивање, и

в) Да је хипотеза о подводачици од 20 год. основана.

ПОЛИЦИЈСКИ ПСИ

Употреба полицијских паса у служби полиције, у последње време, нарочито је узела маха у Немачкој и Русији. Ванредне резултате, које су до сада дали дресирани пси у поменутим земљама, потпуно оправдавају ово грозничаво стараање ово тога, да се сва полицијска на и најмања одељења снабду са добро дресираним и чистокрвним расама. Данас у тим земљама већ постоје заводи на најмодернијој основи, који са пуно марљивости обучавају особе полицијске у дресури паса. Ни једно убиство, нити крађа не изврши се у местима у којим тако обучених паса има, а да се пси не употребе као прва мера, за хватање извршилаца њихових. Наравно да употреба паса не даје увек позитивне резултате, али у већини су случајева баш они ти „дедективе“ који проналазе злочинца. Начин на који полицијски пси долазе до извршиоца дела до сада је непознатан, и могуће је да ће увек остати као тајна. Већина њуди који се баве њиховом дресуром изјављена су, да они долазе до резултата посредством свога невероватно развијеног чула мириса. Но посматрани пси на делу, доводе опакно тумачење у сумњу. Јер док ми видимо у више случајева да пас иде по трагу и налази тражену особу, дотле у другом случају изгледа да чуло мириса одсустује, а да пас једино по инстинкту проналази жељену особу. За ово нека нам послужи следећи пример. У месецу јуну ове године, у Берменуу у Пруској, нестао је један младић, јак реалке, без икаква трага. После четири дана од његовог нестанка, родитељи младићеви пријаве случај власти. Полицијски чиновник, коме је трагање поверено, дао је одело несталог младића полицијским псима „Лату“ и „Приски“ да га онуше, затим су га пси повели једним истим трагом и довели га до на мост једне реке и ту застали, а затим се у уплили дуж реке и ту опет на једном месту застали. Чиновник је из тога закључио да је се младић удавио, и престао је са даљим трагањем са пеиза. Кроз неколико дана вода избаци леш младићев и то баш на оном месту где су пси завршили своје трагање. Па зар нам овај пример не пружа и сувише доказа о томе, да пси поред развијеног чула мириса изађу и једно нама непознато чуло, јер све до моста, могли смо веровати да су полицијског чи-

новника водили пса, помоћу свог чула мириса, али од куда сад (под претпоставком да је младић скочио с моста), да нас пса доведе на место, на које ће кроз неколико дана вода избацити леш? Да пођемо са том претпоставком, да је младић пред своје самоубиство братио се са моста, и скочио у реку баш ту где је и нађен набачен, зар га не би вода однела даље од тог места где је он могао остати свој последњи траг, који би био приступачан псима.

Ево још једног примера из кога се да лако закључити, да је чуло мириса код паса праћено још једним нама непознатим осећањем.

Ових дана побегао је један осуђеник из казненог завода у Бронну. За трагање за њим употребљен је пас „Вера“ који је дато његово остало одело да оирише, после чега је она повела жандарме преко једног великог поља засејаног кромпирима и извела на државни друм. Како је после бегства осуђеников прошло више од 5 сати а за то време падала је велика киша, и он је могао далеко побећи, то је дат у том правцу телеграм и осуђеника је ухватио други пас у близини Оборника. И овај нам пример пружа исту слику. Прва нас пашо је доневле по трагу, ако га је у опште било, па је то трагање пренесено на другог пса који није могао доћи у додир са стварима одбеглог, те на тај начин отпада претпоставка да га је овај други проказао помоћу чула мириса.

Ма како било, да пси проналазе извршиоце казнених дела, било једним или другим чулом, ипак се они на делу показују као одлични полицијски помагачи, па којима треба увек рачунати

Од нарочитог је интереса употреба полицијских паса за нас, јер кад их и ми будемо узели за своје помагаче при истрагама, без сумње ће се поред осталих казнених дела и број проналажених изопачених наљавина и покушаја туђих ствари знатно повећати, место да као сада стално опада, што се са жалошћу мора констатовати.

А. Ј. Андковић.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине дравске актом својим Бр. 1481, пита:

„По чл. 106. закона о непосредном порезу, полупривредници плаћају порез двапут у години и то: припадајући део за I полугоде, до краја месеца јула, а за II полугоде до 1. новембра сваке године.

Чланом 32. финансијског закона, за 1910. год. горња одредба закона о непосредном порезу скраћена је у толико, што принудна наплата пореза код земљорадника за I полугоде почиње 15. јула, а за II полугоде 1. октобра.

По чл. 109. закона о непосредном порезу, за порез који није на време плаћен, наплаћује се уз наплату пореза и 6% интереса годишње; интерес тече од дана истека рока одређеног у чл. 106. поменутог закона.

Часништо старе управе ове општине — које је било на управи до прошлих избора, у току прошле године, наплаћивало је интерес на дужни порез тако рећи произвољно — како је коме хтело, на пр. порески дневник за 1909. годину тврди, да је једно лице платило 60 дин. пореза и државних приреза 20. новембра 1909. год. под Дневн. Бр. 676, на ову суму није наплаћено интереса ни једне паре; одмах за овим, исто дана друго лице платило порез и држав. прир. 28·38 дин. под ДБр. 677, и њему је на ову суму наплаћено 0·12 дин. интереса, и таквих примера има пуно.

Садашња управа ове општине по истеку законих рокова наплаћује интерес уредно, на пр. 8. новембра тек. год. један порески дужник-пољопривредник донео и платио 100 дин. пореза и држав. прир. за 1910. год., њему је на ову суму наплаћено 6 дин. интереса и заведено у порески дневник и плаћену пореску књижицу.

Пореска обавезница сраве прошлогодишњу наплату пореза и интереса са оном, па се против тога буне и протествују што им се сада наплаћује интерес на дужни порез, кад то у прошлој години баш у ово доба године није чињено, или ако је и коме наплаћено, то је оплаш и незнатна сума.

Суд ово општинско моли Уредништво, да у правом наредном броју листа, изнесе своје гледиште о изложеној наплати интереса, са напоменом: да ли је законита радња старе-прошлогодишње управе, или садашње управе ове општине, при наплати интереса на дужни порез, као и то: има ли штете и по чије интересе и но је зато одговоран?“

— На ово питање одговарамо:

Према јасном наређењу чл. 106. закона о непосредном порезу у вези са чл. 32. финансијског закона за 1910. годину, добровољна наплата пореза од земљорадника траје за I полугоде до 15. јула а за II-го до 1. октобра.

Ко од њих не плати порез на време у горњим роковима, од њега се наплаћује интерес 6% према чл. 109. закона о порезу, на било да порез сами плаћају, било да се наплаћује егзекуцијом.

Према овоме, ако је раније друкчије наплаћиван интерес, онда ће рачуноплагачи одговорати пред Гл. Контролом, јер је на тај начин оштетена државна каса.

Кад садашња часништа обавесте о овоме пореске обвезнике, они се неће бунити што се сад другчије наплаћује интерес него у прошлој години.

II

Суд општине кладуровске, актом својим Бр. 1324, пита:

„По чл. 97. тач. 4. закона о општинама, општински суд у договору са одбором даје уверења — сведочанства о сродству, владању и имовном стању својих становника, кад то власти надлежне затраже; а сам општински суд, кад захтевају поједина лица:

Господа свештеници, од сваког грађанина, који хоће у брак да ступи, траже уверења о постојању сродства између младожеље и девојке и њихових родитеља,

А како се већином дешавају случајеви, да се ка једне парохије односно општине узима девојка, а из друге нарохије — односно општине момак младожеља, и кад поједини траже уверења о сродству у овакним случајевима а парохије подељене по општинама, онда је суду немогуће тачно знати да ли постоји сродство, пошто су младожеља и девојка из засебних парохија односно општина.

С тога суд ово општински учтиво моли Уредништво за објашњење:

Како може суд издати уверење о сродству на тражење појединца, кад је девојка из друге парохије односно општине.

Да ли суд мора о сродству тачно знати, (и исто описати) и ако му није познато;

Да ли суд за исто позивати кривичну одговорност о непознатом сродству“.

На ово питање одговарамо:

О свима фактима, који су суду непосредно познати или о којима се он може обавестити у границама своје општине, он мора издавати уверења у смислу чл. 97. тачка 4. и 6. закона о општинама.

О ономе, пак, што суд не зна и у опште се не може обавестити, он није дужан давати уверења, односно даће их тако, што ће констатовати да му је ствар непозната.

Међутим, интересованима ништа не смета да суду приведу сигурне јамце, који ће написмено утврдити да им је овај или овај факат познат, па да суд на основу тога јамства изда уверење констатујући у истом да то чини по прибављеним доказима.

На тај начин суд би био обезбеђен од одговорности, а помогао би својим сугрђанима да једну своју ствар приведу крају.

III

Суд општине јоваче, актом својим Бр. 2235 пита:

„Ово општински суд има да саопшти своју пресуду за дело из § 375. а казн. закона једном лицу из друге општине.

Ради саопштења те своје пресуде, суд је овај преко дотичног општинског суда, позивао осуђено лице, али општински суд одазле је осуђено лице одговара, да га неће упутити већ тражи да се предмет њему упроведе те да изврши саопштење.

Моли се Уредништво за обавештење: мора ли ово лице по захтеву бити упућено овоме суду ради наведене циљи, или овај суд мора послати предмет суду одакле је осуђено лице, и ако мора онда на основу ког законског прописа и у опште који начин треба практиковати у даном случају?“

— На ово питање одговарамо:

Полицијска Уредба, као поступак за вршење привреде из III части кр. законика, нема нарочите одредбе, која би ре-

гулисавала питање: како ће се саопштавати пресуде оним осуђеним, који су из друге општине, јер § 21. претпоставља краће мештане.

Сагласна законска одредба не налази се ни у закону о поступку судском у кривичним делима ни општем поступку.

По томе, ово питање има да се реши само према обазирима целисходности.

А посматрано са овога гледишта, оно пружа једини одговор, да пресуду треба саопштавати, кад је кривац већ ван домашаја власти која пресуду изриче, преко оне власти где он стално живи.

Таквим поступком ништа се не крши од угледа власти која је пресуду донела, нити се може изгрдити сама пресуда, пошто власт, којој је пресуда послата ради саопштења, носи законску одговорност ако би она застарала или би у опште била упрошћена.

Међутим, окривљени се не отрже од својих редовних послова нити излаже трошковима око одласка до места где је пресуда изречена, који би били огромни и за много и неизгњши, кад би н. пр. неко ишао из Београда у Врање да му се саопшти исхода пресуда.

И сама пракса утврђена је у овоме смислу.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Мишљење опште седнице Касационог Суда од 17. августа 1910. г. № 7642.

Код истуних кривица, које нису биле предмет судског извиђања и суђења по прописима законика о поступку судском у кривичним делима, нема и не може бити повторног суђења, кад законом то није предвиђено.

На захтев господина Министра Правде од 8. јуна 1910. г. № 8227, да му Касациони Суд да своје мишљење о томе: „да ли може бити повторног суђења и по истуним кривицама или не, и ако може онда у ком року“, — Касациони Суд у општој седници својој, а на основу тач. 2. § 16. закона о своме устројству, проучио је ово питање, па је нашао:

„Законски прописи који говоре о повторном суђењу кривичних дела побројани су у глави XXV. кривичног судског поступка. Ту се, у § 335 и 336, прописују случајеви, кад може бити повторног суђења лицима, која су пресудом за невина проглашена по § 241., или ослобођена на недостатка довољних доказа по § 242., или решењем пуштена испод суђења по тач. а § 250. кривич. судског поступка.

Већ из тога, дакле, што се наређења § 335. и 336. крив. суд. поступка, која говоре о повторном суђењу позивају на § 241., 242. и 250. крив. суд. поступка, а она опет говоре о томе кад ће суд оптуженога ослободити као невина, из недостатка доказа или пустити испод суђења, даје се изнести, да се прописи законски из главе XXV. крив. суд. поступка о повторном извиђању и суђењу кривичних дела, односе само на она кривична дела која суде судови, а то су по § 2. и 35. кривичносудског поступка преступна и злочина дела. То се види и из § 341. крив. суд. поступка по коме је законском пропису за повторно суђење надлежан онај суд, који је дело прво пут судио, на исто судови суде само злочина и преступна дела, то је онда јасно, да се прописи кривичног судског поступка односе само на она дела, а не и на истуина.

Сем овога, наређена кривичног судског поступка, по његовом § 1. односе се само на извиђање и суђење преступних и злочиних дела, те по томе и на повторно суђење само ових дела, док је поступак за извиђање истуних кривица прописан у полицијској уредби. На како у овој уредби није ништа наређено о повторном суђењу истуних кривица, нити је предвиђено да о томе важе прописи кривичног судског поступка, то би са тога разлога не може бити повторног суђења истуних кривица.

Истина судови суде и истуине кривице, кад су ове у стицају са преступним или злочиним кривицама, или ако је случај из § 210. крив. суд. поступка, али то су изузетци, на којима се не може заснивати као правило то, да и код свих истуних кривица, дакле и код оних, које нису биле предмет судског извиђаја и суђења по прописима законика о поступку судском у кривичним делима, може бити повторног суђења по прописима овог законика.

Са тих разлога, Касациони Суд је мишљења: *да код истуних кривица, које нису биле предмет судског извиђаја и суђења по прописима законика о поступку судском у кривичним делима, нема и не може бити повторног суђења, кад законом то није предвиђено.*

Мишљење опште седнице Касац. Суда

Господин Министар Правде писмом својим од 3. јула 1910. Бр. 9887, представио је Касационом Суду, да поједине дежурне судије првостепених судова недједнако примењују пропис тач. 2. § 511. гр. суд. пост. у погледу потврђивања тапија и преноса власа по захтеву приватних лица и, док једни врше те потврде и преносе, дотле друге судије не врше ни само заслужавање интересованих лица, па је тражио да Касациони Суд начелно реши и расправи ово питање о разумевању овог законског прописа.

Касациони Суд у својој општој седници нашао је да не треба доносити о овоме питању начелну одлуку већ само да да своје мишљење на је даље нашао:

По тач. 2. § 511. грађ. суд. пост. дежурним судијама првостен. судова стављено је у дужност, поред осталога, потврђивање разних исправа, а по тач. 10. и свршавање свих непорних (напарничних) дела, т.ј. да је дежурни судија дужан узета учешћа у утврђивању права и правних односаја између интересованих лица, која то спроазумно од њега траже. У ту врсту послова, изван свике сумње, долази и потврда преноса непокретности, дакле потврда тапија.

Са наведених разлога Касациони Суд је мишљења:

Да су дежурне судије првостепених судова надлежне за потврђивање тапија и преноса истих по захтеву приватних лица.

Мишљење опште седнице Касационог Суда

На захтев госп. Министра Правде од 7. јула 1910. г. Бр. 10016, да Касациони Суд донесе начелну одлуку о § 271. и 285. грађ. суд. пост. о томе: да ли се може после изречене пресуде учинити замена у лицу коме је заклетва досуђена, кад је у питању лако тужилац, правна личност и кад је она у стању доказати: да лице коме је заклетва досуђена није више у њеној служби те да њиме може расположити, а да околности на које се заклетва има положити нису познате само њему већ и другом ком службенику њеном, које врши истоветне послове.

Касациони Суд је нашао да о овом питању не треба доносити начелну одлуку, већ само да дâ своје мишљење, па је даље нашао:

У § 285. грађ. суд. пост. изричито је наређено, да је парничар свагда *дужан именовати лице коме заклетву нуди* у парницама општина, друштава или других правних лица. Ту се даље налаже и заиста се то тражи на се вели: „да заклетву без нужде не би више њих полагало и како би је положио само онај, који оспорену околност сам собом доживе“.

Према наведеноме јасно је, да то именовање лица коме се заклетва нуди мора бити по имену и презимену, а не само по односу лица према парничару (парничној страни) за коју дотично лице има заклетву да положи, јер ће суд само тако бити у стању да изнади и оцени: „да ли се заклетва нуди лицу, које оспорену околност само собом доживе“.

Ово именовање лица коме се заклетва нуди по имену и презимену потребно је још и због тога, што по § 265. грађ. суд. пост. суд извесним лицима по званичној дужности неће допустити заклетву, па је нужно, да се једновремено уз сам спор изнади и оцени, да ли је лице коме се заклетва нуди, такво, да му се иста по званичној дужности неће досудити или такво, да од суда зависи хоће ли му се иста допустити — § 266. гр. суд. пост., — а не да се то изнађа и цени пошто пресуда постане извршна.

У § 285. гр. пост. питања је реч поглавито о главној заклетви, јер се по закону само она може нудити од стране парничара као доказ, док је по § 291. гр. суд. пост. допуна заклетве, на коју се мисли питањем г. Министра Правде, ствар суда, па Касациони Суд сматра, да се и код допуне заклетве још у тому спора мора именовати лице, које би допуну заклетву имало да положи, како са напред наведених разлога тако још и са тога, што се по тач. 10. § 305. грађ. суд. пост. мора означити у пресуди ко има заклетву да положи, а то означење јасно је да мора бити по имену и презимену лица које заклетву има да положи, како би се избегли случајеви, да парни-

чар чије је право условљено полагањем довуне заклетве кога лица, може евентуално после извршне пресуде произвољно добавити лице ма и за новац, да исто досуђену заклетву положи.

Са наведених разлога Касационни Суд је мишљења:

Да се после изречене пресуде не може чинити замена у лицу коме је заклетва досуђена, па било да се то тиче главне или које друге заклетве.

М. Л. Р.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Ђура Красојевић, чију слику износимо, као собар под г. Николе Сиасића, трговца овдашњег, извршио је крађу и том приликом

управо: 400 динара у српским новчаницама од по 20 динара и једну стару сребрну табакеру.

Он је стар око 30 година, омалеш, суноњав, смеђ. Од одела има на себи: прво сако одело, шмеки капут кратак, карирани, зелене боје, на прагном од дибора, на глави при мекан шешир. — Акт изврше варошког Бр. 14975.

Коста Христић, познати ношар, чију слику износимо, у друштву са Миланом и Мла-

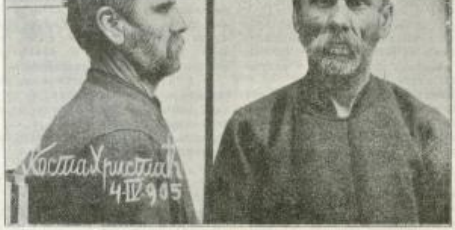

ленком Настићем, такође ношарима, родом из В. Дренове, пресрели су на путу између Трстеника и Краљева потерицу нечлабара, и пре-

стављајући се као часници оружане ваздушне извршили су над њима претрес и том приликом узели им 200 динара у банкама на затим побегли.

Коста је већ осуђиван, стар 61 годину, висок, сед, очију жућкастих. — Дешења начелника среза трстеничког Бр. 12756.

Војислав Кojадиновић, бив. осуђеник позаревачког казненог завода (чију слику доносимо) има да се узме на одговор за опасну

крађу извршену у месту кварта варошког. Он је стар 25 година, висок 165 см. косе и очију плавих. Од особених знакова има: младеж величине сочива, за 7 см. испод десног лоба; младеж величине сочива, за 8 см. испод, и у лево од леве косе; и младеж величине кукурузног зрна за 9 см. испод и у лево од средњег кичменог обртња и за 5 см. у лево од кичме. Одела на себи имао је: шмеки капут грио, панталоне браон и шешир бидо зелене боје. — Акт кварта варошког Бр. 14847.

Павта Стевић, бив. чувар жељезничке пруге, има да се узме на одговор за дело које

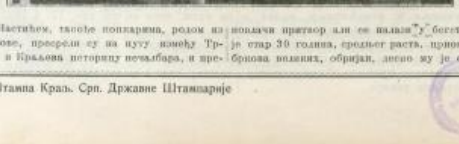

извршили су над њима претрес и том приликом узели им 200 динара у банкама па затим побегли.

Коста је већ осуђиван, стар 61 годину, висок, сед, очију жућкастих. — Дешења начелника среза трстеничког Бр. 12756.

Војислав Кojадиновић, бив. осуђеник позаревачког казненог завода (чију слику доносимо) има да се узме на одговор за опасну крађу извршену у месту кварта варошког. Он је стар 25 година, висок 165 см. косе и очију плавих. Од особених знакова има: младеж величине сочива, за 7 см. испод десног лоба; младеж величине сочива, за 8 см. испод, и у лево од леве косе; и младеж величине кукурузног зрна за 9 см. испод и у лево од средњег кичменог обртња и за 5 см. у лево од кичме. Одела на себи имао је: шмеки капут грио, панталоне браон и шешир бидо зелене боје. — Акт кварта варошког Бр. 14847.

Павта Стевић, бив. чувар жељезничке пруге, има да се узме на одговор за дело које извршио у месту Ниш. Он је стар 20 година, средњег раста, приземљешт, бројна вожњих, обрвјан, десно му је око заправљено. — Акт начелника среза крагујевачког Бр. 6973.

Милан Јовановић, бив. практикант контроле мера из Београда, пошао се у бегству. Он је потребан на саслушањем да се узме на одговор због више дела злоупотребе у службеној дужности. — Акт Управе града Београда Бр. 41563.

Дека М. Илић, из Мрамора, има да одговара за превару или се налази у бегству. Он

је стар 20 година, добро развијен, очију црних, малих бркова, косе смеђе. Од особених знакова има: бележу од посекотине, дугачку 4 см. на десној страни главе. Акт начелника среза добричког Бр. 13050.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најмању потеру, и у случају проналажа стражарно их уђуте властима које су потеривале иделе, с позивом на означене бројеве акта или дешења.

ТРАЖЕ СЕ

Сретон Мијатовић, шегрт из Совљака, нестао је 2. овог месеца са Уба где је био у служби. Он је стар 14 година, средњег раста, косе плаве, смеђег лица, у сељачком оделу са шајкачом на глави. — Дешења начелника среза тамнавског Бр. 20107.

Десимир Марковић, бак из Београда, 12. о. месеца отумарао је од својих родитеља и до данас се не зна где је. Он је стар 12 година, омалов, дугуљастог лица, обрва, косе и очију смеђих, од одела имао је на себи: одело и шмеки капут грио боје и штофану качкету на глави. — Акт Управе Града Београда Бр. 41455.

Саво Бранковић, берберски шегрт из Лесковца, отумарао је од свог газде и до данас се не зна где је. Он је стар 12 година, омалов, плав. — Дешења начелника среза лесковачког Бр. 27617.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

уредник **Милорад А. Вујичић.**

БРОЈ 45. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 28. НОВЕМБРА 1910. ГОДИНА VI

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а врема потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, а то најмање за пола године под свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и окружна надлештва, а за све друге претплатнике у износу 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви **„Полицијског Гласника“** не продају се. Рукописи се не враћају.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу октобру 1910. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда, у току месеца октобра ове године извршено је у Србији:

1. **Убистава** 32
2. **Детоубистава** 3
3. **Нехотичних убистава** . . . 3
4. **Покушаја убистава** 28
5. **Разбојништава** 20
6. **Силовања** 3
7. **Тешких телесних повреда** . 15
8. **Паљевина** 83
9. **Опасних крађа** 137
10. **Злонамерних поништаја туђих ствари** . . . . . 6[1]).

Од наложених деца пронађено је:

Убистава	28	или	87·5%
Детоубистава	3	„	100 %
Нехотичних убистава .	3	„	100 %
Покушаја убистава . .	27	„	96·4%
Разбојништава	20	„	100 %
Силовања	3	„	100 %
Тешких телесн. повреда	15	„	100 %
Паљевина	8	„	9·6%
Опасних крађа	44	„	32·1%
Злонамерних поништаја туђих ствари	1	„	16·6%

Највећи број **убистава** извршен је помоћу *ватреног оружја* (**14**), затим *оштрог оруђа* (**10**) и *тупог* (**7**). За један случај *оруђе* је непознато[2]).

Узроци са којих су ова убиства извршена леже: у *користољубљу* за **8** случајева, у *осети* за **7**, у *спаби* за **5**, у *одбрани имовине* за **2**, у *душевном растројству* за **2**, у *љубомори* за **2** случаја. За шест случајева узроци су *непознати*.

Посматрана према местима у којима су извршена наложена убиства јављају се: у срезу врачарском **2**, у срезу гружанском **2** (1 непронађено), у срезу беличком **2**, у срезу параћинском **2**, у вароши Београду **2** и по **1** у срезовима: посавском, округа београдског, грочанском, космајском, оба колубарска, јабланичком, ћ.учком, копаоничком, трстеничком, деспотовачком (непронађено), рађевском, рамском, моравског округа пожаревачког, таковском, качерском (непронађено), јасеничког округа смедеревског, подунавском, бољевачком, рачанском, ужичком (непронађено), жичком и у вароши Крагујевцу.

Детоубиства су извршена по **1** у срезовима: неготинском, златиборском и моравичком.

Нехотична убиства су извршена по **1** у срезовима: хомољском, тимочком и у вароши Београду.

Покушаји убистава извршени су: у срезу бањском **3**, у срезу тамнавском **2**, у срезу јасеничком округа крагујевачког **2**, у срезу алексиначком **2**, у срезу зајечарском **2**, у срезу златиборском **2** и по **1** у срезовима: јабланичком, неготинском, ћ.учком, деспотовачком, параћинском, нишавском, мачванском, звишком, хомољском, подунавском, ораШком, ивањичком, трнавском и у вароши Врању.

Сва ова дела извршена су у међусобној свађи и осети.

Разбојништва су извршена: у срезу звишком **3**, у срезу трстеничком **2**, у срезу ресавском **2** и по **1** у срезовима: космајском, подгорском, крагујевачком, неготинском, беличком, рамском, пожаревачком, голубачком, хомољском, качерском, јасеничком округа смедеревског, подунавском и жичком.

Силовања су извршена по **1** у срезовима: врачарском, добричком и у вароши Београду.

Тешке телесне повреде су извршене: у срезу мачванском **2**, у срезу звишком **2**, у срезу качерском **2**, у срезу ораШком **2**, и по **1** у срезовима: јасеничком округа крагујевачког, крагујевачком, гружанском, левачком, моравичком, црногорском и жичком.

Паљевине су извршене: у срезу ваљевском **3**, (2 пронађене), у срезу колубарском округа ваљевског **3**, у срезу крајинском **3**, у срезу бањском **3**, у срезу сремској **3**, у срезу нишавском **3**, у срезу мачванском **3** (1 пронађена), у срезу подунавском **3**, у оба посавска по **2**, у срезу подгорском **2**, у срезу чачанском **2**, у срезу неготинском **2**, у срезу трстеничком **2**, у вароши Крушевцу **2**, у срезу темнићском **2**, у срезу деспотовачком **2**, у срезу ужичком **2**, у срезу хомољском **2**, у срезу таковском **2**, у срезу качерском **2**, у срезу јасеничком округа смедеревског **2**, у срезу тимочком **2**, у срезу зајечарском **2**, у срезу моравичком **2**, у срезу добричком **2**, у срезу златиборском **2**, у срезу драгачевском **2** (1 пронађена), и по **1** у срезовима: лесковачком, лепеничком, крагујевачком (пронађена), гружанском, бреоналачком, (пронађена), расинском, рађанском, копаоничком, беличком, моравском округа пожаревачког, звишком, љубићском, ораШком, заглавском, пожешком (пронађена), рачанском, жичком (пронађена), и у вароШима: КуПрији и Зајечару.

Вредност свих ових паљевина износи око **9.300** динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду **18** (4 пронађене), у срезу брзо-паланачком **7** (3 пронађене), у срезу хомољском **6** (3 пронађене), у срезу колубарском округа ваљевског **4** (2 пронађене), у срезу лепеничком **4** (3 пронађене), у срезу гружанском **4** (1 пронађена), у вароши Шапцу **4**, у срезу драгачевском **4**, у срезу жичком **4** (2 пронађене), у вароши Ваљеву **3** (све пронађене), у срезу пчињском **3**, у срезу лесковачком **3** (1 пронађена), у срезу неготинском **3** (1 пронађена), у срезу нишавском **3**, у срезу посаво-тамнавском **3** (1 пронађена), у срезу Ивранском **3**, у вароши Пожаревцу **3** (1 пронађена), у срезу млавском **3**, у срезу јасеничком округа смедеревског **3** (2 пронађене), у срезу зајечарском **3** (1 пронађена), у срезу добричком **3** (1 про-

[1]) У октобру месецу пр. год. дела ових било је:

1. Убистава	44
2. Детоубистава	2
3. Нехотичних убистава	4
4. Покушаја убистава	36
5. Разбојништава	11
6. Силовања	2
7. Тешких телесних повреда	23
8. Паљевина	79
9. Опасних крађа	118
10. Злонамерних поништаја туђих ствари . . .	10

[2]) Нађен леш непознатог човека.

ђена), у срезу пожешком **3**, у срезу гročанском **2** (1 пронађена), у срезу посавском округа ваљевског **2**, у срезу ваљевском **2** (1 пронађена), у срезу трстеничком **2**, у срезу ресавском **2** (обе пронађене), у срезу темнићском **2**, у срезу ужичком **2** (1 пронађена), у срезу мачванском **2** (1 пронађена), у срезу качерском **2**, у срезу ужичком **2**, у срезу трнавском **2** (1 пронађена), и по **1** у срезовима: колубарском округа београдског (пронађена), врачарском, јасеничком округа крагујевачког, крагујевачком, жупском (пронађена), лесноговачком, алексиначком (пронађена), бањском (пронађена), рађевском, пожаревачком (пронађена), голубачком, извицком, таковском, заглавском, приморском (пронађена), рачанском (пронађена), затиборском, и у варошима: Крушевцу, Ћуприји, Зајечару и Ужице (пронађена).

Вредност свих ових крађа износи око **17.700** динара.

3.ловарених поништаја туђих ствари било је: у срезу жупском **3** и по **1** у срезовима: темнићском, добричком и златиборском (пронађени).

Вредност свих уништених ствари износи **700** динара.

Поред изложених дела у току месеца октобра ове године извршено је у Србији и **19 самоубистава** и то: у вароши Београду **3**, у срезу тамнавском **2**, у срезу прокупачком **2** и по **1** у срезовима: комајском, пласотиначком, масуричком, гружанском, расинском, трстеничком, темнићском, јаданском, поцерском, зајечарском, заглавском, и у вароши Крагујевцу.

Ова самоубиства извршена су: *вешањем* **12**, *ватреним оружјем* **3**, *тровањем* **3**, *и дављењем у води* **1**, а узроци њиховом извршењу леже: у *дугој болести* за **7** случајева, *у душевном растројству* за **3**, *у страху од казне* за **2**, *у рđавом домаћем животу* за **1**, *у рđавом материјалном стању* за **1**, *у нијанству* за **1**, *у частољубљу* за **1**. За *три* случаја узроци су *непознати*.

Један **покушај самоубиства** извршен је у вароши Београду *тровањем*, из *частољубља*.

Општи преглед до сад изложених дела овакав је:

Текући број	ОКРУЗИ	Убиства	Детоубиства	Нехотичних убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Свакојаке	Теше телесне повреде	Паљевине	Остали кривце	Задржавања поништаја туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	6	—	—	—	3	1	—	2	4	—	1	—
2	„ ваљевски	1	—	—	2	1	—	—	10	11	—	2	—
3	„ пожешки	1	—	—	2	—	—	—	3	6	—	2	—
4	„ крагујевачки	3	—	—	2	1	—	2	3	10	—	2	—
5	„ крајиški	1	1	—	2	1	—	—	6	10	—	—	—
6	„ крушевачки	2	—	—	1	2	—	—	7	4	2	2	—
7	„ моравски	5	—	—	2	3	—	1	6	6	1	1	—
8	„ жички	—	—	—	3	—	—	—	6	2	—	—	—
9	„ јаворски	—	—	—	1	—	—	—	5	5	—	—	—
10	„ подрински	1	—	—	1	—	—	2	3	15	—	2	—
11	„ пожаревачки	2	—	1	2	7	—	2	4	15	—	—	—
12	„ ужички	2	—	—	—	1	—	3	5	3	—	—	—
13	„ смедеревски	2	—	—	2	2	—	3	6	2	—	—	—
14	„ тимочки	1	—	1	2	—	—	—	6	5	—	2	—
15	„ топлички	—	—	—	1	—	1	1	4	3	1	1	—
16	„ ужички	2	1	—	2	—	—	1	4	9	1	—	—
17	„ чачански	1	1	—	1	1	—	1	5	10	—	—	—
18	Управа града Београда	2	—	1	—	—	1	—	—	18	—	2	1
	Свега:	32	3	3	28	20	3	15	83	137	6	19	1

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 21. новембра 1910. године АБр. 1980. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Она би цену могла само тако примити, ако би на то пристали повериоци који би били надљени да на то пристану — при медба коју смо горе већ учинили. Ако би се другиће ово питање решило, онда би то било, прво, повреда правила да и законски пуномоћници везују своје властодавце само дотле, докле се крећу у границама постављеним законом њиховом пуномоћству, а, осим тога, направила би се неправична разлика између случаја када је извршна власт тачна у својим поделама и случаја када она то није: у првом случају, купац, који се задужио са полагањем цене, имао би много мање времена да ову положи, јер би власт, као уредна, хитала са одређивањем друге продаје, док би, у другом случају, купац био у много бољем положају, јер би имао, за полагање цене, много више времена, пошто би ту власт, као небрижљива у своме раду, одређивање нове продаје одуговлачила. Неправилне законских одредаба од стране власти треба да има само ту последицу: да та власт за то буде одговорна, а не и то: да то извршење стиже за поједнице изнесене или изнесена права и привилегије. То није ни најмање за препоруку да неправилне закона од стране јавних органа буде узрок правима појединаца, јер би то значило подстицати ове на то да жеље да власти не врше законе! У осталом, ако би купац могао пуноважно положити цену све дотле док власт другу продају одредила није, без обзира на то што је онај рок од месец дана прошао, та би власт могла, сасвим дискреционарно, купцу дати дужи или краћи рок за измирење цене, на тај начин што би одуговлачила или журила са одређивањем нове продаје, а лако је разумети важним неједнакостима, на и злоупотребама, може да одведе таква дискреционарна моћ полицијске власти. Напоследку, мишљење наше, код овога питања, иду у прилог брже наплате излицитиране цене: када купац зна да он, по истеку онога рока од месец дана из §-а 483., не може више цену да положи (ма претпостављамо, разуме се, да, у томе року, није друга продаја одређена), он ће, свакако, пре хитати са измирењем цене него када он има могућности да ову положи и после истека тога месеца, све дотле док власт није нову продају одредила.

На који начин купац непокретног добра положе излицитирану цену? Овде преде она нота правила која смо показали и код продаје покретних добара, јер је процес става другога, трећега и четвртога §-а 483. општи, он преда за све јавне продаје, имале оне за предмет покретне или непокретне ствари.

Према томе: купац непокретног добра мора, у начелу, цену положити у готовом новцу (§ 483. први став), наравно по одбитку онога што је он положио на име кауције, ако је ову положио и ако ју је положио у готовом новцу (§ 479.). Ово велемо стога што, као што нам је познато, има лицитаната који су ослобођени полагања кауције и што се, осим тога, може, на место готовога новца, дати за кауцију сигуран запир или сигурни залога покретних ствари или непокретног имања (§ 479. став трећи).

Став други §-а 483. вели: „Но купац, у колико би се из цене тако купљене ствари по реду пренетим морао намирити, може на толико дати признаницу место готово новца". Тако, на пр., купац је добра прве хипотекарни поверилац на њему, добро је изишло на продају 10.000 динара а примаоц кучеко од дужника изнеси 3.000 динара: купац ће излицитирану цену положити, према наведеном пропису, на тај начин што ће дати у готовом новцу 7.000 динара а за 3.000 динара квиту у том смислу да га је дужник у његовом потраживању измирио. Хипотекарни поверилац које је његова хипотека,

с обзиром на цену по коју је добро продато и на ранг њен, бескорисна, мора, ако је он купац, положити у готовом цену куповну цену. Исто тако не би се могао овим пропасом користити ни онај поверилац, купац поседованога добра, чијој тражбини још није рок истекао, а ако се он, иначе, налази међу повериоцима који се могу из излицитиране наплатити. Такав поверилац не може не положити у готовом новцу излицитирану цену нити, место тога, дати само своју уверењницу, јер би то значило да се он наплаћује пре рока, пошта нема права (§§ 304, 320., 547., 605., 887., 888. Грађ. Зак.). За тога повериоца ће се, приликом распореда новца (§ 489. став први *in fine*), издојити, из излицитиране цене, оволико колико је за његово измирење потребно, и то ће се задржати у каси судској до пре мена пада рок потраживању тога повериоца дође [arg. из §-а 104. Зак. о Ст. Пост.]. Друг, тај факат да се над неким лицем врши егзекутивна наплата (стаће к је се, у француском праву, зове la décontfiture], не одузима томе лицу бенефицијум рока: повериоци, чијим тражбинама рок још није истекао, не стичу тиме право на наплату, већ могу једино тражити обезбеђење својих прилаза, ако су остали услови за то испуњени (§ 605. у вези са §§ има 376. & 419. Грађ. Зак.). Само онда ако је над лицем, чија се добра јавно продају, отворена, отпадају рокови његовим дуговима чија се наплата може одмах тражити (§ 27. Зак. о Ст. Пост.).

Напоследку, трећи став §-а 483. садржи ову одредбу: „Исто тако и онај купац, који пошта нема тражити од господара продане ствари, ако га повериоци са чији се рачун добро продаје, за новог дужника приме, а дотадашњег дужника за толико ослободе, не мора гатов новац положити, него ће повериоци писмено о томе изјавивше, плаћају потврђено[1]), полицијској власти предати". Сличан пропис налази се и у § 152. аустриског закона о извршењима (Exekutionsordnung), у коме се, прво, као што знамо, види да је купац на јавној продаји [der Ersteher) дужан положити, у року од четвртог дана од дана извршене продаје, једну четвртину од излицитиране цене (Meistbot), па се, затим додаје: „Von weiteren Barerlägen ist der Ersteher in dem Masse befreit, als die Pfandgläubiger, deren Forderungen aus dem Meistbote voraussichtlich zum Zuge gelangen, mit der Uebernahme der Schuld durch den Ersteher einverstanden sind.... ", што ће рећи, да купац не мора остатак цене положити у готовом новцу, ако га они заложни повериоци, за које се предвиђа да ће се наплатити из излицитиране цене, приме за дужника. Овај пропис аустриског закона о извршењима тачнији је од става трећега §-а 483. нашега Грађ. Суд. Поступка, у толико у колико, по њему, купац на лицитацији могу примити, нуповажно, за дужника само они заложни повериоци „deren Forderungen aus dem Meistbote voraussichtlich zum Zuge gelangen", док према став §-а 483. говори о повериоцима „за чији се рачун добро продаје", пошто може бити, и бива, да један поверилац, за чији је рачун добро узето у попис, не може ни најмање да се, из излицитиране цене, наплати: тај поверилац је, узмимо, био хиротрафорни пре пописа, и сва излицитирана цена је испрљена ранијим заложним повериоцима. Разуме се да такав поверилац не може ослободити купца, у мери свога потраживања, плаћања, у готовом новцу, излицитиране цене, тиме што би га примио за дужника, јер би то значило повредити право привилегиране наплате оних заложних поверилаца. Наравно, да ни обавеза коју би купац таквом повериоцу дао не би вредела, као обавеза sine causa (без основа).

Да ли купац на јавној продаји може исплатити директно повериоце дужнике, и, место готовог новца, предати извршном органу бројке кантс? Без сумње да он то може учинити, јер то излази а fortiori из §-а 483. став други и трећи. Свакако, купац који тако непосредно плаћа дужникове повериоце ризикује да буде оштећен, а на ниме онда ако погрешно плати неком који не долази међу повериоце који се могу наплатити из излицитиране цене: за ове последње повериоце то не би имало никакве правне важности, и купац би, по § 894. Грађ. Законика, морао поново тим повериоцима положити оно што је једном већ платио[1]. Разуме се да купац има право на повраћај те суме од повериоца коме је је погрешно исплатио (§ 894. у вези са §-ом 902. Грађ. Зак.).

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Ж. Перић

СУДСКА ПОЛИЦИЈА У ФРАНЦУСКОЈ

(СВРШЕТАК)

Ако је деликт flagrant, они врше изуетне атрибуције које су поверене у ономе случају прокуратору републике. Члан 49. зак. о крив. поступку овако гласи: „у „случају flagrant délit или у случају заштева са стране старешине куће, они ће „саставити протокол, примиће изјаве сведока, изабиће на место и извршити друге „радње за које су у реченим случајевима „надлежни прокуратори републике, све „по формама и по правилима која су прописана у гласи о прокураторима републике".

Међу тим они су дужни да се уздрже или да се повуку чим прокуратор републике, чији су они само помоћници, сам приступи овим актима у колико их он не делегира да продуже оне радње или да га замене. Пошто су извршили оне радње било по званичној дужности, било овлашћењем, помоћни органи судске полиције дужни су да пошаљу без одлагања прокуратору републике достаје које су примили или протоколе које су саставили.

Ако деликт није flagrant, атрибуције ових службеника ограничене су на следеће:

1°. они примају достаје о злочинима или преступима који су учињени у местима у којима они врше своје обичне функције;

2°. они предају без одлагања оне достаје прокуратору републике;

3°. они га извештавају, осим тога, о свима злочинима и преступима за које сазнаду при вршењу своје дужности, и предају му сва извештаја, протоколе и акта која се на их односе.

Тако, осим случајева flagrant délit, функције помоћних органа ограничене су на примање и предају извештаја, достава, саопштења; они не врше никакву радњу истраживања, већ имају специјалну делегацију за то било по закону или од судије; они не врше никакву радњу гоњења. Они су као предтрадна суда, која има једну мисију да прибира гласове, извештаје, тужбе које означују преступе или злочине и да их одмах спроводе.

Да овога се види да помоћни органи прокуратора републике имају изузетно шира овлашћења само у случају délit flagrant, и да им је она власт ограничена кад деликт престане бити flagrant. Полици и шумски чувари могу да ухвате окривљеног само кад су га *комендаши на делу*; мимо овог случаја они могу само да пошаљу извештаје или протоколе. Прокуратори републике могу да врше констатацију злочина само у случајевима flagrant délit или захтева старешине куће. Мимо ова два случаја, они могу само да захтевају од истражног судије да исследи дело. *Помоћни органи* који врше саме особине атрибуције прокуратора републике, врше их као и овај магистрат само у случају flagrant délit; мимо овога случаја, они могу само да му предају достаје које су добили.

2. Истражни судија.

Истражни судија је редован судија, среског суда или заменик у истом који је декретом одређен да врши исленђе.

Истражни судија има својствено и по том непокретност која припада сваком судији, редовном или заменику. Члан 55. зак. о крив. поступку прописује да истражне судије бирају између судија грађанског суда у коме служе. По декрету од 1. марта 1852. они могу бити такође изабрани и између судија заменика. По, у духу закона исленђе се поверава привилегисано редовном судији. Међутим по изузетку може бити поверено и судији заменику. Шта више у судовима у којима има само један судија и у којима потреба службе то захтева, извршна власт може делегирати једног судију заменика да врши дужност исленђног судије

[1]) Када је продаја вршена у случају стечаја, тада, по једном решењу Државнога Савета од 27. Августа 1902. год. бр. 5649. (Мин. Внутренних. Збірник обзрна Државног Савета, стр. 124.), и експ.ваторска повериоци, као купци на јавној продаји, морају положити готов новац: „.... с тога, што се у том случају, што је купац-ваше предато по пресудби суда, као имаше стецајне масе, са наредбом да се попиш поиме суду, на распореда према пропасним § 8., 91., 92., 101. и 103. стеч. закон.".

[1]) француска правила вели: Qui paye mal paye deux fois (ко рђаво, т.ј. онамо коме не треба, плати, плаћа два пута).

по као заменик редовног судије, него да врши потпуно ову функцију као и редовни судија које је за то одређен.

Истражни судија делегира се декретом на ову дужност за три године (чл. 55. зак. о кр. пост.), но, он може бити смењен са ове дужности и пре рока од три године: као исленик он се може да смењује *ad nutum*, али је непокретан као судија.[1])

Ове функције истражног судије не мењају ни у чему положај судије и његов ранг у суду.

У принципу само је један истражни судија за срез, али их може бити постављено више у срезовима у којима потребе службе то буду захтевале. Сада их у Паризу има 25, у Лиону, Руану и другим неким местима по 2.

Ако би истражни судија био спречен да врши дужност одсуством, болешћу или на каквим другим узроком, у варошима у којима има само један истражни судија, простешеня суд одређује једног од својих судија да га замени.

Истражни судија је део суда: он може узети учешћа у суђењу стварн које су пред судом или одељењем чији је члан. Само у суђењу предмета које је он исленивао не може суделовати. Он може да суди било у суду за преступна дела над предмет који подлежи овој јурисдикцији није један од оних које је он исленивао, било у кривичном суду, у свима предметима, које није исленивао.

Од закона од 17. Јула 1856. г. истражни судија има два својства: он је *службеник судске полиције* и *истражни судија*. Важно је разликовати у коме својству он ради. Као чиновник судске полиције он је под надзором главног прокуратора и апелационог суда, али као истражни судија он не може да прима од оних власти ни наредбе, ни упутства; против његових одлука има места жалби оптужној комори. У једном и у другом својству он сам има у обичним случајевима право *исленења* злочина и преступних дела, то што обухвата констатацију и верификацију деликтиновог дела, као и свих околности које су такве природе да открију виновника или виновнике. Да се ово врши, испит оптуженог или сведока, претреси, узапћење хартија или других предмета корисних за манифестацију истине могу бити потребни. Истражни судија приступа овим разним актима писменим и тајним *исленењем*, али у изнесеној мери контрадиторним у колико се ово квалификује као *приправно*, на супрот *безбиственом* исленењу које је усмено и јавно и које се врши у суду јурисдикције која је надлежна да суди о судбини оптуженог. Приправно исленење које је једна компликација поступка, уведено као гаранција против неправедног гоњења, *немењено* је код *злочина*; у преступним делима оно је *факултативно* пошто државни тужилац може за ова дела директно да оптужује судовима, који су дужни да их казне. Истражни судија једини је надлежан у обичним стварима да донесе против оптужених *наредбу о довођењу* (mandat d'amener) по којој могу бити силом доведени пред њега у циљу саслушања, и само он може у принципу донети решење о притвореним притвору.

У случају flagrant délit истражни судија може по *дужности* и без провокације од стране државног тужиоца или грађанске стране да отпочиње и вођење.

Функција истражног судије једна је од најузвишенијих и најтежих које постоје. Овај магистрат располаже свом друштвеном организацијом да би пронашао злочинце; предлыми пена затворених врата, неприкосновених домова, уједчених слобода; његова је власт така да се нижака друга власт не може с њом поредити.[1])

За противзаконе поступке у вршењу своје службе он је одговоран као и прокуратор републике. Његова одговорност зависи од озбиљности кривице и подлежи особеним условима којима је циљ да заштите функционисање правде. Ако дело које је учинио истражни судија у вршењу своје дужности конституише злочин или преступ, приватни спрам кога је учинио може прво да се обрати главном прокуратору који има једини вршење јавне акције. После тога, жртва представља грађанску страну путем интервенције пред истражним магистратуром или судом. Ако дело не конституише ни злочин, ни делинкт, повређена страна може да тражи накнаду штете оптужењем судије које се примењује на истражног судију као и сваког другог чиновника судске полиције.

У својим односима са владом и ако је истражни судија непокретан као судија, његова функција као исленика остаје у дискрецији извршне власти. Исленење се поверава декретом и пре истека рока од три године.

Да видимо још само однос онога магистрата са прокуратором републике.

Законик о кривичном поступку даје право прокуратору републике да интервенише у сваком исленењу и да захтева доставу података (члан 31.). Ово право припада и главном прокуратору на основу његовог права надзора и министру правде као врховном шефу магистратуре.

Али како се ово законско овлашћење тиче интереса оптуженог, законик је ретуисао ово право доставе (саопштења) одређујући његово трајање. Прокуратор републике не може више од 24 сахата да задржи досије исленења, који му је званично достављен.

Чланови 57. и 279. зак. о кривичном поступку прописују да ће истражне судије у погледу на функције судске полиције бити под надзором главног прокуратора код апелационог суда.

Овај надзор може се вршити споменом а према околностима оптуженом апелационом суду. Доиста, ако и мимо споменог, има поврата, главни прокуратор може оптужити небрежљивог истражног судију апелационом суду. У случају поистакованог небрежења, апелациони суд изриче дисциплинску наредбу истражном судији да буде тачнији и осуђује га на тромкове. Осим неких специјалних случајева и других (злочина и преступа које судија учиниу у вршењу својих функција) главни прокуратор не може да ради инкакав акт који припада судској полицији. Ако се дакле главни прокуратор не слаже са истражним судијом о опортуности какког одређеног акта, он има да захтева преко прокуратора републике шта хоће, али не може издавати наредбе истражном судији. Ако истражни судија одбије тај захтев он се може жалити оптужној комори. У ствари, истражне судије достављају посредовањем прокуратора приостеченог суда недовољно навешће шефу државног правобранства суда и овај им упућује примедбе по којима треба да се управљају. Ове мере: 1°. примедбе хијерархијски упућене, 2°. правно средство оптужној комори, 3°. хијерархијска баламе као је судији оскудевала потребна сарема и чврстина, — довољне су да осигурају надзор који закон даје главном прокуратору над истражним судијом, тако да му није потребно право *директног наређивања*, које би манифестовало несносно мешање у саму функцију истражног судије.

* * *

Организована на овај начин судска полиција у Француској, осигурала потпуно јавну сигурност и задовољава захтеве изнене правде и грађанске слободе, штитећи довољно права и интересе које има месиђу да чува. Не можемо се онде упуштати у детаљније излагање свих оних аката и разних операција које врши судска полиција у својој мисији *истраживања, гоњења* и *исленења* кривичних дела, јер би то био предмет много веће студије, у коју нам није могуће улазити због само ограниченог простора овог листа. Материја судске полиције чини једну поједну парцију науке кривичног поступка, и ми смо у овој расправи само сумарно изложили функцију ове установе из разлога које смо изложили у почетку ове расправе. Пројектом закона о среским судовима као што смо рекли, намерава се нова организација наше истражне власти преношењем исленења кривичних дела на среске судове и одузимању ове функције полицијским властима које сада врше кривична исленења. О овоме пројекту и овој намери ми ћемо дискутовати у своје време, кад се буде преступило овој реформи и будемо видели сам пројекат. Изложили смо овде сумарне атрибуције судске полиције у Француској да би се видело како је ова власт организована у овој земљи, познатој због своје добре организације истражне власти, која нам може најбоље показати пут којим треба ићи у решењу овога важног питања: организације истражних власти, и регулисање њених функција. Објективна, стручна и озбиљна студија ових деликатних питања потребна је у самом овом јавном интересу у коме се приступа овој реформи, јер може допринети добром законодавству о истражној власти, чија садаља дефекти и мане задају толико брига. Из тих консидерација и приказали смо организацију ове власти у Француској, чија нам студија још и у другим земљама може бити само од користи у решењу поменутог питања.

Милош М. Станојевић
судија.

[1]) Garraud.

[1]) Garraud.

„АДИНИСТРАТИВНА УПОТРЕБА ОРУЖЈА

ОРГАНА ЈАВНЕ БЕЗБЈЕДНОСТИ И ПОЈСЋЕ

с нарочитим погледом на права Аустрије, Пруске, Средње Немачке Дрвска, Баденске, Француске и Италије".

од

Д-ра Августа Вилфлинга.

(СВРШЕТАК)

По у Италији је ипак вариком допуштена употреба оружја и без икакве опомене, ако је она немогућа услед пабуне и отпора. Изузимајући те специјалне одредбе, у којима је употреба оружја у несумњиво редовној служби карабинијера допуштена, и у случајеве простога пасивнога отпора, изгледа да талијанско право иначе допушта употребу оружја само према активном отпору.

По *француском* праву и без присуства судских и административних власти жандармерија под извесним околностима може доћи у положај, да изузетно употреби оружје и у случају самог пасивног отпора масе.

Жандармерија само у појединим државама има задатак да чини употребу од оружја и *према личностима које беже* или ради *осуђеног покушаја убиства*.

При том се разликују две групе:

Поенка права дају овлашћење жандармерији на употребу оружја, сем према бегунцима, и „за транспорт повређених и као опасних означених злочинаца" (баденска закон о жандармерији § 36.), „приликом бегства притвореника који се транспортују због тешких злочина или приликом хватања осуђеника" (баденска службена инструкција § 45.), „према злочинцу који је предат ради транспорта" (виртембершка службена инструкција § 48.), и још за осујећивање покушаја бегства злочинаца које су сами жандарми ухватили на делу и притворили их због злочина.

Аустријски закон о жандармерији са свим кратко норира употребу оружја: „За *осујећење* покушаја бегства опасних злочинаца, ако нема никаквог другог средства за задржавање од бегства".

Постављање таквих одредаба доводи до најнезгодних тешкоћа. Н.пр. израз „опасан злочинац" у аустријском законику пружа разноврсна тумачења: да ли су то личности, које су због злочина (у казнено-правном смислу) осуђене и предате жандарму ради транспорта, или такве, које су жандарму означене као сумњиве због „злочина", или што их је он сам ухватио на самом делу? Да ли се ту имају разумети и оне личности, које се налазе у истражном притвору због сумње за какво опасно злочинство? Назад под „опасним злочинцима" могу се разумети и такве потерне личности, које су већ осуђиване због злочина, а сада се притварају ни због какког разлога (н.пр. због прошле или због скитничења, због недопуштеног повраћаја из прогонства, или због каквог обичног испада).

Баденски закон допушта употребу оружја у случајевима бегства опасних злочинаца који су по категоријама набројани у закону, ако су ухваћени на делу, и приликом транспортовања поменутих осуђеника, ако су они означени жандарму као „опасни".

Базелска службена инструкција говори такође о двојаким случајевима употребе оружја приликом бегства злочинаца ухваћеног на самом делу.

* * *

Пошто је одлучено, да се преведе и на српском језику штампа цело ово дело, принуђени смо прекинути даље штампање реферата о њему. Читаоци ће имати српско издање горњега дела кроз неколико месеца.

Д. Ѳ. Баић.

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

ПОКУШАЈ ОДРЕЂИВАЊА ПОЈМА

од

Д-ра Августа Мирички

ванног редовног професора права на чешком универзитету у Прагу

(НАСТАВАК)

Ако је сам издавач новина одговорни уредник, онда је за престанак ове његове функције довољно, кад он јави власти, да више неће бити одговорни уредник. Да ли је он једновремено именовао другога уредника или не, без значаја је у овом погледу. Али овде треба остати при томе, да правни основ престанка својства одговорног уредника не лежи у оној пријави, него у доточној одлуци издавача, која се овом пријавом само у спољном свету манифестује. Из овога следује, да ако се ова одлука на други довољан начин манифестовала, на пр. тиме што је издавач на место своје поставио другога одговорног уредника, да он сам и онда престаје бити одговорни уредник, ако она промена није пријављена власти. За ово се можемо позвати на § 10. ал. 3. аустријског закона о штампи.

Зацело не може никакној сумњи подлежати, да ако одговорни уредник постављено овде не престаје то бити с тога, што *своју функцију не врши*, то јест што не испуњава законом наложене му дужности, нарочито у погледу испитивања садржине периодичнога штампаног списа у казнено-правном правцу. То већ следује из тога, што суштина немарљивости с гледишта права о штампи лежи баш у необављању пажње на оне дужности од стране одговорног уредника. Кад би према томе он, занемарујући своје дужности, престао бити одговорни уредник, онда он, логички, не би могао ни бити кажњен за немарљивост у области права о штампи.

Одговорни уредник не може се својих законских дужности ни тиме ослободити, што ће привремено поставити себи заступника. Другачије би ствар стајала у случају, кад би таког заступника поставио сам подузетник новина или бар кад би то са његовим пристанком било. Онда би се поставило питање: да се није управо намеравало на и извршило пренешење одговорнога уредништва, дакле постављање другог одговорног уредника, и ако само за у напред ограничено време. Зацело је то питање појединога случаја.

Такав један случај очевидно има пред очима § 10. ал. 3. аустријског пројекта од 1902. године, када одређује, да ће издавач, у случају привремене препреке одговорнога уредника да води одговорно уредништво, или његове привремене неспособности за то, поставити заступника за време трајања препреке, на кога се онда за време док води одговорно уредништво примењују прописи, који се односе на одговорнога уредника. Али не може никакној сумњи подлежати, да у таком случају одговорни уредник у смислу закона о штампи није пробитно постављено, привремено спречено или неспособно лице, него т. зв. заступник. Преме тома у ствари постоји промена у личности одговорнога уредника, и одиста не може се увидети, зашто се то у пројекту јасно не каже. Јер о заступнику важи у формалном и стварном погледу све оно, што је о одговорном уреднику нарећено. На сваки начин он мора имати особине, које се траже за одговорнога уредника (ал. 2. § 10.), што би по тексту цитираног § 10. ал. 3. пројекта могло изгледати сумњиво. Према томе схватаљем да постоји само заступништво ствар се само излишно комплицира.

VI.

Време је, да се у кратко обазремо на оне приговоре, који се с разних страна чине против овде заступаног гледишта, по коме се у постављању одговорнога уредника има гледати *једнаки* конституитини елеменат ове институције.[1]

Кад се противници онога гледишта позивају на историју развића установе одговорнога уредника, онда се не то, с обзиром на оно што је горе (под II) у овом погледу изнесено, има одговорити, да ток постајања ове институције ни најмање не стоји у противречности са досада утврђеним начелима.

Даље се приговара, да је закону о штампи непознат појам *подузетника* односно *власника* штампаног периодичнога списа, од кога по нашем мишљењу записи постављање одговорнога уредника. То је зацело истина. Јер у аустријском закону о штампи, као и у немачком, не говори се о власнику односно подузетнику штампаног периодичнога списа.[2] И над аустријски закон о правима творца од 26. децембра 1895. № 197 RgBl. у §§ 17.—19. а и његов претходник, патент од 19. октобра 1846. (упор. поглавито § 1.), говоре о *онијима* на литерарним

[1] Такве приговоре поглавито чине Kloeppel cit. 344, Burl. y Zeitschr. f. d. ges. Strafrechtswissenschaft, B. 16, S. 43, Südeček, cit. 53, Schwarze—Appelius, Reichspressegesetz, 4 Aufl. 48 и Gazo, y Goltd. Arch. f. Strafr. B. 57, S. 524. Упор. и излагања заступника *државних* тужилаштва при одлуке *царевинског суда* од 28. априла 1902. В. 34. Ж 79 (S. 215).

[2] § 19 ал. 3. владиног пројекта закона о штампи наређује, да поз казну штампа, порез издавача штампаног периодичнога списа и власник, ако он са власком допусти, да на штампи буде јавно лице названо као одговорни уредник именовано. Али ова је одредба у § 18. закона ограничена на издавача (упор. Материјал у Goltdam. Archiv, Bd. 22, S. 146, 170 и 183).

дедном, то они онда заједно мисле на сасвим другачију врсту права; и то подразумева се у последњем закону под тим управо право творца, а у првоме право својине на литерарном производу као *телесној* ствари у смислу грађанскога законика. Дакле право, чији предмет може истина чинити и периодични штампани спис, али иначе само у колико су у питању бројеви или свеске, који су већ штампом публиковани или бар у рукопису за публиковање приређени.

Иако не може подлежати сумњи, да је издавање периодичних штампаних списа (новина, часописа) онако, како се то у току времена створило, једно предузеће, које према околностима представља врло знатну имовинску предност, да оно — исто онако као трговачко, занатијско или фабричко предузеће — чини саставни део имовине облашћеног, било физичкога било правнога лица, и да ово овлашћено лице, исто онако као што има право расподагања целим предузећем (отуђењем, задаривањем и т. сл.), несумњиво има права да издаје све унутрашње организаторске и административне наредбе, које за погодне сматра. У ове наредбе долази поглавито ангажовање потребнога персонала за уредништво. Из овога следује, да је ствар подузетника новина да и одговорника уредника постави и да изнеђеговог достави власти, ако то закон захтева. Ако постоји, као у садашњем аустријском закону о штампи, пропис, да се намераваном издавању периодичнога штампаногa списа има власти претходно јавити, онда је по себи разумљиво да је и то дужност подузетника новина, из чега следује, да се подузетник у овоме смислу и издавач аустријскога права, коме је у 10. зак. о штампи наложена сада означена дужност, по правилу — и ако то не мора да буде — поклапају.

Сасвим се јасно огледа овде заступано гледиште у аустријском владином пројекту од 1902. године, који у трећем одељку § 10. изрично на издавача преноси обавезу, да се постави заступник одговорном уреднику у случају његовог привременог спречавања или његове привремене неспособности, као и дужност достављања истог заступника власти. У пројекту одбора од 1906. године појављује се у осталом и власник периодичнога штампаногa списа, који се у § 30. ал. 3. чини одговорним поред издавача истога за новчане казне, изречене поводом важнијег штампаним списом учињене радње.

Што на против садашњи закон о штампи изрично не спомиње власника или подузетника периодичнога штампаногa списа, и не налаже му никакве нарочите дужности, то по моме мишљењу доказује само тоније, да је за законодавца принципијелно равнодушно, у чију имовину — правну сферу предузеће долази. Али ова је појава за решење нашега проблема тако без значаја, као што је на пр. са казнено-правног гледишта без значаја, над казнени закони ништа не спомиње о подузетнику или власнику кога рудника, фабрике, бродовља и т. сл., времда машиниста и друга, од истих постављена, лица подлеже по изричној законској одредби поштреној казненоправној специјалној одговорности.

С овим стоји у извесној мери у вези један други приговор, који се у томе састоји, да во мишљењу, које ми заступамо, постављање одговорнога уредника претпоставља *приватно правни* уговор, од чије би судбине, у колико она додирује његову важност и трајање, онда морао зависити и правна положај и одговорност одговорнога уредника.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Превео

Д-р Д. Аранђеловић.

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Мајмунице проказала убицу. „Daily News“, у једном од последњих бројева, износи пред своје читоце један неома интересантан и истинит случај, у коме је једна мајмуница ухватила убицу свога газде.

Далеко од нас, за неколико хиљада километара, у енглеским колонијама, налази се место Стрет-Сетеемен. У томе месту бавио се кратко време један ирац, који је са једним дресираним медведом и мајмунцом давао продукције по околини. Њему је помагао на томе послу и његов син, који је после сваке такве продукције скупљао од присутних новац. На тај начин они су зарађивали прилично новаца. Једног јутра у близини Стрет-Сетемеена, у шуми, нађени су убијени стари ирац, његов син и медвед. Мајмуница која је без сумње успела побећи од убица, била је на дрвету код је на лице места дошла полиција. Кад су лешеви однети пред прво полицијско одељење, са њима је пошла и мајмуница.

Пред полицијским одељењем беше се скупила маса радозналог света. Мајмуница, која је дотле била мирна, у моменту се разјари и скочи на једног од присутних, који се није могао одбранити од њених наврата. То бејаше повод полицајцима да нападнутог притворе, који после малог устезања признаде, да је он био саучесник убицама, који ову оплакшаше и извршише убиства.

Крађа и телефон. Да случај може често да осујети рђава дела, најбоље се види из следећег догађаја, који описује журнал „Police Chronicle“.

Дежурна телефонистиња у централној станици у Лондону, пре неколико дана, случајно обрати пажњу на један разговор, који се водио и чија је садржина занимересна.

Један од говорника, вероватно искуснији, саопштавао је другоме, како би веома згодно могао извршити крађу једној дами, која је тог момента доспела возом и одвезла се у хотел „West End“, само ако би се постарао да одних набави један кофер, и том му приликом опише величину и боју кофера те даме. Са таквим истим кофером он би могао ући у тај хотел и у згодном моменту промењути са госпођином, у коме су биле све њене драгоцености. Даље је предлагао при говорник другоме, да би требао да заузме згоду до госпође, и над се за то укаже прилика да изврши „случајну“ размену са њеним кофером.

Други говорник се двоумио да ли да пристане на ову понуду, но најзад је пристао, и тиме се њихов говор завршио.

Дежурна телефонистиња одмах је о целом разговору, помоћу телефона известила полицију, одакле је у поменути хотел упућен полицијски орган, који је крадљивца ухватио чим је овај у хотел са кофером ушао. Претресом кофера утврђено је, да у истом сем сваме и хартија није ничега било.

Овај је случај интересантан и по томе, што је телефонистиња била у положају да размишља: сме ли она да прекине разговор на телефону слушала, и тиме се огрешила о тајну своје службе? или пак да дозволи да се крађа изврши.

Полицијске значке. У Немачкој је ових дана уведено, да полицајци, који говоре стране језике, носе нарочите значке у виду жетона. Тако, који говоре француски, носиће на жетону облик француске заставе; који говоре енглески, носиће у жетону укрштену заставу Енглеске и Сједињених Држава, и најзад, који говоре есперанто (њих најмање има) носиће жетон са зеленом звездицом. Да ће ово бити велика одликница странцима излишно је и говорити.

Дедективи пси. 29. октобра ове године, покрадена је једна кућа у Петрограду и на исте одијело разних ствари. По наређењу управника завода за дресуру полицијских паса, одмах су са полицијским чиновником, послати на лице места пси: „Мирта“ и „Хели“ (који су до сада наше крађе отривали). Кад им је дато да осуше место са којих су ствари украдене, они су затим повели чиновника до једне кафанице, а кад су пуштени унутра, они почну лајати на двојицу радника, који су седели за столом. Ови раденици одмах су ухапшени и признали су да немају уредног занимања нити сталног домицила, а дојмиље су и крађу ових ствари признали.

Истог дана унутрашњена су оба ова паса, ради трагања за другом једном покрадом, али су овог пута показали мало енергије за трагањем крадљивца сигурно зато, што су били заморени при трагањем.

Пре недељу дана, са железничке станице у Москви, украдени су 15 комада прагова. Кад је за ову крађу употребљен полицијски пас „Бујан“ он је пратиоца довео у једно двориште, у коме је баш тада један бивши службеник железнички цепао украдене прагове.

Ново оружје. У Немачкој је уведено, да од сада њихови полицијски органи носе поред осталог оружја, и гумене палице.

А. Ј. А.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Окружни школски одбор, а не збор општински, надлежан је да одлучује о заснивању и одвајању школских општина.

Збор општине р.... на дан 30. августа 1910 год. донео је одлуку, да се општинска судница прерађи за школу, и усхед тога да се деца не шаљу у школу пр..;..., као и да се ради овога исто) општини за овај циљ не надаје школски прирез у 484·77 дин. Овим је, дакле, решено, да се општина р.... одвоји од школске пр...;.. општине.

Надворна власт нашла је, да је она зборска одлука противна закону из ових разлога:

Члановима 12., 13. и тач. 6. чл. 64. закона о народним школама предвиђено је, ко је надлежан за отварање школа, одређивање места за саставе школске општине, као и за одлучивање о томе, да ли ће се које место одвојити од своје досадашње школске општине, или спојити са другом. Тачком 6. чл. 64. закона о народним школама наречно је предвиђено, да је окружни школски одбор надлежан да одобрава заснивање и одвајање школских општина.

Као што се из акта види, окружни школски одбор на својој седници од 27. децембра 1909 год. № 1330, донео је своју одлуку поводом овог питања, и одлучио: да села општине р.... Р.... и Р.... остану и даље у саставу школске општине пр.;..., да се деца одмах упуте у школу и т. д.

Мимо ове одлуке окружног школског одбора, заснивање на закону, збор те општине узео је у решавање питање, које не засеца у делокруг његове надлежности, и одлуком својом од 25. јула 1910 године № 663. решио, да се подигне школа у Р.... и образује засебна школска општина на Р.... и Р...., одвајањем од досадашње школске општине пр.;....

Као је овакна одлука збороска неправилна, јер нема законског основа, то је је надворна власт, на основу чл. 152. зак. о општинама, задржала од извршења и сва акта послала Министру Унутрашњих Дела.

Министар Унутрашњих Дела слажући се са посматрањем надворне власти, достављо је овај предмет Државном Савету на коначно решење.

III. Одсек Државног Савета нашао је, да је решење надворне власти правилно и на закону основано, па га је, на основу чл. 152. зак. о општинама, одобрио.

Одлука од 8. октобра 1910. године № 9900.

Јос. Б. Ст.

Одлука опште седнице Касац. Суда од 17. VIII 1910. № 7876.

Назаренство је кажњиво као дело из § 102. казн. зак. а не као дело из § 207 тач. 1. кат. законика.

Код алексиначк. првостен. суда били су оптужени М. М. и В. М. за то, што су једнога дана месеца априла 1905. г. наговарали поједине људе у селу Суботицама, да из православне вере пређу у назаренства, омаловажавајући православну веру. И алексиначки првостепени суд је нашао, да у опаномоћ радњи оптужених што су признали да код својих кућа врше назаренске обреде, који се обреди противе прагвилима источно православне вере или које друге вере признате у Србији, стоји дело из § 207. тач. 1. каз. законика, и за исто је пресудом од 15. јануара 1909. г. № 1131, осудио са по две године дана затвора.

Апелациони Суд по жалби држав. тужиоца и оптужених расмотрио је акта и своју пресудом од 12. марта 1910. № 1284 одобрио је наиред поменуту пресуду првостен. алексинач. суда.

По но жалби држав. тужиоца и оптужених, Касациони Суд расмотрио је акта и понаштио је пресуду Апелационог Суда својим примедбама од 5. Јуна 1910. № 7163, а са разлога:

„У § 207. тат. 1. казн. законика предвиђено је како казнено дело јавно, писмено или усмено хуљење на Бога и веру, или исмејавање њихово. Како се мењутим исленењем по свом оптужењу не утврђује, да су оптужени, вршећи богонољу по назаренским обредима, чинили коју од напред поменутих радња, то суд није могао узети да овде стоји предвиђено дело казнимо по поменутом законском пропису. Али, иако оптужени и сами признају, да су чланови друштва које назаренску веру исповеда, а мењутим доме ове вере противе се правном поретку који у данашњем друштву постоји, а испуњавање њихово спречана извршење закона и законитих наредаба власти што је битно по државу и њене интересе, онда је Апелациони Суд био дужан да оцени, да ли у овој њиховој радњи не стоји дело из § 102. казненог законика, имајући у виду, да су и оптужени у томе смислу схватали ову своју нову веру, тим самим што признају да као назарени један од њих није хтео примити пушку у српско-бугарском рату, а други да није хтео положити заклетву по изнесном спору, за шта су по његовој предстапци и осуђивани".

Апелациони Суд није пријмо ове примедбе Касационог Суда већ је дао следеће противразлоге:

„Ове примедбе Апелац. Суд не може да прими како са разлога у пресуди изнесених тако још и са тога:

Одредба § 102. крив. законика предвиђа и казни такво друштво, које би своје суштаствовање, своју циљ или своје устројење од постојећег у земљи правительства крило, или које би за циљ и палатак имало буди какве мере прављења, које би ово у земљи предузимало, као и извршење закона незаконитим средствима; сметало, осујећивало или обесмаживало".

Удружења назарена нити врше своје обреде кришом од власти кријући свој циљ и организацију, нити се може узети, да је њихова организација и рад у опште управљен против јавног поретка у земљи у опаком смислу како то предвиђа одредба § 102. крив. законика, па да би се кривица оптужених као назарена, односно као приређивача тих удружења, могла подвести под одредбу § 102. кривичног законика.

То се не да извести ни из тога што је оптужени М. признао да није хтео да прими пушку у српско-бугарском рату, а В. да положи заклетву по једном спору, јер свака од ових радњи сачињава за оптужене засебну кривицу за коју су били и осуђени.

На против опште је познато, да су удружења назаренска чисто верска са једним новим правцем, који се по својим обредима и догмама разликује и противи обредима и догмама како источно православне цркве тако и осталим признатим верама код нас. Но ако се у догмама њихове вере налазе као конзеквенце истих и по која правила, која се косе са законским одредбама, то није доказ да су то верска удружења организована против јавног поретка у држава; њихова вера то проповеда као консеквенцу њихових верских догми и верских убеђења, али се удружења за остварење истих не служе незаконитим средствима и мерама којима се иде на то: да се спречана, смета, осујећује или обесмажава извршење закона, па да би њихова организација и рад могли доћи под ударац одредбе § 102. крив. законика. Они својим проповедима утичу само на верско убеђење лица. Дакле за постојање дела из § 102. крив. законика тражи се, да учесници дотичних друштава за исповедање њихових начела или догма употребљују незаконита и насилна средства против извршења закона. А код назаренских друштава тих елемента нема.

Касациони Суд у својој општој седници од 17. августа 1910 г. № 7876, усвојио је примедбе свога I. одељења, а противразлоге Апелационог Суда одбацио.

М. Л. Р.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Манол Колев, Младен Стојаков и Петар Василев, избегли су 2, овог месеца убиство у Софији, па су затим побегли вероватно у Србију.

Манол је стар 22 године, раста високог, лица округлог — опаленог, незнатно пригнутог носа, очију црних, бркова црних; Младен је стар 23 године, средњег раста, о очу црних, на грлу има белегу од ране; и Петар је стар 22 године, раста средњег, очију плавих, опаленог лица као и прва. — Акт Управе града Београда Бр. 42465.

Димитрије Зарановић, бив. капетан из Београда, ма да одговара за утају, али се налази у бегству. Он је стар 41 годину, средњег раста, косе и бркова црних. — Акт Управе калиуреног Бр. 9434.

Поја Силчев из Ст. Загоре (Бугарска) **или Коста Нешковић** из Скопља, управо је 22. овог месеца 18 напоиодора Милану Колеву из Бугарске, ма су били на спавању у хотел „Петроград" у Београду. Он је средњег раста, добре грађе, приношљост, косе велике, зелобрзан, бркова црних куших, јагодица развијених. Од одела је нико на себи дугачке зимске капут сиве боје са другима, такође исте

пантаване, на глави је имао встрагнисану шубару и на ногама ципеле на шнирање. — Депеша начрта сабаначког Бр. 16519.

Вукман - Вуле - Свадић и Богосав Ивановић, осуђеници београдског казненог завода, чије слике износимо, побегли су 19. овог месеца у подне са Бановог Брда, где су били на раду. Том су приликом отели државну пушку чувару који их је чувао.

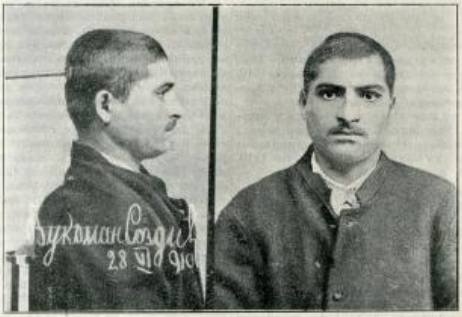

Вукман је родом из Обреже, стар 21 годину, раста малог, у опште лаг, без бркова, на осуди је по другу пут због силовања.

Богосав је стар 19 година, средњег раста, очију утасито жутих, косе смеђе, без бркова. — Депеша Управе београдског казненог завода Бр. 6647.

Јулка Тодоровић, служавка ов., 16. ов. месеца извршила је крађу своје госпе за затим побегла. Ова је стара 13 година, средњег раста, очију плавих, косе смеђе. — Акт кварта дорћолског Бр. 6350.

Мита Пауновић, бив. варедник, извршио је проневеру, па затим побегао из Пожаревца. Он је стар 22—26 година средњег раста, приномаљаст, малих прних бркова, обријан. У оделу је грађанском са прним кажишима на ногама. — Депеша начелства округа пожаревачког Бр. 17688.

Непознати крадљивац, 21. овог месеца, пред подвозе пишког воза из Београда, украо је на железничкој станици 5000 динара Николи Милосављевићу, трговцу из Александровца. Новац је био у шутом портфелу и то у новчи: 67 новчаница од по 20 динара у злату, једна банкнота од 100 прупа, и око 20 комада од по 100 динара. Сем новца у портфелу је био

СКРЕЋАК СА ПАЖЊА

На имању Милоја Матића, из Перочина, нађен је један човечаји леш без главе, руку и одела. Убијен је носко бити стар 20—25 година. — Акт начелника среза посавског округа ваљевског Бр. 17305.

Приликом хватања Рашка Толића, Циганина из Лошеве, код њега је нађен и један ноћ матор 7 година, длаке зелене, без рожаца, који се налази код среске власти. — Депеша начелника среза ваљевског Бр. 2042.

КРАЂА СТОКЕ

Ноћу између 11. и 12. овог месеца, непознати крадљивац украо је са паше Светозара Бунаровића из Куковине, једну кобилу, матору 8 година, длаке зелене, са жигом „Г". — Депеша начелника среза пиначког Бр. 21427.

Ноћу између 20. и 21. овог месеца, непознати крадљивац украо је Јовану Мирићу, Циганину из Јабучја, једну кобилу, матору 8 година, длаке златасте, цветасту, у три ноге путасту, у лево око чакрасту без шиша. — Депеша начелника среза лозничког Бр. 14577.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове крађе и крадљивце.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ

ПСИХОЛОГИЈА ГОМИЛА

од Г. Ле Бона, превео Жика Живановић са 18-ог француског издања. (2. српско издање) Цена 2·50 дин.

Ово одлично дело чувеног француског писца излази ово и код нас већ у 2. издању — које је овог пута и по спољној форми врло укусно. Дело је од нарочите важности за полицијске чиновнике — који на прном месту дознаје у дедир са масама, те је од користи да се упознају са његовом садржином.

Издаје је књижара С. Б. Цвијановића у Београду.

ТРЕНУТНА ФОТОГРАФИЈА

или упут за практично изучавање тренутне (момент) фотографије са 22 слике у тексту од Гвоздена Кајића.

Књига садржи ово одсеке:

1. Познавање апарата;
2. Снимање предмета;
3. Израда негатива;
4. Израда позитива;
5. Увеличавање снимака, и
6. Културни значај фотографије и њена примена.

Ова је књига штампана на финој хартији и повезана у меке корице. Књига стаје динара 1·50, а може се добити у свима већим књижарама и дроговарницама у Београду.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

уредник Милорад А. Вујичић.

БРОЈ 46. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 5. ДЕЦЕМБРА 1910. ГОДИНА VI

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полажу у напред, а то најмање за пола године под скцу полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви **„Полицијског Гласника“** не продају се. Рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финанасија, одликовати:

Орденом Светог Саве четвртог степена:

Момчила Пиковића, лекара општине града Београда.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 30. новембра 1910 г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финанасија, одликовати:

Орденом Светога Саве четвртог реда:

Рада Миловића, учитеља у Малом Пожаревцу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 30. новембра 1910 г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финанасија, одликовати:

Златном медаљом за грађанске заслуге:

Јована М. Поповића, учитеља у Багрдану.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 30. новембра 1910. г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финанасија, одликовати:

Златном медаљом за грађанске заслуге:

Миленка Арсића, кмета села Кличевца; Радована Тимића, кмета села Кличевца; и

Сребрном медаљом:

Саву Николића, жандарма редова пожаревачког жандармеријског одреда.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 5 новембра 1910 год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

II. Нова продаја пописаних добара.

а) Када се може одредити нова продаја.

Она се може, на првом месту, одредити онда када купац није никако положио излицитирану цену нити је нудио у опште њену исплату, па ма то било и после рока у коме он то може, по закону, учинити.

Затим ће се друга продаја одредити у случају када је купац, истина, доносио извршној власти излицитирану цену али то је било у једном моменту када је он већ био изгубио право на полагање цене. Равноудушна је отвар да ли је купац, пошто је код полицијске власти био одбијен, цену положио у судске руке, по §-у 895. Грађ. Зак.,

Даље ће се продаја нова одредити и тада, када купац, који је, у року, положио известан део од излицитиране цене, онај остатак било никако не положио било не положи у законском року. И овде важи малочашња примедба да је равноудушно да ли је купац остатак цене положио, после рока, суду.

Извршна власт, разуме се, није дужна од купца примити делимичну исплату излицитиране цене, пошто се је он, на продаји, обавезао ову исплатити у целини и о року, као год што, у опште, поверилац не мора примити нарушено извршење обавезе [§ 885. Грађ. Зак.]; али, као и обичан поверилац, тако и власт полицијска може пристати на то да излицитирану цену купац исплати у више отплата. Само, у овом последњем случају, купац мора, и последњу отплату, положити у законском року, иначе је власт не сме примити, већ ће нову продају одредити[1]).

[1]) Ми читамо да извршни орган не прелази границе свога законског овлашћења, ако, под горњим условима, буде прихватио делимичне исплате излицитиране цене.

У овај трећи случај када власт мора одредити другу продају, долази и случај када купац није никако, или није о року, положио интерес на излицитирану цену од истека онога рока од шеснаест (три) дана па до дана кога је он положио ту цену, (§ 654. Грађ. Зак.).

Напослетку, извршна власт ће, и ако о томе не вели ништа § 484., одредити другу продају и онда када купац, ако је сву излицитирану цену, са спентуалним интересом, положио о року, не изврши никако, или не изврши на време, остале обавезе које је, према условима лицитације, могао, на продаји, на себе узети, јер eadem est ratio legis. Када § 656. Грађ. Зак. каже да продавац има право на раскид уговора у случају да га купац у цени не измири, он ту предвиђа само неиспуњене, од стране купца, његове главне обавезе, обавезе плаћања цене (§ 652. Грађ. Зак.), али из тога не треба извести да исто право продавац не би имао, ако купац не би извршио остале обавезе које на њему по уговору леже. Једном речју, § 656. Грађ. Зак. пада, као изузетак од §-а 553. истога Законика, тако разумети: да продавац може, ако купац сасвим или делимично не би своје обавезе испунио, тражити, између осталога, и раскид уговора.

Према овоме, полицијска ће власт погрешити, и закон повредити, ако не би другу продају одредила, тамо где то треба, односно ако ну одреди тамо где то не треба. Тако, и, пр., она је примила од купца, тек после времена у коме је он то уповаљно могао учинити, излицитирану цену и, због тога, нову продају није одредила. Ако се поверилац, власти да о томе одлучују, не би тако закашњеним полагањем цене задовољили, морала би се одредити нова продаја. Или, обрнуто, полицијска власт, узимајући погрешно да је купац у задовољству, не прими му исплату излицитиране цене — због чега овај цену положи у судске руке — и одреди нову продају: такав поступак њен незаконит је, и друга продаја ће се, на захтев купца, уништити код суда.

Овде сада може бити једна поиплаиација због надлежности коју Државни Савет има да решава и о неким ства-

рима које нису ни најмање административни спорови [в. чл. 144. тач. 6. Устава] већ чисто питања из области судске компетенције. Државни Савет је, на име, надлежан да расматра, на жалбу заинтересованих, сва решења (осим оних која би, изузетно, била одмах извршна) нижих полицијских власти и министра унутрашњих послова, без обзира на то о чему су та решења доносена. Како, пак, полицијске власти, као и министар унутрашњих послова, одлучују врло често и о стварима из области судске надлежности (на пр., о државини, о саставу изабраног суда, о инцидентима процедуре поиска и продаје за извршење одлука судских), то Државни Савет има, под нас, једну чисто судску надлежност, питање којим смо се ми опширније бавили у једној својој раној расправи (*Једна потреска надлежности*, штампаној на овом истом месту. Пошто смо учинили ову, претходну и потребну, напомену, да видимо сада каква је то компликација која, под одређивања ове продаје, може наступити и на коју смо горе нагиравали алузију. Ево у чему је ствар.

Купац на првој лицитацији доноси извршној власти излицитирану цену, али ова неће да прими новац, по том основу што је купац, закаснивши се, изгубио право да цену положи и она, власт, не може му дати једно право које му у једино повериоци могу признати. Купац, међутим, тврди да се он није са плаћањем цене задоцнио и да је власт дужна да од њега ову прими. А да оваквих сумњивих случајева и дискусија између власти и купца може бити, о томе смо се већ напред уверили, када смо говорили о року у коме се има излицитирана цена положити. Како власт остаје при своме мишљењу, купац од ње траже о томе решење, на шта, пошто плати законску таксу, он има право, и власт му нада решење: да не може да прими, као задоцнелу, исплату излицитиране цене. По жалби купчеву, то решење буде предмет расматрања више полицијске власти, начелника окружног односно управника града Београда, па, затим, министра унутрашњих послова и, најзад, Државног Савета (чл. 144. Устава[1]), и код сих тих инстанција решење извршне власти остане у снази, због чега она, по §-у 484., одреди нову продају. Против нове продаје изјави жалбу купац на првој лицитацији, на тога разлога што, по њему, тој новој продаји није дао места, јер је он излицитирану цену положио на време суду, када му је већ, као што је горе претпостављено, извршна власт није хтела примити. Извршна власт, одговарајући на ову тужбу купчеву (§ 504.), наводи: да је питање о благовремености односно неблаговремености испуњења обавезе плаћања излицитиране цене од стране купца на првој продаји једном већ, на штету овога, расправљено код надлежних административних власти и да се више у то улазити не може. Шта има ту суд да ради, која има да решава о уредности друге продаје? Ми смо се о томе већ изјаснили, у својој напред наведеној расправи *Једна потреска надлежности* (стр. 36. прим. 31.) и казали смо да би суд имао да одбаци да расмотри поново ствар која је већ била предмет извршне одлуке надлежне административне власти, додајући ово: . . . „када је, за неки спор, законодавац дне власти одлучно за надлежне — као што је овде случај, онда, по правилу non bis in idem, не може се тај спор више расправати, чим је код једне од тах двеју власти окончан“. Само онда, када слично питање долази при пут пред суд, што ће бити ако заинтересовани није, раније, изнео пред власт административну, може овај о томе решавати. Из онога излази да, о истим питањима, могу постојати различне јурисдикције, једна власти судске а друга власти административне, што, наравно, није за препоруку.

§ 484. вели да, ако купац не положи о року готов новац, полицијска ће власт наредити нову продају на трошак и штету купца. Пропис тај не треба тако генерално схватити како је он редигован, то јест неће се моћи увек одредити нова продаја на штету и трошак купца, ма да овај није никако излицитирану цену положио. § 484. морамо довести у везу са извесним наређењима, а специјално са §-има 655. и 656., Грађ. Законика, ако хоћемо да му изнађемо прави смисао и домашај.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Ж. Перић

[1]) О питањима да се оваки случајеви — решавају, од стране полицијских власти, питања из области судске надлежности — позивају под кровом чл. 144. Устава о надлежности Државног Савета и њиме расправу: *Једна потреска надлежности*, стр. 28., прим. 28., при крају.

ИЗ НАШИХ ЗАКОНА

Чл. 14. зак. о уређењу округа и срезова.

У овом законском пропису — чл. 14. зак. о уређењу округа и срезова — говори се о праву начелника окружног, да може присуствовати седницама окружне скупштине и о праву и дужности његовој, да сваку одлуку скупштинску, која би била противна Уставу или ком позитивном закону, обустави од извршења. У том члану прописан је, даље, поступак, на који се то обустављање врши, и у трећој алинеји важе се, да је таква одлука скупштине извршна, ако у року од 20 дана окружној скупштини или одбору не буде саопштено, да је одлуку окружне скупштине Државни Савет поништио.

У чл. 45. правила о пословном реду у окр. скупштини, окружном одбору и т. д. која је правила прописао Г. Министар Унутр. Дела на основу овлашћења у чл. 90. и 122. закона о уређењу округа и срезова, стоји, да је председник окружне скупштине дужан, да сваку одлуку окр. скупштине достави у препису окр. начелнику односно његовом заступнику.

Несумњиво је, да се оним чл. 45. правила о пословном реду хтело да ублажи оно императивно наређење чл. 14. зак. о уређењу округа и срезова, пошто се са тим чланом, а нарочито његовом трећом алинејом, имало доста непријатности и незгода. Те нак, незгоде потицале су отуда, што се Државни Савет, као што се то да видети из његових одлука (види „Збирку Одлука Државног Савета“ од М. Вукићевића стр. 202.), држећи се овог императивног наређења треће алинеје чл. 14., није ни упустио у расматрање установности и законитости оних одлука окружне скупштине, које су од окр. начелника биле обустављене, ако је било протекло рок од 20 дана од дана када су донете. А у већини случајева, где се и успело да се то постигне услед краткоће времена и да Савет добије времена да поништи скупштинску одлуку, достављање саветског решења морало се вршити на један необичан начин: путем телеграма, којим су често последњег — двадесетог — дана начелствима достављана решења Саветска те се морао видјети деловођа окр. одбора да му се решење преда или да се решење леши на врата одбора. А таквих случајева у пракси било је.

Међутим, то су још и повољни случајеви, где се добија толико времена поништајем акта и одлуке скупштинске од стране председника окружне скупштине, да окружни начелник усне и има времена, да одлуку обустави од извршења, кад нађе да је неуставна или противна закону. Али, шта се има радити и шта ће се радити у случају, када председник окружне скупштине намерно неће одлуку скупштинску да пониште окр. начелству по наређењу чл. 45. правила о пословном реду, кад се има на уму, да рок од 20 дана из чл. 14. закона о уређењу округа и срезова почиње тећи тачно од дана, када је одлука донета?

Законске санкције ни чл. 14. зак. о уређењу округа и срезова ни чл. 45. правила о пословном реду немају, и окружној скупштини односно њеном председнику остављено је широко поље да врше неуставности и незаконитости. Окружни начелник апсолутно је немоћан, да такве неуставности и незаконитости спречи; а од колике је то штете и каквих последица може да има, лако је замислити. Примера ради, ја ћу да наведем само ово: 1908. године у једном округу окружна скупштина дође у сукоб са особљем економске струке. И, пошто плата економског особља и надраживање станица пољопривредних пада на терет округа по специјалним законима, скупштина услед тога сукоба не потвра у буџету апсолутно ништа ни на плате особља ни на остале економске потребе округа. Окружни начелник није присуствовао тој седници, а председник скупштине није хтео да му пошаље ту одлуку скупштинску и тако прође оних 20 дана из чл. 14. зак. о уређењу округа и срезова, те одлука постане извршна. Пет месеци персонал економске струке није могао добити плате из окр. буџета, дов. најзад, те диференције ниу утицајем министарства изравнате.

Ово питање остало је нерешено и последњим изменама у закону о уређењу округа и срезова; јер се не може рећи

да је чл. 68. а зак. о уређењу округа и среског то нетаче решио, прво за то, што би то за поједине случајеве била ефективна мера и законска казна; а друго за то, што окружна скупштина може и решити предмет и препоручити, да се достави окр. начелнику, па да председник скупштине то не учини. У закону, дакле, нигде није прописана санкција тој дужности председника, да у извесном зак. року мора послати скупштинску одлуку окр. начелнику. За то сам мишљења, да се ова непотпуност може напрвилније отклонити зак. допуном у чл. 14. зак. о уређењу округа и среза на тај начин, што ће се извршност одлука окр. скупштине рачунати у року од 20 дана од дана, када је одлука скупштинска у пресису предата окр. начелнику — односно његовом заступнику.

Љ. Јоцић

ЈЕДАН СЛУЧАЈ ПОГРЕШНЕ ПРИМЕНЕ КАЗН. ЗАКОНА

Одкуда долази погрешна примена и пракса? Погрешна пракса у судовима долази услед недовољног познавања самог закона на првом месту, услед недовољне правне теоретске спреме државних органа који примењују закон, затим услед оскудице критеријума у истих, а у многоме још и услед непотпуности и неодређености самог нашег казненог закона, као и од још много других узрока од којих су поменути најважнији.

Непознавање закона и недовољна спрема понајвише гуре наше судско и позициоко особље у шаблонски рад до сада тако штетан по судску функцију. Оскудица самосталног критеријума код судских, а нарочито полицијских органа, долазила је у многоме још и с тога што скоро увек „претпостављене“ старешине злоупотребљују своју уосталом чисто дисциплинску власт над особљем и исту пропирују на све домене радљивости нижих им органа утичући тако и на нижу фактичку истраживачку и судијску самосталност — самоопредељивање. За непотпуност и неодређеност казненог закона у овој расправи се нећемо позивати на друге доказе до једино на оне силне измене, допуне у истом од момента његова доношења до данас. За потврду овог тврђења да је наше казнено законодавство у опште несистематски израђено те да и отуда у многоме долази погрешна пракса изнећемо овде у што краћим потезима један пример. Став IV члана 15. Устава означава као право српских грађанина а дужност власти која му први претрес стана: да му том приликом по извршеном претресу изда уверење о исходу претреса. Тај став нема своје санкције ни у једном зак. пропису осталог казненог судства наше отаџбине. С тога је свака тужба за повреду овог права изуворна. Али што је најважније истеране власти редовно не издају ова уверења и како то Устав изрично налаже. Но поменућемо да погрешна примена и пракса може доћи и од непознавања актуелних друштвених односа своје средине, што бина када се тачно ни познају правни односи свога времена и правна свест савременика. Али само онде ваља правити извесну разлику између грађанског и кривичног права, која потиче из саме природе грађанског и кривичног права. Сам тај факт да је у грађанском праву дозвољена аналогија, а у кривичном није, чини да је познавање правне свести и актуелних правних појава и односа више од користи у области грађанског но у области кривичног права. Отуда је логично и природно да је и интерес за упознавањем грађанско-правне свести и грађанско-правних односа у актуелном животу јачи од интереса за упознавањем тих фактора у области кривичног права. Али то ипак не треба да значи да ону другу врсту упознаја актуелних односа и правне свести треба запоставити, као безкорисну и бесцељну. Не, на противно, познавање ове правне свести и односа од неоцењене је користи. Важност и корисност тога увиђа се нарочито код поротног суђења. Код порота као што је немачка (Schwurgericht) оно је од најпресуднијег значаја. Државне судије тако имају само да руководе истрагама, да објасне поротницима правну важност свију могућих предсебених претпостављка[1]), и вајзад да примене закон на кривично дело, олакшавне и отежавне околности, које имају да утиче само поротници грађани. На сад ово и ми пошли за тим да са увођењем порота дамо маха овоме познавању актуелних правних односа, онда треба тежити да се у интересу правилног пресуђења ово познавање што више рашири и да дође до своје примене. — Ипак ово што дође поменуосмо о важности познавања актуелних правних односа за поротно суђење, није без важности за обично редовно суђење. При редовном суђењу оно допринеси, ако не аналогији, а оно логичном расуђивању. Користи од што јачег логичког расуђивања у судских органа у томе је, што логично расуђивање по свршеном извађању повећава број практичних комбинација које треба применити у даном случају. Логично расуђивање пропазани у истрагом прибављеном материјалу сам по себи и нове психолошке елементе и све јачу везу вам. кривичног дела и кривца што све иде у прилог захтевима модерне криминалогије да не личност кривчеву и лични однос његов према кривичном делу треба обратити што већу пажњу[2]). Логично расуђивање на овај начин позивајуће се као најважнија елемент извађаја. Ово чини да се на претресу окупају све могуће комбинације и претпоставке, оно чини даље неоцењене услуге при решавању о томе постоји ли дело и кривца оптуженог. Логично расуђивање је із сопгеto оно што има и треба да испуни разлоге једне кривичне пресуде. Његова улога и важност је огромна нарочито у казненом законодавству које је усвојило теорију слободног судијског убеђења, по коме казнени закони не обавезују судију да извесну чињеницу и околност мора сматрати за доказану или недоказану (али само с тим ограничењем да ипак судија зато не сме доносити необразложене одлуке). — Но узрок несавршености судске праксе, по правој рећи, не лежи само на судском особљу, погрешна пракса је код нас у многоме последица несавршености и недотупаности самог закона. Наш казнени закон, који је наазвала једна пречка и насушна потреба за ма каквим законом у опште, да се стане на пут и учини крај овој дотадашњој анархији у судству, није израђен са потребном студијом специјално наших српских односа и обзирима на наше друштвене прилике. Што све у опште треба један законодавац да има у виду приликом регулисања правних односа једнога народа ми смо начелно поменули за ниже места у другој својој студији: „О реформи нашег казненог законодавства итд.“[1]). Исто тако шта је све посебаје погрешно, што је требало и шта треба на место тога да дође помиње се у тој расправи. Онде се око тога нећемо задржавати само ћемо напомонути, да услед тога ако законодавац испусти из вида у моменту опредељивање који то све односи треба да буду предмет регулисања законом и извесне односе не регулише — онда тешкоћа у решавању искрсана једино кривицом његовом. С тога у оваквим случајима отпадају сви они већ поменути прекори рђаве упућени на адресу оних који примењују и изиђуају закоие. Али се у пракси може наићи и на нешто са сим друго. Често се учиниу извесне индивидуе показује несумњиво доказан, у њему често лежи доста велика антисоцијална опасност, тако да и ако у закону није „казано да ће се и како ће се казнити“ — § 2. казн. зак. (nullum crimen sine lege ein nullum crimen sine poena legeli — према чему би изашао да се ни извађати ни казнити неће) ипак су иседенте власти (и без законог овлашћења) предузимале истрагу а судови извађали. — па и казнили. Откуда ово? Отуда што је то дело на себе обратило јану пажњу — „позор“; што је у њему ако прође нежажњено лежао јако привлачан пример за остале злочинаке природе те околине; и, што то дело по својим карактерним знацима показује јану сличност са многим делима изрично побројаним у закону те је доводило исленика у искушење треба ли да предузме истрагу или не, на је он у сумњи а ради своје сигурности да не одговара за непредузимање истраге приступао истој. Иседенте власти су дакле приступаде истрази по сили околности а из побуде да не би на себе навукле прекор немара у вршењу службе што су извесно и ако не изрично законом угрожено, а оно сумњиво дело пропустиле искоренивати, находећи истовремено да је суд ту који ће погрешну да исправи. И што је најважније иседенте

[1]) Оно истеченго увиђа рад параметрисане медусобног положаја и односа државних судија и поротника грађана у немачкој пороти.

[2]) Са овог разлога ми смо за усмено суђење под ванних судова.

[1]) Архив за правне и друштвене науке стр. 417 св. 5. и 6. за 1910. г.

власти хотећи тако да се спасу могуће погреше, баш таме упадају у исту.

При овоме се заборавља да је боље и правога кривца пустити но невиног инвити и казнити. Колико невиних одлежи у притвору код полиције и суда док се не дође до претреса, на ком ће се утврдити невинот отуженога и погрешка иследне полицијске власти! И све то због сарисејских обзира и педантерија иследника, који руководи претходном истрагом полицијског или судског чиновника! да он само не одговара, да се њему само не пребаци и не замери.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Бор. А. Милојовић
суд. писар

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

ПОКУШАЈ ОДРЕЂИВАЊА ПОЈМА

од

Д-ра Августа Мирички

јавног редовног професора права на чешком универзитету у Прагу

(НАСТАВАК)

Али на супрот томе о друге се стране (Bülow, G. Archiv f. Str. B. 43 cit.) заљено с правом указивало на то, да то није никаква необична појава, над једном приватно-правном односу припада важан казнено-правни значај.

У осталом од значаја је, као што смо горе видели, само спорازум подузетника новина са другим једним лицем у том погледу, да опај на ово лице преноси вођење одговорнога уредништва, и ово дотичну функцију прима. У колико је овај спорازум постигнут и докле он постоји, за правни положај постављенога одговорнога уредника без значаја су остала садржина, услови и судбина најамнога уговора, ако је такав у опште закључен.

Најзад указује се на знатне тешкоће, које би овде заступана теорија показала у пракси, пошто би се, да би се лице, именовано као одговорни уредник, могло повући на одговор, у сваком случају тек морало доказати, да је ово лице одиста постављено за одговорног уредника. Ипак овај доказ не би заљело причињавао никакве веће тешкоће него на пр. доказ, да је неко фактичка врхо функцију уредника односно одговорног уредника у погледу једнога одређенога инкриминисаног броја. Овај би доказ био очевидно потребан по горе под бр. 1 означеној теорији, па и заступници онога под бр. 1 1. означеног учења, који именовање одговорнога уредника на штампаноме спису као искључиво меродавно сматрају, на према томе односно доказивања најугодније гледиште заузимају, морају признати, да при усвајању цитиранога гледишта могу настати тешкоће у доказивању онда, кад именовано лице тврди, да именоване не одговара истини, на пр. стога што је оно учињено без његовог знања и пристанка.

Такве ће се тешкоће вероватно увек појављивати, када окривљени одговорни уредник парице тачност онога именовања на листу, да држаи са онога или онога мишљења.

У осталом именовање одговорнога уредника на листу није — што опано као на његова претходна прајана власти — чак ни по нашем мишљењу, и ако му не припада конституативан него само декларативан значај, у пракси баш без никаква значаја. Оно ће по правилу чинити важан основ за судијско убеђење, тако рећи фактичку претпоставку стварати за то, да је именовано лице одиста постављено као одговорни уредник, претпоставку, за чије обарање једна ће бити довољно просто тарђење окривљенога, непотпомогнуто каквим чињеницама и доказима, да се именовање не слаже са стварношћу.

VII.

Ахилова је пета институције одговорнога уредника од увек могућност постојања *приватних уредника*, т. ј. таквих лица, која фактичка у уредништву немају никаква учешћа, него се само ради тога подмећу, да се формално одговори законској наредби о именовању одговорнога уредника. Таквим лицима пада онда у дужност и тај не баш тако пријатан задатак, да за правога кривца одлеже казну затвора, која је изречена због кажњиве садржине листа.

Наравно да су се такве појаве у толико чешће јављале, што су биле строжије законске одредбе о одговорности уредника, и што су се оне чешће и интензивније у пракси примењивале.

Ове појаве, које су осујећавале намере законодавчеве, нису наравно могле законодавцу измаћи на вида и бити му равнодушне, него су, сасвим природно, изазвале тежњу, да се тим незгодама стане на пут. На то циљају пре свега оне одредбе закона о штампи, које одређују казну за случај, кад именоване одговорнога уредника (на листу одн. код власти) не одговара истини. Али такви прописи показали су се као сасвим недовољно средство за суздајање речених незгода, и то с једне стране због тога, што су казне, одређене за лажно именовање одговорнога уредника, као просте казне реда далеко блаже од оних, које су због кажњиве садржине одређене, а с друге стране и због тешкоћа у доказивању, да је одговорни уредник подметнут.

Искуство је показало, да се обично индивидуе врло сумњивога карактера понижавају, да се овога како недостојнога тако и шкакљивога задатка приме, и да њима поглавито недостаје понајчешће оно образовање, које се тражи за уређивање новина или часописа у опште односно бар листа, који је у питању. С тога налазе неки карактерну разлику између правога и подметнутога одговорнога уредника баш у томе, да ли дотично лице *бар такво образовање има, да је способно уређивати лист*. Овај се степен образовања оглашује тако рећи као појамна ознака, као conditio sine qua non одговорнога уредништва, и тражи се да се овај захтев унесе у закон[1]). Фактички оно је у неким законодавствима о штампи и учињено, тако поглавито у аустријском закону о штампи од 27. маја 1852 године, који у одељ. 2. § 12. одређује, да одговорни уредник „мора бити безпрекорно моралан човек и имати овај степен знањственога образовања, који се претпоставља за управљање литерарним предузећем".

Ипак не може подложати сумњи, да је таква одредба погодна угрожавати слободу штампе, и да би се практично једна могла остварити, а да и не говоримо о томе, да се овде никаква разлика не чини између способности за уређивање и способности за отирављање послова *одговорнога* уредништва, времда то двоје, као што ће се ниже изложити, нису никако идентични појмови. У осталом таквом одредбом једна да се може што више постићи до то, да се у будуће употребљују само поменути уредници са законским минимумом образовања.

С тога се с правом у модерним законодавствима у штампи способност за вршење дужности одговорнога уредника не чини више зависном од степена образовања, и само се може одобравати што дотичан пропис аустријскога закона о штампи од 1852 године, није унесен у у садашњи закон.

У осталом не треба превидети, да недостатак једнога од захтева, који по закону условљавају отирављање дужности одговорнога уредника, још није прејудицијелан за питање: да ли се неспособно лице, које је примило функцију одговорнога уредника, и поред тога име сматрати или не као одговорни уредник. Одиста не би било ни најмање бесмислено, да опај, који је примио одговорно уредништво, и ако му је недостајала законска способност, пошто је опај недостатак био пребуљао, или можда ни сам није за ј знао, испуњава дужности законом наметнуте одговорном уреднику, и да за њихово испуњавање може бити узет на одговор. Ово гледиште не може се чак ни de lege lata просто одбацити. Јер зар би по аустријском праву било то баш тако апсурдно, да малолетно лице, или странац, који би био постављен за одговорнога уредника, буде кажњен због нештампања неке исправке или због неке друге небрижљивости у области права о штампи, које је он сврано пре но што је власт, евентуално издала новина или можда и сам именовани, сазнао о дотичном недостатку и погодна наредба била издата?[2])

С тога би било у толико погрешније на неспособности — биле законске било фактичке — лица, постављенога за одговорнога уредника, без икег даљег изводити закључак, да постоји привидан уредник. Али на сваки начин да означена чињеница може према околностима

[1]) Упор. Loening, l. c. 37, Kloeppel, Reichspressrecht, 202, против тога Berner, Pressrecht 212 и Lentner, die Grundlagen des Presstrafrechts, 46.

[2]) Ово гледиште заступа de lege ferenda Friedmann, Vorschläge zur Umgestaltung des österr. Pressrechtes, S. 26. Упор. и излагања заступника генералног прокуратуре приликом одлуке Врховног Суда Збирка Бр. 1798.

бити нажан путоказ за судијско убеђење о томе, да је подметнуте лице именовано. (Тако сасвим тачно одлуке Касационога Суда Збирка Бр. 166 и 1149).

Најпогодније средство против привидних уредника запело је један либералан закон о штампи и јасан исти такав казнени законик, као и либерална примена истих у пракси. Што се више казнено-правно гоњење штампе ограничава на ненабежне случајеве, што се пажљивије буде све оно избегавало, што ба могло изазивати узисак неоснованога набрањивања слободе речи или писане, у толико ће мање пристојни елементи имати узрока, да избегавају борбу с отвореним визиром, па да прибегавају тако опскурном средству, као што је кривјење лица подметнутога одговорнога уредника[1].

(наставиће се)

Превео
Д-р Д. Аранђеловић.

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Осигурање каса. Поред разних осигуравајућих друштава за случај смрти и пожара, постоји у Русији и једно осигуравајуће друштво, које прши осигурање на случај крађа и разбијања каса. Како је премија за оваква осигурања веома мала, то је ретко која каса остала неосигурана.

Контрола јаја. У Јени је издата наредба од стране полицијске управе, да у будуће полицијски органи прегледају јаја, која се у варош уносе ради продаје. Они су снабдевени за ову контролу са најмодернијим апаратом у виду веине електричне лампице, са којом се апсолутно тачно може вршити ова контрола.

Труп у сандуку. 2. прошлог месеца, приспео је на станицу Великокњажевскаја, на владикавказкој железници, један сандук послат из Москве. Двадесет дана по приспећу нико се за сандук није јавио и тога дана из сандука је процурила црвено-жидка течност. То је био разлог те известе полицију, која отвори сандук и у њему нађе један мушки страшно онакажен леш. Лекарском секцијом утврђено је, да је непознати прво удављен па затим онакажен и страшан у сандук.

Досадашњом истрагом није се могао пронаћи пошиљаоц.

„Фабрика лекарија“. У Одеси је 18. овог месеца отворео један претрес, који по својој интересантности заслужује да буде овде поменут.

На оптуженичкој клупи седи једанаест људи разних професија, који су оптужени за прављење — фалсификовање — свију врста медицинских препарата, разних патентираних медицинских специјалитета и страних минералних вода. Другим речима, они су у својој „фабрици „Лужи дено медицинских препарата“ фалсификовали све могуће лекове почевши од памидона до најрељих и најскупоценијих медицина, па су чак и Ерлихов препарат „606“ имали на „стоваришту“ Наравно, да се они нису ограничавали од фалсификата и свију могућих страних сапуна, колонских вода, кремова, пудера, козметика и парфемерија. За ту сврху постојало је при „фабрици нарочито одељење за фалсификовање свију врста етикета, које су биле потребне.

Ова „фабрика“ постоји већ четири године, и њени представници били су растурени по целој Русији, и отуда се и да објаснити, што су се оштећена лица пријавила суду за тако велику суму 450 хиљада рубља.

Ова огромна превара откривена је у Вилни, кад су нена два „трговачка путника“ била ухапшена.

Међу оптуженим налази се, поред специјалиста — фалсификатора, и један велики одески трговац.

Судска сала прави на присутне утисак какве дрогерије. Око остала судија налази се маса флаша, кутија и пакета са разноврсним етикетама, царано сне докази о овом огромном фалсификату.

Из прочитаног тишљења експерта (кајах има двадесет) види се, да у извесним медицинама има знатне количине отрова, а да су све минералне воде прављене од чисте воде са малим додатком соли.

Како ће овај претрес трајати бар две недеље то ћемо по свршетку донети и пресуду.

А. Ј. А.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине доњо-рочичке, актом својим Бр. 1556, пита:

„Пресудом Главне Контроле од 5. августа 1909. године № 17327, која је извршном постала, осуђени су Таваснје Милојевић и Глиша Јоцић, из Горње Трнаве, ове општине, на плаћање извесних трошкова по рачуну за 1905. годину као одговорни рачунополагачи.

Приликом извршења горње пресуде од стране ово општинског суда, осуђени Глиша Јоцић изјавио је, да нема свог имања како кретног тако и непокретног, већ да је сво имање кретно и непокретно својина његовог оца Станише Јоцића, из Горње Трнаве, који са њим у задрузи живи са још два своја сина. Да не би пресуда приступила застаревању, суд моли уредништво за што скорије објашњење у следећем:

Сме ли се узети у попис имање Станише Јоцића, за рачун његовог сина Глише? Како њихово имање стоји неподељено, сме ли суд то имање поделити на равне делове — части и Глишин део узети у попис, да се ни би пређао прошле § 471. грађанског судског поступка.

Као претплатник на лист „Полицијски Гласник“, суд моли уредништво да што скорије објасњење“.

— На ово питање одговарамо:

Питање, које је напред исказ од стране суда, расправљано је до сада неколико пута, и кад се сада опет тражи обавештење, доказ је да чланови општинског суда и целокупна пису пратили ово што у листу излази.

Иследа, да општински судови налазе, да уредништва мора да даје одговоре на њихова питања над их учине, и да према томе не морају да прате и ово, што се другим општинама одговара.

То је међутим забуда, јер прво, уредништво не стоји у обавези да та обавештења у опште даје, а друго, кад ово то вољно чини, не треба тражити да се за једну исту ствар даје обавештење по неколико пута на штету до сада расправљених ствари.

Али кад суд већ није прочитао на време ранија обавештења, онда се упућује да прочита чланак: „Постоји ли задруга између оца и синова“, који је изашао у 14. броју овога листа од ове године, па ће отуда сазнати за мишљење уредништва.

II

Суд општине рачанске, у окр. крагујевачком, актом својим Бр. 2936. пита:

„По чл. 80. ставу 4-ом зак. о општинама, предвиђено је, да се одборске седнице могу одржати само у том случају, ако је присутно две трећине од целокупног броја одборника иначе не; а

По члану 83. ставу 1-ном истог закона предвиђено је, да би одбор могао донети пуноважну одлуку, треба у седници да буду половина и један више, а узима се да је оно решено, на што пристане половина и један више од присутних одборника, у случају кад су сви одборници били позвани.

Како се ова два члана косе, то се моли уредништво, за објашњење, по ком се члану имају општ. судови придржавати 80 том или 83-ћом поменутог закона?“

На ово питање одговарамо:

Четврти став чл. 80. и први став чл. 83. закона о општинама, нису у сукобу, као што суд веле, јер при говори о томе: колики број одборника треба да је у седници кад је председник *присутство да на седници позове све одборнике*, а други говоре о случајевима кад је председник испунио своју дужност, али одборници нису дошли сами по своме нахођењу.

Дакле, кадгод је председник позвао све одборнике, онда се седница може држати ако су на окупу половина и један више, а кадгод председник није позвао све одборнике, онда се седница може држати ако је на окупу две трећине од целокупног броја одборника.

III

Један полицијски писар пита:

„Молим уредништво, за објашњење преко „Полиц. Гласника“, за следеће:

[1] На жалост ми, са искуством, које имамо у Србији са нашом штампом, не можемо у овом погледу тражити ово потврђивање хлесшиш пашчеко.

Прим. прев.

У једном надлештву полицијском налазе се два указна чиновника, од којих један има више година указне службе.

Како је, овај чиновник, са мање година указне службе, добио раније унапређење — класу —, а бити су једне класе обојица, то молим за објашњење: који је сада од њих двојице старији? — пошто је и овај други чиновник — са више година указне службе, добио класу 3 месеца доцније, после првог. Напомињем да су и пре и после унапређења обојица једне исте класе.

Поред овога, молим за начелно објашњење: да ли за старешинство утиче увај, или већи број указне службе, када су оба чиновника исте класе?*

— На ово питање одговарамо:

По §. 1. закона о чиновницима грађанског реда, „својствено“ чиновника задобија се указом, а по § 2. истог закона од тога дана почиње и сва права чиновничка.

Према овоме, а с обзиром и на § 8. овог закона, по коме су године службе без утицаја на право унапређења, има се узети: да је старији овај, који је пре добио старију — вишу класу.

IV

Суд општине рибарске, у срезу сврљишком, актом својим Бр. 1496, пита:

„Село Ђуринац долази у састав школске општине приљевачке. Али, пошто је школа сврљишка ближа од школе приљевачке, то су се бачки родитељи обратили молбом г. Министру Просвете, и он је одобрио да деца иду у школу сврљишку.

А у овогодишњем буџету предвиђен је прирез на име издржавања само за школу приљевачку а за школу сврљишку не.

Школски одбор округа нишког, наредбом својом Бр. 1443., наредио је: да се за село Ђуринац предаје школски прирез школи сврљишкој а не приљевачкој.

Стога се моли уредништво да изволи дати своје обавештење:

Може ли суд издати прирез школи сврљишкој за село Ђуринац, и како се није одвојило формалним путем на буџетске позиције школе приљевачке.

Као и да ли ће овај издатак по чл. 134. закона о општинама пасти на терет рачунополагачу?*

На ово питање одговарамо:

Кад је одвајање села Ђурица од школске општине приљевачке извршено по одобрењу г. Министра Просвете и Црквених Послова у смислу закона о народним школама, и кад је и окружни школски одбор наредио да се од дана овога одвајања школски прирез, намењен школи приљевачкој, издаје школи сврљишкој, онда тако нека суд и уради, без бојазни од последица из чл. 134. зак. о општинама, јер је прирез намењен раније школи приљевачкој само зато, што је село Ђуринац било у саставу ове школе, а кад је то престало, онда је престало и право ове школе на прирез од села Ђурица.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

За доношење пуноважне одлуке у скупштинама срескими и окружним, потребно је да седницама присуствује половина и један више од целокупног броја посланика.

Скупштина за срез ј....., која има 28 чланова, на свом састанку од 28. септембра 1910. год. на коме је било присутно 14 чланова, одлучила је, поред осталог, да као чланови среског одбора не могу бити М. П. и С. П., с тога, што је при спештеник, а други деловођа општински, па је на њихово место изабрала друга два члана за сресни одбор.

Начелник среза ј....., нашао је, да је она одлука противна чл. 26, правила о пословном реду у среским скупштинама, по коме је за доношење пуноважне одлуке потребна присутност половине више један од целокупног броја посланика. Осим овога, како је ова среска скупштина, која је била сазвана у редовни сазив из решење бројета, — а из записника се види да је ово напредна скупштина, а не види се зашто је сазвана за напредну, — поред свога правог посла, за који је била сазвана, решила, да она два лица не могу бити чланови среског одбора, не износећи никакне доказе, којима би се утврдило, да они не могу остати на том положају — дакле, решавала о нечему за шта није била сазвана, противно чл. 112. помен правила — то је начелник решењем № 18789, задржао ову одлуку од извршења и предмет послао Министру Унутрашњих Дела на оцену и решење.

Министар Унутрашњих Дела нашао је, да је скупштинска одлука само с тога противна закону, што при решавању о бирању поних чланова за сресни одбор и о оцени предлога буџетског није било довољно посланика — чл. 147., 74. и став други чл. 150. закона о уређењу округа и срезова, па је стога на основу чл. 14. и 40. пом. закона доставио овај предмет Државном Савету на коначно решење.

Државни Савет нашао је, да је решење надлорне власти правилно и на закону основано, па га је с тога, на основу чл. 40. у вези са чл. 14. закона о уређењу округа и срезова, одобрио.

Одлука од 15. октобра 1910. године № 10023.

Одређивање заступника председнику и осталим чановима општинским биће само у случају болести или одсуства, иначе у свима другим случајевима одбор из своје средине одређује им вршиоце дужности до окончања новог избора.

Председник, један кмет и благајник општине н..... решењем н..... првост. суда стављени су под суд и притвор за дело из § 111. казненог закона.

Среска власт, као надзорна, упутила је суду и одбору пом. општине акт и тражила, да суд и одбор нареди вборове за избор других чланова на место оних.

Поводом овога, одбор општински одлучио је, да заступа: председника настарији по годинама именени кмет Н. К., а кмета села В. одборник М. Т. — чл. 38. зак. о општинама, а благајника да заступа деловођа општински Ј. М. — чл. 112. и 120. зак. о општинама. Заступање ово има трајати све дотле, док се приговорени чланови код суда не оправдају, а ако се не оправдају, онда док се изврши и оконча нов избор чланова на њихова места. За време заступања плату имају примати они чланови и службеници, који и даље заступају.

Надзорна власт нашла је, да је ова одлука противна закону из ових разлога:

По чл. 120. закона о општинама, одређивање заступника председнику и осталим члановима општинским на начин, као што је овде урађено, биће само у том случају, кад су дотични чланови општински болесни или на одсуству. Овде тога случаја нема. Председник општинска, кмет села В. и благајник општински извршили решењем врховтеног н..... суда од 17. септембра 1910. год. № 22071, стављени су под суд и у притвор за дело из § 111. казн. закона. По чл. 32. тач. 3. закона о општинама они су чланови лишени свију грађанских права и престали су бити више чланови тога суда. Њима је одбор те општине могао само на основу чл. 88. закона о општинама одредити принуде дужности, док се не изврши нов избор чланова општинских, а никако да им одређује заступнике по чл. 120. зак. о општинама, док се они налазе у притвору и под судом. Одбор није овлашћен ни једним законским прописом да прави неки провизоријум у општини са упражњеним местима чланова општинских, који би провизоријум био само на уштрб послова у општини.

С тога је, на основу чл. 152. зак. о општинама, задржала од извршења ову одлуку одборску решењем од 25. септембра 1910. год. № 11056.

Противу овог решења изјавио је жалбу Државном Савету одређени заступник председника општинског, и у жалби навео, да не стоји разлог среске власти, да су притворени чланови изгубили грађанска права и престали бити чланови по чл. 32. зак. о општинама, јер се тај законски пропис односи само на оне, који имају да бирају, а не и на изабране, што се види и из чл. 53. и. зак. о општинама.

Трећи одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти правилно, па га је, на основу чл. 170. зак. о општинама, одобрио а жалбу као неуједну одбацио.

Одлука од 13. октобра 1910 године № 9857.

Општински одбор коначно решава о начину употребе и уживању општинске утрине.

Одбор општине ср....., на свом састанку од 1. августа 1910 год. донео је одлуку, да сви имаоци стоке на име поваше за ову годину плате по 0·70 дин. од сваког брава до 20 брава закључно; а имаоци стоке, који имају више од 20 брава, да за сваког брава, који пређе преко 20., плате по 1·50 дин. на име поваше, и тај приход да се сматра као непредвиђени општински приход с тим, да се

исти употреби на непредвиђене општинске издатке.

Надзорна власт примила је к знању ову одлуку с тим, да се новац унесе у касу и да се троши само по буџету, а ако нису одобрени никакви непредвиђени општински издаци, онда да се не сме ни новац трошити.

Противу одлуке одборске изјавио је жалбу Марин Н. . . . . надзорној власти, и тражио, да се она одлука поништи.

Начелник среза н. . . . . , по расмотрењу одлуке и односних акта, нашао је, да је одлука одборска на закону основана, пошто по тач. 3. чл. 86. закона о општинама општински одбор коначно решава о начину уживања и употребе општин. утрине. С тога је решење од 25. августа 1910 год. № 102029, а на основу чл. 33. закона о уређењу округа и срезова, поменуту одлуку одобрао, а жалбу као неуместну одбацио.

Противу овог решења среске власти, Марин је изјавио жалбу Државном Савету, и у њој навео, да исто не одговара закону с тога, што је општински одбор о овој ствари једном већ донео одлуку још у априлу месецу ове године, те сада није имао разлога, да о овој ствари доноси другу одлуку и да раније одређену такву поништава.

Трећи Одсек Државног Савета, по расмотрењу односних акта, нашао је, да је одлука општинског одбора заснована на пропису тач. 3. чл. 86. закона о општинама, те да је према томе и решење надзорне власти, којим је примила к знању и одобрила горе поменуту одлуку општинског одбора, на закону основано.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, одбацио жалбу као неуместну.

Одлука од 1. октобра 1910. године № 9383.

Члан окружног одбора не може бити народни посланик, градоначелник или кмет општински, лице у државној и у опште корисној служби, као и ликвидатор или предузимач за рачун округа.

Окружна скупштина округа ж . . . . на свом састанку од 6. августа 1910. год. одлучала је, да се за чланове шиег окружног одбора изберу ова лица:

1., В. Л., деловођа општине с . . . .
2., А. С., учитељ,
3., В. С., председник општине г. г . . . .
4., Д. М., председник општине к. . . . .
5., П. С., учитељ.

Надзорна власт нашла је, да је ова одлука о избору ових лица за шири окружни одбор противна чл. 110. закона о уређењу округа и срезова, па је у је стога решењем од 7. августа 1910. год. № 10540, задржала од извршења и ова акта послала Министру Унутрашњих Дела напомињући да скупштина није могла друкчије ни поступати, јер иако биле других лица, која би се на њихова места могла узети, а да се не огреши о чл. 110. закона о уређењу округа и срезова.

Министар Унутрашњих Дела нашао је, да је рад надзорне власти правилан и на закону основан, јер је поменута одлука окружне скупштине противна чл. 110. закона о уређењу округа и срезова, пошто изједнина лица, изабрана за чланове окружног одбора, немају услове за ту дужност, које је законодавац предвидео за то стварнију заштиту самоуправних окружних интереса, па је стога, на основу чл. 14. зак. о уређењу округа и срезова, спровео цео овај предмет Државном Савету на коначно решење, како би се евентуално могли наредити нови избори појединих окружних посланика по дотичним срезовима.

Државни Савет нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано, па га је на основу чл. 14. закона о уређењу округа и срезова одобрио.

Одлука од 20. августа 1910. г. № 8331.

Да би општински чланови могли бити разрешени од дужности због сродства, мора ово бити доказано и утврђено уверењем општинског суда, а не извештајем надлежног свештеника.

Надзорна власт приметила је, да Милан В. и још неколико одборника општине д. . . . . не могу на том полажају остати због случаја из чл. 71. закона о општинама, јер су у сродству са чланицима исте општине. С тога је надзорна власт предложила општинском суду, да се у оном случају примени пропис чл. 71. закона о општинама.

Одбор општински, на свом састанку од 12. септембра 1910. године донео је одлуку, да се ова одборници не разрешују од дужности, пошто надлежни свештеник није објаснио, какво сродство постоји између неких одборника.

Надзорна власт, с обзором на нивљење надлежног свештеника да постоји сродство између ових одборника, задржала је горњу одлуку одборску од извршења својим решењем од 28. септембра 1910. године № 17590.

Према овом решењу надзорне власти, одбор општински донео је одлуку, да се они одборници не могу разрешити стога, што је Државни Савет основано њихов избор, а жалбу, у којој је било наведено ово сродство, одбацио као неуместну; а како надзорна власт инак налази, да се они треба да разреше од дужности, то нека она чини своје по закону.

Према оваком стању ствари и надзорна власт решењем својим од 11. октобра 1910. год. № 18484., а на основу чл. 71. и 75. закона о општинама, разрешила је од дужности одборничке Милана В. и још четири одборника.

Противу овог решења изјавио је жалбу Државном Савету разрешени одборник Милан В., и у њој навео, да постојеће сродство није правилно испитано и утврђено, на према томе да је решење надзорне власти о његовом, односно њиховом, разрешењу неправилно.

Трећи одсек Државног Савета, по расмотрењу како жалбе и решења, тако и акта овог предмета, нашао је, да жалбено решење не може остати у снази, јер је надзорна власт узела, да је сродство између извесних одборника утврђено извештајем надлежног свештеника; а међутим, она је за овај случај то могла учинити према уверењу општинског суда, издатог на основу тач. 4. чл. 97. закона о општинама.

С тога је на основу чл. 170. закона о општинама донео одлуку, да се решење надзорне власти поништа.

Одлука од 1. новембра 1910. године № 10504.

Протиу избора пуномоћника варошких или сеоских, жалба се изјављује надзорној власти, а не Државном Савету.

М. С., из В. . . . . , жалио се Државном Савету противу избора пуномоћника села В. . . . . , који је извршен 12. маја 1910. год., због ових неправилности:

1. што председник суд није оверио пропис забучног списка, по коме је вршено гласање;

2. што је за пуномоћника изабрано лице, које је заузело општинску утрину; и

3. што је збор заказан без законог времена.

Трећи Одсек Државног Савета нашао је, да се према другом одељку чл. 170. закона о општинама жалбе противу свију зборских радња, сем избора општинских чланова, сузе одлука општинског суда или одбора, изјављују надзорној власти, и да, према томе, Државни Савет није надлежан за расматрање ове жалбе, на је стога, на основу чл. 25. зак. о послошном реду у Државном Савету, одбацио ову жалбу као ненадлежну власти поднету.

Одлука од 29. септембра 1910. године № 9426.

Јос. К. Ст.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Марко Вељовић, пекар из Ниша, извршио је превару па за тим побегао. Он је стар 19 година, средњег раста, у грађанском оделу. — Акт начелства округа нишког Бр. 21037.

Милош Симић, притворенац крагујевачке гарнизонске управе, побегао је из затвора. Он је жилог раста, приномашаст, малих прних бркова. У горњој вилици има предња зуба знатно развијена. — Дежурна начелства округа крагујевачког Бр. 17710.

Драгутин Милојевић, из Рашевца, има да издржи 20 дана затвора због крађе. Он је стар 50 година, раста средњег, приномашаст, очију зелених. — Дежурна начелника среза темнићског Бр. 14987.

Милан Петровић, из Заграђа, има да одговара за разбојништво са убиством, па се налази у бегству. Он је стар 16 година, средњег раста, добро развијен, косе плаве, бркова потпрасених, лица нешиног, очију зелених, главе округлог, носа правих, у сеоском оделу. — Дежурна начелника среза чачерског Бр. 13141.

Спасенија Неранџић, собарица из Шапца, извршила је крађу, па затим побегла. Она је стара 22 године, смеђа, лица грубог. — Дежурна начелства округа подринског Бр. 21578.

Милоје Јовановић, притвореник начелника среза мајданпечког, побегао је из среског затвора. Он је стар 18 година, омалеш, суводнак, носи у сељачком оделу. — Акт начелника среза мајданпечког Бр. 11265.

Љубомир Благојевић „Назаба", познати пошпар, чију слику приносимо, има да издржи две године полицијског надзора, али се налази у бегству. Он је родом из Аранђа, стар 45 година, висок, очију угасито жутих, косе и брковa прних. Од особених знакова има: брадавицу величине пшеничног зрна за 6 см. испред левог уха; бележу од посекотине, овакву величине 3 см. на грудима; и на леђима мрку мегу, облика овалног, велику 6 см. испод леве плећке. До сада је три пута отпуштан за крађу, и са последње опуде пуштен је 5. априла ове године. — Акт начелника среза аранђеског Бр. 5797.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају пронађења страпарно их упуте властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве аката или депеша.

УХВАЋЕНИ

Вукашин - Вуле - Саадић, одбегли осуђеник београдског казненог завода, чију сам слику и потерницу донели у пропшом броју, ухваћен је. — Депеша Управе београдског казненог завода Бр. 6861.

Богосава Иванозића, осуђеника београдског казненог завода, чију сам слику и потерницу донели у пропшом броју, ухватио је кнез среза деспотовачког.

МАНГУП СТОКА

Код начелника среза ваљевског нашао се два коња. Један је мотор 5 година, длаке жутиружасте, шпегаст; други је мотор 3 године, длаке беле, рожанен у лево ухо. — Депеша начелника среза ваљевског Бр. 19266.

ТРАЖЕ СЕ

Светозар Перић - Арсеновић, из Штитара, отуђивао је незнано где. Он је стар 18 година, средњег раста, проваљеног, у сељачком оделу са шеширом на глави. Депеша начелства округа подрињског Бр. 21494.

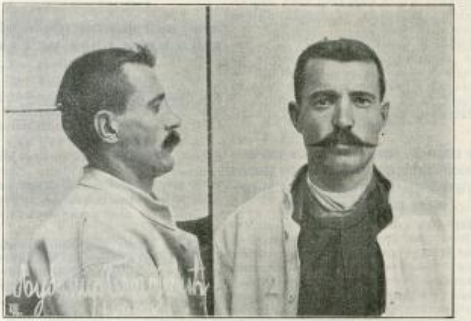

Зарија Петровић, бивалиа шегрт из Београда, побегао је од свог газде 21. пролог месеца. Он је стар 13 година, средњег раста, косе смеђе, у оделу пољском са шубаром на глави. Акт нварта доњолевског Бр. 6423.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Са стругаре Душана Сиротановића, из Београда, на опасан начин украдена је једна ваљчаста парна дугачка 10 метара, широк 9 см. и једна Бускија. — Акт нварта ставмаленског Бр. 10715.

Из дворишта Бранка Пиванца Штаја, трговаца из Београда, украдена су два пова ченера са оцинкера, на којима је исписана фирма покрадених. — Акт нварта теразијског Бр. 13301.

Г. Матија Јовановићу, управнику Управе Фондова у пензији, украдена је у Саборној Цркви из џепа златан сат са обичним ланцем, који показује и дане са датумима. — Акт нварта варошког Бр. 15934.

Г. Чеди Живановићу трговцу одвајкада, испред радње украдена је једна сандука од 100 цикоса за храну. Пакони су жути и означени српском ћирилицом. — Акт нварта варошког Бр. 15935.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

У броју 37. ов ове године, у рубрици „Ко је ово?" донели смо слику једног лица, које се на скелушању под Управе града Београда, звало за **Јову Николића**, родом из Аустро-Угарске. Ово лице је даље тврдило да је као добар Србин напустио аустро-угарску војску, и да је у Србију пребегао у намери да се овде настани. По Управа града Београда „неповерљива" према оваквим типовима, није се задовољила овом његовом изјавом и желела је да што више сазна о овом светском „путнику", који је данима кратко време задржавајући управним својим интересантним причама о своме путовању по Европи, Азији и Африци. Тога ради, она се обрати са његовом фотографијом, овдашњем аустро-угарском конзулату, и затражи ближе обавештење.

После лужних информација, конзулат је био у могућности да пре неколико дана извести Управу, да лице које се издаје за Јову Николића, није нико други, већ **Исидор Кобах**, који је још пре 16 година напустио А.-Угарску, и да у Д. Тузли има живог оца који тамо држи кавану.

Као Управи није више био потребан Јово, а сад Исидор, то га је она „на свагда" пре-

дала преко својих органа аустро-угарској полицији, да му она продужи биографију, а ми извесни новац његову фотографију, позивамо све полицијске и општинске пограничне власти, да обрате пажњу, шта нам се Исидор не би поновио, као добар „патриота", вратио у Србију.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије

уредник **Милорад А. Вујичић**.

БРОЈ 47. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 12. ДЕЦЕМБРА 1910. ГОДИНА VI

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у накред, а то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у окиту 12 динара годишње За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви **„Полицијског Гласника“** не продају се. Рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, поставити:

за полицијског писара прве класе начелства округа подринског Милиноја Хаџића, полицијског писара I-ете класе среза рађевског, по службеној потреби;

за полицијског писара прве класе среза пожешког Велимира Јовићића, полицијског писара исте класе среза јабланичког, по службеној потреби;

за полицијског писара прве класе среза крагујевачког Милована Митровића, полицијског писара исте класе начелства округа смедеревског, по службеној потреби;

за полицијског писара прве класе среза пожаревачког Косту Протића, полицијског писара исте класе среза јабланичког, по службеној потреби;

за полицијског писара прве класе среза моравског округа пожаревачког, Милана Комарчевића, пређашњег полицијског писара;

за полицијског писара друге класе среза подунавског Радомира Јоића, полицијског писара исте класе среза крагујевачког, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза бољевачког Гаврила Николића, полицијског писара исте класе среза јабланичког, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза тршавског Стојана Бабића, полицијског писара исте класе среза косјарског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза посавског, округа ваљевског, Милиноја Б. Николића, полицијског писара исте класе среза тршавског, по молби;

за полицијског писара друге класе среза нишавског Харалампија Ђорђевића, полицијског писара исте класе среза белопаланачког, по молби;

за полицијског писара друге класе среза мачванског Илију Гашића, полицијског писара исте класе среза колубарског, округа ваљевског, по службеној потреби;

за полицијског писара трече класе среза косјарског Михаила Алексића, полицијског писара исте класе среза посавског, округа ваљевског, по молби;

за полицијског писара трече класе среза јабланичког Димитрија Којића, полицијског писара исте класе среза пожаричког, по службеној потреби;

за полицијског писара трече класе начелства округа смедеревског Божидара Бојковића, полицијског писара исте класе среза подунавског, по службеној потреби;

за полицијског писара трече класе среза подунавског Жарка Јовићановића, полицијског писара исте класе среза моравског, округа пожаревачког, по службеној потреби;

за полицијског писара трече класе среза колубарског, округа ваљевског, Владимира Живановића, полицијског писара исте класе среза мачванског, по службеној потреби;

за полицијског писара трече класе среза јабланичког Рајка Сиића, полицијског писара исте класе Управе вароши Београда, по службеној потреби;

за полицијског писара трече класе среза белопаланачког Животу Манојловића, полицијског писара исте класе среза нишавског, по службеној потреби;

за полицијског писара трече класе среза рађевског Димитрија Недића, полицијског писара исте класе начелства округа подринског, по службеној потреби;

за полицијског писара трече класе среза јабланичког Малорада Антоновића, заостираног приправника; и

за полицијског писара трече класе управе вароши Београда Десимара Н. Зарића, приправника Министарства Унутрашњих Дела.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 7. децембра 1910. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, а по саслушању Министарског Савета решено је:

да се Д-р Младен Грујић, физикус округа топличког по својој молби, а на основу § 69, тачке 2. закона о чиновницима грађанског реда стави у стање покоја с пензијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 7. децембра 1910. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., одобрено је решење Народне Скупштине сазване у трећи редовни сазив за 1. октобар 1910 године, донесено на XXXII састанку од 22. новембра 1910. године, које гласи:

„Да се варошица Уб одвоји од своје досадање општине уске, у срезу тамнавском, округа ваљевског, па да сама за себе образује општину под називом: општина варошице Уба, у истом срезу и округу“.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 29. новембра 1910 г. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., одобрено је решење Народне Скупштине, сазване у трећи редовни сазив за 1. октобар 1910. године, донесено на XXXII састанку од 20. новембра 1910. године, које гласи:

„Да се село Горња Кунировица одвоји од своје досадање општине јашуљске, у срезу лесковачком, округа врањског, и да уђе у састав општине орашачке у истом срезу и округу“.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 29. новембра 1910 г. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., одобрено је решење Народне Скупштине, сазване у трећи редовни сазив за 1. октобар 1910. године, донесено на XXXII састанку од 20. новембра 1910. године, које гласи:

„Да се село Д. Добрић одвоји од своје садашње општине јад. лепинчке, у срезу јадранском, округа подринског, и да образује нову општину под називом: општина добрићска у истом срезу и округу".

Из Канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 29. новембра 1910. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., одобрено је решење Народне Скупштине, сазване у трећи редовни сазив за 1. октобар 1910. године, донесено на XXXII састанку од 20. новембра 1910. године, које гласи:

„Да се село Штипина одвоји од своје досадашње општине потрканске, а село Горње Зуниће одвоји од своје досадашње општине доњо-зуничке, у срезу заглавском, округа тамочког, и та два села (Штипина и Горње Зуниће) образују за себе општину под називом: општина горњо-зуничка у истом срезу и округу".

Из Канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 29. новембра 1910. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., одобрено је решење Народне Скупштине, сазване у трећи редовни сазив за 1. октобар 1910. године, донесено на XXXII састанку од 20. новембра 1910. године, које гласи:

„Да се село Градиште одвоји од своје садашње општине жуковачке, и село Причевац од своје садашње општине штрбачке, у срезу заглавском, округа тимочког, на да сама за себе образују општину под називом: општина градишка у истом срезу и округу."

Из Канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 29. новембра 1910. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., одобрено је решење Народне Скупштине, сазване у трећи редовни сазив за 1. октобар 1910. године, донесено на XXXII састанку од 20. новембра 1910. године, које гласи:

„Да се село Бресница одвоји од своје досадашње општине бањске, у срезу ћићанском, округа ибарског, и споји са општином монастиричком, у истом срезу и округу".

Из Канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 30. новембра 1910. г. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., одобрено је решење Народне Скупштине сазване у трећи редовни сазив за 1. октобар 1910. године, донесено на XXXII састанку од 20. новембра 1910. године, које гласи:

„Да се село Навалин одвоји од своје досадашње општине богојевачке, у срезу лесковачком, округа врањског, и придружи општини манојловачкој, у истом срезу и округу".

Из Канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 30. новембра 1910. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

По §-у 652. Грађ. Зак., купац је дужан положити уговорену цену о року, што ако не учини, продавац има право, по §-у 656. истога Законика, тражити раскид уговора, наравно и уз то још и евентуалну накнаду штете. Али, да би ово право продавац имао, потребно је да до купца има кривице што цену положио није, т. ј. да он ову није положио било зато што то није хтео (или „из упорства", како што се изражава § 655. Грађ. Зак.), било зато што то није могао (није имао новца). Отуда, ако до купца кривице нема, ни продавац се не може послужити једним правом чија је егзистенција условљена кањевом кривицом.

Специјално, купац није крив у случају у § 655. Грађ. Законика предвиђеном. Овај пропис основан је на тој мисли: да купчева обавеза плаћања цене одговара продавчевој обавези да њега, купца, начини власником продате ствари (§§ 641. и 651. Грађ. Зак.): обавези купчевој је основ (causa) у тој обавези продавчевој. Стога купац није дужан цену положити, ако продавац неће или не може да изврши своју обавезу предаје (традиције), која је законски начин (modus) за пренос својине (§ 285. Грађ. Зак.). Ове консиденације су, у исти мах, разлог и продавчевој обавези заштите насрам купца (la garantie, Die Gewährleistung): по тој обавези продавац, који је ствар купцу предао, дужан је, у случају да је купац у држању купљене ствари узнемирен од стране неког трећег лица које тврди да продавац није њен никако или није био потпуни господар продате ствари, бранити онога и, ако у томе успео не би, већ би купац ствар сасвим или делимично изгубио (случај потпуне или делимичне евикције), њега, купца, обештетити (§§ 554. и 555. Грађ. Зак.[1]).

Отуда, купац, и ако му је продавац ствар предао, има право цену не положити — ма претпостављамо да је продавац ствар купцу дао и пре него му је овај цену исплатио (в., н. пр., § 653. Грађ. Зак. који говори о предаји на почек. Kauf auf Borg: § 1063. Аустр. Грађ. Зак.) —, ако је наступио случај заштите, то јест ако је, у држању ствари, узнемирен. По §-у 655. Грађ. Зак., купац, који је ствар примио, има право цену не положити чак ни онда ако би се он „основано бојати имао, да ће узнемирен бити", на да још није узнемирење наступило. У оба та случаја, веза § 655. Грађ. Зак., купац „има право захтевати од продавца, да узроке узнемирења с пута уклони, или бар да добар зато стоји, и донде може да цену уговорену не плати, осим ако није он све то на себе узео". И када купац може је продата ствар предата има право да цену не положи, ако би се он „основано бојати имао, да ће узнемирен бити", тим пре се то право (arg. a fortiori) мора, у једном таквом случају, признати оном купцу који добро још није од продавца примио[1]).

Из ових објашњења излази да купац који не полаже цену продавцу, из узрока који му даје право на заштиту, није у кривици, и на њега се не може примењити § 656. Грађ. Зак., по коме продавац може тражити раскид уговора због неполагања цене од стране купца, и, поред тога, и накнаду штете ако ове има (§ 553. Грађ. Зак. in fine).

Ова правила имамо да примењимо и на јавну продају, која је само један случај уговора о продаји и куповини. Другим речима, и овде купац има право да не положи цену у онима случајевима у којима би он то право имао код обичног уговора о продаји и куповини. Према томе, ако купац, пре него што је излицитирану цену положио, сазна за узроке због којих би се он „основано бојати имао, да ће узнемирен бити" § 656. Грађ. Зак.) у државини куљеног добра и да може претрпети већу или мању евикцију, он има право одбити да цену положи при таквом стању ствари. На пример, купац сазна, пошто је продаја већ постала коначном, да продавац, дужник, није сопственик тога понисаног и на лицитацији продатога добра: тада купац није дужан цену положити, догод, ако што веза § 656. Грађ. Зак., продавац, дужник, односно повериоци онога не би узроке узнемирења с пута уклонили, или бар не би добри за то стајали. Јер, за разлику од онога што бина код јавне продаје покретних добара (§ 221. Грађ. Зак.), јавна продаја непокретног добра не прави купца сопственином његовим, ако дужник није био власник (dominus) па ма да је купац био у доброј вери (bona fide): у таквом случају прави господар има времена да, за десет година од дана убаштињења купца (ма претпостављамо да је купац био савестан и да постаје сопственик на лицитацији куљеног добра тек од дана убаштињења, што је, одмах примећујемо, спорно), подигне против њега својинску, петиторну, тужбу (rei vindicatio) и добро поврати (§ 929. у вези са §-ом 926. Грађ. Зак.). Фанат да је продаја постала извршном нема утицаја на право dominus-ово да може подићи, у означеном року, власничку тужбу.

Ако је, дакле, такан случај, онда[2]) се не може рећи да је до купца кривица

[1]) В. опширније о овој обавези продавчевој у нашој књизи: Обавезе заштите у случају евикције под уговора о продаји и куповини. Одломак из прегледа на правном факултету (штампано из Летописа за Правне и Друштвене Науке.

[1]) В. нашу књигу: Обавезе заштите у случају евикције код уговора о продаји и куповини, стр. 58. и даље.

[2]) И код јавне продаје покретних ствари, купац би имао право цену излицитирану не положити, ако би био случај § 655. Грађ. Зак., то јесте ако би

што излицитирану цену положио није и што је дошао до ове продаје, нити би се од њега могао тражити тим поводом надлата оних трошкова и штете о којима говори § 484.. Напротив, он би ово тај који би имао право тражити од продавца извршене уговора о продаји и куповини који је са њим, на прво! лицитацији, закључио (§ 553. у вези са §-ом 651. Грађ. Зак.). Наровито, да бисмо тада, услед друге продаје истога добра, имали једну врло особену правну компликацију. Али, главно је да се, у горњем случају, не би могла одредити нова продаја „на трошак и штету купца".

Претпостављајући да не стоји ни један од оних случајева у којима купац има право да не положи цену, и да он ову фактички није никако, или није потпуно, у законском року положио односно да није, у том року, испунио друге неке обавезе које је на себе, као лицитант, примио, да видимо сада шта могу повериоци тада тражити, т. ј. јест шта може тада полицијска власт чинити.

Одговор је ово: све што може бити тада то је да се одреди нова продаја истога или истих описаних добара „на трошак и штету купца" (§ 484.). Повериоци (resp. извршна власт) не би могли захтевати да се она сума коју је купац понудио на лицитацији наплати из личних добара његових, то јест изван добара продаваних на јавној продаји. У француском праву, напротив: тамо ла folle enchère, друга лицитација, није једино средство које је дато повериоцима за случај да купац не положи излицитирану цену. Они тамо имају, осим тога, право — онако исто као што то бива код обичних уговора о продаји и куповини — тражити наплату излицитиране цене и из личних добара купчевих, непокретних и непокретних (чл. 713. Франц. Грађ. Суд. Поступка)[1].

Код нас то не би могло бити: § 484., који вели да ће се, у случају да купац цену не положи, наредити нова продаја, лицитаванога је карактера: он није дошао до повериоцима дужниковим, поред општега права на § §-а 547. и 553. Грађ. Зак., да још једно право, одређивање нове продаје „на трошак и штету купца", већ је његов смисао да, тада, повериоци немају, према купцу, другога права до онога о коме је, у томе проносу, реч[2].

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Ж. Перић

ЈЕДАН СЛУЧАЈ ПОГРЕШНЕ ПРИМЕНЕ КАЗН. ЗАКОНА

К томе још кад се дода и то, да судови махом погрешно и скроз формалистички доносе своја решења о стављању или нестављању под суд, и да исследни судија скоро никад по узбичајеном правилу ништа не прикупља исленећени материјалу, а све те и од стране суда и исленог судије из оног напред поменутог разлога: да је судски колегијум и претрес ту да погрешке исправи, а недостатке надопуни. Није се онда чудити зашто се претреси у масима одлажу као недовољно исленени, а огроман број исленених случаја решавају на осн. § 250. а, кр. с. п. зато што не постоји дело и није по закону кажњиво или на осн. § 241 истог зак. јер је онтужена невин. Страхота је помислити за сваког, који у правду верује, колико због погрешне праксе мора невини да поднесе док дочека претрес да се може бранити и удићи глас противу неправде, коју је поднео. А ово понајвише бива услед шаблонског и површног рада по нашим судовима. А у осталом зар се и може очекивати што боље, кад је сопгесто ова решења о стављању под суд и за најтежа дела доноси само један судија а остали само потписују.[1]) Мени је познат један случај из моје судске праксе, где су једнога председника општине онтужили за дело утаје зато: што од поверене му хране, коју је имао да подели народу његове општине као позајмицу од окр. одбора, није одбору вратио извесну количину када му је у споје време наред вратио ту позајмљену храну. Овај грешник имао је разрешницу од дотичног окружног одбора за ту поврећену количину хране, која му је се раствурила и упропастила приликом деобе хране. Он је се бранио код исл. пол. власти да није утајио ништа од поверене му хране, да је све промљено од окрузта раздао народу, а све враћено од народа вратио округу. Показана разлика између примљене и враћене хране да није протекла његовом кривицом, и да за доказ овога има разрешницу од окр. одбора.

Исленик се на ову његову одбрану није хтео ни обазрети, позивећи се тога, да је постојање дела утаје утврђено његовим приливањем: да постоји разлика између примљене количине хране и враћене, и да је онтужена за ту разлику одговоран као утајач. Исленик је се у исто време бојао да разрешница окр. одбора није кака политичка уједрма између судија и онт. председника, кога је одбор њоме хтео спасти, па је се бојао да и он у овом случају, у ком су били заинтересовани политички противници председникови, не послужи као какво ђуђе. Када су тужба и онтужени спроведени суду, суд је у свему утврдио стање ствари тужбом постављено и решио да постоји постављено дело, да је онтужени за исто одговоран, и да се нма из притвора бранити. Ствар је тако предата исленом одбору, и исленик одбор по традицији да ствари решењем о стављању под суд утврђено не мења, ништа није предузео на све једнако понављане молбе онтуженог да му као доказ невиности прими и уважи разрешницу окружног одбора прибави разрешница за непредату количину хране. И тако је остало на претресу, на коме се указао потреба да се та одбрана онтуженог извиди — и претрес се одложи. И тако све ово што је се спрвило тек на овом другом претресу — а то је: утврђење невиности онтуженог — могло је се спрвити још код исследне полицијске власти на правом саслушању, и тако онтужени уместо да лежи неколико месеца у притвору, неби лежао ни један дан. У осталом суд је био дужан, при решавању о стављању под суд, потпуно да изведи ову одбрану онтуженог, те је дело требало вратити на доследење. Но ако је и суд случајно и пропустио, исленик судија то није требао чинити.

Како данас да се отклони ово зло? На показаним примерима се види, да погрешна пракса доводи понављање од шаблонског рада, који у клиници убија свако логично расуђивање. Дакле треба предузети мере да се тај шаблонски рад уклони из наших судова, и да се они иначе доста конзервативни у погледу традиција и праксе упуте другим путем. Ја сам дубоко убеђен, да се овим може у многоме стати злу на пут, и то с тога, што наше судове исаулана најнеповољнији елеменат наше бирократије, које неће бити теško убедити у корисност ове идеје. Друга мера, која ће по мом мишљењу још јаче сузбити погрешну праксу наших судова, јесте упознање у живот новога казненог закона, који ће оцирирању својом спречити самоволу и незнање. Нови закон боље приилагођен нашој средини: образовању, правној свести, начину живота, обичајима, етничким особинама, темпераменту и т. д., који ће

плату уговорене цене (§§ 553. и 652. Грађ. Зак.). Тога ради може он тражити поште и продају ситну добара купчевих на основу општег залога, коју свакаг позајмаоц, па, дакле и продавац има. Ништа продавцу не смета да траži наплату цене баш из добра које је купцу продао а одношно кога је он на њега пренео сврхом и ре исплате цене. Али, продавац има право тражити наплату цене и из осталих добара дужникових.

Из овога видиш да се повериоцима не би могло, да није § 484., одрећи право да траже наплату излицитиране цене из личних добара купчевих. Наровито ово право било би за њих корисно, ако би купац имао непокретних добара из којих се новац лакше и брже може наплатити него из непокретних добара.

Наш законодавац, изгледа, претпостављао је да би повериоци, ако би им се горње право допустило, тражили наплату излицитиране цене опет из непокретних добара, личних добара купчевих, па је, због тога, решионио овако: нада би се у сваком случају корисно лоше из продаје непокретних добара, зашто онда не продати поново исто добро које је већ једном било предмет лицитације? То је крајње и лакше него предлагати једну непокретност која још ни у поште узета није.

Пре свега, ако што ово горе видели, повериоци би би морали трајно наплату излицитиране цене из личних непокретних добара купчевих, поновимо овде, ако би купац имао и покретних стварк. Затим, баш и да би ово имао само непокретних добара, често пута боље бити продати једно од тих добара, него ово исто које је једном већ продавано: лично купчева непокретна добра такође су, можда, да се она, с погледом на њихов положај и квалитет, могу продати много лакше него поновано добро, т. ј. ово које је на правој лицитацији продато.

[1]) А у многим судовима чак и за теже дела поводом „стара пристанак" потврђују шаблонске решења о стављању под суд за потпис судија.

[1]) Bollard, Colmet-Daage et Glasson, op. cit., II. бр. 433 и 435.

[2]) Произвољно повериоцима се би могло и одрећи друга, обична, законска средства, када купац по положи цену. По пропису Грађ. Законика, продавац, а то су овде повериоци односно дужници, као, у случају неисплате цене од стране купца, неће да траже раскид продаје, или право, наравно, захтевати на-

---

плаћо да положени отказ није дужникова, „иде би се основано бојати ако, да ће узнемирен бити...." Јер, ако што ово то већ напреде видели, купац покретне ствари на јавној продаји постаје власник, и ако продавац, дужник, иде поновно, само тако, ако се нађе купцу у стаматовану продавченога крана својине § 221. Грађ. Зак.), ипак се примењује § 220. Грађ. Зак. први став.

и нерегулисане досада наше односе регулисати и обратити пажњу на наше специјално српске односе својим оригинално, која му не само да неће улити већ ће чак допринети његовом циљу — нови ће закон утицати најновљије на једнообразност праксе. Оригинрет, која и у Грађанском Закону, у коме се аналогија оставља најпаче воље, није на одмет, овде је, као што смо видели, нарочито за препоруку.

За доказ уводно постављеног питања: одкуда долази погрешна примена и пракса, могао сам навести још неколико примера али сам оволико сматрао за потребно ради увода у пословну тему. —

Пример, који узимам за предмет ове расправе доказује са колико лакоће, и шаблонске површно ти улазе наше власти у један од најделикатнијих државних послова што се зове *истрагу и судење кривичних дела.* —

* * *

Алимпију Н. украдена је ноћу из тора једна оца и једна коза. За украдену овцу Алимпије је био сопственик, а за украдену козу само држалац, јер је козу покрадјену Алимпију дао на исхрану његов сусед Милан Н. без иакаких нарочитих услова, у погледу државине или детенције. Иследна полицијска власт је приступивши истрани утврдила постојање дела опасне крађе из § 223 а казн. зак. За учиниоца полицијска је власт означила Станимира Н. по његовом признању, а и по томе што га је појављени тужилац означио за учиниоца. За приватног тужиоца полицијска власт узела је само појављеног Алимпија, а не и Милана и ако јој је било познато из саслушања Милановог, да је Алимпије за украдену козу само држалац, док је прави сопственик био само Милан. Код иследне полицијске власти утврђено је даље и то, да је приватни тужилац Алимпије рођени ујак оптуженом.

Суд је у своме решењу о стављању под суд изменио само квалификацију дела, нашао да овде стоји дело просте крађе из §-а 221 а казн. зак., а не опасне како је означено у тужби иследне власти, иначе је у свему усвојио стање ствари утврђено претходном истрагом.

На претресу је оптужени признао, да је оно дело учинио, а иследењем је утврђено постојање дела истим доказима као и код иследне полицијске власти. Даље је суд утврдио да је приватни тужилац Алимпије рођени ујак оптуженом Станимиру, даиде да је са њим продан у смислу § 50 казн. зак. као што то захтева стан I §-а 235 казн. зак. те се према томе ово дело има извијати само на приватну тужбу, а утврдио је и то: да се у овом случају има сматрати за приватног тужиоца *само* појављени тужилац Алимпије и поред Алимпијеве изричне изјаве, да је за украдену козу он само држалац, а сопственик исте да је само Милан; што тако и поред признање оптуженог Станимира, које се у свему слаже са поменутом изјавом Алимпијевом и осталим исследењем. Напоминам да је Милан по овој приврци саслушан само као сведок, којом је приликом изјавио да он за упрадену козу не тужи оптуженог, и не траži за себе никаких накнада. С тога је суд позвао Алимпија да на осн. чл. 9 и 10 зак. о такснма и напомене I и 3 код Тбр. 227 е тога закона положи таксу по тужби као приватни тужилац, јер нису дотле није ово платио, а дело се сада према овако утврђеном стању ствари код суда има извијати и судити само на тужбу повређеног, за коју се плаћа 10 дин. таксе. Али како приватни тужилац Алимпије то није хтео учинити, то је суд на основу става I §-а 235 казн. закона узео да његова тужба и *не постоји*, те се с тога оптужени „и ако је према напред наведеном доказано, да је он учинилац онога дела крађе не може казнити но се на осн. § 250 б казн. суд. пост. ипа непоз суђења отпустити"[1]), с тим да је одговоран за односне трошкове по закону. Даље је суд узео „да та околност што се по овом предмету појавио као тужилац и Милан Н. изјављујући да је украдена коза била његова својина не може утицати на измену квалификације дела (крађа између сродника на коју се има примени § 235 казн. зак.) с тога што је иста коза била у притежању — тору — тужиоца Алимпија, што то оптуженом није било познато, и што је Милан изјавио код суда да он и не тужи оптуженог"[1]), према чему суд Милана није ни узео за приватног тужиоца поред тужиоца Алимпија.

Процедура је код иследне пол. власти и код суда текла на показан начин. Оптужени је према показалом на осн. § 250 б кр. с. н. решењем пуштен испод суђења.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Бор. А. Миладиновић
суд. писар

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

ПОКУШАЈ ОДРЕЂИВАЊА ПОЈМА

од

Д-ра Августа Мирчића

јавног редовног професора права на чешком универзитету у Прагу

(НАСТАВАК)

Да би се ово зло тиме моглоससвим искоренити, наравно да се не усуђујем тврдити. Стога законодавство о штампи неће моћи бити без одредбе, да се називања неистинито именоване одговорног уредника. Али наука има задатак да утврди, када је неко именоване одговорног уредника неистинито.

Несумњиво је да именоване одговорног уредника не одговара истини, када именовани није у стварн одговорни уредник, то јест када он као одговорни уредник није ни постављен. Овај случај наступа могућно онда, када је именоване учињено без изричног или бар прећутног споразума с именованим, могућно на пр. без његовога знања или чак против његове воље. О томе је већ било горе говора, и у овом погледу једна да воне бити неке сумње. Она, у пракси у остадом врло ретка еventualност, могла би се по моме мишљењу с успехом сузбити одредбом, да се једновремено са пријавом одговорног уредника власти подноси његова сопственоручно потписана (еventualно у овереној форми) изјава, да прима одговорно уредништво.

Пиак јеагро онога проблема лежи на другом месту, т. ј. у питању: *да ли именоване једнога лица као одговорног уредника, учињено са његовим знањем и вољом, може бити протиено истини и када је оно го?* У питању је случај, да је именовано лице истина *формално* примило одговорно уредништво, али у *стварн* није одговорни уредник, дакле једна еventualност, на коју се баш обично мисли, кад је о подметнутом уреднику говор.

Које је карактеристична ознака онога случаја? Где лежи критеријум, по коме се разликује такав подметнута одговорни уредник од правога одговорног уредника?

Ово питање јесте по моме мишљењу у исто доба и пробни камен тачности и употребљивости сваке теорије, која се поставља о појму одговорног уредника. На њега се различно и одговара према различном основном гледишту.

У најтежем положају налази се оно учење, које једнину појамну ознаку одговорног уредника гледа у његовом именовању на листу (упор. горе под I 1.) Јер ово гледиште неизбежно води, као што ово горе већ видели, зацело неодржљивој консеквенци, да је именовани у сваком случају одговорни уредник, и да према томе о именованој подметнутога одговорног уредника не може ни бити говора.

По другој теорији, која као одговорног уредника сматра, без обзира на именоване, оно лице, које је односно једног одређеног броја одиста вршило уређивачку делатност (упор. горе I 2), наступа случај подметнутога одговорног уредника онда, када именовани ову делатност у погледу онога броја, на коме је именован, није вршио. Ово би решење на први поглед можда могло тамо задовољавати, где у обзир долази један једини уредник, који сам уређује цео лист; али чим имамо пред очима уредништво на више лица, долази довољно учење у врло велику невољу. Јер онда морамо одмах поставити питање: каква својства има уређивачка делатност, коју именовани мора да је вршио, да се не сматра као подметнути одговорни уредник? Да то баш не мора бити делатност главнога уредника, признаје се зацело једногласно. Да ли је давде можда потребно, да он уређује један нарочито важан и значајан део штампаног списа (на пр. уводне чланке или друге политичке чланке у једном политичком листу), или је довољно, да он у опште ма који део новина, можда само сеоћтон или чак само огласе уређује.[1]) Као што се види, ово

[1]) Став из разлога саме одлуке суђења.

[1]) Фактичка је при претресу § 18. казненога процеса о новинском закону о штампи у комисији са разних страна страшно важна на то, да приличесто прави духовни управљач једног великог публицис-

гледиште омогућавало би постојање приватних одговорних уредника исто тако свгурно као и она на првом месту споменута теорија.

По Листовој теорији (упор. горе 1 3) мора се као приватни уредник сматрати онај, који је на листу као одговорни уредник именован, а коме није у истини поверен врховни надзор над целокупним током редакцијских послова у томе правцу, да испитује садржину сваког броја у погледу њеног кривичног значаја. Ово гледиште заузима очевидно и Bülow (упор. горе 1 4).[1])

Али ни Лист ни Билов не занимају се дубље овим питањем, премда из њиховог учења горе изведени закључак по мисљењу не исцрпљује суштину ствари, него шта више потребује не само објашњења и дубљег испитивања, него и поправке и допуњавања. Јер дешава се да се и привидном уреднику *формално* повери врховни надзор над редакцијским пословима у реченом правцу. Међу тим та околност, да он овај надзор *фактички* не врши, за наше је питање принципијелно без значаја. Јер тако једно невршење дужности надзора могућно је и код правог одговорног уредника. За одговорног уредника може се тада према околностима казати да је немарљив с гледишта права о штампи, али његов положај као одговорног уредника остаје тиме недирнут. Са овога разлога не може невршење редакцијског надзора чинити полазну тачку за принципијелно разликовање између подметнутога и правога одговорног уредника.

Претпоставимо себи овај заједно у пракси могући случај.

Странац један намерава да код нас издаје неки часопис. Пошто ни он ни ко од његовог редакцијског персонала није упознат са нашим казненим законом, а он не би желео да с овим дође у сукоб, постави он домородца, личног казненом законику, који ће по узајамном споразуму пре штампања прегледати за часопис одређене чланке у томе погледу, да нема у њима чега казњивог. Ако би се код њега у овом погледу појавила сумња, онда је он дужан, да издавачу новина скрене на то пажњу, те да овај има могућности спречити штампање дотичнога чланка односно места у листу.

Може ли се постављање овога домородца са означеном дужношћу узети као постављање одговорног уредника? Је ли овај човек одиста одговорни уредник?

По моме мишљењу није, ако ствар у снему онако стоји, као што је представљено, т. ј. ако овај постављеник само има да издавачу новина да своје мишљење, а овај за тим сам врши утицај на садржину штампаног списа, па баш и кад би се он у сваком случају држао овога мишљења. Докле је односе између ове двојице такав, не може се дотични постављеник сматрати као одговорни уредник, него само као *правни саветодавац* издавача. Нешто би друго било, кад би се овоме допустило да непосредно утиче на садржину штампаног списа на тај начин, што би био оправљен да сам спречи све оно, што он сматра као неисправно са казнено-правног гледишта.

Ипак и ово не би било довољно. То јест одговорни уредник има, као што је горе изложено, још и друге дужности и не само овај нетаљни задатак, који му истина законом није изричито наметнут, али који се изводи из казнених норама о немарљивости у области права о штампи, задатак да спречана, да у штампани спис ништа не уђе, што је својом садржином противно одредбама казненога законика. Одговорни уредник има у погледу садржине штампаног списа и позитивне задатке, изглавито је пак он дужан старати се за уредно штампање исправака и званичних објава, у колико је ова обавеза законом прописана. Он је даље, самим природом, и оправљен и обавезан признати такве исправке и објаве ради овога циља. Због тога зацело није довољно, да је одговорни уредник у положају спречити штампање кажњиве садржине у спису, него он мора бити у стању, да одговори и осталим законом прописаним му дужностима, специјално давање по аустријском праву да прима за штампање одређене званичне и приватне исправке, као и наредбе и одлуке кривичних судова и других званичних претписа (§§ 19. и 20. зак. о штампи) и да се за њихово уредно публиковање стара.

У материјалном погледу карактерише дакле одговорног уредника баш та околност, да њему на *састављање садржине периодичнога штампаног списа* *како у негативном тако и у позитивном правцу у најмању руку такође утицај припада, да може испуњавати све дужности, које му закон у погледу садржине штампаног списа налаже.*

Из овога довољно јасно следује којам одговорности; он има двојаку преиспитану, једну формалну и једну материјалну. У *формалном* погледу потребно је, да је неко прямо одговорни уредништво, али у *материјалном* погледу мора исто лице имати такав утицај на садржину дотичнога штампаного списа, да може одговорити свима задацима, које закон ставља одговорноме уреднику. Према томе *одговорни је уредник онај, кога је подузетник (власник, издавач) периодичнога штампаного списа као таквог поставио, и да му одговарајућу власт да или на садржину у казнено-правном погледу и да испуњава остале законске дужности.*[2])

(НАСТАВЉЕ СЕ)

Превео
Д-р Д. Аранђеловић.

[1]) Мало ми је што могу констатовати, да је ово мишљење, које сам ја изложио већ у Sbornik věd právních a státních, св. VII. (1907) стр. 91 и сл. у немачкоме језику и Storch у 2. издању „Аустријска Државина Реченик" (чланак „право о штампи").

[2]) Goltd. Archiv, II. 43, S. 317.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Члан суда општине житно-поточке, пита:

„По члану 30. закона о општинама, на општинском збору имају право гласа сви пунолетни грађани — чланова општине, који плаћају државни најмање 15 динара непосредне порезе годишње, рачунајући ту и стаклени државни прирез, разуме се 75%.

Кад је суд саставио за ову годину, саставио гласачки списак општине житно-поточке, сходно члану 21. поменутог закона, нашао је да има 974 правна гласача, и такоме списак послао суду Провостепеном на потврду. Доцније, пак, уписао је у прировољни део поменутог списка још 55 гласача, самих беспрекорних лица — досељеника, који су скоро беспрекорно насељени у државној шуми а противно чл. 30. поменутог закона, јер они не плаћају никакву порезу држави, и на какаван начин Суд је Провостепени прокуцачки свима одобрио право гласа на општинским зборовима.

По чл. 70. поменутог закона, у свакој општини постоји општински одбор, и то у општинама од 500 до 1000 правни гласача закључно 24 одборника, преко 1000, 36.

Према овоме, општина житно-поточка, кад не би били ушли у списак ових 55 неправних гласача, имала би 24 одборника, а над су и ови узети, онда треба да има 36 одборника.

По приликом састава гласачких спискова ове године за наступајућу 1911. годину, сходно одредбама поменутог закона и пореских књига за ову годину, нађено је, да има 976 правних гласача, који је списак утврдио и Провостепени Суд.

Па како је била жалба на избор општинских часника поменуте општине, то је приликом доношења решења Државни Савет поништио избор 5 одборника услед блиског крвног сродства.

На основу решења Државног Савета, одбор општине одредио је избор ових 5 одборника.

Даље питам Уредништво Полицијског Гласника:

1. Да ли је правилна радња бив. општинског суда.

2. Да ли је правилна радња садашњег суда и одбора у погледу избора ових пет одборника.

3. Да ли се неће овај избор косити са чланом 70. закона о општинама, кад ова општина за 1911. годину нема број правних гласача ни до 1000, а камо ли преко овога броја.

4. Треба ли у опште и да се обави избор за 5 одборника, као и то: који посе одговорност за исправну радњу која се у сваком погледу коси са законом о општинама тим пре, што постоји чак наређење предпостављене полицијске власти, да се мора обавити избор ових 5 одборника, и напослетку шта ће бити са оних 6 одборника што их има више од одређеног законског броја?"

— На ово питање одговарамо:

По члану 27. под ђ. закона о општинама, избучни списак сталан је и важи од 1. јануара до 31. децембра сваке године.

Према томе, сви избори, који се одрже у току године, врше се по овоме списку, па према њему има да се одређује и број одборничких места у смислу чл. 70. поменутог закона.

Кад ово стоји, и кад је од стране надлежних власти већ извршен избор нових одборника на место оних, чији је избор поништен. (чл. 170. пом. закона) онда он има да се и изврши без обзира на то, што нова избучни списак, који ће важити тек за 1911. годину, смањује број одборничких места.

И како изабрани одборници остају на положајима три године (чл. 75. и 77.), то се њихов број неће мењати ни у 1911. години.

Тек ако би неко отпао на начин предвиђен последњим ставом чл. 78. могао би одбор донети одлуку да се његово место не попуњује с обзиром на чл. 70. закона о општинама.

Ако би се могло утврдити, да у састављању избучног списка за ову годину има злоупотребе, онда би била одговорна лица, побројана у чл. 28. по мери учешћа у томе послу.

II.

Суд општине жичке, актом својим Бр. 1512, пита:

„Механа манастира Жиче, дата је на јавној лицитацији под закуп за три године, за цену од 3.050 дин. што долази годишње кирија 1016·67 динара. Према оваком закљученом уговору имао би се и механски акцис 6% наплатити, што би износило 61·00 дин. годишње.

Ну како је уз ову механу дато и једна пекарница и један чаир од пет хектара земље, на које не би требало механски акцис наплаћивати, међутим у уговору није кирија подељена, то се моли уређивачко за објашњење:

Да ли треба механски акцис наплатити на целокупну годишњу кирију од 1016·67 дин. или треба накнадно вештачити предност кирије пекарнице и чаира, на ову суму од целокупне кирије одбити и на остатак акцис наплатити?"

На ово питање одговарамо:

Акцис механски наплаћује се само на механску кирију.

Како у овом случају није позната чиста механска кирија, то је потребно, ради правилне оцене, да се она сада пође путем вештачења.

Да не би било неугласице, вештачење треба са збрати вештачењима која се врше по грађанским споровима, на име: да по једног вештака изберу интересоване стране — општина и закупац механе а овако изабрана два вештака да изберу трећег.

III

Суд општине рачанске, актом својим Бр. 1017. пита:

„Члан 62. закона о шумама јасно гласи, да општинским и сеоским шумама управљају, према одредбама овог закона, надлежни органи и одбори општински, који у овом погледу подлеже државном надзору од шумске управе ових шумских округа, којима општинске или сеоске шуме припадају. А чл. 69. овог закона такође одређује, да сечење дрвета, сем домаће потребе, у општинским и сеоским шумама врше општине оферталном лицитацијом по одобрењу надзорне шумске власти и т. д.

Ова општина има случај продаје извесног броја дрвета, која је продаја извршена у свему по пропису предњих законских прописа т. ј. оферталном лицитацијом по решењу одбора по чл. 86. закона о општинама, које је отуђење дрвета одобрио и цео збор ове општине а и окружна шумска управа.

Продаја је извршена из шуме која је чиста својина општинска, и на коју шуму има и уредну судску тапију.

По поред свију правних чинилоца по закону о шумама из чл. 62. и 69. истог закона, у нету продају меша се и Господин Министар народне привреде и лицитацију не одобрава.

Суд моли уредништво да као предлагачу Полиц. Гласника у своме наредном броју изволи дати следеће објашњење:

Има ли право Господин Министар народне привреде, да се и он поред напред именованих правних чинилоца општинског одбора, збора и надлежне шумске управе меша у одобрење или неодобрење по све уредне оферталне лицитације о продаји извесног броја дрвета из општинске шуме, и ако има на основу ког законског прописа?"

На ово питање одговарамо:

По чл. 16. закона о шумама, Министар Народне Привреде надзира је управна власт у поспешивању, који се тичу шума.

Окружна Шумска Управа, према чл. 19. истог закона, мора да врши све наредбе Министра Народне Привреде, које се на шуме односе, те је, по томе, она само орган, преко кога Министар врши послове који проистичу из закона о шумама.

Кад ово стоји, и кад по чл. 62. општинске шуме стоје под надзором шумских управа, па се по чл. 69. и продају под надзором ових, оне су, онда, у правом реду под надзором самога Министра.

Отуда је и његово право, да води надзор над радом суда, одбора и збора, а не да се меша као што суд вели.

Ако се овоме дода и то, да по чл. 63. он одобрава привредне планове за општинске шуме, онда је његово право надзора још очигледније.

Да општине нису одрешених руку у располагању са општинском шумом казује и чл. 64. по коме Министар Нар. Привреде наређује попуњавање извесних места над то сам суд не уради; даље чл. 69. по коме он даје дозволе за подизање стружница и т. слично; чл. 73. по коме он одобрава постављање подшумара; и на послетку чл. 2. и 80. по којима је држана задржала то право надзора.

Према свему овоме, нека суд слуша ово што је Министар наредио, јер његове наредбе могу имати само једну тежњу, да што јаче заштити општински интерес.

Оволико се могло одговорити на предње питање, јер суд није отворено изнесене су наредбе министрове на да се према томе да прецизнији одговор.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Ако за двадесет дана, од дана кад је окружна скупштина одлуку донела, не буде донета одлука о њеној правилности, самим тим одлука окружне скупштине постаје извршном и о њеном извршењу има се старати начелник окружни заједно са окружним одбором.

Окружна скупштина округа моравског, на дан 24. септембра 1910. год донела је одлуку, да се 35 ha од земље окружне пољопривредне станице продају Пашној Кредитној Банци по 2000 дин. по хектару, ради подизања шећерне фабрике у Куприји.

Ова одлука достављена је надзорној власти 10. октобра 1910. године, и ова је нашла да не одговара закону из ових разлога:

У сваком округу, по чл. 1. закона о пољопривредним станицама, мора бити пољопривредне станице. Величину имања које је за станицу потребно, одређује по чл. 2. пом. закона Министар Народне Привреде.

Према овоме, не може се мењати без одобрења и решења Мин. Народне Привреде ни облик ни величина имања станице, јер је нужно претходно, путем комисијског мишљења, а на основу чл. 4. пом. закона и чл. 5. правила за извршења овога закона, утврдити, да ли пољопривредна станица на овако смањеном и измењеном имању може постојати и правилно вршити своје дужности.

Осим тога, по чл. 72. поменутог закона пољопривредне станице својина су округа, али право отуђивања окружног имања из последњег става чл. 137. закона о уређењу округа и срезова овде је ограничено наведеним законским прописима, те је и одлука окружне скупштине, којом је одлучено, да се један део имања станице прода, противна поменутим законским прописима.

С тога је надзорна власт ову одлуку на основу чл. 14. зак о уређењу округа и срезова задржала од извршења и сва акта послала Министру Унутрашњих Дела.

Министар Унутрашњих Дела, пре него би донео одлуку по овом предмету, тражио је мишљење од Министра Народне Привреде.

Министар Народне Привреде актом од 18. октобра 1910. године известио је Министра Унутр. Дела, да неће бити противан отуђењу овог окружног имања, али под условима:

1., да се што се на том делу окружног имања налази (као зграде, шума и остало) припадне пољопривредној станици;

2., да се од новаца, добивеног продајом овог имања, надиоји најпотребнија сума, којом би се набавио и станици предало све, што станици још треба, било у стоци, било зградама и т. д.

Министар Унутрашњих Дела, спроводећи овај предлог Државном Савету на решење, у смислу чл. 14. закона о уређењу округа и срезова, молио је, да се при решавању има на уму и он у тражењу Министра Народне Привреде.

Државни Савет пратио је акта овог предлога и не упуштајући се у расматрање истих, пошто је поменута одлука окружне скупштине према III. одељку чл. 14. закона о уређењу округа и срезова постала извршном, јер је у окружна скупштина донела 24. септембра 1910. год., а исту са односним актима Државни Савет примио је од Министра Унутрашњих Дела тек 21. октобра 1910. године.

Одлука од 27. октобра 1910. године № 10334

И за конституисање окружне скупштине потребан је изворни из чл. 74. закона о уређењу округа и срезова.

Окружна скупштина округа б.... сазвана је у редован састав за 20. септембар 1910. године, али тога дана није могла одржати први свој састанак, јер није било у довољном броју присутних посланика. Сутра дан, 21. септембра, А. Ж. и другови, посланици из среза к..... и в..... на броју њих десет, скупили су се у згради начелства, конституисали и положили заклетву, па потом позвали окружног начелника да отвори скупштину.

Начелник окружни нашао је, да је овај рад скупштински противан закону из ових разлога:

По чл. 74. закона о уређењу округа и срезова, окружна скупштина може пуноважно решавати, кад је у њеној седници присутна половина и један више од целокупног броја посланика из округа. Округ б..... има 22 посланика, као што се то види из приложених аката, као и то, да је избор окружних посланика у срезу п..... поништен, те је број сведен на 18., који би био довољан за решавање, да су у скупштини били присутни сви она посланици, чије је избор постао извршан.

Како пак осам посланика из среза гр..... и к..... нису присуствовали по позиву седници скупштинској, то скупштина није могла пуноважно решавати, нити се конституисати, јер присутни број од десет посланика није довољан за пуноважно решавање, пошто би у овом случају тај број имао бити 12.

С тога је решењем од 21. септембра 1910. год. № 7960 задржао од извршена целокупан рад скупштине, и цео предмет послао Министру Унутрашњих Дела на оцену и решење.

Министар Унутрашњих Дела, нашавши да је решење начелника окружног на закону основано, спровео је овај предмет Државном Савету на коначно решење.

Државни Савет нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано, па га је с тога, на основу чл. 14. закона о уређењу округа и срезова, одобрио.

Одлука од 2. октобра 1910. год. № 9714.

Казна над општинским поштаром за неодговарање редовног поштанског саобраћаја и неуредно вршење дужности, не може се изрећи на основу чл. 158. зак. о општинама, већ на основу правила о општинским поштама — чл. 126. зак. о општинама.

Записником о прегледу општинске поште б..... и рефератом чиновника среза п..... као и оригиналним дневником општинске поште, утврђено је, да је општинска пошта б..... примила једно писмо на паратин решење под бр. 76., упућено среској власти, прног маја 1910. год., а експедирала га државној пошти тек петог маја исте године. Међутим у том међувремену општинска пошта није имала никакког застоја, већ је, како се на поменутог дневника види, експедирала 2. маја 1910. год., али том поштом писмо бр. 76. није експедовано, већ је задржано до 5. истог месеца.

За ову неуредност окривљен је општински поштар К. К., и када је за то узет на одговор, изјавио је, да кривицу признаје, бранећи се да је ово случајна грешка.

Надзорна власт нашла је, да је К. К. овом својом неуредношћу, при вршењу званичне дужности, учинио кривицу, која би се имала казнити, у смислу чл. 126. закона о општинама, по начелствим правилима, прописаним од Министра Грађевина и унутрашњих дела; но како та правила нису још прописана, то му се казна има изрећи по чл. 158. зак. о општинама.

С тога га је председ. од 31. јуна 1910. год. № 11117, а на основу чл. 158. споменутог и на чл. 126. закона о општинама, казнила са 60 динара у корист државне касе.

По изјављеној жалби, III одсек Државног Савета, расмотривши како жалбу и пресуду, тако и акта овог предмета, нашао је, да се на жалитеља није могао да примени пропис чл. 158. зак. о општинама с тога, што за овај случај важи пропис чл. 126. истог закона.

С тога је на основу чл. 170. закона о општинама донео одлуку, да се ожалбена пресуда поништи.

Одлука од 6. новембра 1910. године № 9381.

Јос. К. Ст.

Мишљење опште седнице Касационог Суда

Од захтев г. Министра Пр ице од 2. октобра 1910. године Бр. 14809, да му Касациони Суд да своје мишљење о томе:

Које се ствари подразумевају под оним које закон штити по чл. 1. закона о накнади штете учињене злонамерном паљевином и намерним противзаконим поништајем ствари; односно, да ли све ствари у опште, које се налазе у атару сеоске општине, или у пољском имању варошке општине или само неке одређене, Касациони Суд на основу тач. 2. § 16. закона о своме устројству у својој општој седници од 19. октобра 1910. год. Бр. 11140, проучио је ово питање па је нашао:

„У члану 1. поменутог закона реч је о одговорности општине за штету приватном лицу учињену: 1.) злонамерном паљевином или намерним противзаконим поништајем необезбеђених ствари и 2.) крађом: стоке, земљоделских алата, хране (људске или сточне), воћа, живине, кошница и пољских ограда.

Питање се односи за први случај и тиче се предмета паљевине или поништаја за које закон везује одговорност општине. На ово: да ли општина одговара за накнаду штете саме ствари злонамерно запаљене или намерно и противзаконо уништене трећим лицем, или само извесних ствари, и онда којих?

Пре свега јасно је, да ова колективна одговорност по закону код варошких општина постоји само за штету на стварима изван вароши, у пољу, „на пољском имању варошких општина“, дакле не и за штету на стварима изван вароши. То ограничење закон не поставља и за сеоску општину, закон варире колективну одговорност за такву штету ствари „у атару сеоске општине“, не разликујући да ли су оне у самоме селу или изван села, у пољима која томе селу припадају. Истина у народном говору речју атар често се обележава само овај појас земљишта ово села на коме су имања сељана тога села, дакле оно што је изван села а овоме припада, или у законском смислу (чл. 5. закона о општинама) под атаром се разуме и село са свим пољима, која му припадају. У томе смислу и овде су очевидно употребљене речи: „У атару сеоске општине“, иначе би у закону било речено: у пољима сеоске општине, као што је за варошке општине речено. То за сеоске општине није могло бити речено и зато, што је још све једнако велики број села, чије су куће но свом атару сеоскоме, тако да село није прибрано и од својих поља одвојено.

Исто тако очевидно је, да се ово побројавање ствари (стоке, земљоделских алата, хране (људске и сточне, воћа, живине, кошница и пољских ограда), које се налазе у моменутом 1. члану овога закона, не односи на паљевине и поништај ствари него само на крађе. То јасно казује већ сам текст овог чл. 1., који је текст законом од 22. XII 1903. год. допуњен уношењем колективне одговорности и за штету крађом учињену. Том допуном није ништа мењан текст закона од 30. марта 1892. год. у погледу одговорности за накнаду штете паљевином и поништајем ствари причињене. Одговорност за штету паљевином и поништајем ствари причињену остала је, дакле, иста каква је и дотле била за све оне ствари за које је и пре постојала.

Иначе колективна одговорност за штету причињену паљевином и уништајем ствари не постоји за сваку ствар у атару сеоске или на пољском имању варошке општине. Закон ту одговорност општине ограничава на необезбеђене ствари, по-

ставља као погодбу то, да су ствари биле необезбеђене (која погодба у осталом, преди сад и у погледу колективне одговорности за штету причињену крађом ствари напред побројаних). Може бити само питање: шта закон разуме под необезбеђеним стварима? Касационо Суд налази да под необезбеђеним стварима не треба разумети ствар за случај такве штете необезбеђену под каквог завода за осигурање, него у опште необезбеђену усред самих прилика живота земљорадничког или сточарског привредника у атару сеоске општине као и у пољима варошких општина. Необезбеђене су ствари овде слично пропису т. 3. § 222. казн. законика, све оне које овакви привредници држе у пољу, уздајући се у јавну сигурност. И онда су необезбеђене све оне ствари, које се по природи земљорадничког и сточарског живота самога привредника држе у пољу, или и у селу, али не у самој кући где се станује. Куће у којима се станује, биле оне у атару сеоске општине или на пољском имању варошке општине, чуване су и самим тим становањем од пљачине и поништаја, па онда оне су, и све што је у њима обезбеђено већ тиме што су становању намењене. И онда очевидно под овај законски пропис о колективној одговорности за штету причињену пљачином или поништајем ствари најмање могу доћи механске зграде, сеоски дућани, магазе и сличне зграде са стварима у њима, јер оне по природи својој треба да имају се јог чувара, те их закон још у напред сматра да су обезбеђене, нарочито још кад то нису ствари земљорадника и сточара, које закон овде, устанављајући колективну одговорност за штету у атару сеоске општине и на пољском имању варошке општине, једино и има у виду. Али зграде које нису намењене становању, а служе потребама земљорадничким или сточарским као што су: воћњаци, амбари, млекарници, пајати, торови, пленик и кошаре, за случај пљачине и поништаја, долазе под овај законски пропис.

Друге разумевање како се и Касационом Суду чини, не би одговарало циљу закона и учинило би немогућним и сам закон. Поред земљорадника и сточарâ у селу се све више развијају сва облици трговине, привреде уопште. Једна трговачка магаза, или механа и каква дућанска радња може износити предност водњу би једва могло поднети да плати село у чијем је она атару. Тако исто мора се одсудно одбити да је овом закону била намера да колективном одговорношћу заштити виде које варошани подижу у атарима сеоских општина или на пољским добрима варошких општина. Те објекте на сами сопственици по правилу не остављају без чувара, нити има смисла да их закон колективном одговорношћу селобљава од те дужности".

М. Л. Р.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Министарство Иностраних Дела у Румунији, известило је наше власти, да је у Србији прогнат **Пару** (звала да Праул) **Босничи**, кројач, родом из Кладиштов (Кладова или Кладушинце) Он је стар 25 година, средњег раста, косе загасито плаве, очију гракрастих, у оделу је селачком. Ант начелства варошког Бр. 19964.

Мидрат Милојевић, пазарџијски радник у Загребу, покрао је своме газди Поповићу ове ствари: пар одела од усгаслог штофа са отворено прикм пругама, један мајан шешир од усгаслог сламе, један нотес и лог Кавсе Лутрије Бр. 3261.

у округу крајишком, који је у Турну-Северину био осуђен на затвор због крађе.

Капо није искључена могућност, да се под оним именом крије лице, које је и овде чинило важнија дела, то му износимо слику из доба док је било у затвору.

По подацима, које је о себи дао овај Парву, он је рођен 1887. године, те сада може имати око 23 године.

ТРАЖИ СЕ

Боривоје Радовановић, поштар у оставци, из Лесковца, отишао је од своје куће 3 новембра ове године, и сада се не зна где је.

Он је висок, сувоњав, браду брије, очију смеђих, крупних, косе прне, носу дели на средини, носа мањег, брвона малих смеђих, стар оно 29 година, у оделу је грађанском.

Ант начелства округа врањског Бр. 19952.

ПОТЕРЕ

Антоније Милисављевић, бивши пиљар из Пожаревца, а сада осуђеник Београдског Казненог Завода, побегао је 5. овог месеца са рада на стрелишту.

Он је стар 26 година, средњег раста, косе, очију и образа прних, а брвона риђих.

На себи је одео један бели гуњ, једне беле чизмице и капу.

Ант Управе Београдског Казненог Завода Бр. 7010.

Мита Трајковић, тежак из Горње Отуће, среза ћићијског, окрајчан је за дело покушаја убиства, али се налази у бегству.

Но напрешкоја крађи Мидрат је побегао.

Он је родом из Крагујевца, стар 20 година, раста средњег, развијен, у опште приказаст, брвона малих.

Деспеша начелника среза белочког Бр. 16963.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побегом лишта учине најживљу потеру, и у случају проналажења стражарно их упуте властима које су потеривне изиле, с позивом на означене бројеве аката или деспеша.

КРАЂА СТОКЕ

Михаилу Николићу, из В. Лукање, украдена су два вола из шупе. Један је стар 8 година, длаке жуте, а други је стар 7 година, длаке бело-саве.

Деспеша начелника ср. нишавског Бр. 20111.

Радиу, удови Ивановића Недановића, из Пругова, ноћу између 26. и 27. прошлог месеца, украдена је из штале једна кобила длаке прноземене, матора 5 година, без жига и роваша.

Деспеша начелника среза моравичког Бр. 21570.

Светозару Савићевићу, из Ћурћина, украдена је 30. пр. месеца једна кобила длаке дорнтасте, матора 10 година, са жигом „К." положено, без других роваша.

Деспеша начелника ср. лепеничког Бр. 27327.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове крађе и предлежне.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

уредник Милорад А. Вујичић.

БРОЈ 48. и 49. У БЕОГРАДУ, СУБОТА 25. ДЕЦЕМБРА 1910. ГОДИНА VI

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се плаћа у напред, а то најмање за пола године код свију полицијских власти, а износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у износу 12 динара годишње За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви **„Полицијског Гласника“** не продају се. Рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, поставити:

за полицијског писара друге класе среза темнићског Мирослава Жупањевца, полицијског писара исте класе среза јасеничког, округа крагујевачког, по молби;

за полицијског писара друге класе среза беличког Ђорђа Протића, полицијског писара исте класе среза темнићског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза колубарског, округа београдског, Душана Живковића, полицијског писара исте класе Управе вароши Београда, по молби;

за полицијског писара треће класе среза јасеничког, округа крагујевачког, Јеремију Станковића, полицијског писара исте класе среза беличког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза рађевског Животу Спасојевића, полицијског писара исте класе начелства округа пожаревачког, по молби;

за полицијског писара друге класе Управе вароши Београда Драгомира Савића, полицијског писара исте класе начелства округа подринског, по молби;

за полицијског писара треће класе среза ћићког Милутина Милића, полицијског писара исте класе среза колубарског, округа београдског, по службеној потреби; и

за полицијског писара треће класе начелства округа пожаревачког Димитрија Нешића, полицијског писара исте класе среза рађевског, по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 16. децембра 1910. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, а по саслушању Министарског Савета решено је:

да се Илија Поповић, полицијски писар прве класе среза ћићког, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја с пензијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 16. децембра 1910. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, решено је:

да се Аврам Тодоровић, полицијски писар друге класе среза пожешког, на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда, отпусти из државне службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 16. децембра 1910. год. у Београду.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу новембру 1910. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда, у току месеца новембра ове године извршено је у Србији:

1. **Убистава** 35
2. **Детоубистава** 2
3. **Нехотичних убистава** . . . 4
4. **Покушаја убистава** 24
5. **Разбојништава** 14
6. **Силовања** 3
7. **Тешких телесних повреда** . 19
8. **Пљевина** 87
9. **Опасних крађа** 189
10. **Злонамерних поништаја туђих ствари** . . . . . 12[1]).

Од наложених дела пронађено је:

Убистава	32	или	91·7%
Детоубиства	1	„	50 %
Нехотичних убистава .	4	„	100 %
Покушаја убистава . .	24	„	100 %
Разбојништава	12	„	92·9%
Силовања	3	„	100 %
Тешких телесн. повреда	19	„	100 „
Пљевина	17	„	19·6%
Опасних крађа	58	„	30·6%
Злонамерних поништаја туђих ствари	0	„	0 %

Највећи број **убистава** извршен је помоћу *ватреног оружја* (**16**), затим помоћу *оштрог оруђа* (**13**) и *тупог* (**5**). За један случај *оруђе* је непознато[1]).

Узроци са којих су ова убиства извршена јесе: у *невољности* *живи* за 20 случајева, у *осети* за **2**, и по **1** у *одбрани части*, у *частољубљу*, у *ирнсему званичне дужности*, у *користољубљу*, у *душевном растројству*, у *љубомори* и у *домаћој расири*. За шест случајева узроци су непознати.

Посматрана према месцима у којима су извршена наложена убиства јављају се: у срезу подунавском **4**, у срезу прокупачком **4**, у срезу посавском округа ваљевског **3** (1 непронађено), у срезу космајском **2** (1 непронађено), у срезу деспотовачком **2**, у срезу моравском округа пожаревачког **2**, и по **1** у сребовима: грочанском, јабланичком, гружанском, расинском, копаоничком, левачком (непронађено), ресавском, посаво-тамнавском, јадранском, пожаревачком, млавском, зубљанском, качерском, орашком, болевачком (непронађено), добричком, косанчиком и у вароши Београду.

Детоубиства су извршена по **1** у срезу јабланичком и у вароши Београду (непронађено).

Нехотична убиства су извршена по **1**, у сребовима: врачарском, посавском округа београдског, златиборског и у вароши Београду.

Покушаји убистава извршени су: у срезу космајском **2**, у срезу неготинском

---

[1]) Дела оних у прошлој години месеца новембра било је:

1. Убистава	28
2. Детоубиства	3
3. Нехотичних убистава	2
4. Покушаја убистава	28
5. Разбојништава	4
6. Силовања	2
7. Тешких телесних повреда	8
8. Пљевина	67
9. Опасних крађа	195
10. Злонамерних поништаја туђих ствари .	12

[1]) Иначе меп непознати мотив.

2, у срезу млавском 2, у срезу таковском 2, у вароши Београду 2, и по 1 у срезовима: пчињском, лесковачком, јасеничком округа крагујевачког, посаво-тамнавском, пожаревачком, подунавском, прокупачком, косаничком, пригорском, моравичком и у варошима: Крагујевцу, Шапцу, Ужицу и Чачку.

Сва ова дела извршена су у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена: у срезу тамнавском 2, у срезу крајинском 2 (оба непронађена), у срезу таковском 2, у срезу подунавском 2, у срезу косаничком 2, и по 1 у срезовима: подгорском, лесковачком, нишавском и у вароши Београду.

Силовања су извршена по 1 у срезовима: лесковачком, лепеничком и пригорском.

Тешке телесне погреде извршене су: у срезу грузанском 2, у срезу левачком 2, у срезу подунавском 2, у срезу ужичком 2, у срезу пригорском 2, у срезу жичком 2 и по 1 у срезовима: посавском округа ваљевског, колубарском округа ваљевског, пореч ком, кључком, пожаревачком, таковском и бољевачком.

Паљевине су извршене: у срезу параћинском 7, у срезу трнавском 5 (све пронађене), у срезу врачарском 3, у срезу посавском округа београдског 3, у срезу грочанском 3, у срезу лепеничком 3, у срезу грузанском 3 (2 пронађене) у срезу нишавском 3, у срезу рамском 3 (све пронађене), у срезу подунавском 3, у срезу колубарском округа ваљевског 2, у срезу посавском округа ваљевског 2, у срезу неготинском 2, у срезу расинском 2, у срезу ресавском 2, у срезу моравском округа нишког 2 (1 пронађена), у срезу белопаланачком 2, у срезу поперском 2, у вароши Пожаревцу 2, у срезу хомољском 2, у срезу орашком 2, у вароши Ужицу 2, у срезу жичком 2, и по 1 у срезовима: посмајском (пронађена), подгорском, пчињском, јабланичком, лесковачком, крагујевачком, (пронађена), брзопаланачком, трстеничком, копаоничком, темнићском, бањском (пронађена), посаво-тамнавском, мачванском, млавском, голубачком, дубањском (пронађена), качерском, зајечарском, прокупачком, добричком (пронађена), аранђеловачком, пригорском и у варошима: Ваљеву, Неготину (пронађена) и Ћуприји.

Вредност свих ових паљевина износи око 23.400 динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Пожаревцу 16 (7 пронађених), у вароши Београду 14 (6 пронађених), у срезу пчињском 11, у срезу ресавском 9 (2 пронађене), у срезу жичком 8 (5 пронађених), у срезу пожаревачком 7 (1 пронађена), у срезу беличком 6 (1 пронађена), у срезу хомољском 5, у срезу колубарског округа ваљевског 4, у срезу пчињском 4, у срезу лепеничком 4, у срезу подунавском 4 (2 пронађене), у срезу бољевачком 4, у срезу посавском округа ваљевског 3, у срезу тамнавском 3 (2 пронађене) у срезу масуричком 3 (1 пронађена), у срезу лесковачком 3 (1 пронађена), у срезу кључком 3 (2 пронађене), у срезу неготинском 3, у срезу копаоничком 3, у срезу зајечарском 3, у срезу тимочком 3 (1 пронађена), у срезу пожешком 3 (1 пронађена), у срезу ваљевском 2 (1 пронађена), у вароши Врању 2 (1 пронађена), у срезу крагујевачком 2 (1 пронађена), у срезу брзопаланачком 2, у срезу трстеничком 2, у вароши Ћуприји 2 (1 пронађена), у срезу деспотовачком 2 (обе пронађене), у срезу темнићском 2, у срезу параћинском 2 (1 пронађена), у срезу алексиначком 2 (1 пронађена), у срезу нишком 2 (1 пронађена), у срезу нишавском 2, у срезу лужничком 2, у срезу посаво-тамнавском 2, у срезу голубачком 2 (1 пронађена), у срезу загланавском 2, у срезу ужичком 2 (обе пронађене) и по 1 у срезовима: посавском округа београдског, колубарском округа београдског, (пронађена), грочанском, косанској (пронађена), власотиначком, јасеничком округа крагујевачког (пронађена), грузанском, крајинском, ражањском, леваћком, моравском округа нишког (пронађена), сврљишком (пронађена), белопаланачком (пронађена), јадранском (пронађена), рађевском, мачванском, поцерском, моравском округа пожаревачког (пронађена), млавском, рамском (пронађена), добричком (пронађена), прокупачком (пронађена), пригорском, трнавском (пронађена), и у варошима: Крушевцу, Зајечару (пронађена) и Ужицу.

Вредност ових крађа износи око 20.800 динара.

Злонамерних уништења туђих ствари било је: у срезу темнићском 3, у срезу ражањском 2 и по 1 у срезовима: посавском округа београдског, тамнавском, крагујевачком, посаво-тамнавском, зајечарском, добричком и драгачевском.

Вредност ових уништених ствари износи око 1300 динара.

Поред изложених дела у току месеца новембра ове године извршено је у Србији и 10 **самоубистава** и то: у вароши Београду 3, и по 1 у срезовима: посавском округа ваљевског, лесковачком, крајинском, нишком, млавском, качерском и орашком.

Ова самоубиства извршена су: *вешањем* 3, *отровним оружјем* 3, *тровањем* 3, и *дављењем у води* 1.

А узроци њиховом извршењу леже: *у рђавом материјалном стању*, за 3 случаја, *у душевном растројству* за 2, *у туђи* за 1, *у старачкој немоћности* за 1, *у дугој болести* за 1 и за 2 случаја узроци су *непознати*.

Покушаји самоубистава извршени су по 1 у срезу моравском округа пожаревачког и у вароши Београду, *оштрим оруђем* и *тровањем*, а узроци су: *страх од казне* и *частољубље*.

Општи преглед до сад изложених дела овакав је:

Текући број	ОКРУЗИ	Убиства	Детоубиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Тешке телесне повреде	Паљевине	Опасне крађе	Злонамерна уништења туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	2	—	2	2	—	—	10	4	1	—	—
2	„ ваљевски	3	—	—	—	3	—	2	4	14	1	1
3	„ пожешки	1	1	—	2	1	1	—	3	11	—	1
4	„ крагујевачки	1	—	—	2	—	1	2	7	9	1	—
5	„ крајински	—	—	—	2	2	—	2	4	9	—	1
6	„ крушевачки	2	—	—	—	—	—	—	4	7	2	—
7	„ моравски	4	—	—	—	—	—	2	11	14	2	—
8	„ нишки	—	—	—	—	—	—	—	2	4	—	1
9	„ пиротски	—	—	—	1	—	—	1	5	5	—	—
10	„ пожаревачки	2	—	—	2	—	—	1	5	6	1	—
11	„ пожаревачки	4	—	—	3	—	—	1	9	14	—	1
12	„ руднички	2	—	—	2	2	—	1	2	—	1	—
13	„ смедеревски	5	—	—	1	2	—	2	1	4	—	1
14	„ тимочки	1	—	—	—	—	—	1	1	11	1	—
15	„ топлички	6	—	—	2	2	—	—	2	7	1	—
16	„ ужички	—	—	1	2	—	1	4	1	9	—	—
17	„ чачански	—	—	—	2	—	—	2	7	9	1	—
18	Управа града Београда	1	1	1	7	1	—	—	—	14	—	3
	Свега:	35	2	4	24	14	3	19	87	169	12	10	2

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 18. децембра 1910. године Број. 2208. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Али не мора ни то једино средство бити употребљено. Ако дужник, после извршене продаје чију цену купац није измирио, исплати повериоце за чији је рачун продаја била (§ 478. а.), онда власт неће другу продају одређивати: ову не могу тражити повериоци, јер су измирени, а не може је тражити ни купац на лицитацији, јер одређивање друге продаје на његов трошак и штету није никакво његово право већ је то право дужника и његових поверилаца. У овом смислу постоји и једна одлука Државног Савета од 24. Фебруара 1904. год., Бр. 1457.[1]).

Што се, пак, тиче питања, да ли поверилац имаду право одустати од понове продаје без пристанка дужниковог, не одустајући, у исти мах, и од својих потраживања, за њега важи оно исто што смо казали за слично питање код пре продаје, питање којим се бави § 478. а.,

б). *Како се врши нова продаја.* Нова продаја, као засебна и одвојена процедура, врши се онако исто као и прва продаја. Прописи који вреде за једну вреде и за другу, због чега овде немамо што ново да кажемо. Рећи ћемо само ово двоје: прво, да извршна власт, и ако је она већ, поводом прве продаје, тражила од суда извештај о теретима (§ 472.), треба да се, и пре објаве друге продаје, обрати суду у истом циљу, пошто, између момента када је тражен први извештај и момента када се нова продаја одређује, по правилу протече доста времена, тако да, осим ранијих терета, има сада, на описаном или описаном добрима, можда нових терета које ваља, такође, објавити по §-у 472., систем који смо ми, на своме месту, већ критиковали; друго, нову продају треба, осим лица о којима говори § 478., саопштити индивидуално и купцу на чији се трошак и штету врши друга продаја: како је он, због обавезе која на њему, по §-у 484., лежи у случају ове продаје, нарочито у овој заинтересован, то је разумљиво што се позив на ту продају мора њему лично доставити. Да приметимо, најзад, и то: да се на другој продаји могу продавати само она добра која су била предмет прве продаје: власт не би могла тим добрима додати још нека нова добра која би се, са њима заједно, продала на другој продаји. Ова продаја не би се могла звати друга, нова, ако се она не би тицала апсолутно оних истих добара која су била првом продајом обухваћена: у полико би, у тој другој продаји, било добра која нису проданана у претходној продаји, та, друга, продаја не би била друга, већ прва продаја.

в). *Разни исходи друге продаје.*

Овде се могу предвидети три разна случаја: цена на другој продаји равна је цени на првој продаји, или је од ње мања или је, најзад, од ње већа. Да прегледамо сва та три случаја.

Први случај: Цена на другој продаји иста је као и на првој. У овом случају при купац исплата потпуно из обавезе; обавеза која је на њему лежала да надокнади евентуални мањак који би се на другој продаји показао (§ 484.) отпада, пошто мањка тога нема. Наравно, ово под условом: прво, да први купац доплати трошкове и интерес који дугује, на цену од њега на првој продаји понуђену, од дана када је ову требао положити, или, да цена на другој продаји буде, у границама тих трошкова и интереса, већа од цене на првој продаји, и *друго*, да други купац цену коју је на другој продаји понудио заиста и плати. Иначе, ако он то не би учинио, те би морало доћи и треће продаје, евентуалност коју ћемо ниже расмотрити, при купац може поново доћи, наспрам поверилаца (односно дужника), у обавезу, или, боље, у том случају могла би се његова обавезаност и даље продужити. Дакле, ослобођење првога купца од обавезе овде је условно.

Други случај: Цена на другој продаји изнела је мања него на првој. Тај други случај регулисан је, можемо рећи индиректно, §-ом 484., по коме друга продаја бива „на трошак и штету купца". На штету купца, то значи да је купац у обавези да плати ону разлику између прве и друге цене. Повериоци (односно дужник) имаће тада посла са два лица: са оним које је добро купило на другој продаји, и од њега ће они тражити наплату онога што је оно, као другу цену, понудило, и са купцом на првој лицитацији, од кога ће тражити измирење оне диференције у ценама.

Какав је основ обавезе првога купца да положи мањак који се показе поновном продајом?

Француски правни аутор Boitard мислио, да ту диференцију при купац има да плати на основу обавезе коју је, на првој лицитацији, преузео на себе да плати понуђену цену. Та обавеза лежи на њему и ако је било нове продаје. Он се не пије, наравно, могао ослободити не плативши цену, јер каква би иначе та обавеза била, кад би њено постојање зависило од воље дужникове? Дакле, купац на првој лицитацији има ту своју обавезу да испуни, и он је испуњавао тиме што доплаћује, уз лицитациону цену на другој продаји, мањак између оне и прве цене. (Boitard, Colmet-Daage et Glasson, *op. cit.*, II, p. 501).

Нама изгледа да обавезу првога купца да положи ову диференцију у ценама не треба тако схватити. Јер, пошто обавеза првога купца да плати излицитарану цену има свој основ, своју связаш, у обавези повериоца односно дужника да га начине сопственаком пописаног добра, то те обавезе сада нема, јер нема ни њеног основа: пописано добро купио је други.

Ми мислимо да обавеза првога купца да плати речену диференцију има за основ накнаду штете. Сваки уговор садржи у себи прећутну обавезу обеју страна уговорница, да ће свака од њих накнадити евентуалну штету коју би, због неизвршења обавеза које је она уговором на се узела, друга страна могла претрпети. Тако је и код уговора о продаји и куповини. Када се тај уговор раскине, онда престају између странака сви правни односи који су њим били креирани, осим оних које се тиче накнаде штете. Накнада штете обухвата ту ону корист коју би имао уговорац, да је уговор извршен и коју он губи услед незавршења уговора.

Какву сада штету трпе повериоци, у случају друге јавне продаје која је дала мање него прва, због купца на првој лицитацији? Они губе оволику суму новаца за коју се цена на првој продаји разликује од цене на другој продаји, губитак који они трпе услед незавршења уговора од стране првога купца. Јер, да је овај положио излицитарану цену, као што је то био дужан учинити, они ту штету не би претрпели. За ову солуцију је француска јуриспруденција (Cass. Req., 24 juin 1846. Dalloz, 46,1. 257; Nimes, 30 janvier, 1861. Dalloz, 61,5. 239). У осталом, при купац, када би повериоци могли, као оно у француском законодавству, да траже наплату цене коју је он излицитирао и из његових личних добара, морао би платити ту цену у свој својој потпуности.

Како се наплаћује од првога купца она диференција у ценама између двеју продаја?

Да кажемо, на првом месту, да, за ту диференцију, купац на првој лицитацији одговара не само положеном кауцијом, ако је ову положио (§ 479.), већ и осталом имовином својом. Кауција је главни циљ тај да се изврши орган изври у забиљности лицитанта као таквог — ма да, у самој ствари, може лицитант не бити обвиљан купац, и ако је дао кауцију — и тек на другом месту кауција служи и за измирење оне штете коју купац евентуално може дуговати повериоцима због тога што је на другој продаји добро нашло јеатиније него на првој. Законодавац, у §-у 484., у вези са §-ом 465, тач. 6., сталиа, на један тако несумњив начин, на терет купцу са прве лицитације сву штету која би се поновном продајом могла показати, да аргументат, изведен из онога касуса §-а 481. да „А ако продаја остане у снази, а купац цену не положи, него буде нова продаја имања на његову штету по §-у 484-ом, кауција ће се употребити на измирење трошкова око нове продаје и штете ако штете буде, што би се са новој продаји добила цена мања. (Замена од 14. Јула 1898. год.)", није ни мало конкудентан за то мишљење: да би купац на првој продаји, за мањак који би се другом продајом показао, одговарао само у граници положене кауције. То што, у предњем случају, власт купцу са прве лицитације кауцију платити неће већ ће је употребити за измирење евентуалне штете коју би друга продаја показала, никако не значи да се та штета, ако би она била већа од кауције, неће моћи наплатити из осталога имања купчевога, не значи другим речима, да купац одговара, за

[1]) Мих. Вукићевић, Збирка Одлука Државног Савета, стр. 134. и 135.

штету из §-а 484., само у мери положене кауције.

Зато и јесте била погрешна пресуда једног врховненог суда (од 2. Марта 1902. год. бр. 5940.) којом је тај суд био одлучио, да купац на првој лицитацији одговара, у случају друге продаје, само кауцијом. Суд је, између осталога, сметнуо са ума и разлику која би, без икаквога разлога, постојала, у таквој интерпретацији §-а 484., између купца који је положио кауцију и онога који уопште положио није: ми знамо, из §-а 479., да су извесни лицитанти ослобођени давања кауције. Како би један такав лицитант, ако би он купио поновно добро, одговарао за случај нове продаје, када он никакву кауцију положио није? То би значило, по том врховненом суду, да он не одговара ништа за евентуалну штету која би се показала новом продајом, осим већ ако би се узело да и такви лицитанти одговарају у оној мери у којој би, према схватању тога суда, одговарали дакле и они који ослобођени кауције; али ово би било већ одступање од тумачења које је тај суд поставио: да купац одговара за другу продају само кауцијом, што, наравно, претпоставља, да има кауције, да је она депонована.

Апелациони Суд, са разлогом, преиначио је ову пресуду и донео другу [II. Одељење] којим је утврдио да купац на првој лицитацији одговара за све трошкове и штету која би се показала новом продајом. Ову пресуду Апелационога Суда одобрио је и Суд Касационни [II. Одељење, решење од 24. Октобра 1902. г., бр. 8278.][1]). У истом смислу, то јест да купац који не положи изицитарану цену одговара за све трошкове ако нове продаје као и за цео мањак који се том новом продајом покаже, имамо и пресуду Апелационога Суда (I. Одељење) од 19. Августа 1903. год., бр. 3258.: та пресуда преиначила је пресуду једног врховненог суда који је био пресудио да је купац одговоран, за трошкове и штету која би се новом продајом показала, само у мери кауције. На гледиште Апелационога Суда, у истом питању, стао је и Суд Касационни, који је пресуду Апелационога Суда, у том делу њеном, одобрио [решење I. Одељења од 22. Јануара 1904. год., бр. 9050.][2]).

Међутим, изгледа да је, у једној другој парници, Касациони Суд стао на гледиште да купац, у случају §-а 484., одговара само кауцијом. И заиста, у једном свом решењу, од 12. Децембра 1902. г. бр. 28357., Шабачки Врховнени Суд вели овако: „Кад је нарећењем §. 481. грађ. суд. пост. предвиђено, да се само кауција може употребити на подмирење трошкова и штете, ако купац од куповине одустане, па се на доцнијој продаји изицитарана мања цена и т. д.....“ упућујући, на основу таквог тумачења §-а 481., тужилачку стечајну масу да она, као слабија у праву, поведе спор против купца на пров. лицитацији од кога је она тражила целу диференцију између прве и друге продаје, диференцију која је била изнад положене кауције. Ово решење Шаб. Суда одобрио је и Касациони Суд 22. Априла 1903. год., бр. 2596., у чему је, као што је горе објашњено, Касациони Суд погрешио.[1]) У том смислу, да купац одговара за све трошкове и штету у случају нове продаје, имамо и две одлуке Министра Унутрашњих Послова, једна од 24. Августа 1885. год., бр. 10096., а друга од 6. Новембра 1884. год., бр. 11641.[2]). Напослетку, то је и мишљење Сталног Правничкога Одбора [при Министарству Финансија], у његовом одговору од 25. Фебруара 1902. год. на питање Министра Финансија од 18. нст. месеца бр. 462.: чланови тога Одбора били су се поделили само када је била реч о томе, да ли се сва штета која се другом продајом покаже може наплатити без судске пресуде, зан они су били једнодушни што се тиче обавезе купца на првој лицитацији да одговара за све трошкове и штету коју он проузрокује неполагањем цене, услед чега је дошло до нове продаје.[3])

Тешке је, и, због тога, дискутовање питање које смо већ горе истакли: како се наплаћују, од купца на првој лицитацији, они трошкови и штета који се покажу другом продајом? Да ли се они могу наплатити одмах, егзекутивно, без суђења и судске одлуке, или се, пак, претходно против тога купца мора водити спор и добити извршна пресуда судска, која ће се, потом, ако је купац драговољно не изврши, принудно наплатити по прописима главе XVIII. Грађ. Суд. Поступка?

§ 465. Грађ. Суд. Пост. побраја тражбине које се могу наплатити без судске пресуде или решења. У тачки 6-ој тога параграфа стоји да се без судске пресуде или решења може наплатити „штета, која би се према § 484. новом продајом показала“. Ми знамо, да се под штетом ту разуме, у главном, она разлика у цени између прве и друге продаје, што значи да се та диференција наплаћује без судске одлуке. Другим речима, повериоци нису дужни тражити претходно од суда осуду онога купца на плаћање речене диференције, већ се њихово право на ту диференцију сматра као извршно, тако да полицијска власт, ако је купац после опомене по би мирним путем изранио, има да приступи егзекутивној наплати.

Ово схватање тач. 6. § 465. које је, по нашем мишљењу, једино тачно, није примљено од свију. Неки правници казале да се, и поред нарећења §-а 465. тач. 6., не може диференција у ценама између прве и друге продаје наплатити без судске одлуке. Све што може полицијска власт овде учинити без одлуке судске, то је да задржи купчеву кауцију на рачун отплате казате диференције. Ако, пак, диференција износи више, онда за онај виших морају повериоци тражити и добити од суда одлуку судску која ће се моћи наплатити, тек када извршном постане.

Питање о смислу §-а 465. тач. 6. поставило се је у једној прилици и пред Сталним Правничким Одбором, и чланови Одбора поделили су се односно значења тога законског прописа. Да додамо да је већина била за прво а мањина за друго мишљење.[1])

(наставиће се)

Ж. Перић

---

[1]) С. Јанић, Грађански Судски Поступак, Полицијски Гласник, год. 1904., број од 5. Септембра стр. 274. и 275..

[2]) С. Јанић, ор. cit., Полицијски Гласник, год. 1904., број од 19. Септембра, стр. 288. и 289..

[1]) С. Јанић, ор. cit., Полицијски Гласник, год. 1905. број од 5. Септембра, стр. 275..

[2]) С. Јанић, ор. cit., Полицијски Гласник, год. 1905., број од 20. Мај. стр. 156..

[3]) Милан П. Драговић, Може ли извршна власт наплатити, без судске пресуде, ову штету која се по § 484. Грађ. Судског Поступка покаже новом продајом, Бранич, год. 1902., број за Јуни, стр. 55.. „Купац, који по извршеној јавној продаји, не положи изицитарану цену, одговара за штету, која би се показала новом продајом, и то по само положеном кауцијом већ и другим средјем знаћем.“ — Одлука Државнога Савета од 24. Септембра 1904. год., бр. 7409., у Мил. Вукићевића, Збирка одлука Државнога Савета, стр. 120..

[1]) И разлоге навише и разлоге мањине навео је Милан П. Драговић, у напред наведеном броју Бранича (год. 1902., број од Јуна, стр. 65.). Разлоге већине (који су свиталиани г. г. Рад. Фалиновић, судија Касационога Суда, Дрег. Атанасковић, судија Апелационога Суда, Рад. Попс-Драгић, адвокат и потписати) ми су:

„То је једно од установних начела, да расправљање приватно-правних спорова сваки у атрибуције судске власти (чл. 37.). Од тога начела учинили је изузетке у §-у 465. грађ. суд. пост. У овом прошту законодавац набраја случајеве у којима правила, да извршна власт може приступити принудној наплати само на основу извршне одлуке судске (пресуде или решења), неће добити правило, то јест у којима такво правило може бити, па да нема извршне судске одлуке. Од овог случајева у том §-у предвиђених ово се овде тиче само онај последњи јер он јасним има карактер приватно-правног спора.

„Та шеста тачка §-а 465. гласи овако: Без судске пресуде или решења може се наплаћивати „штета, која би се према § 484. новом продајом показала.“ Како ово се на шеста нарећена и онога из §-а 484. вели, законодавац претпоставља да онај који је на јавној лицитацији ито добро купио не положи ману у року законом одређеном (§ 483. грађ. суд. пост.) и да је извршна власт одредила другу продају истога добра на трошак се за то добро добије мања цена него на првој продаји. Разлика између прве и друге цене то је та штета на коју иде § 465. и 484. Нема сумње да штета обухвата ово ту диференцију у ценама. То се види из § 484. нада се он донеде у року см §-ом 483. ист. зак. Прва од та два нарећења гласи: „Ако купац готов новац не положи у одређеном року §-ом 483., изицитарано добро поново продаје на трошак и штету купца, и то најдаље за месец дана. (Допуна од 14. Јуна 1898. год.)“ А друге зак садрже опану одредбу: „Изиђе ли на другу продају већа цена од прве, тај виши, поврх се трошкови ово зога добиђе, биће у вашу купчина и повериоца.“ Оба ова нарећења предвиђају евентуалност, које може доћи на друга продаја. И нада друге, § 483., прецизира виши у цени уопште нове продаје, те расправља такав случај, посумљаш је на прва од та два прописа, § 484. претпоставља случај мањка, који стаје на терет купцу на првој лицитацији. Најзад да ово под штетом § 465. рачуна, види се и из § 484. (допуна од 14. Јуна 1898. год.), у чијем се другом ставу та фиа вели „...купцу ће се употребити на измирење трошкова ово нове продаје и штете ако штета буде, што би се са новом продајом добила мана цена.

„Јасно је дакле, и о томе не може бити дискусије, да о тој штети говори § 465. тач. 6.

„Ту штету свеси нуже, што је сасвим логично, Јер он је дужан испрати повериоца за чије је рачун продаја извршена, ово ово који је на првој продаји опуштио. Ако он те цену не исплати, онда се она ова наплаћује, или ако бива и код других ванјних обавеза, на имовине потоне, са том само особеношћу у овом случају, што се та наплата врши пропуштом на добра која је он на лицитацији купио, а на негове сопствене, домаћинске имовине само онај мањак између прве и друге лицитационе цене,

Један случај примене § 122. у вези са § 182. крив. зак. кад председник општинског суда или имет вршећи патролу злоупотребе своју власт.

Поред других атрибуција општински је суд, као што је познато, по закону о општинама (члан 91.) месна полицијска власт, која је позвана да се стара о јавној безбедности и о одржању реда и мира у општини рада спокојства грађана.

Као превентивна полиција општински је суд дужан да предузима све потребне мере за спречавање казнених дела и у опште свега што би могло бити опасно за јавну безбедност грађана или пореметити јавни мир и поредак, а спада у дужност превентивне полиције.

Вршећи ову дужност превентивне полиције, општински суд одређује патролу, која као што је познато, обилази са дежурним иметом рејон општине и сва јавна места у истом где се људи скупљају. Ова патрола има дужност да свако сумљиво лице које нађе по јавним местима, путевима, улицама, доведе у општину ради извиђаја ко су она лица, ако су непознатна, нарочито да нису учинила какво казнимо дело.

Исто тако, она патрола има право да лица која ремете ред и поредак и у опште учине или намеравају да учине нешто што би пореметило јавни мир и спокојство грађана, доведе у општински суд ради даљег поступка. Ова права и дужности општинских органа који врше патролу бивају по некад предмет судске расправе у оптужењима суда пошижу поједина приватна лица на основу члана 28. устава против општинских чланова, кад налазе да су они вршећи ову дужност повредили њихову личну слободу и злоупотребили своју власт.

Није место да овде испитујемо узроке привичним делима ове врсте које учине општински органи при вршењу ове дужности. Напомињемо само то: да они случајеви оптужења општинских органа због злоупотребе власти при вршењу патроле и повреду личне слободе нису ретки, и ако су често пута она оптужења неоснована. Мотиви из којих општински органи вршећи ову дужност патроле, учине погрешку или баш и саму кривицу за повреду личне слободе према појединим приватним лицима различни су и многоструки. Бивало је случајева, као што смо то виђали у неким оптужењима које смо судили, да је лично нерасположење и освета било прави мотив нарушенима све врсте које учине општински органи у вршењу своје службе. Али се више пута ове погрешке и кривице учине баш и услед самог неразумевања својих права и погрешног схватања дужности од стране општинских органа који су учинили она дела.

С погледом на либералне одредбе члана 9. устава о личној слободи и заштити личности од протиа законих поступака власти, одговорност дотичних органа за повреду личне слободе, с једне стране, и циљ државе: одржање мир и безбедности грађана, која је гарантована сним члановима друштва, с друге стране, — права и дужности општинских органа који врше ову дужност патроле заслужују увек особиту пажњу управне власти и тачно детерминисање. Нужно је сваки пут, нарочито кад управна власт издаје наредбе општинским судовима о одређењу на-

---

Разлоге, нам, мишљење [illegible] Ник. Трпковић, судија врховтешког суда овр. Београдске, Мих. Јовановић, судија простог. Суда за Град Београд) били су они:

„Не сламомо се с мишљењ, да се без судске пресуде може паплаћивати и из другог имања купчеве осим кауције, па ипак, пошто ова разлика, која овде пракнжом друге продаје неокретног имања, кад на тој цена имала друго мала но на првој продаји.

„Ово је тачно и потврано по закону.

„Међутим, поменуту чини § 465. тач. 6. грађ. суд. поступ., где каже: „...без судске пресуде или решења новог се (...б) штета, која би се прма § 454. новом продајом показала.“ И према томе, изиђа, да се и без судске пресуде, или решења, може наплатити штета, која би се показала новом продајом.

„Али тако исто стоји:

„Вала закти интерпрет кажеве § 465. тач. 6. грађ. суд. поступак.

„То нарећ ене пада у ово време кад је важио грађ. судски поступак од 12. фебруара 1860. год. № Збр. 4431ЦС 1281, јер по том поступку, то је било опште нарећ ене, генерално, али се тада при јавним продајама није ни полиција кауција, па је и могао бити, да се штета, која би се појавила новом продајом, могла наплаћивати, без судске пресуде, из имања купчевог.

„Доцније, измене од 14. Јула 1873. год. (Зборник XXXIII, стр. 1281, под § 478. грађ. суд. пост. ствара су изузеће за кадиетаре при јавној продаји, а код § 481. грађ. суд. пост. да се штета при јавној продаји има наплатити из кауције. Те измене сетано су и при измјенама од 14. Јула 1898. год. само што је под § 481. грађ. суд. пост. додајте и категорија: или наплати нашло, да се та штета наплаћује из кауције, јер тамо тај измена гласи: А код продаје остано у стаиа, а купац пису не положе исто було поза продаја имања на начину штета по § 454., изузиђа ће се употребити на подмирење трошкова ове нове продаје и штете, ако штета буде, или би се на новој продаји добила нова цена.

„Овим измјенама случаји је и ограничен је овај изузи и генерални значај § 465. тач. 6. грађ. суд. пост., па старом правном принципу: да изузиђа захтијева тијесна рачуна — lex posterior derogat priori.

„Према овоме, дакле, поменуте измене, поништиле су и судске пресе наплате штете без судске пресуде, и своје значај тог законског прописа само за то, да се однося на ову кауцију купчеву, а не и на кауцију или ма, на другоме имању купчевом. Ово последње, питање је решоносна овера, које покажуј ако на овога питања, као примјена питања.

„Са свим, дакле, разлога, који се основају на позитном правном принципу, да се изиђа нарећ ене законско нема ранија, — и измјена ово:

„— Да се од приста купца, на може изузиђа, без судске пресуде, наплати ово штета, која се по § 454. грађ. суд. пост. показа новом јавном продајом.“

ред ба, изиђа, ако се у ствари, ако су ствари, ако се у ствари, ако се у ствари, ако се у

троје због макакавих узрока, и. пр. учестаних крађа у општини, скренуте пажњу општинским судовима: да се органи који се у истој одређују строго пречу у границама својих права и дужности због могуће одговорности којој се они могу наложити баш и при савесном вршењу дужности, по услед немогућег *неразумевања и погрешног схватања* своје службе, коју им треба објаснити. Ово је нужно и с тога, што се ослужени чланови над прекораче своја права и учине кривицу, као што ће се ниже видети из једног случаја, који овде потпрамо, по ненад браће и закашњају за наредбе старије управне власти о хватању сумњивих лица и одређивању патроле, које су по ненад збила тако законске да им доносе могу и да послуже као аргумент одбране баш и онда кад је дело учињено намерном злоупотребом власти и на казнивих мотива. Један такан случај ослужена општинских чланова за злоупотребу власти при вршењу патроле, у коме су се ослужени чланови бранили наредбом полицијске власти о хватању сумњивих био је и овај који ниже саопштавамо, држећи да може бити од поуке онима који би услед *потрешног разумевања*, једино из *претерване ревности*, без доброне намере, могли учинити слично дело: т. ј. нанети повреду личне слободе коме појединцу и бити кривично одговорности.

М. С. председник општине Б. и Р. кмет у истој општини ставили су под суд и ослужени за то: „што су ноћу између 1. и 2. Јуна пр. год. на путу сеоском у Б. код „новоног ђоба“ пресрели тужиоца Ж. и још њих пет, и без икакног писменог решења општинског суда или друге власти, задржали тужиоце од пута, потерали их у судницу, претресли им кола код механе, и по том их пустили да иду слободно“.

Ослужени Р. признаје да је као дежурни кмет са патролом у којој је било више наоружаних људи заустављао тужиоце на путу те ноћи од којих му се један јавио и кога је познао и знао да је поштен човек, потерао их све судници и кад су дошли до механе ту им је ослужени М. председник претресао кола, што и М. признаје и како је познао тужиоце као своје суграђане и ненашавши ништа сумњиво на њихов протест пустио их да иду слободно.

Оба ослужена бранили су се на претресу и на испиту код истедног судије да је постојала наредба среске власти о хватању рђавих људи и одређивању страже да ноћу обилазе по селу и атару, те да хвата сумњиве људе и њих да се казне или не деси и да су према томе имали право и дужност да тужиоце који су ноћу ишли задрже и претресу.

Суд је нашао:

„да је признањем ослуженог Р. а и признањем ослуженог М. код истедног судије и исказима сведока доказано: да је ослужени Р. као члан општинског суда са наоружаним људима са којима је ово у патроли ноћу између 1 и 2. Јуна пр. год. пресрео тужиоце на путу, који су ишли на колима у Б. и без икакне њихове кривице не казујући им узрок зашто их задржава од пута, потерао их у судницу силом своје власти уз помоћ одређених лица у патроли и тако их терали на 500 метара до општинске кафане, где су тужиоци на њихов протест заустављени; да је председник М. претресао кола тужилаца и по том им допустио да могу ићи и да су тужиоци о овоме задржаву одмах у механа известили присутне грађане.

„Оцењујући ову радњу ослужених М. и Р. и њихову одбрану да су они вршећи дужност у интересу јавне безбедности имали право на овакан поступак, суд налази: да ослужени нису ничим доказали да су они имали права и дужност да тужиоце, своје суграђане, који су ишли у Б. на колима својим послом задрже од пута и терају судници. Ослужени се и не бране тиме да су тужиоци учинили какву кривицу због које би имало места интервенцији власти и задржаву њиховом од пута већ наводе само то да је патрола у којој су били и они имала дужност да их задржи.

„Она одбрана ослужених нема никаке законске предности јер се наредба среске власти и општинског суда о вршењу патроле односила само на сузбијања лица која прше крађе и друга кривична дела и за која би се основано посумњало да су то учинила.

„Ослужени Р. и сам признаје да му се тужилац Ј. јавио из кола по су они и где путују, па иак и ако је познао тужиоце да су то његови грађани села Б. и да нису симњиви, спречио их у одласку за Б. где су пошли да се туже главној контроли против општинског чаншиства и противзаконо потерали их у судницу без икакног писменог доказа о кривици тужилаца или акта о њиховом задржаву од пута.

„Па како је лична слобода грађана уређена уставом и законом прописани случајева у којима власт има права да позајма грађане, задржана их од пута и претреса, од којих случајева овде није приједан, то у овој радњи ослужених што су тужиоце који су мирно ишли на колима у Б. пресрели, потерали их у судницу и претресали њихова кола, без икакне њихове кривице и без оказишћења на ову радњу, *стоји дело које је казнено по § 122.* у вези са § 132. кр. зак. јер су ослужени противзаконом задржавањем тужилаца од пута и претресањем њихових кола повредили њихову личну слободу и злоупотребом своје власти принудили тужиоце да трпе нешто што по закону нису били дужни“.

Са ових разлога првостепени суд осудио је ослужене Р. и М. по наведеном законском пропису сваког са по 150 дин. новчане казне, коју ако не могу платити трећњом имања да им се иста замени сваком са по 15 дана затвора узмањуће 10 дин. у један дан затвора.

По жалбама осуђених и државног тужиоца Апелационом Суд пресудом од 15. Септембра т. г. № 4040. нашао је: да је пресуда првостепеног суда према оптуженом Р. на закону основана поред разлога у истој изложених још и по томе: „што је по сведоби сведока оптуженог Р. тужиоце не само зауставио на путу и потерао заједно с колима у општинску судницу, већ кад су они стали пред кафаном и почели протестовати што их тера у судницу, он је тужиоца Јована ухватио за руку, вукао га и по том довикивао: „куде у пис“ и тек кад се појавио председник оптужени М. ствар се свршила само на прегледу и претресу кола.

„Кад се још узме у обзир да тужиоци нису те ноћи тумарали по околини села, већ колима ишли главним друмом за Београд, онда је очигледно да је оптужени Р. злоупотребио своју власт и својим поступком принудио тужиоце да нешто трпе што по закону немораху да трпе, јер према постојећој наредби среске власти патрола је била дужна само да мотри на крчаве сумњивих људи и ноћно тумарање безпосличара, а не и да без законских основа задржава људе од пута и тоји их у апс. Ако је имао разлога да посумња да тужиоци немају крадених ствари у колима, могао је извршити преглед на месту где их је срео, а не да их враћа у село и издаје наредбе за хапс.

„Кад овај стоји онда сви називи приписани које је бранилац оптужених подвео у незадовољству и на претресу доследења којима хоће да утврди неисправност тужилаца, а умесности поступка оптуженог Р. без утицаја су, јер без одзива на раније владање по неких од тужилаца, оптужени није смео овако поступити.

„Али узимајући у обзир с друге стране наредбе среског начелника под утицајем којих оптужени је могао претерати у својој ревности, Апелационом Суд налази: да је оптужени пресудом првостепеног суда строго казњен и стога му се казна има смањити. — § 39. и 40. крив. зак.

„Према оптуженом М. пресуда не одговара закону.

„Исказана напредниеновних сведока и осталим ослењењем утврђено је против оптуженог М. само то, да је он извршио преглед у колима тужилаца и то тек пошто их је оптужени Р. дотерао до кафане. Он даклe у ранијим поступцима није учествовао нити је у том смислу издавао какве наредбе већ је то све сам вршио оптужени Р. Само пак прегледање кола од стране његове као председника општине воље патроле није кажњиво, нити се може узети да су тужиоци услед тога нешто трпели што по закону нису морали да трпе, јер та његова радња у свему одговара постојећој наредби среске власти која је надана поводом учесталих крађа. По свршеном прегледу он је тужиоце одмах отпустио и казао им да могу ићи и они су продужили пут за Б.

„Према овоме оптужени М. има се по § 241. кривич. пост. ослободити као невин. Са ових разлога и оних у пресуди првост. суда у колико се овим не мењају, Апелационом Суд пресудио је: да се опт. Р. казни са 50 динара новчане казне у корист државне касе, што ако не могне платити $^1/_3$ имања да буде 5

„дана у затвору, а отпуженог М. осло„бодно као невина“.

Ону пресуду Апелационога Суда одобрио је и Касациони Суд.

Као што се види из горњег случаја у истом је нађено: да председник или кмет вршећи патролу, и ако постоји наредба о хватању сумњивих, немају право да свако лице која нађу нађу у путу терају у општинску судницу без икакког оправданог разлога, просто за то што им се учини као сумњиво, јер та сумња треба да је основана. Под претпоставком да је кмет Р. баш и без икакке рђаве намере, схвативши наредбу о хватању сумњивих, буквално, потерао тужиоца у судницу, за то што су му изгледали сумњиви, он се као што се види из горњег случаја инак огрешио о своју дужност и прекорачио своју власт због чега је и кажњен по § 122. кр. зак.

Ну, ова одредба § 122. кр. зак. и суштине је генерална, јер овај деликт злоупотребе власти о коме је реч у истој, није из ближе одређен: „чиновник, који „своју власт злоупотреби те кога неза„конито притвори, да што год тера или чини „или да не чини, баће кажњен новчано „до сто талира или лишењем звања“.

У глави XI крив. законика „о злочинствима и преступањима чиновника у званичној дужности“ набројана су дела која чиновник може учинити у вршењу дужности и прописане казне за исте. Но, како се поред ових набројаних дела могу учинити и друга, која чиновник учини злоупотребљујући своју власт, то је за такве преступе постављено поменуто опште наређење. Али како овај појам злоупотребе власти није из ближе детерминисан у овом законском пропису, то су могуће разне тешкоће у примени, нарочито ако би се горњи изрази о злоупотреби власти узели у ширем (екстензивном) смислу, јер би се, у таквом ширем значењу, као дело из овог §-а, могла узети свака незаконита радња коју чиновник учиња у дужности, као н. пр. пропуштање да се изврше какве формалности које је закон ставио у дужност каквом чиновнику при извршењу какве радње. Ми знамо да је бивало случајева да су извршни органи који врше јавне продаје били опуживани и стављени под суд за неизвршење извесних прописа, по којима нису поступили при овој радњи, извршењу јавне продаје, н. пр. извршили продају покретности без претходног саслушања дужника о томе шта одређује за продају. Таква радња чиновника, макар да је незаконита, вршена без икакке рђаве намере, једино из *погрешке примене* закона или пропуштања (omissio) извршена нечега што је по дужности требало претходно извршити, у суштини *је quasi*-деликт, који повлачи само грађански одговорност за накнаду штете према приватном лицу, које је услед ње нешто претрпело, но не и деликт из § 122. кр. зак. као што би се то могло узети ако би се горња генерална одредба о злоупотреби власти узела у ширем смислу. Цитирани изрази: „своју власт злоупотреби, те кога незаконо принуди“, морају се данас најстриктније тумачити и под овим деликтом разумети: *само ону незакониту радњу или поступак, коју своју незаконитошћу фигурира толико да очигледно показује намеру чиновника да својом незаконитом радњом повреди какво приватно право и власћу коју има учини намерно какву неправду, због које приватно лице што претрпи.*

Један старији наш коментар кривичног законика[1]) овако објашњава горњу одредбу:

„Под именом злоупотребљења власти „разуме се и случај кад ко преварно каке „да има власти нешто да учини, само да „са тим другога на што принуди, па „и. пр. извршитељ дође коме да узме неку „ствар да прода, наведећи лажно да му „је власт заповедала то да чини, а то само „у тој цељи чини, да овога чију ствар „хоће да продаје, на што принуди.

„Злоупотребљење власти и онда је кад „ко неће да ради оно што по дужности „требао би да ради, а то да тиче кога „на што принуди.

„Принуда може се учинити и претњом „само она треба да има свезе са званањем, „са влашћу принудитеља“.

У овоме списку треба давде и схватати поменуту одредбу § 122. кр. зак.

Милош М. Станојевић
судија.

ЈЕДАН СЛУЧАЈ ПОГРЕШНЕ ПРИМЕНЕ КАЗН. ЗАКОНА

(свршетак)

Овако поступање и одлуке полициске и судске власти су према нашем мишљењу погрешни и неправилни. Предмет ове расправе је то, да докаже: у чему су погрешне овакоп поступања и ове одлуке суда.

I Погрешке код иследне полициске власти.

Спремајући се да уважем на погрешке и неправилности процедуре и одлуке у моменутом кривичном делу пре свега хоћу да објасним да ту погрешку полициске власти у томе, што је ово дело просте крађе оквалификовала као опасну, и ако је она мало позанашнија инак не мислим да јој упишем у по грешку. Погрешка ованс природе, признајем, могућа је. Она се шта више може десити и код судова који колегијално раде уз принципи јавности и усмености поступка, и имајући пред собом цео често богат материјал претходне истраге. Да је така грешка могућа код иследника треба само замислити тежак положај у коме се он у истини налази имајући пред собом често само непотпуне знаке кривичног дела, без иканих трагова о учиниоцу и начину извршења дела. Сем тога у овом случају така је погрешка прво лако могућа јер је у закону постављено разликовање између просте и опасне крађе in concreto врло тешко наводнило. Ово с тога што се појам разних врста просте крађе врло често граничи и додирује са појмом опасне крађе а много пута и засеца у њега. Сем тога сам појам привичног дела крађе јесте један од најосјеснијих у кривичном праву. Али иследна полициска власт је неће погрешила у томе, што никако није узела у расмотрење однос Миланов према кривичном делу. Он се у овом случају појављује као повређен исто тако као и Алимпије. Крађом коже он је оштећен као сопственик у исто време као што је Алимпије оштећен као држалац. Према томе пол. власт требала је и њега сматрати као приватног тужиоца. Ова погрешка искачче у толико више, што је пол. власт делу придала неју важност по суд, оквалификовавши га као опасну а не просту крађу као што је то суд доцније нашао. Па баш и у истини да је тако, да у овом случају треба на приватног тужиоца сматрати само Алимпија, и да у овом приватно-правном спору Милану не треба признати никако право, већ да њему стоји само до воље да особеном грађанском парницом тражи накнаду штете од Алимпија, — инак је пол. власт погрешила у томе што према тако нађеном стању ствари није наплатила таксу од приватног тужиоца Алимпија као што то налаже напомена 3. код Тбр. 227. зак. о таксама. Признати Милану право тражење накнаде штете одговара начелима грађанског права но он је на то онлашћен и по основу § 10. крив. зак. по ком је овај, који је калимим делом оштећен, овлашћен да тражи од кривца накнаду те штете и без обзира на то хоће ли каква казна кривца постићи или не. Појам кривца овде обухвата како краљ.ића, који је извршио акт противзаконог присваја.ања тако и држаоца који је доложно или кудопсно дело. Значи да према § 10. кр. зак. одлука судска донета по кривичној части према томе није меродавна за доказивање штете у колико нарочита законске прописи противно не наређују. Али узета ствар овако да Милану не треба признати право странке, у овом кривичном процесу значило би лишити га не само једног материјалног права већ и извртати смисао одредбе казненог закона о крађи и утаји. Из оваког схватања може произаћи читав један комплекс најразновиснијих тумачења противречности као што ће се видети у току излагања. Узимимо случај да је А имао 100.000 динара, која је сума била једина и целокупна његова имовина. У исто време он је имао код себе 20.000 дин. које му је поверио Б. Сад претпоставимо да њему украду свих 120.000 дин. Ако Б-у признамо само право грађанско-правног тражења накнаде штете од А, а овај не дође до регреса од крадљивца, то онда пошто нема одкуда да врати поверени новац, Б ће остати без свога новца. У оном измишљеном случају А и у оном напред наведеном конкретном случају Алимпије ни у ком случају се не би могли сматрати као утајари једино с тога што је ствар њима поверена и што је постанком ствари из њиног притежања она бесправно отуђена правим сопственицима ствари. Оно што проистиче из тога факта што је ствар њима на чување предата

[1]) Цвејић, „Објашњење казн. законика“.

јесте обавезна да је држалац поверену ствар требао чувати од сваког квара и штете као bonus pater familiae у смислу § 570, гр. зак. и обавезе да је под изнесним условима одговоран за квар и штету у ст. § 575. грађ. зак. Чак би у грађанско-правном спору због накнаде штете сопственику од држаоца, питање о начелном праву накнаде било спорно и сумљиво. Обавеза накнаде штете морала би се *несумљиво утврдити* јер по § 575. гр. зак. држалац „*за случај*, који он одвратити није могао, он не одговара". Под случајем се овде свакако неће разумети само vis maior. Узимимо тај случај да се држалац стицајем свијех околности (услед „случаја") ослободи грађанско-правне обавезе накнаде штете, а према напред наведеном схватању ако се тако опитеђеним сопственику и у правичном спору одрече право стране, онда не значи ли то *законом* га лишити не само одбране својих интереса већ и самих добара која сачињавају тај његов интерес. Друго је већ ако у теме, што је ствар отуђена правом сопственику има дозволе или куловане радње, удела државотвог на чега би проистекла његова несумњива кривична одговорност, а с тиме и обавеза на накнаду штете. У овом случају би држалац при дозволном дедању (н. пр.: при договору с крадљивцем) био утајач према сопственику, а према лицу којем се послужио био би саучесник. —

Овим смо у исто време начелно утврдили да је Милану требало признати право стране у овом кривичном процесу.

II Погрешке код суда.

А. При доношењу решења о стављању под суд.

Погрешке учињене од полицијске власти до подношења тужбе суду поновљене су и одобрене и од стране суда како приликом доношења решења о стављању под суд, тако и код иследног одбора па и на претресу. Сом именс квалификацији дела, суд, целим својим поступком није више мењао стање ствари утврђено претходним иследењем. Па иако таким својим поступком суд је приликом доношења решења о стављању под суд (тако рећи нехотно) учинио ове погрешке:

1) код се из акта претходног иследења, и то на протокола саслушања Алимпија, Милана и Станимира види, да је за украдену козу Мелентије био сопственик, онда је требао пратити акта иследнику на доследење те да наревно утврди да ли се по овом делу има сматрати за тужиоца и Милан или не; и

2) том приликом ако иследна власт утврди да се Милан не може појавити као приватни тужилац, онда да од Алимпија који је оптуженом био ујак према § 235. казн. зак. у в. пар. 1. и 3. код у. бр. 272. наплати таксу по тужби, пошто се дело у том случају може извидети само на приватну тужбу сродника, која мора бити снабдевена прописном таксом ако се хоће да тужба има своју правну важност. А ако пак према стању иследењем утврђеном нађе да и Милану треба признати право странке онда да га као таког ex officio саслуша. У том случају иначе за прив. тужиоца Алимпија има места наплати такође по тужби његовој. Према овоме би целокупна ствар овако изгледала: Алимпије се појављује као тужилац за украдену овцу, а Милан за украдену козу. Алимпијева тужба стуза у процес по наплати такође, јер се кривично дело према њему навиђа и казни само на његову тужбу, док Миланова тужба на против ступа у процес ex officio и по њему се даље има радити по званичној дужности тако да би и сам опоштај Миланов према учиниоцу био без вредности и ономе неби помогао. — Међутим суд, а исто тако и полицијска власт ни у ком случају нису могли узети да онаква најава оштећеног Милана, како он Станимира и не тужи и не тражи од онога пикавих накнада, може имати ту последицу да се Милан у процесу не појави као приватни тужилац. И ако суд нигде нарочито није поменуо да је овако узео иначе иследење и одлуке показују да је суд тако рећи нуждно заиао у ове грешке. — Важно је овде напомену ти да би одустанак од тужбе прив. тужиоца Алимпија према § 235. казн. зак. имао вредности у погледу украдене овце као својине и украдене козе као држ. ине Алимпијеве; али, у погледу украдене козе као својине Миланове неби имао важности пошто овде у погледу Милана неби имало места примени § 235. казн. зак. Једино у случају да је и Милан са оптуженим сродан у степену поменутом у § 235. (односно § 50.) казн. зак., одустанак Миланов би имао важности и заустави даље иследење.

Б. Код иследног одбора и на претресу.

Кад је иследна полицијска власт пропустила испитати и Милана, која је оштећен овим делом и сматрати га као тужиоца, то већ није требало пропустити да се учини у току извиђања пред иследним одбором. Све означене погрешке иследне полицијске власти иследни је одбор требао да исправи. То му је у осталом била и законска дужност. Иначе иследни одбор могао је припремајући дело за главни претрес учинити све оно што неко доцније утврдити да је колегијум судски требао учинити приликом доношења решења о стављању под суд. Пракса иследног одбора код свију наших пристојених судова клони се по правилу томе да ништа не дира у материјал прикупљен претходним истрагом, и да не мења стање утврђено, целокупним иследењем до предаје акта иследном одбору. Отуда иследни одбор у овом случају ништа није учинио у погледу прибирања новог доказног материјала и измене дотле утврђеног стања ствари. На овом је месту згодно да поновимо да онака пракса највише и чини да се претреси у масама код нас одлажу, јер се тек на претресу у велико) величини случајева утврђује оно што је у истрази код иследног одбора пропуштено. —

На претресу, пошто је залатак претреса да целокупан доказни материјал непосредно поново, провери и прокритикује, суд је имао прилику да бар том приликом исправи дотадашње погрешке. Бар ту, пошто је се поновa утврдило да је и Милан као сопственик повређен у своме праву овим кр. делом, суд је требао и њега узети за приватног тужиоца. То што Алимпије није хтео да положи таксу по тужби као сродник могао је према томе оправдано повући за собом ту последицу да суд сматра да његова тужба и *не постоји*, али саме у толико у колико он сам долази као приватни тужилац у овом прив. процесу. По овлашћењу §-а 235. казн. зак. прив. тужилац Алимпије као сродник могао је од тужбе за себе одустати и даље суђење зауставити. Непоштавањем таксе и одустанком од тужбе иследење се прекида у погледу дела у колико се по том делу појављује као прив. тужилац Алимпије, а то је у погледу украдене овце за коју је он сопственик и украдене козе за коју је само држалац. Но тај одустанак или непоштавање таксе по тужби не би имали никакве важности у погледу прив. тужиоца Милана и оптуженог, јер је Милану коза украдена као сопственику. Исто тако и сам Милан не би могао за себе одустати од тужбе као што је то учинио Алимпије, јер се у погледу крађе козе њему извршене као сопственику, извиђање има и даље настанити и то ex officio. —

Видели смо како је суд схватио ово дело. Аргументација за такав поступак суда положена је на погрешној основи. Суд је у решењу свом (као што смо поменули), отпустио оптуженог испод суђења јер је нашао, сматрајући да тужба приватног тужиоца Алимпије и не постоји услед положене таксе по *истоj*; да је иследење започето без приватне тужбе у престаљеном делу које се извиђа и суди само на тужбу приватног тужиоца. Појављеног другог тужиоца Милана није могао узети овако поиршно, тако да његова најава „да је украдена коза била његова својина"[1]) не може утицати на ток иследења, квалификацију дела и одлуку судску „с тога што је иста (— коза —) била у притежању — тору — тужиоца Алимпија, што то оптуженом није тада било познато и што је Милан изјавио да он и не тужи оптуженог"[1]).

Овде је суд учинио две погрешке: Прву, што је погрешно растумачио дефиницију појма крађе из § 220. казн. зак. Тамо се поред осталог каже да је крадљивац онај који ствар „*из туђег притежања*" узе итд. Ове су речи уметнуте у дефиницију поглавито зато да означе разлику између крађе и утаје, јер та глава казн. зак. говори о обома, и о крађи и о утаји. По томе оне не означују да крађе има само тамо где се ствар „из туђег притежања" узима као што је то суд узео у овом конкретном случају. На овај начин пар. ако се држаоцу украде ствар према истоме би постајала крађа, док према *правом сопственику* не би било крађе, јер исти тобож није имао ствар „у притежању" у моменту противзаконог присвојења. Но ствар треба овако схватити: ове су речи [— „из туђег прите-

[1]) Цитат из решења судског.

жања“ —) поглавито зато као што је поменуто да означе разлику између крађе и утаје. Код крађе се ствар узима из државине сопственикове, а код утаје се кривац већ налазио у државини, пошто му је ствар поверена пре извршене утаје. — Но поменути став одлуке судске је и нелогичан на разлога што тражи да је отуђеном пре извршена дела било познато да је украдена поза својина Милановa ако би се хтело да то утиче на квалификацију дела. Дакле при утврђивању постојања дела крађе у сваком оваком конкретном случају према нарећењу суда треба приступити утврђивању овог битног психолошког елемента: да ли је крадљивцу било познато да је на украденој ствари други полагао на како право, на ако није, онда је он противзаконо оштетио само оног из чијег је непосредног притежања ствар узео. Нар. двојица имају право сопствености на истој ствари и ствар се налази код једног, од кога је лопов украде. Сад, по поменутој логици суда ако је лопов знао за сусвојински однос онда и овај други сусопственик има право да се пријави као страна у процесу, а ако није знао онда не. Значи: да је лопов *тај, а не суд)* који има да цени приватно-правне односе лица према стварима итд. Да су ти разлози неосновани, мислим, да не треба више но доказивати. Овим разлозима суд није требао да се руководи јер крадљивцу је била једино намера противзаконо присвајање. Да може бити крађе потребно је само крадљивац да зна да је ствар туђа, јер на сопственим стварима као и на стварима, које нису ни у чијој својини крађа је немогућа. — Друга је погрешка што је суд у разлогу „и што је Милан изјавио да он не тужи оптуженог“ уважао (изгледа да извесног само степена) овај Милановoм одустанак од туђбе, који је безвреднoсан као што смо то напред показали. Милан није могао одустати од туђбе баш да је и хтео јер одустанак његов нема оних битних реквизита из § 235. казн. зак.

Закључак:

Надамо се да смо своје мишљење у изнесеном конкретном случају јасно исказали и своје читаоце убедили и задовољили. Инак дозвољавамо и друкчије тумачење и увиђеј изјављујемо да ћемо се поклонити пред разлозима који нас о противном убеде и покажу да смо били на погрешном путу. — На крају овога, хоћемо да се користимо приликом, на да у овом закључку изведемо неке даље и средње консеквенције полазећи од општих момената (материјалних и формалних) изложених до сада. Напомињемо да се ове споменеа односе на извесне случаје поникле из извесних специјалних српских односа који као такви нису расправљени ни у општој науци казненога права (формалног и материјалног), а скоро ни у нашем законодавству. Бар нису јасно и прецизно регулисани у нашем законодавству. Ово неколико напомена што ће за овим да дођу биле су отежице и сметње расправљању кривично-правних спорова код нас и оне су од своје стране допринеле несигурности и колебљивости наше судске праксе.

1. Случај. Ако је покрадена ствар на којој двојица имају право сопствености или се један појављује као сопственик а други као држалац, па је само један од њих сродан, онда туђба овога није потребна да би се власт покренула на изпитање. Изпитање ће се предузети ex officio али само у погледу оштећеног несродника. Сроднику знак остаје право да у туђу грађанске парнице тражи накнаду штете а у кривичном пак спору он може бити позван и саслушан само као сведок кад нема његове туђбе. Иначе и њему иштта не стоји на путу да се у кривичном процесу појави као тужилац, само његова туђба подлежи изјављању таком према закону о таксама и § 235 кр. закона. — У погледу одустанака од туђбе несродника, ту одусталост од туђбе несродника има само грађанско правну важност у погледу досуђивања накнаде штете и трошкова томе који одустаје, иначе ће се дело због несродника, као што је поменуто извијати ex officio. У погледу сродника дело ће се кривично извијати само на његову туђбу. Одустанку има места само у погледу сродника у колико је он тим делом оштећен. — На страну захтев криминалне политике да код кривичних дела крађа и утаја (изузев само мање, исутиће), с обзиром на опште — социјалну важност својине, чијој су заштити и намењене одредбе о крађи и утаји, не треба дозволити одустанак од туђбе никоме на ни сродницима. Ова у многоме процесно-правна привилегија сродника у погледу крађе и утаје не одговара генералној и специјалној превенцији како цивилу казне. Изузи, да те одредбе о крађи служе таман противно намени који им је законодавац одредио, јер у место да подигну и заштите морал породице као јаког фактора друштвеног умаљујући осуде по туђби сродника, оне баш повећавају и заворавирају крађу и утаје међу сродницима. — Немачко казнено право је већ усвојило бољи поступак у оваким компликованим случајима, где наши судови долазе у недоумицу осетило би се у многоме благотворно дејство право споредне туђбе која је специјалитет немачкога права. Као споредни тужилац тамо се може придружити јавној туђби и државног оптужништва. 1. Сваки онај ко има право приватне туђбе § 435 став 1. немачког казн. суд. пост. Такса се по туђби ни у ком случају не плаћа. У случају да државно оптужништво предузме приватну туђбу, тада приватни тужилац прво иде, постаје споредни тужилац § 417 став 3. нем. казн. суд. пост. 2. Исто тако и овај, ко је кривичним делом повређен, на ма се дело и не извијало само на приватну туђбу. Но ово само под тим условом да је кривична радња била управљена против његовог живота, здравља, слободе, личности или имања — §§ 435 став 2. у вези са § 170 нем. казн. суд. пост. 3. Даље, сваки онај, који је оваћшћен да тражи накнаду штете причињене крив. делом — § 443 нем. казн. суд. пост. Ово бива онда: а) када кривична дела, која су остављена приватној туђби предузме државно оптужништво руководећи се принципом опортунитета; б) или када се повређени крив. делом, које се извија на јавну туђбу придружи јавној туђби. Кривичним делом оштећени ступа као споредни тужилац доприносећи доказима да оптужени буде осуђен и тражећи материјалну накнаду штете причињене крив. делом. „Ко поближе право на накнаду штете причињене крив. делом, мора се придружити јавној туђби као споредни тужилац“ — § 443. став 2. нем. казн. суд. пост.; и 4. И саме управне власти по § 467 нем. казн. суд. пост. могу се придружити туђби државног оптужништва, као споредни тужилац. — Као што се види споредни тужилац се у немачком казн. праву јавља увек уз држ. тужиоца али он не наступа држ. оптужништво, него сам штити своје приватне интересе поред овога, доприносећи тако од своје стране осуди оптуженог, или доказујући своје право на накнаду штете проистекле из крив. дела — §§ 443—446 нем. казн. суд. пост.

Тиме што ми похваливи праксу немачког казн. законодавства као бољу од наше стране, не значи да је предлажемо да се код нас усвоји као боља. Шта код нас при реформисању казн. законодавства треба предузети и усвојити износим у свом делу „О реформи нашег казн. законодавства итд“. Овде пак овај пасаж из нем. формалног права изнео сам да бацим мало више светлости на претходно излагање и да појачам бројеј логичких комбинација у оних које је овај предмет интересовао, не би ли се и сами пера дохватили да укажу на моје могуће грешке, на што би ми ја од срца био захвалан.

2. Случај: Ако би у противзаконом отуђењу ствари правом сопственику било долозне кривице државне — логовора са оним, који фактичка ствар узима у намери отуђења са циљом да бесплатно присвоји добити од тога отуђења, онда би се, као што смо поменули, држалац према сопственику појавио као утајач с којим се договорио на дело као саучесник. Тај трећи појавио би се као крадљивац у односу према правом сопственику.

3. Случај: Ако је покрадена ствар на којој постоји задружна својина, онда један задругар није властан појавити се за све задругаре као приватни тужилац за кривично дело учињено према задрузи (па ма то био и сам задружни старешина) већ то треба да учине сви задругари сваки за себе. Зато што је са овим кривичним предметом везано и грађанско-правно питање за које по §-у 510. грађ. закона један „без сагласија свију задругара“ не може ништа пуноважно чинити. Јер, појавити се као тужилац у кривично-правном процесу за крађу значи имати потпуно право располагања над украденом ствари, док међутим ово право располагања нема сваки задругар за себе „без сагласија свију“, што значи да се без овлашћења осталих задругара један задругар не може појавити као приватни тужилац (варочито у делинтима крађе и утаје). Старешина задруге истина може као задружни заступник — преставник

правног лица задруге — чинити само онаква ограничења у § 510. гр. зак., али без нарочитога оплашења осталих задругара не би га требало узимати у крив. или грађански процес као приватног тужиоца, као што се то практикује код наших судова. — У осталом ово ће бити предмет наше нарочите расправе где ћемо се нарочито забавити овим трећим случајем.

Бор. А. Милојковић
суд. писар

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

ПОКУШАЈ ОДРЕЂИВАЊА ПОЈМА

од

Д-ра Августа Мирички

ванредног професора права на чешком универзитету у Прагу

(НАСТАВАК)

У последњем моменту добили смо у исто доба погодан критеријум за разликовање правога од само привидно постављеног одговорног уредника.

Јер ако је неко формално истина постављен за одговорног уредника, али тим му није дат баш никакав материјални утицај на садржину штампаног списа, или бар не у тој мери, да би могао одговарати законским дужностима одговорног уредника, онда је то поуздан знак за то, да га подуситник новина у ствари није хтео ни да постави за одговорног уредника, него да је хтео само формално да исуни законски пропис. Ово лице и није одговорни уредник у смислу закона, него подметнуто лице у циљу, да се задовољи законом прописана форма, и да има ко одговарати за досуђене казне.

Такво подметнуто лице, пошто није одговорни уредник у смислу закона, нема на сваки начин ни дужности, законом наметнуте одговорном уредниву, и оно данде не може бити одговорно за немарљивост у области права о штампи. (Тако узима сасвим тачно одлука Касац. Суда Збирка № 222). Разуме се по с. би, да ове дужности нема, и да стога због немарљивости из области права о штампи не може бити тужено ни оно лице, које је фактички уређивало лист, а није било постављено за одговорног уредника. Наравно да је сасвим друго питање, да ли оно има да одговара за деликте, учињене садржином штампаног списа, по општим казнено-правним начелима. Што у таким случајевима у опште нема лица, коме би припадале законске дужности одговорног уредника и одговорност за њихово испуњење, могу истина за то бити кажњени надзарч периодичних штампаних списа а свакојако и друга лица по § 11. аустријског закона о штампи, али то иман не може ништа да измени суштину ствари и закључке, до којих се на ње овде дошло.

Тиме је одговорено и на питање, *у којој мери мора одговорни уредник учествовати у пословима уредништва*, т. ј. у прибирању, прегледању и дотеривању, евентуалном и стварању материјала на новине, или, другим речима, *да ли одговорни уредник мора бити уредник у обичном смислу речи*, па да се не сматра као подметнуто лице. Јер према казаноме не може подлежати сумњи, *да одговорни уредник не мора имати никакога учешћа у означеним пословима уредништва*, да *он дакле не мора бити уредник према општој употреби речи*.

То је директни неизбежни закључак из премиса, на којима почива овде заступано гледиште о суштини одговорног уредништва. С тога се морамо чудити, да се Билов, са чијом се теоријом ово гледиште у поменутој тачки слаже, како по свему изгледа, не може одлучити да горе означене консеквенце изучи.

По Билову[1]) је те јест, ако часопис има само једног јединог одговорног уредника, овај *ео ipso* одговорни уредник; ако има више уредника, онда је одговорни уредник онај, коме је од њих овај положај подуситник новина дао. Ово се зацело не може другачије разумети него да је подуситник новина при избору одговорног уредника везан за круг лица, која имају учешћа у пословима уредништва, и да он, у случају да се о уређивању стара једно једино лице, никога другога не може поставити за одговорног уредника него баш ово лице. Али овим долази Билов у исту невољу, као и оно горе под I 2 означено учење, које не може да одговори на питање, *у којој мери одговорни уредник мора да учествује у пословима уредништа*, једна негода, из које се не може другачије изаћи него да се призна, *да није потребно да одговорни уредник ни на какав други начин учествује у собљу редакције него само у толико, у колико то захтевају могућност надзирања листа у казнено-правном погледу и испуњење осталих, одговорном уреднику законом наметнутих дужности*. Али онда је јасно, *да одговорни уредник не мора учествовати у ономе, што му управо уредничким послом зовемо, т. ј. у прикупљању и прегледању, уређивању и дотеривању материјала за лист, и да наручити у случају кад овај посао врши једно једино лице, не мора баш оно бити постављено за одговорног уредника него и неко друго*.

То је терминални стадијум, до кога теорија анализа појма одговорног уредника неизбежно мора доћи, без обзира на горе изложену историју развића његовог.

У осталом томе води и принцип *подела рада*, пошто прави, одговорном уреднику законом одређени, задатак у већем предузећу новина лако може апсорбовати целу радну снагу једнога лица. Лежи дакле у интересу ствари, а зацело одговара и намерама законодавца, да оно лице другим пословима редакције не буде задужено у испуњавању својих законских дужности.

У осталом по нашем мишљењу чини положај, прописан одговорном уреднику, довољну правну основицу како у погледу његове одговорности односно немарљивости у области права о штампи, тако и у погледу на његову нарочиту одговорност за накњижну садржину штампаног списа према чл. 2. § 20. немачког закона о штампи, по коме се одговорни уредник има казнити као учинилац накњижене радње, која је извршена садржином штампаног списа, ако се услед нарочитих околности не може узети, да он није учинилац. Свакојако изгледа да ова одредба — у осталом врло сумњива и по моме мишљењу безуспешна — на то упућује, да се по мишљењу законодавца у именованом одговорном уреднику принципијелно има гледати учинилац деликта, створеног садржином штампаног списа, дакле личност, која је х стварању ове садржине зацело далеко интензивније суделовала, него што то задатак одговорног уредника у нашем смислу захтева; и ја радо признајем, да су са овога основног гледишта полазила и друга законодавства о штампи, у којима је успоједа инстатуција одговорних уредника, тако поглавито и аустријски закон о штампи од 1852. године, који, као што ово горе видели, скоро скроз само о „уреднику“ говори. Ипак то не може баш ништа изменити горе добивене теоријске резултате. Да ли се у осталом и само за један корак ближе долази оном циљу, који је законодавац приобитно несумњиво имао пред очима, када се подуситник новина при избору одговорного уредника ограничава на круг лица, која имају учешћа у уређивању, али му се при том сасвим оставља на вољу, да ли ће он за одговорног уредника поставити главнога уредника или оног, чији се посао састоји у прикупљању и прегледању месних новости или огласа?

Горе изложене теоријске резултате ја *сматрам за потпуно тачне и са гледишта садашњег, па и аустријског* тако и немачког права. И по овим законодавствима о штампи сасвим је могућан и законом допуштен горе као пример наведени случај оснивања часописа од стране туђинца, при коме за одговорног уредника постаљени домородац не би учествовао у правим пословима уредништва, већ би једино имао задатак да спречава сукобе са кривичним законом и свакојако, да одговара и осталим законским дужностима одговорног уредника.

Ако би се на супрот томе можда хтело упутати на она горе под II споменута законска наређења, која — као § 11. ал. 2. и § 32. аустријског зак. о штампи од год. 1862., односно чл. III бр. 1. новеле к томе закону од 15. октобра 1868., као и на §§ 7. и 18. немачког закона о штампи — говоре о „уреднику“ односно о „отправљању редакцијских послова“, те да се отуда закључи, да као одговорни уредник сме бити постављено само лице, које учествује у правим редакцијским пословима, онда по моме мишљењу не може, према свему у овом правцу досада наведеном, подлежати никакној сумњи, да се овде изразама „уредник“, „редакција“ ништа друго није могло мислити до баш *одговорни* уредник односно *одговорно* уредништво. Свакојако било би у интересу правне сигурности, кад би се бу-

[1]) Goldsam. Archiv f. Strafrecht B. 46 S. 258.

дуће законодавство о штампи ослободило од тавних надлежних и под околностима збуњујућих одступања од законске терминологије. (То би се погдавито имало усвојити у погледу на арт. 2. § 10. аустријског пројекта).

Са законског становишта потпуно је равнодушно и сасвим остављено оцени подузетника поћи као и спорадуму његовом с одговорним уредником, да ли ће овај ограничити на задатке, законом одређене одговорном уреднику, или ће му се поверити и права уредничких послова. Што последња случај чини у пракси правило, не може ни у чему стварр мењати.

При томе се само морамо ослободити гледишта — које истина понајчешће чини основу разним системима нарочите одговорности у области права о штампи, или које је сасвим погрешно — гледишта, као да би решењем питања: да ли је когод одговорни уредник, начелно већ било решено и питање учиниоштва у погледу деликта, извршеног садржином штампаног периодичног списа. Јер то је исто тако смело сматање, као кад би се од прилике у постављењем чувару њоа или у поћном стражару хтео тражити замишљени крадљивац пољских производа или ноћни пљачкаша, док је уствари заиста само основано претпостављати, да је он — исто онако као и у аналогом случају одговорни уредник — своју дужност надзирања пренебрегао. Само кад је одговорни уредник у исто доба и уредник — што, као што је доказано, не мора да буде — оправдано би било закључавати, да је он учинилац. У осталом то је фактично питање; правно питање може се, на сваки начин, решити по општим казнено-правним начелима.

У осталом може би то незгодно било, што по нашем мишљењу може бити одговорни уредник и лице ван редакције, један дакле прави extraneus, тај би се можда могао умирити кад размисли, да одговорни уредник, баш и да је ограничен на законом одређене му задатке, у формалном правцу не стоји сасвим ван редакције, него да шта више позивањем да ону функцију врши постаје члан редакције, и то члан, коме су поверени задатци, на које законодавац нарочито полаже, премда се мора признати, да ови задатци не долазе у оне, који се обично правцем редакцијским пословима називају.

Са ових разлога ја сматрам да је погрешна одлука Касационог Суда Збирка Бр. 208., по којој не постоји законска разлика између уредника и одговорног уредника. Са истог становишта нетачна је и одлука Бр. 166. у Збирци, која карактеристичну одлуку правилнога уредника у томе налази, што он нема намеру да фунгира као уредник, т. ј. да одиста води редакцију, а погрешне су и одлуке у Збирци Бр. 1149 и 1518, у којима оне долазе од гледишта, да као одговорни уредник именовано лице мора имати учешћа у редакцији[1]).

Из казанога излази, да се не може као недопуштено сматрати то, што су на штампаном спису означени једно лице као одговорни уредник, а једно или више других лица као уредници. Јер ако је неко као уредник именован, он још није као одговорни уредник именован, и то у толико мање, што, као што само горе видела, именовање на листу у опште не чини конститутивни елеменат одговорног уредништва. Нетачна је одлука Збирке Бр. 208. која стоји на супротном гледишту, јасан одјек § 10 бр. 4. и § 34 зак. о штампи од 1852 године, где је говор о „на листу именованом уреднику".

Из наведенога излази даље, да означење „*за уредништво одговорак*", као што се овде онда у пракса уобичајило употребљавати за одговорног уредника, доста тачно обележава суштину ствари,[2]) и ако се мора признати, да оно без допунога разлога одступа од законске терминологије. Инак морало би изгледати као шикана, кад би се из овога незнатнога одступања у правни хтеле изводити стварне конзеквенце, на пр. у том правцу, да се именовање, извршено под оним означењем, не сматра као законом прописано именовање одговорного уредника и према томе за важновно.

(свршетак се)

Превео

Д-р Д. Аранђеловић.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

„СИЛАВЧЕ"

Прано му је име било Павле, али сви који су га познавали, звали су га „Силавче".

Да ли му је тај надимак дошао због тога, што је увек носио широк жути силав, или што је целом својом појавом престављао силу од човека, то није умео да каже ни он сам.

Да ли нису мислим да је ово последње, јер је тај човек имао огромну снагу, па је његова околина сличила ту снагу у горњем надимку.

Овако, шале ради, он је једном руком дизао људе теше но осамдесет и више килограма, а кад би попио свој „оброк", онда би се подизачно испод свога коња и дићима га дизао у вис без много напрезања.

А „оброк" му није био велики. Један литар вина испијао је после доброг ручка на „душан", и после да га човек убије не би до вечере ногу у уста више ни једну кап.

Свој положај среског пандура ценио је високо, и све дужности овога подизао на степен војничке строгости.

Он није знао за речи: „не могу" и „не смем".

Ако би му се наредило да кога пошле он би га довео; ако би му се рекло да кога дотера он би га донео, а протиставање је њему била непозната ствар.

Много пута само морали да заглађујемо његове претераности, али смо га сви радо гледали јер је у служби био тачан као сат.

Писари су се отимали ко ће га собом повести у срез, а кад сам ја имао да путујем, онда се већ знало да „Силавче" мора са мном.

Уз тачност он је имао и других особина, потребних за положај у коме је био.

Тако, он је умео да спреми добар ручак или вечеру; да на брзу руку направи кревет од дасака и талпи, надижући га од земље малим троножним столицама или трупцима; он је знао где стоје сељачке чисте шаренице, које треба да дођу преко сламе или сена прострог по кревету, и много још што зна, што је олакшавало незгоде, које су неизбежне по селима без уређених механа.

Ако се свему овоме дода још и то, да је био необично жив и разговоран, да је био пун прича и ужудних шала, онда се лако заборавало да човек није у својој кући и на све оно, што на путу није потамани.

Најрадије је причао своје личне доживљаје из времена кад је био хајдук, или како би он рекао „качак", у кумановској кази, пре српско-турског рата.

Препетано је испијао оне, које би казивале његову неустрашимост и јуначтво.

И кад је човек упоређивао његове поступке са оним што је из свога живота износио, морало му се веровати, јер одиста он као да није знао за страх.

У по ноћи он би проланио сам санцит кроз непроходне гудре, само да на време стигне тамо куда је послат; он се није осврнао ни на оглашене хајдуке којих је било у срезу, ни на курјакове појава је срез обиловао.

По шак он ми је признао, да један пут у животу за мало није сишао с ума од страха.

А тешно сам дошао до овога признања, јер за њега као да није било непријатнијег сећања на живота од тога догађаја.

Баш памтим тај тренутак као да је јуче било.

Имао сам да извиђам једно убиство у селу Г—ци.

Како у селу не беше механе а у приватну кућу ја нисам хтео ићи, то сам био нагнан да спавам у општинској судници.

Присиљен краткоћом зимскога дана, ја сам вечерао раније него обично, и пошто

---

[1]) У казивању изгледају такође шикана генералног прокуратора Галицје, наведени при одлуци Збирке бр. 1221: „Закон остаља сваковрсно организацији појединих листова широку слободу и не описује опширно ко чита се имају сматрати уредници уредника. Он се ограничава на то, да нема опаска ако лице, чије је име наведено на поменутом листу сму изјави, да је потребно ради спречавања да у лист не уђе лажљиво садржина. Али ову дужност може свако овај испуњавати, може је могућно, сваштати благовремено о садржини и спречити шикане иноча што за недопустимо сматра. Кад је овде доказано, да ово није посао знати садржину листа, и да неће на ту мисао пришта шикане учинити.

[2]) Дуговиде шиканске листова Bulow, Zeitschrift f. d. allg. Str. B. 14, S. 683 у једној шиканској против Löninga и Schwazos.

су предсједник и писар отишли својим кућама, ја сам остао сам.

Ако бих легао одмах, морао бих се будити у јутру пре зоре.

Да избегнем то, ја сам узео са стола суђење јеванђеље и прочитао скоро цело јеванђеље по „Јовану“.

Покушавајући да у оним првим речима светога Апостола: „В начале бје слово, и слово бје к' Богу и Бог бје слово“ нађем сличности са сазданим учењем о постанку земље и света, ја сам са сним био заборавио на „Сплавчета“, који је седео поред загрејане пећи и водио бригу, да се не загаси.

И ко зна доле бих ја мучно себе горњим поређењем, да ме он не прекиде једним скоро неочекиваним питањем: „г. капетане, плашиш ли се ти мртваца?“

Не, рекох ја скоро одсечно; зашто бих се плашио оних, који су, по учењу цркве, отишли у друга бољи свет, где нема пакости и зла, те су и немоћни да учине макар какво зло.

И не знам ни сам зашто, али ја одмах за овим упутих њему питање: „а плашиш ли се ти мртваца?“

Он као да није очекивао ово питање, јер не одговори одмах, и кад ја понових своје речи, он тада даде један неодређен одговор, који загоршца моју радозналост.

„Писам се плашио“ рече он, на опет заћута.

„Писам се плашио“, понављао сам ја у себи његов одговор, и као са сним нешто природно упутих му питање: „па плашиш ли се сада, кад се некад нисі плашио?“

Ја још не бијах на завршку своје питање, а он устаде са столичице и место сваког одговора рече: „да идем до штале и намирим коње?

Кад ми одговориш на ово питање онда иди беше моји одговор.

Држећи једном руком ручицу од брдо он се другом чешаше по потиљку, па онако скоро молећи рече: „да идем до штале, јер се плашам да се не потуку коњи“.

Не, не, то нећеш учинити довде год не чујем твој одговор, јер кад си већ покренуо то питање, морало је бити разлога за то.

Он стајаше скоро збуњен, јер је осећао дужност да се одазове моме позиву, а с друге стране то му је правило, видео се, голему непрајатност.

„Дакле?“ понових ја; ваља да не чекаш ноћ“.

„Господине капетане“, рече он, „ја те молим да ти на то питање не одговарам, јер ћу да поновим један догађај из живота од кога ми се и данас јежи кожа!!“

Видео сам да му се не даје одговор на ово питање, и у толико више осећах неку заузадост да га натнам да говори о томе, на скоро с прекором затражих да ми то исприча.

Он се врати пећи, и седајући на столицу он онако скоро за свој ћутљив говораше; е кад не је носио ђаво да питам за мртваца, сада да причам.

„Знаш већ, отпоче он, „да сам пре српско-турског рата био „качак“ око Куманова са још једним другом.

Са јатацима бесмо уговорили да нападамо неке арнаутске трговце кад дође на пазар, и очекивасмо згоду.

Како беше дето у јеку, то смо и дане и ноћи проводили по околини Куманова, одржавајући сталну везу са јатацима, јер су поред осталог, морали да нам и храну донесе.

Једног јутра рано дође један од јатака и рече нам, да је умрла јединица њи новог угледног трговца, и да ће је тога дана и сарванити са целокупним накитом што га је за живота носила.

Самих дукута орашца и ћошајлија има на дванаест хиљада гроша, а малих новина и да не броји човек. Згодно би било, дошле он, да се ноћас те паре изваде.

То ће бити у толико лакше, што ће данас гроб покрити само каменом плочом, како би је сутра мити опет видела, на ће је тек сутра, у недељу, са сним сахранити.

Ја ћу доћи у први сумрак да вас одведем на гробље и покажем гроб.

Мој друг погледа у мене а ја у њега, и одлука беше брза — толике се паре не остављају, па макар их са мртваца скидали.

У први сумрак ја и мој друг пођосмо околним путевима за гробље.

Кад смо стигли до гробљанске ограде беше се већ прилично спустило сутон.

Пажљиво пређемо ограду и упутимо се гробу за јатаком.

Кад већ бесмо до овога, јатак нам рече да ће он ићи, а ми да мало доцније приступимо послу.

Ја сам вољно прихватио овај предлог, пошто ми није било право да јатак броји и дели са нама баш сваку пару, коју будемо нашли

Кад нам се беше учинило да је време да се приступи послу, ја рекох своме другу: „хајде Јованче ти да уђеш у гроб, а ја ћу држати плочу и чувати стражу.“

„А што ја одвати он, што не сиђеш ти, сигурно се плашиш?“

Овим он беше дириуо у најтању жицу мога јунаштва и ја рекох: „држи плочу“, пошто је бијах позигао једном палијом, коју је јатак нарочито био донео за то.

Јован прихвати палију и придржаваше плочу, а ја се одупрех рукама о ивице гроба и спустих унутра.

Гроб беше дубок и мени, је нако сам мали, ишао више главе.

Ако су се на пољу и могли колико толико распознавати предмети, у гробу владаше цина ноћ, и сваки дашак рад беше немогућан, ако не бих имао светлости.

Морао сам, дакле, упалити малу восатану свећицу, коју сваки „качак“ носи са собом, али је то морало бити учињено смотрено да се светлост не би видела.

Због тога ја рекох Јовану да спусти плочу преко гроба, остављајући на једном крају мало ваздуха, па кад га зовнем он да подигне плочу.

Он ме послуша и спусти плочу.

Прихватајући плочу и сам да не би пала нагло и своме тежином, ја сам и нехотице гледао у небо.

Једна звезда треперила је као кандиџе у цркви, и мени се учини као да ми она чини неки прекор за све оно што имам да учиним.

Мене то некако теши, и беше ми врло незгодно да плоча заклони сваку везу између мене и света.

Не знам зашто али се ја тада сетих сестре кад је лежала мртва у сандуку, и чиљаше ми се да осећам и чујем дах и прекорни поглед.

Решавах се да изађем из гроба, али сам се стидио Јована, јер би рекао да сам то учинио из страха.

Скоро пажљиво на себе што се подајем неким детињским осећањима и малодушности, ја упалих свећу и клеков да дигнем капак сандука.

Још ја не бијах успео да приленим свећу за доњи део сандука, те да изнам одрешене руке за рад, а на пољу се зачу један потмули пуцањ пушке, на онда некакав тутањ преко гроба.

Прва мисао која ми је синула кроз главу беше та, да је неко сишао Јована и пуцао на њега, а он побегао ко ти га зна куда.

Питао сам се шта да радим сада? Да вичем не смем, да покушам да изађем то је још рано.

Изненађен овим ја седох на сандук, угасих свећу и очекивах шта ће даље бити.

Тако сам седео дуго, можда више од сата, чекајући да се Јован врати и јави, али од њега не беше ни трага ни гласа.

За све то време, ја искрено признајем, да се нисам плашио, али осећах сву тежину посла кога сам се латио, и тешко сам прекоревао себе.

Мртваце плачкати понављао сам ја, и превраћао самога себе до одвратности.

Кад до мене довреше гласови правих пећаца, ја се реших да изађем из гроба на макар и глава отиша; али иако сам морао отајавати, кад су сви покушаји да плочу дигнем остали без успеха.

Оно што сам ја, стојећи испод гроба са палијом у руци, могао учинити са мало муке, ја одозго из гроба, голих шака, иако не могох постићи.

После сних безуспешних покушаја, заморен и љут на себе сама, ја осећах потребу да се одморим и опет седох на сандук.

И одавше брижан али ипак уверен да ће Јован доћи, ја сам већ почео да дремам.

Тако скоро у полусну, ја чух неки топот и стењање.

Све је то долазило иако из сандука, али ја сам силом хтео да верујем да је то Јован, и лагох се да боље чујем.

Тутањ се поновио, али сада беше јасно да то долази из сандука.

Мене подиђоше мраваци од ногу до перчина, и осећах иако ми се кана диже с главе.

Вампир, Вампир! Та мисао и то осећање пође кроз цело моје биће.

У тоне трепетку страха, који се беше попео до безумља и очајања, ја сам само могао да се наслоним на онај део гроба где су биле ноге узрце девојке

Истога часа зачу се јаса и определен јаук из сандука; за тим један на-

пор, и мене удари преко ногу капак од сандука, који беше потиснут неком надземаљском силом.

Ја сам већ чуо опредељено и силно писање; неко нараслмљено мрмлање и неодређене покрете.

Вампир устаје чиљаше се мени. Сад ме већ мери својим крвавим и исколачеиим очима, и само један скок и хватање за гушу ка ће мој живот бити угашен.

При тој помисли ја сам губио сваку моћ, дамари су престали да бију и ја само знам да сам се скљовао на земљу и изгубио свест.

Кад сам се прибрао и дошао себи, у гробу је било већ толико светлости, да сам у углу могао уочити једну женску прилику, која је скоро не дишући лежала преко сандука. наслоњена главом на капак.

Ја нисам умео да се нађем у овој новој ситуацији, али се нисам више плашио, јер код мене беше отишло осећање и утрнуо сваки страх од онога што је у гробу, пошто осећах да је на пољу дан, и да се ближи тренутак кад ће доћи родбина умрле на гроб.

И збиља, тога се тренутка зачу лелек стотине жена, које се кроз гробље примицаху гробу у коме сам.

Већ се осећао батногу око гроба, и кроз овај простор, где ми је поред плоче допирао ваздух и светлост, провукоше се две дрвљаче од будака, и плоча беше за часак помакнута скоро до половине гроба.

Тога тренутка ја као дивљи вер потегох да изађем из гроба.

И док сам ја још гребао рукама и ногама да се из гроба извучем, сан овај свест што беше ту, кидну у безумно бегство „ја дивље уздно: вампир, вампир!!

Пред сним журно је напред свештеник, и над му се кадионица закачи за један камени крст, он све то баци, да би само лакше могао избећи.

И сам ужасно збуњен свим овим што се одиграло, ја осетих потребу да бежим одавде белобиљице, како бих побегао док овај запрепашћени свет не дође себи.

За то сата ја сам био на месту сталног боравка, где не нађох ни свога друга Јована ни јатака.

Око по ноћи ја сам отишао у Кума ново једном своме пријатељу.

Тамо сам сазнао да је власт отишла на гробље и нашла девојку у животу, јер није била ни умрла, него само обамрла од неке болести, а они је тако обамрлу сахранили.

Од смртног страха што сам га оне ноћи претрпео, ја сам боловао скоро месец дана, и одмах за тим напустио „начактун“ и вратио се у место рођења.

На две године после вратио се и мој друг Јован, и он ми је тада признао, да је неко у винограду, близу гробља, пуцао, а он се поплашио и побегао, остављајући мене судбини.

„Ето, господине, рече „Силанчи“ скоро заморе, какан сам страх ја видео, и сада се ничега на свету не плашим, али кад видим мртваца, мене подиђе језа од пете до главе, и увек се згрозим на самог себе што сам, у далекој својој прошлости, само и покушао да опљачкам мртваца“.

Д. С. К.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине лиадачке, актом својим Бр. 3366., пита:

„У овој општини, за кратко време, учињено је преко 20 опасних крађа и других рђавих дела, а учинилоци истих нису се могли пронаћи.

Да би се овим делима стало на пут, суд и одбор општински, одлуком својом од 28. октобра тек. год. № 2806, на основи § 4. полиц. уредбе, ставио је 12. лица под полицијски надзор, на која се основано сумњало да чине крађе и друга рђава дела, и одмах их је у смислу § 15. и 16. полиц. уредбе подвргао надзирању полицијског надзора, налазећи, да се полицијски надзор, над год не иде уз другу казну, узима као превентивна мера за одржавање реда и безбедности и узбуђивање рђавих дела у опште, после чега су крађе престале.

По жалби двојице стављених под полицијски надзор, власт среза моравског, решењем својим одобрила је одлуку суда и одбора општинског, а жалбу одбацила.

Противу овог решења среске власти поменута двојица изјавили су жалбу начелству окружном, и начелство је исто решење поништило из ових разлога: што за сваког осумњиченог нису прибављени потребни податци из којих би се могло видети, да ли је *основа* оправдана, и да ли је осуђени доиста такво лице које чини крађе, и што жалиоци нису пре донете одлуке, којом су стављени под полицијски надзор саслушани, чиме је повређен чл. 11. устава а и прошло § 20. и 23. полицијске уредбе.

Усвојивши примедбе начелства, власт среска на основи чл. 23. закона о уређењу округа и срезова и чл. 152. закона о општинама, поништила је у начелу поменуту одлуку суда и одбора, без обзира на то, што је исто према оним, који се нису жалили, постала извршном, наређујући суду, да према примедбама начелства, као обавезним, поступи.

Пре него што би суд приступио допуњају друге одлуке по овом предмету, моли се Ереднинштво, да изволи реће „Полицијског Гласника“ објасните следеће:

1. Да ли се стављање под полицијски надзор сумњивих лица на основи § 4. а полиц. уредбе, сматра као *осуда*, како начелство представља или не. Ако се не сматра као *осуда*, онда да ли је нужно прибирање потребних података и претходно саслушање за сваког осумњиченог или не. Ако је ово потребно, онда како ће суд и одбор општински да стави под полицијски надзор оно сумњиво лице, које није никада за никакво рђаво дело осуђивано и апсолутно нема никаквих података о његовим рђавим делима, јер се нешто крије и не може да се ухвати, а за које је суд и одбор несумњиво уверен, да чини крађе и друга рђава дела;

2. Да ли је решење среске власти, којим је у начелу поништена одлука суда и одбора општинског, законито. Ако није законито, да ли је оно за суд обавезно у колико се односи и на лица стављдна под надзор, према којима је одлука суда и одбора, постала извршном; и

3. Има ли до чесника општинских кривичне одговорности, што су одмах подвргли надзирању полицијског надзора и она лица, која су противу одлуке суда и одбора изјавила жалбу?“

На ова питање одговарамо:

Кад год је реч о надзору, који истиче из примене § 37. б. или § 320. и 320. б. крив. закона, онда је то споредна казна у смислу §§ 12, 37, 38. и 310. крив. закона; а кад год је реч о надзору, који проистиче из § 4. „Полицијске Уредбе“ и § 391. в. крив. закона, онда то *није осуда*, него једна превентивна мера власти, да се стане на пут крађама и другим рђавим делима која се чине у општини, а принци се, међутим, не могу пронаћи.

И кад ова надзор није *осуда*, нити § 4. Полиц. Уредбе нарочито тражи саслушање, онда изгледа, да не би била оправдана замерка што овај пропис није извршен.

Али кад се узме у обзир широки начелни значај чл. 11. Устава, и кад се овоме дода то, да саслушање никако не би било као нека сувишност и од какве штете по правду, јер пружа могућност да осумњичена својом одбраном разбије, много пута, неправедну сумњу, онда увек треба саслушати оне, који буду осумњичени, у толико пре, што то саслушавање није изречно законом забрањено.

Један пример, што ћемо га онде навести, одмах ће утврдити, да је паметно саслушати оне, који су осумњичени.

Дакле: у општини ја-вској, буде осумњичено једно лице да врши крађе, и суд и одбор реше се да га, поред других, ставе под полицијски надзор.

Сумњу су навели отуда, што је трошило много више него што је могао чинити према његовом имању, и што је мало радило.

Кад је ово лице случајно сазнало да ће га зато ставити под надзор, оно отрчи у општину и изнесе суд да су његова извори побољшани тиме, што је на својој њиви нашло гробницу, у којој је било драгоцености и то продало за добре паре.

Кад се изашло на лице места и саслушан један кувар старина у вароши, утврђени су његови наводи, јер је оно добило 2000 динара за једну стару гривну са драгим камењем.

Наравно, да се после овога одустало од надзора.

Ето, овај случај казује, како је паметно чути и онога кога окривљујемо.

Ова саслушања не могу да оштете саму ствар, јер кад суд и одбор изнесу разлоге, да се против неког „*основано*

сумње", нар. на томе што се дружи са рђавим људима, што је нерадник и троши много, што се њеју иља по селу и атару а те надаске не може разложно да оправда, онда такву одлуку суда и одбора неће да нашта старија власт, у толико мање, ако осумњичени својим одговором није поколебао сумњу одбора и суда.

Среска власт је погрешила што је поништила решење и према онима, који се нису жалили, јер је ово према њима постало изврши, или како је њено решење обвезно за општински суд, он мора да поступи по њему.

Општински чланови не могу бити одговорни што су одмах извршали одлуку суда и одбора, јер су они то вероватно урадили не из намере да своме начине штете и пакости, него из уверења, да им § 4. и 15. и 16. Полицијске уредбе даје на то право.

II

Суду општине гуљачке, на акт његов Бр. 1535. одговара се ово:

За сваку осуду по чл. 109. и 110. закона о општинама, треба наплаћивати таксу по 2 дин. и ову депити на извештај, који се суду подноси у смислу чл. 111. истог закона. или при изрицању саме осуде увек треба рећи окривљеном да се и на то плаћање осуђује.

За молбе, жалбе, представке и т. сл. које се подносе општинским судовима, они не могу наплаћивати таксу од 0·50 динара ни у маркама ни у новцу, сем случајева где је у закону изречно речено, да и општински судови наплаћују таксу.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Државни Савет није надлежан за разматрање предмета, који се тичу казне за издавање под закуп нездравих станова.

Суд општине града Београда, на основу извештаја стручне комисије, а с обзиром на чл. 8.—12. правила о нездравим становима, наредбом од 17. новембра 1908. године № 5986. забранио је Стевану П., трг. овд., издавање његових нездравих станова и наредио му, да израјуће исели. Како Стеван по тој наредби није поступио, то га је суд општински пресудом од 20. маја 1909. год. № 1940. казнио са 50 дин. па је ту пресуду, по изјављеној жалби, одобрио и Министар Унутрашњих Дела својим решењем од 4. јуна 1909. год. IIX 13540.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да се предмет ове жалбе не тиче административног спора у смислу чл. 48. тач. 2. закона о полицијском реду у Државном Савету, већ питања о казни, која је изречена на основу чл. 33. закона о чувању народног здравља, за разматрање којега Државни Савет по чл. 5. закона о свом уређењу и чл 144. Устава није надлежан. С тога је одлукоа од 26. новембра 1910. год. № 11352, а на основу чл. 25. свога пословника, одбацио жалбу као ненадлежној власти поднесену.

На писара општинског не може се применити пропис чл. 158. закона о општинама, већ он за немарљиво вршење своје дужности може одговарати само својој претпостављеној власти.

Станоје Р. С., писар општине б....., уиет је на одговор, што није извршио попис имовине једне стешдине масе, већ извршене овог посла одуговлачио, и како му је неколиким наредбама препоручивано, да ово што пре изврши.

На испиту свом изјавио је, да ово није извршио с тога, што је на раду имао још 38 других предмета.

Надзорна власт решењем од 26. јула 1910. год. № 11783, а на основу чл. 158. закона о општинама казнила га је за ово са 30 динара.

По изјављеној жалби, III одсек Државног Савета, а пошто је претходно прибавио извештај од надзорне власти, да ја жалитељ у време изрицања казне био писар а не деловођа општински, нашао је, да решење надзорне власти не одговара закону, јер се на жалитеља није могао да примени пропис чл. 158. закона о општинама, пошто он није деловођа општински већ писар, и као такав за немарљиво вршење дужности могао би бити одговоран само својој претпостављеној власти.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, одлуком од 18. новембра 1910. год № 10889. поништено решење надзорне власти.

Окружни посланици, чији је избор оспорен, немају права да учествују на седницама скупштине до одлуке о њиховом избору, ни без права гласа и подношења предлога.

Окружна скупштина округа в..... на свом састанку од 23. септембра 1910. год. донела је ове две одлуке;

1. да бира В. Л., деловођу општине с....., за члана ширег окружног одбора;

2. да посланици за срез в....., чији је избор оспорен, немају права говора, гласа и предлога до коначног решења о њиховом изборима, а да имају право на дневницу до тога дана.

Надзорна власт нашла је, да је прва одлука противна чл. 110. закона о уређењу округа и срезова, а друга чл. 7. правила о пословном реду у окружној скупштини, јер посланици за срез в..... имају права да учествују на седницама скупштине до одлуке о њиховом избору без права гласа и подношења предлога. Стога је решењем од 25. септембра 1910. г. № 12784. обе ове одлуке задржала од извршења и цео предмет послала Министру Унутрашњих Дела на оцену и решење.

Министар Унутрашњих Дела, нашавши да је решење надзорне власти на закону основано, послао је овај предмет Државном Савету на коначно решење.

Државни Савет нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано, па га је, на основу чл. 14. зак. о уређењу округа и срезова, одобрио.

Одлука од 5. октобра 1910. год. № 9811.

Сопственици посредничких радња за набавку слугу и службе нису дужни објекти и протоколисати фирме тих својих радња.

Александар П., овд. посредник за набавку слугу и службе, казњен је, у смислу чл. 37. зак. о таксама, од стране београдског прност. трговачког суда, за не протоколисање фирме своје посредничке радње.

Министар Финансија одобрио је решење суда својим решењем од 23. марта 1909. год. Прбр. 7054.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да ожалбено решење Министрово не одговара закону из ових разлога:

Членом 37. закона о таксама предвиђена је објава и протоколисање фирме оних посредничких радња, које као такве, у циљу олакшања трговаља, сматра трговачки закон (§§ 50—58).

Према томе, када се из акта овог предмета види, да се жалитељ бави посредничком радњом за набавку слугу и службе, и нету обавља на основу дозволе полицијске власти, коју му она издаје на основу правила од 1. априла 1887. год. ПБр. 4037., прописаних на основу § 356. б. крив. закона, која се радња не може сматрати за посредничку у смислу §§ 50. и 51. трговачког закона, онда се жалитељ, за непротоколисање фирме те и такве радње, није ни могао осуђивати на казну по чл. 37. зак. о таксама, јер овај законски пропис није ни предвидео протоколисање такве радње.

Министар Финансија писмом од 9. децембра 1909. год. Прбр. 31.716. известио је Државни Савет, да наиред наложене разлоге усваја и да ће у смислу истих издати жалиоцу друго решење.

Одлука Државног Савета од 15. децембра 1909. год. № 7979.

Самоуправна тела: окрузи, срезови и општине не смеју наплаћивати ни установити никакав прирез, пријечу таксу или на какву другу дамбину, ако на то немају права и одобрења у ком земаљском закону.

Збор општине б....., на дан 26. октобра 1910. године, донео је одлуку, да се, ради подизања новог општинског коша, покупи од сваке пореске главе по један динар.

Надзорна власт решењем од 10. новембра 1910. год. № 21390. обуставила је од извршења ову зборску одлуку с тога, што је иста противна чл. 4. финансијског закона, по коме се не може установити никакав прирез преко већ одобреног општинског буџета. С тога је сва акта овог предмета послала Министру Унутрашњих Дела, а Министар, слажући се са посматрањем надзорне власти, на основу чл. 152. закона о општинама, послао је цео предмет Државном Савету на коначно решење.

III. Одсек Државног Савета, по разматрању односних акта, нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано, па га је, с тога, на основу чл. 152. закона о општинама, одобрио.

Одлука од 27. новембра 1910. године № 11150.

Бирачки Одбор нема права да кандидатске листе, потврђене судом, цени и да их, било са које неправилности, одбацује, односно не ставља на путију ради гласања на збору.

I. случај.

Ал. Ђ., из Г. J. . . . ., жали се Државном Савету противу избора кмета села Г. J. . . . ., који је извршен на дан 4. априла 1910. године, због ових неправилности:

1. што је за овај избор било потврђено пет кандидатских листа, а бирачки је одбор једну листу одбацио и за гласања прилепио на путију саме остале четири листе; и

2. што је било агитације.

II. Одсек Државног Савета, по оцени жалбених навода и расмотрењу изборних аката, нашао је, да овај избор не може остати у снази с тога, што по чл. 54. *б.* зак. о општинама ако на дан избора не буде прилепљена на путију која од потврђених кандидатских листа, и због тога се за њу не буде гласало, избор извршен тога дана нема вредности.

Из записника бирачког одбора види се јасно, да бирачки одбор није кандидатску листу Св. Ђ. прилепио на путију нити допустио да се за њу гласа, и ако је од првостепеног суда била утврђена за избор кмета овог села, који има да се изврши на дан 5. априла 1910. године. То нак, што је она потврђена за избор који би се имао извршити 5. априла, а не 4. априла, без утицаја је, кад се из ње види, да се она односи на избор кмета села Г. J. . . . . .

Према томе бирачки одбор није могао, нити је имао права да је, кад ју је већ од општинског суда примио за овај избор, одбацује и не ставља на путију.

С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решио да се овај избор поништи.

Одлука од 12. маја 1910. год. № 6050.

II случај.

Ж. С., из Р. . . . . ., жали се Државном Савету противу избора кмета села Р. . . . ., који је извршен 15. априла 1910. године, због ових неправилности:

1. што се на збору није гласало за све, код суда потврђене, кандидатске листе, јер његова листа, која је код суда потврђена 12. априла 1910. године, а у општинском суду примљена 16. априла дакле сутра дан по збору — није била прилепљена на путију, да би се и за њу могло гласати; и

2. што је било подмећивања.

Први одсек Државног Савета, по оцени жалбених навода и расмотрању изборних аката, нашао је, да овај избор не може остати у снази зашто што по чл. 53. з. закона о општинама свака листа, потврђена од првостепеног суда, мора имати на дан избора своју засебну путију, а по чл. 54. *б.* ако канда листа, потврђена од суда, не буде прилепљена на путију и због тога се за њу не буде гласало, избор извршен тога дана нема вредности.

Како се из записника бирачког одбора од 15. априла 1910. године види, да је бирачки одбор примио од општинског суда само две кандидатске листе, и да се само за њих на дан избора гласало, а из акта види се, да је постојала и трећа кандидатска листа Ж. С., која је потврђена од првостепеног суда 12. априла 1910. год. Бр. 15185., и по штамбиљу на коверту судском предата пошти за суд општине К. . . . . ., 13. априла, 14. истог месеца пристала пошти Х. . . . ., а примљена у суду тек 16. априла — дакле после дана избора, то би свакојако могао наступити други резултат избора, да се и за ту листу гласало.

С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се овај избор поништи.

Одлука од 28. маја 1910. год. № 6511.

Јос. К. Ст.

Мишљење опште седнице Касационог Суда.

На захтев господина Министра Правде од 29. новембра 1910. год. № 18027, да му Касациони Суд на основу тач. 2. § 16. зак. о своме устројству, да своје мишљење о томе:

„да ли се пропис тач. 3. § 63. зак. о правозаступницима има разумети тако, да се повтарна казна на коју је правозаступник осуђен не може ни у ком случају од њега наплаћивати ексекутивно, већ да њему стоји на вољу да казну на коју је осуђен не плати, и да у том случају има само да трпи последице привременог удаљења од правозаступничке дужности; као и да после рок од два месеца, предвиђен у поменутом законском пропису, рачуна од дана изречене осуде од стране Министра Правде по § 61. закона о правозаступницима или од дана одлуке Државног Савета, којим је жалба противу такве одлуке одбачена“ — Касациони Суд, у општој седници својој 7. децембра 1910. г. № 14005, проучио је ово питање, па је мишљења:

Уа изрицање казне иде право и дужност да се она изврши онако како је изречена. То захтева и сам циљ казне. Према томе, кад јавни правозаступник за дисциплинску кривицу буде изложен повтаном казном по тач. 2. § 54., а осуда ним изврши снагу, онда се има приступити ексекутивној наплати ове казне. Не може се, по закону, оставити на вољу правозаступнику да повтану казну на коју је осуђен плати, или, ако престане с правозаступничким пословима, да је не плати. Смисао је тач. 3. § 63. само тај, да правозаступник не може бити привремено удаљен од правозаступничких послова пре протека два месеца од извршности осуде, а не и да се осуда не може ексекутивним путем наплатити.

По овом законском пропису извршење осуде има се и у том року предузимати, па, ако се и у колико се не би у томе успело за два месеца, да изврши власт, која је осуду донела извршити, како се изречно каже у трећем ставу § 63., известити Министра о томе, како би Министар наредио ускраћивање правозаступника.

Рок од два месеца, како се опет изреком у тач. 3. § 63. каже рачуна се од дана *извршне осуде*, што значи кад је казну изрекао председник суда, ако за 15 дана не буде жалбе Министру Правде; а ако је Министар осуду изречену од стране председника одобрио, као и кад је сам Министар или дисциплински суд казну изрекао, од дана решења Министрова или дисциплинског суда, јер су пиљкове одлуке по § 61. извршне, а разуме се да се и оне одлуке по општем принципу и у извршности тек кад се осуђеном саопште.

Жалба Државном Савету у овом случају противу министровог решења не може бити места. Тачка 3. чл. 48. закона о пословном реду у Државном Савету не односи се на овај случај, нити потпре правило, да је министрово решење по овој ствари извршно. Оно се односи само на случајеве који изузетно могу да наступе по предметима, за које Министар не би био надлежан или би прекорачио законом дату му власт у одмеравању казне.

М. Л. Р.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

КО ЈЕ ОВО?

Лице, чију слику износимо, ухваћено је у Шегедину (А.-Угарска) и на саслушању је изјавило да се зове **Ристо Рајпоф-Табаков**,

родом из Варне у Бугарској. Пошто је ово лице идентично са једним, које је ухваћено у истом месту пре годину дана, приликом покушаја на железничкој станици, и пошто је исто изјавило да је се бавило у Србији, то на молбу пол. аустро-угарског конзулата износимо његову

слицу с препоруком свима полицијским и општинским властима, као и приватним лицима, да ако би ма шта знали о овом лицу известе о томе Управу града Београда с позивом на Бр. 44417.

ПОТЕРЕ

Павле Јорговић, из села Лесовића, и **Драгољуб Срећковић**, из села Младеновца,

одбегли осуђеници, чије слике износимо, разбили су претпрошле ноћи ланац среза косанјског и побегли.

Павле је висок 163·3 см.; стар 45 година, косе отворено плаве, бркова риђих, очију жућкасто-отворено зелених. Од особених знакова има: на левој руци белегу од посекотине у облику праве линије правца косог, величине 2 см. на трећем зглобу малог прста, на страни сколашњој; мали прст леве руке, у трећем зглобу задебљан и упочен; белегу од посекотине величине 3 см. на првом зглобу палца, отраде постериорне, и на десној руци белегу од чира величине ораха на рамену.

Драгољуб је висок 168·2 см. стар 21 год. косе смеђе, очију жућкасто-зелених. Од особених знакова има: белегу од посекотине на кожеку леве шаке, неправилног облика, величине $^{10}/_{6}$ см. на страни постериорној; белегу од посекотине на долаганя леве руке, неправилног облика, величине $^{5}/_{1}$ см. за 3 см. изнад порена шаке; на врху палца десне величине сочива за $^{3}/_{2}$ см. у лево и испод грилаша.

Депеша начелника среза косанјског Бр. 28731.

Младен Јовановић, радник одслужио, 20-ог прошлог месеца украо је један џепни револвер са прним коришћа Михајлу Михајловићу, кафеџији овде, па затим побегао.

Он је стар 23 године, раста средњег, плав, у сеоском старом оделу.

Акт шварц зорђолског Бр. 6704.

тиво, полуцрвуљног облика величине 3 см. на другом зглобу казиперста, стране постериорно-сколашње; белегу од посекотине у облику праве линије, величине 1 см. на првом зглобу палца казиперста у облику праве линије, правца косог.

Стојан Стојковић, слуга из М. Лоша, иза ја се притвори по решењу начелства окружа пожаревачког, али се налази у бегству.

Он је стар 30 година, средњег раста, очију жућкастих, малих плавих бркова, косе плаве, по лицу бубуљичав, у оделу је грађанском са чизмама на ногама.

Депеша начелства окружа пожаревачког Бр. 18221.

Манојло Никачевић и **Сима Лецић**, пекарски помоћи из Ваљева, покрали су свога газду Митра Богдановића, пекара из Ваљева, па затим побегли.

Манојло је стар 19 година, висок, приснажљет, без предњих зубо, са качкетом на глави и чизмама на ногама.

Сима је стар 17 година, дежмоваст, плав, у оделу грађанском зеленикасте боје, мало погурен.

Акт начелства окружа ваљевског Бр. 18599.

Алекса-Александар Додовић, из Бачевца, среза ваљевског, извршио је крађу Тодору Јеверици, пекару из Ваљева, и са покрадом побегао.

Он је стар 18—19 година, висок, приснажљет.

Акт начелства окружа ваљевског Бр. 18628.

Драгутин Андрејевић и његова жена **Лепосава**, из Дубравице, осуђени су по пресуди Апелационог Суда на 3 месеца затвора, па се обоје налазе у бегству.

Депеша начелника среза пожаревачког Бр. 29742.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проналска стражарно их упуте властима које су потерницу издале, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

ТРАЖЕ СЕ

Ружа Балош, из Старе Пазове (А.-Угарска), отпутовала је не знано куда 1. овог месеца и до данас се не зна где је. Она је стара 10 година.

Акт Управе града Београда Бр. 44653.

Јевђија, жена **Димитрија Жикића**, из Бегрешице, 4. прошлог месеца, одбегла је од свог мужа и том приликом однела му 800 динара у новчаницама.

Депеша начелника среза параћинског Бр. 27953.

КРАЂА СТОКЕ

Ноћу између 12. и 13. овог месеца, непознати крадљивац украо је два коња Спасенију Пантићу, из Међуречја. Један дапе жеженикаље, а други зут, шарен, оба матора по 5 година. — Депеша начелника среза бољичког Бр. 28358.

Ноћу између 4. и 5. овог месеца, украдена је Данилу Марковићу, из Дучине, једна нобила матора 8 година, дапе дорастасте са жигом „О“. — Депеша начелника среза косанјског Бр. 25717.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове крађе и крадљавце.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије

уредник Милорад А. Вујичић.